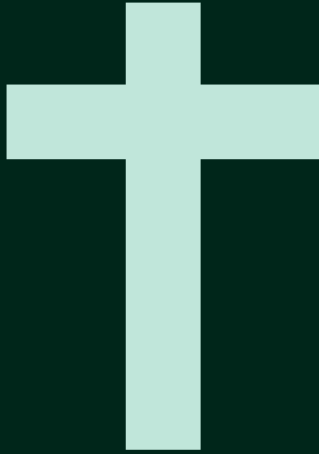

Mpohwoe Hungkuno
Songofoho

The New Testament and Genesis in the *Safeyoka*
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea

Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament and Genesis in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka long Niugini

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023
f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3

Contents

FRT	1
Matiyu	2
Mak	65
Luk	103
Joun	175
Apousel	228
Loum	285
1 Koulin	319
2 Koulin	353
Ngkolesiya	374
Efesos	385
Filipai	396
Koulousi	404
1 Tesolounika	411
2 Tesolounika	418
1 Timouti	422
2 Timouti	432
Taitas	439
Filemoun	443
Hipilu	445
Jemis	469
1 Pita	477
2 Pita	487
1 Joun	493
2 Joun	500
3 Joun	502
Jut	504
Toho Wojo Honajo Hungkuno	507

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

The New Testament in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Safeyoka long Niugini

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

The New Testament in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
[apz]

© 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print Publisher, 1988 by Dorothy West Weimer Memorial Fund and Wold Home Bible
League

Web version

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license
(Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela**.

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

Matiyu

Olo Hungkuno Wopingo loso Matiyu Mt'i'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti* (30) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa mta'ango kakoe yofe Matiyu mt'i'mokumentisofoho. Oso Matiyu huhwo sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso ole, Lifaiyoho. Matiyu huhwo sohwo simo'mo kako ango Koponeyam sopo a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho imojo hweho. Oso ango hopo sopo Jisas i'mofawento Matiyumo ulimento, Kiko ngkimo tifi nn'ngkape. Jisas ose ulahon'ngki Matiyu a'amu mta'ni hamniyoho mayo syohoso noho'nasyonto Jisasimo in'ngkamentisofoho. Tifi Matiyu Jisasiye inomokomoyo imo'nimentisofoho. (Oso hungkuno hiso Matiyu sohe engo 9 hon'ngkano we'e 9. Osopo weho.)

Mak sohwoe iyoswoso simo'mo mt'i'mokumentisofoho. Tifi Matiyu'nji Luk'i'nji mt'i'mokumentisoyefoho. Oso'no Makiye hungkuno pi'n'ingo fehohnjoso Matiyuye hungkunomo weho. Simo'mo a'amu toho wojo limotofo sohwa ole limentohofi *Mesaiya* ifawenepohoho. Ose limentohofi so'no a'amu Jutaso nohontohumentan'ngkofi olo iyoswo loso Matiyu Jisas sohwo olo *Mesaiya* oloho hweho. Kako nto ifawo'maho. Ose ulimonto mt'i'mokumentisofoho.

Olo iyoswo hiloso Matiyu kako a'amu Juta Jisasimo in'ngkamentohofi somo ufo'mayo'ne mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo mt'i'mokiyoso Ngkilik hungkunomo mt'i'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo Matiyu mt'i'mokumentiso hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Oso huno nafohotofo hwap'ngo neso olenoho. Nakwo atofa lihwasihuno syafisiyosyo Matiyu kako olo iyoswo loso tihwamne'no mt'i'mokumentisoto. Oso'no Matiyu kako a'amu Jutaso atofa likuji Jisasimo in'ngkafitne'ento mt'i'mokumentiso kalohi nakwo atofa lihwasih Jisasimo un'ngkohwano.

Jisas Kilaisiye hofiyakwosafe yofeso olenoho.
(Luk 3:23-28)

¹ Olo a'amu lohwa Jisas Kilaisiye hofiyakwosafoho. Jisas kako hwe yofe engo'njo Ntefit sohwo'nji Ap'lohama'njiye temtitofo mta'ango hweho.

² Ap'lohama sohwo Aisakiye kan'ngkwowheho.

Aisak sohwo Jekoupiye kan'ngkwowheho.

Jekoup sohwo Juta'nji homn'ngkwa'wehwosaniye kan'ngkwowheho.

³ Juta sohwo kako Pelesi'nji Sela'njiye kan'ngkwowheho. Sikoe kona'wohisi Temafoho.

Peles sohwo Hesilouniye kan'ngkwowheho.

Hesiloun sohwo Lamiiye kan'ngkwowheho.

⁴ Lam sohwo Aminotapiye kan'ngkwowheho.

Aminotap sohwo Nasouniye kan'ngkwowheho.

Nasoun sohwo Salimouniye kan'ngkwowheho.

⁵ Salimoun sohwo Mpouasiye kan'ngkwowheho.

Mpouasiye kona'wohisi Lehapiyoho.

Mpouas sohwo Oupetiye kan'ngkwowheho. Oupetiye kona'wohisi Lutiyoho.

Oupet sohwo Jesiye kan'ngkwowheho.

⁶ Jesi sohwo hwe yofe engo'njo Ntefitiye kan'ngkwowheho.

Ntefit sohwo Yulaiyafe ape nomanto Soulomoun t'ipema'mentisofoho.

⁷ Soulomoun sohwo Leyapouamiye kan'ngkwowheho.

Leyapouam sohwo Apiyafe kan'ngkwowheho.

Apiya sohwo Asafe kan'ngkwowheho.

⁸ Asa sohwo Jehousofatiye kan'ngkwowheho.

Jehousofat sohwo Joulamiye kan'ngkwowheho.

Joulam sohwo Usiyafe kan'ngkwowheho.

⁹ Usiya sohwo Joutamiye kan'ngkwowheho.

Joutam sohwo Ehasiye kan'ngkwowheho.

Ehas sohwo Hesekiyafe kan'ngkwowheho.

¹⁰ Hesekiya sohwo Monaseye kan'ngkwowheho.

Monase sohwo Emouniye kan'ngkwowheho.

Emoun sohwo Jousaiyafe kan'ngkwowheho.

¹¹ Jousaiya sohwo Jekounaiya'nji homn'ngkwa'wehwosanjiye kan'ngkwohweho. Hosohonta a'amu Mpapilounnta'angoso a'amu Is'lael somo impe intofont'ifi angso Mpapiloun ne'no motawo'mentohofofoho.

¹² Mpapiloun ne'no motawo'mentohofoho sohonta Jekounaiya sohwo Siyal'tiyel'iyeye kan'ngkwohwo imo'n'mentisofoho.

Siyal'tiyel sohwo Selopape'iyeye kan'ngkwohweho.

¹³ Selepapel sohwo Apiyout'ife kan'ngkwohweho.

Apiyout sohwo Elaiyakim'iyeye kan'ngkwohweho.

Elaiyakim sohwo Esoufe kan'ngkwohweho.

¹⁴ Esou sohwo Satouk'iyeye kan'ngkwohweho.

Satouk sohwo Ekim'iyeye kan'ngkwohweho.

Ekim sohwo Elaiyat'iyeye kan'ngkwohweho.

¹⁵ Elaiyat sohwo Eleyasafe kan'ngkwohweho.

Eleyasa sohwo Matan'iyeye kan'ngkwohweho.

Matan sohwo Jekoup'iyeye kan'ngkwohweho.

¹⁶ Jekoup sohwo Jousep'iyeye kan'ngkwohweho.

Jousep sohwo Maliyafe hwe hweho.

Maliya Jisas'imo ma'mentisofoho. Jisas huhwo sohwo hof'iko yofe Kilais'iyoho mul'mentohofofoho. Hwe huhwo sohomo An'itu uhwosopento nakwoe hwaho lopo no uhwat'mentisofoho.

¹⁷ Ap'lohama kakoe imuso hof'iko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'n'm'wahon'ngkofi Ntefit imo'n'mentisofoho. Ntefit'iyeye imuso hof'iko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'n'm'wahon'ngkofi a'amu Is'lael somo angso Mpapiloun ne'no motawo'mentohofofoho. Osohonta hof'iko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'n'm'wahon'ngkofi Jisas Kilais imo'n'mentisofoho.

Maliya Jisas Kilais'imo aswo ma'mentisofoho.

(Luk 2:1-7)

¹⁸ Olo hungkuno Jisas Kilais imo'n'mentisofoho so'noyolohoso ole, Jousep Jisasiye kona'wohi Maliya simo kako'ne ape nto ufohoto'mentohofofoho. I oso'no Jousep Maliyamo momaso sohonta Maliya simeho An'tuye Towahuno mta'ango imo'n'mentisofoho.

¹⁹ Maliyafe hwehwo Jousep kako hwe wop'ingo'nohino hweho. Jousep ole syaf'ihu'mento, Maliya won'mango unonoho. Ose syaf'isyonto olo hungkuno hiloso hiyaso waweno syaf'ihu'mentisofoho. Oso'no ngko hungkuno ape mayo'ne wamt'ihupo'mo.

²⁰ Oso hiso'no ko syaf'isyonto wojo hon'ngkan'mentisofoho a'amu An'itu mta'ango sohwo kakimo u'manto ul'mento, Jousep, Ntefit'iyeye imu sohwo, k'iko ape Maliya mayoso'no iyoho kin'ngkuhwoloho. Upa'nyo. Maliyafe simehomo mehomi nto imo'n'maho. Oso hiso An'tuye Towahuno uy'maso hweho.

²¹ Maliya hwomu nomahwoso'no k'iko yofe ole muso, Jisasiyoho. Yofe hwap'ingoso ole, olo hwe lohwo kako a'amufe wonyoso wae yaof'ihwosi asomo ut'mayo'ne hweho. Ose ul'mentisofoho.

²² Hohonta An'itu hwe Aisaiya sohomo hungkuno uyahon'ngki kako a'amumo ul'mojo sohwo kako hungkuno hiso mti'mokumentisofoho. Olo hiloso ne imo'nyo so'no Maliya mehomi'nji imo'n'mentisofoho.

²³ Ole mti'mokumento,

Upa'n'mno. Ape sijo wop'ingosi hwehwo momasosi kako simeho imo'n'ngkuhwosi hwomu nomaniyoho.

Hwomu huhwo sohwo ole mul'fitnnefo Iman'wel.

Yofe hwap'ingoso ole, Mpohwo An'itu nakwo'nji humayo'nefoho.

²⁴ Jousep oso wojo hiso hon'ngkan'onto nolikafonto a'amu An'itu mta'ango sohwo hungkunomo haloho pento kako Maliyamo ma'mentisofoho.

²⁵ I oso'no siko afapo ko humanji afa saho mofosyawosofoho. Ose humamojiyofoho. Oso'no ose humamojiye sohonta Maliya kako hwomu ma'mentisofoho. Nomahon'ngki Jousep hwomu huhwo sohomo yofe Jisasiyoho mul'mentisofoho.

2

A'amu huno engo'njo An'tuye hungkuno mupa'nyo mofehi'nyo si'mofapiso'mjo sohwa Jisas'imo uhwon'mentohofofoho.

¹ Hwe yofe engo'njo Helout kako hwaho Jutiya mokosyohumamojo sohonta oso hwaho ango Mpetilehem sopo Maliya Jisasimo aswo ma'mentisofoho. Hwangku sohonta a'amu temtitofo kengo mta'ango fihwa hofiko hwaho mofehi'nyo si'mofapiso mta'ango sohwa hntokwaliyo uhwonontifi huno engo tipema'mentohofoho sohwa Jerusalem si'mofapontifi a'amu sohwamo ulimmentohofi,

² Mehomi milongo a'amu Jutafe hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo'ne sohwo imo'n'ingkohoho. Oso huhwo sohwo ntimo humaho. Kakoe sikuno imo'nyo'ne so'no hntokwaliyo mofehi'nyo si'mofapiso sohohnta'ni ahwomo somo uhwonontani nakwo kakine'no hwomtame ulohofone pihwono.

³ Ose ulahon'ngkofi hwe yofe engo'njo Helout nupa'nonto yomo engo imentisofoho. A'amu Jerusalem humamotofoso nupa'nontifi yomo engo imentohofohoho.

⁴ Hwe engo Helout kako a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanjimo joho ulonto ulohon'mento, Khlais hwe Anitu uhwosopento nakwo hwahopono uhwatimentiso sohune'no nakwo a'amu Juta so'nwi uhwontohumayo sohwo ango ntipo u'mofapmmontolo.

⁵ Ose ulahon'ngki ulimmentohofi, Hwaho Jutiya ango Mpetilehemnoho. A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofoho sohwa ole mtimokumentohofi,

⁶ U, Mpetilehem, sekwo ango we'e soku, sekwo hwaho Jutiya sopo ango yofe we'e pa'nyo'maho.

O'o, hwe yofe engo'njo nje a'amu Isrlael somo mokosyohumane sohwo sekwoe angopo imo'nonefoho.

Hohonta ose mtimokumentohofohoho.

⁷ Oso'no Helout a'amu mofehi'nyo si'mofapiso hohnta'ango sohwanne'no joho hiyaso lutimanto Helout'nji uhu'mokontifi Helout hwe huhwo sohwamo hntokwaliyo hiso imofapmmentiso sikuno so'no ulohon'mentisofoho.

⁸ Ulahon'ngkahon'ngki hofiko Heloutimo hungkuno asomo ulahon'ngkofi Helout ulimmento, Sekwo ango Mpetilehem sopo nowekuji hafihafe fitipmno. Sekwo notipemafikuji hungkuno hiso ngkiyepono wapono. Ngko nupa'nimo kakine'no hwomtame ulohomne'no selohono. Oso hwasyo hungkuno hiso ulonto Mpetilehemne'no luhwatimentisofoho.

⁹ Oseso hofiko Heloutiye hungkuno upa'nontifi umentohofohoho. Nowentan'ngkofi hntokwaliyoso hofikoe angopo uhwon'mentohofoho hiso apa'no imofaponto hofikimo simo'mo upeehon'ngki hofiko tifi in'ngkamentohofohoho. Oso hntokwaliyoso nowento ango hwomu wentanjo antife sopo limentisofoho.

¹⁰ Hofiko hntokwaliyo hiso uhwonontifi yomo yontifi simeho wop'ngo umo'nimentisofoho.

¹¹ Simeho wop'ngo umo'n'ngkahon'ngki hofiko ango homo somo noswontifi hwomu kona'wohi Maliya'nji siko'inta'imo uhwon'mentohofohoho. Nuhwonontifi hwomtame ulohofontifi kakoe yofe ho'noma'mentohofohoho. Hofikoe ipofa nofijontifi yo'mayo wonyoangkafo hamnyohoho engo mpe iyo so'no uyimentohofohoho. Sojo wonyoangkafo so'nji nom'neso hwamno pa'nyo akino wop'ngo'ne so'nji hwone mijo wonyohofiyonji uyimentohofohoho.

¹² Oso hohosohonta hofiko wojo hon'ngkan'mentohofoso Anitu ulimmento, Sekwo Heloutiyepono asomo nukutoho. Ose hon'ngkanontifi hofiko hon'ngkano nom'nemo ikitokwawentifi hofikoe angopono umentohofohoho.

Jousep'ya'yu sikoe hwomu'nji hwaho Ijipmne'no hiyaso motamentisiyefoho.

¹³ Nohumpeehon'ngkofi Jousep huhwo kako wojo hon'ngkan'mentisoso a'amu ahwomo mta'ango Jousepimo u'manto ulimmento, Kiko hwomu'nji kona'wohi'nji nomahoji hwaho Ijipmne'no hiyaso motawe. Ijip sopo nohumentan'ngkiji nom'ne ango sopone'no hano iyo so'no hwangku hungkuno apa'no wakilmonnoho. Hwap'ngoso Helout jije hwomu sohomo wofonjahumonto tipegohoho.

¹⁴ Ose ulahon'ngki Jousep oso sikwo'miyo somo kako Maliya'nji kakoe hwomu'nji nomanto Ijipmne'no womentohofohoho.

¹⁵ Jousep hwaho Ijip sopo nohumentan'ngki Helout poyo pe'nimentisofoho. Oseso hungkuno hohontajo hwe fihumo Anitu uyahon'ngki limojo sohwo mtimokumentiso hiso ne imo'nimentisofoho. Hungkuno ole, Nje hwomu Ijip nohumentan'ngki lutima'mentohofoho.

Oso hohosohonta oso hungkunoso ne imo'nimentisofoho.

Helout kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo hungkuno ulahon'ngki hwomu milongo pi'n'ngo engoso fongkumeeo'mentohofohoho.

¹⁶ A'amu mofehi'nyo si'mofapiso hohnta'n'ngo sohwa Heloutiye hungkuno mehomi songo imo'n'ngkiso'eno ho ngkimo ntohapmno, ose ul'mentiso somo hwe huhwo sohwa t'fi min'ngkayo'njo yahon'ngkofi Helout nupa'nonto si'meho tohino umn'mentisofoho. Si'meho tohino umn'mentiso so'no kako a'amu itokuso'njo sohwa ango Mpetilehem'nji ango mofone sopone'no uhwojahon'ngki hofi'ko hwomu hopi'nono soswo hufa'u muyakolofe'njo sohwa mofongkumeeo'mentohofofoho. Hwap'ngoso hwe hntokwaliyo uhwon'mentohofoho sohwa ole ul'mentohofi, Hntokwaliyo hiso si'mo'mo imo'n'ngkahon'ngki soswo hufa'u uyakolo'mentiso so'no ul'mentohofofoho.

¹⁷ Helout oso wonyo hiso imentiso sohonta hungkuno hohontajo hwe Jelemaiya sohumo Anitu hungkuno uyahon'ngki li'mojo sohwo mt'i'mokumentisoso ne imo'n'mentisofoho.

¹⁸ Hungkuno hiloso ole,

Ango Lama Mpetilehem mofone sopo mampaho ho'n'mentisofoho.

Mampaho hiloso humotaho we'e ho'n'mentiso'maho.

Jekoupiye ape Lesel kakoe imuso hofi'koe mehomi sohwa'mne'no humotaho lalokwofo.

Hofi'koe si'meho wop'ngo apa'no mmo'nonehoho.

Hofi'koe mehomi n'hu'nahone poyo imo'n'ngkahon'ngki humotaho ne'no lalokwofo.

Ose mt'i'mokumentisofoho.

Jousep'i'ya'u sikoe hwomu'nji hwaho Ijip uli'ko'mantifi ango Nasalet sopo asomo i'mofapmentohofofoho.

¹⁹ Hwangku Helout poyo pe'n'ngkahon'ngki a'amu Anitu mta'ango sohwo Jousep hwaho Ijip nohumant'ngki i'mofaponto Jousep'mo wojo'mo ul'mento.

²⁰ Nol'ikafohoji kiko hwomu'nji kona'wohi'nji nomahoji hwaho Is'lael sopone'no asomo fi'wan'mno. A'amu hopi'nono mehomi wofonjasyantifi imentohofoho sohwa poyo moi'wonoho.

²¹ Ose ulahon'ngki Jousep nol'ikafonto hwomu'nji kona'wohi'nji nomanto hwaho Is'lael sopo ne'no asomo womentohofofoho.

²² Jousep'montohwa nowentifi upa'n'mentohofoso hwe Akelaus sohwo kan'ngkwohwo Heloutiye yofe engo nto ma'maho. Ose upa'nonto iyoho un'ngkahon'ngki olo hwaho lopo mohumamonehono nolonto apa'no wojo hon'ngkan'mentisoso Anitu Jousep'mo hungkuno nom'ne ulahon'ngki kako hwaho Ngkaliline'no umentisofoho.

²³ Kako hwaho hopo sopo ango Nasalet sopo humamentisofoho. Oso hiso'no hungkuno hohontajo nom'ne hwe sohumo Anitu hungkuno uyahon'ngki li'mojo sohwo mt'i'mokumentisoso ne imo'n'mentisofoho. Hungkuno hiso ole, Hwe Nasaletn'ta'ango hweho wolant'ifeho, li'mentisofoho.

3

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno loma'mentisofoho.

(Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Joun 1:19-28)

¹ Oso hohosohonta Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo i'mofaponto hwaho Jutiya a'amu mohumunyo sopo nohumanto hungkuno loma'mentisofoho mohumunyo sopo.

² Ole ul'mento, Sekwoe hon'ngkano wonyoso hohujo fikinjaopmno. Si'meho fi'wolo'mokumno. Anituye sikuno nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'ne mofoneponoho. Ose lut'hwamentisofoho.

³ Hwe Aisaiya sohumo Anitu hungkuno uyahon'ngki li'mojo sohwo Joun'mne'no olo hungkuno hohonta mt'i'mokumentisofoho. Hungkuno hiso ole, Upa'n'mno. Hwaho a'amu mohumunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'n'mento,

Hwe Engo sohumne'no hon'ngkano ito'no fesyohumamno.

Kakoe hano emoyo'ne so'no hon'ngkano hiso ito'no mi'hwat'mno.

⁴ Jouniye nem'no manji'mofo hwaho fi'nyohwe yahu *kamel* lohwa so'nji mt'i'mokumentisofoho. Yahu paho ahulohoso loho'n'mentisofoho. Kako kusimo'nji wosopayo t'ime mijo'ntnnohini n'mojo hweho.

⁵ Hohosohonta a'amu pone engo Jelusalem mta'ango so'nji a'amu hwaho Jutiya mta'ango so'nji a'amu hopi'nonohino Mijo Joutan t'ifo nesoponjo so'nji hofi'ko Joun'mo u'ma'mentohofofoho.

⁶ A'amu hiso hofi'koe wonyo yoloho li'jwaofahon'ngkofi Joun hofi'kimo Mijo Joutan sohumo kiyoma'mentisofoho.

⁷ A'amu Falisi pi'n'ngo sohwanji a'amu Satiyusi sohwanji hofi'ko mijo wokiyonemano lontifi nopahon'ngkofi Joun nuhwononto ul'mento, Sekwo homa mehomi soku, t'ihwo

selimasoto. Anitu a'amufe wonyo honingkano somne'no tohino mikunimposu uyo somne'no i'waho fiyimno. Ose tihwo selahonngki ni'mahofu kulo.

⁸ Sekwoe honingkano wonyo somne'no hohujo ukinjaofano lifijo'manji e'wano woping'nohohini utihwa'nyopo fiyimno.

⁹ Sekwoe simeho mo'mo ole syafisyikutoho. Nakwo Apiloham'ye imu hn'nimo oso tohino engo hiso mone'manehoho. Oseso nohningkutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Olo sojo loso Anitu kako Apiloham'ye imuhwa wanti'mokumo loso'manji kako hopeno wanti'mokumontonoho.

¹⁰ Anitu kako iyomo mingo lofo'ne iwa'mingko ikafe'mo mokosyalohofoho. Iyo ipisayo woping'no minto'nyo'njo somo nolofehwosi tohomo wolofae'mtonoho.

¹¹ A'amuso hofikoe honingkano wonyomne'no simeho tango umningkahonngki nihu'nahone hohujo ikinjaofu somo ngko sekumo mijo'nohohini kiyosemawo'nngkohe hwo'nyoho. I oso'no nje yofe we'e hwaho lopo weho. Hwe tfinjo sohwo kakoe yofe engo yokintahopo nje yofemo niyakolofonefoho. Kakoe yofe engo mikunimposu so'no ngko sohwo'ni kakimo momayo ulohofiyone hwo'nyoho. Hwangku oso hwe huhwo sohwo kako a'amu sekumo Anituye Towahuno Woping'no sohwo'nji toho'nji wokiyosema'montonoho.

¹² Kako hwahomo mno ijiyo'neso mokosyohumunyo hweho. Kako hwahomo mno ijihwosi neso ijomahwosi pahoso wae yaofihwosi wosopayo neso kakoe angomo woho'nahumontonoho. Pahoso toho masimpe'nyo ne'no sijiwo'nningkiso somo woho'nae'montonoho.

Joun Jisasimo mijo kiyoma'mentisofoho.

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)

¹³ Oso hohosohonta Jisas hwaho Ngkalili uliko'manto Mijo Joutan ne'no nowento Joun mijo wokiyonimano lonto Jounimo u'ma'mentisofoho.

¹⁴ Nu'mahonngki Joun ulimonto, O'o, kiko ngkimo mijo kiyonimayoso hopenoho. Ngkiyepono pipine'no pohino.

¹⁵ Ose ulahonngki Jisas ulimonto, O'o, kiko mijo kiyonimayo so'no nekwo ole yasoso Anituye honingkano lakisiyo imentohofu somo imokiyoso hopenoho. Oseso Joun kakoe hungkuno tifi inngkawento mijo kiyoma'mentisofoho.

¹⁶ Mijo kiyomahonngki Jisas mijomo kuntu'no uliko'manto simentisofoho. Nsahonngki ahwomo mtampo lohofahonngki uhwonmentisoso Anituye Towahuno yihufu ntolofiyu hopa imo'nonto Jisasimo wekehupmmentisofoho.

¹⁷ Mampahu ahwomo mta'ni ho'nimonto, Olo nje Hwomu hweho. Ngko simeho woping'no mikunimposu uy'wo'nngkohe hweho. Kakine'no yo'mayo woping'no iwo'nngkiso so'no nje simeho woping'no nimo'nantofoho.

4

Seten Jisasimo yamofu ulohu'mentisofoho.

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Oso hohosohonta Anituye Towahuno Woping'no Jisasimo hwaho a'amu mohumunyonono ipemotasimentisofoho. Osopo Seten Jisasimo honingkano wonyo imokiyone yamofu ulohu'mentisofoho.

² Jisas kako Mpohumo jomo ulimo lonto wopayo manyo'njo nohumentanngki mofehi'nyo fouti (40) sikuno fouti (40) uyakolofahonngki Jisas mijoho engo umentisofoho.

³ Jisas mijoho'no nohumentanngki Seten i'mofaponto ulimonto, Kiko Anituye Hwomu Nehwosi'manji olo sojo pi'nngko lomo hungkuno ulohoho'no wosopayo umo'nono.

⁴ Ose ulahonngki Jisas ulimonto, Anituye hungkuno ole nal'wo'nngki, A'amu wosopayo'nohohini nngkuhwoso sohwo kako ito'no mohumanohoho. O'o, a'amu Anituye hungkuno hopi'nonohinomne'no syafisyi'wo'nngkohofoso oso hofikoe huyo'mango songo humayo'nefoho.

⁵ Ose ulahonngki Seten Jisasimo pone woping'no ipemotasonto Anituye tajo ango engo antife yokintahopo uhujajonto

⁶ ulimonto, Kiko Anituye Hwomu hwo'si'manji kiko olopo nta'ni filikofamofu. Ose ulikwato lohofonto ulimonto, Anituye hungkuno nal'wo'nngki, Anitu kakoe a'amu ahwomomjo sohwo kikumne'no ulihwoso'no hofiko jije ahomo kumakukuji jije sifemo sojo mentofomatnnehino. Tohino momatnnohino.

⁷ Seten ose ulahonngki Jisas ulimonto, Nom'ne ifalifaliyo mti'mokumentohofoso ole, Kiko jije Hwe Engo Anitu sohomo yamofu nulohofohotoho.

Kiko jije hunomnohini in'ngkuso'manji ole syafisy+kutoho. Anitu wonimokosyohumantonoho. Ose syafisy+kutoho.

⁸ Ose ulahon'ngki Seten Jisasimo hwofiki'nyo yokintaho engo sopone'no utimotasonto olo hwaho hopi'nonohino a'amu so'nji yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo so'ntnno Jisasimo uti'hwamentisofoho.

⁹ Ose uti'hwanto ulimento, Kiko ngkine'no hwomtame ntohofohoji jije simeho ntapisoso yo'mayo uhwonalokunoso wokijapmmonoho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko i'waho ntohofo. Kengopono f'wano. Anituye hungkuno ole nal'wo'n'ngki, Kiko jije Hwe Engo Anitu kakine'nohini hwomtame ulohoho. Kakine'nohini syoho ulohofiyu.

Ose ulimentisofoho.

¹¹ Ose ulahon'ngki Seten Jisasimo uliko'mahon'ngki a'amu ahwomo mta'angoso nu'mantifi Jisasimo ufo'ma'mentohofohoho.

Jisas kakoe syoho hwaho Ngkalili nta'ni ema'mentisofoho.

(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² A'amu fihwa hofiko Jounimo impo'angomo intofahumentohoho so'no Jisas kako nupa'nonto kako hwaho Ngkaliline'no umentisofoho.

¹³ Kako ango Nasalet uliko'manto ango Koponeyam osopo humamentisofoho. Oso ango hopo sopo Mijo Ngkalili mit'mom'ngoponoho. A'amu Sepiyulan'nji Nap'talai'njiye imu sofe hwahoponoho.

¹⁴ Hwe Aisaiya sohumo Anituye hungkuno uyahon'ngki lmojo sohwo hohonta ifalifaliyo mt'i'mokumentisoso hohosohonta ne imo'n'mentisofoho. Ole mt'i'mokumento,

¹⁵ Mijo Joutan ngkihnta'ni mijo ayo mom'ngopo hwaho Sepiyulan'nji Nap'talai'nji hi'njoponoho.

A'amu temtitofu kengo Anituye hungkuno mupa'n'immotofu sofeponoho.

¹⁶ Hofiko sikwo'mjoho'mo humafijoso pomponaho engo uhwon'fitnnefoho.

A'amu sikwo'mjoho so'mo we'enepe ni'hu'nahone wape'nano likuji yontan'ngkuji pomponaho engo wonyoangkafo u'mofapmmontonoho.

Ose mt'i'mokumentisofoho.

¹⁷ Oso hohosohonta Jisas kakoe hungkuno loma'mentisofoho. Ole ulimento, Sekwue hon'ngkano wonyo somta'ni fiwolo'mokumno. Anitu nemokosyohumayo sohwoe sikuno mofoneponoho.

Jisas a'amu inaniku syoho'njo sohwo kakimo tifi in'ngkayo'ne joho ulimentisofoho.

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Joun 1:35-51)

¹⁸ Jisas Mijo Ayo Ngkalili mom'ngo sopo nowento hwe hufa'u inaniku syoho'njo siko'n'ikwa'imo uhwon'mentisofoho. Sikoe yofeso Saimoun'nji Ent'lu'njoho. Saimoun'ye yofe nom'neso Pitafoho. Siko inan'ku ho'yo mijomo ho'naofontan'ngki u'ma'mentisofoho. Inan'ku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho.

¹⁹ Nu'manto ulmento, Siko tifi nn'ngkapinyo. Siko inan'ku mawo'n'ngkisiye pa'ningoso Anitumne'no a'amu mayo'ne woloset'hwamo.

²⁰ Ose ulahon'ngki sikoe inan'ku ho'yo komo'no nuliko'manji Jisasi'nji umentohofoho.

²¹ Nowentifi Sepetiye hwomu sohwa'u Jemisi'nji Joun'njimo uhwon'mentisoso siko ham'ngkwohwo Sepeti'nji yofayokinomo nohumantifi inan'ku ho'yo ito'no esyohumentan'ngki uhwonoto joho ulahon'ngki

²² siko hom'ngkwohwo'nji yofayokinon'ji komo'no uliko'manji Jisasi'nji umentohofoho.

Jisas Anituye hungkuno a'amu somo lut'hwanto a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokumentisofoho.

(Luk 6:17-19)

²³ Jisas hwaho Ngkalili ho'mo so'meemo emoyonto hwe moyami somo hofikoe tajo ango somo Anituye hungkuno so'nji Anitu wonyoangkafo nemokosyohumayo so'ntnno lut'hwamojofoho. Kako nolut'hwanto a'amu mnokino kengo kengo'njo a'apaho wonyo umokumojoho somo wop'ngo umokumentisofoho.

²⁴ Jisas olo wonyoangkafo hiloso imentiso so'no hwaho Siliya ho'mo so'meemo ho'n'mentisofoho. A'amu hiso nupa'nontifi a'amu yo'mayo tango'njo mnokino'njo somo Jisasiyepono ipemotapmentohofohoho. A'amu towahunu wonyo'njo so'nji a'amu nopi'wasyontifi yomo yomo iwo'n'ngkohoho so'nji a'amu sife aho pe'nnyo'njo so'nji hopi'nonohino somo ipemotopahon'ngkofi Jisas wop'ngo umokumentisofoho.

²⁵ Wopingo umokahon+ngki a'amu pi'n+ingo engo Jisas+mo in+ngkamentohofofoho. A'amu Ngkalili, Ntekapolis, Jelusalem, Jutiya, Mijo Joutan nongkihnta'ango a'amu pi'n+ingoso in+ngkamentohofofoho.

5

Jisas hwofiki'nyopo a'amumo hungkuno ulimentisofoho.

¹ A'amu pi'n+ingo engo uhu'mokontan+ngkofi Jisas nuhwononto yafe we'e so'mo nosonto humamentisofoho. Osopo nohumentan+ngki inomokomoyo sohwa nu'mahon+ngkofi

² Jisas kakoe hungkuno ole luthwamento, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olenoho.

Jisas kako a'amu simonyo iyo somne'no hungkuno uyimentisifoho.

(Luk 6:20-23)

³ A'amu fiso Anitune'no huno engo muyo'njoso hofiko Anitumne'no huno wopingo wot+pemano lifijo'manji hofiko simeho wopingo umono'nono. Anitu hofikimo umokosyohumayo hweho.

⁴ A'amu simeho tango'njo humalofoso simeho wopingo umono'nono Anitu kako oso a'amu somo simeho wopingo umokumontonoho.

⁵ A'amu fiso hofikoe yofemo monje yahinontifi Anituye yofe ho'nomalokwofoso simeho wopingo umono'nono. Yo'mayo wopingo Anitu wosejapmmo ulimentisoso hofiko'nefoho.

⁶ A'amu wopayo mijoho pe'nyoso wopayo'no hi umonyo hopaso a'amu Anituye hon+ngkano wop+ngomne'no hi umonosomanji oso hisomo Anitu kakoe hungkuno hisofe simehomo wopayo simeho hopaso uhnnimontonoho. Oseso hofikoe simeho wopingo umono'nono.

⁷ A'amu fiso nom'ne a'amu hofikimo wonyo ulohof+wo'n+ngkohoho somne'no hitoho ulofahon+ngki wop+ngonohini ulohof+wo'n+ngkohofoso simeho wopingo umono'nono. Oso'no Anitu hofikimo wop+ngonohi ulohomontonoho.

⁸ A'amu sife aho timo simeho haloho anga'nohinonjoso hofiko simeho wopingo umono'nono. Oso a'amu hiso Anitumo uhwonantifeho.

⁹ A'amu simano hintotohino'njo somo n+hoholof+wo'n+ngkohofoso simeho pompenjiyo umone'entifi iwo'n+ngkohofoso simeho wopingo umono'nono. Anitu ulimontonoho, Nje mehomi kuyoho.

¹⁰ A'amu Anituye hungkunomo in+ngkayo'no syoho wopingo yontan+ngki a'amu nom'neso oso a'amu somo s+tofo ujo so'nji wonyo ulohoho so'no kako simeho wopingo umono'nono. Anitu umokosyohumamontonoho.

¹¹ Sekwo a'amu soku ngkimo tifi nn+ngkawowo'n+ngkohoho so'no a'amu nom'neso sekumo wonyo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji sejo so'nji sefotof selohof+kujo'no sekwo simeho wopingo wasemo'nono.

¹² Sekwo simeho wopingo semo'n+ngkuhwoso'no simonyo fiy+mmo. Sekwoe yahino wopingo olo hwaho lopo iwo'n+ngkohoho lo'nji ngkimo tifi nn+ngkape lo'nji mpe iyo pa'nyoso ho'yango ahwomomo weho. Oso sefotof+wo'n+ngkohoho hopaso hofiko hohonta a'amumo Anitu hungkuno uyahon+ngki ulimotofoso somo ufoto'motofofoho. Oso a'amu hiso hofikoe yahino wopingo so'no mpe iyo hopaso ahwomomo ma'mentohoho hopaso sekwo womantifeho.

Anituye a'amu neso sa'nji pomponaho'nji pa'nyofoho.

(Mak 9:49-50; 4:21; Luk 14:34-35; 8:16; Joun 8:12)

¹³ Sekwo olo hwaho lophonjo sa pa'nyo kuyoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'n+ngkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wopingo imo'nyoso pipi uyantant. Awonoho. Nihu'nahone wonyo umonimotonoho. A'amu sa hiso mopijoso me-e miyonehoho.

¹⁴ Sekwo hwahoponjo pomponaho pa'nyo kuyoho. Antime engo hwofiki'nyo sophonjo molinyoso oso hiyae'm'maho. O'o, uti'hwanyaophonoho.

¹⁵ A'amu sikiloho mongkujontifeso ahwontemo kipitofahinyo'maho. O'o, hofiko ijempohopo ho'nahinyofoho. Oso a'amu angoso humafijo somo pomponaho ulohofono.

¹⁶ Olo hiloso sekwo hmmo'n+mmo. Sekwoe pomponahoso a'amufe t+mopo wolasyono. A'amu hofiko sekwoe hon+ngkano wop+ngomomo uhwon+fijoso hofiko Mpohwo Anitu ahwomomo humaso sohwoe yofe woho'nomantifeho.

Jisas Mosesiye hon+ngkano hungkunomne'no ulimentisofoho.

¹⁷ Sekwo ngkine'no huno ole seyihwoloho. Ngko Mosesiye hon+ngkano hungkuno'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahon+ngki limotofoso sohwafe hungkuno ntne'no wae

yao'mne'nji pmmentohe hwo'nyoho. O'o ngkine'no huno ose seyihwoloho. Ngko hungkuno hiloso wae ya'mne'enji pmmentohe hwon'maho. O'o, ngko hungkuno hiloso ne utihwayo'ne pmmentohefoho.

¹⁸ Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu fiso oso hon'ngkano hungkuno ifalifaliyo we'e somo wae meeofonehoho. O'o, olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'noso sohonta olo hungkuno hopi'nonohino hiloso nowentan'ngkuhwosi hungkuno hopi'nonohino ne imo'nonefoho.

¹⁹ A'amu fihwo Mousesiye hon'ngkano hungkuno'nji a'amumo An'itu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwafe hungkuno'nji anga'nohinoso mtihupesoso a'amu nom'ne somo oso hon'ngkano mtihupe so'no lutihwaso'manji oso a'amuso An'ituye angomo si'mofoso sohonta An'itu ulonefoho. Jije yofe monje innyo hwosoho. A'amu fiso An'ituye hungkuno hopi'nonohino loso in'ngkawesoso a'amu nom'ne somo oso hon'ngkano wop'ngomo in'ngkayo'ne lutihwaso'manji oso a'amuso An'ituye angomo si'mofoso sohonta An'itu ulonefoho. Kiko yofe engo'njo hwosoho. Ose ulonefoho.

²⁰ Sekwo upa'nimno. Sekwoe hon'ngkano wop'ngoso a'amu Falisi sohwanji a'amu Mousesiye hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwanjiye hon'ngkano wop'ngomo muyakolofe'manji sekwo An'ituye angopo kako yokumpohn'nyo semokosyohumayo'ne nu'mapitnnehofo. O'o, mango mta'nnohini li'wo'n'ngkohoho soku hon'ngkano wop'ngoso somo humayoso hopo'maho.

Hungkuno ito'no mihwajiyo'ne hungkunofoho.

(Mak 11:25; Luk 12:57-59)

²¹ Mousesiye hon'ngkano hungkuno ole nto upa'n'wo'n'ngkohoho, A'amumo fonjasiyo'eno. A'amu nom'nehumo fonjasyoso sohwo kakoe hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho.

²² I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. A'amu fihwo kakoe a'amumne'no simeho tohino umnyo'eno. A'amu simeho tohino umnososo sohwo kako tifi no'mo An'itu'nji hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. A'amu fihwo kakoe a'amu sohumne'no sitofo ujo'eno. Sitofo uloso sohwo kako An'itu'nji hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. A'amu fihwo nom'nehumo ilo'nnyo hwosoho ujo'eno. O'o, oso a'amu huhwo sohwo kako tikanomo wene hweho.

²³ Kiko tajo angoso somo noswohoji jije wonyo wae yafo'ne An'itumo jomo ulimo lohoji kiko nom'ne sohumne'no kikine'no simano hintotohino umnososo so'no syafisyohoji

²⁴ u, kiko tajo angoso somo uliko'mahoji oso a'amu huhwo sohwoepono komo'no uhuji hungkuno ito'no mihwajo. Hungkuno ito'no mihwajohosi simeho pompeno in'ngkahosi tajo angoso somo asomo fusyo. Osopo An'itumo jije wonyo wae yafo'ne jomo uso.

²⁵ A'amu fihwo kikimne'no simeho tohino umnososo so'no kiko komo'no simeho wop'ngoso hmninyo. A'amu hungkunomo ito'no efisopihwajiyo sopo nokumotawenoho. Kako a'amu hungkunomo ito'no efisopihwajiyo'njofepono kumotaweso'manji osopo a'amu hwapife tifo'njo sohwa nokitmafikui impo'angomo intofakohufitnoho.

²⁶ Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Kiko impo'angoso kunto'no uliko'ma'mne hwaso'maho. O'o, simo'mo kiko jije yahino somne'no yo'mayo hamniyoho hopi'nonohinoso woho'nahumonnoho. Ose ulimentisofoho.

A'mohufo iyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

²⁷ Hungkuno nom'ne nto upa'n'wo'n'ngkohofoso ole, a'mohufo iyo'eno.

²⁸ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo nom'ne a'mu fisimo uhwononto hufo woma'mo lonto a'mu simne'no kakoe simeho fefoyo uyahon'ngki oso hwe huhwo sohwo a'mu si'nji kakoe hunomo hufo nto iso hweho.

²⁹ T'imo aho angahohnta'angoso hon'ngkano wonyo kumokososo yo'mayo somo t'imo uhwon'ngkohoji huno wonyo syafihujo'manji oso hiso ni'hu'no yohotoho. Kiko wonyo iso'no'manji t'imo anga'no fitihwotofafo. T'imo wop'ngoso hufa'u'njo sohwo si'tikanomo uhnnoho. O'o t'imo anga'nohino'nji hon'ngkano wop'ngomo fiso.

³⁰ Jije aho angahohnta'ni hon'ngkano wonyo kumokososo aho hiso hntofamo lohofohoji foho'nafo. Aho wop'ngoso hufa'u hi'njo hwosi tikanomo uhnnoho. O'o, aho anga'nohino'nji hon'ngkano wop'ngomo fiso.

Jisas ape ho'nasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ Hungkuno nom'ne nupa'n'wo'n'ngkohofoso ole, Hwe fihwo kako kakoe ape woho'nahumo lihwo si'ape ho'nasiyo'neso iyoswo mt'i'mokuhwosi uyono.

³² I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kakoe ape hon'ngkano wonyo mmofe'njo simo ho'nasyoso sohwo kakoe apefe hon'ngkano wonyo umokumontonoho. Hwap'ngoso ape hisi nom'ne hwe sohomo uma'nososo An'itu kako t'imo uhwonyoso hwe hufa'u'njiyoho. I nom'nihwo kako ape nom'nihwo ho'nasyoso somo maso sohwo kako huhwo ape ito'no mayo hon'ngkano somo mt'ihuposo so'no kako huhwo hon'ngkano wonyo'njo hweho.

Jisas kako hungkuno nehopi yokintahopone'no lohono joso'no limentisofoho.

³³ Hungkuno nom'ne upa'n'wo'n'ngkohofoso ole, Hwasyo hungkuno nom'ne'no yokintahopo ne-eso nol'ikutoho. Hwe fihwo ole lososo, Ngko nehopi hufa'u s'hune hwamne'no lohono. Ngko yo'mayo yo'mayo uy'mo. Ose loso sohwo kako ito'no uyono. Hwe Engo sohwo olo hiso'no nuhwon'ngkuhwosi ito'nohini wosyaf'hu'montonoho. Ose nto upa'n'wo'n'ngkohofoso.

³⁴ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no hungkuno pi'n'ngo nol'ikutoho. O'o, hungkuno ne'njo'nohino fil'mno. Sekwo a'amu yokintahoponjo sohwanne'no jije hungkuno nehopi imo'nyo'ne nul'ikutoho. Ni'hu'no nijwo'eno. O'o, yo'mayo ahwomomjo sohwanne'no nol'ikutoho. Ahwomoso An'ituye epohumayofoho. Osopo yo'mayoso mokosyohumawo'n'ngkisoponoho.

³⁵ Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne nol'ikutoho. O'o, hwahoso An'ituye epohumayo sife ho'nasiyo'nefoho. Olopo yo'mayoso mokosyohumawo'n'ngkisoponoho. Sekwo Jerusalemne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne nol'ikutoho. O'o, Jerusalem sopo An'ituye angoponoho.

³⁶ Sekwo sekwoe mnokinomne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no nol'ikutoho. O'o, sekwoe mijijo halojo wofokafono. S'ikwo'mno wofokafono, lisoso halojo wofoka'montolaho. S'ikwo'mno wofoka'montolaho. Awonoho.

³⁷ Oso'no sekwo hungkuno ne'njo'nohino ul'mno. Eno, eso'nji Awonoho, eso'nji oso'nohinoho. Hungkuno nom'neso hwe wonyo Seten mta'ango linyofoho.

Jisas yahino wonyo a'amumo asomo ulohof'eno ulimentisofoho.

(Luk 6:29-30)

³⁸ Hungkuno nom'ne nto upa'n'wo'n'ngkohofoso ole, Hwe fihwo jije t'momo wonyo kumokososo k'iko kakoe t'imo wonyo umojo. Hwe fihwo jije mango fonjokujakumofososo k'iko kakoe mangomo fonjokul'pijafo.

³⁹ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kikimo wonyo kilohofososo k'iko kakimo iloj'mofe'eno. O'o, awonoho. Hwe fihwo kako jije manjijohopo kuposososo manjijoho fehohnjo ut'ihwaho. Osopo wakuposono.

⁴⁰ Hwe fihwo kikine'no hungkuno hi'njo sohwo jije manji'mofa woma'mo lososo osohomo jije manji'mofa'nji sife manji'mofa ntnne'no uyo.

⁴¹ Hwe yofe engo'njo fihwo kako sekwo'nji hano ho'yango'nji t'ifo lopo wemoyano selososo sekwo hano sawemo spono fis'mno.

⁴² Hwe fihwo ole seloso, Sekwo yo'mayoso ntapmno. Ose selososo sekwoe yo'mayoso uy'mno. Hwe fihwo ole seloso, Sekwoe ho'yango yo'mayoso nokiso ntapmno. Ose selososo sekwo hohujo ikinj'mof'ikutoho.

Jisas mango hwamne'no s'meho umo'nyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ Hungkuno nom'ne nto upa'n'wo'n'ngkohofoso ole, A'amu sekwo'njo mofone sopo humalofo somo s'meho umo'nyo'ne uy'mno. I oso'no sekwo mango hwamo s'meho umo'nyo'ne ukutoho.

⁴⁴ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwoe mango hwamo s'meho umo'nyo'ne ufijoso a'amu wonyo selohof'wo'n'ngkohofoso somne'no Mpohumo jomo ul'mno.

⁴⁵ Ose ifijo so'no sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe yahinomo un'ngkowan't'efeho. An'itu kakoe mofehi'nyoso a'amu wop'ngo'nji wonyo'nji humalofo somo ulono lonto uy'wo'n'ngkiso hweho. A'amu hon'ngkano wop'ngo'njo hon'ngkano ito'no min'ngkayo'njo somo ifoyo wosapijono lahon'ngki syuwo'n'ngkohoho.

⁴⁶ Sekwo a'amu s'meho umo'nyo'ne sejap'wo'n'ngkohofoso osomne'nohini s'meho umo'nyo'ne uy'fijoso An'itu kako wop'ngo peho'no wosejap'montolo. Awonoho. A'amu hon'ngkano wonyo'njososo ose iwo'n'ngkohofofoho.

⁴⁷ Sekwo sekwoe a'amu'nohino somo wop'ngo uwo'n'ngkohofoso so'no sekwoe hon'ngkano nom'ne somo uhwofilofoso pipilo. Awonoho. A'amumo Mpohwo An'tumo min'ngkayo'njo hi ose iwo'n'ngkohofofoho.

⁴⁸ I oso'no sekwoe Mpohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo pa'nyo hmmo'nimno. Sekwo a'amu wop'ingo'nji wonyo'njo somo wop'ingo ulohofikujo'no Anitu kako humaso hopa fehumamno.

6

Jisas a'amumo ufo'mayo'ne hungkuno ulimentisofoho.

¹ Sekwo olo yahino loso'no i'waho fiyimno. Sekwo yahino wop'ingo wop'ingoso a'amu wonahonife likuji ikutoho. O'o, ose ifijoso sekwoe Mpohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo sekumo oso hiso'no wop'ingo mosejape'njo uyimntonoho.

² Sekwo a'amu umofonyo iwo'n'ngkohoho somo yo'mayo uyano lifijo'manji e'wano, hiyaso uyimno. A'amu mango'nohinoso wonahonife lonti'fi Anituye tajo angonjo sopo hon'ngkano utihwa'nyopo iwo'n'ngkohofoho. Hofiko hwe moya'mi nakwoe yofe woho'nonemapife lonti'fi iwo'n'ngkohofoho. Upa'nimno. Oso a'amu hiso nom'ne wop'ingoso Anitu mta'ango momasofoho. O'o, a'amu hwahoponjoso hofikoe yofe ho'noma'nyoso oso mpe hopaso nto mahofa. Hofikoe nom'ne mpe iyo hopaso ahwomomo mauyoho.

³ Sekwo a'amu nom'ne somo ufo'mano lifijo'manji e'wano noho ufo'mapimno. I oso'no a'amu nom'neso sekwoe yofe noho'nosemapitnnoho. Masehon'fitnnehofo.

⁴ O'o, hiyaso fiyimno. Yo'mayo wop'ingo hiyaso iwo'n'ngkohoho so'no Mpohwo Anitu kako nosehon'ngkuhwosi wop'ingo wosejapmmntonoho.

Jisas Mpohumo jomo ujo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 11:2-4)

⁵ Sekwo Mpohumo jomo ulano likuji sekwo a'amu mango'nohinoso fe yahinomo in'ngkakutoho. O'o, hofiko a'amu wonepa'nife lonti'fi Anituye tajo angonjo hon'ngkano mom'ingo engo sopo lohofonti'fi uli'wo'n'ngkohofoho. Upa'nimno. Oso hiso'no a'amuso hofikoe yofe ho'nomayoso mpe pa'nyoso nto mahofa.

⁶ I oseso kiko sohwo Anitumo jomo ulimo lohoji kiko'nohini jije angomo swohoji anga hoku'yoso pijwasyohoji jije Mpohumo jomo uso. Kako oso anga hiyaso so'mo kiko'nji humaho. Jije Mpohwo osopo kohon'ngkuhwosi yo'mayoso wokijapmmntonoho.

⁷ Kiko Mpohumo jomo ulimo lohoji osohonta hungkuno pi'n'ngo engo li'wo'n'ngkohofoso pa'nyo ujo'eno. A'amu Anitu ne sohune'no huno muyo'njoso hofikoe hwasyo anitu sohwo hungkuno pi'n'ngo engo uli'wo'n'ngkohofoho. Hofiko huno ole, Nakwo hungkuno pi'n'ngo engo uli'hwasi nakwoe anitu sohwo kako nonepa'n'ngkuhwosi wonejapmmntonoho.

⁸ Oso pa'nyo sekwo ikutoho. O'o, yo'mayo umofonyo yohojo so'no Mpohwo kako huno nto uyohoho.

⁹ Sekwo Mpohumo ole ulimno.

Nakwoe Mpohwo sohwo, kiko ahwomomo humahno.

Nakwo jije yofe wop'ingo'nohinoso ne'no nowentihwonefoho.

¹⁰ Oso sikuno kiko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo nemokosyohumayoso komo'no umo'nono.

Jije hungkunomo a'amu ahwomomjo so'nji yo'mayo so'nji kin'ngkawowo'n'ngkohoho hopaso nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi ose wokin'ngkopano.

¹¹ Olo sikuno lomne'no nakwoe wosopayo fonejape.

¹² Nom'ne a'amu nakumo wonyo nalohof'wo'n'ngkohoho sofe wonyo wae yao'malohwone hopaso nakwoe wonyoso wae fenamofa.

¹³ Kiko nakumo yamofa nalohofa somo nonehumajohotoho.

O'o, Hwe wonyo sohwoe yo'mayoso ne'mahwoso'no yo'mayo wonyo somo uyakolofa'ne fonejape.

[Enemokosyohumayo hwosoho. Yokumpohn'nyo ne hwap'ingo hwosoho. Pomponaho ne somo humahno hwosoho.

Ne'nohino nowentihwonefoho. Hungkuno nehopeho.]

¹⁴ Upa'nimno. Sekwo a'amu wonyo selohofa sofe wonyoso ni'hu'nahone hohujo hohnta'ne meho'nafikujo'no sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyo hiso wae weesemo'mntonoho.

¹⁵ I oso'no sekwo a'amu wonyo selohofosofe wonyoso hohujo hohnta'ni mo-meho'nasiyo'manji sekwoe Mpohwo Anitu sohwo kako sekwoe wonyo wae meesemo-fonehoho.

Jisas wosopayo manyo'njo humayo so'no hungkuno ulimentisofoho.

¹⁶ Sekwo Mpohumo jomo ulano likuji Mpohune'no huno anga'nohino so'no wopayo manyo'njo nohumentan'ngkuji sekwo a'amu mango'nohinoso simano wonyo ikin'wo'n'ngkohoho hopa humaf'kutoho. O'o, hof'koe simano wonyo ikinyoso a'amu wonahonifentifi a'amu wop'ngofoho wonalife nolontifi iwo'n'ngkohofofoho. Mpohune'maho. O'o, hof'koe yofe'nohino ho'nomayo'ne iwo'n'ngkohofofoho. Oso'no hof'koe yofe nto ho'noma'mentohoho so'no hof'koe mpe pa'nyofoho. Mpe pa'nyo nom'neso ahwomomo mauyoho.

¹⁷ O'o, sekwo Mpohune'no wopayo manyo'njo humaf'kuji sekwoe mijiyomo hwone mijo ehaloho'n'ngkuji sekwoe simanomo mijo fiyatiku'n'mno.

¹⁸ Ose ikuji a'amu nom'neso kiko manyo'njo humentan'ngkijo so'no hof'iko huno muyonehoho. O'o, kiko yo'mayo hiyaso'mo iwo'n'ngkinoso jije Mpohwo a'amu muh-wonyo'njo sohwo kako'nohino kohon'ngkuhwosi mpe hopa wokijapmmontonoho.

Jisas ho'yango hu'meesiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 12:33-34)

¹⁹ Olo hwaho lopo sekwoe yo'mayo yo'mayo ho'yango wop'ngoso nohu'meesy'kutoho. O'o, olo hwaho lophonjo nangkumeho syuhwosi hwaho ifulohofihwosi ho'yangoso wonyo umo'n'montonoho. Oseso a'amu hufo'nohino yi'wo'n'ngkohofoso tojo nowonampekuji hufo uyantifeho.

²⁰ Oso'no sekwoe ho'yango ahwomomo fohu'meehumno. Oso hopo sopo nangkumeho maswonehoho. Hwaho m'fulohofonehoho. A'amu hufo mifitnehoho.

²¹ Ango jije ho'yango yo'mayo wop'ngo wojo sopo jije simeho hi oso hopo weho.

Jisas a'apahomjo pomponaho so'no hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 11:34-36)

²² Sekwoe timoso sekwoe huyo'mangofe pomponaho pa'nyofoho. Timo anga'nohino'manji sekwo pomponahopo humalofo.

²³ Timo pi'n'ngomanji sikwo'mjoho'mo humalofo. Sekwo pompohahopo humalofo soku yahino pi'n'ngomanji sikwo'mjoho'mo sikwo'mjoho'mo foyohumaf'kutoho. Ose ifijo'manji jije hunomo nihu'no sikwo'mjoho engo mjaofoho.

Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho mulohofiyo'nehoho.

(Luk 16:13)

²⁴ Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoso hopo'maho. O'o, hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoso ho'manji syoho ulohofiyoso sohwo kako hwe engo fihumo simeho wop'ngo uyihwosi nom'nihune'no simeho wonyo uyimontonoho. U, anga'nohino sohwoe syoho somne'no hi umo'n'ngkuhwoso'no nom'nihumne'no ngkilaho unimontonoho. Kiko Anitu'ye syoho so'nji yo'mayo hwahoponjo yahino so'nji oso hufa'uyo sohwa'umo kemokosyohumahojoso kiko syoho ito'no mihnehino.

Jisas yo'mayoso hi umo'nyo so'no huno pi'n'ngo engo syafisiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 12:22-31)

²⁵ Oso'no ngko ole selalokweno. Sekwo sekwoe foyohumayo so'no huno pi'n'ngo engo syafisy'kuji ole nolikutoho. Nakwo peho wosopayo wonantanto. Nakwo mijo peho nanehwono. Sekwo sekwoe a'apahomne'no huno pi'n'ngo engo syafisy'kuji ole nolikutoho. Ngko nje a'apahomo peho wekojisyahin'monnto. Nakwo songo humalohwoneso wopayo'nohino nyo'netaho. Nakwo a'apaho hi'njo'nwi nem'no manji'mofo iyo'ne'nohinotaho. Awonoho.

²⁶ Sekwo yi'hufo somo uhwon'mno. Hof'iko wopuyo hul'wo'n'ngkohoho'maho. Hof'iko wopayo anga somo wopayo momehu'meesyi'wo'n'ngkohoho yohofofoho. O'o, sen'ngkwohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo kako hof'ikimo wosopayo yo'mayoso uy'wo'n'ngkohoho. Sekwo Mpohwo Anitu yi'hufo siki'ng somne'no wonyoho fiyo mokosyohumaho. I a'amu sokumo Mpohwo wop'ngo wosemokosyohumamtolaho. Ou, ikono.

²⁷ Hwe fihwo sekumta'ni kako huno pi'n'ngo pi'n'ngo syafisy'hwosi nje soswo sawemo umokin'mne'no yohoho lososo ne umo'n'montolo. Awonoho.

²⁸ Oseso sekwo hwapife nem'no manji'mofo yo'mayo somne'no huno pi'n'ngo engo peho'ne syafisy'wo'n'ngkohoho. Sekwo wokoso fofo so'no huno fisyafihupmno. Hof'iko yo'mayo syoho anefoho. Hof'iko ne yo'mayoso mojiyof'wo'n'ngkiyohoho.

²⁹ I oso'no ole woselimonne'no yohono. Hohonta hwe engo Soulomoun hamniyoho hwap'ngonjo sohwo kako kakoe hwapife wonyoangkofo yo'mayo wokoso na'nohino so'nji inonteso kako olo wokoso fofo we'e somo muyakolofonehoho.

³⁰ Ou, oso wokoso fofu sɪkuno syohopo lohofososo mo'nɪngkanta a'amu nolofekuji tohomo wolofefantifeho. I oso'no oso wokoso fofu Anɪtu wonyoangkafu mtɪ'mokuwo'nɪngkiso somo uhwonontaneso wopɪngofoho lɪwo'nɪngkuhwono. Oseso sekwo soku wokoso fofomo yakolo'nnyo hokumo Anɪtu kako hofiyu wosemokosyohumamontonoho. Sekwo Anɪtumo simeho hi'ntnnono we'e'nohinoso peho'no uyalokwofo.

³¹ Oso'no sekwo huno pi'nɪngo engo syafisyɪkutoho. Sekwo ole likutoho, Nakwo wopayo peho wonantanto. Mijo peho nanehwono. Hwapife peho yanehwono. Ose likutoho.

³² Awonoho. A'amu kengo hopi'nohinoso hofiko yo'mayo yo'mayo mayo'ne huno pi'nɪngo pi'nɪngo syafisyɪwo'nɪngkohoho. I oso'no sekwo Mpohwo Anɪtu ahwomomo humaso sohwo kako yo'mayo so'no sekwo umofonyo yahonɪngkohofoso kako huno nto uyohoho. Kako wopɪngo wosemokosyohumamontonoho.

³³ I simo'mo Anɪtu semokosyohumayo so'nji kakoe honɪngkano wopɪngo'ntnno huno fisyafisyɪwo'nɪngkuno. Oso'no syafisyɪwo'nɪngkuji Anɪtu kako yo'mayo yo'mayo umofonyo ifijoso wosejapmmontonoho.

³⁴ Oso'no yo'mayo mo'nɪngkajo somne'no huno syafisiye'eno. Sɪkuno huhwo huhwi yo'mayo tango i'mofapɪwo'nɪngkisofoho. Mo'nɪngkajo sɪkuno sohwo tangoso mo'nɪngka'nefoho. Olo sɪkuno lomo i'mofaposo tangoso olo sɪkuno lomnefoho.

7

*Jisas a'amu nom'ne somo wonyo ulohoho'ne hungkuno ulimentisofoho.
(Luk 6:37-38, 41-42)*

¹ Sekwo nom'ne a'amufe hunomo yano ilofɪkuji wonyofoho nulɪkutoho. Ose ifijo'manji Anɪtu huhwo sekwoe huno somne'no wonyofoho maselonehoho.

² Sekwo nom'ne somo yo'mayo ulohofɪwo'nɪngkohoho so'no oso pa'nyoso Anɪtu waseloho'montonoho. Sekwo yo'mayo a'amumne'no yano uyɪwo'nɪngkohoho hopaso Anɪtu kakoe yo'mayoso aku wosejapmmontonoho.

³ Kɪko jije hnnɪngkwa'wehwoe tɪmomjo hintalinyo wojo somo peho'no uhwonalokuno. I jije tɪmomjo iyo feejo engoso hofoki'nawojo so'no kɪko huno makiyotaho. Kɪko jije tɪmomjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojoso momoho'namo'nyo sohwo

⁴ kɪko jije hnnɪngkwa'wehwoe ole pone'no ulalokuno. Ngko jije tɪmomjo hintalinyo wojo we'eso wae weukumo'mne'no yohono. Ose ulohoji pipi uyɪmtono.

⁵ Kɪko mango'nohino hwosoho. Simo'mo kɪko jije tɪmomjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojoso wae kaki'no feemo'nyo. Ose yohoji kɪko tɪmo ito'no uhwonɪngkohoji hwangu jije hnnɪngkwa'wehwoe tɪmomjo hintalinyo we'eso wae fiyo.

⁶ A'amu honɪngkano wonyo'njo sɪwojo pa'nyo somo Anɪtuye hungkuno wopɪngoso nolutɪhwafɪkutoho. Lutɪhwafɪkuji manji hofiko ikinjaofɪkuji woselantifeho. Sekwo sekwoe nɪjwo yo'mayo wopɪngoso hwahomo ho'nahufɪjo'manji yahu hwotoho hulɪmo lɪfɪftnnoho. Oso pa'nyo a'amu Anɪtuye hungkunomo hwotoho fewo'nɪngkohoho somo Anɪtuye hungkuno nulɪkutoho.

*Jisas Mpohumo jomo ujo'ne hungkuno ulimentisofoho.
(Luk 11:9-13)*

⁷ Sekwo Mpohumo jomo ne'no ulɪfijoso kako yo'mayo wosejapmmontonoho. Sekwo yo'mayo so'no hafɪhafe tɪpentanɪngkuji sekwo oso hiso uhwonantifeho. Sekwo hoku'yopo hwanɪngo fonjɪkujo'no Anɪtu kako sekumo wosehwosampo'montonoho.

⁸ A'amu hopi'nonohinoso Anɪtumo yo'mayo so'no jomo ulɪkujo'no Anɪtu uyɪmtononoho. A'amu yo'mayo so'no hofiko hafɪhafe tɪpɪfijoso wotɪpematɪfeho. A'amu hoku'yopo hwanɪngo fongkupijoso Anɪtu kako wosehwosampo'montonoho.

⁹ Ou, sekwoe hwe fihwoe mehomi kanɪngkwohumo wopayo ntape ulososo kanɪngkwohwo sojo uyɪmtolaho. Awonoho.

¹⁰ Ou, hwomu fihwo kanɪngkwohumo inanɪku ntape ulososo kanɪngkwohwo homa wonyo umtolaho. O'lo awonoho.

¹¹ Oseso sekwo honɪngkano wonyo'njo huhwasi sekwoe mehomimo yo'mayo wopɪngo'nohini uyɪwo'nɪngkohoho so'no sekwo huno ole waseyono. Sekwo sekwoe senɪngkwohwo Anɪtu ahwomomo humaso somo jomo ulɪkujo'no kako kakoe Towahuno wopɪngoso yo'mayo hwahoponjomo yakolo'nnyoso wosejapmmontonoho.

¹² A'amu nom'neso sekumo wopɪngo wonalohopife semo'nɪngkiso'manji e'wa, sekwo simo'mo oso yahino hiso hofikimo ulohopmno. Sekwo oso hiso ifijoso Mousesiye honɪngkano hungkuno so'nji a'amumo Anɪtu hungkuno uyahonɪngki lɪmotofu sohwanjiye hungkuno hwapɪngo somo unɪngkwantifeho.

Jisas angu songo ne'no humayo'ne hoku'yo we'e so'no ulimentisofoho.
(Luk 13:24)

¹³ Sekwo soku hoku'yo we'e somo fohumno. A'amu tohino mayo'ne honingkanoso engofoho. Oso honingkano engo homo somo a'amu pi'ningo engoso tifi iningkowalokwofo.

¹⁴ Honingkano songo ne'no humayo'neso we'efoho. Hoku'yoso engo'maho. Olo honingkano homo somo yafe engo pa'nyo so'mo syoho engo wo'nnyofoho. A'amu anga'no anga'no oso honingkano somo wotipemantife'no yalokwofoso tifi iningkowalokwofo. Oso hoku'yo we'e homo somo sekwo fohumno.

Jisas a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no hungkuno limentisofoho.
(Luk 6:43-44; 13:25-27)

¹⁵ Sekwo A'amu Anituye hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji mesyilutihwayo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Oso a'amu hiso hofikoe a'apaho sohohnta'ni wopingofoho. I simeho ajwomo'mo pisakino'njofoho. Oso a'amu hiso hofiko siwojo pa'nyofoho. Sekumo wonyo wosemokantife'no yalokwofo.

¹⁶ Yo'mayo honingkano imofiwoningkohofoso sekwo uhwonifijoso hofikoe hwapingoso huno waseyono. Kiko iyo hiyayo yongo'njo nontimjoso ipisayo me'wampe'njo wamjimtaho. Awonoho. Solongkoyo sayo pa'nyoso kakoe iyo nontimo unto'nawo'mtonoho. Oso iyo hiyayo ipisayo ane'njo pa'nyoso a'amu honingkano wonyo'njo somta'ni hungkuno wopingo upo'nantantaho. Awonoho.

¹⁷ Oso pa'nyoso iyo wopingoso ipisayo wopingo unto'nimontonoho. Iyo wonyoso ipisayo wonyo unto'nimontonoho.

¹⁸ Iyo wopingoso ipisayo wonyo unto'nimonto'maho. Iyo wonyoso ipisayo wopingo unto'nimonto'maho.

¹⁹ Ou, iyo ipisayo wonyo into'nyoso hofiko nolofekuji tohomo wolofefantifeho.

²⁰ Oso'no a'amu hwasyo hungkuno'njosefe honingkanomo uhwoningkuji hofikoe hwapingoso sekwo huno waseyono. Setenyefoho.

²¹ Sekwo huno ole syafisyikutoho. Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko ngkimo ole ntawoningkohofi, Hwe Engofo, Hwe Engofo, ose ntawoningkohofoso Anitu mokosyohumaso angu sopo nohufitnefoho. Ose syafisyikutoho. Ni'hu'no awonoho. A'amu fihwo kako nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe hungkuno'no tifi iningkaweso sohwo kako Anitu mokosyohumaso angoso notipihwononefoho.

²² Oso Sikuno Engo hungkuno ikwolofone somo hwe moya'mi pi'ningo engoso ole ntifitnefoho, Hwe Engo sohwo, nakwo a'amu somo jije hungkuno wopingo lutihwawo'ningkuhwone'nwoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo jije yofe lontaneso towahuno wonyo somo wae yaofiwoningkuhwonefoho. Nakwo jije yofe lontaneso yo'mayo wonyoangkafoso a'amumo utihwayo'ne iwo'ningkuhwone'nwoho.

²³ Ose ntifijoso ole ulimnefoho. Ngko sekumne'no huno maniyohoyohoho. O'o wonyo imotofo kuyoho. Ngko'njopo nohumafikutoho. Noho fohumpopmno.

Jisas angu moju yahino hufa'uyo so'no ulimentisofoho.
(Luk 6:47-49)

²⁴ A'amu fihwo olo nje hungkunolo nupa'ningkuhwosi tifi iningkaweso sohwo kako hwe huno wopingo'njo hweho. Oso hwe huhwo sohwo kako angu hwaho wopingopo molinyo hweho.

²⁵ Angu wopingopo nomolahonngki ifoyo syonto mijo ifofayo yonto ti'mayo yokumpohn'nyo yonto oso angu homo somo ifofo mo'woho'wafefoho. O'o, angu hiso hwaho wopingopo molinyo so'no mopwasyonehoho.

²⁶ A'amu nom'ni'hu'no olo nje hungkunolo nupa'ningkuhwosi tifi monningkaposo sohwo hwe huno'maso sohwo angu wosohopo molinyo sohweho. Hwe huhwo sohwo mijo tafepo kakoe angu nomolahonngki

²⁷ ifoyo engu syonto mijo ifofayo yonto ti'mayo ikwato lohofonto angu nontimo jwohojwoho'namo loho'mentisoso pi'wahu'mentisofoho. Oso angu nopwasyonto pomuyo engu ho'nimentisofoho. Nje hungkuno osohopeho.

²⁸ Jisas ose ulahonngki a'amu nupa'nontifi kakoe hungkuno so'no yomo imentohofohofoho.

²⁹ Hwapingoso hofiko a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwa oso pa'nyo hwa'maho. O'o, Jisas sohwo kako hungkuno hwapingo wo'nnyo hweho. Ose limentohofohofoho.

8

A'amu a'apaho uyo wonyo'njo sohomo Jisas wopingo umokumentisofoho.
(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)

¹ Jisas kako hwofiki'nyo sopo nuliko'manto womentisoso a'amu pi'ningo engo kakimo tifi in'ngkawomentohofoho.

² Osohonta hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohwo Jisasimo nu'manto hwomtame ulohofonto ulmento, Hwe Engofo, kiko ngkimo wop'ingo wanimokumo liso'manji jije yokumpohn'nyoso hoponoho.

³ Ose ulahon'ngki Jisas kako aho kisusyonto hwe sohmo ulmento, Ou, wop'ingo wakumokumonne'no yohono. Kiko wop'ingo hmmo'nyo. Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo wop'ingo komo'no imo'nimentisofoho.

⁴ Wop'ingo imo'n'ngkahon'ngki Jisas ulmento, Upa'nyo. Kiko olo hilo so'no nom'ne a'amu somo nulohotoho. O'o, komo'no nuhuji a'amu tajo ango syoho'njo sohmo jije a'apaho wop'ingo loso utihwaho. Nokohon'ngkuhwosi kiko hohonta Mouses yo'mayoso limentiso hopaso Anitumo uyohojayo. Jije mnokino moi'wo imo'nyo so'no isamoyokafoho. Oso hiso'no a'amuso uhwon'ngkuji jije a'apaho uyo wonyoso wop'ingo imo'n'ngkiso so'no huno wosyofisyantifeho. Jisas ose ulmentisofoho.

Jisas hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyi sohmo wop'ingo umokumentisofoho.
(Luk 7:1-10)

⁵ Jisas hwaho Koponeyamne'no womentisoso oso hopo sopo hwe fihwo yofe engo'njo a'amu Loum sofe a'amu itokuso'njo sohwo mokosyohumayo sohwo Jisasimo nu'manto hungkuno yokumpohn'nyo ulmento,

⁶ Hwe Engofo, nje syoho ntohofiyi sohwo kako mnokino uyahon'ngki ango'mo fesyohumaho. Kakoe a'apaho songo songo miyo'njo yonto tohino mikun'imposo umnalofoho.

⁷ Ose ulahon'ngki Jisas ulmento, Ngko nu'mo wop'ingo umokumo.

⁸ Ose ulahon'ngki ulmento, Hwe Engofo, oso'ne'maho. O'o, kiko nje angomo ko swapihneso ngko hwe wop'ingo hwo'nnye ango'maho. O'o, kiko hungkuno'nohini lisoso nje syoho ntohofiyi sohwo kako wop'ingo umo'noho.

⁹ Ihwoni. Ngko huhwo'ni hwe engo sohwo enjwa'mo humale so'no ngko hofikoe hungkunomo tifi ito'no in'ngkawo'n'ngkohe hwo'nyoho. U, hofiko ngko huhwo'nimo nom'nihwa enjwa'mo humalofo. Oseso ngko hwe fihumo Mpano ul'me'no kako wamtonoho. U, nom'ne sohmo oyomo ul'me'no kako wapmmontonoho. U, ngko nje syoho ntohofiyi fihumo, Olo syoho fiyo ul'me'no kako syoho uyimontohono. Oseso kiko hungkuno'nohini ulohoho'no ngko huno niyohoho. Nje syoho ntohofiyi sohwo wop'ingo umo'nimontonoho. Ose ulmentisofoho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas yomo yonto kakoe inomokomoyo sohwo ulmento, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Ngko a'amu Isilael sofe simeho hi'ntnnono ntapinyo yahinoso oso hwe huhwo sohwoe pa'nyoso muhwonyo'njo hwo'nyoho.

¹¹ Upa'nimno. Hwe moya'mi hungkuno kengo kengo'njoso Anitu a'amumo esemokosyohumayo sopo nosyukui hofiko sekwoe seyakwosa Ap'lohamiyo Aisakiyo Jekoupiyo oso hwanji nohumafikujoso wopayo nonifitnefoho.

¹² I, A'amu Isilael Ap'lohamiye imu fehohnjo soku esemokosyohumayo sopo nta'ni Anitu kako sekumo wae yasemofososo sekwo sikwo'mjoho'mo fesyohumantokutne kuyoho. Oso hopo sopo fesyohumafikui sekwo hul'ngkwajingo ifaloho'n'ngkuji humotaho engo l'fitne kuyoho.

¹³ Kakoe inomokomoyo sohwo ose ulonto hwe yofe engo'njo sohmo ulmento, Kiko simeho hi'ntnnono ngkimo ntape so'no yo'mayo so'no kumo'n'ngkisoso wak'ihoho'monnoho. Ose ulahon'ngki oso hohosohonta syoho ulohofiyi sohwo wop'ingo imo'nimentisofoho.

Jisas Pitafe konemimo wop'ingo umokumentisofoho.
(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)

¹⁴ Oseso Jisas Pitafe angomo noswonto uhwonimentisoso Pitafe konemi a'apaho tohomtnno'njosi saho fesyowentan'ngki uhwononto

¹⁵ kakoe ahomo nupm'mokahon'ngki a'musi kako ango toho mtnnoso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki a'musi kako nolikafonto a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas a'amu pi'ningo engo somo wop'ingo umokumentisofoho.
(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)

¹⁶ Oso sikuno ne so'nji a'amuso hofiko hwe moya'mi towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo Jisas nohumentanjopo motapmmmentohofoho. Nomotopahon'ngkofi Jisas hungkuno lonteso towahuno wonyo somo wae yaofonto a'amu mnokino'njo hopi'nonohino somo wop'ingo umokumentisofoho.

¹⁷ Oso hohosohonta oso hungkuno Anitu Aisaiya sohum uyahonngki lutihwamojo sohwoe hungkunoso ne imo'nimentisofoho. Hungkuno hiloso ole, Kako nakwoe mnokino wonyoso wae enao'mentisofoho. Nakwoe yo'mayo tangoso kako ma'mentisofoho.

Oso hungkunoso Aisaiya hohonta limentisofoho.

A'amu fihwo Jisasimo unngkamo limentisofoho.

(Luk 9:57-60)

¹⁸ Jisas kako a'amu pi'nngo engo kakimo ifeehu'mo yimahonngkofi uhwononto kakoe inomokomoyo sohwa ulmento, Nakwo mijo lomo nongkihnta'nne'no wowekehano.

¹⁹ Ose ulahonngki hwe fihwo honngkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwo Jisasimo u'manto ulmento, Nje Lontihwayo sohwo, kiko ango nt'mno usoso ngko tifi wokinngkamonnho.

²⁰ Ose ulahonngki Jisas ulmento, Sikiswojo sohwa hofiko hofikoe sokimo hi'njo hwafoho. Yihufu sohwa hofiko hofikoe aifoso hi'njo hwafoho. I oso'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko ango saho foyawe'neso ane hwo'nyoho.

²¹ Ose ulahonngki nom'ne hwe Jisasimo inngkawowo'nngkiso sohwo Jisasimo ulmento, Hwe Engofo, ngko huhwo'ni tifi wokinngkapmmonho. I oso'no simo'mo ngko nje mpohwo kaki'no pi'nimomo ijopijisyasi'mo pe-eso. Wopngotaho.

²² Ose ulahonngki Jisas ulmento, Awonoho. A'amu ngkimo tifi monnngkapifjoso hofiko ujopijisyahufe. Kiko ne'no nnngkape.

Jisas ifofo engo somo moi'wo hmmo'nyo ulimentisofoho.

(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)

²³ Ose ulonto Jisas yofayokinomo nokotosahonngki kakoe inomokomoyo sohwa tifi inngkamentohofoho.

²⁴ Yofayokinomo mijopo nowentanngki mijo ayoso hwofiki'nyo pa'nyo imo'nonto yofayokinomo ufehu'mokahumonto yahonngki Jisas kako saho humofosyawentisofoho.

²⁵ I inomokomoyo sohwa hofiko Jisasimo komo'no ulikafontifi ulmentohofi, Hwe Engofo, fonefo'maho. We'enepi nakwoe yofe moi'wo umo'nantane'no yalokuhwono.

²⁶ Ose ulahonngkofi Jisas ulmento, Sekwo iyoho peho'no senngkohoho. Sekwoe simo'ho hi'ntnnonoso we'e'njo hwasoho. Ose ulonto nolikafonto ifofo so'nji mijo so'njimo hungkuno ulahonngki mijo apa'no songo mijo'nyo ni'hu'nahone lifawo'mentisofoho.

²⁷ Inomokomoyo sohwa ose uhwonontifi yomo yontifi hnnmentohofi, Olo hwe lohwo peho sohwo. Ifofo'nji mijo'nji kakoe hungkunomo haloho'nohino yohoho. Ose hnnmentohofoho.

Jisas hwe hufa'u towahuno wonyo ehunnamo'nyo sohwa'umo wae yao'mentisofoho.

(Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)

²⁸ Jisas mijo ayo somo nongkihnta'ni hwaho Ngkatola sopo i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta hwe towahuno wonyo ehunnamo'nyo sohwa'u u'ma'mentisoyefoho. Oso hwe sohwa'u hiko a'mopijohino sopo humohumantisiyo hwa'u pmmentisoyefoho. Oseso oso hwe sohwa'u towahuno ni'hu'no wonyo ehunnamo'nyo sohwa'u a'mopijohino honngkano somo wopanjitikenontifi a'amuso iyoho unimojofoho.

²⁹ Osohonta siko Jisasimo joho mohm'no lonji ulmentisiyo, Kiko Anituye Hwomu Ne hwasoho. Kiko nekumo peho weloho'mne'elo. Nekwoe sikuno mmo'nyofoho. Kiko nekumo tohino wejapmmonne'no lapohino. Ose ulmentisoyefoho.

³⁰ Hopo sponjo yahu pi'nngo engoso kengo nompo humantifi mmo humijohofoho.

³¹ Oseso towahuno wonyo sohwa Jisasimo ulmentohofi, Kiko wae wenao'mji'manji kiko oso yahu pi'nngo engo nongkwanjo nompono fonehwajo. Nakwo yahu somo wehunnafano.

³² Ose ulahonngkofi Jisas ulmento, E'wa, sekwo mpanmno. Ose ulahonngki towahuno wonyo hiso oso hwe hufa'uyo sohwa'umo uliko'mantifi yahu somo ehunnao'mentohofoho. Ehuhnaofahonngkofi yahu hiso hofiko hano kunto kunto wentife iwo'mangomo mtiku'nontifi mijo ayomo ni'hu'nahone mehulo'mentisofoho. Nomehulofahonngki mijomo poyo imo'nimentohofoho.

³³ Oso yahu mokosyohumayo sohwa angopono komo'no wentifi oso hungkuno hopi'nonohinoso ulmentohofoho. Hofiko mpoyo hwe hufa'u towahuno wonyo ehunnamo'nyo sohwa'umo yo'mayo u'ma'mentiso so'no humalohofoho.

³⁴ Osohonta a'amu ango hopo sponjoso hofiko Jisas humentanjopo noswo'nontifi Jisasimo nuhwonontifi hungkuno ole ulmentohofi, Kiko nakwoe hwaho lopo nofosyohumahofoho. Nom'ne angopono f'wano. Ose ulmentohofoho.

9

Jisas hwe sife aho pe'nnyo sohomo wop'ingo umokumentisofoho.
(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jisas yofayokinomo kotasonto ayo mom'ingo somo ku'mokwawento kakoe ango hwap'ingo sopo i'mofamentisofoho.

² I'mofaohwahon'ngki a'amuso hof'iko hwe nom'ne sife aho pe'nnyo sohwo kakoe ijempohopo'nohini saho fosalawowo'n'ngkiso sohomo Jisas'yepono itokwopmmento-hofofoho. Itokwopahon'ngkofi Jisas kako uhwon'mentisoso hof'iko kakine'no simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyohon'ngkofi uhwononto Jisas oso a'amu mnokino'njo sohomo ul'imento, Nje hwomu sohwo, k'iko iyoho kin'ngkuhwoloho. Ngko jije hon'ngkano wonyoso wae nto yakumofohono.

³ Ose ulahon'ngki a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwa nohumant'ifi ole hnn'imentohofi, Olo hwe lohwo sohwo kako An'itu pa'nyo pojijalofoho.

⁴ Ose hnn'ngkahon'ngkofi, hof'ikoe hunoso Jisas kako huno moi'wonoho. Oso'no Jisas ul'imento, Sekwoe simeho mo'mo huno wonyoso peho'no syoni'fisyantokwofo. Ole losyoni'fisyant'ikwofo, ngko a'amufe wonyo wae meeofoneho losyoni'fisyant'ikwofo.

⁵⁻⁶ An'itu kako ngkimo a'amumo ufo'mayo'ne ni'hwat'imentiso sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe hon'ngkano wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I oso'no a'amu fihwo jije hon'ngkano wonyo wae weekumo'mo loso sohwoe hungkuno somo ne imo'nyo so'no sekwo simeho mo'mo muhwon'fitne kuyoho. Oso yokumpohn'nyo ngko seloheso hi'njo sohwo'ni ut'ihwa'nyopo set'ihwahn'me'no hungkuno nom'ne kengoso hwe lohomo ul'monne'no yohono. Hof'ikimo ose ulonto kako hwe mnokino'njo sohomo ul'imento, k'iko nol'ikafohoji jije ijempohoso nomahoji jije angopo ne'no mpano.

⁷ Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo nol'ikafonto kakoe angomno umentisofoho.

⁸ Nowahon'ngki hwe moya'miso nuhwonont'ifi iyoho un'ngkahon'ngki hof'iko ole limentohofi, An'itu kakoe yokumpohn'nyo engoso olo pa'nyo loso hwe lohomo uyohoho. Huno ose uyahon'ngki hof'iko An'tuye yofe ho'noma'mentohofofoho.

Jisas Mat'iyumo uhwosopo'mentisofoho.
(Mak 2:13-17)

⁹ Oseso Jisas hano wento uhwon'mentisoso hwe fihwo hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe ango somo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Mat'iyu. Oso hwe huhwo sohomo Jisas nuhwononto ul'imento, Kiko ngkimo t'ifi nn'ngkape. Ose ulahon'ngki Mat'iyu nol'ikafonto t'ifi in'ngkamentisofoho.

¹⁰ Jisas Mat'iyue angomo nohumantan'ngki a'amu nom'ne hamniyoho mayo syoho'njo hon'ngkano wonyo'njo sohwanji a'amu wonyo hon'ngkano'njo nom'ne so'nji nohumantan'ngkofi hof'iko Jisas'nji kakoe inomokomoyo sohwanji wopayo n'imentohofofoho.

¹¹ Nonontan'ngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa nuhwonont'ifi Jisas'ye inomokomoyo sohwo ul'imentohofi, Sekwoe Hwe Engo lohwo kako a'amu hamniyoho mayo syoho'njo lohwanji a'amu wonyo hon'ngkano'njo lo'nji wopayo peho'no nalofoho.

¹² Ose ulahon'ngkofi Jisas nupa'nonto pahnn'mo hungkuno ul'imento upa'n'mno. A'amu mnokino ane'njo wop'ingo humalofoso hof'iko a'amu uyohofahosiy'o'njo sohomo mu'mapitnnehofe. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mant'ifeho.

¹³ Oso pa'nyoso ngko a'amu hon'ngkano wop'ingo'njo hwona'nyoho li'wo'n'ngkohofe somne'no joho lut'mayo'ne pmmentohe hwon'maho. O'o, ngko a'amu hon'ngkano wonyo'njo somne'no pmmentohe hwo'nyoho. Sekwo An'tuye hungkuno somne'no huno waseyono. Hungkuno ole, Sekwo nom'ne somne'no hitoho ul'ofe so'no n'mo'n'ngkohoho. I sekwo ngkine'no hwomtame ko ntohofont'ifi nom'ne a'amu somne'no hitoho mulofe'njo'manji ngkilaho. Oso hungkuno somne'no huno waseyono.

Jisas kakoe yahino songo'nji hohontajo yahino so'ntnne'no ul'imentisofoho.
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39; Joun 3:29-30)

¹⁴ Oso hohosohonta Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo sohwa Jisas'mo u'ma'mentohofofoho. Nu'mant'ifi ul'imentohofi, Nakwo'nji a'amu Falisi sohwanji wopayo manyo'njo humayoso An'tumo jomo ujo'ne yahinoso in'ngkawowo'n'ngkuhwonefoho. I oso'no jije inomokomoyo sohwa hof'iko wosopayo manyo'njo humayo yahino somo min'ngkayo'njo peho'no yalokwofo.

¹⁵ Ose ulahon'ngkahon'ngkofi Jisas pahnn'mo hungkuno ul'imento, Hwe fihwo kako ape songo mayo sohonta osohwo kakoe a'amu'nji nohumahwosi hof'iko simeho tango'nji wohumant'ifi taho. Awonoho. Hof'iko simeho wop'ingo'nji wopayo engo wonant'ifeho. I oso'no hwangu oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hof'iko kakoe a'amu mta'ni kompemaf'ikujij fonjasy'ikuj'o'no kakoe a'amu hiso kako ane humaf'ikujoso

simeho tango'njo humafikuji wosopayo manyo'njo uyantifeho. Ose ulonto pahnn+mo hungkuno nom'ne ulimento,

¹⁶ Hwe fihwo manji'mofo tontamo imo'nnyo sohwo kako hwapife nom'ne songo we'eso nomahwosi tontamo somo lojwohofojasi lohofihwosi yakife uy+mtolaho. Awonoho. Engo womnahoti'montonoho.

¹⁷ Ose ulonto pahnn+mo hungkuno tiffinjoso ole ulimento, Ou, a'amu fihwo kako mijo iloho uyimo lihwosi te fisiyo woma'montolaho. O'o, awonoho. Kako te fisiyo mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fisiyoso nihu'nahone wonyo umo'n+montonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo ito'no wol+fawo'montonoho. Ihwoni. Yahino hohontajo so'nji songo so'nji nem'no hu'm+ngoso ito'nohino'maho.

Jisas hwe yofe engo'njo sohwoe mumo songo ulika'mentiso a'mu fisi kako Jisasiye manji'mofomo pm'mokumentisosi'nji wop+ngo umokumentisofoho.

(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)

¹⁸ Jisas oso hungkuno hiso ulontan+ngki hwe yofe engo'njo sohwo Jisasi mo u'manto hwomtame ulohofonto ulimento, Nje mu olohonta nto pe'n+ngkohoho. I oso'no kiko nopohoji kakimo jije ahofo fikisyuso. Kako apa'no songo wolikafono.

¹⁹ Ose ulahan+ngki Jisas nol+kafonto kakoe inomokomoyo sohwanji hwe huhwo sohomo tifi in+ngkamentohofofoho.

²⁰⁻²¹ Nowentan+ngkofi nom'ne a'musi Jisasi mo in+ngkawomentisofoho. A'musi imoiho ne'no yontan+ngki soswo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho. Oso a'mu hisi kako Jisasi me'no hnn+mento, Ngko olo hwe lohwoe manji'mofo somo aho kisahumeso ngko wop+ngo umo'n+monnoho. Ose hnnonto kako Jisasiye hohujo hohnta'ni u'manto kako Jisasiye hwapife tokwajo somo aho upm'mokumentisofoho.

²² Nopm'mokahan+ngki Jisas ikinjamo lohofonto a'mu simo nuhwononto ulimento, Nje mufo, jije simeho wop+ngo wakumo'nono. Kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapihino so'no wop+ngo nto imo'n+ngkino kiyoho. Ose ulahan+ngki oso hohosohonta a'musi wop+ngo imo'n+mentisofoho.

²³ Oseso Jisas kako nowento hwe engo sohwoe angomo swonto uhwon+mentisoso a'amu hofiko te somo hmpehpehpe lontan+ngkofi a'amu wosofe ho'nowntan+ngki nuhwononto

²⁴ Jisas ulimento, Sekwo mpan+mno. Mu we'esi poyo'maho. Kako saho fosyaweho. Ose ulahan+ngki hofiko Jisasi me'no tikafo uj+mentohofofoho.

²⁵ Tikafo uj+mentohofoso Jisas hofikimo mempo hohnta'ni uhwajonto humentisofoho. Noswonto oso mu sopiye aho mo nomahan+ngki mu sopi lika'mentisofoho.

²⁶ Lika'mentiso so'no oso hungkuno hiso angomeemo ho'n+mentisofoho.

Jisas hwe t+mpi'nyo sohwa'umo wop+ngo umokumentisofoho.

²⁷ Jisas oso angohopo sopo nuliko'manto nowentan+ngki hwe t+mpi'nyo sohwa'u Jisasi mo tifi in+ngkawenji johole ul+mentisi, Ntefitiye Imu sohwo, nekumne'no hitoho wakilofono.

²⁸ Ose ulahan+ngki Jisas kako angomo swahan+ngki oso hwe t+mpi'nyo sohwa'u Jisasi mo u'mahan+ngki Jisas ulimento, Ngko sikimo wop+ngo semokiyo so'no simeho hi'ntnnono lontapisiyo. Ose ulohan+ngkahon+ngki ul+mentisi, Ou, Hwe Engofo, eno.

²⁹ Ose ulahan+ngki Jisas sikoe t+mo po aho kisasyonto ulimento, Siko ngkimo sikoe simeho hi'ntnnono ntapisiyo'manji yo'mayo siko nosemo'n+ngkisoso wose'mano.

³⁰ Ose ulahan+ngki sikoe t+mo hon+mentisiyefoho. Oseso Jisas sikimo hungkuno yokumpohn'nyo ole ulimento, Upa'ninyo. Wop+ngo semokohe so'no nom'ne a'amu fihumo nulohosiloho. Ose ul+mentisofoho.

³¹ I oso'no siko mempo hohnta'ni noswonji yo'mayo Jisasi mentiso so'no hwaho ae'mo a'amu somo ul+mentisiyefoho.

Jisas hwe iloho'nnyo sohomo wop+ngo umokumentisofoho.

³² Oso hwe huhwo sohwa'u nosontan+ngki a'amu nom'ne sohwa hofiko hwe iloho'nnyo towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo sohomo ipematapontifi Jisasiyepono umentohofofoho. Oso towahuno wonyo huhwo sohwo hwe sohomo mampi'nyo mesy+mokumentisofoho.

³³ Oseso Jisas oso hwe sohwoe towahuno wonyo wae yaofahon+ngki kako hungkuno limentisofoho. Hungkuno lahon+ngki hwe moya'mi hofiko yomo yontifi huno pi'n+ngo syafihu'mentohofi, Hohonta olo yahino loso a'amu Isilael hn'nimo m'mofape'njo imojofoho.

³⁴ Ose lahon+ngkofi a'amu Falisi sohwa ole li+mentohofi, Towahuno wonyo hopi'nohino sohwafe hwe engoso Seten+yoho. Oso humta'ni Jisas kako yokumpohn'nyo nomanto towahuno wonyo homo somo wae yaofalofoho. Ose uli+mentohofofoho.

Jisas kako hwe moya'mimne'no hitoho ulo'mentisofoho.

³⁵ Oseso Jisas angomeemo nowento a'amu sofe tajo angoso kakoe hungkuno An+tu a'amumo umokosyohumayo so'no lut+hwanto a'amu wonyo'wonyo mnokino'njo somo wop+ngo umokumentisofoho.

³⁶ Jisas hwe moya'mi pi'n+ngo engo somo uhwon+mentisoso yo'mayo tango engo'njo a'amu somo u'mahon+ngki yokumpohn'nyo ufo'ma'nyo'neso anefoho. Yahu kakwo'yohwo ane pa'nyofoho. Ose uhwononto kako hitoho ulo'mentisofoho.

³⁷ Hitoho ulofahon+ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwaomo pahnn+mo hungkuno uli+mento, Wopayo syoho sponjo pi'n+ngo engoso toyo nto imaho. I oso hiso'no a'amu wopayo toyo mjiyo'ne syoho'njo sohwa hopoenohino hwa'maho.

³⁸ Oseso sekwo olo syoho loso mokosyohumawo'n+ngkiso kakwo'yohumo jomo uli+kujo'no kako oso wopayo toyo homo somo mjiyo'ne a'amumo li+hwajiyoye jomo uli+mno. Ose uli+mentisofoho.

10

Jisas+ye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwafe yofefoho.

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Oseso Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u sohwaomo joho ulahon+ngki hof+ko nuhu'mokahon+ngkofi Jisas kakoe yokumpohn'nyoso yano uy+mentisofoho. Oso yokumpohn'nyoso a'apahomjo towahuno wonyo wae yaof'o'ne so'nji a'amu mnokino'njo so'ntnne'no wop+ngo umokiyoye so'nji uy+mentisofoho

² Oso inomokomoyo (*apouse*) aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwafe yofe olenoho. Simo'mjosso Saimoun+yoho. Saimoun huhwo kakoe nom'ne yofe olenoho. Pitafoho. Nom'nihwo Ent+lu, Saimoun Pitafe kon+ngkwa'we hweho. Nom'ne sohwa'u Jemisi'nji kon+ngkwa'wehwo Joun+yoho. Oso huhwo sohwa'u Sepetiye hwomu hwa'uyoho.

³ Nom'nihwa'u ole, Filip+nji Mpatoulom+yu'njoho. Nom'nihwa'u Toumas+nji hamniyoho mayo syoho'njo sohwo Matiyu'njoho. Nom'ne Tatiyos+nji Ali+fiyos+ye hwomu Jemisi'njoho.

⁴ Nom'nihwa'u Saimoun Selout+nji Jutas Isikaliyout+njoho. Jutas huhwo sohwo Jisas+mne'no tokoyo'ofyo yonto a'amu Jisas+mo fonjasioyoye sohwafe ahomo uy+mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u sohwaomo syoho uy+mentisofoho.

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)

⁵ Jisas oso hwe aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u huhwo sohwaomo hungkuno ulonto uhwat+mentisofoho. Hungkuno hiso olenoho. Sekwo a'amu temtifofo kengo sofe angoso sopeno'no angoso Someliya sopeno'no nukutoho.

⁶ O'o, a'amu Is+lael+nohino sofepono fi+wan+mno. A'amu Is+lael+so hof+ko yahu isi+peemofo pa'nyo hon+ngkano'no ti+peelokwofo.

⁷ Sekwo nukuji hungkuno ole so'no uli+mno. An+tu a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo si+kuno mofonepo nto imo'n+maho. Oso'no uli+mno.

⁸ Sekwo a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokukuji a'amu poyo pe'nyo somo songo uli+kaf+kuji oso mnokino uyo wonyo'njo (*lep+la*) wop+ngo imo'n+ngkujo'no towahuno wonyoso wae h+mop+mno. Olo yokumpohn'nyo loso hamniyoho'njo mahof'o'maho. O'o, ngko sejapohofoho. Oso'no sekwo olo yokumpohn'nyo lo'nji yo'mayo uy+fijosso hamniyoho momaso'njo uyant+feho.

⁹ Sekwo hamniyoho ki'yo'nji nomokaho'n+ngkutoho.

¹⁰ Sekwo yo'mayo ho'yo nomokaho'n+ngkutoho. O'o, manji'mofo nom'neso si+fi+kwongo fosyo nom'ne so'nji mno hwanji nomokaho'n+ngkutoho. Awonoho. A'amu syoho yoso sohwo kakoe wopayo nyoso woti+pema'montonoho.

¹¹ Oseso sekwo angoso engo fipo ufijo'manji ou, angoso we'e fipo ufijo'manji osopo sekwo ti+mo ito'no uhwon+ngkuji oso angoso hopo sopo hwe wop+ngo ito'nohinoso ti+ho kofosyohumaho, uhwon+fijosso oso hwe wop+ngo sohwoe angomo fosyohumamno. Oso angoso hopo sopo ne'no nohumaf+kuji wohumpeeno li+kujoso oso hwe huhwo sohwo'nji fosyawent+fijo sohwaso fohumpop+mno.

¹² Oseso oso angoso homo somo hufijosso sekwo oso hwe moya'mi angomjo somo ole uli+mno. Nakwoe a'amu soku An+tu wop+ngo waselohofono.

¹³ Ose ulahon'ngkuji hofiko Anituye hungkuno upo'nano lifijo'manji hofikoe simehoso ito'nohini'manji sekwo simeho pompenjiyoso oso a'amu somo uyifijoso hungkuno sime'mo nto ulifijoso nehopi umo'nimontonoho. I oso hiso'no hofiko Anituye hungkuno nakwolaho lifijo'manji sekwoe hungkuno wop'ngoso nom'ne ango pone'no motawomno.

¹⁴ Hwe fihwo kako kakoe angomno mipesemotayo'njo yihwosi Anituye hungkunomo haloho maseposo'njo ifijo'manji oso hopo sopo nuliko'mafikuji hopo sopenjo hwaho semongki'nososo hofiko nsehontohumentan'ngkuji oso hintalinyo hiso wae feemo'nimno. Oso homo somo sehon'fijoso huno ole uyimontonoho. Hungkuno haloho maposo'neso hungkuno tango'njo weho.

¹⁵ Upa'nimno. Nje a'amu sohwaso, ngko hungkuno wasel'monne'no yohono. Sikuno ae'uyo somo a'amuso yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofone sohonta oso ango hufa'u sopo Soutom'nji Ngkumoula'nji a'amuso hofikoe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo wotipemantifeho. I oso'no a'amu sekumne'no hohujo ikinjasemofoso hofikoe tohinoso Soutom'nji Ngkumoula'nji a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho.

Yo'mayo tango i'mofape-e'ne hungkunofoho.

(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ Upa'nimno. Ngko sekumo sehwojalokweso sekwo yahu osyuyo pa'nyo hwasoho. A'amu sikisiwojo pa'nyoso wonyo wosemokantife'no yalokwofo. Oso'no sekwo yo'mayo ifijo so'no huno ito'no syafisyikujiji nom'ne somo wonyo mulohofe'njo fiy'mno.

¹⁷ Sekwo yo'mayo yo'mayo a'amu selohofone noselikujino huno ito'no fisyafihupmno. *Kaun'isoli'njopo ipesemotafitnnoho.* Hofiko tajo ango somo hwan'ngo sefongkupitnnoho.

¹⁸ Hofiko ngkimo simeho monje wenisyano likuji hofiko sekumo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafepono upesemotowantifeho. Oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohwanji a'amu temtitofe kengo so'njimo nje hungkuno wolutihwantifeho.

¹⁹ Hofiko sekumo hungkuno'no ipemotasesowifijo sohonta sekwo iyoho sen'ngkuhwaloho. Huno ole syafisyikutoho. Hofiko hungkuno nalohon'ngkujo'no nakwo peho hungkuno ulantanto. Ose syafisyikutoho. O'o, ofaholohomo Anitu hungkuno nolifitnneso wolosetihwamtonoho.

²⁰ Sekwoe hungkuno'maho. O'o, sekwoe Mpohwoe Towahuno sohwo sekwoe mango mta'ni hungkuno walimontonoho.

²¹ Hwangku sohonta a'amuso kon'ngkwa'wehumo hungkuno liwo'n'ngkohofe sopeno ipemotakujiji osopo hungkuno likuji nofonjahufitnnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimne'no oso pa'nyo ulohofonefoho. Mehomiso kan'ngkwowho'ya'amne'no mangohwa imo'n'ngkuji fonjahufitnnefoho.

²² Oeso a'amu hopinono sekumne'no simeho tohino mikun'imposo umnonefoho. Hwap'ngoso nje yofeso sekumo weho. Oso'no a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontan'ngkuhwosi sikuno ae'uyo sohonta Anitu kako oso hwe sohwo uti'ma'montonoho.

²³ Ango fipo hofiko fonjofepmnasemofikujo'no sekwo nom'ne angopo hiyaso fiwan'imno. Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo a'amu Is'lael sofepono nowentan'ngkuji syoho moi'wo mmo'nyo'njo yontan'ngkuhwosi A'amufe Hwomu wapmntonoho.

²⁴ Hwomu sikule syoho iwo'n'ngkiso sohwo kako a'amu kakimo lutihwawo'n'ngkiso sohomo uyakolo'montolaho. A'amu nom'ne somo umokosyohumayoso kakoe syoho ulohofiyoso kakimo muyakolofonehoho.

²⁵ Yo'mayo lutihwayo sohomo i'mofapososo oso pa'nyo kakoe sikule syoho iwo'n'ngkohofe sohomo umo'nimontonoho. Yo'mayo hwe nom'ne sohwo umokosyohumayo sohomo i'mofapososo oso pa'nyo kakoe syoho ulohofiyoso sohomo umo'nimontonoho. Hofiko ango kakwo'yohwo sohomo sitofe ole ulimentohofi, Jije yokumpohn'nyo Seten mta'ango hwasoho. Ose ulimentohofe so'no hofiko kakoe mehomi sohwo hungkuno wonyoso yakolo ulohofonefoho.

A'amu kako Anitu ne sohune'no iyoho unono.

(Luk 12:2-7)

²⁶ Oso hiso'no sekwo hofikine'no iyoho sen'ngkuhwaloho. Yo'mayo hiyaso'mo wojoso hwangku utihwa'nyopo u'mofapmmntonoho. Yo'mayo sekwo hiyaso mokosyohumawo'n'ngkohofe hungkuno hiyaso'mo lontifeso yahino wonyo hiyaso'mo yontifi tifi no'mo utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no a'amu timo uhwonantifeho.

²⁷ Hungkuno hiyaso'mo selimaleso sekwo mofehi'nyo lahon'ngkuhwosi filikuno. Hungkuno hofiyoka upa'n'ngkohofoso sekwo utihwa'nyopo mango engo'nji filikuno.

²⁸ A'amu jije a'apahomo kufongkiyo so'no iyoho kin'ngkuhwaloho. Hofiko jije a'apaho'nohini wokufonjantifeho. Jije huyo'mangoso mofonjakohufitnnefoho. O'o,

An'itune'no iyoho wakinono. Kako jije a'apaho'nji jije huyo'mango'nji t'kanomo m'hwajososos hoponoho.

²⁹ Y'ihufo we'e sohwa'umne'no a'amu hamniyoho touya anga'no mpe iwo'n'ngkohofofoho. I oso y'ihufo hiso'no kako poyo pe'nyo so'no sekwoe Mpohwo An'itu kako huno uyohoho. Mpohwo kako y'ihufo so'no nope'n'ngkuhwoloho lososo y'ihufo huhwo sohwo mape'nonehoho.

³⁰ Sekwo soku, An'itu kako yo'mayo hopi'nonohinoso huno'njo hweho. Kako jije mnokinomjo mijiyo kenga'no kenga'nohinoso An'itu kako atofu nto l'imentisofoho.

³¹ Oso'no sekwo poyo semokiyo sohwanne'no iyoho sen'ngkuhwaloho. O'o, oso y'ihufo n'ihu'no we'e An'itu in'ingo mamofe'njo hofiyu mokosyohumawo'n'ngkiso somo sekwo yakolo'nnyo kuyoho.

Jisas'ye yofe yoloho lijwaofu'ne hungkunofoho.

(Luk 12:8-9)

³² A'amu fihwo kako a'amufe t'mopo ngkine'no hungkuno lijwaofoso sohwo oso humne'no ngko nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe t'mopo hungkuno woli-jwao'monnoho.

³³ I oso'no a'amu fihwo kako a'amufe t'mo sopo ngkine'no hohujo ikinjan'mofoso sohwo oso humne'no ngko huhwo'ni nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe t'mopo hohujo ikinj'mo'mnefoho.

Jisas p'mmentiso so'no ikujoho i'mofapmmentisofoho.

(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Ole losyon'ifisyantikwofo. Olo hwaho lophonjo ikujoho yo'mayo yahinoso moi'wo esojwaofu'ne p'mmentiso hweho. O'o, ngko ikujoho moi'wo imo'nyo'ne p'mmentohe hwon'i'maho. Awonoho. Ngko a'amu husilofu'ne p'mmentohefoho.

³⁵ Ngko olo hwaho lopone'no pe-eso ikujoho ul'ikafo'ne p'mmentohefoho. Hwomu fihwo kako ngkimo nn'ngkap'hwoso'no kakoe kan'ngkwowho ngkine'no ngkilaho walimontonoho. I mu fisi kako ngkimo nn'ngkap'hwoso'no kona'wohi ngkilaho want'imontonoho. U, a'mu fisi kako ngkimo non'ngkap'hwoso'no kakoe hwomufe ape mangohwo umo'n'montonoho.

³⁶ Oso ango afa somjo so'nji oso hopa imo'n'fitnnefoho.

³⁷ Hwe fihwo kan'ngkwowho'ya'umne'no umo'n'wo'n'ngkiso sohwo kako ngkine'no umo'nyoso yakolo'nnyo mumo'nyo'njo yososo nje a'amu nehwo'maho. Hwe fihwo kakoe hwom'u'nji mu sopi ntne'no simeho umo'nyoso yakolo'nnyo umo'nyo sohwo kako ngkine'no mumo'nyo'njo yososo nje a'amu ne hwo'maho.

³⁸ Hwe fihwo kako kikimo wokin'ngkap'mmo ntoso sohwo kako nje yofe'no poyo imo'nyo so'no iyoho unoso sohwo kako nje a'amu ne imo'nyoso hopo'maho.

³⁹ Hwe fihwo olo hwaho lopo humahwosi kako kakoe yahino yokumpohn'nyo kesyohumaso sohwo kako songo humayo mot'p'hwonone hweho. Hwe nom'nehwo ngkimo t'fi nn'ngkaponto kakoe yahino ho'naofalokunjo sohwo kako songo humayo'ne not'p'emane hweho.

An'itu kakoe a'amu somo wop'ingo uyo'ne hungkunofoho.

(Mak 9:41)

⁴⁰ A'amu wop'ingo selohofoso sohwo kako ngkimo wop'ingo ose ntahofantofoho. Oso a'amu wop'ingo ntahofantofonjo sohwo nje Mpohwo n'hwat'mentiso sohomo oso wop'ingo hiso ose'nohini uyalofoho.

⁴¹ Hwe fihwo An'itu kakoe hungkuno'no uhwat'mentiso sohwo a'amu nom'ne oso hwe huhwo sohomo uhwononto syaf'hu'mento, Olo hwe lohomo An'itumne'no wop'ingo uloho'mo loso sohwo kakoe angomo hwe huhwo sohomo wop'ingo umokosyohumasoso oso hwe huhwo sohwo hwe An'itu uhwat'mentiso hopa wop'ingo nomane hweho. Ou, hwe nom'ne kako hwe wop'ingo sohomo uhwononto hwe wop'ingo sohomo wop'ingo uloho'mo loso sohwo wop'ingo sohwo pa'nyoso kako wop'ingo nomanefoho.

⁴² Ou, hungkuno nom'ne upa'n'mno. Hwe fihwo kako a'amu yofe engo ane pa'nyo'njo ngkimo nn'ngkawowo'n'ngkiso sohwo non'woyo sosayo usontan'ngkuhwoso osohomo uhwon'ngkuhwosi Jisas'ye a'amumo ufo'ma'mo loso sohwo pompenjiyo mijo noswanyo saponjoso uyoso sohwo kako wop'ingo nomane hweho. Jisas ose ul'imentisofoho.

11

Joun kako kakoe inomokomoyo sohwanne Jisas'yepono uhwat'mentisofoho.

(Luk 7:18-35)

¹ Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u sohwaro hungkuno moi'wo ulonto kako oso ango hopo sopo uliko'manto nowonto antime pi'n'ngo mofone hopo sopenjo hwe moya'mimo luthwamentisofoho.

² Joun impo'angomo nohumanto yo'mayo Jisas imentiso so'no nupa'nonto Joun kako kakoe inomokomoyo sohwaro Jisas+yepono lhwatimentisofoho.

³ Luhwahon'ngki hofiko Jisasimo ulimentohofi, Joun ole nal'maho, Hwe tifi wappmontonoho ho'n'mentiso sohwasilaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho.

⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo nukuji yo'mayo uhwon'ngkohoho so'nji nupa'n'ngkohoho so'ntnno Jounimo ulimno.

⁵ Uhwon'mno. A'amu t'mpi'nyoso t'imo apa'no honalokwofo. A'amu sife wonyo'njoso apa'no hano ito'no walokwofo. A'amu a'apaho uyo ni'hu'no wonyo'njoso (*lep'ila*) hofikoe a'apahoso wop'ingo imo'n'ngkohoho. A'amu haloho p'iku'nnyoso apa'no ito'no haloho upo'nalokwofo. A'amu poyo pe'nyoso apa'no songo likofalokwofo. A'amu yo'mayo so'no umofonyo iyoso Anituye hungkuno wop'ingo upo'nalokwofo.

⁶ A'amu ngkine'no hwahoponta'ango hwo'likeno Anituye hwo'likeno, ose mosyafisiyo'njo yontifi hofiko simeho hi'ntnnono kenga'no ntopantokwofoso hofiko simonyo uyife. Sekwo nukuji oso hungkuno hiso Jounimo ulimno.

⁷ Ose ulahon'ngki Jounimo inomokomoyo sohwa nuhwahon'ngkofi Jisas hwe moya'mi somo Joun ne'no hungkuno ole ulimento, Hohonta sekwo hwaho a'amu anepono hano umentohofi sohonta sekwo pehomo uhwonano lontifi umentohofoto. Sekwo hwe mohufiyo pa'n'ngo sohwo ifofo ilojao'mentiso sohomo uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, ose'maho.

⁸ Sekwo pehomo uhwonano lontifi umentohofi. Sekwo hwe fihwo hwapife yo'mayo wonyoangafo hu'meesisyoso uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, a'amu hofiko hwapife wop'ingo wop'ingo'nohini yalokwofoso hwe engo sohwoe angomo humalofa.

⁹ Oseso sekwo peho'no umentohofi. A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki hungkuno najo sohomo uhwonano lontifi imentohofotaho. Ou, osohifoho. Upa'n'mno. Oso hwe sekwo uhwon'mentohofi sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo Anitu hungkuno uyahon'ngki nal'wo'n'ngkohoho somo yakolo'nnyo hweho.

¹⁰ Oso hwe huhwo sohummene'no Anituye hungkuno Kakoe Hwomumo ole nalohi, Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolihwat'monnoho. Oso huhwo sohwo kako kikimo simo'mo kupe-e'ne hweho.

Kako jije hon'ngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.
Ose nalohoho.

¹¹ Ngko nehopi selohono. Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kako olo hwaho lophonjo imo'n'mentohofi somo yakolonoho. I oso hiso'no a'amu yofe ane pa'nyo'njo Anitu a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo humaso sohwo kako Jounimo nuyakolofonefoho.

¹² Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe sikuno syoho ema'mentiso sohonta oso mta'ango olohntajo'nji a'amu ahwomomo Anitu mokosyohumayo sopo wohotoswano lontifi yohoto yohotofa yalokwofo. A'amu yokumpohn'nyo ikujoho'njoso oso hiso'no womano lalokwofo.

¹³ A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofa hopi'nonohino sohwanji Mouses kakoe hon'ngkano hungkuno'nji Anitu ahwomomo mokosyohumayo sopone so'no ne'no lim'wahon'ngkofi Joun imo'nonto oso hungkuno hiso ne'no luthwamentisofoho.

¹⁴ Hohonta a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofa sohwa ole ulimentohofi, Hwe Ilaija pa'nyo sohwo asomo noponefoho. Oso hungkuno somo simeho wop'ingo semo'noso'manji ole upa'n'mno. Joun sohwo kako Ilaija pa'nyo hweho.

¹⁵ A'amu haloho'njo hwo'manji upa'nono.

¹⁶ A'amu olohnta humalofoso peho pa'nyo limnehono. Hofiko mehomi pa'nyofoho. Kako ose ulonto pahnnimo hungkuno Joun'nji kakine'ntnno ulimentisofoho. Ole ulimento, Mehomiso hofiko angopo nohumantifi nom'ne mehomi syohi'nyo huton'wo'n'ngkohoho sohwanjine'no joho lalokwofo.

¹⁷ Nakwo hmpehmpe yoka simonyo'ne kul'mokahon'ngkuhwoni sekwo simonyo miyo kuyoho.

Nakwo wosafe lahon'ngkuhwoni sekwo humotaha majofoho.

¹⁸ Joun noponto wosopayo manyo'njo humaho humanito ipisayo mijo (*wain*) manyo hweho. Oseso hofiko sitofa limentohofi, Towahuno wonyo Jounimo ehuhnamo'nnyo hweho. Ose limentohofofoho.

¹⁹ Oseso A'amufe Hwomu hwo'ni nopenji ahu'mo wosopayo'nji ipisayo mijo pompenjiyo so'nji ni'wo'n'ngkohe so'no hofiko ngkine'no ole lalokwofo. Ihwoni. Hwe wopayo

pi'ningo engo nyo'njo hweho. Ipisayo mijo pompenjiyo pi'ningo engo nyo'njo hweho. Kako a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu honngkano wonyo'njo so'njiye a'amu hweho. Ose ngkine'no l'wo'n'ngkohofihwashoho. I oso hiso'no Anituye hunoso ne'njofoho. A'amu Anituye yahinomo in'ngkawo'n'ngkohofoso huno ole uyonefoho. Yo'mayo Anitu iwo'n'ngkisoso ito'nohinoho.

A'amu Jisas'imne'no simeho m'walo'mokiyo'njo sofe hungkunofoho.

(Luk 10:13-15)

²⁰ Ango hopi'nonohino somo Jisas yo'mayo kengo wonyoangkafoso a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso imentisoso a'amu simeho m'walo'mokiyo'njo somne'no Jisas yoka ulimentisofoho. Hwap'ngoso hofikoe honngkano wonyo somne'no hohujo mikinjaofe'njofoho.

²¹ Jisas ole ulimento, U, a'amu Koulasin sokunonji a'amu Mpetisaita sokunonji sekwo Anituye tohino somne'no i'waho ito'no fiy'mno. Ngko sekwoe angopo yo'mayo wonyoangkafoso a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso esetihwamentohe somo a'amu anga Taiya'nji anga Saitoun'nji hohonta humamotofoso hofiko hofikoe yahino wonyo somne'no hul'ngkwajingo a'apahopo loho'n'ngkuji hofikoe honngkano wonyo somo hohujo nto ikinjaofikutnnesohilo. I sekwo yo'mayo wop'ngo ngko imalesomo ko uhwononfi sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjao'mmalofu kuyoho.

²² Oso'no ngko sekumo hungkuno selalokweno. Sikuno ae'uyo somo Anitu kako a'amufe honngkano wonyo somne'no yano ilofoso sohonta Taiyajo a'amu so'nji Saitounjo a'amu so'nji hofiko Anituye tohino engo t'pemapitnnefoho. I oso'no sekwoe tohinoso yakolo'nnyo kuyoho.

²³ I, oso sikuno homo somo anga Koponeyamjo a'amu humawo'n'ngkohofu soku ngko sekumne'no pehofo selimnehono. Sekwo sekwoe yofe yokintahopo ko ho'noma'n'wo'n'ngkohofu soku, sekwo t'kanomo ufitnne kuyoho. U, a'amu fi-hwo yo'mayo sekwoe angopo esetihwamale hopaso a'amu anga Soutom honngkano wonyo'njo somo utihwantentesi hofikoe honngkano wonyo somo hohujo ikinjaofikuji hofikoe anga ne'no nowentihwonesohilo.

²⁴ U, ngko sekumo wasel'monne'no yohono. Sikuno ae'uyo somo a'amufe yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofu'ne sohonta oso anga Soutommjo a'amuso hofikoe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo wot'pemantifeho. I oso'no a'amu hohujo ikinjasemofosu hofikoe tohinoso Soutommjo a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho. Ose ulimentisofoho.

Sekwo ngkiyepono usijo'no ni'mapmno.

(Luk 10:21-22)

²⁵ Oso hohosohonta Jisas ole ulimento, U, Mpohwo, kiko ahwomomjo yo'mayo so'nji hwahoponjo yo'mayo so'nji hwap'ngo hwasoho. Ngko ole so'no isamoyoka kilalokweno. Yo'mayo iwo'n'ngkinoso kiko a'amu hwahoponjo huno engo t'pema'mentohofu somta'ni hiyaso ho'nahumentohinofoho. I a'amu hofiko mehomimne'no simeho kan'ngkwowho'ya'umo uy'wo'n'ngkohofu hopa kijopontan'ngkofi kiko ujo ehontjwahumahnnofoho.

²⁶ Ou, Mpohwo, kiko ose imo'none'enji imentohinoso olohopeho.

²⁷ Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwaso ulimento, Nje Mpohwo kako yo'mayo hopi'nonohinoso nje ahomo ho'nanihumentisofoho. Olo hwaho lophonjo a'amu fi-hwo kako nje hwap'ngo sopone'no huno inyoso t'hwolo. Awonoho. Nje Mpohwo kako'nohinu huno uyohoho. U, Mpohwoe hwap'ngo sopone'no huno t'hwolo. O'o, ngko kakoe Hwomu hwo'nnohinu huno niyohoho. U, ngko Mpohumo wasetihwamo ul'wo'n'ngkohe a'amuso hofiko hi'nji ngko'tntnohinu huno nayohoho. Ose ulimentisofoho.

²⁸ A'amu tango engo'njo mokoho'nawentifi usijo'no wohumano lalokwofu soku sekwo ngkimo ni'mapmno. Ngko usijo'no wosehumati'mo.

²⁹ Nje hungkunomo nn'ngkafijoso ngko wolosetihwahm'mo. Ngko a'amumo wop'ngo ulohof'wo'n'ngkohe hwo'nyoho. Nje yofemo moho'noma'n'wo'n'ngkiyohofoho. O'o, ngko nje yofe monje yasy'wo'n'ngkohefoho. Oso'no sekwo nje pompenjiyo so'no wot'pemantifi yalokwofosu wonyo pompenjiyomo wohumantanoho.

³⁰ Syoho seapontneso engo'maho. O'o, nosefo'mawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Tango mokoho'nyo so'no seapmmeso tango engo'njo'maho.

12

Sikuno iyoho humayo somo syoho miyo'ne hungkunofoho.

(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Nom'ne sohonta sikuno iyoho humayo Salole somo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji syoho'mo emoyontifi inomokomoyo sohwa mijoho uyahon'ngki ipisayo mjan'imentohofoho.

² Nomjon'ngkahon'ngkofi a'amu Falisi sohwa nuhwonontifi Jisas'mo ul'imentohofi, Ihwoni, jije inomokomoyo sohwa olo sikuno iyoho humayo lomo wopayo mjan'ngkohofoho so'no nakwoe hon'ngkano hungkunoso mt'hupehoho.

³ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mt'mokumentohofoso atofu majo hwasilaho. Oso sikuno kakoe a'amu so'nji mijoho engo humamentohofoho sohonta'ne'no selohon'ngkono.

⁴ Ntefit kako An'itumne'no hwapife ango molinyo somo swonto wosopayo An'itune'no ho'nahumotofoso n'imentohofoho. Oso wosopayo hiso a'amu sikinjo somne'maho. O'o, a'amu An'ituye tajo ango syoho'njo sohwanne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nonto kakoe a'amu sohwanu nuy'imentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofu majo'njo imentohofoho so'no sekwo nje inomokomoyo sohwanu oso hungkuno hiso ulohon'ngkohofotaho.

⁵ Nom'ne hon'ngkano hungkuno somjo so'no huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole, a'amu An'ituye tajo ango syoho'njo sohwa hofikoe syoho somne'no sikuno iyoho humayo somo hon'ngkano hungkuno somo mt'hupewo'n'ngkohofoso wonyo'maho. O'o An'ituye syoho wop'ngofoho. Oso hungkuno so'no huno maseyo'njotaho.

⁶ Ose ulonto pahnn'mo hungkuno kakine'no hnn'imentisofoho. Nje hungkuno wasel'monne'no yohono. An'ituye ango engo olo hwaho lophonjo somo anga'nohinohwo yakolonoho.

⁷ An'ituye hungkunomo ole wo'nnyoponoho.

Sekwo nom'ne somne'no hitoho ulatofu so'no n'mo'n'ngkohoho.

Sekwo yahu iloho yontifeso ntap'wo'n'ngkohofoho so'no nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo'manji ngkilaho.

Oso hungkuno neso huno ito'no seyontentesi a'amu wonyo miy'wo'n'ngkiyohofoho somo tango muy'ikutnnesohilo.

⁸ Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni sikuno iyoho humayo'ne somo hwap'ngo hwo'nyoho. Oso'no ul'imentisofoho.

Sikuno iyoho humayo somo Jisas hwe aho wonyo'njo sohomo wop'ngo umokumentono. (Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹⁻¹⁰ Oso syoho hopo sopo Jisas nul'iko'manto tajo ango we'e somo hwe aho songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyo sopo Jisas humentisofoho. Oso hopo sopo a'amu Jisas'mo hungkuno ito'no m'hwajiyoho ango somo ipemotowane'entifi ole ul'imentohofi, Sikuno iyoho humayo somo a'amu mnokino'njo sohomo wop'ngo umokiyoso wop'ngotaho.

¹¹ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo ul'imento, Sekwoe yahu sikuno iyoho humayo somo pi'nimomo usi'mofawesoso asomo womantifetaho.

¹² Ou, womantifeho. Oseso sikuno iyoho humayo somo yo'mayo wop'ngo ulohofoso ito'nohinoho. Oso'no sekwo yahu sohomo ufo'mapijo so'no a'amu mnokino'njo wop'ngo umokufitne'elaho. Ou, ikono. A'amufoho.

¹³ Ose ulonto hwe aho wonyo'njo sohomo ul'imento, Jije ahaso s'hwaho fisipofoho. Ose ulahon'ngki aho s'hwaho sipento aho wop'ngo imo'nonto nom'ne aho fehohnjo pa'nyo imo'n'mentisofoho.

¹⁴ A'amu Falisi sohwa nuhwonontifi ango homo somo nul'iko'mantifi Jisas'mo fonjosyane'entifi hungkuno l'imentohofoho.

Jisas An'ituye syoho ulohofiyoho ne hweho.

¹⁵ Jisas kakimo fonjosiyoho'ne huno uyahon'ngki ango homo somo nul'iko'mahon'ngki a'amu pi'n'ngo engo Jisas'mo in'ngkowahon'ngkofi Jisas a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokumentisofoho.

¹⁶ Wop'ngo umokonto ul'imento, Olo hilo so'no a'amumo nul'ikutoho.

¹⁷ Oso'no hwe Aisaiya sohomo An'itu hungkuno uyahon'ngki l'imojo sohwoe hungkuno oso sikuno somo ne imo'n'mentisofoho. Hungkuno hiloso ole mt'i'mokumento,

¹⁸ Olo hwe lohwo sohwo uhwosopo'mentoheso nje syoho ntohofiyoho ne hweho.

Ngko simeho wop'ngo uy'wo'n'ngkohe hweho.

Nje simeho kakine'no wop'ngo n'mo'n'wo'n'ngkisofoho.

Nje Towahunu kakimo uy'i'me'no kako a'amu temtitofu kengo somo hon'ngkano ito'nohinoso uyonefoho.

¹⁹ Kako yoka hungkuno mohm'no malonefoho.

Kako hon'ngkano engo somo hungkuno yokumpohn'nyo malonefoho.

²⁰ A'amu yokumpohn'nyo ane somo hwotoho mafenefoho.

Nje hungkuno a'amufe simeho mo'mo toho we'e sijalofonjo pa'nyo'njoso toho hiso masimpilofasyonefoho.

Kako syoho mjimihwosi yahino wop'ingo neso u'mofapmmontonoho.

²¹ Nom'ne a'amu temtifo kengo kengoso kakimo simeho hi'ntnnono uy+kuji kakine'no wohontohumantifeho.

Oso hungkunoso Aisaiya mt'i'mokumentisofoho.

Hofiko Mpelisepul sohwo Jisasimo ufo'malofoho limentohofofoho.

(Mak 3:20-23; Luk 11:14-23; 12:10)

²² Hohosohonta a'amu hofiko hwe nom'ne towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohomo Jisasiyepono ipemotapmmontohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo hungkuno majo'njo mampi'nyo hweho. Timo t'mpi'nyo hweho. Jisas kako wop'ingo umokahon'ngki hungkuno lonto t'imo wop'ingo hon'mentisofoho.

²³ Oso hiso'no a'amu nuhwonont'ifi yomo yomo yont'ifi hnn'imentohofi, Olo hwe lohwo Ntefitiye Imu hwo'ikeno, t'ihwo'ikeno. Ose hnn'imentohofofoho.

²⁴ I oso'no a'amu Falisi sohwa nupa'nont'ifi l'imentohofi, Mpelisepul towahuno hopi'nonohino somo mokosyohumayo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso Jisasiyo uya-hon'ngki Jisas towahuno wonyo somo wae yaofalofoho. Ose l'imentohofofoho.

²⁵ A'amu Falisi sohwafe huno somo Jisas huno moi'wo uyahon'ngki ole ul'imento, Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino humawo'n'ngkohofoso hofiko hotitopijo sohonta ikujoho fongki'n'ngkuji hofikoe hwaho wop'ingo fosyohumayo'neso wonyo umo'n'montonoho. Ango fipo a'amuso husilo lohof'ikujji ikujoho fongki'n'fijoso oso angoso wonyo umo'n'montonoho.

²⁶ Sekwo ole ntohofo, Seten kakoe yokumpohn'nyo kijopahon'ngki towahuno wonyo somo wae yaof'wo'ningkino hwosoho. Ose ntohofo. I ose'manji Seten kakoe towahuno wonyo somo wae yamo'nyontentesi kakoe yokumpohn'nyo pipi imo'n'ngkuhwonesohilo.

²⁷ I Seten kako towahuno wonyo wae yaof'ne ngkimo n'ifo'mantokuso'manji sekwoe inomokomoyo towahuno wonyo wae yaof'wo'ningkohofoso somo t'ihwo ufo'mahwoso'no weeofant'ifeto. O'o sekwoe inomokomoyo huhwa towahuno wonyo somo wae yaofalok-wofo so'no nakwo huno ole nayohoho, Sekwo ngkine'no hwasyo hungkuno lalokwofo.

²⁸ I oeso An'ituye Towahuno sohwo towahuno wonyo wae yaof'wo'no ngkimo n'ifo'maso'manji oso s'ikuno An'itu wosemokosyohumamoto isoso nto se'mahon'ngki sekwo hiso'no hohujo ikinjaofalokwofo.

²⁹ Hwe fihwo hwe yokumpohn'nyo sohwo angomo hufo umo l'ihwosi swososo simo'mo oso hwe yokumpohn'nyo huhwo sohwi nano kilofasy'hwosi i kako oso angomo homo somjo kakoe yo'mayoso woma'montonoho.

³⁰ A'amu fihwo kako nje a'amu mmo'nyo'njo yoso sohwo kako nje mango hweho. A'amu nje syoho somne'no n'ifo'maso sohwo kako homo somo fon'fonyo imokalofoho.

³¹ Oeso ngko sekumo wasel'monne'no yohono. Yo'mayo hon'ngkano wonyo so'nji sitofa so'nji An'itu kako wae yaofonefoho. I oso'no a'amu fihwo An'ituye Towahuno Wop'ingo sohomo sitofa uloso sohwo oso wonyoso An'itu wae meeofonefoho.

³² A'amu fihwo ngkine'no sitofa ntososo kako oso wonyo hiso'no An'itumo wae yaof'ne jomo ulososo An'itu kako wae weeo'montonoho. I oso'no a'amu fihwo An'ituye Towahuno sohonne'no sitofa uloso sohwo oso wonyo hiso An'itu wae meeofonehoho. O'o, wonyo hiso ne'no wawo'montonoho. Olohontajo'nji hwangkunjo'nji ose'nohinofoho. Yo'mayoso An'ituye Towahuno iwo'n'ngkiso so'no a'amu sitofa ole lososo Seten'yefoho ose lososo oso wonyo hiso An'itu wae meeofonefoho.

Iyo wonyoso ipisayo ne wonyo unto'n'montonoho.

(Luk 6:43-45)

³³ Ipisayo wonyoso iyo wonyo mta'angofoho. A'amu ipisayo wop'ingo somo uh-won'fijoso'manji huno ole umontonoho. Olo iyo wop'ingofoho. A'amu ipisayo wonyo somo uhwon'fijoso wolant'ifeho. Iyo wonyofoho.

³⁴ Sekwo homa mehomi soku sekwo hungkuno wop'ingo pipi l'ifitnehofoho. A'amufe hungkunoso yo'mayo simeho mo'mo mnawojo somta'angofoho.

³⁵ Hwe wop'ingo sohwo kakoe hunomo wop'ingo'nohinono mnawojo so'no kakoe hungkunoso wop'ingo'nohinono hweho. Hwe wonyo sohwo kakoe hunomo huno wonyo mnawojo so'no kakoe hungkunoso wonyo'nohinono hweho.

³⁶ Upa'n'mno. Nje hungkuno wasel'monne'no yohono. Hwangku sohonta s'ikuno hungkuno ikwolof'ne somo yo'mayo hungkuno s'ikinjo wonyo yo'mayo so'no An'itu selohononefoho.

³⁷ Jije hungkuno wopingo'nohino somne'no Anitu hwe wopingo hwasoho kilonefoho. Hungkuno wopingo ane sohwasoho hwe wonyo hwasoho kilonefoho.

A'amuso yo'mayo kengo wonyoangkafo so'no uhwonano limentohofofoho.
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Oso hohosohonta a'amu honingkanano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisasimo ulimentohofi, Hwe Engofo, yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu miyiwon'ningkiyohofoho somo uhwonano. Kiko fonetihwaho.

³⁹ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, A'amu olohonta humalofo soku, honingkanano wonyo imofiwon'ningkohofoso yo'mayo wonyoangkafo netihwayo'ne jomo liwon'ningkohofofoho. Oso'no mosetihwamnehono. O'o, ngko yo'mayo hwe Jouna sohomo Anitu hungkuno uyahonngki limojo sohomo i'mofapmmntiso oso'nohino wosetihwamonne'no yohono.

⁴⁰ Hohonta Jouna inaniku mikunimposo sohwoe simehomo humentanngki sikuno hufa'u sihune memjao'mentisofoho. Oso pa'nyoso ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni hwaho ajwomo'mo humentanimo sikuno hufa'u sihune womemjanimo'montonoho.

⁴¹ Anitu kako a'amufe wonyo somjo tohinoso yano ilofiyone sikuno somo a'amu ango Ninifonta'angoso nolikafikujji sekwo olohonta humalofo sokumo ole selfitnnefoho. Sekwo sekwoe honingkanano wonyo somne'no simeho mwolo'mokiyo'njo peho'no imentohofokulo. Ose selfitnnefoho. Hwapingoso a'amu Ninifoso hofiko oso hungkuno Jouna lijawo'mentiso somo pa'nontifi hofikoe honingkanano wonyo somne'no simeho iwolo'mokumentohofofoho. I olo so'no olohonta hwe fihwo Jounamo yakolo'nnyo sohwo sekwo'njo olopo ko humasoso sekwo sekwoe honingkanano wonyomne'no simeho mwolo'mokiyofoho.

⁴² Hwangku a'amufe yahino wonyo somne'no Anitu kako yano ilofone sikuno somo i'mofapihwaso'no oso a'mu yofe engo hwaho mokosyohumayo'nesi kako hwaho mongkihnta'ni mokosyohumamojosi kako nolikafihwosi sekwo olohonta humalofo sokumo ole selonefoho. Sekwo Anitumo miningkeyoso peho'nekulo. Ose selonefoho. Hwapingoso lohonta hwe yofe engo'njo Soulomoun humamojo sohonta oso amusi kako hwaho ikanopo mta'angosi kako Soulomoun Anituye hungkuno wolontihwano lonto kako sapmmntisofoho. I oso'no olohonta hwe nom'ne Soulomounimo yakolo'nnyo sohwo sekwo'nji olopo ko humaso sohomo sekwo kakimo miningkowalokuyohofoho.

Towahuno wonyo asomo pe-e'ne hungkunofoho.
(Luk 11:24-26)

⁴³ Towahuno wonyo kako a'amufe simeho mo'mo humamojo sohomo oso ango somta'ni uliko'mahwosi nom'ne hwaho a'amu mohumunyopo usijo'no humayo'ne hafihafe wonyopi tpehwasi

⁴⁴ kakoe ango simo'mjo somne'no asomo wapmmntonoho. Asomo nopihwosi a'amufe simeho homo somo towahuno nom'ne sohwo anepo uhwoningkuhwosi simeho hiso kiho'maso, hintalinyo yo'mayo wae nto yososo wopingomo uhwonimntonoho.

⁴⁵ Ose uhwoningkuhwosi kako nuhwosi nom'ne towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono fehohnjo nom'ne mta'ni hufa'uyoso hofiko hofikoe wonyoso simo'mjo sohwoe yakolo'nnyo somo kako utimahwosi kakoe ango homo somo humayo'ne upemotawomntonoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo simo'mo kakoe wonyo humamojo sohwo kako olohonta wonyo mikunimposo somo humaho. Oso pa'nyo a'amu olohonta honingkanano wonyomo humawon'ningkohofoho somo u'mofapmmntonoho.

Jisasiye kona'wohi'nji koningkwa'wehwosanjiye hungkunofoho.
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Jisas a'amu somo hungkuno ulontanngki Jisasiye kona'wohi'nji hamningkwa'wehwosanji i'mofapontifi yoloho'mo lohofapontifi Jisasi'nji hungkuno wolantane'yihwono ulimentohofofoho. [

⁴⁷ Ose ulahoningkofi hwe fihwo Jisasimo ulimento, Hnna'wohi'nji hnningkwa'wehwosanji hofiko yoloho'mo lohofontifi kiko'nji hungkuno wolantife'no yalokwofo.]

⁴⁸ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Nje na'u tihwolo. Nje ningkwahwosa tihwalo. Ose ulimentisofoho.

⁴⁹ Jisas ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwaso aho upiyofonto ulimento, Uhwonimno. Olo nje na'uja, nje ningkwahwosa, olohohwa humalofo.

⁵⁰ A'amu nje Mphwo ahwomomo humaso sohwoe hungkunomo tifi iningkawon'ningkohofoso nje ningkwahwasanji, nje nampohwasanji, na'ujanjoho. Ose ulimentisofoho.

13

Jisas ufongoyo fisosomokao'mentiso so'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Oso hohosohonta Jisas angomo nuliko'manto mempo hohnta'ni humentisofoho. Noswonto kako ayo momingo sopo humamentisofoho.

² Osopo nohumentaningki a'amu pi'ningo engo uhu'makohonngkofi uhwononto Jisas yofayokinopo kotasonto osopo humamentisoso hwe moya'miso ayo momingo sopo loho'mentohofoho.

³ Oseso Jisas pahnnimo hungkuno pi'ningoso a'amu somo ulimentisofoho.

Ole ulimento, Hwe fihwo kakoe syohopo ufongoyo fisosomokao'mentisofoho.

⁴ Fisosomokofahoningki ufongoyo fehohnjoso honingkanopo piwesyahoningki yihufo sohwa nopontifi manimentohofoho.

⁵ U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njo sopo piwahu'mentisofoho. Oso hwaho hiso engo mo'mjo'maho. Oso'no oso ufongoeso komo'no foka'mentisofoho.

⁶ Oseso mofehi'nyo ulonto ufongoyo pmpongo hwahomo'mo munjilofe'njo yonto yofoho imentisofoho.

⁷ U, ufongoyo fehohnjoso nantipe yongo'njo sopo piwesyahoningki nantipe yongo'njoso komo'no fokofikwato lohofonto ufongoyo nontimo kingkulo'mentisofoho.

⁸ U, ufongoyo fehohnjo hwaho afofo'njopo piwahu'mentisoso ne wopingo into'nimentisofoho. Ipisayo fehohnjoso pi'ningo engo (*wan hant'let*, 100), ipisayo nom'neso engo we'e (*sikis'iti*, 60), nom'ne we'e'nohino (*teti*, 30), ose into'nimentisofoho.

⁹ Jisas ose ulonto ulimento, A'amu haloho'njo hwo'manji haloho upa'nono. Ose ulimentisofoho.

Jisas a'amu somo pahnnimo hungkuno'nohini ulimentisoso hwapingoso olenoho.

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Oseso Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi'mo u'mantifi ulimentohofi, Yoloho mujoso pahnnimo hungkuno'nohini peho'no ulalokuno.

¹¹ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Anitu kako yo'mayo ahwomomjo so'no hiyaso wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setihwamentisofoho. I olo a'amu lomne'no Anitu huno muyo'njo uyono ulimentisofoho.

¹² U, hwe fihwo ngkine'no huno engo syafisyoso sohomo ngko huno nom'ne wopingo pi'ningo engo uyimnefoho. I hwe nom'ne sohwo ngkine'no huno mosyafisiyo'njo sohomo ngko huno nom'ne wopingoso muyimnefoho.

¹³ Oso'no pahnnimo hungkuno'nohini ulalokweno. Hofiko yo'mayo somo uhwonontifeso hwapingoso yofe mihwofe'njo iwo'n'ngkohofoho. Yo'mayo so'no upa'nontifeso neso huno muyofoho.

¹⁴ Hwe Aisaiya sohomo Anitu hungkuno uyahoningki lutihwamojo sohwo kako olo hungkunolo a'amu lomne'no mtimokumentisoso ne imo'nalofoho. Kako ole mtimokumento,

U, sekwo haloho upa'nifijoso sekwo oso hwapingo hiso huno maseyonehoho.

U, sekwo yo'mayo somo uhwonifijo kofi sekwo yofeso mihwopitnehofo.

¹⁵ Oso a'amu hiso hofiko huno anefoho.

Hofikoe haloho pijwomokosyohumunimentohofoho.

Hofiko timo pijiyonnyofoho.

Ose miyo'njo yontifijontentesi ito'no nuhwoningkutnesohilo.

Hofiko haloho mopijwomokosyohumunyo'njo yontifijontentesi nupa'n'ngkutnesohilo.

Oseso hofikoe huno ito'no uyihwonesohilo.

Hofiko ikinjaofikuji ngkiyepono pontifijontentesi ngko wopingo umoku'mnesohilo.

Aisaiya ose mtimokumentisofoho.

¹⁶ I sekwo soku, sekwo simonyo fiyimno. Sekwoe timoso yo'mayomo yofe uhwofwo'n'ngkohofoho. Sekwoe halohoso sefojwo'n'ngkisofoho.

¹⁷ Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Hohonta a'amu Anituye hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu nom'ne honingkanano wopingo'nohini sohwanji yo'mayo sekwo uhwonwo'n'ngkohofoho somo uhwonano lontifi yontifeso muhwonmentohofoho. Yo'mayo sekwo upa'n'wo'n'ngkohofoho so'no upo'nano lontifi yontifeso mupa'n'mentohofoho.

Jisas pahnnimo hungkuno fisosomokao'mentiso so'ne hwapingo lutihwamentisofoho.

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Sekwo pahnnimo hungkuno fisosomokao'mentiso so'no hwapingoso upa'nimno.

¹⁹ A'amuso Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no upa'nontifi huno muyoso hofiko ufongoyo honngkanopo piwasyonte pa'nyofoho. Hwe wonyo Seten noponto a'amufe hunomjo Anitu ho'nasyonteso wae yaofiwo'ningkohoho.

²⁰ Ufongoyo hwaho sojo sopo piwasyonteso oso pa'nyoso a'amu kako hungkunomo upa'nonto kako komo'no simeho mo'mo meho'nasyonto simonyo iwo'ningkohoho.

²¹ I oso'no kakoe pmpongo anefoho. O'o, kako we'enepi nolohofontanngki a'amu nom'neso Anituye hungkunomo hwotoho wahmmo lososo oso a'amu nolohofontanjo huhwo sohomo tango engo uyahonngki kakoe pmpongo ane so'no piwasyiwo'ningkohoho.

²² U, fehohnjo nantipe yongo'njo sopo piwahi'nyoso ole, a'amu Anituye hungkunomo upa'nonteso i, yo'mayo hwahoponjo somne'no huno syafisyonto hamniyoho engo woma'mo lonto yahonngki oso hiso Anituye hungkunomo kingkulofiwo'ningkohoho. Oso huhwo sohwo ne ane hweho.

²³ Ufongoyo hwaho wopngo sopo piwahi'nyoso oso a'amu haloho pento huno ito'no unyosofoho. Oso huhwo sohwo ne into'n'wo'ningkohoho. Ne hiso ole, fiso pi'n'ngo engo (*wan hantilet*, 100), fiso engo we'e (*sikisiti*, 60), fiso we'e'nohino (*teti*, 30). Ose ulimentisofoho.

Hoja yongo'njo syohopo fokafo'ne pahnnimo hungkunofoho.

²⁴ Jisas pahnnimo hungkuno nom'ne ulimento, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. A'amu fihwo kako uyo wopngoso syohopo ho'naofiwo'ningkisofoho.

²⁵ Oso hwe huhwo sohwo kakoe a'amu'nji saho fosyowentanngkofi kakoe mango sohwo noponto hoja wonyo yongo'njoso uyo wopngo'njo sopo ho'nasyonto womentisofoho.

²⁶ Oso'no uyo wopngoso ne unto'n'imo lonto yahonngki a'amuso uhwonmentohofoso hoja wonyo yongo'njo nolohofontanngki uhwonmentohofofoho.

²⁷ Uhwonontifi syoho ulohofiyoso syoho kakwoepono nowentifi ulimentohofi, Hwe engofo, kiko uyo wopngoso jije syohopo fisosomokao'mentohinofoho. I olo hoja wonyo yongo'njo loso nti'mta'angoto. Pipi yonto fokofalofoho.

²⁸ Ose ulahonngkofi ulimento, Mango fihwo olo hiloso imentisofoho. Ose ulahonngki syoho ulohofiyi sohwa ulimentohofi, Oso hoja wonyoso nakwo wae yaofone lakumo'ningkohoho.

²⁹ Ose ulohonngkahonngkofi ulimento, Awonoho. Sekwo hoja wonyoso wae yaopifijoso uyo wopngo so'nji sokapitnnoho.

³⁰ O'o, waweno. Uyo wopngo so'nji hoja wonyo so'nji wofokafiyo. Hwangku ne mayo sohonta ngko a'amu syoho hilo'njo somo ulimo. Sekwo hoja wonyo kaki'no mihwofikupmno. Oso fosyo engoso toho nyo'nefoho. I, uyo wopngo neso nje angomo mehu'meehumno. Ose ulimentisofoho.

Iyo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(*Mak 4:30-32; Luk 13:18-19*)

³¹⁻³² Ose ulonto pahnnimo hungkuno nom'ne ulimento, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Iyo fiso kakoe yofe *masitet*. Kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, nihu'no we'efoho. Hwe fihwo oso we'e hiso kakoe syohopo hulahanngki engo imo'nonto nom'ne iyo syoho saponjo somo yakolonoho. Engo imo'ningkahonngki yihufoso nopontifi kakoe pamo sopo hofikoe aifo syontifi osopo kehumawo'ningkohofofoho.

Yis' i'ne pahnnimo hungkunofoho.

(*Luk 13:20-21*)

³³ Ose ulonto Jisas pahnnimo hungkuno nom'ne ulimento, Anitu a'amumo mokosyohumayoso oso yis pa'nyofoho. U, a'mu fisi kako wosopayo *polowa*'nji oso wosopayo *polowa* homo somo engo imokiyone hwamno pa'nyo kakoe yofe yis, oso'nji iwolo'mokososo oso *polowa* hiso engo umo'nimontonoho.

Jisas pahnnimo hungkuno'nohini ulimentisofoho.

(*Mak 4:33-34*)

³⁴ Jisas yo'mayo yo'mayo so'no pahnnimo hungkuno'nohini a'amu pi'n'ngo engo somo ulimentisofoho. Kako yoloho'nji ulimentisomaho. O'o, kako pahnnimo hungkuno'nohino ulimentisofoho.

³⁵ Hwapngoso ole, hwe fihumo Anitu hungkuno uyahonngki luti'hwamojo sohwo hohonta hungkuno mti'mokumentisoso oso hohosohonta ne imo'nimmentisofoho. Hungkuno ole,

Ngko a'amu somo hungkuno ulimo li'mo pahnnimo hungkuno ulimo.

Yo'mayo hwaho songo imo'n'i mentiso mta'ango hiyaso mokosyohumayo so'no ngko woli'wao'mne'no yohono.

Ose mti'mokumentisofoho.

Hoja yongo'njo fokafo'ne pahnn'imo hungkuno hwap'ingofoho.

³⁶ Oseso Jisas a'amu pi'n'ingo engo somo nul'iko'manto angomno humentisofoho. Kakoe inomokomoyo sohwa kakimo nu'mant'ifi ul'imentohofi, Oso pahnn'imo hungkuno hoja yongo'njo syohoponjo so'no yolohoso fonaso.

³⁷ Ose ulahon'ingkofi Jisas ul'imento, Hwe kako uyo wop'ingo fisosomokafo sohwo A'amufe Hwomu hwo'nyoho.

³⁸ Syohoso oso olo hwaho humalohwone loponoho. Uyo wop'ingoso oso hwe moya'miso An'ituye a'amu nefoho. Oso hoja wonyo yongo'njo pa'nyoso Seten'ye a'amufoho.

³⁹ Oso hwe wonyo mango sohwo hoja wonyo uyo mof'wo'n'ing'kiso sohwo Seten'nyoho. Sikuno wosopayo mayo sohonta olo hwaho loponjo sikuno moi'wo imo'noso sohonta oso a'amu syoho ulohofiyi sohwa a'amu ahwomomjofoho.

⁴⁰ U, hof'iko hoja wonyoso nom'hwof'ij'ikuji tohomo ho'nayopitnnefoho. Oso pa'nyoso hwangku sikuno moi'wo imo'noso sohonta imo'nefoho.

⁴¹ Ou, A'amufe Hwomu sohwo'ni nje ahwomomjo a'amu syoho ulohofiyi somo uhwojahon'imo hof'iko olo hwaho loponjo a'amu nom'ne somo wonyo imokuwo'n'ing'kohofoho so'nji a'amu hon'ing'kano wonyo'njo somo nom'hu'mokukui

⁴² toho engo nont'imo noho'naopitnnefoho. A'amu wonyoso tohomo nohumaf'ikuji tohino engo umn'ingkuhwoso'no humotaho engo liku'ji hof'ikoe mango toho lo'n'ifitnnefoho.

⁴³ Oso hohosohonta An'ituye a'amuso hof'iko An'itu'njopo nohumaf'ikuji mofehi'nyo liso hopa imo'n'ifitnnefoho. Jisas ose ulonto ul'imento, A'amu haloho'njo hwo'manji kako uya'nono. Ose ul'imentisofoho.

A'amu hamniyoho engo hwaho mta'ni tipemayo'ne pahnn'imo hungkunofoho.

⁴⁴ An'itu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Hwe fihwo nom'ne sohwoe hwap'ingoso nohumanto hamniyoho ipoho yo'mayo wonyoangkafo hi'njoso ijopijisyahumentohofoso uhwononto simonyo yonto apa'no hiyaso ekoi'syahumentisofoho. Ekoi'syasyonto kakoe ho'yango hwaho yo'mayoso nom'ne somo uyahon'ingki oso hiso'no hamniyoho uyahon'ing'kofi kako hamniyoho hiso'nji oso hwaho hamniyoho ipoho'njo spono mpe imentisofoho.

Nikuyoho wop'ingo hwofilo'nnyo'ne pahnn'imo hungkunofoho.

⁴⁵ Hungkuno nom'ne ole, An'itu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Hwe fihwo kako nikuyoho wop'ing'ne syoho imojo hweho. Kako nikuyoho wonyoangkafo'nohino wot'ipema'mo lonto imojo hweho.

⁴⁶ Oso hwe huhwo sohwo nikuyoho nom'ne somo hwofilo'nnyo sohomo uhwononto mpe uy'imo limentisofoho. Oseso kakoe ho'yango yo'mayoso nom'ne somo uyonto oso homo somta'ni hamniyoho nomanto nikuyoho hwofilo'nnyo somo mpo'mentisofoho.

Inan'iku ho'yo'ne pahnn'imo hungkunofoho.

⁴⁷ Hungkuno nom'ne ole, An'itu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. A'amu inan'iku ho'yo mijo ayomo motaswont'feso yo'mayo yo'mayo inan'iku pasy'wo'n'ing'kohofoho.

⁴⁸ Ho'yo mangonepo yonto a'amuso hof'iko hojiyopono ifohus'impemotawent'ifi osopo nohumant'ifi hojiyopo ifaofont'ifi inan'iku wop'ingoso iku'yopo nomeho'nasyont'ifi inan'iku wonyoso ni'hu'nahone wae yaof'wo'n'ing'kohofoho. Ose ulonto ul'imento,

⁴⁹ Olo hwaho moi'wo imo'noso sohonta oso hopa ifitnnefoho. A'amu ahwomomjoso nop'ikuji a'amu wonyoso a'amu wop'ing'nyo lopo humalofo osomo wae yaopitnnefoho.

⁵⁰ Hof'iko nomaf'ikuji tohomo ho'nayopitnnefoho. Oso a'amu wonyoso tohomo nohumaf'ikuji humotaho engo liku'ji tohino engo umn'ingkuhwoso'no hof'ikoe mango toho lo'nefitnnefoho. Ose ul'imentisofoho.

Ho'yango songo'nji yofoho'ntnne hungkunofoho.

⁵¹ Oso hungkuno moi'wo lonto inomokomoyo sohwo ulohon'imento, Yo'mayo hungkuno seloheso hwap'ingoso huno ito'no laseyohoho. Ose ulahon'ingki ul'imentohofi, Eno. Huno nayohoho.

⁵² Ose ulahon'ing'kofi ul'imento, Huno ito'no seisoso'no a'amu hon'ing'kano hungkuno lut'ihwawo'n'ing'kiso sohwo kako nje inomokomoyo imo'noso'manji oso hwe huhwo sohwo ango engo kakwo'yohwo pa'nyo hweho. Kako kakoe ho'yango ango mta'ni yo'mayo songo'nji yofoho'nji womotoswapmmontonoho. Hon'ing'kano hungkuno wop'ing'nyo so'nji nje hungkuno songo so'nji huno uyohoho.

A'amu Nasalet-iso Jisas-imo hohujo ikinjimo'mentohofofoho.

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Jisas oso pahnn-imo hungkunoso moi'wo ulonto kako oso ango sopo uliko'ma'mentisofoho.

⁵⁴ Nuliko'manto kako kakoe ango hwap-ingo pono umentisofoho. Osopo nowento hofikoe tajo angomo An-itu ye hungkuno luti hwahon-inki a'amuso nupa'nontifi yomo yontifi limentohofi, Kakoe huno hwap-ingo'njo loso kakoe yokumpohn'nyo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n-inkkiyohofoho umokiyo'ne loso nti'mta'ni ma'masoto.

⁵⁵ U, olo hwe lohwo sohwo kako ango molimojo sohwoe hwomuhwolaho. Kakoe kona'wohisi Maliyataho. Ou, Jem+s, Jousep, Saimoun, Jutas oso homn-inkkwa'wehwo sohwaloho.

⁵⁶ Ou, kakoe nampohwosa nakwo'nji humalofo. I oso yo'mayo hopi'nonohino loso nti'mta'ni ma'masoto.

⁵⁷ Hofiko ose lontifi kakine'no simeho wonyo umo'n-imentisofoho. I oso'no Jisas ulimento, A'amumo An-itu hungkuno uyahon-inki limojo sohwo ango kengo hopi'nonohinopo kakoe yofe engo ho'nomawo'n-inkkohofofoho. I kakoe ango neso yofe ane hweho. Ose ulimentisofoho.

⁵⁸ Oseso Jisas oso ango hopo sopo a'amumne'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n-inkkiyohofoso pi'n-ingo imentiso'maho. O'o, hwap-ingosohofi'ko simeho hi'ntnnono muyonefoho.

14

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo imo'n-imentisofoho.

(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20; 9:7-9)

¹ Hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Helout osohwo yo'mayo Jisas imentiso so'no upa'n-imentisofoho.

² Nupa'nonto kakoe syoho ulohofiyi sohwalomo ulimento, Olo hwe lohwo sohwo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo hweho. Kako poyo imo'n-imentiso sohwo apa'no songo lika'mentisofoho. Oso'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n-inkkiyohofoso kako iwo'n-inkkiso so'ne yokumpohn'nyo i'mofapmmmentisofoho. Ose ulimentisofoho.

³ Helout kako oso hunoso peho'no syafihu'mentisoto. Hwap-ingosohofi'ko Helout kako Joun-imo impo'angomo muhumajonto ahwomo nano kilofahumentisofoho. Helout Joun-imo impo'angomo peho'ne muhumat-imentisoto. Hwap-ingosohofi'ko kola'wehwoe Filipiye ape Heloutiyasimne'nefoho.

⁴ Hohonta Joun Helout-imo ulimento, Kiko olo ape mahino loso hopo'maho. O'o, oso hon-inkkano pisakino'njofoho. Ose uli'wo'n-imentisofoho.

⁵ Ose ulahon-inki Helout Joun-imo wofonjahumo lonto yonteso kako a'amumne'no iyoho unimojo hweho. Hwap-ingosohofi'ko a'amuso Joun-ime'no ole syafihu'mentohofi, Joun sohomo An-itu hungkuno uyahon-inki luti hwawojo hweho. Ose limentohofofoho.

⁶ Sikuno nom'nehwi Helout kona'wohi aswo ma'mentiso sikuno somne'no huno syafisiyo'ne a'amu pi'n-ingo engo so'nji Helout-ime'ni uhu'mokahon-inkkofi Heloutiyasiye mu kako a'amu somne'no simonyo yahon-inki Helout simeho wop-ingo umo'n-imentisofoho.

⁷ Simeho wop-ingo umo'nyo so'no kako a'mu simo ulimento, Yokintahopone'no wakilimo. Ou, kiko ngkimo yo'mayo so'no ntisoso wokijapmmnonho.

⁸ Ose ulahon-inki a'mu simo kona'wohi huno uy-imentisoso a'mu hisi Helout-ime'no ulimento, Kiko Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokino noswanopo y-wojwosalokumpehoji ntape.

⁹ Ose ulahon-inki Helout kakoe simeho tango umentisofoho. I oso'no a'amu hopi'nonohino nje hungkuno yokintahopone so'no upa'n-inkkohofoho so'no syafisyonto ulimento, Oso a'musi nto lisofoho. Noho fiymno.

¹⁰ Ose ulahon-inki a'amu syoho ulohofiyi sohwa impo'angomo noswontifi Jouniye ti'wango iwofito'mentohofofoho.

¹¹ Oseso Jouniye mnokinoso noswanopo iwojwosalokumpentifi a'mu sijo simo nuyahon-inkkofi nomotawento kona'wohimo uy-imentisofoho.

¹² Oseso Joun kakoe inomokomoyo sohwa kakoe pijafoso nomantifi ijopijisyasyontifi Jisas-iyepono nowentifi Joun ne'no ulimentohofofoho.

Jisas a'amu 'faif tausen' (5000) sohwalomo wopayo umentisofoho.

(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)

¹³ Jisas kako Jouniye hungkunoso upa'nonto oso ango hopo sopo nuliko'manto yofayokino manto hwaho a'amu anepono kako'nohino umentisofoho. A'amuso Jisas

osopo humaho upa'nontifi hofikoe angu sopo nuliko'mantifi Jisas womentiso somo hofiko hwakano womentohofofoho.

¹⁴ Jisas kakoe yofayokino ifohohosasyonto uhwonimentisoso hwe moya'mi pi'n'ngongo engo somo uhwononto hitoho ulofahon'ngki hofikoe a'amu mnokino'njo somo wop'ngoumukumentisofoho.

¹⁵ Oso hohosohonta sikuno'nji kakoe inomokomoyo sohwa nopontifi ulimentohofi, Olo hwaho hopo lopo sopo a'amu aneponoho. Mofehi'nyo moi'wonoho. Kiko olo hwe hwoya'mi lomo filuhwajo. Hofiko nukuji wosopayo mpe uyife.

¹⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Peho'no ufitnnehofu. Sekwo huhwasi wosopayo uyimno.

¹⁷ Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Nakwo wopayo ane hwona'nyoho. O'o, wopayo aho fehoh'ngi hopi'nonohino'nji inaniku hufa'u'nji oso'nohino weho.

¹⁸ Ose ulahon'ngkofi ulimento, Ngkiyepono wopayoso motapmno.

¹⁹ Ose ulonto a'amu somo ulimento, Sekwo hoja lopo foyohumamno. Ose ulonto oso wosopayo aho fehoh'ngi hopi'nohino so'nji inaniku hufa'u'nji nomanto kako ahwomomoto'ntimo uhwontohumanto An'tumo isamoyoka ulimentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo hiso kutikujolo hohofonto kakoe inomokomoyo sohwa nuyahon'ngki hofiko a'amu somo uyimentohofofoho.

²⁰ A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nontifi simeho uhnn'ngkahon'ngki hofiko wosopayo nulifonao'mentohofoso nuhu'mokontifi sohwo ho'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u mohu'memeehumentohofofoho.

²¹ Oso hwe oso wosopayo n'mentohofu sohwa *faif tausen* (5000) hwafoho. Moya'mi mehomiso atofu majofoho.

Jisas kako mijopo hano umentisofoho.

(Mak 6:45-52; Joun 6:15-21)

²² Jisas kakoe inomokomoyo sohwa ulimento, Sekwo yofayokino nomafikujolo oso hwaho nongkihnta'ni sekwo simo'mo mpan'imno. Ose ulonto a'amu nom'ne somo hofikoe angu pone'no luhwatimentisofoho.

²³ Nol'hwajonto ngko'nohino humahm'mo Mpohumo jomo ulimo lonto hwofiki'nyo we'e sopo kotasimentisofoho. Sikuno'nji kako'nohino hwofiki'nyo sopo humamentisofoho.

²⁴ Hohosohonta yofayokino mijo ajwo nampo nowahon'ngki ifofo yonto mijo engo ikwato hohofonto yofayokinomo ilokilolo mjolohommentisofoho.

²⁵ Iyoho wolongkon'monto yahonjoso'nji Jisas mijo yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwa u'ma'mentisofoho.

²⁶ Nowentan'ngki inomokomoyo sohwa nuhwonontifi iyoho un'ngkahon'ngki limentohofi, Mewosofoho. Ose lontifi iyoho yontifi youwo youwo limentohofofoho.

²⁷ Oseso Jisas hofikimo komo'no joho ulimento, Sekwo yokumpohn'nyo hmmo'n'imno. Ngkonoho. Sekwo iyoho ikutoho.

²⁸ Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Hwe Engofo, Kiko Jisas ki'manji ngkimo ole njo, Mijopo likofafohoji ngkiyepono fipe. Ose njo.

²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Oyomo. Ose ulahon'ngki Pita yofayokinomo nuliko'manto mijo yokintahopo Jisasimo u'ma'mo lonto umentisofoho.

³⁰ Nowento ifofo somo nuhwononto iyoho un'ngkahon'ngki kako mijo womihulo'mto imentisofoho. Oso'no Pita Jisasimo joho ulimento, Hwe Engofo, nifo'maho.

³¹ Ose ulahon'ngki Jisas komo'no Pitamo aho umakonto ulimento, Pita, jije simeho hi'ntnnonohinoso we'e'njo hwosoho. Kiko ngko hopolikeno eso peho'no hnn'ngkino.

³² Ose ulonto siko yofayokinomo kotosahon'ngki ifofo moi'wo imo'nimentisofoho.

³³ Oseso a'amu yofayokinomo humohumantohofu sohwa nuhwonontifi hwomtame ulohofontifi ulimentohofi, Kiko An'tuye Hwomu Ne hwosoho. Ose ulimentohofofoho.

Jisas a'amu Ngkenesalet mnokino'njo somo wop'ngoumukumentisofoho.

(Mak 6:53-56)

³⁴ Hofiko mijopo nowakentifi Ngkenesalet nongkihnta'ni ifohohosahumentohofofoho.

³⁵ Oso a'amu hopo soponta'ngoso hofiko yofe uhwofontifi limentohofi, Jisas'nyoho. Ose lontifi angu hofiko'njo mofone sopo'njo a'amu mnokino'njo somne'no joho ulimentohofoso hofiko a'amu mnokino'njo somo kakiyepono itokwapmentohofofoho.

³⁶ Itokwapontifi Jisasimo ulimentohofi, Hwe Engofo, nakwo jije manji'mofomo aho wokupm'mokano. Ose ulontifi hofiko kakoe manji'mofomo aho upm'mokumentohofoso hofikoe mnokino moi'wo imo'nimentisofoho.

15

Anıtuye yahinoso yahino hohontajo samo yakolonoho.

(Mak 7:1-13)

¹ Oso hohosohonta a'amu Falisi sohwanji a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji hofiko Jerusalem uliko'mantifi hofiko Jisasıyepono pmentohofoho.

² Nu'mantifi ulimentohofi, Jije inomokomoyo lohwa nakwoe neyakwosafe yahino somo miningkayo'njo peho'no yalokwofo. Hofiko wosopayo wonantifeso hofiko aho mijo ito'no miyatiku'nyofoho.

³ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, I sekwo sekwoe yahinomnolini iningkayo'ne Anıtuye hungkunomo hwotoho peho'no feelokwofo.

⁴ Anıtu ole lımento, Kiko jije mpohwo na'umo tifi finingkayo. U, a'amu fihwo kako hungkuno wonyo kanıngkwohwo kona'wohimo uloso osohwo kako poyo wape'nono. Anıtu ose lımentisofoho.

⁵ I sekwo ole lıwo'nıngkohoho, Hwe fihwo kako hamniyoho hi'njo sohwo kanıngkwohwo kona'wohimo ufo'mayo so'no, i kako sikimo ulımontonoho. Ngko hamniyoho yo'mayoso wosejapmmonji ko yoheso ngko ole nto lımalefoho. Ngko Anıtumo uyımne'no yohono. Ose lososo kako kanıngkwohwo ya'umo mufo'manehoho. Ose lıwo'nıngkohofıhwasoho.

⁶ Oso'no sekwo oso yahino homo somo inıngkawowo'nıngkohoho so'no sekwo Anıtuye hungkunomo hwotoho fewo'nıngkohofıhwasoho.

⁷ Sekwo a'amu mango'nohino hwasoho. Hohonta hwe Aisaiya sekumne'no hungkuno nehopi lımentisofoho. Ole nalımento,

⁸ Olo a'amu loso hofiko hofikoe mango mta'ni nje yofe ho'nonımwowo'nıngkohofoho.

I, hofikoe sımehosı ngkimo mantape'njo iwo'nıngkohofoho.

⁹ Hofiko a'amu hwahoponjo sofe hunoso nomantifi Anıtu mta'angofoho lontifi a'amu somo lutıhwawo'nıngkohofoho.

Oso'no hofiko ngkimo wonyopi jomo ntıwo'nıngkohofoho.

Aisaiya ose lımentisofoho.

Yo'mayo a'amufe honıngkano wonyo imokiyo'ne hungkunofoho.

(Mak 7:14-23)

¹⁰ Jisas hwe moya'mimo ngkiyepono wapıfento joho ulımentisofoho. Nopahonıngkofi ulımento, Sekwo ito'no nıpa'nıngkuji huno fısyafıhupmno.

¹¹ Yo'mayo jije mangomo johufase'mofososo oso jije honıngkanomo wonyo imo'nıyo'ne'maho. O'o, yo'mayo jije mango mta'ni lisoso oso jije honıngkanomo wonyo imokiyo'nefoho.

¹² Ose ulahonıngki kakoe inomokomoyo sohwa Jisasımo nu'mantifi ulımentohofi, Oso hungkuno lohinoso a'amu Falisi sohwa nupa'nontifi sımeho wonyo umo'nıngkohoho. Oso hiso'no kiko huno lakiyohoho.

¹³ Ose ulahonıngkofi Jisas ulimento, Yo'mayo ipisayo uyo'neso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako mahulinyoso siki fokafoso somo Mpohwo kako pmpongo hi'nji wae yaofonefoho.

¹⁴ Sekwo a'amu Falisi sohwanne'no uhwontohumamno. Hofikoe syohofoho. Hofiko tımpi'nyo hwafoho. A'amu tımpi'nyo huhwo sohwa nom'ne a'amu tımpi'nyo somo honıngkano iputıhwawo'nıngkohofıhwafoho. Hwe tımpi'nyo sohwo nom'ne tımpi'nyo sohmo honıngkano iputıhwasoso oso hwa'u pi'nımomı wopıwesyanjiyoho.

¹⁵ Ose ulahonıngki Pita ulimento, Oso pahnnımo hungkuno nto lohinoso yoloho fonaso.

¹⁶ Ose ulahonıngki Jisas ulimento, Sekwo hoku huno ane kulaho.

¹⁷ Ihwoni, yo'mayo hopi'nono mangomo josyohumawo'nıngkiso oso hiso sımehomı wowo'nıngkohoho. Sımeho mta'angoso monje noswaponto i'ango pi'nımomı wowo'nıngkohoho.

¹⁸ I, yo'mayo mango mta'ni swapıwo'nıngkisoso a'amufe huno mta'ni swapıwo'nıngkohoho. Oso hiso a'amufe honıngkano wonyo imo'nıwo'nıngkohoho.

¹⁹ Yo'mayo huno mta'ni swaponteso ole, huno wonyo syafısiyo, a'amumo fonjasıyo, nom'ne hwafe ape hufı iyo, ape sikinjomı wonyo ulohofı, yo'mayoso hufı iyo, hwasyo hungkunojo, sitofı hungkunojo,

²⁰ oso yo'mayo hiso a'amufe honıngkano wonyo imokiyo'nefoho. Ou, a'amu fihwo kako kakoe aho mijo miyatiku'nyo'njo ilohofıhwosi wosopayo nososo oso hiso kakoe honıngkano wonyo mmokonehoho. Ose ulımentisofoho.

A'mu Kenannta'angosi Jisasımo sımeho hi'ntnnono nehopi uyımentisofoho.

(Mak 7:24-30)

²¹ Oseso Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto nom'ne hwaho pone hufa'u Taiya'nji Saitoun'nji osopono umentisofoho.

²² A'mu temtitofu kengosi hwaho Kenannta'ango noponto Jisasimo nu'manto johu ulimeto, U, Hwe Engofo, kiko Ntefitiye imu hwasoho. Kiko ngkine'no hitoho wakilofono. Towahuno wonyo sohwo nje mumo humaho. Nihu'no wonyo ulohofalofoho.

²³ Ose ulahon'ngki Jisas kako oso a'mu siye hungkunomo asomo mujo'njo imentisofoho. Oseso kakoe inomokomoyo sohwa Jisasimo nu'mantifi ulimentohofi, Olo a'mu losi kako johu lonto lonto tifi kin'ngkopalofoho. Kiko asomo filihwajo.

²⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimeto, A'amu Isilaeliso hon'ngkano'no tipeelokwofo. Oso a'amu somne'no Anitu lonuhwojahon'ngki pmentohu hwo'nyoho. A'musi kako a'amu Isilael mta'angi'maho. Kako temtitofu kengiyoho.

²⁵ Ose ulahon'ngki a'musi kako noponto Jisasi'njo ne lopo hwomtame ulohofonto ulimeto, Hwe Engofo, kiko ngkimo nifo'maho.

²⁶ Ose ulahon'ngki Jisas a'amu Isilael so'ntnno a'amu temtitofu kengo so'ntnno pahnnimo hungkuno ulimeto, U, nakwo mehomife wosopayo mehwasi siwojomu woho'nimofantantaho. O'o, awonoho. Oso wonyofoho.

²⁷ Ose ulahon'ngki a'musi syafihu'mento, Ngko a'amu Isilaelin'maho. O'o, siwojo pa'nyi'nyoho. Ose syafisyonto ulimeto, Hwe Engofo, kiko nehopi lohino. I siwojomu hofiko ilifiso hofekwo'yohwosa wosopayo nonontifi hu'mumokwojahon'ngkofi niwo'ningkohofoho.

²⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ulimeto, U, a'mu losiyu, jje simaho hi'ntnnohinoso engo'njo kiyoho. Kiko peho'no kumo'nosu oso kiko wotipema'monnoho. Ose ulahon'ngki oso hohosohanta oso a'mu siye mu wop'ngo imo'nimentisofoho.

Jisas a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokumentisofoho.

²⁹ Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto Mijo Ayo Ngkalili mom'ngo mofone sopo nowento hwofiki'nyo we'e sopo nosonto osopo humamentisofoho.

³⁰ Nohumentan'ngki hwe hwoya'mi pi'n'ngoso nu'mantifi a'amu sife wonyo'njo so'nji a'amu t'mpi'nyo so'nji yokino kokato'nnyo so'nji a'amu mampi'nyo so'nji wonyo'nyo mnokino'njo so'nji oso pi'n'ngo engo somo Jisasiye sifiki'nyo'mo uhumat'imentohofoho. Uhumojahon'ngkofi Jisas wop'ngo umokumentisofoho.

³¹ Oseso a'amuso uhwon'mentohofoso a'amu mampi'nyoso hungkuno nihu'no ito'no lahon'ngkofi a'amu yokino kokato'nnyo'njoso wop'ngo imo'n'ngkahon'ngkofi, a'amu sife wonyo'njoso hano uhwan'ngkofi a'amu t'mpi'nyoso t'imo hon'ngkahon'ngkofi osomo uhwonontifi pisopisaho mjalim'wentifi hofiko Isilaelife Anitu kakoe yofe ho'noma loho'mentohofoho.

*Jisas a'amu 'foua tausen' (4000) sohwaso wosopayo uyimentisofoho.
(Mak 8:1-10)*

³² Jisas kakoe inomokomoyo sohwaso johu ulonto ulimeto, Ngko olo hwe hwoya'mi lomne'no hitoho ntokwoho. Sikuno hufa'u sihune ngko'nji humantohofoho. Hofiko wosopayo anefoho. Mijoho'nohinofoho. Ngko lihwatime'manji u, hofiko hon'ngkanopo t'imo sikuno'no ikuji nop'wahupitnnoho.

³³ Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa ulimentohofi, Olo hwaho lopo a'amu mohumunyononoho. Nakwo olo a'amu pi'n'ngo engo somne'no wosopayo nti'mta'ni manehwono.

³⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimeto, Sekwo wopayo alale weho. Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Nakwoe wosopayoso aho fehohnta'ni hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyoho. Oso'nji inaniku we'eso anga'no anga'nohinoho.

³⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas hwe moyami somo ulimeto, Sekwo hwaho lopo fosyohu-mamno.

³⁶ Ose ulonto kako wopayo aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyo oso'nji inaniku'nji nomanto Anitumo isamoyoka ulonto wopayoso kut'kuju lohofonto kakoe inomokomoyo sohwaso uyimentisofoho. Nomantifi oso hwe moyami somo uyimentohofoho.

³⁷ A'amuso wopayo nontifi simaho uhnn'ngkahon'ngki nulife'mentohofoso nihu'mokumentohofoho. Nomihu'mokontifi ho'yo aho fehohnjo hopi'nonohino fehohnta'ni hufa'u mehu'memehumentohofoho.

³⁸ Hwe sohwa oso wosopayo ni'mentohofoso foua tausen (4000) hwafoho. Oseso moyami mehomi so'no hofiko atofu mal'mentohofoho.

³⁹ Jisas oso hwe moyami somo noluhwajonto yofayokinomo nokotasontifi hwaho Makatan nongkihnta'ni wako'mentohofoho.

16

Yo'mayo kengo wonyoangafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohoho somo uhwonano limentohohofoho.

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ A'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanji Jisasimo u'mantifi Jisasimo yamoyo ulohofano lontifi ulimentohofi, Yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngki yohohoso fonetiwhaho.

² Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Mofehi'nyo won'ngku'n'monto yahon'ngki ole liwo'n'ngkohofi, Ahwomo hon'jwo imo'n'ngkisoso mo'n'ngka jefo umontonoho. Ose liwo'n'ngkohohofoho.

³ Im'ng'o'nji sekwo himo si'kwo'mno'nji ahwomo hon'yo'nohinomo uhwonontifi ole liwo'n'ngkohofi, Ifoyo wahu'montonoho liwo'n'ngkohohofoho. Sekwo ahwomomo uhwonontifi ifoyo yo'mayoso huno sey'wo'n'ngkisohoho. I oso'no yo'mayo olohontajo imo'nalokunjoso Anitu uhwosopo'mentiso sohwo sekuye pono uhwatimentiso sohmo uhwonontifeso yofe mi'hwofe'njo yalokwofo.

⁴ A'amu olohonta humalofo soku hon'ngkano wonyo'njo kuyoho. Sekwo ngkine'no yo'mayo wonyoangafo somo uhwonano ntontifi lontantokwofo. Ose ko nt'wo'n'ngkohohoso ngko oso hiso muti'hwamonnehono. O'o, Jouna hohonta humamojo sohwo ulohofano hopaso oso'nohino woseti'hwamonnoho. Ose ulonto Jisas hofi'kimo nul'iko'manto umentisohoho.

A'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye sa'ne hungkunohoho.

(Mak 8:14-21)

⁵ Jisasiye inomokomoyo sohwa mijo nongkihnta'ni i'mofawentifi wopayo motayo so'no in'ngo mo'mentohoho so'no uhwon'ngkahon'ngkofi

⁶ Jisas pahnnimo hungkuno ulimento, Upa'n'mno. Sekwo a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye yahino somne'no i'waho fiy'mno. Ito'no uhwontohumamno.

⁷ Ose nupa'ntontifi inomokomoyo sohwa ole hnn'mentohofi, Nakwo wopayo momo-tape'njo ihwone so'no lohoho.

⁸ Ose hnn'mentohoho so'no Jisas huno uyahon'ngki hofi'kimo ulohon'mento, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnnalokwofo. Sekwo ngkimo si'meho hi'ntnnono mantape'njo peho'no iwo'n'ngkohofi'hwasilohoho.

⁹ Huno ne'no maseyoho liyohoho. Ngko a'amu *faif tausen* (5000) sohwanne'no wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino somo kut'ikujohoho ulohohmmale so'no in'ngo laseyohoho. Sohwo ho'yo alale hu'meemmalofoto

¹⁰ I nom'ne si'kuno somo wopayo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso hwe *foua tausen* (4000) sohwannekofo. Osohonta ho'yo alale hu'meemmalofoto.

¹¹ Ngko wosopayo so'no masejo'njo yalokwe so'no huno maseyo'njo peho'neto. O'o, a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye wopayo sa somne'no i'waho fiy'mno.

¹² Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa hofi'kimo huno ito'no syafi'hu'mentohohofoho. Jisas wosopayo so'no hungkuno mujo'njo imentisohoho. O'o, a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye hungkuno kokato'nnyo lut'iwawo'n'ngkohohoho so'no i'waho fiy'mno ulimentisohoho.

Pita Jisasimne'no ulimento, Kiko Kilais Anitu kuhwosopo'mentiso hwosoho.

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21; Joun 6:67-71)

¹³ Jisas kako ango Sisaliya Filipai osopono wento kakoe inomokomoyo sohwanmo ulimento, A'amuso nohumantifi A'amufe Hwomu sohune'no pehoho mjo'lim'walokwofo.

¹⁴ Ose ulohon'ngkahon'ngki ulimentohofi, A'amu fehohnjo ole lalokwofo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo'ikeno. A'amu nom'ne fehohnjo ole lalokwofo, Ilaijati'keno. Nom'ni'hwaha ole lalokwofi, Jelemaiyati'keno. Nom'ne a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki li'mojo sohwo'ikeno. Ose mjo'lim'walokwofo.

¹⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo sohwaso ngkine'no pehoho nt'wo'n'ngkohofi'hwasilohoho.

¹⁶ Ose ulohon'ngkahon'ngki Saimoun Pita ulimento, Kiko Kilais Anitu kuhwosopo'mentiso hwosoho. Anitu songo humaso sohwoe Hwomu Ne hwosoho.

¹⁷ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Saimoun Jouniye hwomu sohwaso, kiko si'monyo uyimonnoho. Ou, olo hilo so'no a'amu hwahoponjo fi'hwawo mokiti'hwahoho yohoho. O'o, awonoho. Olo hungkuno ntohino loso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kit'iwahoho.

¹⁸ Oso'no wakili'mo. Kiko Pita * kiyoho. Oso engkwosaho huhwo sohwo'ni hopo sopo

* 16:18: Nakwoe hungkunoso oso yofe ole engkwosaho yokumpohn'nyo pa'nyo hwosoho.

ngko nje ango wamolinnoho. Seten'nji yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo so'nji ngko iyo kopmmo'meehume somo milojaofonehoho.

¹⁹ Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no hwasampe-e'neso wokijapmmnonho. Yo'mayo hwaho lopo kiko wonyofoho lohoji nano mtitojoso i, oso hiso'no Anitu ahwomomo nto mtitokwoho. Yo'mayo hwaho lopo kiko wopingofoho lohoji oso hiso'no Anitu kako ahwomomo wopingofoho nto lohoho.

²⁰ Ose ulonto inomokomoyo sohwaro ulimento, Sekwo nom'ne a'amu somo olo Kklais Anitu uhwasopo'mentiso lohweho ulikutoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako poyo imo'nyo so'ntnno tohino engo mayo so'ntnne hungkuno ulimentisofoho.
(Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Oso hohosohonta inomokomoyo sohwaro Jisas kako poyo imo'nyo so'ne yoloho uloma'mentisofoho. Ole ulimento, Ngko Jelusalemne'no uhwahon'imo hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honngkano hungkuno lutihwamotofoto sohwanji ngkimo tohino engo ntapikui fonjan'ufitnnefoho. I oso'no sikuno hufa'u sihune memjan'mofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

²² Ose ulahonngki Pita Jisasimo we'enepe ipemotawento yoka ole uloma'mento, Hwe Engofo, olo nalohino loso Anitu ihwoloho. O'o, osohiso kikimo moku'manehoho.

²³ Ose ulahonngki Jisas ikinjonto Pitamo ulimento, Pita, jije hungkunoso ngkilaho. Anituye'maho. O'o, Seten'ye hungkunofoho. Kiko Seten sohwo si'waho ntohoho. Jije hungkunomo ngko haloho mokupa'n'mnehono. Kiko nje hohujo lo'mo filoho'nawofoho.

²⁴ Ose ulonto inomokomoyo nom'ne sohwaro Jisas ulimento, U, a'amu fisoku ngkimo wonngkopano lifijomanji sekwo sekwoe yo'mayo hi semo'n'wo'nngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahinngkuji sekwo nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofone sopo tifi nningkapmmo.

²⁵ A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo kakoe songo ne'no humayoso wopwahu'mtonoho. Oso'no a'amu fihwo ngkine'no huno uyahonngkuhwosi kakoe humayoso piwasoyososo hwangku kakoe humayoso wotipema'montonoho.

²⁶ A'amu fihwo kako Anitumne'no hohujo ikinjaofihwosi kako olo hwaho lophonjo ho'yanggo hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tkanomo wesomanji oso ho'yanggo yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho. I, kakoe songo humayoso ne ane'manji kako pipi yone'elo. Awonoho. Kako songo humayo'ne neso mpe pipi uyimtolu.

²⁷ A'amufe Hwomu sohwo kanngkwowhoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo so'nji pososohonta a'amu olo hwaho lopo humalofo somo yo'mayo yahino iwo'nngkohoho so'no yano ulofiyonefoho.

²⁸ Ose ulonto ole ulimento, Ngko hungkuno nehopi waselmonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji lohonta humalofo fehohnjoso mape'nontanngkuji A'amufe Hwomu kako hwe yofe engo'njo sohwo a'amu mokosyohumayo'ne pososohonta nuhwnifitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

17

Jisasiye a'apahoso nom'ne kengo imo'n'imentisofoho.
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Sikuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ne anga'no memjaofahonngki Jisas kako Pita'nji siko'n'kwa'i Jemis'nji Jounja oso hwa nutimanto hofiko hwofiki'nyo sawemo engo spono kotasmentohofofoho. Hofiko'nohino humamentohofofoho.

² Nohumantifi Jisasiye a'apahoso nom'ne ulohopisahonjoso uhwonmentohofofoho. Kakoe simomangoso mofehi'nyo lawo'nnyo imo'n'imentisofoho. Kakoe manji'mofe yo'mayo hopi'nono ni'hu'no halojo imo'n'imentisofoho.

³ Ose uhwonontifi uhwonmentohofoso hwe hufa'u ahwomo mta'ango sohwa'u Mouses'nji Ilaija'nji siko nononji Jisas'nji hungkuno hnnmentohofofoho.

⁴ Pita kako huno pi'nnggo syofisikaofonto Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, nakwo olopo humentani sehonngkuhwoneso wopingofoho. U, ngko olopo ango hufa'u sihune molimeso wopingotaho. Anga'no kiko'ne, nom'ne Mousesimne, nom'ne Ilaijamnefoho.

⁵ Ose ulontanngki himo engo pomponaho pa'nyoso hofikimo ifeehu'mo kohumentisofoho. Oso himo homo somta'ni ole ho'nimento, Olohwo nje Hwomufoho. Ngko kakine'no hi nimo'n'wo'nngkiso hweho. Kakoe yahino so'no nje simemo wopingo nimo'nngkohoho. Kakoe hungkunomo sekwo haloho upa'nimno.

⁶ Ose ho'nngkahonngki Jisasiye inomokomoyo sohwa nupa'nontifi iyoho unngkahonngki hofikoe simano hwahomo mongkuto'mentohofofoho.

⁷ Ose nohumentan'ngkofi Jisas hofiko'njo t'ifone lopo noponto aho umakumentisofoho. Numakonto ul'imento, Sekwo filikapmno. Iyoho ikutoho.

⁸ Ose ulahon'ngki hofiko t'imo honont'ifi nom'ne a'amumo muhwonyofoho. O'o, hofiko Jisas kako'nohini humentan'ngki uhwon'imentohofofoho.

⁹ Hofiko oso hwofiki'nyo hopo sopo nokotapont'ifi Jisas hungkuno yokumpohn'nyo ul'imento, Olo hiloso nuhwon'ngkohofo loso'no nom'ne a'amumo olohonta nul'ikutoho. O'o, hwangu A'amufe Hwomu sohwo poyo imo'n'ngkuhwosi apa'no songo likafoso sohonta ou, sekwo filut'ihwan'ngkuno.

¹⁰ Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa ul'imentohofi, A'amu hon'ngkano hungkuno lut'ihwamotofo sohwa ole liwo'n'ngkohofi, Ilaija kaki'no wapmmontonoho. T'ifi sohonta Kilais hwe An'itu uhwsopo'mentiso sohwo wapmmontonoho. Oso hiso peho'no lalokwofo.

¹¹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Ou, hungkuno nehopi lalokwofo. Ilaija kako nop'ihwosi yo'mayo hopi'nono ito'no wes'yohumamtonoho.

¹² I, ngko wasel'monne'no yohono. Ilaija kako nto pmmentisofoho. Oso-hune'no a'amuso yofe m'ihwofe'njo yont'ifi hofiko hofikoe hwahoponjo hunomnohini in'ngkawent'ifi yo'mayo wonyo uloho'mentohofofoho. Oso pa'nyo hwangu A'amufe Hwomu sohmo tohino engo uy'itnnefoho.

¹³ Jisas ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa huno ole uy'mentisofo kako Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo Ilaija pa'nyo sohune'no nalohoho. Ose syaf'ihu'mentohofofoho.

Jisas hwomu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohmo wop'ingo umokumentisofoho. (Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)

¹⁴ Oseso hwofiki'nyopo nta'ni nokotapont'ifi a'amu pi'n'ngo engo'njo sopo if'iwahon'ngkofi hwe fihwo kako Jisas'imo nu'manto hwomtame ulohofonto ul'imento, Hwe Engofo, k'iko nje hwomumne'no hitoho wakilofono. Kako nop'iwasyonteso yomo yomo iwo'n'ngkiso hweho.

¹⁵ Kakoe a'apahoso n'ihu'no wonyofoho. Sikuno pi'n'ngo somo kako tohomo hwaf'iwon'ngkiso hweho. U, sikuno fehohnjo kako mijomo hwaf'itohm'mof'iwon'ngkiso hweho.

¹⁶ Ngko j'je inomokomoyo sohwa nje hwomumo uhwojahohweso. I, hofiko wop'ingo mmokoho yohoho. Hofiko hopo'maho.

¹⁷ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku, sekwo An'itu simeho hi'ntnnono muyo kuyoho. Sekwoe hon'ngkano ito'nohino'maho. Oso yahino hiso ne'no wes'o'manji ngko sekwo'nji humayoso sikuno alale womem-jan'imo'montol'ikeno. Ngko sekwoe tango ngkimo n'mayoso sikuno alale womem-jan'imo'montol'ikeno. Ngko'njo lopo hwomu huhwo sohwo uhwojapmno.

¹⁸ Ose ulonto Jisas oso towahuno wonyo sohmo yoka ulahon'ngki towahuno wonyo sohwo oso hwomu sohmo ul'iko'ma'mentisofoho. Hwomu huhwo sohwo wop'ingo komo'no imo'n'mentisofoho.

¹⁹ Oseso kakoe inomokomoyo sohwa Jisas'yepono nopont'ifi hofiko'nohini nohumant'ifi ul'imentohofi, Pipilo. Nakwo oso towahuno wonyoso wae meeofesofo.

²⁰ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Ou, ngko nehopi wasel'monne'no yohono. Sekwo ngkimo simeho hi'ntnonohinoso montopantokuyohofo. Sekwo ngkimo n'ngkape-eso n'ihu'no we'e patnnyo uyo pa'n'ngo'manji u, sekwo olo hwofiki'nyo lomo k'iko nol'ikafohoji f'iwano, ose ul'ikujo'no hwofiki'nyo sohwo wamtonoho. Sekwoe simeho hi'ntnnonohinoso oso patnnyo uyo we'eso pa'nyo hi'njo hwas'imanji u, sekwo yo'mayo hopi'nonohinoso ikt'ne hwasoho.

²¹ [I oso hiso'no olo towahuno wonyo loso'no wae yaof'o'neso hon'ngkano anga'nohino weho. Oso hon'ngkanoso olenoho. Sekwo Mpohumo jomo'nohino ujo'manji wosopayo manyo'njo humayo so'ntnno if'joso olo towahuno wonyo loso a'amumo ul'iko'mayo'nefoho.]

Jisas kakoe poyo imo'nyo so'no apa'no ul'imentisofoho. (Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili i'mofawent'ifi Jisas ul'imento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'n'imo nje mango sohwafe ahomo ho'n'an'sy'ikujo'no

²³ hofiko wofonjon'syant'ifeho. I oso huhwo sohwo sikuno hufa'u s'ihune mem-jaof'ihwoso'no An'itu apa'no songo ul'ika'montonoho. Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa simeho tango engo uy'mentisofoho.

Jisas tajo angomne'no hamniyoho ho'na'mentisofoho.

²⁴ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angu Koponeyam i'mofi+wahon+ngkofi a'amu tajo angomne'no hamniyoho mawo'n+ngkohoho sohwa Pitamo nu'mant'ifi ul+mentohofi, Sekwoe hwe engo sohwo kako tajo angomne'no hamniyoho ho'naofi+wo'n+ngkiso hwolaho.

²⁵ Ose ulahon+ngkofi Pita ul+mento, Ikofo.

Ose ulonto Pita angomo noswahon+ngki Jisas Pitamo kaki'no ul+mento, Saimoun, kiko huno peho'no kiyohoho. Olo hwaho lophonjo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwa hofiko hamniyoho yo'mayoso t'ihumta'ni mawo'n+ngkohofoto. Hofiko'montohwa mta'n+ngotaho. A'amu kengo sohwa mta'angotaho.

²⁶ Ose ulohon+ngkahon+ngki Pita ul+mento, A'amu kengo sohwa mta'ango mawo'n+ngkohofoho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, I, ose'manji hofiko'montohwa hamniyoho moho'naopitnehoho. Oso'no ngko An+tuwe hwomu sohwo'ni peho'no uy+monnto.

²⁷ I oso hiso'no hofiko nakumne'no huno wonyo nosyonafihupitnnoho. Kiko mijo mom+ngopono uhuji ingkuso finjasyo. Inan+ku s+mo'njo injwapojoso kakoe mangomo kiko hamniyoho tajo angomne'no hopaso woti+pema'monnoho. Oso hamniyohoso nomahoji nekumne'no tajo angomne'no foho'namofo. Ose ul+mentisofoho.

18

A'amu nom'ne somo yakolo t'hwolo.

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwa kakimo nu'mant'ifi ul+mentohofi, An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no nakwo sohwo'ni yofe engo hwofilo'nnyoso t'hwolo.

² Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas mehomni fihumne'no johu ulonto kako'njo lopo m+humajonto

³ ul+mento, Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Sekwo hon+ngkano wonyo somne'no simeho m+wolo'mokiyo'njo ifijoso olo mehomni lohwo pa'nyo mmo'ny'njo'manji sekwo An+tumohumafitnnefoho.

⁴ An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no a'amu fihwo ngko yo'm+ngohwon+mahalo loso oso humo An+tu ole ulonefoho. Kiko yofe engo'njo hwosoho. Ose ulonefoho.

⁵ A'amu fihwo kako olo mehomni lopa'nyo sohomo nje yofe ho'non+moyo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo n+fo'makwoho.

Yahino wonyoso a'amufe simeho hi'ntnnonohino somo wonyo imokiyofoho.

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Olo mehomni ngkimo simeho hi'ntnnono ntap+wo'nyo sohomo a'amu huno wonyo'njo fihwo ulososo, Jisas+mo hohujo fikinjafo. Hon+ngkano wonyo lomo t'ifi fin+ngkayo. Ose uloso sohwo mehomni huhwo sohwo hon+ngkano wonyomo in+ngkayo so'no oso hwe huno wonyo'njo huhwo sohomo An+tu tohino m+kun+mposo uyonefoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwo wonyo hiso miyo sohonta sojo m+kun+mposo engo so'nji kakoe ti'wangomo impe ifakojukujij miyomo ho'naofont+fitentesi wop+ngo'nesohilo.

⁷ A'amu nom'ne sohwoe hon+ngkano wonyo umokiyohumne'no hitoho ntokwoho. I oso yahino imo'nyoso a'amu huhwo sohwo tohino m+kun+mposo nomane hweho. Oso'no kakine'no hitoho ntofantofoho.

⁸ Jije sife aho hon+ngkano wonyo imokososo sife aho hiso nohwempehoji foho'namofo. A'amu sife aho anga'nohino'njo sohwo hon+ngkano wop+ngo t+pemayoso wop+ngofoho. U, sife aho hufa'u'njo hon+ngkano wonyo imokuhwoso'no n+hu'nahone t+kanomo wenefoho.

⁹ Jije t+mo hon+ngkano wonyo imokososo t+moso fit+hwotofafo. A'amu t+mo anga'nohino'njo sohwo hon+ngkano wop+ngo t+pemayoso wop+ngofoho. U, t+mo hufa'u'njo sohwo hon+ngkano wonyo imokuhwoso'no n+hu'nahone t+kanomo wenefoho.

¹⁰ Olo mehomni lomne'no sekwo yo'm+ngohwas+mahalo ul+kutoho. O'o, sekwo upa'n+mno. A'amu ahwomomjoso mehomni lomo ito'no mokosyohumawo'n+ngkohofoho. Yo'mayoso mehomni lomo u'maso so'no Mpohumo ul+wo'n+ngkohofoho. [

¹¹ Hwap+ngoso A'amufe Hwomu sohwo'ni a'amu wonyo hon+ngkanomo humentan+ngkujij somne'no ut+moyo'ne pmmtohefoho.]

Yahu 'sipsip' anga'nohino isipeeefo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

(Luk 15:3-7)

¹² Huno pipi seyohoho. Hwe fihwo kako yahu sipsip wan hant+leti'njo (100) sohwo yahu anga'nohino sohwo isipeeefoso sohune'no haf+hafe mot+pemaso'njo umontolaho.

Awonoho. Oso yahu *nainti nain* (99) sohwa hofiko wopayo nontanngkuji kakwo'yohwo sohwo nuliko'mahwosi yahu isipeeefo sohune'no notipehwosi wotipema'montonoho.

¹³ Notipemahwosi kako yahu anga'nohino isipeeefo sohune'no sɔmonyo umontonoho. Nom'ne yahu *nainti-nain* (99) misipeefe'njo so'no huno mosyafɔsyonehoho.

¹⁴ Oso pa'nyo sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako we'e lomne'no ole lalofi, Ngko mehomi lomne'no misipeefe'njo yohono. Ose lalofoho.

Nom'ne sohwo wonyo kilohofososo'no kiko pipi uloho'monnto.

¹⁵ Jije a'amu kikimo wonyo kilohofososo kiko kakimo u'mahoji siko'nohini humahosisi kakoe wonyo'no yoloho uso. Kako jije hungkunomo nupa'nngkuhwos+manji u, jije a'amu ne apa'no umo'nɔmontonoho.

¹⁶ Kako jije hungkunomo haloho maposo'njo'manji kiko nom'ne a'amu anga'nohinotikeno hufa'ulikeno oso hwa tipemahoji hwe wonyo kilohofoso sohwoepono fɔwanɔmno. Osopo i'mofakuji a'amu hufa'ulikeno hufa'u sɔhunetikeno oso hwa wolijwaopife.

¹⁷ Kako hofikoe hungkunomo haloho maposo'njo'manji e'wa, a'amu hopi'nonohino sekwo'nji Anɔtumne'no uhu'mokuwo'nngkohoho sokumo ulɔmno. I a'amu hopi'nonohino sofe hungkunomo haloho maposo'njo'manji, e'wa kako a'amu kengo pa'nyo hweho. Oso a'amu huhwo sohwo kengopo uhumajipijo osopo wohumamontonoho.

¹⁸ Hungkuno nehopi waselɔmo. Yo'mayo olo hwaho lopo sekwo wonyofoho likuji nano mtitajoso i, oso hiso'no Anɔtu ahwomomo nto mtitokwoho. Yo'mayo olo hwaho lopo sekwo wopɔngofoho likuji oso hiso'no Anɔtu kako ahwomomo wopɔngofoho nto lohoho.

¹⁹ Hungkuno nom'ne waselɔmo. Olo hwaho lopo a'amu hufa'u hwa'u yo'mayo so'no sɔmeho afa inngkohosisi Mpohumo oso hiso'no jomo ulisoso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo wosejapmntonoho.

²⁰ A'amu hufa'u sohwa'u sɔhune sohwa hofiko nje yofemne'no uhu'mokukuji nohumentanngkuji ngko hofiko'njo ajwo'mo wohumamonnoho.

A'amu yo'mayo so'no siki mayoso moho'nasiyo'ne pahnnɔmo hungkunofoho.

²¹ Oso hohosohonta Pita Jisasɔmo u'manto ulɔmento, Hwe Engofo, nje a'amu sohwo wonyo ntohofiwo'nngkiso so'no ngko oso wonyo so'no wae alale uyɔmonnto. Wayo yao'ɔmneso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u oso hopolaho.

²² Ose Ulohonngkahonngki Jisas ulɔmento, Ngko aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo makilohoyohono. O'o, wae iyoso ne'nohini *sefenti* (70) ne tipemayo aho hopi'nono nom'ne hufa'uyo fiyohoho kilohono.

²³ Oso'no Anɔtu a'amumo mokosyohumayo so'no kako a'amufe wonyo wae yafo'ne yahinoso olenoho. Hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyi sohwa yo'mayo siki mawo'nngkohoho so'no hamniyoho hwangku ho'nasiyo'ne hungkuno mɔhwajiyi'ne uyɔmo lɔmentisofoho.

²⁴ Oso'no kako syoho emanto syoho ulohofiyi anga'nohino fihwo kakoe yo'mayo siki mawo'nngkiso sohwo kakoe hamniyoho moho'naofe'njosolelenoho. *Ten miliyon* (10,000,000) kinafoho.

²⁵ Kakoe hamniyoho nɔhu'no ane hweho. Oso'no hwe engo sohwo ulɔmento, Olo hwe lohwo'nji kakoe ape'nji mehomi'nji yo'mayo hopi'nonohino so'nji nom'ne sohwa hofikoe siki syoho ulohofiyi so'no mpe uyɔfe. Hamniyoho mpe ifijosolelenoho kakoe moho'naofe'nefoho.

²⁶ Ose ulahonngki hwe huhwo sohwo kakoe hwe engo sohwoe sife ki'nyo'mo hwomtame ulohofonto humotaha lonto ulɔmento, Nje hwe engofo, we'nenepi nohontohumaho. Nohontohumahoji ngko hamniyoho hopi'nono wokijapmntonoho.

²⁷ Ose ulahonngki hwe engo huhwo sohwo kakine'no hitoho ulofahonngki hamniyoho moho'nasiyo'njo imentiso so'no wae yaofahonngki hwe sohwo yo'mayo siki mawo'nngkiso so'no hamniyoho nɔhu'nahone muyonehoho.

²⁸ I oso'no syoho ulohofiyi sohwo noswolɔkofaponto uhwonɔmentisoso kakoe syoho afa'nono iyo sohumo uhwonɔmentisofoho. Osohwa kakinta'ni yo'mayo siki ma'nnyoso *wan hantilet* (100) kina moho'nasiyo'njo sohumo uhwononto ti'wangomo aho pmpili'mokonto ulɔmento, Nje hamniyoho moho'nanɔsyohinoso komo'no ntape.

²⁹ Ose ulahonngki hwe syoho afa'nono iyo sohwo hwomtame piwehumawento ulɔmento, Ngkine'no hitoho kilofihwoso'no nohontohumaho. Jije hamniyoho wokijapmno.

³⁰ Ose ulahonngki ngkilaha ulonto impo'angomo intofahumentisofoho. Osopo intofasyonto ulɔmento, Kiko osopo nohumahoji nje hamniyoho ntapohoji'no ngko wakisihuto'mnoho. Ose ulɔmentisofoho.

³¹ Ose yahon+ngki syoho afa'nono nom'ne sohwa yo'mayoso uhwonont+fi simeho tohino umn+mentisofoho. Simeho tohino umn+ngkahon+ngki hwe yofe engo'njo sohumo oso hiso'no ul+mentohofoho.

³² Ose nupa'nonto syoho ulohofiyu huhwo sohune'no johu ulonto ul+mento, Kiko syoho ntahofiyu wonyo hwosoho. Ose ulonto ul+mento, Simo'mo kiko ngkimo humotaho sontahon+ngkini hamniyoho hopi'nono montape'njo imentohino so'no ngko wae yakumo'male hwosoho.

³³ Ngko kikine'no hitoho ntosiso hopaso kiko nom'ne a'amu syoho afa'nono iyo sohumne'no hitoho makilofe'njo peho'neto.

³⁴ Ose ulonto simeho tohino umn+ngkahon+ngki tohino engo uy+wo'n+ngkohofu sohwafe ahomo ho'nahumentisofoho. Ho'nasyonto ul+mento, Kiko osopo humahoji nje hamniyoho hopi'nonohinoso ntapohoji'no wakisihuto'monnoho.

³⁵ Oso pahnn+mo hungkunoso Jisas nulonto ul+mento, Sekwo nom'ne sofe wonyo selohopijoso wae meefe'njo ifijo'manji u, oso pa'njo nje Mpohwo waseloho'montonoho. Ose ul+mentisofoho.

19

Jisas kako ape ho'nasiyo'ne hungkuno ul+mentisofoho.

(Mak 10:1-12; Luk 16:18)

¹ Jisas oso hungkunoso hopi'nono losojwaofonto kako Ngkalili nuliko'manto kako hwaho Jutiya Mijo Joutan nongkihnta'ni wako'mentisofoho.

² Oso hopo sopo a'amu pi'n+ngo engoso Jisas+mo t+fi in+ngkamotofoho. A'amu mnokino'njo somo Jisas wop+ngo umokumentisofoho.

³ Oseso a'amu Falisi sohwa Jisas+mo yamofu ulohofano lont+fi nu'mant+fi ole ulohon+mentohofi, Hon+ngkano hungkunoso ole wo'nnyotaho. Hwe fihwo yo'mayo wonyo'wonyo so'no kakoe ape wae yaofoso wop+ngotaho.

⁴ Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo An+tuwe hungkuno olo so'no huno maseyo'njo liyohoho. An+tuwe yo'mayo hopi'nono mt'+mokumentisohonta kako hwe'nji ape'nji mt'+mokumentisofoho.

⁵ Nomti'+mokonoto ole l+mento, Olo hilo so'no fihwo kan+ngkwohwo kona'wohimo uliko'mahwosi kakoe ape'nji nem'no makotoku woloho'nanjiyoho. Siko'ya'u anga'nohino umo'nanjiyoho.

⁶ Oseso siko a'amu hufa'u umo'nanji'maho. O'o, sikoe a'apahoso anga'nohino umo'nanjiyoho. Oso'no An+tu osiya'umo nto mekot+jwahumasofoho. U, oloso nomt+huposo'eno.

⁷ Ose ulahon+ngki a'amu Falisi sohwa ul+mentohofi, I oso'no Mouses kako olo hungkunolo peho'no mt'+mokumentisoto. A'amu kako ape woho'nahumo l+hwosi oso hiso'no iyoswomo mt'+mokuhwosi a'mu simo uyahoj+hwosi woho'nahumontonoho. Oso pipilo.

⁸ Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, A'amu yokumpohn'nyo imo'n+mentohofu so'no Mouses olo hungkunolo mt'+mokumentisofoho. I simo'mo ne'mo olo yahino loso mmo'n+mnojofoho.

⁹ Ngko nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kakoe ape hon+ngkano wonyo mmofe'njo simo hwehwo kako wae yaof+hwosi nom'ne ape masoso oso hwe sohwo kako ape ito'no mayo hon+ngkano somo mt+hupeso sohwo kako ose yososo kako hon+ngkano wonyo'njo hweho.

¹⁰ Ose ulahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa ul+mentohofi, Hwe kakoe ape'nji fosyohumayo yahinoso ose'manji i, hwe songo ape momaso sohwo kako hwosijo lohofoso wop+ngofoho.

¹¹ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hwe moya'mi olo hungkuno hwosijo sohwafe hon+ngkano somo in+ngkayo so'no fehohnjo hopo'maho. O'o, An+tu a'amu anga'no anga'nohino somo kakoe yokumpohn'nyo uyososo oso a'amuso hof+ko olo hungkuno lomo un+ngkafe.

¹² Ihwoni. Hwe anga'no anga'nohino sohwa hof+ko ape momapitne hwafoho. A'amu fehohnjo kona'wohi aswo ma'nyo somta'ni ape mayoso'no hof+ko a'apaho ito'nohino'maho. A'amu fehohnjo nom'ne sohwafe ape momaso'njo iyo'ne ipisayo s+hu peet+motofoho. A'amu fehohnjo An+tuwe syoho somne'no syaf+syonte so'no hof+ko ape mayo hon+ngkano hano pitofahin+wo'n+ngkohofoho. Olo hungkuno loso'no hwe fihwo oloso uy+mo loso sohwo kako uyono.

Jisas mehomi we'e somo aho ulonjimokumentisofoho.

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo hofikoe mehomi we'eso Jisas kako aho ulonjimokono lontifi Jisas+yepono mehomi somo uhwat+mentohofofoho. Nuhwojahon+ngkofi kakoe inomokomoyo sohwa yoka ulimentohofofoho.

¹⁴ Jisas ulimento, Sekwo mehomi somo nopijumofikutoho. O'o, hofiko ngkiyepono wapife. Anitu a'amumo mokosyohumayoso mehomi pa'nyomnoho.

¹⁵ Ose ulonto kako mehomi somo mnokinopo aho ulonjimokumentisofoho. Kako moi'wo ulonjimokonto oso hopo sopo nil'ko'manto umentisofoho.

*Hwe songo sohwo kako yo'mayo ho'yango pi'n'ingo'njo hweho.
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)*

¹⁶ Hwe fihwo Jisas+mo u'manto ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, ngko songo ne'no humayo'neso yo'mayo wop+ngoso pipi i'mo ma'mnehono.

¹⁷ Ose ulohon+ngkahan+ngki Jisas Ulimento, Kiko yo'mayo wop+ngo so'no peho'no ntohon+ngkino. Nihu'no anga'nohino sohwo wop+ngo hweho. Mpohwo kako'nohino. U, kiko songo ne'no humayo'neso woma'mo lohoji kiko hon+ngkano hungkuno hopi'nonohino somo tifi fin+ngkahwoho.

¹⁸ Ose ulahon+ngki ulimento, Hon+ngkano hungkuno ntisoto. Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Hungkuno ole, Kiko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. Kiko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomt+huposo'eno. Yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno.

¹⁹ Jije mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo tifi fin+ngkayo. Sikoe yofe foho'nomaho. Kiko kikine'no ku'mo'n+won+ngkiso hopa a'amu kiko'njopo humalofo somne'no wakumo'nono.

²⁰ Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo ulimento, Oso hungkunoso ngko in+ngkwalokweno. Nom'neso peho imnehono.

²¹ Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Jije hon+ngkano wop+ngo hwofilo'nnyo umo'n+mo lohoji'manji jije ho'yango yo'mayo hopi'nonohinoso a'amu mpe wakilo'hopife. U, kiko hamniyoho maho oso hiso nomahoji a'amu yo'mayoso umofonyo iwo'n+ngkohofe somo uyo. Kiko ose isoso kiko ahwomomjo ho'yango neso woma'monnoho. Ose yohoji kiko ngkimo tifi nn+ngkape.

²² Ose ulahon+ngki oso hwe songo sohwo nupa'nonto simeho tango uyahon+ngki kakoe angopono umentisofoho. Hwap+ngoso kakoe ho'yango yo'mayoso pi'n'ingo'njo a'amu somo mui+mmehono lonto umentisofoho.

²³ Nowahon+ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, Ngko hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. A'amu hamniyoho yo'mayoso engo'njo yokumpohn'nyo kemokosyohumaso sohwo kako ahwomomo Anitu umokosyohumayo sopone'no ijijoy-onefoho.

²⁴ Ngko apa'no wasel+monne'no yohono. Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyoso hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantoso sohwo Anitumo enjwa'mo wohumamo lihwosi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu sohwo yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo oseno yonefoho.

²⁵ Ose ulahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa oso hungkunoso nupa'nontifi yomo imentohofofoho. Hofiko limentohofi, Ose'manji a'amu Anitu'nji ango wop+ngo sopo songo ne'no humayo'neso tihwo woma'montolo.

²⁶ Ose ulahon+ngkofi Jisas hofikimo t+mo uhwononto ulimento, A'amuso hopo'maho. Oso hiso Anitu yososo hoponoho.

²⁷ Ose ulahon+ngki Pita ulimento, Ihwoni, nakwo yo'mayo hopi'nonohinoso honasyontani kikimo tifi kin+ngkopalokuhwono. Oso'no nakwo peho manehwono.

²⁸ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Hwangku yo'mayo songo i'mofaposo sohonta A'amufe Hwomu sohwo kakoe yokumpohn'nyo'nji hwe engo sohwoe epohumayo wonyongkafo sopo nohumentan+ngkuhwosi ou, sekwo oso hohosohonta sekwo ngkimo tifi nn+ngkap+wo'n+ngkohofe sohwasi sekwo hwe engo sohwoe epohumayo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sopo nohumat+kutnnefoho.

²⁹ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko hofikoe angohomn+ngkwa'wehwosanji hapiyos+janji mpohwo na'u mehomi hwaho yo'mayoso ngkine'no nje hungkunomne'no uliko'mapijoso i, oso a'amu oso hiso'no yo'mayo pi'n'ingo engo wop+ngoso mapitnnefoho. Oso'nji hofiko songo ne'no humayo'neso not+pemapitnnefoho.

³⁰ Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nyoho syof+syalokusoso oso hwe huhwo sohwo Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo'maho. We'yo hweho. Hwe nom'nihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'n+maho. We'yo

hwo'nyoho syofisyalokuso sohwo oso hwe huhwo sohwo kako Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo imo'none hweho.

20

Ipsae Syoho'njo sohwafe hungkunofoho.

¹ Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no pahnnimo hungkunoso olenoho. Hwe ipisayo syoho kakwo sohwo kako imingo'nji nowento a'amu kakoe ipisayo syoho ulohofiyone utima'mentisofono.

² Nowento a'amu syoho ulohofiyone so'nji hungkuno lontifi simeho afa inontifi olo sikuno lomne'no hamniyoho kina anga'no anga'no nano mtitofontifi ipisayo syoho hwapingo sohwo syoho ulohofiyone somo kakoe syohopono luhwatimentisofoho.

³ Mofehi'nyo'nji ipisayo syoho hwapingo sohwo apa'no nowento a'amu uhu'mokiyo sopo uhwonimentisoso a'amu fihwa syoho ane sohwa siki humolowentaningkofi uhwononto

⁴ ulimento, Sekwo soku nje ipisayo syohopo syoho ntohofiyimno. Ngko hamniyoho ito'no wosejapmmonnoho.

⁵ Ose ulahonngki hofiko umentohofofoho. Ipsae syoho hwapingo sohwo syoho ulohofiyone somne'ento uhwonamo lonto hinjopo umentiso sohwo apa'no akupo'nyo'nji umentisofoho.

⁶ Mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonjoso'nji ipisayo syoho hwapingo sohwo apa'no nowento a'amu siki humentaningkofi somo uhwononto ulimento, Olo mofehi'nyo nopoulosonngki sekwo syoho miyo peho'no humalofoho.

⁷ Ose ulahonngki ulimentohofi, A'amu syoho monejape hn'nwi humalohwono. Ose ulahonngkofi ulimento, Sekwo hisoku nje ipisayo syoho'no fwanimno. Ose ulimentisofoho.

⁸ Oseso mofehi'nyo moi'wo imo'nngkahonngki ipisayo syoho hwapingo sohwo kakoe syohomo uhwontohumayo sohomo ulimento, Syoho ntohofiyone somo joho ulohoji tfinjo pohofu so'nji simo'mjo pohofu so'njimo hamniyoho uyo.

⁹ Ose ulahonngki a'amu sikuno'nji pmentohofu somo kina anga'no anga'no uyimentisofoho.

¹⁰ A'amu simo'mjo pmentohofoso ose uhwonontifi ole hnnmentohofi, U, nakwo hamniyoho engo womantanoho. Ose hnnngkahonngkofi hofiko huhwa kina anga'no anga'no ma'mentohofofoho.

¹¹ Nomantifi ipisayo syoho hwapingo sohomo yoka ulimentohofofoho.

¹² Ole ulimentohofi, A'amu tfinjoso syoho we'enehwo yahonngkofi kiko hamniyoho nakumo nejapohino hopaso uyohino. Nakwo imingo'nji nta'nngo so'nwi syoho tango'njo yontanngkuhwoni mofehi'nyo we'e nalmaso'nimaho.

¹³ Ose ulahonngkofi ipisayo syoho hwapingo sohwo hwe anga'no ajwopo lohofontanjo sohomo ulimento, Nje a'amuhwe, ngko kikimo wonyo makilohofu hwo'nyoho. Kiko ngko'nji hamniyoho kina anga'no mayoso'no simeho afa minyohwoya'ilaho.

¹⁴ Oso'no hamniyoho mahoji mpano. Ngko hamniyoho kijapohe pa'nyoso a'amu tfinjo somo uyo'manji

¹⁵ nje syohofoho. Nje hamniyoho so'nji yo'mayo imeso wopngotaho. Ngko hwapingo hwo'nyoho. Ngko a'amumo wopingo ulohofu so'no simeho wonyo ntap'wo'nngkino hwasilaho. Oso hungkunoso syoho hwapingo sohwo ulimentisofoho.

¹⁶ Jisas ose ulonto ulimento, A'amu tfinjo so'nji simo'mjo so'njimo Anitu afa'nohino uyimo lososo uyimontonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Jisas kako poyo imo'nngkuhwosi songo likafone so'no apa'no ulimentisofoho.

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

¹⁷ Jisas Jerusalemne'no wasimono lonto kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwa hofiko'nohino nosontifi Jisas ulimento,

¹⁸ Upa'nimno. Olohonta nakwo Jerusalemne'no wosantane'no yihwono. Osopo A'amufe Hwomu sohomo a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji hofikoe ahomo hofiko ho'nasykuji kakine'no hungkuno likuji kako poyo umono'nono likuji nano wamtitofantifeho.

¹⁹ Oseso hofiko nom'ne a'amu sohwo uyahonngkuji hofiko stofu ulikuji sohwo lon-tamo'nji hwannggo fonjikuji iyo hwajiyofoku'nnyo sopo wofonjinto'ofosyantifeho. Sikuno hufa'u shune memjaofihwoso'no kako apa'no likafonefono. Ose ulimentisofoho.

Jemis'nji Joun'nji siko yofe engo womantae'no yihwayo limentisiyefoho.

(Mak 10:35-45)

²⁰ Oso hohosohonta Sepetiye ape'nji kakoe hwomu sohwa'u'nji Jisas+mo u'mantifi a'musi hwomtame ulohofonto Jisas+mo hungkuno anga'nohino so'no ulohon+mentisofoho.

²¹ Oseso Jisas ulimmento, Peho'no kumo'n+ngkohoho. Ose ulahon+ngki ulimmento, Hwangku sohonta kiko yofe engo nomahoji a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumuso sohonta kiko nje hwomu sohwa'umo ole ulohoho. Nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo hohnta'ni fosyohumunyo. Ngko a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumayo so'no siko nonifo'masyihne hwahusoho. Ose ulohoho.

²² Ose ulahon+ngki Jisas ulimmento, Oso hungkuno ntohino neso kiko huno makiyohoyohoho. Tohino ngkimo n+mnoso hopaso mas+soso siko hopolaho. Nje a'apahomo tohino ifeehu'mo yanisyoso hopaso sikoe a'apahomo tohino ifeehu'mo yasesyososo siko hopolaho. Ose ulahon+ngki ulimentisi, Nekwo hoponoho.

²³ Ou, nehopeho. Tohino ngko ma'meso fehohnjo siko womanjiyoho. Tohino ngkimo ifeehu'mokonisyoso pa'nyoso sikoe a'apahomo ifehu'mokasesyonefoho. I, oso hiso'no ngko'nji a'amumo mokosyohumayo so'no nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo nohnta'ni fosyohumayo so'no a'amu nom'ne somo muhwosopo'mnehono. O'o, oso hopo sopo nje Mpooho kako a'amumne'no esyohumaho.

²⁴ Ose ulimentisoso inomokomoyo nom'ne sohwa nupa'nontifi hofiko Jem+si'nji Joun'ntnne'no simeho tohino umn+mentisofoho.

²⁵ I oso hiso'no Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no ngkiyepono wap+fento joho ulonto ulimmento, Olo so'no sekwo huno seyohoho. Olo hwaho lopo a'amu nom'ne somo mokosyohumayoso hofiko hofikoe a'amu enjwa'mjo somo syoho tango'njo uyontifeso a'amu enjwa'mjoso syoho hiso ito'no miyo'njo ifijo'manji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposantifeho.

²⁶ Sekwoe a'amu fihwo yofe engo woma'mo loso sohwo kako a'amufe syoho ulohofiyu umo'nono.

²⁷ Sekwoe a'amu fihwo ngko nom'ne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nom'ne somne'no siki syoho ulohofiyu pa'nyo umo'nono.

²⁸ Oso pa'nyo A'amufe Hwomu sohwo kako a'amu nom'neso kakimo syoho ufo'mayo'ne pmmentiso'maho. O'o, hofikoe syoho ulohofiyu'ne pmmentiso hweho. Kako a'amu sikwo'mjohohosi humentan+ngkoko somo uhwononto asomo utimayo'ne kakoe honiyo usohuma'mne'ento pmmentiso hweho.

Jisas a'amu t+mpi'nyo sohwa'umo timo wop+ngo umokumentisofoho.

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angu Jelikou uliko'mantifi pahon+ngkofi a'amu pi'n+ngo engo Jisas+mo tifi in+ngkapmmentohofohoho.

³⁰ Hwe t+mpi'nyo hufa'u sohwa'u Jisas palofoho upa'nonji hon+ngkano mom+ngopo nohumanji Jisas+ne'no joho ole ulimentisi, Ntefitiye Imu hwosoho. Kiko nekumne'no hitoho wakilofono.

³¹ Ose ulahon+ngki a'amuso yoka ulimentohofi, Siko mampi'nyo fosyohumunyo, Ose ko ulahon+ngkofi oso huhwo sohwa'u joho engo ulimentisi, Hwe Engofo, Ntefitiye Imu sohwo, nekumne'no hitoho wakilofono.

³² Ose ulahon+ngki Jisas nolohofonto sikine'no joho ulonto ulimmento, Ngko sikimo pipi seloho'mnehono.

³³ Ose ulohon+ngkahon+ngki siko ulimentisi, Hwe Engofo, kiko sekwoe timo wop+ngo wemokonontayo'no kilalokuhwoyo.

³⁴ Ose ulahon+ngki Jisas sikine'no hitoho ulofahon+ngki sikoe timopo aho kisosyahon+ngki timoso komo'no ito'no hononji Jisas+mo tifi in+ngkamentisiyefoho.

21

Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo angu Jelusalemno humentisofoho.

(Mak 11:11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)

¹ Hofiko Jelusalem mofone sopo i'mofapontifi angu Mpetifase hwofiki'nyo Oulif osopo humamentohofohoho. Osopo Jisas nohumanto kakoe inomokomoyo sohwa'umo ole lihwatimmento,

² Siko oso angu we'e nonjo lopo nuhusisi oso hopo sopo siko ahwomo yahu *toungki* hofiko impe intofahumalofoso kakoe mu hi'nji wot+pemanjiyoho. Oso yahu sohwa'u ikwolofu mahosisi ngkiyepono motapinyo.

³ I hwe fihwo sikimo hungkuno sel+hwoso'no'manji ole ulinyo. Nakwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu lohummne'no syoho weho. Ose ulahosisyo'no kako komo'no uhwojapmmontonoho. Ose lihwaj+mentisofoho.

⁴ Oso hiso imo'n'ngkahon'ngki oso a'amū sohūmo An'itu hungkuno uyahon'ngki l'mojo sohwoe hungkuno ne imo'n'mentisofoho. Hungkunoso olenoho.

⁵ A'amū ango Saiyon sopo humalofo somo ole ul'mno.

Uhwon'mno. Sekwoe Hwe Engo sekuyepono ntopohoho.

Kako hwe yofe ane pa'nyo ahwomo yahupo kehumaho.

Oso yahu hiso ho'yango mokaho'nyo'nefoho.

⁶ Oseso inomokomoyo hufa'u sohwa'u nowenji yo'mayo Jisas ul'mentiso hopa imentisyefoho.

⁷ Siko yahu kona'wohi'nji kakoe mu'nji nomotaponji sikoe manji'mofoso yahupo miyopeehumentisiye sopo Jisas kehumamentisofoho.

⁸ Hwe moya'mi pi'n'ngo engoso hof'iko hof'ikoe hwap'ife Jisas kako hano wene hon'ngkano sopo hu'meehumentohofoho. A'amū fehoh'ngo ipamo lopo'memant'fi Jisas'iye yofe ho'nomayo'ne hon'ngkanopo hu'meehumentohofoho.

⁹ Hwe hwoya'mi s'mo'mjo so'nji t'finjo so'nji hof'iko johohole l'mentohofi

Ntefitiye Imu sohwoe yofe woho'nomano.

Kako wop'ingo'nohini hweho.

Olo hwe lohūmo nakwoe Hwe Engo An'itu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwat'mentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

An'itu ahwomomo humaso sohūmo isamoyoka ulano.

Ose l'mentohofoho.

¹⁰ Jisas Jelusalemno noswahon'ngki oso hopo sponjo hwe moya'mi hof'iko yomo yont'fi ul'mentohofi, Olo hwe lohwo t'hwolo.

¹¹ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi hwe moya'mi Jisas'i'nji p'mmentohofoso ul'mentohofi, Olo Jisas An'ituye hungkuno l'wo'n'ngkiso hweho. Ango Nasalet hwahoh Ngkalilinta'ango hweho. Ose ul'mentohofoho.

Jisas An'ituye tajo ango engo somo a'amū mpe yontan'ngkofi a'amū yo'mayo somo wae yao'mentisofoho.

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

¹² Jisas An'ituye tajo ango engo somjo mempo ango somo noswonto a'amū yo'mayo mpe yontan'ngkofi somo wae yao'mentisofoho. Hof'ikoe ijempoho hamniyoho iwolo'mokomayo yont'ife ho'nasiyo'ne so'nji a'amū y'ihufu mpe uyant'fi epohumayo y'wo'n'ngkohofoso Jisas kako mehu'mee'mentisofoho.

¹³ Wayo yaofonto Jisas ul'mento, A'amū An'ituye hungkuno mt'i'mokumento sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Olo nje ango somne'no ole l'fitnnefoho. Mphūmo jomo ujo'ne angofoho. I oso hiso'no nje ango loso sekwo a'amū hamniyoho hiyaso'mo hufu mawo'n'ngkohofoho sohwafe ango hopa imokalokwofo. Ose mt'i'mokumentohofoho ul'mentisofoho.

¹⁴ Jisas tajo angomo nohumentan'ngki a'amū t'mpi'nyo so'nji s'ife wonyo'njo so'nji kakimo u'ma'mentohofoho. Nu'mahon'ngkofi Jisas wop'ingo umokumentisofoho.

¹⁵ Oseso hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amū hon'ngkano hungkuno lut'ihwayo syoho'njo sohwanji hof'iko uhwon'mentohofoso Jisas a'amū wop'ingo umokumentisoso uhwonont'fi upa'n'mentohofoso mehomi tajo ango somo Jisas'mne'no johohole ul'mentohofi, Ntefitiye Imu sohwoe yofe woho'nomano. Ose lontan'ngkofi nupa'nont'fi hof'iko s'mano hintotohino umn'mentisofoho.

¹⁶ S'mano hintotohino umn'ngkahon'ngki Jisas'mo ul'mentohofi, Olo hungkuno mehomi lohwa lalokwofo loso nto lupa'n'ngkino. Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ul'mento, Ou, upo'nalokweno. Sekwo olo hungkuno loso'no huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole,

Mehomi engo so'nji mehomi milongo so'nji j'je yofe woho'nokumap'ife.

¹⁷ Ose ulonto, nuhwoti'mofonto Jelusalem mta'ni noswaponto ango Mpetani'no nowonto osopo saho fosyawo'mentisofoho.

Ikwongo yofoho imentisofoho.

(Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Im'ngo'nji Jisas Jelusalemno asomo s'mentisoso mijoho engo uy'mentisofoho.

¹⁹ Kako uhwon'mentisoso ikwongo hon'ngkano lopo lohofontan'ngki uhwononto oso hopo sponjo umentisofoho. U, oso homo somo ikwonjajo anefoho. Swo'nohinofoho. Ose uhwononto Jisas iyo somo ul'mento, K'iko ne apa'no minto'n'ngkohotnnehino. N'ihu'nahone hwosoho. Ose ulahon'ngki iyoso yofoho komo'no imentisofoho.

²⁰ Kakoe inomokomoyo sohwa oso hiso nuhwonont'fi hof'iko yomo imentohofoho. Yomo yont'fi l'mentohofi, Oso iyo yofoho komo'no isoso pipilo.

²¹ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimto, Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo simeho hi'ntnnono nehopi ufijoso u, sekwo simeho hufa'u ane hwasimanji sekwo ngko iyo lomo ulohe hopaso uyantifeho. Oso'nohinimaho. O'o, sekwo simeho hi'ntnnono nehopi ufijomanji sekwo olo hwofiki'nyo lohomo ole ulifijoso, Kiko nolikafohojo oso mijo ayo mampo filikofafo. Ose ulifijoso hwofiki'nyo sohwo wawontonoho.

²² U, sekwo simeho hi'ntnnono nehopi uyikui yo'mayo so'no Mpohumo jomo ulifijoso womantifeho.

Jisas iye yokumpohn'nyo hwapingo so'no ulohonimentohofoho.
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Jisas tajo angomo asomo swonto a'amumo lutihwentanngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Isilaelife hwe engo sohwanji hofiko nu'mantifi ulimentohofi, Kiko olo syoho iwo'nngkino loso tihwo kilimaso'no iwo'nngkinoto. Yokumpohn'nyoso tihwo kijapmaso'nji iwo'nngkinoto.

²⁴ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimto, Ngko huhwo'nyi hungkuno anga'no waselohonimne'no yohono. Olo hungkuno hiloso sekwo asomo ntifijomanji e'wa, yo'mayo yalokwe so'no hwapingo waselimo.

²⁵ Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kakoe yokumpohn'nyo hwapingoso ntimta'angoto. Anitu mta'angotaho. Hwahoponjo a'amu mta'angotaho. Ose ulohon+ngkahonngki hofiko ole hnnimentohofi, Joun kakoe yokumpohn'nyo Anitu mta'ni ma'mentisofoho ulasomanji ole wonalimontonoho. Ose'manji sekwo Jouniye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyo'njo peho'neto.

²⁶ I, Joun kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo a'amu mta'ni ma'mentisofoho ulasomanji hwe moyami peho nalohopitnnehofo. Oso'no iyoho nenalofoho. Hwe moyami hiso ole syafisywo'nngkohofi, Anitu kako Jounimo hungkuno uyahonngki nalimentisofoho.

²⁷ Ose hnnontifi Jisasimo ulimentohofi, Nakwo huno monayohoyohoho. Ose ulahon+ngkofi Jisas hofikimo ulimto, Ose'manji ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'nngkohe hwapingo so'no maselimneho. Ose ulimentisofoho.

Hwe fihwo hwomu hufa'u'njo sohwoe pahnnimo hungkunofoho.

²⁸ Olo hungkuno selohe so'no sekwo huno pipi seyohoho. Hwe fihwo kako hwomu hufa'u'njo hweho. Kako hwomu tisimaso sohomo ulimto, Nje hwomufu, olohonta nuhuji ipisayo syohomo syoho ntohofiyo.

²⁹ Ose ulahon+ngki kakoe hwomu sohwo ulimto, Ngkilaho. Ose ko ulonto hwangu kako huno esyafisyonto syoho ulohofimentisofoho.

³⁰ Oseso kanngkwohwo nom'ne hwomu sohwoepono nowento oso hungkuno tisimaso sohomo ulimentisoso apa'no, Ulahon+ngki hwomu sohwo ulimto, Ou, Mpohwo, ngko syoho wakilohofimo. Ose ko ulonto kako syoho somne'no mawommentisofoho.

³¹ Oso'no huno pipi seyohoho. Oso hwomu sohwa'u kanngkwohwoe hungkuno somo tihwo inngkamentono.

Ose ulohon+ngkahonngki, Simo'mjo sohweho ulimentohofoho.

I, Jisas ulimto, Ngko hungkuno hiso'no yoloho'nohini waselimonne'no yohono. A'amu honngkano wonyo'njo hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji moyami hwa'nte sofa honngkano wonyo imofiwonngkohoho sofani hofiko simo'mo Anituye honngkano so'no nakwolaho lontifi olohonta simeho yiwolo'mokalokwofo. Oso'no Anituye ango sopene'no simo'mo sepopitnnefoho.

³² Hwapingoso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo sekuyepono pmentisofoho. Kako honngkano wopingo imofo setihwamentiso so'no i, sekwo simeho hi'ntnnono muyo hwasoho. I, a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji moyami honngkano wonyo imofiwonngkohoho sofani hofiko Jouniye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyimentohofoho. Sekwo oso hiso'no ko uhwonontifi sekwo huno mikwesafisyoyo'njo yontifi simeho hi'ntnnono muyo hwasoho.

A'amu wonyo ipisayo syoho mokosyohumawo'nngkohoho so'no pahnnimo hungkunofoho.

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ Jisas ulimto, Sekwo pahnnimo hungkuno nom'ne upa'nimno. Hwe fihwo hwahe engo'njo sohwo kako ipisayo syoho hulonto tojo emontofasyonto syoho ajwomo'mo ipisayo mijo'ne kompusyoho mtimokumentisofoho. Ose yonto ango yokintahopo ipisayo syoho somo uhwontohumayo'ne molimentisofoho. Ose imentisoso kako oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawonngkohoho sohwafe ahomo ho'nosyonto kako ango ikanopo nawento osopo ne'no humamojofoho.

³⁴ Hwangku ipisayo ne mayo sohonta kakoe syoho ulohofiyi sohwaro kakoe ipisayo fehohjo'ne kakoe ipisayo syoho pone'no uhwatimentisofoho.

³⁵ Uhwojahon+ngki a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa kakwo'yohwoe syoho ulohofiyi sohwaro ma'mentohofofoho. Anga'nohino sohomo hwan+ngo fonjont+fi nom'ne sohomo sojo'nji fongku'mentohofofoho.

³⁶ Ose ulohofahon+ngkofi kakwo'yohwo nom'ne syoho ulohofiyi pi'n+ngo sohwaro uhwatimentisofoho. Simo'mjo uhwatimentiso sohwa pi'n+ngo'maho. Oso a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo huhwo sohwa syoho ulohofiyi simo'mjo hopaso t+finjo sohwaro wonyo ulohom'entohofofoho.

³⁷ Hwangku sohonta kakwo'yohwo kakoe hwomu sohomo uhwatimentisofoho. Uhwajonto l+mento, Hofiko nje hwomufe hungkunomo haloho upeentifeho. Ose l+mentisofoho.

³⁸ I, a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa kakoe hwomu huhwo sohomo uhwonut+mant+fi ole hnn+mentohofi, Olo a'amu lonwo sohwo kako hwangku sohonta kan+ngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Komo'nohino nakwo kakimo poyo wofonjonyano. Oseso olo kakoe syoholo mane'eno.

³⁹ Ose hnnont+fi hwomu sohomo nut+mant+fi mempo hohnta'ni ipisayo syoho sopo swoho'naofont+fi osopo poyo nihu'nohone fonjahumentohofofoho.

⁴⁰ Sekwo huno pipi seyohoho. Hwangku oso ipisayo syoho kakwo'yohwo sohwo kako nop+hwosi a'amu syoho mokosyohumayo huhwaro pipi ulohom'ontolo.

⁴¹ Ose ulohon+ngkahon+ngki a'amu sohwa Jisas+mo ul+mentohofi, Kako nop+hwosi a'amu huhwo sohwaro nihu'no wonyo ulohof+hwosi poyo umokumontonoho. I ose yososo kako kakoe ipisayo syohoso nom'ne a'amu mokosyohumayo sohwaro umontonoho. Osohwa s+kuno ipisayo ne mjiyo sohonta hofiko kakwo'yohumo neso uyantifeho.

⁴² Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, An+tuwe hungkuno loso'no sekwo huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole,

Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n+ngkohoho sohwa wae yao'mentohofolo,

olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwap+ngohwo imo'n+ngkohoho.

Nakwoe Hwe Engo sohwo ole l+mentisoso imo'n+mentisofoho.

Nakwo olo so'no uhwonontaneso wonyoangkafoho lalokuhwono.

Oso pahnn+mo hungkunoso An+tu l+mentisofoho.

⁴³ Oseso ngko sekumo wasel+monn'no yohono. An+tu kako a'amumo mokosyohumayo sopo sekwoe angoso sekumta'ni semahwosi nom'ne a'amu ne wop+ngo ito'nohino somo umontonoho. Ose ulonto pahnn+mo hungkuno a'amu kakimne'no min+ngkayo'njo somne'no ul+mentisofoho.

⁴⁴ [Olo engkwosaho loso'no seloheso a'amu fihwo oso sojo engkwosaho pa'nyo homo somo entofomahwosi p+wasyososo oso a'amu hiso kakoe a'apaho kempit+mt+me lohof+hwosi wahu'mehinawo'montonoho. I, oso'no oso engkwosaho huhwo sohwo kako a'amu fihwoe a'apahopo p+wasyososo fonjont+hupeefososo oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apahoso hintalinyo pi'n+ngo umo'n+montonoho.]

⁴⁵ A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisasiye pahnn+mo hungkunomo upa'nont+fi hof+kine'no hungkuno hiloso l+mentiso so'no huno umentisofoho.

⁴⁶ Oseso hofiko kakimo aho wokant+fi ko imentohofoso hofiko hwe moya'mimne'no iyoho un+mentisofoho. Hwap+ngoso hwe moya'mi ole syafisy+wo'n+mentohofi, Jisas sohwo An+tuwe hungkuno limojo hweho. Ose limentohofofoho.

22

Ape mant+fi elijwanyo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

(Luk 14:16-24)

¹ Jisas pahnn+mo hungkuno apa'no a'amu somo ul+mento,

² An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no olo pa'nyofoho. Hwe yofe engo'njo kakoe hwomu ape mante elijwan+wo'n+ngkohoho pa'nyofoho.

³ Simo'mo kako a'amu pi'n+ngo engo elijwanyo wosopayo n+fitnne'ento uhwosopo'mentisofoho. Oso hohosohonta wopayo elijwanyo s+kuno somo kakoe syoho ulohofiyi sohwaro a'amu uhwosopo'mentiso sohwa p+fitnne'ento ut+mayo'ne lihwatimentisoso hofiko nakwolaho ul+mentohofofoho.

⁴ Oso'no syoho ulohofiyi nom'ne sohwaro lihwajonto ul+mento, A'amu uhwosopo'mentohe somo ole ul+mno. Wopayo nto liku'maho. Nje yahu'nji tongo'nji fonjasyont+fi liku'maho. Sekwo oyon+mno. Ose ul+mno.

⁵ Ose ulahon+ngki nowahon+ngkofi a'amu uhwosopo'mentisoso hahn'nyo yont'ifi hofiko hofikoepi syoho'mno humpo'mentohofofoho. Nom'nihwo kakoe kwope syohomno umentisofoho. Nom'nihwo kakoe kwope syohomno umentisofoho.

⁶ Nom'neso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyi sohwo wonyo ulohofont'ifi fehohnjo sohwo hwan+ngo fonjahon+ngkofi nom'ne sohwo fonjahumentohofofoho.

⁷ Oseso hwe engo sohwo simeho tohino umn+ngkahon+ngki kakoe a'amu itokuso'njo sohwo luhwat+mento, Sekwo a'amu nje syoho ntohofiyi sohwo fonjahumalofa somo nofonjasy+kujji hofikoe ango toho f'hm'mopmno. Ose luhwat+mentisofoho.

⁸ Ose yahon+ngkofi hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyi sohwo ul+mento, Nje wosopayo nto liku'maleno. I, a'amu uhwosopo'mentohe sohwofe yahino hopo'maho.

⁹ Oso'no sekwo hon+ngkano'meemo humpekujji a'amu nuhwon+ngkujji nje wosopayo'ne ul+mno. Sekwo nakwo'nji wohwano. Ose ul+mno.

¹⁰ Ose ulahon+ngki syoho ulohofiyi sohwa hon+ngkano'meemo nohumpent'ifi a'amu hopi'nono wop+ngo'nji wonyo'nji uhwon+mentohofa somo lit+mant'ifi ut+motapmentohofofoho. Oso'no hwe yofe engo'njo sohwoe ango somo uhu'mokumentohofofoho. Ango hiso a'amu hopo imentisofoho.

¹¹ Hwe moya'mi angomo nohumentan+ngkofi hwe yofe engo'njo sohwo kako a'amu swahopohofa somo uhwon+mo lonto noswonto uhwon+mentisoso hwe fihwo kako manji'mofa wonyo'njo sohwo nohumentan+ngki uhwononto,

¹² Ul+mento, Nje a'amu sohwo, olo s+kuno lomo nje hwomu ape masolo'no wel+jwonantane'no yalokuhwono. Oso'no k+kiko manji'mofa songo miyo'njo yonji peho'no swaponji humahnno. Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo mampinyo imentisofoho.

¹³ Oseso hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyi sohwo ul+mento, Olo hwe lohwo kakoe sife aho nano mtitof+kujji mempo hohnta'ni s+kwo'mjoho so'mo foho'naopmno. Osopo a'amu humotahengo likujji hul+ngkwajingo ifaloho'n+fitnnefoho.

¹⁴ Ose ulonto Jisas ul+mento, An+tuwano engo somne'no woswap+fe lonto joho ko ulonteso i, a'amu anga'no anga'nohino somo uhwosopo'mentisofoho.

A'amu sohwa hofiko hamniyoho hwe yofe engo'njo sohumne'no ho'nasiyo'ne Jisas+mo ulohon+mentohofofoho.

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ A'amu Falisi sohwa nuhu'mokont'ifi hungkuno hnn+mentohofi, Jisas nakumo hwasyo hungkuno nalone'no pipi ulohofanehwono. Hwasyo hungkuno nal+hwoso'no impo'angomo untofosyano. Oso'no nohnnt'ifi

¹⁶ hofiko hofikoe inomokomoyo fehohnjo sohwanji Helout kakoe inomokomoyo fehohnjo sohwanjimo luhwo jahon+ngkofi Jisas+mo nu'mant'ifi ul+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwasyo sohwo, k+kiko hungkuno nehopi'nohino l+wo'n+ngkino so'no nakwo huno nayohoho. K+kiko An+tuwe yahino so'no a'amu somo ito'nohino lut+hwawo'n+ngkino hwohoho. A'amu kikine'no huno wonyo syakuf+siyo so'no k+kiko iyoho makinyofoho.

¹⁷ Oso'no k+kiko olo hilo so'no jije huno mta'ango fonaso. Nakwo hwe yofe engo'njo Sisa kako hwohwo mokosyohumayo sohumne'no hamniyoho (*takis*) ho'nasiyoso wop+ngotah.

¹⁸ Ose ulahon+ngkofi Jisas kako hofikoe yahino kakimo yamofa ulohofa'ne so'no huno uyahon+ngki ul+mento, Sekwo hwasyo hungkuno hwap+ngo'njo hwasoho. Sekwo ngkimo yamofa peho'no ntohofalokwofo.

¹⁹ Sekwo ngkimo hamniyoho anga'no nt+hwamno. Ose ulahon+ngki hofiko hamniyoho anga'no kakiyepono motapont'ifi ut+hwamentohofofoho.

²⁰ Oseso Jisas hamniyoho somo uhwononto ul+mento, Olo huyo'mango lo'nji yofe lo'nji t+hweto.

²¹ Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Sisafefoho.

Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, E'wano, Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyimno. I An+tuwe yo'mayo so'manji An+tumo uyimno.

²² Ose ulahon+ngki nupa'nont'ifi hofiko yomo yont'ifi Jisas+mo ul+kiko'mant'ifi umentohofofoho.

Hofiko Jisas+mo a'amu nope'nont'ifeso songo likafo so'no ulohon+mentohofofoho

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Oso s+kuno homo somo a'amu Satiyusi fehohnjo Jisas+mo u'ma+mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa ole lut+hwawo'n+ngkohofi, A'amu poyo pe'nyo sohwa hofiko nihu'nahone pe'n+wo'n+ngkohofi. Apa'no songo mol+kafefohofa.

²⁴ Oso a'amu Satiyusi Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwasyo sohwo, Mouses ole lut+hwamentono. Hwe fihwo mehomi ane sohwo poyo pe'nososo kon+ngkwa'wehwo kakoe apemo woma'montonoho. Oso hwe huhwo sohwo kola'wehwo pijohinomne'no kon+ngkwa'wehwo mehomi woti+pema'mtonoho. Ose lut+hwamentono.

²⁵ Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa humamotofofoho. Tisimaso sohwo ape ma'mentisofoho. Nomanto mehomi motipemaso'njo pe'nimentisofoho. Nope'ningkahon'ngki kon'ngkwa'wehwo apeso ma'mentisofoho.

²⁶ Oseso aku'mu sohwo ose imentiso so'no ose'nohini mjim'wentifi ae usaho sohwo pe'nimentisofoho.

²⁷ Oso hwe hopi'nono pe'ningkahon'ngkofi ape hiso kako tifi pe'nimentisofoho.

²⁸ E'wano. Ole fonaso. A'amu poyo pe'nifijoso songo likapijo sohonta oso homn'ngkwa'wehwo sohwa olo ape losi tihwo woma'montolo. Hwaho lopo hopi'nono ma'mentohofofoho.

²⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo Anituye hungkuno so'nji Anituye yokumpohn'nyo so'ntnne'no huno maseyohoyohoho. Oso'no hwasyo hungkuno ntohoho.

³⁰ A'amu poyo pe'nimentohofoso likapijo sohonta hwe moya'mi ape momaso'njo ifitnnefoho. O'o, hofiko a'amu ahwomomjo ape momaso'njo pa'nyo imo'nifitnnefoho.

³¹ I, a'amu poyo pe'nyoso songo likapitnne so'no Anitu nalimento so'no huno maseyo'njotaho.

³² Anitu ole nalimento, Ngko Apilohamja Aisakija Jekoupijafe Anitu hwo'nyoho. Ose nalimentisofoho. Oso a'amu hiso ahwomomo songo humalofo. Anitu kako poyo pe'nyo sofe Anitu hwo'maho. O'o, kako a'amu songo humalofo sofe Anituyoho.

³³ Olo hungkuno loso ulahon'ngki hwe moya'mi hofiko yomo imentohofofoho.

Anituye hungkunomo in'ngkayoso nom'ne hungkuno somo yakolo'nnyofoho.

(Mak 12:28-31; Luk 10:25-38)

³⁴ Olo hungkuno Jisas a'amu Satiyusi sohwo ulahon'ngki hofiko hungkuno nom'ne majo. Mampi'nyo humamentohofofoho. A'amu Falisi upa'nimentohofoso a'amu Satiyusi mampi'nyo humamentohofoso nupa'nontifi Jisasi'njopo uhu'mokumentohofofoho.

³⁵ Hofiko'njo ajwo lopo hwe fihwo hon'ngkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwo Jisasi'mo yamofolo'no lonto ole ulohon'mento,

³⁶ Anituye hungkunomo in'ngkayoso nom'ne hungkuno somo yakolo'nnyoso ntisoto.

³⁷ Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas ulimento, Hungkuno ole, Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no simeho uyohoji jije simeho hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo sohune'no jije simeho uyohoji jije huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simeho uyohoji jije huno hopi'nonohinoso kakimo uyo.

³⁸ Olo hungkuno loso in'ngkayoso nom'ne somo hwofilo'nnyofoho.

³⁹ Hungkuno tiffinjoso simo'mjo pa'nyofoho. Ole, kiko hi kumo'nonto simeho kumo'nwo'ningkiso pa'nyoso a'amu nom'nemne'no kiko'njo mofone sopo humalofo somo uyo.

⁴⁰ Oso hungkuno sofa'u hon'ngkano hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki lutihwamotofo sohwafe hungkuno so'njimo hwap'ngo wo'nyofoho.

Jisas a'amu Falisi sohwo Kilaime'no ulohon'mentisofoho.

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ A'amu Falisi nuhu'mokontifi nohumentan'ngkofi Jisas ulohon'mento,

⁴² Sekwo Kilaime Anitu uhwosopo'mentiso sohumne'no huno pipi seyohoho. Tihwoe imu hwolo. Ose ulohon'ngkahon'ngki hofiko ulimentohofi, Ntefitiye imu hweho.

⁴³ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, I, Ntefitiye Kilaime sohumne'no nje Hwe Engofo limentiso sohonta olo hungkuno hilo so'no Anituye Towahuno Ntefitiye hunomo peho'no ho'nahumentono. Ntefitiye ole ulimento,

⁴⁴ Anitu kako nje Hwe Engo Kilaime.

Anitu nakwoe hwhapohi hhwat'mentiso sohumo ole ulimento,

Kiko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.

Oso kiko nohumahoji ngko jije mango sohwo jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo wokuhumat'monnoho.

⁴⁵ Oso Hwe Engo huhwo sohune'no Ntefitiye imu hweho mulimmentono. O'o, nje Hwe Engofo ulimentisofoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwo Ntefitiye imu'nohino hwolaho.

⁴⁶ Ose ulohon'ngkahon'ngki hwe nom'ne Jisasiye hungkunomo asomo mujo'njo imentisofoho. Oso sikuno somo oso a'amu Falisi sohwa Jisasi'mne'no iyoho unoma'mentisofoho. Oso'no hofiko Jisasi'mo hungkuno nom'ne'no mujo'njo imentohofofoho.

23

A'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanjiye yahino so'no Jisas ulimentisofoho.

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Hwangku sohonta Jisas kako hwe moya'mi so'nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo hungkuno lutihwamentisofoho.

² Kako ole ulimmento, A'amū honingkano hungkuno lutihwamotofo syoho'njo sohwanji a'amū Falisi sohwanji hofiko hofikoe yofemnohini ho'noma'nyo'ne Mousesiye hungkuno yoloho losetihwawo'nngkohofihwafoho.

³ Oso'no oso hungkuno hofiko losetihwawo'nngkohofoso sekwo haloho nopekuji tifi finingkamno. I oso'no yo'mayo hungkuno hofikoe huno mta'angoso hofikoe yo'mayo yahino hofiko iwo'nngkohofoso sekwo ikutoho. Oso hungkuno lutihwawo'nngkohofoso somo hofiko koko tifi miningkayo'njo iwo'nngkohofofoho.

⁴ Ose ulonto Jisas a'amū huhwo sohwafe hungkunomo iningkayo'ne pahnnimo hungkuno ulimentisofoho. A'amū huhwo sohwa yo'mayo honingkano hungkuno hofikoe huno mta'angoso ho'yango ki'yo tango'njo pa'nyo imo'nyoso hofiko esyohumantifi a'amufe hohujopo intofasyiwo'nngkohofofoho. I oso'no hofiko a'amū ho'yango ki'yo tango'njo somo ufo'mayo'neso ajo'miyoponjo ho'yango we'e momokaho'nyo'njo iwo'nngkohofofoho. O'o, ane'njo wowo'nngkohofofoho. Yolohoso ole, oso hungkuno ko lutihwantifi hofiko miningkayo'njo iwo'nngkohofofoho.

⁵ Yo'mayo iwo'nngkohofoso hofikoe yofe ho'nomayo'ne a'amū wonahonife lontifi iwo'nngkohofofoho. Anituye hungkuno ho'yo we'e somo ho'nasyontifi yomohu'nyopo ahopo utihwa'nyopo intofasyiwo'nngkohofofoho. Hofikoe manji'mofo momingo lopo wokoso sawemo engo mt'i'mokuwo'nngkohofofoho.

⁶ A'amū elijwanyo'ne so'nji tajo angonjo so'nji nuhu'mokuwo'nngkohofoso sopo hofiko ephumayo simo'njo wop'ngo'nohino so'no umo'nngkohoho.

⁷ Hofiko anti'me engo ajwo lopo a'amū pi'n'ngo engo uhu'mokuwo'nngkohofoso sopo lohofontaningkofi a'amū hofikoe yofe ho'nomayo so'no umo'nngkohoho. U, hofiko nakwoe lonetihwayo hwasoho ujo'njo so'no umo'nngkohoho.

⁸ Oseso a'amū sekumo ole selikutoho. Nakwoe lonetihwayo hwasoho. Ose selikutoho. O'o, Anitu anga'nohino sohwo sekwoe Hwe Losetihwayo'ne hweho. Sekwo hopi'nono afa'nohino kuyoho.

⁹ Olo hwaho lopo sekwo hwe nom'ne sohune'no ole likutoho. Olo hwe nakwoe hwe engo lohwo nakwoe mpohweho eso nolikutoho. O'o, anga'nohino sohwo ahwomomo humaso sohwo sekwoe Mpohweho.

¹⁰ U, a'amū hofiko ole selikutoho. Nakwoe Hwe Engo hwasoho. Ose selikutoho. Awonoho. Sekwoe hwe engo anga'nohino'njo kuyoho. Oso huhwo sohwo Kila'is Anitu uhwosop'mentiso hweho.

¹¹ Oseso sekwoe hwe engo neso kako sekwoe syoho selohofiyi pa'nyo hweho.

¹² U, a'amū fihwo kako kakoe yofe'nohino ho'noma'n'wo'nontoso sohumo Anitu kako monje weehumontonoho. I, a'amū fihwo kakoe yofe somo monje yahiningkuhwoso sohumo Anitu wop'ngo wonyoangkafo lohofihwosi kakoe yofeso woho'n'ima'montonoho.

Jisas a'amū mango'nohino somne'no hungkuno ulimentisofoho.

(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 52; 20:47)

¹³ Sekwo a'amū honingkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwa hnonnji a'amū Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mayo so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo Anitu a'amū mokosyohumayo sopone'no a'amū sofe s'manopo honingkano pijwamo ulohofontifeso sekwo soku masyuyo'njo hwasoho. Hwe moya'mi hofiko woswantifi yahoningkofi sekwo pijumofalokwofo.

¹⁴ [Sekwo a'amū honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwa hnonnji a'amū Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mane so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo Anitumo hungkuno sawemo engo jomo ulontifi sekwo ap'wojo sofafe ang'o yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulontifi ang'o hiso sekwo n'hu'nahone emawo'nngkohofihwasoho. Oseso hwangku sekwo tohino engo notipemapitnnefoho.]

¹⁵ Sekwo a'amū honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwa hnonnji a'amū Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo mijopo hwahopo ang'o meemo emoyiwo'nontifi a'amū tifi sening kayo'ne tipewo'nngkohofofoho. Notipemantifi sekwoe inomokomoyo imokuwo'nngkohofihwasoho. Oseso kako Seten'ye mehomi sekwo hopa imo'nonto kakoe yahino wonyoso sekumo yakolonoho.

¹⁶ A'amū Falisi sohwa Anitumne'no huno ito'no mosyafisiyo'njo yontifi yo'mayo wonyo'wonyo yahino yontife so'no Jisas yoka ulimentisofoho. Sekwo t'mpi'nyo sohwaso sekwo a'amū nom'ne somo honingkano utihwano liwo'nngkohofihwasoho. Sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiyimno. Ole lutihwawo'nngkohofi, Hwe fihwo kakoe hungkuno nehopi syafisiyo'ne'ento kako Anituye tajo ang'o engo somne lohono

loso sohwo, u, kakoe hungkuno ne mmo'nyo so'no sekwo ole liwo'n'ngkohofi, Kakoe syohofoho. Hungkuno anefoho. I, hwe fihwo kako sojo wonyoangkafoso Anituye tajo angu engo somo wojo so'no nehopi lohono loso sohwo u, kakoe hungkuno nehopi umokono. Nehopi mmo'nyo'njo yahon'ngki sekwo oso hwe huhwo sohomo lintofasyiwo'n'ngkohofihwasoho.

¹⁷ Sekwo a'amu huno ane sohwasi t'mpi'nyo pa'nyo hwasoho. Hungkuno yokumpohn'nyo yakolo'nnyoso ntisoto. Oso sojo wonyoangkafoso Anituye angomo wojoso yakolo'nnyotaho. U, Anituye angoso sojo wop'ngo imokiyoso yakolo'nnyo ntisoto. Anituye angokofu.

¹⁸ Sekwo ole luti'hwawo'n'ngkohofi, Hwe fihwo kakoe hungkuno so'no a'amu nehopi syafisiyo'neso ole lososo. Oso ijempoho yo'mayo Anitumne'no ho'nasiyo sopone'no hungkuno nehopi lohono. Ose loso sohwo ou, kakoe hungkuno ne mmo'nyoso kakoe syohofoho. Hungkuno anefoho. I, hwe fihwo kakoe hungkuno so'no a'amu nehopi syafisiyo'neso ole lososo, Oso yano iyoso Anituye ijempoho ho'nasyiwo'n'ngkohofi so'no hungkuno nehopi lohono. Ose loso sohwo u, kakoe hungkuno nehopi umonono. Nehopi mmo'nyo'njo yahon'ngki sekwo oso hwe huhwo sohomo lintofasyiwo'n'ngkohofihwasoho.

¹⁹ Sekwo a'amu huno ane sohwasi t'mpi'nyo pa'nyo hwasoho. Hungkuno yokumpohn'nyo yakolo'nnyoso ntisoto. A'amu oso yo'mayo Anitumo yano uyotaho. Oso ijempoho yo'mayo Anitumo yano uyo somo wop'ngo umokiyosotaho. Ntisoto. Anituye ijempohokofu.

²⁰ Oseso hwe fihwo kako Anituye ijempoho so'no lohono loso sohwo kako yo'mayo sponjo ho'nasyiwo'n'ngkohofi so'ntnne lalofoho.

²¹ Oseso hwe fihwo kako Anituye angu engo so'no lohono loso sohwo kako Anituye angu so'nji Anitu oso angu somo humaso so'ntnne lalofoho.

²² Oseso hwe fihwo kako ahwomomne'no lohono loso sohwo kako ahwomoni Anituye epohumayo'nji Anitu osopo humaso so'ntnne lalofoho.

²³ Sekwo hon'ngkano hungkuno luti'hwamotofo syoho'njo sohwa hnonji a'amu Falisi sohwanji, sekwo tohino t'pemapitne so'no ngko hitoho ntokwoho. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo hamniyoho wosopayo ka'nyo, sopopayo, ampu'we yo'mayo mawo'n'ngkohofoso sekwo hotitofontifi aho hufa'u hopi'nono imo'n'ngkahon'ngki anga'no Anitumne'no ko ho'nasyantifeso sekwo oso hon'ngkano hungkuno we'e somo ito'no in'ngkawowo'n'ngkohofihwasoho. I, hon'ngkano hungkuno engoso a'amufe hungkuno ito'no m'hwajiyoso, a'amumo hitoho ulofoso, Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso, oso hungkuno engo wonyoangkafoso sekwo min'ngkayo'njo hwotoho fewo'n'ngkohofihwasoho. Oso yahino yo'mayo aho hopi'nonohino wojo so'no anga'nohino Anitumne'no ho'nasiyoso noho'nafikutoho. I oso hon'ngkano hungkuno engo so'ntnne'no fin'ngkamno.

²⁴ Anituye hungkuno we'e somo ko in'ngkawentifi Anituye hungkuno engo somo hwotoho fewo'n'ngkohofi so'no sekwo a'amu t'mpi'nyo pa'nyo nom'ne somo hon'ngkano uti'hwawo'n'ngkohofihwasoho. Sekwo mijo nyo'ne somjo wopmpeso we'eso wae yontifi soku i, humpotofo engo sohwo sekwo wosopayo mijo sopo kehuman-teso muhwoyo'njo yontifeso hi'nji n'wo'n'ngkohofihwasoho.

²⁵ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno luti'hwamotofo syoho'njo hn'nnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mane so'no i'waho fiy'mno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo noswanyo yo'mayo somo ko yaj'jwontifeso sekwo humayoso kiho'njo hwasoho. I ajwomo'mo hufo yahino oso'nji sekwoe a'apahomne'nohini syafisyontifeso weho.

²⁶ Kiko Falisi t'mpi'nyo sohwaso, noswanyo ajwomo'mo yo'mayo wojoso kaki'no mijo yaj'jwohoji paho hohnta'ni kiho'maso umo'n'montonoho.

²⁷ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno luti'hwamotofo sohwa hnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiy'mno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo a'amu poyo pe'n'ngkahon'ngkofi ho'nasyiwo'n'ngkohofi pa'nyo hwasoho. Hwaho tojwa lopo wokoso wonyoangkafo'njoponoho. I, hwaho ajwomo'mo poyo pe'nyo sohwafe yokino'nji yo'mayo pisakino'njo wo'nnyoponoho.

²⁸ Oso pa'nyo kuyoho. Sekwoe a'apaho hohnta'ni a'amu uhwonifijoso wop'ngo uhwonantifeho. I, simeho ajwomo'mo hwasyo hungkuno'nji yo'mayo wonyoso engo yamo'nnyoponoho.

Jisas a'amu hon'ngkano hungkuno luti'hwawo syoho'njo sohwa tohino engo map'fitne so'no uli'mentisofoho.

(Luk 11:47-51)

²⁹ Sekwo a'amumu honingkano hungkuno luthwamotofo sohwa hnonji a'amumu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tohino mayo'ne so'no i'waho ito'no fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. A'amumu Anitu hungkuno uyahonngki limotofo sohwanne'no oso hwamo huno syafisiyo'no hofikoe pijajo ho'nahumentohoho sopo ango wopingo molowo'ningkohofihwasoho. Sekwo a'mopijohino sopo wokoso wopingo hulwo'ningkohofihwasoho.

³⁰ I oso'no ole liwo'ningkohofihwasoho. Nakwo naningkwowhosafe sikuno somo humentontasi nakwo a'amumu Anitu hungkuno uyahonngki limotofo sohwanne'no fonjasiyo so'ne mufomehwanesohilo.

³¹ Sekwo oso lifitne so'no ole lonetihwalokwofo, A'amumu Anitu hungkuno uyahonngki limotofo sohwanne'no fonjahumentohoho sohwanne'no imuhwasoho. Oso sekwoe hwapingo so'no lonetihwalokwofo.

³² Oso'no yo'mayo seyakwosa emamentohofoso sekwo wesejwaofantifeho.

³³ Sekwo homa mehomi hwasoho. Sekwo wonyo sohwanne'no mehomi hwasoho. Sekwoe honingkano wonyo somne'no tohino mayo so'no sekwo hiyaso le'mofoso pipilo. Awonoho. Sekwo hiyaso male'mopitnehofo.

³⁴ Oseso sekwo upa'nimno. Sekwoepono olo hwamo uhwatimo. A'amumu Anitu hungkuno uyahonngki liwo'ningkohoho sohwanji a'amumu hunonjo sohwanji Anituye honingkano hungkuno luthwawo'ningkohoho sohwanji sekwoepono uhwatimo. Sekwo'njopo nohumentanngkuji sekwo a'amumu fehohnjo sohwanne'no fonjasyikujijoni nom'ne sohwanne'no iyo hwojiyafiku'nnyo sopo fonjinto'ofasyikujijoni nom'ne sohwanne'no sekwoepono ango uhu'mokiyo somo hwaningo fonjikuji nom'ne angopono wofonjofepmnaofantifeho.

³⁵ Ose ifijo so'no a'amumu honingkano wonyo ane siki fonjahumentohoho so'no sekwo tohino engo nomapitnehofo. A'amumu Apelimo fonjahumentiso somta'ango ne'no fonjahumwentifi fonjahumwentifi ayoso Pelekaiyafe hwomu Sekolaiya oso humo sekwo Anituye tajo ango engo somo oso ijempoho yo'mayo Anitumne'no honasyiwo'ningkohoho sopo fonjahumentohohofoho.

³⁶ Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Oso a'amumu hopi'nonohino somo fonjahumentohoho sofe tohinoso sekwo olohonta humalofo sohwanne'no tohino hiloso nomapitnehofo.

Jisas Jelusalemne'no humotaho limentisofoho.

(Luk 13:34-35)

³⁷ U, nje a'amumu Jerusalem humamopmmotofo sokunonji olohonta humalofo sokunonji sekwo a'amumu Anitu hungkuno uyahonngki selimotofo sohwanne'no fonjasyontifi a'amumu sekumo sefo'mayo'ne Anitu uhwojiwo'ningkiso sohwanne'no sojo'nji fonjiwo'ningkohoho kuyoho. Sikuno pi'ningo engo somo ngko sekumo ole hopa womasemoku'monji imalefoho. Yihufoso hofikoe polonyo somo muhu'mokontifi efemokosyawowo'ningkohoho hopaso ngko sekumo wosemokosyohumamonji ko imaleso sekwo nakwolaho limalofohoho.

³⁸ Sekwo upa'nimo. Sekwoepono ango Jerusalem sopo Anitu kako nto uliko'ma'maho.

³⁹ Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Olohonta sekwo ngkimo apa'no manohonyonjo ne'no yontanngkuji sikuno pi'ningo woseyakolo'montonoho. Tifi no'mo sekwo nakwo oso a'amumu Anitu uhwatimentiso sohwanne'no yofe woho'nomano lifijo sohonta sekwo ngkimo apa'no wonehonantifeho.

24

Jisas Anituye tajo ango engoso wonyo imo'none so'no ulimentisofoho.

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jisas Anituye tajo ango engo somo nuliko'mahonngki kakoe inomokomoyo sohwanne'no kakimo nu'mantifi Jisasmo ango hiloso utihwano lontifi yahonngkofi

² Jisas ulimento, Olo ango homo losomo sekwo lihwalokwofo. Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Olo ango lomjo sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'ho, hofiko olo ango wopingo losomo mthupekuji wom-ehu'mmokwojantifeho.

Jisas yo'mayo tango engo'njo i'mofapone so'no ulimentisofoho.

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Jisas hwofiki'nyo Oulif sopo nohumentanngki kakoe inomokomoyo sohwanne'no nu'mantifi hofiko'nohino nohumantifi ulimentohofi, Oso hungkuno nalohinoso sikuno ntisomo i'mofaponeto. Kiko asomo piso sohontalaho. Sikuno moi'wo imo'none so'nji simo'mo peho imo'noneto. Nakwo oso sikuno so'no huno pipi nayoneto.

⁴ Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ulimnto, Ito'no uhwontohumamno. A'amu sekumo hwasyo hon+ngkanomo ipemotasewofitoho.

⁵ Hwangku a'amu pi'n'ingo engo i'mofap+kuji hof+ko nje yofe nt+kuji ole sel+fitnnefoho. Ngko Kilais hwo'nyoho. An+tu n+hwosopo'mentiso hwo'nyoho. Ose sel+fijosos a'amu pi'n'ingo hof+ko hongkunomo in+ngkafitnnefoho.

⁶ Sekwo ikujoho fongki'nyo'ne hungkuno upa'n'ingkuji iyoho senyo'eno. Ikujoho fongki'nyoso i'mofapososo s+kuno moi'wo mmo'nyofoho.

⁷ Hwangku a'amu temtifo kengo sohwanji temtifo nom'ne sohwanji hof+ko ikujoho fongki'n+fitnnefoho. I, a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'n+fitnnefoho. Ango kengo kengo sopo mijoho engo i'mofapososo nom'ne ango kengo kengo sopo hwaho hwom+hwo mj+m+wenefoho.

⁸ Olo tango we'eso emayofoho. Tango m+kun+mpososo t+fi no'mo weho.

⁹ Osohonta a'amuso noset+maf+kuji tohino nosejap+kuji nofonjasehufitnnefoho. Hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no simeho tohino m+kun+mposo umnonefoho. Hwap+ngoso sekwo nje a'amu sokune'efoho.

¹⁰ Hohosohonta hwe moya'mi pi'n'ingo engo An+tumne'no simeho hi'ntnnono unyoso noho'naof+kuji hof+ko a'amu somne'no hungkuno wonyoso tokoyo'ofo ifitnnefoho. Hof+ko hi hof+ko a'amumne'no mangohwa imo'n+fitnnefoho.

¹¹ Osohonta a'amu pi'n'ingo hwasyo hungkuno'njo lut+hwa+f+kuji a'amu hon+ngkano hwasयो ipemotawofitnnefoho.

¹² Yahino wonyo m+kun+mposo imo'n+ngkuhwosi a'amu nom'ne somne'no hitoho ulofoso noho'napitnnefoho.

¹³ I, a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontan+ngkuhwosi s+kuno ae'uyo imo'nososo An+tu kako oso huhwo sohomo ut+manefoho.

¹⁴ An+tu a'amumo mokosyohumayo hungkuno wop+ngoso angomeemo lut+hwa+fijosos a'amu hopi'nono nupa'n+ngkuji humentan+ngkuji s+kuno moi'wo imo'nyoso i'mofaponefoho.

*Hwahoponjo an+tu hwasyo sohwoe huyo'mango wonyo sohwo i'mofaponefoho.
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)*

¹⁵ Hohosohonta sekwo hwahoponjo an+tu hwasyo sohwoe huyo'mango n+hu'no wonyo sohwo An+tu ye tajo angos Jelusalem sopo uhwon+fitnnefoho. Nuhwon+ngkuji yomo engo ikuji youwo youwo l+fitnnefoho. Olo hilo so'no hohonta Ntaniyel hwe fihumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwo l+mentisofoho. A'amu olo hungkuno loso atofo loso sohwo huno ito'no wosya+f+syono.

¹⁶ Ose uhwon+ngkuji youwo l+kuji a'amu hwaho Jutiya sopo humunyoso hof+ko hwo+f+ki'nyopono hiyaso komo'nos+fitnnefoho.

¹⁷ Hwe fihwo antifepe humaso sohwo kako hwahopo p+wel+ikofaohwosi kakoe ho'yango angos mta'ni moswomanehoho.

¹⁸ A'amu syoho'mo lohofontoso sohwo kakoe angopo nta'ni ife womamo lososo momawenefoho. O'o, le'mo'nohimi lohofonefoho.

¹⁹ Oso s+kuno somo moya'mi simeho'njo sofani mehomi we'e amno unyo sofantne'no ngko hitoho ntokwoho. Hwap+ngoso oso s+kuno homo somo olo hwaho lopo tango m+kun+mposo i'mofap+hwsos An+tu ye simeho tohinoso oso hwe moya'mi somo u'manefoho.

²⁰ Olo s+kuno hiyaso le'mofone'ne wososo s+kuno meeofoso so'nji i'mofaposo'manji sekwo le'mofoso pipilo. S+kuno iyoho humayo so'nji i'mofaposo'manji le'mofoso pipilo. Oso'no sekwo Mpohumo jomo ul+kuno. S+kuno meeofosomo iyoho humayo somo imo'n+ngkuhwoloho. Oso'no Mpohumo jomo ul+kuno.

²¹ Oso s+kuno somo tango m+kun+mposo wo'nnyofoho. Hwaho songo imo'n+mentiso sohonta mj+mo'n+m+wentos olohonta tango oso pa'nyoso mmo'nyofoho. Hwangku tango apa'nohinoso ose'ne'maho.

²² Oso s+kuno tohino mayo somo An+tu kako t+fo mmokiyo'manji a'amu hopi'nono poyo nto imo'n+fijos'nesohilo. I, oso'no An+tu kakoe a'amu uhwosopo'mentiso somne'no huno syaf+sy+hwsos s+kuno oso tohino mayo so'no t+fo imokonefoho.

²³ Hohosohonta hwe fihwo ole noselonefoho. Uhwon+mno. Kilais olopo humaho. Ou, Kilais oso nampo humaho. Ose sel+kujo'no sekwo hof+ko hongkunomo t+fi in+ngkayo'eno.

²⁴ Osohonta a'amu fihwa ngko Kilais hwo'nyoho loso sohwanji a'amu An+tu ye hungkuno hwasyo luthwayo sohwanji i'mofap+kuji yo'mayo wonyolangkafosos yamofos sekumo eset+hwa+fitnnefoho. A'amu An+tu ye hungkunomo min+ngkayo'njos hopi'nonohinoso oso hisofe hungkunomo in+ngkafitnnefoho. I, An+tu ye a'amu neso

hungkuno hwasoyomo un'ingkwant'ifit'ikeno likuji yo'mayo wonyoangkafoso yamofu eset'ihwafitnnefoho.

²⁵ Olo yo'mayo hilo so'no nto selohefoho. Oso'no yo'mayo uhwon'ifijo so'no huno ito'no seyonefoho.

²⁶ Oseso hof'iko sekumo ole sel'ifitnnefoho. Uhwon'mno. Kilais kako a'amu ane nampo humaso lohunonoho. Ose sel'ikuj'o'neso sekwo muhwonafitnnehofo. Ou, hof'iko ole sel'ifitnnefoho. Uhwon'mno. Kilais kako olo ango lomo humaho. Ose sel'ikuj'o'neso oso hungkuno somo sekwo in'ingkakutoho.

²⁷ Emta'm'ingo mofehi'nyo sapiso mo'mta'ni yonteso mofehi'nyo n'ingku'n'ingkiso so'mo posomjiyohosawowo'n'ingkiso hopaso A'amufe Hwomu sohwo oso pa'nyo noponefoho.

²⁸ Ose ulonto pahnn'mo hungkuno ul'imento, A'amu poyo pe'nyo sohwoe pijafu wo'nnyo sopo y'ihufu aji'mango oso hopo sopo nop'ikuj' uhu'mokufitnnefoho.

Hwangku A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ Oso tango hiso moi'wo imo'n'ingkuhwoso'no mofehi'nyo n'ihu'no komo'no s'ikwo'mno imo'n'ingkuhwoso'no hamno majo'njo ihwosi hntokwaliyo not'ihwo'meeofonefoho. Yo'mayo ahwomomjo hntokwaliyo yomo yomo yahon'ingkuhwosi uhwon'ifitnnefoho.

³⁰ A'amufe Hwomu sohwo pone so'no ahwomomo yamofu i'mofap'hwoso'no a'amu hwahoponjo humalofoso nuhwon'ingkuji humotaho l'ifitnnefoho. Osohonta uhwon'ifijoso A'amufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe yokumpohn'nyo engo'nji pomponaho engo'nji pontan'ingkuhwosi uhwon'ifitnnefoho.

³¹ Hohosohonta kounoho yoka engo ho'n'ingkuhwosi An'itu kakoe a'amu ahwomomjo somo uhwaj'ihwosi ango'meemjo a'amu uhwosopo'mentiso somo nuhu'mokonefoho. Hwaho ae efohoto'nawojo'meemjo m'ihwofojonefoho.

Iyoswo uyon'mofu somo uhwon'ingkuji huno ole waseyono jefu iyo'nefoho.

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² Sekwo iyo mijisiyo somo uhwon'mno. Uyon'mofoswo uhwon'ingkuji jefu uy'imonte'nefoho wolant'ifeho.

³³ Oso pa'nyo yo'mayo so'no seloheso uhwon'ingkuji huno ole waseyono. Kakoe s'ikuno nto i'mofapohoho. Kako hoku'yopo lohokwoho. Huno ose waseyono.

³⁴ Hungkuno nehopi wasel'monne'no yohono. Hwe moy'a'mi olo hwaho lopo ne'no nohumentan'ingkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.

³⁵ Olo ahwomom'ni hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nyo'njo. Ne'no nowent'ihwonefoho.

Hwe fihwo oso mofehi'nyo so'nji s'ikuno so'nji huno muyofoho.

(Mak 13:32-37; Luk 17:30, 34-36)

³⁶ Oso s'ikuno somne'no nakwo huno monayofoho. A'amu ahwomomjo sohwanji ngko'nji huno monayofoho. O'o, Mpohwo An'itu kako'nohuni huno uyalofoho.

³⁷ Oso a'amu hohonta N'wa'nji humamotofoso kako yofayokinomo humentiso sohonta yo'mayo yahino imotofo pa'n'ingoso sekwo yontan'ingkuji A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.

³⁸ Hohonta mijo a'amu somo muhulo'mentiso sohonta hof'iko wopayo'nji mijo'nji n'ifitnneso ape mapitnneso m'j'm'wentan'ingko'fi N'wa kako yofayokinomo humentisofoho.

³⁹ A'amu hiso yo'mayo so'no huno mosyaf'isiyo'njo yont'ifi nohumentan'ingko'fi mijo muhulofahon'ingki pe'n'imentohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu huno mosyaf'isiyo'njo yontan'ingkuji A'amufe Hwomu komo'no noponefoho.

⁴⁰ Oso hohosohonta hwe hufa'u syohopo lohofontan'ingkohosisi An'itu anga'nohinohumo nut'mahwosi nom'nehumo nul'iko'manefoho.

⁴¹ A'amu hufa'u fa'u wopayo sihu kolofontan'ingkohosisi An'itu nom'nimo ut'mahwosi nom'nisi wohumamontonoho.

⁴² Oso'no sekwo ito'no fohontohumantokuno. Oso s'ikuno sekwoe Hwe Engo sohune'no ito'no fohontohumantokuno. Oso s'ikuno sekwoe Hwe Engo sohwo pone so'no sekwo huno maseyofoho.

⁴³ Sekwo olo so'no huno f'isyaf'ihupmno. Hwe fihwo kakoe angomo humahwosi a'amu nom'neso kakoe ho'yango hufu iyo'ne'ent'ifi s'ikuno somne'no huno uy'ihwoso'no kako t'mo wohontohumantonoho. Nohontohumentan'ingkuhwosi a'amu kakoe angomo maswonehoho.

⁴⁴ Oso'no sekwo soku sikuno engolopohamo ito'no fesyohumantokuno. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni sikuno sekwo huno mosyofisyomokosyohumentan'ngkujo somo wopmonnoho.

Syoho ulohofiyu wop'ngo sohwo'nji wonyo sohwo'njiye pahnn'imo hungkunofoho.
(Luk 12:42-46)

⁴⁵ Syoho ulohofiyu huno wop'ngo'jo sohwo t'hwolo. Olenoho. Oso hwe huhwo sohomo kakoe hwe engo sohwo ulonteso, Kiko nje a'amu syoho ntohofiyu somo uhwontohumaho. Ose lonto uhwosopeehon'ngki kako a'amu somo mokosyohumanto wopayo uy'imojo hweho.

⁴⁶ T'fi sohonta syoho ulohofiyu wop'ngo sohwoe hwe engo asomo poso sohonta kako syoho wop'ngo mokosyohumentan'ngkuhwosi uhwon'ngkuhwosi oso syoho ulohofiyu sohwo simeho wop'ngo umo'n'intonoho.

⁴⁷ Ngko hungkuno nehopi wasehmonne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe yo'mayo hopi'nonohinosa olo syoho ulohofiyu huhwo sohomo enjwa'mo woho'nahumntonoho.

⁴⁸ I oso'no, oso syoho ulohofiyu huhwo sohwo kakoe huno ole wosyafihu'mntonoho. Nje hwe engo sohwo kako asomo komo'no maponehoho.

⁴⁹ Ose syafisyahon'ngkuhwosi kakoe syoho ulohofiyu sohomo uhwontohumayo ikujoho fonj'hwosi a'amu mijo yokumpohn'nyo nont'fi nonilohof'wo'n'ngkohoho so'nji wopayo'nji mijo'nji wan'intonoho.

⁵⁰ Oso syoho ulohofiyu sohwo ose yoso'manji kakoe hwe engo sohwo sikuno fihumo syoho ulohofiyu sohwo kako huno mosyofisiyo'njo yo'mayo ito'no mesyohontohumentan'ngkuhwosi asomo wapmmntonoho.

⁵¹ Poso sohonta syoho ulohofiyu huhwo sohomo tohino m'kun'imposo uy'hwosi a'amu hwasyo hungkuno'njo so'nji uhmajoso sopo hof'iko hul'ngkwajingo ifaloho'n'ngkuji humotaho engo l'fitnnefoho.

25

Moya'mi aho hopi'nohino sofamne'no pahnn'imo hungkunofoho.

¹ Jisas kako a'amu somo ole ulimento, Hohosohonta An'itu a'amumo mokosyohumayo so'no olo pa'nyofoho. Hwe fihwo kako ape woma'mo lonto pmentisofoho. Moya'mi aho hopi'nonohino sofa wopayo engo nyo'ne'ent'fi hof'ikoe sikiloho nomant'fi hwe sohomo ufohon't'mano lont'fi umentohofoho.

² Oso moya'mi aho hopi'nonohino hof'iko sofa aho fehohnjo huno anefafoho. Aho fehohnjo huno'njofafoho.

³ Oso moya'mi huno'maso sofa hof'iko sikiloho'nohino motawent'fi mijo'nji momotawomentohofoho.

⁴ Moya'mi huno'njo sofa hof'iko sikiloho motawent'fi mijo nom'ne so'nji motawomentohofoho.

⁵ Oso hwe ape mayo'ne sohwo komo'no mape'njo yahon'ngki saho fosyawo'mentohofoho.

⁶ Saho fosyowentan'ngkofi kuntoliyo sopo joho ole ho'n'imento, Hwe ape mayo sohwo nto pohoho. Sekwo toho'nji ufohon't'mamno.

⁷ Ose ho'n'ngkahan'ngki moya'mi hopi'nonohino sofa nol'kafont'fi hof'ikoe sikiloho ito'no esyohumamentohofoho.

⁸ Moya'mi huno'maso sofa moya'mi huno'njo sofamo ul'mentohofi, Sekwo sikiloho mijo hmnonejapmno. Nakwoe sikiloho s'impe'nalofoho.

⁹ Ose ulahon'ngkofi moya'mi huno'njo sofa ole ul'mentohofi, Nakwoe sikiloho'nji sekwoe'nji mijo hopo'maho. O'o sekwo nowekuji ho'yango ango mta'ni sekwo'ne mijo mpopmno.

¹⁰ Ose ulahon'ngkofi moya'mi huno'maso sofa mijo mpe'no wentan'ngkofi oso hwe ape mayo sohwo nopahon'ngki moya'mi ito'no humesyohumantohofoho sofanji angomo wopayo engo wonano lont'fi swont'fi hoku'yo n'hu'nahone pijwahumentisofoho.

¹¹ Hwangku sohonta moya'mi nom'ne sofa i'mofapont'fi ul'mentohofi, Hwe Engofo, hano fonehwosampoho.

¹² Ose ulahon'ngkofi hwe ape mayo sohwo ul'imento, Ngko sekune'no huno maniyohoyohoho. Ose ul'mentisofoho.

¹³ Jisas ose ulonto ul'imento, Sekwo ito'no fohontohumamno. Sekwo oso sikuno somne'no huno maseyohoyohoho.

Syoho ulohofiyu sohwa hamniyoho mokosyohumayo'ne pahnnimo hungkunfoho.
(Luk 19:11-27)

¹⁴ Anitu a'amumo mokosyohumayo sohonta olo pa'nyofoho. Hwe fihwo hano emayo'ne kakoe ango uliko'ma'mo lonto kakoe syoho ulohofiyu somo kakoe ho'yango yo'mayoso mokosyohumayo'ne umentisofoho.

¹⁵ Hofikoe yahino so'no syafisyonto kakoe hamniyoho yano ulohmentisofoho. Nom'nehumo *faif tausen* (5,000) kina uy+mentisofoho. Nom'ne sohomo *tu tausen* (2,000) kina uy+mentisofoho. Nom'nehumo *wan tausen* (1,000) kina uy+mentisofoho. Ose uyonto umentisofoho.

¹⁶ Oso syoho ulohofiyu *faif tausen* (5,000) kina ma'mentiso sohwo komo'no nowento oso hamniyoho so'nji syoho engo yonto *faif tausen* (5,000) kina nom'ne ma'mentisofoho.

¹⁷ Syoho ulohofiyu nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentiso sohwo kakoe hamniyoho nomanto oso'nji syoho engo yonto nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentisofoho.

¹⁸ I, oso'no oso hwe *wan tausen* (1,000) kina ma'mentiso sohwo kako hamniyoho nomanto pi'n+momo ijopijisyonto kakoe hwe engo sohwoe hamniyoho hwahomo hiyaso ho'nahumentisofoho.

¹⁹ Sikuno pi'n+ngo engo memjaofahon+ngki oso syoho ulohofiyu sofe hwe engo sohwo asomo noponto oso hamniyoho umentiso so'no hungkuno ulimo lonto pmentisofoho.

²⁰ Syoho ulohofiyu *faif tausen* (5,000) kina ma'mentiso sohwo nom'ne *faif tausen* (5,000) kina so'nji motaponto ulimento, Hwe engofo, oso *faif tausen* (5,000) kina ntapmentohino so'nji ngko syoho engo yonji nom'ne *faif tausen* (5,000) kina ma'mentohefoho. Oso'no *ten tausen* (10,000) kina olopo weho.

²¹ Ose ulahon+ngki hwe engo sohwo ulimento, Kiko nje syoho ntohofiyu wop+ngo hwasoho. Kiko syoho wop+ngo yonji syoho ito'nohini mokosyohumawo'n+ngkino hwasoho. Kiko olo syoho we'e lomo wop+ngo mokosyohumawo'n+ngkino so'no ngko nom'ne syoho engo mokosyohumayo'ne wokijapmmonnoho. Kiko ngko'njopo nopohoji ngko'nji s+monyo uyaho.

²² Ose ulahon+ngki syoho ulohofiyu *tu tausen* (2,000) kina ma'mentiso sohwo nom'ne *tu tausen* (2000) kina so'nji motaponto ulimento, Hwe engofo, oso *tu tausen* (2,000) kina ntapmentohino so'nji ngko syoho engo yonji nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentohefoho. Oso'no *foua tausen* (4,000) kina olopo weho.

²³ Ose ulahon+ngki hwe engo sohwo ulimento, Kiko nje syoho ntohofiyu wop+ngo hwasoho. Kiko syoho wop+ngo yonji syoho ito'nohini mokosyohumawo'n+ngkino so'no ngko nom'ne syoho engo mokosyohumayo'ne wokijapmmonnoho. Kiko ngko'njopo nopohoji ngko'nji s+monyo uyaho.

²⁴ Ose ulahon+ngki syoho ulohofiyu *wan tausen* (1,000) kina ma'mentiso sohwo noponto ulimento, Hwe engofo, ngko huno moi'wonoho. Kiko hwe yokumpohn'nyo hwasoho. Nom'ne sohwa syoho hulontife somta'ni wopayo mawo'n+ngkino hwasoho. Nom'ne sohwa ufongoe fisosomokaofont+ifeso kiko neso nomehu'meesyonji mawo'n+ngkino hwasoho.

²⁵ Oso hiso'no huno niyahon+ngki iyoho nn+ngkahon+ngki jije hamniyoho nomotawenji hwahomo hiyaso mokosyohumamentohefoho. Uhwonyo. Olo jije hiloso kakwosi maho.

²⁶ Ose ulahon+ngki hwe engo sohwo ulimento, Kiko nje syoho ntohofiyu wonyo hwasoho. Kiko piso'mo'nyo'njo hwasoho. Ngko nom'ne sohwa syoho hulontife so'nji nom'ne sohwa fisosomokaofont+ife somta'ni mawo'n+ngkohe so'no huno nto kiyohoho eso nto ntohino.

²⁷ I, oso'no nje hamniyohoso kako a'amu hamniyoho mokosyohumayo sohwafe angomo moho'nani'siyonjo peho'no imentohinoto. Ho'nosyontentesi nopm'mo nje hamniyoho so'nji nom'ne we'e so'nji nomahm'mnesohilo.

²⁸ Ose ulonto ulimento, Olo hwe lohwoe *wan tausen* (1,000) kina nomaf+kuij oso hwe *ten tausen* (10,000) kina mokosyohumasoso sohomo umasy+mno.

²⁹ Hwap+ngoso ole, a'amu yo'mayoso ito'no mokosyohumawo'n+ngkohoho somo ngko nom'ne pi'n+ngo engoso uy+monnoho. A'amu yo'mayoso ito'no momokosyohumayo'njo yontoso sohuma'ti oso yo'mayo we'e kako mokosyohumasoso ngko woma'monnoho.

³⁰ Olo syoho ntohofiyu wonyo sohomo sikwo'mjoho hohnta'ni meho'naopmno. Osopo a'amu hul+ngkwajingo ifaloho'n+ngkuji humotaho engo l+fitnnefoho.

A'amufe Hwomu sohwo a'amu hopi'nonohino somo yano ilofonefoho.

³¹ A'amufe Hwomu sohwo yofe engo hwofilo'nnyo'njo sohwo kakoe a'amu ahwomomjo so'nji poso sohonta kako hwe engo sohwoe epohumayo wonyoangkafo sopo humanefoho.

³² Osoyohumayopayopa'nyosohwoa'amu hopi'nonohinoso uhu'mokahon'ngkuji kako hwe yahu mokosyohumayo pa'nyosohwo a'amu somo yano ilofonefoho. A'amu yahu *sipsip* pa'nyo somo kengopo uhwahj'hwosi a'amu yahu *meme* pa'nyo somo kengopo uhwajonefoho.

³³ Yahu *sipsip* somo kakoe aho angahohnta'ni uhumaj'hwosi yahu *meme* somo kakoe aho hwonamonyo hohnta'ni uhumajonefoho.

³⁴ Oso hohosohonta hwe yofe hwofilo'nnyo'njo sohwo a'amu aho angahohnta'ni humalofo somo ole ulonefoho. Nje Mpohwo yo'mayo wop'ingo sejape so'no sehwsopomentiso soku, hohonta hwaho songo mt'i'mokumentiso sohonta olo ango yo'mayoso Mpohwo sekumne'no yahumentisoso nop'ikujimapmno.

³⁵ Hwap'ingoso ngko mijoho nyahon'ngki wopayo ntapmmentohofofoho. Ngko mijo'no n'imo'n'ngkahon'ngki mijo ntapmmentohofofoho. Ngko ango kengopo nta'ni pahon'ngko sekwo ngkimo sekwoe angomo ipen'motapont'fi wop'ingo n'mokosyohumamentohofofoho.

³⁶ Ngko hwap'ife ane nohumentan'ngko sekwo yo'mayoso ntapmmentohofofoho. Ngko mnokino'nji nohumentan'ngko sekwo wop'ingo n'mokosyohumamentohofofoho. Ngko impo'angomo nohumentan'ngko sekwo nohonapmmentohofofoho.

³⁷ Ose ulahon'ngkuhwosi a'amu wop'ingoso ole ul'fitnnefoho. Hwe Engofo, ntohontalo. Kiko wosopayo mijoho nyahon'ngki nakwo wosopayo kijapmment'hwoneso, ntohontalo. Kiko mijo'no kumo'n'ngkahon'ngki nakwo mijo kijapmment'hwoneso.

³⁸ Ntohontalo. Nakwo ango kengoponta'ango hwsosimo kohonontani nakwoe angomne'no ipekumotament'hwoneso, kiko hwap'ife yo'mayoso ane nohumentan'ngkini ntohonta kijapmment'hwonet.

³⁹ Ntohontalo. Kiko mnokino'nji impo'angomo humentan'ngkinoso ntohonta kohonment'hwonet. Ose ulohon'fitnnefoho.

⁴⁰ Hwe yofe engo'njo sohwo ulonefoho. Ngko nehopi wasel'monne'no yohono. Yo'mayoso nje a'amu yofe engo ane'njo somne'no uloho'mentohinoso ngkine'no imentohinofoho.

⁴¹ Ose ul'hwosi a'amu hwonamonyo hohnta'n'ingo somo ulonefoho. Sekwo wonyo soku, mpan'imno. An'itu sekumne'no s'mano hintotohino umnalofoho. Sekwo ngkimo nt'iko'maf'ikujiso toho ne'no sijalokunjoso Mpohwo kako Seten'nji kakoe a'amu so'ntnne'no ho'nahumentiso somo fi'wan'imno.

⁴² Hwap'ingoso hohonta ngko mijoho nyahon'ngki wopayo montape'njo imentohofofoho. Mijo'no n'imo'n'ngkahon'ngki mijo montape'njo imentohofofoho.

⁴³ Ngko ango kengopo nta'ni pahon'ngko sekwo ngkimo ango mantape'njo imentohofofoho. Ngko hwap'ife manji'mofo ane nohumentan'ngko sekwo sekwoe yo'mayoso ntapmmentohofofoho. Mnokino'njo nohumentan'ngko impo'angomo nohumentan'ngko sekwo monohonayo'njo imentohofofoho.

⁴⁴ Ose ulahon'ngkuhwosi ul'fitnnefo, Hwe engofo, Ntohontalo. Kiko mijoho'nji mijo'tnno nokumo'n'ngkahon'ngki, kiko nom'ne angopo nta'ni ponji, kiko hwap'ife ane hwo, mnokino'njo hwo, kiko impo'angomo nohumentan'ngkini nakwo wop'ingo makilohofe'njo ntohonta iment'hwonet.

⁴⁵ Ose ulohon'ngkahon'ngkuji ole ulonefoho. Ngko nehopi wasel'monne'no yohono. Nje a'amu yofe engo ane'njo somne'no yo'mayoso mulohofe'njo imentohofoso ngkine'no mantohofe'njo imentohofofoho.

⁴⁶ Ose ulahon'ngkuhwosi a'amu hiso nukuji hof'ikoe wonyomne'no tohino engo ne'no nomapitnnefoho. I a'amu wop'ingoso hof'iko ango wop'ingo sopo i'mofahokujigolopohamo songo ne'no nohumantokutnnefoho.

26

Hwe engo sohwa Jisas'imo fonjosyane'ent'fi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53)

¹ Jisas oso hungkuno hopi'nono moi'wo ulonto kakoe inomokomoyo sohwaro ulimento,

² Sekwo huno moi'wonoho. S'ikuno hufa'u memjaof'hwoso'no An'itu Kako A'amu Is'rael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf'isiyo S'ikuno Engo * i'mofaposo sohonta

* **26:2:** Oso s'ikuno s'imo'moso hwaho Ijip sopo a'amu ahwomo mta'angoso mehomi tis'imaso somo poyo imokumentisofoho. Oseso a'amu Is'raeliso yahu *sipsip* hon'iyoso hof'iko mit'ipit'ihwayo'nji hoku'moponjo iyo fih'hofaki'nnyo'nji osomo uloho'mentohofofoho. A'amu ahwomo mta'angoso oso homo somo uhwononto uyakolo'mentisofoho. Oso s'ikuno somne'ne An'itu Kako A'amu Is'rael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf'isiyo S'ikuno Engo li'wo'n'ngkuh'hwonefoho.

A'amufe Hwomu sohomo iyo hwojiyafi'ku'nnyo somo wofonjinto'ofosyantifeho. Ose ulimentisofoho.

³ Hohosohonta hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Isilael sohwafe hwe engo sohwanji hwe yofe hwofilo'nnyo tajo ango syoho'njo Kaiyofas oso hwoe ango somo uhu'mokumentohofoho.

⁴ Osopo nuhu'mokontifi Jisasimo hiyasomo aho kehwasi wofonjosyano limentohofoho.

⁵ Ole hnnimentohofi, Olo hiloso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo osomo wopayo engo nontanngkuji Jisasimo aho kehwaso'no nonahonngkuji a'amu hofiko nakumo ikujoho nafongkupitnnoho. Oso hiso'no Sikuno Engo homo somo nakwo Jisasimo aho mokanehwono. Ose hnnimentohofoho.

A'musi Jisasiye mnokinopo hwone mijo akino'njoso usohumentisofoho.

(Mak 14:3-9; Joun 12:1-8)

⁶ Jisas kako Saimouniye ango Mpetani osopo humamentisofoho. Saimoun huhwo sohwo a'apaho uyo wonyo'njo hweho.

⁷ Osopo Jisas nohumentanngki a'mu anga'nohinisi Jisasimo nu'manto kako sojo ahwone hwone mijo akino wonyoangkafo'njo hamniyoho yokintahopo'njoso nomotaponto Jisas epohumayo sopo nohumentanngki kakoe mnokinopo mijoso usohumentisofoho.

⁸ Ose yahonngki inomokomoyo sohwa nuhwonontifi simeho tohino umnngkahonngki hnnimentohofi, Olo a'mu losi mijo siki peho'no sisoyoho.

⁹ Oso mijo wonyoangkafoso a'amu nakumta'ni mpe nalohofontifijontentesi nakwo hamniyoho engo nomehwasi a'amu ho'yango umofonyo iwo'nngkohoho somo uyihwanesohilo.

¹⁰ Ose hnnngkahonngkofi Jisas hofikoe hungkunomo huno uyahonngki ulimento, Sekwo a'mu losimo simeho tango peho'no uyalokwofo. Kako ngkimo wopingo ntahokwoho.

¹¹ A'amu umofonyo iwo'nngkohofoso sekwo'nji engolopohamo ne'no humawo'nngkohofoho. I, oso'no ngko sekwo'nji humaleso sikuno moi'wo we'nenepi umonimontonoho. Oso'no a'amu ngkimo wopingo ntahofone sikuno pi'nngo mauyoho.

¹² Oso a'musi kako nje a'apahopo hwone mijo ehantohofisoso kako nakwoe yahino a'amufe pijafo ito'no yasyiwo'nngkuhwone hopaso ehantohokwoho.

¹³ Hungkuno nehopi waselimo, Ango yawojo/meemo nje hungkuno wopingo a'amu somo ulifijo so'no olo a'mu losi ntahofiso so'nji ulifitnefoho. Oso'no a'amu pi'nngo engo olo a'mu losimne'no syafihupitnefoho.

Jutas hwe engo sohwaso Jisasimne'no ulimne'ento hungkuno ho'nahumentisofoho.

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwa anga'nohino sohwo kakoe yofe Jutas Isikaluyout. Oso hwe huhwo sohwo hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwaso nu'manto

¹⁵ ulimento, Ngko sekumo Jisas sejapmme so'no sekwo peho wontopantifito. Ose ulohonngkahonngki ulimentohofi, Nakwo hamniyoho sojo teti (30) wokijopantanoho. Ose ulontifi hamniyoho uyimentohofoho.

¹⁶ Oso hohosohonta Jutas Jisasimo utihwamne'ento honngkano imofo'ne syofisyoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo osomne'no wosopayo nimentohofoho.

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30)

¹⁷ Sikuno Engo uhwonimotofo simo'mjo somo a'amu Jutas wopayo nom'ne kengo niwo'nngkohoho so'no Jisasiye inomokomoyo sohwa kakimo nu'mantifi ulimentohofi, Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo osomne'no wopayo naneso ntimo esyohumanehwono.

¹⁸ Ose ulohonngkahonngkofi Jisas ulimento, Sekwo antime engo somo nukuji hwe fihumo nu'mafikujji ulimno. Nakwoe hwe engo hungkuno mesyolonetihwawo'nngkiso sohwo ole nalohoho. Nje sikuno mofoneponoho. Ngko nje inomokomoyo sohwanji Sikuno Engo somne'no wosopayo jije angomo wonontane'no yihwono.

¹⁹ Ose ulahonngki inomokomoyo sohwa Jisasiye hungkunomo inngkawentifi Sikuno Engo so'no wosopayo ito'no esyohumentohofoho.

²⁰ Sikuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nohumantifi Jisas ulimento,

²¹ Hungkuno nehopi waselimo. Hwe fihwo kako olo ango lomo sekwo'nji humaso sohwo kako mango sohwafe ahomo woho'nanihumonte hweho. Tokoyo'ofu wantohomntonoho.

²² Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwafe simeho tango uyahon'ngki a'amu anga'no anga'nohino sohwa Jisasimo ulimentohofi, Hwe Engofo, ngkolaho.

²³ Ose ulahon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Hwe fihwo ngko'nji wopayo noswanomo yomaso sohwo kako ngkine'no a'amumo tokoyo'ofu uyimte hweho.

²⁴ A'amu Anituye hungkuno lutihwamotofo sohwa iyoswomo mtimokumentohofu pa'nyoso A'amufe Hwomu sohwo poyo umonimntonoho. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwafo tokoyo'ofu ntohofone sohune'no hitoho ntokwoho. Tohino engoso nomane hweho. Kona'wohi aswo momaso'njo yontentesi wopingo'nesohilo.

²⁵ Ose ulahon'ngki Jutas oso hwe Jisasimo tokoyo'ofu imentiso sohwo Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, ngkolaho. Ose ulahon'ngkahon'ngki ulimento, Kiko nto lohino. Ose ulimentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji wopayo'nji mijo'nji ae'uyo nimentohofoho.

(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)

²⁶ Hofiko wopayo nontan'ngkofi Jisas wopayo nomanto Anitumo isamayoka ulonto kutikujolo lohofonto inomokomoyo sohwafo uyonto ulimento, Oloso nje a'apahofoho. Sekwo nomafikujolo hmnimno.

²⁷ Ose ulonto kako noswanyo ipisayo mijo'nji nomanto Anitumo isamayoka ulonto hofikimo uyonto ulimento, Olo mijo loso sekwo hopi'nonohino sohwaso hmnaopmno.

²⁸ Olo nje honiyo loso a'amu pin'ngo sofe wonyo wae yasemofo'ne usohumahono. Honiyo loso Anitu'nji sekwo'nji makotiku'nyo'ne usohumahono. Nje honiyo losomo Anitu uhwon'ngkuhwosi sekwo Anitu'nji makotiku'nyoso ne imo'nyo'nefoho.

²⁹ Hungkuno waselimo. Nom'ne sikuno somo olo ipisayo mijo apa'no manimnehono. Manyo'njo nohumentanimo sikuno memjaofihwoso'no ngko sekwo'nji nje Mpohwoe ango a'amumo mokosyohumayo sopo mijo songo nonanefoho.

³⁰ Ose ulahon'ngki hofiko ta anga'no lontifi noswapontifi hwofiki'nyo Oulifine'no kotasimentohofoho.

Jisas kako Pita Jisasimne'no hwasyo hungkuno a'amu somo ulone so'no ulimentisofoho.

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)

³¹ Jisas ulimento, Olo sikwo'miyo lomo sekwo ngkimo nihwajikujolo hiyaso wahumpeentifeho. Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa ole mtimokumentohofi, A'amu yahu mokosyohumayo sohomo fonjasyikujolo'no yahu sohwa hiyaso wahumpeentifeho.

³² I, oso'no songo likahm'mo Ngkalline'no simo'mo sepo'mnefoho.

³³ Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Nom'ne sohwa hofiko ko kuhwotimopijoso ngko makuhwotimo'mnehono.

³⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno nehopi wakilimonne'no yohono. Olo sikwo'miyo lomo yihufu tosika yoka malontan'ngkuhwoso sohonta kiko ngkine'no hwasyo hungkuno hufa'u sikhune ole ulimonnoho. Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohoyo'no yihufu sohwo yoka walimntonoho.

³⁵ Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Ngko kikimne'no huno maniyohoyohoho eso mulimnehono. O'lo, ngko kiko'nji ko fonjanisiyo'manji oso hungkunoso mulimnehono. Ose ulahon'ngki inomokomoyo hopi'nonohino sohwa oso hopa ulimentohofoho.

Jisas Ngketisemani sopo humanto Mpohune'no jomo ulimentisofoho.

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Ngketisemani iyo uyo syoho sopono umentohofoho. Osopo nohumanto kakoe inomokomoyo sohwafo ulimento, Sekwo olopo fosyohumamno. Ngko oso nompono u'mo Mpohumo jomo ulimo.

³⁷ Ose ulonto kako Pita'nji Sepetiye hwomu sohwa'u'nji utimanto umentohofoho. Nowentifi Jisas simeho tango mikunimposo umentisofoho.

³⁸ Oso'no ulimento, Nje simeho tango mikunimposo'njo hwo'nyoho. Tango hiloso poyo wanimokumtolikeno. Ngko'njopo fosyohumafikujolo ngkimo nohontohumamno.

³⁹ Ose ulonto wenehwo nowento simano hwaho hohnta'ni ipitofawento Anitumo ulimento, U, nje Mpohwo, olo tohino loso nonim'mahwosi woniyakolofono. I oso hiso'no nje hunomo nn'ngkahutoho. O'lo, jije hunomnohino hmn'ngkayo.

⁴⁰ Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwafo ponu umentisofoho. Kako nu'manto uhwonimentisoso kakoe inomokomoyo sohwa saho nofosyowentan'ngkofi uhwononto Pitamo ulimento, Kiko ngkimo monohontohumayo peho'neto.

⁴¹ Sekwo ngkine'no nohontohumafikujji Mpohumo jomo ulimno. Seten sekumo yamofa selohofonoho. Sekwo wopingo'nohini uyano ko lifijoso sekwoe yokumpohn'nyo hopo'maho.

⁴² Ose ulonto Jisas apa'no we'enehwo nowento ulimto, Nje Mpohwo, olo tohino loso ngkimo manimnonehoho nningkohoho. I, oso'no nje hunomo miningkomnehono. O'o, jije hunomnohini uningkapmmonnoho.

⁴³ Ose ulonto asomo ponto uhwonmentisoso inomokomoyo sohwa timo saho uningkahonngki saho fosyowentanngkofi uhwonmentisofoho.

⁴⁴ Ose uhwononto apa'no nuliko'manto Mpohumo jomo simo'mjo ulimentiso hopasa apa'no nowento ulimentisofoho.

⁴⁵ Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwanjo sopo noponto ulimto, Sekwo saho ne'no lofosyawotofa. Upa'nimno. Nje sikuno nto i'mofapmmaho. A'amufe Hwomu sohumne'no a'amu wonyo sohwapo tokoyo'ofa nto imasofoho.

⁴⁶ Sekwo filikapmno. Wohwano. Uhwonimno. Oso hwe ngkine'no tokoyo'ofa ntoho'maso sohwo nto pohoho.

Jutas Jisasimo a'amu wonyo sohwapo uyimentisofoho.

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)

⁴⁷ Jisas oso hungkuno ulontanngki Jutas Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwo i'mofapmmentisofoho. A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Isilael hwe engo sohwanji a'amu pi'n'ngo engo itokuso'njo hosimno'njo sohwapo lutihwahonngkofi Jutas kako Jisasiyepo ipemotamentisofoho.

⁴⁸ Jutas oso a'amu sohwapo yaofa itihwayo'ne ole ulimto, Hwe sohomo nu'mahm'mo hinjoho hu'nimeso oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. Osohomo sekwo aho fikopmno. Ose nto ulimentisofoho.

⁴⁹ Oso'no Jutas Jisasi'ni humamentiso komo'no nu'manto ulimto, Nje Hwe Engofa. Ose ulonto hinjoho hu'nimentisofoho.

⁵⁰ Ose yahonngki Jisas ulimto, Kiko umonji pohino sohwo si komo'no fiyo. Ose ulahanngki hofiko Jisasi'ni aho yokumpohn'nyo ko'mentohofofoho.

⁵¹ Hwe fihwo Jisasi'ni humamentiso sohwo kakoe hwakuhwajo nomanto hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyi sohomo haloho loku'mentisofoho.

⁵² Ose yahonngki Jisas ulimto, Jije hwakuhwajo asomo foho'nasyo. A'amu fihwo kako hwakuhwajo'nji nom'ne sohwapo lofososo oso hwe huhwo sohomo hwakuhwajo'nji wolofosyantifeho.

⁵³ Kiko huno makiyoho liyohoho. Ngko nje Mpohumo jomo uli'me'no kako ahwomomjo a'amu pi'n'ngo engo nifo'mayo'ne nihwajihwonesohilo.

⁵⁴ I oso hiso'no ngko ose i'me'no a'amu Anituye hungkuno nje poyo imo'nyo so'no mti'mokumentohofa oso hungkuno ne pipi imo'ningkuhwonesohilo. O'o, nje poyo imo'nyoso oso pa'nyo umo'nimontonoho. Ose ulimentisofoho.

⁵⁵ Oso hohosohonta Jisas a'amu itokuso'njo somo ulimto, Sekwo a'amu hufo iwo'ningkiso sohune'no aho wokano lontifi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotalokwofo. Sikuno engolopohamo ngko Anituye tajo ango engo somo humanji a'amu somo Anituye hungkuno lutihwahonngko sekwo ngkimo osopo manikoso'njo iwo'ningkohofihwasoho.

⁵⁶ I oso'no a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki lutihwamotofa sohwafe hungkuno ne imo'nyo'ne so'no yo'mayo imo'ningkohoho. Ose ulahanngki inomokomoyo sohwa Jisasi'ni uliko'mantifi hiyaso humpo'mentohofofoho.

A'amu 'kaunisol' syoho'njo sohwafe pone'no nowentifi Jisasi'mne'no hungkuno limentohofofoho.

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Oso a'amu sohwa Jisasi'ni aho kentifi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo Kaiyofas oso hwoe angomne'no kemotamentohofofoho. A'amu honingkano hungkuno lutihwamotofa sohwanji a'amu Isilaelife hwe engo sohwanji osopo uhu'mokumentohofofoho.

⁵⁸ Pita Jisasi'ni ko iningkawomentisoso kakimo mufantohi'nyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo humuloho'miwesofoho. Kako Kaiyofasaye tojo somo noswonto a'amu uhwontohumayo sohwanjo sopo yo'mayo imo'nyo so'no uhwontohumamo lonto humamentisofoho.

⁵⁹ A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwanji hofiko a'amu Jisasi'mne'no hwasyo hungkuno ujiso'ne Jisasi'ni fonjosyane'entifi wotipemantifi imentohofofoho.

⁶⁰ A'amu pi'n'ingo hwasyo hungkuno'njo sohwa ko i'mofopahon'ngkofi nofon-josyane'ent'ifi hungkunoso wonyopi t'pmmntohofofoho. Hwangku ae'uyo sohwa'u i'mofaponji

⁶¹ ulimentisiyo, Olo hwe lohwo ole l'imaso hweho. An'ituye ango engoso ngko wae yahm'mo songo mol'imeso s'ikuno hufa'u s'ihune memjaof'hwoso'no ango moi'wo umo'n'montonoho. Ose l'imaso hweho.

⁶² Ose ulahon'ngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo nol'ikofalohofonto Jisas'imo ul'imento, K'iko hungkuno asomo mujo'njo peho'no yalokuno. Pipilo. Olo hungkuno kikimo kilalokusiyo losofo.

⁶³ Ose ulahon'ngki Jisas mampi'nyo humentan'ngki hwe yofe engo'njo sohwo ul'imento, An'itu songo ne'no humayo sohwo jije hungkuno kupo'nalofoho. K'iko hungkuno nehopi'nohini fonaso. K'iko Kilais, An'itu kuhwosopo'mentiso An'ituye Hwomu Ne hwasilaho.

⁶⁴ Ose ulahon'ngkahon'ngki Jisas ul'imento, K'iko nehopi ntohino. I wakil'monne'no yohono. Hwangku sohonta sekwo A'amufe Hwomu sohwo An'itu Yo'mayo Yokumpohn'nyo Hwap'ingo sohwoe aho anga sohohta'ni humentan'ngkuhwosi uhwon'fitnnefoho. Kako himo ahwomo mta'ango sopo nohumahwosi p'hwoso'no uhwon'fitnnefoho.

⁶⁵ Jisas ose ulahon'ngki oso hwe tajo ango syoho'njo sohwo s'imano hintotohino umn'mentiso so'no kakoe manji'mofo we'ene sis'impento ul'imento, Kako An'itune'no sitofu ulohoho. Nakwo nom'ne a'amu Jisas'imne'no hungkuno jo'neso johu peho'no ulanehwono. O'lo, sekwo kakoe hungkuno somo nto upa'n'ngkohoho.

⁶⁶ Sekwo huno pipi seyohoho. Ose ulahon'ngkahon'ngki ul'imentohofi, Kako wonyo imaso hweho. Kako poyo umo'nono.

⁶⁷ Ose ulont'ifi Jisas'iy'e s'imo'mangopo me mijo uyati'mofont'ifi fongku'mentohofofoho. A'amu fehohnjo nufonjont'ifi

⁶⁸ Ul'imentohofi, K'iko Kilais sohwo An'itu hungkuno kijopahon'ngki li'wo'n'ngkino hwosi, t'hwu kufonjohoho. Noho fonaso. Sitofu ose ul'imentohofofoho.

*Pita Jisas'imne'no hwasyo hungkuno, Ngko huno maniyohoyohoho ul'imentisofoho.
(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)*

⁶⁹ Pita angkuhwafo ponjo tojo somo nohumentan'ngki hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyosi nu'manto ul'imento, K'iko huhwosi Jisas hwaho Ngkalili mta'ango sohwo'nji humawo'n'ngkino hwasoho.

⁷⁰ Ose ulahon'ngki a'amu hopi'nono nuhwon'ngkahon'ngkofi Pita ul'imento, Awonoho. Olo hungkuno ntohino loso'no ngko huno maniyohoyohoho.

⁷¹ Ose ulonto kako noswonto kontolompo'ango somo nohumentan'ngki nom'ne a'mu syoho ulohofiyosi Pitamo uhwononto hwe sohwo ul'imento, Olo hwe lohwo Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo'nji humawo'n'ngkiso hweho.

⁷² Ose ulahon'ngki Pita apa'no yofe hiyaso yonto ul'imento, Nehopi yokintahopono lohono. Ngko oso hwe sohwo huno maniyohoyohoho. Ose ul'imentisofoho.

⁷³ We'ene'ni a'amu fehohnjo likofohumamentohofu oshwa Pitamo nu'mant'ifi ul'imentohofi, Nehopi kil'hwono. K'iko hof'iko'njo mta'ango hwasoho. Jije mampahoso Ngkalilinta'ango pa'n'ngo ho'n'ngkohoho.

⁷⁴ Ose ulahon'ngkofi Pita hungkuno yokumpohn'nyo ul'imento, Ngko hwasyo hungkuno seli'meso An'itu tohino wontapono. Oso hwe sohwo ngko huno maniyohoyohoho. N'ihu'no nehopi lohono. Ose ul'imentisoso tosi'ka yoka l'imentisofoho.

⁷⁵ Yoka lahon'ngki nupa'nonto Pita hungkuno Jisas ul'imento so'no huno syaf'ihu'mentisofoho. Hungkuno ole ul'imento, Y'hufo tosi'ka yoka molontan'ngkuhwoso sohonta k'iko ngkine'no mango hufa'u s'ihune ole wal'monnoho. Ngko Jisas'imne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohoho'no y'hufo sohwo yoka wal'montonoho. Pita kako huno ose syaf'syonto mempono swonto kakoe yahino wonyo so'no s'imeho tango m'kun'imposo uyahon'ngki humotaho engo ne'no l'imentisofoho.

27

*A'amu Pailot'iyepono Jisas'imo ipemotawomentohofofoho.
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Joun 18:28-32)*

¹ Im'ingo ne so'nji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Juta sofe hwe engo sohwanji Jisas'imo fonjosyane'ent'ifi hungkuno l'imentohofofoho.

² Jisas'imo aho kent'ifi ahwomo nano kilofont'ifi hwe engo hwaho mokosyohumayo Pailot oso hwoepono ipemotawomentohofofoho.

Jutas poyo pe'nimentisofoho.

(Apusel sohwife Syoho 1:18-19)

³ Jutas kako Jisasimo tokoyo'ofu uloho'mentiso sohwo uhwon'mentisoso hofiko Jisasimo tohino uyantifi yahon'ngkofi uhwononto kako simeho tango uyahon'ngki huno ole syafihu'mento, Wonyo imalefoho. Ngko oso hamniyoho sojo *tet*i (30) ma'maleso asomo uyimo. Ose ulonto kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutas sofe hwe engo sohwanjimo uyonto

⁴ ulimento, Ngko wonyo imalefoho. Ngko hwe wonyo ane sohomo setihwamale sohwo wape'nimontonoho. Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Nakwoe'maho. Jje'nohinofoho.

⁵ Ose ulahon'ngkofi Jutas oso hamniyohoso Anituye ango engo somo noswoho'nofawento nowento nano hmentisofoho.

⁶ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa hamniyoho hiso nomantifi hnnimentohofi, Olo hamniyoho hiloso a'amumo fonjasiyo'ne mpe'nefoho. Nakwo olo hamniyoho lo'nji tajo angomjo hamniyoho nem'no ho'nasiyoso wopingo'maho.

⁷ Ose lontifi hungkuno nom'ne ole kotiku'mentohofi, Nakwo a'amu hwontoho mt'i'mokuwo'n'ngkohoho sohwa mta'ni olo hamniyoho loso'nji hwaho mpe uyano. Hwaho hiloso a'amu kengo mta'ni nopikuji poyo pe'n'ngkujo'no pijafu ho'nasiyo'nefoho. Ose kotijwontifi imentohofoho.

⁸ Oso'no hwaho hopo sopo hwaho honiyo lifawojoponoho l'wo'n'ngkohofoho. Oso yofe hiso olohonta weho.

⁹ Oso hohosohonta hwe Jelemaiya sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki lutihwamojo sohwoe hungkuno ne imo'nimentisofoho. Hungkuno ole,

A'amu Isilaeliso oso hamniyohoso kakine'no mpe uyano lontifi imentohofoho oso hamniyoho hiso nomantifi

¹⁰ a'amu hwontoho mt'i'mokuwo'n'ngkiso sohwoe hwaho mpe imentohofoho.

Oso hwe engo nimentiso pa'nyofoho.

Oso hungkunoso hohonta Jelemaiya ose limentisofoho.

Pailot Jisasimo hungkuno ulohonimentisofoho.

(Mak 10:2-5; Luk 23:2-5; Joun 18:29-38)

¹¹ Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo'njo sopo Jisas loho'mentisofoho. Oso hwe engo huhwo sohwo Jisasimo ulohonimento, Kiko a'amu Jutafe Hwe Engo sohwoislaho. Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Hungkuno hiso kiko nehopi lohino.

¹² Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Jutas sohwife hwe engo sohwanji hofiko Jisasimne'no hungkuno ulahon'ngkofi Jisas hungkuno asomo mujo'njo imentisofoho.

¹³ Oseso Pailot Jisasimo ulimento, Oso hungkuno kikine'no ntohofoso kiko mupa'nyotaho.

¹⁴ Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas hungkuno mujo'njo yahon'ngki Pailot yomo yonto huno pi'n'nggo engo syafihu'mentisofoho.

Pailot Jisasimne'no iyomo fonjinto'ofahumno ulimentisofoho.

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Joun 18:39-19:16)

¹⁵ Oso Sikuno Engo wopayo iloho yan'motofu sikuno somo soswo huhwo huhwi hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo kako hwe impo'angomjo fihumo isihutofihwajimojo hweho. A'amu sohwa oso hwe impo'angomjo sohune'no yofe hwe engo sohomo ul'wo'n'ngkahon'ngkofi oso hwe huhwo sohomo isihutofihwajimojo hweho.

¹⁶ Oso hohosohonta hwe wonyo Mpolapas kako impo'angomo humohumantisofoho.

¹⁷ Hwe moya'mi nuhu'mokahon'ngkofi Pailot ulmento, Ngko sekuyepono tihumo isihutofihwajimnehono. Ngko Mpolapas isihutofihwajimnehono. Ngko Jisas a'amu Kilaisiyoho ul'wo'n'ngkohoho sohomo isihutofihwajimnehono. Ose ulohonimentisofoho.

¹⁸ Pailot olo so'no huno moi'wonoho. A'amu pi'n'nggo engoso Jisasimo in'ngkamotofu so'no a'amu Jutas sofe hwe engo sohwa simano hintotohino umnimentisofoho. Oso'no kakiyepono hungkuno hiso ipemotapmentohofoho.

¹⁹ Pailot kako hungkuno jo'ne ango sopo humentan'ngki kakoe ape hungkuno ole lihwatimento, Kiko oso hwe wopingo sohomo kiko wonyo ulohofotoho. Ngko sikwo'miyomo oso hwe sohune'no wojo uhwon'ngkoheso ngko simeho tango nisofoho. Ose lihwatimentisofoho.

²⁰ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Jutas sofe hwe yofe engo'njo sohwanji hofiko hwe moya'mi somo ulmentohofi, Sekwo Mpolapasimne'no jomo ulmno. Jisas kako poyo umonono. Ose humulohofoho.

²¹ Hwe yofe engo'njo sohwo a'amu somo ulohon+mento, Olo hwe lohwa'u osopo humasiyo loso tihumo usihuto'mnehono. Ose ulahon+ngki hofi+ko ul+mentohofi, Mpolapas+mo usihutofo.

²² Ose ulahon+ngkofi Pailot ul+mento, Ngko Jisas a'amu Kilais hwasoho uliwo'n+ngkohofo sohomo pipi imnehono. Ose ulahon+ngki a'amuso ul+mentohofi, Iyopo fonjinto'ofasyo.

²³ Ose ulahon+ngkofi Pailot ul+mento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahon+ngki a'amuso mohm'no uliwo'n+mentohofi, Iyopo fonjinto'ofasyo. Iyopo fonjinto'ofasyo.

²⁴ Ose lontan+ngkofi Pailot huno umento, kakoe hungkunoso hopa mmo'n+ngkahon+ngki ikujoho u'mofapmmonto yahon+ngki Pailot kako a'amu wanohon+fento mijo nomanto a'amuso uhwontohumentan+ngkofi kakoe ahomo mijo yatiku'nonto ul+mento, Olo hwe lohomo fonjasiyo'neso nje huno'maho. O'ho, sekwo hwap+ngo kuyoho. Oso'no nje aho mijo yatiku'n+ngkohono.

²⁵ Ose ulahon+ngki a'amuso ul+mentohofi, Olo hwe lohomo poyo fonjasiyo'ne tohino nakumo ne'masoso nakwoe mehomi ntnne'no wone'ma'montonoho.

²⁶ Ose ulahon+ngkofi Pailot Mpolapas+mo isihutof+hwojonto kakoe hwe itokuso'njo sohwaso ul+mento, Jisas+mo impe'nji fonj+kuji iyopo fonjinto'ofahumno.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisas+me'no sitofo l+mentohofofoho.

(Mak 15:16-20; Joun 19:2-3)

²⁷ Oseso Pailot+ye a'amu itokuso'njo sohwa hwe yofe engo'njo sohwafe angomo ipemotatwont+fi osopo hwe itokuso'njo hopi'nonohino sohwa Jisas+mo u'ma'mentohofofoho.

²⁸ Hofi+ko kakoe manji'mofo yajont+fi hofi+ko manji'mofo nom'ne hon+yo'nohinoso uloho'mentohofofoho. Oso manji'mofo hon+yo'nohinoso a'amu yofe engo hwaho mokosyohumayo sohwafe manji'mofofoho.

²⁹ Ose yont+fi hofi+ko impe yongo'njo nomant+fi nopopojont+fi hnn+mentohofi, Olo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoe mnokino manji'mofo pa'nyofoho. Ose lont+fi Jisas+ye mnokinopo monji'mofahumentohofofoho. Hofi+ko fo'me nomant+fi kakoe aho angahohnta'ni umanjont+fi ul+mentohofi, Olo fo'me loso hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe pa'n+ngo sohwoysiye ahomo kumanj+hwono. Ose lont+fi kako'njopo hwohtame poji ulohofont+fi sitofo ul+mentohofi, Ou Hwe Engo sohwoi, kiko a'amu Juta somo mokosyohumawo'n+ngkino sohwozilaho.

³⁰ Ose ulont+fi kakoe simo'mango sopo memijo uyati'mofont+fi oso fo'me ahomo umangu'mentohofoso nomant+fi mnokinopo fongku'mentohofofoho.

³¹ Hofi+ko sitofo moi'wo ulont+fi oso manji'mofo hon+yo'nohinoso yojasyont+fi kakoe manji'mofo uloho'mentohofofoho. Ose yont+fi kakimo fonjinto'ofasiyo'ne sopo ipemotat+mentohofofoho.

Hofi+ko Jisas+mo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)

³² Ipemotat+fi hwe fihwo Sailininta'ango kakoe yofe Saimoun osohumo nu'mant+fi kwokwe umofont+fi kako Jisas+ye iyo hwojyafiku'nnyo intofo'ne'ent+fi ul+mentohofofoho.

³³ Kako intofahon+ngki hofi+ko hwaho Ngkoul+kota si'mo'mentohofofoho. Oso hwaho hopo sopo yofe hiso hwap+ngo olenoho. Mnokino yokino huyo'mango pa'nyo ponoho.

³⁴ Oso nohumant+fi hofi+ko ipisayo mijo'nji nom'ne molasin tohino mumnyo'njo so'ne so'nji iwolo'mokont+fi Jisas+mo uyahon+ngkofi kako yamofa imentisoso man+mentisofoho.

³⁵ Oseso hofi+ko Jisas+mo iyopo fonjinto'ofasyont+fi kakoe manji'mofo yo'mayoso tihwo woma'montol+keno lont+fi syohi'nyo imentohofofoho. Hwe sohwa syohi'nyo hiso yakolo ulohofont+fi yo'mayoso hu'mema'mentohofofoho.

³⁶ Ose yont+fi osopo nohumant+fi Jisas+mo uhwontohumentohofofoho.

³⁷ Kakoe iyo hwojyafiku'nnyo yokintaho sopo olo hungkunolo kakine'no mt+imokumentohofi, OLO HWE LOHWO JISASIYOHO. A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose mt+imokont+fi iyoswo hofojahumentohofofoho.

³⁸ Jisas+njopo hwe hufa'u hufo'nji ikujoho'nji imojiyo sohwa'umo fonjinto'ofahumentohofofoho. Nom'nihwo Jisas+ye aho angahohnta'ni, nom'nihwo aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.

³⁹ Hwe moya'miso nopohotawent+fi mnok+ngkwa'n+ngkwa'nnyo yont+fi sitofo ul+mentohofi,

⁴⁰ Kiko ole liwo'n+ngkini, An+tuye tajo angoso ngko wae yaohm'mo apa'no songo molimeso sikuno hufa'u sihune memjaof+hwoso'no angoso moi'wo umo'n+montonoho.

Ose liwo'n'ngkino hwasoho. Kiko Anituye Hwomu Ne hwaso'manji kiko fo'ma'nyo. Iyopo nta'ni fikotape.

⁴¹ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji oso pa'nyo sitofu ul'mentohofofoho.

⁴² Ole ul'mentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'n'ngkiso sohwo kakimo mufo'ma'nonehoho. Kako Isilael sofe hwe engo hwolaho. Kako iyopo nta'ni kop'hwoso'no uhwon'ngkuhwasi nakwo simeho hi'ntnnono uyano.

⁴³ Kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyonto ole l'mento, Ngko Anituye Hwomu hwo'nyoho. Ose l'mentiso hweho. Anitu kakine'no umo'n'ngkuhwoso'no'manji kako olohonta ufo'mano. Ose ul'mentohofofoho.

⁴⁴ Oso hwe wonyo Jisas+njopo fonjinto'ofahumentohofu huhwa'u Jisas+mo sitofu ul'mentisiyefoho.

Jisas poyo imo'n'mentisofoho.

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)

⁴⁵ Hinjo ajwo kuntoliyopo oso sikuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji tili (3) kilouk oso'nji apa'no longkon'ngkahon'ngki mofehi'nyo l'mentisofoho.

⁴⁶ Sikuno wammonto yahon'ngki Jisas joho mohm'no l'mento, *Eli Eli lema sapak'itani*. Oso hungkuno hiso neso ole, Nje Mpohwo Anitu, peho'no nis'ikwojantokuno.

⁴⁷ Ose lahon'ngki a'amu kako'njopo humamentohofoso upa'nontifi huno muyahon'ngki l'mentohofi, Olo hwe lohwo kako Ilaija osohumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohumne'no joho lalofoho.

⁴⁸ Ose ulahon'ngkofi hofiko'njopo a'amu humunyo sohwo komo'no Jisas+mo u'manto hwapife we'e mijo yokumpoh'njo mangkinyo'njo yomanto oso hiso tokemo yamjonto Jisas wanononto uy'mentisofoho.

⁴⁹ I oso hiso'no nom'neso ole ul'mentohofi, Hofahiyo. Nakwo uhwontohumano. Ilaija nop'hwosi ufo'ma'mtolikeno. Ose ul'mentohofofoho.

⁵⁰ Jisas apa'no joho mohm'no lonto kakoe huyo'mango uhwajonto poyo pe'n'mentisofoho.

⁵¹ Oso hohosohonta Anituye tajo ango engo somjo hwapife engo oso ajwoponjo ango we'e Anitu humayo'nefoho l'motofu sopo hoku'yopo pmpil'peehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte sisimpo lohofont hofa'u imo'n'mentisofoho. Hwaho hwom'hwu yonto sojo engoso t'hwu'mentisofoho.

⁵² Oso hwaho a'mopijafo ho'nahinyo sopo hwaho hwasampo lohofahon'ngki Anituye a'amu pi'n'ngo pe'n'mentohofoso songo lika'mentohofofoho.

⁵³ Nolikafontifi sikuno nom'nemo Jisas pe'nonto songo lika'mentiso somo hofiko ango Jerusalem wop'ngo somo noswahon'ngkofi a'amu pi'n'ngo engo oso a'amu somo uhwon'mentohofofoho.

⁵⁴ Hwe a'amu itokuso'njo sohwo mokosyohumayo sohwo kakoe a'amu'nji nohumantifi Jisasno uhwontohumantifi hwom'hwu yo'mayo so'nji imo'n'ngkahon'ngki uhwonontifi iyoho un'mentisofoho. Ole ul'mentohofi, Olo hwe lohwo Anituye Hwomu Ne hweho. Ose l'mentohofofoho.

⁵⁵ Moya'mi pi'n'ngo engo Ngkalilinta'ango Jisas+mo t'fi in'ngkamotofu sofa Jisas+mo ufo'mano lont'fi Ngkalili ul'ko'mantifi Jisas+nji Jerusalemno pmmentohofofoho. Osofa nohumantifi Jisas+mo uhwon'hwajamentohofofoho.

⁵⁶ A'mu hofiko'njo loponta'angosi Maliya Mak'tola nta'angiyoho. A'mu nom'nesi kakoe yofe Maliya Jem'si'nji Jousep'njiye kona'wohiyoho. A'mu nom'nesi Sepetiye hwomu sohwa'uye kona'wohiyoho.

Jisas'ye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-55; Joun 19:38-42)

⁵⁷ Sikuno'nji hwe hamniyoho engo'njo Alimateyanta'ango sohwo i'mofapmmentisofoho. Kakoe yofe Jousep'yoho. Kako Jisas+mo in'ngkamajo hweho.

⁵⁸ Kako hwe engo Pailot osohumo u'manto, Jisas'ye pijafu mayo'ne ulohon'mentisofoho. Ose ulahon'ngki Pailot ul'mento, Jisas'ye pijafoso olo hwe lohomo uy'imno.

⁵⁹ Ose ulahon'ngki Jousep pijafoso nomanto hwapife songo halojo somo ifohumpento

⁶⁰ kakoe sokimo songomo ho'nahumentisofoho. Oso sokimoso kako sojo engo somo imo engo il'mentisofoho. Osopo ho'nasyonto sojo engo y'wolo'mo y'wolo'mo lohofonto sokimo hoku'yo somo pijwahumentisofoho.

⁶¹ Maliya Makitolanta'angosi'nji nom'ne Maliyasi'nji sokimo mom'ngo sopo humanji hum'hwontohumantisiofoho.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisasiye sokimo'njo mofone sopo humohumantohofohoho.

⁶² Mo'n'ngka honta s'kuno iyoho humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo sohwi nuyokolofahon'ngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Pailot'mo u'ma'mentohofohoho.

⁶³ Nu'mantifi ul'imentohofi, Hwe engo oso hwe hwasyo hungkuno'njo sohwo songo humamentiso sohonta ole l'imento, S'kuno hufa'u s'hune memjaofi'hwoso'no ngko songo nolika'mnefoho l'imentisoso huno nayohoho.

⁶⁴ Oso hiso'no k'iko jje a'amu sohwamo ole uso, Jisasiye pijafo somo sekwo p'kup'jo esyontan'ngkujoso s'kuno hufa'u s'hune womemjaofono. Ose uso. Kakoe inomokomoyo sohwa nukuji kakoe pijafoso hufo ikuji hwe moya'mi somo hwasyo ole ul'itnnoho, Jisas songo nto l'iko'maho. Oso hwasyo hungkunoso hwasyo hungkuno s'mo'mjo somo nuyakolofonoho.

⁶⁵ Ose ulahon'ngkofi Pailot ul'imento, Sekwo sekwoe a'amu uhwontohumayo'ne sohwa uhwaji'fijoso hof'iko sokimo somo yokumpohn'nyo wop'jwosyafe.

⁶⁶ Ose ulahon'ngki hof'iko nowentifi pijwahumentohofohoho. Oso hiso hano pitofasiyo so'no sohe ho'nahumentohofohoho. Oseso hof'iko a'amu itokuso'njo sohwa sokimo homo somo uhwontohumayo'ne uhwat'imentohofohoho.

28

Jisas songo l'ika'mentisiofoho.

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Joun 20:1-18)

¹ S'kuno iyoho humayoso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Sante im'ngo'nji mofehi'nyo wosi'mofapmmonto yahonjo so'nji Maliya Makitolanta'angosi Maliya nom'nesi'nji siko Jisas ho'nahumalofo sopo uhwonaho lonji pmentisiofoho.

² Oso hohosohonta hwaho hwom'huo yahon'ngki a'amu ahwomomjo sohwo nul'iko'manto noponto sojomo iwolo'm'ngo lohofonto sojo nomeho'naofonto sojo yokintahopo humamentisiofoho.

³ A'amu ahwomomjo sohwoe s'imano emta'm'ngo yonte pa'nyo kakoe manji'mofoso n'hu'no halojo'nohinofoho.

⁴ A'amu itokuso'njo sohwa osohumo uhwonont'ifi yomo yont'ifi iyoho un'ngkahon'ngki poyo hopa wo'mentohofohoho.

⁵ I oso'no a'amu ahwomomjo sohwo a'mu sofa'umo ul'imento, Siko iyoho sen'ngkuhwoloho. Ngko huno ole niyohi, Siko Jisas a'amu iyopo fonjinto'ofahumalofo sohune'no tipeelokusiyu. Ose ulonto ul'imento,

⁶ Kako olopo mohumuyoho. Hohonta kako l'imentiso hopa nto l'ika'maho. Oyoninyo. Hof'iko Jisasi'mo noho'nahumalofo lopo uhwoninyo.

⁷ Siko komo'no uhusisi kakoe inomokomoyo sohwamo hwe poyo imo'n'maso sohwo pi'n'mo mta'ni nto l'ika'maho. Ose ulinyo. Kako Ngkaliline'no s'mo'mo nto sepo'maho. Sekwo osopo nosokuji uhwon'mno. Hungkuno seloheso in'ngo seyo'eno.

⁸ Ose ulahon'ngki a'mu sofa'u iyoho un'mentisoso siko s'meho wop'ngo umo'n'ngkahon'ngki pi'n'momo nul'iko'manji komo'no nowenji kakoe inomokomoyo sohwamo olo hungkuno loso ulohonanji umentisiofoho.

⁹ Nowentan'ngki Jisas hon'ngkanopo uswo'nonto ul'imento, Nje nampohwo fa'uyo. Ose ulahon'ngki t'ifonepo nowenji Jisasiye s'ife hwompahomo aho upm'mokonji Jisasi'mo hwomtame uloho'mentisiofoho.

¹⁰ Jisas ul'imento, Siko iyoho sen'ngkuhwoloho. Siko nuhusisi nje n'ngkuhwosamo ulinyo. Hof'iko hwaho Ngkalili nosokuji osopo wanohon'fe. Ose ulinyo ul'mentisiofoho.

A'amu itokuso'njo sohwafe hungkunofoho.

¹¹ Oso a'mu sofa'u nowentan'ngki a'amu fehohnjo itokuso'njo sokimo somo uhwontohumayo sohwa hof'iko angopo i'mofawent'ifi a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwamo yo'mayo imo'n'mentiso so'no ul'imentohofohoho.

¹² Ose ulahon'ngkofi a'amu huhwo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji uhu'mokont'ifi yo'mayo yane'ent'ifi hungkuno m'ito'mentohofohoho. Hof'iko hamniyoho engo a'amu itokuso'njo sohwamo uyont'ifi ul'imentohofi,

¹³ Sekwo a'amu somo ole ul'mno. Kakoe inomokomoyo sohwa hof'iko s'ikwo'miyomo nopont'ifi nakwo saho fosyowentan'ngkuhwoni kakoe pijafoso hufo ma'malofohoho. Ose ul'mno.

¹⁴ Hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo olo so'no upa'n'ngkuhwos+'manji nakwo kakimo afofo umokantanoho. Kako sekumo yoka masejo'njo uyimontonoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngkofi a'amu itokuso'njo sohwa hamniyoho nomant'ifi hofikoe hungkunomo in'ngkamentohofofoho. Olo hungkuno Jisasiye pijafoso hufo mayo loso a'amu Jutafe ango'meemo ho'n'ngkowahon'ngki ne'no lont'ifeso olohonta ose weho.

Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi'mo uhwon'imentohofofoho.

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)

¹⁶ Inomokomoyo aho hopi'nono s'ife mta'ni anga'nohino sohwa oso hwof'iki'nyo hwaho Ngkalili sopo Jisas nto ul'imentiso s'opono s'imentohofofoho.

¹⁷ Hof'iko Jisasi'mo uhwonont'ifi hwomtame uloho'mentohofofoho. I oso'no a'amu anga'no anga'no Jisasi't'ikeno nom'ne hwol'ikeno lont'ifi huno pi'n'ngo syaf'ihu'mentohofofoho.

¹⁸ Jisas hof'ikimo t'ifonepo u'manto ul'imento, Anitu yo'mayo yokumpohn'nyo ahwomo'nji hwaho'ntnne'no mokosyohumayo'ne ntapisofoho.

¹⁹ Oso'no sekwo nowekuji hwaho hopi'nono ango'meemjo a'amu somo nje hungkuno lut'ihwaf'ikujono nje inomokomoyo umo'n'ife. Sekwo hof'ikimo mijo kiyomayoso Mpo-hwoe yofe'nji kakoe hwomufe yofe'nji kakoe Towahunofe yofe'nji likuji f'ikiyomapmno.

²⁰ Ngko hungkuno hopi'nono sejapontnneso a'amuso hungkuno hiloso in'ngkape-e'ne filut'ihwamno. Upa'n'mno. Ngko sekwo'nji engolopohamo nohumentan+'mo s'ikuno moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no ne'no hument'ihwanefoho.

Mak Olo Hungkuno Wop'ingo loso Mak Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo sife aho hopi'nono mofonepo nto uyokolofahon'ngki Mak olo iyoswo loso mti'mokumentisofoho. Mak sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso olenoho. Jouniyoho. I oso'no yofe hiso nehm'no hu'mo ole: Joun Makiyoho. (Oso hungkuno hiso *Apousel* sohe engo 12 hon'ngkano we'e 25. Osopo weho.) Mak sohwo yofe hufa'u mulinyo hwap'ingoso ole: Yofe Makiyeso Ngkilik hungkuno mta'angofoho. Yofe Jouniyeso Hipilu hungkuno mta'angofoho. Makiye na'usi Maliyafoho. (Oso hiso *Apousel* sohe engo 12 hon'ngkano we'e 12. Osopo weho.) Mak huhwo sohwoe kona'wohiye angoso somo a'amu Jisasimo in'ngkunyoso aho ku'mo ku'm'ingo ne'no uhu'mokumotofomnoho. Mak sohwo Jisasiye inomokomoyo hwo'maho. O'lo, Jisasiye inomokomoyo Saimoun Pita'nji angoso Loum sopo syoho imojiye hwa'uyoho. Olo iyoswo hiloso Mak angoso Loum humanto mti'mokumentisofoho. A'amu fehonjo hofiko huno ole, Mak sohwo Hipilu hungkuno so'nji Ngkilik hungkuno so'nji huno moi'wo'nnyo hweho. Oso'no angoso Loum sopo Pita'nji nohumanji Mak kako Pitafe hungkuno iwolo'mokiyo syoho imojo hweho. Pita kako Anituye hungkunoso Hipilu hungkunomo lahon'ngki a'amu Loumjosopa'nyo'ne Mak kako Ngkilik hungkunomo iwolo'mokumojoho hweho. Oso'no a'amu Loumjosofe hunoso olenoho. Hwe fihwo kako nihu'no yokumpohn'nyo hwo'manji nakwoe Hwe Engo hweho. Ose syofisyontan'ngkofi Mak kako Jisasimne'no ole ulimonto mti'mokumentisofoho. Jisas sohwo hwe yokumpohn'nyo sohwafe yokumpohn'nyo somo Jisasiye yokumpohn'nyoso yakolonoho. Jisas sohwo Anituye Hwomu Ne hweho. Kako a'amu mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo somo wop'ingo umokiyo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hweho. A'amu Loumjosomo Mak ose ulimonto mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Mak a'amu Ngkilik Jisasiimo in'ngkunyoso somne'no mti'mokumentisofoho. Mak mti'mokumentisofoho iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofonefoho. Huno nafohotofonefoho hwap'ingo neso ole: Jisas sohwo yo'mayo hopi'nono hwaholo ponjofe yokumpohn'nyoso somo yakolow'nyo hweho. Oso'no nakwo olo iyoswo hiloso atofolo lihwasi Jisasiimo un'ngkohwano.

Joun Hwe A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno lutihwamentisofoho.

(Matiyu 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Joun 1:19-28)

1 Ngko Mak'ni Anituye Hwomu Jisas Kilais sohune'no hungkuno wop'ingo wamt'i'mokumonne'no yohono.

2 Hungkuno ae lomayoso ole. Hohonta Anitu kako Aisaiya sohomo hungkuno uyahon'ngki iyoswo ole mti'mokumonto,

Anitu kakoe hwomumo ulimonto,

Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolihwatimonnoho.

Oso huhwo sohwo kako kikimo simo'mo kupe-e'ne hweho. Kako jije hon'ngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

3 Olo hwe huhwo lohwo hwaholo a'amumo humunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'nimonto,

Hwe Engo sohunne'no hon'ngkano ito'no fehummamo.

Kakoe hano emoyo'ne so'no hon'ngkano hiso ito'no mihwatimno.

Oso hungkunoso Aisaiya mti'mokumentisofoho.

4 Oseso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo hwaholo a'amu mohumunyopo imofaponto a'amu pi'n'ngko uhu'mokahon'ngkofi ole lutihwamento, Sekwo sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaofikujo'no Anitu kako sekwoe wonyo hiso wae yasemofihwaso'no ngko mijo wokiyosema'mo. Ose ulimontisofoho. A'amumo sekwoe hon'ngkano songoso utihwayo'nefoho.

5 A'amu hwaholo Jutyanta'ango so'nji pone engo Jerusalem mta'ango pi'n'ngko engo so'nji Jounimo u'mantifi kakoe hungkuno upa'nontifi hofikoe wonyo yoloho lijwaofahon'ngkofi Joun hofikimo Mijo Joutan sohomo kiyoma'mentisofoho.

6 Jouniye nem'no manji'mofo hwaholo fi'njohwe yahu *kamel* lohwa'nji mti'mokumentisofoho. Yahu paho ahulohoso loho'nimontisofoho. Kako kusimo'nji time mijo'nji nimojo hweho.

7 Joun a'amumo ole lutihwamojofoho. Hwe nom'nehwo tifi noponefoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso nje yokumpohn'nyomo niyakolofonefoho. Ngko

sohwo'ni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo so'no ngko kakimo momayo ulohofiyone hwo'nyoho.

⁸ Ngko sekumo mijo'nohino kiyosemawo'n'ngkono. Hwe t'finjo sohwo kako An'ituye Towahuno Wop'ngonjo sohwo wokiyosema'montonoho.

Joun Jisas'imo mijo kiyomahon'ngki Seten Jisas'imo yamofo uloho'mentisofoho.
(Mat'iyu 3:13-17; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)

⁹ Osohonta Jisas pone Nasalet hwaho Ngkalili ul'iko'manto Joun'imo nu'mahon'ngki Joun kakimo Mijo Joutan sohumo kiyoma'mentisofoho.

¹⁰ Jisas mijo mta'ango nosi'mofaponto uhwon'mentisoso ahwomo mtampo lohofahon'ngki An'ituye Towahuno y'ihufo ntolofiyu pa'nyo sohwo Jisas'imo wekehuma'pmentisofoho.

¹¹ Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'n'imento, Kiko nje Hwomu sohwohne'no, ngko simeho wop'ngo m'ikun'imposo kijapalokweno. K'iko yo'mayo wop'ngo iwo'n'ngkino so'no nje simeho wop'ngo n'imo'nantofoho. Ose ho'n'imentisofoho.

Seten kako Jisas'imo yamofo uloho'mentisofoho.
(Mat'iyu 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ose ho'n'ngkahon'ngki Mijo Joutan'nta'ango An'ituye Towahuno Wop'ngo sohwo Jisas'imo nom'ne hwaho a'amu mohumunyo iyo yo'mayo ane spono uhwat'imentisofoho.

¹³ Osopo Jisas nohumentan'ngki s'ikuno *fouti* (40) memjaofahon'ngki Seten Jisas'imo wonyo umokumo lonto Jisas'imo yamofo uloho'mentisofoho. Oso hwaho sopo sikis'wojo yo'mayoso nohumentan'ngkofi a'amu ahwomomjo sohwa Jisas'imo ufo'ma'mentohofofoho.

Jisas syoho emayoso Ngkalili nta'ni ema'mentisofoho.
(Mat'iyu 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Hwangku sohonta Helout hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako Joun'imo impo'angomo intofahumentisoso Jisas hwaho Ngkalili sopo nowento An'ituye hungkuno lut'hwoma'mentisofoho.

¹⁵ Ole ul'imento, Upa'n'imno. Olohonta An'ituye s'ikuno mofoneponoho. We'nenepi An'itu kako kakoe a'amu so'nyumo yokumpohn'nyo enemokosyohumanefoho. Sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaof'ikuji An'itumo simeho hi'ntnnono uy'imno. Ose lut'hwamentisofoho.

Hwe osofosofahu'no inan'iku syoho'njo sohwanne'no Jisas joho ul'imentisofoho.
(Mat'iyu 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ S'ikuno fihwi Jisas Mijo Ayo Ngkalili mom'ngopo hano emoyonto uhwon'mentisoso Saimoun kon'ngkwa'wehwo Ent'lu'nji siko inan'iku ho'yo mijomo ho'naofontan'ngki uhwon'mentisofoho. Inan'iku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho.

¹⁷ Jisas nuhwononto ul'imento, Siko ngkimo t'fi nn'ngkapinyo. Siko inan'iku mawo'n'ngkisiye pa'n'ngoso An'itumne'no a'amu mayo'ne woloset'hwamo.

¹⁸ Ose ulahon'ngki sikoe inan'iku ho'yo komo'no nul'iko'manji Jisas'n'iji umentohofofoho.

¹⁹ Hof'iko we'nenepi mit'mom'ngo somo noku'mokwawent'fi Jisas uhwon'mentisoso Sepetiye hwomu sohwa'u Jem's'n'iji Joun'nji siko yofayokinomo nohunanji inan'iku ho'yo ito'no esyohumentan'ngki uhwon'mentisofoho.

²⁰ Jisas nuhwononto sikine'no komo'no joho ul'imento, Oyoninyo. Ose ulahon'ngki Jem's'n'iji Joun'nji siko komo'no kan'ngkwohumo ul'iko'ma'mentisoyefoho. Kan'ngkwohwo Sepeti kakoe a'amu syoho ulohofiyu sohwanji hof'iko yofayokinomo nohumentan'ngkofi Jem's'n'iji Joun'nji siko ul'iko'manji Jisas'n'iji umentohofofoho.

Jisas a'amu anga'nohino sohumta'ni towahuno wonyoso wae yao'mentisofoho.
(Luk 4:31-37)

²¹ Jisas'n'iji kakoe inomokomoyo sohwanji nowent'fi pone Koponeyam i'mofawent'fi s'ikuno Salolemo a'amu iyoho fosyohumayo'ne s'ikuno somo hof'iko a'amu Jutafe tajo angomo noswont'fi Jisas hwe moya'mimo hungkuno lut'hwamentisofoho.

²² A'amuso hof'iko kakoe hungkunomo upa'nont'fi yomo imentohofofoho. Hwap'ngoso hof'iko a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofu sohwa pa'nyo hwo'maho. O'o, Jisas sohwo kako hungkuno hwap'ngo wo'n'nyo hweho.

²³ Osohonta hwe towahuno wonyo'njo sohwo tajo angomo homo somo joho mohm'no ul'imento,

²⁴ Jisas Nasaletnnta'ango sohwoosi kiko nakumo peho wonaloho'mne'no sopalokuno. Kiko nakumo wonyo wonamokumonne'no losopalokuno. Ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko Anituye Hwomu Wopingo Ne hwosoho.

²⁵ Ose ulahonngki Jisas kako towahuno wonyo sohomo yoka ulimento, Mampinyo fosyohumaho. Kiko olo hwe lohomo uliko'maho.

²⁶ Ose ulahonngki towahuno wonyo huhwo sohwo joho mohm'no lonto hwe sohomo yomo yomo engo umasiyonto uliko'ma'mentisofoho.

²⁷ A'amuso ose uhwonontifi yomo engo yontifi hnnmentohofi, Olo pehotikeno. Olo hungkuno nom'ne songofoho. Olo hwe lohwo yokumpohn'nyo'njo lohwo hungkuno lahonngki towahuno wonyo sohwa kakoe hungkunomo haloho pentifi tifi inngkahwofo. Ose hnnontifi

²⁸ olo yo'mayo Jisas imentiso so'no hwaho Ngkalili sopo mjaho'nimmentisofoho.

Jisas Pitafe konemimo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 8:14-15; Luk 4:38-39)

²⁹ Jisas tajo ango mta'ni noswaponto kako Saimoun'nji Entilu'nji siko'nikwa'iyehungkuno humentohofoho. Jemisi'nji Joun'nji hofiko'nji humentohofoho.

³⁰ Saimoun konemi siye a'apaho tohohmtno uhnnngkahonngki kako ijempohopohomentisofoho. Oso'no Jisas noswopahonngki oso hungkuno hiso komo'no ulmentohofoho.

³¹ Ose ulahonngkofi a'musi mnokino'nji nohumentanjopo u'manto Jisas kakoe aho nomanto a'mu simo nulikofahonngki a'apaho tohohmtno moi'wo imo'nngkahonngki kako wopingo imo'nmentisofoho. Wopingo imo'nonto kako a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas a'amu pi'ningo somo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 8:16-17; Luk 4:40-41)

³² Oso sikuno somo a'amuso hofiko a'amu nom'ne yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo so'nji ipemotapmmmentohofoho.

³³ A'amu hopi'nono oso ango Jisas humentanjo hoku'yo sopo uhu'mokumentohofoho.

³⁴ A'amu yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji towahuno wonyo'njo so'nji wopingo umokumentisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwa Jisas Anituye hwomu sohomo yofehuhwo'mentohofoho so'no Jisas hofikimo hungkunojo so'ne mampinyo umokumentisofoho.

Jisas hwaho Ngkalili sopo Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

(Luk 4:42-44)

³⁵ Iyohohwe'nji Jisas nolikafonto kengopo a'amu mohumunyo sopo nowento osopo kako Anitumo jomo ulmentisofoho.

³⁶ Saimoun kakoe a'amu'nji Jisas'ne'no tipeentifi

³⁷ Jisas'mo tpihwonontifi ulmentohofi, A'amu hopi'nono kikine'no wotipekohonimo'nantifi yalokwofo.

³⁸ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Hofikoe syohofoho. Nom'ne ango mofone sopo wohwano. Nom'ne a'amumo hungkuno wopingo wolutihwamne'no yohono. Oso'ne pmmentohwe hwo'nyoho.

³⁹ Ose ulahonngki nowentifi hwaho Ngkalili ho'mo so'mo tajo ango somo lutihwanto towahuno wonyo somo wae yao'mentisofoho.

Jisas hwe a'apaho uyo wonyo'njo sohomo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Hwe a'apaho sampote'njo sohwo Jisas'mo humotaho sulonto hwahopo hwomtame ulohofonto jomo yokumpohn'nyo ulimento, Kiko ngkimo wopingo wanmokumo liso'manji, jije yokumpohn'nyoso hoponoho.

⁴¹ Jisas nupa'nonto hitoho ulofahonngki aho kisusyonto hwe sohomo ulimento, Ouwopingo wakumokumonne'no yohono. Kiko wopingo hmmo'nyo.

⁴² Ose ulmentiso so'no oso uyo wonyo huhwo sohwo moi'wo komo'no imo'nngkahonngki kako wopingo humamentisofoho.

⁴³⁻⁴⁴ Wopingo humentanngki Jisas hwe sohomo yoka yokumpohn'nyo ulimento, Olo yoheso nom'ne a'amumo nulohotoho. O'o, kiko komo'no nowehoji oso a'amu tajo ango syoho'njo sohomo jije a'apaho utihwahoji yo'mayo Mouses selimentiso so'no Anitumo yano uyo. Oseso a'amu hopi'nonohinoso uhwonngkuji jije a'apaho uyo wonyoso wopingo imo'nngkiso so'no huno wosyofisyantafeho. Jisas ose ulmentisofoho.

⁴⁵ Lihwojahonngki hwe huhwo sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo oso Jisas kakoe a'apaho wopingo umokumentiso so'no ulmentisoso oso hungkuno hiso ango'meemo

ho'nimentisofoho. Oso'no Jisas kako nom'ne angkuhwafopo m'mofayofoho. Kako mempo hohnta'ni humentanngki a'amu ango kengo kengoponta'ni kakimo u'ma'mentohofofoho.

2

Jisas hwe sife aho songo miyo'njo sohumo wopingo umokumentisofoho.

(Mat'yu 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Sikuno nom'ne memjaofahonngki Jisas Koponeyam asomo nopahonngki a'amuso Jisas kakoe angopo * humaho upa'nimentohofofoho.

² A'amu hopi'nono ango Jisas humentanjopo uhu'mokontifi angomo angiyoho'mo a'amu pi'ningo engo uhula'mo'mentohofofoho. Uhu'mokahonngkofi Jisas Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

³ Hwe osofosofahu'nohino sohwa hwe mnokino'njo sohumo ijempoho emotapmmen-tohofofoho. Oso mnokinoso sife aho songo miyofoho. Pompenjiyo'nohinofoho. Osohwa Jisas'njopo i'mofapmmen-tohofofoho.

⁴ A'amu pi'ningo uhula'mo'mentohofoho so'no uhwonontifi hofiko Jisas'njopo mitofasiyofoho. Oso'no sokango antifepo kotasontifi iku'yo nofentifi a'amu mnokino'njo sohwo kakoe ijempoho hi'nji Jisas humentanjo mompo impe intofuyoho'mokumentohofofoho.

⁵ Jisas kako uhwonimentisoso oso a'amu itokwapmmen-tohofoho sohwa hofiko Jisas'mo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyahonngkofi Jisas uhwononto hwe mnokino'njo sohumo ulimmento, Olo hwomu lohwo, ngko jije honngkano wonyoso wae nto yakumohono. Ose ulahonngki

⁶ a'amu Jutafe honngkano hungkuno lutihwamotofo sohwa humupo'ntohumantohofofoho. Hofikoe simeho mo'mnohini ole syafihu'mentohofi,

⁷ Oso pipilo Anitu anga'no kako'nohino a'amufe wonyo wae iyoso hophonoho. Hwe hwahoponjo sohwo a'amufe wonyoso wae miyonohoho. Olo hwe lohwo Anitumo sitofu ulalofoho.

⁸ Ose syofisyahonngkofi hofikoe huno somo Jisas huno uyahonngki ulimmento, Sekwose simeho mo'mo oso hunoso peho'no syofisikomo'nalokwofo.

⁹ Olo hwe mnokino'njo lohumo pehofo ulimne'elo. Hungkuno nohayo ntisoto. Jije honngkano wonyo wae weekumo'mo ulimnehono. Nom'ne hungkuno ole, Filikaho. Jije ijempoho nomahoji mpano. Pehoho ulimnehono.

¹⁰ Oseso sekwo huno waseyono. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe wonyo wae yaofe'ne yokumpohn'nyo hinjo hwo'nyoho. Ose ulonto hwe mnokino'njo sohumo ulimmento,

¹¹ Wakilimo. Filikaho. Jije ijempoho nomahoji jije angopono fiwano.

¹² Ose ulahonngki hwe sohwo nolikafonto kakoe ijempoho nomanto, noswopahonngki a'amuso nuhwonontifi yomo yontifi Anituye yofe ho'nomantifi ulimentohofi, Hohonta nakwo oleso muhwonyofoho.

Jisas Lifaine'no johu ulimentisofoho.

(Mat'yu 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Jisas apa'no Mijo Ayo Ngkalili momingo sopo ku'mokuwahonngki osopo a'amu pi'ningo engo nu'mahonngkofi kako a'amumo Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

¹⁴ Jisas hano nowento Lifai Alifiyosiyehwomu sohwo a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe ango somo nohumentanngki Jisas Lifaimo nuhwononto ulimmento, Kiko ngkimo tifi nnngkape. Ose ulahonngki Lifai nolikafonto Jisas'mo tifi inngkamentisofoho.

¹⁵ Tifi sohonta Jisas kakoe a'amu'nji Lifaiye angomo wopayo nontanngkofi osopo nom'ne a'amu hamniyoho ho'naofy syoho'njo sohwanji a'amu wonyo honngkano'njo so'nji hofiko Jisas'mo tifi inngkunyo huhwanji humohumantohofofoho.

¹⁶ A'amu Falisi sohwa hofiko Jutafe honngkano hungkuno huno'njo fehohnjo sohwa hofiko Jisas'nji a'amu wonyo so'nji wopayo nontanngkofi uhwonontifi Jisasiye inomokomoyo sohwa ulimentohofi, A'amu hamniyoho ho'naofy syoho'njo sohwanji a'amu wonyo honngkano'njo so'nji Jisasi'nji wopayo peho'no nalokwofo.

¹⁷ Olo hungkuno loso Jisas nupa'nonto ulimmento, A'amu mnokino'ano'njo wopingo humalofoso hofiko a'amu uyohofaho siyo'njo sohumo mu'mapitnehoho. Olo, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mantifeho. Oso pa'nyoso ngko a'amu honngkano wopingo'njo

* 2:1: Oso'no nakwo huno monayofoho. Tihwone angotikeno. Oso hiso Jisas kako oso ango homo somo humamentisofoho. Ango Koponeyam sopo a'amu fiso hofikoe hunoso ole, Pita'nji Entilu'nji angotikeno. (Sohe engo 1 honngkano we'e 29 somo uhwonyo.)

hwona'nyoho liwo'n'ngkohoho somne'no joho lutimayo'ne pmmentohe hwoni'maho. O'o ngko a'amu hon'ngkano wonyo'njo somne'no pmmentohe hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

Wopayo humaho humayo yahino so'ne hungkunofoho.
(Mat'iyu 9:14-17; Luk 5:33-37)

¹⁸ Sikuno nom'ne fihwi Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Anituye yofe ho'nomayo'ne wopayo humaho humentan'ngkofi a'amu nom'ne sohwa Jisasimo u'mant'fi ulimentohofi, Jouniye inomokomoyo sohwanji Falisiye inomokomoyo sohwanji hofi'ko wopayo manyo'njo humayoso Anitumo jomo ujo'ne yahinoso in'ngkawowo'n'ngkohofohoho. I oso'no jije inomokomoyo sohwa hofi'ko wosopayo manyo'njo humayo yahino somo min'ngkayo'njo peho'no yalokwofo.

¹⁹ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Upa'nimno. Hwe ape songo mayo sohwo kako kakoe a'amu'nji wopayo iloho engo yontifeso hofi'ko wopayo humaho wohumant'fitaho. O'o simeho wop'ingo'njo wonant'ifeho.

²⁰ I oeso hwangku sohonta oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hofi'koe a'amu mta'ni kompemafikuji fonjasy'kujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humaf'ikujoso simeho tango'njo humaf'ikuji wosopayo manyo'njo uyant'ifeho.

²¹ Ihwoni. Hwe fihwo manji'mofo tontamo imo'nnyo sohwo kako hwapife nom'ne songo we'e nomahwosi tontamo somo lojwohofojas'hwosi yakife uy'ntolaho. Awonoho. Engo womnahot'imontonoho.

²² Ose ulonto Jisas pahnnimmo hungkuno tiffinjoso ole ulimento, A'amu fihwo kako mijo iloho uyimo lihwosi te fsiyo woma'montolaho. O'o, awonoho. kako te fsiyo mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fsiyoso n'hu'nahone wonyo umo'nimontonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo ito'no wolifawo'montonoho. Oso pa'nyoso hohontajo yahino so'nji yahino songo so'nji nem'no hu'mokomokosyohumayoso hopo'maho.

Salolemo sikuno iyoho humayo somo yo'mayo syoho miyo'ne hungkunofoho.
(Mat'iyu 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Salolemo iyoho humayo'ne sohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofi'ko syoho'mo nowent'fi mijoho uyahon'ngki wopayo we'e songoso nomant'fi aho hwoso'mokont'fi pahoso fuyo lont'fi neso n'imentohofohoho.

²⁴ Nontan'ngkofi a'amu Falisi sohwa uhwonont'fi Jisasimo ulimentohofi, Ihwoni. Nakwoe hon'ngkano hungkunoso yo'mayo syoho sikuno iyoho humayo somo iyo'neso hano pitofahinyofoho. Oso hiso'no sekwo sikuno iyoho humayo losomo wopayo peho'ne mant'fi n'ngkohofoto.

²⁵ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mt'i'mokumentohofoso atofa majo hwasilaho. Oso sikuno Ntefit kakoe a'amu'nji hofi'ko wopayo umofonyo yont'fi mijoho engo humamentohofoho sohonta ne'no selohon'ngkohono.

²⁶ Osohonta Apiyata hwe engo tajo ango syoho'njo sohwo nohumentan'ngki Ntefit kako Anitumne'no hwapife ango molinyo somo swonto wosopayo Anituye s'manopo ho'nahinyoso swoma'mentisofoho. Oso wopayo hiso a'amu siki'ngo somne'no'maho. O'o a'amu Anituye tajo ango syoho'njo sohwanne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nomanto kakoe a'amu sohwo nuy'mentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofa majo'njo imentohofoho so'no sekwo nje inomokomoyo sohwo oso hungkuno hiso ulohon'ngkohofotaho.

²⁷ Ose ulonto Jisas nom'ne hungkuno Falisi sohwo ulimento Anitu kako sikuno iyoho humayoso peho'ne mt'i'mokumentisoto. Kako hwe moya'mi ufo'mayo'ne mt'i'mokumentisofoho. I a'amufe hon'ngkanomo hano pitofasyo iyo'ne mt'i'mokumentisofoho. I sikuno iyoho humayo homo a'amumo ufo'mayo'ne mt'i'mokumentisofoho.

²⁸ Oeso ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko sikuno iyoho humayo'neso hwap'ingo hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

3

Sikuno iyoho humayo somo Jisas kako hwe aho wonyo'njo sohomo wop'ingo umokumentisofoho.

(Mat'iyu 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jisas a'amu Jutafe tajo ango somo apa'no swahon'ngki osopo hwe fihwo aho songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyoponoho.

² A'amu Falisi sohwa hofiko nohumantifi Jisasimo hungkuno ito'no mihwajiyo ango somo ipemotowane'entifi ole syafihu'mentohofi, Jisas kako sikuno iyoho humayo lomo hwe aho wonyo'njo sohomo wopingo umokumontolikeno. Ose syafisyontifi Jisasimo uhwontohumentohofofoho.

³ Jisas hwe aho wonyo'njo sohomo ulimeto, Kiko ajwo lopo filohofape.

⁴ Ose ulonto hofikimo ulimeto, Oso honingkanano hungkuno Mouses neyakwosamo uyimentisoso sikuno iyoho humayo lomne'no pehofo nalohoho. Nakwo olo sikuno lomo yahino wopingo uyantantaho. Wonyo uyantantaho. I nom'ne a'amu somo wopingo umokantantaho. Wonyo umokantantaho. Ose ulohon'ngkahon'ngki hofiko mampi'nyo imentohofofoho.

⁵ Jisas hofikimo fe'nihwononto simeho tohino umningkahon'ngki a'amu Falisiye simehomo uhwonmentisoso hofiko a'amumo hitoho mu lofe so'no simeho tango uyimentisofoho. Jisas a'amu aho wonyo'njo sohomo ulimeto, Jije ahoso shwaho fisipoho. Ose ulahon'ngki kako haloho'no yonto aho shwaho sipo'mentisoso kakoe aho wopingo umonimentisofoho.

⁶ A'amu Falisi sohwa uhwonontifi komo'no nowentifi Heloutiye a'amu sohwanji uhu'mokontifi Jisasimo poyo fonjosyane'entifi honingkanano tpmmentohofofoho.

A'amu pi'n'ngo engoso mijo mom'ngopo uhu'mokumentohofofohofoho.

⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji oso ango sopo nuliko'mantifi mijo ayopo nohumentan'ngkofi a'amu pi'n'ngo engo Jisasimo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu hiso ango kengo kengoponta'angofoho. Hwaho Ngkalili, hwaho Jutiya,

⁸ pone Jerusalem, Itumeya, Mijo Joutan nongkihnta'ni, Taiya pone engo nongkihnta'ni Saitoun pone hiso nongkihnta'ni oso a'amu pi'n'ngo engo hiso yo'mayo Jisas imentiso oso'no upa'nontifi Jisasimo u'ma'mentohofofoho.

⁹ Jisas inomokomoyo sohomo ulimeto, Sekwo yofayokino ito'no fesyohumamno. A'amu we'yo mohumuyoho. Hofiko hwotoho nififitnnoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁰ Hwap'ngo ole, Jisas a'amu pi'n'ngo engo somo a'apaho wopingo umokumentiso so'no a'amu mnokino'njo hopi'nonohinoso a'amu yohoto yohotofo mjoloho'nimiventifi Jisasimo upm'mokantane'no yihwono ose limentohofofoho.

¹¹ A'amu towahuno wonyo'njoso Jisasimo uhwonitimantifi hwahopo ipitofawentifi joho ulimentohofi, Kiko Anituye Hwomu Ne hwosoho.

¹² Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo hungkuno yokumpohn'nyo ulimeto, Olo hilo so'no a'amumo nulikutoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohromo uhwosopo'mentisofoho.

(Mat'yu 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Oso hohosohonta Jisas hwofiki'nyopo nosonto kakoe inomokomoyo'ne uhwosopo'mo lonto a'amu somo joho ulahon'ngki hofiko sappmentohofofoho.

¹⁴ Jisas a'amu aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohromo kakoe inomokomoyo'ne uhwosopento ulimeto, Ngko'nji fesyohumayo'ne sehwasopehe sohwaso, Hwangku a'amu nom'ne somo sekwo luti'hwayo'ne wolosetihwamo.

¹⁵ Nolosetihwam'mo nje yakumpohn'nyo towahuno wonyo wayo'ne wosejapmmo. Ose ulimentisofoho.

¹⁶ Hwe fi'ho uhwosopo'mentisoso Saimouniyoho. Oso hwe huhwo sohomo Jisas kako Pitafoho mulimentisofoho.

¹⁷ Jemis'nji kon'ngkwa'wehwo Joun Sepetiye hwomu sohwa'umo Jisas nom'ne yofe mulimentiso Mpouaneses. Oso yofe hwap'ngo ole hwe yokumpohn'nyo ahwomo li'wo'n'ngkiso pa'nyo hwa'uyoho.

¹⁸ Nom'nihwa Entlu'nji Filipi'nji Mpatoulom'nyojoho. Nom'nihwa'u Mat'yu'nji Toumasi'njoho. Nom'nihwo Jemis osohwo kako Alfiyos'ye hwomu hweho. Nom'nihwa'u Tatiyos'nji Saimoun Selouti'njoho.

¹⁹ Nom'nihwo Jutas Iskaliyouti'njoho. Jutas huhwo sohwo Jisasimne'no tokoyo'ofo yonto a'amu Jisasimo fonjasiyo'ne sohwafe aho uyimentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo Jisas uhwosopento, kakoe angopo umentisofoho.

Jisas'nji Mpelisepul'nji sikoe hungkunofoho.

(Mat'yu 12:24-37; Luk 11:15-23; 12:10)

²⁰ Jisas kakoe Nasalet osopono wahon'ngki a'amu pi'n'ngo engo osopo uhu'mokumentohofofoho. Angomo uhu'mokumentohofoho so'no Jisas kakoe a'amu'nji hofiko wopayo manyo'njo imentohofofoho.

²¹ Jisasiye temtitofu sohwa oso hiso nupa'nontifi, Jisasiye hunoso ito'no'maho. Kakoe hunoso ilo'nnyo hwohikeno. Ose lontifi kakimo ut'mano lontifi pmmentohofofoho.

²² A'amu Jutafe honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwa Jerusalem mta'ni nopontifi limentohofi, Mpelisepul oso towahuno wonyo hopi'nohino sohwafe hwe engo sohwo Jisasiye smeho mo'mo humaho. Towahuno wonyo somo wae yaofwo'nngkohoho.

²³ Ose lahonngkofi Jisas hofikine'no joho lutimanto pahnnimo hungkuno ulimeto, Seten kako wae yamo'nyoso pipilo.

²⁴ Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino hu'mawo'nngkohofoso hotitopijo sohonta ikujoho fongki'nngkuji hofikoe wopingo foyohumayoso wonyo umo'nimontonoho.

²⁵ A'amu angu anga'nohinomo foyawe sohwa hofiko ehulifo humafikujiji ikujoho fongki'nifijoso hofiko yosesamo wohumpeentifeho.

²⁶ Oseso Seten kakoe towahuno wonyo'njo sohwa hofiko ehulifo humafikujiji ikujoho fongki'nifijoso hofikoe yokumpohn'nyo ane umo'nantifeho.

²⁷ Hwe fihwo hwe yokumpohn'nyo sohwoe angomo hufo umo lihwo si swososo simo'mo oso hwe yokumpohn'nyo huhwo sohwi nano kilofasyihwosi i kako oso ango homo somjo kakoe yo'mayoso woma'montonoho. Oso pa'nyoso ngko Setenimo uyakolo'mentohe so'no ngko kakoe towahuno wonyo sohwafe wae yaofalokweno.

²⁸ Olo hungkunolo iningo sey'eno. A'amu hopi'nonohino hofikoe wonyoso sifajo hungkunoso wonyo hungkunoso Anitumo jomo ulifijo'manji kako wae weesemo'montonoho.

²⁹ I oso'no a'amu kako Anituye Towahuno Wopingo so'no sitofu lososo oso wonyo hiso Anitu kako wae meefonehoho. Oso wonyo hiso kakoe smeho'mo ne'no nowentihwonefoho. Ose ulimentisofoho.

³⁰ Jisas kako Anituye Towahunofe yokumpohn'nyo so'nji towahuno wonyo somo wae yao'mentiso so'no hofiko Jisasi'mo kiko towahuno wonyo'njo hwohoho ulimentohofofoho. Oso'no Jisas oso hungkuno tango'njo ulimentono.

*Jisasiye kona'wohi'nji hohmningkwa'wehwosanji i'mofapmentohofofoho.
(Matiyu 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Oso hohosohonta Jisasiye kona'wohi'nji koningkwa'wehwosanji i'mofapontifi ango mempo hohnta'ni humantifi Jisasi'ne'no lihwatimentohofofoho.

³² A'amu pi'ningo engo Jisasi'nji humantifi Jisas ajwopo nohumentaningki a'amu kakimo ulimentohofi, Upa'nyo. Ji'je na'u hnnngkwa'wehwosanji hnnampo'wohijanji humantifi kikine'no joho kilalokwofu.

³³ Jisas nupa'nonto ulimeto, Nje na'u nngkwahwosa tihwalo.

³⁴ Jisas a'amu nohumentaningkofi fe'nihwononto ulimeto, Uhwonimno. Olo nje na'uja nje nngkwahwosa, olohi humalofo.

³⁵ A'amu Anituye hungkunomo tifi iningkawowo'nngkohofoso nje nngkwahwosa nje nampohwosa na'ujafoho. Ose ulimentisofoho.

4

*Hwe fihwo ufongoyo fisisomoka'mentiso so'no pahnnimo hungkunofoho.
(Matiyu 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Jisas kako Mijo Ayo Ngkalili sopo nohumanto a'amumo apa'no lutihwamentisofoho. Osopo nohumentaningki a'amu we'yo uhu'mokumentohofomaho. Oso'no Jisas yofayokinopo kotasonto osopo humamentisoso hwe moya'miso momingo sopo loho'mentohofofoho.

² Kako pahnnimo hungkuno pi'ningo engo hofikoe huno ufohotofone lutihwamentisofoho. Ole ulimeto,

³ Sekwo upa'nimno. Hwe fihwo kako kakoe syohopo ufongoyo fisisomokao'mentisofoho.

⁴ Fisisomokofahoningki ufongoyo fehohnjoso honingkanopo piwesyahoningki yihufu sohwa nopontifi manimentohofofoho.

⁵ U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njo sopo piwahu'mentisofoho. Oso hwaho hiso engo mo'njo'maho. Oso'no oso ufongoyoso komo'no foka'mentisofoho.

⁶ Ose mofehi'nyo ulonto ufongoyo pmpongo hwahomo'mo munjilofe'njo yonto yofoho imentisofoho.

⁷ U, ufongoyo fehohnjoso nantipe yongo'njo sopo piwahu'mentisoso nantipe yongo'njo sohwo komo'no fokofkwato lohofonto ufongoyo nontimo kingkulufonto oso ufongoyo hiso ne minto'nimentisofoho.

⁸ U, ufongoyo fehohnjo hwaho afofo'njopo pɔwahu'mentisoso engo fokafonto ne pi'nningo into'nimentisofoho. Ne fiso we'e (*teti*, 30), fiso engo (*sikisiti*, 60), fiso pi'nningo engofoho (*wan hantilet*, 100).

⁹ Jisas ose ulonto ulmento, A'amu fihwo nje hungkuno upa'nyo'ne haloho hi'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ulmentisofoho.

Jisas pahnnimo hungkuno so'no ulmentisofoho.

(*Matɔyu 13:10-17; Luk 8:9-10*)

¹⁰ Hwangku inomokomoyo sohwanji nom'ne a'amu fihwa kakoe hungkunomo upa'nimentohofoho sohwanji Jisas'nji nohumantifi pahnnimo ulohonimentohofoho.

¹¹ Jisas ulmento, Anɔtu sohune'no kako a'amumo mokosyohumayo yahino hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setihwamentisofoho. I oso'no a'amu kengo sohwa hofiko pahnnimo hungkuno'nohini upa'nife. Sekumo yoloho waselimo.

¹² Hohonta Aisaiya ole mtimokumento, Hofiko nuhwonngkuji neso nuhwonifitne'maho.

Hofiko nupa'nningkuji oso hungkunoso huno ito'no uyone'maho.

Hofiko honingkano wonyo somo hohujo mikinjaopijoso Anɔtu hofikoe wonyo wae mmofonehoho.

Ose mtimokumentisofoho.

Jisas pahnnimo hungkuno hwapngoso ulmentisofoho.

(*Matɔyu 13:18-23; Luk 8:11-15*)

¹³ Jisas ose ulonto ulmento, olo pahnnimo hungkuno hwe ufongoyo fisosmoka'mentisoso sekwo huno maseyoho liyohoho. I pahnnimo hungkuno nom'ne songoso sekwo huno pipi seyohoho.

¹⁴ Upa'nimno. Hwapngoso olenoho. Hwe ufongoyo'njo sohwo Anɔtuye hungkuno a'amumo lutihwayo pa'nngofoho.

¹⁵ Fiso ufongoyo honingkanopo pɔwahu'mentisoso oso hwe moya'mi hofiko hungkuno wopingo upa'nwo'nningkohoho pa'nyofoho. I oso'no Seten kako noponto oso hungkuno wopingo simeho mo'mo ho'nosyahonngki Seten wae yamo'mentisofoho.

¹⁶ Nom'ne a'amuso ufongoyo hwaho sojo'njopo pɔwahu'mentiso pa'nyo hwafoho. Oso a'amu hiso Anɔtuye hungkuno upa'nontifi hofiko komo'no simeho mo'mo meho'nasyontifi simonyo iwo'nningkohofoho.

¹⁷ I oso'no hofikoe pmpongo anefoho. O'o, hofiko we'enepi nolohofontanngkofi a'amu nom'neso Anɔtuye hungkuno hwotoho wahmmo lososo oso a'amu nolohofontanjo huhwo sohwo tango engo uyahonngki hofikoe pmpongo ane so'no pɔwasyiwo'nningkohofoho.

¹⁸ Nom'ne a'amu ufongo hwaho nantipe yongo'njo pa'nyofoho. Hofiko Anɔtuye hungkuno upa'nimentohofoso

¹⁹ i, yo'mayo hwaho lophonjo somne'no huno engo syafisyontifi hamniyoho engo womano lontifi yahonngkofi hofiko ho'yango yo'mayo so'no hi umonyoso oso hiso Anɔtuye hungkunomo kingkulofwo'nningkohofoho. Oso huhwo sohwa ne ane hwafoho.

²⁰ Nom'ne a'amuso hofiko ufongoyo hwaho afofo'njo pa'nyofoho. Hofiko Anɔtuye hungkuno upa'nontifi oso hungkuno hiso iningkawentifi hofiko Anɔtumne'no yo'mayo syoho wopingo yiwo'nningkohofoho. Oso ne into'nnyofoho. Ne fiso we'e (*teti*, 30), nom'ne engo (*sikisiti*, 60), fiso pi'nningo engofoho (*wan hantilet* 100). Ose ulmentisofoho.

Sikiloho pomponahoso hiyaso kipitofasiyo'eno.

(*Luk 8:16-18*)

²¹ Jisas nom'ne pahnnimo hungkuno ulmento, A'amu fihwo sikiloho mongkujihwosi oso pomponaho hiso ahwonte'mo kipitofasiyo'eno. Epohumayo enjwa'mo ho'nasiyo'eno. Awonoho. Kako ijempohopo ufoho'ofahumontonoho.

²² Yo'mayo olohonta a'amu hiyaso mokosyohumawo'nningkohofoso hwangku a'amu hopi'nono pomponahopo uhwonantifeho. Yo'mayo olohonta pahnnimo hungkuno liwo'nngkoheso hwangku a'amu neso upo'nantifeho.

²³ Sekwo haloho'njo ku'manji nje hungkunomo haloho popmno.

²⁴ Ose ulonto nom'ne hungkuno ulmento, Yo'mayo pahnnimo hungkuno upo'nalokwofoso hwapingo ne ngko selalokwe so'no huno ito'no fisyafihupmno. Sekwo nom'ne a'amumo hofikimo ufo'mayo'ne Anɔtuye hungkuno ulikuno. Sekwo a'amumo Anɔtuye hungkuno ufijo hopaso Anɔtu kako sekumo wosejapmntonoho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo Anɔtumne'no huno engo wotipemantifeho.

²⁵ Hwe fihwo Anɔtuye hungkuno simeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo oso hungkuno hiso kako ito'no iningku lohofososo Anɔtu kako huno engo umontonoho. Hwe

nom'nehwo Anituye hungkuno we'enhini simeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo oso hungkuno we'eso ito'no min'ngkayo'njoso oso hungkuno we'eso moi'wo umo'mntonoho. Ose ulimentisofoho.

Ipisayo fokafo'ne pahnnimo hungkunofoho.

²⁶ Jisas nom'ne pahnnimo hungkuno ulimento, Hwe fihwo olo hwaho lopo kakoe syoho'mo ipisayo hulmentisofoho. Oso hiso Anitu kakoe a'amumo emokosyohumayo pa'nyofoho.

²⁷ Hwe huhwo sohwo nohulonto kakoe angopono nowento sikuno pi'n'ngo fosyowelikafo imojo hweho. Ipisayo hiso pipi foka'mentisoto. Fokafo hwap'ngoso hwe sohwo huno muyofoho.

²⁸ Hwahomjo afofoso ipisayo engo imokiyofoho. Simo'mo swo in'kwato lohofihwosi osopo simo'me ipehwosi tifi ipisayo unto'nimntonoho.

²⁹ Ipisayo mojo ihwoso'no hwe huhwo sohwo kako nolofamjonefoho.

Iyo masitet ipisayo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Mat'yu 13:31-32, 34-35; Luk 13:18-19)

³⁰ Nom'ne hungkuno Jisas ulimento Anitu kakoe a'amumo mokosyohumayoso ngko pehofo losetihwamnehono. Oso'no pahnnimo hungkunoso pehofo selimnehono.

³¹ Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe *masitet* kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, ni'hu'no we'efoho. Oso neso a'amu syohopo hul'wo'n'ngkohofofoho.

³² Syohopo hulahon'ngkofi oso ipisayo hiso engo imo'nonto nom'ne iyo syoho sopenjo somo yakolonoho. Kakoe pamo sopo yihu'aifo syuhwosi pompenjiyo hofiyonyoangkafopo wokehumantifeho.

³³ Jisas pahnnimo hungkuno pi'n'ngo engo ulimentisoso hofiko huno syafihupitnne'ento ulimentisofoho.

³⁴ Kako a'amu somo pahnnimo hungkuno'nohini ulimentisofoho. Kako kakoe inomokomoyo sohwantnohini humantifi kako yoloho ulimentisofoho.

Jisas mijo'nji ifofo'njimo hungkuno ulahon'ngki moi'wo imo'nimentisofoho.

(Mat'yu 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Oso sikuno hiso mofehi'nyo nton'ngku'n'ngkahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, Mijo nongkihnta'ni woekhwano.

³⁶ Ose ulahon'ngki hofiko a'amu pi'n'ngo engo uhu'mokumentohofoho somo uliko'mantifi yofayokinomo Jisas humamentiso somo kotasantifi hofiko mijo ayopo wako'mentohofofoho. Wako'mentohofoso nom'ne a'amu hofiko hofikoe yofayokinomo hofiko'nji wako'mentohofofoho.

³⁷ Nowekentan'ngkofi ifofo engo ikwato lohofonto mijo yofayokinomo ifeehu'mo lohofonto mijo yofayokinomo engo weeo'mto imentisofoho.

³⁸ Jisas yofayokinomo fehohnta'ni mnokino ikwo'ofoho yasyonto saho fosyowentan'ngki hofiko Jisasimo ulikafontifi ulimentohofi, Lonetihwayo sohosi tifonepo nakwoe yofe moi'wo umo'nantanoho. Kiko nakune'no huno mosyafisiyo'njo liyalokuno.

³⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas nolikafonto ifofomo yoka ulimento, Moi'wo hmmo'nyo. Ose ulonto mijomo ulimento, Nta'noho. Ito'no flufawofo. Ose ulahon'ngki ifofo moi'wo imo'n'ngkahon'ngki mijo apa'no songo songo miyo'njo ni'hu'nahone lifawo'mentisofoho.

⁴⁰ Ito'no lifawo'mentisoso inomokomoyo sohwamo ulimento, Sekwo iyoho peho'no sen'ngkohoho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo liyalokwofo.

⁴¹ Ose ulahon'ngki hofiko iyoho engo un'ngkahon'ngki hnnimentohofi, Olo hwe lohwo ifofo'nji mijo'nji kakimo haloho'nohini upesolo tihwoe huhwolo.

5

Hwe towahuno wonyo'njo sohumo Jisas wop'ngo umokumentisofoho.

(Mat'yu 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwani mijo nongkihnta'ni a'amu Ngkelasafe hwahopo i'mofapmentohofofoho.

²⁻⁶ Hwe towahuno wonyo'njo sohwo hwaho hopo sopo humunyoponoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'mopijohino sokimo somo humunyoponoho. A'amu angoponjo sohwa kakimo impe into'mentohofofoho. Hofiko ahwomo nano yokumpohn'nyo nomantifi hwe sohwoe sife aho ahwomo nano kilof'wo'n'ngkahon'ngkofi kako nano hotito'mentisofoho. Kakoe yokumpohn'nyo hofikimo uyakolof'wo'n'mentisofoho. Sikuno huhwo huhwi oso hwe huhwo sohwo a'mopijohinopo hwofiki'nyopo humemayonto johohohom'no limojo hweho. Kako sokisi'hu'nji kakoe a'apahomo

fongkin'wo'nimojofoho. Oso hwe huhwo sohwo ikanopo nta'ni Jisasimo uhwonihwojawento, kako hano komo'no nowento, Jisas yofayokino mta'ni swapmmentisoso hwe sohwo i'mofaponto, Jisasiye sifeki'nyo'mo ipitofawo'mentisofoho.

⁷⁻⁸ Jisas towahuno wonyo sohwo ulimeto, Kiko towahuno wonyo sohwo olo hwe lohomo ul'iko'maho. Ose ulontanngki towahuno wonyo sohwo johohomh'no ulimeto, Jisas, kiko Anitu Yokintahonjo sohwo Hwomu Ne hwohoso. Kiko ngkimo peho wantoho'monne'elo. Anitu nupa'n'ngkuhwo'so'no ngko jomo wakilmonne'no yohono. Kiko ngkimo tohino nontapohotoho.

⁹ Ose ulahonngki ulimeto, Nje yofe Ami hwona'nyoho. Nakwoe hungkuno ole: A'amu sisihwayo apa'no, pi'n'ngko engofoho. Nakwo towahuno wonyo we'e mohumulohwono.

¹⁰ Towahuno wonyo huhwo sohwo Jisasimo johohokumpohn'nyo ulimeto, Kiko ango ikano'mno lonehwajohotoho.

¹¹ Oso hwofiki'nyo mofone sopo yahu pi'n'ngko engoso hofiko mno ijontanngkoyo somne'no

¹² towahuno wonyo sohwa Jisasimo yokumpohn'nyo ulimeto'ho, Kiko nakumo oso yahu pi'n'ngko engo nongkwanjo nompone'no filonehwajo. Nakwo yahu somo wehuhnnofano.

¹³ Ose ulahonngkofi Jisas hofikimo timo honihwajmentisofoho. Oseso oso towahuno wonyo hiso hwe sohomo nuliko'mantifi yahu somo ehuhnawo'mentohofoho. Ehuhnaofahonngkofi yahu hiso *tu tauseniso* (2000) hofiko hano kunto kunto'no wentifi iwo'mangomo mtiku'nontifi mijo ayomo mihulofahonngki n'hu'nahone poyo pe'nimentohofoho.

¹⁴ Hwe yahu mokosyohumayo sohwa komo'no nowentifi hwe moya'mi ango sopenjo so'nji oso'mo so'meemjo so'ntnne'no oso hungkuno hiso lijwaofahonngkofi ho'n'mmentisofoho. Oso hungkuno hiso ho'n'ngkahonngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso uhwonano lontifi imentohofoho.

¹⁵ Hofiko Jisasimo nu'mantifi hwe towahuno wonyo humamojo sohomo uhwonimentohofoso kako he yofonto kako huno wopingo'njo imo'n'mentisofoho. Ose uhwonontifi hwe moya'mi iyoho imentohofoho.

¹⁶ A'amu yo'mayo uhwonimentohofoso hofiko i'mofapmentohofoso somo yo'mayo hwe ilo'nnyo sohwo imentiso so'no yahu poyo imo'n'mentiso so'no ulimentohofoho.

¹⁷ Ose ulontifi hofiko Jisasimo hungkuno yokumpohn'nyo ulimeto'ho, Kiko nakwoe hwahopo humahnoso wopingo'maho. Mpano.

¹⁸ Ose ulahonngkofi hwe towahuno wonyo wae imentiso sohwo Jisasimo johohokumpohn'nyo ulimeto, Ngko kiko'nji wowantayo'no yohono.

¹⁹ Ose ulahonngki Jisas ulimeto, O'o jije a'amufe angopo nowehoji yo'mayo wonyoangkafo Anitu kiloho'maso so'no flut'hwaho. Anitu hitoho engo kikimo kufoma'maso so'no a'amumo uso.

²⁰ Ose ulahonngki hwe sohwo nowento oso hwaho Ntekapolis ango aho hufa'u hopi'nono sopmmeemo yo'mayo Jisas uloho'mentiso so'no lut'hwomentisoso a'amu hopi'nono nupa'nontifi huno pi'n'ngko syafisyontifi pisopisaho mjal'mmentohofoho.

Jailosiyemu'nji a'mu nom'ne Jisasiye hwapifemo upm'mokumentiso osofa'umo wopingo umokumentisofoho.

(Matyu 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Jisas hofiko'nji yofayokinopo mijo ayo somo apa'no wakentifi nongkihnta'ni ki'mofiwahonngkofi osopo a'amu pi'n'ngko engo uhu'makahonngkofi Jisas mitimom'ngopo humamentisofoho.

²² Hwe yofe engo'njo tajo ango mokosyohumayo sohwo kakoe yofe Jailos. Osohwo noponto Jisasimo uhwononto kako hwomtame ehumanto

²³ simeho tango'njo humanto johohokumpohn'nyo ulimeto, Nje mu wape'nimonte'no yalofoho. Kiko nopohoji kakimo jije ahoso fikisyusyo. Kako wopingo imo'n'ngkuhwo'so'no kako songo wohumano.

²⁴ Ose ulahonngki Jisas hwe sohwo'nji womentisiyefoho.

Womentisiyeso a'amu pi'n'ngko engo siko'nji nowentifi hofiko yohoto yohotofo loho'nimentohofoho.

²⁵ A'mu fisi mnokino engo'njosi humunyonoho. Oso hiso kako engolopohamo imoihoso ne'no yontanngki soswo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho.

²⁶ A'amu uyo hofaho syoho'njoso hofiko kakine'no molasin ko uyahonngkofi kako tohino engo ma'mojofoho. Kakoe hamniyoho ho'yango hopi'nono moi'wo ihn'namo'nimojofoho. Oseso wopingo mmo'nyofoho. O'o, mnokino engo umojofoho.

27-28 Oso a'mu hisi yo'mayo Jisas imentiso so'no upa'nonto kako huno ole syafi'hu'mento, Ngko olo hwe lohwoe manji'mofo somo aho kisahumeso ngko wop'ngo umo'n+monnoho. Ose lonto oso a'musi Jisasiye hohujo hohnta'ni u'manto kakoe hwapifemo aho upm'mokumentisofoho.

29 Upm'mokumentisoso kakoe mnokinoso moi'wo imo'n+ngkahon+ngki kakoe a'apaho wop'ngo imo'n+mentisofoho. Wop'ngo imo'nonto simeho wop'ngo komo'no umo'n+mentisofoho.

30 Jisas a'amumo wop'ngo imokonto huno uy+mentisoso komo'no ikinjamo lohofonto uli'mento, Tihwo n+pm'mokohoho.

31 Ose ulahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa uli'mentohofi, Hwe moya'mi pi'n+ngo ifehu'mokokumaso so'no kiko tihwo n+pm'mokohoho eso peho'no lohino. Nakwo huno monayofoho. Tihwolikeno.

32 Jisas a'amu upm'mokiyo so'no fe'n+hwon+ngkahon+ngki

33 a'musi a'apaho wop'ngo imo'n+ngkohoho huno uyahon+ngki iyoho un+ngkahon+ngki yomo yomo yonto Jisasiye sifiki'nyo'mo hwomtame uloho'mentisofoho. Yo'mayo hopi'nonohino so'no Jisasi'mo uli'mentisofoho.

34 Jisas kakimo uli'mento, Nje mupe, Kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no olohonta kiko wop'ngo imo'n+ngkino. Kiko simeho wop'ngo'njo uhuji fohumantono. Jije a'apaho nihu'nahone wop'ngo kumo'n+ngkohoho.

35 Ose ulontan+ngki hwe fihwo Jailosiye angopo nta'ni noponto Jailosi'mo u'mantifi uli'mentohofi, U, nakwoe hwe engofo, jije mu poyo nto pe'n+ngkohoho. Oseso kiko olo Lutihwayo lohomo jije ango pone'no peho'no ipemotowalokuno. Kako wohumano.

36 Ose ulohon+ngkofi Jisas upa'nonto Jailosi'mo uli'mento, Kiko iyoho yohotoho. Kiko ngkimo jije simeho hi'ntnnono ntape.

37 Ose ulonto Jisas kako hwe moya'mi hopi'nonohinomo angomo l+humajonto Pita'nji Jemis+nji kon+ngkwa'wehwo Joun'nji hofiko'nohino Jisasi'nji nowentifi

38 hofiko Jailosiye angomo i'mofawentifi Jisas a'amu pi'n+ngo uhwon+mentisoso hofiko humotahon'ji wosofe angiyu husontan+ngki

39 kako noswonto uli'mento Peho'no wosofe lalokwofo. Mu lopi poyo'maho. O'o saho fosyaweho.

40 Ose ulahon+ngki hofiko kakimne'no sitofo ulontifi tikafo uj+mentohofofoho. Oseso Jisas hofikimo mempo hohnta'ni wae sweefaopmmentisoso Jisas mu lopiye kan+ngkwowho'ya'u'nji inomokomoyo sohwanji ango mu sopi fosyowentanjo somo humentohofofoho.

41 Jisas mu poyo simo aho manto kakimo a'amu Jutafe hungkunomo uli'mento, *Talita kumi*, Oso hungkunoso ole, Olo mu lopi, filikaho.

42 Ose ulahon+ngki mu lopi nol+kafonto hano umentisofoho. Mu lopiye soswoso aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'niyoho. A'amuso homo somo uhwonontifi yomo engo imentohofofoho.

43 Jisas kan+ngkwowho'ya'umo hungkuno yokumpohn'nyo uli'mento, Ngko mu songo umokohe so'no siki noho'nom+hwoloho. Mu lopimo wopayo unyo. Ose ulonto umentisofoho.

6

A'amu Nasalet+njoso Jisas ne'no nakwolaho li'mentohofofoho.

(Matiyu 13:53-58; Luk 4:16-30)

1 Osopo nta'ni Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nowentifi Jisasiye ango Nasalet u'mofamentohofofoho.

2 Salolemo a'amu Juta sofe iyoho humayo sikuno somo Jisas tajo angomo luthwahon+ngki a'amuso pi'n+ngo nohumantifi upa'nontifi Jisasiye huno engo so'no yomo yontifi uli'mentohofi, Olo hwe lohwoe hungkuno nt'i'mta'angoto. Oso huno engo'nji pipi imo'n+ngkohoho. Yo'mayo wonyoangkafo'njo a'amu miyoso olo hwe lohwo y'wo'n+ngkiso hweho.

3 Olo hwe lohwo kako ango molimojo lohwolaho. Maliyafe hwomufoho. Jemis, Jousep, Jutas, Saimoun hofikoe hofila'wehweho. Homnampija olo ango lopo nakwo'nji humalofo. Ose ulontifi hofiko simano hintotolino umn+ngkahon+ngki nakwolaho li'mentohofofoho.

4 Jisas uli'mento, A'amumo hwe fihumo An+tu hungkuno uyahon+ngki li'mojo sohwo ango kengo hopi'nonohinopo kakoe yofe engo ho'nomowo'n+ngkohofofoho. I oso'no osohwo kakoe temtitofa kakoe kan+ngkwowho'ya'u hamn+ngkwowhosa hofiko kakoe yofe moho'nomasofoho. Ose uli'mentisofoho.

5 A'amu hiso hofiko An+tu Jisasi'mo oso syoho hiso'no uhwosopo'mentiso so'no simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofa so'no Jisas osopo yo'mayo wonyoangkafoso

pi'n'nggo mimmentisoso a'amumu mnokino'njo anga'no anga'nohinomo kako aho kisasy-
onto wop'nggo umokumentisofoho.

⁶ Hof'iko Jisas'imo simeho hi'n'tnnono muyo so'no yomo imentisofoho. Oso hwaho sopo
kako angkuhwafo sohwa'i emayonto, An'ituye hungkuno luthwamentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwaso syoho umentisofoho.

(Mat'iyu 10:5-15; Luk 9:1-6)

⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sife mta'ni hufa'uyo sohwasne'no joho ulahon'ngki
hof'iko nuhu'mokahon'ngkofi Jisas kakoe yokumpohn'nyo yano uy'imentisofoho. Oso
yokumpohn'nyoso a'amufe a'apaho'mjo towahuno wonyo wae yafo'ne umentisofoho.
Umentisoso hwe sohwaso hufa'u hufa'u lihwat'imentisofoho.

⁸ Jisas hof'ikimo ul'mento sekwo ho'yangone f'iwani'mno. Mno'nohini mtamno.
Wopayo, ho'yo, hamniyoho, oso nomotakutoho.

⁹ Manji'mofu hufa'u nomaf'ikutoho. O'lo, manji'mofu anga'nohinon'nji sekwoe
sif'kwongofosyo'nji manji'mo'n'ngkui f'iwani'mno.

¹⁰ Sekwo angu fipo i'mofahokui angu anga'nohinon'ji saso fosyawopijo. Oseso
sekwo oso angu somo nuliko'maf'ikui nom'ne angopono f'iwani'mno.

¹¹ Nom'ne angupo sekwo'ne angu mosejape'manji i sekwo oso angu hopo sopo
nuliko'maf'ikui hopo sopo hwaho semongki'nososo hof'iko nosehontohumentan'ngkui
oso hintalinyo hiso wae feehumno. Oso homo somo uhwon'ngkui hof'iko hof'ikoe yahino
somne'no huno ole wosyaf'ihup'ife. U, nakwo wonyo y'ihwono. Ose syaf'sy'ikui iyoho
unono.

¹² Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa nowent'ifi a'amumu somo hungkuno ole
ul'mentohofi, Sekwo simeho f'iwolo'mokumno.

¹³ Ose ulont'ifi towahuno wonyoso wae yafont'ifi a'amumu mnokino'njo somo hof'iko
hwone mijo mnokinopo usisyont'ifi wop'nggo umokumentohofoho.

Joun A'amumu Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo pe'n'imentisofoho.

(Mat'iyu 14:1-12; Luk 3:19-20; 9:7-8)

¹⁴ Yo'mayo Jisas imentiso so'no a'amumu pi'n'nggo engu limotofoso hwe yofe engo'njo
Helout kako upa'n'imentisofoho. Fiso a'amumu Jisas'ine'no ole ul'mentohofi, Olo hwe
lohwo Joun'yoho. Joun A'amumu Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo pe'n'onto apa'no
lika'maso hwol'ikeno. Oso'no yo'mayo wonyoangkafo a'amumu miy'wo'n'ngkiyohofoso
kako iwo'n'ngkiso so'no yokumpohn'nyo i'mofapohoho.

¹⁵ A'amumu nom'neso Jisas'ine'no ole ul'mentohofi, Olo hwe lohwo Iaija hohonta
pe'n'imentisohwe. Nom'ne a'amumu ole ul'mentohofi, Olo hwe lohwo a'amumu hohonta
An'tu hungkuno uyahon'ngki limojo pa'n'nggo hweho. Ose limentohofoho.

¹⁶ Oseso Helout nupa'n'onto ul'mento, Olo Joun'yoho. Hwe a'amumu mijo kiy-
oma'mojo hweho. Ngko a'amumu kakoe t'iwango f'iwofitofosyamno ul'mentoheso nto
y'iwafitohofoho sohwo apa'no lika'maso hwol'ikeno. Ose ul'mentisofoho.

¹⁷ Hwap'ngoso hohonta Helout kako Joun'mo impo'angomo m'humajonto ahwomo
nano kilofahumentisofoho. Helout Joun'mo impo'angomo peho'ne m'humati'mentisoto.
Hwap'ngoso kola'wehwo Filip'iye ape Heloutiyas'mnefoho. Helout olo simo
ma'mentisofoho.

¹⁸ Hohonta Joun Helout'mo ul'mento, Kiko hnn'kwa'wehwo ape mahino loso
hopo'maho. O'lo oso hon'ngkano pisakino'njofoho. Ose ul'mentisofoho.

¹⁹ Impe intofahon'ngkofi Heloutiyas s'mano likumpo lohofonto Joun'mo poyo umoku-
monto ko imentisoso

²⁰ Helout Joun'iye yofe ho'noma'mentisofoho. Joun kakoe hon'ngkano ito'nohinon'ji
hwe wonyoangkafo hweho. Oso'no Helout huno uyahin'ngki, Heloutiyas Joun'mo
poyo koimokumne'ento Helout kako Joun'mo impo'angomo ito'no mokosyohumamen-
tisofoho. Helout Joun'iye hungkuno upa'n'wo'n'ngkiso so'no yomo ko yonto huno
pi'n'nggo engu syaf'siyonto nom'ne hungkuno upa'n'mo limentisofoho. Oso'no Heloutiyas
Joun'mo fonjasy'ihwoloho.

²¹ Oseso hwangku sohonta Heloutiyas Joun'mo fonjasiyo'ne'ento hon'ngkano
t'ipema'mentisofoho. Osohonta Helout kakoe s'ikuno kona'wohi aswo ma'mentiso
somne'no huno syaf'siyonto a'amumu syoho ulohofiyu sohwa wopayo iloho yahon'ngkofi
hwe engo a'amumu mokosyohumayo sohwanji n'mentohofoho.

²² Heloutiyasiye mu sijosi noswaponto hof'ikoe simeho wop'nggo umo'nono lonto
s'monyo imentisofoho. A'amumu sohwanji Helout'iji nuhwonont'ifi simeho wop'nggo
umo'n'imentisofoho.

²³ Oso'no Helout musopimo uli'mento, Kiko yo'mayo peho'no kumo'nososo ou kiko njo. Ngko wokijapmmo. Yo'mayo pi'n'ingo engo hi'njo hwo'nyoho. Kiko fehohnjo'no njisoso ou ngko fehohnjoso wokijapmmo. Nehopi kilohono.

²⁴ Ose ulahon'ngki mu sopi noswonto kona'wohimo uli'mento, Peho'no uli'mnehono. Ose ulahon'ngki Heloutiyas uli'mento, Ole uso. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokino'no ni'mo'n'ngkohoho. Kakoe mnokinoso iku'yopo ho'nasyohoji komo'no ntape. Ose uso.

²⁵ Ose ulahon'ngki mu lopi komo'no asomo noswonto Helouti'mo uli'mento, Kiko Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokinoso noswonyopo y'wojosalokumpehoji olopo ntape.

²⁶ Ose ulahon'ngki Helout kakoe si'meho tango m'kun'imposo umn'imentisofoho. I oso'no a'amu hopi'nono kakoe hungkuno, Nehopi kilohono, ose nto upa'n'ngkohoho so'no kako a'mu simo eno uli'mentisofoho.

²⁷ Oseso Helout komo'no hwe Jouni'ye mnokino'no uhwojahon'ngki hwe huhwo sohwo impo'angomo nowonto osopo Jouni'ye ti'wango iwofitofonto

²⁸ Jouni'ye mnokinoso noswanyopo iwojosalokumpenti'fi a'mu sijo simo nuyahon'ngkofi nomotawento kona'wohimo uy'mentisofoho.

²⁹ Jouni'ye inomokomoyo sohwa yo'mayo so'no upa'nonti'fi hofi'ko noponti'fi kakoe pijafoso nomanti'fi sokimomo ho'nahumentohofofoho.

Jisas a'amu 'faif tausen' (5000) sohwo wopayo umentisofoho.

(Matiyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)

³⁰ Jisasi'ye inomokomoyo kako lihwat'imentiso oso hwa asomo u'manti'fi yo'mayo hofi'ko imentohoho so'no hungkuno a'amumo luthwamentohoho so'no Jisasi'mo uli'mentohofofoho.

³¹ Osopo a'amu pi'n'ingo engo nowenti'fi noponti'fi nohnnawe yahon'ngkofi oso'no Jisasi'ye inomokomoyo (*apouse*) sohwa wopayo manyofoho. Oso'no Jisas uli'mento, Nakwo a'amu ane spono nowekewasi osopo sekwo usijo'no fosyohumamno.

³² Ose ulahon'ngki hofi'ko'nohini yofayokinopo a'amu ane spono wowanonti'fi imentohoho sopone'no.

³³ A'amu pi'n'ngoso uhwononti'fi hofi'kimo yofe uhwofonti'fi a'amu ango hopi'nonohino mta'angoso komo'no hon'ngkanopo nowenti'fi Jisas kakoe a'amu yofayokinonjo sohwoe uyakolofonti'fi a'amu ane sopo si'mo'mo u'mofamentohofofoho.

³⁴ Jisas mitimom'ngopo i'mofaponto uhwon'mentisoso hwe moya'mi pi'n'ingo engo somo uhwononto hofi'ko yahwohofekwosa ane pa'nyo hwafoho. Oso'no kako hitoho uli'mentiso so'no hungkuno pi'n'ingo engo luthwamentisofoho.

³⁵ Mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonjo so'nji Jisasi'ye inomokomoyo sohwa noponti'fi uli'mentohofi, Olo hwaho hopo lopo sopo a'amu aneponoho. We'enepe mofehi'nyo ukwo'mokumontonoho.

³⁶ Kiko oso hwe moya'mi somo ango somne'no l'hwajohojo'no hofi'ko nukuji wosopayo mpe uyife.

³⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas uli'mento, O'o, sekwo huhwasi wosopayo uyimno. Ose ulahon'ngki uli'mentohofi, Nakwo pipilo. Hamniyoho syoho si'kuno *tu hanti'let* (200) memjaofoso a'amumne'no wopayo mpe iyo'neso hopo'maho.

³⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas uli'mento, Wopayo alalelo weho. Ti'mo uhwonamno. Ose ulahon'ngki hofi'ko nowenti'fi uhwonowenti'fi uli'mentohofi, Nakwoe wosopayo aho anga'no hopi'nonohinofoho. Inan'ku hufa'u weho.

³⁹ Ose upa'nonto Jisas kakoe inomokomoyo sohwo uli'mento, Sekwo a'amu somo uli'mno, Hoja lopo fosyohumamno.

⁴⁰ Ose ulahon'ngki hofi'ko nohumanti'fi fipo a'amu *wan hanti'let* (100), nom'nepe a'amu *fifi'ti* (50), ose'no ose'no l'humaji'mentohofofoho.

⁴¹ Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inan'ku hufa'u so'nji nomanto kako ahwomomo ti'mo uhwontohumanto An'itumo isamoyoka uli'mentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo'nji inan'ku'nji kut'ikujolo hofonto kakoe inomokomoyo sohwoe a'amu somo yano ulofiyone hu'mmentisofoho.

⁴² A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nonti'fi si'meho uhnn'mentisofoho.

⁴³ Si'meho uhnn'ngkahon'ngki hofi'ko wosopayo ni'lfonao'mentohofoso nuhu'mokonti'fi sohwo ho'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somo mohu'memeehumentohofofoho.

⁴⁴ A'amu oso wosopayo hiso Jisasi'ye aho mta'ni ni'mentohofoso hwe we'e humamentohofomaho. Hwe'nohini oso wosopayo ni'mentohofoho sohwa *faif tausen* (5000) humamentohofofoho.

Jisas mijopo hano umentisofoho.

(Mat'yu 14:22-33; Joun 6:16-21)

⁴⁵ Osohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ul'imento, Sekwo yofayokino nomaf'kuji oso hwaho nongkihnta'ni Mpet'isaita'no s'imo'mo mpan'mno. Ose ulonto a'amu nom'ne somo hof'ikoe ango pone lihwat'imentisofoho.

⁴⁶ Ose ulonto a'amu somo ul'iko'manto kako hwof'iki'nyo we'e sopo An'tumo jomo ul'mo lonto s'imentisofoho.

⁴⁷ S'ikuno'nji inomokomoyo yofayokino'njo sohwa mijo ajwopo nohumentan'ngkofi Jisas kako'nohini mit'mom'ngopo humamentisofoho.

⁴⁸ Jisas uhwon'imentisoso yofayokino hono honi wahon'ngki hof'iko yokino wonyopi imentohofofoho. Hwap'ngoso ole, ifofo engo pahon'ngki wonyopi imentohofofoho. Iyoho walongkon'monto yahonjo so'nji Jisas mijo yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwamo u'ma'mentisofoho. Ngko hof'ikimo uyakolo'mo nolonto

⁴⁹ Jisas mijopo hano sontan'ngki inomokomoyo sohwa hof'iko nuhwonont'ifi yomo yomo yont'ifi huno ole syaf'ihu'mentohofi, Mewosofoho. Ose syaf'syont'ifi youwo limentohofofoho.

⁵⁰ Inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisas'imo uhwonont'ifi iyoho engo un'imentisofoho. Oseso Jisas hof'ikimo komo'no johu ul'imento, Sekwo yokumpohn'nyo hmmo'n'mno. Ngkonoho. Sekwo iyoho ikutoho.

⁵¹ Ose ulonto kako yofayokinomo kotasahon'ngki ifofo moi'wo imo'n'imentisofoho. Inomokomoyo sohwa yomo yont'ifi s'meho ul'ikofahon'ngki huno pi'n'ngko syaf'ihu'mentohofofoho.

⁵² Jisasiye yokumpohn'nyo hwap'ngoso so'no huno muyofoho. Jisas kako wosopayo a'amu pi'n'ngko engomo umentiso so'no inomokomoyo sohwa huno ito'no mosyaf'isyofoho. Oso'no yomo imentohofofoho. *

A'amu Ngkenesaletnnta'ango mnokino'njo somo Jisas wop'ngoso umokumentisofoho.

(Mat'yu 14:34-36; Joun 6:22-25)

⁵³ Hof'iko mijopo nowakont'ifi Ngkenesalet nongkihnta'ni ifohohosyahumentohofofoho. Ifohohosyasyont'ifi osopo yofayokino ho'nahumentohofofoho.

⁵⁴ Hof'iko yofayokino ho'nosyahon'ngkofi hwe moya'mi hopo soponta'angoso hof'iko yofe komo'no uhwofont'ifi limentohofi, Jisasiyoho.

⁵⁵ Hof'iko yofe uhwofont'ifi hopo sopo hano komo'no nowont'ifi Jisas ntopohoho lahon'ngkofi a'amu nupa'nont'ifi hof'iko a'amu mnokino'njo somo Jisasiyepono itokwapmentohofofoho.

⁵⁶ Jisas ho'mo so'mo nowahon'ngki a'mokuso a'amu mnokino'njo somo intokwapont'ifi wopayo mpe y'wo'n'ngkohoho sopo itofasyont'ifi Jisasi'mo ul'imentohofi, Hwe Engofo, nakwo jije manji'mofomo aho wakupm'mokano. Ose ulont'ifi hof'iko kakoe manji'mofomo aho upm'mokumentohofoso hof'ikoe mnokino moi'wo imo'n'imentisofoho.

7

An'ituye hon'ngkano hungkunoso a'mane hungkuno somo yakolo'nnyofoho.

(Mat'yu 15:1-9)

¹ A'amu Falisi sohwani a'amu Mousesiye hon'ngkano hungkunoso lut'hwamotofo Jelusalem mta'ango sohwani Jisas nohumentanjopo uhu'mokont'ifi

² Jisasiye inomokomoyo sohwamo uhwon'imentohofoso hof'iko aho mijo miyot'iku'nyo'njo wopayo n'wo'n'ngkohofofoho. Falisi sohwafe yahinoso momaso'njo hwafoho.

³ A'amu Falisi sohwa a'amu Juta hopi'nonohino so'nji hof'ikoe yahino ole, Nakwo wopayo wonano lont'ifeso s'imo'mo aho mijo yot'iku'nont'ifi n'wo'n'ngkohof'ihwafoho. Hohonta homn'ngkwowosafe yahino oloso t'ipema'mentohofofoho. Hof'iko huno ole aho miyot'iku'nyo'njo wopayo nososo ou s'meho mo'mo wonyo mnaweho. Ose syaf'ihu'mentohofofoho.

⁴ A'amu huhwo sohwa wosopayo mpe y'wo'n'ngkohoho sopo nta'ni nopont'ifi aho mijo miyot'iku'nyo'njo'manji hof'iko wopayo manyofoho. Nom'ne yahino oso pa'nyoso pi'n'ngko weho. Hof'ikoe noswanyo, iku'yo, hwontoho yo'mayoso mijo ito'no yajij'wo'n'ngkohofoso kiho'ne'maho. O'o hof'ikoe yahinofoho.

* 6:52: Jisas kako hwe moya'mi some wopae yano imentisoso kakoe yokumpohn'nyo nom'ne kengo it'hwamentisofoho. Oso hof'ikoe yomo engo yont'ifi uhwon'imentohofoso Jisas kako mijopo hano ponto ifofo somo yoka ul'imentisofoho.

⁵ Oseso a'amuru Falisi sohwanji Jutafe hwe engo sohwanji Jisasimo ulohonimentionohofi, Jije inomokomoyo sohwa neyakwosafe yahinomo miningakayo'njo peho'no yalokwofo. Hofiko aho mijo miyotiku'nyo'njo wopayo niwo'nngkohofofoho.

⁶ Ose ulohonngkahonngkofi Jisas ulimentiono, Hohonta Aisaiya hwe Anitu hungkuno ulahonngki a'amuru lutihwamojo sohwo sekwo a'amuru mango'nohino hwasyo nehopi mtimokumtiono,

Olo a'amuru loso hofiko mango mta'nohini ho'nonimawo'nngkohofofoho.

I, hofiko ngkimo simemo montapefoho.

⁷ Hofiko a'amuru hwahoponjo sofe hunoso nomantifi Anitu mta'angofoho lontifi a'amuru hwaho ayo'mjo somo lutihwawo'nngkohofofoho.

Oso'no hofiko ngkimo wonyopi jomo niwo'nngkohofofoho.

Aisaiya ose mtimokumtiono.

⁸ Sekwo Anituye hungkunomo haloho maposo'njo yontifi seyakwosafe yahinomnohini inngkawowo'nngkohofihwasoho.

⁹ Ou, sekwo huno ole syafisy'wo'nngkohofi, Nakwo huno'njo hwona'nyoho. Ose l'wo'nngkohofihwasoho. Sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nngkohofoso seyakwosafe yahino somo y'wo'nngkohofihwasoho.

¹⁰ Mouses hohonta ole l'mento, Kiko jije mpohwo na'umo tifi finingakayo. U, a'amuru fihwo kako hungkuno wonyo kanngkwohwo kona'wohimo uloso osohwo kako poyo wape'nono.

¹¹ I, sekwo ole l'wo'nngkohofoho, Hwe fihwo kako hamniyoho hi'njo sohwo kanngkwohwo kona'wohimo ufo'mayo so'no, i kako sikimo ulimentiono. Ngko hamniyoho yo'mayoso wosejapmmonji ko yoheso ngko ole nto l'malefoho. Ngko Anitumo uyimne'no yohono.

¹² Oso hwe huhwo sohwo ose ulonto kanngkwohwo kona'wohimo mufo'maso'njo y'wo'nngkiso hweho. Oso'no sekwo Falisi sohwasi wopingofoho lontifi l'wo'nngkohofofoho.

¹³ Ose ulontifi Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nngkohofoho. Seyakwosafe hunomnohini inngkawo'nngkohofofoho. Oso yahinoso anga'nohinofoho. Pi'ningo oso pa'nyoso weho.

Yo'mayo a'amuru wonyo imokuwo'nngkisofoho.

(Matiyu 15:10-20)

¹⁴ Jisas hwe moyamimo ngkiyepono wapifento joho ulimentiono. Nopahonngkofi ulimentiono, Sekwo hopi'nono ito'no nupa'nngkuji huno fisyafihupmno.

¹⁵ Yo'mayo nyo'neso a'amufe honngkano wonyo umo'nimonte'maho. O'o yo'mayo simemo mta'angoso a'amufe hunoso wonyo hungkuno'njosohonngkano wonyo umo'nimentiono.

¹⁶ Sekwo haloho'njoku'manji nje hungkunomo haloho popmno.

¹⁷ Jisas oso a'amuru huhwo sohwaso uliko'manto ango nom'nemo swahonngki kakoe inomokomoyo sohwa ulimentionohofi, Oso pahnmimo hungkuno lohinoso ne pipilo.

¹⁸ Ose ulahonngkofi Jisas ulimentiono, Sekwo hwaso ngkine'no huno maseyoholihohoho. Upa'nimno. Yo'mayo toho nyo'neso honngkano wonyo imokiyomaho.

¹⁹ O'o wosopayo hiso simehomne'no nikwato ni'hu'nahone ho'namo. Wopayo hiso jije hunomne'maho. Ose ulimentiono. Oso'no Jisas yo'mayo hopi'nono nyo'neso hano mopitofasiyo'njofoho.

²⁰ Jisas nom'ne hungkuno ulimentiono, Yo'mayo a'amufe huno mta'angoso Anituye timo sopo oso hiso a'amufe honngkano wonyo imokiyofoho.

²¹ Yo'mayo huno mta'ni swaponteso ole, huno wonyo syafisiyo ape sokinjomo wonyo ulohoho, yo'mayosohufo iyo, a'amuru fonjasiyo, nom'ne hwafe ape hufo iyo

²² a'amuru yo'mayo so'no hi umo'nyo, yo'mayo wonyo honngkano, hwasyo hungkunojo, yokumpohn'nyo, simemo wonyo, sitofohungkunojo, ngko a'amuru wopingo'nohino syafisiyo'ne, yo'mayo fonifonyo.

²³ Oso hopi'nono a'amufe hunomo mnaweho. A'amuru fihwo oso wonyoso huno syafisyihwosi kako yihwoso'no, kakoe honngkano wonyo imo'nonefoho. Ose ulimentiono.

A'muru Founisiyanta'angosi Jisasimo simemo hi'ntnnono nehopi umentisofoho.

(Matiyu 15:21-28)

²⁴ Osopo nta'ni Jisas nolikafonto, hwahopone Taiya mofone sopo nowento osopo a'amuru fihwoe angomo nohumanto a'amuru ngkimo yofe manihwofe'njo yohoho ose kolonto a'amuru Jisas humentanjosohopone'no huno moi'wo umentisofoho.

²⁵ A'mu fisi oso ango sopo nta'ni kakoe mu we'e towahuno wonyo'njosi Jisas humaho upa'nonto komo'no noponto Jisasiye sifilaku'nyo'mo hwomtame ehumentisofoho.

²⁶ Olo a'mu losi kako Juta a'mu'maho. O'o, kakoe a'amu Founisiya, hwaho Siliya nta'angiyoho. Kako Jisasi'mo jomo uli'mento, Towahuno wonyo nje mumo humasolo wae nthofiyo.

²⁷ Ose ulahon'ngki Jisas a'amu Juta somo ufo'mayo'nehwo pahnni'mo hungkuno uli'mento, U, nakwo mehomife wosopayo mehwasi siwojomo woho'ni'mofantantaho. O'o, awonoho. A'amu sohwo mehomi somo kaki'no wopayo uyanti'feho.

²⁸ I ose ulahon'ngki a'musi syafi'hu'mento, Ngko a'amu Isilaeli'maho. O'o, siwojo pa'niyoho. Ose syafi'syonto uli'mento, Hwe Engofo, kiko nehopi lohino. Oeso mehomiso wopayo paho yo'mayoso umokwajifijoso siwojo wan'montonoho. Oso'no kiko ngkimo ni'fo'maho.

²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas yomo yonto uli'mento, Oso hungkuno wopi'ngo lohino so'no jije angopo nowehoji jije mumo uhwonjoso towahuno wonyo sohwo nto uli'ko'maso uhwon'monnoho.

³⁰ Ose ulahon'ngki a'musi kakoe angopo nowento uhwon'mentisoso kakoe mu saho foyowentan'ngki uhwon'mentisoso towahuno wonyo nto uli'ko'ma'mentisofoho. Hofiyo foyowentan'ngki uhwon'mentisofoho.

A'amu haloho piku'nnyo melanyo tango'njo sohomo wopi'ngo umokumentisofoho.

³¹ Jisas ango Taiya sopo nta'ni nuliko'manto hwaho Saitoun uyakolofonto ango pone engo aho hufa'u hopi'nonohino Ntekapolis sopo uyakolofonto Mijo Ayo Ngkalili sopo i'mofapmentisofoho.

³² Osopo a'amu nom'neso Jisasi'mo a'amu haloho piku'nnyo melanyo tango'njo sohomo ipemotaponti'fi jomo ulimentohofi, Jije aho olo hwe lohomo f'kisasayo.

³³ Ose ulahon'ngkofi oso hwe huhwo sohomo Jisas uti'manto Jisasi'nji we'ene'ni nowenji siko'nohino nohumanji Jisas kako ajo'miyoso hwe sohwo halohomo kisahumentisofoho. Kisasiyonto memijo ajo'miyomo emjoma'nonto hwe sohwoe melanyopo kisahumentisofoho.

³⁴ Jisas kako ahwomomo uhwononto si'mano esyao'fonto uli'mento, *Efata*. Hwap'ngoso ole, Haloho wokuhwosampeno.

³⁵ Ose ulahon'ngki hwe sohwoe haloho komo'no hwasampo lohofahon'ngki kakoe melanyo wopi'ngo imo'n'ngkahon'ngki hungkuno ito'no li'mentisofoho.

³⁶ Oeso Jisas a'amumo apa'no i'mofaponto uli'mento, Olo yohe loso'no sekwo nulikutoho.

Ose ko ulahon'ngki hofi'ko hahn'nyo yonti'fi a'amumo uli'wo'n'i'mentohofofoho.

³⁷ Yo'mayo Jisas imentiso so'no hofi'ko pisopisaho mjalim'iwent'fi hofi'ko uli'mentohofi, Yo'mayo Jisas y'wo'n'ngkisoso wonyoangka'no'nohinofoho. A'amu haloho piku'nnyoso upo'nalokwofo. A'amu ilo'nnyoso hungkuno ito'no lalokwofo. Ose li'mentohofofoho.

8

Jisas a'amu 'foua tausen' (4000) sohwo wopayo umentisofoho.

(Mat'yu 15:32-35)

¹ Nom'ne sikuno somo a'amu pi'n'ngi engo apa'no Jisas nohumentan'jopo uhu'mokumentohofofoho. Hofi'ko nohumanti'fi hwe moya'mi wosopayo moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no johu ulonto, uli'mento,

² Ngko olo hwe moya'mi lomne'no hitoho ntokwoho. Sikuno hufa'u si'hune ngko'nji humantohofofoho. Hofi'ko wosopayo anefoho.

³ Mijoho'nohino hofi'koe ango pone'no lihwatimeso hofi'ko hon'ngkanopo ti'mo sikuno'no ulohofonti'feho. A'amu fiso ikanopo nta'ni pmmalofofoho.

⁴ Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa ulimentohofi, Olopo a'amu mohumunyoponoho. Wosopayo hwe moya'mi somne'no nti'mta'ni ti'pemanehwono. Awonoho.

⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulohon'mento, Sekwo wopayo alale weho. Ose ulahon'ngki uli'mentohofi, Wopayo aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u weho.

⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas hwe moya'mi somo uli'mento, Sekwo hwaho lopo foyohu-manno. Ose ulonto, kako wopayo aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyoso nomanto An'tumo isamoyoka ulonto wopayoso kutiku'jo lohofonto, kakoe inomokomoyo sohwo uyahon'ngki hofi'ko a'amumo hu'muy'mentohofofoho.

⁷ Inani'ku we'e ti'pema'mentohofoso Jisas nomanto An'tumo isamoyoka ulonto inomokomoyo sohwo uli'mento, Olo'nji a'amumo fohu'muy'mno.

⁸ Hofiko wopayo nonontifi simeho uhnnngkahonngki wopayo nilifeeo'mentohofoso inomokomoyo sohwa sohwo ho'yo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne nta'ni hufa'uyo somo mehu'memeehumentohofofoho.

⁹ A'amu hiso we'e humamentohofoma'ho. A'amu *foua tausen* (4000) humamentohofofoho.

¹⁰ Jisas a'amu homo somo wopayo moi'wo uyonto hofikoe angopo ne'no lihwatimentisofoho. Kako kakoe inomokomoyo sohwanji yofayokinopo kotasantifi hwaho Ntalimanuta'no wako'mentohofofoho.

A'amu Falisi sohwa Jisasimo yamofu ulohofantifi imentohofofoho.

(Matiyu 16:1-4; Luk 12:54-56)

¹¹ Osopo a'amu Falisi sohwa Jisasimo u'mantifi kakimo yamofu ulohofone'entifi yoka hnnoma'mentohofofoho. Kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'nngkiyohofoso fonetihwaho. Ose uhwonngkuhwasi Anitu kiko'nji humaho wolano. Ose lontifi huno syafihu'mentohofi, Olo hwe lohwo Anituye Hwe Ne hwolikeno.

¹² Ose ulahonngkofi Jisas simeho tango uyahonngki simano esyamo lohofonto, ulimento, Sekwo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'nngkiyohofoso peho'no uhwonantife'ne lohoho. Hungkuno nehopi waselimo. A'amu olo hwaho lopo olohonta humalofoso hofiko oso yo'mayo hiso muhwonngfitnneho. Nihu'no awonoho.

¹³ Ose ulonto oso a'amu somo uliko'manto Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwa'nji hofiko yofayokinopo apa'no kotasantifi asomo wako'mentohofofoho.

A'amu Falisi sohwanji hwe engo Heloutinji hofikoe wosopayo engo imo'nyo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 16:5-12)

¹⁴ Nowakentifi inomokomoyo sohwa wopayo'no in'ngo mofontifi momasofoho. Wopayo kenga'nohini yofayokinomo wo'nyyofoho.

¹⁵ Nowekontanngkofi Jisas simano pento pahnnimo hungkuno ulimento, Upa'nimo. Sekwo a'amu Falisi sohwanji Heloutinji hofikoe yahino somne'no i'waho fiyimno.

¹⁶ Inomokomoyo sohwa nupa'nontifi hnnmentohofi, Nakwo wopayo in'ngo mofihwone so'no hungkuno nalohoho.

¹⁷ Ose hnnngkahonngkofi olo hiloso Jisas huno uyahonngki hofikimo ulohonmento, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnnalokwofo. Sekwo huno'maseyotaha. Sekwo huno mosyafisiyo'njo liyohoho.

¹⁸ Sekwo timo hi'njo hwasoho. Muhwonalokuliyohoho. Sekwo haloho hi'njo hwasoho. Mupo'nalokuliyohoho. Sekwo in'ngo loseyalofoho.

¹⁹ Ngko wopayo aho fehohnjo hopi'nono kutikujo lohofonji a'amu *faif tausen* (5000) sohwaamo umaleso oso wopayo nilifeeo'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofo. Inomokomoyo sohwa ulimentohofi, Aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoho.

²⁰ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Nom'ne sohonta ngko wopayo aho fehohnjo hapi'nono nom'ne mta'ni hufa'u kutikujo lohofonji a'amu *foua tausen* (4000) sohwaamo umaleso oso wosopayo nilifeeo'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofo. Inomokomoyo sohwa ulimentohofi, Aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho.

²¹ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Oseso sekwo nje yokumpohn'nyo so'no huno maseyoholiyohoho. Wosopayo so'no huno pi'n'ngo peho'no syofisyalokwofo. Ose ulimentisofoho.

Hwe Mpetisaitanta'ango sohwoe timomo Jisas wop'ngo umokumentisofoho.

²² Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angu Mpetisaita i'mofopahonngkofi a'amuso hwe timpin'nyo sohomo ipemotapontifi Jisasimo jomo ulimentohofi, Olo hwe lohomo kiko aho timopo fikisyusyoso.

²³ Oseso Jisas kako hwe tipi'nyo sohwoe aho nomanto angkuhwafopo mempo hohnta'ni ipemotoswaponto kakoe timomo memijo uyati'mofonto aho kisusyonto ulimento, Kiko yo'mayoso nto lihwonngkino muhwonngkoho liyohino.

²⁴ Ose ulahonngki hwe sohwo fe'nihwononto ulimento, Ngko a'amumo uhwonngkohono. Hofiko iyo hopa pohotowalokwofo.

²⁵ Ose ulahonngki Jisas hwe huhwo sohwoe timomo aho apa'no kisusyahanngki kako timo yokumpohn'nyo uhwononto timo wop'ngo imo'nmentisoso, yo'mayo ito'no uhwonmentisofoho.

²⁶ Ito'no uhwonngkahonngki Jisas ulimento, Jije angopono fiwano. Olo angkuhwafu lopono asomo nopohotoho. Ose ulimentisofoho.

Pita Jisasimo ulimento, Kiko Kilais kiyoho.

(Matiyu 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili uliko'mantifi hwaho Sisaliya Filipai nowentifi Jisas hofikimo ulohonimento, A'amuso ngkine'no pehofo mjolimwalokwofu.

²⁸ Ose ulahonngki hofiko ulimentohofi, A'amu fehohnjoso kikine'no ole lalokwofi, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoikeno. A'amu nom'ne fehohnjoso ole lalokwofi, Ilaijakulikeno. Nom'nehwa a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki limojo sohwoikeno. Kikine'no ose mjokilimwalokwofu.

²⁹ Ose ulahonngkofi Jisas ulohonimento, Sekwo sohwaso ngkine'no pehofo nt'wo'nngkohofihwasilo. Ose ulahonngki Pita ulimento, Kiko Kilaikiyoho. Anitu nakwo a'amu Jutasinimo nefo'mayo'ne kuhwotimentiso hwasoho.

³⁰ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Oso hiso ntohinoso a'amumo nulohotoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwaso kako poyo imo'none so'no ulimentisofoho.

(Matyu 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwaso lutihwoma'mento, A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko tohino engo noma'mne hwo'nyoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu tajo angu syoho'njo sohwanji Jutafe honngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohofu sohwanji hofiko ngkine'no nakwolaho ntikui hohujo ikenjan'mofikui nofonjan'hufitnefoho. Nofonjanisyikui sikuno hufa'u sihune memjan'mofihwaso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

³² Ose ulonto olo hungkuno yoloho neso ulimentisofoho. Seten kako Pitamo huno ufohotofahonngki Pita kako Jisasimo we'enepi ipemotawento yoka uloma'mento, Jisas, oso hungkunoso wop'ngo'maho. Oso hunoso nosyafisyohotoho.

³³ Ose ulahonngki Jisas ikinjamo lohofonto kakoe inomokomoyo nom'ne sohwaso uhwononto Pitamo yoka ole ulimento, Pita, jije hungkunoso ngkilaho. Anituye'maho. O'o, Setenye hungkunofoho. Kiko Seten sohwaso i'waho ntohoho. Kiko nje hohujo lo'mo filoho'nawofu.

³⁴ Ose ulonto kako nom'ne hwe moya'mi so'nji inomokomoyo sohwanjimo joho ulonto ulimento, U, a'amu fisoku ngkimo wonnngkopano l'fijomanji sekwo sekwoe semo'n'wo'nngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahinngkuji sekwo nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofone sopo tifi nnngkapmno.

³⁵ A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo, Kakoe songo ne'no humayoso wop'wahu'mtonoho. Oso'no a'amu fihwo ngko'nji nje hungkuno'ntnne'no huno uyahonngkuhwosi kakoe humayoso p'wasyososo hwangu kakoe humayoso wot'pema'montonoho.

³⁶ A'amu fihwo kako Anitumne'no hohujo ikinjaofihwosi kako olo hwaho lonponjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tikkanomo wesomanji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho.

³⁷ I, kakoe songo humayoso ne ane'manji kako pipi yone'elo. Awonoho.

³⁸ A'amu fihwo olo hwaho lopo a'amu honngkano wonyo'njo humaso sohwo kako nje hungkuno so'nji ngko'ntnne'no hohujo ikinjan'mofoso sohwo ngko oso huhwo sohumne'no tifi no'mo hohujo ikinjimo'mnefoho. Ou, osohonta ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo wop'ngo'nohino sohwaso yokumpohn'nyo'nji olo hwaho lopo asomo pmme sohonta a'amu ngkine'no hohujo ikinjan'mofoso sohune'no ngko hohujo ukinjimo'monnoho.

9

¹ Jisas kako oso a'amu somo ulimento, Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontanngkuji Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji a'amumo wop'ngo wonyoangka mokosyohumayo somo uhwonantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisasye a'apaho nom'ne kengo imo'n'mentisofoho.

(Matyu 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Sikuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni anga'no memjaofahonngki Jisas kako Pita'nji Jemis'nji Jounja oso hwamo nut'manto hofiko hwofiki'nyo sawemo engo spono nokotasantifi hofiko'nohino nohumentanngkofi Jisasye a'apaho nom'ne kengo imo'nngkahonngki hofiko uhwonimentohofoho.

³ Jisasye manji'mofu n'hu'no haloho imo'nonto mofehi'nyo pa'nyo imo'n'mentisofoho. Oso manji'mofu halojoso a'amu olo hwaho lopo oso haloho pa'nyoso mamt'mokufitnehofo.

⁴ Inomokomoyo sohwa uhwonimentohofoso Ilaija'nji Mouses'nji ahwomo mta'ango sohwa'lu Jisasimo u'manji hungkuno hnnimentohofohofo.

⁵ Pita kako huno pi'níngo syofisikaofonto Jisasímo ulímento, Nakwoe Lonetihwayohwosi, nakwo olopo humentani sehoníngkuhwoneso wopíngfoho. Olo hilo so'no syafisiyo'neso ango hufa'u síhune womolantane'no yíhwono. Anga'no kíkonefoho. Anga'no Mousesímnefoho. Nom'neso Ilaijamnefoho.

⁶ Pita kako oso hiso'no huno ito'no muyahoníngki ose ulímentisofoho. Inomokomoyo sohwa iyoho we'e unímentisomáho.

⁷ Osohonta himo hofíkimo ifeehu'mokosyahoníngki mampáho himo mta'ango ole ho'nímento, Olohwo nje Hwomufoho. Ngko símeho uyíwo'níngkohe hweho. Kakoe hungkunomo sekwo upa'nímno.

⁸ Ose upa'nontífi fe'níhwonímentohofoso hwe ahwomo mta'ango sohwa'u ne'no anepo uhwonímentohofofoho. Jisasí'nohíni humentaníngki uhwonímentohofofoho.

⁹ Jisasí'nji inomokomoyo sohwanjí hwofíkí'nyo hopo sopo nokotapontífi Jisas ulímento, Olo sekwo uhwoníngkohofolo'no olohonta a'amumo nulíkutoho. I, hwangku ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'ní'me'no Anítu apa'no ntokafoso sohonta sekwo a'amumo olo uhwoníngkohofolo'no ulífiyo.

¹⁰ Ose ulahoníngki hofíko a'amu nom'ne somo ulímentohofomáho. I, oso'no ole hnnímentohofi, Kako poyo pe'níngkuhwosi apa'no songo líkafo'ne hungkuno hwapíngoso pipilo.

¹¹ A'amu honíngkano hungkuno lutíhwamotofo sohwa ole líwo'níngkohofi, Ilaija kákí'no wapmmontonoho. Tífi sohonta Kílais hwe Anítu uhwsopo'mentiso sohwo wapmmontonoho. Oso hiso peho'no lalokwofo.

¹²⁻¹³ Ose ulahoníngkofi Jisas ulímento, Ou, hungkuno nehópi lalokwofo. Ilaija kako símo'mo nopíhwosi yo'mayo hopi'nono ito'no wesíyohumamtonoho. Hungkuno nom'ne mtí'mokumentohofoso ole, Hwe Anítu uhwsopo'mentiso sohwo olo hwaho lopo tohíno engo t'pemanefoho. A'amu sohwa oso hwe sohomo nakwoláho ulífitnnefoho. Oso'no sekwo huno físyafíhupmno. Ole selalokweno Hwe Ilaija kako pmentisofoho. Nopahoníngki a'amu hofíkíe hwo hwahoponjo t'pemanífi hwe huhwo sohomo wonyo umokumentohofofoho. A'amu Anítuye hungkuno mtí'mokumentohofoso oso hiso'no hohonta mtí'mokumentohofoso olohonta ne imo'nímentisofoho.

Jisas hwomu towahuno wonyo'njo sohomo wopíngo umokumentisofoho.

(Matíyu 17:14-21; Luk 9:37-43)

¹⁴ Hofíko nom'ne inomokomoyo sohwaso u'mantífi uhwonímentohofoso a'amu pi'níngo engo nohumentaníngkofi a'amu honíngkano hungkuno lutíhwamotofo sohwanjí inomokomoyo sohwanjí yoka hnnímentohofofoho.

¹⁵ A'amu pi'níngo engoso Jisas nopontaníngki uhwonontífi yomo yontífi hano komo'no wentífi Jisasímo u'mantífi, Nakwoe hwe engo hwosoho ulímentohofofoho.

¹⁶ Jisas inomokomoyo sohwaso ulímento, Sekwo yoka peho'no hnnalokwofo.

¹⁷ Ose ulahoníngki hwe fíhwo a'amu'njí ajwo so'mo humohumatiso sohwo ulímento, Nje Lontíhwayo sohwaso, towahuno wonyo nje hwomúho mango mampí'nyo mesimokinyo. Oso'no kíkíyepono ípematáphono.

¹⁸ Towahuno wonyo sohwo nje hwomumo humanto wonyo kímokuwo'níngkisofoho. Kako hwomumo hwahopo kumokwojahoníngki hwomu sohwo makutotáfo sapíwo'níngkisofoho. Saponto mango kílompusyíwo'níngkisofoho. Kako a'apáho melohofafíwo'níngkiso hweho. Oseso ngko jíje inomokomoyo sohwaso ulohoníngko, Towahuno wonyo lohomo wae feepmno. I hofíko hopomáho.

¹⁹ Jisas ose nupa'nonto inomokomoyo sohwaso ulímento, Hwe moyá'mi olohonta humalófo soku, sekwo Anítumo símeho hí'ntnnono muyo kuyoho. Ngko sekwo'njí humayoso síkuno alale womemjanímo'montolíkeno. Ngko sekwoe tango ngkímo ní'maneso síkunoso alale womemjanímo'montolíkeno. Hwomu huhwo sohwo ngkíye pone'no utímotápmno.

²⁰ Ose ulahoníngki hofíko hwomu ípematáphoníngkofi towahuno wonyo sohwo Jisasímo uhwononto kako hwomumo yomo yomo yokumpohn'nyo umokahoníngki hwomu hwahopo píwasoyonto, yíwolo'mo yíwolo'míngo lohofonto makutotáfo halojo'nohíno swapmmmentisofoho.

²¹ Jisas kaníngkwohumo ulohonímento, Síkuno alale yíwo'níngkisoto. Ose ulahoníngki ulímento hwomu we'e sohwo ímentisofoho.

²² Fehonta tohomo kehwofitofasyonto fehonta míjomo kehwofitofasyonto wofonjahumonto iwo'níngkisofoho. Kíkí hopo'manjí kíkí nakumo hítoho kílofíhwoso'no, Fonefo'máho.

²³ Ose ulahoníngki Jisas ulímento, Ou, nehópi, jíje símeho hí'ntnnonohinoso hopo'manjí yo'mayoso kíkí woma'monnoho.

²⁴ Ose ulahon'ngki kan'ngkwohwo komo'no ul'imento, Simeho hi'ntnnono kijopalokweno. Oseso nje simeho hi'ntnnonohinoso we'efoho. Nifo'maho.

²⁵ Ose ulahon'ngki Jisas a'am u pi'n'ngo engo uhu'mokontan'ngkofi uhwononto, towahunu wonyo sohomo yoka ulonto ul'imento, Towahunu wonyo sohwo si hwomu lohomo mampi'nyo imokuwo'ngkino hwasoho. Olo hwomu lohomo n'ihu'nahone uliko'maho. Apa'no nopoulosohotoho.

²⁶ Ose ulahon'ngki towahunu huhwo sohwo johu mohm'no lonto, hwomumo hwahopo kumokwajonto yomo yomo yokumpohn'nyo imokonto n'ihu'nahone uliko'ma'mentisoso hwomu sohwo poyo pa'nyo imo'n'ngkahon'ngki a'am u fiso ul'imentohofi, Poyo pe'n'ngkohoho.

²⁷ Oseso Jisas hwomu sohwoe aho nomanto ul'ikofahon'ngki hwomu sohwo lika'mentisofoho.

²⁸ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angomo noswontifi hofiko'nohini nohumantifi Jisasimo ul'imentohofi, Pipilo. Nakwo towahunu wonyo wae meeofesofo.

²⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo Anitumo jomo ul'ifjoso sekwo oso towahunu huhwo sohwo wae yaopitnehoho. Nom'ne hon'ngkano awonoho.

Jisas kako poyo pe'n'ngkuhwosi apa'no likafone so'no ul'imentisofoho.

(Mat'yu 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰ Oso angu hopo sopo uliko'mantifi hofiko hwaho Ngkalili ajwo sopo umentohofoho. Jisas kako a'am u yofe man'ihwo so'njo uyife lonto imentisofoho.

³¹ Hwap'ngoso ole, kakoe inomokomoyo sohwo lut'hwamne'ento imentisofoho. Kako ul'imento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo nje mango sohwoe aho somo ho'nonisyahon'ngkuji hofiko wofonjon'syantifeho. Poyo imo'nimo sikuno hufa'u sihune memjan'fihwoso'no Anitu apa'no ntokafonefoho.

³² Ose lut'hwahon'ngki inomokomoyo sohwa hofiko huno ito'no syaf'ihu'mentohofi'maho. I oso'no Jisasimo ulohonyo so'no hofiko iyoho imentohofoho.

Hwe yofe engo njo yakolo'nnyo t'hwolo.

(Mat'yu 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Hofiko pone Koponeyam i'mofapontifi osopo Jisas angomo nohumanto ulohon'imento, Sekwo hon'ngkanopo pehofo hnn'ngkohoho.

³⁴ Inomokomoyo sohwa hofiko won'mango un'ngkahon'ngki mampi'nyo humamentohofoho. Hwap'ngoso hon'ngkanopo ole hnn'imentohofi, Nakwo sohwo'ni nakwoe hwe yofe'njo si'mo'njo t'hwolo. Ose hnn'imentohofoho.

³⁵ Jisas ampo humanto inomokomoyo sohwo johu lut'imanto ul'imento, Sekwo hinjo hwasoho oyoni'mno. Upa'nimo. Hwe fihwo kako Anituye t'imopo hwe engo umo'nimo loso sohwo kako a'amufe t'imopo hwe yofe ane pa'nyo imo'noso sohwo a'amumne'no momayo ulohofiyo hweho. Osohwo kako yofe engo'njo imo'none hweho.

³⁶ Ose ulonto, mehomi fihwo ut'imanto, kakoe popapo momokosyohumanto inomokomoyo sohwo ul'imento,

³⁷ A'am u fihwo kako olo mehomi lopa'nyo sohomo nje yofe ho'nonimayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifo'mantohofi. A'am u fihwo ngkimo nifo'mayo oso pa'n'ngoso nje mpohwo ngkimo n'hwatimentosohwo huhomo ufo'makwoho.

Hwe nakwo'njo hohnta'ni nefa'mayo sohwo nakwoe a'amufoho.

(Luk 9:49-50)

³⁸ Ose ulahon'ngki Joun ul'imento, Nakwoe Lonet'hwayo sohwo, nakwo uhwon'malohwoneso hwe fihwo kako jije yofe lonto, towahunu wonyo wae yaofontan'ngki uhwon'malohwonefoho. I oso'no kako nakwo kikimo t'ifi mokin'ngkwaloku y'hwone so'no nakwo kakimo ul'malohwono, Kiko Jisas'ye yofe'nji towahunu wonyo wae yaofohotoho.

³⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo ose uloho'malofoso wonyofoho. Sekwo kakoe hon'ngkanomo nop'jumofikutoho. A'am u nje yofe lososo yo'mayo wonyoangkafo yososo kako ngkimo sitofu komo'no mantonehoho.

⁴⁰ A'am u nakwoe syoho somo mohwempenamofehwo'manji nakwoe a'am u hweho.

⁴¹ Hungkuno nehopi selalokweno, Hwe fihwo sehonasoso huno ole wosyaf'ihu'montono, Anituye a'am u hwafoho. Ose syaf'isy'hwosi mijo nyo'ne sejapososo, oso hwe sohomo Anitu wop'nggo uloho'mtonoho.

Yo'mayo wonyoso a'amufe simeho hi'ntnnonohinomo wonyo imokiyofoho.

(Mat'yu 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Olo mehomi simeho hi'ntnnono ntapwo'nyo sohomo a'amu huno wonyo'njo fihwo ulososo. Jisasimo hohujo fikinjafo. Hon'ngkano wonyo lomo tifi fin'ngkayo. Ose uloso sohwo mehomi huhwo sohwo hon'ngkano wonyomo in'ngkayo so'no oso hwe huno wonyo'njo huhwo sohomo Anitu tohino m'kun'imposo uyonefoho. Oso a'amu huhwo sohomo sojo m'kun'imposo engo so'nji kakoe ti'wangomo impe ifakojukui mijomo ho'naofontifijontentesi wop'ng'nesohilo.

⁴³ Jisas ose ulonto pahnnimo hungkuno ul'imento, Oso'no jije aho hon'ngkano wonyo imofonoho lohoji ahoso hwempeemo lohofohoji aho anga'nohono'nji hon'ngkano wop'ngomo in'ngkahuji Anituye angopo sohoji wop'ngo wohumamonnoho. Ou kiko aho hufa'u'njo hon'ngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokunjo somo uhnefoho. Wonyo wohumamonnoho.

⁴⁴ [Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nnyoponoho. Toho hiso masimpe'nyofoho.]

⁴⁵ Jije sife hon'ngkano wonyo imofonoho lohoji sifeso hwempeemo lohofohoji sife anga'nohono'nji hon'ngkano wop'ngomo in'ngkahuji Anituye angopo sohoji wop'ngo wohumamonnoho. Ou kiko sife hufa'u'njo hon'ngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokusomo uhnefoho. Oso wonyofoho.

⁴⁶ [Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nnyoponoho. Toho hiso masimpe'nyofoho.]

⁴⁷ Jije timo hon'ngkano wonyo imofonoho lohoji tihwotofamo lohofohoji timo anga'nohono'njo hon'ngkano wop'ngomo in'ngkahuji Anituye angopo sisoso wop'ngofoho. Ou kiko timo hufa'u'njo hon'ngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokunjo somo uhnefoho. Oso wonyofoho.

⁴⁸ Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nnyoponoho. Toho hiso masimpe'nyofoho.

⁴⁹ A'amu wopayopo sa mof'kuiji nifijoso me-eso wop'ngo uy'imtonoho. Oso pa'nyo tohino yo'mayo tango ne'mahwoso'no yamofa nalohofonefoho. Yamofa hiso wop'ngo namokonefoho.

⁵⁰ Nakwo wosopayo sa'nji niwo'ningkuhwoneso wop'ngofoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'ningkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wop'ngo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho. I oso'no sa wop'ngo pa'nyo hmmo'nimno. Sekwo a'amu nom'ne so'nji pompenjiyomo fohumantokuno.

10

*Jisas ape ho'nasiyo'ne hungkuno ul'imentisofoho.
(Mat'yu 19:1-12; Luk 16:18)*

¹ Osopo nta'ni Jisas nowento hwaho Jutiya uyakolofonto Mijo Joutan sohomo nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Osopo a'amu pi'n'ngo engo apa'no u'mahon'ngkofi kako hungkuno luti'hwamojo pa'nyo luti'hwamentisofoho.

² A'amu Falisi fihwa hofi'ko Jisasimo nu'mant'fi kakimo yamofa ulohofono lont'fi ul'imentohofi, Nakwoe hon'ngkano hungkunoso ape ho'nasiyo so'no pehofo nal'imotofa. Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasiyoso oso wop'ngotaha.

³ Ose ulohon'ngkofi Jisas ul'imento, Mouses seyakwosamo olo so'no pehofo ul'imojoto.

⁴ Ose ulahon'ngki hofi'ko ul'imentohofi, Mouses ole ul'imento, Hwe kako nje ape woho'nahumo lososo sohwo kako oso hungkuno hiso ifalifaliyo wamt'mokono. Oseso kako kakoe apemo ni'hu'nahone woho'nasyono.

⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Mouses kako sekwoe yokumpohn'nyo so'no oso hungkuno hiso mt'mokumentisofoho.

⁶ I oso'no simo'mo ne'mo Anitu yo'mayo hopi'nono mt'mokumentiso sohonta hwe'nji ape'nji mt'mokumentisofoho. Oso hungkuno hiso Mouses mt'mokumentisofoho.

⁷ Olo hilo so'no hwe fihwo kan'ngkwohwo kona'wohimo ul'iko'mahwosi kakoe ape'nji nem'no makotoku woloho'nanjiyoho.

⁸ Siko'ya'u anga'nohino umo'nanjiyoho. Oseso siko a'amu hufa'u umo'nanji'maho. O'o, sikoe a'apahoso anga'nohino umo'nanjiyoho.

⁹ Oso'no Anitu osiya'umo nto mokoti'jwohumasofoho. U, oloso nomt'hupos'eno.

¹⁰ Oso hungkunoso ulahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angomo nos-wont'fi hofi'ko Jisasimo ape ho'nasiyo hungkuno hiso'no ulohon'mentohofofoho.

¹¹ Jisas ul'imento, Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasiyoso sohwo kako nom'ne ape masoso oso hwe huhwo sohwo ape hufo iyo hon'ngkano imokwoho. Olo hwe huhwo sohwo kakoe ape simo'mjo simo hon'ngkano wonyo imokiyofoho.

¹² Oseso ape kakoe hwehumo nuliko'mahwosi nom'nehumo uma'nyoso kako hon'ngkano wonyo imokonefoho. Ose ul'imentisofoho.

Jisas mehomimo aho ulonjimokumentisofoho.

(Mat'yu 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ A'amu pi'n'ngoso hofikoe mehomi Jisas mnokinopo aho ulonjimokonont'ifi motopahon'ngkofi Jisas'ye inomokomoyo sohwa hofikimo yoka ul'imentohofofoho.

¹⁴ Jisas nupa'nonto kakoe simeho tohino um'ngkahon'ngki ul'imento, Sekwo mehomi somo nop'jumof'ikutoho. O'o, hofiko ngkiyepono wapife. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo imo'n'fijo'manji hofiko An'itumo enjwa'mo ito'no wohumant'ifeho.

¹⁵ I, hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo mmo'nyonjo'manji hofiko An'itumo enjwa'mo humayoso hopa'maho. N'ihu'no awonoho.

¹⁶ Ose ulonto kako mehomi somo hu'mema lohofonto kakoe huyo'mo memokosyohumanto kako aho mnokinopo kisasyonto An'itumo jomo ul'imentisofoho. Mehomi ito'no mokosyohumayo'ne'ento ul'imentisofoho.

Hwe ho'yanggo engo'njo sohwoe hungkunofoho.

(Mat'yu 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jisas hon'ngkanomo nowentan'ngki hwe nom'nehwo Jisas nohumentan'jopo komo'no i'mofawento hwomtame uloho'mentisofoho. Kako Jisas'mo yokumpohn'nyo ul'imento, Kiko An'ituye yahino wop'nggo net'hwawo'n'ngkohino hwasoho. Ngko engolopohamo songo ne'no humayoso pipi t'ipema'mnehono.

¹⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Kiko wop'nggo hwasoho eso peho'ne ntohino An'itu kako'nohino wop'nggo hweho.

¹⁹ Kiko hon'ngkano hungkuno huno moi'wonoho. Kiko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. Kiko ape ito'no mayo'ne yahino somo nom'tihuposo'eno. Kiko yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno. Kiko j'je mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo t'ifi fin'ngkayo.

²⁰ Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo Jisas'mo ul'imento, Hwe Engofo, ngko hungkuno homo somo upa'n'mopmmote sohwo'ni olohonta ne'no ose'nohini in'ngkwalokweno.

²¹ Ose ulahon'ngki Jisas kakoe simeho mangopo t'imo uhwononto simeho uyonto ul'imento, Nom'ne syoho anga'no fiyo. J'je ho'yanggo yo'mayo hopi'nonohinoso a'amu mpe wakilohopife. U, kiko hamniyoho matnne'eno oso hiso nomahoji a'amu yo'mayoso umofonyo iwo'n'ngkohoho somo uyo.

²² Ose ulahon'ngki kako s'imano pento simeho tango uyahon'ngki kakoe angopono umentisofoho. Hwap'ngoso kakoe ho'yanggo yo'mayoso pi'n'ngo'njo hweho. A'amu somo muy'imnehono lonto umentisofoho.

²³ Jisas t'imo fe'n'hwononto inomokomoyo sohwa ul'imento, Hwe kako ho'yanggo engo'njo yokumpohn'nyo mokosyohumaso sohwo kako An'ituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo pipi swonehwolo. Hamniyoho ho'yangoso hofikoe hunomo wonyo umokuwo'n'ngkisofoho.

²⁴ Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa hofiko yomo imentohofofoho. Jisas apa'no ul'imento, Hwomo lohwafo hwe kakoe ho'yanggo hwaho lophonjo'no ne'nohini syaf'isy'wo'n'ngkiso sohwo kako An'ituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo pipi swoneto.

²⁵ Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo l'hwasi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyo hwe ho'yanggo hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo An'itumo enjwa'mo wohumamo l'hwasi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu yongo imo pa'nyo so'mo wahumo l'hwasi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yanggo engo'njo sohwo ose yonefoho.

²⁶ Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa hofiko yomo engo m'kun'imposo yont'ifi ul'imentohofi, Ose'manji a'amu An'itu'nji ango wop'nggo sopo songo ne'no humayo'neso t'ihwo woma'montolo.

²⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo uhwononto ul'imento, A'amu An'ituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo a'amufe yokumpohn'nyo'nji wahumo loso sohwo kako hopo'maho. I oso'no An'itu yo'mayo hopi'nono hwap'nggo sohwo iyoso hoponoho.

²⁸ Pita Jisas'mo ul'imento, l'hwoni nakwo yo'mayo hopi'nono ho'nasyontani kikimo t'ifi kin'ngkopalokuhwono.

²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. A'amu fihwo kako kakoe ango'njo kon'ngkwa'wehwo kola'wehwo,

kaisi, kona'wohi, mehomi kakoe hwaho'nji yo'mayo hopi'nono ngkine'no nje hungkunomne'no ho'nasyososo

³⁰ osohwo kako umofonyo miyonehoho. O'o, yo'mayo pi'n'ingo engo nomane hweho. Yo'mayo ho'nasiyo'ne a'amu kakimo sitofu ul'wo'n'fitnnefoho. I oso'no kako ango songo ne'nohini humayo'neso nomane hweho.

³¹ Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nyoho syof'isyalokusoso oso hwe huhwo sohwo Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo'maho. We'e hweho. Hwe nom'nihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'n'maho. We'e hwo'nyoho syof'isyalokuso sohwo oso hwe huhwo sohwo kako Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo imo'none hweho.

Jisas kako poyo pe'n'ingkuhwosi apa'no likafone so'no ulimentisofoho.

(Mat'iyu 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Jelusalem honingkanomo nosont'ifi Jisas kako si'mo'mo kunto'no sahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwo poyo imo'nyo so'no ul'mentiso so'no huno pi'n'ingo engo syafisyont'ifi t'ifi in'ngkasimentohofofoho. A'amu nom'neso hof'ikimo in'ngkasimentohofu hi'nji imentohofofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'ento hontohumentan'ngki hof'iko nu'mahon'ngkofi kakimo yo'mayo u'mane so'no hungkuno ul'mentisofoho.

³³ Hungkuno ole, Upa'n'mno. Olohonta nakwo Jelusalemne'no wosontane'no y'ihwono. Osopo A'amufe Hwomu sohomo a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofu sohwanji hof'ikoe ahomo hof'iko ho'nasy'ikui kakine'no hungkuno likui kako poyo umo'nono likui nano wamtitofant'ifeho. Oseso a'amu hof'iko nom'ne a'amu sohwo uyahon'ngkuji

³⁴ hof'iko kakimo sitofu ul'kuji memijo niyat'if'of'ikui impe yongo'njo fon'j'kuji wofonjasyant'ifeho. I oso'no si'kuno hufa'u shune mjaof'ihwoso'no kako apa'no songo wol'ika'montonoho. Ose ul'mentisofoho.

Jem'isi'nji Joun'nji siko yofe engo'njo umo'naho limentisiyefoho.

(Mat'iyu 20:20-28)

³⁵ Sepetiye hwomu sohwa'u Jem'isi'nji Joun'nji siko Jisas'mo u'manji ul'mentisiyo, Nekwo kikimo jomo wokilohonontayo'ne y'ihwayo. Kiko weloho'mtaho.

³⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Ngko pipi seloho'mne'no njiisiyo. Nohonjinyo.

³⁷ Ose ulahon'ngki siko ul'mentisiyo, Hwangku sohonta jije pone mta'ni a'amu hopi'nono mokosyohumuso sohonta nekwo k'iko'nji hwe engo imo'n'ngkuhwosi a'amu hopi'nohinomo mokosyohumasoso wop'ngotaho.

³⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Oso hungkuno nt'isiye neso siko huno moseyohoy-ohoho. Tohino ngkimo n'mnosu hopaso mas'isoso siko hopolaho. Nje a'apahomo tohino ifeehu'mo yanisyoso hopaso sikoe a'apahomo ifeehu'mo yasesyososo siko hopolaho.

³⁹ Ose ulahon'ngki siko ul'mentisiyo, Ou, nekwo hoponoho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Tohino ngko ma'me pa'n'ngoso siko nomasihnefoho. Tohino ngkimo ifeehu'mokonisyoso pa'nyoso sikoe a'apahomo ifeehu'mokasyosonefoho.

⁴⁰ I oso hiso'no ngko a'amumo mokosyohumayo so'no nje aho anghahonta'ni nje aho hwonamonyo hohntani foyohumayo so'no a'amu nom'ne somo muhwosopo'mneho. O'o, Anitu kako'nohino oso ito'no esyohumaho. Kakoe hunofoho.

⁴¹ Ose ul'mentiso inomokomoyo nom'ne sohwa oso hungkuno hiso upa'nont'ifi hof'iko Jem'isi'nji Joun'njine'no si'meho tohino umn'mentisofoho.

⁴² Jisas hof'ikimo joho ul'mento, Sekwo huno seyohoho. Hwe engo hof'iko a'amumo mokosyohumayo sohwa hof'iko hof'ikoe a'amu enjwa'mjo somo syoho tango'nji uyont'ifeso a'amu enjwa'mjoso syoho hiso ito'no miyo'njo ifijo'manji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposant'ifeho.

⁴³ I oso'no sekwo oso hopa ikutoho. Sekwoe a'amu fihwo yofe engo woma'mo loso sohwo kako a'amufe syoho ulohofiyu umo'nono.

⁴⁴ Sekwoe a'amu fihwo ngko nom'ne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nom'ne hopi'nonohino somne'no siki syoho ulohofiyu pa'nyo umo'nono.

⁴⁵ Oseso A'amufe Hwomu sohwo kako a'amu nom'neso kakimo syoho ufo'mayo'ne pmmentiso hwo'maho. O'o, hof'ikoe syoho somo ulohofiyu'ne pmmentiso hweho. Kako a'amu si'kwo'mjohohosi humentan'ngkofi somo uhwononto asomo ut'mayo'ne kakoe hon'yo us'ihuma'mne'ento pmmentiso hweho. Ose ul'mentisofoho.

Hwe t'imp'i'nyo sohomo Jisas wop'ngi umokumentisofoho.

(Mat'iyu 20:29-34; Luk 11:30-43)

⁴⁶ Hofiko Jelikou i'mofapontifi Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji a'amu nom'ne pi'ningo engo so'nji Jelikou uliko'mantifi wentanngkofi hwe timpi'nyo sohwo honngkanopo humohumantisofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Mpatimeyosiyoho, Timeyosiyehwomufoho. Mpatimeyos kako wosopayo'nji hamniyoho'ntnne'no jomo limojo hweho.

⁴⁷ Mpatimeyos nohumanto Jisas anga Nasaletnnta'anga sohwo palofoho upa'nonto joho ulimento, Jisas, Ntefitiye Imu sohwo, kiko ngkine'no hitoho wakilofono.

⁴⁸ Ose ulahonngki a'amu nom'neso yoka ulimentohofi, Mampi'nyo fosyohumaho. Ose ko ulahonngkofi oso huhwo sohwo joho engo lonto apa'no ulimento, Ntefitiye Imu sohwo ngkine'no hitoho wakilofono.

⁴⁹ Ose ulahonngki Jisas kako nolohofaponto ulimento, Oso hwe huhwo sohwo joho filutimappmno. Wapono. Ose ulahonngki hwe huhwo sohwo ulimentohofi, Kiko simonyo fiyo. Filikaho. Kikine'no joho kilalofoho.

⁵⁰ Ose ulahonngkofi kako upa'nonto kakoe manji'mofa yojamo lohofonto, nolikafonto Jisasimo u'ma'mentisofoho.

⁵¹ Jisas ulimento, Ngko kikimo pipi wantohofono kinngkohoho. Ose ulahonngki hwe timpi'nyo sohwo ulimento. Hwe Engofo, ngko apa'no timo wahonimo.

⁵² Ose ulahonngki Jisas ulimento, Kiko mpano. Jije simo hi'ntnnonohinoso wopingo wakumo'nono. Jisas ose ulahonngki hwe huhwo sohwo timo komo'no hononto kako honngkanopo Jisasimo a'amu so'nji tifi inngkapmentisofoho.

11

Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto Jelusalemne'no humentisofoho.

(Mat'yu 21:1-11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)

¹ Hofiko Jelusalem mofone sopo i'mofapontifi anga Mpetifase'nji Mpetani'nji nuhwontawentifi osopo hwofiki'nyo we'e yofe Oulif u'mofawentifi Jisas inomokomoyo hufa'u sohwa'umo lihwatimentisofoho.

² Jisas oso huhwo sohwa'umo ulimento, Siko oso anga ne sopo u'mofahusisi siko oso kuso somo noswohosisi timo uhwonisoso ahwomo yahu *toungki* yoka'no ho'nawo'nyoso impe into'nowntanngkuhwosi uhwonanjyoho. Oso yahu songo imo'nimasoso a'amu mokehumentisofoho. Oso yahu hiso isihutofomotapinyo.

³ Siko oso yahu hiso isihutofomotapohosiso'no a'amuso ole selikujono, Siko peho yalokusiyo. Ose selikujono siko ole ulinyo, Nakwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu loso'no syoho weho. Kako moi'wo emoyihwoso'no komo'no womotopontayoho. Ose ulinyo.

⁴ Siko nowenji yahu mu honngkano hoku'yopo impe intofahinyoso nohumentanngki nuhwonima'nonji italofoma'mentisoyefoho.

⁵ Italofoma'mentisoyoso a'amu nom'ne sohwa ulimentohofi, Siko peho yalokusiyo. Yahu peho'no isihutofomalokusiyo

⁶ Ose ulahonngkofi hwe sohwa'u Jisasiye hungkuno ulahonngki ulimentohofi, Wopingofoho. Noho motahnnyo.

⁷ Nomotasonji sikoe manji'mofoso yahupo kisosyahonngki Jisas sokehumentisofoho.

⁸ A'amu pi'ningo engoso hofikoe hwapife ife yo'mayoso Jisas wene honngkanomo ho'nosyahonngkofi a'amu nom'neso ipamo swo'njo lofontifi honngkanopo ho'nahumentohofoho. Oso hiso Jisasiye yofe ho'nomayo'nefoho.

⁹ Jisas kako a'amu pi'ningo ajwomo yahupo kehumentanngki a'amu simo'mjo so'nji tiffinjo so'nji mohm'no ole limentohofi, Anitumo isamoyoka ulano.

Kako wopingo'nohino hweho.

Olo hwe lohomo nakwo Hwe Engo Anitu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatimentisohweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

¹⁰ Hwe engo Ntefit neyakwosamo hohonta mokosyohumamojo hopaso olo hwe lohwo wonemokosyohumano.

Anitu ahwomomo humaso sohwo isamoyoka ulano.

Ose limentohofoho.

¹¹ Jisas Jelusalem i'mofaponto Anituye anga engo somo swonto yo'mayo somo fe'nihwononto we'enepi mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonngki Jisas inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwanji Mpetani fosyowane'entifi simentohofoho.

Jisas iyo fe sohumo ulimeto, ne apa'no minto'n'ingkohotnnefoho.

(Matiyu 21:18-19)

¹² Im'ingo'nji nolikafontifi Mpetani uliko'mantifi Jelusalemne'no nosontifi osopo Jisas mijoho engo uymentisofoho.

¹³ Jisas iyo fesayo swo lango'njo somo uhwonihwojawento ipisayo hi'njotikeno lonto iyo huhwo sohwo'njo sopo i'mofawento uhwonimentisoso ne ane swo'nohino uhwonimentisofoho. Oso iyo hiso ipisayo into'nyo sikunomm'maho.

¹⁴ Jisas iyomo ulimeto, A'amu ipisayo apa'no momjakinyo'ne hwasoho. Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa upa'n'imentohofofoho.

Jisas a'amu Anituye tajo anggo engo somo hamniyoho mayo syoho yantan'ingkofoi wae yao'mentisofoho.

(Matiyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

¹⁵ Hofiko Jelusalem i'mofapontifi Jisas kako Anituye tajo anggo engo somo noswonto a'amu hamniyoho syoho'njo a'amu yo'mayoso humesyahon'ngkofoi mpe ulohofosyoho'njo sohwanjimo Jisas kako wae yaofosyoho emamentisofoho. Hofikoe ijempohohamniyoho iwolo'mokumayo yontife ho'nasiyo'ne so'nji a'amu yihufu mpe uyantifi epohumayo yiwon'ngkohoho so'nji Jisas kako mehu'mee'mentisofoho.

¹⁶ Wayo yaofonto, Jisas ulimeto, Olo anggo lomo yo'mayoso apa'no nomotowapikutoho.

¹⁷ Ose ulonto lutihwawento, Anituye hungkuno mtimokumentohofosohwa ole mtimokumentohofi, Nje anggo loso a'amu hopi'nono Anitumo isamoyoka ujo'ne angofoho. Ose mtimokumentohofofoho. I oso'no nje anggo loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufu mawon'ngkohoho sohwafe anggo hopa imokalokwofo. Ose mtimokumentohofofoho ulimentisofoho.

¹⁸ Ose ulahon'ngki a'amu hopi'nonohini Jisasiye hungkuno upa'nontifi pisopisahomjalomwentifi hungkuno hiso wonyoangkafofoho syafihu'mentohofofoho. A'amu hon'ngkano hungkuno lutihwawotofosohwanji a'amu tajo anggo syoho'njo sohwanjihofiko Jisasimo nofonjosyane'entifi hon'ngkano t'pmentohofoso hofiko hwe moyami somne'no iyoho unimentisofoho.

¹⁹ Mofehi'nyo n'ngku'n'ngkahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Jelusalem uliko'ma'mentohofofoho.

Hwe fihwo Jisasimo simeho hi'ntnnono nehopi uyoso sohwo Anitumo jomo ulososo ne wotipema'mtonoho.

(Matiyu 21:20-22)

²⁰ Im'ingo'nji hon'ngkanomo apa'no nowentifi uhwonimentohofoso oso iyo yofe fesayo sohwo ni'hu'nahone yofoho imentisofoho.

²¹ Pita huno syafisyonto Jisasimo ulimeto, Nakwoe Lonetihwayofo, uhwonyo. Oso iyo kiko fosi a'amuso apa'no momjakinyo'ne hwasoho ulimahnnoso yofohofoho. Jije hungkunoso ne imon'ngkohoho.

²² Ose ulahon'ngki Jisas ulimeto, Oso limayoso syoho we'efoho.

²³ Hungkuno nehopi waselimo. Hwe fihwo kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako olo hwofiki'nyo lomo ole ulososo, Olo hwofiki'nyo lohwo, kiko nolikafohoji oso mijo ayo mompo filikofafofo. Ose ulososo kakoe huno anga'nohino mnaweho. Hwofiki'nyo wawomtolikeno oso hunoso mosyafisiyo'njo. O'o, ole'nohinoho huno syafisyososo. Ou, hwofiki'nyo sohwo kako nehopi wamontonoho. Oso hwe huhwo sohwo oso hungkuno olo so'manji ou oso hungkunoso ne imon'nefoho. Nehopi selohono.

²⁴ Upa'nimno. Yo'mayo kiko Anitumo jomo ulisoso simeho mom'mo huno ole, Anitu wontapmmontonoho. Ose syafthujoso, ou kako wokijapmmontonoho.

²⁵ Sekwo simano hintotihino semnosomanji simo'mo sekwo oso a'amu wonyo selohofoso sohwo wonyo wae hmo'pmmo. Ose iso'manji, Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae weesemofono. [

²⁶ I oso'no sekwo a'amu wonyo selohofoso sofe wonyoso hohujo hohnta'ni momeho'nasiyo'manji sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae meesemofoneho. Ose ulimentisofoho.]

A'amu Jisasimo ulohonimentohofi, Kiko yo'mayo yiwon'ngkinoso tihwoe yokumpohn'nyo'nji yalokuno.

(Matiyu 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Hofiko Jelusalem apa'no i'mofapontifi Jisas Anituye tajo anggo engo somo ajwo'mo emoyontan'ngki a'amu tajo anggo syoho'njo sohwanji, a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwawotofosohwanji, Jutafe hwe sohwanji Jisasimo u'mantifi

hofiko Jisasi mo aho wokantifi ko imentohofoso a'amumne'no iyoho unimentisofoho. Oseso hofiko Jisasi mo uliko'mantifi umentohofofoho.

A'amu hofiko Jisasi mo Sisamne'no hamniyoho uyo yahino so'no ulohonimentohofofoho.

(Matiyu 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Nowentifi hofiko a'amu Falisi fihwanji a'amu Heloutimo uhwontohofoho sohwanji Jisasiye hungkunomo yamofo ulohofone lihwatimentohofofoho.

¹⁴ Jisasi mo nu'mantifi afofo umokontifi ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, kiko hwe hungkuno nehopi'nohino liwo'n'ngkino sohwohne'no huno nayohoho. Kiko a'amumne'no iyoho makin'wo'n'ngkiso hwohoho. Oso'no a'amu yofe engo'njo sohwanji a'amu yofe ane sohwantne'no kiko huno pi'n'ngo mokiyahon'ngki Anituye hon'ngkano nehopi'nohino lutihwawo'n'ngkino hwohoho. Oso'no hungkuno anga'no wakilohonantane'no yihwono. Nakwoe hwe yofe engo'njo Sisa kako hwahe mokosyohumayo sohummne'no hamniyoho (takis) ho'nasiyoso wopingotaho. Wonyotaho. Nakwoe hon'ngkano hungkunoso pehofo nalohoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikoe simeho hufa'u'njo so'no huno uyahon'ngki ulimento, Sekwo ngkimo yamofo peho'no ntohofalokwofo. Hamniyoho anga'no ntapmno. Uhwonimo.

¹⁶ Ose ulahon'ngki nuyahon'ngkofi Jisas ulimento, Olo huyo'mango lo'nji yofe lo'nji tihwoeto. Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Sisafefoho.

¹⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyimno. I, Anituye yo'mayo so'manji Anitumo uyimno. Ose ulahon'ngki hofiko huno pi'n'ngo engo syafihu'mentohofofoho.

A'amu Jisasi mo ulohonimentohofi, Hwe fihwo poyo pe'noso sohwo apa'no likafoso pipilo.

(Matiyu 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ A'amu nom'ni hwa hofikoe yofe Satiyusi Jisasi mo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu huhwa sohwa hofikoe huno ole uy'wo'n'ngkoho, A'amu poyo pe'nyo sohwa ni'hu'nahone pe'n'wo'n'ngkohoho apa'no songo molikafe'nefoho. Ose syafisy'wo'n'ngkohohofoho. Jisasi mo u'mantifi ole ulohonimentohofi,

¹⁹ Nakwoe Lonetihwayo sohwo, Mouses nakumne'no hungkuno ole mt'i'mokumento, Hwe fihwo kako ape nomahwosi kako mehomi motipemayo'njo sohwo poyo pe'ningkuhwoso'no oso ape hisimo kon'ngkwa'wehwo nomahwosi kola'wehumne'no mehomi wotipemano. Mouses ose mt'i'mokumentisofoho.

²⁰ Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u hwa'u humamojiyefoho. Tisimaso sohwo ape nomanto mehomi ane poyo pe'nimentisofoho.

²¹ Oseso kon'ngkwa'wehwo oso ape hisimo nomanto mehomi ane poyo pe'nimentisofoho. Oseso kon'ngkwa'wehwo oso pa'nyo imentisofoho.

²² Ose'no ose'nohinofoho. Homn'ngkwa'wehwosa hopi'nono mehomi ane poyo pe'nimentohofofoho. Tifi sohonta oso a'mu hi ose'nohini pe'nimentisofoho.

²³ Oseso a'amu poyo pe'nyo sohwa likapijo sohonta tihwoe ape umo'n'montolo. Hofiko'nikwehwa aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa ape hisimo nto ma'mentohofofoho.

²⁴ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo Anituye hungkuno so'nji Anituye yokumpohn'nyo so'ntnne'no huno maseyoho yohoho. Oso'no sekwo hwasyo hungkuno lalokwofo.

²⁵ Upa'n'imno. A'amu poyo pe'nimentohofoho sohwa nolikafikuji hofiko ape moma'n'fitnnefoho. O'o hofiko a'amu ahwomomjo ape momaso'njo pa'nyo imo'n'fitnnefoho.

²⁶ Oso hungkunoso a'amu poyo pe'nimentohofoho sohwa apa'no likapitne'no sekwo Mousesye hungkuno atofu majotaho. Iyo tifo somta'ni toho sijontan'ngki Anituye mampaho ho'nimentisofoho. Apilohamjanji Jekoup Aisak'janji hofiko poyo pe'nimentohofofoho. I oso'no Anitu Mousesimo ulimento, Ngko Apilohamja Aisak'ja Jekoup'jafu Anitu'nyoho.

²⁷ Mouses kako ole syafihu'mento, Apilohamja Aisak'ja Jekoup'ja hofiko hohonta poyo ko pe'nimentohofoho sohwa songo humalofo so'no syafisyonto oso hungkuno hiso lutihwamentisofoho. Anitu kako poyo pe'nyo sofe Anitu hwo'maho. O'o, kako a'amu songo humalofo sofe Anituyoho. Sekwoe hungkunoso hwayo hohnjofoho. Ose ulimentisofoho.

Anıtuye hon'ngkano hungkuno simo'mjofoho.

(Mat'yu 22:34-40)

²⁸ Hwe fihwo Jutafe hon'ngkano hungkuno lutihwamojo sohwo hofiko oso hungkuno hnnontan'ngkofi upa'n'imentisofoho. Jisasiye hungkuno huno'njoso nupa'nonto Jisasi mo nu'manto ul'imento, Anıtuye hon'ngkano hungkunoso nom'ne somo yakolo'nnyoso ntisoto.

²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Hon'ngkano hungkuno engo simo'mjo yakolo'nnyoso olenoho. A'amu Is'lael soku sekwo upa'n'imno. An'itu sohwo kako'nohini nakwoe Anıtuyoho.

³⁰ Kiko jije Hwe Engo An'itu sohune'no jije simeho uyohoji jije simeho hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo An'itu sohune'no jije simeho uyohoji jije huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo An'itu sohune'no jije simeho uyohoji jije huno hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo An'itu sohune'no jije simeho uyohoji jije yokumpohn'nyo hopi'nohinoso kakimo uyo.

³¹ Hon'ngkano hungkuno t'finjoso olenoho. Kiko hi kumo'nonto simeho kumo'n'ngkiso pa'nyoso a'amu nom'nemne'no kiko'njo mofone sopo humalofo somo uyo. Oso hon'ngkano hungkuno hufa'u sohwa'u hungkuno hopi'nohinomo yakolo'nnyofoho.

³² Ose ulahon'ngki hwe hon'ngkano hungkuno lutihwamojo sohwo Jisasi mo ul'imento, Ou Nakwoe Lonet'ihwayo sohwoosi, nehopi lohino. An'itu kako'nohini nakwoe Anıtuyoho. An'itu nom'nehwo mohumuyoho.

³³ Ou, jije simeho, jije huno, jije yokumpohn'nyo Anıtumo hopi'nono uyo. Kiko kikine'no kumo'nyo hopaso kiko nom'ne a'amune'no wakumo'nono. Nakwo oso hon'ngkano hufa'umo in'ngkowaso'manji oso yahinoso nakwoe wonyo wae yafo'ne yahu fonjokisasiyo yo'mayo Anıtumo uyoso'no yakolo'nnyofoho. Ose ul'imentisofoho.

³⁴ Oso hwe huhwo sohwoe hungkunoso Jisas nupa'nonto huno wonyoangkafofoho syafisyonto ul'imento, Kikine'no An'itu yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumayoso mofoneponoho. Ose ulahon'ngki a'amu nom'ne sohwa nom'ne hungkuno Jisasi mo ulohonyo so'no iyoho imentohofofoho.

Jisas hofikimo Kilais sohwo t'hwolo ulohon'imentisofoho.

(Mat'yu 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Jisas Anıtuye ango engomo hwe moya'mi pi'n'ingo engomo lutihwamentisoso ul'imento, A'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwa olo hungkunolo peho'no lutihwa'wo'n'ngkohoho. Kilais kako oso An'itu nakwoe hwahopo uhwat'imentiso sohwo Ntefit hwe yofe engo'njo hohonta hwaho mokosyohumamojo sohwoe imu hweho. Oseso pipi l'wo'n'ngkohoho.

³⁶ Anıtuye Towahuno Wop'ingo hohonta olo hungkunolo Ntefit'ye simeho mo'mo ho'nasyohon'ngki Ntefit ole mt'i'mokumento, An'itu kako nje Hwe Engo Kilais, An'itu nakwoe hwahopo uhwat'imentiso sohomo ole ul'imento,

Kiko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.

Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwo jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumoti'monnoho.

Oso hungkunoso Ntefit mt'i'mokumentisofoho.

³⁷ Ihwoni. Oseso Ntefit kako oso hwe An'itu nakwoe hwahopo uhwat'imentiso Kilais sohune'no nje Hwe Engo hweho l'imentiso so'no Kilais sohwo kako Ntefit'ye imuhwo imo'nyoso pipilo. Ose ulahon'ngki a'amu nupa'nont'ifi hungkuno wonyoangkafofoho syaf'ihum'mentohofofoho.

A'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwafe yahinofoho.

(Mat'yu 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jisas nom'ne hungkuno lutihwamento, Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohoho huno'njo sohwafe yahino somne'ne i'waho ito'no fiy'imno. Hofiko hofikoe yofe engo somne'no hwap'ife sawemo yont'ifi hon'ngkanopo emoy'wo'n'ngkohofofoho. Osopo emoyontan'ngkofi hwe moya'mi hofikimo uhwonont'ifi nakwoe hwe engo hwasoho ul'wo'n'ngkohoho so'no umo'n'wo'n'ngkisofoho.

³⁹ Oso'nji hofiko tajo ango somo a'amufe simanopo humayo'no umo'n'wo'n'ngkisofoho. Oso'nji hofiko a'amu wopayo engo iloho yano sohonta epohumayo simo'mjo so'no umo'n'wo'n'ngkiso hwafoho.

⁴⁰ Hofiko Anıtumo hungkuno sawemo engo jomo ko ulont'ifi hofiko apiwojo sofafe ango yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulont'ifi ango hiso hofiko'ne n'ihu'nahone

emawo'n'ngkohofihwafoho. Ose hwe huhwo sohwo tohino engo notipemapitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

Ap'wojo fisi An'itumne'no hamniyoho ho'nahumentisofoho.
(Luk 21:1-4)

⁴¹ Jisas kako An'ituye tajo angu engo somo a'amu An'itumne'no hamniyoho ho'nasiyo sopo nohumanto hofiko ipofomo ho'nosyant'ngkofi uhwon'mentisofoho. A'amu hamniyoho engo'njo sohwa hamniyoho pi'n'nggo ho'nahumentohofoho.

⁴² Ap'wojo ho'yango anesi noponto hamniyoho we'e hufa'u ho'nahumentisofoho. Oso hamniyohoso touya anga'nohino pa'nyofoho.

⁴³ Jisas uhwononto kakoe inomokomoyo sohwanne'no johu lutimanto ulimento, Hungkuno nehopi'nohino waselmonne'no yohono. Sekwo upa'n'imno. Olo ap'wojo losi kako hamniyoho ho'nasiyoso nom'ne a'amu hopi'nono An'itumne'no ho'nasyohofu somo kakoe we'eso uyakolokwoho.

⁴⁴ Nom'ne a'amu hamniyoho ho'nosalokwofoso hofiko hamniyoho engo mokosyohumunyofoho. Oso'no hofiko oso hamniyoho engo somta'ni An'itumne'no we'e'nohino ho'nosalokwofoho. Olo ap'wojo losi kako hamniyoho mokosyohumunyofoho hopi'nonohino An'itumne'no ho'nasyohofu. Kako nom'ne ho'yangoso nom'ne hamniyohoso ni'hu'no aniyoho.

13

An'ituye tajo angu engoso wonyo imo'none so'no Jisas ulimentisofoho.

¹ Jisas kako An'ituye tajo angu engo mta'angu sohwo noswopahon'ngki inomokomoyo fihwo ulimento, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, timo uhwonyo. Olo angu wonyoangkafofoho. Sojo wop'nggo'nji molinyofoho.

² Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Olo angu engo lomo luhwonolokuno. Hwangku olo angu lomjo sojo anga'nohinoso nom'nepo kih'nawesoso awonoho. O'lo hofiko olo angu wop'nggo losomo mti'hupekuji womehu'mmokwojantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisas yo'mayo tango m'kun'imposo i'mofapone so'no limentisofoho.
(Mat'iyu 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Jisas kako hwofiki'nyo Oulif sopo nosonto osopo nta'ni An'ituye tajo angu engo somo uhwononto ampo humamentisofoho. Pita, Jem'is, Joun, Ent'lu hofiko'nohino Jisas'mo u'mant'ifi ulohon'mentohofi,

⁴ Oso hungkuno ntonalohinoso sikuno ntisomo imo'noneto. Oso sikuno somo nakwo pipi yaneto. We'enepi u'mofapmmontolaho.

⁵ Ose ulohon'ngkahon'ngkohofi Jisas uloma'mento. A'amu, sekwo hwasyo hungkuno sejo so'no sekwo i'waho ito'no fiy'imno.

⁶ A'amu pi'n'nggo engo i'mofap'kuji hofiko nje yofe nti'kuji ole sel'fitnnefoho, Ngko Kilais hwo'nyoho. An'itu ni'hwosopo'mentiso hwo'nyoho. Ose sel'fijoso a'amu pi'n'nggo hofikoe hungkunomo in'ngkafitnnefoho.

⁷ Hwangku a'amu hwaho kengoponjo sohwa hofiko nom'ne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongki'nyo'ne so'nji a'amu hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongki'nyo'ne so'ntnne oso hungkunoso nupa'n'ngkuij iyohe senyo'eno. O'lo oso yo'mayoso i'mofap'hwoso'no i ikujoho fongki'nyoso i'mofaposo sikuno moi'wo mmo'nyofoho.

⁸ Hwangku a'amu temtitofo kengo sohwanji temtitofo nom'ne sohwanji hofiko ikujoho fongki'n'fitnnefoho. I a'amu hwaho kengoponta'angu sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'n'fitnnefoho. Hwaho angu'meemo hwom'huwo y'hwosi wopayo ane mijoho engo i'mofaponefoho. Oseso olo tango we'eso emayofoho. Tango m'kun'imposo t'ifi no'wo weho.

⁹ Yo'mayoso uhwon'ngkuji sekwo i'waho ito'no fiy'imno. *Kaun'isoli'njopo ipesemotafitnnefoho. Hofiko tajo angu somo sekumo ikujoho nosefongkupitnnefoho. Hofiko ngkimo monje wenisyano likuij hofiko sekumo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafepono upesemotowantifeho. Oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohwanjo nje hungkuno woluti'hwantifeho.*

¹⁰ I, simo'mo a'amu hopi'nono angu'meemjoso nje hungkuno wop'nggo upa'n'ngkujo'no t'ifi sikuno moi'wo imo'nonefoho.

¹¹ Hofiko noset'mafikuji hungkuno m'hwajiyu angu somo mesehumat'ipijo sohonta selohon'fitnnefoho. Sekwo hungkuno ujosu'no huno pi'n'nggo syaf'isiyo'eno. O'lo, osohonta An'itu sekwoe simohomo hungkuno ho'nasesy'hwoso'no sekwo ul'fitnnefoho. Oso hungkuno hiso sekwoe'maho. O'lo An'ituye Towahunu Wop'nggo oso hungkunoso lonefoho.

¹² Osohonta a'amuso koningkwa'wehumo hungkuno liwo'n'ingkohoho sopo ipemotakuji osopo hungkuno likuji nofonjasehufitnnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimne'no oso pa'nyo ulohofonefoho. Mehomiso kan'ingkwowho'ya'amne'no mangohwa imo'n'ingkuji fonjahufitnnefoho.

¹³ Oseso hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no simeho tohino mikun'imposo umnonefoho. Hwap'ingoso nje yefoso sekumo weho. I, a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontan'ingkuhwosi sikuno ae'uyo imo'nososo An'itu oso huhwo sohumo ut'imanefoho.

Yo'mayo wonyo hwap'ingo sohwo i'mofaponefoho.

(Mat'iyu 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ Hohosohonta yo'mayo n'ihu'no wonyo hwap'ingoso ango kakine'no masyuyo'ne somo hwasyoponoho linyo sopo lohofihwoso'no uhwon'ifitnnefoho. Ose uhwon'ingkuji youwo likuji a'amu Jutiya humalofoso hwo'iki'nyo pone'no hiyaso s'ifitnnefoho. A'amu olo hungkuno loso atofolo loso sohwo huno ito'no wosyafisyono.

¹⁵ Hwe fihwo anti'fepo humaso sohwo kako hwahopo p'wel'ikofaohwosi olo wonyo hiso uhwon'ingkuhwosi kakoe ho'yango yo'mayo so'no kakoe angomo maswonehoho.

¹⁶ A'amu syoho'mo lohofontoso sohwo kakoe angopo nta'ni ife woma'mo lososo momawenefoho. O'o, le'mo'nohini lohofonefoho.

¹⁷ Oso sikuno somo moya'mi simeho'njo sofanji mehomi we'e amno unyo sofantnne'no ngko hitoho ntokwoho. Hof'iko hiyaso komo'no le'mofoso pipilo.

¹⁸ Olo sikuno hiyaso le'mofone'ne wojoso sikuno meeofoso so'nji i'mofaposo'manji sekwo le'mofoso pipilo. Oso'no sekwo Mpohumo jomo ulikuno.

¹⁹ Olo tohino t'ipemayo sohonta'ne'no selalokweso mikun'imposofoho. An'itu simo'mo yo'mayo mt'i'mokumentiso sohonta ajuyohwosa humapmmotofoto sohonta, olohonta, olo hwaoh lopo oso tohino pa'nyoso a'mofapefoho. Olo tohino engo t'ipemayo lohonta yakolo'nnyofoho. T'ifi no'mo tango apa'nohinoso ose'ne'maho.

²⁰ Oso sikuno tohino mayo somo An'itu kako t'ifo mmokiyo'manji a'amu n'ihu'no hopi'nono poyo nto imo'n'ifijo'nesohilo. I oso'no An'itu kakoe a'amu uhwosopo'mentiso somne'no huno syaf'isyihwosi sikuno oso tohino mayo so'no t'ifo imokumne'ento imentisofoho.

²¹ Osohonta hwe fihwo ole noselonefoho, Olopo uhwon'imno. K'ilais olopo humaho. Ou, a'amu nom'nihwo selososo, Uhwon'imno. K'ilais oso nompomo humaho. Ose sel'ikujono sekwo hof'ikoe hungkunomo t'ifi in'ing kayo'eno.

²² Osohonta a'amu fihwo ole selososo, Ngko K'ilais hwo'nyoho. Nom'nihwo An'tuye hungkuno hwasyo lut'ihwayo sohwa i'mofap'ikujoni yo'mayo wonyongkafo yamofo sekumo eset'ihwafitnnefoho. A'amu An'tuye hungkunomo eset'ihwafitnnefoho. A'amu An'tuye hungkunomo min'ing kayo'njo hopi'nohinoso oso hisofe hungkunomo in'ing kafitnnefoho. I, An'tuye a'amu neso hungkuno hwasyomo un'ing kowant'ifit'ikeno likuji yo'mayo wonyongkafofo yamofo eset'ihwafitnnefoho.

²³ Oso'no sekwo t'imo ito'no uhwontohumamno. Olo yo'mayo hilo so'no nto selohefoho. Oso'no yo'mayo uhwon'ifijo so'no huno ito'no seyonefoho

A'amufe Hwomu sohwo hwangku noponefoho.

(Mat'iyu 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ Oso tango hiso moi'wo imo'n'ingkuhwoso'no mofehi'nyo sikwo'mno imo'n'ingkuhwoso'no hamno majo'njo ihwosi

²⁵ hntokwaliyo ahwomonta'ango nop'wasyonefoho. Yo'mayo ahwomomjo yokumpohn'nyo yomo yomo ifitnnefoho.

²⁶ Oso hiso i'mofopahon'ingkuhwosi A'amufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe yokumpohn'nyo engo mikun'imposo'nji kakoe pomponaho engo'nji noponefoho.

²⁷ Hohosohonta An'itu kakoe a'amu ahwomomjo somo uhwaj'ihwosi ango'meemjo a'amu uhwosopo'mentiso somo nuhu'mokonefoho. Hwaho ae efohoto'nawojo'meemjo somo mi'hwofojonefoho.

Iyoswo yon'imofoso uhwon'ingkuji ole huno waseyono jefo umontoe'nefoho.

(Mat'iyu 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ Sekwo iyo mijisiyo somo uhwon'imno. Uyon'imofoso uhwon'ingkuji jefo uy'imonte'nefoho.

²⁹ Oseso oso pa'nyoso yo'mayo somne'no selohe somo uhwon'ingkuji huno ole waseyono. Kakoe sikuno nto i'mofapohoho. Kako hoku'yopo lohokwoho. Huno ose waseyono.

³⁰ Hungkuno nehopi wasel'monne'no yohono. Hwe moya'mi olopo hwaho lopo nohumentan'ingkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.

³¹ Ahwomo'nji hwahonji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nonefoho. Ne'no nowent'hwonefoho.

*A'amu hopi'nono oso sikuno so'no huno muyonefoho.
(Mat'yu 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)*

³² Oso sikuno somne'no nakwo huno monayofoho. A'amu ahwomo'mjo sohwanji ngko'nji huno monayofoho. O'o, Mpohwo An'itu kako'nohinino huno uyalofoho.

³³ Oso sikuno hiso sekwo huno masey'hwoso'no sekwo ito'no fohontohumamno.

³⁴ Piso'mo'nyo ikutoho. Pahnnimo hungkuno upa'nimno. Ngko olo pa'nyo hwo'nyoho. Hwe engo sohwo hano ikanopo wa'mo lonto kako kakoe syoho ulohofiyi anga'no anga'nohinino sohwo syoho yano ulofihwosi hwe hoku'yo mokosyohumayo sohomo ole ulimontono, Ito'no uhwontohumaho. Ose uli'hwosi wamontonoho. Ose ulonto, ulimonto,

³⁵ Sekwo olo hwe huhwo sohwo pone sohonta huno maseyonefoho. Sikuno'njil'keno. Sikwo'miyom'ikeno. Yi'hufu yokajo'njil'keno. Im'ngo ne'njil'keno. Ose'manji timo ito'no fohontohumamno.

³⁶ Sekwo saho fosityewantan'ngkuji kako komo'noponoho likuji ito'no fohontohumamno.

³⁷ Oso hungkuno seloheso a'amu hopi'nonohinomo ulalokweno. Ito'no fohontohumamno.

14

Jutafe hwe engo sohwa Jisasimo fonjosyane'entifi hnnimentohofofoho.

(Mat'yu 26:1-5; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53)

¹ A'amu Jutafe Sikuno Engo imo'nyo sopo i'mofayo'ne sikuno hufa'u wentan'ngki oso sikuno simo'mjoso An'itu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyofoho.

* Sikuno nom'nehwi hof'iko wopayo engo mokamo'nnyoso n'मतोfofoho. Oso sikuno engo hufa'u m'mofape sohonta sikuno hufa'u nowentan'ngki oso hwe tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'ihwayo syoho'njo sohwanji uhu'mokont'ifi, Hof'iko Jisasimo aho hiyaso'mo kehwasi nofonjosyane'entifi hon'ngkano'no tipmmentohofofoho.

² Ole hnnimentohofi, olo hiloso An'itu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo osomo wopayo engo nontan'ngkuji aho kehwaso'no nonahon'ngkuji, a'amu hof'iko nakumo ikujoho nafongkupitnnoho. Oso hiso'no Sikuno Engo homo somo nakwo Jisasimo aho kehwaloho. Ose hnnimentohofofoho.

A'mu fisi Jisasiye mnokinopo hwone mijo akino wonyoangkafo'njoso usohumentisofoho.

(Mat'yu 26:6-13; Joun 12:1-8)

³ Jisas kako Saimouniye ango Mpetani sopo humamentisofoho. Saimoun huhwo sohwo a'apaho uyo wonyo'njo hweho. Jisas hof'iko'nji wopayo nontan'ngkofi a'mu fisi sojo ahwonte we'e hwone mijo akino wonyoangkafo'njoso motoswapmmentisofoho. Oso mijo so'no hamniyoho mpe we'e'maho. Nomotoswaponto ahwonte maneso hohwan'po lohofonto Jisasiye mnokinopo mijo sohumentisofoho.

⁴ Nosisyontan'ngki a'amu fihwa uhwonont'ifi simano hintotohino umn'ngkahon'ngki hnnimentohofi, Oloso wop'ingo'maho. Hwone mijo wonyoangkafoso siki sisiyoso peho'neto.

⁵ Olo mijo loso'no a'amu fihwo hamniyoho m'kun'imposo (300 *tenaliyo*) † nejapontentesi oso hamniyoho a'amu wopayo umofonyo iyo ne'no uy'ihwanesohilo. Ose hnnont'ifi a'mu simo yoka ulimmentohofofoho.

⁶ Yoka ulahon'ngkofi Jisas ulimonto, Kakoe syohofoho. Sekwo peho'no olosimo simeho tango uyalokwofo. Kako ngkimo wop'ingo ntahokwoho.

⁷ A'amu yo'mayo umofonyo iwo'n'ngkohofoso sekwo'nji ne'nohinino humawo'n'ngkohofofoho. Sekwo hof'ikimo ufo'mant'ifi'manji nohono ufo'mapmno. I oso'no ngko sekwo'nji olo hwaho lopo ne'no nohumant'ime hwon'ima'ho.

⁸ Olo hiso ntahofisoso wop'ingofoho. Kako nakwo a'amufe pijafo pi'n'momo woho'nosyano lontani ehulohof'wo'n'ngkuhwone hopaso ehontohokwoho.

⁹ Hungkuno nehopi waselimo. Ango yawojo'meemo nje hungkuno wop'ingo a'amu somo ul'kujoso olo a'mu losi ntahofisoso sotne'no ul'fitnnefoho. Oso'no a'amu pi'n'ngo engo olo a'mu losimne'no syaf'ihupitnnefoho.

* **14:1:** Mt 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

† **14:5:** *tenaliyo* —hwe fihwo hamniyoho syoho'njo sohwo sikuno anga'nohinino *tenaliyo* kenga'no ma'masofoho. *tili hunt'let* 300 *tenaliyo* so oso hamniyoho soswo anga'nohinino'nefoho.)

Jisasine'no Jutas a'amumo tokoyo'ofu imentisofoho.

(Mat'iyu 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Osohonta Jutas Isikaliyout kako Jisasiye inomokomoyo a'amu aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uhwosopo'mentiso sohwo kako oso a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwaro Jisasine'no aho kopitnne'no ufo'ma'mo lonto hofikoe angopo u'ma'mentisofoho.

¹¹ Hofiko nupa'nontifi simeho wopingo umo'n'ngkahon'ngki oso hiso'no hamniyoho wokijopano ulimentohofofoho. Oseso Jutas Jisasi'mo uti'hwamne'ento hon'ngkano imofo'ne syofisyoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji S'ikuno Engo somo wopayo n'imentohofofoho.

(Mat'iyu 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30)

¹² S'ikuno Engo s'imo'njo Wopayo Feejo Lohon'motofo S'ikuno somo hofiko yahu fonjahumotofo sohonta Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi'mo ul'imentohofi, An'itu A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo S'ikuno Engo † osomne'no wopayo naneso nti'mo nti'mo esyohumanehwono.

¹³ Ose ulahon'ngkofi Jisas inomokomoyo hufa'u sohwa'umo ul'imento, Siko ant'me engo sopo nowehos'si osopo hwe fihwo kako mit'hwontoho'njo sohomo usw'o'n'ngkohos'si kakimo t'ifi fin'ngkunyo.

¹⁴ Kako angomo syuhwoso'no oso ango kakwo'yohwo sohomo ole ulinyo, Hwe Engo sohwo kako hungkuno ole lehwasohoho. Ngko'ne ango nje inomokomoyo sohwanji S'ikuno Engo iyoho humayo somo wopayoso nti'po wonantaneto. Ose lehwasohoho.

¹⁵ Ose ulohos'so'no kako ango tokilonjwa'mo molinyo yokintahoponjo somo woset'hwamontonoho. Ango somo epohumayo ijempoho yo'mayoso hi'njomnoho. Osopo wopayo nakune'no ito'no fesyohumunyo. Ose ulonto uhwan'timentisofoho.

¹⁶ Uhwat'imentisoso siko nowenji ant'me engo sopo i'mofaponji yo'mayo Jisas ul'imentiso hopaso ti'pema'mentisoyefoho. Not'ipemanji siko wosopayo ito'no yahumentisoyefoho.

¹⁷ S'ikuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwanji i'mofapmmentohofofoho.

¹⁸ Hofiko epohumayopo wopayo nopemo'nowent'ifi nonontan'ngkofi Jisas ul'imento, Hungkuno nehopi wasel'monne'no yohono. Hwe fihwo nakwo'nji wopayo nalokuhwone sohwo kako mango sohwafe ahomo woho'nanihumonte hweho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki hofiko simeho tango uy'imentisofoho. Hwe anga'no anga'nohino sohwa Jisasi'mo ul'imentohofi, Nakwolaho. Nakwolaho. Ose ul'imentohofofoho.

²⁰ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Nje inomokomoyo sohwas'i hwe anga'no sekwo'njo mta'angohwo ngko'nji wopayo mijomo yomahwe oso hunonoho.

²¹ A'amu An'ituye hungkuno lut'hwamototofo sohwa iyoswomo mt'i'mokumentohofopa'nyoso A'amufe Hwomu sohwo poyo umo'n'imontonoho. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwaro tokoyo'ofu ntohofone sohune'no hitoho ntokwoho. Tohino engoso nomane hweho. Kona'wohi aswo momaso'njo yontentesi wopingo'nesohilo. Ose ul'imentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwaro mijo'nji wopayo'nji umentisofoho.

(Mat'iyu 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)

²² Hofiko nontan'ngkofi Jisas wopayo nomanto An'itumo isamoyoka ulonto kut'kujo lohofonto hofikimo uyonto ul'imento, Sekwo mapmno. Olo wosopayo loso nje a'apahofoho.

²³ Ose ulonto kako noswanyo ipisayo mijo'njoso nomanto An'itumo isamoyoka ulonto inomokomoyo sohwaro uyahon'ngki hofiko mijo n'imentohofofoho.

²⁴ Jisas ul'imento, Oloso nje hon'iyofoho. A'amukune'no us'uhmahono. Olo hon'iyoso ngko An'itu'nji sekwo'nji makot'iku'nyo'ne us'uhmahono. Nje hon'iyoso losomo An'itu uhwon'ngkuhwosi sekwo An'itu'nji makot'iku'nyoso ne imo'nyo'nefoho.

²⁵ Upa'n'imno. Hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. Nom'ne s'ikuno somo olo ipisayo mijo apa'no man'imnehono. Manyo'njo uy'imnoho. O'lo An'itu yokumpohn'nyo mokosyohumaso sopo ipisayo mijo songo n'imnefoho.

²⁶ Ose ulahon'ngki hofiko ta anga'no lont'ifi noswapont'ifi hwof'iki'nyo Oulif'ine'no kotas'imentohofofoho.

Jisas Pitamo ul'imento, Kiko hohujo ukinjan'imo'monnoho.

(Mat'iyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)

²⁷ Jisas ul'imento, Sekwo ngkimo n'hwaj'kuji hiyaso wohumpeent'ifeho. An'ituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu yahu s'ipsip mokosyohumayo sohomo fonjasy'kujo'no yahu sohwa hiyaso wohumpeent'ifeho.

† 14:12. Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

²⁸ I oso'no songo likahm'mo Ngkaliline'no s'mo'mo sepo'mnefoho.

²⁹ Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Nom'ne hopi'nonohino sohwa hofi'ko ko kuhwot'i'mopijoso ngko mokuhwot'i'mo'mneho.

³⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko hungkuno nehopi wakili'monne'no yohono. Olo si'kwo'miyo lomo y'i'hufo tosi'ka yoka hufa'u malontan'ngkuhwosi ki'ko ngkine'no hwasyo hungkuno hufa'u si'hune ole ul'monnoho. Ngko Jisas'mne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohoyo'no y'i'hufo sohwo yoka wal'montono.

³¹ Ose ulahon'ngki Pita ni'hu'no yokumpohn'nyo ul'imento, Awonoho. Ose'maho. Ngko kikinne'no huno maniyohoyohoho eso mul'mneho. O'o ngko ki'ko'nji fonjan'siyo so'manji oso hungkuno mul'mneho. Ose ulahon'ngki inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisas'mo osenohino mjul'm'mentohofofoho.

Jisas Ngketisemani sopo Anitumo jomo ul'imentisofoho.

(Mat'iyu 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Hofi'ko Ngketisemani iyo uyo syoho sopo umentohofofoho. Osopo nohumanto kakoe inomokomoyo sohwo ul'imento, Olopo foyohumamno. Ngko nu'mo Mpohumo jomo ul'mo.

³³ Ose ulonto, kako Pita, Jem'is, Joun'nji nut'i'manto we'ene'pi nowent'fi Jisas si'meho tango m'i'kun'moposo umentisofoho.

³⁴ Oso'no Jisas ul'imento, Nje si'meho tango mokun'mposo'njo hwo'nyoho. Tango hiloso poyo wan'i'mokumtol'keno. Olopo sekwo ito'no foyohumaf'kuji nohontohumamno.

³⁵ Ose ulonto we'enehwo nowento hwahopo ipitofawento kako Anitumo oso tohino hiso i'mofapososo uyakolofo'ne jomo ul'imentisofoho.

³⁶ Ole ul'imento, Mpohwo, ki'ko yo'mayo hopi'nono ihnehino. Olo tango ni'masoso wae feen'mofo. I oso'no nje ni'mo'nyo somo in'ngkahutoho. O'o jije kumo'nyo somo t'fi fin'ngkayo.

³⁷ Ose ulonto nol'kokwaponto inomokomoyo sohwa uhumojohamentiso sopo saho foyowentan'ngkofi u'manto Pitamo Saimoun, saho peho'no foyawotno. Ki'ko we'enehwo monohontohumayo'njotaho.

³⁸ Seten sekumo yamofo selohofonoho. Sekwo ngkine'no nohontohumaf'kuji sekwo yamofo ne'masoso yahino wonyo somo nop'wesyanoho li'kuji Mpohumo jomo ul'mno. Sekwo wop'ngo'nohini uyano ko li'fijoso sekwo yokumpohn'nyo hopo'maho.

³⁹ Ose ulonto, we'ene'po nowento hungkuno Anitumo nto ul'imentisoso apa'no ul'imentisofoho.

⁴⁰ Ose ulonto asomo ponto uhwon'mentisoso inomokomoyo sohwa ti'mosaho engo un'ngkahon'ngki saho foyowentan'ngkofi u'mahon'ngki hofi'ko won'i'mango'no yont'fi nakwo pehofo ulanehwo lont'fi imentohofofoho.

⁴¹ Jisas Mpohumo apa'no jomo ulonto asomo noponto ul'imento, Sekwo saho ne'no lofowyawotfo. Nta'noho. Nje si'kuno moi'wonoho. Ihwoni, A'amufe Hwomu sohumne'no a'amu wonyo sohwo tokoyo'fo nto imasofoho.

⁴² Sekwo fil'kapmno. Wohwano. Uhwon'mno. Oso hwe ngkine'no tokoyo'fo ntoho'maso sohwo nto pohoho.

A'amu Jisas'mo aho ko'mentohofofoho.

(Mat'iyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)

⁴³ Ose lontan'ngki Jutas Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopinono si'fe mta'ni hufa'u sohwo komo'no i'mofapmentisofoho. A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'i'hwamotofoto sohwanji a'amu Is'lael'fe hwe engo sohwanji a'amu pi'n'nggo engo itokuso'njo hos'mno'njo sohwo lut'i'mahon'ngkofi Jutas kako Jisasi'yepono ipemotas'mentisofoho.

⁴⁴ Jutas oso a'amu sohwo yamofo it'i'wayo'ne ole ul'imento, Hwe sohumo nu'mahm'mo hinjoho hu'n'imeso oso hwe huhwo sohwo Jisasi'yoho. Osohumo sekwo aho kekui'fi pemotawomno. Ose nto ul'imentisofoho.

⁴⁵ Oseso Jutas Jisasi'mo u'manto ul'imento, Nje Lont'i'hwayohwo, ulonto hinjoho hu'n'imentisofoho.

⁴⁶ A'amu sohwa ose uhwonont'fi Jisasi'mo aho yokumpohn'nyo ko'mentohofofoho.

⁴⁷ Jisasi'ye inomokomoyo fi'ho kakoe hwakuhwajo iwasi'pento kako oso tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyohwe halohomo loku'mentisofoho. Lojwahan'ngki halohoso pi'wahu'mentisofoho.

⁴⁸ Jisas ulohon'mento, Sekwo a'amu hufo iwo'n'ngkiso sohune'no aho wokano lont'fi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotopalokwofo.

⁴⁹ Si'kuno engolopohamo ngko sekwo'nji Anituye tajo ango engo somo Anituye hungkuno lut'i'wahon'ngko sekwo osopo man'koso'njo iwo'n'ngkohofihwasoho. I

oso'no hungkuno hohonta mt+i'mokumentohofoso olohonta nehopi imo'nalofoho. Oso'no olo hiloso ntohofohofo.

⁵⁰ Inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasimo ul'ko'mantifi hiyaso humpo'mentohofohofo.

⁵¹ Hwomu fihwo kako hwapife'nohini inyohwo Jisasimo tifi in'ngkawahon'ngki a'amu sohwa hwomu sohomo aho wokano lontifi imentohofoso

⁵² hwomu sohwoe hwapife mokoloswoma'mentohofoso a'apaho'nohino le'ma'mentisofoho.

A'amu 'kaunisol' sohwanne'no Jisasimo ipemotawomentohofohofo.

(Mat'yu 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-24)

⁵³ Hofiko Jisasimo a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo hwe engo sohwoe pone Anitumne'no jomo l'imojo sohwoepono ipemotapontifi angopo u'mofopahon'ngkofi a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji, a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji hofiko *kaunisol* syoho so'no uhu'mokumentohofohofo.

⁵⁴ Pita Jisasimo ko in'ngkawomentisoso kakimo mufantohi'nyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo humuloho'miwesofoho. Kako hwe engo tajo ango syoho'njo mokosyohumayo sohwafe angkuhwafo i'mofawento osopo a'amu uhwontohumayo syoho'njo sohwanji toho imokin'mentisofoho.

⁵⁵ Pita nohumentan'ngki angomno a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu *kaunisol* syoho'njo hopi'nonohino sohwanji Jisasimne'no hungkuno tango'njo poyo imo'nyo'ne woti'peentifi ko imentohofoso

⁵⁶ a'amu pi'n'ngo Jisas yo'mayo imentiso so'no hwasyo hwasyo lontifi hofikoe hungkunoso kengo kengo l'imentohofohofo. A'amu hufa'u hungkuno afa majofoho. A'amu fihwa nolikafontifi hwasyo hungkuno ul'imentohofi,

⁵⁷ Olo hungkunoso upa'n'malohwonefoho.

⁵⁸ Jisas ole l'imasofoho. Anituye tajo ango engoso a'amu aho'nji mol'imentohofoso somo ngko wae weeo'mnoho. Sikuno hufa'u shune memjaofihwoso'no nom'ne ango engo wamol'monnoho. Aho'nji wamol'monti'maho.

⁵⁹ Ose lontifi, Hwasyo hungkuno pi'n'ngo lokwoposi'wat'i'mentohofoso ne mmo'nyofoho.

⁶⁰ Oso'no hofiko Jisasiye hungkuno tango'njo so'no wonyopi ti'peehon'ngkofi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo ajwopo nolikofalohofonto, Jisasimo ul'imento, Kiko hungkuno asomo mujo'njo peho'no yalokuno. Pipilo. Olo hungkuno kikimo kilalokwofolofo.

⁶¹ Ose ulahon'ngki Jisas hungkuno majofoho. Mampi'nyo humamentisofohofo. Hwe yofe engo'njo sohwo apa'no ulohon'mento, Anitu nakwo a'amu Juta hn'n'imo nefe'mayo'ne lokuhwat'mentiso hwasilaho. Anitu nakwo kakoe yofe ho'nomawo'n'ngkuhwone sohwoe Hwomu Ne hwasilaho. Awolaho.

⁶² Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ou, osoho hwo'nyoho. Sekwo A'amufe Hwomu sohwo Anitu Yo'mayo Yokumpohn'nyo Hwap'ngo sohwoe aho anga sohohnta'ni humentan'ngkuhwosi uhwon'fitnnefoho. Kako himo ahwomo mta'ango sopo pontan'ngkuhwosi uhwon'fitnnefoho.

⁶³ Jisas ose ulahon'ngki oso hwe tajo ango syoho'njo sohwa s'imano hintotolino umn'mentiso so'no kakoe hwapife manji'mofo we'enehwo s'isimpento ul'imento, Nakwo nom'ne a'amu Jisasimne'no hungkuno jo'neso joho peho'no ulanehwono.

⁶⁴ O'o sekwo kakoe hungkuno somo nto upa'n'ngkohoho. Kakimo pipi ulohofanehwono. Sekwo huno pipi seyohoho. Ose ulahon'ngki hofiko ul'imentohofi, Hwe wonyo imaso hweho. Kako poyo imo'nono.

⁶⁵ Ose lontifi a'amu fehohnjo sohwa Jisasimo memijo uyati'mofontifi Jisasimo ikujoho fonjontifi ul'imentohofi, Tihwo kufonjohoho. Yofeso fonaso. Ose ulahon'ngkofi a'amu mekino'njo sohwa Jisasiye s'imo'mango sopo aho pehusi'mentohofohofo.

Pita ole l'imento, Ngko Jisas hnne'no huno maniyohoyohoho.

(Mat'yu 26:69-75; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Nofonjontan'ngkofi Pita angkuhwafo nohumentan'ngki a'musi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyosi u'manto,

⁶⁷ Pita toho imokinontan'ngki uhwononto ul'imento, Kiko Jisas Nasalet nta'ango sohwanji emoitnno hwasoho.

⁶⁸ Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Hwasyo lohino, Oso hwe sohune'no ngko huno maniyohoyohoho. Ose ulonto nolikafonto kusopo ko'mo'mentisofoho.

⁶⁹ Osopo nohumentaningki a'musi apa'no Pitamo uhwononto a'amu mofoponjo sohwo ul'mento, Oso hwe nongkwo sohwo Jisasimo tifi inomokomoyi'wo'n'ngkiso hweho.

⁷⁰ Ose ulahon'ngki Pita apa'no awonoho ul'mentisofoho. Hwangku we'e nehwo a'amu mofopo humalohofontohofohi sohwa Pitamo apa'no ul'mentohofi, Nehopeho. Kiko hofiko'nji emoiomtno hwasoho. Kiko Ngkalilinta'ango hwasoho.

⁷¹ Ose ulahon'ngkofi Pita hungkuno yokumpohn'nyo ul'mento, Ngko hwasyo hungkuno selimeso An'itu tohino wontapono. Oso hwe sekwo ntohohofohi sohwo ngko yofe m'hwofe'njo hweho. Nehopi lohono.

⁷² Ose ulahon'ngki komo'no tosika yoka apa'no l'mentisofoho. Pita nupa'nonto Jisas hungkuno ul'mentiso so'no huno syaf'hu'mentisofoho. Jisas ose nto ul'mentisofoho. Y'hufo tosikaso yoka hufa'u lososo sohonta Pita kiko ngkine'no mango hufa'u si'hune ole wal'monnoho. Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho. Oso hungkuno Jisas ul'mentiso so'no Pita syaf'isyonto humotaho engo l'mentisofoho.

15

Hofiko Pailotiyepono Jisasimo ipemotapmmentohofoho.

(Mat'yu 27:1-2; Luk 23:1-5; Joun 18:28-38)

¹ Im'ngo ne'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofohi sohwanji *kaunisol* a'amu hopi'nono nuhu'mokont'fi Jisasimne'no hnm'imentohofoho. Nohnont'fi Jisasimo aho kent'fi ahwomo nano kilofont'fi Pailot hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoepono Jisasimo ipemotapmmentohofoho.

² Ipemotopahon'ngkofi Pailot Jisasimo ulohon'mento, Kiko a'amu Jutafe hwe engo hwasilaho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento. Hungkuno hiso kiko nehopi lohono.

³ A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwa Pailotimo hwasyo hungkuno Jisasimne'no mjal'imentohofoho.

⁴ Pailot Jisasimo apa'no ulohon'mento, Oso hungkuno pi'n'ngo kikine'no mjakil'm'hwofe upa'n'ngkinoso kiko aku hungkuno pehofo ul'mto.

⁵ Ose ulahon'ngki Jisas nom'ne hungkuno mujo'njo yahon'ngki Pailot yomo yonto huno pi'n'ngo syaf'hu'mentisofoho.

Pailot Jisasine'no ul'mento, Iyomo fonjinto'ofahumno.

(Mat'yu 27:15-26; Luk 23:13-25; Joun 18:39-19:16)

⁶ Soswo huhwo huhwi oso sikuno iyoho humayo engo somo Pailot kako hwe fihumo impo'ango mta'angohwo n'hu'nahone is'hutof'hwat'mojofoho. A'amu Jutaso hofiko hwe fihwoe yofe ulahon'ngkofi Pailot hofikoe hungkunomo tifi in'ngkamojofoho.

⁷ Oso hohosohonta hwe fihwa yokumpohn'nyo sohwa hofiko hofikoe hwe engo a'amumo mokosyohumayo'njo sohwo ikujoho nofonjont'fi a'amu fehoh'nyo somo fonjosyahon'ngkofi impo'angomo intofahumentohofoho. Oso hwe huhwo sohwo impo'angomo humamentiso sohwo anga'no hwe kakoe yofe Mpolapas.

⁸ Hwe moya'mi pi'n'ngo engo uhu'mokont'fi Pailotimo u'mant'fi ul'mentohofi, Olo Sikuno Engo lomo kiko hwe anga'no impo'ango mta'ni us'hutof'hwat'monntaha. Oso yahinoso apa'no fiyo.

⁹⁻¹⁰ Oso'no Pailot kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo ul'mento, Olo hwe lohwo yofe engo'njo semokosyohumayo'ne sohomo ngko us'hutofono lasen'ngkohoho. Pailot kako huno moi'wonoho. A'amu pi'n'ngo engo Jisasimo is'hutof'hwajiyoye'ne ul'mentohofohi so'no a'amu tajo ango syoho'njo sohwa Jisas ne'no si'mano hintotohino umn'ngkahon'ngki Jisasimo aho k'mentohofoho.

¹¹ Ose ulahon'ngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwa hofiko a'amu ajwo sopo lohofont'fi a'amufe simehomo ul'kofant'fi ul'mentohofi, Mpolapasine'no ul'imno. Jisas nakwolaho. Mpolapas us'hutofohi. Ose ul'imno.

¹² Ose ulahon'ngkofi Pailot apa'no ulohon'mento, Olo hwe yofe engo'njo semokosyohumayo'ne lohomo ngko pipi uloho'mnehono.

¹³ Ose ulahon'ngki a'amu hopi'nono joho l'mentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno.

¹⁴ Ose ulahon'ngkofi Pailot ulohon'mento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahon'ngkofi a'amu joho mohm'no l'wo'n'mentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno.

¹⁵ Ose ulahon'ngkofi Pailot hofikoe simeho wop'ngo umo'nono lonto Mpolapasimo is'hutof'hwajonto, kakoe hwe itokuso'njo sohwo ul'mento, Jisasimo impe'nji fonj'kuji iyopo fonjinto'ofahumno. Ose ul'mentisofoho.

A'amu itokuso 'njo sohwa Jisasimo sitofu ulimentohofofoho.

(Mat'yu 27:27-31; Joun 19:2-3)

¹⁶ A'amu huhwo sohwa Jisasimo a'amu mokosyohumayo sohwoe tojo somo ipemotawont'fi nom'ne hwe itokuso'njo hopi'nnonohino sohwanne'no joho lut'mant'fi uhwon'mno ulimentohofofoho.

¹⁷ Nuhu'mokont'fi manji'mofo miyo'nohino so'nji Jisasiye sangopo ho'nasyont'fi impe yongo'njoso nokikisont'fi Jisasiye mnokinopo monji'mofahumentohofofoho.

¹⁸ Ose imentohofoso, Jisasimo atife itihwant'fi sitofu ulimentohofi, Ou hwe engo sohwo si'kko a'amu Juta somo mokosyohumawo'n'ngkino sohwo silaho.

¹⁹ Ose ulont'fi nom'nehwa fo'me'nji mnokinopo hwan'ngo fonjont'fi memijo s'manopo yatu'mo lohofont'fi Jisasiye yofe ho'nomayo'no hwo mtame poji uloho'mentohofofoho.

²⁰ Hofiko sitofu moi'wo ulont'fi manji'mofo miyo'nohinoso yojasyont'fi kakoe manji'mofo uloho'mentohofofoho. Ose yont'fi kakimo mempo hohonta'ni iyomo fonjinto'ofasiyo'ne sopo ipemotas'mentohofofoho.

Hofiko Jisasimo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho.

(Mat'yu 27:32-44; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)

²¹ Nosont'fi hwe nom'nehumo uswo'n'mentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Saimoun, Sailininta'ango hweho. Aleksanta'nji Lufosiyo kan'ngkwohweho. Saimoun kako syoho mta'ango sohwo Jerusalemne'no wasimo lonto ko yahon'ngki hwe itokuso'njo sohwa yokumpohn'nyo ulimentohofi, Jisasiye iyo hwojyafujiyo mokaho'nyo.

²² Ose ulont'fi Jisasiye hwo'fiki'nyo we'e Ngkoul'kota sopo ipemotas'mentohofofoho. Oso yofe Ngkoul'kota hwap'ngo olenoho. A'momnokino yokino huyo'mango pa'nyoponoho.

²³ Osopo s'mofont'fi tohino umnonoho lont'fi hofiko ipisayo mijo iyoho'njo Jisasiye uyahon'ngkofi kako n'mentiso'maho.

²⁴ Manyo'njo yohon'ngki hofiko Jisasiye iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho. Non'fonjinto'ofosyant'fi hofiko syohi'nyo yont'fi Jisasiye manji'mofo yo'mayo so'no tihwo woma'mtolikeno lont'fi yamofu imentohofofoho.

²⁵ Mofehi'nyo im'ngo'nji (9 k'louk) Jisasiye iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.

²⁶ Jisas kako poyo imo'nyo so'no iyoswomo mt'i'mokumentohofi, A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Oso iyoswo hiso Jisasiye iyo mnokino sopo hofojahumentohofofoho.

²⁷ Hwe hufa'u ikujoho'nji hufu'nji imojiyo sohwa'umo fonjinto'ofahumentohofofoho. Hwe nom'nihwo Jisasiye aho angahohnta'ni, hwe nom'nihwo Jisasiye aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.

²⁸ [Hohonta hungkuno mt'i'mokumentohofoso oso sikuno somo ne imo'n'mentisoso ole, Kako a'amu wonyo'njopo nohumentan'ngki a'amu huhwo wonyo hweho limentohofofoho.]

²⁹ Hwe moya'miso nopohotawent'fi mnok'ngkwa'n'ngkwa'nyo yont'fi sitofu ulimentohofi, K'ko ole liwo'n'ngkini, An'ituye tajo ango engoso ngko wae yaohm'mo apa'no songo molimeso sikuno hufa'u shune memjaof'hwoso'no ango moi'wo umo'n'montonoho. Ose ulont'fi t'kafo j'mentohofofoho.

³⁰ K'ko fo'ma'nyo. Ose ulont'fi ulimentohofi, Iyopo nta'ni fikotape. Ose ulimentohofofoho.

³¹ A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwanji hofiko a'amu ajwo somo lohofont'fi Jisasiye sitofu mohm'mo hnn'mentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'n'ngkiso sohwo kakimo mufo'ma'nonehoho.

³² Kako K'lais An'itu uhwat'mentiso hweho. A'amu Is'lael'fe yofe engo'njo mokosyohumayo'ne hweho. Oso'no kako iyopo nta'ni kotap'hwoso'no uhwon'ngkuhwasi nakwo s'meho hi'ntnnono uyantanoho. Ose lont'fi t'kafo j'mentohofofoho. Oso hwe wonyo Jisasi'njopo fonjinto'ofahumentohofi huhwa'u'ntnne'no Jisasiye sitofu ulimentisoyefoho.

Jisas poyo imo'n'mentisofoho.

(Mat'yu 27:45-56; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)

³³ Hinjo ajwo kuntoliyopo sikuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji (3 k'louk) oso'nji apa'no longkon'ngkahon'ngki mofehi'nyo l'mentisofoho.

³⁴ Sikuno moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Jisas joho mohm'mo limento, *Eloui, Eloui, lama sapak'tani*. Oso hungkuno iwolo'mo ole, Nje An'itu, nje An'itu, peho'no n's'ikwojantokuno.

³⁵ Ose lahon'ngki a'amu kako'njopo humamentohofoso upa'nont'fi huno muyahon'ngki limentohofi, Upa'n'mno. Olo hwe lohwo kako Ilaija osohumo An'itu hungkuno uyahon'ngki l'imojo sohunne'no joho lalofoho.

³⁶ Hwe fihwo komo'no nowento hwapife we'e mijo mangkinyo'njo yomanto oso hiso tokemo yamjonto Jisas wanononto nuyonto ulimento, Hofahiyo. Nakwo uhwontohumano. Ilaija nopihwosi iyo mta'ni ufo'ma'mtolikeno.

³⁷ Ose ulahon'ngki Jisas joho mohm'no lonto poyo imo'n'nimentisofoho.

³⁸ Poyo imo'n'ngkahon'ngki hohosohonta Anituye tajo ango engo somjo hwapife engo oso ajwopo ango we'e Anitu humayo'nefoho limotofu sopo hoku'yopo pmpilipeehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte sisimpo lohofonto hufa'u imo'n'nimentisofoho.

³⁹ A'amu itokuso'njo sohwafe hwe engo sohwo Jisasiye s'imanopo lohofonto, Jisas poyo imo'n'ngkahon'ngki uhwononto ulimento, Olo hwe lohwo Anituye Hwomu Ne hweho.

⁴⁰ Moya'mi sofa ikano nonje sopo lohofont'fi Jisasi'mo t'mo humuhwontohumantohofoho. Moya'mi fifa yofe ole, Maliya Makitola nta'angiyoho. A'mu nom'nesi kakoe yofe Maliya Jemis hwe songo sohwo'nji Jousep'njiye kona'wohiyoho. A'mu nom'nesi Saloumiyoho.

⁴¹ Oso fanji nom'ne moya'mi sofa Jisas hwaho Ngkalili emoimojo sohonta hofi'ko t'fi in'ngkawent'fi ufo'ma'mentohofoho. Oso moya'mi sofa Jisasi'nji Jerusalemne'no pmmmentohofoho.

Hofiko Jisasiye pijafu sokimomo ho'nahumentohofoho.

(Mat'yu 27:57-61; Luk 23:50-55; Joun 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Oso sikuno Filaita somo mofehi'nyo ukwo'mokumto iyoso'nji Jousep ango Alimateyanta'ango sohwo i'mofapmmentisofoho. Kako *kaunisol* syoho'njo hweho. Kako hwe wop'ngo hweho. A'amu hopi'nono kakoe yofe ho'noma'motofoho. Kako oso hwe Anitu uhwat'mo limentiso sohwe pe-e'ne sikuno so'no hontohumamojo hweho. Kako sikuno iyoho humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo so'no syafisyonto kako iyoho we'e ko un'ngkahon'ngki yokumpohn'nyo imo'n'onto Pailot'mo u'manto Jisasiye pijafu mayo'ne ulohon'mentisofoho.

⁴⁴ Ose ulohon'mentisoso Pailot yomo yonto syafihu'mento nto kape'n'ngkohoho. Ose syafisyonto hwe engo itokuso'njo sohomo joho lut'manto ulimento, Jisas poyo nto limo'n'ngkohoho.

⁴⁵ Ose ulahon'ngki eno ulahon'ngki Pailot Jousep'mo ulimento, E'wano. Pijafoso maho.

⁴⁶ Ose ulahon'ngki Jousep hwapife halojo wonyoangkafo mpe yonto Jisasiye pijafoso iyo mta'ni nomanto hwapife somo ifohumpento sokimomo ho'nahumentisofoho. Oso sokimoso kako sojo engo somo imo engo il'imentisofoho. Osopo ho'nasyonto sojo engo y'wolo'mo lohofonto sokimo hoku'yo somo pijwahumentisofoho.

⁴⁷ Maliya ango Makitolanta'angosi'nji Maliya Jousisiye kona'wohi'nji siko Jisas ho'nahumentohofoho sopo uhwon'mentisiyefoho.

16

Jisas apa'no lika'mentisofoho.

(Mat'yu 28:1-8; Luk 24:1-12; Joun 20:1-10)

¹ Sikuno iyoho humayo'neso nto memjaofahon'ngki Maliya ango Makitola nta'angosi, Maliya Jemis'iye kona'wohisi'nji Saloumi'nji hofi'ko hwone mijo akino'njo Jisasiye pijafoso ehulohofoho mpe imentohofoho.

² Mo'n'ngka Sante im'ngo'nji iyoho longkon'ngkahon'ngki hofi'ko nol'kafont'fi Jisasi'mo ho'nahumentohofoho sopo umentohofoho.

³ Nowent'fi hnn'imentohofi, Oso sojo m'kun'imposo hofi'ku'yopo pijwahumalofoso t'huwo womeho'nonaofimontolo.

⁴ Ose hnnont'fi uhwon'mentohofoso sojo m'kun'impososo nto meho'na'mentohofoho uhwon'mentohofoho. Nto hwosompeehumentohofoho.

⁵ Oseso sokimo somo noswont'fi uhwon'mentohofoso hwe songo hwapife halojo sawemo'njo sohwo moya'mi sofafe aho anghohnta'ni nohumentan'ngki uhwonont'fi hofi'ko yomo yomo imentohofoho.

⁶ Oso hwe huhwo sohwo ulimento, Sekwo yomo ikutoho. Ngko huno niyohoho. Sekwo Jisas Nasaletnnta'ango a'amu fonjinto'ofohumalofoho sohune'no t'peelokwofo. Kako nto likakwoho. Olopo mohumuyoho. Uhwon'mno. Noho'nohumalofoho sopo aneponoho.

⁷ Oseso sekwo nowekuji Pita'nji inomokomoyo nom'ne sehwo ulimno. Jisas Ngkaliline'no simo'mo nto sepo'maho. Ose ulimno.

⁸ Ose ulahon'ngki noswapont'fi yomo yomo yont'fi komo'no umentohofoso iyoho un'mentiso so'no a'amu nom'nemo yo'mayo uhwon'mentohofoho so'no mul'mmentohofoho.

Maliya angu Makitolanta'angosi Jisasimo uhwonimentisofoho.

(Joun 20:11-18)

⁹ Santemo iyohohwe'nji Jisas likofahonngki Maliya angu Makitolanta'angosi Jisasimo kaki'no uhwonimentisofoho. Oso hisimo Jisas hohonta towahuno wonyo aho anga'no hopi'nono nom'ne hnta'ni hufa'u sohwa wae yao'mentisofoho.

¹⁰ Maliya nowento a'amu Jisasi'nji emmotofu sohwaso u'manto hofiko simoho tango'nji humotaho lontanngkofi,

¹¹ Maliya ulimento, Jisas songo humaho. Nuhwonngokohi'nyoho. Ose ulahonngki nupa'nontifi huno syafihu'mentohofi, Hwasyo nalohoho syafisyontifi a'mu hisiye hungkunomo simoho hi'ntnnono muyofoho.

Jisas kako inomokomoyo hufa'u hwa'umo honingkanopo uswo'nimentisofoho.

(Luk 24:13-35)

¹² Hwangku hwe hufa'u hwa'u angu Jerusalem uliko'manji honingkanopo nowentanngki Jisas a'amu nom'ne pa'nngohwo u'mahonngki

¹³ siko yofe uhwo'mentisiyo so'no asomo noponji inomokomoyo nom'ne sohwaso ulahonngki hofiko haloho miyo'njo yontifi simoho hi'ntnnono muyofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwaso u'manto syoho uyimentisofoho.

(Matyu 28:12-20; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)

¹⁴ Hwangku inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni anga'no sohwa angomo nohumantifi wopayo nontanngkofi Jisas nu'manto yoka ulimentisofoho. Hwapngoso ole hofiko simoho hi'ntnnono muyo'nefoho. A'amu nom'ne sohwa inomokomoyo sohwaso Jisas nto lika'maho. Nakwo uhwonngkuhwono ulahonngkofi hofiko hwasyo hungkunofoho huno syafihu'mentohofoho.

¹⁵ Jisas ulimento, Sekwo angu meemo humpekujji a'amu hopi'nonohino somo nje hungkuno wopngoso filutihwafikuno.

¹⁶ A'amu oso hungkuno hiso nupa'nngkuji simoho hi'ntnnono sejar+kujji mijo mapijoso Anituye a'amu ne imo'nifitnnefoho. A'amu oso hungkuno somo simoho hi'ntnnono muyo'njo somo Anitu hofikoe honingkanu wonyo'ne hungkuno tango uyonefoho.

¹⁷ A'amu ngkimo simoho hi'ntnnono ntapifjoso ole ifitnnefoho. Nje yokumpohn'nyo'nji towahuno wonyo wae ifitnnefoho. A'amu kengofe hungkunoso lifitnnefoho.

¹⁸ Hofiko homa aho kapijoso mijo pe'nyo'ne nifijoso poyo mmo'nifitnnefoho. Hofiko a'amu mnokino'njo somo aho kisasy+kujji ngkimo jomo ntikujo'no wopngu imo'nifitnnefoho.

Anitu Jisasimo ahwomomne'no utima'mentisofoho.

(Luk 24:50-53; Apousel sohwafe Syoho 1:9-11)

¹⁹ Hwe Engo Jisas sohwo hungkuno moi'wo nto losojwafahonngki Anitu Jisasimo utima'mentisofoho. Nosonto Anituye aho angahohnta'ni humamentisofoho.

²⁰ Inomokomoyo sohwa angu meemo nowentifi Anituye hungkuno lutihwentanngkofi Jisas ufo'ma'mentisofoho. Nufu'mahonngki hofiko yo'mayo wonyongkafo yahonngkofi a'amu uhwonontifi ou, ole hungkunoso Anituye hungkuno nehopeho limentohofoho. Hungkuno osohopeho.

Luk Olo Hungkuno Wop'ingo loso Luk mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Olo iyoswo loso Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta Luk soswo *teti* (30) mofonepo nto uyakolofahon'ngki mt'i'mokumentisofoho. Luk sohwo Jisasiye inomokomoyo hwo'maho. O'lo, Luk sohwo a'amu uyohofaho syohoso wop'ingo imojo hweho. (Oso hiso Koulousi sohe engo 4 hon'ngkano we'e 14. Osopo weho.) Luk olo iyoswo hiloso komo'no mt'i'mokumentisofoho. O'lo, kako hano ne'no emoyonto a'amu Jisasi'mo uhwon'imentohofoso mpoyo lut'i'hwahon'ngkofi kako hungkuno fiso'nji uhu'mokonto mt'i'mokumentisofoho. Luk sohwo a'amu Juda hwo'maho. A'amufe Hwomu Jisas sohwo a'amu wonyo hon'ngkanomo humentan'ngkujo somne'no not'ipemahwosi ut'mayo'ne p'mmentiso hweho. (Oso hiso Luk sohe engo 19 hon'ngkano we'e 10. Osopo weho.)

Iyoswo hiloso Luk a'amu Ngk'ilik osomne'no mt'i'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo Luk mt'i'mokumentisofoho hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Luk olo iyoswo hiloso nt'ipo humanto mt'i'mokumentisot'ikeno a'amu fisofe hunoso olenoho. Luk kako Sisaliya humanto mt'i'mokumentisofoho. Nakumo huno nafohotofo hwap'ingo neso olenoho. Jisas sohwo nakwo a'amu so'nwi yahino wonyo yontan'ngkuwhoni asomo net'mayo'ne p'mmentiso hweho. Oso'no nakwo hungkuno homo lomo atofu l'hwasi Jisasi'mo t'ifi un'ngkohwano.

Olo mpoyo loso Luk kako hwe engo Tiyoufilos'imne'no mt'i'mokumentisofoho.

¹ Nje hwe engo Tiyoufilos sohwo, k'iko nje hungkuno upa'nyo. Kilais kako olo hwaho lopo humamojo sohonta yo'mayo imo'n'imentiso somne'no a'amu pi'n'ngo engo sohwa hof'iko nakwo ifalifaliyo wom't'i'mokano lont'ifi yamofu imentohofoho.

² Jisasiye inomokomoyo sohwanji nom'ne a'amu so'nji hof'iko yo'mayo Jisas imentiso s'imo'mta'ango somo t'imo uhwonont'ifi a'amu nom'ne somo ulahon'ngkofi hof'iko mt'i'mokumentohofoho.

³ I, ngko huhwo'ni Jisasiye mpoyoso kikiyepono wol'i'hwat'imo lonji mt'i'mokalokweno. Sikuno pi'n'ngo engo ngko syoho yokumpohn'nyo yonji hungkuno hiso'no ito'no yasiyo'ne a'amu pi'n'ngo engo somo yo'mayo s'imo'mta'ango somne'no ulohononji hungkuno hwap'ingo neso t'ipemanji hungkuno ito'nohini kikine'no mt'i'mokalokweno.

⁴ Oseso yo'mayo hungkuno nto lokit'hwawo'n'ngkohofu somne'no nehopit'ikeno hwas'ot'ikeno syaf'isyohoji'manji olo hungkuno kikine'no kumt'i'mokiyalokwe losomo atofu lohoji hungkuno neso wot'ipema'monnoho.

A'amu ahwomomjoso kako Sekolaiya sohomo kakoe hwomu Joun i'mofapone so'no ul'imentisofoho.

⁵ Nje mpoyo lomayoso olenoho. Hwe engo Helut sohwo kako hwaho Jutiya mokosyohumentiso sohonta hwe fihwo kakoe yofe Sekolaiya sohwo kako nohumanto kako tajo angu syoho'njo hweho. Oso syoho imotofo huhwo sohwa hotito'mentohofoso a'amu fehohnjoso Apaija mokosyohumentisofoho. Sekolaiya hof'iko'nji syoho imojo hweho. Sekolaiyafe ape hiye temtifo huhwa oso syoho imotofofoho. Kako Mouses'ye kola'wehwo Eloun'ye imuyoho. A'mu hisi yofe Elisapet'iyoho.

⁶ Hisiya'u siko An'tuye t'imo sopo wonyohofiyu humamojiyeya'uyoho. Siko An'tuye hon'ngkano hungkuno ito'nohino somo in'ngkawenji hon'ngkano wonyo ane humamojiyeya'uyoho.

⁷ Siko mehomi n'ihu'no ane yaswoho. Hwap'ingoso Elisapet kako hwonjo ape humanto siko a'mane imo'n'imentisoyeya'uyoho.

⁸⁻⁹ Sekolaiyafe a'amu hotito'mentohofu sohwa hof'ikoe sikuno An'tuye angu engo somo syoho iyo'ne i'mofopahon'ngki hof'iko a'amu uhwosope yahinoso yont'ifi Sekolaiya sohomo An'tuye s'imano sopo lohofu'ne uhwosopo'mentohofoho. Oseso kako oso angu ajwo so'mo An'tuye angofoho l'wawo'n'ngkohofu sopo noswonto hwamno pa'nyo akino wop'ingo'njoso An'tumne'no t'ikayo us'imokumentisofoho.

¹⁰ Sekolaiya kako oso t'ikayo us'imokontan'ngki a'amu pi'n'ngo engo sohwa hof'iko mempo hohnta'ni nohumant'ifi Mpohumo jomo ul'imentohofohofoho. Hof'ikoe yahino ose imotofofoho.

¹¹ Sekolaiya osopo nohumanto uhwon'imentisoso An'tuye a'amu ahwomomjo sohwo kako oso epohumayo t'ikayo us'imokiyo aho anga sohohnta'ni lohofontan'ngki uhwononto

¹² yomo engo yonto iyoho unimentisofoho.

¹³ I oso'no a'amu ahwomomjo sohwo kakimo ulimento, Sekolaiya, kiko iyoho yohotoho. Anitu kako jje jomo ujo somo nto kupa'nimaho. Jje ape Elisapetisi kako hwomu woma'montonoho. Notipemahosisi kiko yofe ole muso Jouniyoho.

¹⁴ Hwomu huhwo sohwo i'mofopahonngkuhwosi siko simonyo engo uyanjiyoho. I a'amu pi'ningo engo hi'nji simonyo engo uyantifeho.

¹⁵ Hwomu huhwo sohomo Anitu kako yofe engo mulonefoho. Kako yo'mayo mijo yokumpohnnyoso nonngkuhwoloho. Kako kona'wohiye simeho mo'mo mnawentanngkuhwoso sohonta Anituye Towahuno Wopingo uhula'ofonefoho.

¹⁶ Kako Anituye hungkuno a'amu Juta somo ulihwoso'no hofiko hofikoe honngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaofikuji hofiko hofikoe Hwe Engo Anitu sohomo apa'no unngkowanifeho.

¹⁷ Kako oso a'amu sohomo Ilaija hohonta Anitu hungkuno uyahonngki lmojo sohwoe yokumpohnnyo pa'nyo sohwo nohumahwosi kako oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimonte'no yoso sohume'no a'amufe honngkano ito'no esyohumayo'ne hweho. Kako Anituye hungkuno ulihwoso'no hwe sohwa upa'nngkuji hofiko hofikoe mehomi simeho afa apa'no wepufisyantifeho. A'amu simeho afa minyo'njoso Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nngkohofoso hofiko a'amu honngkano wopingo'njo sofe huno apa'no wotipemantifeho. Oseso kako Hwe Engo sohume'no a'amu ito'no wesyohumamontonoho.

¹⁸ A'amu ahwomomjo sohwo ose ulahonngki Sekolaiya ulimento, I, pipineto. Ngko a'mane moi'wonoho. Nje ape hi a'mane moi'wonoho. Jje hungkuno ne imo'nyoso ngko huno pipi wanimontolo.

¹⁹ Ose ulahonngki a'amu ahwomomjo sohwo ulimento, Ngko Ngkepilyel hwo'nyoho. Ngko Anituye simanopo lohofi'wo'nngkohe hwo'nyoho. Olo hungkuno wopingo'ne kiloheso loso'no Anitu kako lonihwatimaso'no pmmale hwo'ni ku'mahono.

²⁰ I, kiko upa'nyo. Nje hungkuno hilo somo kiko simeho hi'ntnnono mantape so'no jje mango piku'nyo imo'nngkohoji kiko hungkuno majo'njo uyimonnoho. Oso hopa nohumentanngkohoji yo'mayo kiloheso ne umo'nimontonoho. Yo'mayo nje hungkuno kiloheso kakoe sikuno somo ne imo'nngkuhwoso'no kiko hungkuno apa'no walimonnoho.

²¹ Oso hungkuno hiso hnnontanngki a'amu mempo hohnta'ni uhwontohumantifi huno pi'ningo engo syafisyontifi ole hnnmentohofi, Peho u'mahonngki kiyalofoho. Sekolaiya kako Anitu'njopo nohumanto kunto'no moswape'njo yalofoho. Ose hnnmentohofofoho.

²² Hwangku kako noswaponto kako hungkuno hwe moya'mi somo mujo'njo imentisofoho. O'lo kako ilo'nyo hopa imo'nonto kako kakoe aho'nji'nohini itihwahonngki uhwonontifi ole syafi'hu'mentohofi, Sekolaiya kako Anituye ango we'e so'mo nohumanto yo'mayo wonyoangkafoso uhwonngkiso hwolikeno. Ose syafi'hu'mentohofofoho.

²³ Kakoe syoho iyo so'no sikuno moi'wo imo'nngkahonngki kako kakoe angopono asomo umentisofoho.

²⁴ Tifi sohonta kakoe ape Elisapet simeho ihn'nonto kako hiyaso'mo humentanngki hamno aho fehohnjo hopi'nono uyakolo'mentisofoho. Ilisapet kako simeho'njo honngkanonto ole hnnmento,

²⁵ Nje Hwe Engo Anitu kako ngkimo wopingo ntohokwoho. Ngko mehomi mmo'nyo so'no wonimango nnontanjopo Anitu a'amufe timopo oso tango hiso wae yanimokwoho. Ose hnnonto simonyo imentisofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo kako Maliyamo Jisas imo'none so'no ulimentisofoho.

²⁶ Elisapet simeho'njosi humentanngki hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohinoso uyokolofahonngki Anitu kako kakoe a'amu ahwomomjo Ngkepilyel sohomo hwaho Ngkalili ango we'e Nasalet sophone'no lihwatimentisofoho.

²⁷ Oseso kako ape sijo siyepono umentisofoho. Oso a'mu hisimo kakoe hwehune'no uhwojano lontifi hwosopeehiniyoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofeso Jousepiyoho. Hofiyakwosa hwe engo Ntefitiye temtitofa mta'ango hweho. Oso a'mu siye yofeso Maliyafoho.

²⁸ Ngkepilyel kako oso hisi'njo sopo i'mofawento ulimento, Nje mupe mofehi'nyo'njoho. Anitu kako wopingo kilohofalofoho. Kako kiko'nji humaho.

²⁹ Maliya oso hungkunoso nupa'nonto kako huno pi'ningo engo syafi'hu'mentisofoho. Oso hungkuno njiso hiso hwapingo neso pipineto.

³⁰ Ose syofi syahon ngki a'amu ahwomomjo sohwo ulimeto, Maliya, kiko huno pi'ningo syafi syohotoho. Iyoho kinyo'eno. Anitu kako kikine'no simeho wopingo umo'nalofoho.

³¹ Upa'nyo. Kiko simeho ihn'ningkiji hwomu aswo woma'monnoho. Hwomu huhwo sohomo kakoe yofeso Jisasiyo muso.

³² Kako hwe engo umo'nimontonoho.

A'amu kakine'no ole wolantifeho.

Olo hwe lohwo yo'mayo hopi'nonohino somo hwofilo'nnyo Anituye Hwomu hweho.

Ose wolantifeho.

Olo hwe lohomo kakoe ajuyohwo Ntefit yofe engo'njo hwaho mokosyohumamojo hopo sopo Anitu uhumatimontonoho.

³³ Kako a'amu Juta somo ne'no mokosyohumantihwone hweho.

Kakoe sikuno mokosyohumayo'neso moi'wo mmo'nonehoho.

Engolopohamo wawo'mtonoho.

³⁴ Ose ulahon ngki Maliya ulimeto, Oso hiso pipi umo'nimontolo. Ngko hwehwo man'mahn'nyoho.

³⁵ Ose ulahon ngki a'amu ahwomomjo sohwo ulimeto,

Hwangku Anituye Towahuno Wopingo kikiyepono p'hwosi Anitu yo'mayo somo hwofilo'nnyo sohwo yokumpohn'nyoso ufehu'mokakohumontonoho.

Oseso hwangku oso hwomu aswo majo huhwo sohune'no a'amu ole wolantifeho.

Hwomu wopingo sohwo Anituye Hwomu Ne hweho wolantifeho.

³⁶ Ose ulikwato lohofonto ole ulimeto, Upa'nyo. Jije a'amu Elisapet a'manesi kako simeho'njoho. A'amu kakine'no hwonjo apefoho limotofosi kako simeho ihn'ningkahon ngki hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni anga'nohinoso uyakolo'masofoho.

³⁷ Yo'mayo hopi'nono a'amu miyiwon'ngkiyohofoso Anitu kako yo'mayo hwapingo sohwo yososo ne umo'nimontonoho.

³⁸ Ose ulahon ngki Maliya ulimeto, Ihwoni, ngko Anituye syoho ulohofi'nyoho. Kiko ngkimo hungkuno ntohinoso nolohino hopaso Anitu kako ngkimo wantohofono. Ose ulahon ngki a'amu ahwomomjo sohwo kako Maliyamo uliko'ma'mentisofoho.

Maliya Elisapet imo uhwonamentisofoho.

³⁹ Oso hohosohonta Maliya kako yo'mayoso ito'no esyohumanto nolikafonto kako hwofi'ki'nyo pone'no komo'no simentisofoho. Oso hwaho Jutiya anga we'e sopo s'imo'fapmentisofoho.

⁴⁰ S'imo'faponto Sekolaiya sohwo angomo noswonto Elisapet imo nje a'amuyo ulonto hinjoho hu'nimmentisofoho.

⁴¹ Elisapet Maliyafe mampaha upa'nonto kakoe mehomi simeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo kako yomo imentisofoho. Oso hohosohonta Anituye Towahuno Wopingo Elisapet imo uhula'mo'mentisoso

⁴² Elisapet kako mango engo ole ulimeto, Anitu kako moya'mi hopi'nonohino sofamo wopingo ulohofi'wo'nngkiso somo kako kikimo wopingo kilohofoso yakolo'nnyo kiyoho. Oso mehomi jije simeho mo'mo mnawojo sohomo Anitu kako wopingo uloho'nnyo hweho.

⁴³ Nje Hwe Engofe na'u siki ngkiyepono peho'no pohino. Ngko yo'm'ngi'n'i'maho. Anitu kako wonyoangkafo ntohofantofoho.

⁴⁴ Upa'nyo. Ngko jije mampaha ngkine'no ntohinoso upa'nonji nje simehomjo mehomi mnawojo sohwo nolikafonto simonyo yohoho.

⁴⁵ Oso hungkuno Anitu kilimaso somo kiko simeho hi'ntnnono uy'mahhno so'no simonyo fiyo. Oseso Hwe Engo sohwo nokilimaso hopaso wakiloho'montonoho. Elisapet ose ulimentisofoho.

Maliya kako Anituye yofe ho'nomayo'ne ta limentisofoho.

⁴⁶ Maliya ulimeto,

Nje mampahoso Anituye yofe ho'nomalokweno.

⁴⁷ Nje huyo'mango Anitu nefo'mawo'nngkiso sohune'no simonyo yalokwemo.

⁴⁸ Ngko Anituye syoho ulohofiyohn'ni yo'm'ngi'n'i'maho.

I oso'no kako ngkimo wonyoangkafo ntohofantofoho.

Olohonta ni'hu hwangku no'mo ni'hu a'amu Anitu kako ngkimo simeho wonyoangkafo ntape so'no wolantifeho.

⁴⁹ Anitu kako Yokumpohn'nyo Hwofilo'nnyo sohwo kako ngkimo wopingo ntohoho so'no ngko kakoe yofe wopingo'nohinoso woho'nima'mo.

⁵⁰ Anĩtu kako a'amumne'no hitoho ulofahonĩngki a'amu kakoe hungkunomo enjwa'mo humawo'nĩngkohofoso hofĩko Anĩtu kakoe hitohomo humalofo.

Hofĩko'nohini'maho. O'lo, hofĩkoe imu hwanji ne'no imu hwanjimo ne'nohini wentĩhwonefoho.

⁵¹ Anĩtuye yokumpohn'nyo itĩhwahonĩngki a'amu kakine'no yokumpohn'nyo imo'nĩwo'nĩngkohofoso somo Anĩtu kakoe aho yokumpohn'nyo engo so'nji ilojaofososo hofĩko kengo'mo humpopitnnefoho.

⁵² Anĩtu kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumamotofo sohwamo monje yasyĩhwosi a'amu yofe engo ane somo ho'nomawo'nĩngkisofoho.

⁵³ A'amu mijoho unyo somo Anĩtu kako yo'mayo wopĩngo wonyoangkafo uyĩmontonoho. A'amu yo'mayo ho'yango pi'nĩngo'njo somo kako nom'ne wopĩngoso muyonehoho.

⁵⁴ Kako kakoe a'amu Juta hn'nĩmo hofiyi nefe'mawo'nĩngkiso hweho.

Oso hungkuno wopĩngo Anĩtu hitoho ulofo'ne hofĩkimo uyĩmentiso so'no kako inĩngo momofalofiyoho.

⁵⁵ Kako neyakwosamo Apĩloham sohwo'nji kakoe imu sohwatne'no hitoho ulofahonĩngki oso hitoho hiso engolopohamo ne'no nowentĩhwonefoho.

Maliya ose lĩmentisofoho.

⁵⁶ Maliya kako Elisapet'ĩnji nohumentanĩngki hamno hufa'u sĩhune memjaofahonĩngki kakoe angopo ne'no asomo umentisofoho.

Elisapet kako Jounĩmo aswo ma'mentisofoho.

⁵⁷ Elisapet kakoe sũkuno moi'wo imo'nĩngkahonĩngki kako hwomu aswo ma'mentisofoho.

⁵⁸ Anĩtu kako oso wopĩngo hiso Elisapet'ĩmo uloho'mentiso so'no ho'nĩngkahonĩngki a'amu ango afaponjo so'nji Elisapet'iyi temtitofa so'nji hofĩko Elisapet'ĩnji sĩmonyo imentohofofoho.

⁵⁹ Sũkuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'u sĩhune memjaofahonĩngki a'amu huhwo sohwa hofĩko hwomu sohwoe a'apahomo sũhu kolofa'ne'entĩfi uhu'mokumentohofofoho. Hofĩko kanĩngkwohwoe yofe Sekolaiyafeso womelompulano lontĩfi imentohofofoho.

⁶⁰ Ose yahonĩngkofi kona'wohi ulĩmento, O'lo, awonoho. Nakwo kakoe yofeso ole womulano. Jounĩyoho.

⁶¹ Ose ulahonĩngki hofĩko ulĩmentohofi, I, sikoe a'amu sohwa oso yofe Jounĩyo eso hi'njo hwa'maho. Nĩhu'no awonoho.

⁶² Ose ulontĩfi hofĩko kanĩngkwohumo hungkuno mujo'njo mehomife yofe'no aho'nohini upiyomentohofofoho.

⁶³ Upiyofahonĩngkofi Sekolaiya kako iyo feejo so'no ipiyofahonĩngki umentohofoso kako ole mtĩ'mokumento, Kakoe yofeso Jounĩyoho. A'amuso ose uhwonontĩfi hofĩko yomo yontĩfi huno pi'nĩngo engo syafĩhu'mentohofofoho.

⁶⁴ Oso hohosohonta Sekolaiyafe mango hwasampo lohofonto melanyo ito'no imo'nĩngkahonĩngki kako hungkuno lonto kako Anĩtuye yofe ho'noma'mentisofoho.

⁶⁵ Oso a'amu ango afaponjoso hofĩko yo'mayo homo somo uhwonontĩfi yomo yontĩfi iyoho unĩngkahonĩngki pisopisaho lĩmentohofofoho. Oso yo'mayo imo'nĩmentiso hiso'no oso hwaho Jutiya hwofĩki'nyo'meemjo ango somo ho'nomĩmentisofoho.

⁶⁶ A'amu hopi'nonohino oso hungkuno homo somo upa'nontĩfi huno pi'nĩngo engo syafĩsyontĩfi hofĩkoe simeho mo'mo ole hnnĩmentohofi. Oso hwomu huhwo sohwo kako hwangu pipi wehumamontehwolo. Ose hnnontĩfi huno ole umento, Anĩtuye yokumpohn'nyoso kakimo umokosyohumaho. Huno ose umentisofoho.

Sekolaiya kako Anĩtuye yofe ho'nomayo'ne ta lĩmentisofoho.

⁶⁷ Jounĩye kanĩngkwohwo Sekolaiya sohomo Anĩtuye Towahuno Wopĩngo ehuhnnaofahonĩngki Sekolaiya kako hungkuno Anĩtu uyĩmentisoso ulĩmentisofoho.

⁶⁸ Ole ulĩmento,

Nakwo a'amu Isĩlael hn'nwiye Hwe Engo Anĩtu sohwoe yofe woho'nomano.

Kako kakoe a'amu hn'nwiyepono nefe'mayo'ne ne'manto kako honĩngkano wonyo somta'ni isĩhutofonemalofoho.

⁶⁹ Kako kakoe syoho ulohofiyi Ntefitĩye temtitofa mta'ango hwe yokumpohn'nyo engo nefe'mayo'ne nejapohoho.

⁷⁰ Olo hilo so'no Anĩtu hohonta kakoe a'amumo hungkuno uyahonĩngki lĩmotofa sohwa nakumo nalĩmotofofoho.

⁷¹ Ole nalĩmentohofi, Hwangu kako nakwoe mango sohwafe aho mta'ni wonetĩma'montonoho.

A'amu nakumne'no simeho wonyo umo'n'wo'n'ngkiso sofe aho mta'ni wonetima'montonoho.

⁷² Ose nalonto nom'nepo ole nalimento,

Kako neyakwosamne'no hitoho engo ne'no ulof'wo'nalofoho.

Oso hungkuno yokumpohn'nyo hohonta neyakwosamo uy'mentiso somne'no kako huno akwe'no syafisi'wo'n'ngkiso hweho.

⁷³ An'itu neyakwo Ap'lohama sohomo ul'mento, Ngko hungkuno nehopi'nohini yokintahopone'no wakil'monne'no yohono.

⁷⁴ Ngko sekwoe mango sohwafe aho somta'ni noset'mahm'mo sekwo iyoho masenyo'njo nje syoho wontohofiyantifeho

⁷⁵ Sekwo sikuno huhwo huhwi songo nohumaf'kuji sekwo nje timopo sekwo hon'ngkano wonyo ane'njo wop'ngo'nohini fohumantokuno. Ose ul'mentisofoho.

⁷⁶ Nje hwomu sohwo, a'amuso ole kil'fitnefoho.

Kiko An'itu yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwoe hungkuno lut'ihwayo'ne hwohoho.

Oso hwe An'itu nakuyepono uhwat'monte'no yalokuso sohumne'no kiko a'amu somo ito'no wesoyohumamonnoho.

⁷⁷ Kiko An'tuye hungkuno a'amu somo ulohoho'no hofiko huno ole uy'mtonoho.

An'itu kako nakwoe wonyo wae enaof'hwosi asomo wonetima'monte'ne yohoho. Huno ose uy'montonoho.

⁷⁸ An'itu nakumne'no hitoho engo ulof'wo'n'ngkiso sohwo simeho ne'njo nejap'wo'n'ngkiso so'no pomponaho ahwomo mta'ni iyoho longkon'wo'n'ngkiso hopaso nejapososo nakumo wonalongkon'montonoho.

⁷⁹ Oso pomponaho hiso kako a'amu sikwo'mjoho'mo humalofo so'nji a'amu hofiko poyo pe'nyo so'no iyoho unyo somo wolahumantonoho.

Oso pomponaho hiso hon'ngkano wop'ngo'nohini ito'no humayo'ne somo womikinjone-hwat'montonoho.

Sekolaiya ose ul'mentisofoho.

⁸⁰ Oso hwomu Joun huhwo sohwo kako engo wento An'tumne'no simeho uyonto kako hwaho a'amu mohumunyo sopo ne'no humamojoso kako a'amu Is'lael somne'no An'tuye hungkuno lut'ihwamne'ento An'tuye syoho wema'mo lonto hofiko'njopo ut'ihwa'nyopo i'mofapmmentisofoho.

2

Maliya Jisasimo aswo ma'mentisofoho.

(Mat'iyu 1:18-25)

¹ Oso hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho Loum mokosyohumayo sohwo Sisa Oukasitos, kako hon'ngkano songo imofonto ul'mento, A'amu angomeemjo sofe yofe nakwoe iyoswomo wamt'i'mokano.

² Ose ulahon'ngki oso soswo simo'mjo somo a'amufe yofe ifalifaliyo mt'i'mokumentohofofoho. Oso hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho Siliya mokosyohumayo sohwo Kwiliniyosiyoho.

³ Oseso hwe moya'mi hopi'nonohino hofikoe anga hwapingopono hofikoe yofe mt'i'mokiyo'ne humpo'mentohofofoho.

⁴ Jousep sohwo kako Ntefitiye imu hweho. Oso'no kako anga Nasalet hwaho Ngkalili nul'iko'manto hwaho Jutiya Ntefitiye pone Mpet'ilehemne'no umentisofoho.

⁵ Jousep kako kakoe ape ufohoto'mentohofosi Maliya simeho'njosi'nji nekwoe yofe wemapife lonji umentisoyefoho.

⁶ Oso hopo sopo nohumanji Maliyafe sikuno mehomi aswo mayo'ne i'mofapmmentisofoho.

⁷ Kako hwomu tis'maso aswo manto hwapife ekojisasyonto yahu wopayo uyo kompuso so'mo uwot'mentisofoho. Hwap'ngoso a'amu fosyawowo'n'ngkohoho angoso a'amu nto uhula'mo'mentohofofoho.

A'amu ahwomomjoso a'amu yahu 'sipsip' mokosyohumayo sohwo hungkuno ul'mentohofofoho.

⁸ Oso hwaho hopo sopo anga pone engo mom'ngo sohohnta'ni a'amu ahwomo yahu mokosyohumayo sohwa hofikoe yahu oso sikwo'miyo somo mokosyohumentan'ngkofi

⁹ a'amu ahwomomjoso nu'mahon'ngki ahwomo mta'anga pomponaho engo losyahon'ngki a'amu yahu mokosyohumayo sohwa iyoho un'mentisofoho.

¹⁰ Iyoho yahon'ngkofi a'amu ahwomomjo fihwo ul'mento, Sekwo iyoho ikutoho. Upa'n'mno. Ngko hungkuno wop'ngo a'amu hopi'nonohino somne'no simeho wop'ngo umo'nyo'ne'nji motapohefoho.

¹¹ Olo sɪkuno lomo Ntefitiye pone engo Mpetilehem sopo a'mu fisi hwomu aswo makwoho. Olo mehomi lohwo a'amu sokumo asomo setimayo'ne hweho. Kako Kɪlais Hwe Engo huhwo sohomo Anɪtu uhwosopo'mentiso hweho.

¹² Sekwo nowekuji wotɪpemantɪfeho. Hwomu huhwo sohomo hwapɪfemo ifohumpento yahu wopayo uyo kompusocho somo ho'nasyohoho. Oso hiso nuhwonɪngkujji sekwo huno ole waseyono. Oloho hweho.

¹³ Ose ulahonɪngki nɪhu'no komo'no a'amu ahwomo mta'ango pi'nɪngo engoso sɪmo'mjo so'nji utɪhwa'nyopo i'mofapontɪfi Anɪtuye yofe ho'nomayo'ne ole ulɪmentohofi,

¹⁴ Anɪtu ahwomo yokintahopo humaso sohumne'no isamoyoka ulano.

Kakoe yofe woho'nomano.

A'amu hwahoponjo humalofoso Anɪtuye sɪmeho wopɪngo umokalokwofoso hofɪko sɪmeho wopɪngo'nji wohumantɪfeho.

Ose ulɪmentohofofoho.

A'amu yahu mokosyohumayo sohwa Jisasɪmo uhwonamentohofofoho.

¹⁵ A'amu ahwomomjoso nulɪko'mantɪfi ahwomomo asomo sɪmentohoho sohonta a'amu yahu mokosyohumayo sohwa ole hnnɪmentohofi, Nakwo Mpetilehem ne'no kunto'no wohwano. Olo hiloso nakwoe Hwe Engo sohwo nto lonetɪhwaso so'no uhwonowano.

¹⁶ Ose hnnontɪfi komo'no nowentɪfi hofɪko Jousepɪ'nji Maliya'nji sikoe hwomu yahu wopayo uyo kompusocho somo wentanɪngki tɪpɪhwonɪma'nɪmentohofofoho.

¹⁷ Hofɪko nuhwonontɪfi hofɪko olo hwomu lohumne'no yo'mayo hungkuno a'amu ahwomo mta'ni upa'nɪmentohoho so'no lɪjwao'mentohofofoho.

¹⁸ A'amu hopi'nonohino oso hungkuno a'amu yahu mokosyohumayo sohwa ulɪmentohofoso upa'nɪmentohoho so'no huno pi'nɪngo engo syafɪhu'mentohofofoho.

¹⁹ Olo hungkuno a'amu ahwomomjoso yahu mokosyohumayo sohwa ulɪmentohoho so'no Maliya nupa'nonto kakoe sɪmehomo memeesyonto hunomo moho'nahu'mentisofoho.

²⁰ Oso a'amu yahu mokosyohumayo sohwa asomo nowentɪfi Anɪtuye yofe ho'nomamentohofofoho. Yo'mayo upa'nɪmentohoho so'nji yo'mayo a'amu ahwomomjoso nto ulɪmentohoho hopaso uhwonɪmentohoho so'ntnne'no Anɪtumo isamoyoka ulontɪfi sɪmony imentohofofoho.

Jisas kako'ne yofe mulɪmentohofofoho.

²¹ Hwangku sɪkuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sɪhune memjaofahonɪngki mehomi huhwo sohwoe a'apahomo sɪhu kolofontɪfi hofɪko yofe ole mulɪmentohofi Jisasɪyoho. Oso yofe hiso mehomi huhwo sohwo kona'wohi sɪmeho mmo'nnyo sohonta a'amu ahwomomjoso sohwo Maliyamo ulapmmentisofoho.

Anɪtuye tajo ango engo somo Simeyou'nji Ana'nji Jisasɪmo uhwonɪmentisoyefoho.

²² Oso honɪngkano hungkuno Mouses a'amu somo uyɪmentisoso olenoho. Moya'mi sofa hofɪko aswo mayo sohonta sɪkuno *fouti* (40) memjaofɪhwoso'no hofɪko Anɪtuye tajo ango engo somo mahufitnehofo. Sɪkuno hiso moi'wo imo'nɪngkuhwoso'no hofɪko Anɪtumne'no yo'mayoso wofonjokisosyantɪfeho. Honɪngkano hungkunoso osenoho.

Oseso Maliyafe sɪkuno moi'wo imo'nɪngkahonɪngki kako kakoe mehomi'nji Jousepɪ'nji ango Jerusalem sopo Anɪtumo mehomi utɪhwayo'ne sɪmentisoyefoho.

²³ Hwapɪngoso Hwe Engofe hungkuno ole wo'nnyofoho. Mehomi tisɪmasoso hwomu'manji sekwo Anɪtumo uyɪmono. Hofɪko Anɪtuye hwafoho.

²⁴ Hungkuno nom'neso olenoho. Mehomi songo utɪhwayo sohonta yɪhufo ntolofiyo fa'utɪkeno kumakumuyo polonyo hufa'utɪkeno osofa'u Anɪtumne'no fonjokisasyo. Oseso siko oso hiso Anɪtumne'no fonjokisasiyo'ne sɪmentisoyefoho.

²⁵ Oso hohosohonta hwe fihwo ango Jerusalem humamojo sohwo kakoe yofeso Simeyou'nnyoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe wopɪngo'nohino hweho. Kako sɪkuno huhwo huhwi Anɪtumne'no hwomtame ulohofɪwo'nɪngkiso hweho. Kako oso hwe Anɪtu a'amu Isɪlael somne'no uhwatɪmonnoho lɪmentiso sohune'no sɪkuno huhwo huhwi oso hwomu huhwo sohomo uhwonɪnyo'ne hontohumayo imojo hweho. Anɪtuye Towahuno Wopɪngo sohwo Simeyou'nnyo humamentisofoho.

²⁶ Anɪtuye Towahuno Wopɪngo sohwo kako Simeyou'nnyo ole nto ulɪmentisofoho. Kiko komo'no poyo mape'ntnne hwosoho. O'o, sɪmo'mo kɪko oso hwe Anɪtu uhwatɪmonnoho selɪmentiso sohomo kaki'no uhwonɪngkohoji kɪko tɪfi wape'nɪmonnoho. Ose ulɪmentisofoho.

²⁷ Oseso oso sɪkuno Jisasɪye kanɪngkwohwo'ya'u siko Mousesɪye honɪngkano hungkuno somo ito'no inɪngkayo'ne Jisasɪmo Anɪtuye tajo angɔ engo somo motahumentisiyo sɪkuno somo Anɪtuye towahunɔ sohwo kako Simeyou'nɪmo Anɪtuye tajo angɔ engo somo syuyo'ne lɪkofɪhwatɪmentisofoho.

²⁸ Simeyou'nɔ oso hwomu huhwo sohomo uhwononɔ nutɪmanto Anɪtuye yofe ho'nomayo'ne ole ulɪmento,

²⁹ U, Hwe Engofo, kɪko hungkuno ntɪmentohinoso olohonta ne imokohino.

Oso'no ngko jɪje syoho kilohofiyo sohwo'ni hungkuno sɪmo'mo ntɪmentohino hopaso ngko sɪmeho wopɪngɔ'njo hwo'ni wape'nɪmonnoho.

³⁰ Hwapɪngoso ngko nje tɪmo'nji oso hwomu nakumo asomo netɪmayo'ne kɪko uh-wosopɔ'mentohino sohomo nto uhwonɪngkohono.

³¹ Kɪko olo huhwo lohomo emokosyohumanji hwe moya'mi temtifo kengo kengo hopi'nonohino somne'no utɪhwa'nyopo ujo nto ehontojwasyohino.

³² Kako huhwo sohwo pomponaho hɔpa a'amu hopi'nonohino somo lɪsyɪhwosi kako jɪje yahino wopɪngoso utɪhwamte hweho.

Jɪje yofe engo so'nji jɪje yokumpohn'nyo engo so'nji a'amu Isɪlael somo utɪhwamontonoho.

³³ Simeyou'nɔ ose ulahonɪngki Jisasɪye kanɪngkwohwo'ya'u yo'mayo Jisasɪmne'no ulɪmentiso so'no upa'nonji yomo yonji huno pi'nɪngɔ engo syafɪhu'mentisiyefoho.

³⁴⁻³⁵ Simeyou'nɔ Jisasɪye kanɪngkwohwo'ya'umo hungkuno wopɪngɔ'njo aho ulon-jimokonto osopo kako kona'wohi Maliyamo ole ulɪmento,

Olo hwomu lohumne'no kɪko tango mɪkunɪmposo wotɪpema'monnoho.

Hwapɪngoso a'amu Isɪlael pi'nɪngoso hwomu lohomo uhwonɪngkuji nakwolaho wolantɪfeho.

Ose lɪfɪjo so'no hofɪko nɪhu'nahone nowahupitnnefoho.

I oseso a'amu nom'ne pi'nɪngoso hofɪko olo hwomu lohumne'no yokumpohn'nyo lohofɪkujɪ sɪmonyo ifitnnefoho.

Kako a'amufe sɪmeho mo'mo yo'mayo huno mnawojoso utɪhwa'nyopo ujo wehontojwahumontonoho.

Maliyamo ose ulɪmentisofoho.

³⁶⁻³⁷ A'mu fisimo Anɪtu hungkuno uyahonɪngki lɪmojosi osopo humamentisofoho.

Kakoe yofeso Anafoho. Kanɪngkwohwoe yofeso olenoho. Feenuelɪyoho. Kako Asyafe temtifo mta'angiyoho. Kako nɪhu'no a'maniyoho. Hohonta kako hwehuma'nanɔto hwehwo'nji soswo aho fehohnjo hopinono nom'ne mta'ni hufa'u humamentisiyo sohonta hwehwo poyo pe'nɪngkahonɪngki a'musi kako'nohino nohumentanɪngki soswo *eti-foua* (84) uyakolo'mentisofoho. Kako Anɪtuye tajo angɔ engo somta'ni noswapɪwo'nɪngkisi'maho. O'o, osopo ne'no humamojijoho. Sɪkuno'nji imɪngɔ'nji hinjopo sɪkwo'miyomo kako Anɪtumne'no hwomtame uloho'mojijoho. Sɪkuno fisomo kako wosopayo manyo humanto Mpohumo jomo'nohino ulɪmojijoho.

³⁸ Oso hohosohonta kako hisi Jisasɪmo u'manto Anɪtumo isamoyoka ulɪmentisofoho. Kako a'amu angɔ Jerusalem humamotofoso Anɪtu kako ngko hwe anga'no sekumo asomo setɪmayo'ne uhwatɪmonnoho lɪmentiso sohume'no hontohumentanɪngkɔfo somo oso hwomu huhwo sohume'no hungkuno lujɪmo'mentisofoho.

Jousepɪ'ya'u Nasaletnne'no asomo umentisiyefoho.

³⁹ Yo'mayo honɪngkano hungkuno wo'nnyo somo ito'no nto inɪngkawenji Jousepɪ'ya'u siko hwaho Ngkalili sikoe angɔ we'e Nasaletnne'no umentisiyefoho.

⁴⁰ Hwomu sohwo kako engo wento yokumpohn'nyo manto kako huno engo tɪpema'mentisoso hi'njo hweho. Anɪtuye hitoho engoso kakimo wo'mentisofoho.

Jisas kako usufɔ sohwo Anɪtuye tajo angɔ engo somo humentisofoho.

⁴¹ Soswo huhwo huhwi Jisasɪye kanɪngkwohwo'ya'u siko angɔ Jerusalem sopo oso Anɪtu A'amu Isɪlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɪsiyo sɪkuno engo * somne'no sɪmojijofoho. Oso sɪkuno hiso a'amu Jutafe hofɪyakwasomo Anɪtu kako hofɪkoe mango sohwafe aho mta'ni isɪhutofomayo'ne huno syafɪsiyo'nefoho.

⁴² Jisas kakoe soswo aho hufa'u hopi'nono sɪfe mta'ni hufa'u uyokolofahonɪngki kako hofɪko'nji oso Sɪkuno Engo somne'no sɪmotɔfo hopaso sɪmentohofofoho.

⁴³ Oso Sɪkuno Engoso moi'wo imo'nɪngkahonɪngki hofɪkoe angɔ pone'no asomo womentohofofoho. Kanɪngkwohwo'ya'u angɔ pone'no ko wahonɪngki Jisas kako Jerusalem humohumantisofoho. Osohonta kanɪngkwohwo'ya'u Jisas siko'nji mohumayo so'no huno mosyafɪhu'mmentisiyefoho.

* 2:41: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

⁴⁴ O'ole syafihu'mentisi, Jisas kako nom'ne hwomu hwanji emoyalokwofwo syafisyonji mofehi'nyo anga'no Jisas ane siko'nohini emoyimentisiyefoho. Mofehi'nyo moi'wo imo'n'ngkahon'ngki kan'ngkwowho'ya'u siko Jisas+mne'no sikoe a'amu'njo so'mo hafihafe wonyopi tipementisiyefoho.

⁴⁵ Siko motipemayo'njo yonji siko ango Jelusalemne'no asomo nosonji hafihafe ne'no tipmentisiyefoho.

⁴⁶ Sikuno hufa'u sihune memjaofahon'ngki Jisas kako Anituye tajo ango engo somo nohumentan'ngki uhwon'ma'nimentisiyefoho. Kako a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji humamentohofofoho. Jisas hofikoe hungkunomo upa'nonto yo'mayo hofiko ulimentohofoho so'no hofikimo kako aku ulohonmentisofoho.

⁴⁷ A'amu huhwo sohwa hofiko Jisasiye hungkunomo upo'nontifi yomo yontifi kakoe huno engo somne'no pisopisaho limentohofofoho. Yo'mayo hungkuno Jisas hofikimo aku ulimentiso so'no hofiko wonyoangkafofoho syafihu'mentohofofoho.

⁴⁸ Kan'ngkwowho'ya'u siko Jisasimo notipihwononji kakoe hungkunomo upa'nonji siko hiya'u yomo yonji pisopisaho limentisiyefoho. Maliya Jisasimo ulimento, Olo hwomu lohwo sohwo sipeho'no humahnno. Nekwo kikine'no hafihafe we'e motipeeloku yihwoyo. Kiko nekumo me-ejo'njo imahnno so'no nekwoe simeho tango we'yo'maho.

⁴⁹ Ose ulahon'ngki kako ulimento, Siko ngkine'no peho'no ntopeentikusiyi. Ngko nje Mpohwoe ango lomo humayoso hoponoho. Siko huno ose maseyotaha.

⁵⁰ Ose ulahon'ngki siko oso hungkuno hwap'ngo ne so'no huno mosyafihu'mmentisiyefoho.

⁵¹ Oseso Jisas kako kan'ngkwowho'ya'u'nji asomo nowentifi hofikoe ango Nasalet u'mofamentohofofoho. Osopo Jisas kako nohumanto kan'ngkwowho'ya'uye hungkunomo haloho'no upo'mojo hweho. Maliyasi kako oso yo'mayo hiso'no kakoe simeho mo'mo mnawo'mojofoho.

⁵² Jisas kako engo wento kakoe huno wop'ngoso engo imo'nimentisofoho. A'amu hopi'nonohino so'nji Anitu huhwo'nji Jisasimo uhwonmentohofoso wop'ngo uhwonmentohofofoho.

3

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kako Anituye hungkuno lijawo'mentisofoho. (Mat'iyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Joun 1:19-28)

¹ Hwe engo yofe hwofilo'nnyo'njo Taipeliyos Sisa sohwo kako hwaho hopi'nono mokosyohumentan'ngki soswo aho hopi'nono sife nom'ne mta'ni osofosofahu'no uyakolo'mentiso sohonta olo a'amu hwaho we'e we'e mokosyohumamojo sohwa kakimo enjwa'mo humamotofofoho. Pountiyos Pailot kako hwaho Jutiya sopo mokosyohumamojo hweho. Oso hohosohonta Helout kako hwaho Ngkalili mokosyohumamojofoho. Kola'wehwo Filip sohwo hwaho Ituliya'nji T'lakounitisi'njimo mokosyohumamojo hweho. Osohonta Laiseniyas kako hwaho Apilene mokosyohumamojo hweho.

² Oso hohosohonta Anasi'nji Kaiyofasi'nji siko a'amu Anituye tajo ango engo mokosyohumayo syoho somne'no yofe engo'njo imo'nimentisiyefoho. Oso hohosohonta Joun, Sekolaiya sohwo hwomu sohwo, kako a'amu mohumunyopo humamojo sohomo Anitu kakoe hungkuno uyimentisofoho.

³ Oseso Joun kako oso hwaho Mijo Joutan ajwo sopo nowakento nowekaponto yonto kako a'amu oso hopo sopenjo somo Anituye hungkuno lutihuku'mo'mentisofoho. Ole ulimento, Sekwo sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaofikujono Anitu kako sekwoe wonyo hiso wae yasemofihwoso'no ngko mijo wakiyosema'mo. Ose ulimentisofoho.

⁴ Joun ose imentiso pa'nyoso hohonta Anitu kako Aisaiyamo hungkuno uyahon'ngki iyoswomo ole mtimokumento,

Hwaho a'amu mohumunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'nimento,

Hwe Engo sohumne'no hon'ngkano ito'no fehummanno.

Kakoe hano emoyo'ne so'no hon'ngkano hiso ito'no m'hwat'mno.

⁵ Huyo so'mo ijakipokipe walohopife.

Hwofiki'nyo engo so'nji mno ijisangkisanjo weehufe.

Hon'ngkano ikito'nnyo somo ito'no womuhwatife.

Hon'ngkanopo sojo ipmp'ngo wo'nnyoso womehu'meeopife.

⁶ Ose ikujo'no hwe moya'mi hopi'nono hofiko oso hwe Anitu asomo netimayo'ne uhwat'monte'no yalokunjo sohomo uhwonantifeho.

Aisaiya oso hungkuno mtimokumentisofoho.

⁷ Hwe moya'mi pi'n'ngo engo mijo wokiyonemano lontifi hofiko Joun'mo u'ma'mentohofofoho. I'mofopahon'ngkofi Joun hofikimo ulimento, Sekwo homa

mehomi soku tihwo selimasoto. Anitu a'amufe wonyo honingkano somne'no tohino mikhunimposu uyo somne'no iwahwo fiyimno. Ose tihwo selahonngki nimahofokulo.

⁸ Sekwoe honingkano wonyo somne'no hohujo ukinjaofano l'fijo'manji e'wano yahino wopingo'nohino utihwa'nyopo fiyimno. Sekwo ole nohnningkutoho. Nakwo Apiloham'ye imu hn'nimo oso tohino engo hiso mone'manehoho. Ose nohnningkutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Olo sojo loso Anitu kako Apiloham'ye imuhwa wamt'mokumo loso'manji kako hopoeno wamt'mokumontonoho.

⁹ Anitu kako iyomo mingo lofo'ne iwa'mingo ikafe'mo mokosyalohofoho. Iyo ipisayo wopingo minto'nyo'njo somo nolofehwosi tohomo wolofae'mtonoho.

¹⁰ Ose ulahonngki hofiko Jounimo ulohonmentohofi, Oso hungkuno nalohino hiso'no nakwo pipi yanehwono.

¹¹ Ose ulahonngkofi kako ulimento, Hwe manji'mofu hufa'u'njo sohwo kako hwe fihwo manji'mofu'ne'no umofonyo inyo sohomo anga'no uyono. Oso pa'nyoso a'amu wosopayo wo'nnyo sohwo kako nom'ni hwamo uyono. Ose ulimentisofoho.

¹² A'amu hamniyoho ho'nasyontife mawo'n'ngkohoho a'amu fehohnjo sohwa mijo wokiyonemano lontifi Jounimo u'mantifi ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo si nakwo sohwo'ni pipi yanehwono.

¹³ Ose ulahonngkofi ulimento, A'amu nakwoe hwahwo mokosyohumayo sohwa hamniyoho mayo'ne hungkuno yano sejap'wo'n'ngkohoho sponohini a'amu mta'ni mapmno. Sekwo nom'ne hamniyoho nakwo'ne womano ose syafisyikutoho.

¹⁴ A'amu itokuso'njo fehohnjo sohwa Jounimo ulimentohofi, I, nakwo pipilo. Nakwo peho uyantanto. Ose ulahonngkofi kako ulimento, Sekwo a'amu mta'ni hamniyoho mayo'ne hwasyo hungkuno mji'likutoho. Sekwo a'amu somo siki ikujoho ufonjikutoho. Sekwoe hwe engo sohwo hamniyoho sejap'wo'n'ngkiso somne'nohino sekwo simeho wopingo wasemo'nono. Nom'ne hamniyoho so'ne'no jomo ulikutoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁵ A'amuso Jouniye hungkunomo upa'nontifi hofiko hofikoe hi ulikofahonngki huno pi'n'ngo syafisyontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo Anitu olo hwahwo lopone'no uhwat'mo limentiso sohwo'keno.

¹⁶ Ose hnn'ngkahonngkofi Joun ulimento, Ngko sekumo mijo'nohino kiyosemawo'n'ngkohono. Hwangku hwe nom'ne fihwo kakoe yokumpohn'nyoso nje yokumpohn'nyomo yakolo'nnyo sohwo wapmmontonoho. Ngko sohwo'ni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo so'no ngko kakimo momayo ulohofiyu hwo'nyoho. Kako nopihwosi kako sekumo mijo'nohino makiyosemanehoho. O'o, kako Anituye Towahuno Wopingo sohwo'nji toho'nji wokiyosema'montonoho.

¹⁷ Kako hwahwo mno ijyio'neso mokosyohumunyo hweho. Kako hwahwo mno ijihwosi wosopayoso ijomahwosi pahoso wae yaofihwosi wosopayo neso kakoe angomo woho'nahumontonoho. Pahoso toho mas'impe'nyo ne'no sij'wo'n'ngkiso somo woho'nae'montonoho.

¹⁸ Oso pahnnimo hungkuno ulonto kako nom'ne hungkuno pi'n'ngo engo oso pa'nyoso a'amufe hunomo ufohotofu'ne Anituye hungkuno wopingoso lutihwamojo hweho.

Hwe engo Helout kako Jounimo impo'angomo impe intofahumentisofoho.

¹⁹ Tifi no'mo nom'ne sikuno somo hwe yofe engo'njo Helout kako hwahwo mokosyohumayo sohwo kako kon'ngkwa'wehwoe ape Heloutiyas'mo hufo ma'mentiso so'nji nom'ne honingkano wonyo pi'n'ngo engo imentiso so'ntnne'no Joun kako Heloutimo yoka hungkuno ulimentisofoho.

²⁰ Oso hiso'no Helout kako nom'ne wonyo engo imentisoso olenoho. Kako Jounimo impo'angomo impe intofahumentisofoho.

Joun kako Jisasimo mijo kiyoma'mentisofoho.

(Mat'yu 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Sikuno fihwi hwe moyami pi'n'ngo engo somo Joun kako mijo nto kiyomanto humohumantohofofoho. Osohonta Jisas kako Jounimo u'mahonngki Joun Jisasimo mijo kiyoma'mentisofoho. Moi'wo nto kiyomahonngki Jisas kako Mpohumo jomo ulontanngki ahwomo mtampo'mentisofoho.

²² Ahwomo nomtompeehonngki Anituye Towahuno Wopingo sohwo yihufu ntolofiyu hopa ponto Jisasimo wekehmapmmentisofoho. Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'nimento, Kiko nje Hwomu sohwohne'no ngko simeho wopingo mikhunimposu kijopalokweno. Kiko yo'mayo wopingo iwo'n'ngkino so'no nje simeho wopingo nimo'nantofoho.

Jisas iye hofiyakwosafe yofefoho.

(Mat iyu 1:1-17)

²³ Jisas kakoe soswo teti (30) uyakolofahon iŋki kako kakoe syoho neso ema'mentisofoho. Hwe moya'mi hofiko huno ole syafihu'mentohofofoho. Jisas kako Jousepiye hwomu hweho. Ose syafihu'mentohofofoho.

Jousepiye kan iŋkwohwo yofeso Heliyoho.

²⁴ Heliye kan iŋkwohwo sohwo Motatiyoho.

Motatiye kan iŋkwohwo sohwo Lifaiyoho.

Lifaiye kan iŋkwohwo sohwo Melikiyoho.

Melikiye kan iŋkwohwo sohwo Janaiyoho.

Janaiye kan iŋkwohwo sohwo Jousepiyoho.

²⁵ Jousepiye kan iŋkwohwo sohwo Mototiyasiyoho.

Mototiyasiye kan iŋkwohwo sohwo Amousiyoho.

Amousiye kan iŋkwohwo sohwo Nahomiyoho.

Nahomiye kan iŋkwohwo sohwo Esiliyoho.

Esiliye kan iŋkwohwo sohwo Nakaiyoho.

²⁶ Nakaiye kan iŋkwohwo sohwo Matiyoho.

Matiye kan iŋkwohwo sohwo Mototiyasiyoho.

Mototiyasiye kan iŋkwohwo sohwo Semeniyoho

Semeniye kan iŋkwohwo sohwo Jousekiyoho.

Jousekiye kan iŋkwohwo sohwo Joutafoho

²⁷ Joutafe kan iŋkwohwo sohwo Jouananyoho.

Jouananye kan iŋkwohwo sohwo Lesafoho.

Lesafe kan iŋkwohwo sohwo Selepapeliyoho.

Selepapelieye kan iŋkwohwo sohwo Siyalitiyeliyoho.

Siyalitiyeliye kan iŋkwohwo sohwo Neliyoho.

²⁸ Neliye kan iŋkwohwo sohwo Melikiyoho.

Melikiye kan iŋkwohwo sohwo Atiyoho.

Atiye kan iŋkwohwo sohwo Kousamiyoho.

Kousamiye kan iŋkwohwo sohwo Elimotamiyoho.

Elimotamiye kan iŋkwohwo sohwo Elifoho.

²⁹ Eliye kan iŋkwohwo sohwo Jousiyawafoho.

Jousiyawafe kan iŋkwohwo sohwo Eliyesafoho.

Eliyesafe kan iŋkwohwo sohwo Joulimiyoho.

Joulimiye kan iŋkwohwo sohwo Matatiyoho.

Matatiye kan iŋkwohwo sohwo Lifaiyoho.

³⁰ Lifaiye kan iŋkwohwo sohwo Simeyounyoho.

Simeyouniye kan iŋkwohwo sohwo Jutafoho.

Jutafe kan iŋkwohwo sohwo Jousepiyoho.

Jousepiye kan iŋkwohwo sohwo Jounamiyoho.

Jounamiye kan iŋkwohwo sohwo Elaiyakimiyoho.

³¹ Elaiyakimiye kan iŋkwohwo sohwo Meleyafoho.

Meleyafe kan iŋkwohwo sohwo Menafoho.

Menafe kan iŋkwohwo sohwo Matotafoho.

Matotafe kan iŋkwohwo sohwo Nataniyoho.

Nataniye kan iŋkwohwo sohwo Ntefitiyoho.

³² Ntefitiye kan iŋkwohwo sohwo Jesiyoho.

Jesiye kan iŋkwohwo sohwo Oupetiyoho.

Oupetiye kan iŋkwohwo sohwo Mpouasiyoho.

Mpouasiye kan iŋkwohwo sohwo Salimouniyoho.

Salimouniye kan iŋkwohwo sohwo Nasounyoho.

³³ Nasouniye kan iŋkwohwo sohwo Aminotapiyoho.

Aminotapiye kan iŋkwohwo sohwo Atiminiyoho.

Atiminiye kan iŋkwohwo sohwo Aniyoho.

Aniye kan iŋkwohwo sohwo Hesilouniyoho.

Hesilouniye kan iŋkwohwo sohwo Pelesiyo.

Pelesiye kan iŋkwohwo sohwo Jutafoho.

³⁴ Jutafe kan iŋkwohwo sohwo Jekoupiyoho.

Jekoupiye kan iŋkwohwo sohwo Aisakiyoho.

Aisakiye kan iŋkwohwo sohwo Apilohamiyoho.

Apilohamiye kan iŋkwohwo sohwo Tilafoho.

Tilafe kan iŋkwohwo sohwo Nahouliyoho.

³⁵ Nahouliye kaningkwohwo sohwo Selokiyofo.
 Selokiye kaningkwohwo sohwo Leuyoyo.
 Leuye kaningkwohwo sohwo Pelekiyofo.
 Pelekiye kaningkwohwo sohwo Epafoyo.
 Epafe kaningkwohwo sohwo Syelafoyo.
³⁶ Syelafe kaningkwohwo sohwo Kainaniyofo.
 Kainaniye kaningkwohwo sohwo Apakisiatiyofo.
 Apakisiatiye kaningkwohwo sohwo Syemiyofo.
 Syemiye kaningkwohwo sohwo Niwafoyo.
 Niwafe kaningkwohwo sohwo Lamekiyofo.
³⁷ Lamekiye kaningkwohwo sohwo Metuselafoyo.
 Metuselafe kaningkwohwo sohwo Inoukiyofo.
 Inoukiye kaningkwohwo sohwo Jaletiyoyo.
 Jaletiyeye kaningkwohwo sohwo Mahololeliyofo.
 Mahololeliye kaningkwohwo sohwo Kainaniyofo.
³⁸ Kainaniye kaningkwohwo sohwo Enousiyoyo.
 Enousiye kaningkwohwo sohwo Setiyoyo.
 Setiye kaningkwohwo sohwo Atamiyofo.
 Atamiye kaningkwohwo sohwo Anituyoyo.

4

Seten kako Jisasimo yamofu ulohofontisofoho.
(Matiyu 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Anituye Towahuno Wopingo sohwo Jisasiye simehomo uhumahoningki Jisas kako oso Mijo Joutan nuliko mahoningki Anituye Towahuno Wopingo sohwo Jisasimo hwahonyo a'amu mohumunyo sopone'no ipemotawomentisofoho.

² Oso hopo sopo Jisas kako ne'no nohumentaningki Seten kako Jisasimo yamofu ulohofontaningki sikuno *fouti* (40) memjao'mentisofoho.

Oso hohosohonta Jisas kako wosopayo manyo'njo humamojo sohwo kako mijoho engo pe'nimojofoho.

³ Seten kako Jisasimo u'manto ulimento, Kiko Anituye Hwomu Nehwosi'manji olo sojo lomo hungkuno ulohojo'no wopayo umo'nono.

⁴ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Anituye hungkuno ole naliwo'nningki, A'amu wosopayo'nohini n'ngkuhwoso sohwo kako ito'no mohumanehoho.

⁵ Ose ulahoningki Seten kako Jisasimo hwofiki'nyo pone'no s'hwajamentisofoho. Osopo nta'ni Seten kako hwahohopi'nonohino a'amu yofe engo'njo sohwa mokosyohumawo'n'ngkohofoso Jisas uhwonono lonto ni'hu'no komo'no ujo ehontojwahumentisofoho.

⁶⁻⁷ Oseso Seten Jisasimo ulimento, Kiko ngkine'no hwomtame ntahofohojo'no ngko oso hwahohopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne yokumpohn'nyo so'nji yofe engo so'nji kikimo wokijapmmonne'no yohono. Yo'mayo uhwon'ngkohino loso nje'nohinofoho. Ngko hwe fihumo uyimo limes'manji ngko huhwo sohomo uyimo limeso hoponoho. Kiko ngkine'no hwomtame wantohomontaha.

⁸ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Anituye hungkuno ole naliwo'nningki, Kiko jije Hwe Engo Anitu kakine'nohini hwomtame ulohofu. Kakine'nohini syoho ulohofiyimno.

Ose ulimentisofoho.

⁹ Osohonta Seten kako Jisasimo Jelusalemjo Anituye tajo ango engo yokintaho sopo s'humojawento ulimento, Kiko Anituye Hwomu hwas'manji kiko olopo nta'ni filikofamofu.

¹⁰ Ose ulikwato lohofonto ulimento, Anituye hungkuno ole naliwo'nningki, Anitu kako kakoe a'amu ahwomomjo somo uluhwoso'no hofiko kikimo hofiyu wokufu'mantifeho.

¹¹ Hofiko jije ahomo aho kumakukuji jije sifemo sojo mentofomatnohino. Tohinoso ni'hu'no momatnohino.

¹² Ose ulahoningki Jisas ulimento, Anituye hungkuno ole wo'nnyofoho. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohomo yamofu nulohofohotofo.

¹³ Ose ulahoningki Seten kako Jisasimo yo'mayo yamofoso moi'wo ulohofonto kako nom'ne sikunomo Jisasimo apa'no yamofu ulohomne'ento uhwati'mo'mentisofoho.

Jisas kako hwahoho Ngkalili sopo kako kakoe syoho emamentisofoho.
(Matiyu 4:12-17; Mak 1:14-15)

¹⁴ Jisas kako hwaho Ngkalili sopone'no asomo umentisoso kako Anituye Towahuno Wop'ngofe yokumpohn'nyoso hi'njohwo umentisofoho. Oso hwaho Ngkalili hopo sponjo ango so'meemne'no yo'mayo hungkuno Jisas'ne'no ho'n'ngkamentisofoho.

¹⁵ Jisas kako tajo ango we'e somo humanto Anituye hungkuno lutihwawo'n'ngkahon'ngki hofiko oso hungkuno homo somo upa'nontifi kakoe yofe ho'noma'mentohofoho.

*Ango we'e Nasalet sponjo a'amuso Jisas'imne'no hohujo ikinjimo'mentohofoho.
(Mat'yu 13:53-58; Mak 6:1-6)*

¹⁶ Jisas kako we'e sohwo humamojo ango Nasalet sopo kako engo wento oso hopo sopo humamentisofoho. Jisas kako oso ango we'e sopo asomo wento kako sikuno iyoho humayo somo Anituye tajo ango we'e somo syuwo'nimojo somne'no humentisofoho. Oso ango homo somo a'amu humentohofoho somne'no Anituye hungkuno atofu ujo'ne Jisas likofa loho'mentisofoho.

¹⁷ Nolohofahon'ngki hofiko oso hungkuno Anitu Aisaiyamo uyahon'ngki iyoswomo mtimokumentisoso Jisasimo uyimmentohofoho. Jisas kako iyoswo hiso nomanto fisaku'mentisoso kako hungkuno ole mtimokinyoso t'pema'mento,

¹⁸ Anituye Towahuno sohwo kako ngkimo n'humanto ngkimo Anituye hungkuno wop'ngo a'amu yo'mayo somne'no umofonyo iwo'n'ngkohofu somo ujo'ne n'hwosopo'mentisofoho.

Olo kakoe hungkuno hiloso ujo'ne n'hwatimentiso hwo'nyoho.

Sekwo a'amu impo'angomo into'nawotofo soku sekumo impo'ango somta'ni ngko ishutofosemahm'me'no sekwo fohumpopmno.

Sekwo a'amu t'impinyo soku apa'no t'imo fohon'mno.

A'amu yo'mayo tango u'mantesomo ngko sekwoe syoho nohayo semokiyo'ne lon'hwatimentiso hwo'nyoho.

¹⁹ Anitu kako kakoe a'amu ne somo asomo utimayo'ne sikuno somne'no ujo'ne lon'hwatimentiso hwo'nyoho.

²⁰ Jisas ose ulonto kako iyoswo homo somo popojonto hwe iyoswo hiso mokosyohu-mawo'n'ngkiso sohomo uyonto kako ampo humamentisofoho. Tajo ango we'e somjo a'amuso hofiko Jisasimo t'imo yokumpohn'nyo humuhwontohumantohofoho.

²¹ Oseso Jisas kako kakoe hungkuno lutihwayoso loma'mentisofoho. Ole ulimonto, Oso Anituye hungkuno mtimokinyo somjo seloheso sekwo nupa'n'ngkohofoso ne imo'nalofoho.

²² Jisasiye hungkuno homo somo upa'nontifi yomo yontifi hofiko kakoe hungkuno wonyoangkafo somne'no huno pi'n'ngo syafisyontifi kakoe yofe ho'nomantifi hnnimentohofi, Olo huno wop'ngo loso pipi t'pema'masoto. Kako Jousepiye hwomu hwolaho.

²³ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas hofikimo ulimonto, Ngko huno niyohoho. Sekwo olo hungkuno hohonta limotofo loso ngkimo wontantifeho. A'amu somo wop'ngo imokuhwaj'wo'n'ngkino sohwoi kiko kakwo'yohwo sohwoi wop'ngo hnmokinyo. Hungkuno yolohoso ole wontantifeho. Yo'mayo yahino wonyoangkafo kiko ango Koponeyam humanji imotnno so'no nakwo nto upa'n'malohwone hopaso kiko olo j'je hwap'ngo laponjo a'amu hn'nimo fonalohofu.

²⁴ Ose ulonto ulimonto, Ngko hungkuno nehopi'nohino wasel'monne'no yohono. A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwoe a'amu hwap'ngoponjoso hofiko kakoe hungkuno somo ito'no min'ngkawo'n'ngkiyohofu.

²⁵ U, nehopi. Hohonta Ilaija kako hwaho Isilael humamojo sohonta ifoyo masiyo'njo ne'no nohumentan'ngkofi soswo hufa'u s'hune hamno aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni anga'no uyakolo'mentisofoho. Oso hohosohonta mijoho mikun'mposo i'mofopahon'ngki ap'wojo sofa pi'n'ngo oso hwaho Isilael sopo humamentohofoho.

²⁶ I oso'no Anitu kako Ilaija sohomo kako kakoe hwap'ngo Isilael sopo ap'wojo fisimo ufo'mayo'ne uhwatimentiso'maho. O'o, Anitu kako hwaho Saitoun ango Salefat oso ponjo ap'wojo anga'nohino simne'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngki yohofoso ulohofone'ento uhwatimentisofoho.

²⁷ U, nom'ne hungkuno mne'no fisyafisyo. Hohonta Ilaisa Anitu mta'ni hungkuno lutihwa'mojo sohwo humamojo sohonta oso hwaho Isilael sopo a'amu uyo n'hu'no wonyoso pi'n'ngo engo'njo humamotofoho. I oso'no Ilaisa kako kakoe hwap'ngoponjo a'amu somo wop'ngo umokumentiso'maho. O'o, kako hwe anga'no hwaho Siliyanta'ango Naman sohumnohini wop'ngo umokumentisofoho.

²⁸ Jisas ose ulahon'ngki a'amu oso tajo ango homo somo humohumantohofu a'amuso hungkuno hiso upo'nantifi s'meho tohino umnimentisofoho.

²⁹ Hofiko nolikafontifi Jisasimo aho kompemotawentifi angone engo somo Jisasimo momonyomo uyohotofano lontifi kompemotawomentohofofoho. Oso angone antime hiso hwofiki'nyo yokintahopo molinyofoho. Oso hwofiki'nyo sopo nohumantifi Jisasimo honomehwasi woho'naofano lontifi ko imentohofoso

³⁰ Jisas kako hofiko'njo ajwo'mo womentisofoho.

Jisas kako hwe sohomo towahuno wonyo ehuhnamo'nyo sohomo wae yao'mentisofoho.

(Mak 1:21-28)

³¹ Jisas kako hwaho Ngkalili angone Koponeyam ne'no umentisofoho. Osopo nohumanto kako sikuno iyoho humayo somo a'amu pi'nango somo Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

³² A'amuso hofiko kakoe hungkunomo upa'nontifi yomo imentohofofoho. Hwapingoso a'amu sikuno iyoho humayo homo somo hungkuno limotofoso hofikoe huno mta'ni majofoho. O'o, nom'ne a'amu ulimotofoso ulimotofofoho. I, Jisas Anituye huno ne somta'ni hungkuno wopingo tipemanto yokumpohn'nyo sonohini lutihwamentisofoho.

³³ Oso tajo angone we'e homo somo hwe towahuno wonyo'njo fihwo nohumanto kako mango mohm'no ole ulimento,

³⁴ Hoe, Jisas Nasaletnta'ango sohوسي, kiko nakumo peho wonaloho'mne'no sopalokuno. Kiko nakumo wonyo wonamokumonne'no losopalokuno. Ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko Anituye Hwomu Wopingo Ne hwosoho.

³⁵ Ose ulahonngki Jisas kako towahuno wonyo sohomo yoka ulimento, Mampi'nyo foyohumaho. Kiko olo hwe lohumo uliko'maho. Ose ulahonngki towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwe sohomo a'amu pi'nango'njo sopo hwahopo yohotofasyonto uliko'manto hwe sohomo nom'ne tohino muyo'njo imentisofoho.

³⁶ A'amu ose uhwonontifi yomo engone yontifi hofiko mjahnnimmentohofi, Olo hungkuno yokumpohn'nyo hiloso peho hungkuno ulahonngki humpheho towahuno wonyo sohwafo. Ose hnnimentohofofoho.

³⁷ Oseso Jisasimne'no hungkunoso angone meemne'no honimentisofoho.

Jisas kako Pitafe konemimo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 8:14-15; Mak 1:29-31)

³⁸ Jisas kako oso tajo angone somta'ni swaponto Saimouniye angome humentisofoho. Saimouniye konemi siye a'apahoso tohohmtno mikunimposonjoho. Oso hiso'no hofiko Jisas oso a'mu simo ufo'mayo'no johu lutima'mentohofofoho.

³⁹ Jisas kako a'musi foyowentanjo sopo lohofawento kako a'apaho tohohmtno hwapingo sohomo yoka ulimento, Kiko mpano. Ose ulahonngki kakoe a'apaho tohohmtnosoi'wo imonimentisofoho. Moi'wo imon'ngkahonngki a'musi kako komo'no nolikafontifi a'amunne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas kako hwe moyami pi'nango engone somo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 8:16-17; Mak 1:32-34)

⁴⁰ Mofehi'nyo ikwo'mokahonngki hwe moyami hofikoe a'amu mnokino'njo somo Jisas'njo sopone'no motihu'mokumentohofofoho. Kako a'amu anga'no anga'nohino homo somo aho kisasyonto kako hwe moyami hopi'nonohino somo wopingo umokumentisofoho.

⁴¹ Jisas kako hwe moyami pi'nango engone somta'ni towahuno wonyo wae yao'mentisofoho. Oso towahuno wonyo hiso hofiko johu mohm'no ole ulimentohofi, Kiko Anituye Hwomu Ne hwosoho. Ose ulimentohofofoho. Hofiko Jisas Kilais sohwo ahwomo mta'ni Anitu uhwatimentiso hweho huno umentiso so'no Jisas hofikimo yoka ulimento, Sekwo nom'ne hungkuno ulikutoho. Ose ulahonngki hofiko mampi'nyo humamentohofofoho.

Jisas kako angone meemo syoho iku'mo'mentisofoho.

(Mak 1:35-39)

⁴² Imango ne sonji Jisas oso angone hopo sopo nuliko'manto hwaho a'amu mohumunyo sopone'no ngko'nohino we'enehwo wohumamo lonto umentisofoho. I oso'no hwe moyami hofiko hafhafa tipm'mantifi u'ma'mentohofofoho. U'mantifi yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko nakumo nonahwoti'mofohotoho. Kiko nakwo Koponeyam lopo wohumentihwano.

⁴³ Ose ulahonngkofi kako ulimento, A'amu angone meemjo somo Anitu kako wopingo wosemokosyohumante'no yalokunjo so'no ngko hofikimo hungkuno wopingo hiso wolijumo'monne'no yohono. Anitu kako oso syoho hiso'no nihwatimentiso hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

⁴⁴ Oseso Jisas kako Anituye hungkuno wopingoso hwahe Jutiya sopenjo tajo ango anga'no anga'nohino somo humolutihuku'mofisofoho.

5

Jisas kako Saimoun Pitamo hungkuno ulimentiso so'no inaniku pi'ningo engo ifammentisofoho.

(Matiyu 4:18-24; Mak 1:16-20)

¹ Sikuno nom'nemo Jisas kako mijo ayo Ngkenesalet * momingo sopo nohumentaningki hwe moyami pi'ningo engoso Anituye hungkuno upo'nano lontifi hofiko Jisasi'njo mofonepo wohumano lontifi yohoto yohotofo mjaloho'nimopmmmentohofofoho.

² Jisas kako a'amu homo somo uhwononto uhwonimentisoso yofayokino we'e hufa'u sohwa'u ifohohosasyonji nowentaningki hofekwosa sohwa hofiko inaniku ifamiyo ho'yoso mijo yojjwontaningkoifi uhwonimentisofoho.

³ Jisas kako Saimouniye yofayokino somo kotasonto Saimounimo ulimento, Yofayokinono nonje we'enehwo usitofa. Ose ulonto Jisas kako a'amu somo yofayokino mijo sopo wentanjo sopo ampo humanto Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

⁴ A'amu somo lutihwa lohofonto Jisas kako Saimounimo ulimento, Yofayokino mijo ajwo nompone'no motayo. Osopo kiko jije a'amu sohwanji inaniku ifamiyo ho'yoso mijo ajwo nampo foho'naopmno.

⁵ Ose ulahoningki Saimoun ulimento, Hwe Engofo, olo sikwo'miyo lomo nakwo inaniku ufomeeno lontani syoho yokumpohn'nyo ko yihwoneso wonyopi ihwonefoho. Siki iyoho lonkononasiso hwona'nyoho. I oso'no kiko ntohino so'no ngko inaniku ifamiyo ho'yoso woho'nao'mne yohono.

⁶ Ose ulahoningki hofiko ho'nao'mentohofa hiso inaniku pi'ningo engo ifammentisofoho inaniku ifamiyo ho'yoso we'enepi wantihupo'monto imentiso so'no

⁷ hofiko nom'ne yofayokino sopenjo a'amu sohwanne'no hofikimo ufo'mayo'ne joho lutima'mentohofofoho. Hofiko mofone lopo nopontifi inaniku ifamiyo ho'yoso ho'noma'mentohofoso oso yofayokino hufa'u sohwa'umo inaniku nojaofonto yofayokino sohwa'u mijomo wemotoswamonto imentisofoho.

⁸ Saimoun Pita kako yo'mayo i'mofapmmmentiso somo uhwononto kako Jisasiye sifiki'nyo so'mo hwomtame ulohofonto ulimento, Hwe Engofo, kiko ngkimo nihwoti'mofohoji mpano. Ngko hwe wopingohwonim'aho. Wonyo hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

⁹ Hwapingoso kako oso inaniku ifammentohofa somo uhwononto iyoho uningkahoningki ulimentisofoho. Kako'nohinim'aho. O'lo, a'amu yofayokinopo humohumantohofa huhwanji iyoho imentohofofoho.

¹⁰ Sepetiye hwomu sohwa'u Jemisi'nji Joun'nji siko Saimoun'nji syoho afa'no imotofa sohwa'u siko huhwa'u uhwononji iyoho imentisoyefoho. Oseso Jisas kako Saimounimo ulimento, Kiko iyoho yohotoho. Olo inaniku ifamehino hopaso kiko hwangu hwe moyami ngko'nji songo ne'no humayo'ne somo utimatnne hwosoho.

¹¹ Ose ulahoningki hofiko yofayokino mitmomingo no'mo ifohohosasyontifi hofikoo ho'yangano yo'mayoso ulikomantifi Jisasi'mo iningkamentohofofoho.

Hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohomo Jisas wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Jisas kako ango fipo nohumanto uhwonimentisoso hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohwo nohumentaningki uhwonimentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Jisasi'mo uhwononto kako Jisasiye sifiki'nyo'mo ipitofawento hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Hwe Engofo, Kiko ngkimo wopingo wanimokumo liso'manji jije yokumpohn'nyoso hoponoho.

¹³ Ose ulahoningki Jisas kako aho kisusyonto hwe sohomo ulimento, Ou wopingo wakumokumonne'no yohono. Kiko wopingo hmmo'nyo. Ose ulimentiso so'no oso uyo wonyo huhwo sohwo moi'wo komo'no imo'nimentisofoho.

¹⁴ Oso moi'wo imo'ningkahoningki Jisas hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Ngko jije a'apaho wopingo kumokohe so'no kiko nom'ne a'amu somo nulohotoho. O'lo, kiko komo'no nowehoji oso a'amu tajo angomjo syoho'njo sohomo jije a'apahoso utihwaho. Utihwahojo'no kiko oso yahino Mouses netihwamentisoso ose hopa fiyo. Kiko wosopayo yo'mayoso nomahoji hwe huhwo sohomo uyohojo'no kako Anitumne'no woho'nasyono. A'amu oso homo somo uhwoningkuji jije a'apaho uyo wonyoso wopingo imo'ningkiiso so'no huno wosoyofsyantifeho. Jisas ose ulimentisofoho.

* 5:1: Yofe Ngkenesaletiyeso Mijo Ayo Ngkaliline nom'ne yofefoho.

¹⁵ I Jisas kako ose imentiso hiso'no angom'eemo ho'n'immentisofoho. A'amu pi'n'ingo engo oso hungkuno hiso'no upa'nontifi ole syafihu'mentohofi, Nakwo kakoe hungkuno upo'n'ngkuhwaso'no kako nakumo wop'ingo wonamokumontonoho. Ose syafisyontifi hofiko Jisasimo u'ma'mentohofofoho.

¹⁶ I oso'no Jisas kako sikuno pi'n'ingo engo somo hwaho a'amu mohumunyo sopo nowento kan'ngkwohwo Anitumo jomo ulimojofoho.

*Hwe fihwo kakoe sife aho pe'nnyo sohomo Jisas kako wop'ingo umokumentisofoho.
(Matiyu 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Sikuno fihumo Jisas kako hwe moya'mi somo Anituye hungkuno lutihwentan'ngki a'amu Falisi sohwanji a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji hofiko huhwa humunyonoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko hwaho Ngkalili angoho sopo'nta'ango sohwanji hwaho Jutiya angoho sopo'nta'ango sohwanji angoho Jerusalem sopo'nta'ango sohwanji hofiko Jisasin'jopo u'mantifi humamentohofofoho. Anituye yokumpohn'nyo engoso a'amu mnokino'njo somo wop'ingo umokiyo'ne Jisasimo womentisofoho.

¹⁸ A'amu fehohnjoso hofiko hwe fihwo sife aho pe'nnyo sohomo ijempohopo Jisasiyepo itokwapmentohofofoho. Itokwapontifi angoho ne mo'mo Jisas humentanjo sopo utofosyano lontifi ko imentohofoso

¹⁹ hwe moya'mi pi'n'ingo engo angoho huhwo sohwi nto uhulo'ofahon'ngkofi hofiko mitofomaji'mofayo'njo imentohofofoho. Oseso hofiko angoho antifepe kotosantifi iku'yo fehohnjo nofentifi hwe mnokino'njo huhwo sohomo kakoe ijempoho hi'nji antifepe nta'ni angoho mo'mne'no impe monje intofuyoho'mokumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohomo Jisasiye s'imanopo meho'nahumentohofofoho.

²⁰ Jisas kako uhwonmentisoso oso a'amu itokwapmentohofoho sohwa hofiko Jisasiyo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyahon'ngkofi Jisas uhwononto hwe mnokino'njo sohomo ulimento, Nje a'amu sohwo'ni ngkoho jije hon'ngkano wonyoso wae nto yakumofohono.

²¹ Ose ulahon'ngki a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisasiye hungkunomo upa'nontifi hungkuno pi'n'ingo hnm'mentohofi, Olo hwe lohwo Anitumne'no sitofo ulalokunjo lohwo sohwo t'hwolo. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi a'amufe hon'ngkano wonyo wae y'mofon'eso hopo'maho. O'o, Anitu kako'nohino hoponoho.

²² Ose hnnontan'ngkofi Jisas kako hofikoe huno somjo hungkuno so'no huno uya-hon'ngki ulimento, Ngkoho Anitumne'no sitofo ulalokwe somne'no sekwo huno peho'no syofisikomo'nalokwofo.

²³⁻²⁴ Anitu kako ngkimo a'amumo ufo'mayo'ne nihwatimentiso sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe hon'ngkano wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I oso'no a'amu fihwo jije hon'ngkano wonyo wae weekumo'mo loso sohwoe hungkuno somo ne imo'nyo so'no sekwo simeho mo'mo muhwon'fitne kuyoho. Oso yokumpohn'nyo ngkoho seloheso hi'njo sohwo'ni utihwa'nyopo setihwahn'me'no hungkuno nom'ne kengoso hwe lohomo ulimonne'no yohono. Hofikimo ose ulonto kako hwe mnokino'njo sohomo ulimento, Kikoho nolikafohoji jije ijempohoso nomahoji jije angopo ne'no mpano.

²⁵ Jisas ose ulahon'ngki a'amu timo uhwontohumentan'ngkofi oso hwe huhwo sohwo kako komo'no nolikafonto kakoe ijempohoso nomanto kakoe angoho pone'no nowento kako Anituye yofe engoso ho'noma'mentisofoho.

²⁶ Oso angoho sopo'nta'ango a'amuso hofiko uhwonontifi hi umo'n'ngkahon'ngki hofikoe simeho mo'mo yomo yomo u'mahon'ngki hofiko Anituye yofe engoso ho'noma'mentohofofoho. Ole limentohofi, Olo wonyoangkafo uhwon'ngkuhwone loso yahino nih'u'no wonyoangkafofoho. Ose mjalimmentohofofoho.

*Jisas kako Lifaimo kakimo in'ngkayo'ne johoho ulimentisofoho.
(Matiyu 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ Tifi sohonta Jisas kako hano emoyonto uhwonmentisoso hwe fihwo a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe yofe Lifaiyo sohwo nohumentan'ngki uhwononto ulimento, Kikoho ngkimo tifi nn'ngkape.

²⁸ Ose ulahon'ngki Lifaiyo nolikafonto kakoe yo'mayoso uliko'manto Jisasiyo tifi in'ngkamentisoso kakoe inomokomoyo imo'n'mentisofoho.

²⁹ Lifai kako Jisasi'mne'no kakoe angomo wopayo iloho engo imentisofoho. Oso wosopayo engo hiso'no a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu nom'ne sohwanji Jisas kakoe inomokomoyo huhwanji oso hopo sopo nohumantifi wopayo nimentohofofoho.

³⁰ A'amu Falisi sohwanji nom'ne a'amu Falisi huhwa hon'ngkano hungkuno lut'hwayo syoho imotofo sohwanji hofiko nohumantifi a'amu wopayo nontan'ngkofo sohwa uhwonontifi Jisasiye inomokomoyo sohwa ul'mentohofi, Sekwo a'amu mta'ni ham-niyoyo fehohnjo siki mayo syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano wonyo'njo so'nji wopayo peho'no nalokwofo.

³¹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'mento, A'amu mnokino ane'njo wop'ngo humalofoso hofiko a'amu uyohofahosiyo'njo sohomo mu'mapitnnehofo. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini ul'mantifeho.

³² Oso pa'nyoso ngko a'amu hon'ngkano wop'ngo'njo hwona'nyoho liwo'n'ngkohofoso somne'no joho ujo'ne lut'mayo'ne pmmentohe hwona'maho. O'o, ngko a'amu hon'ngkano wonyo'njoso hofikoe wonyo somne'no hohujo ikinjaofikuji ngkimo n'ngkape-e'ne joho ujo'ne pmmentohe hwo'nyoho. Ose ul'mentisofoho.

Hohontajo yahino wopayo manyo humayo so'no Jisas kakoe yahino songo somne'no lut'hwamentisofoho.

(Mat'yu 9:14-15; Mak 2:21-22)

³³ Ose ul'mentisoso hofiko Jisasi mo ul'mentohofi, Jouniye inomokomoyo sohwa hofiko sikuno fehohnjo somo hofiko Mpohumo jomo'nohini ul'wo'nontifi wopayo hopi'nonohinoso man'wo'n'ngkiyohof'hwafoho. I a'amu Falisi sohwafe hon'ngkanomo in'ngkawowo'n'ngkohofoho huhwanji oso yahinoso iwo'n'ngkohof'hwafoho. I oso'no j'je inomokomoyo sohwa hofiko wopayo so'nji mijo so'nji nonje nonje'nohino niwo'n'ngkohofohofo.

³⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas kakine'no olo pahnn'mo hungkuno loso ul'mento, Hwe fihwo kako ape maso sohonta kako kakoe a'amu'nji nohumantifi hofiko kakine'no s'monyo iyo so'no wopayo manyo'njo iwo'n'ngkohofotaho. O'o, awonoho. Hofiko kakine'no s'monyo engo yontifi wopayo engo niwo'n'ngkohofohofo.

³⁵ I oseso hwangu sohonta oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hofiko kakoe a'amu mta'ni kompemafikuji fonjasy'kujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humafikujoso simeho tango'njo humafikuji wopayo manyo'njo uyantifeho.

³⁶ Ose ulonto Jisas kako kakoe yahino songo somne'no pahnn'mo hungkuno hufa'u ole ul'mento, Hwe fihwo kako manji'mofo tontamo imo'nnyo somo wop'ngo wamt'mokumo lihwozi kako hwapife yokumpohn'nyo songo somta'ni t'fonehwo sisimpewosi lojwoma lohof'hwosi manji'mofo tontamo somo lojwohofojasyososo wop'ngo umo'n'montolaho. O'o, oso hwapife songoso manji'mofo yofoho somo wohofajahumo lihwozi sisimpemaso somta'ni wonyo umo'n'montonoho. Manji'mofo tontamo huhwo sohomo lojwohofojasyoso hi'nji apa'no wonyo wasis'imp'o'n'montonoho.

³⁷ Ose ulonto Jisas pahnn'mo hungkuno t'finjoso ole ul'mento, A'amu fihwo kako mijo iloho uy'mo lihwozi te f'isiyo woma'montolaho. O'o, awonoho. Kako te f'isiyo mahwosi mijo ihm'mof'hwosi iloho yososo mijo wahump'o'montonoho. Te f'isiyoso ni'hu'nahone wonyo umo'n'montonoho.

³⁸ U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mof'hwosi iloho yososo mijo ito'no wol'fawo'montonoho. Oso pa'nyoso hohontajo yahino so'nji yahino songo so'nji nem'no hu'mokomokosyohumayoso hopo'maho.

³⁹ A'amu fehohnjo hofiko hohontajo yahino so'no hi umo'n'ngkahon'ngki hofiko yahino songoso nakwolaho lontifi hohontajo somo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkohofohofo. Oso pa'nyoso a'amu hohontajo yahino wopayo manyo humayo iwo'n'ngkohofoso hofiko nje yahino songo loset'hwalo'kwe somne'no nakwolaho wolantifeho. Jisas ose ul'mentisofoho.

6

Sikuno iyoho humayo somo syoho miyo'ne hungkunofoho.

(Mat'yu 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Sikuno iyoho humayo fihumo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko syohopo hano humemoyohofohofo. Inomokomoyo huhwo sohwa mijoho uyahon'ngki wopayo we'e songoso nomantifi aho hwoso'mokontifi pahoso fuyo laofontifi neso n'mentohofohofo.

² Ose yahon'ngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa uhwonontifi ul'mentohofi, Nakwoe hon'ngkano hungkunoso yo'mayo syoho sikuno iyoho humayo somo iyo'neso hano pitofahinyofoho. Oso hiso'no sekwo olo sikuno iyoho humayo losomo wopayo peho'ne mantifi n'ngkohofoto.

³ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ul'mento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mti'mokumentohofoso atofa majo hwasilaho. Oso sikuno Ntefit kakoe a'amu so'nji mijoho engo humamentohofa sohonta'ne'no selohon'ngkono.

⁴ Ntefit kako An'itumne'no hwapife ango molinyo somo swonto wosopayo An'ituye simanopo ho'nahinyoso swoma'mentisofoho. Oso wosopayo hiso a'amu siki'ngo somne'maho. O'o, a'amu An'ituye tajo ango syoho'njo sohwanne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nononto kakoe a'amu sohwanne'no nuy'mentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofa majo'njo imentohofa so'no sekwo nje inomokomoyo sohwanne'no hungkuno hiso ulohon'ngkohofotaho.

⁵ Jisas ose ulohon'ngkono ole ul'mento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko sikuno iyoho humayo'neso hwap'ingo hwo'nyoho. Ose ul'mentisofoho.

Sikuno iyoho humayo nom'ne somo Jisas kako hwe aho wonyo'njo sohomo wop'ingo umokumentisofoho.

(Mat'iyu 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Sikuno iyoho humayo nom'ne somo Jisas kako An'ituye tajo ango we'e sohomo noswonto hwe moya'mi somo An'ituye hungkuno ul'mentisofoho. Osopo nohumant'ngki hwe fihwo aho angahohnjoso songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyo'ponoho.

⁷ A'amu fehohnjo a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lut'ihwayo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofi'ko nohumant'fi Jisas'mo hungkuno ito'no muhwajiyo ango somo ipemotowane'ent'fi ole syaf'ihu'mentohofi, Jisas kako sikuno iyoho humayo lomo hwe aho wonyo'njo sohomo wop'ingo umokumontol'keno. Ose syaf'iyont'fi Jisas'mo uhwontohumamentohofofoho.

⁸ Jisas hofi'koe huno so'mi'yo yahino so'no huno uyahon'ngki hwe aho wonyo'njo sohomo ul'mento, Kiko nol'ikafohoji olo ajwo lopo filohofa. Ose ulahon'ngki kako nol'ikafonto ajwopo loho'mentisofoho.

⁹ Oseso Jisas kako a'amu huhwo sohwanne'no ul'mento, Ngko sekumo waselohon'imonne'no yohono. Oso hon'ngkano hungkuno Mouses neyakwosamo uy'mentisoso sikuno iyoho humayo lomne'no pehohofohoho. Nakwo olo sikuno lomo yahino wop'ingo uyantantaho. Wonyo uyantantaho. I nom'ne a'amu somo wop'ingo umokantantaho. Wonyo umokantantaho.

¹⁰ Ose ulonto a'amu'njo so'mo timo fe'n'nhwononto hwe aho wonyo'njo sohomo ul'mento, Jije ahoso si'hwaho fis'ipofa. Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo kako kakoe aho si'hwaho si'peehon'ngki wop'ingo umo'n'mentisofoho.

¹¹ A'amu huhwo sohwa ose uhwonont'fi simano hntotohino umn'ngkahon'ngki hofi'ko ole hnn'mentohofi, Nakwo Jisas'mo pipi ulohofanehwono. Ose hnn'mentohofofoho.

Jisas kako kakoe hungkuno liku'mofa syoho so'no hwe aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwanne'no uhwasop'o'mentisofoho.

(Mat'iyu 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Oso hohosohonta Jisas kako Mpohumo jomo ul'imo lonto kako hwofiki'nyo we'e sopone'no simentisofoho. Osopo nohumant' An'itune'no jomo ne'no ulontan'ngki iyoho longkon'mentisofoho.

¹³ Mofehi'nyo si'mofopahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no joho ulonto oso hwa mta'ni kako hwe aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo uhwasop'o'mentiso sohwanne'no kako yofe mul'mentisoso apouse'iyoho mul'mentisofoho. Oso yofe apouse'iso hungkuno hwap'ingoso olenoho. An'ituye hungkuno liku'mofa syoho'njo hwafoho.

¹⁴ Hwe fihwo uhwasop'o'mentisoso Saimoun'iyoho. Oso hwe huhwo sohomo Jisas kako nom'ne yofe Pitafoho mul'mentisofoho. Nom'nihwo Ent'lu Saimoun Pitafe kon'ngkwa'we hweho. Nom'nihwa'u Jem'si'nji Joun'njoho. Nom'nihwa'u Filip'nji Mpatoulom'iyu'njoho.

¹⁵ Nom'nihwa'u Mat'iyu'nji Toumasi'njoho. Nom'nihwo Jem's Al'ifiyosiye hwomu hweho. Nom'nihwo Saimoun'iyoho. Kakoe yofe nom'neso Selout'iyoho.

¹⁶ Nom'nihwo Jutas Jem'siye hwomu hweho. Nom'nihwo Jutas Is'ikaliyout'iyoho. Kako Jisas'mne'no kakoe mango sohwanne'no tokoyo'ofa imentisofoho.

Jisas kako hwe moya'mi pi'n'ngko engo somo ufo'ma'mentisofoho.

(Mat'iyu 4:23-25)

¹⁷ Oseso Jisas kako hwofiki'nyopo nta'ni kakoe inomokomoyo sohwanji nowent'fi hintafo somo u'mofawent'fi osopo inomokomoyo pi'n'ngko engo sohwanji loho'mentohofofoho. Oso hopo sopo nom'ne hwe moya'mi pi'n'ngko engoso hwaoho

Jutiyanta'ango so'nji ango Jerusalem so'nji oso ango hufa'u mit+mom+ngo sopenjo molinyo sohwa'u Taiya'nji Saitoun'njonta'ango uhu'mokont'ifi humamentohofofoho.

¹⁸ A'amu hiso nakwo Jisas+ye hungkuno upo'n+ngkuhwasi a'amu mnokino'njo hn'n+mo wop+ngo wonamokono lont'ifi uhu'mokumentohofofoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo'njo so'nji Jisas+mo u'mahon+ngkofi kako wop+ngo umokumentisofoho.

¹⁹ Oseso hwe moya'mi hopi'nono hofiko Jisas+mo aho wokisyusyano lont'ifi imentohofofoho. Hwap+ngoso hofiko Jisas+mo aho kisusyahan+ngkofi yokumpohn'nyo Jisas mta'ni hofikimo umentisoso hofikoe a'apahoso wop+ngo imo'n+mentohofofoho.

Jisas kako a'amu simonyo iyo'njo humotaho jo'njo somne'no hungkuno uy+mentisofoho.

(Mat+yu 5:1-12)

²⁰ Jisas kakoe inomokomoyo sohwa'u uhwononto ole ul+mento, Sekwo An+itune'no huno engo maseyo'njo soku sekwo An+itumne'no huno wop+ngo wot+pemano l+fi'jo'manji sekwo s+meho wop+ngo wasemo'nono. An+tu sekumo semokosyohumayo hweho.

²¹ Sekwo wopayo mijoho pe'nyo soku wopayo'no hi semo'nyo hopaso sekwo An+ituye hon+ngkano wop+ngo mne'no hi semo'noso'manji An+tu kakoe hungkuno sekwoe s+mehomo wopayo s+meho hopaso wosehnn+montonoho. Oseso sekwoe s+meho wop+ngo wasemo'nono.

Sekwo a'amu olohonta humotaho lalokwofo soku sekwo simonyo fiy+imno. Hwangku sekwo tikafo wojantifeho.

²²⁻²³ Hwangku sekwo ngko A'amufe Hwomu sohwo'n+imne'no nn+ngkopalokwofo so'no a'amu nom'neso sehon+ngkuji hofiko sekune'no s+meho ni+hu'no wonyo umo'n+montonoho. Oso'no hofiko sekumne'no hohujo ikinjasemof+kuji sitofa woselantifeho. Hofiko sekune'no hungkuno ni+hu'no wonyo sel+kujo'no sekwoe yofeso wop+wahu'montonoho. Yo'mayoso ose selohof+kujo'no sekwo simonyo fiy+imno. Hwap+ngoso sekwo upa'n+imno. Sekwo nje yofe somne'no yo'mayo tango olo se'mante so'no sekwoe ho'yango engo yo'mayoso ahwomomo weho. Oso a'amu sekumo wonyo selohofalokwofo hofikoe ajuyohwosa huhwa hohonta a'amumo An+tu kakoe hungkuno uyahon+ngki limotofa sohwa huhwamo wonyo uloho'motof+hwafoho.

²⁴ I oso'no sekwo a'amu hamniyoho ho'yango yo'mayoso engo yokumpohn'nyo mokosyohumunyo soku An+tu tohino nejaponoho likuji sekwo iyoho wasenono. Sekwoe s+meho wop+ngo semokiyo'ne yo'mayoso olo hwaho lopo nto mo'malofo kuyoho.

²⁵ Sekwo a'amu olohonta wosopayo engo nonont'ifi s+meho nohnnalokwofo soku sekwo An+itumne'no in+ngo nayonoho likuji iyoho wasenono. Hwangku sekwo mijoho engo nope'n+fitne kuyoho.

Sekwo a'amu olohonta tikafo jalokwofo soku hwangku nakwo humotaho engo l+hwasi t+imji engo neswaponoho likuji sekwo iyoho wasenono.

²⁶ Sekwo a'amu soku a'amu nom'ne pi'n+ngoso hofiko sekwoe yofe ho'nosemawo'n+ngkohofa so'manji An+tu nakwoe yofe moho'nonemanoho likuji sekwo iyoho wasenono. Hohonta oso a'amu huhwo sohwafe ajuyohwosa huhwa a'amu An+ituye hungkuno hwasyo limotofa sohwafe yofe hi ho'noma'motofofoho.

Jisas kako ole ul+mentisofoho. Sekwo sekwoe mango sohwanne'no wasemo'nono.

(Mat+yu 5:38-48)

²⁷ Sekwo nje hungkunomo haloho pewo'n+ngkohofa soku sekwo upa'n+imno. Sekwo sekwoe mango sohwanne'no wasemo'nono. A'amu sekumo s+meho wonyo se-jap+wo'n+ngkohofa somo sekwo hofikimo wop+ngo'nohini ulohopmno.

²⁸ A'amu fehohnjoso hofiko sekumo wonyo wosemokano lont'ifi s+fajo sel+kujo'no sekwo oso a'amu homo somo An+tu kako wop+ngo ulohofa'ne jomo ul+imno. A'amu sitofa sel+kujo'no sekwo a'amu homo somne'no An+tu ufo'mayo'ne jomo ul+imno.

²⁹ A'amu fihwo jije manjijohopo kupos+hwoso'no jije manjijoho fehohnta'ni ut+hwaho osopo wakuposono. Hwe fihwo kako jije manji'mofa so'no hi umo'n+ngkuhwoso'no kumahwoso'no kiko yoka ulohotoho. O'o, jije hwap+ife hi'nji uyo.

³⁰ U, hwe fihwo kako yo'mayo so'no jomo kil+hwoso'no kiko yano'nohino uyo. U, hwe fihwo kako jije yo'mayoso wae yakumof+hwoso'no kiko apa'no aku kijape-e'ne hungkuno ulohotoho.

³¹ Sekwo yo'mayo yahino a'amu sekumo woselohofantife'no yalokwofo hopaso sekwo s+mo'mo oso yahino hiso hofikimo ulohopmno.

³² A'amu sekumne'no umo'n+wo'n+ngkohofa osomnohini sekwo hofikine'no semo'n+ngkuwo so'no An+tu kako peho wop+ngo waseloho'montolo. Awonoho. A'amu hon+ngkano wonyo'njo An+itumne'no mosyafisiyo hi oso hopa y+wo'n+ngkohofofoho.

³³ A'amu sekumo wopɪngɔ selohofɪwo'nɪngkohɔfo osomnohini sekwo wopɪngɔ ulohofɪkujɪ'manji oso hiso'no Anɪtu kako peho wopɪngɔ waselohɔ'montolo. Awonoho. A'amu honɪngkano wonyo'njo Anɪtumne'no mosyafɪsiyo'njo hi oso hopa yɪwo'nɪngkohɔfofɔho.

³⁴ Sekwo sekwoe yo'mayo so'no hwanguku aku nejapɪfitne'entɪfi uyɪwo'nɪngkohɔfo'manji Anɪtu kako peho wopɪngɔ waselohɔ'montolo. Awonoho. A'amu honɪngkano wonyo'njo Anɪtumne'no mosyafɪsiyo'njo hi oso hopa yɪwo'nɪngkohɔfofɔho.

³⁵ O'o, sekwo olo yahino loso fiyɪmno. Sekwo sekwoe mango sohwanne'no wasemo'nono. Hofɪkimo wopɪngɔ ulohopmno. A'amu sekumo yo'mayo so'no jomo selɪkujɔ'no nakumo aku wonejapɪfe sekwo huno nosyafɪsyɪkutoho. Sekwo oso yahino somo inɪngkafɪjo'manji Anɪtu kako yo'mayo wonyoangkafoso sejapɪhwosi sekwo Anɪtu Yokintahopo Humaso sohwoe Mehomi Ne umo'nantɪfeho. Hwapɪngoso Anɪtu kako a'amu kakine'no isamoyoka mujɔ'njo so'nji a'amu honɪngkano nɪhu'no wonyo'njo so'njimo wopɪngɔ ulohofɪwo'nɪngkiso hweho.

³⁶ Senɪngkwohwo Anɪtu sohwo kako a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho ulofɪwo'nɪngkiso hopaso sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho waselofono.

Nom'ne a'amu somne'no yano ilofɔ'ne hungkunɔfoho.

(Matɪyu 7:1-5)

³⁷ Sekwo nom'ne a'amufe hunomo yano ilofɪkujɪ wonyɔfoho nulɪkutoho. Ose ifɪjo'manji Anɪtu huhwo sekwoe huno somne'no wonyɔfoho maselonehoho. Sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no tohino uyɪkutoho. Ose ifɪjo'manji Anɪtu huhwo sekwoe yahino somne'no tohino mosejaponehoho. A'amu sekumo wonyo selohopɪjɔsofe wonyoso sekwo wae feepmno. Oso wonyo hiso'no apa'no huno nosyafɪsyɪkutoho. Ose ifɪjo'manji Anɪtu huhwo sekwoe wonyoso wae yasemofɪhwosi oso hiso'no kako apa'no huno mosyafɪsyonehoho.

³⁸ Sekwo yo'mayoso a'amumo uyɪkujɔ'no Anɪtu huhwo kako sekumo yo'mayoso wosejapmmontonoho. Sekwo a'amu nom'nemo yo'mayoso uyɪkujɔ'no Anɪtu kako sekumo yo'mayoso sejapososo mangonepo ihwosi nohu'mepɪwesyahonɪngkuhwosi kipo kipo lohɔfɪhwosi wosejapmmontonoho. Sekwo yo'mayo a'amumne'no yano uyɪwo'nɪngkohɔfo hopaso Anɪtu kakoe yo'mayoso aku wosejapmmontonoho.

³⁹ Jisas kako pahnnɪmo hungkuno'nji ulɪmentisoso ole ulɪmento, A'amu tɪmpɪ'nyo sohwo kako nom'ne a'amu tɪmpɪ'nyo sohomo honɪngkano utɪhwamtolaho. Awonoho. Siko huhwa'u pi'nɪmomo woho'nɪ'mofanjɪyoho.

⁴⁰ Hwomu sɪkule syoho iwo'nɪngkiso sohwo kako a'amu kakimo lutɪhwawo'nɪngkiso sohomo uyakolo'montolaho. Awonoho. I oso'no kako syoho yokumpohn'nyo engo ihwosi hwanguku kako syoho lutɪhwayo pa'nyo umo'nɪmontonoho.

⁴¹ Kɪko jɪje hnnɪngkwa'wehwoe tɪmomjo hintalɪnyo wojo somo peho'no uhwon-alokuno. I, jɪje tɪmomjo iyo feejo engoso hɔfokɪ'nawojo so'no kɪko huno makɪyotaho. Kɪko jɪje tɪmomjo iyo feejo engoso hɔfokɪ'nakuwojo so'no manohonyo'njo sohwo

⁴² kɪko jɪje hnnɪngkwa'wehwoe tɪmomjo hintalɪnyo wojo we'eso wae weekumo'mo. Ose peho'no ulalokuno. Kɪko mango'nohino hwosoho. Sɪmo'mo kɪko jɪje tɪmomjo iyo feejo engoso hɔfokɪ'nakuwojoso wae kaki'no feemo'nyo. Ose yohoji kɪko tɪmo ito'no uhwonɪngkohoɪ hwanguku jɪje hnnɪngkwa'wehwoe tɪmomjo hintalɪnyo we'eso wae fiyo.

Iyo wonyo sohwo kako ipɪsayo wonyoso unto'nɪmontonoho.

(Matɪyu 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ Iyo wopɪngɔ ipɪsayo wonyoso minto'nonehoho. Oso pa'nyoso iyo wonyoso ipɪsayo wopɪngɔ minto'nonehoho.

⁴⁴ Nakwo iyomjo ipɪsayo somo uhwonɪngkuhwasi nakwo huno wonayono. Iyo wopɪngotaho, iyo wonyotaho. Huno ose wonayono. Nakwo hiyaso somta'ni ikwonjayo momjonanehwono. I nakwo wampeso iyo hiyae somta'ni momjonanehwono.

⁴⁵ Hwe wopɪngɔ sohwo kakoe sɪmeho mo'mo huno wopɪngɔ'njo hweho. Oseso kako yahino wopɪngɔ'nohɪni wotɪpema'monte hweho. Hwe wonyo sohwo kakoe sɪmeho mo'mo huno wonyo'njo hweho. Oseso kako yahino wonyo'nohɪni wotɪpema'monte hweho. Yo'mayo huno sɪmeho mo'mo engo yamo'nnyoso mango mta'ni lɪwo'nɪngkohɔfo.

Ango moɔ'ne yahino hufa'uyoho.

(Matɪyu 7:24-27)

⁴⁶ I, sekwo ngkimo Hwe Engofo, Hwe Engofo, peho'ne nt'wo'n'ngkohoho. Sekwo Hwe Engofo ko ntont'feso sekwo nje hungkunomo t'fi monn'ngkayo'njo kuyoho.

⁴⁷ A'amu ngkimo n'i'manto nje hungkunomo haloho pento t'fi nn'ngkawo'n'ngkiso sohwo kako olo pahnn'imo hungkuno loso pa'nyoso woloset'hwamne'no yohono.

⁴⁸ Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu fihwo ango wop'ngo wamol'imo loso sohwo pa'nyo hweho. Kako hwaso'imo mno kengomo'mo ij'hwosi hwaso'imo n'hu'no yokumpohn'nyo wawont'montonoho. Osopo ango yokumpohn'nyo molososo ango huhwo sohwo wawonyo mmo'nonehoho. O'o, ifofo engo ihwosi oso ango huhwo sohumo mojhwahafonehoho. Hwap'ngoso kakwo'yohwo sohwo hwaso'imo yokumpohn'nyo molinyofoho.

⁴⁹ I oso'no a'amu fihwo kako nje hungkunomo ko nupa'n'ngkuhwosi ngkimo monn'ngkape'njo sohwo kako a'amu ango siki molahinyo pa'nyo hweho. Kako ango hwaso'imo ne mo'imo mawonjiyo'njo yososo iyo po'n'ifo'nohini hwaho tojwaponohini wawont'montonoho. Oso hopo sopo ango mol'hwoso'no ifofo engo ihwosi oso ango moloso hiso wojoha'montonoho.

7

A'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyi sohumo Jisas wop'ngo u'mokumentisofoho.

(Mat'iyu 8:5-13)

¹ Jisas kako oso hungkuno hiso hwe moya'mi somo moi'wo ulonto kako ango Kopeneyamne'no umentisofoho.

² Hwe fihwo kako a'amu itokuso'njo sohwo mokosyohumayo sohwo kakoe syoho ulohofiyi fihwo kako mnokino engo t'pemanto poyo mofonepo wope'n'monto imentisofoho. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyi sohumne'no s'meho uy'imojo hweho.

³ Kako Jisas mofonepo humaho upa'nonto kako Jutafe hwe engo fehohnjo sohwo Jisas a'amu mnokino'njo sohumo wop'ngo umokiyi'no ut'mayo'ne l'hwat'mentisofoho.

⁴ L'hwajohon'ngki hof'iko Jisas'imo u'mant'fi hungkuno yokumpohn'nyo akwe'no ul'mentohofi, Olo hwe wop'ngo'nohini lohwo kako hon'ngkano ito'nohino iwo'n'ngkiso hweho. Oseso kiko kakimo ufo'maho.

⁵ Kako a'amu Loum ko huhwo kako nakwo a'amu Juta sohwo'na'ime'no hitoho ulof'wo'n'ngkiso hweho. Kako nakwe'no An'tuye tajo ango we'eso mol'mentisofoho.

⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas hof'iko'nji umentohofoho. Kako ango'njo t'fonepo i'mofowahon'ngki hwe yofe engo'njo sohwo kako kakoe a'amu nom'ne sohwo Jisas'iyepo'no l'hwat'mentisofoho. Hof'iko Jisas'imo u'mant'fi hwe huhwo sohwoe hungkuno motapont'fi ul'mentohofi, Nje ango ne sopo n'i'mayo so'no syoho engo ihhno. Hwe Engofo, kiko nje angomo ko swapihneso ngko hwe wop'ngo hwo'nnye ango'm'maho.

⁷ Oso'no ngko kikiyepono ko pmneso ngko hwe wop'ngo hwon'i'maho. I oso'no kiko osopo nohumahoji hungkuno'nohini lisoso nje syoho ntohofiyi sohwo wop'ngo umo'n'montonoho.

⁸ Ihwoni. Ngko huhwo'ni hwe engo sohwo enjwa'mo humale so'no ngko hof'ikoe hungkunomo t'fi ito'no in'ngkawo'n'ngkohe hwo'nyoho. U, hof'iko ngko huhwo'n'mo nom'nihwa enjwa'mo humalofo. Oseso ngko hwe fihwo Mpano ul'me'no kako wamtonoho. U, nom'ne sohumo Oyomo ul'me'no kako wampmtonoho. U ngko nje syoho ntohofiyi fihumo, Olo syoho fiyo ul'me'no kako syoho uy'montonoho. Oseso kiko hungkuno'nohini ulohoji'no ngko huno niyohoho. Nje syoho ntohofiyi sohwo wop'ngo umo'n'montonoho. Ose ul'mentohofoho.

⁹ Jisas kako oso hungkuno hof'iko motapmmentohofoho homo somo upa'nonto kako yomo yonto kako oso hwe engo huhwo sohumne'no huno pi'n'ngo engo syaf'ihu'mentisofoho. Oso hwe moya'mi pi'n'ngo engo kakimo in'ngkamentohofoho somne'no Jisas kako ikinjamo lohofonto pisopisaho lonto ul'mento, Ngko oso hwe engo huhwo sohumne'no hungkuno waselimonne'no yohono. Ngko a'amu Is'lael sofe s'meho hi'ntnnono ntapinyo yahinoso oso hwe huhwo sohwoe pa'nyoso muhwonyo'njo hwo'nyoho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki oso a'amu hwe yofe engo'njo sohwo luhwat'mentiso sohwa hof'iko hof'ikoe ango pone'no asomo nowent'fi uhwon'mentohofoso syoho ulohofiyi sohwo kako wop'ngo nohumantan'ngki uhwon'mentohofoho.

Ap'wojo ango Nainnta'ango siye hwomu poyo pe'n'imentiso sohumo Jisas kako apa'no songo ul'ika'mentisofoho.

¹¹ Sɩkuno fehohnjo memjaofahonɩngki Jisas kako ango Nain sopone'no umentisofoho. Kakoe inomokomoyo sohwanji nom'ne hwe moya'mi pi'nɩngo engo hi'nji umentohofofoho.

¹² Oso ango hopo sopenjo kuso engo somo i'mofawentɩfi uhwonɩmentohofoso a'amu sohwa hofɩko a'amu poyo pe'nnyo sohwo itokwapmmmentohofofoho. Poyo pe'nnyo sohwoe kona'wohisi kako oso hwomu huhwo sohmunohini ma'mentisofoho. Kakoe hwehwo sohwo hohonta poyo pe'nɩmentisoyoho. Oso ango hopo sopenjo hwe moya'mi pi'nɩngo engoso a'musi'nji nopontanɩngkofi Jisas uhwonɩmentisofoho.

¹³ Jisas uhwononto a'mu simne'no hitoho engo ulofahonɩngki a'mu simo ulɩmento, Kɩko humotaho lohotoho.

¹⁴ Ose ulonto mofonepo lohofawento a'amu poyo pe'nnyo sohwoe ijempoho sopo aho kisesyahonɩngki a'amu itokwapmmmentohofohofohofoho. Jisas ulɩmento, Olo hwomo lohwosi, ngko wakilmonne'no yohono. Filɩkaho.

¹⁵ Ose ulahonɩngki oso hwomu huhwo sohwo songo likafonto hungkuno lɩmentisofoho. Oseso Jisas kako kona'wohimo uyɩmentisofoho.

¹⁶ Ose uhwonontɩfi hwe moya'mi hopi'nono iyoho yontɩfi hofɩko Anɩtuye yofe ho'noma'mentohofofohofoho. Ole ulɩmentohofi, Hwe Engo lohomo Anɩtu hungkuno uyahonɩngki najo'ne sohwo nto ifawotoho. Anɩtu kakoe a'amu ne somo ufo'mayo'ne nto ifawotoho.

¹⁷ Oso Jisas imentiso so'no hwaho Jutiya oso'mo ho'nomɩwento hwaho ango'meemo ho'nɩmentisofoho.

Joun Jisasimne'no hungkuno luhwatɩmentisofoho.

(Matɩyu 11:2-19)

¹⁸ Yo'mayo hungkuno Jisasimne'no ho'nɩngkiso so'no Jouniye inomokomoyo sohwa upa'nontɩfi Jounɩmo ulɩmentohofofoho.

¹⁹ Joun kako upa'nonto kakoe inomokomoyo hufa'u hwa'umo Jisasiyepono hungkuno lɩhwatɩmentisofoho. Hungkunoso olenoho. Hwe tɩfi wapmmntonoho ho'nɩmentiso sohwozilaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho.

²⁰ Ose lɩhwojahonɩngki siko Jisasɩmo u'manji ulɩmentisiyo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kikimo ole kilahonɩngkohoho. Kɩko hwe tɩfi wapmmntonoho lɩmentohe sohwozilaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho. Jouniye hungkuno ose ulohonɩmentisiyefoho.

²¹ Oso hohosohonta Jisas kako hwe moya'mi mnokino kengo kengo'njo somo wopɩngo umokumentisofoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo wae yao'mentisofoho. A'amu tɩmpi'nyoso apa'no tɩmo honɩmentohofofoho.

²² Jisas kako Jouniye inomokomoyo sohwa'umo ole ulɩmento, Siko nuhusɩsi yo'mayo nuhwalokusiyo so'nji yo'mayo upo'nalokusiyo so'ntnne'no Jounɩmo ulohunyo. A'amu tɩmpi'nyoso tɩmo apa'no honalokwofo. A'amu sɩfe wonyo'njoso apa'no hano ito'no walokwofo. A'amu a'apaho uyo ni'hu'no wonyo'njoso (*lepɩla*) hofɩkoe a'apahoso wopɩngo imo'nɩngkohoho. A'amu haloho piku'nnyoso apa'no ito'no upo'nalokwofo. A'amu poyo pe'nnyoso apa'no songo likofalokwofo. A'amu yo'mayo so'no umofonyo iyoso Anɩtuye hungkuno wopɩngoso upo'nalokwofo.

²³ A'amu ngkine'no hwahoponta'ango hwolɩkeno, Anɩtuye hwolɩkeno, huno ose mosyafɩsiyo'njo yontɩfi hofɩko sɩmeho hi'ntnnono kenga'no ntopantokwofosohofɩko simonyo uyife. Siko nuhusɩsi oso hungkuno hiso Jounɩmo ulinyo.

²⁴ Ose ulahonɩngki oso hwe Joun lɩhwatɩmentiso sohwa'u nto wahonɩngki Jisas kako hwe moya'mi somo Jounimne'no hungkuno ulɩmentisofoho. Ole ulɩmento, Hohonta sekwo oso hwaho a'amu mohumunyo sopo umentohofohofohofohofohofoho. Oso hwe hwehwo ulɩmentisofoho. Sekwo hwe mohufiyo pa'nɩngo sohwo ifofo ilojao'mentiso sohomo uhwonano lontɩfi umentohofotaho. O'o, ose'maho.

²⁵ Pehohumo uhwonano lontɩfi umentohofoto. Hwe fihwo hwapɩfe yo'mayo wonyoangkafo hu'meesisyoso uhwonano lontɩfi umentohofotaho. O'o, a'amu hwapɩfe yo'mayo wokoso'njo wonyoangkafo sohwa hofɩko hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoe angomo humawo'nɩngkohofohofoho.

²⁶ I, oso'no sekwo pehohumo uhwonano lontɩfi, umentohofoto. A'amumo Anɩtu hungkuno uyahonɩngki hungkuno najo sohomo uhwonano lontɩfi imentohofotaho. Ou, osohifoho. Upa'nɩmo. Oso hwe sekwo uhwonɩmentohofohofohofohofohofoho kako a'amu hopi'nonohinomo Anɩtu hungkuno uyahonɩngki nalɩwo'nɩngkohoho somo yakolo'nnyo hweho.

²⁷ Oso hwe huhwo sohummne'no Anɩtuye hungkuno kakoe hwomumo ole nalohi, Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolɩhwatɩmonnoho.

Oso huhwo sohwo kako kikimo si'mo'mo kupe-e'ne hweho.

Kako jije hon'ngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

Ose nalohoho.

²⁸ Ngko hungkuno wasel'monne'no yohono. Hwe moya'mi hopi'nono olo hwaho lopo humalofoso hofiko Joun'mo muyakolopitnehofu. I, oso'no a'amu yofe engo ane sohwo An'itumo enjwa'mo humaso sohwo Joun kako osohumo muyakolofonefoho. Jisas ose ul'mentisofoho.

²⁹ Hwe moya'mi pi'n'ngo so'nji a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji hofiko Joun'ye hungkunomo upa'nont'fi hnn'mentohofi, An'ituye yahino nto'nohino somo un'ngkowane lahon'ngkofi Joun hofikimo mijo kiyoma'mentisofoho.

³⁰ I oso'no a'amu Falisi sohwanji a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwanji hofiko Joun'ye mijo kiyomayo so'no nakwolaho l'mentohofu so'no hofiko oso hon'ngkano wop'ngo An'itu ut'hwamentiso somne'no hohujo ikinjao'mentohofofoho.

³¹ Oso a'amu huhwo sohwanne'no Jisas ole ul'mento, Oso a'amu olohonta humalofu sohwa peho pa'nyo hwasimo wasel'monnto. A'amu peho hwalo.

³² Hofiko olo pa'nyo hwafoho. Mehomiso hofiko angopo humant'fi nom'ne mehomi somne'no joho ole l'mof'wo'n'ngkohofu pa'nyo hwafoho.

Nakwo hmpehmpa yoka si'monyo'ne kul'mokahon'ngkuhwoni sekwo si'monyo miyo kuyoho.

Nakwo wosofe lahon'ngkuhwoni sekwo humotaho majofoho.

³³ Ihwoni. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kako i'mofaponto wosopayo'nji ipisayo mijo pompenjiyo so'nji manyo humohumantiso hweho. Osohumo sekwo uhwonont'fi l'mentohofi, Towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo hweho.

³⁴ I, ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni i'mofaponji ngko ahu'mo wosopayo'nji ipisae mijo pompenjiyo so'nji n'wo'n'ngkohe so'no sekwo ngkine'no ole lalokwofu. Uhwon'mno. Hwe wopayo pi'n'ngo engo nyo'njo hweho. Ipiasae mijo pompenjiyo pi'n'ngo engo nyo'njo hweho. Kako a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano wonyo'njo so'njiye a'amu hweho. Oso ngkine'no l'wo'n'ngkohofihwasoho.

³⁵ I oso'no hwe moya'mi hofiko An'ituye huno engo mawo'n'ngkohofoso hofikoe hon'ngkano wop'ngo somo hofikoe ito'no humayo somo a'amu uhwon'ngkuji ne'njofoho wolant'feho.

A'mu hon'ngkano wonyo'njosi kako Jisas'ye sifemo hwone mijo ehuloho'mentisofoho.

³⁶ Falisi fihwo kako ngko'nji wosopayo wonaho lonto Jisas'mo joho ul'mentisofoho. Jisas kako oso Falisi sohwoe angomo noswonto wosopayo nyo'ne humohumantisofoho.

³⁷ Oso hopo sopo a'mu hon'ngkano wonyo'njosi humunyoponoho. Kako Jisas Falisiye angomo wosopayo nalofoho upa'nonto kako ahwonte hofiyu hwone mijo akino wonyoangkafo'njoso nomanto Falisi huhwo sohwoe angomo humentisofoho.

³⁸ Kako noswonto Jisas'ye hohujo hnta'ni si'fepo hwomtame ehumanto humotaho sul'mentisofoho. Kakoe timijoso Jisas'ye si'fepo lo'n'ngkahon'ngki kako kakoe mijiyu'nji Jisas'ye si'femjo yoko'nyoso sosayo usi'po'mentisofoho. Ose yonto a'musi kako Jisas'ye si'femo hinjoho hu'nonto hwone mijo akino wop'ngo'njoso ehuloho'mentisofoho.

³⁹ Oseso oso Falisi Jisas'mne'no wapono l'mentiso sohwo oso hisimo uhwononto Jisas'mne'no huno ole syaf'ihu'mento, Olo hwe lohomo An'itu hungkuno uyahon'ngki nal'mojo ne hwo'manji kako oso a'mu siye yahinoso huno uy'hwonesohilo. Oso a'musi n'ihu'no woniyoho. Oseso ngko huno niyohoho. Kakimo An'itu hungkuno uyahon'ngki nal'mojo ne hwo'maho.

⁴⁰ Oso hwe huhwo sohwoe hunomjo Jisas kako huno uyahon'ngki ul'mento, Saimoun, ngko kikine'no hungkuno wakilmonne'no yohono. Ose ulahon'ngki Saimoun ul'mento, Nakwoe Lonet'hwawo sohwo, Nohonjo. Ose ulahon'ngki

⁴¹ Jisas ul'mento, Hwe fihwo hamniyoho mokosyohumayo sohwo kako hwe hufa'u hwa'umo hamniyoho aku mayo'ne nokiso uy'mentisofoho. Hwe fihumo kako *faifhant'let* (500) kina uyonto nom'nehumo *fifiti* (50) kina uy'mentisofoho.

⁴² Oso hwe hufa'u huhwo sohwa'u siko aku uyoso hopo'maho. Oseso hwe hamniyoho mokosyohumayo sohwo kako hamniyoho hiso aku mayoso'no sikoe syohofoho lonto siko'ne n'ihu'nahonefoho, ul'mentisofoho. Ose ul'mentiso so'no oso hwe hufa'uyo huhwo sohwa'u siko oso hwe hamniyoho mokosyohumayo sohumne'no si'meho umu'nyo engoso t'hwalo.

⁴³ Ose ulahon'ngkahon'ngki Saimoun ul'mento, Ngko huno ole syof'isyalokweno. Oso hwe *faifhant'let* (500) kina ma'mentiso sohwo kako hwe sohumne'no si'meho umu'nyoso engo umu'n'mentisofoho. I oso hwe *fifiti* (50) kina'nohini ma'mentiso sohwo kako

simeho we'e'nohoni uy+mentisofoho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Jije huno nehopi kiyohoho.

⁴⁴ Ose ulonto kako a'mu simne'no ikinjamo lohofonto Saimoun+mo ul+mento, Kiko olo a'mu losimo uhwonyo. Ngko jije angomo swapohe sohonta kiko nje sifemo mijo yatiku'nyo'neso montapefoho. I oso'no olo a'mu losi kako kakoe t+mijo'nji nje sifemo n'iyot+mwantofoho. Kakoe mijiy'o'nji sosayo nisipeentofoho.

⁴⁵ Ngko noswopahon+ngko kiko ngkimo hinjoho man+hu'nyofoho. I ngko kahopi swapohe sohonta olo a'mu losi kako nje sifemo hinjoho ne'nohini n+hu'n+ngkohoho.

⁴⁶ Ngko noswopahon+ngko kiko nje mnokinopo hwone mijo mehantohofefoho. I oso'no olo a'mu losi kako nje sifemo hwone mijo akino wop+ngo'njoso ehontohokwoho.

⁴⁷ Oso'no Saimoun+kimo, ngko ole wakil+monne'no yohono. Olo a'mu losi kako ose ntahofantokuso so'no kiko huno ole wakiyono. Kakoe hon+ngkano wonyo pi'n+ngo engo'njo ko hisi olohonta ngko wae nto yaofohono. Oseso kako ngkine'no simeho m+kun+mposo engo umo'nalofoho. U hwe fiho wako kakoe yokumpohn'nyo so'nji hon+ngkano wop+ngo iwo'n+ngkiso sohumo An+tu kakoe wonyo we'eso wae yaofososo oso hwe huhwo sohwo kako An+tumo simeho we'ene uy+montonoho.

⁴⁸ Ose ulonto Jisas kako a'mu simo ul+mento, Ngko jije wonyoso wae nto yakumofohono.

⁴⁹ Ose ulahon+ngki oso a'mu kako'nji humohumantohofoso hofiko hofikoe hungkuno ole hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo a'amufe wonyo wae yaof+wo'n+ngkiso lohwo sohwo tihwolo. Ose hnn+mentohofofoho.

⁵⁰ Jisas kako a'mu simo ul+mento, Kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no kiko An+tuwe a'amu ne imo'n+ngkohino. Oseso kiko simeho wop+ngo'nji fosyohumantono.

8

Hwoya'mi fehohnjo sofa Jisasimo in+ngkamentohofoho so'ne hungkunofoho.

¹ Hwangku sohonta Jisas kako ango ho'mo ho'meemo uku'mo'mentisofoho. Oso a'amu homo somo An+tu a'amu kakimo enjwa'mo humawo'n+ngkohoho somo hofiyo umokosyohumawo'n+ngkiso so'no liku'mo'mentisofoho. Jisas+ye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwa kako'nji hano umentohofofoho.

² I, hwoya'mi fifa hofiko t+fi in+ngkamentohofofoho. Oso hwoya'mi fehohnjo sofa Jisas kako towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo somo wae yao'mentisofoho. Fifa mnokino'njo sofamo wop+ngo umokumentisofoho. A'mu fisi kakoe yofe Maliya. Oso hihne'no Maliya Mak+tolata nta'angiyoho limentohofofoho. Hohonta oso a'mu simo towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso ehuhnnamo'nnyo somo Jisas kako wae yao'mentisofoho.

³ Nom'nesi Jouanafoho. Oso a'mu siye hwehwo sohwo kakoe yofe Husafoho. Kako hwe engo Helout+ye angomo mokosyohumayo syoho'njo hweho. Nom'nesi Susanofoho. Oso fanji nom'ne nom'ni pi'n+ngo sofanji hofiko Jisasimo t+fi in+ngkamentohofofoho. Oso moya'mi hofoho sofa hofiko Jisas+nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo ufo'mano lont+fi hofikoe hamniyoho yo'mayoso uy+mentohofofoho.

Hwe sohwo ufongoyo fisosomokaofoho so'ne pahnn+mo hungkunofoho.

(Mat+yu 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Hwe moya'mi pi'n+ngo engo Jisas+nji nohumant+fi nom'ne hwe moya'mi ango ho'mo so'mta'ni hofiko'nji uhu'mokahon+ngkofi Jisas olo pahnn+mo hungkuno ul+mento,

⁵ Hwe fiho wako kakoe syohopo ufongoyo fisosomokaofoho'mentisofoho. Fisosomokofahon+ngki ufongoyo neso fehohnjoso hon+ngkanopo p+wahu'mentisofoho. Oso homo somo a'amu nopont+fi hwotoho hmentohofofoho. Fehohnjoso yihufo sohwa n+mentohofofoho.

⁶ Ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njopo p+wahu'mentisofoho. Oso hiso nofokafonto hwaho mijo ane imo'nonto oso ufongoyo hiso yofoho imentisofoho.

⁷ Ufongoyo fehohnjoso nant+pe yongo'njopo p+wahu'mentisofoho. Nant+pe hiso ufongo hiso'nji sofoka'mentisoso nant+pe sohwo kako ufongomo kingkulo'mentisofoho.

⁸ Ufongoyo fehohnjoso hwaho afofo'njopo p+wahu'mentisoso nofokafonto ipisayo ne pi'n+ngo engo into'n+mentisofoho. Ufongoyo anga'nohino somta'ni pi'n+ngo engo imo'n+mentisofoho. Jisas ose ulonto kako mohm'no ole ul+mento, A'amu fiho nje hungkuno upa'nyo'ne haloho hi'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kako pahnn+mo hungkuno peho'ne ul+mentisoto. Hwap+ngoso olenoho.

(Mat+yu 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Jisas+ye inomokomoyo sohwa oso pahnn+mo hungkuno homo somne'no hwap+ngo so'no Jisasimo ulohon+mentohofofoho.

¹⁰ Jisas ulimento, Anitu kako a'amumo mokosyohumayo yahino somne'no hiyaso wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setihwamentisofoho. I oso'no hwe moya'mi nom'niso hofiko pahnnimo hungkuno'nohini upa'n'wo'n'ngkofofoho. Oseso hofiko yo'mayo somo timo ko uhwonantifeso yofe m'hwofe'njofoho. Hofiko yo'mayo somo haloho ko upa'nontifeso hofiko hwap'ingo neso huno muyofoho.

Ufongoyo fisosomokafo'ne pahnnimo hungkuno hwap'ingofoho.

(Mat'yu 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Ose ulonto Jisas ole ulimento, Oso pahnnimo hungkuno seloheso olenoho. Oso ufongoyo hiso Anituye hungkunofoho.

¹² Oso ufongoyo hon'ngkanopo p'wahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso Anituye hungkuno upo'n'ngkahon'ngkofi t'fi Seten hwe wonyo sohwo hofikoe simehomo hungkuno somo wae yaof'wo'n'ngkiso hweho. Seten kako huno ole syofisyalofoho. A'amu Anituye hungkuno simehomo mnawe'manji hofiko kakimo simeho hi'ntnnono uy'kujo'no Anitu hofikimo asomo ut'manoho. Ose syafisyonto wae yaof'wo'n'ngkisofoho.

¹³ Oso ufongoyo hwaho sojo'njopo p'wahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso hofiko Anituye hungkuno upa'nont'fi simeho mo'mo meho'nasyont'fi simonyo iwo'n'ngkohofofoho. I oso'no oso hungkuno meho'nasiyoso pmpongo muhwatnnyo pa'nyofoho. Oso a'amu hiso hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono we'enehwo uyont'fi yo'mayo tango u'mante so'no hofiko iyoho un'ngkahon'ngki hofikoe simeho hi'ntnnono uyo we'eso ho'naof'wo'n'ngkohofofoho.

¹⁴ Oso ufongoe nant'pe yongo'njopo p'wahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso hofiko Anituye hungkuno upa'nont'fi Anitumo ko in'ngkowahon'ngkofi yo'mayo hwahoponjo tangoso u'manteso hofiko hamniyoho so'no huno pi'n'ngo engo syafisyont'fi hofiko hofikoe a'apahomnohini syafisyahon'ngkofi oso yo'mayo hiso hofikoe simeho umo'nyo kingkulof'wo'n'ngkisofoho. Oso'no hofikoe ipisayoso mojo miyonefoho. Hofiko nom'ne a'amu somo Anituye hon'ngkano t'pemayo'ne mufo'mapitnefoho.

¹⁵ I oso'no oso ufongoe hwaho afofo'njopo p'wahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amuso hofiko Anituye hungkuno upa'nont'fi simeho mo'mo meho'nasyont'fi yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkohofofoho. Oso a'amu hiso hofikoe humayoso ito'nohinofoho. Hofiko nom'ne a'amumo Anituye hungkunomo in'ngkafitne'ent'fi lutihwawo'n'ngkohofofoho.

Sikiloho nomongkujikui hiyae ifoho'ofasiyo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Mak 4:21-25)

¹⁶ A'amu sikiloho'njoso hofiko nomongkujikui ahwonte'mo wokipitofosyant'hm'maho. Epohumayo enjwa'mo woho'nosyant'hm'maho. Awonoho. Hofiko ijempoho tojwapo ifoho'ofahufijoso a'amu oso ango homo somo swap'ifijo somo oso pomponahoso hofikimo walohumontonoho.

¹⁷ Oso pahnnimo hungkunoso olene'no lonet'hwalofoho. Yo'mayo hiyaso wojoso hwangu ut'hwanyopo i'mofap'hwoso'no uhwonantanoho. Yo'mayo simeho mo'mjo hiyaso mokosyohumalohwoneso hwangu ut'hwanyopo i'mofap'hwoso'no a'amu hopi'nono uhwonant'feho.

¹⁸ Sekwo Anitumo in'ngkawent'fi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofa sokumo, Anitu kako engo'no engo'no wosejapmmontonoho. I oso'no hwe fihwo kako Anitumo simeho we'e uyo sohwo, Ngko Anituye hungkuno nom'ne upa'nyoso peho'neto. Nta'noho, loso sohwo oso simeho we'e uyalokuso somo wae weeo'mtonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Jisas'ye kona'wohi'nji kon'ngkwa'wehwosanjiye hungkunofoho.

(Mat'yu 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Oso hohosohonta Jisas'ye kona'wohi'nji kon'ngkwa'wehwosanji kakiye pono pmentohofofoho. I oso'no hwe moya'mi pi'n'ngo engo Jisas'njopo uhu'mokumentohofoso'no hofiko Jisas pone neso m'mofap'itnehofo.

²⁰ Oseso hwe fihwo Jisas'imo ulimento, Hnna'wohi'nji hnn'ngkwa'wehwosanji hofiko yoloho'mo lohofont'fi kikimo woku'mano lont'fi humohumantohofofoho.

²¹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, A'amu Anituye hungkunomo haloho pent'fi in'ngkawo'n'ngkohofoso hofiko nje na'uja nje n'ngkawahwosafoho.

Jisas kako ifofo engo sohumo moi'wo hmno'nyo ulimentisofoho.

(Mat'yu 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Sɔkuno fihumo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofɔko yofayokinomo kotasantɔfi Jisas ulmento, Nakwo mijo lomo nongkihnta'ni woekano. Ose ulahonɔngki nɔhu'nahone yofayokino hano imentisofoho.

²³ Nowekontanɔngkofi Jisas kako saho foyawo'mentisofoho. Nofosyowentanɔngki ifofo engo nto yahonɔngki oso yofayokino homo somo mijo ufehu'mokahumonto yahonɔngki yofayokino hiso mijo womuhulo'mto imentisofoho.

²⁴ Inomokomoyo sohwa hofɔko Jisasɔmo komo'no ulɔkafontɔfi ulɔmentohofi, Hwe Engofo, Hwe Engofo, we'enepe nakwoe yofe moi'wo umo'nontane'no yalokuhwono. Ose ulahonɔngkofi Jisas nolɔkafonto ifofo so'nji mijo so'njimo hungkuno ulahonɔngki ifofo'nji mijo'nji moi'wo imo'nɔngkahonɔngki mijo apa'no songo songo miyo'njo nɔhu'nahone lofawo'mentisofoho.

²⁵ Oseso Jisas kakoe inomokomoyo sohwa ulɔmento, Sekwoe sɔmeho hi'tntnohinoso ntɔ'mo weho. Ose ulahonɔngki hofɔko yomo yontɔfi iyoho yontɔfi ole hnnɔmentohofi, Olo hwe lohwo kako ifofo'nji mijo'njimo yoka ulisolohaloho'nohino isolo tɔhwoe huhwolo.

Hwe sisɔ'masoho'njo sohuma'ni Jisas kako towahuno wonyo wae yao'mentisofoho.

(Matɔyu 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Hofɔko hwaho Ngkalili sopo nta'ni mijo ayo somo nowakentɔfi hwaho Ngkekesa sopo ki'mofamentohofoho.

²⁷⁻²⁹ Oso hopo sopo Jisas kako yofayokino mta'ni ifohohosyosyahonɔngki oso ango soponjo hwe fihwo ul'ma'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohomo towahuno wonyo sohwa kakimo ehuhnnao'nnyo hweho. Sɔkuno pi'nɔngko engo somo kako he ane hweho. Kako ango ne so'mo mohumayo hweho. O'o, kako a'amufe pijafokimomo ho'nasiyo sopo humenmojo hweho. Sɔkuno pi'nɔngko engo somo oso towahuno wonyoso oso hwe huhwo sohomo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'nɔngkohoho sohonta a'amu angoponjoso aho kesyohumantɔfi ahwomo nano so'nji kakoe sɔfe ahomo ko kilofontɔfe sohwo kako ahwomo hiso mtɔhupewo'nɔngkisofoho. Towahuno wonyo homo somo hwaho a'amu ane sopone'no ipemotawowo'nɔngkohofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Jisasɔmo uhwononto joh mohm'no lamofonto Jisasɔye sɔfe ki'nyo'mo pi'wasoyonto mango engo ulmento, Jisas kɔko Anɔtu Yokintahoponjo sohwoe Hwomu Ne hwasoho. Kɔko ngkimo peho wontoho'monne'nelo. Hungkuno yokumpohn'nyo wakili'monne'no yohono. Kɔko ngkimo tohino nontapohotoho. Oso hungkuno ulmentiso hwapɔngoso olenoho. Jisas kako oso towahuno wonyo sohomo ulmento, Kɔko olo hwe lohomo ul'ko'maho.

³⁰ Ose ulonto nom'ne hungkuno ulmento, Jije yofe pi'hwon'nyo hwasilo. Ose ulahonɔngki ulmento, Nje yofeso *Ami* hwo'nyoho. (Nakwoe hungkuno ole, Sɔsɔhwayo pa'nɔngko, pi'nɔngko engofoho.) Hwapɔngoso towahuno wonyo pi'nɔngoso oso hwe huhwo sohomo ehuhnnao'nnyofoho.

³¹ Towahuno huhwo sohwo hofɔko Jisasɔmo yokumpohn'nyo ulmentohofi, Kɔko tohino mayo so'no tɔkano somne'no nolonehwajohotoho.

³² Oso hwofɔki'nyo mofone sopo yahu pi'nɔngko engoso hofɔko mno ijontanɔngkofi somne'no towahuno wonyo sohwa Jisasɔmo yokumpohn'nyo ulmentohofi, Kɔko tɔmo'nohino fohononehwajo. Nakwo oso yahu nongkwafe pone'no wohwontane'no yihwono. Ose ulahonɔngkofi Jisas hofɔkimo tɔmo honohwatɔmentisofoho.

³³ Oseso oso towahuno wonyo hiso hwe sohomo nulɔko'mantɔfi yahu somo ehuhnnao'mentohofoho. Ehuhnnaofahonɔngkofi yahu hiso hofɔko hano kunto kunto'no wentɔfi iwo'mangomo mtɔku'nontɔfi mijomo nɔhu'nahono mihulo'mentisofoho.

³⁴ Oso yahu mokosyohumayo sohwa yo'mayo somo uhwonontɔfi hano kunto kunto'no wentɔfi hwe moya'mi ango engo soponjo so'nji oso'mo so'meemjo so'ntnne'no oso hungkuno hiso lijwafahonɔngkofi ho'nɔmɔmentisofoho.

³⁵ Oso hungkuno hiso ho'nɔngkahonɔngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso uhwonano lontɔfi imentohofoho. Hofɔko Jisasɔ'nji i'mofapontɔfi uhwonɔmentohofoso oso hwe towahuno wonyo ulɔkoma'mentohofoho sohwo kako he yofonto kako huno wopɔngonjo imononto kako Jisasɔye sɔfiki'nyo'mo nohumentanɔngki uhwonɔmentohofoho. Ose uhwonontɔfi iyoho imentohofoho.

³⁶⁻³⁹ Oso a'amu tɔfinjo i'mofapmentohofoho somo a'amu hofɔko Jisas oso hwe towahuno wonyo ul'ko'ma'mentohofoho sohomo wopɔngko umokumentiso somo uhwonɔmentohofoho so'no mpoyo lutɔhwamentohofoho. Ose upa'nontɔfi oso hwe moya'mi hopi'nono oso hwaho Ngkekeso so'meem mta'angoso hofɔko Jisasɔmo ulmentohofi, Kɔko nakumo nonelɔko'mahoji nom'ne angopono mpano. Ose ulmentohofoho hwapɔngoso ole'nefoho. Hofɔko iyoho mi'kunɔmposo unɔngkahonɔngki ulmentohofoho. Oseso Jisas kako yofayokinopo nokotosahanɔngki oso hwe towahuno wonyoso ul'ko'ma'mentohofoho

sohwo kako Jisasimo yokumpohn'nyo ulimeto, Ngko kiko'nji wowahontne'no yohono. Ose ko ulahonngki Jisas ulimeto, Kiko jije angopono asomo uhuji yo'mayo wonyoangkafo Anitu kiloho'maso so'no jije a'amu somo filutihwaho. Ose lhwajonto Jisas kako nihu'nahone asomo wako'mentisofoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo kako kakoe ango pone'no asomo nowento hwe moya'mi hopi'nonohinomo yo'mayo Jisas uloho'mentiso so'no lutihwamentisofoho.

*Mu poyo pe'nnyosi'nji a'mu mnokino'njosi'njiye hungkunofoho.
(Mat'yu 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Jisas kako mijo ayo nongkihnta'ni asomo wako'mentiso sohonta hwe moya'mi hopi'nono kakine'no humohontohumantohofoso Jisasimo uhwonont'ifi simonyo imentohofoho.

⁴¹⁻⁴² Osohonta hwe fihwo kakoe yofe Jailos sohwo kako Jisasimo u'ma'mentisofoho. Oso hwe Jailos huhwo sohwo kako Anituye tajo ango we'e somo mokosyohumayo'ne yofe engo'njo hweho. Kako mu anga'nohino'njo hweho. Kakoe mu siye soswoso aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'nnyosi kako poyo wope'nimonto mofone sopo kanngkwowho Jisasimo u'manto Jisasiye sifiki'nyo'mo hwomtame ehumanto Jisasimo yokumpohn'nyo ulimeto, Kiko nje ango pone'no wowaho. Ose ulimtisofoho.

⁴³ Oso a'amu'njo hopo sopo a'mu fisi kako humunyoponoho. Oso hisi kako engolopohamo imoihoso ne'no yontanngki soswo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho. A'amu fihwo kako oso a'mu hisiye mnokino homo somo wop'ngo umokone sohwo mohumunyoponoho. Kakoe hamniyoho hopi'nono a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokioyohwamo nto umojiyoho.

⁴⁴ Oso a'mu hisi kako Jisasiye hohujo hohnta'ni u'manto kako Jisasiye hwap'ife tokwajo somo aho upm'mokahonngki a'musi kakoe honiyoso sosayo komo'no sa'nimtisofoho.

⁴⁵ Oso hohosohonta Jisas ulimeto, Ngkimo aho tihwo n'ipm'mokantofoho. Ose ulahonngki hofiko anga'no anga'no ulimentohofi, Ngko'maho. Ngko makupm'mokoho yohono. Ose lontanngkofi Pita Jisasimo ulimeto, Hwe Engofo, hwe moya'mi pi'n'ngo engo kikimo ifehu'mokokumant'ifi kakupm'mokohofoho.

⁴⁶ Ose ulahonngki Jisas ulimeto, A'amu anga'no kako ngkimo aho kisanisyohoho. Nje a'apaho somta'ni yokumpohn'nyo fehohnjoso uhwohoe huno niyohoho.

⁴⁷ Ose ulahonngki oso a'mu hisi kako Jisas ngkine'no huno nto uyohoho syafisyonto yomo yomo yonto Jisasiye sifiki'nyo'mo hwomtame ulohofonto a'amu hopi'nonohinofe timopo kako Jisasimo aho kisuhumentiso hwap'ingo so'no lutihwanto ole ulimeto, Nje mnokinoso nihu'no komo'no moi'wo imo'n'ngkohoho.

⁴⁸ Ose ulahonngki Jisas ulimeto, Nje mupe, kiko ngkimo simeho hi'tntnnono ntapohino so'no olohonta kiko wop'ngo imo'n'ngkino. Kiko simeho wop'ngo'njo siki uhuji fohumantono.

⁴⁹ Ose ulontanngki hwe fihwo Jailosiye angopo nta'ni noponto Jailosimo u'manto ulimeto, Jije mu poyo nto pe'n'ngkohoho. Oseso kiko olo hwe engo lohumo jije ango pone'no peho'no ipemotowalokuno. Kako wohumano.

⁵⁰ Ose ulahonngki Jisas kako upa'nonto Jailosimo ulimeto, Kiko iyoho yohotoho. Kiko ngkimo simeho hi'tntnnono ntahopohojo'no jije mu wop'ngo umo'n'montonoho.

⁵¹ Ose ulonto Jisas kako Jailosiye angopo i'mofawento oso hopo sopo Jisas kako Pita, Joun, Jemis oso hwanji kanngkwowho'ya'u'njimo utimanto hofiko'nohini angomo humentohofoho. Nom'ne a'amu somo ole ulimeto, Sekwo noswapikutoho.

⁵² Ose ulahonngki hwe moya'mi pi'n'ngo engoso hofiko mu hisine'no humotaho lopemo'nowentanngkofi Jisas ulimeto, Sekwo humotaho likutoho. Kako poyo'maho. Saho fosyaweho.

⁵³ Ose ulahonngki a'amu hiso hofiko mu poyo nto pe'nimtisogho so'no huno uyahonngki hofiko Jisasimne'no sitofu ulont'ifi tikafo ujimentohofoho.

⁵⁴ I oso'no Jisas kako mu poyo pe'nimtisogho siye aho manto mango mohm'no ole ulimeto, Mupe, kiko filikaho.

⁵⁵ Ose ulahonngki oso mu hisiye huyo'mangoso nto umentisoso asomo ponto ka'wohimo uhulo'ofahonngki mu sopi lika'mentisofoho. Nolikofahonngki Jisas kanngkwowho'ya'umo ulimeto, Wosopayo uyinyo.

⁵⁶ Ose ulahonngki kanngkwowho'ya'u siko yo'mayo somo uhwononji yomo engo imentisoyefoho. Jisas kako kanngkwowho'ya'umo hungkuno yokumpohn'nyo ulimeto, Olo hilo so'no siko yolohoso nom'ne a'amumo nulohosiloho. Ose ulimtisofoho.

9

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwo kakoe syoho somo iyo'ne uhwatimentisofoho.

(Matiyu 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwo lut+manto yo'mayo mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo so'njimo wae yaofikuji wop+ngo umokiyo'ne kakoe yokumpohn'nyo uy+mentisofoho.

² Jisas hofi+kimo ul+mento, Sekwo ango'meemne humpekuj An+tu kako a'amu somo umokosyohumamoto yalokunjo so'no lut+hwafikuji a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokumno.

³ Ose ulonto ul+mento, Sekwo yo'mayo hano emoyo so'ne'no mno, ho'yo, wopayo, hamniyoho manji'mofo nom'neso nomotawekutoho. O'o, hano'nohino fiy+kuno.

⁴ Sekwo nom'ne angopo i'mofahokuj a'amu fiho sekumo kakoe angomne'no set+maso sohwo angomnohini foyawent+fijo sohwasi oso ango hopo sopo nul+ko'mafikuji ango nom'nepono nje hungkuno lut+hwayo'ne fihwan+mno.

⁵ Ango fipo i'mofafijoso a'amu moset+maso'njo mikuj+manji oso ango hopo sopo nul+ko'mafikuji hopo sopo hwo semongki'nososo hofi'ko nsehontohumantan+ngkuji oso hintalinyo hiso wae feehumno. Oso homo somo uhwon+ngkuji hofi'ko hofi'koe yahino somne'no huno ole wosyaf+hup+fe. U, nakwo wonyo y+hwono. Ose syaf+syikuji iyoho unono.

⁶ Ose ulonto hofi+kimo uhwojahon+ngki hofi'ko ango'meemne'no humpo'mentohofofoho. Ango ho'mo ho'mmeemo An+tuye hungkuno wop+ngoso liku'mofont+fi a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokumentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Helout sohwo kako Jisas+mne'no hungkuno upa'nimentisofoho.

(Matiyu 14:1-2; Mak 6:14-16)

⁷ Hwe yofe engo'njo hwaho Ngkalili sopo mokosyohumayo sohwo kakoe yofe Helout+yoho. Oso huhwo sohwo yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no upa'nonto kako huno pi'n+ngo syafihu'mentisofoho. Hwap+ngoso a'amu fehohnjoso Jisas+mne'no ole ul+mentohofi, Joun poyo pe'n+mentiso sohwo kako pi'n+imo mta'ni apa'no songo nto likakwoho.

⁸ Nom'ne a'amuso ole ul+mentohofi, Ilaija sohmo An+tu hungkuno uyahon+ngki kako neyakwosamo hohonta lut+hwamojo sohwo kako poyo pe'n+mentiso sohwo apa'no nto likakwoho. Nom'ne a'amuso ole ul+mentohofi, U, nom'ne a'amu hohonta humamojo sohmo An+tu hungkuno uyahon+ngki lut+hwamojo sohwo nto likakwoho.

⁹ Helout oso hungkuno upa'nonto kako syafihu'mento, Nje a'amu lihwatimentoheso hofi'ko Joun+ye ti'wangomo m+ngo ntofil+jwamokwof+hweho. Oseso olo hwe lohwo Joun+manji pipilo. I oso'no ngko pipine'no upa'n+ngkohono oso huhweho eso, hungkuno upa'n+maleso tihwolo. Ose syaf+syonto kako Jisas+mo uhwon+monto imentisofoho.

Jisas kako a'amu faif tausen' (5000) sohwo wopayo uy+mentisofoho.

(Matiyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Joun 6:1-13)

¹⁰ Jisas kakoe inomokomoyo (*apousel*) uhwatimentiso sohwa asomo nopont+fi hofi'ko yo'mayo imentohof so'no Jisas+mo ul+mentohofofoho. Nto ulahon+ngkofi Jisas kako hofi'ko'nji a'amu nom'ne hopi'nonohino somo uhwat+mofont+fi hofi'ko'nohini ango Mpetisaita ne'no umentohofofoho.

¹¹ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso oso hiso'no huno uyahon+ngki hofi'ko umentohof so'no in+ngkamentohofofoho. Jisas kako oso hwe moya'mi hiso kakimo nto in+ngkowahon+ngkofi uhwononto ul+mento, Sekwo oyon+mno. Jisas kako An+tu hwe moya'mi somo wop+ngo umokosyohumamoto iwo'n+ngkiso so'no hungkuno ulonto a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokumentisofoho.

¹² Oso'no sikuno'nji kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwo Jisas+mo u'mant+fi ul+mentohofi, K+ko oso hwe moya'mi somo ango so'mne'no lihwojoho'no hofi'ko osopo foyawekuj wosopayo wot+pemap+fe. Olo humalohwone lo'p a'amu ango yo'mayoso anepono.

¹³ Ose ko ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, O'o, sekwo huhwasi wosopayo uy+mno. Ose ulahon+ngki hofi'ko ul+mentohofi, Nakwo wosopayo pi'n+ngo'njo hwanan+maho. Wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino'nji inan+ku hufa'uyo so'ntnnohini mokosyohumalohwono. I kiko ole losyof+syalokuno. Sekwo nowekuj ho'yango ango mta'ni a'amu hopi'nonohino somne'no wosopayo mpe uyamno. Ose losyof+syalokuno. Ose ul+mentohofofoho.

¹⁴ Oso a'amu hiso *faif tausen* (5000) hwafoho. Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwaro ulimeto, Sekwo hofikimo ulimno. A'amu *fifiti* (50), *fifiti* (50) mihu'mokinngkuji wohumafe.

¹⁵ Ose ulahonngki inomokomoyo sohwa hofiko Jisas ulimentiso hopa mihu'mohu'minggo yihu'matimentionhofoho.

¹⁶ Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inaniku hufa'uyo so'nji nomanto kako ahwomoyo timo uhwontohumanto Anitumo isamoyoka ulimentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo hiso kutikujjo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwaro a'amu somo yano ulofiyone hu'muyimentisofoho.

¹⁷ A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nontifi simeho uhnnngkahonngki hofiko wosopayo nifonao'mentionhofoso nuhu'mokontifi sohwo ho'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somo mohu'memeementohofoho.

Pita Jisasimne'no Kilaisiyoho ose lijwao'mentisofoho.

(Matiyu 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ Sikuno fihumo Jisas kako'nohini kanngkwohumo jomo ulontanngki kakoe inomokomoyo sohwa mofonepo humohumantohofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwaro ulohonmento, A'amu ngkine'no pehofo mjolimwalokwofo.

¹⁹ Ose ulahonngkofi hofiko ulimentionhofi, A'amu fehohnjo kikine'no ole lalokwofo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwalikeno. A'amu nom'ne fehohnjo ole lalokwofo, Ilaijatikeno. I nom'nihuwa a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki lutihwanto pe'nimentiso sohwo apa'no songo likamaso hwolikeno. Kikine'no ose mjolimwalokwofo.

²⁰ Ose ulahonngkofi Jisas ulimeto, Sekwo sohwaso, ngkine'no pehofo nt'wo'nngkohofihwasilo. Ose ulahonngki Pita ulimeto, Kiko sohwaso Anituye Kilaisikiyoho. Anitu nakwoe hwaho lopone'no kuhwotimentiso hwasoho.

Jisas kako poyo pe'ningkuhwosi apa'no songo likafone so'no hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 16:20-28; Mak 8:30-9:1)

²¹ Pita ose ulahonngki Jisas kako inomokomoyo sohwaro hungkuno yokumpohn'nyo ole ulimeto, Sekwo oso hiso'no nom'nemo lujimofikutoho.

²² Ose ulonto ole ulimeto, A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko tohino engo noma'mne hwo'nyoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe honngkano hungkuno lutihwawo'nngkohofoho sohwanji hofiko ngkine'no nakwolaho ntikujjo hohujo ikinjanimofikujjo nofonjanifufitnnefoho. I oso'no sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monho.

²³ Ose ulonto hwe moyami hopi'nono Jisasimo inngkamentohofoho somo ole ulimeto, U, a'amu fisoku ngkimo wonnngkopano lifijomanji sekwo sekwoe yo'mayo hi semo'nwo'nngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahinngkuji sekwo sikuno huhwo huhwi nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofo ne sopo tifi nngkapmno.

²⁴ A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo kakoe songo ne'no humayoso wopiwahu'montonoho. Oso'no a'amu fihwo ngkine'no huno uyahonngkuhwosi kakoe humayoso piwasoyososo hwangu kakoe humayoso wotipema'montonoho.

²⁵ A'amu fihwo kako Anitumne'no hohujo ikinjaofihwosi kako olo hwaho laponjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontososo sohwo kako tikonomo wesomanji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho.

²⁶ A'amu fihwo kako nje hungkuno so'nji ngko'ntnne'no hohujo ikinjanimofosoho sohwo ngko oso huhwo sohume'no tifi no'mo hohujo ikinjimo'mnefoho. Ou, osohonta ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo wopingo'nohini sohwafe yokumpohn'nyo'nji nje yofe engo'nji olo hwaho lopo asomo pmme sohonta a'amu ngkine'no hohujo ikinjanimofosoho sohune'no ngko hohujo ukinjimo'monho.

²⁷ Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontanngkuji Anitu a'amumo wopingo wonyoangkafo mokosyohumayo somo uhwonantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kakoe a'apaho simano nom'ne kengo imo'nimentisofoho.

(Matiyu 17:1-3; Mak 9:2-13)

²⁸ Sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihune memjaofahonngki Jisas kako Pitaja Jounja Jemisijamo utimanto kako Mpohumo jomo ulimo lonto hwofiki'nyo we'e sopone'no kotasimentohofoho.

²⁹ Kako Mpohumo jomo ulontanngki kakoe s'imo'mangoso mofehi'nyo pa'nyo imo'nonto kakoe manji'mofo sawemoso n'ihu'no halojo pomponaho pa'nyo imo'n'imentisofoho.

³⁰ Oso hohosohonta hwe hufa'u hohonta pe'n'imentisiye sohwa'u kako'njopo i'mofaponji hungkuno hnn'imentohofoso Mouses'nji Ilaija'njoho.

³¹ Siko ahwomomjo yokumpohn'nyo so'nji u'manji siko Jisas kako ango Jelusalem sopo yo'mayo Anitu kako Jisas yone'ento uyohot'imentiso somo ne imo'nyo'ne poyo umo'n'imentonoho, hnn'imentohofofoho.

³² Pitajanji nom'ne sohwanji saho humofosyawentohofoho sohwa nolikafont'ifi uhwon'imentohofoso Jisasiye pomponaho so'nji hwe hufa'u sohwa'u'njimo uhwon'imentohofofoho.

³³ Oso hwe hufa'u sohwa'u Jisasi'mo uhwoti'mofaho lonji imentisiyoso Pita kako huno pi'n'ingo syofisikaofonto Jisasi'mo ulmento, Hwe Engofo, nakwo olopo humentani sehon'ingkuhwoneso wop'ingofoho. Olo hilo so'no syafisiyone'so ango hufa'u si'hune womolantane'no y'ihwono. Anga'no k'iko'nefoho. Anga'no Mouses'imnefoho. Nom'neso Ilaijamnefoho. Pita kako oso hiso'no huno ito'no muyahonngki ul'imentisofoho.

³⁴ Pita ose ulontanngki himo hwahonepo kepjiyofasyonto hof'ikimo ifeehu'mokosyahonngki inomokomoyo sohwa hof'iko iyoho imentohofofoho.

³⁵ Oso himo ho'mo so'mta'ni mampaho ole ho'n'imento, Olo hwe lohwo sekumne'no uhwosopo'mentohe sohwo nje Hwomufoho. Kakoe hungkunomo sekwo upa'n'imno.

³⁶ Oso mampaho hiso moi'wo ho'n'ikwato lohofahonngki inomokomoyo sohwa uhwon'imentohofoso Jisas kako'nohini lohofontanngki uhwon'imentohofofoho. Inomokomoyo huhwo sohwa yo'mayo uhwon'imentohofoho sohonta hof'iko nom'ne sohwamo hungkuno mul'imentohofofoho. O'o, mampi'nyo humohumantohofofoho.

*Hwomu towahuno wonyo ehuhnamo'nyo fihumo Jisas wop'ingo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 17:14-21; Mak 9:14-29)*

³⁷ Mo'n'inganta hof'iko hwof'iki'nyo we'e sopo ul'iko'mant'ifi nowent'ifi hwe moya'mi pi'n'ingo engo hon'ingkanopo Jisasi'mo uswo'n'imentohofofoho.

³⁸ Hwe fihwo kako oso hwe moya'mi pi'n'ingo engo somta'ni Jisasi'mo joho ul'imento, Hwe Engofo, ngko kikimo jomo wakil'monne'no yohono. K'iko nje hwomu lohomo t'imo uhwonyo. Ngko olo hwomu anga'nohino'njo hwo'nyoho.

³⁹ Towahuno wonyo sohwo kako hwomu sohumo u'manto aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahonngki hwomu sohwo kako joho mohm'no liwo'n'ingkisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwomu sohumo wonyo kimokonto mohm'no mohm'no ulohofahonngki hwomu sohwoe mango mta'ni makwoangoso sap'wo'n'ingkisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwomu sohwoe a'apaho wonyo ne'no umokonto komo'no musya'ofe'njo yonteso hwomu sohwo kakoe a'apahoso kangotnnyo imo'n'imojofoho.

⁴⁰ Oseso ngko jije inomokomoyo sohwa hof'iko towahuno wonyo hiso wae ween'moffe lonji humotaho ko lohoso hof'iko hopo'maho.

⁴¹ Ose ulahonngki Jisas ul'imento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku, sekwo Anitumo simeho hi'tntnnono muyo kuyoho. Sekwo hon'ingkanoo ito'nohino'maho. Oso yahino hiso ne'no wesomanji ngko sekwo'nji humayoso s'ikuno alale womem-janimo'montol'ikeno. Ngko sekwoe tango ngkimo n'i'mayoso s'ikuno alale womem-janimo'montol'ikeno. Jije hwomuso ngko'njo lopone'no motape.

⁴² Nomotowentanngki towahuno wonyo sohwo kako hwomu huhwo sohumo hwahopo kelopmmokwajonto mohm'no hnojwao'mentisofoho. Jisas kako towahuno wonyo huhwo sohumo yoka ulonto wae y'mofonto hwomu sohumo wop'ingo umokumentisofoho. Wop'ingo umokonto kan'ingkwohumo uy'imentisofoho.

⁴³ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hof'iko Anituye yokumpohn'nyoso ut'ihwa'nyopo uhwonont'ifi hi ul'ikofahonngki hof'iko yomo imentohofofoho.

*Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo kako poyo imo'none so'no apa'no ul'imentisofoho.
(Mat'iyu 17:22-23; Mak 9:30-32)*

Hof'iko Jisas kako imentiso so'no huno pi'n'ingo engo syofisyant'ingko'ifi Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ul'imento,

⁴⁴ Sekwo olo hungkuno loso seli'me'no haloho ito'no upa'n'imno. Sekwo in'ingo mof'ikutoho. Hwangku we'ene'pi ngko A'amufe Hwomu sohwo'n'imo nje mango sohwafe aho somo hof'iko ngkimo woho'non'syant'ifeho.

⁴⁵ Ose ulahonngki hof'iko oso hungkuno ul'imentiso so'no huno mumentisofoho. Hwap'ngoso oso hungkuno hiso hof'ikine'no hiyaso wo'nnyo so'no hof'iko

huno mosyafisiyo'njo yontifi hofiko hwapingo ne so'no Jisasimo ujoso'no iyoho unimentisofoho.

Inomokomoyo nom'ni hwamo yakolo'nnyoso tihwolo.

(Mat'yu 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Inomokomoyo sohwa hofiko nakwoe hwe yofe engo'njo simo'mo yakoloso, tihwolikeno sohnnohojikamo'nontifi ikujoho wofongki'nantifi imentohofofoho.

⁴⁷ Jisas kako hofikoe huno somjo huno wo'nnyo so'no huno uyahonngki kako mehomi we'eso utimanto, momemokosyohumentisofoho.

⁴⁸ Oseso inomokomoyo sohwo ulimento, A'amu fihwo kako olo mehomi lohomo nje yofe ho'nonimayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifo'makwoho. A'amu ngkimo nifo'maso sohwo kako hwe engo ngkimo nihwatimentiso sohwo huhumo ufo'makwoho. Hwe fihwo kako kakoe yofe engo somne'no huno mosyafisiyo'njo a'amu nom'nimo ufo'mayo'nohini sohwo kako Anituye timopo hwe engo ne simo'mjo hweho.

A'amu sekwoe yo'mayo syoho somo mohwempeesemofe hwo'manji sekwoe a'amu hweho.

(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Jisasiye inomokomoyo Joun sohwo kako Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, Nakwo uhwonmalohwoneso hwe fihwo kako jje yofe ulonto towahuno wonyo wae yaofontanngki uhwonmalohwonefoho. I oso'no kako nakwo'nji kikimo mokinngkwaloku yihwono i oso'no nakwo kakimo ulimalohwono, Kiko Jisasiye yofe'nji towahuno wonyoso wae yaofotoho.

⁵⁰ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Sekwo ose uloho'malofoso wonyofoho. Sekwo kakoe honngkanomo nopijumofikutoho. A'amu sekwoe syoho somo mohwempeesemofe hwo'manji sekwoe a'amu hweho. Ose ulimentisofoho.

A'amu Someliyaso Jisas hofikoe angopo wahonngki hofiko Jisasimo mutimamentohofofoho.

⁵¹ Jisasimo Anitu ahwomomne asomo utimayo sikuno mofonepo imo'n'ingkahonngki Jisas kako Jerusalemne'no we-e'neso huno yokumpohn'nyo syofisyomanto Jerusalemne'no wawomo lonto hano simentisofoho.

⁵² Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Jerusalemne'no nowentanngkofi kako kakoe inomokomoyo fihwamo a'amu Someliyafe angofipone'no Jisas kakine'no angofito'no esyohumayo'ne ulohasiyo'ne lihwatimentisofoho.

⁵³ I oso'no oso angofopo sponjo a'amuso hofiko Jisasimo hofikoe angomo ipemotasyuyo so'no nakwolaho lontifi mutimmaso'njo imentohofofoho. Hwapingo kako Jerusalemne hweho lontifi mutimamentohofofoho. Hofiko Anitumne'no hwomtame ulohofoyahinoso Jerusalemnoini * uhwonnyoso nakwolaho linyofoho.

⁵⁴ Jisasiye inomokomoyo hufa'u sohwa'u Jemisinji Joun'nji siko yo'mayo yo'mayo yahino somo uhwononji ulimentisiyo, Hwe Engofo, nakwo ahwomomjo toho so'no johofolutimehwasi olo a'amu lomo nasiyoso wopngotaha.

⁵⁵⁻⁵⁶ Ose ulahonngki Jisas kako sikimo ulimento, Siko sikoe simemo mo'mjo huno wonyoso huno maseyohi yohoho. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko a'amumo wonyo imokiyone pmmentohe hwonimaho. O'o, a'amumo ufo'mayo'ne pmmentohe hwo'nyoho. Ose ulahonngki hofiko nom'ne angofone'no womentohofofoho.

A'amu Jisasimo tifi iningkayo yahino so'ne hungkunofoho.

(Mat'yu 8:19-22)

⁵⁷ Hofiko honngkanopo noloho'nowentanngkofi hwe fihwo Jisasimo ulimento, Kiko angofonimno usoso ngkofitfi wokinngkamonnho.

⁵⁸ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Sikiswojo sohwa hofiko hofikoe sokimoso hi'njofhwafoho. Yihufo sohwa hofiko hofikoe aifoso hi'njofhwafoho. I oso'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko angofosayawe'neso ane hwo'nyoho.

⁵⁹ Ose ulonto kako nom'ne hwe sohomo ulimento, Kiko ngkimo tifi nnngkape. Ose kofolahonngki hwe sohwo kako ulimento, Kiko ngkimo tifi nnngkape ntohino so'no ngkofikikimo wokinngkapmmonnoho. I oso'no simo'mo ngkofnjenmpohumo kakinopininimo'mo ijopijisyasi'mo peso. Wopngotaha.

* **9:53:** A'amu Someliyaso Hwofiki'nyo Ngkelisim sopo uhu'mokontifi Anituye yofe ho'nomawo'ningkohofofoho. Oso'no a'amu Jutaso hofiko Jerusalem uhu'mokontifi Anituye yofe ho'nomawo'ningkohofofoho. (Jn. 4:20 somo uhwonnyo.) A'amu Someliyaso hofiko huno ole, A'amu Jutaso hofikoe yahino wopingo miningkawo'ningkiyohofoho. Oso'no hofiko Jisasimo mufo'maso'njo imentohofofoho.

⁶⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, A'amu ngkimo t'fi mon'ngkap'fijoso hof'iko ujojijisyahufe. Hof'ikoe syohofoho. I k'iko sohwoi ngkimo nn'ngkapohoji An'itu a'amumo wop'ingo umokosyohumamonto yalokunjo so'no k'iko a'amu somo An'itu kakoe hungkunoso fil'ijimofa. Ose ul'imentisofoho.

⁶¹ Hwe nom'nihwo Jisas'imo ul'imento, Hwe Engofo, ngko kikimo t'fi wokin'ngkamonnoho. I oso'no ngko s'mo'mo nje a'amumo aho n'ihu'no upeemeso wop'ingotaho.

⁶² Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, A'amu ngkimo t'fi ko nn'ngkap'ihwosi kako t'fi no'mo yo'mayo ul'iko'maso so'no ikint'mant'imo mj'm'we'njo sohwo kako An'itu a'amumo mokosyohumayo spono syoho iyo so'no hopo'maho. Ose ul'imentisofoho.

10

Jisas kako hwe nom'ne 'sefenti-tu' (72) sohwo angomeemo kakoe hungkuno luti'hwayo'ne lihwat'imentisofoho.

¹ Oso hohosohonta Jisas kako nom'ne a'amu *sefenti-tu* (72) sohwo kakoe syoho somne'no uhwasopo'mentisofoho. Kako a'amufe anga ho'mo ho'meemo t'fi ngko nu'ma'mne'ento anga ho'mo ho'mne'no hwe hufa'u hufa'u lihwat'imentisofoho.

² S'mo'mo hungkuno ole ul'imento, Pahnn'imo hungkuno wasel'monne'no yohono. Wopayo syoho sponjo pi'n'ngo engoso toyo nto imaho. I oso'no a'amu wopayo toyo mjiyo'ne syoho'njo sohwa hopenohino hwa'maho. Oseso sekwo olo syoho loso mokosyohumawo'n'ngkiso kakwo'yohumo jomo ul'ikujo'no kako oso wopayo toyo homo somo mjiyo'ne a'amumo lihwajiyo'ne jomo ul'imno.

³ Sekwo upa'n'imno. Ngko sekumo yahu mu hopa sikis'wojo sohwafe anga'mne'no wokasemo'mji yalokweno. Hof'iko sekumo wonyo woselohofant'ife'no yalokwofo. Sekwo yahu mu hopa yokumpohn'nyo ane'njo sohwanne'no huno ose ko niyahon'ngki losewojalokweno. Oso'no mpan'imno.

⁴ Sekwo hamniyoho so'nji yo'mayo ho'yango memokomayo'ne so'nji s'fikwongofosyo nom'ne so'nji nohu'memokaho'n'ngkutoho. Sekwo hon'ngkanomo wekuji uhwon'fijoso hwe fihwo hon'ngkanopo nohumentan'ngkuhwosi uhwon'ngkuji nj'iwokohumaf'ikutoho. O'o, sekwo kakimo yakolo'nohino ulohofefoho.

⁵ Sekwo a'amufe anga sopo i'mofahokuji ole ul'imno. An'itu kako sekumo wop'ingo waselohomonto iwo'n'ngkiso so'no sekwo s'meho wop'ingo'nji fosyohumamno. Ose ul'imno.

⁶ Hwe fihwo kako yahino wop'ingo iwo'n'ngkiso sohwo angopo i'mofafijoso kako sekumo wop'ingo selohof'hwoso'no An'itu oso a'amu huhwo sohomo wop'ingo uloho'montonoho. I oso'no a'amu fihwo yahino wonyo iwo'n'ngkiso sohwo angopo i'mofafijoso sekwo An'itu wop'ingo uloho'monto iwo'n'ngkiso so'no s'meho wop'ingo'njo fosyohumamno, ul'ifijoso hwe huhwo sohwo ngkilaho sel'hwosi mosefo'maso'njo ih'woso'no sekwo nom'ne angopo ne'no s'meho wop'ingo'njo hwaso fohumpopmno. An'itu kako sekumo wop'ingo sefo'mahwosi oso a'amu huhwo sohomo mufo'manehoho.

⁷ A'amu fihwo kakoe angommne'no set'mahwoso'no sekwo oso anga homo somnohino humaf'ikuji yo'mayo wosopayo'nji mijo'nji seja'ikujo'no sekwo hmn'imno. Hwap'ngoso a'amu kakoe syoho somne'no kako yo'mayo mayoso yahino ito'nohinofoho. Sekwo anga anga'nohino somo fisyawekuji nom'ne angomno nonje nonje uyo'eno. O'o, oso anga'nohino somta'ni nje hungkuno fil'iku'mopmno.

⁸ Sekwo anga fipo i'mofahokujo'no a'amu hof'iko sekumo set'maf'ikuji yo'mayo mijo wosopayo so'nji sekune'no l'ikuji yano selofifijoso sekwo umapmno.

⁹ Sekwo oso anga hopo sponjo a'amu mnokino'njo somo wop'ingo umokukuji hof'ikimo ole ul'imno, An'itu sekumo wop'ingo semokosyohumayo'ne mofonepo nto i'mofapohoho.

¹⁰ I oso'no sekwo anga fipo i'mofahokujo'no a'amuso sekumo moset'maso'njo miy'ikuji sekwo oso anga hopo sponjo hon'ngkano sopo lohof'ikuji ole ul'imno,

¹¹ Sekwo anga lophonjo hwa'ho hintalinyo namonki'n'ngkisoso sekwo sekwo yahino somne'no huno syafisiyo'no nakwo hintalinyo hiso wae yasy'hwoneso sekwo'nefoho. Sekwo olo so'no huno ito'no fisyafihupmno. An'itu kako sekumo wop'ingo wosemokosyohumamonto ko yahon'ngki oso'no sekwo hohujo ikinjaof'wo'n'ngkohoho kuyoho. Oseso nakwo tohino manoho l'ikuji An'itu semokosyohumayo so'no huno ito'no fisyafihupmno. Nto i'mofapohoho.

¹² Ose ulonto ole ul'imento, Nje a'amu sohwaso ngko hungkuno wasel'monne'no yohono. S'kuno ae'uyo somo a'amufe yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofa'ne sohonta oso anga Soutommjo a'amuso hof'ikoe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo

wotipemantifeho. I oso'no a'amu sekumne'no hohujo ikinjasemofoso hofikoe tohinoso Soutomjo a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho.

A'amu Anituye hungkunomo simeho m#wolo'mokiyo somne'no sekwo Anituye tohino somne'no i'waho ito'no fiyimno, Jisas kako ose ulimentisofoho.

(Mat'yu 11:20-24)

¹³ U, a'amu Koulasin sokunonji a'amu Mpetisaitajo sokunonji sekwo Anituye tohino somne'no i'waho ito'no fiyimno. Ngko sekwo angopo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwon'ngki yohofoso esetihwamentohe somo a'amu ango Taiya'nji ango Saitoun'nji hohonta humamotofoso hofiko uhwonontifijontentesi hofiko hofikoe yahino wonyo somne'no hulngkwajingo a'apahopo loho'nngkuji hofikoe honngkano wonyo somo hohujo nto ikinjaofikutnnesohilo. I sekwo yo'mayo wopingo ngko imalesomo ko uhwonontifi sekwo yahino wonyo somne'no hohujo mikinjao'mmalofu kuyoho.

¹⁴ Anitu kako a'amufe honngkano wonyo somne'no yano ilofoso sohonta Taiyajo a'amu so'nji Saitounjo a'amu so'nji hofiko Anituye tohino engo tipemapitnnefoho. I oso'no sekwo tohinoso yakolo'nnyo kuyoho.

¹⁵ I oso sikuno homo somo ango Koponeyamjo a'amu humawon'ngkohofu soku ngko sekumne'no pehofu selimnehono. Sekwo sekwo yofe yokintahopo ko honoma'n#won'ngkohofu soku sekwo tikonomo ufitne kuyoho.

¹⁶ Jisas ose ulonto kako kakoe inomokomoyo sohwo ulimto, A'amu sekwo hungkuno haloho'no sepewon'ngkiso sohwo nje hungkuno homo haloho'no n'pewon'ngkisofoho. A'amu sekum hohujo ikinjasemofiwon'ngkiso sohwo ngko huhwonimmo hohujo ikinjanimofiwon'ngkiso hweho. A'amu ngkimo hohujo ikinjanimofiwon'ngkiso sohwo kako Anitu nihwatimentiso sohwo huhumo hohujo ikinj'mofalofoho. Jisas ose moi'wo ulonto kako a'amu huhwo sohwo uhwatimentisofoho.

Jisas kako a'amu kakoe syoho somne'no uhwatimentiso sohwo asomo imofapmentisofoho.

¹⁷ Hwangku no'mo a'amu sefenti-tu (72) Jisas kakoe syoho somne'no uhwatimentiso sohwo hofiko asomo imiwentifi simonyo imentohofoho. Simonyo yontifi Jisasimmo ulimentohofi, Hwe Engofu, nakwo towahuno wonyo somo jije yofe ulmalhwone so'no hofiko jije yofe somne'no enjwa'mo paswontifi hiyaso humpo'malofoho.

¹⁸ Ose ulahonngkofi Jisas ulimto, Ngko Seten ahwomo mta'ni emta'm'ngo hopyonto p'wesyahonngki uhwonmentohefoho.

¹⁹ Sekwo upa'nimno. Ngko nje yokumpohn'nyo sejapmenttohe so'no sekwo homa wonyo so'nji a'nantihwoyo so'njimo sekwo hwotoho fifijoso hopoenohino hwasoho. Sekwo Seten'ye yokumpohn'nyo somo uyakolofu'ne yokumpohn'nyo hi'njo hwasoho. Yo'mayoso sekum wonyo semokoneso awonoho.

²⁰ I oseso sekwo olo so'no simonyo ikuji huno ole syafisyikutoho. Towahuno wonyo sohwo nakwoe hungkunomo enjwa'mo humalofu. Oso'no sekwo simonyo ikutoho. O'o, Anitu sekwo yofe ahwomomo mt'iwokasehumentiso so'no simonyo fiyimno. Ose ulimentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no simonyo yonto Mpohumo isamoyoka ulimentisofoho.

(Mat'yu 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Oso hohosohonta Anituye Towahuno Wopingo sohwo Jisas'ye simeho wopingo umokahonngki Jisas kako simonyo yonto Mpohumo ulimto, U, Mpohwo, kiko ahwomomjo yo'mayo so'nji hwahoponjo yo'mayo so'nji hwap'ngo hwasoho. Ngko ole so'no isamoyoka kilalokweno. Yo'mayo iwon'ngkinoso kiko a'amu hwahoponjo huno engo tipemamentohofu somta'ni hiyaso honahumentohinofoho. I a'amu hofiko mehominne'no simeho kanngkwowwo'ya'umo uyiwon'ngkohofu hopya kijopontanngkofi kiko ujo ehontojwahumahnnofoho. Ou, Mpohwo, kiko ose imonone'eni imentohinoso olohopeho.

²² Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwo ulimto, Nje Mpohwo kako yo'mayo hopyonohinoso nje ahomo honan'umentisofoho. Olo hwaho loponjo a'amu fiho kako nje hwap'ngo sopone'no huno inyoso tihwolo. Awonoho. Nje Mpohwo kako'nohino huno uyohoho. U, Mpohwo hwap'ngo sopone'no huno inyoso tihwolo. O'o, ngko kakoe Hwomu hwo'nnohino huno niyohoho. U, ngko Mpohumo wosetihwamo uliwon'ngkoe a'amuso hofiko hi'nji ngko'ntnohino huno nayohoho. Ose ulimentisofoho.

²³ Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwantnnohini humantifi Jisas hofikimnohini ulimento, A'amu yo'mayo yo'mayo sekwo uhwon'wo'ningkohoho somo uhwon'ngkuji s'imonyo uyife.

²⁴ Ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Hohontajo a'amu somo Anitu hungkuno uyahon'ngki l'motofo sohwanji a'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo pi'n'ngko sohwanji hofiko yo'mayo sekwo uhwon'lokwofo somo uhwonano lontifi ko imentohofoso muhwon'mmentohofofoho. Yo'mayo sekwo upo'nalokwofo loso hofiko upo'nano lontifi ko imentohofoso hofiko mupa'n'mmentohofofoho. Ose ul'mentisofoho.

A'amu Someliyanta'ango sohwo kako kakoe mango sohune'no hitoho ulofahon'ngki ufo'ma'mentisofoho.

²⁵ A'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lutihwamojo sohwo kako Jisas'mo yamofu uloho'mo lonto nu'manto ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, ngko songo ne'no humayo'ne yo'mayoso pipi i'mo woma'monnto.

²⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Mousesiye hon'ngkano hungkuno nejapmmentisoso hungkuno pehofo wo'nnyoto. Atofo lonji huno pipi kiyohoho.

²⁷ Ose ulahon'ngki kako ulimento, Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no simeho uyohoji jije simeho hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simeho uyohoji jije huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no simeho uyohoji jije yokumpohn'nyo hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simeho uyohoji jije huno hopi'nonohinoso kakimo uyo. Ose yohoji a'amu kiko'njopo mofonepo humawo'ningkohoho somo kiko kikine'no kumo'n'wo'ningkiso hopaso nom'ne a'amu somne'no oseno wakumo'nono.

²⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Hopi lohino. Kiko oso hungkuno nto'nohino losomo in'ngkafijo'manji kiko songo ne'no humayo'neso watipihwon'monnoho. Noho fitipemaho.

²⁹ Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo kako kakoe yofe wopingo umokin'monto yonto ole ulimento, Nom'ne a'amu ngko'njo mofonepo humawo'ningkohoho somo ngko hofikine'no nimo'nyoso pipilo.

³⁰ Ose ulahon'ngki Jisas pahnn'mo hungkuno ole ulimento,

Hwe fihwo kako ango Jerusalem ul'ko'manto ango Jelikou sopone'no womaso hweho. A'amu wonyo hufo'nohino sohwa hon'ngkanopo uhwon'ma'nontifi hofiko kakoe ho'yangyo yo'mayoso moi'wo lonte'memantifi kakimo ikujoho fongku'mentohofofoho. Ose ulohofontifi humpo'mentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hon'ngkanopo nohumanto kako we'eneppi poyo wape'n'monto imentisofoho.

³¹ Oso hohosohonta hwe fihwo kako tajo ango syoho'njo sohwo kako hon'ngkano homo somo womentisofoho. Kako nowento hwe huhwo sohomo uhwononto kako ikitofonto uyakolo'mentisofoho.

³² Nto uyokolofahon'ngki hwe nom'ne Lifaiye tentitofu mta'ango sohwo kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwo enjwa'mo syoho iwo'ningkiso sohwo kako hwe huhwo sohomo uhwononto kako huhwo ikitofonto uyakolo'mentisofoho.

³³ I oso'no oso hohosohonta hwe nom'ne hwaho Someliyanta'ango sohwo kako oso Jelikou hon'ngkano homo somo nowento uhwon'mentisoso hwe huhwo sohwo nohumentan'ngki uhwononto hitoho ulo'mentisofoho.

³⁴ Kako hwe huhwo sohwo'njo mofone sopo nowento hwe ikujoho fongku'mentohofoho sohomo ul'kafonto mijo iloho emanto yopo'nyo fesyoma'mentisofoho. Fesyomanto kakoe uyo somo fosyo ufohumentisofoho. Nto ufosyonto kako hwe sohomo noho'nomanto kakoe yahupo m'humajonto ango fosyawe'ne somo motawento wopingo umokosyohumamentisofoho.

³⁵ Mo'ningkanta kako oso ango engoso mokosyohumawo'ningkiso kakwo'yohwo sohomo sife aho hopi'nonohino kina uyonto ulimento, Kiko olo hwe huhwo lohomo hamniyoho kijapoheso kakine'no yo'mayo mpe yohoji ito'no mokosyohumaho. Hamniyoho hiso moi'wo imo'ningkuhwo'no jije hamniyoho ihn'namo'njo'manji ngko hwangku asomo pmme sohonta ngko kikimo aku wokijapmmonnoho. Ose ulonto umentisofoho.

³⁶ Jisas kako oso hungkuno hiso ulonto kako ulimento, Kiko huno pipi kiyohoho. A'amu hufa'u shune sohwa oso hwe fonjahumentohofoho sohomo uhwontopahon'ngkofi oso a'amumo simeho nehopi a'amu mofonepo humawo'ningkohoho hopaso tihwo u'masohwolo.

³⁷ Ose ulahon'ngki oso a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamojo sohwo ulimento, Olo a'amu lohwo kako kakoe mangohwo ko huhumne'no hitoho ulofahon'ngki ufo'ma'maso hweho. Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko nuhuji a'amu somo ose'nohino ulohoho. Ose ul'mentisofoho.

Jisas kako Mota'nji Maliya'nji siko'nopee'tiye angomno umentisofoho.

³⁸ Jisas+nji kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko Jelusalemne'no hano ne'no nosontifi ango fipo i'mofamentohofoso osopo a'mu fisi kakoe yofe Mota kako uhwon'mentisoso kako Jisas+nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo uhwononto kakoe angomno ipemotawomentisofoho.

³⁹ Motafe konampiyee yofeso Maliyafoho. Jisas kako angomo noswopahon'ngki Maliya kako Jisasiye s'fiki'nyo'mo humanto kakoe hungkunomo haloho humupo'ntohumantisofoho.

⁴⁰ Maliya osopo nohumentan'ngki Mota kako wosopayo nto'no esyohumayo syoho engo yonto kako yo'mayo so'no huno pi'n'ngo pi'n'ngo syofisikaofonto Jisasimo ul'mento, Hwe Engofo, nje nampohwo kako ngkimo mon'fo'maso'njo ngko'nohini wopayo iloho yo'mayoso yalokweno. Oso yahinoso wop'ngotaho. Kiko nje nampohumo fil'hwajo. Ngkimo won'fo'mano.

⁴¹ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Motafo, Motafo, kiko huno pi'n'ngo engo syafisyonji jije simeho yo'mayo pi'n'ngo engo somne'no peho'no kilikakwoho.

⁴² Anga'nohino wonyoangkafoso yo'mayo hwahoponjo somo yakolo'nnyoso wo'nnyofoho. Kiko oso hisomne'no umofonyo yalokuno. Maliya kako oso wop'ngo hiso woma'monto nje hungkunomo upo'nalofoho. Oso wop'ngoso kakinta'ni wae meefanehwono. Ose ul'mentisofoho.

11

Mpohumo jomo ujo'ne yahinofoho.

(Mat'yu 6:9-15; 7:7-11)

¹ Sikuno fihumo Jisas kako Mpohumo jomo moi'wo ulahon'ngki kakoe inomokomoyo fihwo ul'mento, Hwe Engofo, hohonta Joun kako kakoe inomokomoyo sohwanjo Mpohumo jomo ujo'ne it'hwamentisofoho. Oso hopa kiko olohonta fonet'hwaho.

² Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Sekwo Mpohumo jomo ulano likujoso sekwo olo pa'nyoso ul'mno.

Mpohwo jije yofe wop'ngo'nohinoso ne'nohini woho'n'wo'n'ngkuhwono.

Oso sikuno kiko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo nemokosyohumayoso komo'no umo'nono

³ Sikuno huhwo huhwi nakwoe wosopayo fonejape.

⁴ Nom'ne a'amu nakumo wonyo nalohofosofe wonyo somo nakwo wae yao'malohwone hopaso kiko nakwoe wonyoso wae fenamofe.

Kiko nakumo yamofe nalohofe somo nonehumajohotoho.

⁵ Ose lut'hwanto kako Mpohumo jomo ujo'ne nom'ne hungkuno lut'hwamento, Sekwo anga'nohini fihwosi kiko sikwo'miyo kuntoliyopo a'amu kiko'njo mofone sopo humawo'n'ngkiso sohwoe angomo u'mahoji ul'mnoho. Kiko wosopayo hufa'u shune ntape.

⁶ Nje a'amu kako hon'ngkanomo noponto ngkimo ni'maso sohwo ngko wopayo nuy'imneso ane hwo'nyoho.

⁷ Ose ulohoji'no kako oso hwe angomo somjo sohwo hwe wakil'montonoho. Kiko ngkimo syoho engo peho'no ntopantokuno. Hoku'yo nto pijwasyonji nje mehomi'nji nakwo saho fosyawotohwono. Ngko yo'mayoso nolikahm'mo mokijapmehono.

⁸ Ose kil'hwoso'no kiko pipi uy'imnonto. Ngko sekumo wasel'imonne'no yohono. Oso hwe angomo somjo sohwo kako ole wosyafihu'montonoho. Oso hwe huhwo sohwo kako nje a'amu ko huhune'no ngko molikafe'njo i'mo ngko muyo'njo uy'imnonoho. Ose ko syafis'hwosi kiko johoho ne'no l'wo'nontan'ngkohoji oso a'amu angomo somjo sohwo kako nolikaf'hwosi yo'mayo hopi'nonohino kiko umofonyo inyoso wokijapmmontonoho. Hwap'ngoso kiko kakimo jomo ne'no ul'wo'n'ngkohino so'no won'mango munyofoho.

⁹ Oso pa'nyoso Mpohumo jomo ujo'ne yahino wo'nnyofoho. Sekwo Mpohumo jomo ne'no ul'fijoso kako yo'mayoso wosejapmmontonoho. Sekwo yo'mayo so'no haf'hafe t'ipentan'ngkuji sekwo oso hiso uhwonant'ifeho. Sekwo hoku'yopo hwan'ngo fon'kujo'no Anitu kako sekumo wosehwosampo'montonoho.

¹⁰ A'amu hopi'nonohino hofiko Mpohumo yo'mayo so'no jomo ul'kujo'no Anitu uy'imntonoho. A'amu yo'mayo so'no hofiko haf'hafe t'ip'fijoso wot'p'emant'ifeho. A'amu hoku'yopo hwan'ngo fongkupijoso Anitu kako wosehwosampo'montonoho.

¹¹ Sekwo mpohwosa sohwaso sekwoe hwomu sohwa inan'ku'ne sel'fijoso sekwo homa wonyoso uyant'fetaho. Awonoho.

¹² I'y'hu'mno so'no sel'fijoso sekwo a'nant'ihwoyo uyant'fetaho. Awonoho.

¹³ Oseso sekwo hon'ngkano wonyo'njo ko huhwasi sekwo sekwoe mehomimo yo'mayo wop'ingo'nohini uy'wo'n'ngkohoho so'no sekwo huno ole waseyono. Sekwo sekwoe sen'ngkwohwo An'itu ahwomomo humaso sohomo jomo ul'ikujono kako kakoe Towahuno Wop'ingoso yo'mayo hwahoponjomo yakolo'nnyoso wosejapmmontonoho. Ose ul'imentisofoho.

Jisas kako Setennta'ango towahuno wonyo wae yaofone yokumpohn'nyo malokuso so'no hwasyo hungkuno l'imentohofoho.

(Mat'iyu 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Sikuno nom'nehwi Jisas kako hwe ilo'nnyo sohumta'ni towahuno wonyo wae yaofahon'ngki towahuno wonyo sohwo nto l'i'mofahon'ngki hwe huhwo sohwo hungkuno ito'no l'imentisofoho. A'amu pi'n'nggo engoso oso homo somo uhwonont'ifi yomo yont'ifi pisopisaha mjal'm'mentohofohofoho.

¹⁵ I oso'no a'amu fehohnjo sohwa ole l'imentohofi, Towahuno wonyo hopi'nonohino sohwafe hwe engoso Seten'yoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe nom'neso Mpelisepul'yoho. Oso humta'ni Jisas kako yokumpohn'nyo nomanto towahuno wonyo homo somo wae yaofalofoho. Ose l'imentohofohofoho.

¹⁶ A'amu yaofone sohwa hof'iko Jisas'imo yamofo uyano lont'ifi ul'imentohofi, K'iko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso fonet'ihwaho. Ose uhwon'ngkuhwasi An'itu k'iko'n'ji humaho wolano.

¹⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas kako hof'ikoe huno somo huno moi'wo uyahon'ngki ole ul'imento, Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino humawo'n'ngkohofoso hof'iko hotitopijo sohonta ikujoho fongki'n'ngkuji hof'ikoe wop'ingo fesyohumayo'neso wonyo umo'n'montonoho. I oso pa'nyoso a'amu hof'iko'montohwa hof'iko yoka hnn'ngkuji hof'ikoe fesyohumayoso wonyo umo'n'montonoho.

¹⁸ Oseso sekwo olo so'no peho'ne lalokwofo. Ngko Seten mta'ango yakumpohn'nyo towahuno wonyo wae yaofone mant'imententesi Seten'ye a'amu sohwa hotitof'ikujoi ikujoho fongki'n'ngkutnnesohilo. Ose'manji Seten'ye yokumpohn'nyoso pipi umo'n'montolo.

¹⁹ I Seten kako towahuno wonyo wae yaofone ngkimo n'ifo'mantokuso'manji sekwoe inomokomoyo towahuno wonyo wae yaof'wo'n'ngkohoho somo t'ihwo ufo'mahwoso'no weefant'ifeto. O'o, sekwoe inomokomoyo huhwa towahuno wonyo somo wae yaofalokwofo so'no nakwo huno ole nayohoho. Sekwo ngkine'no hwasyo hungkuno lalokwofo.

²⁰ I oso'no ngko An'itu mta'ango towahuno wonyo wae yaofone yokumpohn'nyo malokwe'manji oso sikuno An'itu wosemokosyohumamonto isoso nto se'mahon'ngki sekwo oso hiso'no hohujo ikinjaofalokwofo.

²¹ Seten kako kakoe yo'mayo yo'mayo somo kako kakoe mekino sampe yo'mayo so'nji yohofihwontohumawo'n'ngkisoso nom'nihwo kako yo'mayoso wae meeofonehoho.

²² I oso'no hwe nom'ne Seten'ye yokumpohn'nyo yakolo'nnyo sohwo nop'ihwosi kako Seten'ye mekino sampe yo'mayoso kakimo yokumpohn'nyo imokinyo'ne mokosyohumantoso somo wae yaof'hwosi kakoe yo'mayoso woma'montonoho.

²³ A'amu fihwo kako nje a'amu mmo'nyo'njo yoso sohwo kako nje mango hweho. A'amu nje syoho somne'no mon'fo'maso sohwo kako syoho homo somo fon'fonyo imokalofoho.

Towahuno wonyo a'amumo nto ul'iko'maso sohwo asomo pe-e'ne hungkunofoho.

(Mat'iyu 12:43-45)

²⁴ Towahuno wonyo kako a'amufe s'meho mo'mo humamojo sohwo oso anggo somta'ni ul'iko'mahwosi nom'ne hwaho a'amu mohumunyopo usijo'no humayo'ne haf'ihafe wonyopi t'ipehwosi kakoe anggo s'mo'mjo somne'no asomo wapmmontonoho.

²⁵ Asomo nop'ihwosi oso anggo homo somo uhwonososo anggo homo somo hintalinyo wae nto yososo wop'ngomo uhwon'montonoho.

²⁶ Ose uhwon'ngkuhwosi kako nuhwosi nom'ne towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso hof'iko hof'ikoe wonyoso s'mo'mjo sohwoe yakolo'nnyo somo kako ut'mahwosi kakoe anggo homo somo humayo'ne upemotawomontonoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo s'mo'mo kako wonyo humamojo sohwo kako olohonta wonyo m'kun'mposo somo humaho. Ose ul'imentisofoho.

S'meho wop'ingo t'ipemayo yahino neso olenoho.

²⁷ Oso hohosohonta hwe moya'mi pi'n'nggo engo nohumentan'ngkofi a'mu fisi nohumanto Jisas'mne'no johu ulonto ul'imento, Hnna'wohi kikimo kumanto amno kijapmmentisosi kako kikine'no s'monyo uyono.

²⁸ Ose ko ulahon+ngki Jisas ulimento, O'o, simonyo iyo yahino neso olenoho. Hwe moya'mi hofiko An+tuwe hungkunomo upa'ninyoso in+ngkafijo'manji hofiko simonyo nehopi uyantifeho.

Yo'mayo kengo a'amu miy+wo'n+ngki yohofoso uhwonano lontifi Jisasimo joho ut+mentohofoho.

(Mat+yu 12:38-42; Mak 8:11-13)

²⁹ Hwe moya'mi pi'n+ngo engoso Jisas+njopo uhu'mokontan+ngkofi Jisas kako olo hungkuno loso ulimento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku wopingo ku'maho. Hwap+ngoso sekwo ole nt+wo'nalokwofo, Kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso yohojo'no'manji nakwo nokohon+ngkuhwasi nakwo huno won-ayono. Kiko An+tuwe Hwomu Ne hwasoho. Ose ko nt+wo'n+ngkohofoso ngko oso hiso mut+hwamonnehono. O'o, Jouna hohonta humamojo sohwo uloho'mentiso hopaso oso'nohini woset+hwamonnoho.

³⁰ Hohonta yo'mayo Jounamo u'ma'mentiso somo a'amu Ninifoso uhwonontifi hofiko huno ole umento, An+tu Jounamo lonehwat+mentisofoho. Oso hopaso yo'mayo ngko A'amufe Hwomu sohwo'n+mo n+mante so'no olohonta a'amu humawo'n+ngkohofoso nohon+ngkujo'no hofiko huno ole uyono. An+tu ngkimo n+hwat+mentiso hwo'nyoho.

³¹ Hwangku a'amufe yahino wonyo somne'no An+tu kako yano ilofyo'ne sikuno somo i'mofapihwoso'no oso a'mu yofe engo hwaho mokosyohumayo'nesi kako hwaho mongkihnta'ni mokosyohumamojosi kako nol+kafihwosi sekwo olohonta humalofo sokumo ole selonefoho. Sekwo An+tummo min+ngkayoso peho'nekulo. Ose selonefoho. Hwap+ngoso hohonta hwe yofe engo'njo Soulomoun humamojo sohonta oso a'musi kako hwaho ikanoponta'angosi kako Soulomoun An+tuwe hungkuno wolont+hwano lonto kako s+mmmentisofoho. I oso'no olohonta hwe nom'ne Soulomoun+mo yakolo'nnyo sohwo sekwo'nji olopo ko humaso sohomo sekwo kakimo min+ngkowlakuyohoho.

³² An+tu kako a'amufe wonyo somjo tohinoso yano ilofyo'ne sikuno somo a'amu ango Ninifonta'angoso nol+kafikuiji sekwo olohonta humalofo sokumo ole sel+fitnnefoho. Sekwo sekwoe hon+ngkano wonyo somne'no simeho m+wolo'mokiyo'njo peho'no imentohofokulo. Ose sel+fitnnefoho. Hwap+ngoso a'amu Ninifoso hofiko oso hungkuno Jouna lijwao'mentiso somo upa'nontifi hofikoe hon+ngkano wonyo somne'no simeho iwolo'mokumentohofoho. I olo so'no olohonta hwe fihwo Jounamo yakolo'nnyo sohwo sekwo'njo olopo ko humasoso sekwo sekwoe hon+ngkano wonyomne'no simeho m+wolo'mokiyofoho.

Pomponahopo humayo'ne hungkunofoho.

(Mat+yu 5:15; 6:22-23)

³³ A'amu fihwa sikiloho mongkujontifi hiyasamo u, ahwonte enjwa'mo mohonasiyo'njo hwasoho. O'o, hofiko ijempoho tojwa sopo ho'nasyontifeso a'amu ango homo somo nosyukuji pomponaho hiso uhwonantifeho.

³⁴ Sekwoe t+moso sekwoe huyo'mangofe pomponaho pa'nyofoho. T+mo anga'nohino'manji sekwo pomponahopo humalofo. T+mo pi'n+ngo'manji s+kwomjoho'mo humalofo.

³⁵ Oseso sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Sekwo pomponahopo humalofo soku yahino pi'n+ngo pi'n+ngo mafikuiji apa'no s+kwomjoho'mo fosyohumafikutoho.

³⁶ Sekwoe simeho mo'mo s+kwomjoho ane hwas+manji pomponaho'nohinopo'manji sekwoe simo'mangoso nom'ne a'amu somo pomponaho hopaso uloho'montonoho. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kako a'amu Falisi sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwayo sohwanjimo yoka hungkuno ul+mentisofoho.

(Mat+yu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

³⁷ Jisas kako oso hungkuno ulikwato lohofahon+ngki a'amu Falisi fihwo kako kako'nji wopayo wonaho lonto Jisas+mo joho lut+ma'mentisofoho. Oseso Jisas kako oso hwe huhwo sohwoe angomo noswonto wosopayo n+wo'n+ngkohoho sopo humamentisofoho.

³⁸ Oso a'amu Falisi huhwo sohwo kako Jisas aho mijo miyat+ku'nyo'njo yonto wosopayo nyo'ne humahon+ngki uhwononto yomo yonto huno pi'n+ngo engo syaf+hu'mentisofoho.

³⁹ Jisas oso hwe huhwo sohwoe hunomo huno uyahon+ngki ole ul+mento, Sekwo a'amu Falisi sohwaso sekwoe noswanyo yo'mayo somo ko yajjwontifeso sekwoe humayoso kiho'njo hwasoho. Yo'mayo uhwonontifeso hi semo'n+wo'n+ngkohoho. Oso'nji simeho mo'mo yo'mayo hon+ngkano wonyo nom'ne wo'nnyo hwasoho.

⁴⁰ Sekwo huno ane hwasoho. Sekwo mijo yatiku'nyo'ne'nohini syofisyalokwofo. Anitu kaho sekwoe paho hohnta'nnohini mtimokumentiso'maho. O'o, kako sekwoe simeho mo'mo sekwoe huno so'nji mtimokumentisofoho.

⁴¹ Sekwo sekwoe yomayo so'no aho yokumpohn'nyo kesyohumafikutoho. O'o, sekwo a'amu umofonyo iwo'n'ngkohoho samo yo'mayoso uyikujono sekwoe simeho mo'mo kiho ane umon'ntontonoho. Ose ifijo'manji a'amu uhwonifijoso hofiko sekwoe simeho mo'mo kiho ane so'no huno uyimontonoho.

⁴² Sekwo a'amu Falisi sohwasi sekwo tohino tipemapitne so'no ngko hitoho ntokwoho. Sekwo hamniyoho wosopayo yomayo mawo'n'ngkohofoso sekwo hotitofontifi aho hufa'u hopi'nono imo'n'ngkahon'ngki anga'no Anitumne'no ko ho'nosyantifeso sekwo hon'ngkano ito'nohino somne'no huno mosyafisiyo'njo yontifeso Anitumne'no masemo'nyo'njo hwasoho. U, sekwo sekwoe yomayo wopingo fehohnjoso Anitumne'no ho'nasyiwo'n'ngkohofoso wopingofoho. I oso'no oso hungkuno selohe samo min'ngkayo'manji yahinoso wopingo'maho.

⁴³ Sekwo a'amu Falisi sohwasi sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Sekwo huno ole seinyo hwasoho. A'amu tajo angomo humawo'n'ngkohoho sofe simanopo hwe engo sohwoe ephumayo wopingo sopo wohumentanoho semo'nnyo hwasoho. Sekwo hwe moya'mi uhu'mokiyo sopo nje hwe engofo selontife'no ywo'n'ngkohofihwasoho.

⁴⁴ Sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Sekwo olo pa'nyo hwasoho. A'mopijohinomo'mo ho'nasyiwo'n'ngkohoho sopo iyo mowontimofasiyo sopa'nyo hwasoho. Tojwa lopo wopingo sopo a'amu hano emoyontifi whaho ajwomo'mo pisakino'njo wojo so'no huno wuyofoho. Sekwo oso pa'nyo hwasoho.

⁴⁵ Jisas ose ulahon'ngki hwe fihwo kako hon'ngkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwo Jisasimo ulimeto, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, oso hungkuno tango'njo Falisi sohwo ulohinoso nakwo huhwo na'nnonjimo nelalokuno.

⁴⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ulimeto, Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohoho huhwo sohwasi sekwo huhwaso Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyimno. A'amu sekwoe hon'ngkano hungkunomo ito'no in'ngkayo'ne syoho mikunimposo uyiwon'ngkohofihwasoho. Sekwo a'amufe hohujopo tango mikunimposo kisasyohon'ngkofi hofiko mokoho'nyo'ne syoho yokumpohn'nyo ywo'n'ngkohofofoho. I oso'no sekwo hofikimo ufo'mayo'ne sekwoe ajo'miyopo tango mokihn'nasewoso hwasoho.

⁴⁷ Sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Seyakwosa hohonta humamotofohwa hofiko a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofohwamo fonjahumentohofofoho. A'amumo fonjahumentohofohwamo sohwafe pijohino sopo sekwo wokosuyo yomayoso hulimotofihwasoho.

⁴⁸ Sekwo ose iwo'n'ngkohoho so'no ole itihwalokwofo. Neyakwosa hofiko a'amu huhwo sohwo fonjahumentohofohwamo yahinoso wopingofoho. Ose lontifi sekwo wokosuyo hulimotofihwasoho.

⁴⁹ Anitu kako huno hwap'ngonjo sohwo sekumne'no ole selalofi, Ngko a'amu fihwamo nje hungkuno uyahon'ngko lijwaofohwamo syoho'njo (*apousel*) sohwanji sekuyepono lihwatimeso sekwo a'amu fihwamo fonjasyikui nom'ni hwamo wonyo ulohofantifeho. Ose selalofoho.

⁵⁰ Oseso a'amu fihwamo Anitu kakoe hungkuno uyahon'ngki hungkuno hiso lijwaofohwamo syoho'njo sohwo fonjahumentohofoso Anitu nakwoe hwaho mtimokumentiso simo'mta'ango so'ntnne'no lohonta fonjahumomopmmalofohwamo so'ntnne tohinoso lohontajo hwe moya'mi humalofohwamo soku womantifeho.

⁵¹ Kein kako Apelimo fonjahumentiso somta'ni a'amu hofiko Sekolaiya sohmo Anitumne'no yomayo ho'nasyiwo'n'ngkohoho sopo oso ango Anitu humaho limotofohwamo sopo fonjahumentohofohwamo so'ntnne tohinoso a'amu lohontajo humalofohwamo soku womantifeho.

⁵² Sekwo hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohoho sohwaso sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Sekwo Anituye hungkuno ne'njo samo min'ngkayo'njo yontifi hiyaso'mo ho'nahumentohofohwamo so'no a'amu nom'neso hungkuno homo samo un'ngkowano ko lahon'ngkofi sekwo hofikoe hon'ngkanomo pijumokosyohumawo'n'ngkohofihwasoho.

⁵³⁻⁵⁴ Jisas ose ulonto oso homo samo uliko'mahon'ngki oso a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko simano likumpentifi oso sikuno homo somta'ni impo'angomo womuhwojano lontifi hungkuno mtitofahumentohofofoho. Oso hiso'no nakwo jisasiye hunomo yamofohwamo uyanohwamo

lontifi hwasyo hungkuno wonalono lontifi hofiko yo'mayo so'no Jisasimo ulohonwo'nimentohofofoho.

12

Yo'mayo hiyaso'mo mokosyohumawo'n'ingkuhwone hwasyo yahino somne'no i'waho ito'no fiyimno.

(Mat'yu 10:26-27)

¹ Hwe moya'mi ni'hu'no pi'n'ingo engo uhu'mokumentohofoso hofiko ito'no humamentohofomaho. O'o, hofiko nom'ne a'amu sofe sifemo hwotoho wosolongkufinantifi imentohofofoho. Oso hohosohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwaro ikinjamo lohofonto hofikimo s'imo'mo ole ul'imento, Sekwo a'amu Falisi sohware yahino somne'no i'waho ito'no fiyimno. Yahino hiso olenoho. Hofiko hofikoe yahino wonyo uti'hwanyopo m'mofape so'no hwasyo hungkuno sel'wo'n'ingkohofihwafoho. Oso yahino so'no selalokweno.

² Yo'mayo hiyaso'mo wojoso hwangku uti'hwanyopo u'mofapmmononoho. Yo'mayo sekwo hiyaso mokosyohumawo'n'ingkohofoho hungkuno hiyaso'mo lontifeso yahino wonyo hiyaso'mo yontifi tifi no'mo uti'hwanyopo i'mofapihwoso'no a'amu t'imo uhwanantifeho.

³ Oseso yo'mayo hungkuno sekwo sikwo'mjoho'mo lontifeso hwangku mofehi'nyo'nji woho'nimontonoho. Yo'mayo hungkuno sekwo hiyaso'mo hofiyoka lontifeso hwangku uti'hwanyopo mango engo'nji wamjilim'wantifeho.

Yo'mayo so'no iyoho sen'ingkuhwaloho. An'itumne'nohini iyoho wasenono.

(Mat'yu 10:28-31)

⁴ Ose ulonto ole ul'imento, U, nje a'amu soku, sekwo upa'nimno. Sekwo a'amu poyo semokiyo somne'no sekwo iyoho sen'ingkuhwaloho. O'o, hofiko sekwoe a'apaho poyo semokukui osopo pipi selohopitnehoho. O'o, awonoho.

⁵ I olo humne'no sekwo iyoho senyo'ne'no waselimonne'no yohono. Anitu kako sekwoe a'apaho poyo semokuhwosi sekwoe huyo'mangoso ni'hu'nahone tikanamo uhwayiyo'ne yokumpohn'nyo hi'njo hweho. Osohumne'nohini iyoho wasenono.

⁶ Sekwo huno seyohoho. Yihufu ni'hu'no we'e popijamo pa'nyoso a'amu yihufu hiso aho fehohnjo hopi'nonohino somo touya hufa'u somne'no mpe yi'wo'n'ingkohofofoho. I oso'no oso yihufu ni'hu'no we'e somne'no Anitu kako in'ingo mamof'wo'n'ingkiyohoho.

⁷ Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso huno'njo hweho. Kako jije mnokinomjo mijiyo kenga'no kenga'nohinoso Anitu kako atofu nto limentisofoho. Oseso sekwo a'amu poyo semokiyo sohwanne'no iyoho sen'ingkuhwaloho. O'o, oso yihufu ni'hu'no we'e Anitu in'ingo mamofe'njo hofiyu mokosyohumawo'n'ingkiyo somo sekwo yakolo'nyo kuyoho.

Jisasimne'no yokumpohn'nyo lohoho'ne hungkunofoho.

(Mat'yu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Olo so'no waselimonne'no yohono. A'amu fihwo kako a'amufe t'imo ngkine'no hungkuno lijwaofoso sohwo oso humne'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni a'amu ahwomomjo sofe t'imo hungkuno wolijwao'monnoho.

⁹ I oso'no a'amu fihwo kako a'amufe t'imo ngkine'no hohujo ikinjanimofoso sohwo oso humne'no ngko huhwo'ni a'amu ahwomomjo sofe t'imo hohujo ikinjim'onefoho.

¹⁰ I a'amu fihwo ngkine'no sitofu ntososo kako oso wonyo hiso'no Anitumo wae yafo'ne jomo ulososo Anitu kako wae weeo'montonoho. I oso'no a'amu Anituye Towahuno Wop'ngo sohume'no sitofu ulososo oso wonyo hiso Anitu kako wae meefonehoho. O'o, wonyo hiso ne'no wawo'montonoho.

¹¹ A'amu hofiko tajo ango we'e so'mo a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji a'amu yofe engo'njo sofe t'imo ipesemotasokujono sekwo iyoho sen'ingkuhwaloho. Huno ole syafisyikutoho. Hofiko hungkuno nalohon'ngkujo'no nakwo peho hungkuno ulantanto. Ose syafisyikutoho.

¹² O'o, olo hoholohonta Anituye Towahuno Wop'ngo kako yo'mayo hungkuno sekwo ujo'ne so'no waselimononoho.

A'amu hamniyoho engo'njo yo'mayo ho'yango yokumpohn'nyo aho kemokosyohumawo'n'ingkiyo sohwo pahnnimo hungkunofoho.

¹³ Hwe moya'mi pi'n'ingo engo nohumentan'ingko fi hwe anga'nohino sohwo Jisasimo ole ul'imento, Nje Lontihwayo sohwo, nje mpohwo poyo pe'n'ingkahon'ngki nje tatohwo kako ho'yango hopi'nonohinoso ma'mentisofoho. Oseso olo hilo so'no kiko nje tatohumo uso. Ho'yango hiso yano ilofihwosi fehohnjo ngkimo wontapono. Ose lon'hwajohoho uso.

¹⁴ Ose ulahon+ngki Jisas ulim ento, I pipilo. Sen+ngkwohwoe ho'yango yo'mayoso yano ilofone syohoso tihwo ntapmentisoto. Awonoho.

¹⁵ Ose ulonto a'amu hopi'nonohino somo ole ulim ento, Sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Nom'ne a'amufe yo'mayo somne'no hi semo'nyo so'no yahino so'no i'waho fiyimno. A'amu ho'yango pi'n+ngo engo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sohwo kako oso ho'yango somta'ni simeho wop+ngo neso mot+puhwonyo hweho.

¹⁶ Ose ulonto kako pahnn+mo hungkuno ole ulim ento, Hwe hamniyoho engo'njo fihwo kakoe wopasyoho somta'ni yo'mayo pi'n+ngo engo ma'mentisofoho.

¹⁷ Ose uhwononto oso hwe hamniyoho engo'njo sohwo hnn+mento, Ngko pipi imne-hono. Yo'mayo wosopayo ho'nasiyo'ne angoso hopo'maho.

¹⁸ Ose syafisyonto ole lim ento, U, ole uy+monnoho. Nje wosopayo ho'nasiyo'ne angoso we'eso wae yahm'mo nom'ne engo mikun+mposo wamol+mo. Ose mol+mo ngko wopayo yo'mayoso oso angoso songomo woho'nahumonnoho.

¹⁹ Ose i'me'no ngko nje huyo'mangomme'no ole wahnn+mo, Jije yo'mayo wop+ngoso pi'n+ngo weho. Soswo pi'n+ngo engoso kiyakolofihwoso'no ho'yango yo'mayoso ne'nohino wakuwent+mtefoho. Oseso syoho engo yohotoho. O'o, iyoho humahoji yo'mayo mijo wosopayo n+ngkohoji simeho wop+ngo'njo fisyohumaho.

²⁰ Ose ko hnn+ngkahon+ngki An+tu hwe huhwo sohomo ulim ento, Kiko huno ane hwosoho. Olo sikwo'miyo lomo kiko poyo wape'n+monnoho. Jije ho'yango engo ito'no esyohumahnoso tihwo woma'mteto.

²¹ Oso pahnn+mo hungkuno ulonto ole ulim ento, Oso pa'nyoso a'amu ho'yango yo'mayoso pi'n+ngo engo elofisosalofonjo sohwo kako An+tuwe t+mopo ne so'no umofonyo yone hweho. Oso'no sekwo huno ito'no fisyafihupmno.

*Yo'mayo yo'mayo so'no huno pi'n+ngo pi'n+ngo syafisiyo'ne hungkunofoho.
(Mat+yu 6:25-34)*

²² Ose ulonto Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ole ulim ento, Oso'no ole selalokweno. Sekwo sekwoe fisyohumayo so'no huno pi'n+ngo engo syafisy+kuji ole nol+kutoho. Nakwo peho wosopayo wonantanto. Sekwo sekwoe a'apahomme'no huno pi'n+ngo engo syafisy+kuji ole nol+kutoho. Ngko nje a'apahomo peho wekojisyahin+monnto. Ose syafisy+kutoho.

²³ Hwap+ngoso nakwo peho'ne humolawotowono. Wosopayo'netaho. Hwapife'netaho. O'o, oso'ne'maho.

²⁴ Sekwo y+hufe'ne fisyafihupmno. Hof+ko wopuyo hul+wo'n+ngkohofomaho. Hof+ko wopayo mehu'meesy+wo'n+ngkohofomaho. Hof+ko wopayo angoso yo'mayo ho'nasiyo'ne angoso hi'njo'maho. I oso'no An+tu kako hofi+kimo wosopayo yo'mayoso uy+wo'n+ngkohoho. Sekwo hwe moya'mi soku An+tu kako sekumo sehononteso sekwo y+hufe somo yakolo'nnyo kuyoho.

²⁵ Hwe fihwo sekumta'ni kako huno pi'n+ngo pi'n+ngo syafisy+hwosi nje soswo sawemo umokin+mne'no yohono lososo ne umo'n+montolo. Awonoho.

²⁶ I sekwo oso we'e hiso ifitneso hopoenohini mmo'nyohwas+manji sekwo nom'ne yo'mayo pi'n+ngo engo somne'no huno pi'n+ngo pi'n+ngo peho'ne syofisyalokwofo.

²⁷ Sekwo wokoso foho so'no huno fisyafihupmno. Hof+ko yo'mayo syoho anefoho. Hof+ko he yo'mayoso mojiyof+wo'n+ngkiyohoho. I oso'no ole wasel+monne'no yohono. Hohonta hwe engo Soulomoun hamniyoho hwap+ngo'njo sohwo kako kakoe hwapife wonyoangkafo yo'mayo wokoso na'nohino so'nji inonteso kako olo wokoso foho we'e somo muyakolofoneho.

²⁸ Ou oso wokoso foho sikuno fihumo syohopo lohofososo mo'n+ngkanta a'amu nolofekuji tohomo wolofefantifeho. I oso'no oso wokoso foho An+tu wonyoangkafo mt+imokuwo'n+ngkiso somo uhwonontaneso wop+ngofoho l+wo'n+ngkuhwono. Oseso sekwo soku wokoso fofomo yakolo'nnyo hokumo An+tu kako hofiyo wosemokosyohumamontonoho. Sekwo An+tum simeho hi'ntnnono we'e'nohinoso peho'no uyalokwofo.

²⁹ Oseso sekwo wopayo yo'mayo mijo so'no peho wonantane'nunto Ose syafisy+kutoho. Huno pi'n+ngo pi'n+ngo seyo'eno.

³⁰ A'amu olo hwaho lopo An+tum min+ngkayo'njo hofi+ko yo'mayo yo'mayo mayo'ne huno pi'n+ngo pi'n+ngo syafisy+wo'n+ngkohoho. I oso'no sen+ngkwohwo An+tu sohwo kako yo'mayo so'no sekwo umofonyo yahon+ngkohofoso kako huno nto uyohoho. Kako wop+ngo wosemokosyohumamontonoho.

³¹ Oseso simo'mo sekwo An+tum enjwa'mo humayo'ne hi semo'n+ngkuhwoso'no An+tu kako yo'mayo yo'mayo umofonyo ifijososejapmmontonoho.

*Ahwomomjo ho'yango wojo so'ne hungkunofoho.
(Mat+yu 6:19-21)*

³² Nje yahu mehomi soku sekwo yo'mayo so'no iyoho sen'ingkuhwoloho. An'itu kako kakimo enjwa'mo humayo'ne mesehumajiyo'neso hungkuno nto mtito'mentisofoho. An'itu kako sekumo semokosyohumayo so'no simeho wop'ngo umo'nalofoho.

³³ Sekwoe ho'yango yo'mayoso a'amu mpe waselohopife. Sekwo oso hamniyoho hiso a'amu umofonyo iyo somo uy'imno. Ose ifijo so'no sekwoe ho'yango neso ahwomomo weho. Ahwomomjo ho'yango wonyo mmo'nonehoho. Oso'no sekwoe ho'yango engo ahwomomo fohu'meehumno. Oso hopo sponjo ho'yangoso mpo'naofe'nefoho. A'amu ho'yango hufo iyoso aneponoho. Namu, mote, yo'mayoso ho'yangomo wonyo mmokonehoho.

³⁴ Ango jije ho'yango yo'mayo wop'ngo wojo sopo jije simeho hi oso hopo weho.

Hwe engo sohumne'no ito'no esyohumayo'ne hungkunofoho.

³⁵ Sekwo sekwoe he ito'no yof'ikuji sikiloho mongkuj'ikuji ito'no fesyohumamno.

³⁶ Ose ifijo'manji sekwo olo pa'nyo wohontohumant'ifeho. A'amufe hwe engo sohwo kako ape mayo'ne wopayo iloho engo somta'ni asomo poso sohonta kako hoku'yopo hwan'ngo fonj'hwoso'no syoho ulohofiyi sohwa hano komo'no wohwosamp'it'mant'ifeho.

³⁷ Oso syoho ulohofiyi huhwo sohwa hof'iko saho mofosyawoso uyant'ifeho. O'o, hof'iko hof'ikoe hwe engo sohumne'no yo'mayo ito'no esyohumentan'ingkuji hwe engo sohwo poso sohonta hof'iko simonyo engo uyant'ifeho. Hungkuno nehopi wasel'monne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako uhwonososo yo'mayo ito'no esyohumayo somo uhwon'ingkuhwosi kako huhwo kakoe syoho ulohofiyi sohwo wopayo n'wo'n'ingkohoho ephumayo sopo uhmaj'hwosi kako wopayo uy'montonoho.

³⁸ I kako s'kwo'miyo kuntoliyopo poso'manji u kako y'hufo yoka s'mo'mjo ho'n'wo'n'ingkiso so'nji poso'manji kako kakoe syoho ulohofiyi sohwo umokosyohumayo hof'iko saho mofosyowentan'ingkuji uhwon'ingkuhwoso'no hof'iko simonyo uyant'ifeho.

³⁹ Hwe engo sohwo kako asomo pe-e'ne mofehi'nyo s'mo'me so'no huno ito'no seyoso'manji sekwo hopi'nonohino soku ito'no wesyohumentan'ifeho. U, oso hopaso hwe engo mokosyohumayo sohwo kako nom'ne a'amu kakoe ango hopo sopo nta'ni yo'mayo hufo woma'mo lonteso'no s'kuno huno uyontentesi kakwo'yohwo oso s'kuno somne'no hontohumentan'ingkuhwosi a'amu hufo imojo sohwo kako yo'mayoso momahwonesohilo.

⁴⁰ Oseso sekwo soku s'kuno engolopohamo ito'no fesyohumantokuno. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni s'kuno sekwo huno mosyof'isyomokosyohumentan'ingkuji asomo wapmmonoho. Ose ul'mentisofoho.

Syoho ulohofiyi wop'ngo sohwo'nji wonyo sohwo'njiye pahnn'imo hungkunofoho.

(Mat'yu 24:45-51)

⁴¹ Pita ose upa'nonto Jisas'imo ul'imento, Hwe engofo, oso pahnn'imo hungkuno nalohinoso nakumnohini lonalohino. Hwe moya'mi hopi'nonohino'nyumo lonalohino.

⁴²⁻⁴³ Ose ulohon'ingkahon'ingki Jisas kako nom'ne pahnn'imo hungkuno ole ul'imento, Hungkuno selalokwe loso olo humnefoho. A'amu fihwo huno wop'ngo'njo sohwo kakoe hwe engo sohwo osohumo nom'ne syoho ulohofiyi sohwo umokosyohumayo syohoso uyahon'ingkuhwosi syoho hiso ito'no inyo sohumne'no selalokweno. Oso hwe engo huhwo sohwo kako asomo p'hwosi uhwonososo kakoe syoho ulohofiyi sohwo mokosyohumayo syoho'njo sohwo wosopayo uyontan'ingkuhwosi uhwon'ingkuhwoso'no oso syoho ulohofiyi sohwo simonyo uy'montonoho.

⁴⁴ Ngko hungkuno nehopi wasel'monne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe yo'mayo hopi'nonohinoso oso syoho ulohofiyi huhwo sohwo enjwa'mo woho'nahumontonoho.

⁴⁵ I oso'no oso syoho ulohofiyi huhwo sohwo kako huno ole wosyaf'ihu'montonoho. Nje hwe engo sohwo kako asomo komo'no maponehoho. Ose syaf'isy'hwosi'manji kako nom'ne syoho ulohofiyi hwe moya'mi sofanjimo ikujoho fonjomasoso kako yo'mayo wosopayo toho'nohini n'ingkuhwosi kako mijo yokumpohn'nyo n'ingkuhwosi wonilohofao'montonoho.

⁴⁶ Syoho ulohofiyi sohwo ose yoso'manji kakoe hwe engo sohwo s'kuno fihumo syoho ulohofiyi sohwo kako huno mosyof'isiyo'njo yo'mayo ito'no mesyohontohumentan'ingkuhwosi asomo wapmmontonoho. Oso hwe engo sohwo kako syoho ulohofiyi huhwo sohwo tohino engo uy'hwosi a'amu kakoe hungkunomo haloho maposo'njo sopo uhumat'it'montonoho.

⁴⁷ Syoho ulohofiyi sohwo kakoe hwe engo yo'mayo syoho yone'ento ulisoso kako huno ko uyahon'ingkuhwosi hungkuno homo somo min'ingkayo'njo yo'mayoso ito'no mesyohumayo'njo oso hwe huhwo sohwo tohino engo woma'montonoho.

⁴⁸ Syoho ulohofiyi nom'nehwo kakwo'yohwo sohwoe huno somo huno muyo'njo so'no kako yahino wonyo ko ihwosi kakune'no huno mosyafisiyo'njo yososo kakwo'yohwo sohwo tohino we'e'nohini uyonefoho. Anituye syoho ulohofiyi fisomo yo'mayo wop'ngo pi'n'ngo engo u'mante so'no kako Anitumne'no syoho pi'n'ngo engo uyono. A'amu yo'mayo yo'mayo pi'n'ngo engo mokosyohumunyo sohwo Anitu kako osohumo nom'ne a'amumo ufo'mayo'ne yo'mayo so'no jomo ulimontonoho.

Jisas kako nakwoe hwahopo pmmentiso so'no a'amu wohotitofantifeho.

(Matiyu 10:34-36)

⁴⁹ Ngko olo hwaho lopo ahwomo mta'ango toho womotapmmo lonji pm'mentohe hwo'nyoho. Oso toho hiso olohonta sijontentesi wop'ngonehohilo.

⁵⁰ Oso toho hiso mosijontan'ngkuhwoso sohonta ngko tohino engo woma'monnoho. Oso tohino engo mayo hoso'no nje hi tango mjon+mopihwosi oso tohino moi'wo umo'nosojwao'montonoho.

⁵¹ Ole losyonifisyant'kwofu. Olo hwaho lophonjo ikujoho yo'mayo yahinoso moi'wo esojwaofu'ne pmmentiso hweho. Ngkine'no ose losyonifisyant'kwofu. O'o, sekwo upa'n'imno. Ngko a'amu hotitofu'ne pmmentohe hwo'nyoho.

⁵² Olohontajo'nji hwangu nom'ne'ntnne'no hofiko'montohwa a'amu aho fehohnjo hopi'nonohinoso nohotitofahon'ngkuji a'amu hufa'uso siko a'amu hufa'u shune sohwafe mangohwa umo'nanjyoho. I a'amu hufa'u siko ngkimo nn'ngkapohosiso'no oso a'amu hufa'u shune sohwa sikoe mangohwa umo'nantifeho.

⁵³ I kan'ngkwohwo kako ngkimo nn'ngkapihwoso'no kakoe hwomu ngkine'no ngkilaho walimontonoho. I mu fisi kako ngkimo nn'ngkapihwoso'no kona'wohi ngkilaho wantimontonoho. U, a'mu fisi kako ngkimo nn'ngkapihwoso'no kakoe hwomufe ape mangohwo umo'nimontonoho. Oso hopaso a'amu pi'n'ngoso hofiko wohotitofantifeho. Ose ulimentisofoho.

Yo'mayo imo'nalokuso so'no huno tipemayo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 16:2-3; Mak 8:11-13)

⁵⁴ Olo hungkuno hilo so'nji a'amu homo somo ulimmento, Sekwo mofehi'nyo ikwo'mokuwo'n'ngkiso sohohnta'ni himo uhwon'ngkuji ole wolantifeho. Ifoyo wahu'montonoho. Ose likuji ou, nehopi wahu'montonoho.

⁵⁵ U, sekwo ifoyo yokumpohn'nyo mongkihnta'ni sopahon'ngkuhwosi uhwon'ngkuji ole wolantifeho. Mofehi'nyo yokumpohn'nyo walimontonoho. Ose likuji ou, nehopi walimontonoho.

⁵⁶ Sekwo yo'mayo hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji uhwonantifi sekwo huno ito'no syafisiwo'n'ngkohoho kuyoho. I oso'no yo'mayo olohonta imo'nalokuso somo ko uhwonantifi sekwo sekwoe yahino wonyo somne'no tohino mayoso'no huno maseyo'njo i'waho ito'no miyalokuyohoho. Hwap'ngoso peho'neto. Sekwo mango'nohino kuyoho.

A'amu fihwo kako kikimne'no simeho tohino umnososo'no kiko komo'no simeho wop'ngo hnmokinjo.

(Matiyu 5:25-26)

⁵⁷ Sekwo huno wop'ngo syafisy'kuji yahino ito'nohino somne'no yano milofahinyoso peho'neto.

⁵⁸ Hwe fihwo kako kikimo impo'angomo wolintofakohumo lihwosi ipekumotawahon'ngkuhwosi hon'ngkanopo humahosi osopo siko'nohini hungkuno ito'no filinyo. Majo'manji hwe engo hungkuno ito'no mihwajiyo syoho'njo sohwo kako impo'angomo womekuhumatimontonoho.

⁵⁹ Ose yoso'manji kiko impo'angoso kunto'no uliko'ma'mne hwosi'maho. O'o, simo'mo kiko jije yahino somne'no yo'mayo hamniyohoso woho'nahumonnoho. Ose ulimentisofoho.

13

A'amu soku sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no simeho m'wolo'mokiyo'manji sekwo tikanomo ufitne kuyoho.

¹ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo hofiko nohumantifi Jisasi mo ulimmentohofi, A'amu Ngkalilinta'ango fehohnjoso hofiko Anituye tajo angoo engo Jerusalem sopo nohumantifi hofiko Anitumne'no yahu fonjokisyosyontan'ngkofi hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako kakoe a'amu itokuso'njo sohwo m'lhwojahon'ngki hofiko a'amu Ngkalilinta'ango somo fonjahumentohofoho.

² Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimmento, Ose ntohoho so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Oso a'amu Ngkalilinjo hiso hofikoe hon'ngkano wonyoso

nom'ne a'amu Ngkalilinta'ango somo yakolo'nnyo so'no oso tango m+kun+mposo t+pema'mentohofofoho. Ose losyof+syalokwofo.

³ O'o, sekwo ose syaf+syikutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohini wasel+monne'no yohono. Sekwo hopi'nono sekwoe yahino wonyo some'no hohujo mikinjaopijomanji sekwo hopi'nono oso tango hopaso not+pemapitne kuyoho.

⁴ I oso ang'o Silouam sopo a'amu aho hufa'u sife fehohnjo hopi'nono nom'ne sife mta'ni hufa'u s+hune nohumentan+ngkofi ang'o yokintahoponjo sawemo engo sohwo p+wasyonto a'amu homo somo kilopo'mentisofoho. Oso hwe moya'mi hof'o sofe yahino wonyoso Jelusalemjo a'amu somo yakolo'nnyo so'no huno losyof+syalokwofo.

⁵ O'o, oso'ne'maho. Hungkuno nehopi'nohini wasel+monne'no yohono. Sekwo hopi'nono sekwoe yahino wonyo some'no hohujo ikinjaof+kuj'i An+tumne simeho m+wolo'mo kiyomanji sekwo hopi'nono oso tango hiso pa'nyoso not+pemapitne kuyoho.

Iyo ipisayo ito'no minto'n'wo'n'ngkiso so'no pahnnimo hungkunofoho.

⁶ Jisas kako pahnnimo hungkuno ole ul+mento, Hwe fi'ho kakoe impojohopo iyo ikwongo hul+mentiso so'no kako ikwonjajo ne into'nyo so'no wonyopi uhwonmahoso imojofoho.

⁷ Oseso kako syoho mokosyohumayo sohomo ul+mento, K+ko upa'nyo. Soswo hufa'u s+hune ngko oso ikwonjajo hiso womj+monji potnneso huno uhwonap+wo'n'ngkohefoho. Oseso oso iyo huhwo sohwo olohonta k+ko m+ng'o filofeefo. Kako hwahomjo af'o siki mayoso wop+ng'o'maho.

⁸ Ose ulahon+ngki syoho mokosyohumayo sohwo ul+mento, Hwe engofo, olo iyo huhwo lohwo sohwo olo soswo lohomo walohofono. Hwangku ngko kakoe pmpongomo mno ij+i'mo yahwoyoho ko'meehm'me'no ne ito'no unto'n'montol+keno.

⁹ Nom'ne soswomo ne minto'n'ngkuhwo wop+ng'ofoho. Awo'manji ngko wolofee'monnoho. Jisas kako oso pahnnimo hungkunoso ul+mentisofoho.

Sikuno iyoho humayo fisomo Jisas kako a'mu fisimo wop+ng'o umokumentisofoho.

¹⁰ Sikuno iyoho humayo fisomo Jisas kako tajo ang'o we'e somo hwe moya'mimo An+tu'ye hungkuno lut+hwamentisofoho.

¹¹ Oso tajo ang'o homo somo a'mu fisi towahun'o wonyo ehuhnnamo'nnyosi kako mnokino'nji ne'no nohumentan+ngki soswo aho hufa'u sife fehohnjo hopi'nono nom'ne sife mta'ni hufa'u s+hune uyakolo'mentiso so'no kakoe hohujoso fahulo'mojiyoho. Oseso kako ito'no l+kofohumayoso miyommojofoho.

¹² Jisas kako a'mu hisimo uhwononto joho lut+manto ul+mento, A'mu losiyo ngko j+i'e mnokino engo kiwo'n'ngkiso somta'ni nto is+hutofokumahono.

¹³ Ose ulonto Jisas kako a'mu hisimo aho kisuhumentisoso a'mu hisiye hohujo fahulo'nnyoso n+hu'no komo'no ito'no mulohokumentisofoho. Jisas kako a'mu simo wop+ng'o ose umokahon+ngki a'mu hisi kako An+tu'ye yof'e ho'noma'mentisofoho.

¹⁴ Oso sikuno iyoho humayo homo somo Jisas kako a'mu simo wop+ng'o imokumentiso so'no hwe eng'o oso tajo ang'o we'e somo mokosyohumayo sohwo kako simeho tohino umn+ngkahon+ngki a'amu pi'n'ng'o eng'o somo ul+mento, Sikuno aho fehohnjo hopi'nono aho nom'ne mta'ni anga'nohino somo yo'mayo syoho iyo'ne s+kunofoho. Sekwo soku a'amu sohwo wop+ng'o wonamokife l+kuj+i'manji sekwo soku sikuno syoho iyo somo hm'mofapmno. Sekwoe a'apaho wop+ng'o semokiy'o'ne sikuno iyoho humayo losomo nop+kutoho.

¹⁵ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Sekwo mango'nohino l'wo'n'ngkohof'o kuyoho. Sikuno iyoho humayo homo somo sekwo sekwoe yahu somo hof+koe ang'o somta'ni mawent+fi mijomne'no ipemotap+wo'n'ngkohof'o kuyoho.

¹⁶ Oseso ngko olo Ap+lohama'ye imu simo Seten+ye towahunoso kakimo ne'no ehuhnafontan+ngki soswo aho hufa'u sife fehohnjo hopi'nono nom'ne sife mta'ni hufa'u s+hune uyakolo'nnyo simo olo sikuno iyoho humayo lomo wop+ng'o umokoheso wonyotaho.

¹⁷ Jisas ose ulahon+ngki Jisasi'ye mango sohwa upa'nont+fi won+mango eng'o un+mentisofoho. I hwe moya'mi pi'n'ng'oso hof+k'o yo'mayo yo'mayo wonyoangkaf'o Jisas imentiso so'no s+mony'o imentohofofoho.

An+tum'o enjwa'mo humayo'ne pahnnimo hungkunoso hufa'yuyoho.

(Mat+yu 13:31-33; Mak 4:30-32)

¹⁸ Jisas kako pahnnimo hungkuno nom'ne ul+mento, An+tum'o enjwa'mo humayo yahinoso peho pa'nyoto. Ngko yamofoso pehomne'no eset+hwannehono.

¹⁹ Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe *masitet*. Kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'lo, nihu'no we'efoho. Hwe fihwo oso we'e hiso kakoe syohopo hulahan'ngki engo imo'nonto nom'ne iyo syoho sopenjo somo yakolonoho. Engo imo'n'ngkahan'ngki yihufoso nopont'fi kakoe pamo sopo hof'koe aifo syont'fi osopo kehumawo'n'ngkohofoho.

²⁰ Ose ulonto ole ul'mento, Pahnn'mo hungkuno nom'ne An'tumo enjwa'mo humayo yahino so'no ngko yamofoso pehomo eset'hwamnehono.

²¹ Oso hiso olo pa'nyofoho. A'mu fisi kako wosopayo *polowa*'nji oso wosopayo *polowa* homo somo engo imokiyo'ne hwamno pa'nyo kakoe yofe *yis*, oso'nji iwolo'mokososo oso *polowa* hiso engo umo'n'montonoho.

An'tumo u'mayo'ne hoku'yo we'e so'no pahnn'mo hungkunofoho.
(*Matiyu 7:13-14, 21-23*)

²² Jisas kako Jerusalemne was'monto imentisoso hon'ngkano mom'ngo somo ango pone njamol'imohnyo sopenjo a'amu somo kakoe hungkuno lut'hwamosimentisofoho.

²³ Oso hohosohonta hwe fihwo ul'mento, Hwe Engofo, A'amu An'tumo u'mayo'neso a'amu anga'no anga'no sifitnnetaho. Hopi'nono sifitnnetaho.

²⁴ Ose ulahan'ngkahan'ngki Jisas ul'mento, An'tumo u'mayo'ne hoku'yoso we'efoho. I sekwo oso hoku'yo we'e homo somo syuyo'ne syoho yokino fiyoho'n'imno. Hwap'ngo so'no yolohoso wasel'monne'no yohono. A'amu pi'n'ngo engoso hof'ko oso hoku'yo homo somo woswano lifijoso hof'ko yamofoko ko ifijoso hof'ko hopo'maho.

²⁵ Hwangku oso ango homo somjo kakwo'yohwo sohwo nol'kaf'hwosi hoku'yo we'e homo somo wop'jwahumontonoho. Nihu'nahone nto pijwasy'hwoso'no sekwo mempo hohnta'ni lohof'kuji hoku'yopo hwan'ngo fonj'kuji johole ul'fitnnefoho. Hwe Engofo, hoku'yo fonehwosampfo. Ose ul'fijoso kako ole wasel'montonoho. Sekwo nti'mta'ango kulo. Ngko sekumne'no huno maniyohoyohoho.

²⁶ Ose sel'hwoso'no sekwo ole ul'fitnnefoho. Nakwo k'iko'nji wopayo'nji mijo'nji n'ment'hwone lokono. K'iko nakwoe hon'ngkanopo lohofonji nakumo hungkuno lonet'hwamentohino lokono.

²⁷ Ose ulahan'ngkuji kako apa'no ole wasel'montonoho. Sekwo nti'mta'ango kulo. Ngko sekune'no huno maniyohoyohoho. Sekwo hon'ngkano wonyo y'wo'n'ngkohofokuyoho. Sekwo ngkimo i'waho ntohopmno. Sekwo mpan'imno.

²⁸ Ose sel'hwosi kako sekumo wae yasemof'hwoso'no sekwo mempo hohnta'ni humaf'kuji uhwon'fijoso a'amu An'tumo enjwa'mo humalofoso Ap'loham, Aisak, Jekoup sohwanji a'amu An'tuye hungkuno lut'hwamotofo sohwanjimo wosy'hwon'hwowant'feho. Sekwo ose uhwon'ngkuji sekwo hul'ngkwajingo ifaloho'n'ngkuji humotaho engo lifitnne kuyoho.

²⁹ Hwe moya'mi hof'ko mofehi'nyo si'mofapiso mta'ni sahopi'kuji mofehi'nyo n'ngku'n'wo'n'ngkiso mta'ni u'mofap'kuji a'amu yaposiyo yohosi yohohnta'ni i'mofap'kuji hof'ko An'tumo enjwa'mo nohumaf'kuji An'tuye angomo wosopayo n'fitnnefoho.

³⁰ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo somne'no sitofole ul'wo'n'ngkohofosohof'ko yofe engo womant'feho. I a'amu fehohnjo hof'koe yofe olopo ho'nomawo'n'ngkohofosohof'ko yofe engo ane pa'nyo wohumant'feho. Ose ul'mentisofoho.

Jisas kako ango Jerusalemne'no humotaho l'mentisofoho.
(*Matiyu 23:37-39*)

³¹ Oso hohosohonta a'amu Falisi fehohnjo sohwa hof'ko Jisas'mo u'mant'fi ul'imentohofi, K'iko olo ango lopo ul'iko'mahoji nom'ne angopono f'wano. Hwe yofe engo'njo Helout sohwo kako kikimo wofonjakohumonto yalofoho.

³² Ose ulahan'ngkofi Jisas ul'mento, Sekwo nukuji oso hwe wonyo sohwo, Helout, osohumo ngkine'no ole ul'imno. Olohontajo'nji mo'n'ngkajo'nji ngko a'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo wae yaohm'mo a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokumonnoho. No'no mo'n'ngka sikuno hufa'u si'hune sohonta ngko nje syohoso moi'wo wesojwao'monnoho.

³³ Oso'no olohontajo'nji mo'n'ngkajo'nji ne'no mo'n'ngkajo'nji nje syoho moi'wo i'mo ngko hano Jerusalemne'no wosy'i'mo'monnoho. Hwap'ngoso a'amumo An'tu hungkuno uyahan'ngki lut'hwawo sohawo ango nom'nepo fonjasy'wo'n'ngkohofopo'maho. O'lo, ango Jerusalemnolini fonjasy'wo'n'ngkohofoponoho.

³⁴ U, nje a'amu Jerusalem humamopmmotofo sokunonji olohonta humalofosokunonji sekwo a'amumo An'tu hungkuno uyahan'ngki sel'motofo sohawo fonjasyont'fi a'amu sekumo sefo'mayo'ne An'tu uhwoj'wo'n'ngkiso sohawo sojo'nji fonj'wo'n'ngkohofokuyoho. Sikuno pi'n'ngo engo somo ngko sekumo ole hopa

womasemoku'monji imalefoho. Yi'hufoso hofikoe polonyo somo mi'hu'mokont'ifi efemokosyawowo'n'ngkohofu hopaso ngko sekumo wosemokosyohumamonji ko imaleso sekwo nakwolaho limalofofoho.

³⁵ Sekwo upa'nimno. Sekwoe angu Jelusalem sopo Anitu kako nto uliko'ma'maho. Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo ngkimo manohonyo'njo ne'no yontan'ngkuji sikuno pi'n'ng woseyakolo'montonoho. Tifi no'mo sekwo nakwo oso a'amu Anitu uhwat'mentiso sohumne'no yofe woho'nomano lifijo sohonta sekwo ngkimo apa'no wonehonant'ifeho.

14

Jisas kako a'amu a'apaho engo kamkamnnyo sohumo wop'ingo umokumentisofoho.

¹⁻² Sikuno iyoho humayo fihwi Jisas kako hwe fihwoe angomo wopayo n'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu Falisi sohwafe hwe engo hweho. Oso hopo sopo hwe fihwo kako a'apaho engo kamkamnnyo sohwo Jisasimo mofonepo humunyo hweho. A'amu Falisi sohwa hofiko Jisas sohwo kako hwe a'apaho wonyo'njo sohumo pipi ulohofone kiyohoho lont'ifi humuhwontohumantohofofoho.

³ Jisas kako oso hwe mnokino'njo sohumo uhwononto kako a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohofu sohwanji a'amu Falisi sohwanjimo ul'imento, Nakwoe hon'ngkano hungkuno sikuno iyoho humayo somne'no nakwo a'amu mnokino'njo somo wop'ingo umokiyoso wop'ingotaho.

⁴ Ose ulahon'ngki hofiko mampi'nyo humamentohofofoho. Oseso Jisas kako oso hwe sohwoe ahomo nomanto wop'ingo umokonto, kakoe angu pone'no uhwat'mentisofoho.

⁵ Ose ulohofonto kako a'amu nom'ne sohwafo ul'imento, Sekwo sikuno iyoho humayo somo syoho miwo'n'ngkiyohofihwasilaho. I sekwoe hwomutaho yahu mutaho sikuno iyoho humayo somo miyo kilofawoso somo usi'mofawesoso sekwo komo'no ukuji utimant'ifitaho. Ou, utimant'ifeho.

⁶ Ose ulahon'ngki hofiko kakimo aku hungkuno mulimmentohofofoho.

A'amu hofikoe yofe monje yahino'ne hungkunofoho.

⁷ Jisas kako oso angu hopo sopo nohumanto uhwon'mentisoso a'amu fehohnjoso oso angu homo somo swont'ifi hofiko epohumayo wop'ingo'nohini so'no haf'hafe t'ipeehon'ngkofi uhwononto kako a'amu huhwo sohwa'ne'no pahnnimo hungkuno ole ul'imento,

⁸ A'amu fihwo kako ape ma'nyo sopenjo wopayo engo so'ne'ne kikine'no joho kilososo kiko nuhuji epohumayo wop'ingo sopo nohumayo'eno. Kiko epohumayo wop'ingopo humuso'manji angu kakwo'yohwo sohwo kako nom'ne a'amu jije yofe engo somo kiyakolo'nnyo sohumo joho uloso'manji jije yofe engoso monje weekohumontonoho.

⁹ Kiko jije yofe we'e'njo sohwoi kiko epohumayo wop'ingopo kaki'no humentan'ngkiji kohon'ngkuhwosi oso angu kakwo'yohwo sohwo kako ole wakilimontonoho. Kiko olo epohumayo wop'ingo loso olo a'amu lohomo uyo. Ose kilihwoso'no kiko wonimango engo kin'ngkuhwoso'no mom'nggo so'mjo epohumayo sopo wohumamontnnoho.

¹⁰ I hwe fihwo kako kikimo kakoe angomo wosopayo nyo'ne joho kilosomanji kiko noswohoji epohumayo ni'hu'no mom'nggo sopenjo sopo fosyohumaho. Kiko ose humuso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako kikimo nokohon'ngkuhwosi ole wakilimontonoho, Nje a'amuhwe, kiko olopo fisohumape. Ose kilihwoso'no oso angu homo somo joho a'amu wosopayo nont'ifijo a'amuso nokohon'ngkujo'no jije yofe engo umo'nimontonoho.

¹¹ A'amu kakoe yofe'nohini ho'noma'n'wo'nontoso sohumo Anitu kako monje weehumontonoho. I a'amu kakoe yofe somo monje yahin'ngkuhwoso sohumo Anitu kako wop'ingo wonyoangkafo ulohofihwosi kakoe yofeso woho'n'ima'montonoho.

A'amu jije angomo wopayo nyo'ne joho lutimayo yahino neso olenoho.

¹² Oseso Jisas kakimo wopayo nyo'ne joho lutima'mentiso sohumo ul'imento, Kiko a'amunne wosopayo iloho iyo sohonta jije a'amu so'ntnne, jije temtitofu so'ntnne, jije angoponjo a'amu hamniyoho engo'njo so'ntnne'no joho lutimahotoho. Kiko ose isoso nom'ne sikunomo jije wosopayo somne'no hofikoe angomne'no joho kilikuji hofiko aku wokijopant'ifeho.

¹³ O'o, kiko a'amunne'no wosopayo iloho yohojoso kiko a'amu yo'mayo umofonyo inyo so'nji a'amu a'apaho wonyo'njo so'nji sife kokato'nnyo so'nji a'amu t'impini'nyo so'njimo joho lutimahoji uyo.

¹⁴ Oso a'amu homo somo hofiko jije wosopayo somne'no aku kijapeso hopoenihini'maho. Oseso kiko simonyo uyimnonoho. Hwap'ingoso a'amu Anituye hungkunomo

in'ngkawentife pe'nimentohofoso likapijo sohonta Anitu kako kikimo jije yahino wop'ngo somne'no yo'mayo wop'ngoso nokijaponefoho.

Wopayo engo so'no pahnnimo hungkunofoho.
(Matyu 22:1-10)

¹⁵ Oso a'amu Jisas'i'njopo wopayo nontan'ngkofi hwe fihwo nohumanto Jisasiye hungkunomo upa'nonto ul'imento, A'amu Anitumo enjwa'mo humasoso kako Anitu'nji humayo so'no s'imonyo uyono.

¹⁶ Ose ulahon'ngki Jisas kako pahnnimo hungkuno ole ul'imento, Hwe fihwo kako wosopayo engo iloho umonto imentisofoho. Oseso oso s'ikuno wopayo iloho iyo'ne somo pe-e'ne kako a'amu pi'n'ngo engo somo joho lut'ima'mentisofoho.

¹⁷ Oso sikuno neso i'mofopahon'ngki kako kakoe syoho ulohofiyi sohumo lihwojahon'ngki kako a'amu s'imo'mo nto lut'ima'mentiso somo ole ul'imento, Sekwo oyon'mno. Wosopayoso ito'no nto esyohumantono.

¹⁸ Ose ko ulahon'ngki a'amu anga'no anga'nohinoso mape-e'ne hungkuno ul'imentohofoho. A'amu anga'no kako ole ul'imento, Ngko hwaho songo mpe nto imale hwo'nyoho. Ngko oso homo somo uhwonamne'no yohono. Kiko nje a'amu sohumo ole uso, Ngko mapmnehono. Ose ntohoho uso.

¹⁹ U, nom'nihwo ole ul'imento, Ngko mpulimokau yahu aho hufa'u hopi'nonohino nje hwaho ij'wolo'mokiyo'no mpo'maeso yamofo uloho'monne'no yohono. Oseso kiko nje a'amuhumo ole uso, Ngko mapmnehono. Ose ntohoho uso.

²⁰ Nom'nihwo ole ul'imento, ngko olohonta ape songo mahe sohwo'ni mapmnehono.

²¹ Ose ulahon'ngkofi a'amu syoho ulohofiyi sohwo kakoe hwe engo sohumo hungkuno mopanehwono ul'imentohofoho so'no ulahon'ngki hwe engo sohwo s'meho tohino umn'mentisofoho. S'meho tohino umn'ngkahon'ngki kako kakoe syoho ulohofiyi sohumo ul'imento, Kiko komo'no uhuji oso anga'no s'oponjo hon'ngkano engo s'oponjo so'nji hon'ngkano we'e we'e s'oponjo so'njimo nje wosopayo nyo'ne joho filut'maho. A'amu yo'mayo umofonyo inyo so'nji a'apaho wonyo'njo so'nji t'imp'i'nyo so'nji s'ife wonyo'njo so'njimo lut'mahoji nje anga lomo fipemotowape.

²² Ose ulahon'ngki syoho ulohofiyi sohwo a'amu homo somo ipemotaponto ul'imento, Hwe engofo, jije hungkunomo in'ngkawenji epohumayo fehohnjoso siki weho.

²³ Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ul'imento, Kiko hon'ngkano engo somo uhuji syohoponjo toku'mango somo ku'mokwakuji oso ponjo hwe moya'mi pi'n'ngo engo somo ut'mahoji fipemotowape. Ngko nje anga'no somo a'amu uhula'mopife nn'ngkohoho.

²⁴ Ngko kikimo wakil'imo, Oso a'amu ngko s'imo'mo joho lut'ima'maleso hof'ko nje wosopayoso ni'hu'no momapitnnehoho. Oso pahnnimo hungkunoso Jisas ul'imentisofoho.

A'amu fihwo kako Jisasi'mo un'ngkamo loso sohwo kako kaki'no huno ito'no ikwesya'fihu lohof'hwosi yo'mayo ni'hu'nahone ho'nasy'ihwosi Jisasi'mo un'ngkaweno.

(Mak 10:37-38)

²⁵ Hwe moya'mi pi'n'ngo engo hof'ko Jisasi'nji hano wentan'ngkofi Jisas kako ikinjamo lohofonto ul'imento,

²⁶ A'amu fihwo kako ngkimo wonn'ngkapmmo loso sohwo s'imo'mo kako huno ito'no uyono. Yo'mayo a'amumo kako s'meho uy'wo'n'ngkisoso kan'ngkwohwo kona'wohi kakoe ape kakoe mehomi kon'ngkwa'wehwo kaisi i, kakoe wop'ngo humayo hi oso homo somo kako s'meho uy'wo'n'ngkisoso s'meho ntap'wo'n'ngkiso somo yakolo'nnyo'manji kako nje inomokomoyo imo'nyoso hopo'maho.

²⁷ A'amu nje syoho somne'no yo'mayo tango ngkimo ni'mante hopaso u'mayo so'no wop'ngofoho loso sohwo kako nje inomokomoyo ne umo'n'ntontanoho. I tango hiso ngkilaho loso'manji kako ngkimo monn'ngkape'njo hweho. Oseso kaki'no kako huno ito'no ukwesya'fisyono.

²⁸ Sekwo olo pahnnimo hungkuno so'no f'isyaf'ihupmno. A'amu fihwo kako anga sawemo engo wamolimo loso sohwo kako kaki'no nofosyohumawosi oso anga huhwo sohune yo'mayo mpe iyo'ne hamniyoho so'no huno ito'no ukwesya'fihu'montanoho. Olo so'no wosya'fisyono, Nje hamniyoho olo anga lomne'no moi'wo esojwafo'neso hopol'keno. Awo'manji mamolomnehono.

²⁹ Kako oso hopa huno mosya'fisiyo'manji kako hwosaho nto wonjososo anga neso moi'wo momolosojwafo'e'njo'manji a'amu anga homo somo uhwon'ngkuji t'ikafo j'kuji sitofu ulant'ifeho.

³⁰ Ole wolant'ifeho. Oso hwe sohwo kako anga molomo'maso sohwo kako momolosojwamofe hweho.

³¹ I nom'ne pahnnimo hungkuno f'isyaf'ihupmno. Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako nom'ne hwe engo sohumo wofongki'naho lonto inyo sohwo kako

kaki'no huno ito'no ukwesiyafi'hu'montonoho. I nje a'amu itokuso'njo sohwa *ten tausen* (10,000) hwafoho. I nom'nihwo kakoeso *t+iventi tausen* (20,000) hwafoho. I oso'no nakwo hofi'ko'nji ikujoho fongki'n+ngkuhwasi nakwo hofi'kimo wae weefantant'ikeno. Hofi'ko nakumo wenaofant'ifet'ikeno.

³² Kako mango sohwa mo muyakolofone so'no syafisyihwosi kakoe mango sohwa ikanopo nohumentan'ngkuji a'amu simeho pompenge isy+mofone wol'hwat'montonoho.

³³ Oso hopaso a'amu fihwo kako ngkimo wakiningkamo ntoso sohwo kako kaki'no huno ito'no ukwesiyafisyono. Kako yo'mayo yo'mayo mokosyohumayoso Anituyefoho lihwosi kako Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo uy'montonoho. Kako nje inomokomo'nyo ne hweho.

A'amu fihwo kako Jisasimo uningkamo loso sohwo kako ajwopo ikinjaofososo kako olo sa pa'nyo umo'nimontonoho.

(*Mat'yu 5:13; Mak 9:50*)

³⁴ Nakwo wosopayo sa'nji n'wo'n+ngkuhwoneso wopingofoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'n+ngkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wopingo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho.

³⁵ Oso sa hiso nakwo syohopo ho'nosyasyoso hwaho afofo'njo umo'nimontolaho. O'o, sa hiso n'hu'nahone siki ho'naofi'wo'n+ngkuhwonefoho. A'amu fihwo nje hungkunomo haloho upa'nimo lihwosi'manji haloho'njo hwo'manji haloho upa'nono.

15

Yahu imo'naofo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(*Mat'yu 18:12-14*)

¹ A'amu mta'ni hamniyoho hu'memayo syoho'njo sohwanji a'amu honingkano wonyo'njo so'nji hofi'ko Jisasie hungkunomo upo'nano lont'ifi kakimo u'ma'mentohofofoho.

² A'amu Falisi sohwanji a'amu honingkano hungkuno lut'hwamotofo sohwanji ose uhwonont'ifi Jisasimo sitofo ul'imentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu honingkano wonyo imofi'wo'n+ngkohofoso so'nji majopohi'nonto wopayo n'wo'n+ngkiso hweho.

³ Jisas oso hiso'no huno uyahon'ngki olo pahnnimo hungkuno ul'imento,

⁴ K'iko yahu *sipsip wan hantilet* (100) mokosyohumunyo sohwo yahu kenga'no isipeeofihwoso'no kiko oso yahu *nainti-nain* (99) hiso hoja nontan'inkuji uli'ko'mahoji isipeeofoso sohune'no hafihafe wot'ipmmonnoho. Hafihafe ne'nohini t'ipehoji wot'ipema'monnoho.

⁵ Not'ipemahoji yahu hiso j'je sangopo sa'ni kitofohoji simonyo'nji hofiyo womotawom-onnoho.

⁶ K'iko j'je angopo i'mofahoji j'je a'amu so'nji j'je a'amu afaponjo so'ntnne'no joho lut'mahoji'no hofi'ko nuhu'mokukujo'no k'iko ole ul'montnnoho. Nakwo simonyo uyano. Nje yahu *sipsip* isopeeo'maso sohwo nto t'ipemahono. Ose ul'monnoho.

⁷ Jisas ose ulonto ole ul'imento, Oso hopaso a'amu *nainti-nain* (99) honingkano wopingo in'ngkuwo'n+ngkohofoso hofi'ko simeho m'wolo'mokiyo'njo humentan'ngkofi a'amu ahwomomjoso uhwonont'ifi simonyo miyofoho. I oso'no a'amu anga'no honingkano n'hu'no wonyo'njoso kako honingkano wonyo homo somo hohujo ikinjaofi'hwosi Anitumne'no simonyo mkun'imposo uyantifeho.

Hamniyoho impo'naofo'ne pahnnimo hungkunofoho.

⁸ A'mu fisi kako hamniyoho aho hufa'u hopi'nono mokosyohumunysi kako anga'nohino impo'naofososo kako sikiloho mongkuj'hwosi angomjo hintalinyo hulijusyihwosi t'imo ito'no fe'n'hwon'ngkuhwosi ne'no t'ipem'hwosi wot'ipema'montonoho.

⁹ Not'ipemahwosi kako kakoe a'amu so'nji ango hopo sponjo humawo'n+ngkohofoso so'njimo joho lut'mahwoso'no hofi'ko kakoe angopo i'mofap'kujo'no ole ul'montonoho. Nakwo simonyo uyano. Nje hamniyoho impo'nao'mayoso olohonta ngko t'ipemanji nje simeho wopingo n'imo'n+ngkohoho.

¹⁰ Oso pa'nyoso ngko hungkuno waselimonne'no yohono. A'amu fihwo honingkano wonyo'njo sohwo kako kakoe wonyo somne'no hohujo ikinjaofi'hwosi Anitumne'no simeho uyahon'ngkuhwosi a'amu ahwomomjoso hofi'ko simonyo engo uyantifeho.

Hwomu fihwo kako kan'ngkwohumo uli'ko'mayo so'no pahnnimo hungkunofoho.

¹¹ Jisas ose ulonto nom'ne pahnnimo hungkuno ul'imento, Hwe fihwo kako hwomu hufa'u'njo hweho.

¹² Aku'mu sohwo kan'ngkwohumo ul'mento, Mpohwo, yo'mayo ho'yangoso hamniyohoso t'fi no'mo ejapmmne'enji elofisasyiwo'n'ngkinoso njeso olohonta ntape. Ose ulahon'ngki kan'ngkwohwo eno ulonto kakoe hwomu hufa'u hwa'une ho'yangoso yano ulofiyonto aku'mu sohwo u'yimentisofoho.

¹³ Sikuno we'enehwo memjaofahon'ngki aku'mu sohwo kako hamniyoho yo'mayo ho'yangoso nom'ihu'mokonto kako ango ikano engo sopone'no umentisofoho. Oso hwo sopo nohumanto nom'ne a'amu'nji syohi'nyo yonto mijo yokumpohn'nyo nonilohofonto kako kakoe a'apahomne'no hamniyoho hopi'nonohinoso hu'meeo'mentisofoho.

¹⁴ Kakoe hamniyoho yo'mayoso nto hu'meeofahon'ngki oso ango hopo sopo mi-joho engo i'mofapmmmentisofoho. I'mofopahon'ngki kako hon'ngkan'mentisoso kakoe yo'mayoso huno hon'ngkan'mentisofoho.

¹⁵ Ose yonto kako hamniyoho syoho umo lonto t'pmmmentisoso syoho t'pema'mentisofoho. Oso hwaho hopo sopenjo hwe fihwoe yahu somo wosopayo uyo syohoso t'pema'mentisofoho.

¹⁶ Kakoe yahu sohwa oso jopahoso menontan'ngkofi uhwononto kako huno ole syafi'hu'mento, Ngko huhwo'ni woman'imo. Ose syofi'syahon'ngki a'amu kakimo mufo'ma'mentohofofoho.

¹⁷ Oso hohosohonta kako huno ito'no ikwesyafi'syonto kakoe hunoso ehohosi'syahon'ngki ole hnn'mento, Nje mpohwoe syoho ulohofiyi sohwa wosopayo engo nalokwofo. Ngko kakoe hwomu sohwo'ni olopo nohumanji mijoho we'e mope'nal'ikuyohono.

¹⁸ Ngkilaho. Ngko nol'ikahm'mo nje mpohwoepono asomo u'mo ole ul'imo, Mpohwo, ngko hon'ngkano wonyo imote so'no ngko An'tu'nji k'iko'njimo wonyo seloho'malefoho.

¹⁹ Oseso olohonta ngko hwe wop'ngo hwon'i'maho. K'iko ngkimo apa'no nje hwomufo nontohotoho. O'o, k'ikimo syoho kilohofiyi hwo'ni man'mokufo.

²⁰ Ose hnn'onto kako kan'ngkwohwoepono asomo umentisofoho.

Kan'ngkwohwo kakoe hwomu nopontan'ngki ikanopo nta'ni uhwon'ihwojawento kan'ngkwohwo kakine'no hitoho ul'omentisofoho. Oseso kako hano kunto kunto'no nowento kakoe hwomumo kapopotohumo lohofonto hinjoho hu'n'mentisofoho.

²¹ Ose ulohofahon'ngki hwomu sohwo ul'mento, Mpohwo, ngko hon'ngkano wonyo imentohe so'no ngko An'tu'nji k'iko'njimo wonyo seloho'malefoho. Oseso ngko hwomu wop'ngo hwon'i'maho. K'iko ngkimo apa'no nje hwomufo nontohotoho.

²² Ose ko ulahon'ngki kan'ngkwohwo kakoe syoho ulohofiyi sohwo ul'mento, Sekwo nowekuji manji'mofo sawemo wonyoangkafoso komo'no motap'ikui nje hwomumo ulohofano. Ajo'miyomjo wokoso wonyoangkafoso'nji ulohofano. S'ifikwongofosyo'nji ulohofano.

²³ Sekwo *mpul'mokau* yahu isi'ku'nnyo engoso fonjasy'ikui iloho en'ngkuhwasi s'imonyo uyano.

²⁴ Hwap'ngoso olo nje hwomu lohwo kako poyo nto pe'n'mentononji y'wo'n'ngkohe sohwo olohonta kako apa'no songo i'mofapohoho. Kako nto isi'peeo'maso sohwo ngko apa'no t'pemahono. Ose ulahon'ngki n'hu'nahone s'imonyo ema'mentohofofoho.

²⁵ Ose yontan'ngkofi hwomu tisi'maso sohwo kako syoho'mo humamentisofoho. Osopo nta'ni kako asomo noponto ango ne so'mo i'mofaponto upa'n'mentisoso ta'nji s'imonyo'nji ho'nowentan'ngki upa'n'mentisofoho.

²⁶ Oseso tisi'maso sohwo kako syoho ulohofiyi fihumo joho lut'manto ul'mento, Hof'iko peho yalokwofo.

²⁷ Ose ulahon'ngki ul'mento, hnn'ngkwa'wehwo sohwo nto i'mofapohoho. Oseso jije mpohwoe *mpul'mokau* yahu isi'ku'nnyo engoso fonjiyont'ifi s'imonyo yalokwofo. Hwap'ngoso hnn'ngkwohwo kakoe hwomu huhwo sohwo apa'no mayoso wonyo mmo'nyo'njo ito'no fosyohumayo'nefoho.

²⁸ Tisi'maso sohwo ose upa'n'onto simeho tohino umn'ngkahon'ngki kako angomo masuyufoho. Oseso kan'ngkwohwo mempo noswaponto tisi'maso sohwo angomo woswapononto hungkuno hofiyi ul'mentisofoho.

²⁹ Ose ko ulahon'ngki tisi'maso sohwo ul'mento, Soswo huhwo huhwi ngko k'iko'nji nohumanji k'ikimo syoho kilohofiyi siki'njo pa'nyo imo'n'wo'n'ngkohe hwo'nyoho. Ngko jije hungkunomo yokumpohn'nyo mmo'nyo kit'ihwayo hwo'nyoho. I oso'no nje a'amu so'nji s'imonyo niyo'ne k'iko yahu *meme* we'eso me aneso ntopahon'ngkini nje a'amu'nji s'imonyo niment'ihwonetaho. O'o, awonoho.

³⁰ I oso'no jije hwomu aku'mu lohwo kako jije hamniyoho ho'yangoso yo'mayoso hwoya'mi hwa'nte sofamo ihn'nakumo'maho. I olohonta kako apa'no ku'mahon'ngki k'iko s'imonyo iyo'ne yahu isi'ku'nnyo me'wampe'njolo fonjiyalokuno.

³¹ Ose ulahon+ngki kan+ngkwohwo ul+mento, Nje hwomu sohwo, s+kuno huhwo huhwi nekwo majopohi+n+wo'n+ngkuhwoyo montosa'yoho. Nje yo'mayo hopi+nonohinoso k+ko'nefoho.

³² I oso'no hnn+ngkwa'wehwo sohwo kako poyo nto pe'n+mentononji iwo'n+ngkohehwo if+walofoho. Oseso nakwo s+monyoyo engo ihwasi s+meho wop+ngo'njo wohumano. Kako moi'wo nto imo'n+mentiso ko huhwo sohwo nakwo olohonta apa'no t+pemahwono. Ose ul+mentisofoho.

16

Hwe fihwo nom'nihwoe syoho mokosyohumayo so'no huno'njo sohune'no pahnn+mo hungkunofoho.

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwo pahnn+mo hungkuno ole ul+mento, Hwe hamniyoho engo'njo sohwo kakoe yo'mayo syoho umokosyohumayo'ne sohwo humunyo hweho. Oso hwe syoho umokosyohumayo huhwo sohune'no a'amu fehohnjo sohwa hwe engo sohomo ole ul+mentohofi, J+je syoho kilohofiyo sohwo kako j+je hamniyoho yo'mayoso fon+fonyo kilohof+wo'n+ngkiso hweho.

² Ose ulahon+ngki hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohomo joho lut+manto ul+mento, Oso hungkuno kikine'no upa'n+ngkoheso pipi imahnn'e'elo. K+ko nje syoho ntohofiyoso hopoenohin+maho. J+je syoho moi'wonoho. K+ko nje yo'mayo syoho mokosyohumawo'n+ngkino so'no ngkine'no hungkuno yolohoso iyoswomo mt+mojo.

³ Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo kako ole hnn+mento, Nje hwe engo sohwo kako ngkimo yo'mayo syoho mokosyohumayoso wae ween+mo'mte'no yohoho. Ngko pipi imnehono. Nom'ni hwoe syoho tohohmttno'njo somne'no ulohofiyo so'no yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Ngko nom'ni hwamo wopayo yo'mayo so'ne jomo ujo so'no won+mango'njo hwo'nyoho.

⁴ Nje hwe engo ngkimo wae yan+mofososo a'amu hof+koe angomo nt+mapijo so'no ngko pipi imnehono. Huno pi'n+ngo syof+sikaofonto huno wop+ngo t+pemanto

⁵ kako kakoe hwe engo sohwo yo'mayo yo'mayo siki ma'mentohofi sohwo joho lut+ma'mentisofoho. S+mo'mjo sohwo u'mahon+ngki ul+mento k+ko nje hwe engo sohuma'ni yo'mayo yo'mayo siki ma'mentohino so'no aku uy+hnneso alalelo.

⁶ Ose ulahon+ngki kako ul+mento, Ngko sikil+mijo ipofoso *wan hant+let* (100) siki ma'mentohofoho. Ose ulahon+ngki syoho mokosyohumayo sohwo ul+mento, K+ko olopo komo'no fosyohumahoji olo iyoswo *wan hant+let* (100) mt+mojinyo lomo *ffiti'*nohino (50) mt+mojo.

⁷ Ose ulontan+ngki nom'nihwo t+fi i'mofopahon+ngki osohomo ul+mento, K+ko nje hwe engo sohuma'ni yo'mayo siki ma'mentohino so'no aku uy+hnneso alalelo. Ose ulahon+ngki ul+mento wopaki'yo *wan hant+let* (100) ma'mentohofoho. Ose ulahon+ngki hwe mokosyohumayo sohwo ul+mento, K+ko j+je aku uhnne so'no iyoswo nomahoji eti'nohino (80) mt+mojo. Ose ul+mentisofoho.

⁸ Oso hwe huhwo sohwo ose imentiso so'no kakoe hwe engo sohwo ole hnn+mento, Nje syoho ntohofiyoyo hwe wonyo sohwo kako huno'njo hweho. Jisas oso pahnn+mo hungkuno ulonto, kakoe inomokomoyo sohwo ul+mento, A'amu hwahoponjo yahinomo in+ngkawowo'n+ngkohofoso hof+koe hof+koe hofiyo humayo so'no yo'mayo ho'yango engo mayo'ne huno'njofoho. Oso huno engo t+pemawo'n+ngkohofoso a'amu An+tumne'no syaf+syowo'n+ngkohofoso somo uyakolo'nnyofoho.

⁹ Oseso sekwo sekwo hamniyoho ho'yango yo'mayo so'nji nom'ni hwamo wop+ngo'nohino ulohopijoso hwangu sekwo s+kuno moi'wo imo'noso sohonta hamniyoho yo'mayoso ul+ko'majo sohonta An+tu kako kikimo wokit+ma'montonoho. Osopo wop+ngo ne'nohino nohumantohotnnefoho.

¹⁰ K+ko yo'mayo we'e somo ito'no mokosyohumayo'manji yo'mayo engo somo ito'no womokosyohumamonnoho. I hwe fihwo kako yo'mayo we'e somo syoho ito'no miyo'manji kako yo'mayo engo homo syoho ito'no miyonehoho.

¹¹ K+ko hwahoponjo hamniyoho ho'yango yo'mayo somo ito'no momokosyohumayo'njo isoso ahwomomjo ho'yango neso mokosyohumayo syoho ne t+hw wokijapmmontolo.

¹² K+ko nom'nihwoe yo'mayo somo ito'no momokosyohumayo'njo isoso k+ko'ne ho'yango yo'mayoso t+hw wokijapmmontolo.

¹³ Jisas ose ulonto ul+mento, Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyo hopo'maho. O'o, hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyo so'manji syoho ulohofiyo sohwo kako hwe engo fihumo s+meho uy+hwosi nom'nihune'no s+meho wonyo uy+montonoho. U, anga'nohino sohwoe syoho somne'no hi umo'n+ngkuhwoso'no

nom'nihumne'no ngkilaho unimontonoho. Kiko Anituye syoho so'nji yo'mayo hwa-hoponjo yahino so'nji oso hufa'uyo sohwa'umo mokosyohumayoso syoho ito'no mihn-nehino.

A'amu Anitumo enjwa'mo humayo so'nji a'amu Mousesiye hon'ngkano hungkunomo enjwa'mo humayo so'ntnne hungkunofoho.

(Mat'iyu 11:12-13)

¹⁴ A'amu Falisi hofiko hamniyoho'no hi umo'nyo sohwa Jisasiye hungkuno homo somo upa'nontifi hofiko Jisasi'mne'no simano wonyo ikinontifi sitofo ulimentohofofoho.

¹⁵ Jisas hofikimo ulimento, Sekwo a'amufe timopo yahino wop'ingo'njo hwafoho nalifitnne'entifi yahino ito'nohino iwo'n'ngkohofihwasoho. I oso'no Anitu kako sekwoe simeho mo'mjo so'no huno uyohoho. Sekwo yo'mayo iwo'n'ngkohofosomo a'amu uhwonontifi sekwoe yofe ko ho'nosemahon'ngkofi Anitu kako sekwoe simeho mo'mjo so'no huno unyo so'no kako wonyofoho selalofoho.

¹⁶ Mousesiye hon'ngkano hungkuno so'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo so'nji ne'no nowentan'ngki Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo i'mofapmmentisofoho. M'mafape sohonta Anitu kako oso hungkuno simo'mjo somo nn'ngkapifitnne'ento limentisofoho. I oso'no Joun i'mofapmmentiso sohonta kako Anitumo enjwa'mo ito'no humayo so'no hungkuno wop'ingo loma'mentisofoho. Oseso olohonta a'amu pi'ningo engo Anitumo u'mano lontifi mjiyohoto yohotofo ko mjoloho'nimopahon'ngkofi sekwo a'amu Falisi sohwasi timo'nohini uhwontohumawo'n'ngkohofohwasoho.

¹⁷ Hungkuno songo ko loma'mentisoso nakwoe hwaho'nji ahwomo'nji moi'wo ko imo'n'ngkuhwosi Anituye hon'ngkano hungkunoso moi'wo mmo'nyo ne'no nowentihwonefoho.

Ape ho'nasiyo yahino so'no Jisas hungkuno ulimentisofoho.

(Mat'iyu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12)

¹⁸ Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasyihwosi nom'ne ape maso sohwo kako ape ito'no mayo hon'ngkano somo mtihupeso sohwo kako ose yososo kako hon'ngkano wonyo'njo hweho. I nomn'ihwo kako ape nom'nihwo ho'nasyoso somo maso sohwo kako huhwo ape ito'no mayo hon'ngkano somo mtihupeso so'no kako huhwo hon'ngkano wonyo'njo hweho. Jisas ose ulimentisofoho.

Hwe ho'yango engo'njo sohwo'nji Lasalos ho'yango ane sohwo'njiye hungkunofoho.

¹⁹ Jisas kako ole ulimento, Hwe fihwo kako hamniyoho yo'mayo ho'yango engo'njo sohwo nohumanto he wop'ingo wop'ingo'nohinoso yonto wosopayo wonyoangkafo'nohini nimojo hweho.

²⁰ Oso hwe huhwo sohwoe hoku'yo sopo a'amu fehohnjo sohwa hwe ho'yango ane fihumo motasantifi uhumatimotofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Lasalosiyo. Kakoe a'apaho uyo engo'njo hweho.

²¹ Oso hwe hamniyoho engo'njo sohwoe ijempoho sopo nta'ni yo'mayo wosopayo m'kufo piwasoyenteso womanimo lonto humamojofoho. Osopo nohumentan'ngki siwojoso kakoe uyomo melanyo koto'motofofoho.

²² Hwangku sohonta oso hwe ho'yango ane sohwo poyo pe'n'ngkahon'ngki a'amu ahwomomjoso utimotasontifi Apiloham'njopo uhumatim'entohofofoho. Hwe ho'yango engo'njo huhwo poyo pe'n'ngkahon'ngki a'amu sohwa hwahomo ijopijisyahumentohofofoho.

²³ Oso hwe ho'yango engo'njo sohwo kako t'kanomo nohumanto a'apaho tohino m'kun'imposo'nji humanto timo yokintahopo uhwonimentisoso Apiloham kengo nohopo nohumentan'ngki uhwononto Lasaloso'nji nohumentan'ngki uhwonimentisofoho.

²⁴ Oso hwe ho'yango engo'njo sohwo ose uhwononto joho mohm'no ulimento, Mpo-hwo Apiloham sohwaso, kiko ngkine'no hitoho wakilofono. Kiko Lasalos ngkiyepono filihwajo. Kako nophwosi kakoe ajo'miyo mijo yomahwosi nje melanyopo ingo wantipeno. Ngko olohonta tohomo humanji tohino engo n'nmnantofoho.

²⁵ Ose ulahon'ngki Apiloham ulimento, Hwomuhwo, kiko huno wakiyono. Hohonta kiko songo humanji kiko yo'mayo yo'mayo wop'ingo'nohini t'pema'motnno hwasoho. I, Lasalos sohwo kako yo'mayo wonyo'nohino t'pema'mojo hweho. I olohonta Lasalos kako wop'ingo humentan'ngki kiko tohino'nji fosyohumahnno.

²⁶ Oso'nji nom'ne huno ole wakiyono. Nakwo'nji sekwo'nji ajwo lopo Anitu kako momonyo m'kun'imposo ho'nahumentiso weho. A'amu olo hohnta'ni humalofoso sekuyepono wose'mano likuji oso momonyo somo nomt'hupekuj mose'mapitnnehofo.

A'amu sekwo'nji humalofoso oso momonyo homo somo nomtihupekuj hofiko nakuyepono mowekapifitnnehofo.

²⁷ Ose ulahon'ngki hwe ho'yango engo'njo sohwo ulimonto, Mpohwo hungkuno yokumpohn'nyo wakilimonne'no yohono. Kiko Lasalos sohomo nje mpohwoepono filihwajo.

²⁸ Oso hopo sopo nje ningkwahwosa aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa humalofo. Lasalos kako nje a'amu huhwo sohromo olo anga tohino'njo lopo'no i'waho ito'no iyo'no hungkuno yokumpohn'nyo ulono. Hofiko olopo nopifitnnoho.

²⁹ Ose ulahon'ngki Apiloham ulimonto, Hofiko Mousesiye hungkuno'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwafe hungkuno hi'njo hwafoho. Oso hungkuno homo somo haloho upa'nife.

³⁰ Ose ulahon'ngki a'amu ho'yango'njo sohwo ulimonto, O'o, Mpohwo Apiloham sohwo, hungkuno homo somo mupa'nifitnnehofo. I oso'no a'amu poyo sohwo songo nolikafihwosi hofikimo u'mahwoso'no hofiko simoho yiwolo'mo kukuji hon'ngkano wonyomo hohujo ukinjaofantifeho.

³¹ Ose ulahon'ngki Apiloham ulimonto, Hofiko Mousesiye hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwafe hungkuno so'nji mupa'nifijo'manji a'amu poyo fihwo songo likafihwosi u'mahwosi hungkuno ulihwoso'no hofiko kakoe hungkuno homo simoho hi'ntnnono muyifitnnehofo. Jisas ose ulimentisofoho.

17

A'amu Anitumo simoho hi'ntnnono uyo somo wonyo imokiyone hungkunofoho.

(Matiyu 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohromo ulimonto, A'amu Anituye hungkunomo simoho uyiwon'ngkohoho somo yomayo yahino wonyo yamofu ulohofoneho nehopi i'mofaponehofo. I'mofapihwoso'no a'amu pi'n'ngoso wopiwesyantifeho. I oso'no oso a'amu nom'ni'ho p'wasiyo'ne yamofu ulohofoso sohwo tohino engo manefoho. Oso'no kako huno ito'no wasyofisyono.

² Oso hwe huhwo sohwo kako nje mehomi we'e sohomo yamofu mulohofe'njo sohonta a'amu kakoe ti'wangomo sojo mikun'imposo ifakojukuj mijo ayomo ho'naofontifijontesi wopingo'nesohilo. Hwap'ngoso a'amu nje mehomi lohromo piwasiyo'ne imokoso sohwo tohino mikun'imposo manefoho.

³ Oso yahino hiso'no sekwo i'waho ito'no fiyimno. Jije ningkwahwo wonyo kilohofu so'manji kiko oso yahino wonyo somne'no yoka uso. Ulohojo'no kako kakoe yahino wonyo somne'no simoho tango tipemahwosi oso wonyo somo wae yafo so'no kilihwoso'no kiko oso wonyo hiso wae hmmofo.

⁴ Sikuno anga'nohino fihumo kako kikimo wonyo ne'no kilohofontan'ngkuhwosi aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u ko imo'n'ngkuhwoso'no kako wonyo anga'no anga'no yoso somne'no, Tathwo kiko nje wonyo wae feenimofu, oseso ne'no kilontan'ngkuhwosi kiko kakoe wonyoso wae ne'no hmmofo.

Simoho hi'ntnnono uyo yahino hungkunofoho.

⁵ A'amu Anituye hungkuno lutihumiku'mofu syoho'njo (apousel) sohwa Jisasimo ulimentohofi, Nakwo simoho hi'ntnnono kijopalokuhwone somo kiko engo fonamoyo.

⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimonto, Sekwo ngkimo simoho hi'ntnnono montopan-tokuyohofu. Sekwo ngkimo n'ngkape-eso ni'hu'no we'e patnyo uyo pa'n'ngomanji sekwo oso iyo ipisayo'njo sohomo ole ulifijoso, Pmpongo hi'nji sokato lohohofu mijo ayo nomp filohofayo. Ose ulifijo'manji iyo huhwo sohwo kako sekwoe mangomo haloho wasepomtonoho. I oso'no sekwo ngkimo mo'n'ngkapohiyohofu. Jisas ose ulimentisofoho.

A'amu syoho ulohofiyofe yahino ito'nohino so'ne hungkunofoho.

⁷ Hwe fihwo sekwo'njopo humaso sohwo kako syoho ulohofiyu hi'njo hwo'manji oso syoho ulohofiyu sohwo kako syohopo hwaho mno ijiyotaho, yahu mokosyohumayotaho, u kako moi'wo ihwosi kako kakoe hwe engo sohwo'njopo i'mofaponto kako wopayo mijoho ko uyahon'ngki kako komo'no humahopihwosi wopayo manonehofo.

⁸ O'o, simo'mo kako kakoe hwe engo sohwoe wosopayo ito'no esyohumahwosi kakoe he wopingo ihwosi wosopayo hiso iku'yopo ifosalokumpehwosi hwe engo sohomo wosopayo uyimtonoho. Kakoe hwe engo sohomo wopayo moi'wo kaki'no uyihwosi kako tifi wanimtonoho.

⁹ Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyoy huhwo sohomo kakoe syoho ito'no imentiso so'no isamoyoka ulimontolaho. O'o, awonoho. Hwap'ingoso kakoe syoho'nohinofoho lihwosi isamoyoka mujo'njo uy'montonoho.

¹⁰ Oseso sekwo hoku yo'mayo hungkuno Anitu seloso somo sekwo ito'no ko in'ingakafijoso sekwo huno ole fisyafihupmno. Nakwo Anituye syoho ulohofiyoy hn'nwi nakwo ito'nohinon'i'maho. Kakoe syoho iwo'n'ingkuhwone so'no nakwoe yofe ho'nonemayoso peho'neto. O'o, nakwoe syohofoho.

Hwe aho hufa'u hopi'nono uyo wonyo engo'njo sohwo Jisas kako wop'ingo umokumentisofoho.

¹¹ Jisas kako Jelusalemne hon'ingkanoo hwaho Someliya'nji Ngkalili'nji ne'no ajwopo simentisofoho.

¹² Kako ango fipo i'mofopahon'ingki hwe aho hufa'u hopi'nono uyo wonyo engo'njo sohwa Jisas'mo hon'ingkanopo uswo'n'mentohofoho.

¹³ Hofiko ikanopo lohofontifi Jisas'mo joho mohm'no ulimentohofi, Jisas Hwe Engo sohwo, kiko nakumne'no hitoho wakilofono.

¹⁴ Ose ulahon'ingki Jisas hofikimo uhwonoto ulimeto, Sekwo nukuji a'amu tajo ango syoho'njo sohwo sekwoe a'apaho motakuji utihwamno. Ose ulahon'ingki haloho'no yontifi hofiko nowentifi hofikoe a'apahoso hon'ingkanoo ajwopo wop'ingo umo'n'mentisofoho.

¹⁵ Hwe fihwo hofiko'njo ajwo sopo humaso sohwo kakoe a'apaho wop'ingo hon'ingkonoto kako Jisasiyepo asomo umentisofoho. Kako mango engo lonto Anituye yofe ho'noma'mentisofoho.

¹⁶ Kako Jisasi'mo u'manto hwhapoo p'wasyonto kako Jisasiye sifiki'nyo'mo simano mongkutosyohumanto Jisasi'mo isamoyoka engo ulimentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwaho Someliyanta'ango hweho.

¹⁷ Jisas osohomo uhwonoto ulimeto, A'amu aho hufa'u hopi'nono sohwo wop'ingo umokohono. Kiko'nohini ni'mahinoo nom'niha nti'mo humalofo.

¹⁸ Olo hwe lohwo kako a'amu Juta hwo'maho. O'o, temitofoo kengo mta'ango hweho. Kako'nohini Anitumo isamoyoka ujo'ne asomo pisoso peho'neto.

¹⁹ Ose lonto ulimeto, kiko nolikafohoji mpano. Kiko simaho hi'ntnnono ntapohino so'no jije a'apaho wop'ingo kumo'n'ingkohoho. Ose ulimentisofoho.

Anitu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayoso u'mofapmmontonoho. (Matiyu 24:23-28, 37-41)

²⁰ A'amu Falisi fehohnjo sohwa Jisasi'mo ulimentohofi, Anitu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo emokosyohumayo'ne sikunoo ntohonta u'mofapmmontolo. Ose ulahon'ingkofo Jisas ulimeto, Anitu kakoe a'amumo emokosyohumayoso a'amu timo'nji muhwon'fitnnehofo.

²¹ Sekwo ole mal'fitnnehofo. Ihwoni, Anitu kako kakoe a'amumo emokosyohumayoso olopo weho. U, nampo weho. Ose mal'fitnnehofo. O'o, Anitu kakoe a'amumo emokosyohumayoso simaho mo'mo wo'nnyoponoho. Sekwoe timo'nji muhwon'fitnnehofo.

²² Jisas ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwo ulimeto, Hwangku nom'ne sikuno i'mofap'hwoso'no sekwo ole wohnantifeho. Nakwo oso Hwomu Anitu uhwo'wosopo'mentiso sohwo uhwonontane'no yihwono. Ose ko hnn'ingkuji sekwo muhwon'fitnnehofo.

²³ Oso hohosohonta a'amu fehohnjoso ole woselantifeho, Ihwoni, oso hwomu Anitu uhwo'wosopo'mentiso sohwo oso nampo humaho. U, olopo humaho. Ose sel'kujo'no sekwo haloho upekutoho. A'amu huhwo sohwo nuhwon'ingkakutoho.

²⁴ Sekwo emta'm'ingo so'no huno seyohoho. Emta'm'ingo kako oso nampo nta'ni yonto kako ahwomomo ifehu'mokosyahon'ingki a'amu hopi'nono timo uhwo'w'o'n'ingkohofoho. Oso pa'nyoso oso Hwomu Anitu uhwo'wosopo'mentiso sohwo kakoe pe-eso emta'm'ingo uhwo'w'o'n'ingkuhwone pa'nyoso i'mofap'hwoso'no sekwo uhwo'w'o'n'ingkohofoho.

²⁵ I oso'no simo'mo oso Hwomu huhwo sohwo kako tohino engo umnososo a'amu olohonta humalofoso kakine'no hohujo ukinj'mofantifeho.

²⁶ Oso a'amu hohonta Niwa'nji humamotofoso kako yofayokinomo humentiso sohonta yo'mayo yahino imotofoo pa'n'ingoso oso Hwomu Anitu uhwo'wosopo'mentiso sohwo poso sohonta a'amu humalofoso uyantifeho.

²⁷ Hofiko humamotofoo sohonta hofiko wosopayo'nji mijo'nji nonontifi ape ma'nimotofoho. Oso yahino hiso ne'no mjim'wentan'ingkofo Niwa kako yofayokinomo noswahon'ingki mijo ifofayo engo yonto hwe hwoya'mi hopi'nonohinoo mijo mihulo'mentisofoho.

²⁸ Apiloham'ye kami Lout sohwo humamojo sohonta a'amū humamentohoho oso hiso pa'nyo imotofohoho. Hofiko nohūmantifi yo'mayo wopayo mijo nontifi yo'mayo ho'yango mpe yontifi nom'ni hwamo hamniyoho mayo'ne ho'yango uyontifi hofiko wopayo syoho yontifi angō molimotofohoho.

²⁹ Ose yontan'ngkofo sohonta Lout kako angō Soutom ul'iko'manto angō kengopo nowahon'ngki toho'nji sojo hwoyango hnyo so'nji ahwomo mta'ni ifoyo hōpa syonto hwe hwoya'mi hopi'nonohino somo wonyo imokumentisohoho.

³⁰ A'amū oso pa'n'ingo yontan'ngkui oso hwomu An'itu uhwsopomentiso sohwo utihwa'nyopo i'mofape so'no An'itu ujo wehontojwahumantonoho.

³¹ Oso sikuno homo somo utihwa'nyopo i'mofaposo sohonta a'amū fihwo kako angkuh-wafopo humaso hwo'manji kako hwomu huhwo sohūmo uhwon'ngkuhwosi kakoe angomjo ho'yango yo'mayoso mayoso'no huno mosyafisyonehoho. Oso pa'nyoso hwe fihwo syoho'mo humaso hwo'manji kako hwomu huhwo sohūmo uhwon'ngkuhwosi kakoe angoponjo yo'mayoso mayoso'no huno mosyafisyonehoho.

³² O'o, sekwo Lout'ye ape simne'no fisyafihupmno. Kako kakoe angoponjo yo'mayo so'no syafisyonto ikinjao'mentisoso sojo imo'n'imentiso somne'no fisyafihupmno.

³³ A'amū olo hwaho loponjo humayo somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo kakoe fosyohumayoso moi'wo umo'n'montonoho. A'amū olo hwaho loponjo humayo somo aho mokemokosyohumunyo sohwo kakoe fosyohumayo neso wotipema'monte hweho.

³⁴ Ngko wasel'monne'no yohono. Sekwo ito'no upa'n'mno. Oso sikuno Hwomu sohwo poso sohonta hwe hufa'u hwa'u saho afapo fosyowentan'ngkohosisi An'itu nom'nihumo utimahwosi nom'nihwo wohumamantonoho.

³⁵ I a'mū hufa'u fa'u wopayo sihu kolofontan'ngkohosisi An'itu nom'nimo utimahwosi nom'nisi wohumamantonoho. [

³⁶ I hwe hufa'u hwa'u syohopo lohofontan'ngkohosisi An'itu nom'nihumo utimahwosi nom'nihwo wohumamantonoho.]

³⁷ Jisas ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa nupa'nontifi Jisas'mo ulimentohofi, Hwe Engofo ose nalohinoso imo'nyoso ntipo umo'n'montolo. Ose ulahon'ngkofi Jisas pahnn'mo hungkuno ole ulimento, A'amū poyo pe'nyo sohwoe pijafo wo'nyo sopo yihūfo aji'mango oso hopo sopo uhu'mokufitnefoho.

18

Jisas kakoe inomokomoyo sohwa hofiko Mpohumo jomo ne'no ujo'ne pahnn'mo hungkuno ulimentisohoho.

¹ Jisas kako a'amūso Mpohumo jomo ne'no ul'ikui piso'mo'nyo mmunyo'njo iyo'ne pahnn'mo hungkuno ole ulimento,

² Ango fipo a'amufe hungkuno mihwajiyo'ne hwe engo sohwo humunyofoho. Kako An'itu sohūmne'no iyoho munyo'njo yonto a'amū somne'no hwotoho fewo'n'ngkiso hweho.

³ Oso hopo sopo ap'wojo fisi kako humunyoponoho. Sikuno engo sopamo kako oso hwe hungkuno ito'no mihwajiyo iyo sohwoepono p'wo'n'ngkisiyoho. Ole ulimojo, Nje mango sohwa hofiko ngkimo wonyo wonimokantife'no yalokwofo. Oso'no kiko ngkine'no hungkuno ito'no menihwajo.

⁴ Ose ko ulahon'ngki simo'mo hwe engo huhwo sohwo oso ap'wojo simo ufo'mayoso ngkilaho ko lonto tifi no'mo ole syafihu'mento, Ngko An'tumne'no iyoho ko miyonji a'amūmne'no huno mosyafisiyo'njo ko yonji

⁵ i oseso olo ap'wojo losi kako ngkimo ne'no n'mawo'nyosi syoho engo ntopantokuso so'no ngko kakimo ufo'ma'mo. Kakoe hungkunomo ito'no womihwatimonnoho. Kako ngkimo sikuno huhwo huhwi n'mawo'nyo ihwosi nje a'apaho wonyo n'mokonoho.

⁶ Jisas ose ulonto ulimento, Oso hwe engo hungkuno mihwajiyo syoho'njo wonyo sohwoe hungkuno haloho nto upa'n'ngkohoho so'no sekwo huno fisyafihupmno.

⁷ Oso hwe wonyo sohwo ose imentiso so'no sekwo huno pipi seyohoho. An'itu kako kakoe a'amū uhwsopomentisoso hofiko kakine'no jomo sikuno huhwo huhwi im'ingo'nji sikuno'nji ul'wo'n'ngkohoho so'no kako hofikimo momuhwajiyo uyimontolaho. I komo'no momuhwatimontolaho.

⁸ Ngko sekumo wasel'monne'no yohono. An'itu kakoe a'amūmo komo'no womihwatimontonoho. I oso'no oso Hwomu An'itu n'hwosopomentiso sohwo'ni nopm'mo a'amū ngkine'no simaho hi'ntrnnono ntopontan'ngkujo wasehonimonntaho.

Hwe Falisi sohwo'nji hwe nom'ne hamniyoho mayo syoho'njo sohwo'njiye pahnn'mo hungkunofoho.

⁹ A'amu fehohnjo hofiko hofikoe yahino wopingo somne'no hofikoe yofe ho'noma'nontifi a'amu nom'ne sohwanne'no wonyofoho l'wo'n'ngkohoho somne'no Jisas kako olo pahnnimo hungkunolo ulimento,

¹⁰ Hwe hufa'u hwa'u siko Anitumo jomo ulaho lonji Anituye tajo ango engo somo humentisiyefoho. Hwe fihwo kako a'amu Falisi hweho. Nom'nihwo kako hamniyoho mayo syoho'njo hweho.

¹¹ A'amu Falisi huhwo sohwo kako nolohofonto kakoe simeho mo'mo ole hnnimento, Mpohwo Anitu, ngko nom'ne a'amu pa'nyo hwonim'aho. Oso'no ngko isamoyoka kilalokweno. Hofiko yo'mayo hufo yontifi yo'mayo yahino ito'nohino somo miyontifi hofiko ape ito'no ma'nyo honingkanosomo mtihupewo'n'ngkohofihwafoho. Ngko oso pa'nyo hwonim'aho. I ngko olo hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo pa'nyo hwonim'aho.

¹² O'o, ngko Sante huhwo huhwi sikuno hufa'u somo ngko wopayo manyo'njo humawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Yo'mayo hopi'nonohino nomantneso ngko aho hofohu'nono hopi'nonohinoso mtihupo mtihupe lohofonji kenga'no kikine'no ho'nakisyiwo'n'ngkohe hwo'nyoho.

¹³ Ose ulontanngki oso hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kako kengopo lohofonto kako ahwomomo t'imo uhwonyoso wonimango'no ingku'no humanto kakoe swokinopo hwaningo poh'nonto ulimento, Anitu ngko hwe wonyo sohwo'nne'no kiko hitoho wakilofono.

¹⁴ Jisas oso pahnnimo hungkuno ulonto a'amu homo somo ole ulimento, Ngko waselimonne'no yohono. Oso hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kako Anitumo ose ulimentiso so'no Anitu kako uhwononto hwe wopingo hweho ulahonngki hwe huhwo sohwo kako kakoe ango pone'no asomo umentisofoho. I oso a'amu nom'ne Falisi sohwo ose'njo hwo'maho. O'o, a'amu kakoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkiso sohumo Anitu kako monje uloho'montonoho. I oso'no a'amu kako kakoe yofe monje yahinuwo'n'ngkiso sohwo yofeso Anitu kako woho'nima'montonoho.

Jisas kako mehomi we'e somo Anitu kako wopingo ulohofone jomo ulonto mnokinopo aho ulonjimokumentisofoho.

(Matiyu 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ A'amu pi'n'ngko engoso hofiko hofikoe mehomi we'e somo Jisas mnokinopo aho ulonjimokonontifi motapmmntohofohofoho. I oso'no Jisasiye inomokomoyo sohwa hofikimo ose uhwonontifi yoka ulimentohofohofoho.

¹⁶ Yoka ulahonngkofi Jisas kako mehomi somo joho lutimanto inomokomoyo sohwaomo ole ulimento, Sekwo mehomi somo nopijumofikutoho. O'o, hofiko ngkiye pono wapife. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo imo'n'fijo'manji hofiko Anitumo enjwa'mo ito'no wohumantifeho.

¹⁷ I hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo mmo'nyo'njo'manji hofiko Anitumo enjwa'mo humayoso hopa'maho. Nihu'no awonoho.

Hwe yofe engo'njo yo'mayo ho'yango somo aho yokumpohn'nyo mokosyohu-mawo'n'ngkiso sohwoe hungkunofoho.

(Matiyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Hwe fihwo yofe engo'njo sohwo kako Jisasimo ole ulimento, Kiko Anituye yahino netihwawo'n'ngkohino wopingo hwasoho. Ngko engolopohamo songo ne'no humayo yahinoso pipi tipema'mnehono.

¹⁹ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Kiko wopingo hwasoho eso peho'ne ntohino. Anitu kako'nohino wopingo hweho.

²⁰ Kiko honingkanosomo hungkuno so'no huno moi'wonoho. Ole nalohi, Kiko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomtihuposo'eno. Kiko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. Kiko yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno. Kiko jije mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo tifi finingkayo.

²¹ Ose ulahonngki hwe yofe engo'njo sohwo ole ulimento, Ngko hungkuno homo somo upa'n'mopmmote sohwo'ni olohonta ne'no ose nohino in'ngkwalokweno.

²² Jisas oso hungkuno upa'nonto ole ulimento, Yahino anga'nohino somne'no kiko umofonyo yalokuno. Ole fiyo. Kiko jije ho'yango yo'mayoso a'amu mpe kilohofikujo'no kiko oso hamniyohoso nomahoji a'amu ho'yango ane somo yano ulofiyi. Kiko ose isoso kiko ahwomomjo ho'yango neso woma'monnoho. Ose yohoji kiko ngkimo tifi nn'ngkape.

²³ Ose ulahonngki hwe engo huhwo sohwo kako nupa'nonto simeho tango umentisofoho. Hwapingoso kako hamniyoho ho'yango yo'mayoso mikun'imposo'njo hweho.

²⁴ Jisas kako oso hwe huhwo sohwoe simeho tango uhwononto nom'ne a'amu somo ulimento, A'amu hamniyoho yo'mayo ho'yango aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ngkohofoso hofiko Anitumo enjwa'mo humayo'neso syoho engo ifitnnefoho.

²⁵ Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyoso hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantoso sohwo Anitumo enjwa'mo wohumamo lihwosi yososo hopo'maho. O'ho, kako yahu sohwo yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo oseno yonefoho.

²⁶ Ose ulahon'ngki oso a'amu oso hungkuno hiso upa'n'imentohofi so'no hofiko yomo yontifi ole ulohon'imentohofi, Ose'manji a'amu Anitu'nji anga wop'ngo sopo songo ne'no humayo'neso tihwo woma'montolo.

²⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Yo'mayo hopi'nono a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso Anitu yososo hoponoho.

²⁸ Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Nakwo nakwoe angopo yo'mayo yo'mayoso uliko'mentani kikimo kin'ngkopalokuhwono.

²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu hofiko Anitumo enjwa'mo wohumano hnnontife so'no hofiko hofikoe angonji ape'nji hamn'ngkwa'wehwosanji, kan'ngkwowho'ya'u'nji kakoe mehomi'nji uliko'mapijo so'no

³⁰ Anitu kako hofiko ose uliko'mapijoso hofikimo yo'mayoso pi'n'ngo engo aku uyihwosi tifi no'mo kako hofikimo songo ne'no humayoso uyonefoho.

Jisas kako poyo imo'n'ngkuhwosi apa'no songo likafone so'no hungkuno ulimentisoso hufa'u sihune imo'n'mentisofoho.

(Mat'yu 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa mo lutimanto ulimento, Upa'n'mno. Olohonta nakwo Jerusalemne'no wasontane'no yihwono. Oso hopo sopo yo'mayo hungkuno Anitu a'amumo uyahon'ngki limotofo sohwa ngko oso Hwomu Anitu nihwosopo'mentiso sohwo'nne'no mti'mokumentohofoso olohonta ne umo'n'montonoho.

³² Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofiko ngkimo a'amu temtitofa kengo sofe ahomo ho'nanihufitnnefoho. Hofiko ngkimo sitofo ntikuji ngkimo wonyo ntohofikuji memijo niyatimopitnnefoho.

³³ Hofiko ngkimo impojonyo nifonjikuji wofonjonisyantifeho. Nofonjonisyikujono sikuno hufa'u sihune memjanimofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

³⁴ Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa oso hungkuno somne'no huno mumentisofoho. Hungkuno hwap'ngo ne so'no huno muyahon'ngki hnnimentohofi, Olo hungkuno loso fahoshwoyo hungkuno konelalofoho. Ose hnnontifi hofikoe hunoso mehohosusihumentisofoho.

Jisas a'amu t'mpi'nyo sohomo wop'ngo umokumentisofoho.

(Mat'yu 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Jisas kako anga Jelikou mofonepo i'mofiwahon'ngki hwe t'mpi'nyo sohwo oso hon'ngkano mom'ngopo humanto a'amu mta'ni hamniyoho yo'mayoso woloma'mo lonto joho humalisofoho.

³⁶ Osopo humanto upa'n'imentisoso a'amu pi'n'ngo engo ntohumpotopahon'ngkofi upa'nonto a'amu kako'njopo solohofamentohofi somo ulimento, Hofiko peho yalokwofi.

³⁷ Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Jisas anga Nasaletnnta'ango sohwo kako posalofoho.

³⁸ Ose ulahon'ngkofi kako joho mohm'no ulimento, Jisas, Ntefitiye Imu sohwo, kiko ngkine'no hitoho wakilofono.

³⁹ Ose ulahon'ngki a'amu sime'mo samentohofoso hofiko kakimo yoka ulontifi ulimentohofi, Mampi'nyo fosyohumaho. Ose ko ulahon'ngkofi oso huhwo sohwo joho engo lonto apa'no ulimento, Ntefitiye Imu sohwo, ngkine'no hitoho wakilofono.

⁴⁰ Ose ulahon'ngki Jisas kako nolohofaponto hofikimo ulimento, Oso hwe sohwo ngkiyepono fipemotapmno. Ose ulahon'ngki oso hwe t'mpi'nyo huhwo sohomo mofonepo uhwojowahon'ngkofi Jisas ulimento,

⁴¹ Ngko kikimo pipi ntohofi kin'ngkohoho. Ose ulahon'ngki kako ulimento, Hwe Engofo, ngko apa'no timo wahonimo.

⁴² Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko timo fohonyo. Kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no jije simeho hi'ntnnonohinoso wop'ngo kumokohoho.

⁴³ Jisas ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo t+mo komo'no hononto Jisas+mo in+ngkawento An+tummo isamoyoka engo ul+mentisofoho. Hwe hwoya'mi ose uhwonont+fi hofi+ko hopi'nonohinoso An+tuye yofe ho'noma'mentohofoho.

19

Sakiyos+ye hungkunofoho.

¹ Jisas kako angoo Jelikou sopo noswonto nom'ne angoo pone'ento angkuhwafo ajwo sopo pas+mentisofoho.

² Hwe fihwo kakoe yofe Sakiyos sohwo humunyoponoho. Kako hwe mnokino engo'njo hamniyoho mayo syoho'njo sohwo hamniyoho engo'njo hweho.

³ Kako Jisas+mo uhwon+mo lonto ko imentisoso hwe moya'mi pi'n+ngo engo hwe tifo huhwo sohomo hoholofo ulohofahon+ngkofi kako Jisas+mo muhwonyo'njo yonto

⁴ kako a'amuu pi'n+ngo homo somo nuyakolofonto hano kunto kunto'no fekwasi lohofonto iyo milontontanyomo kotasonto Jisas olopo pi+hwoso'no uhwon+mo lonto humokehumantisofoho.

⁵ Jisas oso hopo sopo i'mofawento t+mo yokintahopo uhwon+ngkisoso Sakiyos nohumentan+ngki uhwononto ul+mento, Sakiyos, k+ko komo'no fi+kotape. Ngko olohonta jje angomo wohumamonne'no yohoho.

⁶ Ose ulahon+ngki Sakiyos kako komo'no wel+kofapi lohofonto si+monyo yonto Jisas+mo ut+imanto kakoe angomme'no ipemotawomentisofoho.

⁷ Hwe moya'mi ose ipemotawahon+ngki uhwonont+fi sitofole ole mjal+m+mentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amuu hon+ngkano wonyo'njo lohwoe angomo wofosyawomonte'no yohoho.

⁸ Sakiyos kako Jisas+njopo lohofonto ul+mento, Hwe Engofo, k+ko upa'nyo. Nje hamniyoho yo'mayo ho'yango so'nji ajwopo hotitohm'mo fehohnjo ngko mokosyohumam'mo fehohnjo ngko a'amuu umofonyo yalokwofo somo uy+monnoho. U, ngko a'amuu fihumo hwasyo hungkuno lut+ma'mentohe manji olohumo ngko hwasyo hungkuno lut+ma'mentohe so'no yo'mayoso kakimo osofosofahu'no uy+monnoho.

⁹ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ose lohino so'no nakwo humo ole nayohoho. Olo sikuno lomo olo angoo loPONJO hwe moya'milofe hon+ngkano wonyo somta'ni An+tu kako hofi+kimo nto isihutofomakwoho. Sakiyos huhwo Ap+lohama+ye imu hweho.

¹⁰ A'amufe Hwomu sohwo'ni olo a'amuu olo pa'nyo wonyo hon+ngkanomo humentan+ngkujo somne'no not+pemahm'mo ut+imayo'ne pmmentohe hwo'nyoho. Jisas ose ul+mentisofoho.

A'amuu syoho ulohofiy+wo'n+ngkohofoo sohwa hamniyoho ito'no mokosyohumayo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

(Mat+yu 25:14-30)

¹¹ Oso hungkuno hiso nto upo'n+ngkahon+ngkofi Jisas kako angoo Jelusalem mofonepo u'mofapmmonto yahon+ngki a'amuu hopo sopenjoso ole syaf+hu'mentohofi, Oso sikuno An+tu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo somo ut+ihwa'nyopo ujo wehontojwahumonte'no yohoho. Ose syaf+hu'mentohofoo so'no Jisas kako pahnn+mo hungkuno ole ul+mento,

¹² Hwe engo fihwo kako angoo ikano fipo uhwosi osoo a'amumo mokosyohumayo'ne yofe engo mahwosi kakoe angoo asomo wapmmontonoho.

¹³ Oso hwe huhwo sohwo kako angoo ikanopo wamonto imentiso sohonta kako kakoe syoho ulohofiyoo aho hufa'u hopi'nonohino sohwo joho lut+manto hamniyoho aho sife hopi'nono kina aho sife hopi'nono kina hu'muyonto ul+mento, Sekwo olo hamniyoho sejapohe loso'nji ngko nom'ne angoo nohumentan+i'mo sekwo nom'ne hamniyoho engo emaf+kujoso ngko hwangku wop+hwon+mo. Ose ul+mentisofoho.

¹⁴ Oso hwe huhwo sohwo angooPONJO a'amuu fehohnjoso hofi+ko kakine'no nakwolaho lonti+fi kako nto womentisopo hwe fihwamo t+fi in+ngkayo'ne olo hungkuno motayo'ne lihwat+mentohofoso olenoho. Olo hwe lohwo nakwoe hwe engo humayoso nakwolaho.

¹⁵ Ose ko lihwojahan+ngkofi hwe huhwo sohwo yofe engo manto hofi+kimo mokosyohumayo'ne asomo pmmentisofoho. Asomo noponto kako hamniyoho uyohojohamentiso syoho ulohofiyoo sohwo hamniyoho alale kema'malofo uhwon+mo lonto joho lut+ma'mentisofoho.

¹⁶ Hwe nom'nehwo si+mo'mo u'manto ul+mento, Hwe engofo, oso aho sife hopi'nono kina ntapmmontohino somta'ni ngko *tu hant+ilet* (200) kina ema'malefoho.

¹⁷ Ose ulahon+ngki hwe engo sohwo ul+mento, K+ko syoho n+imokosyohumayo wop+ngo hwosoho. K+ko oso syoho kijapmmontohe somo ito'no mokosyohumamahno so'no ngko syoho engo wokijapmmo. K+ko angoo aho hufa'u hopi'nonohino somo mokosyohumaho.

¹⁸ Ose ulahon'ngki nom'ne syoho ulohofiyu osofeponjo sohwo u'manto ul'mento, Hwe engofo, kiko oso aho sife hopi'nono kina ntapmmentohino somta'ni ngko *wan hantilet* (100) kina ema'malefoho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ul'mento, Ngko kikimo ango aho fehohnjo hopi'nonohinoso mokosyohumuhne'no syoho wokijapmmo.

²⁰ Ose ulahon'ngki syoho ulohofiyu nom'nehwo u'manto ul'mento, Hwe engofo, oso aho sife hopi'nono kina ntapmmentohinoso olo'mo weho. Ngko hwapife we'e somo fosyofosyonji hiyaso'mo ho'nahumentohe wojolo'noho.

²¹ Hwap'ngoso ngko jije yahino so'no ngko huno niyohoho. Kiko hwe yokumpohn'nyo hwasoho. Yo'mayo nom'ne a'amu ho'nasyontifeso kiko mawo'n'ngkino hwasoho. Wosopayo nom'ne a'amu mofontifeso kiko ij'wo'n'ngkino. Oso'no ngko kikine'no iyoho n'ngkohoho.

²² Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyu sohomo ul'mento, Kiko syoho n'mokosyohumayoso wonyo hwasoho. Kiko nje yahino so'no huno ko kiyahon'ngki kiko ngkimo ito'no wantoho'mmahhno so'no ngko wonyo hwasoho kilalokweno. Ou, nehopi. Ngko hwe yokumpohn'nyo hwo'nyoho. Yo'mayo a'amu ho'nasyontifeso ngko mawo'n'ngkohono. Wosopayo nom'nihwa hulontife somta'ni ngko ij'wo'n'ngkohono.

²³ Kiko nje yahino so'no huno ito'no ko kiyahon'ngki kiko a'amu hamniyoho mokosyohumayo sohwafe angomo moho'nani'siyoso peho'no imahnnoto. Kiko osopo nje hamniyohoso ho'nasyontentesi ngko asomo pm'mo nje hamniyoho somta'ni nom'ne hamniyoho honje i'mofaposo so'nji nto mahm'mnesohilo.

²⁴ Ose ulonto kako nom'ne a'amu kako'njopo humalohofontohoho sohwafo ul'mento, Sekwo oso aho sife hopi'nono kina olo hwe lohomo uy'mentoheso nomafikuji oso hwe *tu hantilet* (200) kina mokosyohumaso sohomo umasimno. [

²⁵ Ose ulahon'ngki hofiko ul'mentohofi, Hwe engofo, kako *tu hantilet* (200) kina hi'njo hweho.]

²⁶ Ose ulahon'ngkofi hwe engo sohwo ul'mento, Nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwo ito'no upa'nimno. A'amu yo'mayoso ito'no mokosyohumawo'n'ngkohoho somo ngko yo'mayo nom'neso uy'monnoho. A'amu yo'mayoso ito'no momokosyohumayo'njo yontoso sohunta'ni oso yo'mayo we'e kako mokosyohumasoso ngko woma'monnoho.

²⁷ Ose ulonto ul'mento, Nje a'amu fehohnjo olo ango lophonoso ngko hofikimo umokosyohumayo'neso nakwolaho ntontifi nje mangohwa imo'nalokwofo so'no sekwo oso a'amu somo nutimotapikuji nje timo lopo fonjahumno. Jisas oso pahnnimo hungkunoso ul'mentisofoho.

Jisas kako ango Jelusalem sopone'no hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto humentisofoho.

(Mat'yu 21:1-11; Mak 11:1-11; Joun 12:12-19)

²⁸ Jisas oso hungkunoso moi'wo ulonto Jisas Jelusalemne hon'ngkano siyo somo kako s'imo'mo nto s'imentisomo hofiko tifi in'ngkas'mentohofohoho.

²⁹ Jisas kako oso hwofiki'nyo Oulifi'no li'wo'n'ngkohoho sopo ango hufa'u Mpetifase'nji Mpetani'nji mofone sopo nos'mofonto kakoe inomokomoyo hufa'u sohwa'umo ole lihwatimento,

³⁰ Siko oso ango ne sopo u'mofahusi siko oso kuso somo noswohosisi timo uhwonisoso ahwomo yahu *toungki* yoka'no ho'nawo'nyoso impe into'nowentan'ngkuhwosi uhwonanjyoho. Oso yahu songo imo'n'amasoso a'amu mokehumunyofoho. Oso yahu hiso fisihutofomotapinyo.

³¹ Siko oso yahu hiso isihutofomahosiso'no a'amuso ole selikujo'no siko peho'no isihutofomasiyeto. Ose selikujo'no siko ole ulinyo. Nekwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu lohuhne'no syoho weho, ose ulinyo.

³² Jisas ose lihwojahon'ngki siko nowenji yo'mayo Jisas luhwatimentisoso t'ipema'mentisiyefoho.

³³ Siko oso yahu huhwo sohunjo impe itolofontan'ngki oso yahu hofekwosa sohwa uhwonontifi ul'mentohofi, Siko peho uyanjiyo'no itolofalokusiyo.

³⁴ Ose ulahon'ngkofi siko ul'mentisiyo, Nakwoe Hwe Engo kako olo yahu lohuno syoho weho.

³⁵ Ose ulonji siko oso yahu huhwo sohwo'nji Jisasiyepo motasimentisiyefoho. Siko sikoe manji'mofoso yahufe hohujopo pojisyosyahon'ngki Jisas oso hopo sopo kehumentisofoho.

³⁶ Noposokehuma wento nowentan'ngki hwe moya'mi hofi'koe hwap'ife Jisas kako hano wene hon'ngkano sopo Jisas'ye yofe ho'nomayo'ne hu'meehumentohofofoho. Osopo Jisas kehumentanjo yahu sohwo hwotoho mjahmmiwomentisofoho.

³⁷ Jisas kako hwo'fiki'nyo Oulif Jelusalem mofone sopo i'mofaponto oso hon'ngkano monje we sopo hwe moya'mi hofi'ko Jisas'imo inomokoho'nawo'mentohofoso yo'mayo syoho wonyoangkafu Jisas imojo so'no syafisyont'fi hofi'ko si'monyo yont'fi mango engo lont'fi Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho.

³⁸ Mango mohm'no ole limentohofi,

Olo Hwe lohwo nakumo nemokosyohumayo'ne Anituye yokumpohn'nyo'nji palokuso lohwoe yofe woho'nomano.

Anitu kako nakwo hwahoponjo hwe moya'mi hn'ne'no si'meho wop'ingo nejahopohoho. Anitu yokintahopo humaso sohune'no yofe engo woho'nomano.

³⁹ Ose lontan'ngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa hwe moya'mi pi'n'ngonjo sopo lohofont'fi Jisas'imo ulimentohofi, Nakwoe Lonet'hwayo sohwo, oso hwe moya'mi kikimo inomokoho'nakuwotofo somo kiko yoka uso.

⁴⁰ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo upa'n'mno. Hungkuno waseli'monne'no yohono. Olo a'amulo hofi'ko mampi'nyo humant'fijontentesi olo hon'ngkano lophonjo sojolo mango engo likuji nje yofe ho'non'maf'kutnnesohilo. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako pone engo Jelusalem sopo yo'mayo imo'none so'no humotaho limentisofoho.

⁴¹ Jisas kako Jelusalem u'mofawento pone hopo sopo kako uhwononto humotaho limentisoso

⁴² ole limento, A'amu Jelusalemjo soku, sekumo ito'no esehumajiyo'ne yahinoso ko se'mahon'ngki sekwo hohujo ikinjaofalokwofo. Oso'no yahino wop'ingo hiso hiyaso'mo wentan'ngkuhwosi sekwo mot'p'ihwon'fitnnehofo.

⁴³ Sekwo upa'n'mno. Hwangku sikuno nom'ne i'mofaposo somo sekwoe mango sohwa sekumo wosefonjano likuji sekikitof'kuji meku'mofasi lohofi'kuji hofi'ko tojopo ko'mokwasokuji nolikofaof'kuji

⁴⁴ sekwoe angu fonjowonampekuji sekwo sekwoe mehomi hi'nji hokunonji ni'hu'nahone poyo moi'wo imo'n'fitnnefoho. Sekwoe sokango so'nji sokilojo so'nji we'e huhwo kihn'naweso mokihn'nawenefoho. Hwap'ingoso oso sikuno Anitu sefo'mayo'ne se'ma'maso sohonta sekwo yofe mi'hwofe'njo imalofo kuyoho.

Jisas kako Anituye tajo angu engo somo a'amu yo'mayo ho'yango somta'ni hamniyoho mayo yontan'ngkofi somo wae yao'mentisofoho.

(Matiyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Joun 2:13-22)

⁴⁵ Jisas kako Anituye tajo angu engo somo noswonto a'amu ho'yango yo'mayoso hu'meesyont'fi hamniyoho mentan'ngkofi somo wae yafo syohoso ema'mentisofoho.

⁴⁶ Kako hofi'kimo ole ulimento, A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofi sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Olo nje angu loso Mpohumo jomo ujo'ne angofoho. I oso'no nje angu loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufo mawo'n'ngkohofi sohwafe angu hopa imokalokwofo. Ose mt'i'mokumentohofofoho ulimentisofoho.

⁴⁷ Ose imo'n'mentiso so'no sikuno huhwo huhwi Jisas kako hwe moya'mimo Anituye tajo angu engo somo kakoe hungkuno lut'hwamotofoho. A'amu tajo angu syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofoho sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hofi'ko Jisas'imo fonjasiyo'ne hon'ngkano wot'p'emant'fe'no imentohofofoho.

⁴⁸ Ose ko yahon'ngkofi hwe moya'mi hofi'ko Jisas'ye hungkunomo upo'nano mjal'mumentohofi so'no hwe engo sohwa hofi'ko Jisas'imo fonjasiyo'ne hon'ngkanoso mot'pema'mmentohofofoho.

20

Hofi'ko Jisas'imo kakoe yokumpohn'nyo hwap'ingo so'no ulohon'imentohofofoho.

(Matiyu 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Sikuno fihumo Jisas kako Anituye tajo angu engo somo nohumanto hwe moya'mi somo kako Anitumo u'mayo yahino so'no hungkuno lut'hwamentisofoho. A'amu tajo angu syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamentohofi huno'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hofi'ko Jisas'imo u'ma'mentohofofoho.

² U'mant'fi ulimentohofi, Olo so'no fonaso. Kiko olo syoho iwo'n'ngkino loso t'huwo kil'maso'no iwo'n'ngkinoto. Yokumpohn'nyoso t'huwo kijapmmaso'nji iwo'n'ngkinoto.

³ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ngko huhwo'ni hungkuno anga'no waselon+monne'no yohono. Sekwo olo so'no ngkimo ntohon+ngkofo so'no ngko sekumo wasel+monne'no yohono.

⁴ Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso An+tu mta'ango ma'mentisotaha. Hwahoponjo a'amu mta'ango ma'mentisotaha.

⁵ Hofiko ose upa'nont+fi ole hnn+mentohofi, Joun kakoe yokumpohn'nyo An+tu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji ole wonal+montonoho. Ose'manji sekwo Joun+ye hungkunomo s+imeho hi'ntnnono muyo'njo peho'neto.

⁶ I Joun kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo a'amu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji hwe moyami upa'n+ngkuji hofiko sojo wonefonjant+feho. Hwap+ngoso a'amu loso hofiko huno ole syof+syalokwofo, An+tu kako Joun+mo hungkuno uyahon+ngki nal+mentisofoho.

⁷ Ose hnnont+fi Jisas+mo ole ul+mentohofi, Nakwo huno monayofoho. Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso nt'+mto'angot+keno.

⁸ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'n+ngkohe hwap+ngo so'no masel+mnehono.

A'amu wonyo ipisayo syoho mokosyohumawo'n+ngkohoho sohwanne pahnn+mo hungkunofoho.

(Mat+yu 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Ose ulonto kako olo pahnn+mo hungkuno oso a'amu homo somo ul+mento, Hwe fihwo kako ipisayo syoho hul+mentisofoho. Oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'n+ngkohoho sohware ahomo ho'nasyonto kako ango ikanopo nowento oso po kako ne'no humamojofoho.

¹⁰ Osopo nohumanto oso syoho homo somjo ipisayo mayo'ne sikuno i'mofape somo kako kakoe syoho ulohofiyi fihumo ipisayo fehohnjo mayo'ne'ento kako oso a'amu kakoe syoho mokosyohumayo sohwaro u'mahwosi ipisayo mayo'ne lihwat+mentisofoho. Oso a'amu syoho mokosyohumayo sohwa syoho ulohofiyi huhwo sohomo ikujoho fonjont+fi ipisayo muyo'njo yont+fi wae yao'mentohofofoho.

¹¹ Osohonta kakwo'yohwo sohwo kako nom'ne syoho ulohofiyi fihumo lihwat+mentisofoho. Osohumo hofiko ikujoho fonjont+fi yahino wonyo umt'+mokont+fi ipisayo muyo'njo yont+fi wae yao'mentohofofoho.

¹² Kakwo'yohwo kako syoho ulohofiyi hufa'u s+hune sohomo lihwojahon+ngki kako nowento a'amu'njopo i'mofowahon+ngki hofiko osohumo ikujoho wonyo fonjimokont+fi mempo hohnta'ni swoho'nofapmmentohofofoho.

¹³ Oseso syoho kakwo'yohwo sohwo ole hnn+mento, Ngko pipi imnehono. Ngko nje hwomu lohuno ngko s+imeho uyalokwe lohomo luhwat+imeso hofiko kakoe hungkunomo haloho upeent+fet+keno. Ose syaf+syonto hwomu huhwo sohomo lihwat+mentisofoho.

¹⁴ A'amu syoho homo somo mokosyohumayo sohwa hwomu huhwo sohomo uhwon+tumant+fi ole hnn+mentohofi, Oso hwe sohwo kako hwangu sohonta kan+ngkwowhoe yo'mayoso nomane hweho. Komo'nohino, nakwo kakimo poyo wofonjosyano. Ose fonjosy+hwaso nakwo kakoe syohoso n+hu'nahone womantanoho.

¹⁵ Ose hnnont+fi hofiko hwomu huhwo sohomo nokent+fi mempo hohnta'ni ipisayo syoho sopo swoho'naofont+fi osopo poyo n+hu'nahone fonjahumentohofofoho. Jisas ose ulonto kako a'amu homo somo ulohon+mento, Ose imentohoho so'no ipisayo syoho kakwo'yohwo sohwo a'amu wonyo huhwo sohwaro pipi uloho'montolo.

¹⁶ Hwangu kako nop+hwosi oso a'amu wonyo sohwaro n fonjasy+hwosi kako nom'ne a'amu sohwaro syoho hiso mokosyohumayo'ne uy+montonoho. Jisas ose ulahon+ngki a'amuso upa'nont+fi ul+mentohofi, U, kako oso hwolaho.

¹⁷ Ose ulahon+ngkofi Jisas hofikimo t+mo uhwononto ul+mento, Olo An+tu ye hungkuno iyoswomo mt'+mokumentohoho loso hwap+ngo neso huno pipi seyohoho.

Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n+ngkohoho sohwa wae yao'mentohoho loso

olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwap+ngohwo imo'n+ngkohoho.

Ose mt'+mokumentohofofoho.

¹⁸ Nom'nepo An+tu ye hungkuno mt'+mokumentohofoso olenoho. A'amu hopi'nono oso sojo engkwosaho pa'nyo homo somo entofomaf+kuji p+wahupijoso hofiko hofikoe a'apaho kempi mt'+mt'+me lohofihwosi wohu'mehinawo'montonoho. I oso'no oso engkwosaho huhwo sohwo kako a'amu fihwoe a'apahopo p+wasyososo fonjont+hupeefososo oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apahoso hintalinyo pa'n+ngo umo'n+montonoho.

¹⁹ Jisas oso pahnn+mo hungkuno ulahon+ngki a'amu hon+ngkano hungkuno luthwawo'n+ngkohoho huno'njo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo

sohwanji hofiko huno ole uyimento, Jisas oso pahnnimo hungkuno nakumne'no lohoho. Nakwoe simeho mo'mo me hopa nafe'no nalohoho. Huno ose syafisyontifi oso hohosohonta hofiko Jisasimo aho kehwaso wofonjosyano lontifi imentohofoso hofiko hwe moya'mi somne'no iyoho unimentisofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Sisa sohume'no hamniyoho ho'nasiyo'ne hofiko Jisasimo hungkuno ulohonimentohofoho.

(Matiyu 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Oseso hofiko Jisasimo fonjasio'ne'entifi honingkano wotipemano lontifi Jisasimo humuhwontohumantohofoho. Hofiko Jisasiepono a'amu fehohnjo sohwo lohwojahoningkofi oso a'amu sohwa hofiko a'amu Jisasiye hungkunomo wopingo hwofoho wonalono lontife hwaso humupo'nontohumantohofoho. Ose ko imo'nontifi hofiko pojiyontifi hofiko Jisasiye hungkunomo yamofa ulohomentohofoho. Ole hnnimentohofi, Jisas kako a'amu hwaho mokosyohumayo huhwo sohwanne'no hungkuno wonyo losomanji nakwo aho kehwaso oso a'amu hwaho mokosyohumayo sohwafe ahopo noho'nosyihwaso'no hofiko Jisasimo tohino uyantifeho. Ose hnnontifi Jisasimo humuhwontohumantohofoho.

²¹ Oseso hofiko Jisasimo ole ulohonimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, nakwo huno nayohoho. Kiko hwe moya'mimo Anituye yahino so'no hungkuno lutihwawo'nngkinoso nehopi'nohino lutihwawo'nngkinoso hwasoho. Kiko a'amu yofe engo'njo sohwanne'no iyoho makinyo'njo hwasoho. Nakwo hopi'nonohino afaponohino. Hungkuno ito'nohino lwo'nngkinoso hwasoho.

²² Oseso nakwo olo so'no wakilohonantane'no yihwono. Kiko huno pipi kiyohoho. Nakwo hwe engo Sisa sohune'no hamniyoho woho'nosyano lakinngkohoho. Moho'nasiyo'njo uyano lakinngkohoho.

²³ Ose ulahoningkofi Jisas kako hofiko poji yamofa ulohofano lontifi imentohofa so'no hwaso yahino so'no huno uyahoningki ole ulimento,

²⁴ Hamniyoho anga'no ntihwaho. Olo hamniyoho losomjo huyo'mango so'nji yofe so'nji tihwoeto. Ose ulahoningki ulimentohofi, Sisafefoho.

²⁵ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, E'wano. Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyimno. I Anituye yo'mayo so'manji Anitumo uyimno.

²⁶ Jisas ose ulahoningki a'amu huhwo sohwa hungkuno wopingo somne'no hofikoe simeho mo'mo pisopisaho lontifi mampi'nyo humamentohofoho. Oseso oso a'amu hofikimo lihwatimentohofa sohwa hofiko Jisasiye hungkuno somne'no hungkuno ito'no mihwajiyone hwe moya'mife timopo makekutnesohilo.

A'amu Satiyusi sohwa Jisasimo a'amu poyo nope'nontifi apa'no songo likafu so'no ulimentohofoho.

(Matiyu 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ A'amu Satiyusi fehohnjo sohwa Jisasimo u'ma'mentohofoho. A'amu Satiyusi huhwo sohwa hofiko huno ole uyiwonngkoho, A'amu poyo pe'nyo sohwa hofiko nihuhwahone pe'niwonngkoho. Apa'no songo molikafefefoho. Ose syafisyiwonngkohofofoho.

²⁸ Hofiko Jisasimo u'mantifi ole ulohonimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo hwo, Mouses nakumne'no hungkuno ole moti'mokumentono. Hwe fiho kako ape nomahwosi kako mehomi motipemayo'njo sohwo poyo pe'nngkuhwoso'no oso ape hisimo konngkwa'wehwo nomahwosi kola'wehume'no mehomi wotipemano. Mouses ose mti'mokumentisofoho.

²⁹ Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa humamotofoho. Tisimaso sohwo kako ape manto mehomi motipemaso sohwo poyo pe'nmentisofoho.

³⁰ Oseso konngkwa'wehwo aku'mu sohwo oso ape hisimo ma'mentisoso kako huhwo mehomi ane'njo pe'nmentisofoho.

³¹ Oseso oso ape hisimo hinjo huhwa ose'nohino ma'mentohofoso mehomi ane pe'nmentohofoho.

³² Hwangku oso ape hisi poyo pe'nmentono.

³³ Oseso a'amu poyo pe'nyo sohwa likapijo sohonta tihwoe ape umonimontolo. Hofiko'nikwehwa aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa ape hisimo nto ma'mentohofoho.

³⁴ Ose ulahoningkahoningkofi Jisas ulimento, Hwe moya'mi lohonta humalofoso hofiko ape ma'niwonngkohofo.

³⁵ I oso'no oso hwe moya'mi poyo pe'nifijos apa'no songo likapijo hopaso apa'no likafikuji songo ne'nohino humafijo sohonta hofiko apa'no ape moma'nifitnefoho.

³⁶ Hofiko a'amu ahwomomjo pa'nyo nohumafikuji apa'no poyo mape'n+fitnnehofo. Anitu hofikimo poyo pe'nyo somta'ni ulikafoso so'no hofiko kakoe mehomi umo'nantifeho.

³⁷ Mouses huhwo kako a'amu poyo pe'nyo sohwa apa'no songo likafoso so'ne huno nafohoto'mentisofoho. Mouses kako oso iyo we'e toho ko n+mentisoso yofoho hiso lohofnyo somo uhwononto ul+mento, Hwe Engo hwofio'nnyo ne sohwo kako Apilohamiye Anituyoho. Kako Aisakiye Anituyoho. Kako Jekoupiye Anituyoho.

³⁸ Ihwoni. Mouses kako ole syafihu'mento, Apilohamja Aisakija Jekoupija hofiko hohonta poyo ko pe'n+mentohoho sohwa songo humalofo so'no syafisyonto oso hungkuno hiso limentisofoho. Anitu kako poyo pe'nyo sofe Anitu hwo'maho. O'o, songo humalofo sofe Anituyoho. Anitu kakoe timopo a'amu hopi'nonohinoso songo humalofo.

³⁹ Jisas ose ulahon+ngki a'amu fehohnjo hon+ngkano hungkuno liwo'n+ngkohoho huno'njo sohwa Jisasimo ul+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo sohwo, hungkuno wopingo nalohino.

⁴⁰ Ose ulontifi hofiko nom'ne hungkuno Jisasimo ulohonyo so'no iyoho imentohohofoho.

Jisas kako a'amu Falisi sohwo Kila is hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwat+i'mentiso sohumne'no ulohon+mentisofoho.

(Matiyu 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Jisas a'amu Falisi sohwo ul+mento, A'amu ole liwo'n+ngkohoho Kila is kako oso a'amu Anitu nakwoe hwahopo uhwat+i'mentiso sohwo Ntefit hwe yofe engo'njo hohonta hwaho mokosyohumamojo sohwo imu hweho. Oseso pipi liwo'n+ngkohoho.

⁴² Oso Ta'njo Iyoswo somo Ntefit ole l+mento, Anitu kako nje Hwe Engo Kila is, Anitu nakwoe hwahopo uhwat+i'mentiso sohwo ole ul+mento,

Kiko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.

⁴³ Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwo jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumot+i'monnoho.

Ntefit ose l+mentisofoho.

⁴⁴ Oseso Ntefit kako oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwat+i'mentiso Kila is sohune'no nje Hwe Engo hweho l+mentiso so'no Kila is sohwo kako Ntefit+ye imuhwo imo'nyoso pipilo.

A'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkohoho huno'njo sohwafe yahino so'ne hungkunofoho.

(Matiyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko Jisasiye hungkuno upa'nontifi nohumentan+ngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ole ul+mento,

⁴⁶ Sekwo a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkohoho huno'njo sohwafe yahino somne'no i'waho ito'no fiy+mno. Hofiko hofikoe yofe engo somne'no hwapife sawemo yontifi hon+ngkanopo emoyi'wo'n+ngkohofofoho. Osopo emoyontan+ngkofi hwe moya'mi hofikimo uhwonontifi nakwoe hwe engo hwasoho ul+wo'n+ngkohoho so'no umo'n+i'wo'n+ngkisofoho. Oso'nji hofiko tajo anga somo a'amufe simanopo humayo'no umo'n+i'wo'n+ngkisofoho. Oso'nji hofiko a'amu wopayo engo iloho yano sohonta epohumayo simo'mjo so'no umo'n+i'wo'n+ngkiso hwafoho.

⁴⁷ Hofiko Anitumo hungkuno sawemo engo jomo ko ulontifi hofiko apiwojo safae anga yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulontifi anga hiso hofiko'ne nihu'nahone emawo'n+ngkohofihwafoho. Hwangku oso hwe huhwo sohwo tohino engo not+i'pemapitnnehofo.

21

Apiwojosi yo'mayo so'no umofonyo inyosi kako Anitumne'no hamniyoho ho'nahumentisofoho.

(Matiyu 12:41-44)

¹ Jisas kako Anituye tajo anga engo somo ne'no nohumanto timo uhwon+mentisoso hwe moya'mi hamniyoho engo'njoso hofiko Anitumne'no hamniyoho ho'nasiyo ipofa so'mo ho'nosyontan+ngkofi uhwon+mentisofoho.

² Osopo uhwon+mentisoso apiwojosi ho'yango anesi kako Anitune'no touya hufa'u'nohino ho'nosyahon+ngki uhwononto

³ Jisas kako a'amū kako'njopo lohofo somo ole uli'mento, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Sekwo upa'nimno. Olo ap'iwojo losi kako hamniyoho ho'nasiyoso nom'ne a'amū ho'nasyohoho somo kakoe we'eso uyakolokwoho.

⁴ Nom'ne a'amū hamniyoho ho'nosalokwofofo hofiko hamniyoho engo mokosyohumunyofoho. Oso'no hofiko oso hamniyoho engo somta'ni Anitumne'no we'e'nohini ho'nosalokwofo. Olo ap'iwojo losi kako hamniyohomo yo'mayo so'no nihu'no umofonyo inyosi kako hamniyoho mokosyohumunyosi hopi'nonohino Anitumne'no ho'nasyohoho. Kako nom'ne hamniyoho wosopayo mpe-e'ne aniyoho. Ose uli'mentisofoho.

Jisas kako Anituye tajo angō engo so'no tifi no'mo wonyo imo'none so'no hungkuno uli'mentisofoho.

(Matiyu 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ A'amū fehohnjoso hofiko tajo angō engo somne'no ole li'mentohofi, Olo tajo angō engo somjo sojo wonyoangkafofo hofiyofoho. Hwe moya'mi hofiko wokoso wonyoangkafo loso Anituye yofe ho'nomayo'ne yahumentohoho somo uhwonontifi pisopisaho li'mentohofofoho. Ose lahon'ngkofi Jisas uli'mento,

⁶ Hwangku olo yo'mayo wop'ngo uhwalokwofo loso wonyo umo'nimontonoho. Sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o, hofiko olo angō wop'ngo losomo mtihupekuji womehu'mmokwojantifeho. Ose uli'mentisofoho.

Jisas kako yo'mayo tango i'mofapone so'no uli'mentisofoho.

(Matiyu 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Hofiko Jisas'mo ole ulohon'mentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, oso yo'mayo hungkuno nalohinoso ntohonta umo'nimontolo. S'mo'mo peho i'mofap'hwoso'no huno wonayimontolo. Oso yo'mayo i'mofape-e'ne sikunoso we'eneponoho eso. Fonaso.

⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas uli'mento, A'amū sekumo hwasyo hungkuno sejo so'no sekwo i'waho ito'no fiyimno. A'amū pi'n'ngō engo i'mofap'kuji, hofiko nje yofe nt'kuji ole selifitnnefoho. Ngko K'ilais hwo'nyoho. Anituye sikuno mofonepo nto i'mofapohoho. Ose selikujo'no sekwo hofiko hungkunomo in'ngkakutoho.

⁹ Hwangku a'amū hwaho kengoponjo sohwa hofiko nom'ne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongki'nyo'ne so'nji a'amū hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongki'nyo'ne so'ntnne'no upa'n'ngkuji sekwo yomo ikutoho. Oso yo'mayoso s'mo'mo i'mofap'hwoso'no sikuno ae'uyo imo'nyoso komo'no mmo'nonehoho.

¹⁰ Ose ulonto uli'mento, Hwangku a'amū temtitofō kengo sohwanji temtitofō nom'ne sohwanji hofiko ikujoho fongki'n'fitnnefoho. I a'amū hwaho kengoponta'angō sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'n'fitnnefoho.

¹¹ Hwangku hwaho lopo hwom'ihwo m'kun'imposo pi'n'ngō engo i'mofaponefoho. Hwaho kengo kengo sopo mijoho engo i'mofap'hwosi mnokino engo wotipemantifeho. Ahwomo sopo yo'mayo wonyo imo'n'ngkuhwosi nom'ne yo'mayoso ahwomo sopo i'mofap'hwoso'no uhwon'ngkuji sekwo iyoho senonefoho.

¹² Oso yo'mayo noselohē sikuno somo m'mofopontan'ngkuhwoso sohonta sekwo nje yofe ulikujo'no hofiko sekumo aho sekekuji wonyo selohopitnnefoho. Hofiko tajo angō somo mesehumaj'kuji hungkuno mjasel'kuji impo'angomo mintofasehufitnnefoho. Hofiko nje yofe monje yasiyo'ne a'amū hwaho mokosyohumayo yofe engo'njo sohwafe s'imanopono ipesemotawofitnnefoho.

¹³ Oso nje yofe monje yasiyo'ne ko selohofahon'ngkuji sekwo hwe engo sohwafe s'imanopo lohof'kuji ngko a'amū wonyo hon'ngkano somta'ni isihutofomayo'ne pmmen-tohe sohwo'niye hungkuno sekwo uli'fitnnefoho.

¹⁴ Oso hohosohonta oso hungkuno hofiko mjasel'kujo'no sekwo aku hungkuno uli'fitnne so'no huno pi'n'ngō seyihwoloho.

¹⁵ O'o, ngko'nohini sekwoe mangomo sekwoe hunomo hungkuno wop'ngo wosejap-mnonnefoho. Oso hungkuno sejapmme homo somo sekwoe mango sohwa hofiko nohnnaj'kuji sekwoe hungkunomo monje maselohopitnnehofo.

¹⁶ Sekwoe a'amū so'nji selosen'ngkwejamo nje yofe ulikujo'no hofiko sekwoe mango sohwafe ahopo mosehumoj'pitnnefoho. A'amū fehohnjo sekwo'njo hohnta'ni humalofō somo poyo semokufitnnefoho.

¹⁷ Oseso hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no s'meho tohino m'kun'imposo umnonefoho. Hwap'ngoso nje yofeso sekumo weho.

¹⁸ Oso hohosohonta ngko hofiyō semokosyohumameso sekwoe mnokino mta'ni mijiyō anga'nohino fihwo yofomahwosi moi'wo mmo'nonefoho.

¹⁹ Yo'mayo tangoso se'mahwoso'no sekwo ngkine'no yokumpohn'nyo ne'no lohopyoso sekwo songo ne'no humayo'ne neso notipemapitnnefoho.

Ango Jerusalem wonyo imo'none so'no Jisas hungkuno ulimentisofoho.

(Mat'yu 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ A'amu ikujoho'njo sohwa hofiko ango Jerusalem sopo hofoyo syukujo'no sekwo uhwon'ngkuji huno ole seyonefoho. Ango Jerusalem wonyo imo'nyo'ne sikunosomofone nto imo'n'ngkohoho.

²¹ Oso hohosohonta a'amu hwaho Jutiya sopo humunyoso hofiko hwofiki'nyopono hiyaso komo'no sifitnnefoho. A'amu ango Jerusalem ne sopo humalofo soku sekwo nuliko'mafikujiki kengopono kunto'no ufitnnefoho. A'amu ango Jerusalem mempo hohnta'ni humafijosohofiko apa'no ango ne montimo mahufitnnefoho.

²² Oso sikuno somo a'amufe hon'ngkano wonyo somne'no Anitu kako tohino uyone sikunofoho. Anituye hungkuno a'amu oso hiso'no mt'mokumentohofoso oso sikuno somo ne imo'nonefoho.

²³ Oso sikuno somo moya'mi simeho'njo sofani mehomi we'e amno unyo sofantne'no ngko hitoho ntokwoho. Hwap'ngoso oso sikuno homo somo olo hwaholopo tango m'kun'imposo i'mofap'hwosi Anituye simeho tohinoso oso hwe moya'mi somo u'manefoho.

²⁴ A'amu fehohnjo hwakuhwajonji poyo imokuhwosi a'amu fehohnjo somo hofikoe mangohwa impe intofomotakujiki ango kengo kengopo uhumajonefoho. A'amu Anitumne'no nakwolalaholokwofosohofiko ango Jerusalem somo hwotoho f'fitnnefoho. Hofiko hwotoho ne'no fentan'ngkuji hofikoe sikuno moi'wo imo'nonefoho.

Hwangku sohonta A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.

(Mat'yu 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ Jisas ose ulonto ole ulimento, Sekwo ahwomomo uhwon'fijosomofehi'nyo hamno hntokwaliyo sohwayo yo'mayo kengo kengo i'mofap'hwaso'no uhwon'fitnnefoho. Olo hwaholopo mijo ayo engoso yoka engo ho'n'ngkuhwosi mt'hupo mt'hupe lohofahon'ngkuhwosi a'amu hwahoho'mo ho'mto'ango oso hiso uhwon'ngkuji hofiko iyoho m'kun'imposo unonefoho.

²⁶ Hwe moya'mi pi'n'ngo engoso hofiko olo hwaholopo yo'mayo imo'none so'no huno syafisyikujiki hofikoe simeho mo'mo iyoho m'kun'imposo ehuman'ngkuji timo hwafihwafemokomayonefoho. Yo'mayo ahwomomjohntokwaliyoyomoyohon'ngkuhwosi uhwon'fitnnefoho.

²⁷ Oso hiso i'mofopahon'ngkuhwosi A'amufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe yokumpohn'nyo engonji kako pomponah engonji noponefoho.

²⁸ Hwangku oso yo'mayoso i'mofape-e'ne mofone imo'n'ngkuhwoso'no osohonta sekwo likafikujiki sekwo sekwoe mnokino likojwamo lohofikujiki ahwomomo uhwon'mno. Sekwo hon'ngkano wonyo somta'ni isihutofosemayo sohwo asomo set'mayo'ne sohwo mofoneponoho.

Iyoswo songo inyo sohonta uhwon'ngkuji huno waseyono, Ifoyo wahu'montonoho.

(Mat'yu 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Ose ulonto Jisas kako olo pahnnimo hungkuno ulimento Sekwo iyo mijisiyo somo uhwon'mno.

³⁰ Iyoswo songo in'ngkiso loso uhwon'ngkuji ifoyo wahu'montonoho.

³¹ Oseso oso pa'nyoso yo'mayo somne'no selohe somo uhwon'ngkuji sekwo huno ole waseyono. Oso sikuno Anitu kako yo'mayo somo yokumpohn'nyo mokosyohumayo'ne sikunosomofonepo nto i'mofapohoho.

³² Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe moya'mi olo hwaholopo ne'no nohumentan'ngkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.

³³ Ahwomomniji hwahonji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nonefoho. Ne'no nowent'hwonefoho.

Jisas'ye a'amuso kakine'no ito'no hontohumayo'ne hungkunofoho.

³⁴ I oso'no sekwo ito'no fohontohumamno. Sekwo yo'mayo hwahoponjo so'no huno pi'n'ngo syafisyikutoho. Sekwo wosopayo engo n'ngkuji mijo yokumpohn'nyo n'ngkuji nonilohofikutoho. O'lo, ngkine'no huno fisyafisyikuno. Sekwo siki humayoso wop'ngomahoho. O'lo, sekwo oso pa'nyo humafijomanji nje sikuno engo asomo pe-e'neso me tongo somne'no hmn'wo'n'ngkiso hopaso wosema'montonoho.

³⁵ Oso sikuno i'mofapeso hwe moya'mi hopi'nono ango'meemjo humalowotofosomo i'mofaponefoho.

³⁶ Sikuno engolopohamo sekwo ne'no fohontohumantokuno. Sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo sejapone'no jomo engolopohamo ulikuno. Sekwo ose ifijo'manji

yo'mayo tango i'mofaposo somo uyakolofikuji A'amufe Hwomu sohwoe sīmanopo lohopyntnefoho. Ose ulīmentisofoho.

³⁷ Sīkuno huhwo huhwi Jisas kako Anītuye tajo ango engo somo hwe moya'mimo Anītuye hungkuno lutīhwamojofoho. Oseso sīkwo'miyomo kako oso hwofīki'nyo Oulif līwo'nīngkohoho sopo saho fosyawo'mojofoho.

³⁸ Hwe moya'mi hopi'nonohinso hofīko kakoe hungkuno upo'nano lontīfeso imīngo ne'nji līkafontīfi Anītuye tajo ango engo somo humotofofoho.

22

Jutas kako Jisasīye mango sohwafe ahomo uyimo līmentisofoho.

(Matīyu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Joun 11:45-53)

¹ Oso Anītu A'amū Isīlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafīsiyo sīkuno iyoho humayo engoso * umo'nīmonte'no yohoho. Oso sīkuno homo somo a'amū Jutaso hofīko wopayo iloho iyoso engo kafo'ne so'nji miyo'njo yontīfeso wopayo feejo'nohini nīmotofofoho.

² Oso hwe tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amū honīngkano hungkuno lutīhwamotofo sohwanji hofīko Jisasīmo fonjasīyo'ne honīngkanoso ko tīpeentīfi hofīko hwe hwoya'mi ikujoho nafongkupitnnoho syafīsyontīfi iyoho unīngkahonīngki ole hnnīmentohofi, Nakwo Jisasīmo pipi fonjasyanehwono.

³ Oso sīkuno somo Seten kako Jutas Isīkaliyoutīye sīmeho mo'mo paswonto huno uyīmentisofoho. Jutas huhwo sohwo kako Jisasīye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa mta'ango hweho.

⁴ Jutas kako nowento oso a'amū yofe engo'njo tajo ango syoho imotofo sohwanji a'amū hwapīfe tīfo'njo Anītuye tajo ango engo somo uhwontohumamotofo yofe engo'njo sohwanjimo u'manto Jisasīmne'no tokoyo'ofe imentisofoho.

⁵ Oso a'amū huhwo sohwa Jutasīye hungkuno upa'nontīfi sīmonyo yontīfi hofīko hamniyoho uyo'ne'entīfi hungkuno mtito'mentohofofoho.

⁶ Jutas kako eno ulonto kako Jisasīmo hofīkoe ahomo kumangkiyo'ne a'amū pi'nīngo mohumunyo sohonta honīngkano tīpeehumentisofoho.

Jisasīye inomokomoyo hufa'u sohwa'u oso Anītu A'amū Isīlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafīsiyo Sīkuno Engo somne'no siko wosopayo ito'no esyohumentisīyefoho.

(Matīyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Joun 13:21-30)

⁷ Oso hohosohonta oso sīkuno engo iyoho humayo'ne a'amū Juta hofīko wosopayo iloho inyoso engo mokamo'nnyo feejo'nohini nīmotofo sīkunoso i'mofapmmentisofoho. Oso sīkuno homo somo hofīko yahu sīpsīp honīyo hoku'yopo ulohoho'ne fonjohumotofo sīkunofoho.

⁸ Oseso Jisas kako Pita'nji Joun'njimo līhwajonto ulīmento, Siko nowehosīsi sīkuno engo iyoho humayo'ne somjo wosopayoso ito'no yasyohosi so'no nakwo wonano.

⁹ Ose ulahonīngki siko ulīmentisīyo, Nekwo ntī'mo wesyohumantayo'no kumo'nīngkohoho.

¹⁰ Ose ulahonīngki ulīmento, Upa'ninyo. Ango engo sopono nowehosīsi hwe fīhwo kako mitīhwontoho'njo sohomo uswo'nīngkohosīsi siko kakimo inīngkasohosīsi ango kako swoso somo finīngkasyīnnyo.

¹¹ Siko noswohosīsi ango kakwo'yohwo sohomo ole ulinyo. Nekwoe Lonetīhwayo sohwo kako kikine'no hungkuno ole lehwajohoho. Ngko'ne ango nje inomokomoyo sohwanji sīkuno engo somjo wosopayo ntīpo wonantaneto. Ose lehwajohoho.

¹² Ose ulohosīso'no kako ango tokilonjwa'mo molinyo yokintahoponjo somo wosetīhwamontono. Oso homo somo nakwoe wosopayo ito'no feesinyo. Ango homo somo epohumayo ijempoho yo'mayoso hi'njomnoho.

¹³ Jisas ose ulahonīngki siko nowenji yo'mayo Jisas ulīmentiso hopaso tīpema'mentisīyefoho. Notīpemanji siko wosopayo ito'no yahumentisīyefoho.

Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwafo kakoe a'apaho'nji kakoe honīyo'nji nyo'ne uyīmentisofoho.

(Matīyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Koulin 11:23-25)

¹⁴ Oso wosopayo nyo'ne sīkunoso nto i'mofopahonīngki Jisas kako wosopayo nyo'ne ijempoho soponjo epohumayo sopo kakoe inomokomoyo apousel sohwanji humamento-hofofoho.

* 22:1. Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

¹⁵ Jisas nohumantano ulimonto, Ngko ole'no nimo'nimojofoho. Ngko sekwo'nji olo Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo wosopayo wonantane'no yohono. Wosopayo non'ngkuhwasi tifi tohino engo woma'monnoho.

¹⁶ Sekwo nje hungkuno upa'nimno. Olo sikuno engo lomjo wosopayo n'wo'n'ngkuhwone loso n'ngkuhwasi ngko olo hwaho lopo apa'no man'imnehono. O'o, ngko poyo imo'n'im'ne'no olo sikuno engo lomjo wosopayo n'ngkuhwone se ne u'mofapmmontonoho. Tifi no'mo Anituye a'amu kakimo enjwa'mo humafijo sohonta ngko olo sikuno lomjo wosopayo n'ngkuhwone hopa apa'no nonontim'nefoho.

¹⁷ Ose ulonto kako mijo nyo'ne noswano ipisayo mijo'njoso nomanto Anitumo isamoyoka ulonto ulimonto, Sekwo olo mijolo nomafikui yano filofan'imno. Ose ulonto ulimonto,

¹⁸ Sekwo nje hungkuno upa'nimno. Olo mijo loso ngko man'imnehono. Ngko ne'no manyo'njo human'im'ne sohwo'ni hwangku Anituye a'amu kakimo enjwa'mo humafijo sohonta ngko apa'no nonontim'ne hwo'nyoho.

¹⁹ Jisas ose ulonto kako wopayo nomanto Anitumo isamoyoka ulonto kutikui lohofonto kakoe inomokomoyo sohwo'ni hu'muyonto ulimonto, Olo wosopayo loso nje a'apahofoho. [Sekumo sefo'mayo'ne mtihupenji sejapohono. Tifi no'mo sekwo ole mjanim'kui ngkine'no fisyanifisyikuno.]

²⁰ Wosopayo moi'wo n'ngkahon'ngkofi kako wosopayo uyimentiso hopaso kako mijo homo ose'nohini uyimentisofoho. Kako mijo uyonto ulimonto, Olo ipisayo mijo noswano lo'mjo loso nje hon'yofoho. Sekwo Anitu'nji mokotiku'nyo'ne yahino songo lomne'no sekwoe wonyomne'no mpe iyo'ne usihumahefoho.]

²¹ I uhwonimni. Olo a'amu nje mango sohwo'ni ngkine'no tokoyo'ofo yone lohwo'nji olo ijempoho lopo humalohwono.

²² I Anitu kako hohonta hungkuno mtito'mentiso hopaso ngko poyo umo'nimonne'no yohono. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwo'ni tokoyo'ofo ntohofone sohune'no hitoho ntokwoho.

²³ Ose ulahon'ngki hofiko anga'no anga'nohino sohwa humahnn'ngkofi, Oso yahino wonyo hiso tihwo uloho'monteto. Ose humahnn'ngkohofofoho.

Jisas'ye inomokomoyo sohwa hungkuno toho pa'nyo ole hnnimentohofi, Nakwo yofe engo'njo nom'ni hwamo yakolo'nnyoso tihwolo.

²⁴ Jisas'ye inomokomoyo sohwa hofiko oso hungkunoso hnnontifi hofikoe hungkunoso toho pa'nyo imo'n'ngkahon'ngki ole so'no yoka hungkuno hnnimentohofi, Nakwo yofe engo'njo nomihwamo yakolo'nnyoso tihwolo.

²⁵ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas ulimonto, Hwe yofe engo'njo olo hwaho lopo a'amumo mokosyohumayo sohwa hofiko hofikoe a'amu somo syoho engo ko uyahon'ngkofi a'amu huhwo sohwa hofiko nakumo nefe'mayo'nefoho liwo'n'ngkohofofoho.

²⁶ I oso'no sekwo oso hopa ikutoho. O'o, a'amu ngko yofe engo woma'mo loso sohwo kako nom'ne a'amumo enjwa'mnohini wohumano. I kako nom'ne hwamo womokosyohumamo loso sohwo kako oso huhwo sohwafe syoho ulohofiyi hopaso umonono.

²⁷ Hwe engo simo'mjoso tihwolo. A'amu ijempohopo wosopayo n'wo'n'ngkiso sohwo'ni. A'amu wosopayo iloho yonto uy'wo'n'ngkiso sohwo'ni. I a'amu ijempohopo humanto wosopayo n'wo'n'ngkiso oso hweho. I oso'no ngko yofe engo'njo huhwo'ni oso hopa miyalokuyohono. O'o, ngko sekwoe syoho selohofiyi pa'nyo hwo'ni humaleno.

²⁸ Sekwo ngko'nji nohumentan'ngkofi yo'mayo tangoso ngkimo yamofa tohofo'neso nu'mahon'ngki sekwo ngkimo man'hwatim'nefoho.

²⁹ I oso'no nje Mpohwo kako ngkimo yo'mayo hopi'nonohino enjwa'mo ho'nan'humentiso so'no ngko huhwo'ni yo'mayoso sekumo enjwa'mo ho'nosesyalokweno.

³⁰ Oseso ngko yo'mayo somo mokosyohumentan'im'ne sohonta sekwo nje epohumayo sopo nohumafikui nje wosopayo'nji mijo'nji n'fitnnefoho. Sekwo ngko'nji nohumafikui oso a'amu Isilael hofikoe temtitofa aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sofe hwe engo umonantifeho. Ose imo'n'ngkuhwoso'no sekwo hofikimo mokosyohuman'ngkofi.

Jisas kako Pitamo ole ulimonto, Kiko ngkine'no hohujo ukinjanimo'monnoho.

(Mat'yu 26:31-35; Mak 14:27-31; Joun 13:36-38)

³¹ Jisas Pitamo ulimonto, Saimoun, Saimoun, kiko upa'nyo. Seten kako sekumo wonyo wasemokumonto yalofoho. Kako sekwoe huno wop'ngo somo kehilo ehilofa waseloho'monte-e'no joho losetimalofoho.

³² Seten ose ko yontanngki ngko jije simeho hi'ntnnono ntopantokunoso poyo mape'nyo'njo yone'enji Mpohumo kikine'no jomo nto ul'maleno. Oseso kiko apa'no ngkimo nningkapohoji kiko jije ningkwahwosamo n'fo'mahoji yokumpohn'nyo usosofitofo.

³³ Ose ulahonngki Pita ul'imento, Hwe Engofo, hofiko kikimo impo'angomo intofako-hufijo'manji ngko huhwo'nnonji untofaehufe. I hofiko kikimo poyo kumokufijo'manji ngko huhwo'nnonji wemokufe.

³⁴ Ose ulahonngki Jisas ul'imento, Pita, ngko olo hungkuno wakilimonne'no yohono. Olo sikwo'miyo lomo tosika yoka moho'nyo kuntoliyopo kiko ngkine'no mango hufa'u sihune ole ul'monnoho. Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho.

Yo'mayo hamniyoho ho'yo ifiki'yo hwakuhwajo so'ntne'no hungkuno ul'imentisofoho.

³⁵ Hohonta sekwo nje hungkuno lutihwayo'ne losehwatamentohe sohonta sekwo hamniyoho ki'yo'nji ifiki'yo'nji sifikwongofosyohwanji momotayo'njo imentohofotaho. Oso hohosohonta sekwo yo'mayo so'no umofonyo imentohofotaho. Ose ulahonngki hofiko ul'imentohofi, Awonoho. Umofonyo mimentihwonefoho.

³⁶ Ose ulahonngkofi Jisas ul'imento, I olohonta kiko hamniyoho ho'yo hi'njo hwos'manji maho. I a'amu ifiki'yo hi'njo hwo'manji osenohini womano. I a'amu hwakuhwajo ane hwo'manji kako kakoe manji'mofo yajihwosi nom'ne a'amu mpe ikujo'no kako hwakuhwajo mpe uyono.

³⁷ Hwapingoso a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso sohwa hofiko ngkine'no hungkuno ole mt'i'mokumentohofi, Hofiko kakimo utimafikuji a'amu wonyo hwanji m'humatipitne hweho. Oso hungkuno ngkine'no mt'i'mokumentohofoso ne umo'n'montonoho. Yo'mayo ngkine'no Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso olohonta ne umo'n'montonoho.

³⁸ Ose ulahonngki hofiko ul'imentohofi, Hwe Engofo, kiko uhwonyo. Nakwo hwakuhwajo hufa'u mokosyohumalohwono. Ose ulahonngkofi Jisas ul'imento, Hoponoho, ose ul'imentisofoho.

Jisas kako iyo uyo syoho Ngketisemani sopo Anitumo jomo ul'imentisofoho.

(Mat'yu 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Jisas noswaponto kako oso hwofiki'nyo Oulif simojo sopo sahonngki kakoe inomokomoyo sohwa in'ngkamentohofotaho.

⁴⁰ Jisas kako oso hopo sopo i'mofawento kakoe inomokomoyo sohwaso ole ul'imento, Yamofa se'maso sohonta wonyo piwesyanoho likuji Anitumo jomo yokumpohn'nyo ul'imno.

⁴¹ Ose ulonto Jisas hofikimo we'lenepi nonje ul'iko'motamentisofoho. Sawemopo'maho. O'o, a'amu sojo fonjontifi piwasyi'wo'n'ngkiso hopa sopolu humawento Anitumne'no hwomtame ulohofonto ole ul'imento,

⁴² Mpohwo, kiko huno ole kiyoso'manji olo tango u'masoso ngko wae umo'mo. Huno ose kiyoso'manji olo tango n'masoso wae feen'mofo. I, huno ose makiyo'manji wae yan'mofohotoho. Jije hunomohini fin'ngkayo. Nje hunomo in'ngkahutoho.

⁴³ Ose ulahonngki a'amu ahwomo mta'ango sohwo u'manto Jisasimo yokumpohn'nyo usosofito'mentisofoho.

⁴⁴ Jisas kako tango m'kun'imposo engo uyahonngki kako Mpohumo jomo yokumpohn'nyo ne'nohini ulontanngki kakoe a'apaho mta'ni wokino honi'yo pa'n'ngo hwahopo lo'n'mentisofoho.

⁴⁵ Jisas kako Mpohumne'no jomo moi'wo ulosojwamofonto nolikafonto kakoe inomokomoyo sohwafepono umentisofoho. Kako nu'manto uhwonimentisoso kakoe inomokomoyo sohwa saho foyowentanngkofi uhwonimentisofoho. Hofikoe simeho tango ifisyimofahonngki po'n'fo imo'nontifi saho foyawo'mentohofotaho.

⁴⁶ Ose uhwononto ul'imento, Sekwo saho peho'no foyawotofa. Filikapmno. Sekwo yamofa ne'masoso yahino wonyoso nopiwesyanoho likuji Mpohumo jomo ul'imno.

Jisasiye mango sohwa kakimo aho ko'mentohofotaho.

(Mat'yu 26:47-56; Mak 14:43-50; Joun 18:3-11)

⁴⁷ Jisas ose ulontanngki hwe pi'n'ngo engo sohwa Jisasimo u'ma'mentohofotaho. Oso hwe Jutas Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somta'ango sohwo kako a'amu pi'n'ngo engo huhwo sohwaso ipemotaponto Jisasiye huyo'mo nu'manto hinjoho uhu'n'mentisofoho.

⁴⁸ Ose uhu'n'ngkahonngki Jisas ul'imento, Jutas, kiko A'amufe Hwomu sohwo'n'mo hinjoho n'hu'n'ngkinoso nje mango hwamo ujo wehontojwan'humne'no lantohofohino.

⁴⁹ Ose ulahon'ngki Jisas'iye inomokomoyo kako'nji humunyo sohwa yo'mayo imo'none so'no nuhwonont'fi hof'iko ulimentohofi, Hwe Engofo, k'iko huno ole lakiyohoho. Nakwo olo a'amumu lohwaro hwakuhwajo'nji wofonjosyano. Huno ose lakiyohoho.

⁵⁰ Ose ulontan'ngkofi inomokomoyo fihwo kako oso hwe tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyi sohwoe aho anga sohohnjo haloho samo hwakuhwajo'nji loku'mentisofoho. Lojwahon'ngki halohoso piwahu'mentisofoho.

⁵¹ Jisas ose uhwononto ul'imento, Oso yahino wonyoso olohonta foho'nampomno. Ose ulonto oso hwe huhwo sohwoe halohopo aho upm'mokahon'ngki halohoso wop'ingo umo'n'mentisofoho.

⁵² Jisas wop'ingo ose umokonto kako a'amumu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amumu An'ituye tajo ango engo samo uhwontohumayo fefo tokuso'njo sohwafe hwe engo sohwanji a'amumu Jutafe hwe engo sohwanji hof'iko kakimo aho ke-e'ne pmentohofi sohwaro ole ul'imento, Sekwo a'amumu hufo iwo'n'ngkiso sohune'no aho wokano lont'fi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotopalokwofo.

⁵³ Sikuno pi'n'ingo engo samo An'ituye tajo ango engo samo ngko sekwo'nji nohumentan'ngko sekwo ngkimo aho man'iko'mmentohofofoho. I oso'no olohonta Seten'iye yokumpohn'nyo engo imo'n'ngkohoho. Oso'no sekwoe sikunofoho. Ose ul'imentisofoho.

Pita ole l'imento, Ngko Jisas'ime'no huno maniyohoyohoho.

(Mat'iyu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Joun 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jisas ose ulahon'ngki hof'iko Jisas'imo aho kent'fi ipemotawomentohofofoho. Ipemotawent'fi hof'iko oso a'amumu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwoe angomo motahumentohofofoho. Pita hof'ikimo ko in'ngkawomentisoso hof'ikimo mufantohi'nyofoho. O'lo, kako po'mtopo'mtisyo humuloho'm'wesyofoho.

⁵⁵ Oso ango hopo sopenjo a'amumu tojo ajwo samo toho intofont'fi humohumantohofofoho. Osopo Pita hof'iko'nji humamentisofoho.

⁵⁶ Pita kako t'ipomponaho sopo nohumentan'ngki a'mumu syoho ulohofiyi fisi kako Pitamo uhwononto ul'imento, Olo hwe lohwo huhwo Jisas'i'nji humawo'n'ngkiso hweho.

⁵⁷ Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Olo a'mumu losijo awonoho. Ngko kakine'no huno maniyofoho. Ose ul'imentisofoho.

⁵⁸ Hwangku we'enepi nohumant'fi hwe fihwo kako Pitamo uhwononto ul'imento, K'iko huhwosi kakoe a'amumu hwasoho. Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Olo hwe lohwo ngko kakoe a'amumu hwon'i'maho.

⁵⁹ Pita ose ulonto oso hopo sopo ne'no nohumentan'ngki mofehi'nyo si'mo'me anga'nohino uyakolofa samo hwe fihwo Pitamne'no hungkuno yokumpohn'nyo ole ul'imento, Hungkuno nehopi'nohino wal'monne'no yohono. Olo hwe lohwo huhwo kako Jisas'i'nji humawo'n'ngkiso lohwal'ikeno. Kako Ngkalilinta'ango hweho.

⁶⁰ Ose ko ulahon'ngki Pita ul'imento, Olo hwe lohwo k'iko hungkuno lohinoso ngko huno manyo'njo yohoho. Ose ulontan'ngki tosika yoka kunto'no ho'n'mentisofoho.

⁶¹ Ose ho'n'ngkahon'ngki Jisas kako Pitamne'no ikinjamo lohofonto Pitamo uhwon'mentisofoho. Pita kako Jisas'iye si'manomo uhwononto oso hungkuno Jisas Pitamo ul'imentiso so'no huno ikwesya'fihu'mentisoso olenoho. Olo si'kwomiyo lomo y'ihufo tosika yoka malontan'ngkuhwoso sohonta k'iko Pita ngkine'no mango hufa'u si'hune ole wal'monnoho. Ngko Jisas'imne'no huno maniyofoho.

⁶² Pita kako huno ose syaf'isyonto kako mempo swonto kakoe yahino wonyo so'no si'meho tango mi'kun'imposo uyahon'ngki humotaho engo l'imentisofoho.

Hof'iko Jisas'imne'no tikafo ujont'fi kakimo ikujoho fongku'mentohofofoho.

(Mat'iyu 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ A'amumu Jisas'imo aho ko'l'mentohofi sohwa hof'iko Jisas'imne'no sitofo ulont'fi ikujoho fongku'mentohofofoho.

⁶⁴ Hof'iko Jisas'iye t'imomo hwap'ife kot'ijiswont'fi ikujoho fonjont'fi ul'imentohofi, K'iko huno hwap'ingo'njo sohwoe t'ihwo kufonjohoho. K'iko huno kisyo'manji oso hweho fonaso.

⁶⁵ Ose ulont'fi hof'iko sitofo mjalomumentohofofoho.

Hof'iko 'kaun'isol' sohwafe t'imopo Jisas'imo nom'ne hungkuno ulohon'mentohofofoho.

(Mat'iyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Joun 18:19-24)

⁶⁶ Im'ingo ne mofehi'nyo si'mofape so'nji a'amumu kaun'isol sohwa uhu'mokumentohofofoho. Oso a'amumu huhwo sohwa fehohnjoso hof'iko tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo hwafoho. Fehohnjoso hon'ngkano hungkuno lut'ihwawo'n'ngkohof'ihwafoho. A'amumu sohwa hof'iko hof'ikoe kaun'isol sohwafe pono Jisas'imo ipemotasant'fi ole ul'imentohofi,

⁶⁷ Kiko yoloho fonaso. Kiko Kilais Anitu lokuhwatimentiso sohwsilaho. Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, Ngko selimeso sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono montapifitnnehofo.

⁶⁸ U, ngko sekumo nom'ne hungkuno selohon+meso sekwo nje hungkunomo aku mantifitnnehofo.

⁶⁹ I oso'no olohon+ntji sikuno engolopohamo memjaofihwoso sohonta A'amufe Hwomu sohwo'ni Anitu yo'mayo hopi'nonohino somne yokumpohn'nyo hwap+ngon'ngo sohwoe aho anga sohohnta'ni wohumamonnoho.

⁷⁰ Ose ulahon+ngki ulimentohofi, Kiko sohwosi, kiko Anituye Hwomu Nehwsilaho. Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, Sekwo ose lohofoso ngko olo huhwo'nyoho.

⁷¹ Ose ulahon+ngki hofiko hnn+mentohofi, Kakoe mango mta'ni nto upa'n+ngkuhwono. Nom'ne hungkuno pehofo upo'nanehwono. Awonoho. Nta'noho. Ose hnn+mentohofohofo.

23

A'amu Jutaso hofiko hwe engo Pailotiye timo sopo Jisasimo hungkuno ulohon+mentohofohofo.

(Matiyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Joun 18:28-38)

¹ Oseso a'amu hopi'nonohinoso nolikafontifi Pailotiyepono Jisasimo ipemotawomentohofohofo.

² Ipemotawentifi hofiko Jisas+mne'no olo hwasyo hungkuno lomantifi mjalomumentohofi, Nakwo olo hwe lohomo uhwon+wo'n+ngkuhwoneso kako nakwoe a'amu somo hwasyo hon+ngkanomo ipemotawowo'n+ngkiso hweho. Nakwoe hwe engo Sisa sohune'no hamniyoho ho'nasyiwo'n+ngkuhwone hon+ngkano somo wopijwonao'mto iwo'n+ngkiso hweho. Kako ole hnn+wo'n+ngkiso hweho. Ngko Kilais hwo'nyoho. Ngko a'amu Jutafe Hwe Engo hwo'nyoho.

³ Ose ulahon+ngkofi Pailot Jisasimo ulohon+mento, Kiko a'amu Jutafe Hwe Engo hwsilaho. Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Hungkuno hiso kiko nehopi lohino.

⁴ Ose ulahon+ngki Pailot kako a'amu tajo anga syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji hwe hwoya'mi hopi'nonohino so'njimo ole ulimento, Ngko olo hwe lohunta'ni hon+ngkano wonyo motipemahoyohono.

⁵ Ose ulahon+ngki hofiko mohm'no olo hwasyo hungkuno ulimentohofi, Olo hwe lohwo kako hwaho Jutiya so'meemjo hwe moya'mimo hungkuno ulahon+ngki hofiko a'amu nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwafo wae weeofantife'no yalokwofo. Kako oso hungkunoso Ngkalilinta'angoso ne'no hwasyo mjal+mopmmojososo ae oloponoho. Hwasyo ose ulimentohofohofo.

Heloutiye timopo a'amu hofiko Jisas+mne'no hungkuno ulimentohofohofo.

⁶ Pailot kako oso hungkuno upa'nonto hofikimo ulohon+mento, Olo hwe lohwo Ngkalilinta'ango hwolaho.

⁷ Ose ulahon+ngki hofiko hungkuno ulimentohofoso Pailot kako huno ole uy+mento, Jisas kako oso hwaho Helout mokosyohumamojo soponta'ango hweho. Huno ose uyahon+ngki kako Heloutiyepono Jisasimo lihwat+mentisofoho. Oso hohosohonta Helout huhwo'nji anga Jelusalem humamentisofoho.

⁸ Helout kako Jisasimo uhwononto simonyo imentisofoho. Hwap+ngoso kako Jisas+mne'no yo'mayo hungkuno upa'nonto kako Jisas yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso ihwoso'no uhwon+mo limojo hweho.

⁹ Oseso Helout kako yo'mayo hungkuno pi'n+ngo Jisasimo ko ulohon+ngkahon+ngki Jisas kako hungkuno mujofoho.

¹⁰ A'amu tajo anga syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lutihwamotofoto sohwanji hofiko Jisas+mne'no hungkuno yokumpohn'nyo mjal+m+mentohofohofo.

¹¹ Helout kakoe a'amu itokuso'njo sohwanji hofiko Jisasimo wonyo umti+mokontifi sitofu ulimentohofohofo. Oso'no hofiko hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafo manji'mofu wonyoangkafo a'amu oso homo somo uhwon+ngkuji tikafu ujiyo'ne ulohofihwajontifi Pailotiyepono asomo lihwat+mentohofohofo.

¹² Hohonta Helout+nji Pailoti'nji siko mangohwo pa'nyo humamojiyoso oso sikuno homo somo siko simeho afa inonji nje a'amuhwe hnn+mentisiyefoho.

Pailot kako Jisasimo usihutofihwat+imo ko lonto Jisasimo fonjinto'ofasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Joun 18:39-19:16)

¹³ Oso'no Pailot kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no lutimanto

¹⁴ ulimeto, Sekwo olo hwe lohomo ngkiyepono ipemotapohoho lohune'no sekwo ntohofi, Kako hwe moya'mife hunomo wonyo umokalofoho. Ose ntohofo so'no ngko oso hungkuno so'ne'no sekwoe timopo ulohonngkeso ngko kakoe honngkano wonyoso motipemahoyohono. O'o, sekwo upa'nimno. Sekwoe hungkunoso ne anefoho.

¹⁵ Helout kako ngkiyepono olo hwe lohomo asomo lihwatimaso so'no ngko huno niyohoho. Kako huhwo olo hwe lohwoe honngkano wonyoso motipemuyonto lihwatimaso hweho. Upa'nimno. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hune'no wofonjosyantanto. Awonoho. Wonyo ane hweho.

¹⁶ Oso'no ngko kakimo sohwe'nji ikujoho fonji'mo usihutofihwatimonne'no yohono. Ose ulimentisofoho.

¹⁷ [Oso humamotofoto sohonta yahino oleso wo'nnyoponoho. Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno iyoho humayo engo uhwonimotofoto homo somo Pailot kako a'amu impo'angomjo fihumo isihutofihwatimojofoho.]

¹⁸ Pailot kako Jisasimo usihutofihwatimo limentiso so'no hwe moya'mi hopi'nonohino mango mohm'no ole ulimetofofi, Oso hwe sohomo fonjasyikujji Mpolapas nakuyepono fihutofihwatimno. Ose ulimetofofofoho.

¹⁹ Oso hwe Mpolapas huhwo sohwo kako a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji ikujoho fongki'nontifi hwe fihumo fonjahumentiso so'no hofiko impo'angomo uhumatimetofofofoho hweho.

²⁰ Pailot kako Jisasimo usihutofihwatimo lonto hungkuno apa'no ulimentisofoho.

²¹ I oso'no hofiko mango mohm'no uli'wo'nimetofofofi, Iyopo fonjinto'ofahumno. Iyopo fonjinto'ofahumno.

²² Ose ulahonngkofi Pailot kako hungkuno hufa'u sihune umonono lonto ulimeto, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ngko olo hwe lohwoe wonyoso motipemahoyohono. Kako poyoso peho'no umonimontolo. O'o, ngko kakimo sohwe'nji ikujoho fonji'mo usihutofihwatimonne'no yohono.

²³ Ose ko ulahonngki hofiko nihu'no yokumpohn'nyo imo'nontifi fonjinto'ofasiyo'ne apa'no mango mohm'no ulimetofofofofoho. Oso'no hofikoe mangoso Pailot'ye mangomo hwotoho hmentohofofoho.

²⁴ Oseso Pailot hofikoe hungkunomo haloho'no yonto Jisasimo fonjasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

²⁵ Oso hwe kako a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji ikujoho fongki'nontifi hwe fihumo fonjahumentiso so'no hofiko impo'angomo uhumatimetofofofofoho sohomo Pailot kako isihutofihwatimentisofoho. I Jisasohune'no hofikoe hungkunomo inngkawento Pailot kako kakoe a'amu itokuso'njo sohwafe ahomo honahumentisofoho.

Hofiko Jisasimo iyo hwojiyafiku'nnyomo fonjinto'ofahumentohofofoho.

(Mat'yu 27:32-44; Mak 15:21-32; Joun 19:17-27)

²⁶ Hofiko Jisasimo ipemotawentifi hwe fihwo Saimoun ango Sailininta'ango sohomo aho ka'mentofofofofoho. Saimoun huhwo sohwo kako syoho mta'ango sohwo angopono pontanngki hofiko Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyoso Saimoun'ye sangopo n'otofiyahonngkofi kako intofonto Jisasimo tifi intofimjimentisofoho.

²⁷ Nto wahonngkofi hwe moya'mi pi'nango engo hofiko Jisasimo inngkawentifi moya'mi fifa hofiko Jisasi'mne'no hitoho ulofahonngki humotaho limentohofofoho.

²⁸ Ose lontanngkofi Jisas kako ikinjamo lohofonto ulimeto, Sekwo Jusalem-mjo moya'mi sofasi sekwo ngkine'no humotaho peho'no ntantikwofo. O'o, sekwo sekwo'ntne'no sekwoe mehomi'ntne'no humotaho engo filimno.

²⁹ Upa'nimno. Hwangku sikuno wonyo i'mofapihwoso'no ole l'fitnnefoho.

Moya'mi hwonjo sofanji,
moya'mi yawoso mmo'nyo'njo sofanji,
moya'mi mehomi amno manyo sofanji,
hofiko simonyo uyife.

³⁰ Oso sikuno homo somo hwe moya'mi hwofiki'nyo engo somo ole ul'fitnnefoho. Sekwo nakumo fikilopenahumno. I hwofiki'nyo we'e somo ole ul'fitnnefoho. Sekwo nakumo fifehu'mokonesyohumamno. Ose ul'fitnnefoho.

³¹ Hungkuno ole li'wo'nngkohoho, A'amu olo wonyo loso iyo mijo'njo t'pemapijo sohonta ifijo'manji iyo yofoho imo'nngkuhwoso'no pipi uyantifeto. Jisas kakine'no ose ulimentisofoho.

³² Hwe hufa'u honngkano wonyo imo'mojiyo sohwa'u Jisasi'nji fonjinto'ofasiyo'ne ipemotawomentohofofoho.

³³ Oso hwofiki'nyo we'e yofe ole, A'momnokino Yokino Huyo'mango Pa'nyoponoho liwo'n'ingkohoho sopo i'mofawentifi osopo Jisasi'mo fonjinto'ofahumentohofohoho. Oso hwe wonyo imojiyo sohwa'u'nji anga'nohino sohwo Jisasi'ye aho angahohnta'ni fonjinto'ofasyontifi nom'ne humo Jisasi'ye aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofohoho.

³⁴ Hofiko Jisasi'mo fonjinto'ofosyahon'ngkofi Jisas kako An'itumo ul'imento, Mpohwo sohwoi olo wonyo ntohofant'kwofo loso'no hofiko huno ito'no muyo hwafoho. Oso'no kiko hofikoe wonyoso wae y'mofohoji hofikimo ufo'maho. Ose ul'imentisohoho. Hwe itokuso'njo sohwa hofiko Jisasi'ye manji'mofo yo'mayoso t'hw t'hw manekiyohoho lontifi syohi'nyo yontifi oso syohi'nyo homo somo uyakolo'mentiso a'amu sohwo ma'mentisohoho.

³⁵ Hwe moya'mi hopi'nono hofiko nolohofontifi humuhwontohumantohofohoho. Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko Jisasi'mne'no sitofo ole ul'imentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'n'ngkiso hweho. Oso'no kako Kilais An'itu uhwosopo'mentiso ne hwo'manji kako ufo'ma'nono.

³⁶ Ose lahon'ngkofi a'amu itokuso'njo huhwa sitofo ulontifi hofiko Jisasi'njo mofone sopo wentifi mijo yokumpohn'nyo mangkinyo'njo ifomokosyohumantifi, Mono. Mijo hwnyo, ulontifi

³⁷ ul'imentohofi, Kiko a'amu Juta somo mokosyohumawo'n'ngkino nehwo'si'manji kiko fo'ma'nyo. Sitofo ose ul'imentohofohoho.

³⁸ Jisasi'ye iyo hwojiyafiku'nyo kakoe mnokino'njo tojwa sopo iyoswo hofojahumentohofohoho. Oso iyoswo homo somjo ifalifaliyoso olenoho. OLO HWE LOHWO A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO.

³⁹ Oso a'amu wonyo sohwa'u Jisasi'nji fonjinto'ofahumentohoho sohwa'u nom'nehwo Jisasi'mo sitofo ole ul'imento, Kiko Kilais nehwo'si'manji kiko fo'ma'n'ngkohoji nekumo fefo'maho.

⁴⁰⁻⁴¹ Ose ulahon'ngki nom'nehwo upa'nonto yoka ul'imento, Kiko pe'n'ngkino loso'no An'itumne'no iyoho makin'ngkoho liyohoho. Nekwoe yahino wonyo imotohwayo lomne'no tohino mahwoyo loso ito'nohinohoho. Olo hwe lohwo kako hon'ngkano wonyo ane hweho. I oso'no nekwo tohino mahwoyoso kako'nji afa'no mahwono.

⁴² Ose ulonto kako Jisasi'mo ul'imento, Hwangku kiko a'amumo mokosyohumayo'ne yofe engo majo sohonta kiko ngkine'no huno asyan'fuhujo.

⁴³ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wakil'monne'no yohono. Olo s'ikuno lomo kiko ngko'nji ahwomomjo ang'o wop'ingo Palatais sopo wohumantayoho. Ose ul'imentisohoho.

Jisas kako poyo imo'n'imentisohoho.

(Mat'yu 27:45-56; Mak 15:33-41; Joun 19:28-30)

⁴⁴ Hinjo ajwo kuntoliyopo s'ikuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji (3 k'houk) oso'nji apa'no longkon'ngkahon'ngki mofehi'nyo l'imentisohoho.

⁴⁵ S'ikuno mjao'mentiso hohosohonta An'tuye tajo ang'o engo somjo hwap'ife engo oso ajwoponjo ang'o we'e An'itu humayo'nefoho l'imotofo sopo hoku'yopo pmpil'peehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte s's'imp'o lohofonto hufa'u imo'n'imentisohoho.

⁴⁶ S's'imp'eehon'ngki Jisas kako mango mohm'no ole ul'imento, Mpohwo, nje huyo'mangoso jije ahomo woho'nakohumne'no yohono. Ose ulonto kako poyo imo'n'imentisohoho.

⁴⁷ Poyo imo'n'ngkahon'ngki a'amu itokuso'njo sohwafe hwe engo sohwo oso homo somo uhwononto An'tuye yofe ho'nomanto ul'imento, Ou, nehopi. Olo hwe lohwo kako hon'ngkano wonyo ane hweho. Kako ito'nohino hweho. Ose l'imentisohoho.

⁴⁸ Hwe moya'mi hopi'nono oso hopo sopo lohofontifi yo'mayo imo'n'imentiso somo t'imo humuhwontohumantohofoso s'meho tango m'kun'imposo uyahon'ngki hofikoe ang'o pone'no humpo'mentohofohoho.

⁴⁹ Jisasi'ye a'amu so'nji moya'mi Ngkalili nta'ni Jisasi'mo in'ngkamotofo sofanji kengo nomp'o lohofontifi yo'mayo imo'n'imentiso somo humuhwontohumantohofohoho.

Hofiko Jisasi'ye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofohoho.

(Mat'yu 27:57-61; Mak 15:42-47; Joun 19:38-42)

⁵⁰ Hwe fihwo kakoe yofe Jousep'yoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu Jutafe ang'o Alimateyanta'ango hweho. Kako hwe wop'ingo'nohini hweho. Kako kaun'isol syoho'njo ko huhwo

⁵¹ kako oso wonyo hofiko Jisasi'mo uloho'mentohoho so'no eno mujo'njo imentisohoho. O'o, kako oso hwe An'itu uhwat'mo l'imentiso sohwoe pe-e'ne s'ikuno so'no hontohumamojo hweho.

⁵² Oso hwe huhwo sohwo kako Pailotimo u'manto Jisasiye pijafo mayo'ne ulohonimentisofoho.

⁵³ Oseso kako Jisasiye pijafoso iyopo nta'ni nomanto hwapife halojo somo ifohumpo lohofonto sokimo a'amuhwa hofiko mti'mokumentohofoso somo ho'nahumentisofoho. Oso sokimo homo somo nom'ne a'amu poyo pe'nnyoso moho'nasiyomnoho. O'o, songofoho.

⁵⁴ Oso sikuno Filaita somo hofiko sikuno iyoho humayo'ne yo'mayoso ito'no yasiyo'ne sikunofoho. Sikuno iyoho humayoso umo'nimonte'no yohoho.

⁵⁵ Oso moya'mi Ngkalili nta'ni Jisasi'mo in'ngkapmentohofoso sofa hofiko Jousepi'nji nowentifi Jousep Jisasiye pijafo sokimomo ho'nosyahon'ngki humuhwontohumantohofoho.

⁵⁶ Osofa hofikoe ango pone'no humpo'mentohofofoho. Nowentifi yo'mayo yo'mayo akino'njoso Jisasiye pijafomo ehulohofane'entifi ito'no esyohumentohofofoho. Oso sikuno iyoho humayo somjo hon'ngkano hungkuno limotofoto hopaso hofiko iyoho humamentohofofoho.

24

Jisas kako apa'no songo lika'mentisofoho.

(Mat'yu 28:1-10; Mak 16:1-8; Joun 20:1-10)

¹ Santemo nihu'no im'nggo ne'nji oso moya'mi hofoso sofa hofiko Jisasiye pijafomo hwone mijo yo'mayo akino'njoso ehulohofone ito'no nto esyohumentohofoso hu'memantifi sokimo Jisas wentanjo sopone'no umentohofofoho.

² Oso sojo ewafoso sokimo mango sopo pijwahumentohofoso nohwosomponowentan'ngki uhwonontifi

³ sokimomo swontifi uhwonimentohofoso Jisasiye pijafoso motipihwonimentohofofoho.

⁴ Oso hiso'no hofiko huno pi'n'nggo engo syafisyontifi humentan'ngkofi hwe hufa'u hwa'u manji'mofa mofehi'nyo lawo'nnyo sohwa'u hofiko'njopo lohofahon'ngki

⁵ moya'mi sofa iyoho un'ngkahon'ngki hofiko ingku'ni ingku'ni lohofontifi humamentohofofoho. Hwe huhwo sohwa'u ulimentisiyo, Sekwo a'amu songo humaso sohune'no a'amu poyo pe'nimentohofoso lohwafepono peho'ne tipmmopalokwofo. [Kako olopo mohumuyoho. Anitu nto uliko'maho.]

⁶ Kako hwaho Ngkalili humanto selimentiso hungkuno so'no huno apa'no fikwesya'fihupmno.

⁷ Ole so'no selimento, A'amufe Hwomu sohomo a'amu hon'ngkano wonyo'njo sohwafe ahomo hi'nasyikujo'no hofiko iyo hwojiyafiku'nnyo somo fonjinto'ofasyikujo'no sikuno hufa'u si'hune memjaofihwoso'no apa'no songo likafone hweho.

⁸ Ose ulahon'ngki hofiko Jisas hofikimo hohonta ulimentiso so'no syafisyontifi

⁹ oso sokimo homo somo uliko'ma'mentohofofoho. Nuliko'mantifi hofiko Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohanwanji nom'ne a'amu so'njimo yo'mayo so'no ulimentohofofoho.

¹⁰ Oso moya'mi hofoso sofa ole fafoho. Maliya ango Makitolanta'ango si'nji Jouana'nji Maliya Jemisiye kona'wohisi'nji nom'ne moya'mi sofanji oso hungkuno hiso a'amu apousel' sohwafo ulimentohofofoho.

¹¹ Oso a'amu apousel' sohwa hofiko moya'mi sofafe hungkuno somo upa'nontifi ifoho hungkuno lohaphofo ose syafisyontifi hofiko simoho hi'ntnnono mummentohofofoho.

¹² I oso'no Pita kako nolikafonto sokimomo uhwonimo lonto hano kunto kunto'no ufeelo'mimentisofoho. I'mofawento mempo hohnta'ni hwomtame ehumu lohofonto timo sokimomo'mo monje syuhwonihwojahusyoso hwapife halojo so'nohini wentan'ngki syuhwonihwojawento kakoe ango pone'no asomo ponto yo'mayo imo'nimentiso so'no huno pi'n'nggo engo humosyafisisofoho.

Hwe hufa'u hwa'u Emeyos hon'ngkano sopo Jisasi'mo uhwonimentisiyefoho.

(Mak 16:12-13)

¹³ Oso sikuno homo somo hwe hufa'u hwa'u siko ango Emeyos'ne'no hano umentisiyefoho. Oso hon'ngkano Jerusalem mta'ni ango ne sopo imofafe so'no hano uyoso aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni anga'no kiloumitafoho.

¹⁴ Siko hano nowenji yo'mayo imo'nimentiso so'no humomjahnnimihusiye'foho.

¹⁵ Siko hungkuno mjohnnimwentan'ngki Jisas kako huhwo siko'njo mofonepo nta'ni imo'noma lohofonto siko'nji humahwofofoho.

¹⁶ Jisas siko'nji ko wentifi siko Jisasi'mo yofe mihwofe'njo imentisiyefoho.

¹⁷ Jisas sikimo uli'mento, Siko peho hungkuno mjolim+walokusiyu. Ose ulahon+ngki siko lohofu lohofonji simeho tango'njo sohwa'u s+mano upo'mentisiyefoho.

¹⁸ Hwe nom'nihwo kakoe yofe K+liyupas sohwo kako Jisas+imo uli'mento, A'am u angu kengo kengoponta'angoso Jelusalem uhu'mokumalofu sohonta humamahno sohwo si yo'mayo imo'n+imaso so'no k+ko huno makiyoho liyohoho.

¹⁹ Ose ulahon+ngki Jisas uli'mento, Peho imo'n+masoto. Ose ulahon+ngki siko uli'mentisi, Oso yo'mayo hopi'nonohino imo'n+imaso so'no lalokuhwayoso Jisas angu Nasaletnnta'ango sohomo imo'n+imasofoho. An+tu kakimo hungkuno uyahon+ngki nal+mojo hweho. Yo'mayo imojo so'nji hungkuno li'mojo so'nji wonyoangkafofoho. Nakwo a'am u huhwo sohwi uhwon+ment+hwo h+nnonji An+tu huhwo'nji wop+nggo hweho lalokuhwono.

²⁰ Nakwoe a'am u tajo angu syoho'njo sohwafe hwe engu sohwanji nakwoe hwe engu sohwanji hof+ko hwe engu nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwafe ahomo ho'nohumalof+hweho. Noho'nosyahon+ngkofi hof+ko poyo umo'nono lont+fi kakimo iyopo fonjinto'ofahumalofu hweho.

²¹ I oso'no nakwo huno ole: Oso hwe sohwo kako a'am u Juta hn'n+mo a'am u aho yokumpohn'nyo nemokosyohumentan+ngkujo sohwa mta'ni is+hutofonemayo'ne hweho. I osohonta oso yo'mayo imo'n+imasoso s+kuho hufa'u s+hune memjao'masofoho.

²² Oso'no olo im+nggo lo'nji moya'mi fehohnjo nakwo'nji Jisas+imo in+ngkamotofu sofa hungkuno nelahon+ngkofi nakwo yomo engu ihwonefoho. Hof+ko olo im+nggo lo'nji Jisas+ye pijafo ho'nohumalofu sopo

²³ huno uhwonawent+fi asomo nopont+fi ole nalohofi, Nakwo a'am u ahwomo mta'angu sohwa'umo uhwon+ngkahon+ngkuhwoni siko ole nalisiyo, Kako songo humaho. Ose nalohofu.

²⁴ A'am u fehohnjo nakwo'nji humant+hwoe sohwa hof+ko Jisas+ye pijafo ho'nohumalofu sopo uhwonowano lont+fi umentohofoso moya'mi sofa uhwon+ngkahwofo hopa hof+ko uhwon+ngkohofofoho. I oso'no hof+ko Jisas sohomo muhwon+ngkiyohoho.

²⁵ Ose ulahon+ngki Jisas uli'mento, Siko huno ane hwahusoho. Siko a'am u An+tu hungkuno uyahon+ngki li'motofu sohwafe hungkunomo simeho hi'tntnono muyo'njo peho'no imasiyoto.

²⁶ Hof+ko ole nal+motofi, K+lais kako s+mo'mo yo'mayo so'no tohino mahwosi t+fi no'mo kako yofe engo'nji yokumpohn'nyo engo'nji mane hweho. Ose nal+motofofoho.

²⁷ Ose ulonto Jisas kako Mouses+ye hungkuno mta'ni lomanto a'am u An+tu hungkuno uyahon+ngki li'motofu sohwafe hungkuno so'nji uli'mentisofoho. Yo'mayo hungkuno kakine'no mt+i'mokumentohofoso Jisas sikimo li+jumo'mentisofoho. Oso'no kako yoloho neso lut+hwaumentisofoho.

²⁸ Jisas kako ne'no lut+huhwahon+ngki oso angu Emeyos siko wowanji imentisiyo sopo mofonepo i'mofawent+fi Jisas kako hano ne'no wamonto ko yahon+ngki

²⁹ siko hungkuno yokumpohn'nyo uli'mentisi k+ko nekwo'nji foyohumaho. Mofehi'nyo wan+ngku'n+montu isoso we'enepi s+kuho wonammontonoho. Ose ulahon+ngki Jisas siko'nji angu fihumo noswont+fi humamentohofofoho.

³⁰ Oseso hof+ko wosopayo nyo'ne epohumayo sopo humant+fi Jisas kako wopayo nomanto An+tu isamoyoka ulonto wosopayo hiso nokujonto sikimo uy+mentisofoho.

³¹ Ose uyahon+ngki sikoe t+mo ehohos+syahon+ngki Jisas+imo yofe uhwo'mentisiyefoho. Yofe uhwofahon+ngki Jisas kako imo'nao'mentisofoho. Nto imo'naofahon+ngki siko kakimo apa'no muhwon+mmentisiyefoho.

³² Ose yonji ole hn+mentisi, Nekwo kako'nji hon+ngkanopo nopontani kako An+tu ye hungkuno yoloho neso le-et+hwa mopiso so'no nekwoe simeho wonyoangkafo emo'n+ngkisofoho.

³³ Ose hn+mentisiyo sohonta siko nol+kafonji Jelusalemne'no asomo umentisiyefoho. Nowenji siko Jisas+ye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji nom'ne a'am u hof+ko'nji humamotofu so'njimo u'mahon+ngki

³⁴ hof+ko sikimo uli'mentohofi, Ou, nehopi. Nakwoe Hwe Engu nto li'ko'maho. Kako Saimoun+mo u'mahon+ngki Saimoun uhwon+ngkohoho.

³⁵ Ose ulahon+ngkofi oso hwe hufa'u sohwa'u sikimo yo'mayo hon+ngkanopo u'ma'mentiso so'no ulonji ole uli'mentisi, Jisas kako wopayo kujonto ejopahon+ngki nekwo kakine'no huno eisofoho.

Kakoe inomokomoyo sohwa hof+ko Jisas+imo uhwon+mentohofofoho.

(Mat+yu 28:16-20; Mak 16:14-18; Joun 20:19-23; Apousel sohwafe Syoho 1:6-8)

³⁶ Hofiko oso hungkunoso hnnontan'ngkofi Jisas kako ajwo lopo nta'ni imo'noma lohofonto hofiko'njo ajwo sopo lohofonto ul'mento, Simeho wop'ngo'njo fosyohumamno.

³⁷ Ose ulahon'ngki hofiko yomo yont'ifi iyoho un'ngkan'ngki hnnimentohofi, Pehotikeno. Mewosotikeno.

³⁸ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas ul'mento, Sekwo yomo peho'no epemo'nawehofo. Sekwoe simeho mo'mo huno pi'n'ngo peho'no seyohoho.

³⁹ Nje sife aho nohon'ngkuji sekwo aho n'pmmokumno. Ngkonoho. Ngko songo humaleno. Ihwoni. Mewoso sohwa hofiko a'apaho'nji yokino so'nji ngkimo nohon'ngkohoho pa'nyo'maho. O'o, mewoso yokino so'nji m'kufo so'nji anefoho.

⁴⁰ Ose ulonto kako kakoe sife'nji aho'nji hofikimo ut'hwamentisofoho.

⁴¹ Ose uhwonont'ifi hofiko kakimo simeho hi'ntnnono muyilohwono ko syof'syont'ifi hofiko s'imonyo yont'ifi pisopisaho mjal'm'hwan'ngkofi Jisas ul'mento, Sekwo wosopayo fiso olopo wo'nnyo hwasilaho.

⁴² Ose ulahon'ngki hofiko inan'iku iloho yahumentohofoso umosiyahon'ngkofi

⁴³ nomanto non'ngkahon'ngki hofiko kakimo t'mo uhwon'mentohofohofo.

⁴⁴ Ose uhwon'ngkahon'ngkofi kako hofikimo ul'mento, Hohonta ngko sekwo'nji humanji ole sel'mentoho, Yo'mayo hungkuno Mouses ngkine'no mt'i'mokumentiso so'nji a'amu An'itu hungkuno uyahon'ngki ngkine'no limotofo sohwafe hungkuno so'nji a'amu ngkine'no Ta'njo Iyoswomo mt'i'mokumentohoho so'nji oso hungkuno hopi'nonohino ngkine'no mt'i'mokumentohofoso ne imo'none so'no nto sel'mentohofoho.

⁴⁵ Ose ulonto hofikoe hunomo ehohos'syahon'ngki hofiko An'tuye hungkuno ne so'no huno ito'no umentisofoho.

⁴⁶ Ole ul'mento, An'tuye hungkunoso ole nalohi, K'lais oso hwe An'itu uhwat'mentiso sohwo tohino engo nomahwosi sikuno hufa'u sihune memjaof'hwoso'no kako poyo imo'nyoso sohwo songo woli'ka'montonoho.

⁴⁷ Oso hungkuno wop'ngoso a'amufe hon'ngkano wonyo somta'ni isihutofomayo'ne hungkuno loso ango Jerusalem sopo nta'ni ango'meemo motahumpekuji woluthwaf'kufe. Hungkuno hiso olenoho. An'itu kako a'amumo wop'ngo uloho'mentiso so'no a'amu hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no n'ihu'nahone hohujo ikinjaof'kujo'no An'itu hofikoe wonyoso wae umo'montonoho.

⁴⁸ Sekwo yo'mayo homo somo uhwon'motofo sohwasi oso hiso'no sekwo a'amu nom'nemo filuthwaf'kuno.

⁴⁹ Upa'n'mno. Ngko sohwo'ni oso nje Mpohwo wosejapmmnonoho sel'mentisoso sekuyepono woli'hwat'monnoho. Sekwo olo ango Jerusalem lopo nohumentan'ngkuji ahwomomjo yokumpohn'nyoso sekumo wose'ma'montonoho. Nose'mahwoso'no oso hiso'nji nakwo nom'ne angopono wohumpewano l'fijo'manji noho fohumpekuno. Ose ul'mentisofoho.

An'itu kako Jisas'imo ahwomomne'no motas'mentisofoho.

(Mak 16:19-20; Apusel sohwafe Syoho 1:9-12)

⁵⁰ Oseso Jisas kako hofikimo ipemotawento ango Mpetani sopo uhwojamentisofoho. Oso hopo sopo kakoe a'amu somo aho ulonjimokumentisofoho.

⁵¹ Ulonjimokukwato lohofonto hofikimo uhwot'i'mofahon'ngki An'itu Jisas'imo ahwomomne'no motas'mentisofoho.

⁵² Hofiko Jisas'imne'no hwomtame nto ulohofont'ifi hofikoe simeho wonyoangkafo'njohwa Jerusalemne'no asomo pont'ifi s'imonyo imentohofohofo.

⁵³ Hofiko sikuno huhwo huhwi An'tuye tajo ango engo somo humant'ifi An'tuye yofe ho'noma'motofohofo.

Lukiye hungkunoso osohohonoho.

Joun

Olo Hungkuno Wopingo loso Joun mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo mofonepo *sikisiti-foua* (64) nto uyakolo'mentisopo Joun Jisasiye inomokomoyo sohwo olo iyoswo loso mt'i'mokumentisofoho. Simo'mo olo Joun lohwo sohwo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo hweho. Tifi Jisasiye inomokomoyo imo'nimentisofoho. Olo iyoswo loso Matiyu, Mak, Lukija mt'i'mokumentohofopa'nyo'maho. O'o, nom'ne kengofoho. Hwapingoso ole: Matiyu'nji Luk'nji siko iyoswo mt'i'mokiyoso Jisasiye hofiyakwosa mta'ni imentisiyefoho. Joun sohwo mt'i'mokumentisoso olenoho. Simo'mo ne'mo nakwoe hwaho'nji yo'mayo so'nji ane sohonta Kilais, Anituye Hungkuno sohwo, kako Anitu'nji humamentisofoho. Kako songo ne'no humawo'nngkiso hweho. (Oso hiso Joun sohe engo 1 honngkano we'e 1-2. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun peho'ne mt'i'mokumentisoto. Joun sohe engo 20 honngkano we'e 31 osopo Joun kako olo iyoswo hilo mt'i'mokonto ole limento: Ngko olo iyoswo mt'i'mokohe loso'no sekwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyimno. Kako Anituye Hwomu Ne hweho. Sekwo simeho hi'ntnnono uyifijo'manji songo ne'no humayo'neso wotipemantifeho. Joun mt'i'mokumentiso hungkuno hwapingo neso osohopeho. Oso'no iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofo'neso olenoho. Joun mt'i'mokumentiso iyoswo hiloso Jisas sohwo Anituye Hwomu Ne hweho syafisyiku'ntnne'ento mt'i'mokumentisofoho. I oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofolihwasi Jisas sohwo Anituye Hwomu Ne hweho lihwasinakwo kakimo tifi unngkohwano.

Songo ne'no humayo hwapingo sohwo a'amu imo'nimentisofoho.

¹⁻² Simo'mo ne'mo nakwoe hwaho'nji yo'mayo so'nji ane sohonta Kilais, Anituye hungkuno sohwo kako Anitu'nji humamentisofoho. Kako songo ne'no humawo'nngkiso hweho. Kako huhwo Anituyoho.

³ Anitu kakoe hungkuno sohwo'nji kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso mt'i'mokumentisofoho. Yo'mayo yo'mayoso nom'ne hwapingo mta'ango'maho. O'o, kako'nohini yo'mayoso hwapingo hweho.

⁴ Kilais kako songo ne'no humayo hwapingo sohwo kako songo humayo honngkano nejapmentisoso so'no kako nakwoe pomponaho hweho.

⁵ Oso pomponaho huhwo sohwo kako nakwo a'amu hopi'nonohino sikwo'mjoho'mo humentanngkuhwaso hn'nimo lonasiyo'ne hweho. Oso sikwo'mjoho hiso pomponaho huhwo sohomo mifehu'mokonasyonehoho. O'o, oso pomponaho huhwo sohwo ne'no nolwo'nngkuhwonefoho.

⁶ Anitu kako hwe fihumo uhwatimentiso sohwo kakoe yofeso Jouniyoho.

⁷ Joun kako oso pomponaho hiso'ne a'amu hopi'nonohino somo ujo'ne pmmentisoso hweho. A'amu hopi'nonohinoso oso hungkuno homo somo upa'nngkuij simeho hi'ntnnono uyifitnne'ento pmmentisofoho.

⁸ Joun huhwo sohwo kako pomponaho hwo'maho. O'o, Anitu kako oso pomponaho hiso'no a'amu somo utihwayo'ne Jounimo uhwatimentisofoho.

⁹ Pomponaho ne hiso kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo honngkano netihwayo'ne lonasiyo'nefoho. Oseso Joun kako nohumentanngki oso pomponaho ne sohwo imo'nonto kako a'amumo honngkano wopingo utihwayo hweho.

¹⁰ Anitu kakoe hungkuno sohwo'nji olo hwaho loso mt'i'mokumentiso sohwo olopo nopahonngki a'amu olo hwaho lophonjoso kakimo yofe muhwo'mmentohofofoho. O'o, muhwoso'njo yontifi monje yahumentohofofoho.

¹¹ Kako kakoe hwapingopo i'mofiwahonngki kakoe temtitofo a'amu Jutaso hofiko kakimo simeho muyo'njo yontifi hwotoho hmentohofofoho.

¹² I oso'no a'amu fehohnjo sohwa hofiko Kilaisimo yofe uhwofontifi kakoe hungkunomo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. I a'amu hopi'nonohinoso hofiko Kilaisimo simeho unyo somo Kilais kako kakoe yokumpohn'nyo uyimentiso so'no Anituye a'amu ne umokumentisofoho.

¹³ Moya'mi sofa hofiko mehomi aswo mawo'nngkohofo hopaso a'amu Anituye mehomi mmo'n'fitnnefoho. O'o, a'amufe yokumpohn'nyo mta'ni u, a'amufe huno mta'ni a'amu Anituye mehomi ne imo'nyoso mmo'n'fitnnefoho. O'o, Anitu kako huno ole

syafihu'mento, A'amuso nje hwomumo simeho uyikujo'manji hofiko nje mehomi ne imo'nifitnnefoho. Ose syafihu'mentisofoho.

¹⁴ Anituye hungkuno hweho l'wo'n'ngkuhwone sohwo kako a'amu imo'nonto K'ilais huhwo sohwo nakwo'njo ajwo lopo humamentisofoho. Nohumanto kako a'amu hn'n'imo wop'ingo'nohini nalohofonto kako hungkuno ne'njo'nohini lonet'hwamentiso hweho. Nakwo a'amu fehohnjo hn'nwi nakwo K'ilaisiye yokumpohn'nyo engo somo uhwonontani kakoe yofe engo uhwo'ment'hwonefoho. Oso yofe engoso yokumpohn'nyo engoso Anitu kakoe Hwomumo uyahon'ngki uhwonontani Anituye Hwomu anga'nohino hweho uhwo'ment'hwonefoho.

¹⁵ Joun kako i'mofaponto K'ilais huhwo sohumne'no lijwao'mentisofoho. Ole lijwao'mento, Olo hwe lohumne'no ole nto sel'mentohefoho. Ngko s'imo'mo sekumo nto se'ma'mentohefoho. T'fi hwe nom'ne sohwo nose'mahwosi kako nje yofe engomo woniyakolo'montonoho. Hwap'ingoso ngko nje na'u aswo mon'maso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo noniyakolofonefoho.

¹⁶ Kako nakumo wop'ingo nalohofoso hwap'ingo hweho. Oso'no nakwo wonyo'nohino ko hn'n'imo kakoe wop'ingo'nohinoso nakumo wop'ingo ne'no ne'no nalohof'wo'n'ngkiso hweho.

¹⁷ Hohonta Anitu kako neyakwo Mousesimo kakoe hon'ngkano hungkuno uy'imentisofoho. Oso hon'ngkano hungkuno homo somo a'amu nto'no min'ngkamentohofoso hofiko tohino engo tipema'mentohofofoho. I oso'no olohonta Jisas K'ilais kako none'mahon'ngki kako hon'ngkano neso nonet'hwanto kako nakwoe wonyo somjo tohino nomanto kako wop'ingo'nohini nalohof'wo'n'ngkiso hweho.

¹⁸ Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi nakwo Anitumo muhwonyo'ne'nwoho. I oso'no Anituye Hwomu Anga'nohino sohwo kan'ngkwowho'nji nohumanji kako Anituye yahino ne so'no nakumo net'hwawo'n'ngkiso hweho.

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo, kako hungkuno limentisofoho.

(Mat'yu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-17)

¹⁹ A'amu Jutafe hwe engo Jerusalem humamotofo sohwa hofiko a'amu fihwamo Joun'imne'no uhwat'mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohware enjwa'mo syoho yi'wo'n'ngkohoho oso huhwo sohwa Lifaiyoho l'wo'n'ngkohoho, oso hwanji hofiko Jounimo nu'mant'fi ulohon'mentohofi, K'iko t'hwosilo. Anitu kako kuhwosopo'mentiso sohwsilaho.

²⁰ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Joun kako hungkunoso hiyaso ho'nahumentiso'maho. O'o, kako yolohoso ole ul'mento. Oso hwe Anitu a'amu Juta sohwonan'imo nefe'mayo'ne n'hwosopo'mentiso sohwon'maho. Ngko K'ilaisin'maho.

²¹ Ose ulahon'ngki hofiko ul'mentohofi, I ose'manji k'iko t'hwosilo. K'iko neyakwo Ilaija kulaho.

O'o, Ilaijan'maho.

Ose ulahon'ngki apa'no ul'mentohofi, I k'iko oso hwe engo sohumo Anitu hungkuno uyahon'ngkuhwosi wonal'monte'no hontohumalohwone sohwsilaho.

Ose ulahon'ngkahon'ngkofi ul'mento, O'o, ngko osoho hwo'n'maho.

²² Ose ulahon'ngki hofiko ul'mentohofi, I k'iko t'hwosilo. Noho fonaso. Oso a'amu nonehwat'malofa sohware kikine'no pehofo ulanehwone. K'iko kikine'no pehofo hnnalokuno.

²³ Ose ulahon'ngkofi ul'mento, Hohonta Aisaiya sohumo Anitu hungkuno uyahon'ngki l'imojo sohwo ole l'mento,

Hwaho a'amu mohumunyo sopo mampaho engo oleso noho'nonefoho.

Nakwoe Hwe Engo sohwo wone'ma'montonoho.

Kakine'no hon'ngkano nto'no hmmopmno.

Oso hungkuno hon'ngkano imofo'ne sohune'no Aisaiya hohonta l'mentisoso ngkine'no l'mentisofoho. Joun ose l'mentisofoho.

²⁴ Oso a'amu Jounimo hungkuno ulohon'mentohofi huhwo sohware a'amu Falisi sohwa l'hwat'mentohofofoho.

²⁵ Hofiko Jounimo nom'ne hungkuno ul'mentohofi, Anitu a'amu fihumo nefe'mayo'ne uhwsopo'mentiso K'ilais sohwo k'iko oso hwo'si'maho. K'iko Ilaija ki'maho. K'iko oso hwe engo sohumo Anitu hungkuno uyahon'ngkuhwosi wonal'monte'ne hontohumalohwone sohwo'si'maho. Ose'manji k'iko hwe moya'mi somo mijo peho'ne kiyomalokuno.

²⁶ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Joun ul'mento, Ngko a'amu somo mijo'nohini kiyomawo'n'ngkohono. I oso'no hwe fihwo kako sekwo'njo ajwo lopo humaso sohune'no sekwo huno maseyo hweho.

²⁷ Ngko sîmo' mo se'ma'mentohefoho. Oso hwe tîfinjo yofe engo'njo sohwo kako nje yofe somo yakolo'nnyo hweho. Ngko hwe wonyo sohwo'ni oso hwe yofe engo'njo yokintahoponjo sohwoe yo'mayo momayo ulohofiy'o'nohino hwo'nyoho. Joun ose ulonto kakoe yofe somo monje yahinîmentisofoho.

²⁸ Joun kako oso Mijo Joutan hopo sopo a'amu mijo kiyoma'mojo sopo oso hungkuno hiso ulîmentisofoho.

Jisas kako Anîtuye Yahu 'Sipsip' Pa'nyo hweho.

²⁹ Mo'nîngkanta Joun kako uhwonîngkisoso Jisas kako nto pahonîngki uhwononto a'amu kako'njoponjo somo ulîmento, Sekwo uhwonîmno. Olo hwe lohwo Anîtuye Yahu *Sipsip* Pa'nyo hweho. Hwapîngoso kako nakwo hwe moya'mi hwahoponjo hn'nwiye yahino wonyo somjo tohino mayo'ne poyo imo'nyo'ne hweho.

³⁰ Olo hwe lohummne'no ngko ole nto selîmalefoho. Ngko sîmo' mo sekumo nto se'ma'mentohefoho. Tîfi hwe nom'ne sohwo nose'mahwosi kako ngkimo woniyakolo'montonoho. Hwapîngoso ngko nje na'u aswo monîmaso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo noniyakolofonefoho. Ose nto selîmalefoho.

³¹ Hohonta olo hwe Anîtu nakwoe hwahopo nefo'mayo'ne uhwatîmentiso lohomo ngko huhwo'ni yofe mîhwo'mmalefoho. I oso'no kakoe honîngkano ito'no esyohumayo so'no ngko a'amu Juta somo mijo kiyomawo'nîngkohe hwo'nyoho. Oso'no olo hwe lohwo î'mofapîhwoso'no hofîko kakimo yofe uhwofantîfeho. Hofîkimo itîhwayo'ne hwo'nyoho. Ose ulîmentisofoho.

³² Joun kako uhwonîmentiso so'no oso a'amu huhwo sohwo ole ulîmento, Ngko nuhwononji ole uhwonîmalefoho. Anîtuye ango ahwomo mta'ni kakoe Towahuno Wopîngo yîhufo ntolofiy'o'nyoso noponto olo hwe lohomo nto kehumahoho.

³³ Oso hohosohonta ngko oso hwe huhwo sohummne'no huno manimmasofoho. I oso'no Anîtu kako a'amumo mijo kiyomayo'ne lonîhwatîmentiso sohwo ole ntîmento, Hwangku kîko Anîtuye Towahuno Wopîngo ahwomo mta'ango nopîhwosi hwe fihumo kehumaso sohomo uhwonîngkohoji kîko huno ole wakiyono. Kîko a'amumo mijo kiyomam'ntnno hopaso oso hwe huhwo sohwo kako nje Towahuno a'amumo uhula'mo'montonoho.

³⁴ Ose ntîmentiso so'no olohonta ngko nuhwononji ole selalokweno. Olo hwe lohwo kako Anîtuye Hwomu hweho. Joun ose ulîmentisofoho.

Jisas kako'ne inomokomoyo sîmo'mjo osofosofahu'nohino sohwo ma'mentisofoho.

³⁵⁻³⁶ Mo'nîngkanta Jounjanji kakoe inomokomoyo hufa'u sohwa'u'nji nohumantîfi Jisasîmo uhwonîmentohofofoho. Jisas kako hano emoyontanîngki Joun kakoe inomokomoyo sohwa'umo ole ulîmento, Siko uhwoninyo. Oso hwe sohwo kako Anîtuye Yahu *Sipsip* Pa'nyo sohwo a'amufe wonyo somjo tohino mayo'ne poyo imo'nyo'ne hweho.

³⁷ Joun ose ulahonîngki siko oso hungkunoso upa'nonji Jisasîmo tîfi inîngkamentisiyefoho.

³⁸ Jisas kako ikinjaofonto uhwonîngkisoso siko nto inîngkopahonîngki uhwononto ulîmento, Siko peho'no wotîpeenji hwahusilo. Ose ulohonîngkahonîngki siko ulîmentisoyo, Hwe Engofo, kîko Anîtuye hungkuno nalîwo'nîngkino sohwo, kîko ango ntîpo humawo'nîngkino hwosilo.

³⁹ Ose ulahonîngki Jisas ulîmento, Siko uhwonanji'manji e'wano. Noho fîpinyo. Ose ulonto Jisas kako sikimo ipemotowahonîngki siko Jisas humawo'nîngkiso ango somo uhwonîmentisoyoso osopo kako'nji humamentisiyefoho. Hwapîngoso mofehi'nyo akupo'nyo (4 *kîlouk*) sîkuno so'njoho.

⁴⁰ Oso hwe hufa'u sohwa'u Jounîye hungkunomo upa'nonji Jisasîmo inîngkawomentisoyo sohwa'u anga'nohino sohwo kakoe yofeso Entîluyoho. Saimoun Pitafe konîngkwa'wehweho. Nom'nihwo ngko Joun'ni olo hungkuno loso ntî'mokalokweno.

⁴¹ Entîlu kako komo'no nowento kola'wehwo Saimounîmo tîpîhwononto ulîmento, Nakwo oso hwe Anîtu nefo'mayo'ne uhwsopo'mentiso sohomo nto tîpîhwonîngkuhwo. Kako Kîlaisiyoho.

⁴² Entîlu ose ulonto kako Saimounîmo Jisasîyepono ipemotowahonîngki Jisas kako nuhwononto Saimounîmo ulîmento, Kîko Saimoun sohwo Jounîye hwomu hwosoho. Yofe songo womeekilîmo. Sifas kiyoho. Ose ulîmentisofoho. Oso Juta sohwafe hungkuno Sifasîyoho Ngkîlik hungkunoso ole Pitafoho. Hungkuno hwapîngo neso sojo hweho.

Jisas kako Filipî'nji Notaniyelî'njimo nnîngkapinyo ulîmentisofoho.

⁴³ Mo'nîngkanta Jisas kako hwaho Ngkaliline'no wamonto kako Filipîmo uswo'nonto ulîmento, Kîko ngkimo nnîngkape.

⁴⁴ Filip kakoe pone Mpetisaitanta'ango hweho. Oso ango hopo sopo siko'n'ikwa'i Entilu'nji Saimoun'nji humamojijopoноho.

⁴⁵ Filip kako Notaniyelimo tipihwononto ulimeto, Oyomo. Hohonta Mouses kako Anituye hon'ngkano hungkuno mti'mokonto kako hwe fihwo Anitu nefo'mayo'ne uhwosopo'mentiso so'no mti'mokumentisofoho. A'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwantne'no olo hwe huhwo sohumne'no ifalifaliyo mti'mokumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohumo ngko nto tipihwon'ngkohono. Kako Jisas sohwo pone Nasaletnta'ango hweho. Jousepiye hwomu hweho. Oyomo. Uhwonayo.

⁴⁶ Ose ulahon'ngki Notaniyel ulimeto, O'o, a'amu Nasalet sohwa wop'ingo hwa'maho. Hwe wop'ingo oso ango sopo nta'ni pipi imo'noneto. Ose ulahon'ngki Filip ulimeto, Oyomo. Hungkuno nehopi kilalokweno. Kiko uhwona'e.

⁴⁷ Notaniyel kako Jisasieyepo pontahon'ngki Jisas kakimo uhwononto nom'ne a'amu somo kakine'no ulimeto, Sekwo oso hwe sopalokunjo sohumo uhwon'mno. Oso a'amu Isilael sohwo wop'ingo'nohino hweho. Kako hwasyo hon'ngkanoso ane hweho.

⁴⁸ Jisas ose ulahon'ngki Notaniyel kako nupa'nonto Jisasimo ulohon'mento, Kiko ngkine'no huno pipi kiyahon'ngki nohon'ma'n'ngkohino. Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas ulimeto, Jije angomo'mo kiko iyo fisayo pmpongo somo nohumentan'ngkini Filip kako mokohonontan'ngki ngko kaki'no kohon'ma'n'ngkohefoho.

⁴⁹ Ose ulahon'ngki Notaniyel ulimeto, Nje Lontihwayo sohwo, hungkuno lonetihwayo sohwo, kiko Anituye Hwomu hwsosoho. Kiko nakwo Isilael sohwo'niye Hwe Engo Ne hwsosoho.

⁵⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ulimeto, Kiko fisayo pmpongo somo nohumentan'ngkini kohononji kilohe so'no kiko simeho hi'ntnnono ntapohino so'no hwangu yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso ngko i'me'no kiko uhwon'monnoho.

⁵¹ Ose ulonto a'amu hopi'nonohino somo ulimeto, Hungkuno nehopi selalokweno. Ahwomo nohwosompo'nawehwosi Anituye a'amu ahwomomjo sohwa Ngko A'amufe Hwomu nihwosopo'mentiso sohwo'niyepo no'p'kuji nos'kuji yontan'ngkuji sekwo uhwon'fitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

2

Ango Kana sopo hwe fihwo kako ape ma'mentisofoho.

¹⁻² Sikuno hufa'u sihune memjaofahon'ngki oso hwahe Ngkalili ango Kana sopo hwe fihwo kako ape mayo'ne sikuno somo kakoe a'amu uhu'mokufitne'ento joho ulimentisofoho. Oso ape mayo'ne ango homo somo Jisasiye kona'wohi humamentisofoho. Jisas kako'nji kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko'nji uhu'mokumentohofofoho.

³ Oso hopo sopo a'amu pi'n'nggo engo uhu'mokumentohofoso hofiko oso ape mayo somjo ipisayo mijo pompenjiyo *wainiso* moi'wo nto naofahon'ngkofi Jisasiye kona'wohi Jisasiyo ulimeto, Hofiko mijoso moi'wonoho.

⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ulimeto, Na'u, kiko ngkimo peho'no ntohino. Nje yokumpohn'nyo a'amu somo ujo ehontojwasiyo'ne sikunoso mmo'nyofoho.

⁵ Ose ulahon'ngki kona'wohi oso a'amu ango homo somjo syoho ulohofiyohwoso ulimeto, Jisas kako sekumo yo'mayo peho peho'ne selihwoso'no u, sekwo haloho'no fiyimno. Ose ulimentisofoho.

⁶ Oso ango hopo sopo hwakwontoho engo aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino wo'nnyoponoho. Oso hwakwontoho engo hiso a'amu Jutaso hofikoe yahinoso ole aho mijo yatijuyo'ne hungkuno wo'nnyofoho. Oso hiso olenoho. Nakwo oso hon'ngkano hungkuno homo somo ito'no in'ngkwalokuhwone so'no nakwo hn'nwi hon'ngkano wonyo ane'nwoho. Ose syafihu'mentohofofoho. Oso'no hwakwontoho mijo ihm'mofahinyoso oso ango homo somo wo'nnyoponoho. Oso hwakwontoho m'kun'mposofoho.

⁷ Jisas kako syoho ulohofiyohwoso ulimeto, Sekwo hwakwontoho somo mijo mangonepo fihm'mopmno. Ose ulahon'ngki a'amu huhwo sohwa hofiko mijo mangonepo ihm'mo'mentohofofoho.

⁸ Moi'wo ihm'mofahon'ngkofi Jisas ulimeto nosisyasy'kuji nomotakuji oso wosopayo mokosyohumayo nongkumo uyimno. Ose ulahon'ngki hofiko sohumemotamentohofofoho.

⁹ Oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo oso mijo hiso mun'ngkon'mentisoso mijo me'wampe'njo *wain* mun'ngkon'mentisofoho. Oso hiso hwap'ingo so'no kako huno mumentisofoho. Oseso oso syoho ulohofiyohwoso sohwa hofiko ahu'mo mijo ihm'mo'mentohofoho so'no huno ulimentisofoho. Oseso oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo kako oso hwe ape mayo'ne sohune'no joho ulimentisofoho.

¹⁰ Oseso olo hwe engo sohwo ape mayo sohomo ul'mento, A'amū hof'ko wopayo engo iloho yan'wo'n'ngkohoho sohwa hof'ko a'amū hopi'nonohino somo mijo me'wampe'njo *wain*so kaki'no uy'kuji hwangku hof'ko oso mijoso simeho uhn'ngkuhwoso'no oso mijo *wain* wonyo we'eso t'fi wan'fe. I oso'no kiko oso yahinoso momahoyohino. O'o, kiko mijo me'wampe'njo wonyoangkafoso nowentan'ngki s'imo'mo mijo wonyo we' motapohinoso nto'n'ngkuhwonefoho. I moi'wo nontani humentan'ngkuhwoni kiko mijo wonyoangkafo me'wampe'njo motaponji nejapohino. Ose ul'mentisofoho.

¹¹ Oso syoho s'imo'mjo Jisas imentiso pa'nyoso a'amū hwahoponjo sohwa mifitnefoho. Oso syoho s'imo'mjo hiso Jisas kako hwaho Ngkalili anga Kana hopo sopo imentisofoho. Oseso Jisas kakoe yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo'nji a'amū somo ujo ehonto-jwahumentisofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwa oso homo somo uhwonont'fi hof'ko Jisas'imo simeho hi'ntnnono umentohofoho.

¹² Oso hiso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Jisas anga Koponeyam sopone'no homn'ngkwa'wehwasanji kona'wohijanji kakoe inomokomoyo sohwaniji womentohofoho. Osopo s'ikuno fehohnjo somo humamentohofoho.

Jisas An'ituye tajo anga engo somo a'amū mpe yontan'ngkofo sohwafe yo'mayo yo'mayo wae yao'mentisofoho.

(Mat'yu 21:12-13; Mak 11:15-19; Luk 19:45-48)

¹³ Oso An'itu A'amū Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf'isiyo s'ikuno engo * I'wo'n'ngkohofoso mofonepo umo'n'imonto yahon'ngki Jisas kako anga Jelusalem sopone'no s'imentisofoho.

¹⁴ Osopo i'mofawento kako tajo anga angiyoho'mo uhwon'mentisoso yahu *mpul'mokau sipsip'*nji y'hufo oso hu'mesyontan'ngkofi uhwon'mentisofoho. Oso'nji a'amū ahu'mo hamniyoho uyont'fi nom'ne hamniyoho kengoso asomo ikuwolo'mokomayo yont'fi hof'koe ijempoho sopo nohumentan'ngkofi uhwon'mentisofoho.

¹⁵ Jisas oso homo somo nuhwononto yahino wonyofoho lonto impe nomanto nopopojonto *sipsip'*nji *mpul'mokau* oso'nji mofonjiyohoto'm'ihwati'mentisofoho. Nom'ne a'amū hamniyoho ikuwolo'mokomayo syoho'njo sohwafe hamniyohoso iwonto'meeofonto ijempoho so'nji fonjojohoku'meeo'mentisofoho.

¹⁶ Ose yonto Jisas oso a'amū y'ihufomne'no hamniyoho a'amū mta'ni mawo'n'ngkohoho sohwa ul'mento, Sekwoe y'ihufu nomaf'kuji mpan'mno. Sekwo olo nje Mpohwoe anga loso sekwoe ho'yango anga imof'ne'maho. Mpan'mno. Ose ul'mentisofoho.

¹⁷ Hwangku sohonta Jisas ose imentiso so'no kakoe inomokomoyo sohwa hof'ko huno ikwesya'f'hu'mentohoho sohonta hungkuno anga'no Ntefit Jisas'mne'no mt'i'mokumentiso An'ituye hungkunomo wo'nnyo so'ne'no syaf'ihu'mentohofoho. Hungkuno hiso olenoho.

Ngko olene'no n'imo'n'ngkohoho.

Jije anga kiho ane wop'ngo'nohini went'hwone so'no n'imo'n'ngkohoho.

Oso hiso'no ngko yokumpohn'nyo kemokosyohumameso'no wonyo n'imo'kufitnefoho.

Inomokomoyo sohwa oso hungkuno homo somne'no huno syaf'ihu'mentohofoho.

¹⁸ Jisas kako yo'mayo yo'mayo An'ituye anga mta'ni wae yao'mentiso somo a'amū Juta sohwafe hwe engo sohwa uhwonont'fi simeho tohino umn'ngkahon'ngki Jisas'imo ul'mentohofi, Olo hiloso t'ihwo kilisomo yohinoto. Kiko yo'mayo wonyoangkafo nakwo miy'wo'n'ngkuhwoneso uy'mne'no'manji u, nakwo huno wonayono. Olo yokumpohn'nyo loso An'itu mta'ni ma'masofoho huno wonaimontonoho.

¹⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'mento, Olo'nohini woset'hwamonne'no yohono. Sekwo olo An'ituye anga lomo wae yaop'jo'manji s'ikuno hufa'u s'ihune memjaof'hwoso'no ngko apa'no anga hiso nul'ko'mnefoho.

²⁰ Ose ulahon'ngki a'amū Juta sohwa ul'mentohofi, Olo anga syoho ne'no yontan'ngkuhwoni soswo *fouti-sik's* (46) neyakolo'mentisofoho. I oso'no kiko s'ikuno hufa'u s'ihune memjaof'hwoso'no kiko apa'no mojosso hopolaho. Awonoho. Kiko hopo'maho. Ose ul'mentohofoho.

²¹ I oso'no oso anga hiso'no Jisas ul'mentisoso kakoe a'apahomne'no pahnn'imo hungkuno hnn'mentisofoho.

²² Hwangku sohonta Jisas kako poyo imo'n'ngkahon'ngki An'itu apa'no songo ul'ka'mentiso sohonta Jisasiye inomokomoyo sohwa'ni olo hungkuno Jisas nal'mentiso somne'no huno ikwesya'f'syontani yo'mayo hungkuno An'ituye iyoswo somo a'amū mt'i'mokumentohofi so'nji yo'mayo hungkuno Jisas nal'mentiso somne'no simeho hi'ntnnonohino ument'hwonefoho.

* 2:13: Mt. 26:2 enjwa'mo fehonolo'mongkomaho.

Jisas kako a'amu hopi'nonohinofe yahino so'nji huno so'ntnne'no huno uy'mentisofoho.

²³ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo † somo hofiko elijwonontan'ngkofi Jisas kako angu Jelusalem sopo nohumentan'ngki a'amu pi'n'ngo sohwa uhwon'mentohofoso Jisas yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso yontan'ngki uhwonont'fi ole hnn'mentohofi, Olo hwe lohwo Anitu mta'ango ne hweho.

²⁴ Ose ko hnn'ngkahon'ngkofi Jisas kako huno ole syafihu'mento, A'amu fehohnjoso hofiko simeho hi'ntnnono nehopi montape'njo yalokwofo. Ose syafihu'mentisofoho.

²⁵ Hwap'ngoso Jisas kako a'amu hopi'nonohino sofe simeho ne mo'mo huno unyo hweho. A'amufe yahino somne'no nom'nihwa Jisas'mo mul'fitnnefoho. O'o, kako a'amufe huno ikwesiyafisiyo'n'ngkohofoso so'no kako huno unyo hweho. Oseso hofiko olo hwe lohwo Anitu mta'ango ne hweho, ko hnn'ngkahon'ngkofi Jisas kako simonyo miyofoho. Hwap'ngoso hofiko huno ukwesiyafisyont'feho un'ngkan'ngki kako t'mo'nohino uhwon'mentisofoho.

3

Jisas kako Nikoutemos'nji hungkuno hnn'mentisoyefoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Nikoutemos kako a'amu Falisi sohwafe hon'ngkanomo in'ngkamojo hweho. Kako a'amu Jutafe hwe engo hweho.

² Sikuno fihumo sikwo'miyomo Nikoutemos kako Jisas'mo nu'manto ul'mento, Nje Lontihwayo sohwo, Anitu kako kikimo kakoe hungkuno lonetihwayo'ne lokuhwat'mentiso hwasoho. Oso hiso'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako kiko'nji mohumayontentesi kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso miyohotnesohilo. O'o, Anitu kiko'nji humaho.

³ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Hungkuno n'ihu'no nehopi wakil'monne'no yohono. Kiko upa'nyo. A'amu fihwo kona'wohi aswo ma'mentiso hopaso kako songo apa'no mmo'no so'manji kako Mpohwo Anitumo enjwa'mo humayo somo mot'p'hwononefoho.

⁴ Ose ulahon'ngki Nikoutemos ul'mento, I, a'amu fihwo kako a'mane nto imo'nnyo sohwo kako apa'no songo imo'nyoso pipilo. Kako kona'wohiye aswo mo'mo swomnawesoso apa'no aswo mayoso pipilo. Oso'no kiko filont'hwaho.

⁵⁻⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Hwe fihwo kona'wohi aswo mayo sohonta kako a'apaho'njo imo'nnyo hweho. I oso hwe huhwo sohomo Anituye Towahuno Wop'nggo ehuhnamo'nnyo sohwo kako towahuno songo'njo hweho. Kako a'amu songo pa'nyo imo'nnyo hweho. Hungkuno nehopi wakil'mne'no yohono. A'amu mijo'nji towahuno'nji songo mumokoso sohwo kako Anitumo enjwa'mo humayoso mot'p'hwononefoho.

⁷ Kiko songo apa'no hmmo'nyo kilohe so'no yomo yohotoho.

⁸ Ihwoni. Ifofoso kakoe yahinomnohino in'ngkawowo'n'ngkisofoho. Oso ifofu huhwo sohwo kengo kengo no'meemo mji'm'wowo'n'ngkohoho. Kiko ifofu neso muhwonhnehino. O'o, mo'mayo'nohino uhwon'hwaj'wo'n'ngkino. Ifofu hiso nt'i'mta'ni i'mofapinyoto. Ntonte ehussy'wo'n'ngkohoho. O'o, kiko huno makiyonehoho. Oso hopaso Anituye Towahuno sohwo kako a'amu fihumo songo apa'no umokiyoso pipi imo'noneto. O'o, kiko huno makiyofoho.

⁹ Ose ulahon'ngki Nikoutemos Jisas'mo ul'mento, Olo nthino loso pipi i'mofaponeto.

¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Kiko a'amu Juta somo Anituye hungkuno lut'ihwayo yofe engo'njo sohwo olo hungkuno losomme'no kiko huno nto'no mehosakisiyotaho.

¹¹ Hungkuno nehopi kilalokweno. A'amumo hungkuno lut'ihwawo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo yo'mayo huno nayo so'nji yo'mayo t'mo uhwonyo so'ntnne'no ul'wo'n'ngkuhwone hwona'nyoho. I oso'no a'amu Jutaso yo'mayo hungkuno ulontane somo simeho muyo'njo yont'fi hohujo ikinjaofalokwofo.

¹² I ngko yo'mayo olo hwaho lophonjo i'mofopalokunjo so'no selahon'ngko sekwo oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muyo'njo yalokwofo'manji ngko yo'mayo yo'mayo ahwomomjo i'mofopalokunjo so'no sel'me'no sekwo huno pipi waseimontolo.

¹³ A'amu hwahoponjo fihwo kako ahwomomo masiyofoho. Oso'no a'amu t'ihwo wasel'montolo. Ngko yo'mayo yo'mayo ahwomo somjo wojoso uhwon'ngkohono eso t'ihwo wasel'montolo. Osenoho esofo. O'o, awonoho. Ngko'nohino A'amufe Hwomu sohwo'ni ahwomomo humanjo p'mmentohe hwo'nyoho.

¹⁴ Hohonta neyakwosa sohwa hwaho wonyo a'amu mohumunyopo nohumentan'ngkofi Mouses kako homa huyo'mango mt'lmokonto tokemo montitofosyahon'ngki

† 2:23: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomah.

a'amuso oso homa somo uhwonontifi Anituye yofe ho'noma'mentohofoso songo humamentohofofoho. Oso pa'nyoso hwangku ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo iyo hwojijyahofiku'nnyo sopo fonjinto'ofan'hufitnnefoho.

¹⁵ A'amu hopi'nonohinosa ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijoso hofiko songo wopingo ne'no nohumantokutnnefoho.

¹⁶ Ose ulikwato lohofonto ulimeto, Anitu kakoe Hwomu ni'hu'no anga'nohino sohwo'ni humaleno. I oso'no Anitu kako sekwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino sokune'no simeho m+kun+imposo sejapmmentiso so'no kako ngkimo sekuyepono lonuhwatimentisofoho. Oseso a'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijoso hofiko hofikoe wonyomne'no tohino mayo'ne'maho. O'o, hofiko songo ne'no engolopohamo humayo'nefoho.

¹⁷ Anitu kako ngkine'no ole mosyanifisiyo'njo yonto olo hwaho lopone'no lonihwatimentono. Nje Hwomu sohwo kako a'amufe honingnkano wonyo'ne tohino engo uhumnimontonoho. Oso hunoso mosyanifisiyo'njo imentisofoho. O'o, a'amu hofikoe honingnkano wonyo somo humentaningkuji hofikoe wonyomjo tohino mafikutnnehonto kako hofikimo isihutofomayo'ne ngkimo lonihwatimentiso hwo'nyoho.

¹⁸ A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapinyoso hofiko tohino hofikoe wonyomne'no mayo'ne'maho. I oso'no a'amu ngkimo tifi monningkape'njo yontoso sohwo kakoe tohinoso mayo'ne hweho. Hwapingoso kako Anituye Hwomu Anga'nohino sohwo'ne'no simeho hi'ntnnono montapmmojo hweho.

¹⁹ Oso tohino mayo hwapingoso olenoho. Pomponaho honingnkano wopingo wonyoangkafo somo utihwayo'ne nto pmentisofoho. I oso'no a'amu fehohnjo hofikoe honingnkano wonyo so'nji hwahoponjo yahino wonyo so'ntnne'no umo'n'ngkahonjoso ole l'wo'n'ngkohofofoho. Nakwo pomponaho somo in'ngkayoso nakwolaho. O'o, sikwo'mjoho'mo wohumentihwano lontifi iwo'n'ngkohofofoho.

²⁰ A'amu honingnkano wonyomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofoso hofiko pomponaho hiso'no mangohwa imo'n'wo'n'ngkohofofoho. Hofikoe yahino wonyoso pomponaho'njo sopo a'amu uhwonifitnnohontifi pomponaho so'no i'waho yontifi sikwo'mjoho'mo humawo'n'ngkohofofoho.

²¹ I oso'no a'amu Anituye honingnkano tifi nehopi'nohino in'ngkuwalokwofoso hofiko pomponaho hopo sopo nto i'mofapontifi osopo humolawotofo. Hofiko oso pomponaho sopo nohumentaningkofi a'amu hofikoe yahino so'nji yo'mayo syoho iwo'n'ngkohofo so'ntnne'no uhwonontifi Anituye yokumpohn'nyo'nji yalokwofohnnimentohofofoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kako Jisasiye hwapingo ne so'no lijwao'mentisofoho.

²² Oso hohosohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwo'nanonji nakwo oso hwaho Jutiya sopeno'no umenti'hwonefoho. Oso hopo sopo Jisas nakwo'nji nohumentani nakwo hwe moyami'no somo mijo kiyoma'menti'hwonefoho.

²³ Joun kako pone Ainoun Salimmjo mofone sopo humanto kako huhwo a'amu somo mijo kiyoma'mentisofoho. Oso ango hopo sopo mijo engoso hi'njoponoho. A'amu sohwa kakimo u'mahoningkofi kako mijo kiyoma'mentisofoho.

²⁴ Oso hohosohonta hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo Helout kako Jounimo impo'ango somo impe mintofasiyofoho.

²⁵ Sikuno fihwi Joun kakoe inomokomoyo sohwanji pone Ainoun nohumentaningkofi a'amu Juta anga'nohino sohwo hofikimo u'manto a'amu Jutafe honingnkano wopingo imokinyo'ne yo'mayoso mijo yatikun'nyo yahino so'no yoka hungkuno hosi Jouniye inomokomoyo sohwanji hnnimentohofofoho.

²⁶ Oseso Jouniye inomokomoyo sohwa hofiko Jounimo u'mantifi ulimentohofi, Nakwoe loneti'hwayo sohwo'ni, kiko upa'nyo. Oso hwe Mijo Joutan nongkihanta'ni kiko'nji humamentiso sohune'no kiko kakine'no hungkuno lijwao'mentohino sohwo kako huhwo a'amumo mijo kiyomalofoho. Oso'no a'amu hopi'nonohinosa kakiyepono walokwofo.

²⁷ Ose ulahoningkofi Joun ulimeto, Anitu ahwomomo humaso sohwo kako a'amu anga'no anga'nohino somo hofikoe syohoso muyo'njo yontentesi hofiko syoho ane'njo'nesohilo. A'amu Jisasiyepono walokwofo so'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako Jisasi'no oso syoho hiso uyimentisofoho.

²⁸ Olo hungkuno hohonta selimetohe loso nto upa'nimentohofoho, Ngko Klais oso hwe Anitu nakwoe hwahopo a'amumo ufo'mayo'ne l'hwajone sohwo'ni'maho. O'o, a'amu oso hwe huhwo sohwoepone ufitnne honingnkano'no ito'no esyohumayo'neso Anitu lonihwatimentiso hwo'nyoho.

²⁹ Ose ulonto pahnnimo hungkuno ulimento, Hwe fihwo kako ape songo maso sohonta apesi kakoe hwehwoepono uhwoso'no oso hwe huhwo sohwoe a'amuso hofiko kakine'no simeho wopingo wonyoangkafo umo'n+imontonoho. Oso pa'nyoso ngko Jisasiye a'amu sohwo'ni uhwon'ngkoheso a'amu pi'n+ingo Jisasiyepono walokwofo so'no uhwononji nje simeho wopingo wonyoangkafo nto n+imo'n+imaho.

³⁰ Jisasiye yofeso engo imo'nefoho. Ngko kakimo enjwa'mo humahon+mo nje yofeso monje wantoho'montonoho.

³¹ Ose ulikwato lohofonto ole ulimento, Hwe ahwomo mta'ango sohwo kako nakwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino hn'n+imo yakolo'nnyo hweho. A'amu olo hwaho loponta'angoso olo hwaho loponefoho. Hofiko yo'mayo olo hwaho loponjo so'no li'wo'n+ngkohofoho. Hwe ahwomo mta'ango sohwo kakoe yofe engoso yo'mayo hwahoponjo somo hwofilo'nnyo hweho.

³² Oso hwe huhwo sohwo kako yo'mayo yahino wop+ingo kan+ngkwohwoe angoo wop+ingo sopo uhwon+mentiso so'nji yo'mayo upa'n+mentiso so'ntnne'no lonet+hwawo'n+ngkiso hweho. I oso'no a'amu fehohjo sohwa oso hungkuno lonet+hwawo'n+ngkiso homo somo nupa'nont+fi aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo iwo'n+ngkohofoho.

³³ A'amu oso hungkuno homo somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo kako hungkuno homo somo simeho uyonto An+tu kako nehopeho linyo hweho.

³⁴ Oso a'amu nakwoe hwaho lopone'no An+tu lihwat+mentiso sohwo kako An+tu ye hungkuno nal+wo'n+ngkiso hweho. Hwap+ngoso An+tu ye Towahuno Wop+ingo sohwo oso hwe huhwo sohumo ifehu'mokahumentisofoho.

³⁵ Mphowo An+tu kako kakoe Hwomu huhwo sohumo simeho uyonto yo'mayo hopi'nonohinoso kakimo enjwa'mo ho'nahumentisofoho.

³⁶ A'amu fihwo kako An+tu ye Hwomu sohumo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako songo ne'no wonyoangkafo humayo'ne hweho. I a'amu An+tu ye Hwomu sohwoe hungkunomo t+fi min+ngkayo'njosoo hofiko An+tu mo enjwa'mo humayo somo mot+pihwon+fitnnefoho. O'o, hofikoe wonyomne'no tohino mayo'nefoho. Hof+kine'no An+tu ye simeho tohino uhmnefoho. Joun ose ulimentisofoho.

4

Jisasi'nji a'mu Someliyanta'ango si'nji hungkuno hnn+mentisiyefoho.

¹ Oso hohosohonta a'amu Falisi sohwa hofiko olo hungkuno upa'n+mentohofi, A'amu pi'n+ingo engo Jisasiye inomokomoyo imo'n+ngkahon+ngkofi Jisas hof+kimo mijo kiyoma'mentisofoho. Oso inomokomoyo huhwo sohwa Joun+ye inomokomoyo sohwa yakolo'nnyo hwafoho. Ose upa'n+mentohofoho.

² Ose ko upa'n+mentohofoso Jisas huhwo kako a'amu somo mijo makiyomaso'njo hweho. O'o, kakoe inomokomoyo sohwo'ni a'amu somo mijo kiyoma'ment+hwonefoho.

³ Oso hungkuno homo somo a'amu Falisi sohwa upa'n+mentohofoo so'no Jisas kako huno uyahon+ngki kako oso hwaho Jutiya hopo sopo uliko'manto kako hwaho Ngkaliline'no wawomne'no yohono l+mentisofoho.

⁴ Ose lonto kako hon+ngkano somo nowento kako hwaho Someliya sopoe umentisofoho.

⁵ Oso hopo sopo nowento kako angoo Saika sopo i'mofamentisofoho. Oso angoo hihohonta Jekoup kako kakoe hwomu Jousep+mo hwaho umentisoo mofoneponoho.

⁶ Oso hopo sopo mijimo Jekoup n+hu'no hohonta ij+mentisoso wo'nnyoponoho. Jisas kako osopo hano nowento oso mijimo'njo hopo sopo mofehi'nyo mijijo kwa'ofiyoo ne lopo lohofontan+ngki (12 *kilouk* somo) Jisas kakoe a'apaho usijo'no oso hopo sopo humamentisofoho.

⁷ A'mu Someliyanta'angosi mijo u'monto pmmentisofoho. Oso a'mu hisi nopahon+ngki Jisas ulimento, Mijo ntape. Ngko wan+mo. Ose ulimentisofoho.

⁸ Jisas kakoe inomokomoyo sohwo'ni nakwo wosopayo mpe uyontane'no angoo ne sopo nto ument+hwoneponoho.

⁹ Jisas kako'nohini nohumentan+ngki oso a'mu Someliyanta'angosi Jisasi'mo ulimento, Kiko a'amu Juta hwohoo. Ngko Someliya a'mu'nyoho. Oso'no kiko mijo ntape. Ngko wan+mo eso peho'no ntahino. Ose ulimentisofoho. Hwap+ngoso a'amu Juta so'nji a'amu Someliya so'nji hofiko hungkuno molan+motofoho. Jomo mu'ma'nyo'njo imotofoho.

¹⁰ Jisas kako oso a'mu simo ulimento, An+tu kako a'amumo yo'mayo wop+ngoso uyone so'ntnne'no, Ngko mijo ntape. Wan+mo kiloheso sohwo'nnontnne'no k+ko huno nto'no kiyontentesi k+ko ngkimo mijo'no jomo ntohojo'no ngko mijo songo ne'no humayo'ne kijapm'mnesohilo.

¹¹ Ose ulahon'ngki a'musi ul'mento, Hwe Engofo, k'iko mijo ifanyoso ane hwasoho. Olo mijimo loso kengo mo'mta'angofoho. Oseso oso mijo songo ne'no humayoso nt'i'mta'ni woma'monnto.

¹² Neyakwo Jekoup sohwo kako nakumo kakoe mehomi sohwanjimo olo mijimo loso nejapmmntisofoho. Jekoup kako'nji kakoe mehomi sohwanji hof'ikoe yahu'nji olo mijimo lomta'ni hohonta n'motofoho. Oseso nakwo jje mijoso peho'no womantantoho. Jje yofe engoso neyakwo Jekoup sohwoe yofe engo somo yakolo'nnyo hwasilaho.

¹³ Ose ulahon'ngkahon'ngki Jisas ul'mento, A'amū olo mijo loso n'wo'n'ngkohofoso hof'iko nom'ne s'kunomo mijo'ne apa'no umo'n'montonoho.

¹⁴ I oso'no a'amū fihwo kako olo mijo uy'ime loso noso'manji kako apa'no mijo'no mumo'nonehoho. O'o, olo mijo uy'ime loso non'ngkuhwosi kakoe s'meho mo'mo mijolimo hopa imo'n'ngkuhwoso'no oso mijo hiso ne'no swap'wo'n'ngkuhwosi kakoe songo ne'no humayoso ne'nohino hweho.

¹⁵ Ose ulahon'ngki a'musi ul'mento, Hwe Engofo, oso mijo hiso ngkimo ntape. Oseso hwangku ngko mijo'no mijoho mape'n'mnehono. Oseso ngko olo mijo hiloso apa'no mifapmnehono.

¹⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, K'iko jje angopo nowehoji jje hwehumo uti'mahoji olopo asomo fipe.

¹⁷ Ose ulahon'ngki a'musi ul'mento, Ngko hwehwo ani'nyoho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Ou, k'iko hwehwo ani'nyoho ntohinoso n'hu'no nehopi lohino.

¹⁸ K'iko hohonta hwehwa aho hopi'nonohino sohwo uma'n'mentohino kiyoho. I, olo hwe lohwo lohonta k'iko'njo humasiyoso jje hwehwo'maho. Oso jje hungkuno nehopi lohino.

¹⁹ Ose ulahon'ngki a'musi yomo yonto ul'mento, Hwe Engofo, ngko kikine'no huno niyohoho. Kikimo An'itu hungkuno kijopahon'ngki l'motnno hwasoho.

²⁰ Nakwo a'amū Someliya hn'nwiye neyakwosa hof'iko olo hwof'iki'nyo lopo * An'ituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokumotofoho. I oso'no sekwo a'amū Juta soku ole l'wo'n'ngkohofi, A'amū hopi'nono angō Jerusalem soponohini An'ituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokukuno.

²¹ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, A'mu losi, nje hungkuno ne somo k'iko s'meho hi'ntnnono uyo. S'kuno fihwi umo'n'monto yalokunjo somo sekwo olo hwof'iki'nyo lopo Mpohwoe yofe ho'nomayo'ne muhu'mokufitneho. I a'amū angō Jerusalem hopo oso hiso'ne muhu'mokufitneho. O'o, a'amū angō meemjoso hof'ikoe hwap'ngopo An'ituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokant'ifeho.

²² I oso'no sekwo a'amū Someliya soku sekwo Mpohwoe yofe ho'nomayo'ne hwap'ngo neso huno maseyoho. Nakwo a'amū Juta hn'nwi nakwo An'ituye yofe ho'nomawo'n'ngkuhwone ne sohomo nakwo huno nayohoho. Hwap'ngoso nakwo a'amū Juta hn'n'mta'ni An'itu kako hwe fihumo uhwasopeehon'ngki oso hwe huhwo sohwo kako a'amufe wonyomjo tohino somo isi'hutofomayo'ne hweho. Oso'no hwap'ngo neso huno nayohoho.

²³ Oso s'kuno hiso umo'n'monte'no kilohe hiso lohonta nto i'mofapohoho. A'amū fihwo kako ngko An'ituye yofe woho'noma'mo nehopi loso sohwo kako ole uy'montonoho. Kako An'ituye Towahuno'nji nohumahwosi Towahuno huhwo sohwo An'ituye yofe ho'nomayo'ne hon'ngkano neso uti'hwahon'ngkuhwosi oso hwo in'ngkohwoso'no kako An'ituye yofe nehopi woho'noma'montonoho. Nje Mpohwo kako a'amū oso yahino so'njo somne'no umo'n'ngkohoho.

²⁴ An'itu kako Towahuno hweho. Oso'no a'amū An'ituye yofe woho'noma'mo loso sohwo kako An'ituye Towahuno'nji nohumahwosi kako hon'ngkano nto'nohinomo un'ngkamontonoho. Oso yahinoso An'ituye yofe ho'nomayo'ne nefoho.

²⁵ Ose ulahon'ngki a'musi ul'mento, Ngko huno ole niyohoho. An'itu kako ole nal'mento, Ngko sekumo sefo'mayo'ne uhwasopo'mentohe sohomo sekuyepono uhat'monnoho. Oso a'amū huhwo sohonne'no K'lais'yoho l'wo'n'ngkuhwonefoho. Kako nop'hwoso'no kako yo'mayo yo'mayo so'no wolonet'hwamontonoho.

²⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Olo ngko olo huhwo'nyoho. Ngko k'iko'nji hungkuno lalokuhwoyosofo. Ose ul'mentisofoho.

²⁷ Ose ul'kwato lohofahon'ngki Jisas'ye inomokomoyo sohwo'ni u'mentani uhwon'ment'hwoneso Jisas oso a'musi'nji hungkuno hnnontan'ngki uhwonontani yomo yontani nakwo huno pi'n'ngo syaf'hu'ment'hwonefoho. I oso'no nakwo a'mu simo ole

* 4:20: Oso hwof'iki'nyo sopo a'musi l'mentisoso Hwof'iki'nyo Ngkelisim hwahe Someliya soponoho. (Lk. 9:53 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.)

mujofoho. Kiko peho'no kumo'n'ngkohoho. I Jisasimo ole mujofoho. A'mu simo peho'no ulalokuno. O'o, ose mujofoho.

²⁸ Oseso a'musi kako kakoe mijipo'nyoso nuliko'manto kakoe angopono asomo umentisofoho. I'mofawento a'amu hopi'nonohino somo ulimento,

²⁹ Sekwo nopikuij olo hwe lohwo uhwonimno. Kako yo'mayo yo'mayo ngko hohonta imote so'no ntohoho. Oso hwe Anitu uhwatimnoho nalimentiso Kilais sohwo'keno.

³⁰ Ose ulahon'ngki hofiko hofikoe angopo uliko'mantifi Jisasimo uhwonano lontifi pmentohofofoho.

³¹ Oso hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwo'ni Jisasimo ulimentihwoni, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, kiko wopayo'ne mijoho kiyonoho. Wopayo hmnyo.

³² Ose ulahon'ngkuhwoni Jisas nalimento, Ngko wosopayo sekwo huno maseyoso ngko hi'njo hwo'nyoho.

³³ Ose nelahon'ngki inomokomoyo sohwo'ni ole hnnimentihwoni, A'amu fihwo kako Jisasimo wopayo nto uyisohwo'keno.

³⁴ Ose syofisyahon'ngkihoni Jisas nalimento, Nje wosopayoso olenoho. Nje Mpo-hwo nihwatimentiso sohwoe hunomo tifi in'ngkayo'ne syohoso nje wosopayofoho. Oso syoho hiso wesojwao'monnoho. Oso syohoso wosopayo pa'nyo yokumpohn'nyo ntapwo'n'ngkisofoho.

³⁵ Ose nalonto ole nalimento, Sekwo ole liwo'n'ngkohofi, Hamno osofosofahu'no neyakolofihwoso'no wosopayo toyo ihwoso'no womantanoho. Ose liwo'n'ngkohofi kuyoho. I oso'no ngko ole selalokweno. Sekwo wosopayo somo fe'nihwonimno. Toyo nto imaho.

³⁶ I oso wosopayo selalokweso a'amumne'no selalokweno. Wopayo toyoso a'amu hofiko nje hungkunomo upa'n'ngkuji simo komo'no wontapife ntne'no selalokweno. Hwe fihwo kako wosopayo hujo sohwo tifi no'mo kako wopayo toyo emahwoso'no oso wosopayo hiso kakoe ho'yango pa'nyofoho. Oso hopaso a'amu Anituye hungkuno nom'ne a'amumo uliwo'n'ngkohofoso hofikoe ho'yangoso olenoho. Hofikoe hungkunomo nom'ne a'amu upa'n'ngkuji Anitumo simo uyifijo'manji oso a'amu hiso hofikoe ho'yangofoho. Hofiko oso ho'yango hiso'nji engolopohamo nohuman-tokutnefoho. Oseso oso wosopayo huliwo'n'ngkiso so'nji kakoe a'amu wopayo toyo emawo'n'ngkohofi so'nji hofiko simonyo afa'no afa'no uyantifeho.

³⁷ Oseso oso hungkuno liwo'n'ngkohofi loso nehopeho. Hwe fihwo kako wopayo hulahon'ngki nom'ni hwo wosopayo toyoso emawo'n'ngkisofoho. Ose liwo'n'ngkohofofoho.

³⁸ Sekwo wopayo ko mahulimmalofoso sekwo wopayo toyo femapmno selohe so'no sekwo a'amu nom'ne sofe syoho yokumpohn'nyo imalofo somta'ni wopayo toyo emalokwofoho. Simo'mo a'amu nom'neso hofiko Anituye hungkuno nom'ne a'amumo luti hawo'n'ngkohofi so'no sekwo oso a'amu hisomo nje hungkuno ulikujo'no hofiko nje a'amu ne umo'nantifeho. Oso hiso'no sekwo wopayo toyo pa'nyo emalokwofoho. Jisas ose ulimentisofoho.

³⁹ Oso a'musi Jisasi'nji hungkuno hnnimentisoyosi kako a'amu Someliya somo kako yo'mayo yo'mayo ngko hohonta imote so'no ntohoho ulimentiso so'no a'amu pi'n'ngo engoso Jisasimo simo hi'ntnnono uyimentohofofoho.

⁴⁰ Oso a'amu hiso Jisasi'njopo i'mofapontifi Jisasimo hungkuno yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko nakwo'njo lopo fosyohumaho. Ose ulahon'ngkofi Jisas hofiko'nji sikuno hufa'u humamentisofoho.

⁴¹ Osopo nohumentan'ngki a'amu pi'n'ngo engoso kakoe hungkunomo haloho upa'nontifi simo hi'ntnnono umentohofofoho.

⁴² Hofiko simo hi'ntnnono uyontifi hofiko oso a'mu simo ulimentohofi, Simo'mo jije hungkunomo upo'nontani nakwo huno ole syafhu'malohwoni, Olo hwe lohwo hungkuno ne'njo hweho. I oso'no lohonta kakinta'ni kakoe hungkuno neso nakwo huno ole nayohoho. Olo hwe lohwo kako a'amu hwahoponjo hn'niwye wonyo somjo tohino somta'ni isihutofonemayo'ne hweho. Huno ose nayohoho. Ose ulimentohofofoho.

Jisas kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofityo sohwoe hwomumo wop'ngo umokumentisofoho.

⁴³ Oso sikuno hufa'u sohwa'u moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto Ngkalilino umentisofoho.

⁴⁴ Nom'ne sohonta Jisas olo hungkuno loso limentisofoho. A'amu fihumo Anitu hungkuno uyahon'ngki li'mojo sohwo kako kakoe hwap'ngo sopo yofe engo ane hweho. Ose limentisofoho.

⁴⁵ I oso'no Jisas kako kakoe hwap'ngopo Ngkalili i'mofopahon'ngki a'amu hopo sopolonjoso hofiko Jisas pmentiso so'no simonyo imentohofofoho. Hwap'ngoso hofiko

hi ango Jerusalem Sıkuno Engo iyoho humayo uhwonyo somo simentohofofoho. Osopo nohumantifi yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohoho Jisas yahon+ngki ulwon+mentohofofoho.

⁴⁶⁻⁴⁷ Oso hwaho Ngkalili ango we'e Kana osopo Jisas asomo umentisofoho. Nom'ne sikuno somo oso ango hopo sopo Jisas humamentiso sohonta kako hungkuno lahon+ngki ahu'mo mijoso ipisayo mijo pompenjiyo *wain* imo'n+mentisofoho. Jisas kako oso ango Kana sopo nohumentan+ngki hwe nom'ne ango Koponeyam humamojo sohwo kako Jisas hwaho Jutiya sopo nta'ni hwaho Ngkaliline'no sopalofoho upa'n+mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho fehohnjo somo mokosyohumamojo hweho. Kakoe hwomu mnokino engo tipema'mentisofoho. Oso'no hwe huhwo sohwo ango Kana sopo nowonto Jisas+mo tip+hwononto hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento, Nje hwomu kako poyo wape'n+monte'no mofoneponoho. Oso'no kiko ngko'nji ango Koponeyam nowehwasi nje hwomumo wop+ngo n+mokiyo.

⁴⁸ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso miyome'manji sekwo ngkine'no masemo'nyo'njo kuyoho, simeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho.

⁴⁹ Ose ulahon+ngki oso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyi sohwo ul+mento, Hwe Engofo, kiko komo'no fi'pe. Nje hwomu poyo pe'noloho.

⁵⁰ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Kiko jije angopono asomo fi'we. Jije hwomu sohwo wop+ngo wohumamontonoho. Ose ulahon+ngki oso hwe huhwo sohwo kako Jisas+ye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyonto kakoe ango pone'no asomo umentisofoho.

⁵¹ Nowentan+ngki kakoe syoho ulohofiyi sohwa hon+ngkanopo uswo'nontifi ul+mentohofi, Jije hwomu sohwo wop+ngo humaho.

⁵² Ose ulahon+ngkofi kako ulohon+mento, Nje hwomu sohwo wop+ngo mofehi'nyo ntisohumo imo'n+mahho. Ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, Fosi mofehi'nyo soumjiyo sohonta kakoe a'apaho tohohmtnnoso moi'wo imo'n+ngkahan+ngki wop+ngo humaho.

⁵³ Ose ulahon+ngkofi kan+ngkwohwo huno ole uy+mento, Fosi mofehi'nyo soumjiyo sohonta Jisas kakimo ul+mento, Jije hwomu wop+ngo wahumamontonoho. Ose ik-wesyafsyonto kako kakoe a'amu hopi'nonohino sonji Jisas+mo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

⁵⁴ Oso wonyoangkafoso a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso Jisas hwaho Ngkalili sopo imentisoso s+mo'mo ahu'mo mijomo *wain* imo'n+mentisofoho. Osofepo hwomu mnokino'njo sohomo wop+ngo umokumentisofoho.

5

Jisas kako mijo ayo we'e Mpetesita sopo hwe mnokino'njo sohomo wop+ngo umokumentisofoho.

¹ Oso moi'wo imo'n+ngkahan+ngki a'amu Jutafe Sıkuno Engo iyoho humayo'ne i'mofopahon+ngki Jisas Jerusalem'no simentisofoho.

² Oso ango Jerusalem sokilojo kuso anga'no yahu *sipsip*mnefoho l+motofofoho. Oso hopo sopo mijo ayo we'e wo'nnyoponoho. A'amu Jutafe hungkuno ole Mpetesita. Oso hopo sopo ango aho anga'no hopi'nono swoho ane iku'yo'nohinomo'nnyoso loho'nnyoponoho.

³ Oso ango hopo sopo a'amu pi'n+ngo engo mnokino'njoso humamotofofoho. Fehohnjoso t+mpi'nyo fehohnjo sife wonyo'njo fehohnjo a'apaho poyo pe'nnyo'njo oso a'amuso humamotofofoho. [Hof+ko oso mijo ayo we'e huhwo sohwo songo songo iyo'ne hontohumamotofofoho.

⁴ Hwap+ngoso sıkuno fehohnjo An+tuwe a'amu ahwomomjo fihwo noponto mijo ajwomo'mo songo songo imokahan+ngki uhwonontifi a'amu mnokino'njo sohwo kako oso mijo somo s+mo'mo ho'n+ma'mentiso osohwo kakoe mnokinoso moi'wo imo'n+mentisofoho.]

⁵ Oso hopo sopo hwe mnokino'njo fihwo nohumentan+ngki soswo *teti-et* (38) uyakolo'mojo hweho.

⁶ Jisas noponto oso hwe huhwo sohwo fosyowentan+ngki uhwononto huno ole umento, olo hwe lohwo mnokino hohonta umojo hweho. Ose syafsyonto ul+mento, Kiko nje a'apaho wop+ngo wan+mo'nono lakin+ngkohoho.

⁷ Ose ulohon+ngkahan+ngki a'amu mnokino'njo sohwo ul+mento, Ou, hwe engofo, oso mijo songo songo yahonjo sohonta ngko a'amu nontomafikuji mijomo men+humajone a'amuso ane hwo'nyoho. Ngko waho'nu'mo'mo ko lontneso nom'ne a'amuso niyakolof+wo'n+ngkohoho hwo'nyoho.

⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, kiko nol'kafohoji jije ife ho'yango yo'mayoso hu'memahoji hano mpano.

⁹ Ose ulahon'ngki n'ihu'no komo'no oso hwe sohwoe a'apaho wop'ingo imo'n'ngkahon'ngki kako nol'kafonto kakoe ife yo'mayoso nohu'memanto kako hano umentisofoho. Oso s'ikuno hiso s'ikuno iyoho humayomnoho.

¹⁰ Oseso a'amu Jutafe hwe engo sohwa hof'iko oso hwe wop'ingo umokumentiso sohumo ul'mentohofi, Olo s'ikuno loso iyoho humayo'nefoho. Jije ife yo'mayoso mokoho'nawe'ne s'ikuno m'maho. K'iko nakwoe hon'ngkano hungkunomo mt'ihupeelokuno.

¹¹ Ose ulahon'ngkofi kako ole ul'mento, Oso hwe kako wop'ingo n'mokonto ntotoho, K'iko nol'kafohoji jije ife yo'mayoso hu'memahoji hano mpano. Ose ntiso'nefoho.

¹² Ose ulahon'ngki hof'iko ulohon'mentohofi, T'ihwoe a'amuhwo kilisoto. Jije ife yo'mayoso mahoji mpano eso.

¹³ Ose ulahon'ngkofi oso hwe wop'ingo imo'n'mentiso sohwo kako Jisas kakoe yofeso huno muyo hweho. Hwap'ingoso oso hopo sopo Jisas kako oso hwe huhwo sohumo wop'ingo umokonto a'amu pi'n'ingo engo somo uhwononto kako komo'no ul'ko'ma'mentisofoho.

¹⁴ Hwangku sohonta Jisas kako oso hwe huhwo sohumo An'tuye tajo ango engo somo t'ip'ihwononto ul'mento, K'iko upa'nyo. Wop'ingo nto imo'n'ngkino hwasoho. I k'iko hon'ngkano wonyoso apa'no yohotoho. Nom'ne tango engo m'ikun'imposo ku'manoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngki oso hwe huhwo sohwo kako nowento a'amu Jutafe hwe engo sohwo ul'mento, Oso hwe ngkimo wop'ingo n'mokumaso sohwo Jisas'yoho. Ose ul'mentisofoho.

¹⁶ Oso hohosohonta a'amu Jutaso hof'iko Jisas'mne'no wonyo ulohofano lont'ifi oso hiso'no hungkuno loma'mentohofofoho. Hwap'ingoso Jisas kako oso hwe wop'ingo umokumentisoso s'ikuno iyoho humayo somo imentisofoho.

¹⁷ Hof'iko Jisas'imo yoka hungkuno ulahon'ngkofi Jisas ul'mento, I nje Mpohwo kako s'ikuno huhwo huhwi a'amumo wop'ingo'nohini ne'no ulohof'wo'n'ngkiso hweho. Kako usijo'no mofosyohumayo hweho. Oso pa'nyo s'ikuno huhwo huhwi ngko huhwo'ni a'amumo wop'ingo ulohof'wo'n'ngkohe hwo'nyoho. Ose ul'mentisofoho.

¹⁸ Jisas ose ul'mentiso so'no a'amu Jutaso hof'iko Jisas'imo wofonjosyano lont'ifi imentohofofoho. Hwap'ingoso hof'iko huno ole syaf'ihu'mentohofi, Jisas kako s'ikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n'ngkiso hweho. Oso'nohini'maho. O'o, kako Anitu nje Mpohweho naliso'manji kako huno ole syof'syalofoho. Ngko An'itu'nji afa hwo'nyoho. Ose syaf'syont'ifi hof'iko Jisas'imo wofonjosyano lont'ifi imentohofofoho.

An'tuye Hwomu sohwo kakoe syoho iyo so'ne kako yokumpohn'nyo hi'njo hweho.

¹⁹ Jisas a'amu Juta huhwa sohwo ul'mento, Hungkuno nehopi'nohini wasel'imonne'no yohono. Ngko An'tuye Hwomu sohwo'ni nje huno mta'ni ngko yo'mayoso siki mimnehono. O'o, yo'mayo nje Mpohwo yalokunjo somo uhwononji ngko yalokweno. Yo'mayo Mpohwo yonteso Hwomu sohwo kako iwo'n'ngkohoho.

²⁰ Nje Mpohwo kako s'meho engo m'ikun'imposo Ngkimo ntap'wo'n'ngkiso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino yalokusoso nt'hwawo'n'ngkisofoho. Oseso yo'mayo nt'wo'n'ngkisoso ngko yalokweno. Olo syoho we'e imale somo sekwo t'mo uhwon'imalofu sohwasi hwangku An'itu kako syoho engo olo syoho we'e homo lomo hwofilo'nyoso ntap'hwoso'no sekwo uhwon'ngkuji sekwo yomo uyant'ifeho.

²¹ Mpohwo kako a'amu poyo pe'nyo somo ul'kafonte sohwo songo apa'no umokuwo'n'ngkiso hweho. Oseso Ngko huhwo'ni a'amu fehohnjo poyo pe'nyo somo ul'ka'mo limeso i ul'ka'monnoho.

²² Olohonta Mpohwo An'itu kako a'amufe hon'ngkano somne'no wop'ingofoho wonyofoho mujo hweho. O'o, kako oso syoho hiso kakoe Hwomu sohwo'n'mo ntap'mmentisofoho.

²³ Oseso hwe moya'mi hopi'nonohinoso hof'iko Mpohwoe yofe ho'nomawo'n'ngkohofu hopaso hof'iko kakoe Hwomu sohwo'niye yofe hi ho'non'imapitnne'ento syoho hiso ntap'mmentisofoho. I oso'no a'amu nje yofe moho'non'imayo'njo hwo'manji hof'iko nje Mpohwo n'hwat'mentiso sohwoe yofe hi moho'nomayo'njofoho.

²⁴ Ose ul'kwato lohofonto ole ul'mento, Ngko nehopi'nohino wasel'imonne'no yohono. A'amu hof'iko nje hungkunomo upa'n'ngkuji An'itu n'hwat'mentiso sohumo s'meho hi'ntnnono uy'kuji hof'iko songo ne'no wop'ingo humayo'ne hi'njofoho. Hwangku hof'ikoe yahino somne'no hungkuno ikwolofu angkuhwafo sopo m'mofapitnnefoho. Hof'iko poyo pe'nyo yahino somo hwotoho fent'ifi songo ne'no humayo yahinoso nto t'ipema'mentohofofoho.

²⁵ Hungkuno nehopi'nohini selalokweno. Oso sɪkuno u'mofapmmonto imentiso sohwi nto i'mofapohoho. Oso'no olohonta a'amu poyo pe'nimentohofoso hofiko Anɪtuye Hwomu sohwo'niye mango mta'ni nje hungkuno upo'nantifeho. Oso a'amu hiso oso hungkuno homo somo simeho uyɪkujɪ'manji hofiko songo ne'no nohumantokutnnefoho.

²⁶ Nje Mpohwo kako songo humayo hwapɪngo sohwo kako kakoe Hwomu sohwo'nnonji songo foyohumayo'ne hwapɪngo nɪmokumentisofoho.

²⁷ Oseso Anɪtu kakoe Hwomu sohwo'nimo oso syoho a'amufe yahino somne'no wopɪngofoho wonyofoho ujosɪ ntapmmentisofoho. Hwapɪngoso Ngko A'amufe Hwomu nɪhwosopo'mentiso hwo'nyoho.

²⁸ Sekwo olo hungkuno lomne'no yomo ikutoho. Hwangku nom'ne sɪkuno imo'nyo sohwi i'mofapɪhwoso'no a'amu poyo nto pe'nontifi pi'nɪmomo wotofoso hofiko nje mampaho wonupo'nantifeho.

²⁹ Hofiko nupa'nɪngkuji apa'no songo wolɪkofantifeho. A'amu yahino wopɪngo imotofoso songo ne'no nohumantokutnnefoho. A'amu yahino wonyo imotofoso tohino engo tɪpemapitnnefoho.

Anɪtu kako kakoe hwomufe hwapɪngo so'no ujo ehontojwahumentisofoho.

³⁰ Ngko a'amufe yahino somne'no yano milofɪhwajiyɪ syoho imeso nje huno mta'ni mimnehono. O'o, ngko nje Mpohwoe hungkunomo upa'nɪmo osomnohini ngko tɪfi inɪngka'mo ngko a'amumo yano milofɪhwajiyoso nto'nohino uyɪmonnoho. Hwapɪngoso ngko nje huno mta'ni uyɪmonji'maho. O'o, nɪhwatɪmentiso sohwo yo'mayo umo'nososo uyɪmonnoho.

³¹ Ngko sekumo ngkine'no hungkuno selɪ'me'no sekwo huno ole wosyofɪsyantifeho. Kakoe hungkuno nehopitɪkeno. Hwasyo kolalofoho. Ose wosyofɪsyantifeho.

³² I oso'no nom'nihwo nje Mpohwo oso hungkuno ngkine'no selokweso kako huhwo nje hwapɪngo so'no setɪhwalofoho. Oso ngkine'no setɪhwalokusoso ngko huno niyohoho, nehopeho.

³³ I nom'ne hungkuno upa'nyo. Oso hwe Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe hungkunomo sekwo upo'nane'entifi kakiyepono sekwoe a'amumo uhwatɪmentohofofoho. Oso hwe huhwo'nji nje hwapɪngo so'no hungkuno nehopi nto selɪmojofoho.

³⁴ Ngko hwaho loponjo hwe sohwoe hungkuno ngkine'no nje hwapɪngo so'no selɪmentiso so'no ngko huno pi'nɪngo maniyantofiyoho. I oso'no sekwo ngkimo simeho ntapɪfitnne'no sekwoe wonyomjo tohino somta'ni isɪhutofosemayo'ne Jounɪye hungkunoso huno sefotofoto'ne selalokweno.

³⁵ Joun sohwo kako sikiloho hopo imo'nonto sekumne'no pomponaho losesiyo'ne hweho. Sekwo kakoe pomponahopo we'enepe wohumano lontifi sɪmonyo imentohofofoho.

³⁶ I oso'no olohonta nom'ne wopɪngo Jounɪmo hwofilo'nnyoso nje hwapɪngo so'no losetɪhwalofoho. Oso hiso nje syoho wopɪngo Mpohwo ntapmmentiso a'amu miyɪwo'nɪngkiyohofoso yalokweno. Oso syoho hiso sekwo uhwonɪngkuji nje hwapɪngo so'no huno waseyono. Mpohwo Anɪtu lɪhwatɪmentiso hweho waseyono.

³⁷ Nje Mpohwo nɪhwatɪmentiso sohwo sekwo kakimo muhwonyo'njo ko yontifi kakoe mampaho somo mupa'nyo'njo ko yahonɪngkofi kako huhwo nje hwapɪngo so'no nto setɪhwamentisofoho.

³⁸ Kakoe hungkunoso sekwoe simeho mo'mo maseuyoho. Hwapɪngoso sekwo Anɪtu nɪhwatɪmentiso sohwo'nɪmo simeho hi'ntnnono montape kuyoho.

³⁹ Sekwo huno ole syofɪyalokwofo. Nakwo Anɪtuye hungkunomo sɪkuno huhwo huhwi atofɪ lɪwo'nasoso nakwo songo ne'no humayo'ne wotɪpemantanoho. Ose syafɪsyontifi sekwo oso hungkuno homo somo hafɪhɪfe tɪpewo'nɪngkohofofoho. I oso'no oso hungkuno hiso nje hwapɪngo so'no ko lɪjwaofɪwo'nɪngkisoso

⁴⁰ sekwo ngko songo ne'no wonyoangkafo humayo hwapɪngo sohwo'nɪmo nɪ'mayo so'no nakwolaho lɪwo'nɪngkohofofoho. Oso'no sekwo songo ne'no humayoso matɪpmmopiyo hwasoho.

⁴¹ Olo hungkuno loso sekwo nje yofɪ woho'nonɪmantife'no maselalokuyohono.

⁴² O'o, ngko sekwoe yahino somne'no huno niyohoho. Sekwo Anɪtumne'no Nakwolaho lalokwofo.

⁴³ Ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo'nji noponji se'ma'mentoheso, Ngko Anɪtu mta'ango hwo'nyoho selɪmentohefoho. I oso'no sekwo nje hungkunomo moho'nonɪmaso hwasoho. I hwe nom'nehwo kakoe huno mta'ni se'mahwosi kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayoso ihwoso'no sekwo kakoe hungkunomo woho'nomantifeho.

⁴⁴ Sekwo sekwoe yofe ho'noma'n'iwon'ningkohofofoho. I oso'no sekwo sekwoe yahino somne'no An'itu kako huno pipi kuyalofoho eso huno mosyafisiyo'njo liyalokwofo. O'o, kakoe syohofoho lalokwofo. Oso hiso'no sekwo An'itu ne anga'nohino sohumo simeho hi'ntnnono muyifitnnehofo.

⁴⁵ Tifi no'mo sekwoe hon'ngkano somne'no hungkuno ikwolofone sopo ngko nje Mpohumo sekumne'no mul'mnehono. O'o, Mouses sekwoe hungkuno ikwolofone sopo sekwoe wonyo somne'no Mpohumo ulonefoho. Hwap'ngoso sekwo huno ole syofisyalokwofo. Nakwo Mousesiye hon'ngkano hungkunomo ito'no in'ngkwalokuhwono. Oso'no nakwo songo ne'no wonyoangkafo humayo so'no wotipemantanoho. Ose syofisyalokwofo.

⁴⁶ I oso'no sekwo Mousesiye hungkunomo simeho hi'ntnnono nehopi uyontifijontentesi sekwo nje hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono nontap'kutnnesohilo. Hwap'ngoso Mouses kako ngkine'no hungkuno mt'i'mokumentisofoho.

⁴⁷ Oso hungkuno Mouses ifalifaliyo mt'itmokumentiso somo sekwo nto'no min'ngkayo hwas'i'manji sekwo nje hungkunomo simeho hi'ntnnono pipi wotipeentifito. Awonoho. Jisas ose ul'imentisofoho.

6

*Jisas kako a'amu 'faif'ausen' (5000) somo wosopayo uyimentisofoho.
(Mat'iyu 4:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)*

¹ Oso hohosohonta Jisas kako mijo ayo Ngkalili nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Oso mijo ayo yofe nom'neso Taipeliyoyoho.

² Osopo Jisas nowahon'ngki hwe moya'mi pi'n'nggo engoso Jisasimo tifi in'ngkapmmentohofofoho. Hwap'ngoso yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso Jisas yahon'ngki uhwon'mentohofofoho. A'amu mnokino'njo pi'n'nggo somo Jisas kako wop'nggo umokahon'ngki uhwonontifi in'ngkapmmentohofofoho.

³ Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nakwo oso hopo sopo hwofiki'nyo we'e sopo kotosontani osopo humamentihwonefoho.

⁴ Oso a'amu Jutafa An'itu A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo S'ikuno Engo * sohwi we'eneipi umo'n'monte'no imentisofoho.

⁵ Jisas oso hwofiki'nyo hopo sopo nohumanto t'imo fe'n'hwon'mentisoso hwe moya'mi pi'n'nggo engoso Jisasiyepono sapontan'ngkofi uhwononto kako Filip'imo ul'imento, Olo hwe moya'mi lomne'no nakwo wosopayo mpe mt'i'mta'ni yanehwono.

⁶ Oso sekwoe hiso Jisas Filip'imo ko ul'imentisoso Jisas kako yo'mayo yone so'no huno nto syafihu'mentisofoho. I oso'no kako Filip'iye hunomo yamofo uloho'mo lonto oso hungkunoso ulohon'mentisofoho.

⁷ Jisas ose ulahon'ngki Filip kako ul'imento, I, nakwo hamniyoho syoho iyo s'ikuno *tu hantilet* (200) memjaofoso hi'njo'ntontentesi nakwo wosopayo mpe yihwasi a'amu fehohnjo sohwa wopayo we'e'nohini n'ngkuji a'amu fehohnjoso manyo'njo ikutnnesohilo.

⁸ Ose ulahon'ngki Jisasiye inomokomoyo nom'ne sohwo kakoe yofe Ent'ilu, Saimoun Pitafe kon'ngkwa'wehwo sohwo Jisasi'mo ul'imento,

⁹ Olo hwomu lohwo kakoe wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inan'iku kempinjo hufa'uyo so'nji mokosyohumunyo hweho. I oso'no olo a'amu pi'n'nggo engo lomne'no wopayo loso pipi uyanehwono. O'o, hopo'maho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'n'imo nal'imento, Sekwo hwe moya'mi somo ampo fosyohumamno ul'mno. Ose nal'imentisofoho. Oso hopo sopo hoja pi'n'nggo'njoponoho. A'amu hiso hojapo nohumantifi hwe'nohino sohwa *faif'ausen* (5,000) humamentohofofoho. Moya'mi sofamo atofa majofoho.

¹¹ Ose humentan'ngkofi Jisas kako oso wosopayo hiso nomanto An'tumo isamoyoka ulonto oso a'amu hwe moya'mi hopi'nonohino somo yano ulofimentisofoho. Ose uyonto kako inan'iku kempinjo hufa'uyo so'nji yano ulofimentisofoho. Oso wosopayo so'nji inan'iku so'nji uyahon'ngki a'amu hof'iko nonontifi simeho uhnn'mentisofoho.

¹² Hof'iko wosopayoso nto n'ngkahon'ngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'n'imo nal'imento, Sekwo oso wosopayo nonontifi nil'ifeefohofoso apa'no m'ihu'mokumno. Fehohnjo siki wehwoloho.

¹³ Ose nelahon'ngki oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino somta'n'nggo nil'feementohofoso sohwo ho'yo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'uyo somo mehu'mee'mmentihwonefoho.

* 6:4 Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomahho.

¹⁴ Oso wonyoangkafo a'amu miy+wo'n'ngkiyohofoso Jisas imentiso so'no hwe moy'a'mi hofi'ko nuhwonont'fi ole hnn+mentohofi, Oso hwe sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki nalone'no hontohumalohwoneso olo huhweho. Ose hnn+mentohofofoho.

¹⁵ Ose hnnontan+ngkofi Jisas kako huno uy+mento, Hofi'ko ngkimo aho yokumpohn'nyo n+kekuj hofi'koe hwe engomo men+humat+pitnnoho lonto kako'nohini hwof+ki'nyopono kotas+mentisofoho.

Jisas kako mijo ayo sopo hano emoimentisofoho.

(Mat+yu 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ Sikuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo sohwona'ni nakwo mijo ayo mom+ngo so'mne'no woment+hwonefoho.

¹⁷ Osopo nohumentani Jisas+imne'no wonyopi hontohumentani nakwo yofayokinomo kotasontani nakwo oso mijo ayo sopo Koponeyamne'no woka'ment+hwonefoho. Nowekontan+ngkuhwoni ajwopo s+kuno nto meehon+ngki Jisas nakumo komo'no mone'ma'mmentisofoho.

¹⁸ Oso hohosohonta ifofo engo yahon+ngki mijo songo songo engo yonto mijo engo imentisofoho.

¹⁹ Inomokomoyo sohwona'ni nakwo mijopo ne'no jonjempo jonjempe mj+m+wako'ment+hwoneso nakwo mijo ajwopo ne'no humentani uhwon+ment+hwoneso Jisas kako mijo ayo yofayokinonjo sopo hano nowentan+ngki uhwon+ment+hwonefoho. Ose uhwonontani iyoho engo nan+mentisofoho.

²⁰ I oso'no Jisas nakumo nal+mento, Ngkonoho. Sekwo iyoho sen+ngkuhwoloho.

²¹ Ose nelahon+ngki nakwo ut+mano lontani iment+hwoneso kako nakwo'njo ajwomo'mo humahon+ngki yofayokinomo hiso nakwo wowantani humiy+hwone sopone'no komo'no umentisofoho.

Hwe moy'a'mi hofi'ko Jisas+imne'no haf+ihafe t+ipmentohofofoho.

²² Mo'n+ngkanta hwe moy'a'mi mijo ayo mom+ngo nongkihnta'ni humamentohofoso Jisas+mo uhwonano lont+fi hnn+mentohofi, Fosi yofayokinomo anga'no wentono. I, oso homo somo kakoe inomokomoyo sohwonohini kotas+malofofoho. Jisas+nji'maho hofi'ko'nohini kotasont+fi humpo'malofofoho. Ose hnn+mentohofofoho.

²³ Oso hopo sopo Jisas kako wosopayo'no An+tumo isamoyoka ulonto a'amu homo somo yano ulofimentiso hopo sopo a'amuso nohumant+fi uhwon+mentohofoso yofayokinomo fiso Taipeliyasnta'ango i'mofopahon+ngki uhwonont+fi

²⁴ Jisas+nji kakoe inomokomoyo sohwona'nnonji mohumunyo uhwonont+fi hofi'ko Jisas+mo wot+pemano lont+fi yofayokinomo kotasont+fi Koponeyamne'no wako'mentohofofoho.

Jisas ole l+mento, Ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo hwo'nyoho.

²⁵ Nowakent+fi mijo ayo nongkihnta'ni Jisas+mo nto t+pi+hwon+mentohofoso sohonta Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo sohwosi, k+ko olopo ne'no ntohonta pmmahnno hwasilo.

²⁶ Ose ulahon+ngkofi kako ul+mento, Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Fosi ngko syoho wonyoangkafo a'amu miy+wo'n'ngkiyohofoso imale so'no sekwo nje hwap+ngo neso huno ehohosasesiyone'neso mont+peent+kiyohofoso. O'o, ngko wosopayo seapmmale so'no apa'no wonejapono lont+fi ntopeent+kwofoso.

²⁷ Ose ulonto ul+mento, Sekwo wosopayo piso imo'nyo'ne syoho tohohmtnno'njo ikutoho. O'o, oso wosopayo songo ne'no humayo'ne so'no syoho tohohmtnno'njo fiy+ikuno. Oso wosopayo hiso piso miyonehoho. Oso wosopayo hiso Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni wosejapmmnoho. Ngko An+tuye yokumpohn'nyo'nji yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n'ngkiyohofoso yalokwe so'no An+tu kako ngkine'no ole set+hwalofoho, Ngko songo ne'no humayo'ne hwap+ngo hwo'nyoho.

²⁸ Ose ulahon+ngki hofi'ko Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwo pipi ihwasi yanehwono An+tuye syohosofo.

²⁹ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo An+tuye s+meho wop+ngo umokano lfijjo'manji sekwo olo syoho seapmmmentisoso fiy+ikuno. Sekwo oso hwe An+tu sekuyepono n+hwat+mentiso sohwo'n+mo s+meho hi'ntnnono ntapmno.

³⁰ Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, I k+ko nom'ne wop+ngo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n'ngkiyohofoso yohojo'no'manji ou, nakwo ole wosyokuf+syantanoho. An+tu kuhwot+mentiso nehwasoho. Ose wosyokuf+syantanoho. Oso'no pipi ihnehino.

³¹ Neyakwosa sohwa a'amu mohumunyo sopo hofi'ko nohumant+fi hofi'ko wosopayo ahwomo mta'n+ngoso (*mona*) n+motofofoho. A'amu An+tuye hungkuno

mti'mokumentohofi sohwa ole mti'mokumentohofi, Kako wosopayo ahwomo mta'angoso a'amumo uyimojofoho. Ose mti'mokumentohofofoho.

³² Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Mouses kako oso wosopayo ahwomo mta'angoso muyimmojofoho. O'o, nje Mpohwo uyimojo hweho. I olohonta kako ahwomo mta'ango wosopayo neso wosejapmmonte'no yalofoho.

³³ Oso wosopayo neso a'amufoho. Anitu kako ahwomo mta'ni hwaho lopo uhwatimentiso sohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo songo ne'no humayo'ne unyo hweho.

³⁴ Ose ulahon'ngki ul'imentohofi, Hwe engofo, oso wosopayo neso sikuno huhwo huhwi engolopohamo kiko fonejapohoho.

³⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo ul'imento, Ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo ne hwo'nyoho. A'amu hwahoponjo wosopayo niwo'n'ngkohofoso hofiko mijoho apa'no uyimontonoho. I oso'no a'amu ngkimo ni'masoso mijoho apa'no muyonefoho. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapososo kako mijo'ne apa'no mumo'nonehoho.

³⁶ I oso'no nje hwap'ngo ne so'no nto setihwamalefoho. Sekwo ngkimo ko nohonontifi simeho hi'ntnnono mantape'njo imalofofoho.

³⁷ A'amu fehohnjoso Anitu ngkimo ntapmentisoso hofiko ngkine'no won'ngkopantifeho. Oso a'amu homo somne'no wae meeomnehono. Ngkilaho mulimnehono.

³⁸ Hwap'ngoso ngko ahwomo mta'ni pmmentoheso nje huno mta'ni pmmentohe hwon'maho. O'o, Anitu nihwatimentiso sohwoe hunomnohino in'ngkayo'ne pmmentohe hwo'nyoho.

³⁹ Anitu kako nihwatimentiso sohwo ole'ne'no umo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi hopi'nonohino Anitu ngkimo nto ntapmentisoso kalohi ngko anga'no musikwajimnehono. O'o, ngko hofikimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantimeso hwangku no'mo sikuno ae'uyo somo ngko hofikimo nulikahm'me'no hofiko songo ne'no nohumantokutnnefoho.

⁴⁰ Ou, olo so'no Mpohwo kako umo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi hopi'nonohino Kakoe Hwomu sohwo'nimo nohon'ngkuji nje hwap'ngo ne so'no simeho hi'ntnnono ntapifijo'manji hofiko songo ne'no humayo'neso nomafikujono sikuno ae'uyo somo ngko hofikimo songo nulika'mnefoho. Ose ul'imentisofoho.

⁴¹ Jisas kako ngko wosopayo ne ahwomo mta'ango hwo'nyoho ul'imentiso so'no hofiko hofikoe simeho wonyo umo'n'ngkahon'ngki Jisasimne'no sitofo hungkuno hnnimentohofofoho.

⁴² Ole hnnimentohofi, Pipineto. Olo hwe lohwo kako Jousepiye hwomu Jisasiyoho. Kan'ngkwowho'ya'uneso nakwo huno nayohoho. Ngko ahwomo mta'ni pmmentohe hwo'nyoho eso hwasyoso peho'no nelalofoho.

⁴³ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo ngkine'no sitofo hungkuno hofiyoka peho'no hnalokwofo.

⁴⁴ A'amu fiho kako ngkimo tifi nn'ngkaposo sohwo kakoe huno mta'ni moni'manehoho. O'o, nje Mpohwo ngkimo nihwatimentiso sohwo kako a'amu sohomo ngkiyepono mikinjihwajiyoso kako ngkimo woni'ma'montonoho. Oseso oso hwe ngkiyepono Anitu lihwajoso sohomo ngko sikuno ae'uyo somo ulika'mnefoho.

⁴⁵ A'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa ole mti'mokumentohofi, Hwe moya'mi hopi'nonohino somo Anitu kako hofikimo huno uyo'ne itihwanefoho. Ose mti'mokumentohofofoho. A'amu hopi'nono Anituye hungkuno upa'n'ngkuji kakine'no huno nto'no syafisyikujono hofiko ngkimo woni'mantifeho.

⁴⁶ I a'amu hopi'nonohino hofiko nje Mpohwo Anitu sohomo muhwonyo'njofoho. O'o, ngko'nohino Mpohwo'nji humunyo sohwo'nnohini kakimo uhwononji kakoe pone somta'ni pmmentohe hwo'nyoho.

⁴⁷ Hungkuno nehopi'nohino selalokweno. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapososo sohwo kako songo ne'no humayo'neso hi'njo hweho.

⁴⁸ Ou, ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo hwo'nyoho.

⁴⁹ I seyakwosa sohwa hofiko oso hwaho a'amu mohumunyo sopo nohumantifi wosopayo ahwomo mta'ni (*mona*) ni'motofo sohwa hofiko hohonta nto pe'ni'mentohofofoho.

⁵⁰ I oso'no oso wosopayo ne ahwomo mta'ni a'amu nosohwo'manji kako songo ne'no nohumantihwone hweho.

⁵¹ Ngko oso wosopayo ne songo ne'no humayo'ne sohwo'ni ngko ahwomomo uliko'manji pmmentohe hwo'nyoho. Oseso a'amu fiho kako oso wosopayo neso noso'manji kako songo ne'no humantihwonefoho. Oso wosopayo so'ne'no ngko sekumo selalokweso nje a'apahomne'no selalokweno. Hwap'ngoso ngko a'amu hwahoponjo

somme'no poyo imo'n'i'me'no a'amu ngkine'no simeho ntap'fijo'manji hofiko songo ne'no nohumantokutnefoho.

⁵² Ose ulahon'ngki a'amu Juta hofiko yoka hungkuno engo loma'mentohofofoho. Ole hnn'mentohofi, Olo hwe lohwo kakoe a'apaho nejapososo pipi nanehwono.

⁵³ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Ngko hungkuno nehopi selalokweno. Sekwo nje a'apaho so'nji nje hon'yo so'nji man'fijo'manji sekwo songo ne'no humayoso motip'hwon'fitnefoho.

⁵⁴ A'amu nje a'apaho so'nji nje hon'yo so'nji nnososo kako songo ne'no humayo'neso hi'njofoho. Oso sikuno ae'uyo somo oso a'amu homo somo ul'ka'mnefoho.

⁵⁵ Hwap'ngoso nje a'apahoso wopayo ne pa'nyofoho. Nje hon'yo mijo ne pa'nyofoho.

⁵⁶ A'amu kako nje a'apaho so'nji nje hon'yo so'nji nnososo ngko kakimo humahm'me'no kako ngkimo won'humamontonoho. Oso a'amu hiso kako nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyofoho.

⁵⁷ Nje Mpohwo songo ne'no humaso sohwo kako n'hwat'mentiso so'no ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji songo humaleno. Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako sikuno huhwo huhwi wosopayo'nji mijo'nji ni'wo'n'ngkiso hopaso kako ngkine'no sikuno huhwo huhwi huno syan'fisy'wo'n'ngkuhwoso'manji kako nje yokumpohn'nyo nomahwosi songo wohumamontonoho.

⁵⁸ Olo wosopayo ahwomo mta'ango lohwo'ni oso wosopayo seyakwosa sohwa hofiko a'amu mohumunyo sopo ni'motofa pa'nyo hwo'n'i'maho. O'o, oso wosopayo hiso mant'fi nont'ifeso hofiko poyo nape'n'i'motofofoho. I oso'no olo wosopayo lohwo'n'i'mo a'amu fihwo nnososo kako songo ne'no nohumant'hwonefoho.

⁵⁹ Jisas kako oso ango Koponeyammjo tajo ango somo humanto oso hungkuno hiso lut'hwamentisofoho.

Jisas kako songo ne'no humayo'ne hungkuno hwap'ngo hweho.

⁶⁰ Oso hungkuno homo somo Jisasiye inomokomoyo pi'n'ngoso sohwo'ni nupo'nontani fehohnjoso hnn'mentohofi, Olo hungkuno loso tango we'e'njo hwo'maho. Hungkuno hwap'ngo neso nakwo huno monayohiyohoho. Haloho t'ihwo upo'monteto.

⁶¹ Jisas kakoe inomokomoyo fehohnjoso oso hungkuno m'jahnn'mentohofoso Jisas kakimo ko mulahon'ngkofi kako oso hiso'no huno uyahon'ngki hofikimo ul'mento, Olo hungkuno ngko seloheso sekwoe hunomo wonyo lasemokohoho. Sekwo ngkimo won'hwot'i'mofant'fetaho.

⁶² I ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko nje ango ne sopone'no asomo sime sohonta sekwo ngkimo nonohon'fitne'manji sekwo huno pipi seyoneto.

⁶³ An'ituye Towahuno sohwo kako'nohini songo ne'no humayo'neso hwap'ngo hweho. Sekwo oso hwe huhwo sohwmata'ni womant'ifeho. Sekwoe a'apahomjo yokumpohn'nyo mosefo'manehoho. O'o, a'amu An'ituye Towahuno momaso'njo sohwo kako songo ne'no humayoso motip'pemanehoho. I oso'no sekwo An'ituye Towahuno mayo so'no nto selohofoho. Nje hungkunomo in'ngkafijoso sekwo songo ne'no humafitnefoho.

⁶⁴ A'amu fehohnjo sekwo'njo ajwo so'mo humalofoso hofiko ngkine'no simeho hi'ntnnono montape'njo yalokwofo. Ose nal'mentisofoho. Hwap'ngoso s'imo'mta'ango Jisas kako oso a'amu kakimo simeho hi'ntnnono muy'fitne somne'no kako huno nto syaf'hu'mentisofoho. Oso'nji kako oso a'amu kakine'no tokoyo'ofa ulohofone sohune'no huno umentisofoho.

⁶⁵ Jisas a'amu huhwo sohwo'ni ne hungkuno ul'mento, Sekwo fehohnjo soku ngkimo simeho montape'njo yalokwofo so'no ngko olo hungkuno hiloso nto seloheso olenoho. Nje Mpohwo kako a'amu somo momikin'josehwajiy'o'njo yoso'manji sekwo ngkiyepono mapofitnehofo.

⁶⁶ Oso hungkuno hiso Jisas kako ulahon'ngki kakoe inomokomoyo pi'n'ngoso kakimo uhwat'i'mofont'ifi humpo'mentohofofoho. Hofiko kako'nji hano apa'no memayofoho. Ni'hu'nahone uhwat'i'mo'mentohofofoho.

⁶⁷ Oseso Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwo'ni'mo nal'mento, Sekwo huhwasi won'hwot'i'mofant'fetaho.

⁶⁸ Ose nelohon'ngkahon'ngki, Saimoun Pita ul'mento, Hwe Engofo, Nakwo t'ihwoepono humpeenehwono. O'o, k'iko'nohini songo ne'no humayo'ne hungkunoso hi'njo hwasoho.

⁶⁹ J'je hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono kijopalokuhwono. Nakwo huno ole nayohoho. K'iko An'ituye hwomu ne sohwo'ni wop'ngo'nohini hwasoho.

⁷⁰ Ose ulahon'ngki Jisas nal'mento, Nje inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwaso ngko sehwaso'mentohe hwasoho. I oso'no ngko sehnonji anga'nohino sohwaso towahuno wonyo Seten mta'angoso hi'njo hwasoho. Ose nal'mentisofoho.

⁷¹ Oso hungkuno Jisas nalimentisoso kako Jutas, Saimoun Isikaliyoutiye hwomume'no nalimentisofoho. Hwapingoso Jutas huhwo sohwo kako Jisasiye inomokomoyo ko inomokomojo sohwo kako aku ikinji ehumanto Jisasi'mne'no tokoyo'ofu uloho'mentisofoho.

7

Jisas kakoe homn'ngkwa'wehwosa Jisasi'mo simeho hi'ntnnono muy'immentohofoho.

¹ Oso hohosohonta Jisas kako hwaho Ngkalili sopo nowento hano emoimentisofoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwa Jisasi'mo wofonjosyano lontifi yahon'ngkofi kako hwaho Jutiya sopo hano memoyo'njo imentisofoho.

² Oso a'amu Jutaso hofikoe sikuno iyoho humayo nom'ne engoso mofonepo umo'nimonto imentisofoho. Oso sikuno hiso a'amu Jutafe hofiyakwosa hofiko hwapife ango molontifi humamotofo sohonta An'itu hofikimo hofiyoko mokosyohumamojo so'no huno syafisiyo'ne sikunofoho.

³ Oseso Jisas kakoe homn'ngkwa'wehwosa kakimo sifoto hungkuno ul'imentohofi, Kiko olo hwaho Ngkalili lopo sopo nohumahotoho. O'lo, kiko hwaho Jutiya'ne'no sohoji osopo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso kiko yohojo'no a'amu pi'n'ngoso kikimo kohon'ngkuji jje yofe engo umo'nimontonoho.

⁴ Kiko yofe engo woma'mo lohoji'manji olo hiyaso lo'mo peho'no humahno. Kiko yofe engo ne hi'njo hwosi'manji kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu hopi'nonohino somo fitihwaho. Ose ul'imentohofoho.

⁵ Hwapingoso homn'ngkwa'wehwosa huhwanji Jisasi'mo simeho hi'ntnnono mummentohofoho.

⁶ Jisas hofikimo ul'imento, Ngko ango Jerusalemne'no utihwa'nyopo simeho sikunoso m'mofapefoho. I sekwo yo'mayoso uyano likuj'manji sekwo a'amu hwahoponjo soku sikuno engolopohamo sekwoe sikunofoho.

⁷ Olo hwaho lophonjo hwe moyami hopi'nonohinoso hofiko sekumne'no simeho tohino mosejopalokuyohoho. O'lo, simeho tohino ngkimnohini ntopantokwofo. Hwapingoso yo'mayo yahino wonyo hofiko iwo'n'ngkohoho so'no ngko lijwaf'wo'n'ngkohe so'no simeho tohino ntap'wo'n'ngkohohofoho.

⁸ Nje n'ngkwahwoso sohwasi sekwo nosikujji sekwo oso sikuno iyoho humayo engo somo fisihwonamno. I, ngko oso sikuno iyoho humayo engo somo mosihwonamnehono. Nje sikuno ngko siyo'neso nto'no mmo'nyofoho.

⁹ Jisas kako ose ulonto oso hwaho Ngkalili sopo humamentisofoho.

Jisas kako oso Sikuno Engo hofiyakwosa hwapife ango molimentohofoho somo sihwajamentisofoho.

¹⁰ Jisas homn'ngkwa'wehwosa sohwa hofiko oso Sikuno Engo somne'no sikwato lohofahon'ngkofi Jisas kako huhwo simentisofoho. I oso'no kako utihwa'nyopo simentiso'maho. O'lo, hiyaso'mo simentisofoho.

¹¹ A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko oso Sikuno Engo somo humawo'n'ngkohoho sopo humantifi Jisasi'mne'no hafihafe tipentifi a'amu somo ulohon'mentohofi, Jisas kako nti'mo humaho.

¹² Hwe moyami pi'n'ngo engoso hofiko mtitofoto syohumolawentifi a'amu fehohnjoso ole l'imentohofi, Jisas kako wopingo hweho. A'amu fehohnjoso ole l'imentohofi, Jisas kako a'amuno hwasyo hungkuno liku'mof'wo'n'ngkiso hweho. Ose l'imentohofoho.

¹³ I oso'no a'amu hopi'nonohino hofiko hwe engo sohwanne'no iyoho un'ngkahon'ngki hofiko hungkuno utihwa'nyopo mahnn'mentohofoho.

¹⁴ Oso Sikuno Engo iyoho humayo ajwo sopo Jisas kako Anituye tajo ango engo somo noswonto a'amu somo utihwa'nyopo hungkuno loma'mentisofoho.

¹⁵ A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasi'ye hungkunomo upo'nantifi yomo yontifi ole hnn'mentohofi, Olo hwe lohwo kako huno engo loso nti'mta'ni tipema'masoto. Kako nakwoe sikule ango hungkuno atofu lutihwawo'n'ngkuhwone somo masuyuo hweho.

¹⁶ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas kako hofikimo ul'imento, Olo hungkuno selalokwe loso nje huno mta'ango moselalokuyohono. O'lo, An'itu kako ngkimo nihwatmentiso sohwo ntahon'ngki selalokweno.

¹⁷ A'amu fihwo kako Anituye hungkunomo un'ngkamo loso sohwo kako olo nje hungkuno lomne'no kako huno ole uyono. Hungkuno loso kakoe huno mta'n'ngo'maho. O'lo, Anituye huno mta'n'ngofoho. Kako huno ose uyono.

¹⁸ Hwe fihwo kako kakoe huno mta'ni yo'mayo loso yoso sohwo kako yofe engo woma'mo lihwosi walimontonoho. I a'amu fihwo kako oso a'amu lihwatmentiso

sohwoe yofe engoso sekwo noho'nomapitnne'ento selalokuso'manji kako hwasyo hungkuno moselalofiyoho. Hon'ngkano wonyo ane hweho.

¹⁹ Jisas ose ulonto ole ul'imento, Hohonta Mouses kako seyakwosamo An'ituye hon'ngkano hungkuno uy'imentisofoho. I oso'no sekwo hopi'nonohino soku oso hon'ngkano hungkuno somo hwotoho fenti'nto'no min'ngkayo'njo imotofokuyoho. Sekwo ose imentohofo so'no sekwo ngkimo peho'no wofonjonisyantife'no yalokwofo.

²⁰ Ose ulahon'ngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofi'ko Jisas'mo ul'imentohofi, Kikimo t'ihwo wofonjakohumontolo. Awonoho. K'iko towahuno wonyo Seten mta'angoso hi'njo hwasoho.

²¹⁻²³ Hofi'ko ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, S'ikuno iyoho humayo fihumo ngko hwe mnokino'njo sohumo wop'ingo umokumentohe so'no sekwo simeho tohino ntap'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no sekwo soku s'ikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n'ngkohofokuyoho. Seyakwo Mouses sohwo hon'ngkano hungkuno ole seajpmento, Sekwo s'ikuno aho fehohnjo hopi'nonohino aho nom'ne mta'ni hufa'u memjaofi'hwoso'no mo'n'ngkanta hwomu milongo sohwo a'apaho somo sihu fi'kolopmno. I Mouses oso hungkuno somne'no hwap'ingo hwo'maho. O'o, seyakwosa mta'angofoho. I oso'no oso s'ikunoso memjaofi'hwoso'no s'ikuno iyoho humayo so'manji sekwo oso s'ikuno somo syoho iwo'n'ngkohofi'wasoho. Sekwo oso ko iwo'n'ngkohoho so'no ngko hwe sohumo wop'ingo umokumentohe oso s'ikuno somo sekwo ngkine'no simeho tohino peho'ne ntopantokwofo.

²⁴ Sekwo yo'mayo yahino somo uhwon'ngkuji wonyofoho eso komo'no likutoho. O'o, sekwo s'imo'mo hwap'ingo ne so'no huno nto'no ikwesya'fisy'ikujji sekwoe hunoso yano nto'no mpopmno. Ose ikujo'no sekwo yahino wonyo so'nji wop'ingo so'nji huno nto'no wotipemantifeho. Ose ul'imentisofoho.

A'amu fehohnjoso hofi'ko ole l'imentohofi, Olo hwe lohwo An'itu lihwat'imentiso lohwo'ikeno.

²⁵ Hwe moya'mi fehohnjo Jerusalem sopo humamotofoso ole hnn'imentohofi, Olo hwe lohomo a'amu hwe engo sohwa wofonjonyano lont'ifi iwo'n'ngkohoho lohwo'laho.

²⁶ I uhwon'imno. Kako uti'hwani'nyopo lohofonto kakoe hungkuno lontan'ngki hofi'ko yoka hungkuno mulalokuyohofo. I nakwoe hwe engo sohwa hofi'ko olo hwe lohume'no An'itu uhwat'imentiso hweho ose kosyofi'syalokwofo.

²⁷ Ose hnnont'ifi nom'niso ole hnn'imentohofi, I oso'no olo hwe lohwoe hwaho lophonjo ango ne so'no nakwo huno nayohoho. Oso hwe An'itu uhwat'imnonoho nal'imentiso so'no kako i'mofape sohonta kakoe hwap'ingo so'no nakwo huno nto'no monayonefoho. Ose hnn'imentohofohofo.

²⁸ Jisas kako An'ituye ango engo somo ajwo'mo nohumanto a'amu somo mango engo ul'imento, Sekwo ngkine'no huno seyohoho. I sekwo nje ango sopone'no huno moi'wonoho. I oso'no nje hwap'ingo neso nje Mpo'hwongkimo ni'hwat'imentiso sohune'no sekwo huno nto'no maseyohiyohoho. Ngko nje huno mta'ni pmmtohe hwon'maho. O'o, nje Mpo'hwongkimo ni'hwat'imentiso sohwo kako yo'mayo yahino ne so'no hwap'ingo hweho. I sekwo kakimo huno ito'no maseyokuyoho.

²⁹ Ngko'nohini kakine'no huno moi'wonoho. Hwap'ingoso ngko kako'nji nohumentai kako huhwo ngkimo lon'hwat'imentiso so'no pmmtohe hwo'nyoho.

³⁰ Ose ulahon'ngki hofi'ko kakimo impe untofant'ifi ko imentohofoso a'amu fihwo kakimo aho mokisahumentisofoho. Hwap'ingoso Jisas kakoe s'ikunoso mmo'nyofoho.

³¹ Hwe moya'mi pi'n'ngoso hofi'ko Jisas'mo simeho hi'ntnnono uyont'ifi ole hnn'imentohofi, Oso hwe sohumo An'itu uhwat'imentiso sohwo nop'hwoso'no kako olo hwe lohwoe yokumpohn'nyo somo uyakolo'montolaho. O'o, awonoho. Olo hwe oloho hweho. Ose hnnont'ifi t'ifi in'ngkamentohofohofo.

A'amu itokuso'njo sohwo Jisas'mo impe intofo'ne lihwat'imentohofohofo.

³² A'amu Falisi sohwa oso hungkuno a'amu Jisas'mne'no hnn'imentohofoho homo somo upa'nont'ifi hofi'ko'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwantne'no hofi'ko An'ituye ango engo somjo a'amu hwap'ife tifo'njo sohwo Jisas'mo impe intofo'ne lihwat'imentohofohofo.

³³ Lihwat'imentohofoho so'no Jisas kako huno uyahon'ngki kako a'amu kako'njoponjo somo ul'imento, S'ikuno we'enehwo ngko sekwo'nji wos'imnonoho. Nohumahm'mo ngko ni'hwat'imentiso sohwoepono asomo wawomonnoho.

³⁴ Oso hohosohonta sekwo ngkine'no haf'ihafe ko t'ip'ifijoso manohon'fitnnehofo. Hwap'ingoso oso ango ngko nu'mo humame sopo sekwo moni'mapitnnefoho.

³⁵ Ose ulahon'ngki a'amu Juta sohwa hwe engo sohwa ole hnn'imentohofi, Oseso olo hwe lohwo kako nente we sopo uhwonantanto nakwo huno uhwoyosofo. Kako a'amu

Ngkɩlik sohwafe hwaho sopo nowehwosi a'amu Juta oso hopo sopo humawo'n'ngkohoho so'nji a'amu temtitofu kengo Ngkɩlik so'njimo kakoe hungkunoso wolutɩhwamtolɩkeno.

³⁶ Ole nalohi, Sekwo ngkine'no hafɩhafe ko tipɩfijoso manohonɩfitnnehofo. Ose nalonto ole nalohi, Sekwo ango ngko humame sopo sekwo monɩmapitnnehofo. Oso hungkuno nalisoso hwapɩngo neso pehomto. Ose hnnɩmentohofohoho.

Mijo songo ne'no humayo'ne hungkunohoho.

³⁷ Oso sikuno nɩhu'no engo iyoho humayo ae'uyo sohonta Jisas nolɩkafonto mango engo ole ulimento, A'amu mijo'no umo'noso sohwo kako ngkiyepono nopɩhwosi ngkinta'ni wannono.

³⁸ A'amu Anɩtuye hungkuno mtɩmokumentohoho sohwa ole mtɩmokumentohofi, A'amu ngkine'no sɩmeho hi'ntnnono ntaposo sohwo kakoe sɩmeho so'mo mijolɩmo hopa imo'n'ngkuhwosi oso mijo songo ne'no humayo'neso hano loho'nawo'nnyofohoho. Ose mtɩmokumentohofohoho.

³⁹ Mijo'no Jisas ulimentisoso Anɩtuye Towahuno Wopɩngo somne'no ulimentisohoho. A'amu sɩmeho hi'ntnnono unyo sohwa hofɩko Anɩtuye Towahuno mapitnne'no ulimentisohoho. I oso'no Jisas kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo hwofilonnyo so'nji momaso'njo oso'no Anɩtu kakoe Towahuno a'amu homo somo muyo'njo imentisohoho.

Hwe moya'mi sofanji ajwopo hotito'mentohofohoho.

⁴⁰ Hwe moya'mi fehohnjo sofanji Jisasiye hungkuno upa'nontɩfi ole hnnɩmentohofi, Ou, nehopeho. Oso hwe sohomo Anɩtu hungkuno uyahonɩngki nalone sohune'no hontohumawo'n'ngkuhwoneso olo huhweho.

⁴¹ Ose hnnɩngkahonɩngkofi nom'ne a'amuso ole hnnɩmentohofi, Olo Kilaisiyoho. Anɩtu kako ahwomo mta'ni uhwatɩmentiso hweho. Ose lahonɩngkofi nom'neso ole hnnɩmentohofi, O'lo, Kilais kako hwaho Ngkalili sopo m'mofaponehoho.

⁴² I a'amu Anɩtuye hungkuno mtɩmokumentohoho sohwa olo hiso'no yoloho mtɩmokumentohofohoho. Kilais kako hwe engo Ntefitɩye temtitofu i'mofapɩhwosi oso ango Mpetɩlehem Ntefit humamojo hopo sopo u'mofapmmontonoho. Olo hwe lohwo kako Ngkalili sopo i'mofapmentisohoho. Oso huno hwasyo syafɩhu'mentohofohoho.

⁴³ Oseso a'amu Jisasi'mne'no huno kengo kengo syafɩsyontɩfi hwe moya'mi hofɩko Jisasi'mne'no hotito'mentohofohoho.

⁴⁴ A'amu fehohnjo sohwa hofɩko Jisasi'mo impe untofosyano lontɩfi ko imentohofoso a'amu fihwo Jisasi'mo aho mokisahumentisohoho.

A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofɩko Jisasi'mo sɩmeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofohoho.

⁴⁵ Oseso a'amu hwapɩfe tɩfo'njo sohwa hofɩko a'amu Falisi sohwanji a'amu tajo ango syohonjo yofe engo'njo sohwafe pone'no asomo nopahonɩngkofi hwe engo sohwa yoka ulimentohofi, Sekwo Jisasi'mo impe mintokwape pipi yohoho.

⁴⁶ Ose ulahonɩngkofi hwapɩfe tɩfo'njo sohwa ulimentohofi, Jisas kako hungkuno wonyoangkafo lisoso nakwo hungkuno oso pa'nyoso nakwo mupa'n'ngkohoyɩhwono.

⁴⁷ Ose ulahonɩngkofi a'amu Falisi sohwa ulimentohofi, I sekwo huhwahnnji Jisasi'mo sɩmeho uyahonɩngkofi hwasyo honɩngkanomo ipesemotaseswesotaho.

⁴⁸ I nakwo hwe engo sohwonannonji a'amu Falisi sohwonanntonntne hwe fihwo kako Jisasi'mo sɩmeho hi'ntnnono unyo sohomo lɩhwonalokwofo. Nɩhu'no awonoho.

⁴⁹ Olo a'amulo Jisasi'mo sɩmeho uyalokwofo sohwa hofɩko Mousesiye honɩngkano hungkuno somo huno muyohoho. Oso'no Anɩtu a'amu homo somo tohino uyɩmontonoho. Oso hwasyo hungkuno ulimentohofohoho.

⁵⁰ Nikoutimos kako hohonta Jisasi'mo u'ma'mentiso sohwo kako huhwo a'amu Falisi hweho. Kako hofɩkonji nohumanto ulimento,

⁵¹ Nakwoe honɩngkano hungkunoso ole nalɩwo'n'ngkisotaho. A'amufe hungkuno mupa'nyo'mta'ni tohino siki uyo. Ose nalɩwo'n'ngkisotaho. O'lo, sɩmo'mo kakoe hungkuno yoloho neso upa'n'ngkuhwasi yo'mayo iwo'n'ngkiso so'no huno nto'no nayɩhwaso'no u, osohonta kako'ne hungkuno nano womtitofantano.

⁵² Ose ulahonɩngki hofɩko ulimentohofi, I kiko huhwo hnnonji Ngkalili nta'ango hwosilahoho. Anɩtuye hungkunomo atofu fiso. Atofo lohoji olo so'no huno wotɩpema'monnoho. A'amu Anɩtu hungkuno uyɩhwoso'no nalone sohwo hwaho Ngkalili sopo m'mofaponehoho. Oseso kɩko huno wotɩpema'monnoho.

⁵³ Ose ulahonɩngkofi hofɩko hofɩkoe angopono humpo'mentohofohoho.

8

A'mu hwa'nte siye hungkunofoho.

¹ [Oso si'kwo'miyo somo Jisas kako hwofiki'nyo Oulif sopo si'mentisofoho.

² Mo'n'ngka sohonta im'ingo'nji Jisas apa'no An'ituye tajo ango engo somo asomo noponto si'mentisofoho. Hwe moya'mi hopi'nonohino Jisas'mo u'mahon'ngkofi Jisas kako ampo nohumanto kakoe hungkunoso lut'i'hwamentisofoho.

³ Ose lut'i'hwentan'ngki a'amu hon'ngkano hungkuno lut'i'hwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko ape hwa'ntesimo ipemotasont'ifi Jisasi'njo ajwopo uhu-mat'imentohofofoho. Oso apesi kako nom'ne hwe'nji saho foyowentan'ngki hwe engo sohwa uhwon'imentohofofoho.

⁴ Oseso hofiko Jisas'mo ul'imentohofi, Nakwoe Lonet'i'hwayo sohwo, olo ape losi hufo yontan'ngki uhwon'malohwonyoho.

⁵ Mousesiye hon'ngkano hungkunoso ole nal'imento, Hwoya'mi yahino wonyo'njo ose somo sojo mehwasi wofonjosyano. Ose nal'imentisofoho. I oso'no kiko huno pipi kiyohoho. Pipi yanehwono.

⁶ Hofiko Jisasiye hunomo yamofu ulohofone oso ulohon'imentohofofoho. Huno ole syafi'hu'mentohofi, Jisas kako Mousesiye hon'ngkano hungkunomo mt'i'hupe so'manji nom'ne hungkuno kengo naloso'manji nakwo kakimo impe untofantanoho. Ose syofi'syahon'ngki Jisas kako ingku'nohumanto kako kakoe ajo'miyo'nji hwahomo ifalifaliyo mt'i'mokumentisofoho.

⁷ Hofiko Jisasi'mo ne'no ne'no ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas kako nol'ikafonto ul'imento, A'amu fihwo hon'ngkano wonyo n'ihu'no aneso sekwo'njo ajwo lopo sojo si'mo'mjoso a'mu simo woho'namofono.

⁸ Ose ulonto kako apa'no ingku'nohumu lohofonto hwahomo apa'no ajo'miyo'nji ifalifaliyo mt'i'mokumentisofoho.

⁹ Hofiko Jisasiye hungkunomo upa'nont'ifi a'amu anga'no anga'no hotahumentohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwa si'mo'mo hotoswopahon'ngkofi hwe nom'ne sohwa hofiko t'ifi hotahumentohofofoho. A'amu hopi'nonohinoso Jisasi'mo ul'iko'mahon'ngkofi Jisas kako'nohini nohumentan'ngki oso a'musi kako Jisasiye s'manopo ne'no loho'mentisofoho.

¹⁰ Jisas nol'ikafonto a'mu simo ul'imento, Olo a'mu losi, a'amuso nti'mo humalofo. A'amu anga'nohinoso kikimo poyo wokumokano makiloho liyohoho.

¹¹ Jisas ose ulahon'ngki a'musi ul'imento, Hwe Engofo, a'amu ose manjofoho. Hopi'nono nto humpehofo. Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko huhwo'ni poyo makumokohoyohono. Kiko nowehoji oso wonyo hiso apa'no iyo'eno. O'o, hon'ngkano wopung'nohini fiyohoho. Ose ul'imentisofoho.]

Jisas olo hwaho lopone pomponaho hweho.

¹² Jisas a'amu somo hungkuno apa'no ul'imento, Ngko olo hwaho lopone pomponaho hwo'nyoho. A'amu ngkimo t'ifi nn'ngkaposo sohwo kako si'kwo'mjoho'mo memoyone-hoho. O'o, kako songo ne'no humayo'ne pomponaho hi'njo hweho.

¹³ Ose ulahon'ngki a'amu Falisi sohwa ul'imentohofi, Kiko kikine'no hnn'wo'n'ngkino hwosoho. Oseso nakwo huno monayohoyohoho. Jije hungkuno nehopit'keno, hwasyot'keno. Nakwo huno monayohoyohoho.

¹⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Ngko ngkine'no hnnalokweno. I oso'no nje hungkuno ne'njofoho. Hwap'ngoso ngko nje hwap'ngo ne pmmentohe spono huno niyohoho. Oso'no ngko ango nos'imne sopone'no huno niyohoho. I oso'no sekwo nje hwap'ngo ne spono huno maseyohoyohoho. Ngko hano umne sopone'no sekwo huno maseyohoyohoho.

¹⁵ Sekwo a'amu hwahoponjofe yahinomo yano ilof'wo'n'ngkohof'i'hwaso. I ngko a'amufe yahino somo oso hopa yano milof'wo'n'ngkiyohe hwo'nyoho.

¹⁶ I oso'no ngko nom'ne a'amumne'no yano ilo'me'manji ngko nto'nohino ulo'mnoho. Hwap'ngoso ngko'nohin'i'maho. O'o, nje Mpohwo n'hwat'imentiso sohwo'nji nohumentai yalokuhwoyo.

¹⁷ Sekwoe hon'ngkano hungkuno somo ole wo'nnyofoho. A'amu hufa'u hwa'u hungkuno afa'nohini lisoso nakwo huno ole wonayono, Sikoe hungkunoso ne'njofoho. Ose wo'nnyofoho.

¹⁸ Ngko ngkine'no hungkuno hnn'wo'n'ngkohefoho. I nje Mpohwo n'hwat'imentiso sohwo kako huhwo nje hwap'ngo so'no l'wo'n'ngkiso hweho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki hofiko ul'imentohofi, Jije Mpohwo nti'mo humaho. Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo ngkine'no huno nto'no mosyafisiyo'njohwasi kalohi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno mosyafisiyo hwasoho. Sekwo ngkine'no

huno nto'no seinyohwasi'manji ou sekwo nje Mpohwo huhune'no huno nto'no wasey+montonoho.

²⁰ Oso hungkuno hiso Jisas kako Anituye tajo ango engo hamniyoho'njo ango ajwo sopo lohofonto hwe moya'mi somo hungkuno luti+hwamentisofoho. Kako uti+hwa'nyopo ko humentan+ngki a'amu kakimo impe mintafe'njo imentohofofoho. Hwap+ngoso kakoe sikuno poyo imo'nyo'ne sikunoso mmo'nyofoho.

Ngko ume sopo sekwo mafitnne hwasoho. Jisas ose ulimentisofoho.

²¹ Jisas kako nom'ne hungkuno apa'no ulimento, Ngko ume sohonta sekwo ngkine'no hafihafe wonyopi wonyopi woti+peentifeho. Sekwo sekwoe hon+ngkano wonyo somo poyo nope'n+ngkuji sekwoe wonyo somjo tohino somo ne'no humantokutnnefoho. Oso'no sekwo ngkimo moni'mapitnnehofo.

²² Ose ulahon+ngki a'amu Juta sohwa hnn+mentohofi, Oso hungkuno nelalokunjoso hwap+ngo neso pehoto. Ole nelalohofi, Kiko ti+hwosilo. Oso ango ngko u'mo humame sopo sekwo mafitnnehofo. Pipineto. Kako kakimo wofonjahin+mtol+keno.

²³ Ose hnn+ngkahan+ngkofi Jisas ulimento, Sekwo enjwa'mta'ango kuyoho. Ngko yokintahoponta'ango hwo'nyoho. Sekwo olo hwaho loponta'ango kuyoho. Ngko ahwomo mta'ango hwo'nyoho.

²⁴ Oso'no ngko ole nto selohofoho. Sekwo poyo pe'n+ngkuji sekwoe wonyoso wawo'montonoho. Mpohwo kako ngkimo ni+hwat+mentiso so'no sekwo si+meho hi'ntnnono montape'njo ifijo'manji sekwoe wonyoso wawo'montonoho.

²⁵ Ose ulahon+ngki hofiko ulimentohofi, Kiko ti+hwosilo. Ose ulahon+ngkahan+ngkofi Jisas ulimento, Ngko oso hwe so hwo'nyoho. Si'mo'mo nto selimentohe so hwo'nyoho.

²⁶ I sekwoe yahino wonyo somne'no hungkuno pi'n+ngo hi'njo hwo'nyoho. I oso'no hwangku oso yahino somne'no hungkuno yano selofimnefoho. I olohonta yo'mayo ni+hwat+mentiso sohwo ni+mentiso so'nohini wasel+monne'no yohono. Kakoe yahinoso ne'njo hweho.

²⁷ Jisas ose ulahon+ngki hofiko Jisas Anitumne'no hofikimo ulimentiso so'no huno muyo'njo imentisofoho.

²⁸ Oseso Jisas hofikimo ulimento, Hwangku sekwo ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni fonjan+sy+kuji oso hohosohonta sekwo ngkine'no huno ole seyonefoho. U, oso hwe Anitu uhwat+mentiso sohweho. Sekwo huno ose woti+pemantifeho. Ngko nje huno mta'ni yo'mayo syohoso imentohe'maho. O'o, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo ni+mentiso so'nohini selimentohefoho.

²⁹ Mpohwo kako ni+hwoti+mentiso sohwo kako ngko'nji humaho. Yo'mayo iwo'n+ngkoheso Mpohwo kakoe si+meho wop+ngo umokiyo'ne iwo'n+ngkohe hwo'nyoho. Kako mon+si+kwajonehofo.

³⁰ Ose ulahon+ngki hwe moya'mi pi'n+ngo engoso oso hungkunoso upa'nont+fi Jisas+mo si+meho hi'ntnnono umentohofofoho.

Hungkuno neso sekumo wop+ngo wasemokumontonoho.

³¹ A'amu Juta fehohnjoso Jisas+mo si+meho hi'ntnnono umentohofoho somo Jisas ole ulimento, Sekwo si+meho nehopi ntap+kujo'no sekwo nje hungkunomo tifi nehopi in+ngkafijo ku'manji sekwo nje inomokomoyo ne kuyoho.

³² Nje hungkuno nehopi somo humo seyoso'manji oso hungkuno hiso sekwoe yahino wonyoso kilo'mokomokosyehumamojo somta'ni usi+hutofosema'montonoho.

³³ Ose ulahon+ngki hofiko Jisas+mo ulimentohofi, Nakwoe neyakwo Apiloham sohwoe imu hwona'nyoho. Nom'ni+hwo nakumo ntohonta kilo'mokomokonesyohumamojoto. Awonoho. Oso'no kiko peho'no nalohino, Nje hungkunoso sekumo usi+hutofasema'montonoho. Pipineto.

³⁴ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, Hungkuno nehopi'nohini wasel+monne'no yohono. A'amu hopi'nonohino hon+ngkano wonyo'njo somo oso hon+ngkano wonyo hiso hofikimo kilo'mokomokosyohumamojofoho. Oso'no oso a'amu hiso hofiko oso hon+ngkano wonyo sohwe syoho ulohofiyu pa'nyofoho.

³⁵ A'amu syoho ulohofiyu sohwo kako kakwo'yohwoe syohoso ulohofisoso kakoe hwe engo'njo ni+hu'nahone humayo'ne hwo'maho. O'o, kako syoho ulohofiyu'nohino hweho. I oso'no hwe engo sohwoe hwomu sohwo'nohini engolopohamo humawo'n+ngkohoho.

³⁶ Oso'no Anituye Hwomu sohwo'ni ngko sekumo hon+ngkano wonyo somta'ni isi+hutofasema'meso nom'ni+hwo sekumo mokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, ni+hu'no awonoho. Nje a'amu ne nto imo'n+ngkohofoho.

³⁷ Sekwo Apiloham+ye imu sohwo'nyoho li'wo'n+ngkohofoho so'no ngko huno niyohoho. Apiloham sohwo kako Anituye a'amu ne hweho. I oso'no nje hungkuno

so'no nakwolaho lontifeso sekwo ngkimo wofonjonisyantife'no yalokwofo so'no sekwo Apilohamiye imu ne hwasim'no.

³⁸ Ngko nje Mpohwo'nji nohumanji yo'mayo ntahonngki losetihwawo'nngkohe hwo'nyoho. I oso'no sekwo sekwoe senngkwowho ne sohwoe yahino somo nomantifi yalokwofo.

Senngkwowho sohwo Seteniyoho. Jisas a'amu Juta somo ose ulimentisofoho.

³⁹ Jisas ose ulahonngki hofiko ulimentohofi, Nakwoe mpohwo sohwo Apilohamiyoho. Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, I sekwo Apilohamiye imu ne hwasimanji sekwo Apiloham imojo yahinoso sekwo ikutnesohilo.

⁴⁰ Yo'mayo hungkuno nehopi Anitu ntahonngki ngko selwo'nngkohe hwo'nyoho. Oso hungkuno homo somo sekwo nakwolaho lontifi wofonjonisyantife'no yalokwofo. Apiloham kako a'amumo wofonjahumonto miyommentisofoho.

⁴¹ O'o, sekwo sekwoe senngkwowho ne sohwoe yahinomo inngkwalokwofo.

Ose ulahonngki ulimentohofi, Nena'wohisi hwa'nyo yonto nakumo tipenema'mentiso hwonanim'no. Nanngkwowho anga'nohino sohwo Anituyoho.

⁴² Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Sekwo Anitu senngkwowho ntentesi sekwo ngkimo simo'no upa'nontifeso nakwolaho lontifeso haloho maposo'njo hwasoho. Hwapngoso ngko Anitu'nji nofosyohumanji pmentohe hwo'nyoho. Nje huno mta'ni pmentohe hwonim'no. O'o, Anitu kako nihwojahonngki pmentohe hwo'nyoho.

⁴³ Sekwo nje hungkuno homo nto'no mosyafisiyo'njo peho'neto. Hwapngoso sekwo nje hungkuno upa'nontifeso nakwolaho lontifeso haloho maposo'njo hwasoho.

⁴⁴ Sekwoe senngkwowho sohwo Seteniyoho. Sekwo yokumpohn'nyo yoho'nontifi sekwoe senngkwowho yahinomo tifi inngkwalokwofo. Kako simo'mta'ango a'amumo wofonjahumo limojo hweho. Kako hungkuno ne'njo somo ngkilaho limojo hweho. Hwapngoso yahino neso kakoe simo'no momnauyoho. Kako hwasyo hungkuno'nohino limojo hweho. Kako yo'mayo hwasyo hungkunoso hwapngoso hweho.

⁴⁵ I ngko sekwo hungkuno nehopi ko selahonngko sekwo nje hungkuno homo somo simo'no hi'ntnono montopalokuyohofo.

⁴⁶ Ngko honngkano wonyo yoheso'no tihwo wantimontolo. Awonoho. I oso'no ngko hungkuno nehopi'nohino selwo'nngkohe'manji sekwo nje hungkunomo simo'no hi'ntnono montape'njo peho'ne yalokwofo.

⁴⁷ Anituye mehomi ne sohwa hofiko Anituye hungkunomo haloho pewonngkohofoho. I sekwo Anituye mehomi hwasim'no. Oso'no sekwo kakoe hungkunomo haloho maposo'njo hwasoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Jisas ulimento, Apiloham mmo'nyo sohonta ngko ne'no humamote hwo'nyoho.

⁴⁸ Ose ulahonngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa Jisasimo sitofo ulimentohofi, Ihwoni, nakwo kikine'no hungkuno nehopi lwo'nngkuhwono. Kiko a'amu Someliya pa'nyo hwasoho. Kiko mewoso hwasoho. Seteniyeh towahuno wonyoso kikimo ehun-nakumo'nyo hwasoho. Nehopi lwo'nngkuhwono.

⁴⁹ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Ngko towahuno wonyo ane hwo'nyoho. O'o, ngko nje Mpohwoe yofe engo ho'nomalokwono. I sekwo nje yofemo hwotoho nifeentokwofo.

⁵⁰ Nje yofe ho'nomo'nyo'ne ngko syoho miyalokuyohono. O'o, Anitu kako nje yofe engo umukumontonoho. I a'amu yo'mayo wonyo ngkine'no huno syafisiyo'njo inngkohoho so'no Anitu kako tohino yano ulofiyonefoho.

⁵¹ Hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. A'amu fihwo nje hungkunomo nto'no inngkaweso'manji kako poyo mape'nyo'njo songo ne'no nohumantihwone hweho.

⁵² Ose ulahonngki a'amu Jutaso Jisasimo ulimentohofi, Ihwoni, kiko towahuno wonyoso nehopi hi'njo hwasoho. Apiloham kako poyo pe'nimentiso hweho. I a'amu Anitu hungkuno uyahonngki limotofo huhwanji pe'nimentohofoho. I oso'no oleso peho'no lalokuno. A'amu fihwo nje hungkunomo nto'no inngkaweso'manji kako poyo mape'nyo'njo songo ne'no nohumantihwone hweho. Oso hiso peho'no lohino.

⁵³ Kiko neyakwo Apiloham poyo pe'nimentiso sohomo yakolo'nnyo hwasilaho. I kiko oso a'amu Anitu hungkuno uyahonngki lontifi pe'nimentohofoho sohwo uyakolo'nnyo hwasilaho. Kiko tihwo pa'nyo umononji lalokuno.

⁵⁴ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, I ngko nje yofe engo imokinanti'mtentesi nje yofeso engo'maho we'e'nohinesohilo. I oso'no sekwo nanngkwowho Anituyoho lwo'nngkohoho sohwo kako nje yofe engo nismokalofoho.

⁵⁵ I oso'no sekwo Anitu ne sohomo huno maseyo hwasoho. Ngko kakine'no huno niyohoho. Ngko ole lontimtentesi, Ngko Anitu sohomo huno maniyohoyohoho. Ngko

ose lonti'mtentesi ngko sekwo hopa hwasyo hungkuno'njo hwo'nnesohilo. I oso'no ngko Anitu ne sohomo huno nyahon'ngki kakoe hungkunomo tifi in'ngkwalokweno.

⁵⁶ Sen'ngkwohwo Apiloham sohwo kako Anituye hungkunomo haloho po'mentiso so'no kako ngko olo hwaho lopo pmne'no huno uyahon'ngki so'no kako ngkimo timo nehopi nohon'mentisofoho. Oso'no kako ngkine'no simonyo imentisofoho.

⁵⁷ Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso ulimentohofi, Soswo *fifiti* (50) mokiyaoklofe hwosoho. Kiko Apilohammo timo uhwon'mentohino hwosilaho. Hungkuno hwasyo lalokuno.

⁵⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Apiloham kako mmo'nyo sohonta ngko humamote hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

⁵⁹ Oseso hofiko sojo nomantifi Jisasimo wofonjasyano lontifi ko imentohofoso Jisas kako a'amu pi'n'ngo engo'njo so'mo hiyaso ifohuni ifohuni lohofonto mempono swapmentisofoho.

9

Jisas kako hwe t'mpi'nyo sohomo wop'ngo umokumentisofoho.

¹ Jisas kako hano emoyonto hwe t'mpi'nyo fihumo uhwon'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kona'wohi aswo mayoso t'mpi'nyo humoma'mentisofoho.

² Jisas oso hwe huhwo sohomo uhwon'ngkahon'ngki Jisasiye inomokomoyo sohona'ni kakimo ulohon'ment'hwoni, Nakwoe Lonet'hwayo sohwo, oso hwe sohwo t'mpi'nyoso peho'ne imo'nnyoto. Kako hon'ngkano wonyo imofonto imo'n'mentisotaho. Kan'ngkwohwo'ya'ul hon'ngkano wonyo imo'mentisiyomo imo'nnyotaho.

³ Inomokomoyo sohona'ni ose ulahon'ngkuhoni Jisas nalimento, O'o, olo hwe lohwoe t'mpi'nyo imo'nyo hwap'ngoso kakoe hon'ngkano wonyo mta'ango'maho. Kan'ngkwohwo'ya'uye hon'ngkano wonyo mta'ango'maho. O'o, olo t'mpi'nyo imo'nyo hwap'ngoso Anitu kako olo hwe lohomo kakoe yokumpohn'nyo uti'hwanyopo uyimo limentisofoho.

⁴ Ose ulonto kako pahnnimo hungkuno ole ulimento, Mofehi'nyo ne'no lohofontan'ngkuhosi nakwo yo'mayo syoho Anitu ngkimo ni'hwat'mentiso sohwo nejapmentisoso komo'no uyano. Sikuno mehwo'so'no nakwo syoho miyanehwono.

⁵ Ngko olo hwaho lopo nohumentan'imo olo hwaho lophonjo pomponaho pa'nyo hwo'nyoho.

⁶ Ose nalonto kako hwaho we'eso nomanto memijo hwahomo uyat'mofonto yoko'nyo imokonto t'mpi'nyo sohwoe t'mopo uloho'mentisofoho.

⁷ Ose ulohofonto ulimento, Kiko nowehoji oso mijo ayo Silouam soponjo somo mijo fiyoma'nyo. Ose ulimentisofoho. Oso mijo yofe Silouam'yoso hwap'ngoso olenoho, Lihwajiyofe'nefoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo kako mijopo nowento mijomo yoma'nonto asomo nosaponto kako timo wop'ngo hon'mentisofoho.

⁸ Hohonta oso hwe huhwo sohwo kako t'mpi'nyo nohumanto hon'ngkano mom'ngo sopo nohumentan'ngki a'amu nopasantifi nopawentifi yontan'ngkofi kako hofikinta'ni hamniyoho yo'mayo so'no jomo ulimojo hweho. Oso a'amu huhwo sohwanji oso a'amu hwe t'mpi'nyo sohwo kakoe ango afaponta'ango sohwanji hofiko hnn'mentohofi, Pipilo. Olo hwe lohwo kako hon'ngkano lopo nofosyohumanto nakumo hamniyoho yo'mayo so'no jomo nalwo'n'ngkiso lohwo'laho.

⁹ Ose hnn'ngkahon'ngkofi a'amu fehohnjoso ole limentohofi, Ou, olo hwe lohwo sohwo olo huhweho. I nom'ni'ho ole limentohofi, O'o, awonoho. Oso hwe huhwo sohwo pa'nyo hwo'likeno. Ose lahon'ngkofi oso hwe t'mpi'nyo wop'ngo umokumentiso huhwo sohwo ole ulimento, Ngko olo huhwo'nyoho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Jije timo wop'ngo kumo'n'ngkisoso pipi yohinoto.

¹¹ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi kako ulimento, Oso hwe Jisasiyoho l'wo'n'ngkohofo sohwo kako hwaho'nji memijo'nji iwolo'mokonto kako nje t'mopo ntohofisofoho. Kako nantohofonto ntohi. Kiko nowehoji mijo ayo Silouam mta'ni mijo fiyoma'nyo. Ose ntahon'ngki ngko nowenji mijo yoma'n'ngkoheso nje timo wop'ngo nimo'n'ngkohoho. Timo yo'mayo somo uhwon'ngkohono.

¹² Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Oso hwe huhwo sohwo nti'mo humaho. Ose ulahon'ngkofi kako ulimento, Kakoe humayo sopeno'no ngko huno maniyohoyohoho.

¹³ Ose ulahon'ngki hofiko oso hwe t'mpi'nyo emmojo sohomo a'amu Falisi sohwafepono ipemotamentohofoho.

¹⁴ Hwap'ngoso oso sikuno somo Jisas kako oso hwaho memijo'nji iwolo'mokonto hwe sohwoe timo wop'ngo umokumentisoso sikuno iyoho humayo somnoho.

¹⁵ Hofikoe ango sopo i'mofapontifi hofiko kakimo apa'no ulohon'mentohofi, Jije timo wop'ngo imo'nyoso pipi yonji hon'mahnnoto. Ose ulahon'ngkofi kako ulimento, Kako

hwaho yoko'nyoso nomanto nje t̄mopo ntohofahonngki ngko mijo yoma'n'maleso ngko t̄mo hon'kmalefoho. Ose ul̄mentisofoho.

¹⁶ A'amū Falisi fehohnjo sohwa ole l̄mentohofi, Oso Jisas huhwo sohwo kako sikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n'ngkiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Kako An̄tu mta'ango hwo'maho. Ose lahon'ngkofi nom'nihwa ul̄mentohofi, I kako nakwoe hon'ngkano wonyo'mta'ango hwo'manji kako olo wonyoangkafo nakwo miy'wō'n'ngkuhwone loso pipi imasoto. Ose lont'ifi hof̄iko hwasyopo hotitofont'ifi yoka hungkuno hnn'mentohofofoho.

¹⁷ Oseso a'amū Falisi sohwa hof̄iko oso hwe huhwo sohumo apa'no ulohon'mentohofi, Oso hwe jje t̄mo wop̄ingo kumokumaso sohumne'no k̄iko huno pipi kiyohoho. Ose ulohon'ngkahon'ngkofi kako ul̄mento, Oso hwe huhwo sohumo An̄tu hungkuno uya-hon'ngki nal̄wō'n'ngkiso hweho. Ose ul̄mentisofoho.

¹⁸ Oso a'amū Jutafe hwe engo sohwa hof̄iko oso hwe t̄mp̄i'nyo emmojo so-hwe hungkunomo s̄meho hi'ntnnono mumentohofoho so'no hof̄iko huno ole syaf̄ihu'mentohofi, Olo hwe lohwo kako t̄mp̄i'nyo memmojo hweho. O'lo, nom'ni hweho. Ose syaf̄isyont'ifi kan'ngkwohwo'ya'umne'no johu ul̄mentohofofoho.

¹⁹ Joho ulont'ifi ul̄mentohofi, Oloso sikoe hwomutaho. Kona'wohi aswo ma'mentiso sohonta t̄mp̄i'nyo ma'mentiso hwo'manji i olohonta kakoe t̄mo wop̄ingo pipi imo'n'ngkohoho.

²⁰ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi kan'ngkwohwo'ya'u siko ul̄mentisiyo, Nekwo huno ole eyohoho. Oloso nekwoe hwomu hweho. Kona'wohi aswo ma'mentiso sohonta kako t̄mp̄i'nyo ma'mentiso hweho. Oso'ntnne nekwo huno eyohoho.

²¹ I oso'no olohonta kako t̄mo pipi yonto hon'ngkohoho. Oso'no nekwo huno meyhoyohoho. I oso a'amū kakoe t̄mo wop̄ingo umokumaso sohune'no oso'ntnne nekwo huno meyhoyohoho. I sekwo nekwoe hwomu sohumo ulohon'mno. Kako engo nto imo'n'mentono. Kako kakine'no sekumo hungkuno waselono.

²² Oso hungkuno kan'ngkwohwo'ya'u ul̄mentisiyo hwap̄ingoso hof̄iko Jutafe hwe engo sohwanne'no iyoho un̄mentisofoho. Hwap̄ingoso oso hwe engo sohwa olo hungkuno nto kot̄iku'mentohofoho, A'amū fihwo kako Jisas'mne'no kako K̄lais'iyoho. An̄tu uhwat̄mentiso hweho lijwaofoso'manji hof̄iko oso a'amū huhwo sohumo tajo ango mta'ni wae yaopitnnefoho.

²³ Oso hungkuno nto kot̄iku'mentohofoho so'no kan'ngkwohwo'ya'u ul̄mentisiyo, Nekwoe hwomu engo nto imo'n'mentiso hweho. Kakimo ulohon'mno.

²⁴ Ose ul̄mentisiyo so'no hwe engo sohwa hof̄iko oso hwe t̄mp̄i'nyo emmojo sohune'no apa'no johu ulont'ifi ul̄mentohofi, Olo wonyoangkafo imo'n'maso so'no k̄iko An̄tuye yofe'nohini foho'nomaho. Jisas'ye yofe noho'nomahotoho. Kako hwe hon'ngkano wonyo'njo hweho.

²⁵ Ose ulahon'ngkofi kako ul̄mento, Jisas kako hon'ngkano wonyo'njo hwol̄keno. Ngko huno maniyohoyohoho. I oso'no ngko olo'nohini huno niyohoho. Hohonta ngko t̄mp̄i'nyo humamote hwo'nyoho. Olhonta ngko t̄mo nto'no honalokweno.

²⁶ Ose ulahon'ngki hof̄iko ul̄mentohofi, Kako kikimo pipi kilohomasoto. Kako jje t̄mo wop̄ingo pipi kumokumasoto.

²⁷ Ose ulahon'ngkofi ul̄mento, Oso hungkuno hiso ngko nto sel̄malefoho. Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'njo imalof̄ihwasoho. Sekwo apa'no upo'nant'ifi'no lolalokwofo. Sekwo kakoe inomokomoyo umo'nant'ifi'no lolalokwofo.

²⁸ Ose ulahon'ngki hof̄iko hungkuno wonyo ul̄mentohofi, K̄iko k̄iko'nohini kakoe inomokomoyo hwasoho. I oso'no nakwo Mouses'ye inomokomoyo hwona'nyoho.

²⁹ An̄tu kako Mouses'mo hungkuno ul̄mentiso so'no nakwo huno nayohoho. I oso'no olo Jisas lohwo kako nt̄'mo i'mofapmmentiso hwolo. Nakwo huno monayohoyohoho.

³⁰ Ose ulahon'ngkofi kako pisopisaho lonto ul̄mento, Oso hwe sohwo kako nje t̄mo wop̄ingo n̄mokumaso lohune'no sekwo kakoe hwap̄ingo i'mofapmmentiso so'no sekwo huno maseyoho hwasoho.

³¹ I olo so'no nakwo huno nayohoho. An̄tu kako a'amū hon'ngkano wonyo'njo sohwafe hungkunoso mupo'nalofiyoho. I oso'no a'amū fihwo kako An̄tumo hwomtame ulof̄iwō'n'ngkiso sohwo kako An̄tuye hungkunomo t̄fi in'ngkayo so'no kako An̄tuye s̄meho wop̄ingo imokuwo'n'ngkiso osohumo An̄tu kakoe hungkunomo haloho upo'nalofoho.

³² S̄mo'mta'ango sikuno memjao'moponto mpoyo olo pa'nyoso mawo'nnyoponoho. Hwe fihwo kona'wohi ma'mentiso sohonta t̄mp̄i'nyo meesyoso sohwoe t̄moso hwangku hwe nom'nihwo wop̄ingo umokonefoho eso mupa'nyofoho.

³³ I An̄tu oso hwe huhwo sohumo m̄hwat̄mentiso'manji kako oso wonyoangkafo ntoho'masoso miȳhwonesohilo.

³⁴ Ose ulahonꝑngki hofiko ulꝑmentohofi, Kꝑko tohwo'nanjwo mehomꝑ hwasoho. Nꝑhu'no wonyo hwasoho. Kꝑko Anꝑtuye hungkuno wolonetꝑhwamonntaho. Mpano. Ose yokumpohꝑ'nyo ulontꝑfi kakimo wae yaoꝑmentohofofoho.

A'amu sꝑmeho hi'ntnnono ane sohwo tꝑmpi'nyo hwafoho.

³⁵ Oso hwe tꝑmpi'nyo emmojo sohomo hwe engo sohwa tajo ango somta'ni wae yaoꝑmentohofoho so'no Jisas upa'nonoto oso hwe sohumnꝑ'no tꝑꝑhwononto ulꝑmento, Kꝑko A'amufe Hwomu sohomo sꝑmeho hi'ntnnono luyalokuno.

³⁶ Ose ulahonꝑngki ulꝑmento, U, Hwe Engofo, oso A'amufe Hwomu sohwo tꝑhwolo. Kꝑko yoloho ntohojo'no ngko kakimo sꝑmeho hi'ntnnono uyꝑmonnoho.

³⁷ Ose ulahonꝑngki Jisas ulꝑmento, Kꝑko nto nohonꝑngkohino. Ngko olo huhwo'ni kilalokweno.

³⁸ Ose ulahonꝑngki kako Jisasꝑmo ulꝑmento, Hwe Engofo, ngko sꝑmeho hi'ntnnono kꝑjopalokweno. Ose ulonto kako hwomtame ehumanto Jisasꝑye yofe ho'nomaꝑmentisofoho.

³⁹ Oseso Jisas nohumanto a'amu hopi'nonohino somo ulꝑmento, Ngko olo hwaho lopo pmꝑmentoheho a'amu olo hwaho lopoꝑjofe yahino somo yano ilofo'ne pmꝑmentohe hwo'nyoho. Oseso a'amu Anꝑtuye yahino yo'mayo so'no nto tꝑpemaꝑmentꝑhwone so'no nakwo huno hwapꝑngꝑ'njꝑ'nwoho. Nom'ne huno songo tꝑpemayo'ne syoho engo peho'ne yanehwono. Nakwo tꝑmpi'nyo'niꝑ'maho. Ose lꝑwo'nꝑngkohofoso hofiko tꝑmpi'nyo hwafoho. Hofikoꝑe tꝑmpi'nyo hisomo ujo wehontojwahumonꝑi pmꝑmentohono. I a'amu Anꝑtuye yahino yo'mayo so'no nakwo huno'njꝑ'maho lontꝑfe oso a'amu hofiko tꝑmpi'nyo pa'nyo ko huhwo hofiko huno wopꝑngꝑ tꝑpemayo'ne syoho engo yalokwofo. I ngko honꝑngkano ito'nohino somo hofikimo utꝑhwamonꝑi pmꝑmentoho so'no hofiko huno wopꝑngꝑ tꝑpemayo'ne syoho engo yalokwofo so'no hofiko tꝑmo honyofoho.

⁴⁰ Ose ulahonꝑngkofi a'amu Falisi fehohnꝑo sohwa Jisasꝑ'nyo mofoneꝑo humamentohofoho sohwa oso hungkuno hisomo upa'nonꝑfi Jisasꝑmo ulꝑmentohofi, Nakwo sohwna'ni tꝑmpi'nyo hwona'ntaho. Ose lolalokuno.

⁴¹ Ose ulahonꝑngkofi Jisas ulꝑmento, Sekwo ole lontꝑfijontentesi, Nakwo Anꝑtumne'no huno nto'nohino nainyo hwona'niꝑ'maho. O'lo, nakwo a'amu tꝑmpi'nyo pa'nyo hwona'nyoho. Ose lontꝑfijontentesi sekwo sekwoe honꝑngkano wonyo somne'no tohino momapitnnesohilo. I oso'no sekwo ole lalokwofo. Nakwo Anꝑtuye yahino somne'no huno hwapꝑngꝑ'nyo hwona'nyoho. Nakwo tꝑmo honyo hwona'nyoho. Oseso sekwoe honꝑngkano wonyo somne'no tohino nomapitnne hwasoho. Ose ulꝑmentisofoho.

10

Yahu 'sꝑsꝑ' ꝑlojo'ne pahnnꝑmo hungkunofoho.

¹ Jisas nohumanto ulꝑmento, Ngko hungkuno nehopi'nohino waselꝑmonne'no yohono. A'amu fiwo kako yahwolojo kuso sopo masyuyo'nyo sohwo kako nom'neꝑo katasꝑhwosꝑi swoso sohwo kako hufo'ne hweho.

² Oso yahu kakwo'yohwo ne sohwo kako kuso ne sopo syuwo'nꝑngkiso hweho.

³ A'amu kuso sopo mokosyohumawo'nꝑngkiso sohwo kakwo'yohwo ne sohomo uhwonꝑngkuhwosi wohwosampꝑ'montonoho. Kakwo'yohwo nosyuhwosi yahu mehomꝑi hopi'nonohinoso hofikoꝑe yofe anga'no ulꝑhwoso'no kakwo'yohwo sohwoe mampaho upa'nꝑngkuꝑi kakwo'yohwo sohomo tꝑfi unꝑngkoswantꝑfeho.

⁴ Kakwo'yohwo sohwo yahu somo mempono ipemotawonto kako sꝑmo'mo upeehonꝑngkuhwosi yahuso kakoe mampahomo upa'nꝑngkuꝑi tꝑfi unꝑngkowantꝑfeho.

⁵ Yahu hiso hofiko a'amu nom'nehumo minꝑngkafitnnehofoho. Hwapꝑngoso hofiko mampaho nom'ne kengo upa'nꝑngkuꝑi hiyaso'mo wowantꝑfeho.

⁶ Jisas oso pahnnꝑmo hungkuno ko ulahonꝑngki a'amuso hofiko hwapꝑngꝑo ne so'no huno mosyafꝑsiyo'nyo imentohofofoho.

Jisas kako yahu mehomꝑmo mokosyohumayo wopꝑngꝑ hweho.

⁷ Oseso Jisas kako hungkuno homo somjo yolohoso ulꝑmento, Ngko hungkuno nehopi'nohino waselꝑmonne'no yohono. Ngko yahu mehomꝑfe hoku'yo hwo'nyoho.

⁸ A'amu ngko m'mofape sohontajo i'mofapꝑmentohofoso hofiko hufo'ne i'mofapꝑmentohofofoho. I oso'no nje yahu mehomꝑi neso osohwafe mampaho somo haloho maposo'nyofoho.

⁹ Ngko Jisas sohwo'ni hoku'yo hwo'nyoho. A'amu ngkimo nu'manto kako hoku'yo sohwo'nꝑmo noswahonꝑngki ngko oso a'amu somo wopꝑngꝑo nomokosyohumahm'me'no kako wopꝑngꝑo ne'no nohumantꝑhwonefoho. Oso a'amu somo kakoe wonyo somjo tohino somta'ni usꝑhutofoma'monnoho. Oseso oso a'amuso kako nosyuhwosi noswapꝑhwosi ihwosi wosopayo wanꝑmontonoho.

¹⁰ A'amū hūfo'nohinoso hofiko siki mapifitnnehofō. O'ō, hofiko yahu hūfo ikuji wofonjōsyantife'nofōho. Nihu'no wonyo umokantife. I oso'no ngko nje yahu mehomi somo songo ne'no humayoso uyimōnji pmmētohe hwo'nyōho. Yo'mayo tango nje mehomi somo ko u'masoso hofiko nje ahomo humawo'n'ngkohōfo so'no hofiko simeho wopīngō engo yamo'nnyofōho.

¹¹ Ngko yahu mehomi mokosyohumayo wopīngō hwo'nyōho. A'amū yahu mehomi mokosyohumayo wopīngō sohwo hūno ole syafisiwo'n'ngkiso, Nje mehomi poyo nope'n'fitnnoho lonji ngko hofikimo ufo'mayo'ne wape'n'monnoho.

¹² A'amū hamniyōho syōho'nohini iwo'n'ngkiso sohwo kako yahu somo nomokosyohumentan'ngki sikijo nopahon'ngki a'amū hūhwo sohwo kako hiyaso l'īmof'wo'n'ngkiso hweho. Hwapīngoso kako yahu mokosyohumayo hwapīngō hwo'maho. Kakwo'yōhwo hwo'maho. Oso'no sikisiwojo sohwo kako yahu somo toho lofototo'meefahon'ngki yahuoso hiyaso humpewo'n'ngkohōfofōho.

¹³ Hwapīngoso oso a'amū hūhwo sohwo kako hamniyōho'nohini syōho iwo'n'ngkiso hweho. Kako yahu somne'no hūno mosyafisiyo'nji iwo'n'ngkiso hweho.

¹⁴⁻¹⁵ Ngko yahu mehomi mokosyohumayo wopīngō hwo'nyōho. Nje Mpohwo kako ngkine'no hūno uyalokunjoso ngko kakine'no hūno niyōhōho. Oso pa'nyoso ngko nje mehomi ne somne'no hūno nto'no niyōhōho. Hofiko ngkimo hūno nto'no uyōhōho. Nje mehomi somo ufo'mayo'ne ngko poyo wape'n'monnoho.

¹⁶ Nje mehomi fehōnjoso olo tojo somo mohumunyoponōho. Oso hiso'nji ngko utīma'mo hofiko nje mampaho somo halōho wopectifeho. Oseso oso yahu nom'ne so'nji nem'no afa'no umō'nantifeho. Hofikoe mokosyohumayo sohwo kenga'nohino hwo'nyōho.

¹⁷ Ngko nje yahu mehomi somne'no poyo pe'n'mo ngko apa'no songo wolīka'monnoho. Ose yalokwe so'no nje Mpohwo kako simeho engo ntopalōfoho.

¹⁸ A'amū fihwo kakoe hūno mta'ni mofonjon'syanehōho. O'ō, ngko nje mehomi lomo ufo'mayo'ne poyo wape'n'monne'no yōhono l'īmētohe so'no hofiko ngkimo wofonjon'syantifeho. Nje Mpohwo kako olo hilo so'no ntonto kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentiso so'no ngko poyo pe'nyo'neso yokumpohn'nyo hi'njo hwo'nyōho. Ngko apa'no songo līkafo'neso yokumpohn'nyo hi'njo hwo'nyōho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki a'amū jutaso oso hungkuno homo somo upa'nontifi apa'no hotito'mentohōfofōho.

²⁰ A'amū fehōnjo pi'ningoso ole hnn'imentohofi, Towahuno wonyoso kakimo ehūn-namofiso'no kako ilohafalōfoho. Kakoe hungkunomo peho'no upo'nalokwofo.

²¹ I oso'no a'amū fehōnjoso ole hnn'imentohofi, Olo hungkuno Jisas liso loso a'amū towahuno wonyo'njo oso hwa mta'ango'maho. U, towahuno wonyoso hofiko a'amū tīmpi'nyo somo wopīngō umokumontolaho. Awonōho. Ose hnn'imentohōfofōho.

A'amū jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasimne'no mangohwa imo'n'imentohōfofōho.

²² Oso ango Jelusalem sopo nom'ne Sikuno Engo iyōho humayo'ne i'mofapmmentisōfoho. Oso Sīkuno Engoso hofiko hōhonta Anītuye tajo ango engo somo hano hwasayo'ne hūno syafisiyo'nefōho. Oso hōhōhōhōta kwongkwongonjohōhōhōhō.

²³ Jisas kako osopo nohumanto kako tajo ango engo somjo mēmpo ango hiso Soulo-mouniyefōho liwo'n'ngkohōfofōho.

²⁴ Jisas osopo hano emoyontan'ngki a'amū jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasimō ehōfo'mokomantifi ul'imentohofi, Nakwo jije hwapīngō so'no hūno akwe'no syafisiyhwoneso yolōhoso ntohōhōta wonalimōntto. Anītu ngko hwe uhwatimōnnoho nalimentiso sohwasilaho. Yolōho fonaso.

²⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Yolōhoso nto sel'imentohefōho. I oso'no sekwo nje hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono montape'njo hwasōho. Yo'mayo syōho wopīngō nje Mpohwo yokumpohn'nyo so'nji iwo'n'ngkohe somo sekwo nuhwon'ngkuji Anītu uhwatimentiso lohweho likutnnesohilo.

²⁶ I oso'no sekwo nje yahu mehomi hwasim'aho. Oso'no sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono montape'njo hwasōho.

²⁷ Nje yahu mehōmiso hofiko nje mampaho nupa'nontifeso ngko hofikine'no hūno niyahon'ngki hofiko ngkimo tifi nn'ngkap'wo'n'ngkohōfofōho.

²⁸ Nje mehomi homo somo ngko songo ne'no humayoso uyimētohefōho. Oso'no hofiko tikanomo mafitnnefōho. O'ō, a'amū fihwo nje aho somta'ni nje mehomi hisomo wae meenimōfonefōho.

²⁹ Hwapīngoso mehomi hiso nje Mpohwo Anītu sohwo kako ngkimo ntapmmentisōfoho. Mpohwo kakoe yokumpohn'nyoso yo'mayo aho hwofilo'nnyo hweho. Oso'no a'amū fihwo kako oso mehomi homo somo Mpohwoe aho somta'ni wae meeofonefōho.

³⁰ Ngko huhwo'ni nje Mpohwo'nji afa hwo'nyoho.

³¹ Ose ulahon'ngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasimo wofonjosyano lontifi sojo ma'mentohofofoho.

³² Sojo nomahon'ngkofi Jisas ulimento, Nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji ngko syoho wopingo pi'n'ngko iwo'n'ngkohe somo sekwo uhwon'wo'n'ngkohoho so'no syoho ntisomne'no wofonjonisyantife'no yooho.

³³ Ose ulahon'ngkahon'ngki hofiko ulimentohofi, Nakwo jije syoho wopingo so'ne wofonjokisyantane'no miyalokuyihwono. O'o, kiko Anitune'no sitofu ulalokuno so'no nakwo wofonjokisyantanoho. Kiko a'amu olo hwaho lopo nta'n'ngko hwasoho. I oso'no kiko ole nalohino, Ngko Anitu hwo'nyoho nalohino hwasoho.

³⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Sekwoe hon'ngkano hungkuno somo anitu kako nom'ne hwe engo sohwanne'no ole ulimento, Sekwo anitu hwasoho.

³⁵ I nakwo huno ole nayohoho. Anituye hungkunoso ne'njofoho. Oseso Anitu kako oso a'amu kakoe hungkuno uyimentiso huhwo sohwo sekwo anitu hwasoho ulimentisoso hungkuno nehopeho.

³⁶ I oso'no ngko Anitu nihwatimentiso sohwo'ni ngko Anituye hwomu hwo'nyoho selimentohe so'no sekwo Anitumo sitofu ulalokuno eso peho'ne ntant'kwofu.

³⁷ Sekwo soku, ngko nje Mpohwoe syoho miyo nohon'ngkuji'manji sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono montape'njo uyantifeho.

³⁸ I oso'no ngko nje Mpohwo Anituye syoho yalokweno. Oseso nje hungkuno selalokwe losomo sekwo ngkine'no simeho hi'ntnnono montape'njo ifijo'manji yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso ngko i'me'no oso syoho homo somo nohon'ngkuji oso syoho imesomo simeho hi'ntnnono uy'fitnnefoho. Ose ifijo'manji sekwo huno wopingo ole wosoyofisyantifeho. Ngko'nji nje Mpohwo'nji siko afafoho. Ngko huhwo'nne'no Anituyoho wosyon'fisyantifeho. Mpohwo ngkimo ni'humaho. Ngko Mpohumo humaleno.

³⁹ Ose ulahon'ngki hofiko Jisasimo impe untofano lontifi ko imentohofoso Jisas kako hofikimo uliko'manto umentisofoho.

⁴⁰ Jisas kako asomo wento Mijo Joutan nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Joun kako hohonta syoho yonto a'amumo mijo kiyoma'mojo sopo ki'mofamentisofoho. Kako noki'mofawento osopo humamentisofoho.

⁴¹ Osopo Jisas kako nohumentan'ngki hwe moya'mi pi'n'ngko engo hofiko kakimo u'mantifi hnnimentohofi, Joun kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso miyo'njo hweho. I oso'no yo'mayo hungkuno olo hwe lohune'no nalimentisoso ne imo'n'ngkohoho.

⁴² Ose hnnontifi hwe moya'mi pi'n'ngko engoso hofiko oso hiso'no Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

11

Lasalos kako poyo pe'nimentisofoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Lasalos. Kako ango Mpetani sopo nohumanto mnokino engo t'pema'mentisofoho. Oso ango hopo sopo Maliya'nji Mota'nji siko'nopee'i sikoe angoponoho.

² Oso a'mu Maliya hisi kako t'fi no'mo nakwoe hwe engo Jisasiye sifemo hwonemijo usisyonto kakoe mijiyi sawemo so'nji sosayo usipo'mentisofoho. Oso hwe Lasalos kako mnokino'njo sohwo kako Maliyafe kon'ngkwa'wehweho.

³ Oseso Lasalos kako mnokino t'pemahon'ngki kaisifa'u siko Jisasimne'no hungkuno ole lihwatimentisi, Hwe Engofo, jije n'ngkwahwo Lasalos sohwo mnokino'njo hweho. Ose lihwatimentisiyefoho.

⁴ Lihwojahon'ngki Jisas kako hungkuno homo somo nupa'nonto a'amu somo ulimento, Olo mnokino loso ni'hu'nahone poyo pe'nyo'ne'maho. O'o, Anituye yokumpohn'nyoso ut'hwanyopo uhwo'nyo'nefoho. Anituye Hwomu sohwo'ni yofe engo mayo'nefoho. Ose ulimentisofoho.

⁵ Jisas kako Mota'nji konampi Maliya'nji Lasalosi'jontne'no simeho engo uyimentisofoho.

⁶ Jisas kako Lasalos mnokino'njo hweho ko upa'nonto kako oso ango humamentiso sopo nom'ne sikuno hufa'u humamentisofoho.

⁷ Sikuno hufa'u memjaofahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwo'na'nimo nalimento, Nakwo hwaho Jutiya Lasalosiye ango sopo asomo wosihwano.

⁸ Ose nelahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwo'na'ni ulment'hwoni, Nakwoe Lonet'hwanyo sohwo'ni, a'amu Jutiya sopenjo hwe engo sohwa hofiko kikimo sojo wokufonjantifi imalofo sopeno'no kiko asomo wosihwantane'no nalohino.

⁹ Ose ulahon+ngkuhwoni Jisas kako pahnn+mo hungkuno kakoe s+ikuno syoho iyo'ne ole nalimento, Mofehi'nyo lonto pomponaho yonte sopo a'amu hof+iko hano emoy+ikujoso mop+wahupitnnehoho. Hwap+ngoso hof+iko olo hwaho lophonjo pomponaho somo yo'mayo yo'mayo uhwonalokwofo.

¹⁰ I oso'no a'amu hof+iko s+ikwo'mjoho'mo hano emoyont+ifi hof+iko p+wasy+wo'n+ngkohofoho. Hwap+ngoso pomponaho anefoho. Oseso nje syohomne'no An+itu pomponaho ntopalokuso somo s+imeso mop+wahu'mnehono.

¹¹ Ose nalonto t+ifi ole nalimento, Sekwo upa'n+imno. Nakwoe a'amu Lasalos sohwo saho nto fosityawentono. I oso'no ngko nu'mo kakimo ul+ikofamne hwo'nyoho.

¹² Ose nelahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwna'ni ul+iment+hwoni, Hwe Engofo, kako saho nehopi fosityaweso'manji kako wop+ingo umo'n+imontonoho. Ose ul+iment+hwonefoho.

¹³ Jisas kako Lasalos poyo nto pe'n+maho huno ose ko uyahon+ngki saho foyaweho nalimentiso so'no inomokomoyo sohwna'ni nakwo nakwoe hunoso ole syaf+ihu'ment+hwoni, Lasalos sohwo kako saho nehopi fosityowentan+ngki nalohoho syaf+ihu'ment+hwonefoho.

¹⁴ Oso'no Jisas kako yoloho ole nalimento, Lasalos sohwo poyo nto pe'n+maho.

¹⁵ I sekwo ngkimo s+meho hi'ntnnono ntap+fitnne'nji Lasalos kako poyo pe'n+maso sopo ngko mohumayoso wop+ingofoho nn+ngkohoho. I oso'no lohonta kako poyo pe'n+maso sopone'no wos+hwano.

¹⁶ Ose nelahon+ngki Toumas hufa'u mehomi imo'n+imentiso sohwo kako nom'ne inomokomoyo sohwna'n+mo nalimento, Nakwo hwaho Jutiya sopo a'amu Jisas+mo sojo'nji wofonjosoano lont+ifi yalokwofo sopo noho wos+hwano. Nakwo Jisasi'nji poyo umo'nano. Ose nelahon+ngki nakwo Jisasi'nji s+iment+hwonefoho.

A'amu poyo pe'nyo somo apa'no ulikaf+hwosi songo ne'no humayo 'ne hwapingo sohwo Jisasi'yoho.

¹⁷ Oseso Jisas kako ango Mpetani sopo s+mofonto kako hon+ngkanopo lohofahon+ngki a'amuso hof+iko ul+imentohofi, Lasalos+ye pijafoso sokimomo ne'no nowentan+ngki sikuno osofosofahu'no memjao'masofoho. Ose ul+imentohofoho.

¹⁸ Oso ango Mpetani sopo ango Jerusalem mofoneponoho. Hon+ngkanoso sawe-mopo'maho, hufa'u s+ihune kiloumitaponoho.

¹⁹ A'amu Juta pi'n+ngoso ango Jerusalem mta'angoso hof+iko Mota'nji Maliya'njiyepono kon+ngkwa'wehwo pe'n+imentiso so'no hof+iko sikoe s+meho wop+ingo umo'nyo'ne humotaho'ne womentohofoho.

²⁰ Mota kako hungkuno ole upa'n+imento, Jisas ntopohoho. Ose upa'nonto komo'no nowento Jisas+mo hon+ngkanopo uswo'n+ngkahon+ngki Maliya kako angomo humohu-mantisofoho.

²¹ Mota Jisas+mo uswo'nonto Jisas+mo ul+imento, Hwe Engofo, k+iko olopo humanton-teseni nje n+ngkwahwo poyo mape'n+ngkuhwonesohilo.

²² I oso'no ngko huno niyohoho. K+iko yo'mayo so'no An+itumo jomo ulisoso kako yo'mayo k+iko ihnneso wokijapmmontonoho huno niyohoho.

²³ Ose ulahon+ngki Jisas ul+imento, Oso'no j+ije n+ngkwahwo apa'no songo wolika'montonoho.

²⁴ Ose ulahon+ngki Mota ul+imento, Ngko huno ole niyohoho, S+ikuno ae'uyo somo a'amu likap+ijo sohonta Lasalos huhwo nol+kafone hweho.

²⁵ Ose ulahon+ngki Jisas ul+imento, Ngko a'amumo apa'no songo ul+ikafo so'nji songo ne'no humayo so'nji ngko hwap+ingo hwo'nyoho. A'amu ngkimo s+meho hi'ntnnono ntapinyoso kako poyo ko pe'noso sohwo kako songo ne'no wohumamontonoho.

²⁶ A'amu hof+iko olo hwaho lopo songo humalofoso hof+iko ngkimo s+meho hi'ntnnono ntap+ifjo'manji hof+iko poyo mape'n+fitnnehoho. Olo hungkuno kilalokwe losomo s+meho hi'ntnnono luyalokuno.

²⁷ Ose ulahon+ngki Mota kako Jisas+mo ul+imento, Ou Hwe Engofo, k+iko Kilais soh-wosi, An+itu kako olo hwaho lopone'no hwe fihwo sefo'mayo'ne uhwosopo'monnoho nal+imentiso sohwohne'no ngko kikine'no s+meho hi'ntnnono kijahopohono. K+iko An+ituye Hwomu Kilais hwosoho.

Jisas kako humotaho l+imentisofoho

²⁸ Mota ose ulonto kakoe angopo asomo nowento konampi Maliyamo joho ulahon+ngki Maliya kakimo u'mahon+ngki Mota hofiyoka ul+imento, Nekwoe Let+hwayo sohwo kako noponto kikine'no joho kilalofoho.

²⁹ Maliya ose upa'nonto komo'no mokolikapo lohofonto Jisasi'yepono umentisofoho.

³⁰ Jisas kako angu ne sopo m'mofapmmentisofoho. O'lo, Mota uswo'nimentiso sopo humohumantisofoho.

³¹ A'amu Jutaso hofiko Maliya'nji angu'mo nohumantifi Maliyamo simeho tango uyoso'no kako'nji humohumantohofoso hofiko kakimo uhwon'ngkohofoso kako komo'no likafonto mempono nto poswahon'ngki uhwonontifi hofiko kakimo uhwonontifi hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Kako kon'ngkwa'wehwoe pijafo ho'nahumalofo spono humotaho wal'monjitikeno ose syafihu'mentohofofoho.

³² Maliya kako Jisas humentahonjo so'mne'no wento Jisasimo uhwononto kako Jisasiye sifiki'nyo'mo hwomtame ehumanto ulimeto, Hwe Engofo, kiko olopo humantontentesi nje n'ngkwahwo sohwo poyo mape'n'ngkuhwonesohilo.

³³ Jisas kako Maliya humotaho lontan'ngki uhwononto uhwon'ngkisoso a'amu Juta kako'nji humahwofoso humotaho nto mjolim'wahon'ngkofi uhwononto kako kakoe simeho tango uyahon'ngki

³⁴ ulimeto, Sekwo nti'mo ho'nahumalofo. Ose ulohon'ngkahon'ngki ulimeto hofi, Hwe Engofo, kiko nopohoji uhwonae.

³⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas kako humotaho limentisofoho.

³⁶ A'amu Juta fehohnjoso Jisas kako huhwo humotaho lontan'ngki uhwonontifi hnnimentohofi, Ihwoni, kako Lasalos sohomo simeho mkun'imposo uyimojo hweho.

³⁷ I a'amu nom'nihwa ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu t'mpi'nyo somo wop'ngo umokumentiso hopaso kako Lasalosimo ufo'mantontentesi Lasalos kako poyo mape'n'ngkuhwonesohilo. Sitofu hungkuno ose hnnimentohofofoho.

Jisas kako Lasalosimo apa'no songo ulika'mentisofoho.

³⁸ Oseso Jisas kako simeho tango engo apa'no uyahon'ngki Lasalosiye pijafo ho'nahumentohofu sopo umentisofoho. Oso hopo sopo Lasalosiye pijafo ho'nahumentohofu sokimo hoku'yo sopo sojo ewafo engoso nomantifi pijwahu'mentohofofoho.

³⁹ Jisas oso hopo sopo nohumanto ulimeto, Olo sojo pijwohumalofo loso wae feepmno. Ose ulahon'ngki hwe poyo pe'nimentiso sohwoe konanisi Mota ulimeto, Hwe Engofo, kakoe pijafo ho'nahumalohwoneso oso sikuno osofosofahu'no nto memjao'masoso kakoe pijafoso pisakino'njofoho.

⁴⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ulimeto, Olohonta nto kilohefoho. Kiko ngkine'no simeho hi'ntnnono ntapiso'manji kiko An'tuye yokumpohn'nyoso uhwon'monnoho. Ose nto kilohefoho.

⁴¹ Motamo ose ulahon'ngki hofiko sojo ewafo engo mehwasompeehumentohofofoho. Nomezosompesyahon'ngkofi Jisas kako ahwomomo uhwononto a'amu kakoe mam-paho upa'nyo'ne ole ulimeto, Nje Mpohwo sohwoosi kiko nje hungkunomo haloho nipewo'n'ngkino sohwohne'no ngko isamoyoka kilalokweno.

⁴² Ngko huno niyohoho. Kiko engolopohamo nje hungkuno jomo kil'wo'n'ngkohe somo nupa'n'wo'n'ngkino hwosoho. I oso'no olo a'amu oloponjo lohokwofo lohwa kiko ngkimo olo hwaho lopone'no n'hwatimentohino so'no simeho hi'ntnnono uyifitne'enji kilalokweno.

⁴³ Ose ulikwato lohofonto joho mohm'no ulimeto, Lasalos kiko noho fusyape.

⁴⁴ Ose ulahon'ngki a'amu poyo pe'nyo sohwo nolikafonto swapmmentisofoho. Kakoe sife aho hwapife nano popojontifi kakoe simo'mango hi hwapife ifohumpeehumentohofu sohwo hi'nji swopahon'ngki Jisas ulimeto, Yo'mayoso mis'huto'meef'kujo'no wopaweno. Ose ulahon'ngki hofiko kakoe hungkunomo in'ngkamentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko Jisasimo fonjosyane'entifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

(Mat'yu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ A'amu Juta hwe moya'mi pi'n'ngo fehohnjoso Maliya'nji humamentohofoso Jisas kako oso hiso imentiso somo uhwonontifi hofiko kakimo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

⁴⁶ I oso'no a'amu fehohnjo sohwa hofiko a'amu Falisi sohwafe angopono asomo nowentifi yo'mayo Jisas imentiso so'no a'amu Falisi sohwamo tokoyo'ofu imentohofofoho.

⁴⁷ Ose yahon'ngkofi a'amu Falisi sohwanji a'amu yofe engo'njo tajo angu syoho'njo sohwanji hofiko a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwamo uswo'nontifi hnnimentohofi, Nakwo pipi yanehwono. Olo hwe lohwo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso yalofoho. Pipi pijwaofanehwono.

⁴⁸ Nakwo kakoe yahino losomo mopijwaofe'manji a'amu hopi'nonohiniso hofiko kakimo simeho hi'ntnnono uyikuji kakimo tifi in'ngkafitnnoho. Ose ikujo'no'manji

a'amū Loum nakwoe hwaho nemokosyohumawo'nīngkohoho sohwa nonahonīngkuji huno ole wosyofīsyantīfēho. A'amū Juta hofīko nakwoe hungkunomo enjwa'mo mohumunyofoho. Ose syafīsyīkuji hofīko nakwoe tajo ango engo somo wonyo umokantīfēho. Nakwo a'amū Juta hopi'nonohino hn'nīmo wonyo wonemokantīfēho.

⁴⁹ Ose hnnontīfī hwe fīhwo hofīko'nji humamentiso sohwo kakoe yofeso Kaiyofasīyoho. Oso soswo somo a'amū tajo ango syoho'njo sohwa mo umokosyohumayo'ne hweho. Kaiyofas huhwo sohwo kako nolīkafonto ulīmento, Sekwo huno mosyafīsiyo'njo liyalokwofō.

⁵⁰ Sekwo olo a'amū losoku huno'maso kuyoho. Nakwo a'amū Juta hopi'nonohino hn'nīmo a'amū Loum sohwa wonyo peho'no wonemokantīfīto. O'o, yahino ito'nohinoso olenoho. Olo hwe anga'nohino lohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no ufo'mayo'ne poyo wape'nono.

⁵¹ Oso hungkuno ulīmentisoso kakoe huno mta'ango'maho. O'o, Kaiyofas kako oso soswo somo a'amū tajo ango syoho so'no yofe engo ma'mentiso so'no Anītu oso huno hiso uyīmentisofoho. Oso'no kako Jisas a'amū Juta somne'no ufo'mayo'ne poyo umo'nīmontonoho eso ulīmentisofoho. Ose ko ulīmentisoso oso hungkuno Kaiyofas ulīmentisoso a'amū ango'meemjo somne'no ufo'mayo'ne Jisas poyo imo'none so'no huno muyo hweho.

⁵² O'o, Anītu kakoe mehomi ango'meemjo hn'nwi temtitōfo anga'nohino hopa imo'nīfītne'no pe'none'ento Anītu oso hunoso Kaiyofasīmo uyahonīngki ulīmentisofoho.

⁵³ Oso a'amū huhwo sohwa Kaiyofas ulīmentiso sīkuno somta'ni oso hungkuno Jisasīmo fonjasiyo'ne hungkuno loma'mentohofōfoho.

⁵⁴ Oseso Jisas kako oso hwaho Jutiya sopo a'amū Jutafe tīmo sopo hano memmentisofoho. O'o, kako oso hwaho hopo sopo ulīko'manto kako nom'ne ango Efilaim sopone'no kakoe inomokomoyo sohwa'nnonji umentīhwonefoho. Oso ango Efilaim a'amū mohumunyo mofone sopo molīnyoponoho. Oso ango hopo sopo kakoe inomokomoyo sohwa'nnonji humamentīhwonefoho.

⁵⁵ Oso hohosohonta a'amū Jutafe Anītu A'amū Isīlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafīsiyo Sīkuno Engof * mofonepo umo'nīmonto imentisofoho. Oso'no oso Sīkuno Engo mmo'nyo sohonta a'amū ango'meemjoso ango Jelusalemne'no wopayo engo nyo'ne hofīko hofīkoe honīngkano hungkuno ito'no inīngkayo so'no hofīkoe he yo'mayo mijo yojujosyīhwasi nto'no wehumano lontīfī ole syafīhu'mentohofī, Nakwo ose ihwasī'manji nakwoe honīngkano kiho'maso umo'nantanoho. Ose syafīsyontīfī sīmentohofōfoho.

⁵⁶ Hofīko nosī'mofontīfī Jisasīmne'no tīpeentīfī tajo ango engo somo uhu'mokontīfī hofīko ole hnnīmentohofī, Olo Sīkuno Engo lomne'no Jisas kako wosapmmontolīkeno. Ose hnnīmentohofōfoho.

⁵⁷ Hwapīngoso a'amū Falisi sohwanji hwe engo sohwanji hofīko a'amū hiso hungkuno yokumpohn'nyo ole lontīfī, Sekwo Jisas humentahonīngkuhwosi uhwonīngkuji nowentīmapīkujo'no nakwo huhwo sohmo impe untōfano. Ose ulīmentohofōfoho.

12

Maliya kako Jisasiye sīfemo hwone mijo sohumentisofoho.

(Matīyu 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Oso Anītu A'amū Isīlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafīsiyo sīkuno engo * mmo'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni anga'no nowentanīngki Jisas kako ango Mpetani sopo umentisofoho. Oso ango hopo sopo Lasalos kako poyo pe'nīngkahonīngki Jisas kako ulīka'mentiso sopo umentisofoho.

² Oso ango Mpetani hopo sopo i'mofīwahonīngki Jisasīmne'no wosopayo engo iloho yontīfī Mota kako wosopayo iku'yopo polofosyalokumpento hu'mmentisofoho. Jisasīnī a'amū nom'ne so'nī Lasalos kako huhwo'nī hofīko nohumantīfī wopayo nīmentohofōfoho.

³ Oso hohosohonta Maliya kako hwone mijo hamniyoho engo mpe imentisoso nomanto Jisasiye sīfemo sisyonto kakoe mijīyo sawemo so'nī sīfemo sosayo usīpo'mentisofoho. Oso hwone mijo sohwoe akino wopīngoso ango homo somo ehuhnnaloho'mentisofoho.

⁴ Jisasiye inomokomoyo fīhwo kakoe yofe Jutas Isīkaliyout kako Jisasīmo fonjasiyo'ne tokoyo'ofō iyo'ne sohwo so'no homo somo uhwononto ulīmento,

⁵ Oso mijo wonyoangkafoso kako peho'no sisyohoho. Olo mijo hiloso nom'ne a'amuso mpe yontīfījontentesi hamniyoho mīkunīmposo a'amū hamniyoho syoho'njo sohwo

* 11:55: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

* 12:1: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

soswo anga'nohino somjo hamniyoho hopi'nono nejapikuji nakwo a'amu umofonyo iwo'n'ngkohoho somo uyihwanesohilo.

⁶ Ose ulimentisoso kako a'amu umofonyo iwo'n'ngkohoho somne'no huno nehopi syafisyonto ulimentiso'maho. O'o, kako hamniyoho hufo imojo so'no ulimentisofoho. Jisas'i'nji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nakwo hano emoyontan'ngkukwone Jutas Iskaliyout sohwo kako nakwoe hamniyoho ipofu mokosyohumante somta'ni hufu imojo hweho.

⁷ Oseso Jisas ulimento, Olo a'musi kako olo ntohofiso loso'no kakoe syohofoho. Sekwo t'imo'nohino uhwonohumamno. Kako hwone mijo hiloso nomokosyohumentan'ngkuhwo. Ngko poyo imo'n'ime sohonta nje pijafomo nto'no en'syohumaniyoho.

⁸ I a'amu umofonyo iwo'n'ngkohofoso sekwo'nji engolopohamo ne'no humawo'n'ngkohofofoho. I oso'no ngko sekwo'nji humaleso sikuno moi'wo we'enepe umo'n'montonoho. Oso'no a'amu ngkimo wop'ingo ntohofo'ne sikuno pi'n'ngo mauyoho.

A'amu tajo angu syoho'njo sohwa hofiko Lasalos'imo fonjosyane'ent'ifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

⁹ A'amu Juta hwe moya'mi pi'n'ngoso Jisas angu Mpetani sopo humaho upa'nont'ifi oso pone'no womentohofofoho. Hofiko Jisas'mnenohini uhwonant'ifi womentohofo'maho. O'o, Jisas kako Lasalos poyo pe'n'imentiso sohomo ul'ika'mentiso sohwo huhwo'njimo uhwonano lont'ifi womentohofofoho.

¹⁰ Oso a'amu tajo angu syoho'njo sohwa hofiko oso hiso uhwonont'ifi hofiko Jisas'mne'nohini mtito'mentohofo'maho. O'o, Lasalos huhwo'njimo fonjosiyone mtito'mentohofofoho.

¹¹ Hwap'ngoso a'amu Juta hwe moya'mi pi'n'ngoso hofiko Lasalos'mne'no huno pi'n'ngo syafisyont'ifi a'amu tajo angu syoho'njo sohwo ul'iko'mant'ifi Jisas'mo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

Jisas kako angu Jelusalem sopeno'no hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto humentisofoho.

(Mat'iyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Oso angu Jelusalem hwe moya'mi pi'n'ngoso engoso oso An'itu A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf'isiyo Sikuno Engo † somo uhwonano lont'ifi s'imentohofofoho. Oso hopo sopo nohumant'ifi upa'n'imentohofoso Jisas kako mo'n'ngkanta Jelusalemne'no wap'montonoho upa'n'imentohofofoho.

¹³ Oseso hofiko yo'mayo wokoso wop'ingo wop'ngoso nomotawent'ifi Jisas'mne'no hon'ngkanopo hontohumamentohofofoho. Nohontohumant'ifi Jisas'mne'no johu ole l'imentohofi,

An'itumo isamoyoka ulano.

Kako wop'ngonohino hweho.

Olo hwe lohomo nakwoe Hwe Engo An'itu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwat'imentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

Nakwo a'amu Is'lael hn'n'niye hwe yofe engo'njo nakumo nemokosyohumayo'ne hweho.

Ose l'imentohofofoho.

¹⁴ Jisas kako yahu osyuyo *toungki* anga'no not'ipemanto yahu sohwoe hohujopo kehumento s'imentisofoho. Oso hiso'no ifalifaliyo ole wo'nnyofoho.

¹⁵ Sekwo a'amu angu Saiyon sopo humalofo soku sekwo iyoho sen'ngkuhwoloho.

Uhwon'mno. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako ntosapohoho.

Kako yahu *toungki*po nokehumento sopalofoho.

Oso ifalifaliyo hohonta mt'i'mokumentohofofoho.

¹⁶ Oso hohosohonta Jisas'ye inomokomoyo sohwna'ni nakwo oso hungkuno ifalifaliyo mt'i'mokumentohofu so'no huno monayo hwona'nyoho. I oso'no t'ifi no'mo Jisas kako ahwomomo s'imentiso sohonta nakwo oso ifalifaliyo hiso'no huno syaf'ihu'ment'ihwoni yo'mayo wop'ngoso Jisas'mne'no oso sikuno homo somo a'amu uloho'mentohofu so'no huno ikwesyaf'ihu'ment'ihwonefoho.

¹⁷ Hohonta Lasalos poyo pe'nonto kakoe pijafoso pi'n'momo wo'mentiso sohonta a'amu Juta pi'n'ngoso engoso Jisas'i'nji humamentohofofoho. Jisas kako Lasalos'mo johu ulonto nul'kofahonjoso hofiko uhwon'mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko nom'ne a'amu pi'n'ngonjo sopo Jisas kako yo'mayo imentiso so'no lut'ihwamentohofofoho.

† 12:12: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

¹⁸ Oseso hwe moya'mi pi'n'nggo engoso yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no upa'nontifi oso a'amu hiso Jisasimo hon'ngkanopo uswo'nimentohofofoho.

¹⁹ Uswon'ngkahon'ngkofi a'amu Falisi sohwa hofiko nuhwonontifi simeho tango uyahon'ngki ole hnn'mentohofi, Ihwoni, a'amuso hofiko nakumne'no huno mosyonefisyalokuyohoho. O'o, a'amu ango'meemjo hopi'nonohinoso hofiko nakumo nosi'kwojonaofontifi Jisasimnohini inomokoho'nawotofoho. Ose hnn'mentohofofoho.

A'amu Ngkilik fehohnjo sohwa hofiko Jisasimo uhwonano lontifi imentohofofoho.

²⁰ A'amu pi'n'nggo engoso sikuno iyoho humayo engoso uhwonano lontifi ango Jelusalemne'no Anituye yofe ho'nomayo'ne simentohofofoho. A'amu Juta'nohini'maho. O'o, a'amu Ngkilik fehohnjo hi'nji simentohofofoho.

²¹ Oso a'amu Ngkilik huhwo sohwa hofiko Filipimo u'mantifi ulimentohofi, Hwe engofo, nakwo Jisasimo uhwonano lontani sahopi'hwone hwona'nyoho. Ose ulimentohofofoho. Filip huhwo sohwo kako hwaho Ngkalili ango Mpetisaita mta'ango hweho.

²² Filip kako hofikoe hungkuno hiso upa'nonto nowento Entilumo ulahon'ngki siko Jisasimo u'manji oso hungkuno hiso ulimentisiefoho.

²³ Jisas kako sikimo ulimento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'n'imo apa'no songo likahm'mo nje yofe engo mayo'ne sikunosso mofonepo nto i'mofapohoho.

²⁴ Ose ulikwato lohofonto kako poyo imo'nyo'ne pahnn'imo hungkuno ole ulimento, Hwe fihwo kako hamoyo mofososo hami hiso siki wehwosi piso n'hu'nahone uyimontonoho. I oso'no hwe fihwo kako hami mofososo hami hiso piso ihwoso'no nom'ne t'imo sahopi'hwosi ne pi'n'nggo umo'montonoho.

²⁵ Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako kakine'nohini huno syafihu'nonto kakoe yofe'nohini ho'noma'n'wo'n'ngkiso sohwo kakoe humayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto poyo pe'n'ngkuhwosi tohino engo nomane hweho. I oso'no hwe nom'nihwo kako kakine'no huno mosyafihu'nyo'njo yonto nom'ne a'amu somne'no ufo'mawo'nyo'ne'nohini syafisywo'n'ngkiso sohwo kako poyo pe'n'ngkuhwosi songo ne'no wonyoangkafo humayo'neso notipemane hweho.

²⁶ Oso a'amu Ngkilik huhwo sohwa hofiko nje inomokomoyo umo'nano lifijo'manji siko nuhusisi hofikimo ole ulinyo. Hofiko ngkimo wonn'ngkopant'fi'manji oyonimno lalofoho ulinyo. A'amu nje syoho ntohofiyoso hofiko ngkimo t'fi n'ngkap'wo'n'ngkohofofoho. Oseso ngko nje syoho ntohofiyoso ngko humame sopo hofiko wohumapife. Nje syoho ntohofiyoso ne somo Mpohwo Anitu sohwo kako hofikimo uhwon'ngkuhwosi kako hofikoe yofeso woho'noma'montonoho. Ose ulimentisofoho.

Hofiko A'amufe Hwomu sohwo woho'nomapife.

²⁷ Jisas kako nohumanto ulimento, Nje simeho tango m'kun'imposso niyohoho. Ngko Mpohumo jomo pehofo ulimnehono. Nje Mpohwo sohwo olo tango engo ngkimo woni'ma'monto iso losomo kiko wae yan'notnnehino. Ose ulimnehono. O'o, olo tango hiloso ngko mayo'ne pmmentohono.

²⁸ Oso hiso'no ngko nje Mpohumo hungkuno ole ulimo, Mpohwo sohwo olo a'amu hopi'nonohino loso hofiko jije yofe engo wojo so'no huno uyone'no yo'mayo wonyoso hofiko ngkimo ntapifijo'manji noho wontapife.

Jisas ose ulahon'ngki mampaho ahwomo mta'ango ole ho'n'imento, Ngko oso hwaho sopene'no kuhwo'timentohe sohonta a'amuso nje yokumpohn'nyo engo somo uhwonontifi nje yofe ho'noni'ma'mentohofofoho. I kiko poyo imo'n'ngkohojo'no ngko apa'no songo kilka'me sohonta hofiko nje yokumpohn'nyomo apa'no uhwon'ngkuji nje yofe apa'no noho'noni'mapitnnehoho.

²⁹ Ose ho'n'ngkahon'ngki hwe moya'mi kako'njo mofonepo humohumantohofoso oso mampaho hiso upa'nontifi a'amu fehohnjoso ole hnn'mentohofi, Ahwomo yoka ho'n'ngkohoho. A'amu fehohnjoso ole hnn'mentohofi, A'amu ahwomomjo sohwo kakimo hungkuno ulohoho.

³⁰ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas hofikimo ulimento, Olo mampaho ho'n'ngkiso loso ngko upa'nyo'ne ho'n'ngkiso'maho. O'o, sekwo upa'nyo'ne ho'n'ngkisofoho.

³¹ Oso'no olohnta Anitu kako yo'mayo yahino wonyo a'amu hwahoponjo y'wo'n'ngkohoho so'no yano ulofihwoso'no hofiko hofikoe wonyo somjo tohino mayo'nefoho. Olohnta Anitu kako hwe wonyo Seten olo hwaho mokosyohumaso sohwo yokumpohn'nyoso wae weeo'montonoho.

³² Ngko olo hwaho lopo nohumentan'mo a'amu hofiko ngkimo iyo hwojiyahofiku'nnyo yokintaho sopo mon'humat'pijo sohonta ngko a'amumo wohu'mema'monnoho.

³³ Oso hungkuno ulimentisoso a'amu somo ngko poyo imo'nimne'no honingkano umofitihwamo lonto kako oso hungkunoso ulimentisofoho.

³⁴ A'amu huhwo sohwa upa'nontifi Jisasimo ulimentohofi, Kiko poyo umo'nimonnoho lalohino. Nakumo Anituye hungkuno ole nalimento, Oso hwe Anitu a'amu ufo'mayo'ne uhwosopomentiso sohwo kako songo ne'no nohumantihwone hweho. I oso'no kiko A'amufe Hwomu sohwo'simani iyo hwojiyahofiku'nnyo sopo womonihumojantifeho eso peho'no lohino. Oso A'amufe Hwomuso tihwolo.

³⁵ Ose ulahoningkofi Jisas kako pomponaho pa'nyohwo kakine'no pahnnimo hungkuno ole ulimento, Sekwo olopo nohumentaningkuji pomponaho we'enehwo sekwo'njo lopo wolasehumantonoho. Nolasesyihwoso'no sikuno wammantonoho. Ose pomponaho lasesyohwoso'no pomponahopo fosyohumamno. Sikuno semenoho. A'amu sikwo'mjoho'mjo hano wentoso sohwo kakoe humayoso ntontelo. Awonoho. Huno muyo hweho.

³⁶ I ngko pomponaho sohwo'ni sekwo'njopo nohumentani'mo sekwo simeho hi'ntnnono ntapmno. Sekwo nje hungkunomo tifi nningkapifijo'manji ngko sekwoe pomponaho sohwo'niye mehomi umo'nantifeho. Ose ulikwato lohofonto Jisas kako hofikimo uliko'manto hiyaso humamentisofoho.

A'amu Juta hwe moya'mi pi'ningso Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofoho.

³⁷ Jisas kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miywo'nngkiyohofoso ko yahoningki a'amu Juta pi'ningso simeho hi'ntnnono muyimmentohofoho.

³⁸ Oseso oso hungkuno hohonta Aisaiya sohomo Anitu uyahoningki limojo sohwo mtimokumentisoso ne imo'nimentisofoho. Hungkuno hiso olenoho.

Hwe Engofo, nakwoe hungkuno somo simeho hi'ntnnono tihwo wonejapmmontolo.

Yo'mayo wonyoangkafo a'amu miywo'nngkiyohofoso Hwe Engo ihwoso'no ne'njofoho eso tihwo wonalimontolo.

Aisaiya hohonta ose mtimokumentisofoho.

³⁹ Oseso a'amuso hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyoso hopo'maho. Olo hiloso hwapingo so'no Aisaiya kako hungkuno nom'ne mtimokumentisoso olenoho.

⁴⁰ Anitu kako a'amuso nohonifitnnoho syafisyonto hofikoe timo upijiyomentisofoho.

Anitu ngkine'no huno nto'no ikwesyafihupitnnoho syafisyonto hofikoe hunoso hwayohosile umasimentisofoho.

Anitu ose ulohomentiso so'no hofiko hofikoe honingkano wonyo somta'ni ikinjaofikui ngkiyepono pontifijotentese ngko hofikimo wopingo umoku'mnesohilo.

⁴¹ Aisaiya hohonta kako wojo hopa uhwonimentisoso Kilaisiye yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo so'nji uhwononto kako oso hungkunoso Kilaisimne'no limentono.

⁴² A'amu Jutafe hwe engo pi'ningso sohwa hofiko Jisasimne'no simeho hi'ntnnono ko uyahoningkofi hofiko a'amu Falisi sohwanne'no iyoho uningkahoningki hofiko Jisasimne'no hungkuno yolohoso molijwaofe'njo imentohofoho. Hwapingoso ole syafihu'mentohofi, A'amu Falisi sohwa hofiko nakumo Anituye tajo ango somta'ni wae enamopitnnoho lontifi molijwaofe'njo imentohofoho.

⁴³ Anitu hofikine'no yo'mayo so'no huno syafisyonte so'no hofiko huno mosyafihu'mmentohofoho. O'o, a'amu hwahoponjoso hofikine'no yo'mayo so'no huno syafisyontife so osomnohini syafisyontifi iningkamentohofoho.

Jisas kako a'amu hopi'nonohinofe yahino somo yano ilofone hungkunofoho.

⁴⁴ Jisas kako hungkuno yokumpohn'nyo ole ulimento, A'amu fihwo simeho hi'ntnnono ntopantokunjo sohwo kako ngkine'nohino montopantofiyoho. O'o, kako nje Mpohwo olo hwaho lopone'no lonihwatimentiso osohwo huhwo'ntnne'no ntopantofoho.

⁴⁵ A'amu ngkimo timo nohonantokunjo sohwo kako ngkimnohino monehonantofiyoho. O'o, kako nje Mpohwo ngkimo nihwatimentiso oso hwo huhwo'njimo ehonalofoho.

⁴⁶ Ngko olo hwaho lophonjo pomponaho sohwo'ni a'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijo'manji hofiko sikwo'mjoho'mo mohumafitne so'no pmmentohe hwo'nyoho.

⁴⁷ A'amu fihwo kako nje hungkunomo haloho ko upa'nngkuhwosi hungkuno homo somo tifi minngkayo'njo sohomo ngko kakoe yahino somne'no tohino muyimneho. O'o, ngko a'amufe yahino somne'no tohino yano uyo'ne pmmentohe hwonimaho. Ngko a'amufe wonyomjo tohino mta'ni isihutofomayo'no pmmentohe hwo'nyoho.

⁴⁸ I a'amu ngkimo hwotoho nifekui nje hungkunomo tifi minngkayo'njoso hofiko hofikimo hofikoe yahino wonyo somne'no tohino yano ulofiyohi sohwo hi'njofoho. Oso sikuno ae'uyo somo yo'mayo hungkuno nto lijwasemo'mentohe hiso hofikoe yahino wonyo somne'no tohino yano ulofiyonefoho.

⁴⁹ Hwapingoso yo'mayo hungkuno seliwo'n'ngkoheso nje huno mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo kako n'hwatimentiso sohwo kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohinoso lijwasemofone ntahon'ngki selalokweno.

⁵⁰ Ngko huno ole niyohi, A'amu nje Mpohwo hungkunomo tifi in'ngkaweso sohwo kako songo ne'no humant'hwone hweho. Oseso yo'mayo hungkuno hopi'nonohinoso Mpohwo nt'wo'n'ngkisoso ngko sekumo nto'nohini selalokweno.

13

Jisas kakoe inomokomoyo sohwafe sifemo mijo yoma'mentisofoho.

¹ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * iyoho humayo'ne no'no mo'n'ngka imo'none sohonta Jisas kako huno ole uy'mento, Mo'n'ngka ngko olo hwaho lopo uliko'mahm'mo nje Mpohwo angopono wasimne hwo'nyoho. Ose huno umentisofoho. Olo hwaho lophonjo hwe moya'mi kakine'no hitoho ulof'wo'n'ngkohofoso somo Jisas kako hitoho m'kun'imposo ulo'mentisofoho. Kako kakoe a'amu ne somne'no hitoho ne'no ulofontan'ngki kakoe poyo imo'nyo sikunos i'mofapmmentisofoho.

² Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwo'nanonji nohumentani sikuno'nji wopayo nontan'ngkuhwoni Seten kako Jutas Isikaluyout Saimoun'ye hwomu sohomo olo hunolo nto uy'mento, Kiko Jisasi'mne'no tokoyo'ofu uy'monji yalokunoso olohonta olo sikwo'miyo lomo noho fiyo. Oso hunoso Seten umentisofoho.

³ Oso hohosohonta Jisas kako huno ole uy'mento, Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso ngkimo enjwa'mo nto ho'nant'humasofoho. Huno nom'ne olo so'nji huno uy'mento, Nje Mpohwo kako olo hwaho lopo n'hwatimentiso sohwo'ni ngko apa'no kakiyepono asomo nosimnefoho. Huno ose uy'mentisofoho.

⁴ Oseso Jisas kako wopayo fehohnjo moi'wo manyohwo kako nol'kafonto kakoe nem'no manji'mofu wae yaofonto kako sosayo sipo'nyo nomanto kakoe simehopo nanto mtitofahin'mentisofoho.

⁵ Ose mtitofahinonto kako mijo nomanto noswanopo sisasyonto kako kakoe inomokomoyo sohwo'niye sifemo mijo yonema'mentisofoho. Ose yonemanto kakoe sosayo sipo'nyo kakoe simehopo mtitofahin'mentiso so'nji sosayo nasipo'mentisofoho.

⁶ Oseso Jisas kako Saimoun Pitamo u'mahon'ngki Pita ul'mento, Hwe Engofo, kiko nje sifemo mijo uyoni'ma'monntaho.

⁷ Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas ul'mento, Olohonta olo kilohofalokwe loso kiko huno makiyohoyohoho. I oso'no hwangu kiko huno wakiy'montonoho.

⁸ Ose ulahon'ngki Pita ul'mento, Nje sifeso mijo nyan'mahotoho. N'hu'no ngkilaho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Ngko jije sifemo mijo miyokumaso'manji kiko ngko'nji mohumayo'ne hwasoho. Kiko nje syoho mantohofiyone hwasoho.

⁹ Ose ulahon'ngki Saimoun Pita komo'no ul'mento, Hwe Engofo, ose'manji nje sifemnohini yon'mahotoho. O'o, nje aho mnokino hopi'nonohino lomo fiyon'maho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, A'amu fihow kakoe a'apaho hi'nji mijo nto yomo'n'ngkiso sohwo kako kiho ane imo'nyo so'no syoho engo'njo hwo'maho. O'o, kakoe sifemnohini mijo yomo'n'ngkuhwosi kiho ane'njo wohumamontonoho. Olo ango lomo humalohwone sohwaso anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho. Nom'ne sohwaso kiho ane hwasoho. Ose ul'mentisofoho.

¹¹ Hwapingoso Jisas kako Jutas kakine'no tokoyo'ofu yone sohune'no huno uyanon'ngki, Anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho eso ul'mentisofoho.

¹² Oseso Jisas hofikoe sifemo mijo moi'wo esojwamofonto kakoe nem'nomanji'mofu apa'no yonto nakwo'nji apa'no ampo humamentisofoho. Nohumanto nal'mento, Ngko sekwoe sifemo mijo yosemahe so'no huno ito'no nto laseyohoho.

¹³ Ose ulonto ul'mento, Sekwo ngkine'no Hungkuno Mesyolonet'hwayo hwasoho. Nakwoe Hwe Engo hwasoho nt'wo'n'ngkohof'hwaso. Oso hungkuno nt'wo'n'ngkohofoso nto'nohinoho. Ngko huhwo'ne osenohinoho.

¹⁴ Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni sekumo hungkuno meselut'hwayo sohwo'ni ngko sekwoe sifemo mijo yosemahono. Sekwo nakwo hwe engo hwona'nyoho likuji nom'ne a'amu sofe sifemo mijo miyomapitnnoho lonji selohofono. Oseso sekwo sohwaso sekwo nom'ni hwafe sifemo mijo yimaof'kujo'no hofiko sekwoe sifemo uyosemap'fe.

¹⁵ Olo selohofuhe yahino loso nto set'hwaheso sekwo nom'ni hwamo ose ulohopmno.

¹⁶ Ose ulonto ole ul'mento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. Upa'n'mno. A'amu fihow hofiko nom'nihwoe syoho ulohofiy'wo'n'ngkohofu sohwa hofiko hofikoe hwe engomo muyakolopitne hwafoho. A'amu fihow hungkuno

* 13:1: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

motawowo'n+ngkohoho sohwa hofiiko a'amuu lihwat+mentiso sohomo muyakolopitnee hwafoho.

¹⁷ Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni ngko olo hiloso selohohohe so'no sekwo olo hungkuno selalokwe hwap+ngoso huno waseyono. Sekwo nom'ne hwamo ulohofoso ngko selohohohe hopaso ifijo'manji sekwo simeho wop+ngo wasemo'n+montonoho.

¹⁸ Ose ulonto ole ul+mento, Olo hungkuno selalokwe loso sekwo hopi'nonohino sohwhanne'maho. Ngko sehwasopo'mentohe sohwhanne'no sekwoe yahino humayo so'no ngko huno niyohoho. I oso'no An+tuwe hungkuno a'amuu mt+imokumentohofoso ne umo'n+montonoho. Hungkuno anga'nohinoso olenoho.

Hwe fihwo ngko'nji wosopayo nososohwo kako ngkine'no hohujo ikinjan+mof+hwosi nje mangohwo umo'n+montonoho.

Ifalifaliyo ose mt+imokumentohofofoho.

¹⁹ Oso hungkuno hiso ne imo'noso sohonta'ne'no selalokweno. Ne imo'n+ngkuhwoso'no sekwo huno ole wosyon+fsyantifeho. Jisas kako ne'njo hweho. Ose wosyon+fsyantifeho.

²⁰ Ngko hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Ngko a'amuu fihumo uhwojahon+moo a'amuso osohomo ut+mafikui wop+ngo ulohop+fijo'manji hofiiko ngko huhwo'n+mo nt+mafikui wop+ngo wontohofantifeho. A'amuu ngkimo nt+malokwofoso sohwa hofiiko nje Mpohwo An+tu huumo ut+malokwofoso. Ose nal+mentisofoho.

Jutas kako Jisas+mo mango hwafo ahomo ho'nahumentiso so'ne hungkunofoho.

(Mat+yu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-33)

²¹ Oso hohosohonta Jisas kako hi tango m+kun+mposo uyahon+ngki kako hungkuno yolohoso ole lijwao'mento, Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Hwe fihwo kako olo angoo lomo sekwo'nji humaso sohwo kako mango sohwafo ahomo woho'n+an+humonte hweho.

²² Ose nelahon+ngki kakoe inomokomoyo anga'no anga'nohino sohwhona'ni hon+ngkonontani t+hune'no kalohoho huno syaf+hu'ment+hwonefoho.

²³ Ngko Joun olo hungkuno ifalifaliyo mt+imokalokwe sohwo'ni Jisas kako ngkimo simeho engo ntap+wo'n+ngkiso so'no ngko Jisas+nji afapo humohumantoho hwo'nyoho.

²⁴ Oseso Saimoun Pita kako ngko Joun'ni uhwonyo'ne aho songo songo yahon+ngki ngko kakimo uhwon+ngkahon+ngko Pita ole nt+mento, K+iko Jisas+mo ulohonyo. T+hune'no kolalofoho.

²⁵ Ose ntahon+ngki ngko Jisas+mo ikinjamo lohofonji ul+mentoho, Hwe Engofo, k+iko t+hune'no lalokuno.

²⁶ Ose ulahon+ngko Jisas nal+mento, Ngko wosopayo kutnnyoso mijomo yomahm'moo a'amuu fihumo uy+monnoho. Oso huhweho. Jisas ose nalonto kako wosopayo kutnnyoso mijo yomanto Jutas, Saimoun Is+kaliyout+ye hwomumo uy+mentisofoho.

²⁷ Ose uyahon+ngki Jutas n+mentisofoho.

Oso hohosohonta Seten kako Jutas+mo ehuhnao'mentisofoho. Jisas Jutas+mo ul+mento, K+iko yo'mayo umonji yohinoso olohonta komo'no fiyo.

²⁸ Oso hungkuno Jisas Jutas+mo ul+mentisoso kakoe inomokomoyo sohwhona'ni osopo humohumant+hwone sohwhona'ni hwap+ngo neso huno monayo hwona'nyoho.

²⁹ O'oo, fehohnjo sohwhona'ni nakwo Jutas nakwoe hamniyoho ipofoo mokosyohumawo'n+ngkiso so'no huno ole syaf+hu'ment+hwoni, Jisas kako oso S+kuno Engo iyoho humayo so'ne yo'mayo mpe-e'ne lihwat+mentiso so'no syaf+hu'ment+hwonefoho. Fehohnjo sohwhona'ni huno ole syaf+hu'ment+hwoni, Jisas kako a'amuu umofonyo iyo somo hamniyoho uyo'no lihwaj+mentiso so'no syaf+hu'ment+hwonefoho.

³⁰ Jutas kako oso wosopayo nomanonto mempono komo'no humentisofoho. Noswonto uhwon+mentisoso s+kuno nto mjao'mentisoso uhwon+mentisofoho.

Jisas kako hon+ngkano hungkuno songo so'no kakoe inomokomoyo sohwamo lut+hwamentisofoho.

³¹ Jutas kako syukwato lohofahon+ngki Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwhona'n+mo nal+mento, Olohonta A'amufe Hwomu sohwo'niye yofe engo ut+hwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Oso hiso'no An+tuwe yokumpohn'nyo engo somo a'amuu t+mo uhwon+ngkui hofiiko kakoe yofe engo woho'nomantifeho.

³² Ngko nje Mpohwoe yofe engo imoku'me'no Mpohumo kakoe yofe engoso kakoe Hwomu sohwo'n+mo komo'no wontapmmontonoho.

³³ Ose nel+kwato lohofonto ole nal+mento, Nje mehomi sohwaso ngko sekwo'nji we'enepi nohumahm'moo wosel+iko'ma'monnoho. Oso hohosohonta sekwo ngkine'no haf+hafe wonyopi wot+peentifeho. Ngko a'amuu Juta sohwamo hungkuno nto ul+maleso

olohonta sekwo huhwahnnonji selalokweno. Ngko ume sopo sekwo olohonta ngkimo moni'mapitnnohoho.

³⁴ Oseso ngko hon'ngkano hungkuno songo sejopalokweno. Sekwo sekwoe a'amu somne'no simeho wosema'nono. Ngko sekumo simeho sejopalokwe pa'nyoso sekwo sekwoe a'amu somo simeho uy'imno.

³⁵ Sekwo oso hopa a'amu somo simeho uy'ikujono nom'ne a'amuso sehon'ngkuji ole waselife, Jisasiye inomokomoyo hwasoho. Ose woselantifeho.

Jisas kako Pita kakine'no hohujo ikinjimofone so'no ulimentisofoho.

(Mat'yu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Saimoun Pita kako Jisasimo ulimento, Hwe Engofo kiko nti'mne hwasilo. Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas ulimento, Ngko ume sopone'no kiko olohonta man'ngkapihnnohino. I oso'no hwangu sohonta kiko ngkimo ni'matnne hwasoho.

³⁷ Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Hwe Engofo, olohonta ngko kikimo mokin'ngkapeso pipine'elo. A'amu sohwa hofiko kikimo fonjakohufijo'manji hofiko ngkimo fonjanisiyoso wop'ngofoho. Ngko kikimo kufo'mayo'ne pe'nimeso wop'ngofoho. Wape'nimo.

³⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko ngkimo nifo'mayo'ne wape'nimo lalohino. Hungkuno nehopi'nohini wakilimonne'no yohono. Olohonta tosi'ka yoka maho'nyo sohonta kiko mango hufa'u si'hune ole walimonnoho, Ngko Jisas sohune'no huno maniyo hwo'nyoho. A'amu somo ose ulimonnoho. Jisas Pitamo ose ulimentisofoho.

14

Jisas sohwo kako Mpohwo Anitumo u'mayo'ne hon'ngkano hweho.

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwo'na'nnonji nohumentani nakumo nalimento, Sekwo sekwoe simeho wonyo semo'n'ngkuhwoloho. O'o, sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono ne'no uy'imno. Oso'no sekwo ngko huhwo'nimo simeho hi'ntnnono ntapmno.

² Nje Mpohwoe angoso sohe pi'n'ngon'joponoho. Oso hungkuno hiso ne ane'njontentesi ngko sekumo hohonta seli'mnesohilo. Ngko sekwoe ango ito'no wesyohumamne hwo'nyoho.

³ Ngko sekwoe ango ito'no yasesi'mo ngko sekumo setimayo'ne asomo wapmne hwo'nyoho. Oso'no sekwo ngko'njo afa nohopo humentihwanefoho.

⁴ Ngko simne hon'ngkano somne'no sekwo huno seyohoho.

⁵ Ose nelahon'ngki Toumas ulimento, Hwe Engofo, kiko nti'mne hwasilo. Nakwo huno monayohoyohoho. Nakwo oso hon'ngkano somne'no hunoso pipi ihwasi syofi'syanehwono.

⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Ngko sohwo'ni Mpohumo u'mayo'ne hon'ngkano hwo'nyoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino hwapingo hwo'nyoho. Ngko songo ne'no humayo'ne hwapingo hwo'nyoho. A'amu fihwo kako Anitumo u'mayo'ne hon'ngkano nom'neso mauyoho. O'o, ngko'nohini Mpohumo u'mayo'ne hon'ngkano hwapingo hwo'nyoho.

⁷ Sekwo nje hwapingo ne so'no huno nto'no seyontentesi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno seyihwonesohilo. Olohonta sekwo Anitune'no huno nto seyohoho. Sekwo kakimo nto uhwon'ngkohoho. Sekwo ngkimo nohon'ngkohoho so'no sekwo Anitu huhumo uhwonon'fi kakine'no huno nto'no seyohoho.

⁸ Ose ulahon'ngki Filip ulimento, Hwe Engofo, kiko Mpohumo fonetihwaho. Nonetihwaho'no nakwo simeho wop'ngong wonam'ni'montonoho.

⁹ Ose ulahon'ngki Jisas kako ulimento, Filip ngko sekwo'nji sikuno pi'n'ngong engo nto humantohe hwo'nyoho. I osomo kiko ngkine'no huno ito'no makiyo'njo hwasilaho. A'amu ngkimo nohon'w'o'n'ngkiso sohwo kako nje Mpohwo Anitumo uhwonalofoho. Oso'no pipine'no lohino. Kiko Mpohumo fonetihwaho lohinosoho.

¹⁰ Kiko ole losyofi'syalokuno. Jisasi'nji kan'ngkwohwo'nji siko afa'maho. O'o, Jisas kako kengo hweho. Kan'ngkwohwo kengo hweho. Ose losyofi'syalokuno. Hungkuno ngko sekumo selinyoso nje huno mta'ango'maho. O'o, Mpohwo Anitu kako ngkimo humaso sohwo kako yo'mayo syoho iwo'n'ngkohoho.

¹¹ Sekwo olo hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uy'imno. Ngko nje Mpohumo humaleno. Mpohwo kako ngkimo humaho. Oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muyo'manji i yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amu miy'w'o'n'ngkiyohoho iwo'n'ngkohe so'no sekwo huno ikwesyafi'syikuji sekwo simeho hi'ntnnono ntapmno.

¹² Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntaposo sohwo yo'mayo syoho ngko iwo'n'ngkoheso kako uyimntonoho. Ou, ngko nje Mpohwoepono sime sohonta oso a'amu huhwo sohwo kako olopo nohumahwosi yo'mayo syoho ngko imentohe somo kako niyakolofososo ngko ufo'ma'monnoho.

¹³ Hwap'ngoso ole, sekwo nje Mpohumo yo'mayo so'no jomo ul'kuji nje yofe l'fijoso ngko yo'mayoso wosejapmmonnoho. Ngko yo'mayo sekumo sejapm'me'no nje Mpohwoe yofe sekwo noho'nomaf'kujo'no kakoe yofe engoso umo'n'montonoho.

¹⁴ Sekwo nje Mpohumo nje yofe ul'fijoso ngko yo'mayo imneso'no jomo nt'kujo'no ngko uy'imonnoho.

Jisas kakoe Towahuno Wop'ngo somo uhwajone'no hungkuno ul'imentisofoho.

¹⁵ Sekwo ngkimo s'meho nehopi ntap'fijo'manji ou, sekwo nje hungkuno hopi'nonohino somo haloho pekuji ito'no wonn'ngkopant'feho.

¹⁶ Ngko Mpohumo jomo ul'me'no kako nom'nihwo sekumo Yokumpohn'nyo Sesofitofosyohumayo'nehwo wosejapmmonnoho. Oso huhwo sohwo kako sekwo'nji engolopohamo ne'nohini wofosyohument'hwant'fe hweho.

¹⁷ An'tu kakoe Towahuno sohomo sekuyepono uhwaj'hwoso'no Towahuno huhwo sohwo kako hungkuno nehopi'nohini waset'hwamontonoho. I oso'no a'amu hwahoponjo yahino somo in'ngkuwalokwofoso hof'iko oso Towahuno huhwo sohomo momaso'njofoho. Hwap'ngoso hof'iko kakimo t'mo muhwo'nyo'ngo ikuji hof'iko kakine'no huno muyofoho. I oso'no sekwo kakine'no huno seyohoho. Hwap'ngoso olohonta kako sekwo'nji humaho. Hwangku kako sekwoe s'meho mo'mo wohumamontonoho.

¹⁸ Ngko sehwt'imo'me sohonta An'tuye Towahuno sohwo sekwo'nji humaso so'no sekwo s'ikumehomi pa'nyo mohumafit'nehofo. O'o, ngko sekuyepono asomo wapmmonnoho.

¹⁹ We'enepi olo hwaho loponjo a'amuso hof'iko ngkimo apa'no manohon'fit'nehofo. I oso'no sekwo wonohonant'feho. Ngko songo ne'no humayo'ne hwap'ngo sohwo'ni kalohi sekwo hoku songo ne'no wohumant'feho.

²⁰ Ngko nje Mpohwoepono sehwt'imo'me sohonta sekwo huno ole waseyono. Ngko nje Mpohumo humaleno. Sekwo ngkimo wofosyonohumant'feho. Ngko sekumo wosefosyohumamonnho.

²¹ A'amu fi'ho kako nje hungkunomo haloho pehwosi hungkuno homo somo ito'no t'fi in'ngkaweso sohwo kako ngkimo s'meho nehopi ntopalofoho. A'amu ngkimo s'meho ntap'wo'n'ngkiso osohumo nje Mpohwo kako s'meho uyalofoho. Ngko huhwo'ni oso huhwo sohomo s'meho uy'mo ngko kakimo ut'hw'nyopo ikin'me'no kako ngkimo wonohon'montonoho. Jisas ose ul'imentisofoho.

²² Jisasiye inomokomoyo nom'ne sohwo kakoe yofe Jutas'yoho. Osohwo kako Jutas Is'kaliyout'maho. O'o, nom'ne hweho. Oso Jutas huhwo sohwo kako nohumanto Jisas'mo ul'mento, Hwe Engofo, k'ko nakwo sohwo'na'n'mo ne'mahoji hwe moya'mi hwahoponjoso makohonyo'njo iyoso pipilo.

²³ Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas ul'mento, A'amu ngkimo s'meho nehopi ntaposo'manji kako nje hungkunomo ito'no wonn'ngkamontonoho. Oso hwe huhwo sohomo nje Mpohwo An'tu kakine'no umo'n'montonoho. Nekwo'montosa'i oso hwe huhwo sohomo u'mehwasi kako'nji engolopohamo ne'no wohumantanoho.

²⁴ A'amu nje hungkunomo t'fi ito'no min'ngkayo'njo sohwo kako ngkimo s'meho hi'ntnnono mantap'wo'n'ngkiso hweho. Olo hungkuno selalokwe loso nje huno mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo n'hwat'mentiso sohwoe hungkuno ntapmmentisoso selalokweno.

²⁵ Ngko sekwo'nji nohumanji hungkuno loso selalokweno.

²⁶ I oso'no ngko sekumo sehwt'imo'me'no nje Mpohwo kako kakoe Towahuno Wop'ngo sohwo ngkimo niyohope'ne sekumo Yokumpohn'nyo Sosofitofosyohumayo'ne sekuyepono uhwat'montonoho. An'tuye Towahuno Wop'ngo huhwo sohwo kako sekwo'nji nohumahwosi sekumo yo'mayo so'no hofiyo woloset'hwamontonoho. Kako sekwoe hunomo huno sefohot'fhwoso'no yo'mayo hungkuno sel'mentheso huno ikwesya'f'isy'kuji huno wasey'montonoho.

²⁷ Ngko sekumo sehwt'imo'f'alokwe so'no ngko nje s'meho wop'ngo'nji s'meho pompenjiyo'nji sejalokweno. Hwe moya'mi hwahoponjo sofe s'meho pompenjiyoso s'meho wop'ngoso iyoswo ilo'molajo iwo'n'ngkisos pa'nyo'njofoho. I nje s'meho wop'ngo nje s'meho pompenjiyoso oso pa'nyo'maho. O'o, hwahoponjo somo yakolo'nnyofoho. Oseso yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo yomo ikuji iyoho sen'ngkuhwoloho.

²⁸ Oso hungkuno selohe loso sekwo apa'no huno f'kwesyafihupmno. Ngko Mpohwoepono nosi'mo sekuyepono asomo wapmmonnoho. Sekwo ngkimo s'meho nehopi ntap'e'manji ngko nje Mpohwoe ango wonyoangkafo sopo nosi'me'no sekwo s'meho wop'ngo wasemo'n'montonoho. Hwap'ngoso Mpohwo An'tu kako ngkimo hwofilo'nyo hweho.

²⁹ Yo'mayo hiso mmo'nontanngki selalokweno. Oso'no hwangku sohonta yo'mayo selohe so'no i'mofapihwoso'no sekwo osomo uhwonngkuji sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifitne'no selalokweno.

³⁰ Nje sikuno sekwo'nji hungkuno jo'neso mofon nto imo'n+maho. Hwapngoso Seten hwe wonyo olo hwaho lophonjo yahinomo mokosyohumawo'ningkiso sohwo kako wonyo ntohoho'neso nto i'mofapohoho. I oso'no kakoe yokumpohn'nyoso ngkimo moniyakolofonehoho. Seten ngkimo moniyokolofontanngkuhwosi ngko poyo wape'n+monnoho.

³¹ Hwapngoso hwe moya'mi hopi'nnonohinoso hofiko ngko nje Mpohumo simeho engo uyalokwe so'no huno tipemayo'ne ngko oso hungkuno Mpohwo ntapmmentiso somo ito'no tifi unngkamonnho. Yo'mayo tango ko n'mahonngkuhwosi ngko ne'no unngkamonnho. Ose nalonto nalimento, Filikapmno. Wohwano. Ose nalmentisofoho.

15

Jisas kako 'wain' iyo hwapingo ne hweho.

¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwna'nimo pahnnimo hungkuno ole nalimento, Ngko iyo hwapingo ne hwo'nyoho. Nje Mpohwo iyo uyo syoho sohwo'nimo mokosyon+humunyo hweho.

² Nje iyopamo ne minto'nyoso Mpohwo kako nolofehwosi wae weeo'mtonoho. Iyopamo ne into'nnyo hopi'nnonohinoso kako nofasyihwosi pamo ne'njoso wawo'montonoho. Hwapngoso ipisayo engo into'nngkuhwosi ne engo imo'nyo'nefoho.

³ Oso pa'nyoso sekwo nje apamo sohwasi sekwo nje hungkunomo ito'no inngkwalokwofo so'no oso hungkuno hiso yo'mayo yahino wonyo imotofo somo wae esemofalofoho. Sekwo kiho'maso'njo humalofa.

⁴ Sekwo ngkimo foyon+humamno. Ngko sekumo wofosyosehumamonnho. Iyopamo fihwo kako iyo ne hwapingo somta'ni nosanjihwosi p+wasyososo kako ipisayo neso minto'nonehoho. Oso pa'nyoso sekwo ngkimo monfohi'nyo'manji sekwo huhwasi ipisayo neso minto'nyo'ne hwasoho.

⁵ Ngko iyo hwapingo ne hwo'nyoho. Sekwo nje apamo hwasoho. A'amu fihwo ngkimo foyon+humaso sohwo ngko kakimo wofosyohumamonnho. Oso'no kako ipisayo ne engo'njo hweho. Sekwo ngkimo n+ikwat+fijo'manji sekwo yo'mayo neso mifitne hwasoho.

⁶ A'amu fihwo kako ngkimo n+ikwatnnyo sohwo a'amu iyopamo yofoho inyoso wae yaofontifi tohomo ho'naefiwo'nngkohoho hopaso nje Mpohwo kako hwe huhwo sohomo wae yaofonefoho.

⁷ Sekwo ngkimo non+humafikuji sekwo nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikujo'manji yo'mayo so'no semo'nngkuhwoso'no ngkimo jomo ntifijoso yo'mayoso sekumo wose'ma'montonoho.

⁸ Sekwo ose ifijo'manji sekwo nje inomokomoyo ne imo'nngkuji sekwo ipisayo ne engo'njo imo'nfitne hwasoho. Oseso a'amu hofiko Anitu kako sekumo hofiyu semokosyohumentanngkuhwosi sehonngkuji hofiko nje Mpohwoe yofe engo noho'nomapitnefoho.

⁹ Nje Mpohwo kako ngkimo simeho engo ntapwo'nngkiso hopaso ngko sekumo simeho sejopalokweno. Oseso sekwo nohumafikuji ngko hitoho engo sejopalokwe so'no huno syafisy+kuji yo'mayoso ifitne so'no sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo fiyoho'nimno.

¹⁰ Ngko nje Mpohwoe hungkunomo tifi ito'no inngkawowo'nngkohe so'no ngko huno niyohi, nje Mpohwo hitoho engo ntopalofoho. Oso pa'nyoso sekwo nje hungkunomo tifi ito'no inngkafijo'manji sekwo huno ole waseyono. Jisas kako hitoho engo nejopalofoho.

¹¹ Olo hungkuno selalokwe loso nje simonyo iyoso simeho mo'mo wasewenonji selalokweno. Oso simonyo iyoso simeho mo'mo engo m+kun+mposo wasemo'nngkuhwono.

¹² Jisas ose nalonto nalimento, Sekwo olo hungkuno losomo tifi ito'no finngkamno. Ngko sekumo simeho sejopalokwe hopaso sekwo nom'ne a'amu somo ose uyimno.

¹³ A'amu fihwo kako kakoe a'amu somo simeho uyihwoso so'no kako a'amu hisofe mango sohwaso ole ulimntonoho. Olo a'amu lomo sekwo nus+utofikuji ngkimnohini fonjan+humno. Ose loso sohwo kako kakoe a'amu hisomo simeho uyoso yakolo'nnyo hweho.

¹⁴ Sekwo sohwasi nje hungkunomo tifi ito'no nnngkap+fijo'manji sekwo nje a'amu ne hwasoho.

¹⁵ Syoho ulohofiyu sohomo kakoe hwe engo sohwo kako yo'mayo so'no yoloho mujo'njo hweho. O'o, syoho ulohofiyu sohwo kako syoho'nohini inyo hweho. I ngko olohonta

nje syoho ntohofiyo hwasoho eso apa'no masel'mnehono. O'lo, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo ntimentiso so'no ngko yolohoso nto sel'malefoho. Oso'no olohonta nje a'amu hwasoho selalokweno.

¹⁶ Sekwo ngkimo simo'mo nakwoe Hwe Engo'ne hwehont'ifi nihwosopo'mentohofihwoni'maho. O'lo, ngko simo'mo sekumo nje a'amu ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentohe hwasoho. Sekwo ipisayo ne into'nyo'ne sehwasopo'mentohe hwasoho. Oseso olo syoho sejopalokwe loso sekwo yahon'ngkuji a'amu pi'n'ngoso nje hungkuno nupa'n'ngkuji t'ifi nn'ngkap'ifijoso nakwo'nji ne'no nohumantokutnnefoho. Oseso sekwoe syohoso ne imo'n'ngkuhwoso'no ne'no nowent'ihwonefoho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo nje Mpohumo nje yofe ul'ikuji yo'mayo so'no jomo ul'ifijoso kako wosejapmmontonoho.

¹⁷ Oseso ngko olo hungkuno loso apa'no yokumpohn'nyo selalokweno. Sekwo a'amu samo simeho nehopi uy'mno.

A'amu hwahoponjo sohwa hof'iko Jisasiye inomokomoyo sohwanne'no mangohwa imo'n'ifitne so'ne hungkunofoho.

¹⁸ Hwe moya'mi hwahoponjo yahinomo t'ifi in'ngkwalokwofoso hof'iko sekwoe mangohwa imo'n'ifijo'manji sekwo huno ole waseyono, Simo'mo ngkine'no mangohwa imo'n'malofofoho.

¹⁹ Sekwo olo hwaho lophonjo yahinomo t'ifi in'ngkafijontentesi u, a'amu hwaho lophonjoso sekumo nakwoe a'amu hwasoho sel'ifijoso simeho sejap'ikutnnesohilo. I oso'no sekwo olo hwaho lophonjo a'amu hwas'maho. O'lo, ngko olo hwaho lophonjo yahino somne'no i'waho ito'no ehumayo'ne so'no sehwasopo'mentohefoho. Oseso hwe moya'mi hwahoponjoso hof'iko sekwoe mango hwafoho.

²⁰ Olo hungkuno nto selohe loso huno ito'no fisyaf'ihupmno. A'amu syoho ulohofiyo sohwoe yofe engoso kakoe hwe engo sohwoe yofe engomo muyakolofonehoho. Oso hiso'no sekwo in'ngo sey'hwoloho. Ngko sekwoe hwe engo sohwo'n'mo a'amu hwahoponjoso wonyo ntohofiwo'n'ngkohofo hopaso hof'iko sekumo woselohofant'ifeho. I hof'iko nje hungkunomo haloho ni'popijo'manji hof'iko sekwoe hungkunomo haloho wosepeentifeho.

²¹ A'amu hwahoponjoso hof'iko An'itu n'hwat'imentiso so'no huno muyofoho. Oso'no sekwo ngkimo t'ifi nn'ngkap'iwon'ngkohofo so'no hof'iko yo'mayo wonyoso woselohofant'ifeho.

²² Ose nalonto nalimento, Ngko olo hwaho lopo mape'njo ntentesi nje hungkuno hof'ikimo mulonti'mtentesi hof'ikoe hon'ngkano wonyo somne'no hof'iko tohino engo momaf'ikutnnesohilo. I oso'no nje hungkunomo nto ko upa'n'motofoso hungkuno homo samo simeho muyofoho. Oso'no sikuno ae'uyo samo ngko wonyo hwasoho ul'me'no hof'iko mampi'nyo ifitnnefoho.

²³ A'amu nje mangohwo imo'noso sohwo kako nje Mpohwo huhune'no mangohwo osenohini umo'n'monte hweho.

²⁴ Yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amuso hof'iko miy'wo'n'ngkiyohofoso ngko hof'iko'njopo it'ihwamentohefoho. Oso syoho hiso ngko miyo'njo yont'mtentesi hof'ikoe wonyo hon'ngkano somne'no tohino engo momaf'ikutnnesohilo. I oso'no olohonta oso syoho wop'ingo imentohe samo hof'iko t'imo uhwonont'ifi hof'iko ngkine'no nakwolaho nt'imentohofoso hof'iko ngko'nji nje Mpohwo huhwo'njiye mangohwa imo'n'imentohofofoho.

²⁵ Oseso hof'ikoe yahino homo somne'no oso An'tuye hungkuno anga'no mt'mokinyoso ne imo'nalofoho. Oso hungkunoso olenoho. Ngko hof'ikimo wonyo ko mulohofahon'ngko hof'iko ngkine'no siki mangohwa imo'nnyofoho.

²⁶ Ose nalonto nalimento, Ngko nje Mpohwoe pone'no nosi'mo An'tuye Towahuno yokumpohn'nyo sosofitofosyosehumayo'ne sohomo ngko sekuyepono wol'hwat'monnoho. Oso Towahuno huhwo sohwo kako hungkuno ne'njo hweho. Kako Mpohwo'nji fosyohumawo'n'ngkiso sohwo kako sekuyepono wapmmontonoho. Kako nop'ihwosi ngkine'no hungkuno wol'jwasemo'montonoho.

²⁷ I sekwo ngko'nji nje syoho ema'mentohe sohonta humamotohwone so'no sekwo huhwahnonnaji a'amu hopi'nonohino samo yo'mayo upa'nont'ifi uhwonont'ifeso fi-lut'ihwaf'ikuno.

16

¹ Ngko sehwo'ti'mo'me sohonta sekwo ngkine'no hohujo ikinjan'mopitnnohonji yo'mayo yolohoso lijwosemofalokweno.

² Hwangku sekumo a'amu Jutafe tajo ango somta'ni wae wesemofant'ifeho. I t'ifi no'mo a'amu fehohnjoso hof'iko sekumo fonjasesy'ikujono hof'iko huno hwasyo ole

wosyofisyantifeho, Nakwo Anituye syoho wopingo ulohofiyawo'ningkuhwone so'no olo hwe lohuno wofonjosyano. Hwasye ose wosyofisyantifeho.

³ Hwapingoso hofiko nje Mphowo'nji ngko huhwo'nntntne'no huno nto'no muy-
ofoho.

⁴ Tifi no'mo olo yo'mayo loso i'mofaposo sohonta hungkuno ngko sekumo lijwosemofalokwe loso'no sekwo apa'no huno ikwesyafihupitnne'eni selalokweno.

Anituye Towahuno Wopingo sohwo kakoe syoho iyo'ne hungkunofoho.

Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta ngko yo'mayo hilo so'no maselmmotefoho.

⁵ I oso'no olohonta Anitu kako ngkimo sekwoe ango lopone'no nihwatimentiso sohwoepono asomo wasi'mne hwo'nyoho. Ngko wasi'mne hwo'nyoho ko selahonngko sekwo ngkimo peho'ne nehwo'i'mofalokuno eso mantohonyofoho.

⁶ I olohonta ngko wasehwoti'mo'mne'no yohono selohe so'no sekwo sekwoe simeho tango seyohoho.

⁷ I oso'no ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Ngko sekumo sefo'mayo'ne wasimonne'no yohono. Ngko sekumo masehwoti'mofe'njo'manji Towahuno sekumo yokumpohn'nyo sosofitofosesyohumayo'ne sohwo mose'manehoho. I oso'no ngko sim'e'manji ngko Anituye Towahuno huhwo sohomo sekuyepono walihwatimnonho.

⁸ Kako nopihwosi syoho hufa'u sihune yone hweho. Simo'mo kako a'amufe yahino wonyo ujo ehontojwasyihwoso'no hofiko yofe uhwopitnnefoho. Nom'ne syohoso kako honngkano ito'nohinoso utihwamontonoho. Nom'neso a'amu yahino wonyo somne'no tohino mayo'ne Anitu kako yano ulofiyone so'ntntne'no ulimontonoho.

⁹ Hofikoe yahino wonyo hwapingo so'no Anituye Towahuno sohwo ole utihwamontonoho. Hofiko ngkine'no simeho hi'ntntnono montapmmotofo so'no honngkano wonyoso hi'njofoho.

¹⁰ Anituye Towahuno sohwo kako honngkano wopingo ito'nohino so'no ole utihwamontonoho. Ngko honngkano homo somo into'nohino imote so'no nje Mphowo kako ngkimo asomo ntimanefoho. Oseso sekwo olopo apa'no manohonfitnnefoho.

¹¹ Anituye Towahuno sohwo kako a'amufe yahino wonyo somne'no yano ulofiyone so'no ole utihwamontonoho. Anitu kako hwe wonyo Seten olo hwaho loppojo a'amu mokosyohumawo'ningkiso sohomo yano nto ulofimentiso so'no a'amu Setenimo inngkowlowofa so'ntntne'no yano ulofiyihwoso'no hofiko tohino engo nomapitnnefoho. Ose utihwamontonoho.

¹² Ose nalonto nalimento, Ngko sekumo hungkuno pi'ningo engo waselimonji ko yoheso sekwo oso hungkuno selme somo huno seyone so'no hopenohino hwasim'no. O'o, hopi'nono selime'no sekwoe simeho tango engo seyohoho.

¹³ I oso'no hwangu Anituye Towahuno hungkuno nehopi'nohino sejo'ne sohwo kako nopihwoso'no kako sekwo'nji humahwosi kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohino ne somne'no nto'no womikinjosehwatimontonoho. Kako kakoe huno mta'ni syofisyihwasi waselimonto'maho. O'o, yo'mayo hungkuno kako nupa'n'wo'ningkiso so'no waselimontonoho. Oso'nji yo'mayo tifi no'mo imo'none so'ntntne'no waselimontonoho.

¹⁴ Kako nje hungkuno selmentoheso nomahwosi sekumo selihwoso'no yoloho neso lijwasemofihwoso'no sekwo huno nto'no waseimontonoho. Oso'no kako nje yofe engo so'no wosetihwamontonoho.

¹⁵ Yo'mayo nje Mphowo mokosyohumasoso nje'foho. Oso'no hungkuno nto seloheso ngko apa'no waselimonho. Anituye Towahuno sohwo kako nje yo'mayo hungkunoso nomahwosi oso hiso'no wolosetihwamontonoho.

Simeho tango seyontososo iwolo'mo lohofikui apa'no simonyo uyantifeho.

¹⁶ Sekwo we'ene'ni ngkimo manohonyo'njo uyantifeho. I oso'no sekwo we'enehwo humafikui hwangu sohonta ngkimo nonohonfitnnefoho.

¹⁷ Ose nelahonngki kakoe inomokomoyo fehohnjo sohowna'ni ole hnnmentihwoni, Oso hungkuno nalisoso hwapingo neso peho'neto. Ole nalohi, We'ene'ni sekwo ngkimo monohonfitnnehofo. I oso'no we'enehwo nohumafikui ngkimo apa'no nononfitnnefoho. I nom'ne nalisoso ole, Ngko nje Mphowoe pone hwo'nyoho. Ose nalisofoho.

¹⁸ Oso we'enehwo nalisoso peho'ne nalohoho. Yoloho neso nakwo huno monayohoyohoho.

¹⁹ Ose hnnontani nakwo Jisasimo ko mujo'njo yahonngkuhwoni Jisas nakwoe huno so'no huno uyahonngki nakumo nalimento, Sekwo olo hungkuno ngko selohe loso'no

peho'ne hnnalokwofo. Ngko ole selohono. We'enepe sekwo ngkimo manohon+fitnnehofo. We'enehwo humafikuji apa'no ngkimo wonohonantifeho. Ose selohono.

²⁰ Ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. We'enepe yo'mayo tango n'i'mane so'no a'amu hwahoponjo pi'n'ingo engoso hofiko simonyo yontan'ngkuji sekwo sohwasi humotaho engo likuji simeho tango wasey+montonoho. I oso'no sekwoe simeho tango seyotoso iwolo'ma lohofikuji sekwo simonyo engo uyantifeho.

²¹ Ose nalonto kako pahnnimo hungkuno ole nalimento, Olo selalokwe loso a'mu fisi kako mehomi aswo mayo pa'nyofoho. A'mu fisi kako aswo toho'ne yonto simeho tohino umnonte so'no kakoe simeho wopingo mmo'nyofoho. I oso'no kakoe mehomi aswo mahwosi kako oso tohino engo so'no in'ingo mofihwosi simonyo uy+montonoho.

²² Oso mehomi aswo mawo'n'ngkohoho pa'nyoso sekwoe simeho tango'nji humaloho. Oso'no hwanguk sohonta ngko apa'no sehon'me'no sekwo simonyo engo apa'no uyantifeho. Oso simonyo iyo homo somo wae yafo'ne a'amu fihwo mohumuyohoho. O'o, awonoho. Simonyo iyoso ne'no nowentihwonefoho.

²³ Oso sikuno homo somo sekwo ngkimo yo'mayo yo'mayo so'no mant+fitnnefoho. O'o, ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Sekwo nje Mpohumo yo'mayo yo'mayo so'no jomo ul'kuji nje yofe'nji ul'fijo so'no kako ngkine'no syan+fsy+hwosi yo'mayo yo'mayoso wosejapmmontonoho.

²⁴ Hohonta oso hopaso sekwo mimmotofihwasoho. O'o, nje yofeso Mpohumo mulimmotofo soku olohonta sekwo Mpohumo nje yofe'nji jomo ul'fijoso yo'mayoso wosejapmmontonoho. Oseso sekwo simonyo nehopi'nohini uyantifeho.

Jisas kako olo hwaho lophonjo yahino somo yakolo'nnyo hweho.

²⁵ Ngko yo'mayo yo'mayo so'no pahnnimo hungkuno seliwo'n'ngkokefoho. I t'fi no'mo ngko pahnnimo hungkunoso masel'mnehono. O'o, ngko nje Mpohumne'no hungkuno yoloho'nohini wolijwasemo'monnoho.

²⁶ Oso hohosohonta sekwo yo'mayo so'no An'itumne'no jomo ul'fijo sohonta ngko ajwo sopo sekumo sefo'mayo'ne mohumamnehono. O'o, sekwo Mpohumo nje yofe ul'fijoso kako yo'mayo so'no wosejapmmontonoho.

²⁷ Hwap'ngoso sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ntapontife sohwhanne'no An'itu n'hwat'mentiso so'no huno seinyo sohwhanne'no An'itu kako simeho sejopalofoho. Kako sekwoe hungkunomo wosepa'n'intonoho.

²⁸ Ou nehopi. Hohonta Mpohwo kako n'hwat'mentiso sohwo'ni olo hwaho lophonjo pmentohe hwo'nyoho. I olohonta ngko olo hwaho lopo sehwtot'mohm'mo nje Mpohwoepono asomo wasimne hwo'nyoho.

²⁹ Ose nelahon'ngki kakoe inomokomoyo sohswana'ni ul'mentihwoni, Ihwoni. Olohonta kiko pahnnimo hungkuno monalohoyohino. O'o, hungkuno yoloho'nohini nalohino.

³⁰ Oso'no nakwo yo'mayo so'no huno nayohoho. K'iko huno hwapingo'njo hwosoho. Nom'ne a'amu hofiko huno'nohini syof+syant+feso hofikoe huno hiso k'iko huno kinyo hwosoho. Oso'no nakwo olo hilo so'no simeho hi'ntnnono uyalokuhwono. K'iko An'itu mta'ango nehopi'nohino hwosoho.

³¹ Ose ulahon'ngkuhwoni Jisas nalimento Olohonta sekwo ngkine'no simeho hi'ntnnono nehopi lontopant'kwofa.

³² Upa'n'imno. Sekumo tango se'mayo'ne sikunoso we'enepe umo'n'imonte'no yohoho. I nto i'mofapohoho. Oso'no hofiko ngkimo n'kekujo'no sekwo ngkimo n'hwot'+mofikuji sekwo anga'no anga'no sekwoe angomne'no esesamo wohumpeentifeho. Oso'no sekwo ngkimo n'hwot'+mofikujo'no ngko'nohini nje mango sohwanji wohumamnonoho. I oso'no ngko'nohinimaha. O'o, Mpohwo kako huhwo ngko'nji wohumamnonoho.

³³ Yo'mayo tango se'mayo so'no ngko olo hungkuno hiloso selalokweno. Tango hiso se'mahon'ngkuhwosi sekwo ngkine'no ole wosyon+fsyantifeho. Ngko Jisasimo ufohi'nonji kako'nji humalohwono. Ose syan+fsy+kuji sekwo simeho wopingo'nji wohumantifeho. Sekwo olo hwaho lopo nohumentan'ngkuji yo'mayo tango wonyoso woselohofantifeho. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji simonyo fiy+mno. Hwap'ngoso ngko olo hwaho lophonjo yahino somo hwotoho fenji nto uyakolo'maleno. Ose nalimentisofoho.

17

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no An'itu ufo'mane'ento jomo ul'mentisofoho.

¹ Jisas kako oso hungkuno inomokomoyo sohswana'nimo nalonto kako ahwomomo t'mo uhwononto kan'ngkwohumo jomo ul'imento, Mpohwo, nje sikuno nto i'mofapohoho. Olo a'amu lohwamo nje yofe engoso utihwaho. Oseso kiko

utihwahojo'no ngko jije hwomu sohwo'nne'no yofe engo nihwofikujo'no hofiko jije yofe woho'nomantifeho.

² Kiko a'amu hopi'nonohino somo ngkimo enjwa'mo uhumati'mentohinofoho. Kiko a'amu fehohnjo ntapmmentohinoso kako songo ne'no humayoso yano uy'ne'enji ntapmmentohinofoho.

³ Songo ne'no humayo'neso olenoho. A'amu hiso hofiko nekwo'montosa'ine'no yofe ole wehwofantifeho. Kiko'nohino Anitu nehwosoho wokuhwofantifeho. Ngko Jisas Kislais sohwo'nne'no ole wonihwofantifeho. Nakwoe hwaho lopone'no Anitu uhwatimentiso hweho. Ose wonihwofantifeho. Yofe ose nihwofikuji hofiko wop'ngo'nohino humafikuji songo ne'no humantokutnefoho.

⁴ Ngko olo hwaho lopo nohumanji jije yofe engoso jije yokumpohn'nyo engoso nto utihwamalefoho. Yo'mayo syoho ntapmmentohinoso ngko moi'wo nto esowao'malefoho.

⁵ U, Mpohwo hohonta olo hwaho loso nekwo mamt'mokiyo sohonta ngko kiko'nji nohumanji ngko yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumunyo hwo'nyoho. Ngko kiko'nji humanji mokosyohumamate pa'nyoso oso yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji kiko ngkimo asomo ntape.

⁶ Olo hwe lohwa hwoho lophonjo ntapmmentohino lohwa ngko hofikimo kikine'no lutihwamale so'no hofiko kikine'no yofe kihwofalokwofo. Jije a'amu huhwo sohwa kiko ngkimo ntopahon'ngkini hofiko jije hungkunomo haloho pentifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantifi tifi in'ngkopalokwofo.

⁷ Oso a'amu kiko ntapmmentohinoso yo'mayo hungkuno ulahon'ngko hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Olo hwe lohwoe hungkunoso Anitu mta'angofoho. Huno ose unyofoho.

⁸ Yo'mayo hungkuno kiko ngkimo ntapmmentohinoso ngko lutihwahon'ngko hofiko simoho hi'ntnnono uyontifi huno ole uyalofoho. Hohonta ngko kiko'nji humanji kiko olo hwaho lopone'no nihwatimentohinofoho. Oso hungkuno somo hofiko simoho hi'ntnnono uyalokwofo.

⁹ Olo a'amu huhwo lohwanne'no jomo wakil'monne'no yohono. A'amu nom'ne olo hwaho lophonjo somne'no mokilalokuyohono. O'o, olo a'amu kiko ngkimo ntapmmentohino lohwanne'no jomo kilalokweno. Jije a'amu hwafoho.

¹⁰ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso nje hungkunomo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso kiko'ne mehomifoho. Jije mehomi huhwo sohwa ngko huhwo'nnonji nekwoe mehomifoho. Hofiko nje yofe engo ho'nomalokwofo. Nje yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso jifefoho. Jije yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso njefoho.

¹¹ Ngko kikiyepono wasapmmo li'mo hofikimo uhwat'mo'monnoho. Olo hwaho lopo hofiko'nohino wohumantifeho. Oso'no nje Mpohwo wop'ngo'nohino sohwo'no olo a'amu lohwa hofiko ngkimo simoho ntap'fitne'enji uhwosopo'mentohino loso yo'mayo yahino wonyo somo uyakolopitne so'no kiko jije yokumpohn'nyo engo so'nji ufo'mahoji umokosyohumaho. Kiko ngko'nji simoho afa in'motohwoyo hopaso hofiko simoho afa unife.

¹² Ngko hofiko'nji nohumanji oso yokumpohn'nyo kiko ngkimo ntapmmentohino so'nji ngko hofikimo wop'ngo umokosyohumamate so'no anga'no ngkine'no hohujo nihuh'nahone mikinjan'mofefoho. O'o, ntapmmentohino hopi'nonohino sohwa wop'ngo n'ngkopalokwofo. A'amu anga'nohino sohumne'no a'amu Anituye hungkuno mt'mokumentohofoso ne imo'none hopaso kako anga'nohino sohwo tikanomo wene sohwo p'wahu'mentisofoho.

¹³ Olohonta olo a'amu lohwamo uhwot'mahm'mo kikiyepono wasapmmnonnoho. Ngko hofiko'nji olopo nohumanji yo'mayo hungkuno hofikoe simoho wop'ngo umo'none'enji kilalokwe so'no nje simoho wop'ngo nimo'n'wo'n'ngkiso hopaso engo wotantifeho.

¹⁴ Jije hungkunoso olo a'amu lohwamo nto umotefoho. A'amu hwe moya'mi olo hwaho lophonjo hofikoe mangohwa imo'nimentohofefoho. Hwap'ngoso ngko hoha hofiko olo hwaho lophonjo yo'mayo somo min'ngkayo'njo hwafoho.

¹⁵ Ngko hofiko'nji yanimofo'ne makilohoyohono. O'o, ole kilalokweno. Hofiko olo hwaho lopo nohumant'ngkuji oso hwe wonyo Seten kako a'amu lohwamo wonyo umokonohonji kiko hofikimo hofiyu mokosyohumane'enji kilalokweno.

¹⁶ Ngko olo hwaho lophonjo yahinomo in'ngkunyo hwonim'maho. Oso pa'nyoso hofiko huhwanji olo hwaho lophonjo yahinomo in'ngkunyahwa'maho.

¹⁷ Mpohwo jije hungkunoso hungkuno ne'njofoho. Oso hungkuno hiso olo a'amu lohwamo kiko itihwahon'ngkiji hofiko hofikoe huno ehohosasyihwoso'no hofiko yo'mayo

yahino wonyomo uliko'mafikuji jije yahino wopingo'nohini ikuji jije a'amu ne wopingo umo'nantifeho.

¹⁸ Hohonta kiko ngkimo nihwojahon'ngkini ngko a'amu olo hwaho lophonjo lohwanjo ajwo'mo humamotefoho. Oso pa'nyoso ngko olo a'amu lohwo hwe moya'mi hwahoponjo lohwanjo ajwo'mo wohumafenji hofikimo uhwojalokweno.

¹⁹ Ngko kiko'nji nohumahm'mo olo syoho s'mo'mjolo uyimonne'no yohono a'amu lohwa hofiko jije hungkuno so'ne huno ufohotofohojo'no hofiko jije yahino wopingo mayo'ne ufo'ma'mne'no yohono. Oseso hofiko jije a'amu ne wopingo umo'nantifeho.

²⁰ Ose ulonto ole ulimento, Olo a'amu lohwanhohini mokosyohumaho eso makilmnehono. O'lo, hwe moya'mi nom'neso hofiko lohwafe hungkunomo haloho upa'ningkuji ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijo somo kiko hofiyu mokosyohumaho kilalokweno.

²¹ Ngko ole'no nimo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi hopi'nono nekumo simeho ejapikuji hofiko nekwo hopa simeho hunoso afa'njo umo'nantifeho. Mpohwo, kiko ngkimo nihumahnno. Ngko kikimo kuhumaleno. Oso hopaso hofiko nekumo ehumayo so'no nimo'n'ngkohoho. Hofiko ose ehumafikujono a'amu hwahoponjoso hofikoe yahino wopingo somo uhwon'ngkuji ole wosoyofisyantifeho. Ou, Anitu kako Jisas Kilais sohumo nakwoe hwaho lopo uhwatimentiso sohweho likuji ngkine'no simeho wontipantifeho.

²² Jije yokumpohn'nyo kiko ntapmentohinono ngko hofikimo uyimaleno. Oseso ole'no nimo'n'ngkohoho. Nekwo simeho afa inontai humalohwoyo hopaso hofiko simeho afa'njo umo'nantifeho.

²³ Jije hungkuno lontneso nje simehomo mnawojo hopaso nje hungkuno hofikoe simehomo ose mnaweho. Oseso hofiko simeho afa in'ngkuji wopingo humafitne so'no nimo'n'ngkohoho. Oseso a'amu hwahoponjoso hofikoe humayo somo uhwon'ngkuji ole wohnnantifeho. Anitu kako Jisasimo nakwoe hwaho lopone'no nehopi uhwatimentiso hweho. Anitu Jisasimo simeho uyiwon'ngkiso hopaso kako olo a'amu lomo simeho uyalofoho.

²⁴ Ose ulonto ulimento, Mpohwo, ole'no nimo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi kiko ntapmentohino hopi'nonohinono hofiko ngko'njopo wohumantifeho. Olo hwaho loso nekwo mamti'mokiyo sohonta kiko simeho ntaponji jije yofe engoso jije yokumpohn'nyo engo ntapmentohinofoho. Olo a'amu lohwa hofiko oso yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji ntapmentohino somo uhwon'fitne so'no nimo'n'ngkohoho.

²⁵ Ou Mpohwo, kiko yo'mayo yahino ito'nohino iwo'n'ngkino sohwo'simo olo hwaho lophonjo a'amulo kikimo huno muyofoho. I oso'no ngko kikine'no huno niyohoho. Olo a'amu ngko'njo lopo humalofoso hofiko kiko ngkimo nihwatimentohino sohwo'ne'no huno unyofoho.

²⁶ Jije yahino yo'mayo so'no hofikimo nto utihwamaleso ngko ne'no utihwahm'mnefoho. Oseso kiko simeho engo ntopantokuno hopaso hofiko simeho engo unantifeho. Ngko hofikimo humahm'me'no kikitanta'ngoso hofiko simeho ose unantifeho. Jisas kako Anitumo ose ulimentisofoho.

18

Jutas kako Jisasimne'no mango sohwo tokoyo'ofu imentisofoho.

(Mat'yu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Jisas kako Anitumo ose ulahon'ngki kako kakoe inomokomoyo sohwo'ni nakwo oso hopo sopo uliko'mentani mijo we'e Kit'lon wekentani nongkihnta'ni iyo uyo syoho sopo umentihwonefoho.

² Jutas kako Jisasimne'no tokoyo'ofu yone sohwo kako oso iyo uyo syoho sopone'no huno unyo hweho. Hwap'ngoso sikuno pi'n'nggo engo somo Jisas kakoe inomokomoyo sohwo'nnonji oso hopo sopo ne'no umotohwonefoho.

³ Hwe yofe engo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko a'amu hwap'ife tifo'njo sohwanji a'amu itokuso'njo sohwanji Jutas'nji uhwojahon'ngkofi Jutas kako oso iyo uyo syoho hopo sopone'no ipemotawomentisofoho. Hofiko kwefoho'nji sikiloho'nji yo'mayo ikujoho so'nji motapmentohofoho.

⁴ Jisas kako kakine'no yo'mayo u'mane so'no s'mo'mo huno nto unyo sohwo humentanjopo a'amu sohwo nuhwon'timanto ulimento, Sekwo tihune'no t'peelokwofo.

⁵ Ose ulahon'ngkahon'ngki hofiko ulimentohofi, Nakwo Jisas Nasalet mta'ango sohune'no t'peelokuhwono. Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ngko olo huhwo'nyoho. Ose ulimentisofoho. Jutas oso a'amu Jisasimne'no tokoyo'ofu yone sohwo oso a'amu huhwo sohwanji humohumantisofoho.

⁶ Jisas kako olo huhwo'nyoho ulimentiso so'no hofiko iyoho yontifi hohokuhano asohosile we'lenepi wentifi hwahopo p+wahu'mentohofofoho.

⁷ Oseso Jisas kako apa'no ulimento, Sekwo tihune'no tipeelokwofo. Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Jisas Nasaletnnta'ango sohune'nefoho.

⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Nto selohefoho. Ngko olo huhwo'nyoho. Sekwo ngkimo want'mantifi pohofihwasi'manji nje inomokomoyo lohwaro t'imo'nohini fohonihwatimno. Hofiko wahumpopife. Jisas ose ulimentisofoho.

⁹ S'imo'mjo Jisas kan'ngkwohumo ole nto ulimento, Oso a'amu ntapmentohino sohwaro ngko mokosyohumamote so'no anga'no ngkine'no hohujo n'ihu'nahone mik-injan'mofefoho. Oso hungkuno ulimentiso so'no huno ikwesiyafisyonto wahumpopife ulimentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkuno kakoe inomokomoyo sohwarne'no ulimentisoso ne imo'n'imentisofoho.

¹⁰ Saimoun Pita kako nohumanto hwakuhwajo iwosipema'nonto a'amu fihwoe haloho angahohnjo somo loku'mentisofoho. Lojwahan'ngki halohoso p+wahu'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu yofe engo'njo tajo anga syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyohweho. Kakoe yofeso Mal'ikos.

¹¹ Pita ose yahan'ngki Jisas ulimento, Jije hwakuhwajoso asoso'mo fotofahinyo. Kiko huno pipi kiyalofoho. Yo'mayo tango nje Mpohwo, Nje hwomu womano, l'imentisoso ngko woma'mo. Oso'no hwakuhwajoso fotofahinyo.

Hofiko Jisas'imo Anasiyepono ipemotamentohofofoho.

¹² Oseso oso a'amu itokuso'njo sohwanji a'amu Jutafe hwapife t'ifo'njo sohwanji hofikoe hwe engo sohwanji hofiko Jisas'imo aho kentifi kakimo impe intokwomentohofofoho.

¹³ S'imo'mo hofiko Anasiyeono motawomentohofofoho. Anas huhwo sohwo kako Kaiyofasiye kanengkwohweho. Kaiyofas sohwo kako oso soswo somo a'amu tajo anga syoho'njo so'no yofe engo ma'mentisofoho.

¹⁴ Oso Kaiyofas huhwo sohwo kako a'amu Juta somo ole ulimento, Yahino ito'nohinoso olenoho. Olo hwe anga'nohinoso lohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no ufo'mayo'ne poyo wape'nono. Ose nto ulimentisofoho.

Pita ulimento, Ngko Jisas'mne'no huno maniyohoyohoho l'imentisofoho.

(Mat'iyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ A'amu sohwa hofiko Jisas'imo ipemotosontan'ngkoko somo Saimoun Pita'nji ngko Joun'nnonji nekwo Jisas'imo in'ngkasimentihwoyofoho. Oso hwe yofe engo'njo tajo anga syoho'njo sohwo kako ngkime'no huno uyo so'no ngko Jisas'nji oso hwe yofe engo'njo sohwoe tojo somo humentohefoho.

¹⁶ I oso'no Pita kako mempo hohnta'ni hoku'yo sopo fosyohumamentisofoho. Oseso ngko hwe yofe engo'njo huno ninyo sohwo'ni ngko a'mu hoku'yo mokosyohumayo simo Pitamo ipemotasyuyo'ne ulimentohofoho. Oso a'mu hisi Pitamo ipemotawonto

¹⁷ Pitamo ulimento, U, kiko huhwosi olo hwe lohwoe inomokomoyo hwasilikeno. Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Awonoho. Ngko'maho. Ose ulimentisofoho.

¹⁸ Oso anga saponjo syoho ulohofiyoh so'nji a'amu hwapife t'ifo'njo sohwanji kwongkwongo usahan'ngki toho intofontifi a'apaho toho imokin'mentohofofoho. Pita huhwo'nji hofiko'nji nolohofontifi a'apaho toho imokin'mentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo tajo anga syoho'njo sohwo Jisas'imo hungkuno ulohon'mentisofoho.

(Mat'iyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Hwe yofe engo'njo tajo anga syoho'njo sohwo kako Jisasiye inomokomoyo sohwantnne'no yo'mayo hungkuno Jisas hofikimo lutihwawo'n'ngkiso so'ntnne'no Jisas'imo ulohon'mentisofoho.

²⁰ Oseso Jisas ulimento, Ngko hwe moya'mi hopi'nonohino somo utihwa'nyoponohini lutihwawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Engolopohamo ngko An'ituye tajo anga engo'njo saponjo tajo anga we'eso a'amu Juta uhu'mokuwo'n'ngkohoho sopo nje yo'mayo hungkunoso lutihwamentohefoho. Ngko hungkuno hiyaso'mo majofoho.

²¹ Oso'no kiko ngkimo peho'no ntohonantokuno. Kiko oso a'amu nje hungkuno upa'n'wo'n'ngkohoho somo ulohonyo. Oso hungkuno ngko l'wo'n'ngkoheso hofiko huno moi'wo'nnyofoho.

²² Ose ulahon'ngki hwe hwapife t'ifo'njo fihwo kako Jisasi'njopo lohofonto Jisasiye manjijohopo hwan'ngo fonjonto ulimento, Kiko olo hwe yofe engo'njo lohomo hungkuno oso pa'nyoso nulohotoho. Ito'nohini uso.

²³ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko hungkuno wonyo ulohe so'no lan+fonjohino. I ngko hungkuno wonyo ulohe'manji kiko olo a'amu lohwo mo uso. I ngko hungkuno nehopi ulohe'manji peho'ne n+fonjohino. Ose ul+mentisofoho.

²⁴ Oseso oso impe Jisas mo into'mentohofoso Jisas into'nowntan+ngki Anas kako oso hungkuno Jisas mo ulahon+mentiso sohwo kako Kaiyofas hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoepono l+hwat+mentisofoho.

Pita apa'no Jisas+mne'no ngko huno maniyohoyohoho ul+mentisofoho.

(Mat'yu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Saimoun Pita a'amu'nji lohofonto a'apaho toho imokinontan+ngki a'amu huhwo sohwo ul+mentohofi, Kiko huhwosi kakoe inomokomoyo hwosil+keno. Ose ulahon+ngkofi Pita hwasyo hungkuno ul+mento, Awonoho. Ngko kakoe inomokomoyo hwon+maho.

²⁶ Ose ulahon+ngki oso hwe yofe engo'njo sohwo syoho ulohofiyono nom'ne sohwo kako oso a'amu Pita kako haloho lojwao'mentiso sohwoe a'amu sohwo kako Pitamo ul+mento, Ou, nehopi. Kiko Jisas+nji oso iyo uyo syoho sopo nohumentan+ngkini ngko kohon+ngkohe hwosoho.

²⁷ Ose ulahon+ngki Pita apa'no ul+mento, Awonoho. Ngko osoho hwon+maho. Ose ulahon+ngki y+hufu tosi+ka yokaso oso hohosohonta ho'n+mentisofoho.

Hofiko Jisas mo Pailot iyepono ipemotas+mentohofofoho.

(Mat'yu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ A'amu sohwa hofiko Kaiyofas nta'ni Jisas mo ut+manti+fi oso hwe engo a'amu Loum mta'ango sofe hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe ango sopone'no imingo ne hos+wo hos+we iyo so'nji Jisas mo ipemotamentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko hofikoe An+tu Kako A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * iyoho humayo somne'no nto'no esyohumayo'ne hofikoe he a'apaho yo'mayoso mijo nto yatiku'mentohofofoho. Oso'no hofiko huno ole syafihu'mentohofi, A'amu Loum nakwoe yahinomo min+ngkayo'njo sohwafe angomo nakwo syukwato lohof+hwosi kiho'njo imo'n+ngkuhwasi nakwo elijwanyo engo sopo wopayo monane-hwono. Ose syafisyont+fi mempo hohnta'ni humamentohofofoho.

²⁹ Oseso oso hopo sopo nohumentan+ngkofi Pailot mempono noswaponto ul+mento, Sekwo olo hwe lohomo olo hungkuno nto'no m+hwa+jiyono ango lopone'no peho'no ipemotapohof+hwolo. Peho wonyo imaso'neto.

³⁰ Ose ulahon+ngki hofiko ul+mentohofi, Olo hwe lohwo kako yahino wonyo miyo'njo yontentesi nakwo olo ango lopo kikiyepono mipemotap+hwonosohilo.

³¹ Ose ulahon+ngkofi Pailot ul+mento, Sekwo a'amu Juta soku sekwoe hon+ngkano hungkuno somne'no huno syafisy+kuji kakoe hungkunoso nto'no m+hwat+mno. Ose ulahon+ngki a'amu sohwa ul+mentohofi, Sekwo a'amu Loum sohwaso nakwo a'amumo fonjasiyo'no hon+ngkano somo pijwonaof+wo'n+ngkohofofoho. † Ose ul+mentohofofoho.

³² Hohonta Jisas kako kakoe a'amu somne'no kako poyo imo'none so'no luthwamentiso sohonta kako a'amu Loum sohwa a'amumo iyo hwojiyaf+ku'nnyo sopo fonjinto'ofahumotofo hopaso wape'n+montonoho nal+mentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkunoso ne umo'n+monte'no yohoho.

³³ Oseso Pailot kako ango engo somo apa'no swonto Jisas+mne'no joho lit+manto ul+mento, Kiko a'amu Jutafe Hwe Engo hofikoe hwaho mokosyohumayo'ne hwosilaho.

³⁴ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Oso hungkuno ntohinoso jije huno mta'ni lantohino. I a'amu Jutaso hofiko kilimalofoyoho kantohino.

³⁵ Ose ulahon+ngki Pailot ul+mento, Ngko a'amu Juta hwo'ntaho. Jije temtitofa Juta sohwanji hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji hofiko ngkiyepono kumotapohofa. Kiko peho imahnono'neto.

³⁶ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko a'amumo mokosyohumayoso olo hwaho lopo'maho. O'lo, ngko olo hwaho lopo'njo a'amumo mokosyohumayo'ne hwo'ntontosi nje inomokomoyo sohwa hofiko a'amu Juta sohwanji fongki'n+fijosos a'amu Juta sohwa mon+mafi+kutnnesohilo. I oso'no ngko a'amumo mokosyohumayo kiko pa'nyo hwon+maho.

³⁷ Ose ulahon+ngki Pailot ul+mento, Ose'manji kiko hwe engo a'amumo mokosyohumayo hwosoho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Kiko hwe engo a'amumo mokosyohumayo hwosoho ntohinoso hungkuno nto'nohino. Ngko olo hwaho lopo imo'n+mentoheso syoho anga'nohino hungkuno nehopi'nohino

* 18:28: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho. † 18:31: A'amu Loumjo sohwa Jutafe hwaho mokosyohumayo hwafoho. Oso'no hofiko hungkuno m+hwa+jiyono nesoyono limentihofofoho. Oso'no hofiko hon+ngkano yokumpohn'nyo ho'nahumentohofofoho. A'amu anga'no mape'nyoso wopingofoho.

liɽwaofo'neso imo'nɩmentohe hwo'nyoho. A'amu hofɩko hungkuno nehopi'nohino umo'nɩwo'nɩngkisoso nje hungkunomo haloho pewo'nɩngkohofoho.

³⁸ Ose ulahonɩngki Pailot ulɩmento, A'amu hungkuno ne so'no huno unyoso tɩhwolo. Ose ulɩmentisofoho.

Pailot kako Jisasɩmo iyo hwojiyafɩku'nnyo somo fonjinto'ofasiyo'ne lɩmentisofoho. (Matɩyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Pailot ose ulonto kako mempono a'amu Jutafepono apa'no noswonto ulɩmento, Ngko olo hwe lohwo kakoe yahino wonyoso motɩpɩhwonɩngkiyohono.

³⁹ I oso'no sekwoe yahinoso ole wo'nnyofoho. Anɩtu A'amu Isɩlael somo Uyakolo'mentiso somne'no Syafɩsiyo Sɩkuno Engo † iyoho humayo somo sekwoe a'amu anga'no impo'ango mta'ni isɩhutofomayo'ne jomo ntɩwo'nɩngkohofɩhwajoso. Oseso ngko sekwo a'amu Juta sokuye olo hwe engo lohomo usɩhutofonehwajoso lasemo'nɩngkohoho.

⁴⁰ Ose ulahonɩngki hofɩko mango engo mohm'no ulɩmentohofi, Olo hwe lohomo nusɩhutofohotoho. O'o, kɩko Mpolapas sohomo usɩhutofo. Mohm'no ose ulɩmentohofoho. Mpolapas huhwo sohwo kako a'amumo fonjasyonto a'amufe yo'mayoso hufo ma'mojo hweho. Hwe wonyo hweho.

19

¹ Oseso Pailot kako Jisasɩmo utɩmanto kakoe a'amu itokuso'njo sohwanjo impe'nji fongkupmno, ulɩmentisofoho.

² Hofɩko Jisasɩmo nofonjontɩfi impe yongo'njoso nokikisontɩfi hnnɩmentohofi olo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo mnokino'manji'mofo pa'nyofoho. Ose lontɩfi Jisasɩye mnokinopo monji'mofahumentohofoho. Ose yontɩfi hofɩko manji'mofo sawemo miyo'nohinoso a'amu hwaho mokosyohumayo yofe engo'njo sohwa iwo'nɩngkohoho hopaso Jisasɩmo uloho'mentohofoho.

³ Ose ulohofontɩfi kakimo u'mantɩfi sitofo ulontɩfi ulɩmentohofi, Ou, Hwe Engo sohwo, kɩko a'amu Juta somo mokosyohumawo'nɩngkino sohwo silaho. Ose ulontɩfi kakoe manjiyohopo fongku'mentohofoho.

⁴ Osohonta Pailot apa'no mempono noswaponto a'amu Juta somo ulɩmento, Ihwoni. Ngko mempone'no ipemotowapmme sohwo sekwo huno waseyono. Kako wonyo honɩngkano ane hweho.

⁵ Ose ulahonɩngki Jisas kako mempono swapmentisofoho. Oso mnokino manji'mofo yongo'njo mtɩ'mokumentohofoso Jisasɩye mnokinopo monjimofahumentohofoho. Oso manji'mofo miyo'nohinoso hi'njo hweho. Jisas oso nohumentanɩngki Pailot a'amu somo ulɩmento, Ihwoni, olo hwe lohomo uhwonɩmno.

⁶ Ose ulahonɩngki a'amu yofe engo'njo tajo anga syoho'njo sohwanji a'amu hwapɩfe tɩfo'njo sohwanji hofɩko Jisasɩmo uhwonontɩfi joho mohm'no ulɩmentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno. Iyomo fonjinto'ofahumno. Ose ulahonɩngkofi Pailot ulɩmento, Olo hwe lohwoe honɩngkano wonyoso ngko motɩpɩhwonyo'njo yohono. Sekwo soku utɩmafɩkujɩ iyomo fonjinto'ofahumno.

⁷ Ose ulahonɩngki a'amuso ulɩmentohofi, Olo hwe lohwo kako Anɩtumne'no sitofo nalɩmentisofoho. Ngko Anɩtuye Hwomu hwo'nyoho nalɩmentisofoho. Oso'no nakwoe honɩngkano hungkuno olo yahino loso'no wape'nono nalɩwo'nɩngkohoho.

⁸ Pailot oso hungkuno homo somo upa'nonto iyoho engo mɩkunɩmposo unɩmentisofoho.

⁹ Pailot oso anga engo somo apa'no noswonto Jisasɩmo ulɩmento, Kɩko ntɩ'mta'ni pmentohino hwasilo. Ose ulahonɩngki Jisas oso hungkuno ulɩmentiso somo asomo mujo'njo yahonɩngki

¹⁰ Pailot ulɩmento, Pipilo. Kɩko ngkimo hungkuno manjoso mampi'nyo peho'no humahnno. Ngko kikimo kisɩhutofo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I ngko kikimo iyomo fonjinto'ofakisiyo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. Oso'no kɩko huno makiyoho liyohoho.

¹¹ Ose ulahonɩngki Jisas ulɩmento, Oso yokumpohn'nyo engo mokosyohumahnnoso Anɩtu ahwomomo humaso sohwo kako kikimo mokijape'njo yontentesi kɩko ngkimo wonyo mantohofohotnnesohilo. Oso a'amu ngkimo jɩje ahomo ho'nanihumalofo sohwa hofɩkoe wonyoso jɩje wonyo somo yakolo'nnyofoho. Hofɩkoe wonyoso mɩkunɩmposofoho.

¹² Pailot kako Jisasɩye hungkunomo upa'nonto Jisasɩmo usɩhuto'mo lonto huno pi'nɩngo engo syafɩhu'mentisofoho. A'amu Juta sohwa oso hiso'no upa'nontɩfi hofɩko

† 18:39: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

Pailot'mo mango engo ul'imentohofi, K'iko olo hwe lohumo is'ihutof'ihwaji so'manji k'iko Sisa hwe yofe engo hwofilo'nnyo sohwoe a'amu hwo'si'maho. A'amu fihwo ngko a'amumo mokosyohumayo hwo'nyoho l'wo'n'ngkiso sohwo kako Sisafe mango hweho.

¹³ Pailot kako oso hungkuno homo somo upa'nonto kako Jisas'mo mempono ipemotowapmentisofoho. Noswaponto Pailot kako hungkuno nto'no m'ihwajiyo'ne epohumayo sopo ampo humamentisofoho. Oso hopo sopo yofe ole l'imotofofoho, Sokumangoponoho. A'amu Hip'luso oso hiso'no hof'ikoe hungkunoso ole l'imotofofoho, Ngkapatofoho l'imotofofoho.

¹⁴ Oso hohosohonta a'amu Jutafe An'itu A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf'isiyo Sikuno Engo * iyoho mo'n'ngkanta humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo'ne s'kunomnoho. Oso homo somo mofehi'nyo ajwo kuntoliyopo posahon'ngki Pailot a'amu Juta somo ul'imento, Olo hwe lohwo sekumo semokosyohumayo'ne hwe engo hweho. Sekwo uhwon'mno.

¹⁵ Ose ulahon'ngki hof'iko joho mohm'no ul'imentohofi, Wayo yaf'ikuji fonjahumno. Iyomo fonjinto'ofahumno. Ose ulahon'ngkofi Pailot ul'imento, Ngko sekwoe hwe engo sohomo iyomo wofonjinto'ofahumonntaho. Ose imne'no lasemo'n'ngkohoho. Ose ulahon'ngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa ul'imentohofi, Olo hwe lohwo nakwoe hwe engo hwo'maho. Nakwoe hwe engo anga'nohino sohwo Sisafoho.

¹⁶ Ose ulahon'ngkofi Pailot kako Jisas'mo iyomo fonjinto'ofasiyo'ne a'amu huhwo sohwafe ahomo ho'nahumentisofoho.

Hof'iko Jisas'mo iyo hwojiyaf'iku'nnyopo fonjinto'ofahumentohofohoho.

(Mat'iyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Oseso Jisas'mo ut'imant'ifi iyo hwojiyaf'iku'nnyoso nomant'ifi kakwo'yohumo utofimentohofohoho. Jisas kako itokwawento ango Jelusalem ul'iko'mant'ifi A'momnokinoponoho l'wo'n'ngkohoho sopo kotas'mentohofohoho. Hip'lu hungkunoso oso hopo sopone'no ole l'wo'n'ngkohoho Ngkouli'kotanoho l'wo'n'ngkohofohoho.

¹⁸ Oso hopo sopo hof'iko Jisas'mo iyo hwojiyaf'iku'nnyo sopo fonjinto'ofahumentohofohoho. Oso Jisas'njo sopo hwe hufa'u sohwa'u yohosi yohos'inta'ni fonjinto'ofasyont'ifi Jisas ajwo'mo fonjinto'ofahumentohofohoho.

¹⁹ Pailot kako iyoswo nomanto Jisasiye mijo kwa'ofiyo tokwajo nohonje sopo mt'i'mokohofajahumentisofoho. Oso hungkuno hiso olenoho. JISAS NASALET NTA'ANGO SOHWO A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose mt'i'mokumentisofoho.

²⁰ Jisas'mo fonjinto'ofahumentohofoho hopo sopo ango Jelusalem mofoneponoho. Oseso a'amu Juta pi'n'ngoso nosapont'ifi oso iyoswo mt'i'mokohofajahumentiso homo somo atofol'imentohofohoho. Oso hungkuno hiso Pailot kako hungkuno hufa'u s'ihune'njo mt'i'mokumentisofoho. A'amu Jutafe hungkuno'nji a'amu Ngk'ilik'ife hungkuno'nji a'amu Loum'ife hungkuno'nji mt'i'mokohofajahumentisofoho.

²¹ Oseso a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa hof'iko oso iyoswomo uhwonont'ifi Pailot'mo ul'imentohofi, A'amu Jutafe Hwe Engo hweho mt'i'mokinyoso hwasyofoho. Ole mt'i'mojo. Olo hwe lohwo ngko a'amu Jutafe hwe engo hwo'nyoho l'imojo hweho. Ose mt'i'mojo.

²² Ose ulahon'ngkofi Pailot ul'imento, Hungkuno mt'i'mokohe loso olo hungkuno lo'nohini waweno. Ose ul'imentisofoho.

²³ A'amu itokuso'njo osofosofahu'nohino sohwa hof'iko Jisas'mo iyo hwojiyaf'iku'nnyo sopo nto fonjinto'ofasyont'ifi hof'iko kakoe manji'mofe yo'mayo so'nji nomant'ifi yano ilofoso osofosofahu'no ilo'mentohofohoho. A'amu anga'no anga'nohino sohwannefoho. I kakoe nem'no manji'mofoso ufohotofoso ane'njo uhwonont'ifi

²⁴ ole hnn'mentohofi, Oloso nosi's'impehwaloho. O'lo nakwo syohi'nyo ihwasi a'amu neyakolofoso sohwo kako olo hiloso hi'nji woma'monte hweho. Ose imentohofoso An'tuye hungkuno a'amu mt'i'mokumentohofoso ne imo'n'imentisofoho. Hungkuno hiso olenoho.

A'amu nje hwap'ife yo'mayoso yano ilofont'ifi hu'mema'mentohofohoho.

Nje manji'mofe so'no hof'iko syohi'nyo yont'ifi uyakolo'mentiso sohwo ma'mentisofoho.

Oso a'amu itokuso'njo sohwa oso hiso imentohofohoho.

²⁵ Oso Jisasiye iyo hwojiyaf'iku'nnyo'njo mofone sopo Jisasiye kona'wohi'nji konosima'nji K'loupas'aye ape Maliya'nji nom'ne Maliya ango Mak'itola nta'angos'nji humamentohofohoho. Oso moya'mi hofosofa Jisasiye iyo hwojiyaf'iku'nnyo'njo t'ifo ne sopo loho'mentohofohoho.

* 19:14: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

²⁶ Ngko Joun Jisasiye a'amu sohwo'nnonji Jisasiye kona'wohi'nji afapo lohofontan'ingkuhwoi Jisas ehononto elimento, Na'uyo oso hwe sohwo jje hwomu hweho.

²⁷ Ose ulonto ntimento, Olosi jje na'uyoho. Ose ntahon'ngki oso s'ikuno somo ngko Jisasiye kona'wohi'n'ni nje angomo mokosyohumamotefoho.

Jisas kako poyo imo'n'imentisofoho.

(Mat'iyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸⁻²⁹ Ose imo'n'imentiso sohonta Jisas kako huno ole umento, Nje yo'mayo syohoso moi'wonoho. Ose syaf'isyonto ole ul'imento, Ngko mijo'no n'imo'n'ingkohoho. Ose ul'imentisofoho. Ahwonte anga'no ipisayo mijo yokumpoyn'nyo mangkinyo'njo oso hopo sopo nowentan'ngki hofiko hwap'ife pa'nyo we'eso mijo homo somo yomant'ifi tokemo popojont'ifi noho'nomant'ifi Jisasiye mangomo uy'imentohofoho. Ose imentohofoho sohonta oso hungkuno Ntefit Jisasimne'no hohonta mt'i'mokumentisoso ne imo'n'imentisofoho. Mt'i'mokinyoso olenoho. Ngko mijo'no n'imo'n'ingkohoho.

³⁰ Ose ulahon'ngki Jisas mijo hiso nononto l'imento, Nje syoho imoteso moi'wonoho. Ose ulonto kakoe mnokino iwa'wo'mentisofoho. Osohonta kakoe huyo'mango An'ituye pone'no uhwat'imentisofoho.

A'amu itokuso'njo fihwo kako Jisas'imo hos'imno hupepo honje hmentisofoho.

³¹ Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofikoe S'ikuno Engo iyoho humayo so'ne yo'mayo nto'no esyohumayo'ne s'ikunomnoho. Oseso a'amu Juta sohwa ole syaf'ihu'mentohofi, Nakwoe S'ikuno Engo iyoho humayo somo iyo hwojiyaf'iku'nnyo sopo a'amufe pijafo ne'no weso nakwolaho lont'ifi hofiko Pailot'imo a'amu huhwo sohwa poyo komo'no pe'nyo'ne hungkuno ole ul'imentohofi, Kiko jje a'amu itokuso'njo sohwo ulahon'ngkohoji hofiko a'amu iyoponjo sohwafe s'ife kut'ikujjo lohof'ikujjo hwahopo wom'ehonahufe.

³² Ose ulahon'ngkofi Pailot hungkuno ose ulahon'ngki a'amu itokuso'njo sohwa hofiko oso hwe hufa'u Jisasi'njo sopo yohosi yohohnta'ni fonjinto'ofahumentohofoho sohwa'uye s'ifemo kut'ikujjo loho'mentohofoho.

³³ Nokujont'ifi Jisasi'imo u'mant'ifi kako poyo nto imo'n'imentiso uhwon'imentohofoho. Ose uhwonont'ifi Jisasiye s'ifemo makujijyo'njo imentohofoho.

³⁴ I oso'no a'amu itokuso'njo fihwo kako Jisasi'imo hos'imno hupepo honje hmentisoso hon'iyon'ni mijo'n'ni us'ihuma'mentisofoho.

³⁵ Ngko Joun sohwo'ni yo'mayo imo'n'imentiso somo uhwon'imentohefoho. Hwasyo hungkuno moselalokuyohono. Yo'mayo uhwon'imentoheho yo'mayo upa'n'imentoheho olo iyoswo lomo ifalifaliyo mt'i'mokalokweno. Sekwo hungkuno homo somo s'meho hi'ntnnono uy'fitnne'enji mt'i'mokalokweno.

³⁶ Yo'mayo uhwon'imentoheho imo'n'ingkahon'ngki An'ituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso ne imo'n'imentisofoho. Hungkuno anga'no mt'i'mokumentohofoso olenoho.

Hofiko kakoe yokinoso makujijyofoho.

³⁷ Nom'ne hungkuno mt'i'mokumentohofoso olenoho.

Oso hwe sohomo hofiko hos'imno hmentohofoho sohomo uhwonant'ifeho.

Hungkuno mt'i'mokumentohofoho hiso oso s'ikuno homo somo ne imo'n'imentisofoho.

Hofiko Jisasiye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofoho.

(Mat'iyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Oso hiso moi'wo imo'n'ingkahon'ngki Jousep ango Alimateyanta'ango sohwo kako Pailot'imo u'ma'mentisofoho. Jousep huhwo sohwo kako Jisasi'mne'no s'meho ko uyonto kako a'amu Jutafe hwe engo somne'no iyoho un'ingkahon'ngki kako s'meho hi'ntnnono unyo hungkuno so'no molijwafe'njo imentiso hweho. Jousep huhwo sohwo kako Pailot'imo u'manto ul'imento, Ngko Jisasiye pijafoso woma'monne'no yohono. Ose ulahon'ngki Pailot eno ulahon'ngki Jousep Jisasiye pijafoso iyopo nta'ni ma'mentisofoho.

³⁹ Jousep kako'nohin'maho. O'o, Nikoutemos kako hohonta Jisasi'imo s'ikwo'miyomo u'ma'mentiso sohwo'nji siko Jisasiye pijafoso ma'mentisoyefoho. Nikoutemos huhwo sohwo kako iyo mijo akino wop'ingon'jo so'nji iyoswo akino wop'ingon'jo so'nji pijafoso somo ho'nasiyo'ne pi'n'ingon'jo engo motapmmentisofoho. Kakoe tangoso teti-foua (34) kiloufoho.

⁴⁰ A'amu Jutaso hofiko a'amu poyo pe'nyofe pijafoso ijopijisasyiyo'ne esyohumamotofo hopaso siko Jisasiye pijafoso so'nji yo'mayo akino wop'ingon'jo so'nji hwap'ifemo popoku'mentisoyefoho.

⁴¹ Jisasi'imo iyopo fonjinto'ofahumentohofoho mofone sopo iyo uyo syoho wo'nnyoponoho. Oso hopo sopo a'amu hofiko sokimo songo a'amufe pijafoso

ho'nasiyo'ne'entifi mti'mokumentohofofoho. Hofiko oso sokimo homo somo nom'ne a'mopijafoso moho'nasiyoponoho.

⁴² Oso sikuno yo'mayo nto'no esyohumayo'ne sikuno moi'wo imo'nyo'ne mofone sopone'no hofiko Jisas'ye pijafoso ikanopo momotawe'njo yontifi oso sokimo mofone sponjo somo ho'nahumentisiyefoho.

20

Jisas kako pi'nimo nta'ni songo lika'mentisofoho.

(Mat'yu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Sante im'ingo ne'nji sikwo'mjoho so'mo Maliya ango Makitolanta'angosi kako nolikafonto Jisas'mo ho'nahumentohofosopone'no uhwon+mentisoso pi'nimomjo sojoso hwasampo'nnyo uhwon+mentisofoho.

² Ose uhwononto kako hano kunto kunto'no nowento Saimoun Pita'nji ngko Joun'nonjimo tipehon+ma'nanto elimento, Nakwoe Hwe Engo sohumo sokimo mta'ni wae yao'malofofoho. Hofiko nti'mo koho'nahumalofa. Ngko huno maniyohoyohoho.

³ Ose elahon+ngki Pita'nji nekwo sokimo somne'no hano kunto kunto'no nowentai

⁴ ngko Pitamo uyakolofonji ngko simo'mo sokimo somo i'mofapmmtohefoho.

⁵ Ngko i'mofaponji iku'nihwon+ngkoheso hwapife yo'mayoso ko uhwononji ngko masyuyo'njo imentohefoho.

⁶ Saimoun Pita kako tifi n+mj+mentiso sohwo kako sokimo ne mo'mo humentisofoho. Noswonto uhwon+mentisoso hwapife'nohini nowentan+ngki uhwon+mentisofoho.

⁷ Oso hwapife nom'neso Jisas'ye mnokinomo popoku'mentisiyoso nom'nepo ku'mokahinyo nowentan+ngki uhwon+mentisofoho.

⁸ Ngko simo'mo sokimomo i'mofapmmtohe huhwo'ni noswonji yo'mayo somo uhwononji Jisas kako likafone so'no ngko simo'no hi'ntnnono uy+mentohefoho.

⁹ Hohonta sohonta nakwo Anituye hungkuno mti'mokumentohofosopone'no yofe muhwofe'njo imenti+hwonefoho. Hungkuno mti'mokumentohofoso Jisas kako poyo imo'n+ngkuhwosi apa'no songo likafone'no mti'mokumentohofofoho.

¹⁰ Oso hohosohonta yo'mayoso nuhwonontai oso hungkuno homo somo simo'no hi'ntnnono uyontai nekwoe a'amu'njopo asomo umentihwayofoho.

Maliya ango Makitolanta'angosi Jisas'mo uhwon+mentisofoho.

(Mat'yu 28:9-10; Mak 16:9-11)

¹¹ Osohonta Maliya kako sokimo'njo mofone sopo lohofonto humotaho likamentisofoho. Humotaho lonto iku'nihwon+mentisoso sokimo ajwomo'mo

¹² a'amu ahwomo mta'ango nehm'no manji'mofo sawemo halojo'njo sohwa'u uhwon+mentisofoho. Siko Jisas'ye pijafosopone'no hohumanji anga'no kako mnokino hohnta'ni humentan+ngki nom'nihwo sife hohnta'ni humentan+ngki uhwon+mentisofoho.

¹³ Siko Maliyamo ul+mento, A'mu losiyo, kiko humotaho peho'no lalokuno. Ose ulahon+ngki Maliya ul+mento, Hofiko nje Hwe Engo sohwoe pijafosopone'no yanimo'malofosopone'no nti'mo koho'nahumalofa lonji lotipeelokweno.

¹⁴ Ose ulonto Maliya ikinjaofonto uhwon+mentisoso Jisas'mo ko uhwononto kako Jisas sohumo yofe mihwofe'njo imentisofoho.

¹⁵ Jisas Maliyamo ul+mento, A'mu losiyo, kiko humotaho peho'no lalokuno. Haf+hafetihune'no tipeelokweno. Ose ulahon+ngki Maliya ole syafihum+mento, Olo hwe lohwo kako iyo uyo syoho losomo mokosyohumawo'n+ngkiso hweho. Ose syafisyonto ul+mento, Hwe engofo, kiko kakoe pijafosopone'no manji kengopo ho'nahumahnno'manji ngkimo njo. Ngko nomahm'mo womotawomo.

¹⁶ Ose ulahon+ngki Jisas kakoe yofe ul+mento, Maliya. Ose ulahon+ngki Maliya ikinji lohofonto Jisas'mo yofe uhwo'mentisofoho. Uhwofonto Jutafe hungkuno ul+mento, Lapounai. Nakwoe hungkunosole: Lontihwayo hwasohoho.

¹⁷ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Kiko ngkimo aho non+pmmakohotoho. O'ho, ngko nje Mpohwoepono masileno. Kiko nuhuji nje a'amu sohwoe ole uso, Ngko nje Mpohwoepono wasimne hwo'nyoho. Nje Mpohwo sohwo sekwo huhwa hnonnijiye Mpohwo. Nje Anitu sohwo sekwo huhwa hnonnijiye Anituyoho. Ose uso.

¹⁸ Ose ulahon+ngki Maliya ango Makitolanta'angosi nowento Jisas'ye inomokomoyo sohwo'na'nimo tipenahononto nal+mento, Ngko nakwoe Hwe Engo sohumo nto uhwon+ngkohono. Ose ulonto kako yo'mayo hungkuno Jisas ul+mentiso so'nji nal+mentisofoho.

Inomokomoyo sohwa Jisasimo uhwonimentohofofoho.

(Matiyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Oso sikuno Sante somo mofehi'nyo nto ikwo'mokumentiso so'nji Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni nakwo a'amu Juta somne'no iyoho nen+ngkahon+ngki nakwo oso ango humamentihwone homo somo hoku'yo yokumpohn'nyo pijwasyontani humo-humantihwonefoho. Nohumentan+ngkuhwoni Jisas kako nakwo'njo ajwo lopo nta'ni imo'nomanto nalimento, N+ngkwahwosafu, sekwo iyoho sen+ngkuhwoloho. Simeho wop+ngo'nji foyohumamno.

²⁰ Ose nalonto kako kakoe ahomjo ime so'nji hupeponjo ime so'nji netihwamentisofoho. Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas sohumo uhwonontani simonyo engo imentihwonefoho.

²¹ Jisas nom'ne hungkuno nalimento, Sekwo simeho wop+ngo'nji foyohumamno. Nje Mpohwo ngkimo n+hwatimentiso hopaso ngko sekumo wosehwatimono.

²² Ose nalonto kako kakoe mamntno nafohusonto nalimento, Sekwo Anituye Towahuno Wop+ngo'nohinoso sekwo simeho mo'mo wehuhnnosemafono.

²³ Sekwo nom'ne a'amufe wonyoso wae yamopijoso oso wonyo hiso moi'wo umo'n+montonoho. Simeho mo'mo momn+wenehoho. I sekwo nom'ne a'amufe wonyoso wae mumopijo'manji oso wonyo hiso simeho mo'mo ne'no wamn+wo'montonoho.

Toumas kako Jisasimo uhwonimentisofoho.

²⁴ Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nimo ne'ma'mentiso sohonta Toumas sohwo kako mohumunyoponoho. Oso hwe huhwo sohune nom'ne yofeso olenoho. Ntiti-mosiyoho. Hufa'u mehomi hweho.

²⁵ Oseso inomokomoyo nom'ne sohwna'ni Toumasimo ulimentihwoni, Nakwo nakwoe Hwe Engo songo lika'maso sohumo nto uhwon+malohwone hwona'nyoho. Kako songo humaho. Ose ulahon+ngkuhwoni Toumas nalimento, Ngko Jisasiye ahomjo ime so'nji kakoe hupeponjo ime so'nji uhwon+mo ngko ime homo somo nupm'moku'mo ngko kakimo simeho hi'tntnnono uyimono. Ngko kakimo muhwonyo'manji sekwo hwasyo ntohofo waselimonoho. Ose nalimentisofoho.

²⁶ Tifi sohonta sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u s+hune memjao-fahon+ngki Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni nakwo angomo nohumentan+ngkuhwoni Toumas huhwo nakwo'nji humamentisofoho. Nakwo hoku'yo yokumpohn'nyo pijwasyontani nohumentan+ngkuhwoni Jisas nakwo'njo ajwo lo'mta'ni imo'noma lohofonto nakumo nalimento, Sekwo simeho wop+ngo'nohino hwasi fohumamno.

²⁷ Ose nalonto kako Toumasimo ulimento, Toumas, kiko olopo fipe. Nje ahomjo ime somo nohon+ngkohoji n+pm'mojo. Nje hupeponjo imesomo jije aho motapohoji n+pm'mojo. Ngkonoho. Kiko simeho hi'tntnnono ntapmmotnnoso noho'naofohotoho. O'o, simeho hi'tntnnono yokumpohn'nyo'nohini ntape.

²⁸ Ose ulahon+ngki Toumas ulimento, Ou, ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko nje Hwe Engo hwosoho. Kiko nje Anitu kiyoho.

²⁹ Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Kiko ngkimo nohon+ngkino so'no simeho hi'tntnnono ntopahino. A'amu hofiko ngkimo manohonyo'njo ko yontifi simeho hi'tntnnono ntopalokwofoso hofiko simonyo engo uyantifeho. Ose ulimentisofoho.

Olo hungkuno Joun mt+mokumentiso loso hwapingoso peho'neto. Hungkuno hwapingoso olenoho.

³⁰ Jisas kako nakwo inomokomoyo sohwna'nnonji nohumanto yo'mayo wonyoangkafu a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso pi'n+ngo engo imentiso so'no hungkuno we'e'maho. Ngko hungkuno fehohnjoso olo iyoswo lomo mamt+mokiyo'njo imentohefoho.

³¹ I oso'no ngko olo iyoswo mt+mokohe loso'no sekwo Jisas Kilaisimo simeho hi'tntnnono uyimno. Kako Anituye Hwomu Ne hweho. Sekwo simeho hi'tntnnono uyifijo'manji songo ne'no humayo'neso wotipemantifeho.

21

Inomokomoyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwa Jisasimo uhwonimentohofofoho.

¹ Hwangku sohonta Jisas kako apa'no kakoe inomokomoyo sohwna'nimo mijo ayo Taipelijaso sopo nohumentan+ngkuhwoni ne'ma'mentisofoho. Kako ne'ma'mentisoso olenoho.

² Nakwo a'amu aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni anga'no sohwna'ni oso hopo sopo humamentihwoneso olenoho. Saimoun Pita'nji Toumas a'amu hufa'u

mehomi sohwo'nji Notaniyel hwaho Ngkalili angu Kananta'angu sohwo'nji nekwo Sepetiye hwomu sohwoya'inonji inomokomoyo nom'ne sohwa'u'nji nakwo hwona'ni osopo humamentihwonefoho.

³ Nohumentan'ngkuhwoni Pita kako nalimento, Ngko inan'ku ufomeemonne hwo'nyoho. Ose nelahon'ngki nakwo ulimentihwoni, Nakwo huhwona'nnonji wohwano. Ose ulontani nowentani yofayokinomo nokotosantani oso sikwo'miyo sohomo inan'ku ufomeeno lontani wonyopi imentihwoneso inan'ku mifammentihwonefoho.

⁴ Mofehi'nyo wosih'mofapmmonto yahonjo so'nji Jisas kako mitimom'ingo sopo lohofontan'ngki inomokomoyo sohwo'ni kakimo yofe muhwo'mmentihwonefoho.

⁵ Oseso Jisas nalimento, Oso a'amu sohwasu, sekwo inan'ku hi'njo hwasilaho. Ose nelahon'ngki nakwo ulimentihwoni, Ane hwona'nyoho.

⁶ Ose ulahon'ngkuhwoni kako nalimento, Sekwo inan'ku ifamiyo ho'yo yofayokino anga sohohnta'ni ho'naopijoso inan'ku ufomeentifeho. Ose nelahon'ngki nakwo inan'ku ho'yo ho'nao'mentihwoneso inan'ku we'e pi'n'ingo ifammentihwone'maho. Inan'ku pi'n'ingo engo inan'ku ifamiyo ho'yo somo pohumpotahumentiso so'no nakwo yokino wemano lontani ko imentihwoneso wonyopi imentihwonefoho.

⁷ Ngko Joun'ni ose uhwononji Pitamo ulimento, Nakwo Hwe Engo hweho. Ose ulahon'ngko Pita kakoe syoho somne'no kakoe manji'mofo yojasyonto humohumantiso sohwo nje hungkunomo upa'nonto kako kakoe manji'mofo komo'no miyonto Jisasimo komo'no u'ma'mo lonto mijomo hwofitohm'mo'mentisofoho.

⁸ Nakwo inomokomoyo nom'ne sohwo'ni yofayokino somo ne'no nohumentani inan'ku ifamiyo ho'yoso husimpemotowentani ifohohosahumentihwonefoho. Nakwo ikanopo nta'ni husimpemotamentihwone'maho. O'o, mofone sopo nta'ni (*nainti*, 90, *mita*) husimpemotapmmmentihwonefoho.

⁹ Nakwo ifohohosoyontani uhwonimentihwoneso tikwolojo'nohini imnon-tan'ngki uhwonontani oso hopo sopo wopayo'nji inan'ku'nji wentan'ngki uhwonimentihwonefoho.

¹⁰ Ose uhwon'ngkahon'ngkuhwoni Jisas nalimento, Sekwo inan'ku olohonta ifomahofoso fehohnjoso n'notapmmo.

¹¹ Ose nelahon'ngki Saimoun Pita kako yofayokinopo nokotasonto inan'ku ifamiyo ho'yoso mom'ingo sopeno'no husimpemotapmmmentisofoho. Inan'ku engo'nohinoso *wan hant'let fifiti-tili* (153) ko mnawo'nnyo so'no inan'ku ifamiyo ho'yoso mamt'hupo'mmentisofoho.

¹² Jisas kako nalimento, Sekwo nop'kuji wosopayo hmn'mno. Ose nelahon'ngki a'amu anga'no anga'no Jisasimo t'hwosilo mul'mmentihwonefoho. O'o, nakwo hopi'nonohino sohwo'ni Jisas nakwo Hwe Engo sohune'no yofe uhwo'mentihwonefoho.

¹³ Jisas kako wosopayo'nji inan'ku'nji nomanto nakumo ne'apmmmentisofoho.

¹⁴ Jisas poyo imo'nonto apa'no songo lika'mentiso somta'ngos kakoe inomokomoyo sohwo'ni'mo osohonta nakumo ne'mayoso hufa'u si'hune imo'nimentisofoho.

Jisas kako Pitamo syoho uy'mentisofoho.

¹⁵ Nakwo wosopayo moi'wo nontani humentan'ngkuhwoni Jisas kako Saimoun Pitamo ulimento, Saimoun Jouniye hwomu sohwasu, kiko olo nom'ne lohwafe simoho ntopantokwofoso somo uyakolofonji simoho yokumpohn'nyo engo lontopantokuno. Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Ou, Hwe engofo kiko huno kiyohoho. Ngko jije a'amu ne hwo'nyoho. Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

¹⁶ Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u umo'nononto ulimento, Saimoun, Jouniye hwomu sohwasu, kiko ngkine'no simoho kumo'nalofoho. Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Ou, Hwe Engofo, kiko huno kiyohoho. Ngko jije a'amu nehopi'nohino hwo'nyoho. Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

¹⁷ Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u si'hune umo'nononto ulimento, Saimoun, Jouniye hwomu sohwasu, Kiko nje a'amu nehopi'nohinohwasu limo'nalokuno. Ose ulahon'ngki Pita kako simoho tango uyahon'ngki kako huno syafihu'mentono. Kako hungkuno hufa'u si'hune hiloso peho'no ntohon'wo'nantofoho. Ose syafisyonto kako Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, kiko yo'mayo hopi'nonohino nje simohomo mnawojo so'no huno kiyohoho. Ngko jije a'amu nehopi'nohini hwo'nyoho. Kiko huno kiyohoho. Ose ulahon'ngki Jisas Pitamo ulimento, Kiko nje yahu mehomi somo wosopayo uyohoji hofiyo mokosyohumaho.

¹⁸ Ngko hungkuno nehopi'nohino wakil'monne'no yohono. Kiko hwe songo nohumanji kiko jije huno mta'ni wemoimo lontne somne'no ahuloho hwap'fe yo'mayoso ito'no yonji umotnno hwasoho. I oso'no hwangku kiko a'mane imo'njo sohonta kiko jije aho

yihusosyohumentan+ngkiji a'amuso kikimo ahuloho kumtitofo+kuji kiko ango ngkilaho kinoso sopone'no wokumotowantifeho.

¹⁹ Jisas ul+mentisoso yoloho neso olenoho. Pita kako tifi poyo pe'none so'no ul+mentisofoho. Hwangku sohonta a'amu hofiko Pitamo fonjahufijo sohonta Pita kako An+tuwe hungkunomo yokumpohn'nyo kemokosyohumamojo so'no a'amu nom'nihwa Pitamne'no syaf+sy+kuji hofiko An+tuwe yofe ho'nomapitnnefoho. Jisas Pitamo oso hiso'no ut+hwanto ul+mento, Kiko ngkimo nn+ngkape.

Jisas kako Joun sohwo'nne'no hungkuno l+mentisofoho.

²⁰ Jisas ose ulahon+ngki Pita kako ikinjamo lohofonto ngko Joun'ni kakoe hohujo hohnta'ni lohofontan+ngko nohon+mentisofoho. Ngko sohwo'ni hohonta nakwo wopayo nontani ngko Jisas+ye huyo ne'mo nohumanji ul+mentoho, Kikine'no tokoyo'ofa tihwo kilohofalofoho.

²¹ Ngko oso huhwo sohwo'n+mo Pita nonohononto Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo oso hwe huhwo sohomo pipi uloho'noneto.

²² Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Oso huhwo sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso j+je syoho'maho. O'o, nje syohofoho. Kiko ngkimo t+finohini nn+ngkape.

²³ Jisas ose ul+mentiso so'no inomokomoyo nom'ne sohwa huno ole syaf+hu'mentohofi, Oso inomokomoyo sohwo kako mape'nonehoho syaf+syahon+ngkofi hungkuno hiso nonje nonje mjaho'n+m+mentisofoho. I oso'no Jisas kako ose mal+mmentisofoho. O'o, ole'nohini l+mento, Oso hwe sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso j+je syoho'maho. O'o, nje syohofoho. Ose ul+mentisofoho.

²⁴ Oso inomokomoyo huhwo sohwo ngkonoho. Ngko yo'mayo yo'mayo homo somne'no uhwononji hungkuno l+jwasemofonji ifalifaliyo mt+mokalokweno. Oseso sekwo nuhwon+ngkuji huno waseyono. Joun yo'mayo somo uhwon+mentiso so'no mt+mokumentisoso nakwo huno nayohoho. Hungkuno ne'njofoho nayohoho. Sekwo huno ose waseyono.

²⁵ Yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso Jisas imentisoso nowentan+ngki ngko fehohnjo'nohini semt+mokiyalokweno. I a'amu fihwo kako yo'mayo hopi'nonohino Jisas imentiso so'no want+mokumo l+hwosi ko yososo olo hwaho lopo nakwo humalohwone ayo'mo yo'mayo iyoswo hu'meesyiyo'neso hopa'maho. N+hu'no awonoho. Ngko Joun'ni nje hungkunoso osohopeho.

‘Apousel’ ‘Apousel’ sohwafe Syohofoho. Olo Hungkuno Sîmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sîmentiso sohonta soswo *teti-tîli* (33) nto uyakolo'mentisopolîkeno Luk olo iyoswo loso mtî'mokumentisofoho. Luk sohwo iyoswo Tiyoufilosîmne'no mtî'mokonto tîfi olo iyoswo *Apousel* loso mtî'mokementisofoho. Olo iyoswo hiloso Jisasîmo a'amu songo inîngkamentofoho so'nji Poulî'nji Mponopasî'njiye syoho'nji Pita'nji Poulî'nji nom'ne a'amu so'njimo Anîtuye Towahuno nîhu'no yokumpohn'nyo uhula'mo'mentiso sontnne'no Luk mtî'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo homo lomne yofeso pi'nîngo womulantîfi inyofoho. Yofe hiso ole: A'amu syoho'njo hwafe iyoswofoho. U, a'amu syoho'njo sohwa Anîtuye Towahuno uhula'ofe iyoswofoho. U, Pita'nji Poulî'njiye syoho iyo somjo hungkuno iyoswofoho. Oso'no olo iyoswo homo lomjo yofe neso ole: A'amu syoho'njo hwafe iyoswofoho. Oso'no yofe tîfo mulinyoso ole: *Apouselîyoho*. Luk iyoswo sîmo'mjo mtî'mokumentisoso Jisas yo'mayo hopi'nonohino imentiso so'no mtî'mokumentisofoho. I oso'no olo iyoswo loso a'amu Jisasîmo inîngkunyoso Anîtuye hungkuno liku'meefo yahonîngkofi a'amu Jisasîmo minîngkunyoso tango uyontîfi fonjasiyo ulohomotofo so'ne mtî'mokinyofoho. Oso'no olo iyoswo Apousel lomjo hungkuno hwapîngo Anîtuye hungkuno liku'meefo syohoso Jelusalem mta'ni foka'mentiso nîhu'nahone Jutiya pîwekihn'nawo lohofonto osoponta'angoso Someliya pîwekihn'nawo'mentisofoho. Osopo nta'ni mjimo'nîmoponto nakwoe angolo lopo ifawo'nyofoho. (Olo hungkuno lomjo hungkuno hwapîngoso *Apousel* sohe engo 1 honîngkano we'e 8. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Luk angolo Loum humanto mtî'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso hofîko nakwo ito'no ehumayo'ne hungkuno iwolo'mokumentohofokalo hi nakwo atofolîhwasi tîfi unîngkohwano.

Jisas ulîmento, Nje Towahuno Wopîngoso sekuyepono wolîhwatîmonnoho.

¹ Nje Tiyoufilos sohwo, ngko Lukî'ni mtî'mokalokweno. Iyoswo sîmo'mjo kikumne'no mtî'mokumentoheso ole, Jisas kakoe hungkuno lutîhwanto kakoe syohoso nomjîmîwento ahwomomo sîmentisofoho. Oso'no ifalifaliyo nto mtî'mokumentohofoho. Hungkuno songoso olenoho.

² Jisas Kako ahwomomo masiyo sohonta kako Anîtuye Towahuno'nji nohumanto kakoe a'amu *apousel* uhwosopo'mentiso sohwa oso hungkunoso yo'mayo syoho ifitnne'ento ulîmentisofoho.

³ Jisas poyo pe'nonto apa'no songo lîka'mentiso sohonta kako yo'mayo wonyoangkafo yontanîngkofi sîkuno *fouti* (40) memjao'mentisofoho. A'amu huhwo sohwa ose nuh-wonontîfi ole syafîhu'mentohofi, Ou, Jisas songo humayoso nehopeho. Huno ose uyîmentisofoho. Jisas nohumanto Anîtu nakumo yokumpohn'nyo enemokosyohumane so'no lutîhwamentisofoho.

⁴ Sîkuno fihwi Jisasîye inomokomoyo sohwa Jisasî'nji nuhu'mokontîfi Jisas ole ulîmento, Nonje nonje humpekutoho. Jelusalemnohini fosyohumantokuno. Oso hiso Anîtu kako sejapone so'no nto selîmentohe so'no fohontohumantokuno.

⁵ Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo mijo'nohino kiyoma'mojofoho. Sîkuno mofonepo Anîtuye Towahuno wosehula'omontonoho. Ose ulîmentisofoho.

⁶ *Apousel* sohwa Jisasî'nji uhu'mokumentohofokalo so'no Jisasîmo ulohonîmentohofi, Hwe Engo sohwo, olohonta nakwo a'amu Jutajo hn'nwi nakwo mokosyohumunane'no wonamokumonntaho. Nakwoe yofe Isîlael engo umo'nîmontolaho.

⁷ Ose ulahonîngkofi Jisas ulîmento, Oso sîkuno hiso sekwo huno maseyohoyohoho. O'lo, Mpohwo Anîtu oso sîkuno hiso ho'nahumentisofoho. Kako'nohini mokosyohumaha.

⁸ I oso'no Anîtu kakoe Towahuno Wopîngo sekumo sehula'ofoso sohonta kakoe yokumpohn'nyo nomafîkuji nje hungkuno sekwo nomotakuji a'amu hopi'nonohino somo filutîhwafîkuno. Pone Jelusalemne'no, hwaho Jutiya hopi'nonohino ne'no, hwaho Someliya ne'no angolo yawojo'meemo filutîhwafîkuno.

Jisas ahwomomo sîmentisofoho.

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁹ Oso hungkuno hiso Jisas ulahonîngki a'amu sohwa uhwontohumentanîngkofi kako ahwomomo sîmentisofoho. Nosontanîngki himo a'amufe tîmomo uhoholo'mentisofoho.

¹⁰ Hofîko ahwomomo tîmo huno honamontîfi hwe manjî'mofoloholo'njo hufala'uhwa'uhofîko'nji lohofonjî ulîmentisi.

¹¹ Sekwo a'amu Ngkalilinta'ango soku, nolohofontifi ahwomomo peho'no uhwon-tohumalofo. Anitu nto utimakwa. Oso hwe huhwo sohwo sekwo olohonta uhwoningkohofa pa'nyoso hwanguk asomo noponefoho. Ose ulimentisiyefoho.

Hofiko Jutasie syohomne'no hwe fihumo uhwasopo'mentohofofoho.

¹² Oso hwofiki'nyo Oulif sopo nta'ni nokotapontifi Jerusalemno umentohofofoho. Ikanopo'maho. O'o, tafoneponoho. A'amu Jutaso sikuno iyoho humayo osomno hofiko hano tafonepo emmotofoso pa'nyoponoho.

¹³ Jerusalem i'mofapontifi angu tokilonjwa'mo molinyo somo humamentohofa sopo kotasimentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwafe yofe ole, Pitaja, Jounja, Jemisiya, Entiluja, Filipija, Toumasiya, Mpatoulomiyuja, Matiyuja, Alifiyosiyehwomu Jemisiya, Saimoun Seloutija, Jemisiyehwomu Jutasohwanjoho.

¹⁴ Hofiko simeho afa'nohino inontifi Anitune'no jomo uliwo'nimentohofofoho. Moya'mi sofa Maliya Jisasiyehwomu kona'wohi'nji koningkwa'wehwosani hofiko'nji Anitune'no jomo uliwo'nimentohofofoho.

¹⁵ Hofiko Anitumo jomo ulontaningkofi sikuno fiso memjao'mentisofoho. Sikuno fihumo a'amu wan *hantilet tiwenti* (120) Jisasi'mo iningkamotofoso nohumentaningkofi Pita nolikafonto ulimento,

¹⁶ Nje a'amu soku, hohonta Anituye Towahuno sohwo kakoe mampaho Ntefitiyehwomu simehomo'mo hohonyahonngki Ntefit oso hungkunoso mtimokumentisofoho. Oso hungkuno hiso ne imo'nyonefoho. Jutas kako Jisasi'mne'no tokoyo'ofa imentisofoho. Oso'no Ntefit mtimokumentisofoho. Olohonta oso hungkunoso ne imo'nimasofoho.

¹⁷ Jutas nakwo'nji humamojo hweho. Nakwoe syohoso afa'nohinoso Jisas nahwasopo'mentisofoho.

¹⁸ Jutas huhwo sohwo kakoe wonyo so'ne hamniyoho nomanto hwaho mpe yonto osopo mnokino ki'mo lohofonto pawahu'mentisofoho. Nopiwasyonto kakoe simeho fongkulo lohofonto yomayoso hwmewahu'mentisofoho.

¹⁹ Oso hungkuno hiso hohonyahonngki a'amu Jerusalem mta'angoso nupa'nontifi oso hwahohopo sopo mulmentohofi, Akelitanano. Hopo sopone yofe yiwolo'mo ole, Hwaho jahino'njoponoho.

²⁰ Hohonta Ntefit olo hungkuno loso Ta'njo Iyoswomo mtimokumentisofoho. Hungkuno ole,

Kakoe angoso siki wawentihwono.

A'amu fihwo nohumayo'eno.

Nom'ne hungkuno ta'njoso ole mtimokumentisofa,

Hwe nom'nehwo kakoe syoho womano.

²¹⁻²² Oseso Jutasie syoho mayoso'no nom'ne hwe fihumo uhwasopehwasi kako nakwo'nji Jisas songo lika'mentiso so'no woluthwantanoho. Olo hwe huhwo lohwo kako nakwo'nji Jisasi'nji nohumentanngki Joun a'amumo mijo kiyoma'mentiso sohonta Jisas kakoe syoho emamentisoso oso syoho mjimwento osohonta Anitu Jisasi'mo utimamasofoho. Oso hopi'nono uhwon'wo'nngkiso sohumo nakwo uhwasopeeno.

²³ Pita ose ulahonngki a'amuso hwe hufa'u hwa'u uhwasopo'mentohofofoho. Hwe anga'no kakoe yofe Jousep Mpasopas, nom'ne yofe mulmotofoso Jositosiyoho. Hwe nom'ne sohwo kakoe yofe Matiyas.

²⁴ Oso hwa'umo uhwasopentifi Anitumo jomo ulimentohofi, Hwe Engo, a'amu hopi'nonohinofe simehomo huno kiyohoho. Olo hwe uhwalokune lohwa'u ntisohumo uhwasopeenehwono.

²⁵ Oso hwe huhwo sohwo Jutasie apousel syoho womano. Syoho hiso Jisasi'mo kiko uyahonngkini Jutas syoho wopangoso ulikomanto ni'hu'nahone tikonomo umentisofoho.

²⁶ Anitumo ose ulontifi hofiko sojo we'e so'nji syohi'nyo yontifi Matiyasimo uhwasopo'mentohofofoho. Hwe huhwo sohwo kako Jisasiyehwomu apousel aho hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji humamotofofoho.

2

Anituye Towahuno pmentisofoho.

¹ Oso Sikuno Engo iyoho humayo'ne Pentikous * osomo a'amu Jisasi'mo iningkawo'nngkohofoso angu fipo uhu'mokumentohofofoho.

* 2:1: Oso iyoho homayo sikunoso sikuno *ffitiso* (50) Anitu Kako A'amu Israhel somo Uyakolo'mentiso somne'no Syafisiyo Sikuno Engo somo humantife sohonta *Pentikous* imofapiwo'nngkisofoho.

² Osopo nuhu'mokahon'ngkofi t'i'mayo yoka pa'n'ingo ahwomo mta'ango ho'nonto ango uhu'mokumentohoho somo uhula'o'mentisofoho.

³ Oso a'amuso oso t'i'mayo yoka upa'nont'ifi uhwon'imentohofoso t'i'melanyo hopa yonto oso hiso mt'ihupo mt'ihupe lohofonto a'amu nohumentan'ngkoko somo a'apahopo humolawopmmentisofoho.

⁴ Oso An'tuye Towahuno Wop'ingo a'amu somo ifeehu'mokasi lohofonto hungkuno kengo kengo nom'ne a'amufe mampaho pa'nyo hof'ikoe mangomo umasiyahon'ngki hof'iko hungkuno kengo kengo l'imentohofofoho. Oso hungkunoso Towahuno Wop'ingosoumentisofoho.

⁵ Juta a'amu hwaho kengo kengoponta'ango Mousesiye hon'ngkano hungkunomo in'ngkamotofoso Jelusalem humamentohofofoho.

⁶ Oso t'i'mayo yoka hiso ho'n'ngkahon'ngki a'amu Jelusalem humamotofoso nupa'nont'ifi a'amu pi'n'ingo engo oso angopo komo'no uhu'mokumentohofofoho. *Apousel* sohwa hungkuno kengo kengo lontan'ngkofi a'amu hopi'nonohinoso hof'ikoe mango hungkuno l'imotofoso upa'n'imentohofofoho.

⁷ Nupa'nont'ifi yomo yont'ifi huno pi'n'ingo engo syaf'ihu'mentohofi, Olo pipil'keno. Oso a'amu hungkuno kengo kengo lalokwofo lohwa Ngkalilinta'ango hwafoho.

⁸ Nakwoe hungkuno kengo kengo loso na'uja aswo nema'mentohoho osohonta upa'n'iment'ihwone pa'nyofoho. Oso hiso pipilo.

⁹ Nakwo kengo kengopo nta'n'ingo'nwoho. Patiya, Mitiya, Elam, nom'ne a'amu Mesopotemiyanta'ango, nom'ne Jutiya, Kapotousiya, Pountos, Esiya,

¹⁰ Filijiya, Pam'filiya, Ijip, Lipiya, Sailini mafone sopo nom'ne Loum mta'ango hn'nwi humalohwono.

¹¹ Nakwo a'amu Juta hn'nnonji nom'ne a'amu kengoso nakwoe yahinomo in'ngkwalokwofo so'nji, K'ilitnnta'angoso Alepiya'njoso nakwo hopi'nonohino hn'nwi yo'mayo wonyoangkafo An'tu iwo'n'ngkiso so'no nakwoe hungkuno kengo kengoso upo'nalokuhwono.

¹² Ose syaf'siyont'ifi yomo yomo yont'ifi huno engo syaf'siyont'ifi ul'imentohofi, Oloso pipilo.

¹³ A'amu fehohnjo sitofole ul'imentohofi, olo hwe lohwa An'tuye hungkuno nelalokwofo lohwa hof'iko mijo iyoho'njo niloho'nont'ifi kolalokwofo. Ose ul'imentohofofoho.

Pita kako An'tuye hungkuno lut'ihwamentisofoho.

¹⁴ Pita *apousel* aho hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji nol'ikafonto mango engo ul'imento, Sekwo Jutiya'ango soku a'amu Jelusalem humalofo s'kunonji nje hungkuno wasel'monne'no yohono. Sekwo upa'n'mno.

¹⁵ Ole lolalokwofo, Hwe lohwa mijo iyoho'njo niloho'nont'ifi kolalokwofo. Ose lolalokwofo. Awonoho. Ose'maho. Olo mofehi'nyo'njoho. A'amu mofehi'nyo'nji mijo iyoho'njo manyo hwafoho.

¹⁶ O'o hohonta Jouel hwe An'tuye hungkuno l'mojo sohwo olo hilo so'no l'imentisofoho. Kakoe hungkunoso olohonta ne imo'nalofoho. Jouel ole mt'i'mokumentisofoho.

¹⁷ An'tu hohonta ole ul'imento, S'kuno moi'wo imo'nyoso mofone sohonta nje Towahuno sofe yokumpohn'nyoso a'amu hopi'nonohinomo uyonefoho.

Sekwoe hwomu sohwanji mu sopeenji hof'iko An'tuye hungkuno ul'fitnnefoho.

Hwe songo sohwo ngko wojo uhwon'nyo pa'n'ingo yo'mayo so'no ut'ihwamnefoho.

Hwe a'mane sohwa wojo uhwon'fitnnefoho.

¹⁸ U, nje Towahunoso nje hwe moya'mi syoho ntohofiyo somo uy'mnefoho.

Ose uyohon'i'mo hof'iko nje hungkuno nal'fitnnefoho.

¹⁹ Sekwo ahwomo ajwo lopo t'imo uhwon'ngkujo'no nom'ne kengoso set'ihwamnefoho.

Olo hwaho lopo yo'mayo kengo wonyoangkafoso nomt'i'mokumnefoho.

Oso kengoso hon'yo'nji toho'nji t'ikayo hujenjemo'nji nomt'i'mokumnefoho.

²⁰ Olo mofehi'nyolo s'kwo'mno imo'n'ngkuhwosi s'kuno meefonefoho.

Hamnoso hon'yo'nohino imo'nonefoho.

Olo hiloso nuhwon'ngkuji u nje S'kuno Engoso imo'nonefoho.

²¹ Oso hohosohonta hwe fihwa hwoya'mi fifa ngkine'no joho nt'ikujo somo ut'ima'mnefoho.

Nje a'amu imo'n'fitnnefoho.

Oso hungkunoso Jouel mt'i'mokumentisofoho.

²² Sekwo a'amu Is'lael soku, olo hungkuno haloho upa'n'mno. Jisas Nasalet nta'ango oso huno sekwo huno moi'wonoho. An'tu Jisas'mo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngki olo hwaho lopo Jisas yo'mayo kengo wonyoangkafoso net'ihwamentisofoho. Oso hiso nuhwonontani nakwo huno naimentisoso Jisas An'tuye Hwomu Ne hweho.

²³ Anitu kako hohonta huno ole, Nje hwomu a'amufe wonyo'ne poyo pe'nyo'ne hwa-hopo uhwatimonne'no yohono. Ose syafihu'mentisofoho. Oso'no olo hwe lohwo Anitu sekwoe ahomo ho'nahumentisofoho. Ho'nosyahonngki sekwo a'amu Loum somne'no ipemotasontifi hofiko iyo hwojiyafiku'nnyo somo fonjinto'ofahumentohofofoho.

²⁴ Anitu kakoe hwomumo poyo pe'nyo yahino tohino somta'ni isihutofomanto apa'no songo ulika'mentisofoho. Jisas sohomo sokimo somo mokilopm'mokumentisofoho.

²⁵ Hohonta Ntefit ole mt'i'mokumentisofoho.

Nje Hwe Engo sohwo kako ngko'nji mofonepo humaso sohomo ngko uhwon+wo'n'ngkohefoho.

Kako nje aho angahohnta'ni humaso sohune'no ngko mop+wahu'mnehono.

Yo'mayo nom'neso ngkimo milojan+mofonehoho.

²⁶ Hiso'no nje simeho wopingo nimo'n'ngkohoho.

Nje mampaho Anituye yofe ho'nomayo'nefoho.

Ngko poyo pe'nime sohonta iyoho mannonefoho. O'o, ngko Anitumo uhwon+mnefoho.

²⁷ Nje huyo'mangoso tikanomo humayo'ne nisikwajiyo'eno.

Jije hwomufe a'apaho piso imo'nyo'eno.

²⁸ Songo humayo'ne honngkano ntihwahino.

Kiko ngko'nji humayo so'no nje simeho wopingo nimo'n'ngkohoho.

Ntefit hohonta ose mt'i'mokumentisofoho.

²⁹ Nje a'amu soku, olo hungkuno Ntefit mt'i'mokumentiso so'no yolohoso waselimo. Ntefit kakine'no mt'i'mokumentiso'maho. O'o, kako poyo pe'ningkahonngki hofiko ijopijisyahumentohofofoho. Kakoe pi'n+momo olo hwaho lopo weho. Nakwo timo uhwon+wo'n'ngkuhwono.

³⁰ Ntefit kako Anituye hungkuno limojo hweho. Anitu Ntefit+mo uli'mento, Jije imu hwe yofe engo'njo jije yofe pa'nyo imo'n'ngkihwo si a'amumo umokosyohumane hweho. Ose ulahonngki Ntefit kako huno umentisoso oso hungkuno hiso ne imo'nefoho.

³¹ Hohonta Ntefit yo'mayo Anitu yone'ento uhwon+mentisoso oso'no hwe Anitu uhwosopo'mentiso sohwo poyo nope'n'ngkuhwosi apa'no songo nolikafone so'no limentisofoho. Ole mt'i'mokumento,

Kakoe huyo'mango tikanomo humayo'ne nusikwajiyo'eno.

Kakoe a'apaho piso imo'nyo'eno.

³² Oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. Anitu nto ulika'mentiso lohomo nakwo uhwon+mentihwone. Osohune'no lalokuhwono.

³³ Kako ahwomomo nokotasonto osopo Anituye aho angahohnta'ni nto humantono. Hohonta kako ole nto nalimentisofoho. Ngko Anituye Towahuno Wopingo wosejapmmo. Jisas ahwomomo nosahonngki Mpohwo kakoe Towahuno uyahonngki Jisas Towahuno hiso nehwojahonngki olohonta hungkuno mampaho kengo kengo so'nji selihwoneso yo'mayo yihwoneso hwapingo Anituye Towahuno nehulo'ofalofoho.

³⁴ Upa'n+mno. Ntefit oso hungkunoso kakine'no mamt'i'mokumentisofoho. O'o, kako ahwomomo masimmentisofoho. Ole mt'i'mokumentono, Anitu nje Hwe Engo Kilais Anitu nakwoe hwahopo uhwat+mentiso sohomo ole uli'mento, Kiko nje aho anga sohohnta'ni fosityohumaho.

³⁵ Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwo jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumot'i'monnoho.

³⁶ Oso'no sekwo a'amu Isilael soku, huno ito'no fisyafihupmmo. Olo Jisas huhwo sohwo sekwo iyo hwojiyafiku'nnyopo fonjinto'ofahumentohofolo lohune'no Anitu Hwe Engo nemokosyohumayo'ne sohomo umokumentisofoho. Olo hwe lohwo Kilaisiyoho. Pita ose ulimentisofoho.

Hwe moya'mi pi'ningo engoso simeho yiwalo'makahonngkofi mijo kiyoma'mentohofofoho.

³⁷ A'amuso olo hungkunolo nupa'nontifi simeho tango mikun+mposo umentisofoho. Pita'nji apousel nom'ne sohwanjimo uli'mentohofi, Ou, hwe sifahwe, nakwo pipi yanehwono.

³⁸ Ose ulahonngkofi Pita uli'mento, Sekwo a'amu anga'no anga'no honngkano wonyo foho'naopmmo. Anituye hungkunomo tifi finngkamno. Jisas kako jije wonyo wae yakumofihwosi kakoe a'amu ne imo'n'ngkohoho'no a'amumo utihwayo'ne mijo wokiyosemapife. Ose ikujo'no kakoe Towahuno Wopingo wosejapmmontonoho.

³⁹ Anitu seli'mento, Nje Towahuno Wopingo wosejapmmo. Oso hungkunoso sekwo'ne'nji sekwoe mehomi mne'nji a'amu hwaho kengoponta'ango oso'ntnne'nohinofoho. A'amu hopi'nonohino nakwoe Hwe Engo Anitu kakine'no johu ulalokwofo soku kakoe Towahuno Wopingo wosejapmmo.

⁴⁰ Pita ose ulonto, hungkuno nom'ne pi'n'ingo engo ulonto, ul'imento A'amufe hon'ingkanu wonyomne'no i'waho fiy'mno. Tohino engo nomapitoho. Sekwo An'itumo fin'ingkamno.

⁴¹ Ose ulahon'ingki a'amuso nupa'nont'ifi oso hungkuno somo in'ingkowahon'ingko fi mijo kiyoma'mentohofofoho. Oso si'kuno somo a'amu *t'ili tausen* (3,000) An'itumo si'meho uy'imentohofoso An'ituye a'amu ne imo'n'imentohofoho.

A'amu Jisas'imo in'ingkawo'n'ingkohofo sofe yahino songo wonyoangkafo ma'mentohofofoho.

⁴² An'ituye a'amu ne imo'n'imentohofoso *apousel* sohwa An'ituye hungkuno luti'hwentan'ingko fi hof'iko upa'n'imotofofoho. Hof'iko nuhu'mokont'ifi ufo'ma'n'imotofofoho. Hof'iko wosopayo afapo nta'ni nonont'ifi † An'itumo jomo ul'imotofofoho.

⁴³ An'itu kakoe yokumpohn'nyo *apousel* sohwa uyahon'ingki hof'iko yo'mayo kengo wonyoangkafo imentohofofoho. A'amuso oso hiso nuhwonont'ifi pisopisaho mjal'm'went'ifi iyoho'nji yomo yomo'nji imentohofofoho.

⁴⁴ A'amu Jisas Kilais'imo si'meho hi'ntnnono umotofoso afapo nohumant'ifi hof'ikoe ho'yangyo yo'mayoso nem'nohino afafoho.

⁴⁵ A'amu ho'yangyo'njo hwahon'joso oso hiso a'amu nom'ne somo uyont'ifi hamniyoho nomant'ifi umofonyo inyo somo yano ulohmmentohofofoho.

⁴⁶ Hof'iko si'meho yano inont'ifi si'kuno huhwo huhwi An'ituye ango engo somo nuhu'mokont'ifi An'ituye yofe ho'noma'motofofoho. Hof'iko wopayo nom'ne ango kengo kengomo nonont'ifi hof'ikine'no huno mosyaf'isiyo'njo yont'ifi nom'ne a'amumne'no syaf'ihu'motofofoho. Oso'no hof'iko si'meho wop'ingo'nji humamotofofoho.

⁴⁷ Wop'ingo nohumant'ifi An'ituye yofe ho'noma'motofofoho. A'amu hisomne'no hwe moya'mi nom'neso ul'imotofi, An'ituye a'amu neso wop'ingo'nohinofoho. Si'kuno huhwo huhwi a'amu nom'neso An'ituye hungkuno nupa'nont'ifi si'meho uyont'ifi in'ingkamotofofoho. An'ituye a'amu neso pi'n'ingo engo imo'n'imentohofofoho.

3

Hwe sife wonyo'njo sohwo wop'ingo imo'n'imentisofoho.

¹ Si'kuno fihwi Pita'nji Joun'nji siko An'ituye ango engo somno si'mentisiyofoho. Osopo akupo'nyo so'nji (3 *kilouk*) a'amu pi'n'ingoso An'itumo jomo ujo'ne uhu'mokumotofofoho.

² Kuso somne'no ole li'wo'n'ingkohofi wonyoangkafoponoho. Hopo sopo hwe fihwo sife kokato'nnyo'njo kona'wohi aswo mta'ni osenohini ma'mentiso sohwo humunyoponoho. Si'kuno huhwo huhwi huhwo sohwoe a'amuso intokwasont'ifi osopo itofasiyo'nohini imotof'ihweho. A'amu ango engo somo nohotoswahon'ingkofo sohonta hwe huhwo sohwo hamniyoho jomo ul'mojo hweho.

³ Osopo sife wonyo'njo sohwo nohumanto uhwon'imentisoso, Pita'nji Joun'nji woswanji yontan'ingki uhwononto ul'imento hamniyoho we'e ntapinyo.

⁴ Ose ulahon'ingki Pita'nji Joun'nji siko t'imo yokumpohn'nyo uhwononji ul'imentisi, Ki'ko t'imo fehonyo.

⁵ Ose ulahon'ingki hwe huhwo sohwo hamniyoho wontopanjiyo'ne fohonto uhwon'imentisofoho.

⁶ Pita ul'imento, Ngko hamniyoho ane hwo'nyoho. Nom'neso wokijapmmo. Jisas Kilais Nasaletnnta'ango sohwoe yokumpohn'nyo'nji wakil'monne'no yohono. Hano fiyo.

⁷ Ose ulonto kako kakoe aho nomanto ul'ika'mentisofoho. Ose ul'ikofahon'ingki hwe huhwo sohwoe sife yokumpohn'nyo imo'nonto noswol'ikofawento hano umentisofoho.

⁸ Siko'nji ango engo somo noswont'ifi hwe huhwo sohwo likofahm'nyo yonto An'itumo isamoyoka ul'imentisofoho.

⁹ A'amu ango engo somo nohumant'ifi uhwon'imentohofoso, hwe huhwo sohwo likofahm'nyo yonto An'itumo isamoyoka ulahon'ingki uhwonont'ifi

¹⁰ ole syaf'ihu'mentohofi, U ole hwe sife kokato'nnyo'njo lohwo hoku'yopo humanto hamniyoho'no jomo li'mojo hweho. Oso hunoso uyahon'ingki yomo yomo yont'ifi pisopisaho li'mentohofofoho.

An'ituye ango engo somo Pita hungkuno luti'hwamentisofoho.

† 2:42: A'amu pi'n'ingo engo huno'njo Jisas Kilais'imo in'ingkunyo si'nihu'mokont'ifi wopae n'imentohofofoho. Osohonta wopayo moi'wo nont'ifi hof'iko hunso Jisasiye mi'kufo'nji honiyo'nji ne'no syaf'ihu'motofofoho.

¹¹ Hwe huhwo sohwo Pita'nji Joun'njimo aho kehon+ngkofi hwe moya'mi hopi'nono hano kunto kuto'no wentifi kontolompo'ango somo uhu'mokumentohofofoho. Oso kontolompo'ango somo Soulomouniyefoho limotofofoho.

¹² Osopo uhu'mokahon+ngkofi Pita nuhwononto ulim ento, Sekwo a'amu Isilael soku, yomo yomo peho'no yohoho. Nekumo timo yokumpohn'nyo peho'no ehonalokwofho. Sekwo huno ole laseyohoho, Hikoe yokumpohn'nyo mta'ni hwe lohwo wop+ngo imo'n+ngkohoho. Huno ose laseyohoho.

¹³ O'o, Apilohamja Aisakija Jekoupija nakwoe ajuyohwosafe Anituyoho. Osohwo kako kakoe syoho ulohofiyoso Jisas+ye yofe ho'nomayo'nohinofoho. Oso huhwo sohwo sekwo nokentifi a'amu Loum sohwafepono ipemotosahon+ngkofi osopo Pailot usihuto'mto yahon+ngki sekwo nakwolaho ulim ento'hofofoho.

¹⁴ Oso Jisas huhwo sohwo hon+ngkano wonyo ane hweho. Wop+ngo'nohino hweho. Osohomo nakwolaho ulontifi hwe wonyo a'amumo fonjahumentiso sohune'no Pailotimo jomo ulim ento'hofo kuyoho.

¹⁵ Ose ulontifi sekwo yo'mayo songo humayo hwap+ngo sohomo sekwo a'amu Loum somo uyahon+ngkofi hofiko fonjahumentohofofoho. Nofonjisyahon+ngkofi Anitu apa'no uliko'mentisofoho. Oso hiso'no nekwo nuhwonontayo olhonta hungkuno hiso'no selalokuhwoyo.

¹⁶ Nekwo Jisasimo simoho hi'ntnnono uyahon+ngkuhwoi Jisas+ye yokumpohn'nyo ole hwe lohomo wop+ngo imokohoho. Sekwo ole hwe sife kokat'nyo lohomo huno moi'wonoho. Ole simoho hi'ntnnono Jisasimo uyalokuhwayo loso Jisas mta'angofoho. Ole hiloso hwe sohomo wop+ngo umokahon+ngki uhwonalokwofho.

¹⁷ Nje a'amufu, sekwo sekwoe hwe engo sohwanji Jisasimo fonjahumentohofoho sohonta huno ito'no mosyafisiyo'njo imento'hofo kuyoho. Oso'no ngko huno niyohoho.

¹⁸ Hohonta a'amu Anituye hungkuno limotofo sohwa Anitu ulim ento, Hwe uhwosopo'mentohe sohwo tohino engo manefoho. Ose ulahon+ngki a'amu somo ulim ento'hofofoho. Sekwo Jisasimo fonjahumentohofoho sohonta oso hungkuno hiso ne imo'n+mentisofoho.

¹⁹ I oso'no olhonta sekwo huno fikwesya+hupmno. Sekwoe simoho yiwolo'mo filohopmno. Sekwo simoho yiwolo'mokukujo'no Anitu sekwoe wonyo wae weesimo'mtonoho.

²⁰⁻²¹ Wayo yasemofihwosi kakoe yokumpohn'nyo'nji simoho wop+ngo'nji wose-jammntonoho. Hohonta Anitu nakune'no fohu'n+mentisoso nefo'mayo'ne kakoe hwomu Jisasimo uhwosopo'mentisofoho. Anituye hungkuno limotofo sohwa yo'mayo limento'hofo so'no ito'no imo'nyo'ne Jisas ahwomomo hontohumaho. Moi'wo imo'n+ngkihwosi nopone hweho.

²² Hohonta Mouses seyakwosamo ulim ento, Hwe Engo Anitu sekwo'njo mta'ango fihumo wam+hwosopo'mtonoho. Anituye hungkuno selohe sohwo ngko pa'n+ngo hweho. Oso hwe huhwo sohwoe mangomo sekwo haloho ito'no upa'n+ngkuno.

²³ Hohosohonta a'amu oso hwe huhwo sohwoe hungkunomo haloho maposo'njo ifijoso Anitu oso a'amu somo kengopo uhmajososo nihu'nahone wae umntonoho. Mouses ose ulim entisofoho.

²⁴ Anituye hungkuno limotofo sohwa Samuel+janji nom'ne tfinjo sohwanji hofiko ole sikuno lomne'no limento'hofofoho.

²⁵ Oso a'amu Anituye hungkuno limotofo sohwa sekwo hofikoe imu kuyoho. Oso'no oso hungkuno Anitu seyakwosamo ulim entisoso sekumne'nefoho. Anitu Apilohamjo ulim ento, Jiye imu sohwa mta'ni hwe fihwo a'amu hopi'nonohinomo wop+ngo ulohofonefoho. Ose ulim entisofoho.

²⁶ Oseso Anitu kakoe hwomu Jisasimo uhwosopento sekumne'no wop+ngo selohofone kaki'no uhwat+mentisofoho. Kako ole umo'nalofoho, Sekwo a'amu anga'no anga'no hon+ngkano wonyomo hohujo ikinjaofikujo'no ngko wop+ngo uloho'mo. Ose lalofoho.

4

Pita'nji Joun'njimo impe intofahumentohofofoho.

¹ Pita'nji Joun'nji a'amu somo oso hungkunoso ulontan+ngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu tajo angomjo ulhwontohumayo sohwafe hwe engo so'nji a'amu Satiyusi sohwanji i'mofapmentohofofoho.

² I'mofapontifi simano hintotohino umn+mentisofoho. Hwap+ngoso Pita'nji Joun'nji siko a'amu somo Jisas poyo pe'n+mentiso sohwo apa'no songo lika'mentisofoho lut+hwamentisiyefoho. Oseso a'amu hopi'nono poyo pe'n+fijoso hwangu nolikapitnnefoho.

³ Sɪmano hintotohino umnɪngkahonɪngki mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonɪngki oso a'amu sohwa Pita'nji Joun'njimo mo'nɪngkanta hungkuno ulane'entɪfi impo'angomo intofahumentohofofoho.

⁴ Oso'no a'amu Pita'nji Joun'njiye hungkuno upa'nɪmentohofoso fehohnjo sikoe hungkunomo haloho yontɪfi Anɪtumo simeho hi'ntnnono uyɪmentohofofoho. Oso a'amu we'e pi'nɪngo'maho. Oso hwe huhwo sohwa *faif tausen* (5000) hwafoho.

Hwe yofe engo'njo sohwafe tɪmo sopo Pita'nji Joun'nji loho'mentisiyefoho.

⁵ Mo'nɪngka imɪngo'nji a'amu yofe engo'njo sohwanji, Jutafe hwe engo sohwanji a'amu honɪngkano hungkuno lutɪhwamotofo sohwanji hofɪko Jerusalem uhu'mokumentohofofoho.

⁶ Hofɪko nuhu'mokontɪfi a'amu nom'ne sohwanji hungkuno lɪmentohofofoho. A'amu nom'ne sohwa ole, Anas, hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo'nji, Kaiyofasɪjanji, Jounjanji, Aleksanta'njoho. Nom'ne a'amu Anasɪye temtitofomjo sohwa hofɪko'nji uhu'mokumentohofofoho.

⁷ Hofɪko Pita'nji Joun'njimo hofɪko'njo ajwo lopo uhumajontɪfi ulɪmentohofi, Oloso pipi imasiyoto. Tɪhwoe yokumpohn'nyo'nji tɪhwoe yofe'nji umokumahnnoto, hwe wopɪngosofo.

⁸ Ose ulahonɪngkofi Anɪtuye Towahuno Wopɪngo Pitafe simehomo uhulo'ofahonɪngki Pita ulɪmento, Sekwo hwe engo Isɪlaelnta'ango sohwasɪ,

⁹ olohonta sekwo a'amu sɪfe wonyo'njo sohumo wopɪngo umokumalohwoyo so'no ehonɪngkohofotaho.

¹⁰ Oseso sekwo hopi'nono huno waseyono. A'amu Isɪlael hopi'nonohinoso huno wosyafɪhupɪfe. Jisas Kɪlais Nasaletnnta'ango sohwoe yokumpohn'nyoso olo hwe lohomo wopɪngo umokahonɪngki kako nakwo'njopo lohofoho. Oso Jisas huhwo sohomo sekwo iyomo fonjinto'ofosyahonɪngkofi Anɪtu poyo pe'nyo sohomo apa'no ulɪko'mentisofoho.

¹¹ Olo sojo engkwosaho pa'nyo ango injuwo'nɪngkohofo sohwa hofɪko wonyofoho lontɪfi ho'nao'mentohofofoho.

Oseso olohontajo olo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwapɪngohwo imo'nɪngkohoho.

A'amu hohonta hungkuno mtɪ'mokumentohofoso olo hungkuno Jisasɪmne'no mtɪ'mokumentohofofoho.

¹² Nom'ne hwe nefo'mayo'ne olo hwaho lopo mohumunyoponoho. Anɪtu nom'nehumo a'amu nakwoe wonyo wayo'ne muhwosopo'mmentisofoho. O'o, Jisas kako'nohino hweho. Pita ose ulɪmentisofoho.

¹³ Ose ulahonɪngki hofɪko Pita'nji Joun'njiye yokumpohn'nyo losomo uhwonontɪfi huno syafɪhu'mentohofi, Olo hwa'u siko ifalifaliyo mamtɪ'mokiyo hwa'uyoho. We'mjo pa'nyo hwa'uyoho. I oso'no siko iyoho munɪngkohoyohoho. Jisasɪye yokumpohn'nyo ma'masiyo hwa'uyoho.

¹⁴ Ose syafɪsyontɪfi uhwonɪmentohofoso hwe wopɪngo umokumasiyo sohwo siko'nji lohofontanɪngki uhwonontɪfi hofɪko hungkuno ane hwafoho.

¹⁵ Oseso Pita'nji Joun'njimo ulɪmentohofi, Siko mempono swohosɪsi osopo fosyohumunyo.

¹⁶ Ose ulontɪfi hnnɪmentohofi, Olo hwe lohwa'umne'no pipi yanehwono. Olo hwa'u olo wonyoangkafo loso yahonɪngki a'amu hopi'nonohino Jerusalem humalofoso oloso huno uyohoho. Nakwo oloso hiyaso pipi yane'elo. Awonoho.

¹⁷ I oso'no olo hungkuno nonje nonje ho'nɪmuyo'eno. Nakwo hungkuno yokumpohn'nyo ole ulano. Nom'ne hungkuno Jisasɪmne'no nom'ne a'amu somo nulohosiloho.

¹⁸ Ose hnnontɪfi sikimne'no joho ulontɪfi ulɪmentohofi, Siko nom'ne a'amu somo Jisasɪye hungkuno nulohosiloho. Yo'mayo Jisasɪmne'no lutɪhwhahosiloho.

¹⁹ Ose ulahonɪngkofi Pita'nji Joun'nji siko ulɪmentisiyo, Nekwo Anɪtuye hungkuno ho'naofososo sekwoe hungkunomo tɪfi senɪngkawasoso Anɪtu kako huno pipi uyɪmtolo. Sekwo huno pipi seyohoho.

²⁰ Yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso uhwonɪmentɪhwoyoso hungkuno wopɪngo'nohino upa'nɪmentɪhwoyoso oso hiso'no nom'ne a'amumo mujoso pipilo. Awonoho.

²¹ Ose ulahonɪngki hofɪko hungkuno nom'ne tango'njo ulontɪfi Mpanino ulɪmentohofofoho. Hofɪko a'amumne'no iyoho unɪmentisofoho. Hwapɪngoso a'amu hopi'nono olo hilo so'no Anɪtuye yofe ho'noma'mentohofofoho. Oso'no Pita'nji Joun'njimo tohino uyɪhwaloho.

²² Olo hwe lohwo wopɪngo umokumasiyo lohwo kako hwe engo hweho. Kakoe soswo fouti (40) yakolo'noho.

A'amu Jisasimo inɪngkawowo'nɪngkohofoso Anɪtuye hungkuno yokumpohn'nyo lohofɪhwasi lutɪhwane'entɪfi Anɪtumne'no jomo ulɪmentohofofoho.

²³ Pita'nji Joun'nji nowenji sikoe a'amu'njopo i'mofawenji oso hungkuno hiloso ulɪmentisiyefoho.

²⁴ A'amuso nupa'nontɪfi hofɪko sɪmeho yano inontɪfi Anɪtumo isamoyoka ole ulɪmentohofi, Ou Mpohwo, kɪko enemokosyohumayo hwasoho. Kɪko ahwomo'nji hwahoh'nji mtɪ'mokumentohino hwasoho. Kɪko ayo'nji yo'mayo songo humayoso mtɪ'mokumentohino hwasoho.

²⁵ Hohonta jɪje Towahuno Wopɪngo sohwo jɪje hungkuno nakwoe ajuyohwo Ntefit jɪje syoho kilohofiyo sohwoe mangomo mufohotofahonɪngkini Ntefit ole ulɪmento, A'amu kengo kengoso sɪmeho tohino peho'no umnalofoho.

Nakwoe a'amu huno ito'no mosyafɪsiyo'njo peho'neto.

²⁶ Hwe yofe engo'njo sohwa hontohumamentohofofoho.

Hofɪko'nji a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji nuhu'mokontɪfi hungkuno nano mtɪtofontɪfi lɪmentohofi,

Anɪtu'nji oso hwe uhwasopo'mentiso sohwo'njiye syohomo nakwo wae uyano.

Ose lɪmentohofofoho.

²⁷ Oso hungkuno ne imo'nɪmasofoho. Olo ango lopo Heloutɪ'nji Pountiyos Pailotɪ'nji a'amu kengo so'nji a'amu Isɪlael so'nji nuhu'mokontɪfi Jisas uhwasopo'mentohino sohomo fonjane'entɪfi imentohofofoho.

²⁸ Oso hiso'no hohonta kɪko nohumanji yo'mayo ne imo'none so'no lɪmentohinoso olohonta oso a'amuso jɪje hungkunoso ne imokumalofofoho.

²⁹ I olohonta Mpohwo oso hungkuno yokumpohn'nyo nalɪmalofoso upa'nɪmahno. Jɪje hungkuno lɪwo'nyo sohwonanɪmo yokumpohn'nyo fisosofitofonesyohumaho. Oso'no nakwo jɪje hungkuno lontanɪngkuhwasi iyoho monanonehoho.

³⁰ I oso'no nakwo jɪje hungkuno lontanɪngkuhwaso'no kɪko a'amu mnokino'njo somo wopɪngo umojo. Yo'mayo wonyoangkafoso jɪje hwomu Jisasiye yokumpohn'nyo'nji noho fiyo.

³¹ Anɪtumo ose ulahonɪngkofi oso ango humamentohofoho sopo mo'mayo yonto Anɪtuye Towahuno Wopɪngo hofɪkimo ifehu'mokahumentisofoho. Ifehu'mokahumentisoso hofɪko Anɪtuye hungkuno yokumpohn'nyo ulontɪfi iyoho munɪmmentisofoho.

Jisasiye a'amu neso hofɪko yo'mayoso inɪmentohofofoho.

³² A'amu hopi'nono Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono uyɪwo'nɪmentohofoso sɪmeho inontɪfi a'amu fihwo ole huno mosyafɪsiyo'njo imentisofo, Oloso nje'nohinofoho. A'amufe'maho. O'o, oloso huno mosyafɪsiyo'njo imentisofoho. Yo'mayo hopi'nononino hi'njoso a'amu somo inɪmentohofofoho.

³³ *Apousel* sohwa a'amu somo Hwe Engo Jisas lɪka'mentiso so'ne hungkuno ne'nohino ulontɪfi Anɪtuye yokumpohn'nyo utɪhwayo'ne yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentohofofoho. Anɪtu a'amumo wopɪngo'nohino uloho'mentisofoho.

³⁴ Hohosohonta a'amu hiso umofonyo miyofoho. A'amu hwahoh'njoso ango'njoso yo'mayo ho'yangoh'njoso nom'ne a'amu somo yano uyontɪfi hamniyohoso *apousel* sohwo umentohofofoho.

³⁵ *Apousel* sohwa oso hamniyoho nomantɪfi a'amu umofonyo iyo somo yano ulohmentohofofoho.

³⁶ Hwe fihwo kakoe yofe Jousepɪyoho. *Apousel* sohwa nom'ne yofe ole mulɪmentohofi, Mponopasiyoho. Yofe hiso yɪwolo'mo ole, Sosofitofɪhwe hweho.

³⁷ Olo hwe huhwo sohwo Lifaiye temtitofo mta'ango hweho. Hwaho Saipɪlos nta'ango hweho. Hwe nom'nehwo oso hwe huhwo lohwo sohwoe hwaho mpe nulohofahonɪngki hamniyohoso Mponopas nomanto *apousel* sohwafe sɪfɪki'nyo'mo ho'nahumentisofoho.

5

Anonaiyasɪ'nji Sofaila'nji siko Anɪtumo hwasyo ulɪmentisiyefoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Anonaiyas kakoe apefe yofe Sofaila, siko hwahoh'nji hi'njo ya'uyoho. A'amu nom'neso sikinta'ni oso hwahoso mpe uloho'mentohofofoho.

² Siko hamniyoho nomanji fehohnjo siko'ne hiyaso mokosyohumanji fehohnjo Anonaiyas kako *apousel* sohwafe sɪfɪki'nyo'mo ho'nahumentisofoho.

³ Oso hiso Pita nuhwononto ulimeto, Anonaiyas, Seteniyeye hungkunono iningkawenji hamniyoho fehohnjo hiyaso mokosyohumanji Anituye Towahuno Wopingo hwasyo ole ulohino. Hamniyoho hopi'nono ma'maleso olenoho. Oso hwasyo ulohino.

⁴ Jije hwaho mpe makilohommalofo sohonta hwaho hopi'nono jijefoho. Mpe ntokilohomalalofo sohonta hamniyoho hopi'nono jijefoho. I oso'no oso hungkuno simehomo'no peho'no syafisyohino. Kiko hwe sohwo'nnohinomo hwasyo monalohoyohino. O'o, Anitumo hwasyo ulohino.

⁵ Ose ulahoningki Anonaiyas nupa'nonto nopiwasyonto, poyo pe'nimentisofoho, Oso hungkunoso ho'ningskahoningki a'amu nupa'nontifi iyoho unimentisofoho.

⁶ Hwe songo sohwa nolikafohumantifi Anonaiyasie pijafomo hwapife ekojisasi lohofontifi mempo hohnta'ni motawentifi pi'nimomo ijopijisyahumentohofoho.

⁷ We'enepi a'amu poyo pe'nimentiso sohwoe ape noswonto yo'mayoso mupa'nimentisosi,

⁸ noswapahoningki Pita ulimeto, Jije hwahomne'no olo hamniyoho ma'masiyotaho. Ose ulahoningki ulimeto, Eno, osenoho.

⁹ Ose ulahoningki Pita ulimeto, Kiko jije hwehwo'nji hiyahusi Anituye Towahuno sohomo yamofa peho'no ulohomasiyoto. Upa'nyo. Hwe songo sohwa jije hwehwo sohomo pi'nimomo ijopijisyasyontifi nto pohofa. Hoku'yopo lohokwofa. Kikimo womotokuwantifeho.

¹⁰ Ose ulahoningki a'musi Pitafa sifiki'nyo'mo piwasyonto poyo pe'nimentisofoho. Hwe songo sohwa noswapontifi poyo pe'nimentisosiye pijafomo uhwonontifi nomotowapontifi kakoe hwehwo'njopo ijopijisyahumentohofoho.

¹¹ Oso hungkuno hiso noho'ningskahoningki Anituye a'amu ne so'nji a'amu kengo so'nji nupa'nontifi iyoho unimentisofoho.

Yo'mayo kengo wonyoangkafoso imotofoho.

¹² Yo'mayo kengo wonyoangkafoso a'amu apousel sohwa utihwamentohofa somo a'amuso uhwonimentohofoho. Anituye a'amu neso Soulomouniyeye kontolompo'ango sopo uhu'mokumotofoho.

¹³ A'amu kengo fehohnjoso Anituye a'amu ne somo uhwonontifi limentohofi, A'amu Jisasi'mo iningkawowo'ningskohofoso wonyoangkafoho. Ose lontifi i hofiko'nji muhu'mokummentohofoho. O'o hofiko iyoho unimentisofoho.

¹⁴ Hwe hwoya'mi pi'ningo engoso Jisasiye hungkuno upa'nontifi hungkuno nehopi lontifi simeho hi'tntnno uyimentohofoho. Oso a'amu hiso Anituye a'amu ne simo'njopo so'nji uhu'mokumotofoho. A'amu pi'ningo engo imo'nimentohofoho.

¹⁵ A'amu pi'ningosa a'amu mnokino'njo somo intokwapontifi honingkanopo itofasi lohofontifi ole syafihu'mentohofi, Pita nopihwosi kako kote uhumiyofihwoso'no a'amu mnokino'njoso wopingo umo'nife. Ose syafihu'mentohofoho.

¹⁶ A'amu ango kengo mta'ango Jerusalem mofone soponjoso Jerusalem uhu'mokummentohofoho. A'amu mnokino'njo, a'amu sisi'masoho'njo towahuno wonyo'njo somo itokwapmentohofoho. Hopi'nonohinosa wopingo imo'nimentohofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo 'apousel' sohwo imo'ango mta'ni isihuto'mentisofoho.

¹⁷ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kakoe a'amu'nji a'amu Satiyusi sohwanji yo'mayo so'no nupa'nontifi simeho tohino umnimentisofoho. Hwapingosa a'amu apousel sohwafe yokumpohn'nyo yo'mayo wonyoangkafo so'no iwo'ningskohofoho. Hofiko oso yokumpohn'nyo ane hwafoho. Oso'no simeho tohino umnimentisofoho.

¹⁸ Simeho tohino umningskahoningki apousel sohwo aho kentifi imo'angomo intofahumentohofoho.

¹⁹ Oso sikwo'miyoso somo a'amu ahwomomjo sohwo noponto imo'ango hoku'yo somo hwasampento a'amu apousel sohwo mempo hohnta'ni ipemotoswaponto ulimeto,

²⁰ Sekwo Anituye ango engo somo nowekuji osopo lohofikuji olo honingkanosongomne'no a'amumo filutihwamno. Ose ulimentisofoho.

²¹ A'amu apousel sohwa oso hungkunoso haloho imentohofoso imingo ne'nji Anituye ango engo somo noswontifi Anituye honingkanosongomne'no lutihwamentohofoho.

Oso imingo so'nji hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kakoe a'amu'nji a'amu Jutafa kaunisol sohwanji hwe engo hopi'nono nuhu'mokontifi imo'angomne'no hungkuno lihwatimentohofoho. A'amu impe'njo sohwo fipemotapmno. Ose lihwatimentohofoho.

²² Hungkunoso lihwojahonngkofi a'amu impo'angomo noswontifi uhwonmentohofoso huno uhwonontifi asomo nopontifi *kaunisol* a'amu sohwaro ulimentohofofoho.

²³ Ole ulimentohofi, Nakwo impo'ango sopo nowentani hano yokumpohn'nyo pito'malofoso uhwonontani, a'amu pijwohumayo sohwa lohofontanngkofi uhwonngkuhwonefoho. I ango ne somo a'amu aneponoho. Huno uhwonngkuhwonefoho.

²⁴ Ose ulahonngkofi hwe engo a'amu uhwontohumayo sohwo'nji hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji oso hungkuno nupa'nontifi huno pi'ningo engo syafisyontifi pipi imo'nngkohoho syafihu'mentohofofoho.

²⁵ Ose syafisyontifi nohumentanngkofi hwe fihwo noswonto ulimento Upa'nimno. Oso a'amu sekwo impo'angomo intofohumalofoso sohwa Anituye ango engo somo nolohofontifi a'amu somo lutihwalokwofoso.

²⁶ Ose ulahonngki hwe engo a'amu itokuso'nji mokosyohumayo sohwo kakoe a'amu sohwanji nowentifi Anituye ango engo somo i'mofapontifi *apousel* sohwaro nomantifi ipemotaumentohofofoho. Hofiko ikujoho mafongku'mmentohofofoho. O'o hofiko iyoho unngkahonngki a'amu nom'neso sojo nofongkupitnnehontifi *apousel* sohwaro mafongku'mmentohofofoho.

'Apousel' sohwa hofiko 'kaunisol' sohwarne'no hungkuno ujo'neso iyoho munyo'njo imentisofoho.

²⁷ Ose ipemotawentifi a'amu *kaunisol*'njopo uhumati'mentohofofoho. Osopo nohumentanngkofi hwe yofe engo'njo sohwo ulimento,

²⁸ Simo'mo ole selmalohwono, A'amu somo yo'mayo Jisasimne'no lutihwafikutoho. A'amu hopi'nonohino Jerusalem humalofoso sekweo hungkunomo upa'nimalofofoho. Ole ulalokwofoso. *Kaunisol* a'amu sohwa Jisasimo fonjahumentohofofoho.

²⁹ Ose ulahonngki Pita'nji nom'ne *apousel* sohwanji ulimentohofi, Nakwo Anituye mampaho haloho yhwasi tifi inngkayo'nefoho. A'amu hwhahoponjo sohware hungkunomo minngkowanehwono.

³⁰ Sekwo Jisasimo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho. I oso'no neyakwosanjiye Anitu sohwo Jisasimo uliko'mentisofoho. Songo apa'no umokumentiso hweho,

³¹ Nulikafonto kakoe aho angahohnta'ni uhumojahonngki nakwoe Hwe Engo imo'nmentisofoho. A'amu Isilael hn'nwiye wonyo wayo'ne pe'nimentiso hweho. Oso'no a'amu Isilael soku, honngkano wonyomne'no hohujo ikinjaofikuji wonyo hiso wae yasemofihwosi honngkano nom'ne songo wosejapmmontonoho.

³² Oloso nuhwonontani nakwo Anituye Towahuno Wopingo'nji sohwo'ni olo hilo so'no uliwo'nngkuhwono. A'amu Anituye hungkunomo tifi inngkayo somo Anitu kakoe Towahuno Wopingo uyimasofoho. Ose ulimentohofofoho.

Hwe Ngkomeliyel sohwo 'Apousel' sohwarne'no hungkuno limentisofoho.

³³ Oso hungkuno *kaunisol* a'amu sohwa nupa'nontifi simano hintotohino umnimentisofoho. *Apousel* a'amu sohwaro wofonjano lontifi imentohofofoho.

³⁴ Hiso'no hwe fihwo *kaunisol* syoho'njo sohwo kakoe yofe Ngkomeliyel * kako a'amu Falisiyoho. Kako hohontajo honngkano hungkuno lutihwamojo hweho. Oso hwe huhwo sohomo a'amu hopi'nonohinoso kakoe yofe ho'nomawo'nimentohofofoho. Oso hwe sohwo nolikafonto ulimento, A'amu *apousel* sohwaro mempo hohnta'ni filihwajimno.

³⁵ Ose ulahonngki hofiko lihwojahonngkofi Ngkomeliyel ulimento, A'amu Isilael sohwaso olo hwe lohwaro ulohopitne so'no huno ito'no fisyafihupmno.

³⁶ Hohonta hwe fihwo kakoe yofe Teutas kako ulimento, Ngko yo'mayoso huno'njo hwo'nyoho. Hwe yokumpohn'nyo hwo'nyoho. Ose ulahonngki a'amu fehohnjo *foua hantilet* (400) sohwa inngkamentohofofoho. Osohonta hwe nemokosyohumayo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwa hwe huhwo sohomo nofonjosyahonngkofi inomokomotofo sohwa hiyaso humpo'mentohofofoho. Teutas kakoe hungkuno ne mmo'nyo hweho.

³⁷ Tifi sohonta hwe nemokosyohumayo sohwa a'amufe yofe mtimokomayo sohonta hwe nom'ne Ngkalilinta'ango sohwo kakoe yofe Jutas. Osohwo nolikofahonngki a'amu fehohnjo kakoe hunomo nomantifi inngkamotofofoho. Osohwo poyo imo'nngkahonngki inomokomotofo sohwa humpo'mentohofofoho. Hofiko apa'no muhu'mokiyofoho.

* **5:34:** Osohonta Poul Jisas Kilaisimo minngkayo sohonta Ngkomeliyel sohwo Pouliye syo itihwayo imo'nimojo hweho. (Sohe engo 22, honngkano we'e 3 somo uhwonyo.)

³⁸ Oseso ole waselimonne'no yohono. Olo a'amu *apousel* sohwanne'no iyoho masen'ngkoho liyohoho. Wohumantokufe. Hofikoe syoho hwahoponta'ango'manji moi'wo imo'nonefoho.

³⁹ Olo syoho hiloso Anitu mta'ango'manji milojaopitnehofo. Ne'nohini wentihwonefoho. Sekwo Anitumo fongkupitnoho.

A'amu 'apousel' sohwa Jisasimne'no tohino ma'mentohofso so'no simeho wopingo umo'nimentisofoho.

⁴⁰ Ose ulahon'ngki hungkuno nehopeho ulontifi a'amu *apousel* sohwanne'no joho lontifi oso hwamo fonjontifi yokumpohn'nyo ulimentohofi, Jisasiye yofe apa'no nolikutoho. Ose ulontifi uhwatimentohofofoho.

⁴¹ *Apousel* sohwa *kaunisol* sohwamo nuliko'mantifi hnnimentohofi, Nakwo Jisasiye syoho yontane tohino nam'ngkahon'ngki simeho wopingo namo'ngkohoho. Anitu wopingo nahon'ngkohoho. Nakwo Jisasiye yofe'no tohino mayoso hohonoho.

⁴² Sikuno huhwo huhwi hofiko Anituye ango engo somo a'amufe ango'njopo Jisasimne'no hungkuno wopingo uliwo'nimotofofoho. Anitu a'amu ahwomo mta'ni uhwatimentisoso Jisasiyoho lutihwamentohofofoho.

6

A'amu aho fehohnta'ni hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyo sohwaso 'apousel' sohwanne'no ufo'mayo'ne uhwasopomentohofofoho.

¹ Osohonta a'amu Jisasi'mo in'ngkamotofoso we'e pi'n'ngo imo'nimentohofomaho. A'amu fehohnjo Ngkilik hungkuno'njofoho. A'amu fehohnjo Hipilu hungkuno'njofoho. A'amu Ngkilik hungkuno'njoso a'amu Hipilu somo yoka ulimentohofi, Sekwo wosopayo, hamniyoho, yo'mayoso a'amu ufo'nyo iyo somo uyahon'ngkofi nakwoe apiwojo sofa we'e'nohino mawo'n'ngkohofofoho. Hipilu apiwojo sofa engo mawo'n'ngkohofofoho. Ose ulimentohofofoho.

² Oso hungkunoso ho'n'ngkahon'ngki a'amu *apousel* sife mta'ni hufa'uyo sohwa a'amu hopi'nono Jisasi'mo inomokomotofo somne'no joho ulahon'ngkofi nuhu'mokontifi ulimentohofi, Nakwo syoho hufa'u'njo sohwanne'ni wopingo'maho. Nakwo wosopayo'nji hamniyoho'nji yano mpo'nososo Anituye hungkuno pipi losetihwanehwono.

³ Olo, nakwoe a'amu soku, sekwo a'amu aho fehohnjo hopi'nono nom'ne aho mta'ango hufa'u sohwaso uhwasopomno. Syoho yano mpo'none so'nefoho. A'amu huhwo sohwa Anituye Towahuno Wopingo engo yamo'nnyo hwafoho. A'amu huno'njo sohwa a'amu hopi'nonohino sohwaso hwe wopingo'nohino hwafoho liwo'n'ngkohofofoho. Uhwasopopijoso hofiko wopayo yo'mayoso yano mpe syohoso womokosyohumantifeho.

⁴ Ose yontan'ngkujoso nakwo Anitumo isamoyoka uliwo'n'ngkuhwasi a'amu somo Anituye hungkuno wolutihwantanoho.

⁵ Ose ulahon'ngkofi, E, wopingofoho lontifi Sitifenimo uhwasopomentohofofoho. Sitifen huhwo sohwo Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyiwon'imojo hweho. Anituye Towahuno Wopingo engo yamo'nnyo hweho. Nom'ne a'amu sohwaso uhwasopomentohofoso ole, Filipija, Piloukoulasija, Nikanouja, Timounja, Pamenasija, Nikoulasijanjo. Nikoulas huhwo sohwo ango kengo Antiyouknta'ango a'amu Jutafe yahino ma'mentiso hweho.

⁶ Oso a'amu sohwaso uhwasopentifi *apousel* sohwaso utihwamentohofofoho. *apousel* sohwa a'amu huhwo sohwaso mnokinopo aho kisasyontifi hofikine'no Anitumo jomo ulimentohofofoho.

⁷ Oseso Anituye hungkuno Jerusalem ango ayo'mo ho'nimentisofoho. A'amu Jerusalem humantohofoso Jisasi'mo inomokomotofo pi'n'ngo engo imo'nimentohofofoho. A'amu tajo ango syoho'njo fehohnjo sohwa Anituye hon'ngkano songo tipemantifi Jisasi'mo in'ngkamentohofofoho.

A'amu Juta fehohnjoso Sitifenimne'no hwasyo ulimentohofofoho.

⁸ Anitu Sitifenimo yo'mayo wopingoso ulohofahon'ngki Sitifen kakoe yokumpohn'nyo engo imo'nonto yo'mayo wonyoangkafoso imentisoso a'amu uhwonimentohofoso ole limentohofi, Anitu oloso yalofoho. Ose limentohofofoho.

⁹ I oso'no a'amu nom'nehwa nolikafontifi Sitifen'ni Anituye hungkuno so'no yoka hnnimentohofofoho. Oso a'amu sohwa hohonta siki syoho hamniyoho momaso'njo imotofo sohwa olohonta siki humalofa. Hofiko afapo humawo'n'ngkohofoso sopo ole limentohofi, Ango siki'ngohwa humayo'nefoho. Oso ango homo somo a'amu Juta Anitumne'no isamoyoka angofoho. Oso a'amu sohwa ango Sailini'nji Alekisantiya'nji

oso ango soponta'ango hwafoho. Hofiko'nji nom'ne a'amu Juta Silisiya hwaho Esiyanta'ango sohwa Sitifeni'mo yoka ulimentohofoho.

¹⁰ Anituye Towahuno wopingoso Sitifeni'mo huno wopingo uyahonngki a'amu nom'ne sohwafe hungkuno somo Sitifeni kakoe hungkuno uyakolo'mentisofoho.

¹¹ Oso'no a'amu sohwa simano hintotohino umningkahonngki a'amu sohwa hwasyo jo'ne hamniyoho uyahonngkofi ole ulimentohofi, Olo hwe Sitifeni sohwo kako Mousesimne'no sitofo limaso hweho. Ou, kako Anitu ntnne'no sitofo limasofoho. Hwasyo ose ulimentohofoho.

¹² Oso hwasyo ho'ningkahonngki nehopeho lontifi a'amu so'nji hwe engo sohwanji hwe honngkano hungkuno luthwamotofo sohwanji simeho wonyo umo'ningkahonngki Sitifeni'mo u'mantifi aho kentifi *kaunisol* uhu'mokumotofo sopo ipemotasmentohofoho.

¹³ Osopo a'amu hwasyo ulifitne sohwa m'humati'mentohofoho. Ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo Anituye ango engo so'no wonyo hungkuno ulimasofoho. Mousesiye honngkano hungkunomne'no hwotoho hmaso hweho.

¹⁴ Olo hungkuno Sitifeni nalimasofoho. Jisas Nasaletnta'ango sohwo Anituye ango engo somo wae yonefoho. Oso yahino Mouses mta'ango inngkawo'ningkuhwoneso Jisas wae yafihwosi nom'ne yahino songo nejaponefoho. Oso hungkunoso Sitifeni nelahonngki upa'nimalohwonefoho. Hwasyo ose ulimentohofoho.

¹⁵ A'amu *kaunisol* sohwa nohumantifi Sitifeni'mo uhwonmentohofoso kakoe simo'mango a'amu ahwomomjo pa'nyo imo'nimentisofoho.

7

Sitifeni kakoe hungkuno 'kaunisol' sohwa ulimentisofoho.

¹ Hwe yofe engo'njo sohwo Sitifeni'mo ulimento, Oso hungkuno kikumne'no nalohofoso nehopitaho.

² Ose ulahonngki Sitifeni ulimento, Nje a'amu soku, sekwo upa'nimno. Hohonta nakwoe ajuyohwo Apiloham kako ango Helanime'no mawe'njo imentiso sohonta oso hwaho Mesopotemiya nohumentanngki Anitu wonyongkafo sohwo u'mahonngki Apiloham nuhwonngkahonngki Anitu ulimento,

³ Olo hwaho lo'nji jije a'amu so'njimo uhwati'mofo. Nom'ne hwaho nokitihwahn'me'no osopo fohumantohoho.

⁴ Ose ulahonngki Apiloham oso hwaho Kalitiya uliko'manto hwaho nom'ne Helan osopo humamentisofoho. Kanngkwowho poyo pe'nimentiso sohonta Anitu ulimento, Hwaho nom'ne kitihwahn'me'no mpano. Ose ulahonngki olo hwaho humalohwone lopo pmentisofoho.

⁵ Anitu Apilohammo olo hwaholo nutihwanto osohonta kako yano muyimentisofoho. Olo nihu'no awonoho. I oso'no Anitu ulimento, Oso hwaho hiloso kiko'nji jije imuhwanjimo sejapmnefoho. Ose ulimentisofoho. Osohonta Apiloham kako hwomu ane hweho.

⁶ Nom'ne hungkuno Anitu ulimento, Jije imuso a'amu kengo sofe hwhahopo ufijoso osopo siki syoho ulohofikutnnefoho. A'amu kengoso jije imu somo tohino engo uyifitnnefoho. Soswo *foua hantilet* (400) uyokolofontanngkuhwosi jije imuso osopo humafitnnefoho.

⁷ Oso a'amu kengo jije imu somo yokumpohn'nyo umokosyohumayo somo hungkuno tango'njo ikwolofone uyimnefoho. Osohonta jije imu oso hwaho kengo sopo uliko'mafikujoso olo hwaho lopo nje yofe ho'nonimafitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

⁸ Anitu nom'ne hungkuno Apilohammo uyimentisofoho. A'apaho shu kolo'nyo'ne ulimentisofoho. Anituye hungkuno inngo mamofe'ne honngkano hiso uyimentisofoho. Oseso Apilohamiye hwomu Aisak imo'ningkahonngki sikuno aho fehohtani hopi'nono nom'ne hohnta'ni hufa'u shune memjaofahonngki Apiloham kakoe hwomufe a'apahomo shu ukolo'mentisofoho. Hwangku Aisakiye hwomu Jekoup imo'ningkahonngki shu ukolo'mentisofoho. Tifi sohonta Jekoupiye hwomu aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u imo'ningkahonngkofi shu ukolo'mentisofoho. Osohwa neyakwosafoho. Oso yahino hiso ne'nohini shu kolo'nimotofoho.

⁹ Jekoupiye hwomu sohwa hamngkwa'wehwo Jousep'ne'no hintotohino umningkahonngki a'amu kengo sohwa Jousep'mo mpe uyahonngkofi hafila'wehwo hamniyoho ma'mentohofoho.

¹⁰ Yo'mayo tango so'nji Jousep'mo u'mahonngki Anitu ufo'ma'mentisofoho. Oseso oso hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo osohwo Jousep'me'no joho ulahonngki Anitu Jousep'mo huno engo wopingo'njo uyahonngki hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo ulimento. Kiko hwe wopingo hwasoho. Oso'no kiko olo hwaho Ijip'nji, nje a'amu

lo'nji nje angu lo'nji hopi'nono kiko ngkine'no mokosyohumayo'ne hwosoho. Ose ulonto Jousepmmo angu'nji hwaho'nji mokosyohumayo'ne yofe engo mulimentisofoho.

¹¹ Oseso Jousep hwaho Ijip nomokosyohumentan'ngki wopayo nosyofahon'ngki mijoho engo i'mofapmmmentisofoho. Neyakwosa hwaho Kenan sopo humamentohofoso mijoho uyimentisofoho.

¹² I oso'no Jekoup kako wopayo engo Ijip weho upa'nonto neyakwosamo Ijipmne'no lihwatimentisofoho.

¹³ Hwangku sohonta hofiko Ijipmne'no apa'no umentohofoso osohonta Jousep ulimento, Ngko Jousep'nyoho. Ose ulahon'ngki hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo Jousepiye a'amu sohwanne'no huno umentisofoho.

¹⁴ Oseso Jousep kan'ngkwohumne'no hungkuno lihwatimentisofoho. Jekoup'montohwa hofiko *sefenti-faif*'foho (75). Osomme'no Jousep lihwatimentisofoho.

¹⁵ Oso'no Jekoup Ijip'ne'no nowento osopo poyo pe'nimentisofoho. Neyakwosa osopo poyo pe'nimentohofoho.

¹⁶ Hwangku sohonta hofikoe imuso hofikoe yokinoso Syekemne'no motawentifi oso sokimo somo yokinoso ho'nahumentohofoho. Oso sokimo hwaho'njoso Apiloham hohonta Hemiyehwomu sohwaro hamniyoho uyonto mpe imentisofoho.

¹⁷ Oso hungkuno Anitu Apilohammo ulimentisoso ne umo'nimonte'no yahon'ngki a'amu Isilael'so pi'n'ngo engo imo'nimentohofoho.

¹⁸ Osohonta Ijipmjo hwe yofe engo'njo sohwo Jousepmne'no huno muyofoho.

¹⁹ Oso hwe huhwo sohwo neyakwosamo wonyo ulohofahon'ngki tohino engo ma'mentohofoho. Hwe engo sohwo ulimento, Sekwoe mehomi milongo imo'nifijoso melojwasiyo'ne'maho. Nuhwon'ngkuji foho'naofikuno. Osopo wape'n'ngkuhwono. Ose ulimentisofoho.

²⁰ Hohosohonta Mouses hwomu wonyoangkafo sohwo imo'n'ngkahon'ngki kan'ngkwohwo'ya'u hamno hufa'u sihune uyakolo'mentisofoho. Hwomu sohomo angomo hiyaso mokosyohumentan'ngki

²¹ Mousesimo mempo hohnta'ni ho'nahumentisoyi sohonta hwe engo hwaho Ijip mokosyohumahoso kakoe mu Mousesimo uhwontohumayo ma'mentisofoho. Kakoe hwomu ne pa'nyo imo'nimentisofoho.

²² Ijipmjo hwe huno'njo sohwa Mousesimo yo'mayo so'no mesyomt'mokut'hwamentohofoho. Mouses huno engo manto hwe engo imo'nimentisofoho. Kakoe syohoso hungkunoso wop'ngo'nohino hweho.

²³ Mouses kakoe soswo *fouti* (40) uyokolofahon'ngki limento, Ngko nje a'amu ne Isilael somo uhwonamo.

²⁴ Ose syafsyonto nowento uhwonimentisoso Hwe Ijip syoho ulohofiyi mokosyohumayo sohwo a'amu Isilael sohomo wonyo ulohofontan'ngki Mouses nuhwononto syafihu'mento, Nje a'amu Isilael sohomo ufo'ma'mo lonto hwe Ijip'njo sohomo fonjahumentisofoho.

²⁵ Hwe sohomo fonjasyonto Mouses huno ole syafsyonto, Nje a'amu Isilael'so ole huno syofisyalokwofo, Anitu Mousesimo nefo'mayo'ne uhwatimaso hweho. Ose syafihu'mentisofoho. I oso'no a'amu Isilael'so oso hunoso huno masyafisiyo'njo imentohofoho.

²⁶ Mo'n'ngkanta hwe Isilael sohwa'u ikujoho fongki'nontan'ngki Mouses nuhwononto, mtampo lohofonto ulimento, Nje a'amu sohwahusi, Siko'n'kwahisoho. Siko ikujoho peho'no fongki'nalokusiyo.

²⁷ Ose ulahon'ngki hwe fihwo kon'ngkwa'wehumo wonyo ulohofoho sohwo Mousesimo ilojaofonto ulimento, Nakumo nemokosyohumayo'neso. Tihwo kil'masoto. Kiko nakwoe hungkunomo ito'no menehwajiyi'ne hwosilaho.

²⁸ Ou, kiko fosi hwe Ijip mta'ango sohomo fonjahumahnno hopa wofonjan'humonne'elaho.

²⁹ Ose ulahon'ngki Mouses nupa'nonto hiyae wento oso hwaho Ijip uliko'manto hwaho nom'ne Mitiyan humamentisofoho. Osopo nohumanto hwomu hufa'u tipema'mentisofoho.

³⁰⁻³¹ Soswo *fouti* (40) uyokolofahon'ngki hwe ahwomo mta'ango sohwo Mousesimo u'ma'mentisofoho. Mouses osohonta hwofiki'nyo Sainai mafone sopo a'amu anepo humamentisofoho. Mouses nohumanto uhwon'hwomentisoso iyoswo we'e so'mta'ni tohonto sijahon'ngki ose uhwononto, yomo yonto kako t'foneno nowento toho hwapingo ho'mo so'mo uhwonimentisoso hwe ahwomo mta'ango sohwo Mousesimo ulimento,

³² Ngko jije ajuyohwosa Apilohamja, Aisakija, Jekoupija, hofikoe Anitu hwo'nyoho. Ose ulahon'ngki Anituye mampaho upa'nonto Mouses yomo yonto iyoho un'ngkahon'ngki s'mo'mango akofaho hi'nimentisofoho.

³³ Ose yahon+ngki An+tu ul+mento, Olo hwaho lopo ngko humaleno. Oso'no jje sif+kwongo fosyo fiyojasyo.

³⁴ A'amu Ijip+iso nje a'amu Is+lael somo wonyo engo nolohofahon+ngkofi hofi+ko tohino engo malokwofo so'no uhwon+ngkohefoho. Nje a'amufe youwo youwo upa'n+ngkohefoho. Hof+kimne'no ufo'mayo'ne pohono. Oso'ne'no Ijipmne'no wokuhwat+mo. Ose ul+mentisofoho.

³⁵ A'amu Is+lael+iso hofi+ko Mouses+ye hungkunomo hwotoho nto hmmentohofofoho. Ole ul+mentohofi, K+ko nakwoe hwe engo hwosilaho. Nakwoe hungkunomo ito'no menehwajiyo hwosilaho. Mouses+mo ose ulohon+mentohofofoho. Huhwo sohumo An+tu nuh+wajonto hwe engo mokosyohumayo'ne'nji ufo'mayo'ne sohumo uhwosopo'mentisofoho. Hwe ahwomo mta'ango toho we'e sohumo u'ma'mentiso sohwo Mouses+mo sosofitofosohumentisofoho.

³⁶ A'amu Is+lael Ijip nohumentan+ngkofi Mouses yo'mayo kengo wonyoangkafoso yonto Ijip mta'ango a'amu somo ipemotas+mentisofoho. Soswo *fouti* (40) uyokolofontan+ngki oso hwaho a'amu ane sopo oso Mijo Ayo Sa'njo Hon+yo'nohino * pisongkotn'nawojo sopo Mouses yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentisofoho.

³⁷ Oso Mouses huhwo sohwo a'amu Is+lael somo ul+mento An+tu sekwo'njo mta'ango hwe fihumo muhwosopenefoho. An+tuye hungkuno selohe sohwo ngko pa'n+ngo hweho.

³⁸ Oso Mouses huhwo sohwo a'amu Is+lael so'nji hwaho a'amu anepo humamentohofofoho. Hwe ahwomo mta'ango sohwo hwof+iki'nyo Sainai sopo Mouses+mo hungkuno uy+mentisofoho. Mouses neyakwosanjopo humentan+ngki An+tu Mouses+mo hon+ngkano hungkuno wop+ngo uy+mentisofoho. Oso hungkuno hiso nakwo hopi'nnonohino hn'nwiyefoho.

³⁹ I oso'no neyakwosa kakoe hungkuno nakwolaho l+mentohofofoho. Hungkuno homo somo hwotoho hmmentohofoso Ijipmne'no asomo wowant+fi imentohofofoho.

⁴⁰ Oeso hofi+ko Eloun+mo ul+mentohofi, Nakumo ipenemotawe'nehwo an+tu nom'ne kengo mt+mojo. Mouses Ijip mta'ni nehwojoponto kako nt+mt+keno. Nakwo huno monaiyohoyohoho. Ose ul+mentohofofoho.

⁴¹ Hohosohonta yahu huyo'mango hwasyo an+tu kengo pa'nyo mt+mo kont+fi yahu nom'ne nefonjasyont+fi an+tu huyo'mango hwasyo sohumo ul+mentohofi, Olo yahu loso kikine'no fonjasy+hwonefoho. Ose ul+mentohofofoho. Olo hiloso hofi+ke aho'nji imentohofoso so'no simeho wop+ngo umo'n+mentisofoho. Oso'no hofi+ko elijwan+mentohofofoho.

⁴² Oso'no An+tu hofi+kimo hohujo ikin+j+mofahon+ngki hofi+ko mofehi'nyo hwanji hamno hwanji hntokwaliyo hwanjimne'no hofi+ko hwomtame uloho'mentohofofoho. A'amu An+tuye hungkuno mt+mo kumentohofohohwa ole mt+mo kumentohofi, A'amu Is+lael soku, sekwo oso hwaho a'amu anepo nohumentan+ngkuji soswo *fouti* (40) seyokolofontan+ngki ngkine'no yahu fonjahumentohofotaho. Awonoho.

⁴³ Sekwo an+tu hwasyo Molouk kakoe hwap+fe angu molont+fi motas+mentohofofoho. Nom'ne an+tu hwasyo Lefan kakoe hntokwaliyo huyo'mango mt+mo kont+fi motas+mentohofofoho.

Oso hwanne'no hwomtame uloho'motofofoho.

Oso'ne'no Mpapiloun nongkihnta'ni wosehwat+mo.

Ose mt+mo kumentohofofoho.

⁴⁴ Oso hwaho a'amu ane sopo neyakwosa hwap+fe angu mol+mentohofofoho. An+tu ne sohune'no hwomtame ulohof+ne mol+mentohofofoho. Oso hwap+fe angu hiso'no An+tu Mouses+mo huyo'mango ut+hwantu ul+mento, Olo pa'nyo moso. Ose ulahon+ngki hwap+fe angu mol+mentohofofoho.

⁴⁵ Neyakwosa hofiyakwosa mta'ango olo hwap+fe angu nomant+fi Jousy+wa'nji motasont+fi nom'ne a'amufe hwaho ma'mentohofofoho. A'amu nom'ne hwaho'njo somo An+tu wae yaofonto hwaho hopo sopo neyakwosa humamentohofofoho. Oso hwap+fe angu hiso oso hwaho hopo sopo ne'no wentan+ngki Ntefit kakoe s+ikuno imo'n+mentisofoho.

⁴⁶ Ntefit imo'n+ngkahon+ngki An+tu nuhwononto l+mento, Ntefit hwe wop+ngo hweho. Kakimne'no s+imeho wop+ngo n+imo'n+ngkohoho. Ose lahon+ngki Ntefit An+tu jomo ul+mento, Jekoup+ye An+tu hwosoho. K+ko'ne angu wamol+monne'no yohono.

⁴⁷ Ose ko lahon+ngki Ntefit+ye hwomu Soulomoun An+tuye angu mol+mentisofoho.

⁴⁸ A'amu An+tuye hungkuno l+motof+sohwa ole l+mentohofi, An+tu Yo'mayo Yo'mayo Yakolo'nnyo sohwo angu a'amu hwahoponjo sohwa mol+fijo somo mohumanehoho.

⁴⁹ An+tu ole ul+mento,

Ahwomo loso nje epohumayoponoho.

* 7:36: Iyoswo yofoho mjoso hunguno fiso oso mijo ayo sa'njo somo Hesi'amo so'no malinyofoho.

Hwaho hiloso nje sife ikwo'ofofoho.

Ngko'ne ango pipi molifitnehofo.

Ngko nt'i'mo humamnehono.

⁵⁰ Yo'mayo hwapingoso tihwolo. Ngkonoho.

Anitu ose ulimentisofoho.

⁵¹ Sekwo a'amu hahn'nyo iyo'njo kuyoho. Sekwoe simeho'nji sekwoe huno so'nji a'amu nje hungkunomo haloho maposo'njo pa'nyo hwasoho. Nje Towahuno Wop'ngo somo sekwo seyakwosa hopa hwotoho fewo'n'ngkohofihwasoho.

⁵² Seyakwosa Anituye hungkuno limotofo hopi'nonohino sohwaro wonyoso ulohof'wo'n'imentohofofoho. Anituye hungkuno limotofo sohwa ole selimotofi, Hwe Wop'ngo sohwo noponefoho. Ose selahon'ngkofi sekwo hopi'nonohino sono fonjahumentohofofoho. Olohonta oso hwe wop'ngo sohwo nopahon'ngki sekwo osohumo tokoyo'ofo yontifi fonjahumentohofofoho.

⁵³ A'amu huhwo sohwaso sekwo Anituye hon'ngkano hungkuno a'amu ahwomo mta'ni selimentisoso ne masewo'nyofoho. Haloho miyo hwasoho. Sitifen ose ulimentisofoho.

Sitifenimo sojo'nji fonjahumentohofofoho.

⁵⁴ A'amu *kaunisol* sohwa Sitifeniyehungkuno nupa'nontifi huno nehopi ko uya-hon'ngki simano hintotohino um'ngkahon'ngki mpuyo limentohofofoho.

⁵⁵ Oseso Anituye Towahuno Sitifenimo u'mohulofahon'ngki, Sitifen ahwomomo uhwonimentisoso Anituye pomponaho mofehi'nyo pa'ningo uhwononto Jisas Anituye aho anga sohohta'ni nohumentan'ngki uhwononto, ulimento,

⁵⁶ Uhwonimno. Ahwomo mtampotoho. Anituye hwomo Anituye aho anga hohnta'ni likofohumaho, uhwonalokweno.

⁵⁷ Ose ulahon'ngki hofiko haloho pikunontifi mamuyo mjalim'wentifi Sitifenimo ifeehu'mo ulohomentohofofoho.

⁵⁸ Sitifenimo aho yokumpohn'nyo nokentifi nomotawentifi angkuhwafopo mempo hohnta'ni nosutofontifi sojo fongku'mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa Sitifenimne'no hwasyo hungkuno ulimentohofoho sohwa hofikoe manji'mofo yojomantifi hwe songo Souliye huyo'mo ho'nahumentohofofoho.

⁵⁹ Sojo ne'no ufonjontan'ngkofi Sitifen Anitumo joho ulimento, Hwe Engo Jisas kiko nje huyo'mangoso n'maho.

⁶⁰ Ose ulonto hwomtame yonto joho engo yokumpohn'nyo ulimento, Hwe Engofo olo wonyo ntohofohofoho loso'no kiko olo a'amu sohwaro wonyo uyohotoho. Ose ulonto nihu'nahone poyo pe'nimentisofoho.

8

Soul kako a'amu Jisasimo in'ngkamotofoso somo wonyo umokumentisofoho.

¹ Sitifenimo fonjosyahon'ngkofi Soul nohumanto ulimento, Sitifenimo fonjasiyoso wop'ngofoho. Ose ulimentisofoho. Oso mofehi'nyo sono Anituye a'amu ne Jelusalem humamentohofoho somo a'amu kengoso wonyo engo uyomahon'ngkofi tohino engo ma'mentohofofoho. Oso'no Anituye a'amu neso nole'mofontifi hwaho Jutiya, Someliya sopone'no humpo'mentohofofoho. A'amu *apousel* sohwa hofiko'nohino Jelusalem humamentohofofoho.

² Hwe Jisasimo in'ngkamotofoso Sitifeniyehungkuno pijafoso motawentifi ijopijisyasyontifi humotaho engo sulmentohofofoho.

³ Soul huhwo sohwo a'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohofoho somo wae weeo'mo lonto a'amufe angomo noswonto a'amu homo somo nohusimpemotaponto impo'angomo intofahumentisofoho.

Anituye hungkuno a'amu Someliya somo lutihwamentohofofoho.

⁴ Oso a'amu Jelusalemno humpo'mentohofofoso ango kengo kengo sopo Anituye hungkuno lutihwamentohofofoho.

⁵ Filip ango Someliya spono nowento osopo Jisasimne'no hungkuno lutihwamentisofoho. Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Jisasiyoho.

⁶ Ose ulahon'ngki a'amu hopi'nono nupa'nontifi yo'mayo kengo wonyoangkafoso Filip imentisoso uhwonontifi huno engo syafihu'mentohofofoho.

⁷ A'amu sisi'masoho'njo towahuno wonyo'njoso nohumantifi mamuyo engo lontifi towahuno wonyoso uliko'ma'mentohofofoho. A'amu a'apaho pompenjiyo songo songo miyo'njoso a'amu sife wonyo'njoso wop'ngo umokumentisofoho.

⁸ Ose uhwonontifi simeho wop'ngo umo'nimentisofoho.

⁹ Hwe fihwo Saimoun oso ango hopo sopo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako ki'nyo hwap'ingo'njo hweho. Yo'mayo peefoso huno'njo hweho. Saimoun ulimojofoho, Ngko huno hwap'ingo'njo hwo'nyoho. Ose ulimojo hweho. A'amu Someliyaso Saimoun ne'no pisopisaho limentisofoho.

¹⁰ A'amu hopi'nono yofe engo'njo so'nji yofe engo ane so'nji a'amu hamniyoho'njo so'nji hamniyoho umofonyo iyo so'nji n'hu'no hopi'nono Saimoun'ye hungkunomo nupa'nont'ifi ulimotofi, Saimoun hwe huno'njo hweho. Anituye yokumpohn'nyo hi'njo hweho. Ose limentisofoho.

¹¹ Saimoun yo'mayo kengo wonyoangkafoso imojo so'no a'amu kakoe hungkunomo in'ngkamotofoho.

¹² Oseso Filip noponto Anitu enemokosyohumayo so'nji Jisas K'lais ntnne'no luthwahon'ngki a'amu hopi'nono Anitumo simeho hi'ntnnono uyahon'ngkofi hwe moy'a'mi'nji mijo kiyoma'mentisofoho.

¹³ Saimoun huhwo sohwo Filip'ye hungkuno nupa'nonto simeho hi'ntnnono uyahon'ngki Filip kakimo mijo kiyoma'mentisofoho. Saimoun Filip'nji nohumanto yo'mayo kengo wonyoangkafosomo nuhwononto pisopisaho limentisofoho.

¹⁴ A'amu *apousel* Jelusalem humamentohofa sohwa ole upa'nimentohofi, A'amu Someliyaso Anituye hungkunomo t'ifi in'ngkamentohofoho. Ose upa'nont'ifi Joun'nji Pita'njimo lihwatimentohofoho.

¹⁵ Siko nowenji a'amu Anitumo in'ngkayo so'no jomo ole ulimentisi, Mpohwo jije Towahuno Wop'ingoso a'amu somo uyo. Ose ulimentisiyefoho.

¹⁶ Hwap'ingoso Filip Jisasiye yofe lonto a'amu somo mijo kiyoma'mentisoso Anituye Towahuno Wop'ingo a'amu somo muhula'mo'mmentisofoho.

¹⁷ Pita'nji Joun'nji a'amufe mnokinopo aho kisosyahon'ngki Anituye Towahuno Wop'ingo a'amu somo uhula'mo'mmentisofoho.

¹⁸ Saimoun kako *apousel* sohwa'umo uhwonimentisoso siko a'amu somo aho kisosyahon'ngki Anituye Towahuno uhula'mo'mmentiso so'no uhwononto kakoe hamniyoho nomanto Pita'nji Joun'njimo ulimento,

¹⁹ Nje hamniyoho nomahosisi Anituye Towahuno ntapinyo. Ngko a'amufe mnokinopo aho kisasehumeso Anituye Towahuno uhula'mofono.

²⁰ Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Oloso Anitu a'amu somo uyalokusoso mpe uyimonntaho. Kiko jije hamniyoho'nji t'ikanomo uhnnefoho.

²¹ Olo syohoso jije'maho. Anitu jije simehomo kohonalofoho. Wop'ingo'maho. Wonyo mnaweho.

²² I oso'no jije hon'ngkano wonyoso foho'namofa. Oso'no hohujo ikinjamofohoji Anitumo, Jije huno wonyo so'no wayo'ne jomo uso.

²³ Jije hon'ngkano pisakino'njo hwasoho. Oso wonyo hiso kikimo yokumpohn'nyo kekisyohumaho.

²⁴ Ose ulahon'ngki Saimoun kako Pita'nji Joun'njimo ulimento, Siko ngkine'no Anitumo jomo ulinyo. Oso ntahino so'no ne mmo'nonehoho. Ose ulimentisofoho.

²⁵ *Apousel* sohwa'u Anituye hungkuno hopi'nonohino a'amu somo luthwanji Jelusalemno umentisiyefoho. Oso hon'ngkano hwaho Someliya sopo ango kengo kengo hopo sopo Anituye hungkuno luthwamentisiyefoho.

Filip Anituye hungkuno hwe Itiyoupiyanta'ango sohomo luthwamentisofoho.

²⁶ Hwe ahwomomjo sohwo Filip'mo ulimento, Kiko Jelusalem hon'ngkano sopo ni'huji ango Ngkasa hon'ngkano osomo f'we. Ose ulimentisofoho. Oso hon'ngkano hopo sopo a'amu mahumunyoponoho.

²⁷ Filip nolikafonto umentisofoho. Kako hon'ngkanopo nohumanto uhwonimentisoso, Hwe fihwo Itiyoupiyanta'ango sohwo hwe yofe engo'njo hweho. Oso hwaho Itiyoupiya sopo a'mu mokosyohumayosi kakoe yofe Kantasiyoho. Oso a'musiye hamniyoho hopi'nono hwe huhwo sohwo mokosyohumayo hweho. Kako Anitumne'no hwomtame uloho'mo lonto Jelusalemne'no umentisofoho. Ose yonto kakoe angopo ne'no asomo pmentisofoho.

²⁸ Kako ijempoho sohwe kokapitofa'njo somo nohumanto iyoswo hwe Aisaiya Anituye hungkuno limojo sohwo mt'i'mokumentisoso atofa limentisofoho.

²⁹ Filip osohomo uhwon'ngkahon'ngki Anituye Towahuno Wop'ingo ulimento, Kiko t'ifonepo uhuji oso sohwe kokapitofa'njo sohwoepo f'wano.

³⁰ Ose ulahon'ngki Filip fu limentisoso mafone sopo i'mofawento upa'nimentisoso, hwe huhwo sohwo Aisaiyafe hungkuno atofa lontan'ngki upa'nonto ulimento, Oso hungkuno atofa lalokunoso neso huno lakiyohoho.

³¹ Ose ulahon+ngki ul+mento, A'amū malont+hwayoso ngko huno pipilo. Kiko ngko'njo lopo fisape. Filont+hwahō.

³² An+ituye hungkuno Aisaiya mt+imokumentiso hwe huhwo sohwo atofō l+imentisoso ole,

A'amū yahu *sipsip* fonjasiyopo ne'no ipemotawomotofō hōpa hwe sohūmo ipemotawo-mentohofōfoho.

Yahu *sipsip* a'amū kakoe tohwa hm'motofō sohōnta yahu mampi'nyo imojo hōpa hwe huhwo sohwo mampi'nyo imentisofōho.

³³ Oso hwe sohūmo hwotohō fent+fi hungkuno tango'njo ikwolofō'neso hwasyo l+imentohofōfoho.

Ne'njo'mahō. Kako wonyoso miyahon+ngki fonjahumentohofōfoho.

Oso a'amū huhwo sohwoe wonyoso t+hwo lone'ento imentisoto.

Hofiko nonofonjōsyahon+ngkofi kako olo hwahō lopo mohūmamentisofōho.

Oso Aisaiya mt+imokumentisofōho.

³⁴ Atofō ose lonto, Filip+imo ul+mento Aisaiya t+humne'no mt+imokumentisoto. Kako kakine'no hnn+mentisotahō. Nom'ne hune'no l+imentisotahō.

³⁵ Ose ulohon+ngkahon+ngki Filip An+ituye hungkuno Aisaiya mt+imokumentisoso yolohō'no nolonto Jisasiye hungkuno wop+ngoso ul+imentisofōho.

³⁶ Siko hon+ngkanomo nowenji mijo we'e uhwononji hwe Itiyoupiyanta'ango sohwo ul+mento, Uhwonyo. Mijo wojo lo'nohō. Hon+ngkano njisohwo pijwan+imokwoho ngko mijo mokiyon+masosofo.

³⁷ [Ose ulahon+ngki Filip ul+mento, Kiko An+itumo s+mehō hi'ntnnono nehōpi uyoso ngko mijo uyokuma'mnōho. Ose ulahon+ngki ul+mento, Enō. Jisas Kilais An+ituye Hwomū Ne sohūne'no huno niyohōho.]

³⁸ Ose ulonto sohwe kokapitofō mta'ni siko nokotaponji mijomno umentisiyefōho. Osopo nohumahon+ngki Filip hwe sohūmo mijo kiyoma+mentisofōho.

³⁹ Mijo mta'ni s+mentisiyoso An+ituye Towahūno Wop+ngo komo'no Filip+imo ken-gopo m+humat+imentisofōho. Hwe Itiyoupiyanta'ango sohwo Filip+imo apa'no muh-won+mentisoso s+mehō wop+ngo'nji kakoe angopo ne'no umentisofōho.

⁴⁰ Filip nom'ne angopo Asy+tout i'mofawento angō hopi'nonohino somo Jisasiye hungkuno wop+ngo lut+hawawento hwangku angō Sisaliya sopo i'mofamentisofōho.

9

Jisas kako Souliye hunomo yiwolo'mokahon+ngki Soul kakoe inomokomoyo imo'n+imentisofōho.

(Apousel sohwafe Syohō 22:4-16; 26:9-18)

¹ Soul kako a'amū Jisasi+imo inomokomotofo somo wae weeo'mo lonto imentisoso hwe yofe engo'njo tajo angō syohō'njo sohūmo ul+mento,

² Iyoswo mt+imokohōji ntape. Iyoswo hiloso nomotawe'mo, Ntomas+kos a'amū tajo angō syohō'njo sohūmo ut+hūwamo. Ose ulahon+ngki uy+mentisofōho. Iyoswo ole l+imentisofōho, Soul a'amū Jisasiye hon+ngkanomo in+ngkowlōkwofo somo not+pemahwosi hwe moyā'mi sofamo impe intof+hwosi Jelusalemne'no womotaweno. Ose mt+imokumentisofōho.

³ Soul Ntomas+kos+mne'no nowentan+ngki angō mofone sopo pomponahō engō ah-womo mta'ni ulohō+mentisofōho.

⁴ Ose ulohofahon+ngki Soul hwahopo wasyonto mampahō pomponahō homo somta'ni upa'n+mento, Soul, Soul, kiko ngkimo wonyo peho'no n+mokantokuno.

⁵ Ose upa'nonto ul+mento, Hwe engō t+hwsilo. Ose ulahon+ngki ul+mento, Ngko Jisasi'nyohō. Kiko ngkimo wonyo n+mokantokuno.

⁶ Kiko nol+kafōhoji angō ne somo fusyo. Osopo hwe fihwō kiko ihne so'no wakil+imontonohō. Ose ul+mentisofōho.

⁷ A'amū Soul+nji umentohōfo sohwa mampi'nyo nohumant+fi mampahō ko upa'nont+fi ne sohūmo muhwon+mentohofōfoho.

⁸ Soul nol+kafonto t+imo hononto t+mpi'nyo imo'n+mentisofōho. Ose yahon+ngki a'amū aho umpo'n+mentohofōfoho. Aho impo'nomotawent+fi Ntomas+kos i'mofamentohofōfoho.

⁹ Soul t+mpi'nyo sohwo wopayo mijo manyo'njo nowentan+ngki s+kuno hufa'u s+hūne memjao+mentisofōho.

¹⁰ Hwe fihwō Jisasi+imo inomokommojo sohwo kakoe yofe Anonaiyas oso hwo hu-mamentisofōho. Oso hwe huhwo sohwo wojo uhwon+ngkahon+ngki An+tu ul+mento, Anonaiyas. Ose ulahon+ngki ul+mento, Hwe Engōfo, ngko olopo humaleno.

¹¹ Ose ulahon+ngki An+tu ul+mento, Ki+ko nol+ikafohoji oso hon+ngkano Nto'nohinofu mul+mentohofu somo mpano. Osopo Jutas+ye ango somo hwe fihwo ango Tasosnta'ango sohwo kakoe yofe Souli+yoho. Osohumo uhwonae.

¹² Ngkine'no jomo ntonto wojo uhwon+ngkisoso ole uhwon+ngkoho hwe fihwo kakoe yofe Anonaiyas noponto kakoe mnokinopo aho kisusyahon+ngki t+mo wop+ngo umokohoho.

¹³ Ose ulahon+ngki Anonaiyas ul+mento, U, Hwe Engofo. Oso hwe sohumne'no hungkuno pi'n+ngo upa'n+malefoho. Kako jije a'amu neso Jerusalem humalofo somo wonyo uloho'maso hweho.

¹⁴ Hwe yofe engo'njo tojo ango syoho'njo sohwo iyoswo uy+masofoho. Iyoswo hiloso jije a'amu ne impe intofo'nefoho.

¹⁵ Ose ulahon+ngki An+tu ul+mento, Mpano. Olo hwe lohwo nje syoho ntohofiyo uhwasopo'mentohefoho. A'amu kengo so'nji hwe yofe engo'njo so'nji a'amu Is+rael so'njimo olo hwe lohwo nje yofe wolut+hwamte hweho.

¹⁶ Olo hilo so'no kako tohino engo nomane so'no ut+hwomonoho.

¹⁷ Ose ulahon+ngki Anonaiyas nowento ango so'mo noswonto Soul+mo aho kisusyonto ul+mento, Nje n+ngkwahwo Soul, Hwe engo Jisas hon+ngkanopo uhwon+mahnno sohwo jije t+mo wop+ngo kumokiyo so'no lon+hwaji so'no pohe hwo'nyoho. An+tuye Towahuno Wop+ngo s+me homo wokuhulo'ma'mtonoho.

¹⁸ Ose ulahon+ngki Souli+ye t+mo mta'ango fefo pa'n+ngo hu'mewasi lohofahon+ngki t+mo wop+ngo imo'n+mentisofoho. Wop+ngo imo'nonto nol+ikofahon+ngki Anonaiyas kakimo mijo kiyoma'mentisofoho.

¹⁹ Kiyoma'mentisoso Soul wopayo nononto a'apaho yokumpohn'nyo imo'n+mentisofoho. S+ikuno memjaofontan+ngki Soul a'amu Ntomasi+kos Jisas+mo inomokomotofo so'nji humamentohofofoho.

Ntomasi+kos ango sopo Soul An+tuye hungkuno lut+hwamentisofoho.

²⁰ Soul komo'no An+tuye syoho emanto a'amu Juta uhu'mokiyo ho'mo so'mo nowento Jisas+mne'no ole lut+hwamento, Jisas An+tuye Hwomu hweho.

²¹ Ose ulahon+ngki a'amuso nupa'nont+fi yomo yomo yont+fi ole hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo Jerusalem a'amu Jisas+mo jomo uliwo'n+ngkohofu somo wonyo umokumasofoho. Oso'no olopo pmmasofoho. A'amu somo impe intof+hwosi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohumne'no womotawomtonoho. Oso hwe oso huhweho. Ose hnn+mentohofofoho.

²² Soul hwe engo pa'nyo imo'nonto kako Jisas+mne'no hungkuno lut+hwamentisofoho. Ole lut+hwamento, Hwe An+tu nakwoe hwahopo uhwat+mentiso sohwo Jisas+yoho. Oso hungkuno nehopi ko lut+hwahon+ngki a'amu Juta ango Ntomasi+kos sopo humamentohofoso nupa'nont+fi honohono'no imentohofofoho.

Soul hiyaso l+ma'mentisofoho.

²³ S+ikuno pi'n+ngo memjaofahon+ngki a'amu Jutaso nuhu'mokont+fi Soul+mo fonjane'ent+fi hungkuno kot+iku'mentohofofoho.

²⁴ Soul oso hungkuno hiso upa'n+mentisofoho. A'amu Jutaso kuso homohomo Soul+mne'no ne'no uhwontohumamotofofoho.

²⁵ Oseso s+ikuno fihumo Soul kakoe inomokomotofo sohwanji sokilojopo kotasont+fi Soul+mo sohwo ho'yo engomo kament+fi mempo hohnta'ni intofuyoho'mokumentohofofoho.

Soul Jerusalem humamentisofosho.

²⁶ Hohosohonta Soul Jerusalemne'no nowento a'amu Jisas+mo inomokomotofo sohwanji ufohi'n+mo lonto ko yahon+ngki hofi+ko Soul+mne'no iyoho un+mentisofoho. Soul Jisasi+ye inomokomoyo ne sohune'no s+me ho hi'ntnnono muyofoho.

²⁷ I oso'no Mponopas Soul+mo ut+manto *apousel* sohwafepono motawomentisofoho. Mponopas ole ul+mento, Soul hon+ngkanopo nakwoe Hwe Engo Jisas+mo uhwon+ngkahon+ngki hungkuno ul+masofoho. Soul Ntomasi+kos a'amu somo Jisas+mne'no hungkuno lut+hwanto iyoho mun+mmaso hweho.

²⁸ Ose ulahon+ngki Soul hofi+ko'nji nohumanto Jerusalem emoyonto Jisas+ne'no hungkuno lut+hwanto iyoho mun+mmentisofoho.

²⁹ A'amu Juta Ngk+lik hungkuno'njo so'nji Soul+nji hungkuno hnnont+fi Jisas+mne'no yoka hnn+mentohofofoho. Hofi+ko Soul+mo wofonjaofano lont+fi imentohofofoho.

³⁰ A'amu Jisas+mne'no inomokomotofo oso hunoso uyahon+ngki Soul+mo hwaho Sisaliyamne'no motawent+fi ango Tasos+mne'no uhwojamentohofofoho.

³¹ Hohosohonta a'amu Jisasimne'no inomokommotofoso Jutiya'ango so'nji Ngkalil-inta'ango so'nji Someliyanta'ango so'nji hofiko wopingo humamentohofofoho. A'amu kengoso wonyo mulohofe'njo imentohofofoho. O'lo simeho pompenjiyo'nji nohumantifi Jisasimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumamotofofoho. Anituye hungkuno haloho upeehon'ngkofi Anituye Towahuno Wopingo ufo'ma'mentisofoho. Hwe moya'mi pi'n'ngo engo nohotoswontifi a'amu ne imo'nimentohofofoho.

Pita kako anga Lita sopo a'amumo wopingo umokumentisofoho.

³² Pita anga ho'mo ho'mo emoyonto anga fipo Lita osopo nowento Anituye a'amu ne sonji humamentohofofoho.

³³ Oso anga hopo sopo hwe fihwo kakoe yofe Ainiyas humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apaho songo songo inyohwo'maho. Kako ijempohopo wentan'ngki soswo aho hopi'nono nom'ne nta'ni hufa'u sihune uyakolo'mojofoho.

³⁴ Pita osohumo nuhwonoto ulmento, Ainiyas olohonta Jisas Kilais wopingo wakumokono. Filikaho. Jije ijempoho ito'no fesijwasyo. Ose ulahon'ngki Ainiyas komo'no lika'mentisofoho.

³⁵ A'amu anga Lita'nji Seloun'nji humamentohofoso hwe sohumo uhwonontifi Jisasimne'no simeho yiwolo'mokumentohofofoho.

Anga Joupa sopo Pita a'amu poyo pe'nimentiso somo songo ulika'mentisofoho.

³⁶ Anga nom'nepo Joupa Jisas a'mu fisi inomokammojosi kakoe yofe Tapita. A'amu Ngk'likiso ole limotofo Ntoukas. S'kuno huhwo huhwi yahino wonyoangkafo imojosi a'amu umofonyo iyo somo ufo'ma'mojijyoho.

³⁷ Oso hohosohonta mnokino tipemanto pe'nimentisofoho. Kakoe pijafa mijo yajijwontifi anga tokilonjwa'njo yokintahopo ho'nahumentohofofoho.

³⁸ Oso anga Joupa Lita'njopo mafoneponoho. Jisas'ye inomokomoyo imotofo Joupa anga humamotofoso Pita anga Lita sopo humaho upa'nontifi hwe hufa'u sohwa'umo lihwojahon'ngkofi Pitamo ulmentisiyo. Kiko nakwo'nji fi'pe. Kiko nohontohumahotoho.

³⁹ Ose ulahon'ngki Pita nupa'nonto nolikafonto umentisofoho. I'mofawentifi oso anga yokintaho sopo kotasimentohofofoho. Ap'wojo sofa Pita'njopo nolohofontifi humotaho lontifi manji'mofo, he, yo'mayo Ntoukas mt'i'mokumentisoso Pitamo utihwamentohofofoho.

⁴⁰ Pita ulmento, Sekwo mempo fohotohumno. Ose ulonto hwomtame yonto Anitumo jomo ulmentisofoho. Pita kakoe simo'mango ikinji ehumanto a'musiye pijafa wentanjo sohohnta'ni ole ulmento, Tapita, filikaho. Ose ulahon'ngki a'musi timo hononto, Pitamo uhwonoto likofohumamentisofoho.

⁴¹ Pita kakoe aho nomanto ulika'mentisofoho. Nulikafonto Anituye a'amu ne'nji ap'wojo ntnne'no joho ulonto a'mu songo hisimo utihwamentisofoho.

⁴² Olo hiloso Joupa sopo ho'n'ngkahon'ngki hwe moya'mi upa'nimentohofofoho. Oseso a'amu pi'n'ngo engo Jisasimo simeho hi'tntnono uy'mentohofofoho.

⁴³ Oso anga hopo sopo hwe fihwo kakoe yofe Saimoun, yahwopaho mt'i'mokiyo syoho'njo hweho. Oso hwe huhwo sohwo'nji Pita nohumentan'ngki s'kuno pi'n'ngo memja'mentisofoho.

10

A'amu ahwomo mta'anga sohwo hwe Kouniliyos osohumo u'manto hungkuno ulimentisofoho.

¹ Hwe fihwo Sisaliya sopo humamentiso sohwo kakoe yofe Kouniliyos. Oso hwe huhwo sohwo hwe yofe engo'njo hweho. A'amu Loum mta'anga itokuso'njo fehohnjo wan hantilet (100) oso hwamo mokosyohumamojo hweho.

² Hwe huhwo sohwo hofiko'montohwa Anitumne'no hwomtame uloho'motofofoho. A'amu Juta umofonyo iyo somo ufo'ma'mojo hweho. Kako Anitumo jomo ulmojo hweho.

³ S'kuno fihwi akupo'nyo so'nji (3 kilouk) wojo hopa uhwonimentisoso hwe ahwomo mta'anga sohwo noswonto ulmento, Kouniliyos.

⁴ Ose ulahon'ngki Kouniliyos nuhwonoto iyoho un'ngkahon'ngki ulmento. Hwe engofo, peho'no pohino. Ose ulahon'ngki ulmento, Jije hungkuno Anitumo ul'wo'n'ngkohinoso upa'n'wo'n'ngkiso hweho. A'amu umofonyo iyo somo ufo'ma'mahnnoso Anitu nuhwonoto kikine'no huno wopingo syokufisyalofoho.

⁵ Olohonta hwe fihwo anga Joupa sopo'no filihwajo. Saimoun Pitamne'no.

⁶ Oso hwe huhwo sohwo hwe nom'ne Saimoun'njomo humaho. Saimoun nom'ne sohwo yahwopaho syoho'njo sohwo kakoe anga mit'mom'ngopolo molinyofoho.

⁷ Ose ulonto umentisoso Kouniliyos kakoe syoho ulohofiyi sohwa'u'nji hwe itokuso'njo sohwatne'no joho ulimentisofoho. Oso hwe itokuso'njo Kouniliyos+njo humamojo sohwo An+tumne'no huno syafi+hu'mojo hweho.

⁸ Kouniliyos oso a'amū sohwaso yo'mayo imo'n+mentiso so'no ulonto Joupamne'no uhwat+mentisofoho.

Pita wojo hopa hon+ngkon+mentisofoho.

⁹ A'amū huhwo sohwa nowent+fi hon+ngkanopo saho fosyawa'mentohofoho. Im+ngo ne'nji nol+kafont+fi Jouna mofonepo i'mof+wentan+ngkofi Pita ango tokilonjwa'mjomo nohumanto hinjopo An+tumne'no jomo ulimo lonto ant+fepe kotas+mentisofoho.

¹⁰ Pita mijoho uyahon+ngki wopayo wan+mo nto ko yahon+ngki hofi+ko wopayo sokafo esyohumentan+ngkofi Pita wojo hopa uhwon+mentisoso,

¹¹ ahwomo mtompeehon+ngki hwapife m+kun+mposo ahwomo mta'ni pmmentisofoho. A'amū ahwomomjoso hwapife tokwajo osofosofahu'nohino somo nokemokoho'nowent+fi ant+fepe pmmentohofoho.

¹² Hwapife ajwo ho'mo so'mo yo'mayo tongoso homa'nji y+hufo'nji nohu'mehinowentan+ngki uhwononto,

¹³ mampaho ole upa'n+mento, Pita, nol+kafohoji tongo y+hufo yo'mayo somo nofonjasy-ohoji hmnyo.

¹⁴ Ose ho'n+ngkahon+ngki Pita ul+mento. Hwe Engo sohwaso, mimnehono. Tongo manilongoso man+mnehono. O'o, manilongoso nakwoe hon+ngkano hungkunoso non+ngkutoho nalimkajofoho.

¹⁵ Ose ulahon+ngki mampaho hiso apa'no ho'n+mento, Yo'mayo An+tu wop+ngofoho l+mentiso so'no wonyofoho eso nolohotoho. Ose ho'n+mentisofoho.

¹⁶ Olo hiloso oso pa'nyo imo'nonto t+finjo apa'no imo'nonto ahwomomo n+hu'nahone s+mentisofoho.

¹⁷ Pita ose uhwononto huno pi'n+ngo engo syaf+syonto huno uy+mento, Oso uh-won+ngkoheso hwap+ngoso pipilo. Ose syof+syahon+ngki a'amū Kouniliyos uh-wat+mentiso sohwa ifawo'mentohofoho. Ifawent+fi Saimoun+ye ango somne'no ulohonont+fi nowent+fi,

¹⁸ Saimoun+ye hoku'yopo loho'mentohofoho. Osopo lohofont+fi joho ul+mentohofi, Saimoun Pita olo ango lomo lohumaho. Ose ul+mentohofoho.

¹⁹ Pita ahwomomjo uhwon+mentiso so'no huno syof+syahon+ngki An+tuwe Towahuno Wop+ngo sohwo ul+mento, Upa'nyo. A'amū hufa'u sihunehwa kikine'no t+peelokwofo.

²⁰ Oso'no nol+kafohoji hofi+ko'nji f+wan+mno. Huno pi'n+ngo engo syaf+siyo'eno. Ngko uhwat+malefoho.

²¹ Ose ulahon+ngki Pita nowento a'amū sohwaso ul+mento, Oso a'amū sekwo haf+hafe t+peelokwofo sohwaso ngko Pita oloho hwo'nyoho. Sekwo peho'no pohoho.

²² Ose ulahon+ngki ul+mentohofi Kouniliyos hwe yofe engo'njo a'amū itokuso'njo mokosyohumayo sohwo nal+maso'no pi+hwono. Oso hwe wop+ngo sohwo An+tumne'no huno syafi+hu'mojo hweho. A'amū Jutaso ole liwo'n+ngkohoho, Hwe wop+ngo hweho. A'amū ahwomomjo oso hwe huhwo sohmo ole ul+ma, Saimoun Pitamne'no fil+hwajo. Kakoe hungkuno upa'n+mnoho. Ose ulahon+ngkofi,

²³ Pita nolut+manto mokosyawa'mentisofoho. Im+ngo ne'nji nol+kafont+fi Pita hofi+ko'nji a'amū nom'ne Jisas+mo inomokomoyo imotofu Joupanta'ango sohwanji umen-tohofoho.

Pita Kouniliyos+ye ango sopono umentisofoho.

²⁴ Nowent+fi mo'n+ngkanta ango Sisaliya i'mofamentohofoho. Kouniliyos kakoe pone kakoe temtitofo so'nji a'amū nom'ne joho lihwat+mentiso so'ntne'no hontohumamentohofoho.

²⁵ Pita wahumo lonto yahon+ngki Kouniliyos Pitamo nu'manto Pita kakoe huyo'mo ipitofawo'mentisofoho. Pita kakoe yofe ho'nomayo'nefoho.

²⁶ I oso'no Pita nul+kafonto ul+mento, O'o, ngko kiko pa'nyo hwo'nyoho.

²⁷ Pita'nji Kouniliyos+nji hungkuno hnnonji angomo noswonji hwe moya'mi nuhu'mokont+fi humentan+ngkofi u'ma'mentisoyefoho.

²⁸ Pita hofi+kimo ul+mento, Ngko a'amū Juta hwo'nyoho. Sekwo a'amū kengo kuyoho. Sekwo huno moi'wonoho. A'amū Juta hn'nwi nakwoe yahinoso ole, A'amū kengo so'nji mohumayo'nji'nwoho. Wopayo afapo nta'ni man+wo'n+ngkiy+hwone'nwoho. O'o, wony-ohoho l+motohwone'nwoho. I oso hiso'no An+tu ole nt+hwasofoho. A'amū nom'neso hofi+ko a'amū Jutafe hon+ngkano hungkuno so'no huno muyo somne'no wonyofoho lohotoho. O'o, a'amū hopi'nonohino An+tu afa'nohino uhwon+wo'n+ngkisofoho.

²⁹ Ntɪhawahonɪngki sekwoe hungkunomo hwotoho mahmmalefoho. O'o nupa'nonji pohono. Peho'no lontɪma'malofo.

³⁰ Ose ulohonɪngkahonɪngki Kouniliyos ulɪmento, Sɪkuno osofosofahu'no memjanɪmo'maso sohwo'ni ngko nje angomo akupo'nyo so'nji (3 *kɪlouk*) Anɪtumo ulontanɪngko hwe fihwo nem'no he nɪhu'no tɪngkaho'nyo'njo sohwo nje huyo'mo lohofonto

³¹ ntɪma, Kouniliyos, jɪje hungkuno Anɪtumo ulɪwo'nɪngkinoso upa'nɪwo'nɪngkohoho. A'amumu umofonyo iyo somo ufo'mawo'nɪngkinoso Anɪtu nuhwononto huno wopɪngo syokufɪsyalofoho.

³² Oso'no Joupa ango sopone'no hwe fihwa Saimoun Pitamne'no filɪhwajo. Oso hwe huhwo sohwo hwe nom'ne Saimoun'njomo humaho. Saimoun nom'ne sohwo yahwopaho syoho'njo sohwo kakoe ango mitɪmomɪngopo molinyofoho.

³³ Ose ntahonɪngki ngko komo'no hwe sohwa kohonyo'ne lɪhwatɪmalefoho. Ose'no kiko pohinoso wopɪngofoho. Anɪtu nakwo'nji humalohwono. Anɪtu yo'mayo hungkuno kijapmmasoso fonaso.

Pita Kouniliyosɪye angomo hungkuno ulɪmentisofoho.

³⁴ Ose ulahonɪngki Pita uloma'mento, Olohonta ngko huno niyohoho. Anɪtu a'amumu hopi'nonohino somo afa'nohino ulohofɪwo'nɪngkiso hweho.

³⁵ Anɪtu a'amufe a'apaho so'no temtitofo so'no huno mosyafɪsiyo'njofoho. O'o, a'amumu Anɪtumo sɪmeho uyososo kakoe honɪngkanomo inɪngkaweso sohummene'no Anɪtu sɪmeho wopɪngo umo'nɪmontonoho.

³⁶ Oso hungkuno Anɪtu a'amumu Isɪlael somo uyɪmentisoso sekwo huno moi'wonoho. Hungkuno hiso ole, Jisas Kɪlais a'amumu hopi'nonohinofe. Hwe Engo hweho. Kakoe syoho ole, Anɪtu'nji a'amumu'nji sɪmeho afa inyo'ne imokuhwone hweho.

³⁷ Sekwo soku huno moi'wonoho. Sɪmo'mo Joun A'amumu Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno wopɪngo lutɪhwamentiso sohonta Ngkalili sopo hungkuno hiloso emanto Jutiya ango ho'mo ho'meemo ho'nɪmentisofoho.

³⁸ Ole upa'nɪmentohofoso Jisas Nasaletnnta'ango sohomo Anɪtu kakoe Towahuno'nji yokumpohn'nyo'nji nuyahonɪngki Jisas kako ango'meemo emoyonto a'amumu ufo'ma'mentisofoho. Hwe wonyo Seten osohwo a'amumu wonyo umokontanɪngki Jisas wopɪngo umokumentisofoho. Jisas kako'nohino umokumentisoma'ho. O'o Anɪtu huhwo'njoho.

³⁹ Nakwo a'amumu *apousel* sohwo'ni yo'mayo Jisas a'amumu Jutafe hwaho'nji Jelusalem sopo imentisoso uhwonɪmentɪhwone so'no selalokweno. Hofɪko Jisasɪmo fonjɪnto'ofahumentohofoho.

⁴⁰ Nope'nɪngkahonɪngki sɪkuno hufa'u sɪhune memjaofahonɪngki Anɪtu ulɪkofahonɪngki Jisas kakoe a'amumu'njopo i'mofapmmmentisofoho.

⁴¹ Nulɪkofahonɪngki a'amumu hopi'nono Jisasɪmo uhwonɪmentohofoma'ho. O'o Anɪtu Jisasɪye hungkuno jo'ne nahwosopo'mentiso sohwo'ni uhwonɪmentɪhwonefoho. Jisas nope'nɪngkahonɪngki Anɪtu apa'no ulɪka'mentiso sohonta kako'nji wopayo hwa mijo hwa nɪmentɪhwonefoho.

⁴² Ole nalɪmento sekwo nje hungkuno a'amumu yoloho filutɪhwamno. Ole ulɪmmo. Anɪtu Jisasɪmo uhwosopo'mentiso sohwo a'amumu poyo pe'nɪmentohofo so'nji songo humalofo so'njimo hungkuno ito'no mɪhwajiyone honɪngkano yano ilofɪhwajiyone uhwosopo'mentisofoho.

⁴³ A'amumu hohonta Anɪtuye hungkuno lɪmotofo sohwa kakine'no ulɪmentohofofoho. Ole ulɪmentohofi, A'amumu Jisasɪmo sɪmeho hi'ntnnono uyɪfijo'manji Anɪtu hofɪkoe wonyo wae yaofonefoho.

A'amumu temtitofo kengo somo Anɪtuye Towahuno Wopɪngo uhula'mo'mentisofoho.

⁴⁴ Oso hungkuno Pita lontanɪngki a'amumu upa'nɪmentohofo somo Anɪtuye Towahuno uhula'mo'mentiso so'no

⁴⁵ Jisasɪmo inomokomotofo Joupanta'ango sohwa Pita'nji pmentohofo sohwa nuhwonontɪfi pisopisaho mjalɪmɪwentɪfi yomo imentohofofoho.

⁴⁶ Ole upa'nɪmentohofi a'amumu kengoso hungkuno kengo kengo lontɪfi Anɪtumo hungkuno wopɪngo isamoyoka'nji ulɪmentohofofoho.

⁴⁷ Pita nuhwononto ulɪmento, Olo a'amumu loso nakwo hopa Anɪtuye Towahuno ma'nnyofoho. Olo a'amumu loso mijo nokiyomase'eno eso tɪhwo lonehoho. Awonoho.

⁴⁸ Ose ulonto ulɪmento, A'amumu somo Jisasɪmne'no fɪkiyomapmno. Ose imentohofoso Pitamo ulɪmentohofi, Sɪkuno nom'ne memjaofɪhwoso'no nakwo'nji wohumano. Ose ulɪmentohofofoho.

11

A'amu Jelusalemjo somne'no Pita kakoe hungkuno ho'nahumentisofoho.

¹ Nom'ne apousel sohwanji a'amu Jutiya humamotofo so'nji ole upa'nimentohofi, A'amu kengoso hofiko Anituye hungkuno nupa'nontifi tifi in'ngkamentohofofoho.

² Pita Jelusalemne'no sahon'ngki a'amu Juta fehohnjo a'apaho sihu kolo'nyo yahino so'njo sohwa Pitamo yoka ulimentohofofoho.

³ Oso a'amu sohwa Pitamo ole ulimentohofi, Kiko a'amu a'apaho sihu makolo'nnyo sohwanji humanji wopayo ni'mahno hwasoho. Oso wonyofoho.

⁴ Ose ulahon'ngkofi Pita yo'mayo imo'nimentiso so'no yoloho ulimentisofoho.

⁵ Ole ulimento, Ngko ango Joupa sopo nohumanji Anitumo jomo ulonji wojo hopa uhwon'mentoheho, hwapife engo ahwomo mta'ango pmmentisofoho. Oso hwapife tokwajo osofosofahu'nohino somo a'amu ahwomomjo sohwa nokemokoho'nowentifi ngko'njopo pmmentohofofoho.

⁶ Nopahon'ngkofi hwapife ajwomo'mo uhwon'maleso yo'mayo tongo, homa, yi'hufo somo uhwon'mentohefoho.

⁷ Ose uhwon'mentoheho ahwomo mta'ni mampaho ole ho'nimento, Pita filikaho. Oso tongo yo'mayoso nofonjasyohoji hmnyo.

⁸ Ose ho'n'ngkahon'ngki ulimento, Hwe Engofo, ngkilaho. Tongo manilongoso man'wo'n'ngkiyohe hwo'nyoho.

⁹ Ose ulahon'ngko mampaho apa'no ho'nimento, Yo'mayo Anitu wop'ngofoho limentiso so'no wonyofoho eso nolohotoho.

¹⁰ Ose ho'n'ngkahon'ngki oso hopa hufa'u sihune imo'n'ngkahon'ngki ni'hu'nahone ahwomomno simentisofoho.

¹¹ Nosontan'ngki hwe hufa'u sihune nje ango humayo sopo i'mofapmentohofofoho. Hwe fihwo Sisaliyanta'ango sohwo ngkiyepono hwe hufa'u sihune sohwamo uhatimentisofoho.

¹² Anituye Towahuno Wop'ngo ntimento, Oso hwanji fiwano. Huno pi'n'ngo engo syafisiyo'eno. Ose ntahon'ngki olo hwe aho hopi'nono fehohnjo anga'nohino sohwanji hofiko'nji Sisaliya'no umentihwonefoho. Nowentani Kouniliyos'ye angomo humantihwonefoho.

¹³ Kouniliyos nalimento, Hwe ahwomo mta'ango sohwo nje angomo nolohofonto ole ntimento, Kiko ango, Joupa'no a'amu filihwajo. Hwe yofe hufa'u'njo Saimoun Pitamne'no filihwajo.

¹⁴ Oso hwe huhwo sohwo hungkuno waselono. Hungkuno hiso nupa'n'ngkohoji kiko jije a'amu so'nji Anituye hon'ngkano ne wotipemantifeho. Ose nalimentisofoho.

¹⁵ Ngko Anituye hungkuno ulmentan'ngko Anituye Towahuno noponto uhula'mo'mentisofoho. Oso hiso nakune'no si'mo'mo pmmentiso hopafoho.

¹⁶ Ose uhwononji Jisasiye hungkunomne'no ole syafihu'mentoho, Joun a'amumo mijo'nohino kiyoma'mentiso so'no hwangu Anituye Towahuno Wop'ngo wosehulo'afono.

¹⁷ Si'mo'mo nakwo Hwe Engo Jisas Kilaisimo si'meho hi'ntnnono umentihwone sohonta kakoe Towahuno nejapmentiso hopaso oso a'amu kengo somo umentisofoho. Oso'no ngko Anitumo pijwohumayoso pipilo. Awonoho, Ngko a'amu hwo'nyoho. Pita ose ulimentisofoho.

¹⁸ Oso hungkuno hiso oso a'amu yoka'njo sohwanji nupa'nontifi oso yokaso noho'naofontifi Anitumo isamayoka ulontifi ulimentohofi, Anitu a'amu kengo somo si'meho uwolomokuwo'n'ngkiso hweho. Hofiko hon'ngkano wonyo ho'naofikujo'manji oso a'amu somo Anitu songo ne'no humayo'ne uyimtonoho. Ose ulmentohofofoho.

A'amu Antiyok humamotofoso Anituye syohoso kahopi imentohofofoho.

¹⁹ Sitifenimo fonjahumentohofoho sohonta a'amu Jisasi'mo in'ngkamotofo somo a'amu Jisasi'mne'no nakwolaho limotofo sohwa wonyo umokumotofofoho. Wonyo umokuwo'n'ngkahon'ngkofi hiyaso humpo'mentohofofoho. Nohumpentifi a'amu fehohnjo Founisiya sopo i'mofopahon'ngkofi nom'neso hwaho we'e Saipilos sopo i'mofopahon'ngkofi nom'neso ango Antiyok sopo u'mofapontifi oso hopo sopo a'amu Juta'nohino somo Anituye hungkuno lutihwamentohofofoho.

²⁰ I oso'no a'amu fehohnjo Jisasi'mo in'ngkamotofoso hwaho we'e Saipilosnta'ango so'nji a'amu nom'ne ango Sailininta'ango so'nji hofiko ango Antiyok sopo uhu'mokontifi a'amu kengo somo Jisasiye hungkuno lutihwamentohofofoho. A'amu Juta'maho. O'lo, a'amu Ngkilik somo lutihwamentohofofoho.

²¹ Lutihwamentohofoho somo Anituye yokumpohn'nyo yano yahon'ngki hwe moya'mi kengoso Jisasi'mo si'meho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

²² Anítuye a'amu ne Jerusalem humamotofoso oso hungkuno hiso'no nupa'nontífi Mponopasimo angó Antiyókíne'no líhwatímentohofofoho.

²³ Mponopas í'mofawento uhwonímentisoso Anítu a'amu kengo somo wopíngo umokumentisoso uhwononto kako símeho wopíngo umo'nímentisofoho. Oseso kako a'amu somo hungkuno yano ole uyímento, Sekwo Anítuye hungkuno iníngo seyó'eno Kakoe hungkunomo aho yokumpohn'nyo fíkemokosyohumamno. Kakoe huyo'mo fosyohumamno. Ose ulímentisofoho.

²⁴ Mponopas huhwo sohwo hwe wopíngo hweho. Kakoe símehomo'mo Anítuye Towahunó toyo yamo'nnyo hweho. Kakoe símeho hí'ntnnono Anítune'no yokumpohn'nyo unyo hweho. Oso'no a'amu pí'níngo engo Anítumo iníngkamentohofofoho.

²⁵ Osohonta Mponopas nolíkafonto Tasosímne'no nowento Soulímne'no hafíhafa típmmentisofoho.

²⁶ Notípemanto angó Antiyókímne'no womentisiyefoho. Osopo Antiyók a'amu Jisas Kílaisímo iníngkamotofó so'njí nohumantífi hwe moya'mi pí'níngo engo somo Anítuye hungkuno lutíhwentaníngki soswo anga'no uyakoló'mentisofoho. Antiyók angó hopo sopo a'amu Jisasímo iníngkamotofó somo yofe Kílais we'e'nwoho hnoma'mentohofofoho.

²⁷ Hohosohonta a'amu Anítuye hungkuno límotofó sohwa Jerusalemnta'angó nulíko'mantífi Antiyókímne'no umentohofofoho.

²⁸ Hwe fíhwo Anítuye hungkuno límojó sohwo kakoe yofe Akaposíyoho. Osohumo Anítuye Towahunó hungkuno uyahoníngki Akapos nolíkafonto, ole ulímento. Hwangku hwaho hopi'nonohino lopo mijoho engo u'mofapmmonteponoho. Hwangku sohonta hwe Kíloutiyos a'amu Loum somo mokosyohumamentiso sohonta oso mijoho engoso í'mofapmmmentisofoho.

²⁹ Antiyókí'njó a'amuso oso hungkuno mijoho so'no nupa'nontífi a'amu Jutiya Jisasímo iníngkamotofó somo ufo'mane'entífi hungkuno nano mtító'mentohofofoho. Ose mtító'mentohofoso hnnímentohofi, Hwe hamniyoho engo'njoso engo uyífe. Hwe hamniyoho we'e'njó sohwa we'e uyífe. Ose hnnímentohofofoho.

³⁰ Oso hiso yontífi hofíko Mponopasí'njí Soulí'njí hamniyohoso oso hwa'u uyohojíku'mo'mojíyofoho. Jerusalem a'amu Jisasímo iníngkamotofó sofe hwe engo sohwo uyímentisiyefoho.

12

Helout kako Jemísímo nofonjasyonto Pitamo impo'angomo intofahumentisofoho.

¹ Hohosohonta hwe yofe engo'njó Helout osohwo a'amu Jisas Kílaisímo iníngkawo'níngkohofó somo wonyo umokumentisofoho.

² Hwe huhwo sohwo kakoe a'amu itokuso'njó sohwo uhwojahoníngki hofíko Jouníye kola'wehwo Jemís oso hwi hosímno'njí fahumentohofofoho.

³ Fahumentohofó so'no a'amu Jutá nuhwonontífi símeho wopíngo umo'níngkahoníngki Helout nuhwononto a'amu Jutafe símeho wopíngo umo'nyo'ne Pitamo impo'angomo intofahumentisofoho. Hohosohonta a'amuso Síkuno Engo uhwonímotofofoho. Oso síkuno so'no ole límotofó. Síkuno hiso wopayo engo kamo'nnyoso ane nyo'nefoho límotofofoho.

⁴ Osohonta Pitamo aho kento impo'angomo intofasyonto hwe itokuso'njó mtítófo osofosofahu'nohino sohwo umentisofoho. Hofíko Pitamo uhwontohumayo'ne hwafoho. Oso mtítófo anga'nohino sohwa a'amu osofosofahu'nohino hwafoho. Helout huno ole unímento, Olo Anítu A'amu Isílael somo Uyakoló'mentiso somne'ne Syafísiyo Síkuno Engo * moi'wo imo'níngkuhwoso'no ngko Pita sohomo hwe moya'mife tímpo uhwatímo. Ose syafíhu'mentisofoho.

⁵ Pita impo'angomo nohumentaníngki a'amu Jisas Kílaisímo iníngkawo'níngkohofoso Pitamne'no Anítumo jomo yokumpohn'nyo ufo'mayo'ne ulímentohofofoho.

A'amu ahwomomjó sohwo Pitamo impo'ango mta'ni íshutofoma'mentisofoho.

⁶ Oso Síkuno Engoso moi'wo umo'nímonte'no yahoníngki Helout huno ole syafíhu'mento, Mo'níngka ngko Pitamo hungkuno ulímo. Ose límentiso sohonta síkwo'míyo somo Pita a'amu itokuso'njó sohwa'u'njó ajwo'mo saho fosyowentaníngki ahwomo nano hufa'u'njí into'mentohofofoho. Hwe nom'ne itokuso'njó sohwa hoku'yopo a'amu impo'angomjó sohwo uhwontohumayo'ne'entífi loho'mentohofofoho.

* 12:4: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaha.

⁷ A'amu ahwomomjo sohwo noponto impo'angomo humentisofoho. Noswahon'ngki iyohohopa longkonimentisofoho. A'amu huhwo sohwo Pitafe hupepo hwan'ngo ufonjonto ul'mento, Komo'no filikaho. Ose ulahon'ngki ahwomo nano hufa'uyoso Pitafe aho mta'ni isihuto hmmokwajmentisofoho.

⁸ Oso a'amu huhwo sohwo ul'mento, Jije ahuloho yohoji sif'kwongofosyo fiyo. Ose ulahon'ngki Pita yahon'ngki ul'mento, Jije manji'mofo yohoji t'fi n'ngkape.

⁹ Ose ulahon'ngki Pita hwe sohomo t'fi in'ngkowahon'ngki impo'angomo ul'iko'ma'mentisoyefoho. Oso hiso hwe ahwomomjo sohwo imentiso so'no Pita huno ito'no muy'mmentisofoho. Wojo hopa hon'ngkonimentisofoho.

¹⁰ Siko nowenji a'amu itokuso'njo s'imo'mjo sohwa impo'angomjo somo uhwontohumayo sohwa nohumentan'ngkofi uyakolofonji nom'ne a'amu itokuso'njo ayo sponjo sohwamo uyakolofonji hoku'yo ahwomo yokino'nohinoso siki hwasampo'n'ngkahon'ngki mempo hohnta'ni swol'kofawenji hon'ngkanomo umentisoyefoho. Osohonta hwe ahwomomjo sohwo Pitamo komo'no uhwot'ima'mentisofoho.

¹¹ Nuhwot'imefahon'ngki Pita kako huno ito'no uyahon'ngki ole l'mento, Ngko huno niyohoho. An'itu kakoe a'amu ahwomo mta'ango uhwajiso sohwo Helouti'ye aho mta'ni isihutofon'makwoho. A'amu Juta sohwaji Helout'ijonji yo'mayo wonyoso wontohofant'fi imalofoso ne mmo'n'ngkohoyohoho.

¹² Huno ose uyahon'ngki Joun Makiye kona'wohi Maliyafe angomno umentisofoho. Oso ango somo a'mu pi'n'ngo nuhu'mokont'fi An'itumo jomo ulontan'ngkofi,

¹³ Pita hoku'yo mempo mongkihnta'ni hwan'ngo fonjahon'ngki a'mu syoho ulohofiyosi kakoe yofe Louta, hoku'yo uhwasampo'mo lonto pmmentisofoho.

¹⁴ Pitafe mampaho upa'nonto ole l'mento, U, olo Pitafoho. Ose lonto kakoe simeho wop'ingo umo'n'mentisofoho. Oso'no m'hwosampo'mmentisofoho. O'o haloho'no mupa'nonto hano kunto'no swonto ul'mento, Pita hoku'yopo lohofoho. Ntopohoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngki ul'mentohofi, K'iko ilo'nnyo kiyoho. Ose ulahon'ngkofi kako yokumpoh'nnyo imo'nonto ul'mento, Awonoho. Kako nehopi pohoho. Ni'hu'no nehopi selohono. Ose ulahon'ngki hof'iko ul'mentohofi, Kakoe huyo'mangofoho.

¹⁶ Ose lontan'ngkofi Pita hoku'yopo hwan'ngo ne'no fongku'mentisofoho. Hof'iko hano hwasampo lohofont'fi uhwon'mentohofoso Pita nohumentan'ngki uhwonont'fi yomo yomo imentohofoho.

¹⁷ Mampi'nyo wohumafento Pita kakoe aho ho'noma'mentisofoho. Mampi'nyo humahon'ngkofi Pita ul'mento, An'itu impo'ango mta'ni isihutofon'hwatiso hwo'nyoho. Oso'no ulonto ul'mento, Sekwo Jem'is'nji nom'ne sohwanjimo olo hilo so'no ul'imno. Ose ulonto mempo swaponto nom'ne ango kengopono umentisofoho.

¹⁸ Hwangku im'ingo'nji mofehi'nyo si'mofape so'nji a'amu itokuso'njo sohwa yomo yont'fi ole hnn'mentohofi, Pita nt'i'mto.

¹⁹ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Helout ul'mento, Sekwo Pitamne'no haf'hafe fit'pmno. Ose ulahon'ngki wonyopi t'pmmentohofoho. Oso'no Helout nom'ne a'amu itokuso'njo sohwa mo ul'mento, A'amu Pitamo ito'no momokosyohumayo'njo imalofohowamo fonjahumno. Osohonta Helout hwaho Jutiya ul'iko'manto Sisaliya'no wento osopo humamentisofoho.

Helout poyo pe'n'mentisofoho.

²⁰ Osopo nohumanto Helout a'amu Taiya'nji Saitoun ntnne'no yoka ul'mentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwa huno ole syaf'hu'mentohofi, Helout nakumne'no s'mano hintotohino umnalokusoso nakwo kakoe hwaho mta'ango wopayo mpe pipi yanehwono. Ose syaf'isyont'fi nuhu'mokont'fi Helout kakoe hungkuno pompengo wonamofono lont'fi l'mentohofoho. S'imo'mo hof'iko Mp'las'tos'nji hungkuno ito'no melihwat'mentohofoho. Mp'las'tos huhwo sohwo kako Helouti'ye ango engo somo mokosyohumayo hweho. Hof'iko oso yokaso wope'nono lont'fi jomo ul'mentohofoho.

²¹ Oseso Helout a'amu so'nji nuhu'mokuhwasi hungkuno lane'ento s'ikuno ho'nahumentisofoho. Oso s'ikuno somo Helout a'amu mnokino engo'njo sohwa hwap'ife wonyoangkafoso pa'nonto epohumayo wop'ingo engo sopo nohumanto hungkuno sawemo ul'mentisofoho.

²² Ose lontan'ngki a'amu sohwa joho ul'mentohofi, Olo hwe lohwo a'amu'maho. O'o An'itu pa'n'ngo hweho.

²³ Helout ose upa'nonto huno syaf'hu'mento, Ou An'itu pa'nyo hwo'nyoho. Oso kakoe huno hiso An'itu nuhwononto a'amu ahwomomjo sohwo Helouti'yepono uhwojahon'ngki Helout sohomo hwan'ngo fongku'mentisofoho. Nofonjahonjo sohonta pihnyo Helouti'ye a'apaho nolongkwopmmokosyahon'ngki poyo pe'n'mentono.

²⁴ Anıtuye hungkuno angom'eemo ho'n'ngkahon'ngki a'amu pi'n'ngo engoso Jisasimo in'ngkamentohofofoho.

²⁵ Mponopasi'nji Souli'nji Jerusalemne'no hamniyoho motawenji osopo syoho moi'wo esojwaofonji Joun Mak'nji Antiyouk'imne'no umentisiyefoho.

13

Hofiko Mponopasi'nji Souli'njimo Anıtuye syoho iku'mofo'ne uhwatimentohofofoho.

¹ A'amu Jisasimo in'ngkamotofoto angom'Antiyouk humamotofoso a'amu fehohnjo somo Anıtu hungkuno uyahon'ngki luti'hwamotofofoho. A'amu fehohnjoso a'amu nom'ne somo mesyoluti'hwamotofofoho. Hofikoe yofeso olenoho. Mponopas, Simeyoun hwe wonisa'nyo sohwo, Lusiyos angom'Sailininta'ango sohwo, Manain osohwo hwe yofe engo'njo Helout Tetilak, sohwo'nji humamojo sohwo, Souli'njoho.

² A'amu Jisasimo in'ngkamotofoto nuhu'mokontifi wopayo manyo'njo yontifi Anıtumo jomo ulontan'ngkofi Anıtuye Towahuno Wop'ngo ulımento, Sekwo Mponopasi'nji Souli'nji nom'ne syoho uyımale so'no uhwasopomno.

³ Ose ulahon'ngki hofiko wopayo humaho ne'no humantifi Anıtumo jomo ulontifi hwe sohwa'umo aho kisusyontifi sikimo uhwatimentohofofoho.

Hwaho Saipılos sopo Anıtuye hungkuno luti'hwamentisiyefoho.

⁴ Anıtuye Towahuno Wop'ngo hwe sohwa'umo uhwojahon'ngki siko Selusiya'no umentisiyefoho. Osopo siko yofayokinomo nokotosahon'ngki hwaho we'e Saipılos'ne'no motowako'mentisofoho.

⁵ Nomotowekahon'ngki oso hwe huhwo sohwa'u Salomis angom'sopo i'mofawenji a'amu Jutafe tajo angom'hopi'nonohinomo Anıtuye hungkuno luti'hwamentisiyefoho. Joun Mak siko'nji nohumantifi ufo'ma'mentisofoho.

⁶ Siko Salomis angom'sopo ulıko'manji emoyonji, hwaho we'e nongkihnta'ni angom'nom'ne Pafous sopo ifawo'mentisiyefoho. Oso angom'hopo sopo a'amu Juta fihwo kakoe yofe Mpajisasıyoho. Oso hwe huhwo sohwo kako ki'nyo'nji peefo'nji hwoso'nji imojo hweho. Kako Anıtuye hungkuno hwasyo lımojo hweho.

⁷ Mpajisasıyoho hwe hwe yofe engo'njo Sesiyaş Poulos sohwoe a'amufoho. Sesiyaş Poulos sohwo hwe huno wop'ngo'njo hweho. Kako Anıtuye hungkuno upa'nımo lonto Mponopasi'nji Souli'njine'no joho ulımentisofoho.

⁸ Mpajisasıyoho oso hiso'no nupa'nonto Mponopasi'nji Souli'njine'no ngkilaho lonto sotofo ulımentisofoho. Kako hwe yofe engo'njo sohumo ulımento, Anıtumo sımeho hi'ntnnono uyohotoho ulımentisofoho. Oso Mpajisasıyoho a'amu Ngkilikı'njosoyofe nom'ne ole mulımotofi Elimasiyoho.

⁹ Soul osohwo nom'ne yofe ole Pouliyoho, * ulımotofofoho. Mpajisasıyeho Hungkunom'Poul nupo'nıngkahon'ngki Anıtuye Towahuno Wop'ngo kako Pouliye hunom'ufohoto-fahon'ngki hwe hwoso sohumo upento hungkuno yokumpohn'nyo ulımento.

¹⁰ Kiko Seteniye hwomu hwosoho. Kiko yo'mayo hon'ngkano wop'ngo sofe mango hwosoho. Hwasyo hungkuno so'nji hon'ngkano wonyo so'nji yo'mayo hwahoponjo so'nji kiko hwap'ngo hwosoho. Kiko Anıtuye hungkuno wop'ngo yıwolo'mokonji hwasyo luti'hwamotno hwosoho. Olo yahino loso moho'naofeso peho'neto.

¹¹ Kiko upa'nyo. Olohonta Anıtu wonyo wakumokumontonoho. Kiko tımpi'nyo imo'nıngkohoji mofehi'nyoso muhwonhnehino. Hwangku apa'no nuhwonhnefoho. Ose ulahon'ngki Elimasiyeho tımo komo'no tımpi'nyo imo'nımentisofoho. Tımpi'nyo imo'nonto kako a'amu hon'ngkano uti'hwayo'ne hafıhafe tıpmmentisofoho.

¹² Oso hiso'no hwe yofe engo'njo sohwo nuhwononto Anıtumo sımeho hi'ntnnono uyonto Anıtuye hungkuno Poul luti'hwamentiso so'no yomo imentisofoho.

Angom'Antiyouk Pisitiya osopo syoho imentisiyefoho.

¹³ Poul hwe nom'ne kako'nji emmotofoto sohwanji Pafous angom'sopo nulıko'mahon'ngkofi yofayokinom'nutımanto hwaho nom'ne Pamıfiliya sopo angom'Peka sopo kuhwojamentisofoho. I oso'no Joun Mak a'amu somo uhwo'tı'mofonto Jerusalemne'no umentisofoho.

¹⁴ Hofiko angom'Peka ulıko'mantifi nosontifi angom'Antiyouk hwaho Pisitiya sopo sı'momentohofofoho. Sıkunoyoho humayo somo hofiko a'amu Jutafe tajo angom'somonoswontifi osopo humamentohofofoho.

* 13:9: Oso yofe Souliyeso Hipılu hungkuno mta'ango imo'nyofoho. Oso yofe Pouliyeso Ngkilikı hungkuno mta'angofoho. A'amu fıso hofikoe huno ole, Soul sohwo Pouliyeso kakoe huno mta'angofoho syafıhu'mentohofofoho. Hwapıngoso kako Anıtuye hungkuno syoho a'amu Ngkilikı ajwo so'mo yonto meehntımentisofoho.

¹⁵ Mousesiye hon'ingkano hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahon'ingki limotofo sohwan'ingki hungkuno so'nji atofu lont'ifi hwe engo tajo angu syoho'njo sohwa Poul kakoe a'amu ntnne'no lihwat'imentohofofoho. Ole ul'imentohofi, Nakwoe a'amu sohwasi, hungkuno yokumpohn'nyo nakwoe simehomo sosofitofonesyohumayo'ne hi'njo hwas'imanji noho filimno.

¹⁶ Ose ulahon'ingki Poul nolikafonto aho ho'noma lohofonto ul'imento, Sekwo a'amu Isilael soku sekwo'nji a'amu kengo Anitumo jomo ul'iwon'ingkohofu soku sekwo upa'nimno.

¹⁷ Anitu a'amu Isilael hn'nwiye Anituyoho. Kako nakwoe ajuyohwosamo uhwosop'omentisofoho. Hofiko hwaho Ijip osopo kih'nawo'nnyo hwafoho. I oso'no osopo nohumentan'ingki Anitu wopingo ulohofahon'ingki a'amu pi'n'ingo engo imo'n'imentohofofoho. Hwangku Anitu kakoe yokumpohn'nyo engo'nji a'amu homo somo hwaho Ijip mta'ni ipemotawento hwaho nom'nepo uhwojamentisofoho.

¹⁸ Hwaho a'amu anepo emoyontifi yo'mayo wonyoso yahon'ingki Anitu nuhwononto simho tango umentisofoho. Osopo emoyontan'ingki soswo *fouti* (40) uyokolofahon'ingki,

¹⁹ a'amu temtifo kengo aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne aho mta'ni hufa'uo oso a'amu somo Anitu wae yaofonto hofikoe hwaho a'amu Isilael somo uy'imentisofoho. Oso hwaho yofe Kenan'yoho.

²⁰ Hwaho hiso uyonto osopo a'amu hungkuno ito'no m'hwajiyone uhwosop'omentisofoho. A'amu hungkuno ito'no m'hwajiyone sohwa a'amu Isilael somo umokosyohumentan'ingki soswo *foua hantilet fifti* (450) uyakolo'mentisofoho. Uyokolofahon'ingki a'amu Anituye hungkuno lutihwamojo sohwo Samuel imo'n'imentisofoho.

²¹ Samuel nohumentan'ingki a'amu Isilaeliso Anitumo hwe yofe engo'njo sohune'no jomo ul'imentohofofoho. Ose ulahon'ingki Anitu kako Kis'iye hwomu Soul sohomo uhwosop'omentisofoho. Kakoe temtifo Mpenyamin'yoho. Soul yofe engo'njo a'amumo mokosyohumentan'ingki soswo *fouti* (40) uyakolo'mentisofoho.

²² Uyokolofahon'ingki hwe huhwo sohomo Anitu wae yaofonto, nom'ne hwe songo Ntefitimo uhwosop'omentisofoho. Osohune'no Anitu ole ul'imento, Olo hwe lohwo Ntefiti Jesiye hwomu sohume'no nje simho nimo'n'ingkohoho. Yo'mayo ngko imesomo Ntefiti wonn'ingka'mte hweho.

²³ Ntefitiye imu sohwo Jisasiyoho. Jisas huhwo sohwo a'amu Isilaelife wonyo engo tangoso Jisasi'mo kotas'imentisofoho. Oso hiso'no hohonta Anitu Ntefitimo ul'imentisoso olohonta ne imo'nalofa.

²⁴ Jisas mape sohonta Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo a'amu Isilael somo lutihwamento, Sekwoe hon'ingkanone wonyo pi'n'ingo engoso foho'naopmno. Anitumo simho y'wolo'mokukujifi tifi fin'ingkamno.

²⁵ Joun nje syoho moi'wo umo'nono lonto a'amu somo ul'imento, Sekwo ngkine'no huno pipi seyalofoho. Sekwo hwe fihune'no hontohumalofoso ngko'maho. I oso'no we'enepo nopone hweho. Ngko hwe wopingo hwo'ni kalohi oso hwe huhwo sohwe sifikwongo fosyo is'huto'mne'maho. Hwap'ingoso kakoe yofe yokintahoponoho. Ngko a'amu hwahoponjo hwo'nyoho.

²⁶ Nje a'amufu. Apilohamiye temtifo so'nunonji a'amu temtifo kengoso Anitumo jomo ul'iwon'ingkohofu soku, oso hungkuno hwe fihwo nakwoe wonyo so'no tango kotasone so'no nakune'no Anitu lihwat'imentisofoho.

²⁷ Oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. A'amu Jerusalem humamotofo so'nji hofikoe hwe engo sohwanji olo hwe sohume'no huno ito'no muyofoho. Sikuno iyoho humayo homo homo Anituye hungkuno limotofo sohwafe hungkuno atofu lont'ifi haloho maposo'njo imentohofofoho. Anituye hungkuno limotofo sohwa ole mt'umokumentohofi, Oso hwe huhwo sohomo yo'mayo wonyo ulohopitnnefoho. Ose mt'umokumentohofofoho. Oso wonyo hiso hofiko uloh'imentohofofoho.

²⁸ Hofiko Jisasiye hon'ingkanone wonyo so'no huno ko t'ipentifi a'amuso Pailotimo ul'imentohofi, Fonjinto'ofahumno.

²⁹ Anituye hungkuno limotofo sohwa yo'mayo Jisasi'mo wonyo ulohopitnne so'no mt'umokumentohofoso olo a'amu huhwo sohwa wonyo hiso yontifi iyo hwojiyafiku'nnyo mta'ni motapontifi sokimo'mo ho'nahumentohofofoho.

³⁰ I oso'no Anitu apa'no songo ul'ika'mentisofoho.

³¹ A'amu Ngkalilinta'angoso Jisasi'nji Jerusalemno umentohofoso hohosohonta sikuno pi'n'ingo engo Jisasi'mo uhwon'imentohofofoho. Olohonta oso hwe huhwo sohwa hofiko a'amu Isilael somo Jisasiye hungkunoso lutihwalokwofo.

³² Oso'no olohonta Mponopasi'nji ngko'nji Anituye hungkuno woselontayo'no pihwayo. Anitu neyakwosamo hungkuno nto ulimentisofoho.

³³ Olo hungkunoso olohonta ne imo'nimasofoho. Hungkuno hiso ole, Anitu Jisasi'mo songo uliko'mentisofoho. Oso hiso'no Ta'njo Iyoswo 2 somo ole mti'mokumento, Kiko nje hwomu hwasoho.

Olo sikuno lomo nje yokumpohn'nyo kijapm'mo a'amu hopi'nono yofe wakuhwopife, ngko hningkwo hwo'nyoho.

Ose mti'mokumentisofoho.

³⁴ Nom'nepo Anitu kako Jisasi'mo songo likafone apa'no poyo mape'nyo'ne so'no Jisasi'mne'no ose ulimento,

Yo'mayo wopingoso uloho'mne'no Ntefitimo uyimentoheso wokijapmmonne'no yohono.

³⁵ Anitu nom'ne Ta'njo Iyoswo somo ulimento,

Kiko jije Hwe Wopingo Syoho Kilohofiyohu so'no esyohumusoso kako nope'n'ngkuhwosi pisakino mowanehoho.

Ose ulimentisofoho.

³⁶ Nakwo Ntefitimne'no huno moi'wonoho. Kako nohumanto Anituye hungkunomo tifi in'ngkamojo hweho. Kako poyo pe'n'ngkahon'ngki kakoe pijafoso ajuyohwasanjopo ijopijisyosyahon'ngkofi osopo pisakino wa'mentisofoho.

³⁷ I oso'no hwe nom'ne so'no Anitu uliko'mentiso sohwo pisakino mowasofoho.

³⁸ Nje a'amu soku oso'no sekwo huno ito'no waseyono. Nakwo olo so'no hungkuno woselantane'no y'hwono. Olo hwe huhwo lohwo kako sekwoe wonyo wae weesemo'mto pmmentiso hweho.

³⁹ Mousesiye hon'ngkano hungkuno sekwoe wonyo wae yaofoso hopa'maho. O'o, oso hungkuno hiso a'amumo wopingo mmokiyofoho. I oso'no oso hwe huhwo sohwa Jisasi kakoe hungkunomo tifi in'ngkafijoso sekwoe wonyo wae yasemofihwosi a'amu wopingo wasemokumontonoho.

⁴⁰ I oso'no sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Hohonta Anituye hungkuno limotofohwafe hungkuno mti'mokumentohofoso sekumne'no ne imo'nonoho.

⁴¹ Hungkuno ole,

Sekwo yo'mayo uhwon'wo'nontifi yo'mayo ne'njo so'no nakwolaho lalokwofo.

Sekwo oso'no huno syafihupifijoso poyo wope'nantifeho.

Sekwo nohumentan'ngkuji ngko yo'mayo wopingo yalokwe so'no a'amu losetihwafijoso sekwo haloho mupa'n'fitnnehofo.

Hungkunomo simeho hi'ntnnono muy'fitnnehofo.

Oso hungkunoso Poul ulimentisofoho.

⁴² Ose ulonto Poul'nji Mponopasi'nji ango uhu'mokiyo somo woswopaho lonji yontan'ngki ulimentohofi, Nom'ne sikuno iyoho humayo somo olo hungkuno hiloso apa'no fonalinyo.

⁴³ A'amu ango uhu'mokiyo somta'ni nohotoswopahon'ngkofi a'amu Juta fehohnjo so'nji a'amu kengoso Jutafe hon'ngkanomo in'ngkamotofohi so'nji Poul'nji Mponopasi'nji womentohofohoho. Siko a'amu homo somo ulimentisiyo, Sekwo Anituye hungkunomo tifi fin'ngkamno. Kako wopingo semokosyohumane so'no simeho ne'njo uy'mno.

⁴⁴ Oso nom'ne sikuno iyoho humayo somo a'amu pi'n'nggo engo ango uhu'mokiyo somo Anituye hungkuno upo'nano lontifi uhu'mokumentohofohoho.

⁴⁵ Ose uhu'mokahon'ngkofi a'amu Jutaso a'amu pi'n'nggo somo uhwonontifi hintotohino umn'ngkahon'ngki Poul'nji Mponopasi'ntnne'no nakwolaho lontifi sitofohi ulontifi sikoe hungkunomo hwotoho hmentohofohoho.

⁴⁶ Ose ko yahan'ngkofi siko iyoho munn'mentisofoho. Siko ulimentisiyo, Sekwo a'amu Juta soku Anituye hungkuno simo'mo selimalohwoyo. Oso hiso sekwo nupa'nontifi hohujo ikinjao'malofohoho. Hohujo ikinjao'malofohi kalohi songo ne'no mohumafitnnehofo. Sekwoe syohofoho. Upa'nimno. Olo hilo so'no nekwo a'amu kengo somo Anituye hungkuno wolutihwantayoho.

⁴⁷ Anitu ole nalimento,

Ngko a'amu kengo sofe pomponaho pa'nyo sehwasopehono.

Sekwo hwaho yawojo'meemo nje hon'ngkano utihwamno.

Ngkimo ni'mayo'nefoho.

⁴⁸ Ose ulahon'ngki a'amu kengoso nupa'nontifi Anituye hungkuno so'no simeho wopingo umo'n'mentisofoho. Anitu hohonta oso a'amu songo ne'no humayo'ne uhwasopom'mentisoso oso sikuno somo Jisasi'mo simeho hi'ntnnono umentohofohoho.

⁴⁹⁻⁵⁰ Oseso Anıtuye hungkuno ango'meemo ho'nımentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso Poulı'nji Mponopası'njimo sitofolontıfı hwe yofe engo'njo sohwanji moya'mi hamniyohonjo Jutajafe tajo ango somo syuwon'ngkohofoson'njimoulıkofahon'ngkofıhofıko sitofosonupa'nontıfıPoulı'njiMponopası'njimowonyolohomentohofofoho.

⁵¹ Poulı'nji Mponopası'nji siko sıfemjo hwahowae yao'mentisiyoso a'amufehon'ngkano wonyo utıhwayo'nefoho. Wayo yaofonji ulımentisiyo, Olo wonyo elohofohofoso Anıtu uhwon'ngkohoho. Ose ulonji oso ango sopo nulıko'manji Aikouniyamne'no womentisiyefoho.

⁵² Anıtuye a'amu ne Antiyok humamotofoso sımeho wopıngo umo'nıngkahon'ngkofı Anıtuye Towahunonji humamentohofofoho.

14

Ango Aikouniyam sopo syoho imentisiyefoho.

¹ Oseso siko Antiyok imentisiyo hopa Aikouniyam ango sopo imentisiyefoho. Poulı'nji Mponopası'nji siko Jutafe tajo ango uhu'mokiyo sopo Anıtuye hungkuno lutıhwahon'ngki a'amu Juta fehohnjo a'amu kengo so'nji Jısasımo sımeho hi'ntnnono umentohofofoho.

² I oso'no a'amu Juta fehohnjo sımeho hi'ntnnono muyo'njoso hofıko Poulı'nji Mponopası'njimo sitofolontıfı a'amu kengo somoulıkofahon'ngkofıhofıko sikimowonyolohomentohofofoho.

³ Poulı'nji Mponopası'nji siko Aikouniyam ango sopo ne'no nohumanji Anıtuye hungkuno yokumpohn'nyo lutıhwamentisiyefoho. Siko iyoho munnımentisofoho. Anıtu sikimo sosofıtıfosyohumentan'ngki siko yo'mayo kengo wonyoangkafo ıtıhwamentisiyefoho.

⁴ Oso ango hopo sopo a'amu fehohnjo *Apousel* Poulı'nji Mponopası'njimo sımeho afa inıngkahon'ngkofı nom'ne a'amuso nakwolaho lımentohofofoho. Oso'no hofıko husilomentohofofoho.

⁵ A'amu Juta fehohnjo hofıko hwe engo sohwa'ntnne'no a'amu kengo fehohnjo so'nji uhu'mokontıfı hnnımentohofı, Nakwo Poulı'nji Mponopası'njimo sojo wofonjısyano lontıfı imentohofofoho.

⁶ Siko oso hiso'no nupa'nonji hwaho Likouniyamno hiyaso umentisiyefoho. Osopo ango hufa'u ole, Lisıtıla'nji Ntepe'njoho.

⁷ Osopo Anıtuye hungkuno lutıhwamentisiyefoho.

Poulı'nji Mponopası'nji siko ango Lisıtıla sopo syoho imentisiyefoho.

⁸ Oso Lisıtıla ango hopo sopo hwe fıhwo sıfe wonyo'njo sohwo humunyoponoho. Kona'wohi aswo mta'ni ose'nohını ma'mentisofoho. Kako hano memayo'njo hweho.

⁹ Oso hwe huhwo sohwo Pouliye hungkuno nupa'nonto sımeho hi'ntnnono uyımentisofoho. Oso'no Poul uhwonımentisoso kako sıfe wopıngo umokiyo'ne syofısyahon'ngki uhwonımentisofoho.

¹⁰ Poul hungkuno yokumpohn'nyo ulımento, Kıko nolıkofohojı jıje sıfe'nji fılıkofohumaho. Ose ulahon'ngki kako komo'no solıkofapı lohofonto hano emmentisofoho.

¹¹ Oso Poul imentisoso hwe moya'mi nuhwonontıfı hofıko hungkuno mohm'no lımentohofı, Anıtu pi'nıngo pi'nıngo humalofo. Hufa'u hwa'u a'amu imo'nonji nakuyepo pisiyo hwaswoho.

¹² Ose lontıfı hofıko anıtu sohwa'uye yofe Mponopası'nji Poulı'njimo mulımentohofı, Mponopası'nji. Poul hungkuno lıwo'nıngkısosohwo Hemesıyoho. Ose mulımentohofofoho.

¹³ Oso anıtu Sus kakoe ango engo kakoe yofe ho'nomayo'ne yolohopo molinyofoho. Susıye ango mokosyohumayo sohwo ahwomo yahu'nji wokoso'nji kusomno motasımentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo'nji a'amu hopınonohino so'nji yahu'nji wokoso'nji Poulı'nji Mponopası'njimo uyantıfı imentohofofoho.

¹⁴ Oso hiso'no Poulı'nji Mponopası'nji nupa'nonji yahıno hiso nekwolaho lonji sikoe nem'no manji'mofosımpo'mentisiyefoho. Siko hano hwe moya'mı'njıpono nowenji ajwopo nta'ni johoulımentisiyefoho.

¹⁵ Ole ulımentisi, Oso sekwo a'amu soku peho'no yalokwofo. Nekwo a'amu hwoya'yoho. Sekwo hopa hwoya'yoho. Nekwo Anıtu ne sohwoe hungkuno selalokuhwoyo. Sekwoe yo'mayo hwasıyoso ho'naofo'ne'no selalokuhwoyo. Noho'naofıkuji Anıtu songo ne'no humayo'ne sohomo fı'nıngkamno. Kako ahwomo'nji hwahonji ayo'nji yo'mayo songo humayoso mtı'mokumentiso sohune'no selalokuhwoyo.

¹⁶ Anĩtu hohonta a'amu hofi:koe yahino wonyo imotofo so'no uhwontohumamentisofoho.

¹⁷ I oso'no Anĩtu kako yo'mayo wopĩngo utĩhwa'nyopo nejapĩwo'nĩngkiso hweho. Anĩtu kako ahwomomo humanto ifoyo nejaponteso nakwoe yo'mayo nonyo wosopayo wopĩngo i'mofopalofoho. Wopayo nejaponteso nakwoe simeho wopĩngo nemo'nalofoho.

¹⁸ Ose ko ulahonĩngki hofi:koe Poulĩ'nji Mponopasĩ'nji yahu uyantifi yahonĩngkofi nekwolaho ulĩwo'nĩmentisiyefoho.

Poulĩmo sojo fongku'mentohofofoho.

¹⁹ A'amu Juta fehohnjo hwaho Pisitiya ango Antiyouknta'ango so'nji nom'ne a'amu Aikouniyam mta'ango so'nji Poul sohumne'no nakwolaho lontifi nopontifi a'amu nom'ne so'nji nuhu'mokinontifi Poulĩmo sojo'nji fongku'mentohofofoho. Nofonjontifi poyofoho lontifi mempo hohnta'ni mehusi:mpee'mentohofofoho.

²⁰ I oso'no a'amu Jisasĩmo inĩngkamotofo sohwa Poulĩmo ho'nahumentohofoho sopo uhu'mokahonĩngkofi Poul apa'no songo lika'mentisofoho. Nolĩkafonto angkuhwafo engo sopo asomo umentisofoho. Mo'nĩngka Poulĩ'nji Mponopasĩ'nji ango Ntepe sopo umentisiyefoho.

²¹ Poulĩ'nji Mponopasĩ'nji ango Ntepe i'mofawenji Anĩtuye hungkuno lutĩhwahonĩngki a'amu pi'nĩngo engo nupa'nontifi tifi inĩngkomotofofoho. Oso syoho hiso yonji siko nowenji Lisĩtĩla'nji Aikouniyam'nji hwaho Pisitiya ango Antiyouk osopono asomo umentisiyefoho.

²² A'amu Jisasĩmo simeho hi'ntnnono umotofo somo siko yokumpohn'nyo sosofito lohofonji ulĩmentisi, Sekwo Anĩtuye hungkuno yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Olo hwaho lopo nohumehwasi yo'mayo tango'njo wohumantonoho. Oso'no hwangku sohonta Anĩtuye ango wopĩngo kakoe yokumpohn'nyo mokosyhumaso sopo wohumentĩhwantanoho. Ose lutĩhwamentisiyefoho.

²³ Ango ho'mo so'mo a'amu Jisasĩmo simeho umotofo sopo Poulĩ'nji Mponopasĩ'nji a'amu anga'no anga'no uhwasopo'mentisiyefoho. A'amu Jisasĩmo umotofo somo umokosyohumayo'ne hwafoho. Siko wosopayo humaho humantifi Anĩtumo a'amu somne'no jomo ulĩmentisiyo, Mpohwo a'amu kikine'no simeho hi'ntnnono kijopalokwofoso olo a'amu lomo kiko umokosyohumaho. Ose ulĩmentisiyefoho.

Poulĩ'nji Mponopasĩ'nji siko hwaho Siliya ango Antiyouk asomo umentisiyefoho.

²⁴ Osoponta'ango siko hwaho Pisitiya emoyonji ango Pamĩfliya i'mofapmmentisiyefoho.

²⁵ Siko nowenji ango Peka sopo Anĩtuye hungkuno lutĩhwanji ango Ataliya'no umentisiyefoho.

²⁶ Osoponta'ango yofayokinomo nokotosahonĩngki Antiyoukĩmne'no wekapmmentisiyefoho. Hohonta oso ango Antiyouk ho'mo so'mo a'amu Jisasĩmne'no hitoho ulo'mojoso Poulĩ'nji Mponopasĩ'nji Anĩtuye syohomne'no uhwojahonĩngkofi siko oso syoho hiso moi'wo yonji asomo pmmmentisiyefoho.

²⁷ Siko Antiyouk asomo i'mofopahonĩngki a'amu hopi'nono uhu'mokahonĩngkofi siko yo'mayo yo'mayo Anĩtu imentiso so'no lutĩhwamentisiyefoho. Siko ole ulĩmentisiyo, Anĩtu a'amu kengo somne'no honĩngkano hwsompeehonĩngki hofi:koe simeho hi'ntnnono umalofofoho.

²⁸ Ose ulonji osopo humamojiyefoho.

15

Ango Jelusalem uhu'mokumentohofofoho.

¹ Hwe fihwa hwaho Jutiya'nta'ango sohwa Antiyoukĩmne'no pmmmentohofofoho. Osopo a'amu Jisasĩmo inĩngkamotofo somo hungkuno ole lutĩhwamentohofi, Sekwo Mousesiye honĩngkano hungkuno a'apaho sihu kolo'nyo so'no tifi minĩngkayo'manji Anĩtu kako mosetĩmanefoho. Ose lutĩhwamotofofoho.

² Oso hungkuno hiso Poulĩ'nji Mponopasĩ'nji nupa'nonji a'amu Jutiya nta'ango so'nji yoka ikujoho hopa hnnĩmentohofofoho. Oso'no a'amuso ole ulĩmentohofi, Poulĩ'nji Mponopasĩ'nji nom'ne a'amu Antiyouknta'ango so'nji Jelusalemne'no fisĩmno. Osopo *apousel* nom'ne sohwanji hwe engo sohwanji olo hungkuno hilo so'no ito'no womĩhwojantifeho.

³ Ose lontifi uhwatmentohofofoho. Nowentifi hwaho Founisiya'nji Someliya'nji osopono nohumantifi oso ango sopo'njo a'amu somo ulĩmentohofi, A'amu kengo sohwa Anĩtumo hofi:koe simeho uyalokwofo. Ose ulahonĩngkofi hofi:koe simeho wopĩngo umo'nĩmentisofoho.

⁴ Jelusalem i'mofopahon+ngkofi osopo a'amu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji isamayoka ulahon+ngkofi Antiyouknta'angoso yo'mayo An+tu imentiso so'no ul+mentohofofoho.

⁵ A'amu Falisi fehohno Jisas+imo in+ngkamotofoto sohwa nol+kafont+fi ul+mentohofi, A'amu kengoso Jisas+imo in+ngkwalokwofoso hof+koe a'apaho sihu wakolo'nife. Ole ulimno, Sekwo Mousesiye hon+ngkano hungkunomo t+fi fin+ngkamno. Ose ul+mentohofofoho.

⁶ A'amu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji oso hungkuno hilo so'no ito'no mel+iwejiyo'ne uhu'mokumentohofofoho.

⁷ Oso hungkuno so'no ne'no lont+fi lont+fi Pita nol+kafonto ul+mento, Nje a'amufu, sekwo huno moi'wonoho. Hohonta Jisas kakoe syohoso nakumo nejapmmentisofoho. Osohonta a'amu kengo somo An+tuye hungkuno lut+hwayo'ne nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Oso'no hof+iko nupa'n+ngkuji si'meho hi'tntnnono uyantifeho.

⁸ An+tu kako a'amufe si'mehomo huno uy+wo'n+ngkiso hweho. A'amu kengo somo An+tu kako hof+kine'no si'meho wop+ngo umo'n+ngkahon+ngki kakoe Towahunu Wop+ngo nakumo nejapmmentiso hopa uy+wo'n+ngkiso hweho.

⁹ An+tu nakumo a'amu kengo so'njimo yahino afa nelohofalofoho. Hof+iko si'meho hi'tntnnono An+tu mo uyahon+ngkofi oseso An+tu kako hof+koe wonyo wae yaofalofoho.

¹⁰ Sekwo An+tuye si'mehomo tango peho'no umokalokwofo. Mousesiye hon+ngkano hungkuno tango engo'njofoho. Oso tango hiso ajuyohwasanji nakwo'nji ito'no miyo'njo imotowonefoho. Oso'no olo a'amu kengo somo oso tango hiso peho'no uyantife'no yalokwofo.

¹¹ O'o, Jisas kako nakumne'no hitoho ulofahon+ngki nakwoe wonyo'ne poyo pe'n+mentisofoho. Oso hiso'no nakwo si'meho hi'tntnnono uy+hwaso'no kako wonet+ma'mtonoho. Oso'nohinofoho. A'amu kengoso hungkuno homo somo in+ngkafijo so'no An+tu ut+ma'mtonoho.

¹² Ose ulahon+ngki a'amuso nupa'nont+fi mampi'nyo humentan+ngkofi Poul+'nji Mponopasi'nji ul+mentisi, Siko a'amu kengo so'nji nohumanji yo'mayo kengo wonyoangkafoso An+tu it+hwamentiso so'no lut+hwamentisiefoho.

¹³ Moi'wo lahon+ngki Jem+s ul+mento, U, nje a'amufu, nje hungkuno upa'nimno.

¹⁴ Saimoun Pita ole nalohi, si'mo'mo a'amu kengoso An+tuye a'amu ne mmo'nyo'njo imotofofoho. Olohonta An+tu hof+kine'no hon+ngkano imo'mentiso so'no hof+iko kakimo in+ngkwalokwofo. Oso'no hof+iko kakoe a'amu ne imo'n+malofofoho.

¹⁵ A'amu hohonta An+tuye hungkuno lut+hwamotofoto sohwa olo hilo so'no mt+imokumentohofoso ole, An+tu li+mento,

¹⁶ Hwangku ngko nopmne hwo'nyoho.

Ntefitiye temtitofoso ango hopa pi+wahu'mentohofofoho.

Ngko wop+ngo imoku'mo ango songo hopa apa'no mol+mnefoho.

¹⁷ Osohonta a'amu kengoso ngkine'no ti+pi+fitnnefoho.

Oso a'amu kengo uhwasopo'mentoheso nje a'amu nefoho.

¹⁸ Oso hungkuno hohonta An+tu li+mentisoso ne'no lalofoho.

¹⁹ Oso hungkunoso Jem+s nulonto nom'ne hungkuno ul+mento, Nje huno ole syofi+syalokweno. A'amu kengoso Jisas+imne'no huno uyahon+ngki si'meho uyalokwofo somo syoho tango'njo uhwaloho.

²⁰ O'o, nakwo hof+kine'no iyoswo ifalifaliyo ole womt+'mokano. A'amu hof+iko hwasyo an+tu somo yi+hufu uy+fijiso sekwo non+ngkutoho. Sekwo a'mohufo ikutoho. Sekwo tongo homiyo hi'njoso non+ngkutoho. Ti'wangomo jilipipijoso non+ngkutoho.

²¹ Hohonta Mousesiye, hon+ngkano hungkuno a'amu Jutafe ango uhu'mokiyo sopo sikuno iyoho humayo homo somo lut+hwamotofoto somta'angoso olohonta ose'nohini ne'no weho. Jem+s ose ul+mentisofoho.

A'amu temtitofoto kengo Jisas+imo in+ngkowawo'n+ngkohofoto some'no iyoswo mt+imokumentohofofoho.

²² A'amu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji a'amu Jisas+imo in+ngkowawo'n+ngkohofoto so'nji hungkuno ole mtito'mentohofi, Nakwo Poul+'nji Mponopasi'tntne'no hwe nom'ne sohwanji Antiyouk+imne'no uhwojano. Ose mtito-font+fi hof+iko hwe nom'ne hufa'u Jutas+'nji Sailas+'njimo uhwasopo'mentohofofoho. Oso hwe Jutas sohwo kakoe yofe nom'ne Mpasopasi'yoho. Oso hwe sohwa'umne'no a'amu hopi'nono ole li+motofofoho. Hwe wop+ngo hwa'uyoho.

²³ Iyoswo mt+imokont+fi hof+iko'nji uyohot+mentohofofoho. Iyoswo hiloso ole, Nakwo *apousel* sohwonan'nonji hwe engo sohwanji a'amu Jisas+imo in+ngkowawo'n+ngkohofoto so'tntne sekwo'ne iyoswo mt+imokalokuhwono:

Sekwo a'amuo kengo soku Antiyouk, Siliya, Silisiya sokune'no nakwo nakwoe a'amufu selalokuhwono.

²⁴ Ole upa'nimalohwono, a'amuo fehohnjo oloponta'ango sohwa hungkuno tango'njo selimalofofoho. Hungkuno hiso'no sekwo nupa'nontifi huno pi'ningo engo syofisyalokwofo. Upa'nimno. Oso hungkuno hiso'no nakwo masejofoho. O'ho hofikoe huno mta'ningo'nohinofoho.

²⁵ Oso'no nakwo nuhu'mokontani hungkuno ole mtito'malohwono. Hwe engo hufa'u hwa'umo uhwosopentani, siko Pouli'nji Mponopasi'nji sekuye pone'no uhwojalokuhwono. Nakwo Pouli'nji Mponopas ntnne'no simeho afa wopingo uyiwon'ningkuhwonofoho.

²⁶ Siko Jisasiye hungkuno ango'meemo luti'hwani iyoho munyofoho. Anitumne'no poyo pe'nyo so'no iyoho munyofoho.

²⁷ Nakwo Jutasinji Sailas ntnne'no uhwojalokuhwono. Siko olo hungkuno iyoswo lomjoso woselanjiyoho.

²⁸ Anituye Towahuno nakwo'nji olo hilo so'no simeho afa inalokuhwono. Honingkano tango'njo mosejopalokuyihwono. O'ho, olomnohini tifi finingkamno.

²⁹ A'amuo hwasyo Anitumne'no yahu yihufo peefo'ne uyifijoso sekwo noningkutoho. Sekwo tongo honiyo noningkutoho. Tifwangomo jilipopijoso noningkutoho. Sekwo a'mohufo ikutoho. Olo wonyo hiloso sekwo miyo'njo ifijo'manji wopingo wohumantifeho. Osohopeho.

³⁰ Oso iyoswo mtimokontifi a'amuo sohwaso uhwatimentohofofoho. Antiyouk ango sopo imofapontifi a'amuo Jisasi'mo simeho umotofoso uhu'mokahon'ngkofi oso iyoswo umentohofofoho.

³¹ A'amuo hiso iyoswo hiloso atofolontifi, olo hungkuno hilo so'no simeho wopingo umonimmentisofoho.

³² Jutasinji Sailasinji Anituye hungkuno lamojiyo sohwa'u hungkuno ne'no ulonji yokumpohn'nyo usofito'mentisiyefoho.

³³ Osopo ne'no humamentisiyefoho. Tifi sohonta uhwatimentohofosopono asomo uhwatimentohofofoho.

³⁴ [I oso'no Sailas Antiyoukimo wohumamo lonto humamentisofoho.]

³⁵ Oseso Pouli'nji Mponopasi'nji ango Antiyouk sopo ne'no humanji a'amuo nom'ne so'nji Anituye hungkuno luti'hwamentohofofoho.

Pouli'nji Mponopasi'nji siko mtampo'mentisiyefoho.

³⁶ Hwangku sohonta Poul Mponopasimo ulimento, Oso ango ho'mo so'mo Anituye hungkuno luti'hwamentihwosopo oso'mno wehwaho. Hofiko wopingo ko humalofo.

³⁷ Uhwonowaho. Ose ulahon'ngki Mpanopas ulimento, Nekwo Joun Makjanji wehwano.

³⁸ Ose ulahon'ngki Poul ulimento, Hohonta Joun Mak nekwo'nji nowentani ango Pamifiliya osopo nta'ni eliko'manto asomo umentisofoho. Nekwo'nji syoho moi'wo miyo'njo imentiso hweho. Oseso nekwo'nji mowanehwono.

³⁹ Oso'no Pouli'nji Mponopasi'nji siko yoka hnonji mtampo'mentisiyefoho. Siko nomtampenji Mponopasi'nji Mak'nji siko yofayokino nomanji hwaho we'e Saipilos sopo ne'no womentisiyefoho.

⁴⁰ Poul Sailasimo utimanto siko kengopo nowahon'ngki a'amuo Jisasi'mo in'ngkowawo'n'ngkohofoso ulimentohofi, Anitu siko'nji wesoso wosefo'ma'mtonoho.

⁴¹ Ose ulahon'ngkofi siko nowenji hwaho Siliya'nji Silisiya sopo nowenji a'amuo Jisasi'mo in'ngkowawo'n'ngkohofoso somo sosofitofosyohumamentisiyefoho.

16

Timouti kako Pouli'nji Sailas'nji umentohofofoho.

¹ Poul ango Ntepe'nji Lisitila'nji sopone'no umentisofoho. Ango Lisitila sopo hwe fihwo Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkiso sohwo humunyoponoho. Kakoe yofe Timoutiyoho. Timoutiye kona'wohisi Juta apefoho. A'musi Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkisiyoho. Timoutiye kan'ngkwowho a'amuo Ngkilik nta'ango hweho.

² A'amuo Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkohofoso Lisitilanta'ango so'nji Aikouniyam mta'ango so'nji hofiko Timoutimne'no ole ulimentohofi, Hwe wopingo hweho.

³ Poul ole syafihumanto, Ngko Timouti'nji wehwantae hwo'nyoho. Ose syafisyonto kako a'amuo Jutafe yahino a'apaho sihu kolo'nyoso Timoutimo ulohomentisofoho. Hwap'ngoso ole, A'amuo Jutaso ango hopo sopo humamotofoso hofiko huno moi'wonoho. Timoutiye kan'ngkwowho a'amuo Juta hwo'maho. O'ho Ngkiliknta'ango hweho. Oso'no kakoe hwomufe a'apaho sihu makolofe'njo imentohofofoho.

⁴ Ango ho' mo so' meemo Poul'yo Timoutiyo Sailasiyo hofi'ko nowenti'fi oso hungkuno a'amu *apousel* sohwanji hwe engo Jelusalem mta'ango sohwanji mtito' mentohofu so'no lutihwamentohofofoho. Ole ul'imentohofi, Olo hungkuno hiloso t'fi fin'ingkamno.

⁵ Oseso a'amu Jisasi'mo in'ingkawowo'n'ingkohofofe simeho hi'ntnnonoso yokumpohn'nyo engo imo'n'imentisofoho. A'amu Jisasi'mo in'ingkawowo'n'ingkohofoso pi'n'ingo engo imo'n'imentohofofoho.

Poul'ango T'louas sopo wojo hopa uhwon'imentisofoho.

⁶ Nowenti'fi hwaho Filijiya'nji Ngkolesiya sopo emoyontan'ngkofi Anituye Towahuno ul'imento, Sekwo hwaho Esiya sopo Anituye hungkuno nolutihwaf'ikutoho.

⁷ Hofi'ko Misiya hwaho mom'ingo sopo nowenti'fi Mpitiniya hwaho sopo wohwano lont'ifi ko imentohofoso, Jisasi'ye Towahuno hano pitofahumentisofoho.

⁸ Oso'no hofi'ko Misiya uhwontawenti'fi T'louas angu sopo i'mofamentohofofoho.

⁹ Oso hopo sopo s'ikwo'miyo somo Poul' wojo hopa uhwon'imentisoso hwe Masetouniyanta'ango sohwo nolohofonto Poul'im'o jomo ul'imento, Mijo lopo nowekohopohoji fonefo'maho.

¹⁰ Ose uhwon'ingkahon'ngki, nakwo, ngko Luk ntnne'no Masetouniyamne'no yo'mayo ito'no esyohument'ihwonefoho. Nakwo huno moi'wonoho. Anitu ole nal'imento, Sekwo nje hungkuno Masetouniya motakuji a'amu somo flut'hwamno. Ose nal'imentisofoho.

A'mu Litiya kako Anituye a'amu ne imo'n'imentisofoho.

¹¹ Oseso nakwo angu T'louasnta'ango yofayokino nomentani nowekentani Samout'ilas i'mofiwentani mo'n'ngkanta Neyapolis i'mofament'ihwonefoho.

¹² Oso angu sopo ul'iko'mentani hon'ngkanomo nowentani Filipai i'mofament'ihwonefoho. Oso angu hopo sopo hwaho Masetouniya sofe angu engo ponoho. A'amu Loum mta'ango hwaho mokosyohumayo sohwa osopo humamentohofofoho. Sikuno fehohnjo oso angu sopo humament'ihwonefoho.

¹³ Sikuno iyoho humayo somo nakwo kusomo noswopontani mit'mom'ingo sopo nakwo huno ole syaf'hu'ment'ihwone, A'amu Juta olopo Anitumne'no jomo ujo'no uhu'mokumotofofoho. Osopo uhwon'iment'ihwoneso moya'mi sofa nofosyohumentan'ngkofi uhwonontani nakwo nujwokohumentani hofi'ko'nji hungkuno l'iment'ihwonefoho.

¹⁴ A'mu fisi kakoe yofe Litiya angu Taiyotaila nta'angiyoho. Kako ho'yo fae miyo'nohino syoho'njiyoho. Oso a'musi kako Anitumo jomo ul'mojiyoho. Kako nohumanto Poul'ye hungkuno upa'n'imentisofoho. Anitu a'musiye huno y'wolo'mokahon'ngki kako Poul'ye hungkuno yokumpohn'nyo upa'n'imentisofoho.

¹⁵ Nupa'n'ingkahon'ngki oso a'musi kakoe angomo humamotofu so'njimo nakwo mijo kiyoma'ment'ihwonefoho. Nokiyomahon'ngkuhwoni a'mu hisi nal'imento, Ngko Anitu ne'no simeho hi'ntnnono nehopi syan'f'isy'ikuj'i manji sekwo nje angomo nop'ikuj'i fosyohumamno. Oso hungkunoso yokumpohn'nyo nelahon'ngki kakoe angomo hument'ihwonefoho.

A'amu Filipai sohwa hofi'ko Poul'i'nji Sailasi'njimo impo'angomo uhu-mat'imentohofofoho.

¹⁶ Sikuno fihwi nakwo Anitumo jomo ujo'ne sopo nowentan'ngkuhwoni, a'mu siki syoho ulohofiyosi nakumo hon'ngkanopo ne'ma'mentisofoho. Oso a'mu hisi towahuno wonyo'njosi nohumanto hungkuno yo'mayo hwangu imo'nyo'neso l'mojiyoho. Oso hungkuno l'imojo so'no hofiyakwosa hamniyoho engo ma'mentohofofoho.

¹⁷ Oso a'mu hisi Poul'i'nji nakwo'nji nonen'ngkawento a'amu somo ul'wo'n'imento, Olo hwe lohwa Anituye syoho ulohofiyu hwafoho. Anitu nakumo asomo nemayo so'no woloset'hwant'ifeho.

¹⁸ Sikuno huhwo huhwi a'musi kako oso yahino ose y'wo'n'ngkiso so'no Poul' simeho wonyo umo'n'ngkahon'ngki ikinjamo lohofonto towahuno wonyo sohomo ul'imento, Jisas Kilaisi'ye yofe wakilmne'no yohono. Oso a'mu simo nul'iko'mahoji mpano. Ose ulahon'ngki towahuno wonyo sohwo kuntu'no ul'iko'ma'mentisofoho.

¹⁹ Ul'iko'ma'mentisoso a'musiye hofiyakwosa olo hiloso uhwon'imentohofoso hofi'koe hamniyoho hwap'ngoso ul'iko'ma'mentisoso uhwonont'ifi Poul'i'nji Sailasi'nji aho yokumpohn'nyo kent'ifi a'amu uhu'mokiyo sopo hwe engo sohwanne'no hus'impemotawomentohofofoho.

²⁰ Hwe engo Loum mta'ango hungkuno ito'no mel'ihwajiy'o'njo sohomo u'mant'ifi ul'imentohofi, Olo hwe lohwa'u Juta hwa'uyoho. Nakwoe angu wonyo imokiyo'ne pisiyo hwa'uyoho.

²¹ Hiko hon'ingvano nom'ne songo neti hwalokusiyoso nakwo Loum hon'ingvano'njo sohwo'niye hungkuno hohontajo somo mti hupeelofoho. Hon'ingvano songoso min'ingkwanehwono.

²² Ose ulahon'ingkofo a'amu hopi'nono nupa'nont'ifi hwe sohwa'umo mango engo ul'imentohofoho. Hwe hungkuno meli h'wajiyo'njo sohwa Poul'nji Sailas'nji hikoe hwap'ife mti hupeemofont'ifi a'amumo ul'imentohofi, Sohwe'nji fongkupmno.

²³ Nofonjant'ifi impo'angomo uhumat'imentohofoho. Uhumat'imentohofoso hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohomo ul'imentohofi, K'iko hikimo yokumpohn'nyo mokosyohumaho.

²⁴ Hwe huhwo sohwo hungkuno yokumpohn'nyo upa'nonto oseso ango ne ajwomo'mo nomotasonto sikoe sife iyomo intofahumentisofoho.

²⁵ Kuntaliyopo Poul'nji Sailas'nji impo'angomo nohumanji An'itumo isamoyoka ulonji ta lontan'ingki a'amu impo'angomjo sohwa upa'n'imentohofoho.

²⁶ Hohosohonta hwomihwo m'ikun'imposo yahon'ingki impo'angomjo hwasaho yomo yomo yonto hoku'yo hopi'nono hwasompeefahon'ingki ahwomo nano hofikoe sife ahomjo itolo'meehumentisofoho.

²⁷ Hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo nolikafonto uhwon'imentisoso hoku'yo hopi'nono nohwosompo'nowo'm'iwentan'ingki uhwononto huno ole syafi'hu'mento, Impe'njo sohwa hofiko hiyae nto humpehofo lonto kakoe sihu nomanto kakimo wojwotofahin'monto imentisofoho.

²⁸ I oso'no Poul joho mohm'no ul'imento K'iko wonyo imokintoho. Nakwo hopi'nonohino sohwo'ni humalohwono.

²⁹ Ose ulahon'ingki hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo sikiloho'no joho ulonto, hano kunto kunto'no wento humentisofoho. Noswonto yomo engo yonto Poul'nji Sailas'njiye sife ki'nyo'mo piwahu'mentisofoho.

³⁰ Poul'nji Sailas'njimo mempo hohnta'ni ipemotoswaponto ul'imento, Hiko hwe engo sohwahusi, An'itu n'ifo'mayo'ne pipi imnehono.

³¹ Ose ulahon'ingki ul'imentisi, K'iko Jisas'imne'no simeho hi'ntnnono uyo'manji Mpo-hwo An'itu asomo nokumanefoho. Kakoe a'amu ne imo'ntnne hwasoho. Ji'je mehomi'nji ape'nji osenohinoho.

³² Ose ulonji hwe huhwo sohomo kakoe ango humamotofo so'njimo An'ituye hungkuno luti h'wamentisoyefoho.

³³ Hohosohonta hwe huhwo sohwo Poul'nji Sailas'njiye uyomo mijo yat'iku'mentisofoho. Yat'iwahon'ingki oso hwe sohwo kakoe a'amu'njimo Jisas'imne'no mijo kiyoma'mentisoyefoho.

³⁴ Hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo Poul'nji Sailas'njimo kakoe angomo ipemotasonto wopayo umentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe mehomi intohwantne'no An'itumne'no simeho hi'ntnnono uyoso'ne simeho wop'ingo umo'n'imentisofoho.

³⁵ Iyoho longkon'ingkahon'ingki hwe engo Loumnta'ango sohwa hofiko hwe itokuso'njo sohwo l'hwajohon'ingkofo hofiko hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohomo ul'imento, Oso hwe hufa'u sohwa'umo sikwat'ipo filohofoho.

³⁶ Ose ulahon'ingkofo hwe huhwo sohwo Poul'imo hungkuno ul'imento Hwe engo Loum mta'ango sohwa woses'kwojant'ife'no hungkuno l'hwajohofoho. Oso'no siko impo'ango mta'ni ul'iko'mahosisi simeho pompenjiyo'nji fiwan'nyo.

³⁷ Ose ulahon'ingki Poul kako hwe itokuso'njo sohwo ul'imento, O'oso yahino wop'ingomaho. Nekwo Loum a'amu hwoya'yoho. Fosi nekwo wonyo miyo'njo yahon'ingkuhwoi sekwo wonyo elohofont'ifi uti h'wa'nyopo ikujoho efongku'malofohofoho. Hungkuno ito'no meli h'wajiyo'njo miyont'ifi impo'angomo siki intofo ehungal'hwasofo. I olohonta elohofoho, Siko hiyae hano uhusisi fiwan'nyo. Oso yahino ni'hu'no wonyofoho. Hwe engo Loum mta'ango sohwa nekumne'no nop'ikujji mempo hohnta'ni ipemotewahon'ingkuji nekwo wohwantayoho.

³⁸ Ose ulahon'ingki a'amu itokuso'njo sohwa oso hungkuno hiso motowahon'ingkofo hwe engo Loum mta'ango sohwa nupa'nont'ifi Poul'nji Sailas'nji Loum a'amu sohwa'une'no iyoho un'imentisofoho.

³⁹ Oso'no hwe engo sohwa impo'angomne'no nowent'ifi Poul'nji Sailas'njimo simeho wop'ingo umo'nyo'ne'ent'ifi ulont'ifi mempo hnta'ni ipemotaswont'ifi ul'imentofofi, Siko olo ango lopo ul'iko'mahosisi mpannyo.

⁴⁰ Ose ulahon'ingkofo Poul'nji Sailas'nji impo'angomo ul'iko'manji Litiyafe angomo humentisoyefoho. Osopo a'amu Jisas'mo in'ingkwawo'n'ingkohofoho so'nji nuhu'mokont'ifi hungkuno simehomo'mo nusosofitofonji ul'iko'ma'mentisoyefoho.

17

A'amu Tesolounikaso Poul'i'nji Sailas'i'njimo ikujoho wofonjantifi imentohofofoho.

¹ Poul'i'nji Sailas'i'nji ango Am'ifipoulis'i'nji Apolouniya'nji uhwontawenji ango Tesolounika sopo i'mofapmmntisiyefoho. Osopo a'amu Jutafe tajo ango loho'nnyoponoho.

² Poul s'ikuno iyoho humayoso engolopohamo kako tajo angomo umojo sohwo hof'ikoe tajo angomo hof'iko'nji humentisofoho. S'ikuno iyoho humayo hufa'u s'hune somo Poul An'ituye iyoswo mta'ango hungkuno hwapi'ngo lut'i'hwamentisofoho.

³ Ole lut'i'hwamento, An'ituye hungkuno ole nal'imento, Hwe fihwo nop'i'hwosi tohino engo nomahwosi nope'n'ngkuhwosi apa'no nol'ikafonefoho. Ose nal'imentisofoho. Oso hiso'no An'itu nakwoe hwahopo uhwat'imentiso huhwo sohwo Jisas'iyoho. Osohune'no selalokweno.

⁴ Poul'iyehungkuno upa'nontifi a'amu fehohnjo oso hungkuno hiso s'imeho hi'ntnnono uyontifi Poul'i'nji Sailas'i'njimo in'ngkamentohofofoho. Oso a'amu hiso fehohnjo Ngk'ilik a'amu An'itune'no tajo ango somo uhu'mokumotofofoho. Hwe engo sohwafe moya'mi sofanji in'ngkamentohofofoho.

⁵ I oso'no a'amu Juta fehohnjo hon'imo yontifi hof'iko hwe wonyo a'amu uhu'mokiyo sopo siki humawo'n'ngkohofoho sohwafo nomantifi nom'ne hwe moya'mi'nji uhu'mokontifi mango engo l'wo'n'imentohofofoho. Ose yahon'ngkofi a'amu hopi'nonohino s'mano hintotohino umn'ngkahon'ngki Jesoun'iyehungkuno kikito'mentohofofoho. Hof'iko Poul'i'nji Sailas'i'njine'no not'ipeentifi ut'i'hwanyopo womuhumojano l'imentohofofoho.

⁶ Ose ko l'imentohofoso wonyopi t'ipeentifi Jesoun oso hwo'nji a'amu Jisas'imo in'ngkawowo'n'ngkohofoho nom'ne so'njimo hwe engo hwaho mokosyohumayo so-hwamne'no hus'impentifi mango engo mohm'no ul'imentohofi, Olo hwe hufa'u lohwa'u siko hwaho hopi'nonohinopo yahino wonyo yonji olohonto olopo humasiyo.

⁷ Olo Jesoun lohwo hikimo kakoe angomo motawomasofoho. Hiko nakwoe hwe engo Sisafe hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkisiyo hwa'uyoho. Ole l'imentisiyo, Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo ne sohwo Jisas'iyoho.

⁸ Ose ulahon'ngkofi a'amu hopi'nono nupa'nontifi hwe engo huhwanji s'mano hintotohino umn'imentisofoho.

⁹ Hwe engo sohwa Jesoun'nji a'amu Jisas'imo in'ngkawowo'n'ngkohofoho nom'ne so'njiye hamniyoho we'e nomantifi us'hutofahon'ngkofi hof'iko umentohofofoho.

Ango Mpeliya sopo Poul'i'nji Sailas'i'nji syoho imentisiyefoho.

¹⁰ Oso s'ikwo'miyo somo s'ikuno meefahon'ngki a'amu huhwo sohwa Poul'i'nji Sailas'i'nji Mpeliya ango sopo komo'no uhwat'imentohofofoho. Osopo i'mofaponji a'amu Jutafe tajo ango somo humentisiyefoho.

¹¹ A'amu Mpeliyaso huno wop'ingho'njofoho. Hof'iko a'amu nom'nefe hungkunomo upa'n'wo'nontifi huno ito'no syaf'ihu'motofofoho. A'amu Tesolounika pa'nyo'maho. O'o, Poul'iyehungkunomo s'ikuno huhwo huhwi upa'n'wo'nontifi An'ituye iyoswo somo hungkuno atofa l'omotofofoho. Ole syaf'ihu'mentohofi, Poul'iyehungkuno nehopi'tikenho. An'ituye hungkunomo uhwonano. Ose syaf'isyontifi An'ituye hungkunomo atofa l'wo'n'imentohofofoho.

¹² An'ituye hungkuno atofa lontifi Poul'iyehungkuno ne'njo uhwonontifi Jisas'imo s'imeho hi'ntnnono umentohofofoho. A'amu hiso fehohnjo Ngk'ilik a'amu hwe moya'mi yofe engo'njofoho.

¹³ A'amu Juta Tesolounika humamotofoso Poul Mpeliya ango sopo An'ituye hungkuno lijwaofahon'ngki nupa'nontifi nol'ikafontifi Mpeliya ango sopo pmmmentohofofoho. Osopo a'amufe huno y'wolo'mokontifi fon'fonyo yahon'ngkofi a'amuso s'mano hintotohino umn'imentisofoho.

¹⁴ Oso hiso'no a'amu Jisas'imo in'ngkawowo'n'ngkohofoso nupa'nontifi Poul'imo mijo ayo mom'ngopo komo'no uhwat'imentohofofoho. I oso'no Sailas'i'nji Timouti'nji siko Mpeliya ango sopo humamentisiyefoho.

¹⁵ A'amu Poul'imo ipemotawomentohofoho sohwa ango Aten'is i'mofawentifi osopo Poul ole l'hwat'imento, Sailas'i'nji Timouti'nji siko komo'no wapiyo. Ose ulahon'ngki a'amu sohwa Poul'imo ul'iko'mantifi kakoe hungkuno motas'imentohofofoho.

Ango Aten'is sopo Poul hungkuno ul'imentisofoho.

¹⁶ Poul ango Aten'is hwe hufa'u sohwa'umne'no uhwontohumanto sojo huyo'mango kengo kengo uhwon'mentisofoho. Oso huyo'mangoso a'amu hwomtame lohoho'ne mt'i'mokumentohofofoho. Poul nuhwononto s'imeho tango umentisofoho.

¹⁷ Oso'no Poul a'amu Jutafe tajo ango somo noswonto osopo a'amu Juta so'nji a'amu kengo An+tumne'no jomo ul+motofoto so'nji An+ture'no hungkuno hnn+wo'n+mentohofofoho.

¹⁸ A'amu huno hwap+ngo'njoso fehohnjo Epikuliyan hon+ngkanomo in+ngkamotofoto so'nji fehohnjo S+tuouk hon+ngkanomo in+ngkamotofoto so'nji Poul+nji yoka ikujoho pa'njo hnn+mentohofofoho. Yo'mayo Jisas imentiso so'no kako poyo pe'nonto apa'no songo l+ka'mentiso so'no Poul kako hof+kimo ul+mentisofoho. Oso hungkunoso nupa'nont+fi fehohnjo ole hnn+mentohofi, Olo hwe huno ane hweho. Kako ne'no l+wo'n+ngkiso lohwo pehofo hungkuno lalofoho. Nom'ne fehohnjo ole hnn+mentohofi, A'amu kengofe an+tu huyo'mango so'no lalofoho. Ose hnn+mentohofofoho.

¹⁹ Oseso hof+ko Poul+mo nomant+fi a'amu *kaunisol* Aleyoupakos+njo sopo uhuma-jont+fi. Olo hungkuno songo lalokunoloso nakwo huno wonaimonte'no yalofoho.

²⁰ Jije hungkuno fehohnjo songoso nakwo huno ito'nohino'maho. Olo hungkuno hwap+ngoso nakwo huno wonayono. Ose ul+mentohofofoho.

²¹ A'amu Aten+is so'nji a'amu nom'ne osopo humamentohofoto so'nji hof+ko hungkuno songo upa'nont+fi oso hiso'no ne'no l+motofofoho. Syoho ne'nji miyo'njofoho. O'o, hungkuno'nohino l+motofofoho.

²² Oseso Poul kako nolikafonto a'amu *kaunisol* Aliyoupakas sohwanjo sopo lohofonto ul+mento, Sekwo a'amu Aten+is soku, Ngko sehon+ngkoheso sekwoe sojo huyo'mango pi'n+ngo engo somne'no sekwoe An+tu pa'nyomo hwomtame ulohof+wo'n+ngkohofoto kuyoho.

²³ Ngko sekwoe angkuhwafo lopo emoyonji oso sekwoe ango sojo huyo'mango yofe ho'nomayo'ne pi'n+ngo uhwon+malefoho. Ole uhwon+maleso, ijempoho anga'nohino sopo sekwo ole mt+imokumentohofi, Oloso nakwo An+tu nom'nehwo huno momaso'njo sohumne'nefoho. Ose mt+imokumentohofofoho. Oso An+tu huhwo sohwo sekwo huno maseyo'njo siki hwomtame ulohof+wo'n+ngkohofoto sohune'no selalokweno.

²⁴ Kako hwaho'nji yo'mayo hwahoponjo wojoso mt+imokumentiso sohwa kako yo'mayo hwahoponjo ahwomomjoso mokosyohumayo'ne Hwe Engo hweho. Ango a'amu molinyo sopo mohumayoponoho.

²⁵ Kako yo'mayo umofonoyo iyoso n+hu'no awonoho. Oso'no a'amu pipi ufo'mapitnnehofo. O'o, An+tu kako songo humayo so'nji ifofoto s+mano esyaofo'ne so'nji a'amu hopi'nonohino somo yano uy+wo'n+ngkiso hweho. Yo'mayo hopi'nonohino hwap+ngo hweho.

²⁶ S+mo'mo ne'mo kako hwe anga'nohino mt+imokumentiso sohonta a'amu hopi'nonohinofe s+kuno so'nji hof+koe hwaho ayo mom+ngo sopo ho'nahumentisofoho. Oso hwe s+mo'mjo sohumta'ango temtitofoto hopi'nonohinoso imo'n+mentohofofoho. An+tu a'amu somo hwaho ho'mo ho'mo uhwoj+wo'nalofoho.

²⁷ An+tu ose yonto kako a'amuso kakine'no wat+pen+mopifento yalofoho. A'amu hof+ko An+tumoto not+pemaf+kujji nuhwon+fitnnefoho. Nakwo a'amu anga'no anga'nohino so'nnonjo sopo An+tu mofonepo humaho.

²⁸ Hwe nom'ne sohwa ole ul+mento, An+tu nakwoe hwap+ngo hweho.

Nakwoe s+mano esyaofofo, nakwoe hano emoyoso, nakwoe songo humayoso kako anga'nohino hwap+ngo hweho.

Nom'ne hwe sekumta'ango huno'njo sohwo ole l+mento, Nakwo'ntnne kakoe mehomi'nwoho.

²⁹ Nakwo An+tuwe mehomin+m+manji ole mosyaf+siyo'njo uyano. A'amu hwaho kengo kengo nomant+fi a'mohuyo'mango mt+imokuwo'n+ngkohofofoho. Nakwoe An+tu kako hwahoponjo huyo'mango a'amu mt+imokuwo'n+ngkohofoto pa'nyo hweho. Ose mosyaf+siyo'njo uyano.

³⁰ Hohonta a'amu An+tumne'no huno mosyaf+siyo'njoso yo'mayo huyo'mango mt+imokahon+ngkofi An+tu nuhwononto hungkuno mujo'njo imentisofoho. I olohonta An+tu kako a'amu hopi'nonohino hn+m+mo ole nelalofoho, Sekwoe hon+ngkano wonyomo hohujo ikinjaof+kujji ngko An+tu ne sohwo'n+mo t+fi nn+ngkapmno. Ose nelalofoho.

³¹ An+tu a'amu hopi'nonohino somne'no s+kuno yano ilof+h+wajiyoye ho'nahumentisofoho. Hwe fihumo yano ilof+h+wajiyoye syoho so'no uh-wosopo'mentisofoho. A'amu hopi'nonohinoso oso hwe huhwo sohumne'no huno uyoso'no An+tu ut+hwa'nyope hwe pe'nyo sohomo songo ul+ka'mentisofoho. Oso hungkunoso Poul ul+mentisofoho.

³² Oso hungkuno hwe pe'nyo sohomo apa'no songo ul+ka'mentiso so'no nupa'nont+fi a'amu fehohnjo sitofoto ul+mentohofofoho. A'amu nom'ne fehohnjoso ole ul+mentohofi, Olo hungkuno hiloso apa'no upo'nano.

³³ Oseso Poul a'amuo somo nuliko'manto umentisofoho.

³⁴ A'amuo fehohnjoo Poulmo ufohi'nontifi Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho. Hwe anga'no kakoe yofe Ntiyounisiyos kako *kaunisol* Aleyoupakos syoho'njoo hweho. A'mu fisi kakoe yofe Ntomalisiyoho. Oso'nji nom'nesi'njoho.

18

Ango Koulin sopo Poul syoho imentisofoho.

¹ Osohonta Poul Atenis uliko'manto angoo Koulinne'no umentisofoho.

² Osopo nohumanto hwe Juta fihwo nohumentanngki uhwonmentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Akwila. Kakoe angoo hwapingo neso Pountos. Hohonta kako kakoe ape Pilisila'nji hwahoo Itali uliko'manji pmentisiyefoho. Hwapingoso hwe yofe engo'njoo Kiloutiyos kako a'amuo Juta Loum humamotofo somo wae yaofahonngki hofiko angoo kengoo kengopono humpo'mentohofofoho. Oso a'mu siya'umo Poul jomo ul'mamentisofoho.

³ Poul'nji oso a'mu siya'u'nji hofikoe syohoso afafoho. Hwapife angoo molimotofofoho. Osopo Poul siko'nji nohumantifi syoho imentohofofoho.

⁴ Engolopohamo sikuno iyoho humayo somo Poul a'amuo Jutafe tajo angoo somo swonto hofiko'nji hungkuno limotofofoho. Poul kako a'amuo Juta'nji Ngkilik'i'nji Jisasimo simeho hi'ntnnono uyifitnne'ento luthwamentisofoho.

⁵ Hwangku sohonta Sailasi'nji Timouti'nji hwahoo Masetouniya uliko'manji Poul angoo Koulin humentanngki pmentisiyefoho. Siko nopahonngki Poul hwapife angoo syoho uliko'manto Anituye hungkuno a'amumo luthwamentisofoho. Ole ulimonto, Hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatmentiso sohwo Jisas Kilaisiyoho. Ose ulimentisofoho.

⁶ Olo hungkuno hilo so'no a'amuo Juta fehohnjoso nakwolaho lontifi hofiko Poulmo sitofo ulimentohofofoho. Oso'no Poul kakoe hwapifemjoo hintalinyo wae loho'nimentisoso kakoe hungkunomo haloo maposo'nefoho. Ose yonto ulimonto, Sekwo tikanomo ufijoo'manji sekwoe syohofoho. Nje syoho moi'wonoho. Sekwo a'amuo Juta sokumo selikoo'mahm'mo a'amuo temtitofo kengoo somo Anituye hungkuno woluthwamne'no yohono.

⁷ Ose ulonto tajo angoo somo nuliko'manto hwe nom'ne temtitofo kengoo sohwoe angoo somoo nowonto osopo nohumanto luthwamojofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Anitune'no jomo uliwo'nngkiso hweho. Kakoe yofe Taitas Jositos. Kakoe angoo tajo angoo'njoo sopo afafo molinyofoho.

⁸ Oso tajo angoo mokosyohumayo sohwoe yofe Kilisiposiyoho. Kako kakoe ape'nji sikoo mehomi'nji hofikoo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. A'amuo Koulin pi'ningoso Pouliye hungkuno nupa'nontifi simeho hi'ntnnono uyahonngkofi mijo kiyoma'mentohofofoho.

⁹ Sikuno nom'nemo wojo hopa uhwonmentisoso Anitu ulimonto, Kikoo iyoho yohotoho. Kikoo nje hungkuno yolohoo fiso. Kikoo mampi'nyoo humahotoho.

¹⁰ Ngkoo kiko'nji humaleno. A'amuo nom'neso wonyoo makumokufitnnehofo. Oso angoo loppoo nje a'amuo ne pi'ningoo imo'nifitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

¹¹ Oso'no Poul oso angoo soppoo soswo anga'no uyokolofahonngki osoppoo nohumanto Anituye hungkuno luthwamojofoho.

¹² Hwe fihwo kakoe yofe Ngkaliyoo, Loum mta'ango sohwo yofe engoo nomanto hwahoo Ngkilik mokosyohumayo sohonta a'amuo Jutasoo simeho afa inontifi Poulmo nakwolaho lontifi, hungkuno ujo'ne angoo Ngkaliyoo hungkuno ito'no mihwajiyo'ne soppoo ipemotasimentohofofoho.

¹³ Ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo kako Anitune'no tifi ining kayoo so'no honing kano songoo lonetihwalofoho. Olo honing kano songoo losomoo tifi ining kowasoo'manji hungkuno hohontajo somoo womtihupeentanoho.

¹⁴ Ose ulahonngkofi Poul hungkuno ulimonto yahonngki Ngkaliyoo kako a'amuo Juta somoo ulimonto, Olo hwe lohwo hungkuno Loummta'angomoo hwotoho hmmasoo'manji ngkoo sekwoe hungkuno upa'nimnesohilo.

¹⁵ I oso'no olo hilosoo sekwoe honing kano hungkuno hohontajo mta'ango so'no sekwo'nohini mtitopmno. Nje syohoo'mahoo. Sekwoe syohofoho.

¹⁶ Ose ulonto angoo mta'ni lhwatmentisofoho.

¹⁷ Oso'no a'amuo Juta hisoo hwe fihwo kakoe yofe Sousitenis tajo angoo mokosyohumayo sohomo aho nokentifi angoo hungkuno ito'no mihwajiyo soppoo ikujohoo fongkumentohofofoho. Ose koo yahonngkofi Ngkaliyoo kako hungkuno nom'ne mujofoho.

Hwahoo Siliya angoo Antiyook soppoo Poul asomoo umentisofoho.

¹⁸ Poul ango Koulin sopo a'amu Jisasimo in'ngkamotofo so'nji nohumentan'ngki s'ikuno nom'ne nuyokolofahon'ngki Poul oso a'amu somo ul'ko'ma'mentisofoho. Kako Pilisila'nji Akwila'nji siko'ya'u'nji nowent'ifi ango Seng'kiliya sopo Poul kako An'itumo hungkuno nto ul'mentiso so'no kakoe mijiyo hohwafo imokin'mentisofoho. Hohwafo imokin'ngkahon'ngki yofayokinomo nokotasont'ifi hwaho Siliyamne'no wako'mentohofofoho.

¹⁹ Hof'iko ango Efesos i'mofawent'ifi Poul a'mu siya'umo nul'ko'manto a'amu Jutafe ango uhu'mokiyo somo noswonto hof'iko'nji hungkuno l'imentohofofoho.

²⁰ Hof'iko Poul'imo ul'mentohofi, K'iko nakwo'nji s'ikuno pi'n'ngo fohumaho. Ose ulahon'ngkofi oso hungkuno somo t'ifi min'ngkammentisofoho.

²¹ O'lo kako wamonto yonto ul'mento An'itu ngkimo ole ntoso'manji, K'iko ango Efesos asomo f'we ntososo, e'wa ngko wapmmnonho. Ose ulonto Efesos ul'ko'manto yofayokinomo umentisofoho.

²² Yofayokino Sisaliya ifohohosyayahon'ngki Poul a'amu Jisasimo in'ngkamotofo osopo humamotofo somo u'manto hungkuno we'e ulonto Antiyok'imne'no umentisofoho.

Apoulous ango Efesos sopo An'ituye hungkuno ul'mentisofoho.

²³ Osopo nohumanto s'ikuno nom'ne somo umentisofoho. Kako hwaho Ngkolesiya'nji Filijiya'nji uhwontawento a'amu Jisasimo in'ngkamotofo somo yokumpohn'nyo sosofito foyohumamentisofoho.

²⁴ A'amu Juta fihwo kakoe yofe Apoulousiyoho. Oso hwe huhwo sohwoe ango hwap'ngoso Alek'sant'liyanoho. Kako ango Efesos sopo noponto humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo An'ituye iyoswo somo huno'njo hweho. Kako An'itune'no hungkuno wonyoangkafo l'wo'n'ngkiso hweho.

²⁵ A'amu nom'neso kakimo An'ituye hon'ngkanomne'no lut'hwahon'ngkofi kako haloho'no yonto s'meho wop'ngo umo'n'ngkahon'ngki nom'ne a'amu somo Jisasimne'no yoloho lut'hwamentisofoho. I oso'no Jisasiye hungkuno fehohnjo kako huno muyofoho. O'lo, Joun a'amumo mijo kiyomayo yahino so'no huno unyo hweho.

²⁶ Kako a'amu Juta sofe ango uhu'mokiyo sopo olo hungkuno hiloso a'amu somo yokumpohn'nyo lut'hwoma'mentisofoho. Pilisila'nji Akwila'nji siko olo hungkuno hiloso nupa'nonji hwe sohomo nut'manji sikoe angomno ipemotawenji osopo Jisasimne'no hungkuno hopi'nonohino lut'hwamentisoyefoho.

²⁷ Hwangku sohonta Apoulous hwaho Ngk'ilik sopone'no wamo lonto, a'amu Jisasimo in'ngkamotofo Efesos humamotofoso Apoulousimo ufo'mano lont'ifi hof'ikoe a'amu hwaho Ngk'ilik osopo humamotofo somne'no iyoswo mt'i'mokumentohofofoho. Ole mt'i'mokumentohofi, Olo hwe lohomo nakwoe a'amu hwasoho ul'mno. Ose mt'i'mokumentohofoho. A'amu Ngk'ilik somne'no An'itu hitoho ulofahon'ngki hon'ngkano imo'mentisoso a'amu anga'no anga'no Jisasimo s'meho hi'ntnnono umotofoho. Oso a'amu homo somo Apoulous nu'manto ufo'ma'mentisofoho.

²⁸ Osopo Apoulousi'nji a'amu Juta Jisasimo min'ngkayo'njo so'nji ut'ihwa'nyopo Jisasimne'no hungkuno hnn'mentohofofoho. Apoulous kakoe huno hof'ikimo yakolo uloho'mentisofoho. Kako An'ituye iyoswo mta'ango ut'ihwanto ole lut'hwamento, Oso hwe An'itu nakwoe hwahopo uhwat'mentiso sohwo Jisas K'laisiyoho. Ose lut'hwahon'ngki hof'ikoe s'mehomo'mo nehopeho syaf'ih'umentohofofoho.

19

Ango Efesos sopo Poul syoho imentisofoho.

¹ Apoulous ango Koulin osopo nohumentan'ngki Poul ango Antiyok ul'ko'manto hwaho hwof'iki'nyo'njo sopono nowakento ango Efesos i'mofapmmmentisofoho. Osopo kako a'amu Jisasimo in'ngkamotofo fehohnjo somo t'ipema'mentisofoho.

² Poul a'amu homo somo ul'mento, Sekwo Jisasimo s'meho hi'ntnnono uy'mentohofohonta An'ituye Towahuno Wop'ngo ma'mentohofotaho. Ose ulahon'ngki ul'mentohofi, O'lo, nakwo An'ituye Towahunomne'no mupa'nyo'nwoho.

³ Ose ulahon'ngkofi Poul ul'mento, Mijo sekwo t'ihwoe hungkuno upo'n'ngkahon'ngkofi kiyosema'mentohofoto. Ose ulahon'ngki ul'mentohofi, Jouniye hungkuno nalont'ifi mijo kiyonema'mentohofofoho.

⁴ Ose ulahon'ngkofi Poul ul'mento, Hohonta Joun ole ul'mojo hweho, A'amu hof'ikoe wonyomo hohujo ikinjaof'ikuj'o'no mijo wokiyosema'mnoho. Ose ulonto nom'ne hungkuno ul'mento, hwe t'ifi pososohomo s'meho hi'ntnnono uy'mno. Ose ul'mojo hweho. Oso hwe t'ifinjo sohwo Jisasiyoho. Ose ul'mentisofoho.

⁵ Oso hungkuno hiso nupo'n'ngkahon'ngkofi Jisasiye yofemo mijo kiyoma'mentohofofoho.

⁶ Ose yahon'ngkofi Poul a'amu homo somo aho kisosyahon'ngki Anituye Towahuno Wop'ngo a'amu somo uhula'ofonto hungkuno kengo kengo uy'imentisofoho. Hofiko hungkuno kengo kengo lonti'fi Anituye hungkuno l'imentohofofoho.

⁷ Oso hwe sohwa aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u'yoho.

⁸ Poul a'amu Jutafe tajo angomo noswonto Jisasi'mne'no yokumpohn'nyo luti'hwamentisofoho. Hamno hufa'u si'hune memjaofahon'ngki kako ne'no liwo'n'imojo hweho. Poul kako a'amu Jutaso Anitu nemokosyohumayo sopone'no simeho y'wolo'mokufitne'ento luti'hwamentisofoho.

⁹ I oso'no a'amu fehohnjo yokumpohn'nyo imo'nontifi Jisasi'mo simeho hi'ntnnono muyofoho. Hofiko uti'hwanya'nyopo Anituye Hon'ngkanomme'no wonyo hungkuno sitofol'imentohofofoho. Oso'no Poul oso a'amu homo somo uli'ko'manto a'amu Jisas Kilaisimo in'ngkuno nom'ne so'nji umentohofofoho. Sikuno huhwo huhwi Poul mesy'luti'hwayo sohwoe hungkuno angomo Jisasiye hungkuno luti'hwamojofoho. Oso hwe mesy'luti'hwayo sohwoe yofe Tilanosiyoho.

¹⁰ Poul ose yontan'ngki soswo hufa'u uyakolo'mentisofoho. A'amu hopi'nono hwaho Esiya sopo humamotofoso Jisasiye hungkuno upa'n'imentohofofoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtifo kengo so'nji upa'n'imentohofofoho.

Hwe Sefa sohwo kakoe hwomu sohwafe hungkunofoho.

¹¹ Anitu Poul'mo aho yokumpohn'nyo umokahon'ngki yo'mayo kengo wonyoangkafofo mti'mokumentisofoho.

¹² A'amu fihwafe hwapi'fe we'e somo Poul aho pm'mokahon'ngki nomotawenti'fi a'amu mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo so'njimo uya-hon'ngkofi a'amuso hwapi'fe we'eso aho nopm'mokahon'ngkofi mnokino moi'wo imo'n'imentisofoho. Towahuno wonyoso nul'ko'manti'fi umentohofofoho.

¹³ A'amu Juta hwoso sohwa emoyonti'fi towahuno wonyo somo wae yao'motofihwafoho. Oso a'amu huhwo sohwa Jisasiye yofe lonti'fi towahuno wonyo somo wae yaofone'enti'fi l'imentohofofoho. Towahuno wonyo somo ul'imentohofi, Poul hungkuno luti'hwawo'n'ngkiso sohune'no Jisasi'yoho. Oso hwe huhwo sohwo yokumpohn'nyo'njo kengopo wokuhwat'mo. Ose ul'imentohofofoho.

¹⁴ A'amu Juta yofe engo'njo tajo angosyoho'njo sohwo kakoe yofe Sefa, oso hwoe hwomu aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwa oso hungkunoso towahuno wonyo sohomo ul'imentohofofoho.

¹⁵ Oso hungkuno towahuno wonyo sohomo ulahon'ngkofi towahuno wonyo sohwo ul'imento, Jisas sohune'no ngko huno niyohoho. Poul ntne'no huno niyohoho. I sekwo ti'hwasil'o, Ngko huno maniyohoyohoho.

¹⁶ Ose ulonto hwe towahuno wonyo'njo somo a'amu sohwo hweka'mo yaofonto hofikoe hwapi'femo sisimpento ikujoho yokumpohn'nyo fongku'mentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hwe sohwoe angomo komo'no uli'ko'manti'fi a'apaho tohino'nji hwapi'fe ane hiyae humpo'mentohofofoho.

¹⁷ A'amu Juta'nji a'amu kengo so'nji Efesos humamotofoso sohwa olo hilo so'no nupa'nontifi iyoho un'imentisofoho. Oso'no hofiko Jisasiye yofe ho'noma'mentohofofoho.

¹⁸ Hwe moya'mi pi'n'ngo engo Jisasi'mo simeho umentohofoso hofiko hofikoe hohon-tajo yahino hofikoe yo'mayo wonyo so'no uti'hwanya'nyopo yoloho ul'imentohofofoho.

¹⁹ A'amu pi'n'ngo engo peefo'nohwoso'no ki'nyo'no huno'njoso hofiko hofikoe iyoswo huno hwapi'ng'o'njo mti'mokumentohofoso nuhu'mokonti'fi a'amufe timopo toho uyo'mentohofofoho. Oso iyoswo somne hamniyohoso atofol'imentohofoso *fifiti tausen* (50,000) kina imo'n'imentisofoho.

²⁰ Hohosohonta Jisasiye hungkuno yokumpohn'nyo imo'n'ngkahon'ngki angomeemo ho'n'ngkahon'ngki a'amu pi'n'ngo Jisasiye hungkunomo in'ngkamentohofofoho.

A'amu Efesos sopo humamotofoso Poul'mne'no yoka hungkuno ul'imentohofofoho.

²¹ Osohonta Anituye Towahuno Wop'ngo Poul'ye hunomo uyahon'ngki Poul ole syafihu'mento, ngko hwaho Masetouniya'nji Ngkiliki'nji uhwonta'mo tifi Jelusalemno wamo, lonto l'imento, Ngko osopono u'mo hwangu angos Loum sopo uhwon'monnoho.

²² Ose syafisyonto kako hwe hufa'u kakimo ufo'mawo'n'ngkisiyo sohwa'u Timoti'nji Elasi'tosi'nji oso hwa'umo Masetouniya'no uhwat'imentisofoho. Poul sikimo nol'ihwajonto kako hwaho Esiya sopo we'enehwo humamentisofoho.

²³ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo Efesos humamotofoso a'amu Jisasiye Hon'ngkanomo tifi in'ngkawowo'n'ngkohoho somo wonyo uloho'mentohofofoho.

²⁴ Oso ango sopo hwe fihwo kakoe yofe Ntemitiliyosiyoho. Kako sojo ewafo pa'nyoso huyu'mango syoho'njo hweho. Oso a'amu sofe anitu hwasyosi Atemisiyoho. Ntemitiliyos kakoe a'amu'nji hofikoe anitu hwasyosiye ango huyo'mango mti'mokahon'ngkofi a'amu hamniyoho engo'nji mpe imotofofoho.

²⁵ Ntemitiliyos kako kakoe a'amu syoho afa'njo sohwamne'no joho ulahon'ngki uhu'mokumentohofoho. Nuhu'mokahon'ngkofi ul'mento, Olo syoho hiloso nakwoe hamniyoho hwap'ngofoho.

²⁶ Oso hwe Poul sohwo kakoe yo'mayo syoho yiwo'n'ngkisoso sekwo huno moi'wonoho. Kako ole luti'hwalofo, sekwo anitu aho'nji mti'mokuwo'n'ngkohofoso hwasyo anituyoho. Ne anefoho. Ose luti'hwalofoho. A'amu pi'n'ngo engo oso hungkunoso nupa'nontifi tifi in'ngkwalokwofo. Olo hiloso nakwoe ango Efesos'inohino'maho. O'o, nakwoe hwaho Esiya yawojo'meemnoho.

²⁷ Oso hungkuno Poul lisoso nakwoe syohomo wonyo wonamokumntonoho. Oso'nohin'maho. Nakwoe anitu engosi Atemis kakoe ango wonyoangkafoso sikinjo pa'nyo umo'n'montefoho. Simo'mo a'amu Esiya so'nji hwaho yawojo'meemjo so'nji olo a'mu lohne'no hwomtame uloho'motofofoho. I oso'no Poul'ye hungkuno Atemisiye yofe engoso wonyo umokumonto yalofoho.

²⁸ Ose ulahon'ngki a'amuso nupa'nontifi simeho tohino umn'ngkahon'ngki mohm'no uliwo'n'mentohofi, Nakwo Efesos so'nyuye Atemis yokumpohn'nyiyoho.

²⁹ Ose ne'no uliwo'nontifi simeho fefoyo umokahon'ngki hofiko afa'no afa'no nolikafontifi angkuhwafo uhu'mokiyo spono komo'no wentifi hwe hufa'u hwa'u Ngkaiyosi'nji Alisitakos'nji oso hwa'umo kompemotawomentohofoho. Oso hwe huho sohwa'u Masetouniyanta'ango hwa'u Poul'nji emmojiyo hwa'uyoho.

³⁰ Poul kako a'amufe simanopo waloho'mto yahon'ngki a'amu Jisasi'mo in'ngkamotofoso uhoholo'mmtohofofoho.

³¹ A'amu fehohnjo yofe engo'njo hwaho Esiya mokosyohumayo sohwa Poul'mne'no hwe wop'ngo hweho hnn'mentohofoho sohwa Poul'yepono hungkuno ole lihwat'mentohofi, Poul kiko oso uhu'mokiyo sopo nopohotoho.

³² Ose lihwamentohofoso a'amu uhu'mokiyo somjo sofe hunoso ehilo'mee'mentisofoho. A'amu fehohnjo hungkuno kengo liwo'nontan'ngkofi a'amu nom'ne sohwa nom'ne kengo hungkuno liwo'n'mentohofoho. Oso a'amu pi'n'ngo sohwa uhu'mokiyo so'no hwap'ngoso huno muyofoho.

³³ A'amu Juta fihwa Alekisanta sohomo a'amu somo ulone'entifi usitofomotamentohofoho. Oso'no Alekisanta ajwomo'mo nolohofonto hofikoe hungkunomo asomo ulimo lonto aho ho'noma'mentisofoho.

³⁴ Ose ko yahon'ngki a'amuso Alekisanta yofe uhwofontifi Juta hweho lonti'ngki hungkuno afa'no afa'no mohm'no uliwo'n'mentohofi, Atemis nakwo a'amu Efesos so'nyuye a'mu engiyoho. Hofiko joho ne'no liwo'nontan'ngkofi mofehi'nyo simo'me hano uyoso hufa'u imo'n'mentisofoho.

³⁵ Tifi sohonta hwe fihwo yofe engo'njo a'amufe ifalifaliyo syoho'njo sohwo mampi'nyo fosiyo humamno ulonto ul'mento, Sekwo a'amu Efesos soku upa'n'mno. A'amu hopi'nono huno ole uyalofoho, Nakwo Atemisiye ango engo so'nji oso sojo ahwomo mta'ango piwahu'mentiso so'nji mokosyohumamwo'n'ngkuhwone'nowoho.

³⁶ A'amu oso hungkuno somo ilojaofoneso tihwolo. Awonoho. Sekwoe simeho nto'no wasemo'nono. Fonifonyoso iyo'eno.

³⁷ Olo hwe sekwo ipemotapohofoho sohwa'u nakwoe Atemisiye ango engomjo hufo miyo hwa'uyoho. Siko Atemisimne'no sitofu mujofoho.

³⁸ Ntemitiliyosi'nji kakoe syoho ulohofiyos so'nji hofiko nom'ne hwe sohumne'no hungkuno'njo'manji oso hungkunoso nakwoe hwe engo sohumne'no fipemotapmno. Osopo hungkuno jo'ne sikuno somo ito'no wom'hwajife.

³⁹ Sekwo nom'ne hungkuno'njo hwasim'nanji sikuno uhu'mokiyo ne somo walife.

⁴⁰ Olo hungkuno ne'no lontan'ngkuji nakwoe hwe engo sohwa huno pipi syonafihupitnehofoho. O'o, yolohoso ne anefoho. Hwe engo sohwa olo uhu'mokiyo so'no nalohon'fijosso nakwo pefoho ulantanto. Awonoho. Nakwo hungkuno asomo mulanehwono.

⁴¹ Ose ulonto a'amu hofiko uhu'mokiyo sopo nohumentan'ngkofi ul'mento, Fohumpopmno. Ose ulahon'ngki humpo'mentohofofoho.

20

Hwaho Masetouniya'nji Ngkikiki'nji osopo Poul kako hano emoyamentisofoho.

¹ Nohumpeehon+ngkofi Poul a'amu Jisas+mo in+ngkawowo'n+ngkohoho somne'no ngkiyepono wapifitono joho ul+mentisofoho. Nuhu'mokahon+ngkofi Poul An+itumne'no hungkuno ulonto hofi+kimo usofito'mentisofoho. Ose yonto ul+mento nje a'amufu woseliko'ma'mne'no yohono. Sekwo mpan+mmo. Ose ulonto Masetouniya'no umentisofoho.

² Oso hwaho sopo uhwontawento a'amu Jisas+mo in+ngkawowo'n+ngkohoho somo An+itune'no hungkuno ulonto a'amu homo somo usofito'mentisofoho. Osohonta kako Ngkilik hwaho sopo umentisofoho.

³ Osopo nohumentan+ngki hamno hufa'u si+hune uyakolo'mentisofoho. Nohumanto kako yofayokinomo Siliya'no wamto yahon+ngki a'amu Juta sohwa Pouli'mo wofonjosityano lontifi yahon+ngkofi Poul kako nupa'nonto huno yi+wolo'mo lohofonto Masetouniya'no wamo l+mentisofoho.

⁴ Nom'ne a'amu Poul+nji umentohoho sohwa hofi+koe yofe ole, Soupata Pilosiye hwomu Mpeliyanta'ango hweho. Tesolounikanta'ango hwa'u Alis+takos+nji Sekuntos+njoho. Ngkaiyos Ntepe mta'ango sohwo'nji Timouti'njoho. Hwaho Esiya mta'ango hwa'u Tikikos+nji T+loufimos+njoho.

⁵ Oso a'amu sohwa si+mo'mo nowentifi nakune'no ango T+louas hontohumentohofoho.

⁶ Nakwo ango Filipai nohumentan+ngkuhwoni oso Si+kuno Engo a'amu hofi+ko oso wopayo engo ka mo'nnyoso ane nyo'ne si+kunoso moi'wo imo'n+ngkahon+ngki nakwo yofayokinomo nowentan+ngkuhwoni si+kuno aho anga'no hopi'nono neyakolofahon+ngki ango T+louas i'mofapment+hwonefoho. Osopo nohumentan+ngkuhwoni si+kuno aho anga'no hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'u neyakolo'mentisofoho.

Ango T+louas sopo Poul kako hwe Jutikos sohomo ulika'mentisofoho.

⁷ Salale si+kuno'nji a'amu so'nji nakwo nuhu'mokontani wopayo n+ment+hwonefoho.

* Non+ngkahon+ngkuhwoni Poul a'amu somo lut+hwamentisofoho. Kako mo'n+ngkanta wamo lonto imentisoso hungkuno nom'ne nom'ne lut+hwamentisoso kuntoliyopo imo'n+mentisofoho.

⁸ Nakwo ango yokintahopo tokilonjwa'mjo somo nohumentan+ngkuhwoni sikiloho pi'n+ngo sij+mentisofoho.

⁹ Hwe songo fihwo kakoe yofe Jutikos osohwo kako ifofo hanopo nokehumentan+ngki Poul hungkuno ne'no lontan+ngki t+mosaho un+ngkahon+ngki ni+hu'nahone saho poyo pa'nyo foyawo'mentisofoho. Foyawo'mentisoso ango tokilonjwa'mjo hufa'u si+hune somta'ni pi+wahu'mentisofoho. Nop+wesyahon+ngki a'amu hofi+ko ut+mano lontifi kotawentifi uhwon+mentohofoso kako poyo nto pe'n+mentisofoho.

¹⁰ Poul nokotawento hwomu poyo sohwoe a'apahopo pisongki'namofonto kehutnoma lohofonto a'amu somo ul+mento, Sekwo yomo ikutoho. Kako songo humaho.

¹¹ Oseso Poul angomo apa'no nokotasonto a'amu'nji wopayo kut+kujo lohofontifi n+ment+hwonefoho. Niment+hwoneso Poul apa'no hungkuno ne'no lahon+ngki iyoho longkon+ngkahon+ngki Poul nul+ko'manto umentisofoho.

¹² Oseso a'amuso hwomu pe'n+mentiso sohomo songo humahon+ngki kakoe angomo ipemotawentifi hofi+ko si+meho wop+ngo umo'n+mentisofoho.

Poul kako ango T+louas uliko'manto ango Miletos sopo womentisofoho.

¹³ Poul nal+mento, sekwo yofayokinomo ukuji ango Asous sopo woswo'nano. Ngko hon+ngkanomo wamo. Ose nelahon+ngki nakwo yofayokinomo ument+hwonefoho.

¹⁴ Ango Asous sopo noswo'nontani Poul+nji nakwo yofayokinomo nokotosontani ango Mitilini+me'no ument+hwonefoho.

¹⁵ Mitilini nta'ni nowekentani mo'n+ngkanta hwaho we'e Kiyous mofonepo ument+hwonefoho. Osopo nta'ni nowentani mo'n+ngkanta hwaho we'e Samous+me'no ument+hwonefoho. Osopo nta'ni mo'n+ngkanta Miletos i'mofapment+hwonefoho.

¹⁶ Poul nto nal+mentisofoho. Si+kuno Engo Pentikous+mo † ngko Jelusalem wohumamonnoho. Oso'no ango Efesos mamnehono. Hwaho Esiya sopo si+kuno pi'n+ngo engo moneyakolofonehoho.

A'amu ango Efesos sopo humamotofoto sofe hwe engo sohwo Poul kakoe hungkuno ae'uyo uy+mentisofoho.

* **20:7:** A'amu pi'n+ngo engo huno'njoso hofi+ko Jisasiye mi+kufi+nji honiyo'nji nyo'neso hofi+ko huno syafihu'motofofoho. † **20:16:** Ap. 2:1 enjwa so'mo fehonolo'mongkomahoa.

¹⁷ Ose nalimentiso so'no ango Miletos i'mofapmmentihwoneso Poul kako hwe engo a'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohoho somo mokosyohumayo Efesosnta'ango sohwamne'no hungkuno ole lihwatimento, Sekwo nopikuji nohonimno.

¹⁸ Ose lihwojahon'ngki a'amu Efesosnta'ango i'mofopahon'ngkofi Poul ulimento, Ngko hwaho Esiya humamentohe sohonta nje yahinoso sekwo huno moi'wonoho.

¹⁹ A'amu Jutaso ngkimo wonyo ntohofane'entifi hungkuno ko hnn'ngkahon'ngkofi oso'no yo'mayo tango'nji nu'mahon'ngki ngko nje yofe hwotoho fenji simeho tango'nji Anituye syoho imentohefoho.

²⁰ Sekwo huno seyohoho. Ngko iyoho mann'ngkahon'ngki yo'mayo sefo'mayo'no losetihwamentohefoho. Ango uhu'mokiyo utihwa'nyo sopono sekwoe angso'no Anituye hungkuno hopi'nono losetihwamentohefoho.

²¹ Ngko a'amu Jutaso'nji a'amu kengo so'njimo ole ulimento, Hon'ngkano wonyo hopi'nonohinoso foho'naopmno. Anitumne'no sekwo huno fiwolo'mokumno. Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'mno.

²² Anituye Towahuno Wop'ngko kiko Jelusalemno fiso ntimaho. Ngko haloho yonji Jelusalemne'no wasimonne'no yohono. Ango Jelusalem sopo peho won'ma'mtolo. Ngko huno maniyohoyohoho.

²³ Olo'nohino Towahuno Wop'ngko hungkuno yokumpohn'nyo ole ntahon'ngki, Impo'angomo ho'nakohufijosokiko tango engo wotipema'monno.

²⁴ I oso'no ngko iyoho mann'ngkohoyohoho. O'o, nje a'apahomme'no huno masyofisyalokuyohoho. Olo syoho nakwoe Hwe Engo Jisas ntapmmentisoso moi'wo esojwamofo so'no syofisyalokweno. Syoho hiloso Anitu a'amumo wop'ngonohini uy'wo'n'ngkiso so'no wolutihwamne'no yohono.

²⁵ Sekwo upa'nimno. Hohonta ngko nose'manji Anitu yokumpohn'nyo enemokosyohumayo so'no losetihwamentohefoho. I nom'ne sikunomo sekwo ngkimo manohon'fitnnehofo.

²⁶ Oseso olo sikuno lomo hungkuno yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Sekwo tikunomo ufijo'manji sekwoe syohohoho.

²⁷ Yo'mayo Anitu yoneso'no nto losetihwamentohefoho. Hungkuno fehohnjo hiyaso moho'nasiyohoho. O'o hopi'nonohino losetihwamentohefoho.

²⁸ Sekwo ito'no fehumamno. Anituye Towahuno Wop'ngko syoho nto seapmmentisofoho. Sekwo a'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohoho somo mokosyohumamno. Jisas kakoe hon'nyo'nji hofikimo mpe imentisofoho.

²⁹ Ngko huno ole niyohoho. Ngko sehwo'timo'me sohonta a'amu sikiswojo pa'nyo sekwo'njo ajwo lopo nopikuji wonyo wosemokantifeho.

³⁰ A'amu fehohnjo sekumta'ni nolikafikuji a'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohoho somo hwasयो ipesemotakuji hwasyo hungkuno woselantifeho.

³¹ Oso'no ito'no mokosyohumamno. Oleso in'ngko sey'eno. Soswo hufa'u s'hune neyakolofontan'ngki ngko im'ngon'ngki sikuno'nji humotaha lonji a'amu anga'no anga'nohino sokumo Anituye hungkuno losetihwamentohefoho.

³² Ngko Anituye ahopo ho'nosesyalokweno. Kako a'amumo wop'ngonohini selohof'wo'n'ngkiso hweho. Kakoe hungkuno yokumpohn'nyo esesyohumahwosi, kakoe a'amu somo hon'ngkano wop'ngko in'ngkayo'ne yo'mayo wosejapmmentonoho.

³³ Sekwoe hamniyoho hwapife yo'mayo so'no hi manimo'n'mmentisofoho.

³⁴ O'o, sekwo huno moi'wonoho. Ngko sekwo'nji nohumanji ngko umofonyo iyo so'ne nje a'amumne'no mpe imentohefoho.

³⁵ Nto setihwamentohefoho. Oso pa'nyo sekwo fiy'mno. Sekwo syoho yokumpohn'nyo ifijosokiko a'amu po'nifo somo ufo'mafikuno. Olo hungkuno Jisas nalimentisoso sekwo in'ngko sey'eno. A'amu nom'nemo yano'nohino uy'wo'n'ngkohofoso hofikoe simonyo iyoso nom'ne a'amu yo'mayo mawo'n'ngkohoho somo yakolonoho.

³⁶ Poul oso hungkunosomo moi'wo ulonto hofiko'nji hwomtame ehumentifi Anitumo jomo ulimentohofohoho.

³⁷ Ose yontifi hofiko humotaha lontifi Poulimo kehutnno'mentohofohoho.

³⁸ Sekwo apa'no manohon'fitnnehofo ulimentiso so'no hofiko simeho tango umentisofoho. Hofiko yofayokinomo moi'wo in'ngkotawomentohofohoho.

21

Poul kako Jelusalemne'no asomo umentisofoho.

¹ Nakwo a'amu somo uliko'mentani yofayokinomo nokotosontani, nowekentani hwaho we'e Kous osopo i'mofapmmentihwonefoho. Mo'n'ngkanta nakwo hwaho Loutes i'mofapantani osoponta'ango angso Patola i'mofapmmentihwonefoho.

² I'mofapontani yofayokino nom'neso hwaho Founisiyamne'no wamonto yahon'ngki uhwonontani osohumo nokotasontani wekapment'hwonefoho.

³ Nowekapontani hwaho Saipilos uhwonontani oso hwaho sopo yofayokino hwon-amonyo hohnta'ni uyokolofontani ument'hwonefoho. Nowentani hwaho Siliya i'mofapontani ango Taiya sopo ifohohosahument'hwonefoho. Oso ango hopo sopo yofayokino ho'yango wojo'mesyamto umentisofoho.

⁴ Osopo nohumentani a'amu Jisasimo in'ngkamotofo somo t'pema'ment'hwonefoho. Hofiko'nji nohumentan'ngkuhwoni sikuno aho anga'no hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u neyakolo'mentisofoho. Anituye Towahuno sohwo a'amu somo kakoe huno uyahon'ngki hofiko Poulimo ulimentohofi, Kiko Jerusalem sopono nowakehotoho. Ose ulimentohofoho.

⁵ Nakwoe sikuno hano iyoso'no imo'n'ngkahon'ngki nakwo angopono nuliko'mentani ument'hwonefoho. A'amu Jisasimo in'ngkamotofo sohwa hofikoe ape sofani mehomi'nji nakumo mit'mom'ngo sopo nehwojamentohofoho. Osopo nakwo hwomtame ehumentani Anitumo isamoyoka uliment'hwonefoho.

⁶ Ose ulontani nakwo hnn'ment'hwoni, Nakwoe a'amu soku mpan'imno, hnn'ment'hwonefoho. Nakwo yofayokinomo nokotosahon'ngkuhwoni hofiko angopono umentohofoho.

Ango Sisaliya sopo hwe Akapos sohwo Poulimo hungkuno ulimentisofoho.

⁷ Nakwo ango Taiya uliko'mentani nowekontani ango Toulemes sopo i'mofapment'hwonefoho. Osopo a'amu Jisasimo in'ngkamotofo so'nji noswo'nontani sikuno anga'no fosyawo'ment'hwonefoho.

⁸ Mo'n'ngkanta ango Toulemes uliko'mentani nowekentani ango Sisaliya sopono i'mofapment'hwonefoho. Osopo nakwo Filip'ye angomo humament'hwonefoho. Filip huhwo sohwo Anituye hungkuno lut'hwamojo hweho. A'amu Jisasimo in'ngkamotofo ango Jerusalemmo humamotofoso Filip'nji nom'ne hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwanji *apousel* sohwanne'no ufo'mayo'ne uhwsopo'mentohofoho.

⁹ Filip kakoe mehomi musijo osofosofahu'nohino fafoho. Hofiko Anituye hungkuno lut'hwamotofoho.

¹⁰ Osopo nohumentan'ngkuhwoni sikuno fiso neyokolofahon'ngki hwe fihwo Anitu hungkuno uyahon'ngki l'imojo Jutiyanta'ango sohwo kakoe yofe Akaposiyoho. Kako i'mofapmentisofoho.

¹¹ Nonet'manto Poul'ye ahuloho nomanto kakoe sife aho'nji kilo'nonto ulimento, Anituye Towahuno Wop'ngo ole ntohoho. Ole ahuloho lo'nji kakwo'yohwo sohomo a'amu Jutaso Jerusalem ango sopo ole pa'nyolo nokilohofikuji a'amu temtitofokengo sohwafe ahomo woho'nokisyantifeho.

¹² Ose nelahon'ngki upo'nontani nakwo a'amu Jisasimo in'ngkamotofo nom'ne so'nji Poulimo yokumpohn'nyo ole uliment'hwone, Kiko Jerusalemne'no nosohotoho.

¹³ Ose ulahon'ngkuhwoni Poul nalimento, Sekwo humotaho peho'no sontant'kwofo. Nje simeho tango niyohoho. Jerusalem ango sopo ngkimo impe intofan'hufijoso Jisas'ye yofe ho'nomayo'ne pe'n'imeso wop'ngofoho.

¹⁴ Ose nelahon'ngki nakwo Poulimo nom'ne huno uyoso hopo'maho. Oso'no nakwo apa'no majofoho. O'o, ole uliment'hwoni, Yo'mayo Anitu yoneso umo'n'montonoho. Ose uliment'hwonefoho.

Jelusalemnjo hwe engo sohwo Poul kakoe hungkuno ulimentisofoho.

¹⁵ Hwangku sohonta nakwoe ho'yango ito'no nuhu'mokontani Jerusalemne'no uliko'ma'ment'hwonefoho.

¹⁶ A'amu Jisasimo in'ngkamotofo fehohnjo nakwo'nji ument'hwonefoho. Hofiko Nasoun'ye angomo ipenemotawomentohofoho. Oso hwe Saipilosnta'ango huhwo sohwo hohonta Jisasimo in'ngkamotofo hweho. Nakwo kakoe angomo humament'hwonefoho.

¹⁷ Humament'hwoneso Jerusalem ango sopo i'mofopahon'ngkuhwoni a'amu Jisasimo in'ngkamotofoso nonahonont'ifi simeho wop'ngo umo'n'mentisofoho.

¹⁸ Mo'n'ngka nakwo Poul'nji Jemis sohomo uhwonyo'ne ument'hwonefoho. A'amu Jisasimo in'ngkamotofoso hofikoe hwe engo sohwanji pmentohofoho.

¹⁹ Poul a'amu sohwo, Nje a'amuhwafu ulonto, yo'mayo wop'ngo Anitu a'amu temtitofokengo somne'no uloho'mentiso so'no yoloho ulimentisofoho.

Poul kako hwe engo sohwafe hungkunomo tifi in'ngkawento Anituye ango engo somo humentisofoho.

²⁰ Oso hiso'no nupa'nontifi Anitumo isamoyoka ulimentohofofoho. Ose ulontifi Poulimo ulimentohofi, Ninkwahwo. Kiko huno moi'wonoho. A'amu Juta pi'ningo engoso Jisasimo iningkamotofofoho. Oso a'amu hiso Mousesiye honingkano hungkuno hohontajo somo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'ningkohofihwafoho.

²¹ A'amu fehohnjo oso a'amu homo somo kikine'no hungkuno hwasyo ulimentohofofoho. Ole ulimentohofi, Poul a'amu Juta ango kengopo humamotofo somo Mousesiye hungkuno hohontajo somo tifi iningkakutoho uliwo'ningkiso hweho. Ole ulalofi, Sekwo sekwoe mehomi sohwo a'apaho sihu kolofikutoho. Sekwo oso honingkano hungkuno hohontajo somo apa'no tifi iningkakutoho. Ose ulalofoho ulimentohofofoho.

²² Oso'no pipi yanehwono. Poul ntopohoho upo'nantifeho.

²³ Oseso nakwo kilalokuhwoneso kiko tifi finingkayo. Hwe osofosofahu'nohino sohwa a'amu Jutafe yahinomo iningkayo so'no Anitumo ole ulimalofi, Anitu kiko nehonontaningkiji oloso uyantane'yihwono. Ose ulimalofihwafoho.

²⁴ Kiko oso hwe sohwo ufohi'ningkohoji hofiko'nji oso yahino kiho'maso semokiyo so'no fiyimno. Kiko hofikine'no hamniyoho ho'nasyohoji hofiko oso yahino nihu'nahone ifijoso a'amu huno ole uyono. Kikine'no upa'nimalofoso hungkuno hwasyofoho. Kiko Mousesiye hungkuno iningkawolokuno so'no hofiko uhwonantifeho.

²⁵ A'amu temtitofo kengoso Jisasimo iningkawowo'ningkohoho somne'no hungkuno nto kotoku'malohwone so'no iyoswo mt'i'mokuyahojimalohwonefoho. Ole mt'i'mokumalohwoni. Yahu yihufo a'amu nom'nehwo hwoso somo uyifijoso sekwo noningkutoho. Honiyoso nonyo'eno. Tongo yahu ti'wangomo nano jilipopijoso nonyo'eno. Yo'mayo honingkano akngkilike iyo'eno. Ose ulimentohofofoho.

²⁶ Oso'no mo'ningkanta Poul oso hwe osofosofahu'nohino sohwo utimanto oso yahino kiho'maso imokiyo so'no imentohofofoho. Ose yontifi hofiko Anituye ango engo somo nohotoswontifi hwe engo sohwo oso yahino kiho'maso imokiyo so'no moi'wo imo'none so'no ulimentohofofoho. Oso sikuno somo Anitumne'no a'amu anga'no anga'nohino tongo hu'meesiyo'ne uyantifeho.

Anituye ango engo somo a'amu Juta sohwa Poulimo aho kemokosyohumamentohofofoho.

²⁷ Sikuno aho fehohna'ni hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u moi'wo umo'nimonto yahonngki a'amu Juta hwaho Esiyanta'ango sohwa Poulimo Anituye ango engo somo uhwonimentohofofoho. Nuhwonontifi hwe moya'mi hopi'nono ulikafontifi Poulimo aho ko'mentohofofoho.

²⁸ Nokentifi hofiko mango mohm'no lontifi ulimentohofi, Sekwo a'amu Isilael soku, fonefo'mapmno. Olo hwe lohwo kako ango'meemo emoyonto nakwoe yahinome'no Mousesiye honingkano hungkunomne'no olo ango engo lomne'no hungkuno wonyo liwo'ningkiso hweho. Oso'nohino'maho. O'o, olohonta kako a'amu temtitofo kengo sohwo olo ango wopingo lomo ipemetapiso so'no ango wonyo kiho pa'nyo imo'ningkohoho. Ose ulimentohofofoho.

²⁹ Oso hungkuno hiso hwapingo ole. Hofiko Poulimo uhwonimentohofoso kako a'amu temtitofo kengo ango Efesosnta'ango Tloufimos oso hwo'nji ango Jerusalem nohumentanngki uhwonontifi hwasyo ole syafihu'mentohofi, Poul oso a'amu sohwanji Anituye ango engo somo ipemataswohoho. Ose limentohofoho.

³⁰ Oso'no Jerusalem mta'ango a'amu hopi'nonohino yomo yontifi mango engo liwo'nontifi yohoto yohotofo mjaloho'nimwentifi uhu'mokumentohofofoho. Hofiko Poulimo aho kemotaswopahonngkofi Anituye ango engomjo hoku'yo hopi'nono pijwahumentohofofoho.

Hwe itokuso'njo sohwo mokosyohumayo yofe engo'njo sohwo Poulimo utima'mentisofoho.

³¹ Hofiko Poulimo wofonjasyantifi ikujoho posontanngkofi hwe yofe engo'njo itokuso'njo mokosyohomayo sohumne'no hungkuno ho'nimentisofoho. Hofiko ole ulimentohofi, A'amu Jerusalem hofiko ikujoho fongki'nalokwofo.

³² Ose upa'nontifi hwe yofe engo'njo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwo nomanto a'amu uhu'mokiyo sopo komo'no pmentohofofoho. A'amu Jutaso hwe yofe engo'njo sohwo'nji a'amu itokuso'njo sohwanjimo uhwonontifi hofiko Poulimo apa'no ikujoho mafongku'mentohofofoho. Hofiko uyohohu'mentohofofoho.

³³ Hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohwo Poulimo aho nokento kakoe a'amu sohwo ulimento, Sekwo ahwomo nano hufa'u nomafikuji hwe lohomo hmtofahumno. Ose ulonto ulohonmento. Olo hwe lohwo tihwolo. Peho imasoto.

³⁴ Ose ulohon+ngkahon+ngki a'amu fehohnjo hungkuno anga'no lontan+ngkofi a'amu nom'ne sohwa hungkuno kengo joho lahon+ngkofi hungkuno engo ho'n+mentisofoho. Hungkuno pi'n+ngo engo ho'n+ngkahon+ngki hwe yofe engo'njo sohwo yoloho hwap+ngoso mupa'n+mmentisofoho. Oseso kako itokuso'njo sohwo ul+mento, Poul+mo itokuso'njo sohwafe angomo motas+mmo.

³⁵ Ose ulahon+ngki oso angomo homo somo kotasiyo sopo nomotosahon+ngkofi a'amu pi'n+ngo engo kakimo wofonjosyano lahon+ngkofi a'amu itokuso'njo sohwa ut+imotas+mentohofofoho.

³⁶ A'amu pi'n+ngo engoso tifi in+ngkasont+ifi ul+mentohofi, Fonjahumno.

Poul a'amu Juta somo kakoe hungkuno ul+mentisofoho.

³⁷ Hwe itokuso'njo sohwa hof+ikoe angomo womotoswant+ifi yahon+ngkofi Poul hwe yofe engo'njo sohwo ul+mento, Hungkuno wakil+monne'no yohono. Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo ul+mento, U, K+iko Ngk+lik hungkuno huno'njo hwasilaho.

³⁸ Ngko huno ole syaf+syohono. K+iko hwe engo Ijip mta'ango sohwo a'amu hwaho mokosyohumayo sohwo wafongku'monji yonji kakoe a'amu hos+mmo *foua tausén* (4000) sohwanji hwaho a'amu anepono ipemotawomentohino hwasoho.

³⁹ Ose ulahon+ngki Poul ul+mento, Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Nje hwap+ngoso hwaho Silisiya angomo m+kun+mposo Tasosnta'ango hwo'nyoho. Nje a'amuhwe, olo a'amu lohwo ul+monne'no yohono. Wop+ngotaho.

⁴⁰ Ose ulahon+ngki hwe yofe engo'njo sohwo eno ulahon+ngki Poul kotasiyo sopo lohofonto a'amumne'no mampi'nyo humayo'ne aho ho'noma'mentisofoho. Mampi'nyo yahon+ngkofi Poul Hip+lu hungkuno'nji ul+mentisofoho.

22

¹ Poul ole ul+mento, N+ngkwahwosafo, Mpohwosafo, sekwo upa'n+mmo. Sekwo hungkuno ntohoho so'no ngko nje hungkuno asomo wasel+monne'no yohono.

² Ose ulahon+ngki a'amu Jutaso hof+ikoe hungkuno Hip+lusu upa'nont+ifi songo songo mimmentohofofoho. Poul apa'no ul+mento,

³ Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Nje na'u kako hwaho Silisiya angomo Tasos sopo aswo n+ma'mentisofoho. Ngko engoso olo angomo Jelusalem lopo wo'mentohe hwo'nyoho. Ngkimo hungkuno mesyolont+ihwayo sohwo Ngkomeliyel+yo. Kako nakwoe ajuyohwosafe hon+ngkano ne'njo lont+ihwamojofoho. Oseso ngko An+tuwe hungkuno yokumpohn'nyo in+ngkayoso sekwo olohonta in+ngkwalokwofo hopa in+ngkamote hwo'nyoho.

⁴ Ngko a'amu Jisas+mo simeho hi'ntnnono umotofo somo wonyo uloho'motefoho. Fehohnjo poyo pe'n+mentohofofoho. Fehohnjo somo ahwomo nano intofonji impo'angomo intofahumentohofoho.

⁵ Hungkuno nehopi selalokweno. Hwe yofe engo'njo tajo angomo syoho'njo sohwo'nji a'amu *kaun+sol* syoho'njo sohwanji hof+iko olo hilo so'no huno moi'wonoho. Hof+iko nje yahino so'no wasel+fe. Hof+iko a'amu Juta angomo Ntomasi+kos humamotofoho sohwanne'no ifalifaliyo mt+i'mokont+ifi ntapmentohofofoho. Nomanji ole l+mento, a'amu Jisas+mo in+ngkamotofoho somo ahwomo nano intohm'mo angomo Jelusalem tohino engo mayo'ne'no womotas+mne'no yohono lonji umentohefoho.

Poul An+tuwe a'amu ne imo'n+mentisofoho so'no ul+mentisofoho.
(Apousel sohwafe Syoho 9:3-19; 26:12-18)

⁶ Ngko nowenji hinjo sopo Ntomasi+kos mofone sopo i'mofowahon+ngko n+hu'no komo'no pomponaho engo ahwomo mta'angoso ntoho'mentisofoho.

⁷ Osohonta hwahopo p+wasyonji hungkuno ole upa'n+mento. Soul, Soul, K+iko ngkimo wonyo peho'no ntohofantokuno.

⁸ Ose ho'n+ngkahon+ngki ngko ul+mentoho, Hwe engofo, k+iko t+hwosilo. Ose ulahon+ngko nt+mento, Ngko Jisas Nasaletnnta'ango hwo'nyoho. K+iko wonyo ntohofantokuno. Ose nt+mentisofoho.

⁹ Hwe ngko'nji umentohoho sohwa hof+iko pomponaho'nohini uhwon+mentohofofoho. Hof+iko mampaho oso hwe nt+mentiso sohwo mupa'nyofoho.

¹⁰ Ngko ul+mentoho, Hwe Engofo, ngko pipi imnehono. Ose ulahon+ngko nt+mento, K+iko nol+kafohoji Ntomasi+kos+mne'no fiwano. Osopo nuhuji hwe fihwo noku'mahwosi yo'mayo syoho k+iko ihne'enji imentohe so'no walokit+hwono.

¹¹ Ose ntahon+ngki oso pomponaho m+kun+mposo engoso nt+mentiso so'no t+mpi'nyo n+mo'n+ngkahon+ngki a'amu ngko'nji umentohoho sohwa ngkimo aho n+mpo'nont+ifi Ntomasi+kos+mne'no ipemotan+womentohofofoho.

¹² Oso hopo sopo hwe fiho humunyoponoho. Kakoe yofe Anonaiyasiyoho. Kako neyakwosafe honingkanomo tifi iningkawowo'n'ngkiso hweho. A'amu Juta Ntomasi'kos humamotofoso ole hnnimentohofi, Kako hwe wop'ngo hweho.

¹³ Oso hwe huhwo sohwo noni'manto ntimento, N'ngkwahwo Souliyo, Ji'e t'imo apa'no uhwonimonnoho. Ose ntahon'ngki oso hohosohonta nje t'imo wop'ngo n'imo'n'ngkahon'ngki kakimo uhwonimentohefoho.

¹⁴ Nuhwon'ngkahon'ngko ntimento, Neyakwosafe Anitu sohwo kako yo'mayo yone so'no k'iko huno kiyone so'no kuhwosopo'mentisofoho. K'iko oso hwe ahwomo mta'ango nakwoe hwahopo uhwat'mentiso sohumo uhwonyo so'no kakoe mampaho upa'nyo so'no kuhwosopo'mentisofoho.

¹⁵ Hwangku k'iko kakoe hungkuno ulihnefoho. K'iko a'amu somo ya'moyo uhwonjo so'no upa'nyo so'no ulihnefoho.

¹⁶ Oso'no peho'no hontohumahnno. K'iko nolikafohojo'no ngko mijo wokiyokuma'mo. K'iko Jisasi'mo jomo ulohoho'no kako ji'e wonyoso wae weekumofono.

Anitu a'amu temitifo kengo somo Poul uyimentisofoho.

¹⁷ Hwangku ngko Jerusalem apa'no noponji Anituye anggo engo somo Mpohumo jomo ulonji wojo hopa uhwonimentohefoho.

¹⁸ Hwe engo sohumo nuhwon'ngkahon'ngko ntimento, K'iko komo'no Jerusalem uliko'maho. K'iko olopo humahojo'no'manji nje hungkuno lut'husoso hofiko mupa'n'fitnnefoho.

¹⁹ Ose ntahon'ngki ulimentoho, Hwe Engofo, hofiko huno moi'wonoho. Ngko a'amu kikimo simeho hi'ntnnono kijap'wo'n'ngkohoho somo anggo uhu'mokiyoso mta'ango nomanji ikujoho fonjonji impo'angomo intofohumalefoho.

²⁰ Oso hwe Sitifen, ji'e hungkuno li'mojo sohumo fonjahumentohoho sohonta osopo ngko hofiko'nji nohumanji osohi so'no nje simeho wop'ngo n'imo'n'ngkahon'ngki a'amu fonjahumentohoho sohwafe manji'mofo yo'mayoso mokosyohumantohofoho.

²¹ Ose ulahon'ngko ntimento K'iko mpano, Ngko kikimo hon'ngkano sawemo sopo a'amu kengo somne'no wokuhwat'imo. Ose ntimentisofoho.

Hwe itokuso'njo mokosyohumayo yofe engo'njo Loum mta'ango sohwo Poul'imo mokosyohumamentisofoho.

²² Poul oso hungkuno a'amu kengo somne'no ulahon'ngki a'amu Juta nupa'nont'ifi joh mohm'no ulimentohofi, Fonjahumno. A'amu oleso olo hwaho lopo mohumanehoho.

²³ Oso hungkunoso ne'no lont'ifi hofikoe hwap'fe yo'mayoso yojasyont'ifi hwaho husont'ifi husa'mentohofofoho.

²⁴ Ose yontan'ngkofi hwe yofe engo'njo kakoe a'amu itokuso'njo sohwafo ulimento, Poul'imo angomo ipemotasy'kujji ole ulimno, A'amu sohwa mango engo kilohofoso peho'neto. Oso'no fonaso. Monajo'manji ikujoho wokufonjano. Ose ulimno.

²⁵ Ose ulahon'ngki hwe sohwa Poul'imo hofiko impe intofontan'ngkofi Poul hwe mnokino manji'mofo'njo kako'njopo humentanjo sohumo ulimento, Olo sekwoe yahinotaho. A'amu Loummta'ango sohumo kakoe hungkuno m'kwalofe'njo yont'ifi siki ikujoho fongku'motofoso sekwoe yahinotaho.

²⁶ Ose ulahon'ngki hwe sohwo nupa'nonto nowento hwe yofe engo'njo sohumo ulohon'mento, K'iko peho yalokuno. Olo hwe lohwo Loummjo sohwafe hwomufoho.

²⁷ Ose ulahon'ngki hwe sohumo nupa'nonto Poul'imo nu'manto ulohon'mento, Ole njo. K'iko Loummta'ango hwosilaho. Ose ulahon'ngki Poul ulimento, Ou, ngko Loum mta'ango hwo'nyoho.

²⁸ Ose ulahon'ngki hwe yofe engo'njo sohwo ulimento, Ngko hamniyoho engo ho'naofonji a'amu Loum imo'n'imentohe hwo'nyoho. Ose ulahon'ngki Poul ulimento. Nje mpohwo Loum mta'ango hweho. Oso'no ngko a'amu Loum hwo'nyoho.

²⁹ Ose ulahon'ngki a'amu Poul'imo impe intofont'ifi ikujoho wofonjant'ifi imentohoho sohwa uyohohu'mentohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwo olo a'amu Loum mta'ango lohumo impe intofe so'no tohino engo woma'monnt'ikeno. Ose lonto iyoho unimentisofoho.*

³⁰ Hwe yofe engo'njo sohwo kako a'amu Juta Poul'imo hungkuno ulohoho so'no yoloho hwap'ngo upa'nimo lonto mo'n'ngkanta Poul'mjo ahwomo nano us'hutofonto kako a'amu tajo anggo syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu *kaun'sol* syoho'njo sohwanjimo hungkuno ole lihwat'imento, Sekwo uhu'mokumno. Ose lihwajonto Poul'imo ipemotasantonto a'amufe s'manopo uhumat'imentisofoho.

* 22:29: Loumjo sohwafe hon'ngkano hungkunoso olenoho. A'amu Loum mta'ango sohumo ikujoho fongkiyo so'no yokumpohn'nyo wo'nyofoho.

23

A'amu Jutafe 'kaunisol' sohwaro Poul kakoe hungkuno lutihwamentisofoho.

¹ Poul a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwaro t'imo yokumpohn'nyo uhwononto ul'mento, Nje hwe s'fahwe, Anitu nohonontan'ngki yo'mayo imoteso m'jim'wenji olohontajo'nji ole nnantofoho, Ngko hon'ngkano wonyo'njo hwon'i'maho. Ose nnantofoho.

² Ose ulahon'ngki Anonaiyas tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwo kako'njo sopo humalowentan'ngkofo sohwaro ul'mento, Pouliye mangomo fongkupmno.

³ Ose ulahon'ngki Poul ul'mento, Kiko a'apaho wop'ingo'njo hwasoho. Simeho mo'mo pisakino'njo hwasoho. Anitu wakufonjono. Kiko nje hungkunomne'no ito'no men'hwajiyone hwaso nohanjani hon'ngkano ito'nohino sono hwotoho fenji n'fonjohino.

⁴ Ose ulahon'ngki a'amu Poul'njopo lohofont'ifi l'mentohofi, Kiko Anituye hwe yofe engo'njo sohwo sitofu lulalokuno.

⁵ Ose ulahon'ngkofi Poul ul'mento, Nje a'amufu. Ngko Anituye hwe yofe engo'njo sohune'no huno maniyohoyohoho. Huno ole niyohoho Anituye hungkuno ole nal'mento, Sekwo a'amu semokosyohumayo sono hungkuno wonyo ujo'eno. Oso'no ngko huno niyohoho.

⁶ Ose ulonto Poul uhwon'mentisoso, A'amu *kaunisol* syoho'njo sohwa fehohnjo a'amu Satiyusiyoho. Fehohnjo a'amu Falisiyoho. Ose uhwononto *kaunisol* a'amu sohwaro mango engo ul'mento, Nje a'amu hwafo, ngko a'amu Falisi hwo'nyoho. Nje mpohwo a'amu Falisi hweho. A'amu poyo pe'nyoso apa'no likapitnnefoho. Olo hilo so'no ngko hontohumaleno. Oso'no ngko a'amu sono oso hungkuno lutihwawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Olo hilo so'no sekwo ngkine'no hungkuno ho'nosyalokwofu.

⁷ Ose ulahon'ngki a'amu Falisi sohwanji a'amu Satiyusi sohwanji yoka hnnont'ifi husilo'mentohofofoho.

⁸ Hwap'ingoso a'amu Satiyusi sohwa ole l'wo'n'ngkohofi, A'amu poyo pe'nyoso apa'no molikapitnnohoho. A'amu ahwomo mta'ango so'nji towahuno ntne so'nji mohumuyoho. Ose l'wo'n'ngkohof'hwafoho. I oso'no a'amu Falisi sohwa oso hungkuno hufa'u so'no hwasoyofoho l'wo'n'ngkohofofoho. Hofiko olo hilo sono simeho uy'wo'n'ngkohofi, A'amu poyo pe'nyoso apa'no songo likapitnnefoho. A'amu ahwomo mta'angoso towahuno ntne'no humalofu. Ose l'wo'n'ngkohofofoho.

⁹ Oso'no hofikoe yokaso engo imo'n'ngkahon'ngki a'amu Falisi fehohnjo hon'ngkano hungkuno mesyilut'ihwayo sohwa nol'ikafont'ifi yokumpohn'nyo ul'mentohofi, Poul kako wonyo miy'wo'n'ngkiso hweho. Hwe ahwomo mta'ango hwo'l'keno towahuno hwo'l'keno Pouli'mo ul'imaso'manji kakoe syohofoho.

¹⁰ Ose ulahon'ngkofi yokaso m'kun'mposo imo'n'ngkahon'ngki hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohwo ole syaf'ihu'mento, a'amu sohwa Pouli'mo yokino yohosiyoho hohnta'ni ifijo so'no wope'n'ntonoho. Ose syaf'ihu'mentiso so'no iyoho un'ngkahon'ngki kakoe a'amu itokuso'njo sohwaro ul'mento, Sekwo oso a'amu sohwaro ajwomo'no nowekuji Pouli'mo ut'ima'fikuji sekwoe angomno f'ipemotasi'mno. Ose ul'mentisofoho.

¹¹ Mo'n'ngkanta sikwo'miyo sono Jisas Pouli'njopo nolohofonto ul'mento, Yokumpohn'nyo hmmo'nyo. Ango Jerusalem lopo ngkine'no hungkuno yokumpohn'nyo ul'mahnnofoho. Oso pa'nyo ango Loum sopo ngkine'no apa'no ul'monnoho. Jisas ose ul'mentisofoho.

A'amu Juta Pouli'mo wofonjasyano nolont'ifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

¹² Mo'n'ngka im'ngo ne'nji a'amu Juta nuhu'mokont'ifi hungkuno yokintahopono lont'ifi ole mtito'mentohofi, Nakwo Pouli'mo wofonjasyano. Kako songo nohumentan'ngkuhwosi nakwo wopayo'nji mijo'nji monanehwono. Ose mtito'mentohofofoho.

¹³ Oso a'amu huhwo sohwa oso hungkuno mtito'mentohofi sohwa a'amu we'e pi'n'ngo'maho. A'amu *foutimo* (40) yakolonoho.

¹⁴ Ose mtitofont'ifi hofiko nowent'ifi a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji hwe engo sohwanji oso hwamo ul'mentohofi, Nakwo hungkuno yokintahopono lontani ole mtitof'hwono, Nakwo Pouli'mo wofonjasyantane'no y'hwono. Kako songo nohumentan'ngkuhwosi nakwo wopayohwa mijohwa monanehwono.

¹⁵ Oso'no sekwo a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwanji sekwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no mo'n'ngka hungkuno fil'hwat'mno. Ole ul'mno, Nakwo Pouli'mo nom'ne hungkuno ulohonantane'no y'hwono. Oso'no olopo f'ipemotape. Ose ul'mno. Oseso nakwo hon'ngkanopo Pouli'ne'no nohontohumehwaso fonjasyoso olopo maponehoho. Ose ul'mentohofofoho.

¹⁶ Olo hilo so'no Poul'ye koifahwo nupa'nonto nowento a'amu itokuso'njo sohwafe angomo noswonto a'amu Juta Poul'mo nofonjosyane'ent'fi limentohoho so'no Poul'mo ul'mentisofoho.

¹⁷ Ose ulahon'ngki Poul a'amu mnokino manji'mof'o'njo sohune'no joho ulonto ul'mento, Olo hwomu lohwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no hungkuno ul'mte'no yohoho. Osopo fipemotaso.

¹⁸ Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo ipemotasonto hwe yofe engo'njo sohomo ul'mento, Poul impo'angomjo sohwo ngkine'no joho ntonto ntohoho, Olo hwomu lohwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no hungkuno ul'mte'no yohoho. Osopo fipemotaso. Ose ntohoho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki hwe yofe engo'njo sohwo hwomu sohomo aho nokento siko'nohinopo ipemotawento ulohon'mento, Pehoho want'monnto.

²⁰ Ose ulohon'ngki hwomu sohwo ul'mento, A'amu Juta hungkuno ole mtitofohoho, Mo'n'ngkanta hungkuno ole wokilant'feho, K'iko *kaun'sol*'njopo Poul'mo fipemotape. Hofiko Poul'mo kakoe hungkuno hwap'ingo so'no ulane'ent'fi hwasyo poji yalokwofe.

²¹ Oso'no hof'ikoe hungkunomo k'iko in'ngkahutoho. Hwap'ingoso a'amu *foutimo* (40) hwofilo'nnyo sohwa hof'iko hon'ngkanopo hiyaso humaf'ikujji Poul'mne'no wohon-tohumant'feho. Oso a'amu huhwo sohwa hof'iko ole mtitofohofi, Nakwo Poul'mo wofonjosyano. Poul songo nohumentan'ngkuhwosi nakwo wopayohwa mijohwa monanehwono. Ose mtitofohoho. K'iko eno ulohoji Poul'mo uhwoj'so'manji hon'ngkanopo wofonjosyant'feho.

²² Ose ulahon'ngki hwe yofe engo'njo sohwo hwomu lohomo yokumpohn'nyo ul'mento, Olo hiloso ntohino so'no nom'ne a'amu somo nulohotoho. Ose ulonto hwomu sohomo uhwat'mentisofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Felik's sohwoepono Poul'mo ipemotawom-entohofoho.

²³ Nuhwajonto kako hwe hufa'u mnokino manji'mof'o'njo sohwa'umne'no joho ulonto ul'mento, Siko a'amu itokuso'njo *tu hant'ilet* (200) sohwanji nom'ne a'amu ahwomo yahuponjo kehumawo'n'ngkohoho *sefenti* (70) sohwanji nom'ne a'amu hos'mno'njo *tu hant'ilet* (200) sohwanji hano iyo'ne ito'no fesyohumunyo. Olo sikwo'miyo lomo, (9 *k'ilouk*), osomo sekwo ango Sisaliya so'pono f'wan'mno.

²⁴ Nom'ne ahwomo yahuso Poul kehumayo'ne fesyohumunyo. Sekwo Poul'mo ito'no ipemotasokujji hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Felik's sohune'no ut'motapmno.

²⁵ Ose ulonto kako iyoswo ifalifaliyo ole mt'i'mokumento,

²⁶ Ngko K'iloutiyos Lisiyas'ni olo iyoswo loso hwe wop'ingo yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Felik's sohwo'smne'no mt'i'mokalokweno. Nje Felik's.

²⁷ A'amu Juta olo hwe Poul lohomo nokent'fi wofonjosyano lont'fi imalofohoho. Kako a'amu Loum hweho upa'n'male so'no ngko nje a'amu sohwanji nowentani ut'ma'malohwonefoho.

²⁸ A'amu Juta Poul'mo wonyo hwosoho ul'malofo so'no oso hwap'ingoso huno waniyo-lonji Poul'mo *kaun'sol* sohwafepono ipemotawomalefoho.

²⁹ Osopo huno ole t'ipema'male, Hof'iko hof'ikoe hon'ngkano hungkuno somne'no Poul'mo ul'malofohoho. I oso hiso'no poyo mape'nonehoho. Impo'angomo mintofahu-fitnehofo.

³⁰ Hungkuno ole n'ma'masofoho. Hof'iko Poul'mo wofonjosyant'fi imalofohoho. Ose upa'nonji ngko kikiyepono komo'no uyahot'malefoho. A'amu Poul'mo hungkuno ul'malofo sohwanne'no ul'malefoho. Hof'iko Poul'mne'no hungkuno hi'njo hwa'manji hof'iko jije s'manopo walife. Osohopeho.

Iyoswo ose mt'i'mokumentisofoho.

³¹ A'amu itokuso'njo sohwa hwe yofe engo'njo sohwoe hungkunomo t'fi in'ngkawent'fi oso sikwo'miyo somo hof'iko Poul'mo ango Antipatilis so'pono ipemotawomentohofohoho.

³² Iyoho longkon'ngkahon'ngki a'amu itokuso'njo sohwa hof'ikoe angomno asomo umentohofohoho. A'amu ahwomo yahupo kehumayo'njo sohwa Poul'mo ango Sisaliya'no ipemotawomentohofohoho.

³³ Hof'iko Sisaliya i'mofawent'fi hof'iko iyoswo motawomentohofoso hwe yofe engo'njo Felik's osomo uyont'fi Poul'mo hwe engo sohwo'njopo uhwojamentohofohoho.

³⁴ Felik's iyoswo atofe lonto Poul'mo ul'mento, K'iko nt'i'mta'ango hwasilo. Ose ulahon'ngki Poul ul'mento, Hwaho Silisiyanta'ango hwo'nyoho.

³⁵ Ose ulahon+ngki Felikis ulimento, A'amu kikine'no hungkuno hi'njo sohwa i'mofap+kujo'no jije hungkuno upa'n+monnoho. Ose ulonto, kakoe a'amu sohwaro ulimento, Helout+ye ango engo sopo wohumano. Osopo sekwo uhwontohumamno. Ose ulimentisofoho.

24

A'amu Jutajo hwe yofe engo'njo sohwa Poul+mne'no hungkuno l+mentohofofoho.

¹ Sikuno aho fehohnjo hopi'nonohino memjaofahon+ngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo Anonaiyas oso hwo'nji nom'ne hwe engo sohwanji hwe nom'ne hof+koe hungkuno jo'ne yofe Tetulos oso hwo'nji Sisaliya i'mofapmmentohofofoho. Hof+koe hwe yofe engo'njo Felikis+njo sopo lohofont+fi Poul+mne'no hungkuno ulimentohofofoho.

² Felikis Poul+mne'no lihwojahon+ngki nopahon+ngki Tetulos sohwo a'amu Juta sohwafe hungkuno Poul+mne'no ulimento, Hwe engo Felikis sohwaso, Kiko nakumo wonyoangkafo nemokosyohumawo'n+ngkino hwosoho. Nakwo ikujoho mafongki'nyoso simeho pompenjiyo ito'no humalohwono. Nakwoe hwaho lopo yo'mayo wonyo imo'nyoso kiko huno wop+ngo syaf+syonji ito'no mt+imokuwo'n+ngkino hwosoho.

³ Oseso nakwo simeho wop+ngo nemo'n+ngkahon+ngki isamoyoka wokilantane'no yalokuhwono.

⁴ Ngko huno ole niyohi, Kiko syoho engo'njo hwosoho. Oso'no hungkuno t+fo'nohino wakil+mne'no yohono. Kiko a'amufe hungkuno upa'n+wo'n+ngkino sohwaso nje hungkuno upa'nyo.

⁵ Olo hwe Poul lohwo kako a'amu Jutamne'no wonyo uy+wo'n+ngkiso hweho. Ango'meemo nowento a'amun+jopo yoka'nji ikujoho'nji ulikaf+wo'n+ngkiso hweho. Nakwoe a'amu Juta fehohnjo hot+ku lohofont+fi hon+ngkano nom'nemo in+ngkwalokwofo sofe yofe Nasalet+yoho. Olo hwe lohwo hof+koe hwe engo hweho.

⁶ Kako a'amu temtitofo kengo sohwa nakwoe An+ituye ango engo somo wonyo imokiyo'ne ipemotapmmasofoho. Ose uhwonontani Poul+mo aho ka'malohwonefoho. [Nakwo nakwoe yahinomne'no Poul+mo ito'no wom+hwojantani ko yahon+ngkuhwoni

⁷ hwe itokuso'njo yofe engo'njo Lisiyas osohwo noponto nakwoe aho mta'ni us+huto'mto yokumpohn'nyo imo'nonto ut+ma'masofoho.

⁸ Nut+manto nal+ma, Sekwo olo hwe loh+mne'no hungkuno hi'njo hwas+manji sekwo Felikis+yepono motawomno. Lisiyas ose nal+masofoho.] I oso'no kiko Lisiyas sohomo ulohonyo. Kakoe hungkuno nupa'n+ngkohoji huno wakiyono. Yo'mayo ul+malohwone so'no wakilono. Tetulos ose ul+mentisofoho.

⁹ A'amu Juta hopi'nonohinoso simeho inont+fi ul+mentohofi, Hungkuno nehopi kilohoho. Ose ul+mentohofofoho.

Poul kakoe hungkuno Felikis+mo ul+mentisofoho.

¹⁰ Hwe engo sohwo Poul+mne'no hungkuno jo'ne uhwon+ngkahon+ngki Poul ulimento, Kiko nakwo a'amu Juta sohwa'n+mo hungkuno ito'no m+hwojontan+ngkino soswo pi'n+ngo neyakolo'mojofoho. Oso'no ngko nje hungkuno kil+mne so'no simeho wop+ngo n+mo'n+ngkohoho.

¹¹ Sikuno aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u mmo'nyo sohonta ngko An+itumo jomo ul+mo lonji Jerusalem i'mofapmmalefoho. Kiko hof+kimo olo hiso'no ulohoj'o'no nehopeho wakil+fe.

¹² A'amu Juta An+ituye ango engo somo nom'ne a'amu sohwanji hungkuno ikujoho hopa fongki'nontan+ngkuhwoni monahonyo'njo imalofofoho. Hof+koe ango uhu'mokiyo sopo anghuwawo engo sopo hwe moyami ikujoho so'no ul+kofontan+ngko manohonyo'njo imalofofoho. Awonoho. Ngko miyo hwo'nyoho.

¹³ Oso hungkuno yo'mayo imale so'no kilohofoso hungkuno hwap+ngoso ne anefoho. Oso'no hof+koe kikimo olo hungkuno loso nehopi pipi kit+hwaftnnehofo. O'o, yo'mayo ngkine'no kilohofoso muhwon+mmalof+hwafoho.

¹⁴ I oso'no hungkuno anga'no kilohofoso nehopeho. Ole. A'amu Juta fehohnjo hot+ku lohofont+fi Hon+ngkano songomo in+ngkwalokwofo. Oso Hon+ngkano somo ngko t+fi in+ngkawenji neyakwosafe An+itumo simeho hi'tntnnono uyalokwono. Mouses+ye hon+ngkano hungkuno so'nji a'amu An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofohwafe hungkuno somo in+ngkwalokwono.

¹⁵ An+tu a'amu wop+ngo'nji wonyo'nji poyo pe'nyo somo ul+kafone so'no simeho hi'tntnnono uyonji oso hiso'no a'amu lo'nji hontohumalohwono.

¹⁶ Ngko nje hon+ngkano wop+ngomne'no syoho engo iwo'n+ngkohe hwo'nyoho. Oso'no An+tu'nji a'amu sohwanji ngkimo wonyo hwosoho mant+fitnnehofo. O'o, hwe wop+ngo

hwosoho ntifitnefoho. Ngko ole hnnimnefoho. Honingkano wopingo'njo hwo'nyoho hnnimnefoho.

¹⁷ Hohonta ngko Jerusalem uliko'manji soswo fihwo nyokolofahoningki ngko hwaho kengo kengopo emoyonji Jerusalemno asomo pmmale hwo'nyoho. A'amu hamniyoho umofonyo iyo somne'no hamniyoho motaponji Anitune'no yahu umalefoho.

¹⁸ Ose yonji ngko Anituye ango engo somo nohumanji oso hiso kiho'maso imokiyo so'no yontaningko nohonimalefofoho. Ngko a'amu osofosofahu'nohino'nji nohumentani yo'mayo ito'nohino imalohwonefoho. A'amu pi'ningo nakwo'nji mohumulofo.

¹⁹ I oso'no a'amu Juta fehohnjo hwaho Esiyanta'ango sohwa nohumantifi ngkimo aho niko'malofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa ngkine'no hungkuno hi'njo hwa'manji jije simanopo lohofikuji ngkine'no hungkuno ntifitne'no mape'njo peho'neto.

²⁰ Mape'njo so'no ngko *kaunisoli*'njopo nohumentaningko sohonta *kaunisoli* sohwa peho wonyo imale'no mtito'malofo. Olo hwe lohwa wantife.

²¹ Olo hungkuno lo'nohinotikeno. Ngko hofiko'nji nohumanji ngko joho ole ul'male, A'amu poyo pe'nyo somo Anitu apa'no songo ul'kafo so'no simeho hi'ntnnono uyalokweno. Oso hiso'no hofiko ngkine'no hungkuno kontalokwofo. Poul ose ulimentisofoho.

²² Felikis kako a'amu Jisasimo iningkamotofo sofe honingkano so'no huno umentiso hweho. Oso'no kako a'amu Juta somo ul'mento, Nta'noho. Sekwo fohontohumamno. Hwe itokuso'njo yofe engo'njo Lisiyas sohwo nopihwoso'no sekwoe hungkuno ito'no womesehwatimonnoho.

²³ Ose ulonto a'amu impe'njo sohwo mokosyohumayo sohumo ul'mento, Kiko Poulimo fohontohumaho. Kako pawesoso wopingofoho. Kakoe a'amu jomo u'mafikuji yo'mayo uyifijoso wopingofoho. Ose ulimentisofoho.

Felikis kako Poulimo impe intofonto soswo hufa'u uyimentisofoho.

²⁴ Sikuno nom'ne fihwa memjaofahoningki Felikis kakoe ape Ntilusila'nji pmmenisiyefoho. Oso a'mu hisi Juta apefoho. Felikis Poulimne'no kakoe hungkuno upa'nyo so'ne luhwajimentisofoho. Poul a'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyoso'no luthwamentisofoho.

²⁵ Kako honingkano wopingo tipemayo so'no yo'mayo wonyo ho'nafo so'no hwangu Anitu a'amufe hungkuno ikwofo so'no luthwamentisofoho. Ose ulahoningki Felikis iyoho uningkahoningki ul'mento, Nta'noho. Olohonta kiko mpano. Sikuno nom'nemo ngko iyoho humame sohonta nekwo apa'no wolaho.

²⁶ Ose ulonto ole syafihum'ento, Poulimo usihuto'meso'no hamniyoho wontapmmontolikenno. Ose syafisyonto sikuno pi'ningo somo Poulimne'no luhwajiwon'nto Poul'nji hungkuno hnnimentisiyefoho.

²⁷ Soswo hufa'u uyokolofahoningki hwe nom'ne Pousiyos Fesitos oso hwo Felikisiye hwaho mokosyohumayo syohoso ma'mentisofoho. Felikis huhwo sohwo a'amu Juta afofo umokumonto yonto Poulimo impo'angomo humentaningki musihutofe'njo yonto uliko'ma'mentisofoho.

25

Poul kako yokumpohn'nyo lohofonto, Nje hungkuno Sisa yofe hwofilo'nyo sohwo wonpa'nono ulimentisofoho.

¹ Fesitos hwaho kengo mta'ni ango Sisaliya i'mofaponto hwaho mokosyohumayo syohoso nomanto sikuno hufa'u shune memjaofahoningki kako Jerusalemno simentisofoho.

² A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji Fesitos'njopo u'mantifi hofikoe hwasyo hungkuno Poulimne'no ulmentohofofoho. Hofiko jomo yokumpohn'nyo ulmentohofi,

³ Kiko nonefo'mahoji Poulmo Jerusalemno uhwajo. Ose ulontifi Poulmo honingkanopo fonjisyane'entifi nto mtito'mentohofofoho.

⁴ Ose ulahoningkofi Fesitos ul'mento, Poul ango Sisaliya sopo impo'angomo humaho. Oso hopo sophone'no we'enepe wamne'no yohono.

⁵ Poul kako wonyo imentiso'manji sekwoe hwe engo sohwa ngko'nji nowehwasi osopo wolantanoho. Ose ulimentisofoho.

⁶ Fesitos Jerusalem nohumanto nom'ne sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u shunetikenno sikuno aho hufa'u hopi'nonohinotikeno memjaofahoningki hofiko Sisaliya'no umentohofofoho. I'mofapontifi mo'n'ngkanta Fesitos kako ango hungkuno ito'no melihwajiyo'ne somo nohumanto kako Poul waponno lonto lhwatimentisofoho.

⁷ Lihwojahoningki Poul noswahoningki a'amu Jerusalem mta'ni pmentohofoho sohwa Poul'njopo nolohofontifi hungkuno tango'njo Poulimne'no limentohofofoho. Hofiko

Poulimo wonyo imentohino hwasoho ko ulimentohofoso Fesitos kako hofikoe hungkuno somo ne motipe'mamentisofoho.

⁸ Poul hofikimo aku ulimento, Ngko honingkano wonyo mmofe'njo hwo'nyoho. Ngko a'amu Jutafe honingkano hungkunoso mtihupeso awonoho. Ngko Anituye anggo engo somo wonyo imokiyoso awonoho. Hwe yofe engo'njo Sisa oso hwoe hungkunomo ngko hwotoho fiyoso awonoho.

⁹ Ose ulahonngki Fesitos kako a'amu Juta sohware afofo umokumonto yonto Poulimo ulimento, Kiko huno pipi kiyohoho. Nakwo anggo Jerusalem sopo nosihwasi osopo jije hungkuno ito'no melokuhwajimeso wopingtaho.

¹⁰ Ose ulahonngkahonngki Poul ulimento, Olo anggo humale loso a'amu Loum sohware hungkuno ito'no meliwojiyo angofoho. Oso'no olo anggo olo huhwo lohwo nje hungkuno ito'no mefolohofihwajiyi'ne angofoho. Kiko huno moi'wonoho. A'amu Juta somne'no wonyo mimmtohefoho.

¹¹ Ngko wonyo honingkano imofonti'mtentesi oso wonyo hiso'no kiko poyo pe'nyo nti'fijoso hungkuno ane'njo nope'n'i'mnesohilo. I oso'no oso hungkuno ntohofoso hwasyo'manji kiko hofikoe ahomo noho'nanisyohotoho. Hwe yofe engo hwofilo'nnyo Sisa osohwo kako nje hungkuno upa'nono. Oso hiso'no ngko Loummne'no wawomne'no yohono.

¹² Ose ulahonngki Fesitos kakoe a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwanji hnnontifi Poulimo ulimento, Kiko Sisamne'no jije hungkunomo upa'nono ntohino so'no e'wano. Sisapepono fiwano. Ose ulimentisofoho.

Fesitos kako Poulimne'no Akilipa sohomo ulimentisofoho.

¹³ Hwangku sohonta hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Akilipa sohwo kako kakoe ape Mpenaisi oso'nji siko anggo Sisaliya i'mofawenji Fesitos'mo isamo oloho'mentisiyefoho.

¹⁴ Siko anggo Sisaliya humentanngki sikuno pin'nggo memjaofahonngki Fesitos Poulimne'no hungkuno ole luti'hwamento, Poul impo'angomo humentanngki Feliks musihutofe'njo uliko'ma'mentisofoho.

¹⁵ Ngko Jerusalem nosonji osopo nohumentanngko hwe yofe engo'njo tajo anggo syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji ni'mantifi Poulimne'no ntontifi nti'mentohofi, Kiko Poulimo ole uso, jije wonyo imentohino so'no poyo pe'nyo. Ose uso.

¹⁶ Ose ntahonngkofi ulimento, Nakwo a'amu Loum si'nwi oso yahino hiso ane'nwoho. Hwe fihwo a'amu nom'ne kakine'no hungkuno hi'njo sohwo kakoe simanopo malohofe'njo yihwosi oso hungkunoso majo'manji oso hwe sohomo tohino siki muyanehwono. O'o, a'amu sohwo nom'nehumne'no hungkuno hi'njo osohwo kakoe hungkuno ulahonngkuhwoso'no hwe huhwo sohwo hungkuno aku ulososo oso honingkano wopingfoho. Ose ulimentohefoho.

¹⁷ Hofiko ngko'nji pmentihwone sohonta ngko mohontohumamentohefoho. O'o, mo'ningkanta ngko hungkunojo anggo somo nohumanji Poulimne'no lihwatimentohefoho.

¹⁸ Ngko ole syafihu'mentoho, Hofiko Poulimne'no honingkano wonyo so'no ulantife'no yohoho. Ose syofisyahonngko hofiko nolikofohumantifi wonyo ne so'no mujo'njo imentohofofoho.

¹⁹ O'o, hofiko yoka ole wo'nnyo hwafoho. Poul hofikoe Anitumne'no honingkano songo in'ngkayo'ne tipema'mentiso so'nji hwe fihwo kakoe yofe jisas osohwo poyo pe'nimentiso so'nji oso'no yoka ulimentohofofoho. Poul ulimento, jisas songo humaho.

²⁰ Oso'no ole syafihu'mentoho, Hungkuno hwapingo neso pipi syafihu'mnehono. Ose syafisyonji Poulimo ulahonmentoho, Nakwo anggo Jerusalem sopo nosihwasi osopo jije hungkuno ito'no melokuhwajimeso wopingotaho.

²¹ Ose ulahonngko Poul nti'mento. O'o, ngko impo'angomo nohumahm'mo tifi hwe yofe engo hwofilo'nnyo Sisa osohwo nje hungkuno ito'no meloni'hwajonoho. Ose ntahonngki ngko nje a'amu impo'angomjo mokosyohumayo sohware ulimento, Poul impo'angomo wohontohumano. Hwangku Sisamo uhwonyo'ne uhwatimonnoho.

²² Oso hungkunoso Akilipamo ulahonngki Akilipa ulimento, Olo hwe lohwoe hungkunoso upa'nimne'no yohono. Ose ulahonngki ulimento, Mo'ningkanta kiko upa'nyo.

²³ Mo'ningkanta Akilipa'nji kakoe ape Mpenaisi'nji siko hwapife wokoso'njo wonyoangkafoso yahonngki hwe itokuso'njo a'amu yofe engo'njo sohwanji oso anggo Sisaliya hwe engo sohwanji nopontifi Akilipa hiya'umo ipemotapontifi anggo uhu'mokiyo sopo humentohofofoho. Nuhu'mokahonngkofi Fesitos Poulimo uti'motapife lihwatimentisofoho.

²⁴ Nuti motopahon ingkofi Fesitos uli mento, Hwe yofe engo'njo Akilipa sohwanji sekwo a'amu hopi'nono nakwo'njopo humalofo soku olo hwe lohomo ulhwon'mno. A'amu Juta Jelusalem mta'ango so'nji oloponta'ango so'nji olo hwe lohume'no nje s'imanopo lohofontifi nto ntimentohofofoho. Hofiko joho mohm'no ntimentohofi, Olo hwe lohwo kako songo mohumanehoho.

²⁵ I oso'no kakoe honingkanomne'no hungkuno upa'nonji wonyo iyoso'no poyo pe'nyo'ne so'no motipema'mmentohefoho. I kako ntimento, Sisa nje hungkuno upa'nono. Oseso ngko hungkuno nano mtitofonji kako Sisafepono waweno uli mentohefoho.

²⁶ Ngko Pouliye honingkano wonyo motipemaso'njo so'no ngko Sisamne'no iyoswo pipi mtimokumnehono. Oso'no hwe yofe engo'njo Akilipa kiko'nji a'amu nom'ne humalofo soku ngko Poul sekwoe s'imanopo uti motapohono. Sekwo kakoe hungkuno upa'nifijo so'no ngko Sisamne'no iyoswo ifalifaliyo mtimokumne so'no ntimno.

²⁷ Ngko a'amu impo'ango mta'ningo sohwo Sisafepono uhwatimeso kakoe honingkano wonyomne'no iyoswo ifalifaliyo mamti'mokiyo'manji oso ngko yahino hopo'maho lohono. Ose uli mentisofoho.

26

Poul kakoe hungkuno Akilipa sohomo uli mentisofoho.

¹ Akilipa Poulmo uli mento, Kiko jije hungkuno fiso. Ose ulahon ingki Poul kakoe aho ho'nomanto kakoe hungkuno uli mentisofoho.

² Ole uli mento, Hwe engo Akilipa, nje hungkuno wakil'mne so'no nje simeho wopingo nimo'nngkohoho. Oso hungkuno a'amu Jutaso ntimentohofoso asomo wakil'monne'no yohono.

³ Kiko nakwo a'amu Juta so'nyuye yahino so'nji yo'mayo nakwo huno kengo kengo so'nji huno kiyohoho. Oso'no nje hungkuno sawemoso kiko hopi'nonohinomo ito'no upa'nyo.

⁴ Ngko we'e sohwo'nnonjo sopo * olohontajo so'nji yo'mayo yahino yiwo'nngkohe so'no a'amu Jutaso huno uyahoho. Ngko nje ango so'pono Jelusalem oso'ponohini humawo'nngkohefoho. Oso'no hofiko huno uyohoho.

⁵ Hohonta ngko nohumanji ngko a'amu Falisi sohwafe honingkanomo ito'no iningkawo'nimote hwo'nyoho. Oso honingkano hiso tango we'e'njo'maho. Tango mikun'imposofoho. Oso hiso'no hofiko huno uyohoho. Hofiko wokilano lifijo'manji olo hilo so'no wakil'fe.

⁶ Yo'mayo Anitu neyakwosamo uli mentiso so'no ne'japone so'no hontohumaleno. Olo hilo so'no hofiko ngkine'no hungkuno ho'nosyahon ingkofi olopo lohokweno.

⁷ Nakwo a'amu Juta temtifo sife mta'ni hufa'u so'nwi Anitune'no imingo'nji sikuno'nji isamoyoka uliwo'nngkuhwonefoho. Hwapingoso yo'mayo Anitu neyakwosamo uli mentiso so'no ne imo'nyo so'no hontohumaleno. Oso'no hofiko ngkine'no hungkuno ho'nahumalofoho.

⁸ Sekwo a'amu Juta soku, Anitu a'amu poyo pe'nyo somo songo ulikafo so'no simeho hi'ntnnono muyoso peho'neto.

⁹ Hohonta ngko huno ole syafihu'mentoho, Oso hwe Jisas Nasaletnta'ango sohune'no hwotoho wahmmonji imentohono.

¹⁰ Ose syafisyonji ango Jelusalem sopo nohumanji ose imentohefoho. A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa syoho ntapontifi nihwojahon ingkofi ngko a'amu Jisasimo iningkawowo'nngkohoho somo nokenji impo'angomo intofahumentohefoho. Oso a'amu hisomne'no a'amu nom'neso wope'nantifeho lahon ingkofi ngko eno uli mentohefoho.

¹¹ Sikuno huhwo huhwi hofikoe tajo ango somo nohumentan ingkofi ngko tohino umotefoho. Ole uli mentoho, Sekwo Jisasimo simeho uyoso foho'naopmno. Ose ulonji hofikine'no s'iman hintotohino n'nnngkahon ingki ango hwaho kengopono a'amu Jisasimo iningkawowo'nngkohoho somo tohino uyimo lonji umentohefoho.

Poul Anituye a'amu ne imo'nimentiso so'no uli mentisofoho.

(Apousel sohwafe Syoho 9:3-19; 22:6-16)

¹² A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa iyoswo ntapontifi a'amu Jisasimo simeho uyiwon'ngkohoho somo tohino uyo'ne ango Ntomasi'kos osopono nihwatimentohofofoho.

* 26:4: Hohohonta Poul kako we'e humamentiso sohonta kako ango pone engo Tasas, hwaho Silisiya, humamentisofoho. (Sohe engo 22, honingkano we'e 3, somo uhwonyo.)

¹³ U, hwe engo sohwozi, ngko honingkanomo nowentaningko hinjopo pomponaho engo ahwomo mta'ango lan'humentisofoho. Pomponaho hiloso mofehinyomo yakolo'nyofoho. A'amumu ngko'nji umentihwone sohwanji olo pomponaho hiloso uhwonmentihwonefoho.

¹⁴ Ose uhwonontani hwahopo piwahu'mentihwonefoho. Ngko Hipilu mampaho upa'nimentoho, Soul, Soul, wonyo peho'no ntohofantokuno. Kiko sihu mamp'o'nyo somo entofomahoji'manji kiko sihu wosakolo'nimonnoho.

¹⁵ Ose ho'nngkahonngki ulohonimentoho, Hwe engo tihwosilo. Ose ulahonngko ntimento, Ngko Jisasi'nyoho. Kiko ngkimo wonyo nimonkantokuno.

¹⁶ Nolikafohoji filohoho. Nje syoho ntohofiyone kuhwosopo'mne so'no ku'mahono. Olo sikuno lomo yo'mayo uhwonngkino so'no a'amumu nom'ne somo ulohoho. Oso'nji yo'mayo hwanguki kiti'hwamne so'nji a'amumu ulohoho.

¹⁷ Ngko a'amumu Juta so'nji a'amumu kengo so'njimo wokuhwatimo. Hofiko kikine'no wokufonjano lifijoso wokufo'ma'monnoho.

¹⁸ Ngko nokuhwaji'mo kiko hofikoe hunomo fiwolo'makahoho. Hofiko Setenye sikwo'mjohoso'mo humalofo somo nje pomponahopo fipemetapohoho. Hofiko Setenye yokumpohn'nyo usikwajikui ngkiyepono wapi'fe. Ngkimo simemo ntapifijoso hofikoe wonyo wae weeo'mo. Oso a'amumu hiso'nji nom'ne a'amumu'nji ngkimo simemo ntapefojo so'no hofiko Anitu mta'ni yo'mayo wopingo mapitnefoho. Ose ntimentisofoho. Anitu kako'ne moi'wo nto uhwosopo'mentisofoho.

Poul kako Akilipa sohomo kakoe syoho'ne ulimentisofoho.

¹⁹ U, hwe engo Akilipa sohwozi, Olo hiloso ahwomo mta'ango ho'nimentiso so'no hwotoho mafe'njo imentohefoho. O'lo, haloho'nohino imentohefoho.

²⁰ Oso hungkuno hiso'no a'amumu angu Ntomasi'kos humamotofo somo ulimentohefoho. Osoponta'ango a'amumu Jerusalem so'nji a'amumu hwaho Jutiya hopi'nono humamotofo so'nji a'amumu temtitifo kengo so'njimo Anituye hungkuno luti'hwamotohefoho. Ole ulimentoho, Sekwo honingkanomo wonyomo hohujo ikenjaofikui Anitumne'no simemo fiwolo'mokummo. Honingkanomo wonyoangkafo'nohino uti'hwanyopo fiymmo. A'amumu nom'neso sehonifijoso Anituye a'amumu ne kuyoho woselantifeho. Ose ulimentohefoho.

²¹ Oso hwapi'nyo wonnyo so'no a'amumu Jutaso Anituye angu engo somo aho nikitifi wofonjonisyantifi imentohofoho.

²² I Anitu nifo'mawo'nngkahonngki olopo nolohofonji a'amumu yofe engo ane so'nji sekwo yofe engo'njo sikunonjimo Anituye hungkuno selalokweno. Olo hungkuno hiloso songo'maho. O'lo Mouses'nji a'amumu nom'ne Anitu hungkuno uyahonngki luti'hwamotofo sohwanji hofiko nto limotofoho.

²³ Ole limotofo, Hwe ahwomo mta'ni nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo tohino engo nomahwozi poyo pe'nngkuhwosi apa'no songo likafone simo'mjo hweho. Oso hwe huho sohwo a'amumu Juta so'nji a'amumu temtitifo kengo so'njine'no Anituye honingkanomo hwasampene hweho. Ose nto limotofoho.

Poul kako Akilipa sohomo Anituye honingkanomo tipemayo'ne'ento luti'hwamentisofoho.

²⁴ Poul ose ulontanngki Fesitos joho mohm'no ulimento, Poul kiko hwayo hohnjo hwosoho. Kiko huno pi'nnging engo tipemanji jije huno hwayo hohnjo imo'nimahno hwosoho.

²⁵ Ose ulahonngki Poul ulimento, Hwe engo Fesitos sohwozi, ngko hwayo hohnjo hwonim'no. Nje hungkuno nehopeho. Ngko huno'njo hwo'ni lohono.

²⁶ Hwe yofe engo'nji Akilipa sohwo kako olo hilo so'no huno uyohoho. Oso'no iyoho mannngkahonngki ulalokweno. Olo yo'mayo kilohe so'no Akilipa kakoe timo'nji haloho'njimo muyakolofeho. Olo hiloso hiyaso'mo imo'nimentiso'maho. O'lo, uti'hwanyopo imo'nimentisofoho.

²⁷ Hwe engo Akilipa sohwozi, kiko a'amumu Anituye hungkuno luti'hwamotofo sohwafe hungkunomo simemo hi'ntnono luyi'wo'nngkino. Ngko huno nyohoho. Kiko uy'wo'nngkino.

²⁸ Akilipa Poul'ye hungkunomo hotiku lohofonto ulimento, Kiko huno pipi kiyohoho. Jije hungkuno'nohino somo upa'nonji ngko Anituye a'amumu ne imo'nyo so'no huno lakiyohoho.

²⁹ Ose ulahonngki Poul ulimento, Ngko Anitumo olo'no jomo ulalokweno. Kiko'nji a'amumu nom'ne oloponjo nje hungkunomo upa'nngkohoho so'nji Anituye a'amumu ne ngko pa'nyo umo'nife nningkohoho. I oso'no ngko impo'angomo humale hopaso oso ngkilaho nningkohoho. O'lo, sekwo Anituye a'amumu ne hmo'nimmo.

³⁰ Ose ulahon'ngki hwe yofe engo'njo Akilipa sohwo'nji Fesitos hwe hwaho mokosyohumayo sohwo'nji Akilipafe ape Mpenaisi'nji a'amu nom'ne humalofo sohwanji likofohumamentohofofoho.

³¹ Hofiko noswapont'fi hnn'imentohofi, Yo'mayo poyo pe'nyo so'no impo'angomo intofasiyo so'no olo hwe lohwo kako imentiso'maho.

³² Hwe engo Akilipa Fesitos'imo ul'mento, Poul kako Sisamne'no nje hungkuno upa'nono majo'njo yontentesi kiko nusikwajohotnnesohilo. Ose hnn'imentohofofoho.

27

Poul kako yofayokinomo angou Loum ne'no womentisofoho.

¹ Hofiko hwaho Itali'no yofayokinomo wekane'ent'fi hungkuno mtito'mentohofoho so'no hofiko Pouli'nji a'amu nom'ne impo'ango mta'ango sohwanji hwe nom'ne yofe Juliyos oso hwoe ahomo ho'nahumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo Sisafe a'amu itokuso'njo wan hant'let (100) sohwaro umokosyohumayo hweho.

² Nakwo yofayokino Atilamitiyom mta'ango somo kotas'ment'hwonefoho. Yofayokino homo somo hwaho Esiya wowano lahon'ngkofi nakwo'nji ument'hwonefoho. Hwe fihwo yofe Alis'takos nakwo'nji ument'hwonefoho. Kako hwaho Masetouniya angou Tesolounikanta'ango hweho.

³ Mo'n'ngkanta nakwo angou Saitoun ifohohosahument'hwonefoho. Juliyos kako Pouli'mne'no hitoho ulofahon'ngki Pouli'mo ul'mento, Kiko jije a'amu olo angou lopo humamotofo so'nji fesyohumaho. Ose ulahon'ngki Pouli'ye a'amuso wopayo yo'mayoso Pouli'mo uy'imentohofofoho.

⁴ Oso angou somta'ni nowekentan'ngkuhwoni ifoho engou ilojaofahon'ngki oso ifoho iloja'omentiso sohosi'le ifoho engo'njo sohohnta'ni i'waho yontani ifoho we'e'njo sohohnta'ni hwaho we'e Saip'los sopo woment'hwonefoho.

⁵ Nowentani nakwo Sisaliya'nji mofone sopo mijomo nowekentani hwaho Lisiya angou Maila sopo i'mofapment'hwonefoho.

⁶ Osopo a'amu itokuso'njomo mokosyohumayo sohwo yofayokino nom'ne Aleksant'liyanta'angoso Loum ne'no umne'ento t'pema'mentisofoho. Not'pemantou nakumo net'mantou nehwojamentisofoho.

⁷ Oso yofayokino homo somo nakwo nokotosantani nowentani sikuno pi'n'ngou hofohofahn'no ument'hwonefoho. Hofiko syoho tohohmt'no'njo engou yont'fi nakwo angou Nitos mofone sopo i'mofapment'hwonefoho. Oso hopo sopo ifoho nom'thupm'ofahon'ngki nakwo mayofoho. Oso'njo nakwo oso hwaho we'e Kilit osohosili nowentani angou Sal'moune uyakolo'ment'hwonefoho.

⁸ Oso hopo sopo hofiko syoho tohohmt'no'njo engou yont'fi nakwo hwaho Kilit mom'ngou sopo woment'hwonefoho. Nowentani nakwo mijo wop'ngou'njo sopo i'mof'wentani oso hopo sopo ole limotofofoho. Mijo Wop'ngoponoho. Angou Laseya mofoneponoho.

⁹ Osopo nohumentan'ngkuhwoni sikuno pi'n'ngou memjaofahon'ngki sikuno nom'ne * a'amu Juta wopayo humaho humayo somo moi'wo imo'n'imentisofoho. Osohonta mijo ayo n'hu'no wonyo imo'n'imentisofoho. Oso'no Poul kako a'amu yofayokino syoho'njo sohwaro ul'mento,

¹⁰ Sekwo upa'n'mno. Nakwo olohonta hano'manji, syoho tohohmt'no'njo engou y'hwasi yo'mayo hopi'nono wonyo umo'n'montonoho. Ho'yangon'ji yofayokino'nnohino'maho. O'o, a'amun'nonji wonyo umo'n'montonoho. Olo hilo so'no ngko huno niyohoho.

¹¹ Ose ko lahon'ngki hwe a'amu itokuso'njomo mokosyohumayo sohwo kako Pouli'ye hungkunomo haloho miyofoho. O'o, kako hwe yofayokino kilonjipe sohwo'nji hwe yofayokino kakwo'yohwo sohwo'nji sikoe hungkunomo t'fi in'ngkamentisofoho.

¹² Oso mijo wop'ngou hopo sopo ifoyo'nji ifoho engo'nji iyo sohonta yofayokino ito'no mofosyohumayo'njo y'wo'n'ngkisofoho. Oso hiso'no a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ole mtito'mentohofi, nakwo olopo ul'ko'mano. Nakwo angou Finik's nowehwasi ifoyo'nji ifoho engo'nji iyo sohonta yamofu wofosyohumano. Ose mtito'mentohofofoho. Angou Finik's oso mijo wop'ngopo hwaho Kilit'njoponoho. Ifofommne'no hiyasomnoho.

Ifofo engou yontou mijo engou yontou yofayokinomo ho'noma'mentisofoho.

* 27:9: Oso sikunoso Anitu A'amu Wonyo Wae Yaofu'ne Imo'n'imentisofoho. Oso soswo somo ifoho engou Miyo Engo Sa'njo Metiteleniyan sohohnta'ni lika'mentisofoho. Yofayokino hano miyo'njo imojofoho.

¹³ We'eneपो ifofo पोपो'नन्यो imo'n'ngkahon'ngki hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Jefe wop'ngofoho. Hano wohwano. Ose lontifi hofiko sojo tango'njo mijo mta'ni ifiwosipemantifi nakwo hwaho Kilit mom'ngomnohini umentihwonefoho.

¹⁴ We'eneपो nowentan'ngkuhwoni ifofo m'kun'imposo hwaho Kilitnnta'ango pmmen-tisofoho.

¹⁵ Ifofo engo sohwo nakwoe yofayokinomo fonjahon'ngki kilonjipe monto hopo mmo'nyo'njo yahon'ngki ifofo yofayokinomo motali'mo'mentisofoho.

¹⁶ Nomotali'mofontan'ngki hwaho we'e kakoe yofe Kauta hohujo hohnta'ni umentihwonefoho. Hohujo hohnta'ni yofayokino nowentan'ngki nakwo oso yofayokino nom'ne we'e husimpemotawowo'n'ngkohofoso syoho tohohmtno'njo engo yontifi mokohusimpemantifi yofayokino engomo ho'nahumentohofofoho.

¹⁷ Osohonta hofiko yofayokino engo sohumo mnangomo'mnohini impe swofapo'mentohofofoho. Yokumpohn'nyo intofomokosyohumayo'nefoho. Hofiko hwaho engo Apilika sojo'njo sopone'no iyoho un'ngkahon'ngki yofayokinomjo hwapife ifofo'ne'entifi pmpilipeehumentohofoso asomo peehon'ngki yofayokino mijopo mtapmmen-tisofoho.

¹⁸ Ifofo'nji mijo yokino'nji nakumo ne'no ilojonemofahon'ngki mo'n'ngkanta nakwo ho'yango yofayokino mta'angoso mijomo ho'nomo'mosapmmen-tihwonefoho.

¹⁹ Mo'n'ngkanta nom'ne sikuno sohumo hofiko yo'mayo yofayokinomjoso aho'nji mijomo mehu'meeo'mentohofofoho.

²⁰ Sikuno pi'n'ngo engo somo mofehi'nyo'nji hntokwaliyo'nji muhwonyo'njo yontan'ngkuhwoni ifofo ne'no naloho'mentisofoho. Oso hiso'no nakwo ole syafihu'mentihwoni, Nakwo angoneपो m'mofayo'njo uyantanoho. O'o, nakwo mijomo poyo umo'nantanoho. Ose syafihu'mentihwonefoho.

²¹ Sikuno pi'n'ngo engo a'amu sohwa wopayo manyo'njo yahon'ngkofi Poul hofiko'nji ajwo'mta'ni nolikafonto ul'mento, Upa'n'mno. Sekwo nje hungkunomo haloho yontifijontentesi nakwo Kilitnnta'ango muliko'maso'njo nesohilo. Nakwo olo syoho to-hohmtno'njo engo miyo'njo esohilo. Ho'yango yo'mayo moi'wo mmo'nyo'njo nesohilo.

²² I oso'no ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwo iyoho sen'ngkuhwoloho. A'amu sohwo'na'ni mape'nyofoho. I, yofayokino'nohino moi'wo imo'nnyofoho.

²³ Ngko An'tuye a'amu ne hwo'nyoho. Kakine'no ngko hwomtame ulohofiwon'ngkohe hwo'nyoho. Olo sikwo'miyo lomo hwe ahwomo mta'ango sohwo ngko'njopo nolohofonto,

²⁴ ntimaho, Poul kiko iyoho kinyo'eno. Hwangku kiko Loumjo hwe engo Sisafe simanopo lohotnne hwasoho. An'tu kako kikine'no hitoho ulofiwo'n'ngkiso so'no a'amu hopi'nono kiko'nji humalofo sohwa songo wohumantifeho. Ose ntimasofoho.

²⁵ Oso'no sekwo iyoho senyo'eno. Olo hungkuno hiloso An'tu ntimasoso ne imo'nyo so'no ngko simaho uyohono.

²⁶ I simo'mo ifofo nakwoe yofayokinomo motole'mofihwosi sojopo wonyo umo'n'montonoho. Ose ul'mentisofoho.

²⁷ Sikuno aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni osofosofahu'no memjofahon'ngki nakwo Mijo Ayo Engo Sa'njo Metitelenian sopo mtawomentihwonefoho. Oso sikwo'miyo somo kuntoliyopo a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ole syafihu'mentohofi, Hwaho we'e mofoneponoho.

²⁸ Ose syafisyontifi hofiko mijomo impe yamofa yamofa humomj'm'hwofofoho. Humomj'm'hwofoso uhwonimentohofoso mitipongo kengomo'mo, *fouti* (40) *mita*, uh-wonontifi we'enehwo nowentifi apa'no humomj'm'hwofofoho. Osopo nuhwonontifi mitipongo we'e hopaponoho, *teti* (30) *mita*.

²⁹ Ose uhwonimentohofoso hofiko iyoho un'ngkahon'ngki syafihu'mentohofi, Nakwo sojo'njopo i'mofiwanehontifi sojo osofosofahu'nohini tango'njo engoso yofayokino hano miyo'njo'ne mijomo intofuyoho'mokumentohofofoho. Ose yontifi hofiko mofehi'nyo komo'no wos'i'mofapono lontifi aho ku'mokumentohofofoho.

³⁰ A'amu fehohnjo yofayokino syoho'njo sohwa hofiko ole syafihu'mentohofi, Nakwo yofayokino we'e so'njo a'amu sohwo uhwojano lontifi hofiko yofayokino we'e somo impe hiyamno syofiyoho'mokumentohofofoho. Ose yontifi hwasyo hungkuno ul'mentohofi, Nakwo sojo tango'njo yofayokino simano hohnta'ni untofuyoho'mokano.

³¹ Ose ulahon'ngkofi Poul a'amu itokuso'njo sohanji hwe mokosyohumayo so-hwo'njimo ul'mento, Oso a'amu sohwa yofayokinomo mohumayo'njo ifijo'manji nakwo hopi'nono poyo wope'nantanoho.

³² Ose ulahon'ngki a'amu itokuso'njo sohwa hofiko yofayokino we'e somo impe hotito lohofontifi mijomo uyoho'mokumentohofofoho.

³³ Mofehi'nyo we'enepi wosapmmonto yahon'ngki Poul a'amu hopi'nonohino sohwo wosopayo nyo'ne yokumpohn'nyo ulimentisofoho. Ole ulimento, Sikuno aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni osofosofahu'no nakwo wopayo manyo'njo humentan'ngkuhwoni memjona'maso hwona'nyoho.

³⁴ Oso'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo wasel'monne'no yohono. Sekwo wopayo'manji fohu'memapmno. Oso yokumpohn'nyo wosemokosyohumano. Upa'n'mno. Nakwo hopi'nono ito'no wofosyohumantanoho.

³⁵ Ose ulonto kako wopayo nomanto, hofikoe s'imanopo Anitumo isamayoka ulonto wosopayo hiso kutikujohohofonto kako s'imo'mo n'imentisofoho.

³⁶ Oseso hwe hopi'nono nuhwonont'fi s'meho wop'ingo umo'n'ngkahon'ngki hofiko wopayo hu'mema'mentohofoho.

³⁷ Nakwo yofayokinomo humalohwone sohwo'ni *tu hant'let sefenti-sikis* (276) hwona'nyoho.

³⁸ Hofiko wopayo moi'wo nonont'fi yofayokino nohayo imo'nyo so'no ho'yangonom'ne singkume pa'nyoso mijomo meho'nao'mentohofoho.

Yofayokino wonyo imo'n'imentisofoho.

³⁹ Mofehi'nyo s'i'mofopahon'ngki hwahopo uhwonont'fi l'imentohofi, Olo hwahopo sopo nakwo huno monayoponoho. Ose lont'fi uhwon'imentohofoso mijo wop'ingopo sojone wosoh'nohino sopo uhwonont'fi osopo ufohohosoyano l'imentohofoho.

⁴⁰ Hofiko sojone yofayokino hano miyo'njo'ne intofahinyoso sihu hotitofont'fi ni'hu'nahone mijomo uyoho'mokumentohofoho. Ose yont'fi hofiko impe hohonta kilonjipe somo intofahumentohofoso italo'mentohofoho. Hwap'ife ifofo'ne fisjwaofont'fi yofayokino hwahopone'no umentohofoho.

⁴¹ Yofayokino nowento wosoh'nji sojone hntoleho hnta'ni fokotofomantofifo engo'nji mijo engo'nji hohujo hohnta'ni fonjahon'ngki yofayokino ajwopomt'hupo'mentisofoho.

⁴² A'amu itokuso'njo sohwa huno syafihu'mentohofi, A'amu impo'angomjone mijopo p'ifijoso hiyaso le'mopitnnoho, nakwo wofonjano.

⁴³ Ose syofisyahon'ngkofi hwe a'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwo Poul'mo ufo'ma'mo lonto ulimento, A'amu sohwo nofonj'kutoho. Sekwo a'amu mijomno huno'njo sohwaso sekwo s'imo'mo nolikofaofikujifemoyamno.

⁴⁴ A'amu nom'ne sohwaso sekwo t'fi iyofeejone yofayokino mta'ango nomaf'ikujinomtawekujififohohosahumno. Ose ulahon'ngki nakwo kakoe hungkunomo haloho'no yontani hwahonepo ito'no i'mofament'hwonefoho.

28

Ango Malita sopo Poul humamentisofoho.

¹ Nakwo hwahopo sopo ito'no i'mofiwentani hwahopo hiso yofe Malitayoho upa'n'iment'hwonefoho.

² A'amu oso hwahopo humamotofoso nakumo wop'ingo nefe'ma'mentohofoho. Ifoyo syahon'ngki kwongkwongo nesahon'ngki hofikoe a'apaho toho umokin'ife lont'fi toho nakumne'no enantohmmentohofoho.

³ Poul kako toho nomanto mefontan'ngki homa toho uhu'n'ngkahon'ngki toho mta'ni noswaponto Poul'ye ahomo toho lo'mentisofoho.

⁴ A'amu hopo sopo humamotofoso homa Poul'ye ahomo lojjijwosyowahon'ngki uhwonont'fi l'imentohofi, Olo hwe lohwo a'amumo fonjahumasohwol'keno. Kako mijomone poyo mape'nyoso'ne homa toho ulokwoho. A'amumo fonjasiyo so'no poyo pe'nyosowop'ingofoho. Wape'n'mtonoho.

⁵ Ose lahon'ngkofi Poul homa tohomo ilojaefonto kakoe a'apaho wonyommo'n'mmentisofoho.

⁶ A'amuso Poul poyo pe'nyo so'no hontohumant'fi syaf'hu'mentohofi kakoe aho engo kahwoso'no nop'ihwaso wape'n'mtonoho. Oseso hofiko wonyopi hontohumant'fi Poul wop'ingo humentan'ngki uhwonont'fi l'imentohofi, Olo hwe lohwo kako Anitu pa'nyohweho. Ose l'imentohofoho.

⁷ Oso hwahopo nakwo i'mofapmmment'hwone sopo hwe hwahopo hopi'nonohino mokosyohumayo sohwo kakoe hwahoponoho. Oso hwe hohwo sohwo kakoe yofe Pap'iliyasiyoho. Kako kakoe angomo nomenehumajonto osopo wop'ingo nelohofahon'ngki sikuno hufa'u s'ihune humament'hwonefoho.

⁸ Pap'iliyasiyone kan'ngkwohwo mnokino'njohwo humamentisofoho. Kakoe a'apahotohmtnno'njo iyoho aswo'njoho. Oseso Poul kako'njopone nowento mnokinopo aho kisusyonto Anitumo jomo ulonto wop'ingo umokumentisofoho.

⁹ Ose yahon'ngki a'amu hwaho hopo sopo humamotofoso nuhwonontifi a'amu hopi'nono mnokino'njoso nopahon'ngkofi Poul a'amu hisomo wop'ngo umokumentisofoho.

Poul Molitanta'ango sohwo Loum i'mofamentisofoho.

¹⁰⁻¹¹ Oso hiso'no hofi'ko wop'ngo'nohini naloho'mentohofofoho. Oso hwaho hopo sopo nohumentan'ngkuhwone hamno hufa'u sihune neyakolo'mentisofoho. Ul'iko'ma'ment'ihwone sohonta nakwo yo'mayo umofonyo iyoso a'amu hiso hofi'ko yofayokinomo hu'meehumentohofofoho. Oso yofayokino hiso ifofo engo so'no oso hwaho hopo sopo hontohumentohofofoho. Oso yofayokino somo nokotosontani ument'ihwonefoho. Yofayokinoso ango Alekisant'ilyanta'angofoho. Hntole hohnta'ni an'itu pa'nyo huyo'mango hufa'u'njoponoho. Sus'ye hwomu hwa'uye huyo'mangofoho.

¹² Nowekentani ango Silakiyus i'mofopontani osopo sikuno hufa'u sihune humament'ihwonefoho.

¹³ Osopo nta'ni nul'iko'mentani nowentani ango Lejiyom i'mofapmment'ihwonefoho. Mo'n'ngkanta ifofo hohuho hohnta'ni sopahon'ngki sikuno hufa'u memjaofahon'ngki nakwo ango Puteyouli i'mofapmment'ihwonefoho.

¹⁴ I'mofopontani osopo a'amu Jisasimo in'ngkamotofo somo tipemahon'ngkuhwoni nal'imentohofi sekwo nakwo'nji foyohumamno. Ose nelahon'ngkofi Sante anga'no neyokolofahon'ngki nakwo ango Loummne'no hon'ngkanomo ument'ihwonefoho.

¹⁵ A'amu Jisasimo in'ngkamotofo Loum mta'angoso nakwo sopontan'ngkuhwoni nupa'nontifi hofi'ko pikwato lohofontifi ango Apiyos wopayo mpe y'iwon'ngkohofoho Ango Fosyowe Hufa'u Sihune'njo sopo swo'n'iment'ihwonefoho. Poul a'amu somo nuhwononto An'itumo isamoyoka ulonto simeho wop'ngo umo'n'mentisofoho.

¹⁶ Nakwo ango Loum i'mofopahon'ngkuhwoni a'amu Loum mokosyohumayo sohwa nal'imentohofi, Poul kako'ne ango tipemahwosi wohumano. Hwe itokuso'njo fihwo uhwontohumayo'ne kako'nji wahumuyo. Ose nal'imentohofofoho.

Ango Loum sopo Poul An'ituye hungkuno lut'ihwamentisofoho.

¹⁷ Sikuno hufa'u sihune memjaofahon'ngki Poul a'amu Jutafe hwe engo sohwanne'no johu ulahon'ngki hofi'ko nuhu'mokahon'ngkofi Poul ul'imento, U, Nje tatohwosafu. Ngko nakwoe a'amu Juta somo wonyo mmokiyo hwo'nyoho. Neyakwosafe hon'ngkano hungkunomo hwotoho mafiyo hwo'nyoho. I a'amu Juta ango Jerusalem sopo ngkimo impe siki ntfontifi a'amu Loum sohwafe ahopo ho'n'nan'umentohofofoho.

¹⁸ A'amu Loumiso nje hungkunomo nupa'nontifi hnn'imentohofi, oso hon'ngkanoso poyo pe'nyo'ne'maho. Oso'no hofi'ko non'is'ikwojane'entifi,

¹⁹ a'amu Jutaso nakwolaho l'imentohofofoho. Oso'no nom'ne hon'ngkano ane so'no hwe engo Sisa nje hungkunomo won'pa'nono l'imentohefoho. Ngko nje a'amu Juta somo hungkuno nom'ne mujo hwo'nyoho.

²⁰ Oso hwap'ngo hiso'no sekune'no johu selohono. Ngko sekumo sehon'imo hungkuno wosejapmne'no yohono. Nakwo a'amu Isilael so'nyuye neyakwosa hwe ahwomo mta'ango sohummne'no hontohumamotofofoho. Oso hwe huho sohwo nto pmmentisoso'no simeho uyalokweno. Oso hiso'no olo impe hiloso ngkimo ken'syohumaho.

²¹ Ose ulahon'ngki ul'imentohofi, A'amu Jutiyanta'angoso jje hungkuno so'no nakune'no iyoswo mamti'mokumentohofofoho. A'amu Jutaso mapiyontifi kikimne'no hungkuno malonet'ihwamentohofofoho.

²² I oso'no a'amu Jisasimo in'ngkamotofo somne'no a'amu fihwa ango hopo hopo wonyoponoho l'iwon'ngkohofoho so'no nakwo jje hungkuno jje mango mta'ni wokupo'nano.

²³ Ose lontifi oso hiso'no sikuno ho'nahumentohofofoho. Oso sikuno homo somo a'amu pi'n'ngko engo ango Poul humawo'n'ngkiso spono pmmentohofofoho. Poul An'itu nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'ne lut'ihwamentisofoho. Hofi'ko Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'fitnne'ento Mouses'ye hon'ngkano hungkuno'nji a'amu An'itu hungkuno uyahon'ngki l'imotofo sohwafe hungkuno ntne mta'ango Jisasimne'no lut'ihwamentisofoho. Oso hungkunoso im'ngo mta'angoso ne'no lontan'ngki mofehi'nyo n'ngku'n'mentisofoho.

²⁴ Oso hungkunoso a'amu fehohnjo sohwa nupa'nontifi simeho hi'ntnnono umentohofofoho. A'amu fehohnjo simeho hi'ntnnono muyofoho.

²⁵ Oso'no hofi'ko hungkuno kengo kengo hnn'ngkahon'ngkofi Poul ul'imento An'ituye Towahuno Wop'ngo hohontajo hwe Aisaiya sohomo hungkuno uyahon'ngki neyakwosamo hungkuno nehopi ole ul'imento,

²⁶ K'iko oso a'amu nontifepono uhujji ole uso, Sekwo hungkuno upa'n'ngkuji hwap'ngo neso mupa'n'fitnnehofo.

Sekwo yo'mayo nuhwon'ngkuji neso muhwon'fitnnohofo. Ose uso.

²⁷ An'itu Aisaiyamo ul'imento,

Oso a'amu hiso hof'iko huno anefoho.

Hof'ikoe haloho pujomokosyohumun'mentohofofoho.

Hof'iko t'imo pijiy'o'nnyofoho.

Ose miyo'njo yont'ifijontentesi ito'no nuhwon'ngkutnnesohilo.

Hof'iko haloho mapujomokosyohumunyo'njo yont'ifijontentesi nupa'n'ngkutnnesohilo.

Oseso hof'ikoe huno ito'no uy'hwonesohilo.

Hof'iko ikenjaof'ikujji ngkiyepono pont'ifijontentesi ngko wop'ingo umokumnesohilo.

Aisaiya ose mt'umokumentisofoho.

²⁸ Ose ulonto nom'ne hungkuno ul'imento, Sekwo upa'n'imno. Olo hungkunoso An'itu a'amufe wonyo wae yaof'hwosi kakoe a'amu ne umokiyo so'no olohonta a'amu temtitifo kengo somne'no nto lihwaj'maho. Hof'iko nupa'n'ngkuji t'ifi un'ngkafe.

²⁹ Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso nohumpent'ifi hungkuno ikujoho hopa hnn'mentohofofoho.

³⁰ Soswo hufa'u uyokolofontan'ngki Poul oso ango sopo humamentisofoho. Ango kakwo'yohwo sohumo hamniyoho uy'wo'n'mentisofoho. Nohumanto a'amu kakimo jomo u'mahon'ngkofi wop'ingo uloho'mojofoho.

³¹ Poul a'amu somo An'itu yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'njo hwe engo Jisas Kilais ntne'no hungkuno lut'hwamojofoho. Kako hungkuno yokumpohn'nyo ulahon'ngki hwe nom'nehwo mop'jumo'mmentisofoho.

Hungkuno osohopeho. Ngko Luk'i'ni mt'umokohono.

Loum
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Loummne'no
Mt'i'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Olo iyoswo loso Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *tiwenti-faif* (25) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul a'amu Loumjo somne'no mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso hwapingo neso peho'ne mt'i'momumentisoto. Hwapingo neso olenoho. Poul Loum i'mofawento angoo Loum sopenjo tajo angoo somo uhwon'mentisofoho. Oso hohosohonta Poul kakoe hunoso olenoho. A'amu Jisasimo in'ngkuno Loumjoso kakimo ufu'mafikujo'no kako hwaho S'ipen sopone'no wasimo lonto imentiso sone'no mt'i'mokumentisofoho. Antiyok+njo tajo angoo somta'ni nifo'mahon'ngkofi kako Anituye hungkuno liku'meefo syohoso Ngkolesiya yone'entifi uhwajimentohofohoho. Hiso Ngkolesiyane'nohini uhwajimentohofohoho. O'lo, angoo'meemne huhumo uhwajimentohofohoho. Esiya'ne hungkuno motasone'entifi tajo angoo Efesos+njo a'amuso kakimo ufo'ma'mentohofohoho. Osoponta'angoso hwaho Ngkilik'ne'no hungkuno motasone'entifi Koulinjo tafo angoo somjo a'amuso ufo'ma'mentohofohoho. Oso'no Poul kakoe hunoso olenoho. Tajo angoo Loumjo a'amuso non'fo'mafikujo'no ngko Anituye hungkuno liku'meefo syoho uyimo. Ose syafihu'mentisofoho. Poul angoo Koulin humanto mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo Loum lomjo hungkuno simo'mjoso olenoho. Anituye yahino wopingoso simeho hi'ntnnonohino mta'ni i'mofapinyofoho. (Olo hungkuno lomjo hungkuno hwapingoso Loum sohe engoo 1 hon'ngkano we'e 17. Osopo weho.) Olo iyoswo Loumne loso a'mu Jisasimo in'ngkuno kakoe yofe Fipi osimo angoo Loum motayo'ne uyahotimentisofoho.

Hungkuno hwapingo homo lomjoso nakwo huno wonayono. Anitu mta'ango yahino wopingoso womano lihwasi'manji nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyihwasi womantonoho. Oso'no nakwo olo iyoswo hiloho atofoo lihwasi tifi un'ngkohwano.

Poul kako Anituye hungkuno liku'mofo syoho hwapingo imentisofoho.

¹ Nje a'amu angoo Loummjo humalofo soku, ngko Poul'ni Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyoo sohwo'ni sekune'no olo iyoswo loso semti'mokiyalokweno. Anitu kako kakoe hungkuno a'amumo liku'mofo (*apousel*) syoho'ne nihwosopo'mentiso sohwo'ni ngko Anituye hungkuno wopingo liku'mofalokweno.

² Nihu'no hohonta Anitu kakoe a'amu sohwamo kako kakoe hungkuno wopingo uyahon'ngki hofiko a'amumo nolutihwantifi hofiko iyoswomo ifalifaliyo mt'i'mokumentohofohoho.

³ Hungkuno wopingo hiso Anituye hwomu Jisas Kilaisimne'no yoloho nalinyofoho. Anituye hwomu Jisas Kilaisi sohwo kako Ntefitiye temtitofoo somta'ni kako a'amu imo'n'mentisofoho.

⁴ Oso imo'n'mentiso huhwo sohwo kako poyo imo'n'ngkahon'ngki Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji Jisas Kilaisimo apa'no songoo ulika'mentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Jisas Kilaisi kako hon'ngkano wonyo ni'hu'no ane hweho. Kako Anituye Hwomu Ne hweho.

⁵ Nakwoe Hwe Engoo Jisas Kilaisi kako yo'mayo wopingoso nakumo naloho'mentiso so'no Anitu kako a'amu hon'ngkano wonyo'njo somne'no hitohoo ulofahon'ngki kakoe hungkuno liku'mofo (*apousel*) syohoso ntapmmentisofoho. Nontopahon'ngki nje simeho wopingo'nji syohoo hiso yontan'ngko a'amu angoo'meemjoso hofiko Anituye hungkunomoo upo'nalokwofo. Oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyikuji tifi in'ngkafitne'ento syohoo hiso ntapmmentisofoho. Oseso a'amu pi'n'ngoo engoo hofiko Kilaisiye yofe engoo woho'nomantifeho.

⁶ I sekwo a'amu temtitofoo kengoo mta'ango angoo Loum humalofo soku Jisas Kilaisi kako'nji makotiku'nyo'ne johoo selahon'ngki osomoo sekwo tifi in'ngkwalokwofo.

⁷ Oso'no sekwo a'amu Loum soku, Anitu sekumoo simeho wopingoo sejalokunjoo kakoo mehomi ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentisoso sekumne'no olo iyoswo loso semti'mokiyalokweno. Nan'ngkwohwo Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engoo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i siko sekumoo yo'mayo wopingoo selohofohosi simeho pompenjiyo wosejopanjiyohoo.

Poul kako a'amu angoo Loum humalofo somo uhwonyoo so'no umoo'n'ngkohohoo.

⁸ Sɪmo'mo ngko olo so'no waselɪmonne'no yohono. A'amɪ ango'meemjoso hofɪko sekwo Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono uyakolokwofo so'no hnalokwofo. Ngko ose upa'nonji Jisas Kɪlais kako wopɪngo seloho'mentiso so'no ngko Anɪtumo isamoyoka ulalokweno.

⁹ Ngko Anɪtuye hwomu sohwoe syoho so'no hi nɪmo'nɪngkanɪngki kakoe syoho ulohofɪyo sohwo'ni kakoe hungkuno wopɪngo lutɪhwalokweno. Oso'no Anɪtu kako ngkimo nohonɪwo'nɪngkiso sohwo olo hungkuno selalokwe loso nehopeho huno uyohoho. Sikuno huhwo huhwi ngko kakimo jomo ulɪwo'nɪngkohe sohonta ngko sekumne'no jomo ulɪwo'nɪngkohe hwo'nyoho.

¹⁰ Ngko Mpohumo ulontnneso ole, Ngko ango Loummne'no wawomme'no yohono. Kɪko eno ntohoji ngkimo honɪngkano hmmofonɪhwajo. Ose ulɪwo'nɪngkohefoho.

¹¹ Ou, nehopi. Ngko sekumo wasehonɪmonne'no yohono. Anɪtuye Towahuno Wopɪngo sohwo ngkimo yo'mayoso ntapmmentisoso wosejapmmonne'no yohono. Oso hiso sekwoe huyomangomo yokumpohn'nyo sesosofito'nefoho.

¹² Ngko sekumo Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono uyalokwofo somo sehoni'mo oso hiso ngkimo yokumpohn'nyo wanɪsosofito'montonoho. Oso'no sekwo nje sɪmeho hi'ntnnono uyo somo nohonɪngkuji oso hiso sekumo yokumpohn'nyo wasesofito'montonoho. Oso'no nakwo ufo'mo'nantanoho.

¹³ Nje a'amɪ soku, sekwo olo so'no huno fɪsyafɪhupmno. Sikuno engolopohamo ngko sekumo wose'ma'monji imote hwo'nyoho. Ngko Anɪtuye hungkuno selahonɪ'mo a'amɪ temtitofo kengo kengo nom'ne somo ulahonɪngko hofɪko Anɪtuye hungkuno homo somo sɪmeho hi'ntnnono umentohofɪ hopa sekwo sɪmeho uyɪfe nɪngkohoho. Sekwo ose ifɪjo'manji nje syohoso ne umo'nɪmontonoho. Ose ko nɪmo'nɪngkisoso honɪngkanoso pikunaweho.

¹⁴ Anɪtu ngkimo a'amɪ hopi'nonohino somo kakoe hungkuno lɪku'mofo'ne syoho ntapmmentiso so'no a'amɪ Ngkɪlik so'nji a'amɪ temtitofo kengo nom'ne so'nji a'amɪ atofɪ jo'ne huno'njo so'nji a'amɪ huno ane'njo so'nji osomo kakoe hungkuno wolutɪhwamne'no yohono.

¹⁵ Sekwo a'amɪ Loum humalofo hokune'no Anɪtuye hungkuno sejo'ne nɪmo'nɪngkahonjo'no humaleno.

Anɪtuye hungkuno yokumpohn'nyo neso olenoho.

¹⁶ Ngko Anɪtuye hungkuno sejo'ne wonɪmango monnɪngkiyohoho. Hwapɪngoso olo hungkuno wopɪngo hiso Anɪtuye yokumpohn'nyo hi'njoso a'amufe yahino wonyo somta'ni isɪhufotomayo'ne hwapɪngofoho. Hungkuno loso sɪmo'mo a'amɪ Juta somnefoho. Osopo a'amɪ temtitofo kengo mta'ango somnefoho. A'amɪ oso hungkuno homo somo sɪmeho hi'ntnnono uyɪkujo'no Anɪtu oso a'amɪ homo somo asomo utɪmanefoho. Kako hofɪkoe honɪngkano wonyo somta'ni isɪhufotomanefoho.

¹⁷ Anɪtuye hungkunoso a'amɪ ne imo'nyo'ne yahino utɪhwa'nyopo lonetɪhwalofoho. Nakwo Jisas Kɪlaisɪye hungkunomo sɪmeho hi'ntnnono uyɪhwaso'no Anɪtu kako nakumo ole wonalɪmontonoho. Sekwo nje mehomi ne kuyoho. A'amɪ Anɪtuye hungkuno mtɪmokumentohofɪ sohwa ole nalimentohofɪ, A'amɪ Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono uyalokunjo sohomo ole ulalofi, Kɪko nje mehomi ne hwosoho. Kɪko honɪngkano wopɪngo'njo hwosoho. Ose ulalofoho. Oso a'amɪ huhwo sohwo kako songo ne'no nohumantɪhwone hweho.

A'amɪ Anɪtu kakine'no hohujo ikinjamo'nnyo somne'no sɪmeho tohino umnalofoho.

¹⁸ Nakwo huno ole nayohoho. A'amɪ Anɪtuye hungkunomo hwotoho fewo'nɪngkohofoso hofɪkoe honɪngkano wonyo iyoso'no Anɪtu ahwomomo humaso sohwo sɪmeho tohino umnalofoho. Hwapɪngoso hofɪkoe honɪngkano wonyoso Anɪtuye hungkuno ne'njo somo hano pɪjwasyɪwo'nɪngkohofoho.

¹⁹ A'amɪ hiso hofɪko nakwo Anɪtumne'no huno wopɪngo wonayono lɪkuji'manji hofɪko huno wopɪngo wotɪpemantɪfeho. Hwapɪngoso Anɪtu kakoe yahinoso kako ujo nto ehontojwohumaho. Yo'mayoso hiyaso'mo mauyoho. Oseso a'amɪ Anɪtuye hungkunomo hwotoho feso sohomo Anɪtu kako tohino engo uyɪmontonoho.

²⁰ Yo'mayo Anɪtu mtɪmokumentiso somo a'amɪ hohonta uhwonɪmotofo so'nji olhontajo so'nji uhwonɪmopɪwo'nɪngkuhwonefoho. Osomo nuhwonɪngkuhwasi nakwo Anɪtu ne sohomo muhwonyo'njo ko ihwasi nakwo kakoe yahino so'no huno ole nayonefoho. Anɪtu kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyoso ne'no nowentɪhwonefoho. Kako honɪngkano wonyo nɪhu'no ane hweho. Oso hiso'no kako Anɪtu ne hweho. A'amɪ hofɪko Anɪtumne'no huno mosyafɪsiyo'njo ikujo'no Anɪtu kako tohino engo uyoso sohonta hofɪko hungkuno anefoho. O'lo, hofɪkoe syohofoho.

²¹ Hwapɔngoso hofɔko Anɛtumne'no huno ko uyonteso hofɔko kakine'no huno nto'no mosyafisiyo'njo yontɔfi Anɛtu yo'mayo wopɔngo ulohofɔwo'nɔngkiso so'no kakoe yofe moho'nomayo'njo yontɔfi isamoyoka mujo'njo iwo'nɔngkohofɔfoho. Oso'no hofɔkoe huno ilo'nnyo'njo humantɔfi hofɔko omomonnyofɔfoho. Sikwo'mjoho'mo humawo'nɔngkohofɔfoho.

²² Hofɔko yokumpohn'nyo imo'nontɔfi nakwo huno'nji'nwoho. Hwasyo hnnontɔfeso hwapɔngoso hofɔkoe hunoso sojo pa'nyo'njofɔfoho.

²³ Hofɔko Anɛtu mape'nyo'njo songo ne'no humayo sohwoe yofe engo somo hohujo ikinjaofontɔfi hofɔko hwahoponjo a'amufe huyo'mango'nji tongo yɛhufo homa osohwafe huyo'mango mtɛ'mokuhumajontɔfi osomo hwomtame uloho'motofɔfoho.

Yahino wonyo kengo kengoso olenoho.

²⁴ A'amu Anɛtumo hohujo ikinjaofɔwo'nɔngkohofɔ so'no Anɛtu kako hofɔkimo nulɔko'mahonɔngki hofɔko yo'mayo yahino wonyoso hofɔkoe simeho umo lonteso yahonɔngki osomo inɔngkawowo'nɔngkohofɔfoho. Oso'no hofɔko kifosyoho yahino loho'nontɔfi hofɔkoe a'apahomo wonyo imokinɔwo'nɔngkohofɔfoho.

²⁵ Oso a'amu ose sohwa hofɔko Anɛtuye hungkuno ne'njo somne'no nakwolaho lontɔfi hohujo ikinjaofontɔfi hofɔko hungkuno hwasyo somo inɔngkawowo'nɔngkohofɔhwafɔfoho. Anɛtu kako yo'mayo hwapɔngo ne'njo sohumne'no huno mosyafisiyo'njo yontɔfi Anɛtu kako yo'mayo mtɛ'mokumentiso somne'no hwomtame ulohofontɔfi osomo inɔngkawowo'nɔngkohofɔfoho. I nakwo a'amu hn'nwi Anɛtuye yofe engo somo engolopohamo woho'nomehwano. Olo hungkuno loso nehopeho.

²⁶ A'amu Anɛtumne'no hohujo ikinjaofontɔfi yahino wonyo ne'no iwo'nɔngkohofɔ so'no Anɛtu nulɔko'mahonɔngki hofɔko yahino wonyo nɛhu'nahone iwo'nɔngkohofɔfoho. Moya'mi sofa hofɔko hwehwanji nto'no mohumayo'njo yontɔfi hofɔkoe simehososom ne'ne famne'no fefoyo umosiyahonɔngki hofɔko nom'ne moya'mi sofanni yahino wonyo loho'nɔwo'nɔngkohofɔfoho.

²⁷ Hwe huhwanji hofɔko hofɔkoe ape'nji nto'no mohumayo'njo yontɔfi hofɔkoe simehososom ne'ne hwe sohwanne'no fefoyo umosiyahonɔngki hofɔko kifosyoho loho'nɔwo'nɔngkohofɔhwafɔfoho. A'amu hofɔko oso yahino wonyo hiso yontɔfi hofɔko wonɔmango munyofɔfoho. Oso yahino wonyo hiso hofɔkoe a'apaho hofɔkoe huno osomo wonyo umokinɔmontonoho.

²⁸ A'amu hiso hofɔko Anɛtumo hohujo ikinjaofontɔfi hnnɛmentohofi, Anɛtumne'no huno syafisiyoso peho'neto. Yo'mɔngo'maho. Ose yahonɔngkofi Anɛtu ulɛmento, E'wano. Sekwo sekwoe huno wonyo somnohini hnnɔngkamno. Ose ulahonɔngki hofɔko yo'mayo yahino wonyo a'amu miyɔwo'nɔngkiyohofoso iwo'nɔngkohofɔfoho.

²⁹ Ose yontɔfi yo'mayo yahino wonyo pisakino'njoso yontɔfi nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'nɔngkahonɔngki nom'nemo wonyo ulohofɔwo'nɔngkohofɔfoho. Nom'ne yahinoso olenoho. A'amu wopɔngo humaloso somne'no simeho tohino umnɔwo'nɔngkisofɔfoho. Hofɔko nom'ne a'amu somo fonjasyɔwo'nɔngkohofɔfoho. Yoka hnnontɔfi ikujoho fongkinɔwo'nɔngkohofɔfoho. Hwasyo hungkuno lontɔfi nom'ne a'amumne'no huno wonyo syafisiyɔwo'nɔngkohofɔfoho. Oso'nji nom'ne a'amu somo wonyo umokuwo'nɔngkohofɔfoho. Oso hofɔkoe yo'mayo wonyo hiso hofɔkimo nɛhu'no toyo yamo'nnyofɔfoho. Hofɔko nom'ne a'amu somne'no sitofo ulɔwo'nɔngkohofɔfoho.

³⁰ Hofɔko a'amufe yofe wonyo umokuwo'nɔngkohofɔfoho. Hofɔko Anɛtumo simeho wonyo uyontɔfi mangohwa imo'nɔwo'nɔngkohofɔfoho. Hofɔko mango engo lontɔfi yokumpohn'nyo imo'nɔwo'nɔngkohofɔfoho. Ose yontɔfi hofɔkoe yofemnohini ho'noma'nɔwo'nɔngkohofɔfoho. Hofɔko nom'ne yahino wonyo songo tɛpemantɔfi osomo iwo'nɔngkohofɔfoho. Ose yontɔfi hofɔko kanɔngkwohwo ya'uye hungkunomo hwotoho fewo'nɔngkohofɔfoho.

³¹ Hofɔko huno anefoho. Yo'mayo hungkuno lontɔfeso oso hungkuno hiso ne mmo'nyofɔfoho. Oso hofɔko hofɔkoe a'amu afa ne somne'no simeho muyɔwo'nɔngkiyohofɔfoho. Nom'ne somne'no hitoho mulofɔfoho.

³² Anɛtuye honɔngkano hungkunosso olenoho. A'amu oso yahino ose iwo'nɔngkisoso kako nope'nɔngkuhwosi kako tohino engo manefoho. Anɛtuye hungkuno ose nalɔwo'nɔngkisofɔfoho. A'amu hiso hofɔko hungkuno homo somo huno ko uyahonɔngki hofɔko yahino wonyoso ne'no iwo'nɔngkohofɔfoho. Oso'nohini'maho. O'ɔ, a'amu hiso hofɔko a'amu yahino wonyo'njo so'nji yajopohi'nontɔfi iwo'nɔngkohofɔfoho sofe yofe hi ho'nomawo'nɔngkohofɔfoho.

2

A'amufe hon'ngkano wonyo somo ikwolofa yahinoso An'itu ito'no m'ihwaj'wo'n'ngkiso hweho.

¹ I, nje a'amu soku, oso yahino wonyo hiso'no seloheso sekwo huno ole so'no fis'yaf'ihupmno. Sekwo nom'ne a'amu somne'no wonyo kuyoho eso ul'wo'n'ngkohoho. Oso hungkunoso sekwo anga'no anga'nohino sokune'no selalokweno. Sekwo hokunonji hon'ngkano wonyo'njo kuyoho. Oso'no sekwo wonyo kuyoho ulalokwofoso hof'iko'nohin'maho. O'o, sekwo hokunonjoho. Yo'mayo hof'iko y'wo'n'ngkohofoso sekwo hokunonji yalokwofo. Oso'no sekwo nom'ne a'amu somne'no hungkuno ane kuyoho.

² Nakwo huno ole nayohi, An'itu kako a'amu hon'ngkano wonyo'njo sofe wonyo somne'no tohino uyo yahinoso nto'nohinoho.

³ Nje a'amu soku, nom'ne a'amu somne'no wonyo kuyoho ulalokwofoso oso wonyo iwo'n'ngkohoho hiso sekwo hokunonji ifijo so'no sekwo huno ole losyof'isyalokwofo, An'itu kako nom'ne a'amu somo tohino uyoso sohonta kako ngkimo tohino montaponehoho. Ose losyof'isyalokwofo.

⁴ I, An'itu kako ngkimo simeho wop'ingo ntap'wo'n'ngkiso so'no kako nje hon'ngkano wonyo somne'no tohino komo'no montaponehoho. Oso'no olo hon'ngkano wonyo homo somo ne'no umonnoho. Kiko huno ose losyof'isyalokuno. I kiko olo so'no huno makiyotahoho. An'itu kako tohino komo'no mokijape hwap'ingoso kiko jije hon'ngkano wonyoso hohujo ikinjaofohoji kakoe yahino wop'ingo somo in'ngkayo so'no umo'n'ngkahon'ngki kohontohumaho. Kiko huno ose makiyotahoho.

⁵ Sekwo sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no yokumpohn'nyo imo'nont'ifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ngkohoho kuyoho. Jije wonyo hiso engo m'ihu'mokalokuno. A'amufe hon'ngkano wonyo somne'no An'itu kakoe simeho tohino umnalokunjo so'no oso s'ikuno sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hungkuno ikwolop'ijo sohonta tohino engo mapitnnefoho. Oso yahino hiso ito'nohinoho.

⁶ Oso S'ikuno Engo homo somo An'itu kako a'amu hopi'nonohino hn'n'mo yo'mayo yahino nakwo ihwaso so'no yano nalofiyonefoho.

⁷ A'amu fehohnjoso hof'iko An'itu'nji ango wop'ingo sopone'no humane'ent'ifi hof'iko An'itu wop'ingo kuyoho nalone'ent'ifi hon'ngkano wop'ingo somo in'ngkwalokwofo. Oso a'amu somo An'itu kako ango songo ne'no humayo'neso uyonefoho.

⁸ A'amu fehohnjoso hof'iko huno hof'ikine'no syaf'ihu'nont'ifi hof'iko An'ituye hungkuno ne'njo somo hwotoho fent'ifi hon'ngkano wonyo somo in'ngkawowo'n'ngkohoho somne'no An'itu kako simeho tohino um'ngkuhwoso'no tohino engo uy'montonoho.

⁹ A'amu hopi'nono hon'ngkano wonyo'njo somo yo'mayo yo'mayo tango u'ma'montonoho. A'amu Juta An'ituye hungkuno s'imo'mo upa'n'imentohoho so'nji temtitoho kengo kengo so'nji tango mapitnnefoho.

¹⁰ I, a'amu hon'ngkano wop'ingo iwo'n'ngkohoho somne'no An'itu kako wop'ingo kuyoho ul'hwosi yofe engo uy'hwosi hof'ikoe simeho somo pompengo ufisy'mo'montonoho. A'amu Juta so'nji temtitoho kengo kengo somne'no.

¹¹ Ou, An'itu kako a'amufe yofe engo so'no temtitoho so'no huno mosyaf'isiyo'njo iwo'n'ngkisofoho. O'o, a'amufe yahino somnohini uhwononteso wop'ingo'nji wonyo'nji yano ulof'wo'n'ngkiso hweho.

¹² A'amu Mousesiye hon'ngkano hungkuno somo huno muyoso hof'iko hon'ngkano wonyo imentohoho so'no An'itu kako tohino uyonefoho. A'amu Juta Mousesiye hon'ngkano hungkuno somo ko upa'n'imentohofoso hon'ngkano wonyo imentohoho so'no An'itu kako oso a'amu homo somo tohino uyonefoho. Oso'no An'itu ole ulonefoho. Sekwo hon'ngkano hungkuno sejape somo t'ifi min'ngkayo'njo kuyoho. An'itu kako ose ul'hwosi tohino engo uyonefoho. Ihwoni. An'ituye yano ilofa yahinoso ito'nohinoho.

¹³ A'amu hon'ngkano hungkuno ko upa'nont'ifi min'ngkayo'njo somo An'itu ole ulonefoho. Nje mehomi hwas'maho. O'o, a'amu hon'ngkano hungkuno somo nto'no in'ngkafijoso hof'iko An'ituye mehomi ne imo'n'ifitnnefoho.

¹⁴ A'amu temtitoho kengo fehohnjoso hof'iko An'ituye hon'ngkano somne'no huno muyo kofi hof'ikoe huno mta'ni hon'ngkano wop'ingo t'ipemant'ifi hof'iko An'ituye hon'ngkano hungkunomo in'ngkwalokwofo. Hof'ikoe huno wop'ingo t'ipema'mentohofoso hon'ngkano hungkuno pa'nyo imo'n'imentisofoho.

¹⁵ A'amu fehohnjoso hof'iko An'ituye hon'ngkano hungkuno somne'no huno muyo kofi hof'ikoe yahino wop'ingo somo in'ngkowentan'ngkofi uhwonontani oso'no nakwo huno ole nayohi, An'itu kako oso a'amu sofe simeho so'mo kakoe hon'ngkano hungkuno ho'nahumentisofoho. I oso'no oso a'amuso hof'iko hof'ikoe huno mta'ni huno ole

syafisyiwo'n'ingkohofi, Oso hon'ingkano wonyoso mimnehono. Olo yahino wop'ingo somo un'ingkamo. Hofikoe huno mta'ni ose syafisyiwo'n'ingkohofi. Oso'no hofiko hon'ingkano hungkuno somne'no yano ulofin'wo'n'ingkohofi.

¹⁶ Sikuno nom'ne somo An'itu kako Jisas K'laisimo a'amufe huno hiyaso'mo wososo ikwolofo'ne uhwajonefaho. Oso hohosohonta a'amu yo'mayo yahino wonyo hiyaso'mo imentohofoso uti'hwanyopo i'mofapihwoso'no hofikoe huno mta'ni yano ilo'n'fitnnefoho. Oso hiso'no An'ituye hungkuno wop'ingo seliwo'n'ingkoheso osohifoho.

A'amu Jutaso An'ituye hon'ingkano hungkunomo nto'no in'ingka'fijo'manji hon'ingkano hungkuno hiso ufo'ma'montonoho.

¹⁷ A'amu Juta soku, sekwo huno ole kosyofisyalokwofo, Nakwo a'amu Juta hn'nwi An'ituye a'amu ne'nwoho. An'ituye hon'ingkano hungkuno huno neyalokunjo so'no An'itu a'amu wop'ingo kuyoho nalonefoho. Sekwo huno ose kosyofisyalokwofo.

¹⁸ I, a'amu An'ituye hon'ingkano hungkuno sekumo nto loseti'hwamentohofi so'no sekwo yo'mayo yahino wop'ingo An'itu umo'nalokunjo so'no sekwo huno nto'no seyohoho. Oso'no yo'mayo hon'ingkano wop'ingo somne'no yano ito'no ilofihwatnniwo'n'ingkofo.

¹⁹⁻²⁰ Oseso sekwo a'amu Juta soku huno ole syofisyalokwofo, Nakwo An'ituye hon'ingkano hungkuno'nji kakoe hungkuno ne'njo huno nayoso'no nakwo a'amu An'ituye hon'ingkano hungkuno huno muyo t'mpi'nyo pa'nyo somo hon'ingkano uti'hwayoso hoponoho. Nakwo oso a'amu homo somo si'kwo'mjoho so'mo humalofo somne'no pomponaho'nwoho. Nakwo a'amu huno ane somo luti'hwayoso hoponoho. Nakwo a'amu mehomi we'e pa'nyo sofe hungkuno luti'hwayo'nwoho. Ose syofisyalokwofo.

²¹ K'iko nom'ne a'amu somo luti'hwawo'n'ingkinjo sohwo si'k'iko huhwosi moti'hwanyoso peho'neto. K'iko nom'ne somo hufo iyo'eno uliwo'n'ingkinjo sohwo si'yo'mayoso hufo peho'no yalokuno.

²² K'iko ole liwo'n'ingkinjo, A'amu ape mayo yahino somo wonyo imokohotoho. Ose ulonji k'iko huhwosi oso yahino wop'ingo homo somo wonyo imokalokuno. K'iko ole liwo'n'ingkinjo, hwe hwaso hwasyo an'itu hwahoponjo sohwo ngkilaho. Ose lonji k'iko hofikoe hwasyo an'ituye ango mta'ni yo'mayoso malokuno.

²³ K'iko jije yofe ho'noma'nonji ole liwo'n'ingkinjo, ngko An'ituye hon'ingkano hungkuno so'no huno niyohoho. Ose lonji An'ituye hungkuno homo somo min'ingkayo'njo hwotoho fenji An'ituye yofe wop'ingo somo wonyo imokalokuno.

²⁴ U, An'ituye hungkunoso ole nalohi, A'amu Juta soku, sekwo An'ituye hungkunomo hwotoho fewo'nontan'ingko'fi a'amu temtitofe kengoso hofiko nosehonont'fi An'itumne'no sitofo lalokwofo.

A'apaho sihu kolo'nyo yahinoso a'apahomne'maho. O'o, si'mehomnefoho.

²⁵ An'ituye hon'ingkano hungkunomo nto'no in'ingkahuji'manji jije a'apaho sihu kolo'nyoso wop'ingofoho. U, k'iko jije a'apahomo sihu kolo'nyo'manji An'ituye hon'ingkanomo min'ingkusoso u, a'apaho sihu kolo'nyo yahinoso ne anefoho.

²⁶ I, a'amu temtitofe kengo a'apaho sihu makolo'nyo'njo somta'ango sohwo kako An'ituye hon'ingkano hungkunomo hofiyono in'ingkaweso'manji oso huhwo sohomo An'itu kakimo ole uli'montonoho. K'iko nje a'amu ne hwasoho.

²⁷ I, sekwo a'amu Juta soku, a'apaho sihu kolo'nyo'ne yahino hi'njo soku, sekwo An'ituye hon'ingkano hungkuno sekwoe ahomo weho. I sekwo oso hungkuno homo somo hwotoho fewo'n'ingkohofi so'no a'amu temtitofe kengo mta'angoso hofiko An'ituye hungkuno momokosyohumunyoso hofiko oso hungkuno homo somo ito'no in'ingkowalokwofo so'no oso homo somo a'amu Juta soku sekwo uhwon'ingkuji sekwo huno ole waseyono. U, nakwoe yahinoso ito'nohino'maho. Huno ose waseyi'montonoho.

²⁸ A'amu Juta somo An'itu kakoe hungkuno mokosyohumayo'ne uh-wosopo'mentisofoho. A'amu Juta fihwo kako kakoe a'apaho sihu kolo'noso so'no kako An'ituye a'amu ne imo'n'imentisotaho. O'o, oso a'apaho sihu kolo'nyoso a'apahomne'nohinoho.

²⁹ An'ituye a'amu ne imo'nyo'ne yahinoso a'amu fihwo kako kakoe a'apahomnohini yo'mayo loho'nyoso hopo'maho. O'o, An'ituye a'amu ne sohwo kako An'itumne'no huno ne'no syafisyiwo'n'ingkinjo sohwo kako An'itumo si'meho uyiwo'n'ingkinjo hweho. Oso a'amu huhwo sohomo An'itu kakoe a'amu ne umokiyoso hon'ingkano hungkunoso umokumentiso'maho. O'o, An'ituye Towahuno umokumentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako olo hwa'ho lopo yofe engo ane hweho. I oso'no An'itu kako oso a'amu sohomo yofe engo umasofoho.

3

Yahino wonyo sohwo kako yahino wop'ingo somo hwotoho mafenohoho.

¹ A'amu Jutaso a'amu temtitofo kengo mta'ango somo yakolofoso pipilo. A'amu a'apaho sihu makolo'nyo sohwo a'amu a'apaho sihu kolo'nyoso yakolofoso pipilo. Osenoho.

² A'amu Jutaso somo An'itu kakoe hungkuno mokosyohumayo'ne uy'imentisofoho. Oso'no a'amu Jutaso nom'ni hwamo uyakolo'mentohofoho.

³ I oso'no a'amu Jutaso fehohnjoso oso hungkuno homo somo t'ifi min'ing kayo'njo yont'ifi nto'no min'ing kammentohofoho. I hofiko An'ituye hungkunomo s'meho muyo'njo imentohoho so'no An'itu kako kakoe hungkuno hiso a'amu Jutaso somo uy'imentiso so'no An'itu in'ingo umontolaho.

⁴ N'ihu'no awonoho. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi hwasyo hungkuno liwo'n'ingkuhwono. I An'itu kako'nohini kako hungkuno nehopi'nohino hweho. Yo'mayo so'no liwo'n'ingkisoso ne imo'n'iwon'ingkisoso hweho. A'amu An'ituye hungkunoso mti'mokumentohoho sohwa ole mti'mokumentohofi,

An'itu sohwo si k'iko jije hungkunoso ne'njo'nohino hwosoho.

A'amu hofiko jije hungkuno somne'no hungkuno kil'ifijoso u, k'iko uyakolo'monnoho.

I oso'no a'amu hopi'nono hofiko jije hungkuno nehopi'nohino so'no huno uy'intonoho.

Ose mti'mokumentohofoho.

⁵ Sekwo huno pipi seyohoho. Nakwo yahino wonyo iwo'n'ingkuhwone so'no An'itu kako tohino nejaposo somo a'amu nahon'ingkuji ole wolant'ifeho. An'ituye yahino ito'no in'ing kayo'ne m'ihwajiyi'ne yahinoso wop'ingofoho. Ose likuji An'ituye yofe woho'nomant'ifeho. Oseso nakwoe yahino wonyo iwo'n'ingkuhwone An'ituye yofe engo imokalokuhwono. A'amu fehohnjo huno ose syofisyalokwofo. Oso'no hofiko ole wolant'ifeho. Nakwo yahino wonyo iwo'n'ingkuhwoneso An'ituye yofe engo imokalokuhwone'manji kako tohino nejaposo wop'ingotaho. Oso a'amu hwahoponjofe hunofoho.

⁶ Oso a'amu sohwa huno ane hwafoho. I An'itu kako nakwoe wonyomne'no yano monalofiyomanji kako hwe moya'mi hopi'nonohinofe hon'ingkanono wonyomne'no yano pipi ulohmmontolo.

⁷ A'amu fehohnjoso hofiko An'itumo olo so'no yoka ulalokwofo, A'amu hofiko nje fosi'yohumayo wonyo somo nohon'ingkujo'no An'ituye hungkuno ne'njoso ut'ihwa'nyopo i'mofapihwosi hofiko An'ituye yofe engo woho'nomant'ifeho. Oso'no An'itu kako ngkimo wonyo hwosoho eso peho'no ntantofoho. Nje yahino wonyo somne'no tohino peho'no ntopantofoho.

⁸ Oso yoka hungkunoso ne'njo'manji a'amu fihwa ole wolant'ifeho. Nakwo hon'ingkanono wonyo ne'no uyano. Olo hon'ingkanono wonyo hiso ne'no yaso'manji a'amu hofiko An'ituye yofe engo woho'nomant'ifeho. Oso hwasyo hungkuno hiso huno nosyofisyihwaloho. A'amu fiso hofiko olo hungkuno loso'no ngko Poul'ni li'male so'no hofiko hwasyo lalokwofo. Hofiko nje yofe monje en'isyalokwofo. A'amu hiso hofiko oso hwasyo hungkuno somne'no tohino mayoso hoponoho.

A'amu hopi'nono hon'ingkanono nto'nohino somo nto'no mohumulofa.

⁹ Oseso nakwo a'amu Jutaso hn'nwi nakwo nom'ne a'amu somo nu yokolofanetaho. N'ihu'no awonoho. Temtitofo kengo so'nji nakwo a'amu Jutaso hn'nnonji hon'ingkanono wonyomo humalohwono.

¹⁰ A'amu An'ituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa ole mti'mokumentohofi, A'amu anga'nohino hwo hon'ingkanono wop'ingon'johwo mohumuyoho. O'o, a'amu hopi'nonohinono hon'ingkanono wonyomo humalofa.

¹¹ A'amu anga'nohino fihwo kako hon'ingkanono wop'ingo somne'no huno'njohwo imo'nonto An'itu'nji humamne'ento hon'ingkanono wop'ingo t'ipemanto mohumuyoho.

¹² O'o, a'amu hopi'nono hon'ingkanono hwasyo somo nto hwosopeo'mentohoho.

Nohwosopeemofont'ifi An'itumne'no hohujo nto ikinjao'mentohofoho.

A'amu anga'nohino fihwo kako hon'ingkanono wop'ingomo in'ingkunyo sohwo mohumuyoho. N'ihu'no awonoho.

¹³ A'amu a'mopijohino mta'ni pisakino wawo'n'ingkisoso hopaso a'amufe mango mta'ni pisakino hungkuno swap'iwon'ingkisofoho.

Hwasyo hungkunoso mijo ifofayo pa'nyo liwo'n'ingkohofoho.

Homa memijo wonyo'njo sohwo kako a'amumo wonyo umokuwon'ingkisoso hopaso a'amufe mango mta'ni hungkuno wonyo swap'ihwosi a'amumo wonyo umokumontonoho.

14 A'amufe mango mta'ni nom'ne a'amu somne'no sifajo'nji yoka'nji swapiwo'n'ngkisofoho.

15 Hofiko nom'ne a'amumo komo'nohino siki fonjasyiwo'n'ngkohofoho.

16 Hofiko ango'meemo nowenti'fi a'amumo tohino engo uyahon'ngkofi hofiko tango engo mawo'n'ngkohofoho.

17 Hofiko a'amu simeho afa inontifi humawo'n'ngkohofoho sofe yahino somo min'ngkayo'njo iwo'n'ngkohofoho.

Oso'no simeho pompengo mifisyimof'iwo'n'ngkiyohoho.

18 Hofiko Anitumne'no iyoho munyofoho.

Hofikoe yahino wonyo somne'no hofiko Anitu nehalofoho eso mosyafisiyofoho.

A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa ose mti'mokumentohofoho.

19 Nakwo huno nayohoho. Anitu kako kakoe hon'ngkano hungkuno nejapmmentisoso oso hungkuno homo somo enjwa'mo humaftinne'ento nejapmmentisofoho. Nakwo hon'ngkano homo somo ito'no min'ngkayo'njo so'no nakwo nakwoe hon'ngkanoso wop'ngonjo hwona'nyoho eso mohnnanehwono. Oso'no Anitu kako nakwoe hungkuno ikwolofoso sohonta nakwo hungkuno ane'nwoho.

20 A'amu fihwo kako Anituye hon'ngkano hungkuno somo hofiyo ko in'ngkawesoso Anitu kako wop'ngo hwasoho eso mulonehoho. Hwap'ngoso hon'ngkano hungkuno hiso nakwoe hon'ngkano wonyo so'no neti'hwayo'nefoho. Oso'no Anitu hungkuno hiso nejapmmentisofoho.

A'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyalokunjo sohwo osohomo Anitu kako wop'ngo hwasoho ulimontonoho.

21 Anituye yahino a'amumo fo'mayo'neso olohonta uti'hwanyopo nto i'mofapohoho. I oso Anituye yahino wop'ngo i'mofapisoso hon'ngkano hungkuno mta'ni m'mofapohoyohoho. O'o, hon'ngkano hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwafe hungkuno so'nji olo yahino nom'ne songo somne'no nalimentisofoho. I oso hiso nom'ne hon'ngkano mta'ni i'mofapohoho.

22 Hon'ngkano nto'nohino songo hiso olenoho. A'amu Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyalokunjo sohomo Anitu ole ulalofoho. Wop'ngo hwasoho ose ulalofoho. I a'amu hopi'nono Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofoho somo Anitu sekwo wop'ngo kuyoho ulalofoho. Oso'no nom'ne hon'ngkanoso mawo'nnyoponoho.

23 Nakwo hwe moya'mi hopi'nonohino hn'nwi hon'ngkano wonyo'nji'nwoho. Oso'no nakwo Anitu'nji a'hwomomo humaneso hopoenohin'maho.

24 I oso'no Anitu kakoe huno mta'ni wop'ngo wonaloho'monto kakoe hwomu nakumo siki nejapmmentisofoho. Jisas Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso so'no nakwo oso homo somo simeho uy'hwaso'no Anitu kako nakumo ole wonalimontonoho. Sekwo nje mehomi soku wop'ngo kuyoho.

25-26 Anitu kakoe hwomu Jisas Kilais nakumo nejapmmentiso sohwo nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentiso so'no Anitu kako oso wonyo homo somne'no simeho tohino umnimentiso so'no Jisas kako pompengo ifisyamentisofoho. Oso'no Anitu kako a'amu wonyo hohonta imentohoho so'no kako aku tohino komo'no muyofoho. Hwap'ngoso oso sikuno Jisas a'amufe wonyo somjo tohino wae yafo'ne oso'no hontohumentisofoho. Olohonta a'amu hon'ngkano wonyo'njoso hofiko hofikoe wonyo somne'no Jisas poyo pe'nimentiso so'no simeho hi'ntnnono uy'kujo'no Anitu a'amu homo somo ulimontonoho, Sekwo hon'ngkano nto'nohino'njo kuyoho. Nakwoe wonyo somne'no Anitu kako Jisasimo tohino uy'mentiso so'no kakoe yahino ito'nohino somo ujo ehontojwumentisofoho. Nakwo Anituye yahino ito'nohino somo uhwalokuhwono.

27 Nakwoe yofe ho'noma'nyo'ne hon'ngkano nti'mo weho. O'o, ni'hu'no awonoho. Oso hon'ngkano hiso ni'hu'nahone nto pijwao'maho. Oso hon'ngkano hiso peho pijwao'maho. Nakwo Anituye hon'ngkano hungkunomo hofiyo'no in'ngkowntan'ngkuhwaneshilo. O'o, ni'hu'no awonoho. Yo'mayo wop'ngo Jisas nalohomentiso somo nakwo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no oso hiso nakwoe yofe ho'noma'nyo'ne hon'ngkano somo nto pijwao'maho.

28 Oso'no nakwo huno ole nayohi, A'amu fihwo kako Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkiso oso humnolini Anitu kako wop'ngo hwasoho ulimontonoho. I hon'ngkano hungkunomo ito'no in'ngkayo yahinoso hopoenohin'maho.

29 U, oso Anitu sohwo kako a'amu Juta sokune'nohino hwolaho. Nom'ne temtifofo oso hwa ane hwolaho. O'o, awonoho. Anitu sohwo kako a'amu hopi'nonohinofe Anituyoho.

30 Ou, Anitu ne sohwo kako anga'nohinohwo humaho. A'amu fihwo kako kakoe a'apaho si'hu kolo'nnyo sohwo kako Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyoso sohomo Anitu ulimontonoho, Kiko wop'ngo hwasoho. I a'amu nom'ne kako kakoe a'apaho si'hu

makolo'nyo huhwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyo huhumo ulimentono, Kiko huhwosi wopingo hwosoho ulimontonoho.

³¹ Nakwo Jisas Kilaismo simeho hi'ntnnono uyaso'manji i nakwo honingkano hungkuno somo hwotoho wofeentantaho. O'o, nihu'no awonoho. Nakwo Jisas Kilaismo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no nakwo honingkano hungkunomo honomalokuhwono.

4

Anitu Apiloham sohomo hwe wopingo hwosoho ulimentisofoho.

¹ A'amu fihwo kako ole wantimontolikeno. Apiloham sohwo nakwo pa'nyo hweho. Kako nakwoe neyakweho. Oso'no kiko kakine'no pehofo ulihnnohino. Ose wantimontolikeno. Ou, ngko ole ulimnonoho.

²⁻³ Anitu Apilohammo ole mujofoho. Apiloham jije honingkano wopingo yiwon'ngkino so'no wopingo hwosoho kilalokweno. Anitu ose ulontentesi u, Apiloham kakoe yofe ho'noma'n'ngkuhwonesohilo. I oso'ne'maho. O'o, a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofa sohwa ole mtimokumentohofi, Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu kako wopingo hwosoho Apilohammo ose ulimentisofoho. Oso'no Apiloham kakoe honingkano wopingo so'no kakoe yofe moho'noma'n'immentiso hweho.

⁴ U, pahnnimo hungkuno upa'nimno. Hwe fihwo kako nom'ne humo syoho ulohofiyoso sohwo kako hamniyoho mayo sohonta siki ntapohoho eso majofoho. O'o, kakoe syohomne'nefoho. I oso'no nakwo Anitumo u'mayo yahinoso ose'njo'maho. Anitu kako a'amu honingkano wopingo iwo'n'ngkiso so'no wopingo hwosoho mulonehoho. O'o, a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono unyo sohomo kiko wopingo hwosoho ulimontonoho.

⁵ Oso hwe honingkano wonyo'njo sohomo Anitu kako wopingo imokiyoso hoponoho. A'amu oso homo somo simeho hi'ntnnono unyoso sohomo Anitu kako nuhwononto yahino wopingo'njo pa'nyo uhwononto wopingo hwosoho uliwo'n'ngkisofoho.

⁶ Hwe yofe engo'njo Ntefit a'amumo mokosyohumamojo sohwo olo hungkuno homo lomne'no mtimokumentisofoho. Hwe fihwo kako Anitumo u'mayo so'no syoho engo ko miyoso sohwo kako Anitumo un'ngkamoloso sohwo osohomo Anitu kako kiko wopingo hwosoho uloso sohwo kako simonyo uyono.

⁷ Ole mtimokumento, Anitu a'amu honingkano wonyo'njo sofe wonyoso wae imofihwosi hiyaso'mo nihu'nahone ho'nasyihwoso'no hofiko simonyo uyantifeho.

⁸ Anitu hwe fihwo wonyo so'no huno mosyafisiyo'njo yoso sohwo kako simonyo uyono.

⁹ Oso simonyo iyoso a'amu Juta a'apaho sihu kolo'n'wo'n'ngkohofa sofe'nohinotaho. O'o, awonoho. A'amu a'apaho sihu makolo'n'wo'n'ngkiyohofa so'ntnnefoho. Hwap'ngoso ole nto lhwone, Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu kako Apilohamiye simeho hi'ntnnono uyoso yahino wopingo pa'nyofoho ulimentisofoho.

¹⁰ Oso hungkuno homo somo Apilohammo Anitu ntahonta ulimentisoto. A'apaho sihu nto kolo'nyohonta ulimentisotaha. Makolo'nyohonta ulimentisotaha. O'o, a'apaho sihu makolo'nyohonta ole ulimento, Kiko wopingo hwosoho, ose ulimentisofoho.

¹¹ Ou, Apiloham a'apaho sihu makolo'nyo sohonta Anitumo simeho hi'ntnnono uyahon'ngki Anitu ulimento, Kiko wopingo hwosoho ose ulimentisofoho. Tifi no'mo Anitu Apilohammo ole ulimento, Kiko simeho hi'ntnnono ntape so'no wopingo hwosoho kilimentohe so'no kiko yofe kuhwoe'neso jije a'apaho sihu fikolo'nyo. Oso'no Apiloham kako a'amu hopi'nono hofiko hofikoe a'apahomo sihu makolo'nyo ko huhwa Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkohofa sofe hofiyakweho. Oso a'amumo Anitu kako wopingo kuyoho ulimentisofoho.

¹² Apiloham kakoe a'apaho sihu makolo'nyo sohonta Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no a'amu hopi'nono a'apaho sihu makolo'nyo so'nji a'apaho sihu kolo'nyo so'nji hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono unyoso'no hofiko Apilohamiye imu nefoho. Hwap'ngoso hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso Apiloham pa'nyo umentohofoho.

Anituye hungkunoso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkohofa somnefoho.

¹³ Anitu Apiloham kakoe imu so'ntnne'no hwaho hopi'nono wosejapmmo ulimentisofoho. Apiloham kako Anituye honingkanomo in'ngkamentiso so'no oso hungkuno hiso ulimentiso'maho. O'o, Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyahon'ngki Anitu wopingo hwosoho ulimentiso so'no oso hungkuno hiso Apiloham kakoe imu somo ulimentisofoho.

¹⁴ Anitu Apiloham'nji kakoe imu so'ntnne'no olo hwahohopi'nono wosejapmmo ulimentiso sohonta kako a'amu Anituye hon'ngkano hungkunomnohini in'ngkawowo'n'ngkohoho somnohini ulimentiso'maho. I oso homo somnohini uyontentesi a'amu kakimo simeho hi'ntnnono uyifijontentesi hofiko simeho hi'ntnnono siki uyikutnnesohilo. I Anituye hungkunoso yokumpohn'nyo mmo'n'ngkuhwonesohilo.

¹⁵ Ihwoni. Hon'ngkano hungkuno we-e'manji a'amu oso hon'ngkano hungkuno homo somo mtihupesohwo kako tohino woma'montonoho. I hon'ngkano hungkuno ane'manji a'amu fihwo mamt'ihupenohoho.

¹⁶ Oseso Anitumo u'mayo hon'ngkano anga'nohinoso olenoho, simeho hi'ntnnohino uyofoho. Oso'no a'amu hopi'nono huno ole uyono. Nakwo yo'mayo iwo'n'ngkuhwone so'no nakwo Anitumo mu'manehwono. O'o, Anitu kako nakumne'no wop'ngko nalohom'mentiso so'no kakimo u'manefoho. Oseso oso hungkuno Anitu Apilohammo uyimentisoso Apiloham'ye imu hopi'nonohino somnefoho. A'amu Anituye hon'ngkano hungkuno hi'njo so'nji ane so'ntnnefoho. A'amu hopi'nono Anitumo simeho hi'ntnnono Apilohammo hoya uy'wo'n'ngkohofoso Apiloham'ye imu nefoho.

¹⁷ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofohi, Anitu Apilohammo ole ulimento, Ngko kikimo a'amu kengo kengo'mta'ango pi'n'ngko engo sofe hofiyakwosi wakumokumonne'no yohono. Ose ulimentisofoho. Anitu huhwo sohwo kako a'amu poyo pe'nontife somo ulikaf'wo'n'ngkiso hweho. Yo'mayo m'mofapeso utihwa'nyopo nto i'mofapinyo pa'nyo uhwon'wo'n'ngkisofoho. Oso Anitu huhwo sohwo kako Apilohammo hungkuno ulahon'ngki Apiloham kako oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono umentisofoho.

¹⁸ Anitu Apilohamno ulimento, Jje ape kako hwomu aswo woma'montonoho. Oso homo somta'ni jje imuso pi'n'ngko engo imo'n'iftntnefoho. Ose ulahon'ngki Apiloham kako hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyonto hontohumamentisofoho. Apiloham kako Anitu hwomu wontapononto ne'no hontohumanto mehomi'maso n'ihu'nahone a'mane imo'n'imentisofoho. I oso'no Apiloham kako Anitu mta'ni kakoe hwomu'ne'no hontohumanto a'mane ko imo'nonto kako Anitumne'no hohujo ikinj'mo'mentiso'maho. O'o, kako Anitumne'no simeho hi'ntnnono ne'no umentiso sohwo nakwo a'amu temtifo kengo kengo mta'ango hn'nwi neyakweho.

¹⁹ Apiloham kakoe soswo *wan hantilet* (100) uyokolofahon'ngki kakoe ape Sola ape hwonjosi sikoe a'apaho hon'ngkon'mentisoyoso poyo wape'nonji mofonepo hon'ngkononji Apiloham kako kakoe hwomumne'no Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso musikwaj'immentisofoho.

²⁰ Anitu Apiloham yo'mayo tifi i'mofapone so'no ulahon'ngki Apiloham kako huno hufa'u syafihu'mentiso'maho. O'o, kako Anitumo simeho hi'ntnnono ne'no uyoso'no kakoe a'apaho yokumpohn'nyo imokinonto kako Anituye yofe ho'noma'mentisofoho.

²¹ Hwap'ngoso olenoho. Apiloham kako huno ole syafihu'mento, yo'mayo hungkuno Anitu nt'imentisoso Anitu kako ne imokiyoso hophonoho. Apiloham kako huno ose syafihu'mentisofoho.

²² Oseso Anitu Apiloham'ye simeho hi'ntnnonohino uyoso'no huno syafisyonto limento, Apiloham kako simeho hi'ntnnono ne'no ntap'wo'n'ngkiso so'no kako hwe wop'ngko hweho. Ose limentisofoho.

²³ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso ole mt'i'mokumentohofi, Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono umentiso so'no Anitu ulimento, Kiko hwe wop'ngko hwosoho. Oso hungkuno mt'i'mokumentohofoso Apilohamne'nohin'maho.

²⁴ O'o, nakwo hi'nnontne'no mt'i'mokumentohofohi. Nakwo Hwe Engo Jisas poyo imo'n'imentiso sohomo Anitu kako apa'no songo ulika'mentiso oso Anitu huhwo sohomo nakwo simeho hi'ntnnono uyimentihwone so'no wop'ngko kuyoho nelalofoho.

²⁵ Anitu kakoe hwomu Jisas Kilais kako nakwo wonyo wayo'ne uhwat'mentisofoho. I oso'no Anitu kako Jisasimo apa'no songo ulika'mentiso so'no nakwo Anitumo simeho uy'wo'n'ngkuhwone hn'nyumo wop'ngko kuyoho nelalofoho.

5

Anitu nakumo ole nelalofoho, Sekwo wop'ngko kuyoho nelalofoho.

¹ Nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone so'no Anitu kako nakumo ole nelalofoho, Wop'ngko kuyoho nelalofoho. Oso'no kako nakwo wonyomne'no simeho tohinoso mumnyofoho. O'o, nakwo Hwe Engo Jisas Kilais sohwo kako yo'mayo wop'ngko nalohom'mentiso so'no nakwo Anitu'nji simeho afa inalokuhwono.

² Nakwo Anítumo ufohi'nífitne'ento honíngkano namommentiso so'no Anítu kako nakumo wopíngo nelohofalofoho. Oso'no nakwo símonyo yontani nakwo Anítu'nji wopíngopo humayo'ne hontohumalohwono.

³ Símonyoso oso'nohini miyalokuyíhwono. O'ó, yo'mayo tango ne'maso oso'ntnne'no símonyo yalokuhwono. Hwapíngoso yo'mayo tango ne'masoso nakwoe símeho yokumpohn'nyo sosofito'nyo'nefoho.

⁴ Yo'mayo tangoso ko ne'masoso nakwo yokumpohn'nyo lohofontaníngkuhwasi Anítu kako wopíngo kuyoho wonalímontonoho. Huno ose naihwoso'no nakwo Anítu asomo netímayo'ne hontohumalohwono.

⁵ I yo'mayo wopíngo so'no hontohumehwasi nakwo Anítumo símeho hí'ntnnono ne'no uyíhwasi nakwo woní mango monanonehoho. Hwapíngoso Anítu kakoe hitohoso nakwoe símehomo ho'nonahumentisofoho.

⁶ Nakwo wopíngo imo'nyo'ne yokumpohn'nyo ane humentaníngkuhwoni Jisas kako oso síkuno Anítu ho'nahumentiso somo nakwo a'amu Anítumo hohujo íkinjímó'nnyo hn'nimo asomo netímayo'ne pe'nímentisofoho.

⁷ Jisas kako nakumo símeho nejapíwo'níngkiso hopaso nakwo nom'ne a'amumo uyan-tontaho. Hwe fihwo kako nom'níhwo honíngkano wopíngo'njo sohomo ufo'mayo'ne wape'nímontolaho. O'ó, awonoho. I a'amu anga'nohino sohwo kako a'amu níhu'no wonyoangkafo sohune'no ufo'mayo'ne wope'nímontolíkeno. Ngko huno maniyohoy-ohoho.

⁸ I oso'no nakwo níhu'no wonyo nohumentaníngkuhwoni Jisas Kílais kako nakumo nefo'mayo'ne pe'nímentisofoho. Ose ímentiso so'no Anítu kako nakumo símeho nejopalokunjo so'no utíhwa'nyopo ujo ehontojwahumentisofoho.

⁹ Jisas nakumne'no pe'nímentiso so'no Anítu kako nakumo wopíngo kuyoho nelalofoho. Oseso nakwo Jisas Kílais'nji nohumentani nakwo huno ole nayohi, Anítu kako tohino monejaponehoho.

¹⁰ Símo'mo nakwo Anítuye mango hwona'ni humamotohwone sohonta Anítuye Hwomu sohwo nakwoe wonyo'ne pe'nímentiso so'no kako Anítuye a'amu ne namokumentisofoho. Olohonta Kílais kako songo humaso sohwo kako nakumo ne'no wonefo'ma'montonoho eso huno nayohoho.

¹¹ Oseso nakwoe Hwe Engo Jisas Kílais kako nakumo Anítu'nji motonefohi'níngkahoníngki nakwo Anítuye a'amu ne imo'nontani símonyo engo yalokuhwono.

Atam'nji Kílais'njiye hungkunofoho.

¹² Nakwo olo so'no huno nayohoho. Hwe símo'mjo sohwo kako wonyo ímentiso sohonta olo hwaho lopo yahino wonyoso í'mofapmmentisofoho. Poyo pe'nyoso oso yahino wonyo homo somta'ni imo'nímentisofoho. Oso'no nakwo hopi'nono poyo pe'níwo'níngkuhwono hwapíngoso nakwo hopi'nono wonyo'njínwoho.

¹³ Anítuye honíngkano hungkuno m'mofape sohonta nakwoe hwaho lopo yahino wonyoso wo'mojoponoho. I oso'no Anítu kako kakoe honíngkano hungkuno muyo'njo ímentiso so'no kako a'amufe yahino wonyo somne'no tohino mummentisofoho.

¹⁴ Oseso Atam nohumanto honíngkano wonyo yonto pe'nímentisofoho. Oso mta'angoso ne'no mjímó'nímoponto Mousesíye síkuno í'mofapmmentisofoho. Símo'mo Atam Anítuye hungkuno ko upa'nonto hwotoho fento wonyo ímentisofoho. A'amu tífinjoso hofíko Anítuye hungkuno momaso'njoso Atam hungkuno homo somo hwotoho hmentiso pa'nyoso ko mahmmentohofoso hofíko huhwa wonyo yontífi poyo pe'nímentohofofoho. Atam kako símo'mta'ango sohwo ímentiso sohwoe yahino somo a'amu hopi'nono kakimo tífi ín'ngkamentohofofoho. I oso'no tífi no'mo Jisas kakoe yahino songo a'amu tífi ín'ngkayo'ne mojímofapmmentisofoho.

¹⁵ Oseso Atam'nji Jisas'nji siko afa símo'mjo hwaswoho. I oso'no siko yahino níhu'no kengo kengo imo'mentisiyefoho. Atam kako wonyo engo ímentiso oso mta'angoso a'amu hopi'nono hofíko nope'níwo'níngkohofofoho. I oso'no Anítu símeho wopíngo míkunímposo nejapmmentisoso kakoe hwomu Jisas Kílais nejapmmentisofoho. Jisasíye yahino wopíngoso Atamíye yahino wonyo somo nuyakolofonto nakwoe wonyoso wae enao'mentisofoho.

¹⁶ Anítu kakoe hwomu nakwoe hwaho lopo uhwatímentiso sohonta kako Atam olo hwaho lopo yahino wonyo ímentiso hopa ímentiso'maho. Atam kako símo'mo wonyo yahaníngki Anítu kako nahonímentisoso nakwo hopi'nono wonyo íhwasi poyo pe'nyo'ne nahonímentisofoho. Anítu ose nahononto kakoe huno mta'ni kakoe hwomu nakumo wopíngo nalohofó'ne nejapmmentisofoho. Oso wopíngo nalohó'mentiso so'no wopíngo kuyoho nelalofoho.

¹⁷ Hwe sɪmo'mjo Atam sohwo kako Anɪtuye hungkuno haloho maposo'njo imentiso so'no nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi poyo pe'noma'mentɪhwonefoho. I oso'no Anɪtu kako nakumo wopɪngo naloho'mne'ento kakoe hwomu nejapmmentisofoho. A'amu fiho kako yo'mayo Jisas imentiso somo simeho wopɪngo uyoso osohumo Anɪtu kako wopɪngo kuyoho ulɪhwosi songo ne'no humayo'neso uyimontonoho. Oso a'amuso kako Jisas Kɪlaisɪ'nji ne'no nohumahwosi yo'mayo somo Jisasɪ'nji mokosyohuman-tokutnnefoho.

¹⁸ Ihwoni, hwe anga'no kako wonyo imentiso so'no nakwo hinjoho'nwi honɪngkano wonyo'njo imo'nɪmentɪhwonefoho. Oso'no poyo wape'nife nalɪmentisofoho. I, tɪfi no'mo hwe anga'no Jisas sohwo kako wopɪngo imentiso so'no kako nakwoe wonyo honɪngkano somne'no poyo pe'nyo hungkuno somta'ni nakumo isɪhutofonemanto songo humayo'neso nejapmmentisofoho. Oso'no Anɪtu kako wopɪngo kuyoho nelalofoho.

¹⁹ Ihwoni, Olenoho. Hwe anga'no kako Anɪtuye hungkunomo haloho maposo'njo imentiso so'no a'amu hopi'nonohino hn'nwi yahino wonyo imo'mentɪhwonefoho. I hwe anga'nohino nom'ne sohwo kako Anɪtuye hungkunomo haloho po'mentiso so'no Anɪtu kako a'amu pi'nɪngo engo hn'nyumo wopɪngo kuyoho nalɪmentisofoho.

²⁰ Anɪtu a'amu hn'nyumo kakoe honɪngkano hungkuno nejapmmentiso so'no nakwo nakwoe honɪngkano wonyoso nɪhu'no wonyo honɪngkonɪmentɪhwonefoho. Nakwo wonyo engo ko yahonɪngkuhwoni Anɪtu kako nakumne'no wopɪngo mɪkunɪmposo wonyoangkafo nelohofalokunjoso nakwoe wonyo engo somo yakolo'nnyofoho.

²¹ Hohonta yahino wonyo engoso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumanto poyo namokumojofoho. Olohonta Anɪtu kako nakumo wopɪngo nalohofonto kako wopɪngo kuyoho nalonto songo humayo'neso nejopalofoho. Hwapɪngoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho.

6

Nakwo Jisas Kɪlaisɪ'nji sape'nɪmentɪhwono.

¹ Oseso nakwo pehofo lanehwono. Anɪtu nakumo wopɪngo nalohofon'neso engo imokiyone so'no nakwo honɪngkano wonyoso ne'no uyano. Ose lane'elaho.

² O'o, ose molanehwono. A'amu poyo pe'noso sohwo kako apa'no wonyo miyonehoho. Oso pa'nyo nakwo Jisasɪ'nji sope'nɪngkahonɪngkuhwoni wonyoso apa'no nakumo mon-emokosyohumuyoho. Oso'no nakwo wonyoso ne'nohino peho'no uyantanto.

³ Nakwo Kɪlais Jisasɪmo ufohi'nontani mijo kiyomayo yahino somo inɪngkamentɪhwonefoho. Nakwo Jisasɪmo ufohi'nɪmentɪhwone so'no kako'nji poyo sape'nɪmentɪhwonefoho. Olo hilo so'no sekwo huno kaseyohoho.

⁴ Mijo kiyomayo yahino imayoso olenoho. Nakwo Kɪlaisɪmo poyo sope'nɪfohi'nɪngkahonɪngkuhwoni Anɪtu nakumo Kɪlaisɪ'nji pi'nɪmomo soho'nonahumentisofoho. Oseso Anɪtu kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji Kɪlaisɪmo songo ulɪka'mentiso sohonta nakwo'njimo songo sonelɪka'mentisofoho. Oseso Jisas kako songo humayo'ne neso ma'mentiso hopaso nakwo hn'nwi songo humayo'ne neso ma'mentɪhwonefoho.

Oseso nakwo Kɪlaisɪ'nji songo ne'no humentɪhwanefoho.

⁵ Oseso nakwo kako'nji poyo sape'nɪfohi'nɪmentɪhwonehn'nyimo u, Anɪtu Jisasɪmo ulɪka'mentiso hopaso nakwo'nji sonelɪka'mentisofoho.

⁶ Nakwo huno ole nayohi, Jisas nakwoe wonyo'ne'no poyo pe'nɪmentiso sohonta nakwoe yahino wonyoso yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo sohumo Jisas kako poyo imokumentisofoho. Oseso olohonta nakwo yahino wonyo sohwoe syoho ulohofiyi mohumulohwono. O'o, kakoe yokumpohn'nyoso moi'wonoho.

⁷ A'amu sɪmo'mo pe'noso sohumo yahino wonyoso kakimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho.

⁸ Ou, nakwo Jisasɪ'nji poyo sape'nɪmentɪhwone so'no nakwo simeho hi'ntnnono ole uyalokuhwono. Nakwo Kɪlaisɪ'nji songo ne'no nohumentɪhwanefoho.

⁹ Nakwo huno nayohoho. Jisas kako pi'nɪmo nta'ni apa'no songo lɪka'mentiso sohwo kako apa'no poyo mape'nonehoho. Oseso Jisas kako poyo pe'nyo yahino yokumpohn'nyoso hwotoho nto hmmentisofoho.

¹⁰ Jisasɪye poyo pe'nyoso olenoho. Kako sɪkuno anga'nohino somo pe'nɪmentiso sohonta kako yahino wonyo sohwo yokumpohn'nyo somo nɪhu'nahone wae yao'mentisofoho. Wayo yaofonto Anɪtumo ufohi'nɪmentiso sohwo olohonta kako Anɪtu'nji songo ne'no humaho.

¹¹ Oso hopaso sekwo huno fɪsyafɪhu'nɪmno. Sekwo hokunonji Jisasɪ'nji poyo sape'nɪmentohofu so'no oso yahino wonyoso sekwo hokumo yokumpohn'nyo

mosemokosyohumanehoho. O'o, sekwo Kílaisimo ufohi'nímentohoho soku Anítu'nji humaloho. Oso'no sekwo huno fisyafíhu'nímno.

¹² Oseso oso yahino wonyoso nakumo nonemokosyohumahwoloho. Yahino wonyo kikimo wokumokosyohumamo lihwosi yahoníngkuhwosi jije hunomo huno wonyo ku'lmaso somo kíkio osomo iníngkahutoho. O'o, oso huno wonyo hiso foho'naofo.

¹³ Oseso sekwoe sífe aho tímo a'apaho oso'nji yahino wonyo somo ikutoho. Sekwo poyo pe'nontífi apa'no songo líka'mentohoho so'no sekwoe sífe aho a'apaho tímo oso Anítumo uyíkují sekwo kakoe yahino wopíngo somo nto'nohíni fíyímno.

¹⁴ Sekwo huno seyohoho. Yahino wonyoso sekwoe hwe engo imo'níngkuhwosi mosemokosyohumanehoho. I nom'neso ole. Oso honíngkano hungkuno Mouses sejapmmentiso homo somo enjwa'mo mohumuloho. Oso hungkuno hiso ole nalímojo. Honíngkano hungkunomo mtíhúpe'manji poyo wape'nímnoho. Oso hí enjwa'mo mohumuloho. O'o, Anítu kako wopíngo selohó'mentiso so'no sekwo kako'nji ufohi'nontífi sekwo Anítuye pompenjijyomo humaloho.

Nakwo yahino wopíngo sohwoe syoho ulohofíyo umó'nano.

¹⁵ Oso'no nakwo pípi yanehwono. Anítu kako nakumo wopíngo nalohó'mentiso so'no nakwo honíngkano hungkunomo enjwa'mo mohumulohono. Oso'no nakwo yahino wonyoso anga'no anga'no apa'no uyantantaho. O'o, níhu'no awonoho.

¹⁶ U, sekwo huno maseyoho líyohoho. Hwe fíhwo kako nom'nehumo syoho ulohofíyonto kakoe hungkunomo haloho pewo'níngkiso so'no oso hwe nom'ne huhwo sohwo kakoe hwe engo imo'níngkuhwosi kakimo yokumpohn'nyo womokosyohumamontonoho. Ihwoni. Yahino wonyoso oso pa'nyofoho. I kíkio oso yahino wonyoso ne'no yohojo'no oso yahino wonyo hiso kikimo yokumpohn'nyo wokumokosyohumamontonoho. Oso yahino wonyo huhwo sohwo kako kikimo yokumpohn'nyo kumokosyohumahwosi poyo wakumokumontonoho. U, yo'mayo Anítu umó kilososo u, kíkio oso hiso yohojo'no Anítu kako jije hwe engo imo'níngkuhwosi kikimo wokumokosyohumamontonoho. Ose yohojo'no Anítu kako kikimo wopíngo hwosoho wakílímontonoho.

¹⁷ Símo'mo sekwo yahino wonyo sohwoe syoho ulohofíyontífi wonyo'nohíno imotofoho. I osohonta sekwo Anítuye hungkuno ne somo upa'nontífi hungkuno homo somo símeho uyontífi hungkuno hiso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaloho. Oso'no nakwo Anítumne'no símonyoyano.

¹⁸ Yahino wonyo sohwo sekumo impo'angomo nomokokílo'mokosyohumentaníngki Anítu kako hano hwosampento isíhutofosema'mentisofoho. Oseso Anítu kako sekumo yahino wopíngo sohwoe syoho ulohofíyo semokumentisofoho.

¹⁹ Oseso sekwo huno tífo'njo sokune'no ngko oso syoho ulohofíyo'ne pahnnímo hungkuno apa'no waselímo. Hohonta sekwo sekwoe sífe aho hopi'nono yahino wonyo somo uyontífi kakoe syoho ulohofíyontífi yo'mayo yo'mayo honíngkano níhu'no wonyo imotofoho. I oso'no olohonta oso pa'nyoso sekwoe sífe aho yo'mayoso Anítumo uyíkují yahino wopíngo sohwoe syoho ulohofíyo hmmo'nímno. Ose íkuji sekwo honíngkano wonyo ane umó'nantífeho.

²⁰ Símo'mo sekumo yahino wonyo sohwo yokumpohn'nyo semokosyohumentaníngki yahino wopíngoso mimmotofohofoho.

²¹ Oso hohosohonta sekwo nohumantífi sekwo wopíngo humamotofotaho. O'o, oso yahino wonyo hiso sekumo poyo wasemokumonto imojofoho. Oso'no hohonta sekwo yo'mayo wonyo imotofo so'no sekwo olohonta wonímango senalofoho.

²² Oseso Anítu olohonta kako impo'ango somjo yahino wonyo somta'ni nto isíhutofosema'maho. Oso'no olohonta Anítu kakoe syoho ulohofíyo nto semokumaho. Oseso sekwo kakoe yahino wopíngo somo iníngkayo so'no símeho semo'níngkahoníngki honíngkano wonyo'maso imo'nalokwofo sokumo engolopohamo songo ne'no humayo'ne sejapmmentisofoho.

²³ A'amu wonyo iwo'níngkohoho sofe mpe mayo pa'nyoso poyo pe'nífitnnefoho. I oso'no nakwo Anítumo símeho uyíwó'níngkuhwone hn'nímo Anítu kako songo ne'no humayo'neso síki nejaponefoho. Oso songo ne'no humayoso nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kílaisí'nji ufohi'nímentíhwone somnoho.

7

Nakwo yahino songo Jisas Kílais mta'angoso uyano.

¹ Nje a'amu soku, sekwo Mousesíye honíngkano hungkuno somne'no huno'njo sokune'no olo hungkuno loso waselímonne'no yohono. A'amu songo humaloho sohonta

hofiko honingkano hungkunomo enjwa'mo humalofu. Hofiko tifi ining kayo'nefuhu. I a'amu poyo pe'nyoso pipi ining kapifitne'elo. Awonoho. Songo ne'nohinofuhu.

² A'mu fisi hwehuma uma'n'ngkuhwosi oso hwe sohwo songo nohumentan'ngkuhwosi honingkano hungkuno Anitu Mousesimo uymentisoso ni'hu'nahone sekumo mokotiku'nyofuhu. Osohonta oso a'musiye hwehwo poyo pe'n'ngkuhwoso'no oso honingkano hungkunoso oso a'mu simo apa'no momokilo'mokosyohumanehoho. O'o, oso a'musi kako ap'wojo wohumamontonoho.

³ I a'mu fisi kako kakoe hwehwo simo'mjo sohwo kako songo nohumentan'ngkuhwosi oso a'musi kako ape ma'nyo honingkanoso nomtihupehwosi nom'nehumo uma'noso'manji oso a'musiye honingkanoso wonyo umo'n'montonoho. U, hwe sohwo poyo pe'n'ngkuhwoso'ne'manji i oso a'musi kako nom'ne hwehuma uma'nyo'manji oso hiso wop'ngofuhu. Oso yahino hiso honingkano hungkuno somo mtihupe-e'ne'maho. O'o, oso wop'ngofuhu.

⁴ Nje a'amu soku, sekwo upa'n'mno. Hungkuno hiso ne hwap'ngoso ole'nefuhu. Simo'mo Mousesiye honingkano hungkunoso sekwoe hwehwo pa'nyo humamentisofuhu. I oso hohosohonta sekwo Jisas Kilais'nji sekwo poyo sape'n'mentohofu sohonta sekwo honingkano hungkuno homta'ni pe'n'mentohofufuhu. Oseso honingkano hungkunoso sekumo apa'no momokilo'mokomokosyohumanehoho. O'o, awonoho. Kilais songo lika'mentisoso sohomo sekwo makotiku'n'mentohofu so'no sekwo hokunonji songo lika'mentohofufuhu. Oseso sekwo Anituye yahino wop'ngoso iyo'ne humalofu.

⁵ Hohonta nakwoe a'apaho huno simeho t'imo oso yo'mayo wonyoso umu l'imojo oso hiso ne'no yontan'ngkuhwoni oso yahino wonyoso yokumpohn'nyo nemokosyohumamojofuhu. Oso hohosohonta Anituye honingkano hungkunoso nakumo ole nelahonjoso sekwo yo'mayo wonyoso ikutoho. Ose nelahonjo sohonta nakwo wonyo engo so'no ne'mo'n'ngkahon'ngki ne'no imotohwonefuhu. Oso yahino wonyo hiso nakumo poyo wonamokumonte'no yohoho.

⁶ I olohonta nakwo Jisas Kilais'nji poyo sape'n'mentihwone so'no oso yahino wonyo hiso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo sohwo momokilo'mokomokonesyohumanehoho. O'o, Kilais nakumo isihutofonema'mentisofuhu. Oseso olohonta nakwo oso honingkano hungkuno mt'umokumentohofu somo enjwa'mo mohumuyontani nakwo a'amu songo pa'nyo imo'nontani Anituye Towahunofe mampaho somo iningkowalokuhwono.

Yahino wonyoso nakumo wonyo namokumentisofuhu.

⁷ Oso'no nakwo pehofu lanehwono. Honingkano hungkunoso wonyofuhu wolantantaho. O'o, ni'hu'no awonoho. U, honingkano hungkunoso yahino wonyo yohotoho ose monajo'njo yontentesi nakwo ole hnnontan'ngkuhwanesohilo. Nakwo wonyoso ane'nwoho. Ose hnnontan'ngkuhwanesohilo. I olo so'no fisyafihupmno. Sekwo nom'ne a'amufe yo'mayo somne'no hi semo'n'ngkuhwaloho. Ose monajo'njo yontentesi a'amu nom'nefe yo'mayo so'no hi ko ni'mo'n'ngkahon'ngkuhwosi ngko ole li'mnesohilo. Ngko wonyoso ane hwo'nyoho. Ose lontan'mnesohilo.

⁸ S'imo'mo ngko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi man'imo'nyo'njo yontan'ngki Anituye honingkano hungkuno nt'imento, Kiko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi kumo'n'ngkuhwoloho. Ose upa'n'mentohe sohonta nje hunoso nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi engo ni'mo'n'mentisofuhu. Olo so'no selalokweno honingkano hungkuno sohwo kako honingkano wonyoso yohotoho monajo'njo yontentesi oso honingkano wonyoso kakoe yokumpohn'nyoso ane'nesohilo.

⁹ Hohonta ngko honingkano hungkuno mupa'nyo sohonta ngko hwe wop'ngohwo'nyoho syafihu'motefuhu. I oso hohosohonta ngko honingkano hungkuno upa'nonji yo'mayo imote so'no huno syafisyonji l'imento, Ngko wonyo'njo hwo'nyoho. Oso hiso nuhwononji yahino wonyo hiso ne'no yonji yahino wonyoso yokumpohn'nyo ni'mokosyohumentan'ngki uhwon'mentoheso honingkano wonyo huhwo sohwo ngkimo poyo ni'mokone so'no uhwon'mentohofuhu.

¹⁰ Oso honingkano hungkuno Mouses nal'mentisoso ole so'no nejapmmentisofuhu. A'amu hofiko honingkano hungkunomo hofiyu'no ining kafijosu songo pa'nyo humafitne'ento nal'mentisofuhu. I ngko oso hungkuno homo somo nupa'nonji ole l'imento, olo hungkuno homo losomo ngko ito'no min'ngkayo'njo imeso poyo pe'n'mnoho l'imentohefuhu.

¹¹ Ngko huno ole syafihu'mentoho, Honingkano hungkunomo iningka'me'manji honingkano wonyo somo ngko uyakolo'monnoho. Ngko huno ose ko syofisyahon'ngko honingkano wonyoso yokumpohn'nyo ni'mokosyohumentan'ngki kako honingkano

hungkuno somo hwasyo hwasyo imote so'no oso hon'ngkano hungkuno huhwo sohwo ole nt'imento, Kiko poyo pe'nyo. Ose nt'imentisofoho.

¹² Oseso nakwo huno nayohoho. An'itu kakoe hon'ngkano hungkunoso n'ihu'no wop'ingo'nohinofoho. Oso hungkuno anga'no anga'nohinoso hopi'nono nto'nohinoho. Wonyo hungkunoso anefoho.

¹³ Oseso pipilo. Oso wop'ingo hiso ngkimo poyo wan'mokumontolaho. O'o, ose'maho. Yahino wonyo sohwo kako poyo wan'mokumonte'no yohoho. I hon'ngkano hungkuno somo upa'nonji yahino wonyo somo ut'hwa'nyopo uhwononji nje hon'ngkano wonyo engo somo uhwon'imentohefoho. Ngko An'ituye hon'ngkano hungkunomo upo'n'ngkahon'ngko yo'mayo wonyoso yohotoho ko ntahon'ngki nje simeho t'imo sife aho yo'mayo wonyoso umo l'moteso ngko wonyo hiso ne'no iwo'n'ngkohefoho. Oso'no hon'ngkano wonyo yahino n'ihu'no wonyofoho nn'ngkohoho.

Hon'ngkano wonyoso nakwoe hunomo impe intofonesyohumaho.

¹⁴ An'ituye Towahuno sohwo kako An'ituye hon'ngkano hungkuno Mouses'mo uy'imentisoso Mouses kako mt'i'mokumentisofoho. I oso'no oso hon'ngkano hungkuno homo somo ngko min'ngkayo'njo yahon'ngko yahino wonyoso yokumpohn'nyo n'mokosyohumentan'ngki ngko oso yahino wonyo huhwo sohwo syoho ulohofiyi imo'n'imentohefoho.

¹⁵ Ngko nje yahino wonyo iwo'n'ngkoheso neso ngko huno maniyohoyohoho. Ngko yahino wop'ingo'nohini uy'mo ko lonji oso yahino wop'ingo hiso mimmnehono. I oso yahino wonyoso miyo'njo uy'mo ko lonji oso wonyo engoso iwo'n'ngkohefoho.

¹⁶ Ngko hon'ngkano wonyoso imote so'no ngkilaho lohono. Oso'no hon'ngkano hungkuno Mouses nal'imentisoso ngko wop'ingo uhwon'ngkohono.

¹⁷ Yo'mayo wonyo iwo'n'ngkoheso ngkilaho lalokwe so'no ngko huno ole niyohoho. Oso wonyo iwo'n'ngkohe hiso nje huno mta'n'i'maho. O'o, yahino wonyo nje simeho mo'mo mnawojoso yokumpohn'nyo imo'n'ngkahon'ngki oso wonyo hiso yalokweno.

¹⁸ Ngko huno ole niyohoho. Nje simeho mo'mo wop'ingosomo monnauyoho. O'o, nje simeho wonyo'nohinoho imojofoho. Nje hunoso yo'mayo wop'ingo'nohini uy'mo ko lontneso nje simeho sohwo wop'ingo hiso miyonehoho. Oso'no wop'ingo yahino iyoso'no ngko yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho.

¹⁹ Yo'mayo yahino wop'ingosomo umo ko lonji yontneso ngko miy'wo'n'ngkiyonoho. Yo'mayo wonyoso mimmnehono lontneso oso wonyo hiso ngko iwo'n'ngkohono.

²⁰ Yo'mayo yahino wonyoso ngko miyo'njo umo lontneso oso hiso ngko iwo'n'ngkohono. Oso hiso nje huno mta'n'i'maho. O'o, nje simeho sohwo fiyo ntahon'ngki ngko iwo'n'ngkohono. Hwap'ingosomo nakwoe simeho mo'mo yahino wonyoso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumaho.

²¹ Oso'no olo yahino wonyo loso nje simeho mo'mo mnawehe. Ngko yo'mayo yahino wop'ingosomo umo ko lontneso yahino wonyo somo hwasopeef'wo'n'ngkohe hwo'nyoho.

²² Nehopi. Nje huno somo ngko ole syafisy'wo'n'ngkoho, An'ituye hon'ngkano hungkunoso wop'ingo'nohinofoho. Ose syafisy'wo'n'ngkoho.

²³⁻²⁵ I oso'no ngko ole hon'ngkonalokweno. Yahino wonyoso nje simeho mo'mo mnanowehe. Oso yahino wonyo huhwo sohwo'nji nje hunomo An'ituye hon'ngkano hungkuno wop'ingo sohwo mnawojo sohwo'nji ikujoho fongki'nalokusiyo. Nje huno somo ngko An'ituye hon'ngkano hungkuno sohwo syoho ulohofiyi hwo'nyoho. I oso'no nje simeho sohwo kako yahino wonyo sohwo syoho ulohofiyi hwehe. I oseso oso yahino wonyo sohwo kako ngkimo impo'angomo won'humaji'monto yahon'ngki ngko youwo youwo lalokweno. Nje simeho hon'ngkano poyo pe'nyo somo ipen'motowalokunjo somta'ni t'ihwo wont'ima'montolo. Ngko n'ihu'no wonyo hwo'nyoho.

I oso hiso'no Jisas Kilais nakwoe Hwe Engo sohwo kako hon'ngkano wonyo yokumpohn'nyo somta'ni ngkimo is'hutofon'mayo'ne hwehe. Kako ngkimo asomo nt'ima'maso so'no ngko An'tumo isamoyoka ulalokweno.

8

K'ilais nakwoe wonyo somo wae enaofonto kakoe Towahuno Wop'ingosomo nejammentisofoho.

¹ Oseso nakwo Kilais Jisasi'nji ufohi'nnyo so'no An'itu nakwoe hon'ngkano wonyo somne'no simeho tohino muhmn'yofoho. Oso'no kako hungkuno ikwolofoso sohonta nakwoe wonyo somne'no nakumo tohinoso monejaponefoho.

² Hwap'ingosomo An'ituye Towahuno sohwo nakwo Kilais Jisasi'nji monahumokumentisoso sohwo kako songo ne'no humayo'ne nejaposo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso yahino wonyo somta'ni is'hutofonema'mentisofoho. Oso'no oso yahino wonyo

huhwo sohwo kako ngkimo poyo ni mokumne'ento yalokunjo sohwo ngkimo apa'no mipenimotawenohoho.

³ Mouses kako Anituye honingkanano hungkuno neyakwosamo uyimentiso sohonta kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi honingkanano nto'no iningkapifitne'ento nejapmentisofoho. I oso'no yahino wonyoso nakwoe simeho mo'mo mnawojo so'no nakwo yokumpohn'nyo ane'nwi nohumentani honingkanano homo somo nto'no miningkammentihwonefoho. Oseso nakwo honingkanano hungkuno ito'no iningkayo yokumpohn'nyoso ane'nwi humentaningkuhwoni honingkanano hungkuno hiso nakumo wopingo monamokumentisofoho. I oso'no Anitu kako wopingo namokumentisofoho. Hwapingoso kako kakoe Hwomu nakwoe hwaho lopo uhwojahoningki kako a'amu nakwo pa'nyo imo'nimentisofoho. Oso kako a'amu nakwo pa'nyo imo'ningkahoningki Anitu nakwoe wonyomne'no tohino engo uyahoningki Kilais oso hiso'no poyo imo'nimentiso so'no Anitu kako oso yahino wonyo huhwo sohwo yokumpohn'nyo homo somo wae yao'mentisofoho.

⁴ Honingkanano hungkunoso ole lonetihwalofoho. Sekwo honingkanano wopingomnohini finingkamno. I Anitu kako yahino wonyo sohwo yokumpohn'nyo wae yao'mentiso so'no olohonta nakwoe simeho yo'mayo wonyo umu lihwosi ko yososo nakwo miningkohwanehwono. Oso wonyoso nakumo monemokosyohumanehoho. O'o, nakwo Anituye Towahunano Wopingo so'nji nohumentani kakoe mampaho osomo nupo'nontani honingkanano wopingo'nohini somo tifi iningkowalokuhwono. Oseso Anitu nonahononto wopingo kuyoho nelalofoho.

⁵ Oseso a'amu hofikoe simeho yo'mayo wonyo umu lonte osomo yahoningki oso homo somo hofiko tifi iningkawowo'ningkohoho so'no oso yahino wonyo hiso hofikimo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'ningkisofoho. I, a'amu Anituye Towahunano Wopingo hi'njo sohwo hofiko kakoe mampahomo iningkawowo'ningkohoho so'no Anituye Towahunano Wopingo sohwo hofikimo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'ningkisofoho.

⁶ Oseso oso yahino wonyo sohwo kako a'amumo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'ningkiso so'no hofiko poyo pe'ningkuji tikanomo ufitnefoho. I, Anituye Towahunano Wopingo sohwo kako kakoe a'amumo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'ningkiso so'no hofiko wopingo nohumafikuji simeho pompenjiyo'nji wohumantifeho.

⁷ Oso yahino wonyo sohwo kako a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumentaningki hofiko Anituye mangohwa imo'nimentohofofoho. Hwapingoso hofiko Anituye hungkuno somo enjwa'mo mohumunyofoho. Hofiko Anituye hungkuno homo somo ining kayoso hopo'maho.

⁸ A'amu hofiko yo'mayo wonyo hofikoe simeho umu lonteso iwo'ningkohoho. Oso a'amu hiso hofiko Anituye simeho wopingo umu'nyo'neso mmokufitnnohoho.

⁹ I oseso Anitu kakoe Towahunoso sekwoe simeho mo'mo humunyo'manji sekwo sekwoe simehoso yo'mayo wonyoso umu lihwosi yososo miyonehoho. O'o, sekwo Anituye Towahunofe yahinomo iningkowalokwofo. I, a'amu fihwo kako Anituye Towahunano ane hwo'manji kako Anituye a'amu hwo'maho.

¹⁰ Yahino wonyo sohwo kako jije a'apahomo poyo kumokososo u, Kilais kako jije simeho mo'mo humunyo hwas'manji jije huyo'mangoso songo wohumamontonoho. Hwapingoso Anitu wopingo hwasoho nto kilimentisofoho.

¹¹ Jisas kako poyo pe'ningkahoningki Anitu kako apa'no songo ulika'mentiso sohwo kakoe Towahunano kikimo kuhumunyo hwas'manji kako Kilais'mo ulika'mentiso hopaso kako jije a'apaho apa'no songo kilokafonefoho. Hwapingoso kakoe Towahunano kikimo kuhumunyofoho.

Anitu kakoe Towahunoso nakumo kakoe mehomi namokuwo'ningkohoho.

¹² U, nje a'amu soku, yo'mayo wonyo nakwoe simeho umu lonte osomo peho'no iningkowalokwofo. Oso yahino wonyo huhwo sekumo mosemokosyohumanehoho. O'o, awonoho. Olohonta nom'ne songo nemokosyohumaho. Osohumnohini uningkwano.

¹³ Nakwo nakwoe simeho yo'mayo wonyo uyano lifijo'manji u oso hiso ifijoso sekwo poyo pe'ningkuji tikanomo ufitnefoho. I oso'no sekwo sekwoe simeho mo'mo Anitu kakoe Towahunoso sekumo sehmunyo hwas'manji kakoe yokumpohn'nyoso nomafikuji yahino wonyo simeho umu lwo'ningkiso somo monje yasy'kuji poyo umokantifeho. Poyo imokukuji sekwo songo wohumantifeho.

¹⁴ A'amu Anituye Towahunofe mampahomo haloho pewo'ningkohofoso hofiko Anituye mehomi nefoho.

¹⁵ Anitu kakoe Towahunoso nakumo apa'no iyoho enamofone ne japmentiso'maho. Nakumo apa'no impe hopa nantofone ne japmentiso'maho. O'o, Anitu kakoe mehomi ne imo'nyo'ne kako kakoe Towahuno Wopingo ne japmentisofoho. Oseso nakwo kakoe mehomi'nwi nohumentani nakwo Anitu kakine'no iyoho miyontani Nje Mphowosoho uli'wo'n'ngkuhwonefoho.

¹⁶ Anitu kakoe Towahuno Wopingo sohwo kako nakwoe simeho mo'mo humunyo sohwo ole nali'wo'n'ngkohoho, Kiko Anituye mehomi hwasoho. Ose nali'wo'n'ngkiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Ou, nehopi. Nakwo Anituye mehomi'nwoho.

¹⁷ Oseso nakwo Anituye mehomi hn'nimo Anitu kako kakoe mehomi hn'nne'no yo'mayo elofisosyohumasoso ne japonefoho. Anitu kako yo'mayo Kilaisimo uyososo nakumo ne japonefoho. Olohonta nakwo Jisasi'nji mojoku'n'ngkuhwasi yo'mayo tango Jisas ma'mentiso hopaso womano lihwaso maso'manji u hwanguku no'mo nakwo Kilaisiye yofe engo so'nji kakoe ango wonyoangkafo so'nji kako'nji nomanefoho.

Hwanguku nakwo Kilaisi'nji nohume hwaso kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo'nji nohumanefoho.

¹⁸ Nakwo Anitumne'no syoho yontan'ngkuhwasi yo'mayo tango ne'masoso olo tango hiloso we'efoho. I hwanguku nakwo Anitu'nji nohumehwasi yo'mayo wonyoangkafo mikunimpososo ujo ehontojwasyoso somo uhwon'ngkuhwasi nakwo olo tango we'eloso'no huno mosyofisyanehwono.

¹⁹ Yo'mayo hopi'nono ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji Anitu mti'mokumentisoso hontohumaho. Yo'mayo so'no hontohumantifi Anituye mehomi ne hn'nimo uti'hwanyopo ujo ehontojwonasyoso sohonta nahonyo'ne umo'n'ngkan'ngki hontohumaho.

²⁰ Hohonta Atam kako Anituye hungkunomo hwotoho hmentiso sohonta olo nakwoe hwaho lopo yahino wonyoso i'mofapmentisofoho. Hohosohonta yo'mayo Anitu kako mti'mokumentisoso Anitu kako hungkuno lahon'ngki yo'mayoso wonyo imo'nimentisofoho. Oso yo'mayo yofoho, piso hohwayo oso iwo'n'ngkiso uhwon'wo'n'ngkuhwoneso apa'no wopingo imo'nyo'ne hontohumaho.

²¹ Nakwo Anituye mehomi ne hn'nimo ujo ehontojwonasyoso sohonta yo'mayo Anitu mti'mokumentisoso apa'no wopingo imo'nonefoho. Oso hohosohonta yahino wonyoso ni'hu'nahone moi'wo imo'n'ngkuhwasi nakwo a'amu hn'nnonji yo'mayo so'nji Anitu kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji nohumentihwanefoho.

²² Nakwo huno moi'wonoho. Yo'mayo hopi'nono Anitu mti'mokumentisoso oso wopingo i'mofapone so'no hontohumafikuji hofiko tohino tipemayoso moyami sofa hofiko mehomi aswo mantifi tohino tipemawo'n'ngkohoho oso hopa tipema'mopikujo somta'angoso olohonta u'mofapmmntonoho.

²³ I, yo'mayo tohino Anitu mti'mokumentiso osomnohini mumnalofiyoho. O'o, nakwo a'amu hi'nnonjimo nemnalofoho. Anitu kako yo'mayo hwanguku nakumo ne japone so'no hofiko huno syafihupitnne'ento kakoe Towahuno simeho ne japmentisofoho. I olohonta nakwoe a'apahoso yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo somo enjwa'mo humentani tohino engo nemn'ngkahon'ngki youwo youwo lontani nakwo olo so'no hontohumalohwono. Anitu kako nakumo yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo somta'ni ni'hu'nahone asomo nemahwasi kako nakumo a'apahoso songo ne jap'hwosi ni'hu'nahone nakwo kakoe mehomi ne imo'nyo'ne namokonefoho.

²⁴ Nakwo oso hiso ne imo'nyo'ne hontohumalohwono. U, oso yo'mayo hiso ne imo'nontentesi nakwo mohontohumehwanesohilo. U, hwe fihwo kako oso yo'mayo hiso'no nohontohumawosi oso ne homo somo nuhwon'ngkuhwasi oso'no kako apa'no mohontohumanehoho.

²⁵ U, nakwo yo'mayo muhwonyo so'no nakwo huno syofisyihwaso simeho hi'ntnnono uyasoso u, neso womantanoho. Oso'no nohontohumehwaso in'ngo momofanehwono.

²⁶ Oso hiso'no hontohumalohwone hiso nakwo yokumpohn'nyo ane'nwi humentan'ngkuhwoni Anitu kakoe Towahuno Wopingo huhwo'nji nakwo Mpohumo jomo ujo so'ne nefe'mawo'n'ngkisofoho. Nakwo Mpohumo pehofo ulane'entani huno moneyahon'ngki nakwoe simeho mo'mnohini humotaho lalokuhwono. Oso'no nakwo yoloho ne hiso'no Mpohumo mujofoho. I oso'no Anitu kakoe Towahuno Wopingososo nakwoe simeho mo'mo nakune'no hitoho ulofahon'ngki kako Anitumo nakune'no yoloho uli'wo'n'ngkisofoho. Oso Towahunofe mampahoso Anitu kako'nohini upa'n'wo'n'ngkohoho.

²⁷ Mphwo kako'nohini nakwoe simeho mo'mo nahonyo sohwo kako Towahunofe huno somne'no huno uyohoho. Towahuno sohwo kako yo'mayo Anitu kako

umo'nalokunjo so'no huno uyahon+ngki kako nakumne'no Mpohumo jomo ujoson'no nto'no ul'wo'n'ngkisofoho.

²⁸ I nakwo olo so'no huno nayohoho. An'itu kako a'amuso nje yahinoso ifitne'ento imentiso osomo uhwosopo'mentisofoho. A'amu hiso hofiko An'itumo simeho ufijo'manji yo'mayo tango u'maso somo An'itu kako oso homo somo wopingo umokiyo'ne hweho.

²⁹ Hwapingoso hohonta An'itu kako nakumne'no huno uyahon+ngki An'itu nje hwomu hopa imo'n'fitne'ento nahwosopo'mentisofoho. Oseso Kilais nela'wehwo kako simo'mta'ango sohwo imo'n'ngkahon+ngki nakwo a'amu pi'n'ngo engo hn'nwi homn+ngkwa'wehwo homnampisyona'ni imo'nalokuhwono.

³⁰ Hohonta An'itu nakumo nahwosopo'mentisofoho. Nahwosopo'mentiso hn'nimo ngkimo ni'mapitne'ento johon'mentisofoho. Johon'nalonto wopingo naloho'mentiso so'no ole nelalofoho. Sekwo wopingo kuyoho. Wopingo namokumentiso so'no nakwo kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo'nji nohumentihwanefoho.

An'itu nakune'no hitoho ulofalokunjo sohwo kako monesikwajonehoho.

³¹ I oseso An'itu kako nakumo yo'mayo wopingo naloho'mentiso so'no nakwo huno pehofo syofisyanehwono. An'itu nakwo'nji humanto nefe'mawo'n'ngkiso so'no nakumo a'amu wonyo nalohofiwon'ngkohoho somne'no huno pi'n'ngo mosyofisyanehwono. O'o, hofiko nakumo moneyakolopitnehofo.

³² An'itu nakune'no hitoho ulofahon+ngki kakoe Hwomu kakine'no simeho uy'wo'n'ngkiso sohune'no nakumo wonejapmmonteso huno pi'n'ngo mosyafihu'mmentisofoho. O'o, awonoho. Nakwoe wonyomne'no poyo pe'none'ento uhwatmentisofoho. Oseso oso kakoe hwomu nejapmmonteso so'no nakwo huno ole nayohi, Yo'mayo nefe'mayo'ne hi wonejapmmonteso.

³³ An'itu nakumo kako'ne nahwosopo'mentiso hn'nimo sekwo wonyo kuyoho eso tihwo wonal'montolo. O'o, An'itu huhwo kako nakwoe wonyo wae enamofonto wopingo kuyoho nal'wo'n'ngkisofoho.

³⁴ Nakwoe yahino wonyo somne'no tohino womapife eso tihwo wal'montolo. O'o, Kilais Jisas oso wonyo homo somne'no poyo pe'nonto apa'no songo l'ka'mentiso sohwo kakoe kan+ngkwohwo An'tuye aho anga sohohnta'ni nohumentan+ngki Seten kako nakumne'no wonyo kuyoho nelahon+ngki Kilais nakumne'no Mpohumo jomo ulalofoho.

³⁵ Jisas Kilais nakumo hitoho m'kun'imposo engo nejap'wo'n'ngkisoso wae pehofo wenamo'mtolo. U, yo'mayo tango nakumo ne'maso'manji u tohino t'pemaso'manji u a'amu wonyo nalohopijo'manji u mijoho nayoso'manji yo'mayo so'nji manji'mofo oso'no umofonyo iyo'manji yo'mayo wonyoso nakumo wonyo wonamokumo l'hwosi yoso'manji u poyo wonamokumo l'hwosi yoso'manji i oso yo'mayo hopi'nonohino hiso Jisas Kilais kako nakumo hitoho ulofalokunjo somta'ni nakumo wae menamofonehoho.

³⁶ Oso yo'mayo hiso ne'maso so'no a'amu An'tuye hungkuno mt'i'mokumentohofohohi,

Nakwo jije a'amu hn'nwi jije syoho mji'mopontan+ngkuhwoni a'amu hofiko nonahonont'fi nonafotofont'fi fonjonesyalokwofo.

A'amu tongomo uhwonont'fi fonjasy'wo'n'ngkohoho hopaso nakumo nahonont'fi wofonjonesyant'fe'no yalokwofo.

Ose mt'i'mokumentohofohoho.

³⁷ Oso hiso'no nakwo huno mosyofisyalokuyihwono. O'o, Jisas Kilais nakumo simeho m'kun'imposo engo nejap'wo'n'ngkiso so'no yo'mayo tango hopi'nonohino ne'mante somo nakwo n'ihu'nahone monje esyahon+ngkuhwoni An'itu yo'mayo homo somo uyakolofone namokuwo'n'ngkisofoho.

³⁸ Ou, ngko olo so'no simeho hi'ntnnono uyalokwe so'no ngko huno ole niyohoho. An'itu ngkimo hitoho m'kun'imposo engo ntap'wo'n'ngkiso oso'no wae yan'mofo'ne sohwo mohumuyoho. O'o, n'ihu'no awonoho. Oseso Kilais nakumo hitoho nejopalokunjo somta'ni nakumo wae menafonehoho. Ou, nehopi. Songu humayo so'nji poyo pe'nyo so'nji a'amu ahwomo mta'ango so'nji hwahoponjo towahuno wonyo so'nji yo'mayo hohonta i'mofapmmentiso oso'nji t'fi imo'none so'nji yo'mayo yokumpohn'nyo kengo kengo so'nji

³⁹ i yo'mayo yokintahoponjo so'nji hwahoponjo so'nji oso nom'ne yo'mayo hu'mehinawojo so'nji oso yo'mayo hopi'nonohino hiso An'itu hitoho nejopalokuso somta'ni nakumo wae menafonehoho. O'o, nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumo wopingo naloho'mentiso oso'no An'itu kako hitoho ne'no nejapmm'hwonehoho.

¹ Ngko Pouli'ni Kilaisiye a'amu sohwo'ni hwasyo hungkuno moselalokuyohono. O'lo, ngko sekumo hungkuno nehopi'nohini selalokweno. Ngko huno niyalokunjo so'nji Anitu tuye Towahuno Wopingo nje simemo mo'mo humaso sohwo'nji ngkimo olo so'no nehopeho ntantofoho.

² Nje a'amu Jutaso hofiko Jisas Kilaisimo min'ngkayo somne'no ngko hitoho ntokwoho. Nje simemo tango ni'nonohinoso hofikine'no niyohoho.

³ A'amu Jutaso hofiko nje n'ngkwahwo nampohwosafoho. Hofiko nje temtitofu mta'angofoho. Oso'no hofiko Anitu tuye a'amu ne imo'nyo so'no ni'mo'ningkohoho. U hon'ngkano wo'nnyopontentesi u ngko Anitumo olo so'no jomo ulahon'imo Anitu kiko nje a'amu Jutaso hofiko jije a'amu ne imo'n'fitnne'no kiko ngkimo tikanomo ni'humajo ose uli'mnesohilo.

⁴ Nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo a'amu Isilael sofe imu'nwoho. Anitu kako nakumo nahwosop'mentiso osohwo kako nje a'amu kuyoho nalonto kakoe yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji neti'hwamentisofoho. Nakumo Anitu ole nalimento, Sekwo ngkimo ni'fohi'nyo'ne olo hon'ngkano lomo ifijo so'no ngko wopingo waseloho'monnoho. Ose nalonto kakoe hon'ngkano hungkuno nejapmmentisofoho. Nom'neso olenoho. Kakoe yofe somne'no kakoe tajo angomo hwomtame ulohoho'ne yahino wopingo nejapmmentisofoho. Yo'mayo hungkuno ne imo'none so'no nalimentisofoho.

⁵ Neyakwosa sohwa hofiko hwe engo hwafoho. Nakwo temtitofu somta'ni Anitu kakoe hwomu Kilais osohumo nefo'mayo'ne uhwosop'mentiso sohwo kako a'amu imo'n'mentisofoho. Anitu ne sohwo kako yo'mayo hopi'nonohino somo aho huli'memokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Oso'no nakwo kakoe yofe ho'nomayoso engolopohamo ne'no ne'nohini uyihwano. Nehopeho.

Hwe moyami hopi'nono Anitu kakine'no uhwosop'mentisofoho.

⁶ A'amu Juta fehohnjoso Anitumo simemo muyo'njo so'no ole wolantantaho. Anitu tuye hungkuno ne mmo'nonehoho ose wolantantaho. O'lo, awonoho. Anitu a'amu Juta somo kakoe mehomi imo'nyo'ne ko uhwosop'mentisoso fehohnjoso Jutafe temtitofu ko hi hofiko kakoe a'amu ne'maho.

⁷ Apilohamiye imu fehohnjo somo Anitu uhwononteso hofiko Apilohamiye a'amu yofe uhwoe'ne'maho. O'lo, Anitu Apilohammo ulimento, Jije hwomu Aisak kakoe imu oso'nohini hofiko jije temtitofu nefoho.

⁸ Anitu Apilohamiye hwomu anga'nohino sohune'no hungkuno ulahon'ngki kako hwomu anga'no tipema'mentiso sohwo osohwo kako Anitu tuye mehomi hweho. I nom'ne tipema'mentiso oso hwa hofikoe imuso hofiko Anitu tuye mehomi'maho.

⁹ Oso hungkuno Apilohammo ulimentiso hiso olenoho. Soswo anga'no niyakolofihwoso'no ngko asomo wapmmonnoho. Osohonta Sola kako hwomu aswo woma'montonoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁰ Ihwoni. Aisak kako imo'nonto kakoe ape Lepeka kako hufa'u mehomi imo'n'mentisofoho. Oso hufa'u mehomi sohwa'uye kan'ngkwohwo afa hweho. Aisak huhwo sohwo kako nakwo a'amu Juta hn'nwiye neyakweho.

¹¹ Oso hwomu hufa'u Lepekafe simemomjo mnawojo oso hwa'umo Anitu kako kakoe huno mta'ni hwomu anga'nohino humo kakoe mehomi imo'nyo'ne uhwosop'mentisofoho. Anitu kako oso hwomu sohwa'u sikoe yahino wopingo somne'no yano ulohmmentiso'maho. O'lo, siko mmo'nyo sohonta Anitu kako hwomu anga'nohino sohomo kakoe mehomi imo'nyo'ne uhwosop'mentisofoho. Oso'no nakwo huno ole nayohi, Anitu kako a'amufte yahino somne'no huno mosyafisiyo'njo yonto a'amu somo kakoe huno mta'ni mtitofufe uhwosopewo'n'ngkiso hweho.

¹² Oso hwomo sohwa'u siko mmo'nyo simemo mo'mo mnowntanjo sohonta Anitu Lepekamo ulimento, Oso hwomu simo'mjo sohomo nom'ne jije hwomu t'finjo sohwoe syoho ulohofiyonehwo umo'n'montonoho. Ose ulimentisofoho.

¹³ Anitu tuye hungkuno mtimokumentohofu sohwa hofiko ole mtimokumentohofi, Anitu ole limento, Ngko Aisakiye hwomu t'finjo Jekoup oso hune'no simemo uyalokweno. I ngko kola'wehwo Isou sohune'no ngkilaho, ose limentisofoho.

¹⁴ Oseso nakwo ole wolantantaho. Olo Anitu tuye yahino oleso nto'nohinim'aho. Ose wolantantaho. O'lo, awonoho.

¹⁵ Anitu Mousesimo ole ulimento, U ngko hwe fihune'no wopingo wakilo'ho mo uli'mo u ngko kakimo wopingo uloho'mnoho. U ngko kakine'no hitoho wanto'mtonoho.

¹⁶ Oseso hwe fihwo kako ole malonehoho. Ngko syoho wopingo ime'no Anitu kako ngkimo wopingo wanto'ho'montonoho. Ose mal'mnehono. O'lo, Anitu kakoe huno mta'ni mtitofihwosi a'amumo wopingo uloho'montonoho.

¹⁷ Oso'no Anitu kako hwe engo hwaho Ijip mokosyohumamentiso osohomo ole ulimmento, Ngko kikimo olo hwaho Ijip osopo mokosyohumayo'ne kuhumaji'mentohefoho. Hwap'ngoso ngko kikimta'ni nje a'amu Isilael somo utimahn'me'no kiko yokumpohn'nyo imo'n'ngkohoji hahn'nyo yohojo'no ngko kikimo hwotoho kufe'mo wokiyakolo'monnoho. Oseso a'amu angom'ememjoso hofiko nje yokumpohn'nyoso nohon'ngkuji nje yofeso woho'nonimantifeho. Ose ulimentisofoho.

¹⁸ Oseso nakwo huno ole nayohoho. U Anitu kako hwe fihune'no ngko kakine'no hitoho wantofono lihwosi u kakine'no hitoho ulomntonoho. U Anitu kako nom'ne a'amu hune'no huno ole syafisyososo, Hwe fihwo kako yokumpohn'nyo umonono ose syafisyososo ose hwe huhwo sohwo kako yokumpohn'nyo umomntonoho.

Olo hungkuno loso Anituye simeho tohino'nji hitoho ulofoso'ne

¹⁹ Oseso Anitu yo'mayoso umonono lonte so'no oso hiso ne imo'n'wo'n'ngkisofoho. Oso'no a'amu fehohnjoso ole wontantifeho. Nakwoe yahino wonyo iwo'n'ngkuhwone so'no Anitu kako yoka peho'no nal'wo'n'ngkohoho. Yo'mayo imo'n'wo'n'ngkiso so'no simo'mo Anitu kakoe huno yo'mayoso umonono lonte huno syafisy'wo'n'ngkiso osomo tihwo ulojao'montolo.

²⁰ Ose nti'kujo'no ngko ole ulimno, U, kiko a'amu hwahoponjo fihwosi Anitumne'no yoka ujoso kiko hopenohintaho. Oseso hwakwontoho osohwo kako oso hwe mt'i'mokoso osohomo ole ulimntolaho, Kiko olo pa'nyo peho'no n'nti'mokumentohino hwo'nto. Ose ulimntolaho.

²¹ A'amu hwakwontoho syoho'njo sohwo kako hwaho nomahwosi hwontoho nom'ne wosopayo ho'nasiyo'ne mt'i'mokuhwosi nom'ne sikinjo jopaho iwontofasiyo'ne mt'i'mokososo wonyotaho. O'o, kako yo'mayo kakoe huno mta'ni mt'i'mokiyoso u oso kako hwap'ngo hweho. Kakoe syohofoho.

²² Oso yahino oseso Anitu huhwo'njoho. Anitu a'amu hon'ngkano wonyo imotofo so'no tohino womap'fe limentisofoho. Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe simeho tohino oso'nji utihwa'nyopo ulikemokontentesi a'amu somo tohino komo'no uyihwonesohilo. O'o, Anitu kako oso a'amu somne'no hitoho ulofahon'ngki hontohumaho. I oso'no hofiko hahn'nyo ne'no yahon'ngkofi Anitu kako tohino engo uyimentisofoho.

²³ I Anitu kakoe yahino wop'ngo ujo ehontojwasiyo'ne so'no Anitu kako a'amu fehohnjo wop'ngo uloho'mne'ento uhwasopo'mentiso somo nje yofe engo so'nji nje yahino wop'ngo so'nji mapitnne'ento imentisofoho. Hwap'ngoso oso hiso'no nakune'no nto'no nto enesyohumaho.

²⁴ Oso a'amu wop'ngo uloho'mne'ento uhwasopo'mentisoso nakwonoho. Oso hiso a'amu Juta'nohini'maho. O'o, a'amu temtitofo kengo kengo'nwoho.

²⁵ Houseya sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki l'imojo sohwo kako olo hungkuno loso a'amu Juta'maso, a'amu temtitofo kengo somne'no ole mt'i'mokumentisofoho. Anitu ole l'imento, Hwe moya'mi hofiko nje a'amu Juta mmo'nyo'njo somo ngko ole ulimnonnoho, Sekwo nje a'amu kuyoho.

A'amu ngko hofikimo simeho muyo'njo simo'mo imentohe somo ole ulimnonnoho, Ngko sekumo simeho sejonalokweno.

²⁶ Ango'meemjo a'amu somo nje a'amu ku'maho simo'mo ulimmentohe oso angom'eemjo a'amu somo ole ulimnonnoho.

Ngko Anitu songo ne'no humayo sohwo'niye a'amu kuyoho.

Houseya ose mt'i'mokumentisofoho.

²⁷ I Aisaiya hwe nom'nehumo Anitu hungkuno uyahon'ngki l'imentiso sohwo kako a'amu juta somne'no ole mt'i'mokumento, A'amu Isilaeliso hofiko tafeponjo wosoho pa'nyo pi'n'ngo engo ko imo'n'nfijo somta'ni Anitu kako anga'no anga'nohino manefoho.

²⁸ Hwap'ngoso a'amu hon'ngkano wonyo'njo somo Anitu hofikoe yahino wonyo so'no hungkuno ulihwosi tohino komo'no uyonefoho.

²⁹ Oso hungkuno Aisaiya simo'mjo mt'i'mokumentisoso olenoho.

Nakwoe Hwe Engo Anitu kako a'amu ahwomomjo so'nji hntokwaliyo yo'mayo so'njimo mokosyohumawo'n'ngkiso osohwo kako nakwoe temtitofo fehohnjo anga'no anga'nohino somne'no wohumafe majo'njo yontentesi nakwo a'amu hopi'nono Isilael hn'n'imo Soutom'nji Ngkumoula oso pa'nyo wae enaofihwonesohilo.

Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

A'amu Isilaeliso hofiko hofikoe yahino wop'ngo somne'no Anituye a'amu ne imo'nane'entifi hofiko syoho engo imentohofoho.

³⁰ Oseso nakwo pehoho lanehwono. Olenoho. A'amu temtitofo kengoso hofiko nakwo Anituye a'amu ne imo'nane'entifi syoho yokumpohn'nyo imentohofomaho.

O'o, hofiiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyahon+ngkofi Anitu sekwo wop+ingo kuyoho ulimentisofoho.

³¹ I a'amu Jutaso hofiiko ole syafi+hu'mentohofi nakwo Anituye hon+ngkano hungkunomo nto'no in+ngkohwaso'no Anitu kako nakumo wop+ingo kuyoho wonal+montonoho. Ose syafisyontifi syoho engo ko imentohofa so'no Anitu kako wop+ingo kuyoho ose mulonehoho.

³² Hwap+ingoso hofiiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyoso nakwolaho lontifi hon+ngkano hungkuno osomo nto'no in+ngkuhwasi Anituye a'amu ne umo'nano. Ose limentohofofoho. Hofiiko oso sojo engkwosaho pa'nyoso Anitu hon+ngkanopo ho'nahumentiso osomo entofomantifi piwahu'mentohofofoho.

³³ A'amu Anituye hungkuno mt+'mokumentohofa oso hwa hofiiko Jisasimne'no oso sojo homo somo ole mt+'mokumentohofi, Upa'nimno. Oso hwaho anga Saiyon sopo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu entofomayo'ne ho'nahumentohofoho.

Oso hopo sopo a'amu hofiiko entofomafikuji wop+wesyantifeho.

I a'amu oso engkwosaho homo somo simeho hi'ntnnono uy+fijosos hofiiko won+mangomunonehoho.

Jisasimne'no ose mt+'mokumentohofofoho.

10

A'amu Isilaeliso hofiiko Anitu kakoe yahino wop+ingoso nto'no ma'mentohofa'maho.

¹ U nje a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n+ngkohofa soku, olo so'no nje simeho wop+ingo nimo'n+ngkohoho. Ngko a'amu Isilaeliso hofiiko Anituye a'amu ne imo'nifitne'enji Mpohumo jomo ne'no uliwo'nalokweno.

² Ngko oso a'amu somne'no huno ole niyohoho. Hofiiko Anituye yahino somo un+ngkowano ko lontifi oso'no hofiiko Anituye yahino ne so'no huno muyofoho.

³ Anitu kako nakune'no a'amu wop+ingo imo'nifitne'ento Jisas Kilais nakwo hwaho lopo uhwatimentisofoho. A'amu Jutaso hofiiko oso homo somo simeho muyo'njo yontifi huno ole syofisyalokwofo, Nakwo hi'nwi nakwo hon+ngkano hungkuno somo ito'no in+ngkawasos wop+ingo umo'nantanoho. Hwasyo ose syofisyalokwofo.

⁴ Nakwo huno ole nayohoho. Kilais kako hon+ngkano hungkuno somo moi'wo esojwao'mentisofoho. Oseso a'amu kako Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyoso osohumo Anitu kako oso a'amu osohumo ulimontonohoho, Kiko wop+ingohwaso. Ose ulimontonohoho.

Anitu kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo ut+ima'mo lalofoho.

⁵ Mouses hungkuno osohi so'no mt+'mokumentisofoho. A'amu fihwo kako Anitu kiko wop+ingohwasohtone'ento kako Anituye hon+ngkano osomo nto'no in+ngkwalofoho. Oso hungkuno homo somo hopi'nono nto'nohini in+ngkawesohwo'manji kako songo ne'no nohumant+hwone hweho.

⁶ I oso'no a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso osohumo Anitu kako wop+ingohwasohtose ulimontonohoho. Oso hwe huhwo sohwo kako huno ole mosyafisyonehoho. Kilais nakumo nefo'mayo'ne ahwomo mta'ni tihwo wos+imamontolo.

⁷ A'amu poyo pe'nnyo hwahomo'mo humalofoso Kilais pe'nimentiso osohumo tihwo ut+ima'montolo. Ose mosyafisyonehoho.

⁸ O'o, Anituye hungkunoso sekumo mose'maso'maho. A'amu Anituye hungkuno mt+'mokumentohofa sohwa ole mt+'mokumentohofi, Anituye hungkunoso sekwo'nji weho. Sekwoe hunomo simehomo weho. Oso hungkuno mnawojo loso olenohoho. Sekwo Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy+imno. Oso hiso'no nakwo ne'no loset+hwawo'n+ngkuhwono.

⁹ Olenoho. Kiko nom'ne a'amu somo ole uso, Jisas sohwo nje Hwe Engo hweho, ose ulohoji Jisas nakwo wonyo'ne poyo pe'nimentiso osohumo Anitu kakimo pi'nimo nta'ni apa'no songo ulika'mentiso oso homo somne'no simeho hi'ntnnono uyohoji'manji Anitu kako kikimo asomo wokit+ma'montonohoho.

¹⁰ Nakwo Anitu kakimo simeho hi'ntnnono uy+ihwaso'no Anitu kako ole wonal+montonohoho, Sekwo nje mehomi wop+ingo ne kuyoho. Nakwo nakwoe mango'nji Anitu kakoe hungkunoso nom'ne a'amu somo lut+ihwehwaso'no Anitu kako nakumo asomo ket+manefoho.

¹¹ A'amu Anituye hungkuno mt+'mokumentohofa sohwa ole mt+'mokumentohofi, U, a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako Anituye s+manopo lohof+hwosi kako won+mangomunonefoho. Ose mt+'mokumentohofofoho.

¹² Anitu kako nakwo a'amu Juta'nji Ngk+lik oso'nnonji nakwo temtitofa kengo kengo hn'nimo nahon+wo'n+ngkisoso Anitu kakimo u'mayo'ne yahinoso afa'nohino

nahon'wo'n'ngkisofoho. Oseso nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwiye hwe engo anga'nohinoso Anituyoho. A'amu anga'no anga'nohinoso Anitumo fonefo'maho uli'kujo'no kako yahino wop'ingo wonyoangkafo uloho'montonoho.

¹³ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofi sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo nakwoe Hwe Engo K'laisimo fonefo'maho uli'waso'no kako wonefo'ma'montonoho. Nonefo'mahwosi kako asomo net'manefoho.

¹⁴ A'amu hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo'njoso hofiko kakimo jomo mul'fitnnehofo. A'amu hofiko Jisasiye hungkuno mupa'nyo'njoso hofiko oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muy'fitnnehofo. A'amu nom'neso hofiko nom'ne a'amu somo Jisasiye hungkuno molut'hwayo'manji u oso a'amu hiso hofiko hungkuno homo somo mupa'n'fitnnehofo.

¹⁵ Anitu kako Jisas K'laisimne'no hungkuno wop'ingo nom'ne a'amumo lut'hwayo'ne somo mol'hwayo'manji oso a'amu hiso hofiko mol'ku'mopitnnehofo. A'amu Anituye hungkuno l'ku'mofo'njo sohwafe hungkunoso upa'n'fitnne'no hofiko oso a'amu huhwo sohwafo uti'mafikuji nakwo'nji fosyohumamno, ulant'ifeho. Ose uli'kuji hofikoe yofe woho'nomant'ifeho.

A'amu Isilael fehohnjoso hofiko Anituye hungkuno wop'ingo somo tifi nto'no min'ngkayo'njofoho.

¹⁶ I oso'no a'amu pi'n'ingo engoso hofiko Anituye hungkuno wop'ingo upa'nont'ifi hofiko simeho umentohofi'maho. Aisaiya ole mt'i'mokumento, U Hwe Engofo, a'amu nakwo hungkuno ulahon'ngkuhwoni oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono t'huwo uy'maho. O'o, awonoho.

Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

¹⁷ Oso'no nakwo huno ole nayohi, Simo'mo nakwo Anituye hungkuno upo'n'ngkuhwasi tifi oso hungkuno hiso simeho hi'ntnnono wonel'ikafono. Nakwo K'laisimne'no hungkuno wop'ingo upo'nontani nakwo Anitumo simeho uyalokuhwono.

¹⁸ Oseso ngko ole waselohonimonne'no yohono. Hofiko Anituye hungkuno wop'ingo mupa'n'mmentohofofoho. O'o, hofiko nto upa'n'imentohofofoho. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofi sohwa hofiko ole so'no mt'i'mokumentohofi, A'amu Anituye hungkuno l'ku'mofo syoho'njo sohwafe mampahoso angomeemo ho'n'imentisofoho.

Oseso olo hungkuno loso ango hopi'nonohino sopenjoso nto mj'pa'n'mmentohofofoho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

¹⁹ Oso'no ngko nom'ne hungkuno waselohonimonne'no yohono. A'amu Isilaeliso oso hungkuno homo somo nupa'nont'ifi neso huno nto'no mosyafihu'mmentohofotaho. O'o, oso'ne'maho. Hofiko huno nto'no syafihu'mentohofofoho. Oso hiso'no Anitu kako Mousesimo hungkuno uyahon'ngki Mouses kako ole mt'i'mokumento, Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'njo imentohofi so'no ngko a'amu kengo kengo somo nje hungkuno uy'mo.

Wop'ingo ulohohm'me'no nohon'ngkuji sekwoe simeho tohino wasemn'montonoho.

Ngko a'amu huno'maso osomo uti'mahm'me'no nohon'ngkuji sekwo yoka wolant'ifeho.

Mouses olo hungkuno loso ose mt'i'mokumentisofoho.

²⁰ I Aisaiya kako olo hungkuno loso yoloho joso'no iyoho imentiso'maho. O'o, olo hungkuno loso yokumpohn'nyo l'mento,

A'amu ngkine'no huno mosyafisiyo'njoso hofiko ngkine'no haf'ihafe matipewo'n'ngkiyohofoso olohonta hofiko ngkimo nto t'penohon'ma'n'ngkohofoho. A'amu nom'neso hofiko ngkine'no nom'ne a'amu somo mulohon'wo'n'ngkiyohofoso oso'njo uti'hwanyopo i'mofapmmentohofoho.

Ose l'mentisofoho.

²¹ I oso'no Anitu a'amu Isilael somne'no ole l'mento, Engolopohamo ngko a'amu somne'no womotohul'jisyosyohumamonji ajape ulohofahon'ngko hofiko nje hungkunomo hwotoho n'fent'ifi hohujo ikinjan'mofi'wo'n'ngkohofofoho. Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

11

Anitu kako a'amu Isilael fehohnjo somo wop'ingo uloho'mentisofoho.

¹ Oseso ngko ole waselohonimonne'no yohono. A'amu Isilael somo Anitu uhwasopo'mentiso oso hofiko Anitune'no hohujo ikinj'mofahon'ngkofi Anitu kako oso a'amu homo somo wae n'hu'nahone yao'mentisotaho. O'o, awonoho. N'hu'nahone'maho. O'o, ngko huhwo'ni a'amu Isilael hwo'nyoho. Ngko Ap'lohama'ye

imu hwo'nyoho. Ngko kakoe kakwo'yohwo Jekoupiye hwomu Mpenyaminiye temtitofu mta'ango hwo'nyoho.

² A'amu Isilael hohonta Anitu nahwosopo'mentiso hn'nimo Anitu kako moho'nonafefoho. Hwe fiho ilaija sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki kako a'amu Isilael somne'no hungkuno yokumpohn'nyo ulimentiso so'no sekwo huno seyohoho. Kako Anitumo ole ulimento,

³ Hwe Engo sohwo, a'amu sohwo jije hungkuno uyahon'ngki lomotofu oso hwamo nom'ne a'amuso fonjosalokwofu. A'amu kikine'no yahu fonjokisasiyo ijempohoso wonyo nto imokumalofu. Oso'no ngko anga'nohino sohwo'ni humanji kikine'no simeho kijopalokweno. I oso'no hofiko ngkimo wofonjon'syant'ife'no hofiko ngkine'no haf'hafe ntipeent'kwofu. Ose ulahon'ngki

⁴ Anitu kako kakine'no aku hungkuno pehofo ulimentono. Anitu ole ulimento, Kiko'nohini'maho. O'o, ngko a'amu *sefen tausen* (7,000) osomo mokosyohumaleno. Hofiko oso hwasyo anitu Mpal sohune'no hwomtame mulohofiwo'n'ngkiyohoho. O'o, hofiko ngkimo simeho ntolokwofu. Ose ulimentisofoho.

⁵ Olohonta oso pa'nyoso Anitu kako yalofoho. A'amu Juta anga'no anga'nohino somo Anitu kako hito ulofahon'ngki kako nakumo kako'ntne nonahwosopento wopingo nelohofahon'ngki nakwo kakoe a'amu nehn'ni humalohwono.

⁶ I nakwo nakwo hon'ngkano wopingo imotohwone so'no nahwosopo'mentiso'maho. O'o, nakwo hon'ngkano wopingomne'no nahwosopententesi u kako nakumne'no wopingo monalohofe'nesohilo. O'o, nakwo yokumpohn'nyo so'no nahwosopehwone-sohilo. Ose'manji Anitu nalohofososo ne ane'nesohilo.

⁷ Oso'no nakwo pehofo lanehwono. Olenoho. A'amu Isilael fehohnjo hofiko ole hwasyo syafisyiwo'n'ngkohofi, Nakwo hon'ngkano hungkunomo ito'no in'ngkowsom'nanji Anitu kako nakumo ole wonal'montonoho, Sekwo wopingo kuyoho. Ose wonal'montonoho. Oso'no oso hwasyo huno hiso syafisyont'ifi hofiko syoho engo yalokwofu. I oso'no Anitu kako'ntne uhwosopo'mentiso osomnohni Anitu kako wopingo kuyoho ulimontonoho. I a'amu nom'neso hofiko Anituye hungkuno somo haloho maposo oso a'amufe simehoso yokumpohn'nyo nto imo'nimaho.

⁸ Oso hiso'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa a'amu juta somne'no olo so'no mt'i'mokumentohofi, Hofikoe huno simeho osomo Anitu kako saho hopa kuwojahon'ngki nakwo hungkuno hofikimo ulahon'ngkuhwoni hofiko haloho mupa'nyo'njo yont'ifi muhwonyo'njo imentohofofoho.

Oeso oso mta'angoso oso yahinoso ne'no mji'mo'nimoponto olohonta ne'no weho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

⁹ Ihwoni. Mote sohwo hofoyomo wosopayo uhwononto wanimo lonto nomanteso oso hofoyo huhwo sohwo poyo umokumontonoho. Oso pa'nyoso hwe yofe engo'njo Ntefi kako huhwo a'amu Juta somne'no olo so'no nto mt'i'mokumentisofoho.

A'amu Jutaso hofikoe wosopayo engo nonont'ifi hofikoe yo'mayo ho'yango wopingo somo uhwonont'ifi ole syafisyiwo'n'ngkohofi, Ihwoni, Anitu kako nakumo wopingo nelohofalofoho.

Ose nalohofonto wopingo kuyoho nelalofoho.

Oso hunoso hwasyo syafisyiwo'n'ngkohofi hiso hofoyo hopa wonyo umokumontonoho.

¹⁰ Hofikoe timoso sikwo'mjoho imo'n'ngkuhwosi hofiko yo'mayo somo timo nto'no muhwon'fitnnehofo.

Yo'mayo tango u'masoso hofikoe hano uyoso engkulo engkulokano wowant'ifeho.

Ntefi oso hungkuno hiso a'amumo yo'mayo wopingo Anitu uyonte somne'no simonyo ko yont'ifi kakoe hungkuno ne so'no haloho maposo'njo somne mt'i'mokumentisofoho.

Anitu a'amu temtitofu nom'ne somo kako'ntne ut'ima'montonoho.

¹¹ I oso'no ngko hungkuno nom'ne waselohon'imonne'no yohono. A'amu Jutaso hofiko Anituye hungkunomo haloho mapososo'no hofiko piwahu'mentohofoso nihu'nahone piwahu'mentohofotaho. O'o, nihu'nahone'maho. Oso a'amu Jutaso hofiko Anituye hon'ngkano wopingo somo ito'no min'ngkayo'njo yont'ifi sompeo'mentohofu so'no Anitu a'amu temtitofu kengo somne'no kakoe mehomi ne imo'n'ngkujo'no kako asomo ut'mayo'ne joho ulalofoho. Anitu a'amu kengo somo wopingo ulohofontan'ngkuhwosi a'amu Jutaso hofiko nuhwon'ngkuji hofiko simeho tohino umn'ngkuhwosi'no hofiko Anitumne'no huno apa'no syafisyikujo'no Anitumo apa'no u'mayo so'no hi umo'nimontonoho.

¹² A'amu Jutaso hofiko honingkano wonyo imentohofso so'no Anitu kako a'amu kengo somo wopingo ulohofalofoho. A'amu Jutaso hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofahoningkofi a'amu kengoso hofiko Anitune'no huno wopingo tipema'mentohofofoho. Oseso a'amu Jutaso hofiko Anitune'no huno apa'no syafisyikui asomo i'mofapikujo'no Anitu kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nimo kako wopingo mikunimposo engo wonalohomontonoho.

¹³ Sekwo a'amu temtitofso kengo mta'ango soku sekwo upa'nimno. Anitu kako ngkimo a'amu temtitofso kengo kengo sokumo kakoe hungkuno liku'mofso'no syoho ntapmentiso so'no olo syoho hilo so'no ngko hi numo'n'ngkahoningki yalokweno.

¹⁴ Ngko olo syoho hiloso yonji ole syofisyalokweno, Sekwo temtitofso kengo kengo soku Anituye hungkunomo upa'n'ngkuji simeho uyikujo'no Anitu kako wopingo waselohomontonoho. I a'amu Jutaso oso homo somo sehoningkuji hofiko huno ole wosyofisyantifeho. A'amu kengoso hofiko nakwoe Anitu'njopo humafitnnohontifi hofiko apa'no Anitumo simeho uyifitne'no Anituye hungkuno losetihwahm'me'no a'amu Juta anga'no anga'no Kilaisimo simeho uyantifeho.

¹⁵ Anitu kako a'amu Juta somne'no hohujo we'enehwo ikinjaofonto a'amu temtitofso kengo kengo mta'ango somo nomanto kako'nji simeho afa inalokwofo. Oso'no tifi no'mo a'amu Jutaso hofiko Anitumo apa'no simeho uyikujo'no Anitu kako hofikimo asomo utimayoso a'amu poyo pe'nontifeso songo ulikafo oso pa'nyofoho.

¹⁶ Nakwo a'amu Juta hn'nwiye yahinoso olenoho. Nakwo wosopayo iloho yontani oso wosopayo sime'mjoso Anitumo uyiwon'ngkuhwonefoho. Oso'no nakwo oso wosopayo tifi'no n'w'ngkuhwoneso oso hi'nji Anituyefoho. Oso iyo pmpongo hi oso hi Anituyemanji u oso pamo hopi'nonohinoso kakoefoho.

¹⁷ Pahnimo hungkuno upa'nimno. Anitu kako kakoe syohopo iyo anga'nohino wopingoso hulmentisofoho. Oso iyo homo somjo pamo fehohnjoso Anitu kako wae yaofonto we'mta'ango iyo pamo nomanto oso kakoe syoho sponjo iyo somo mufohu'mentisofoho. Oso ipamo we'mta'ango mufohu'mentiso huhwo sohwo kako oso iyo syoho sponjo sohunta'ni afofo manto ne engo into'n'mentisofoho. Oso iyo syohoponjoso hwapingoso Apilohamyoho. Iyo pamo we'mta'angoso sekwo a'amu temtitofso kengo kengo'mta'ango sokune'no lalokweno.

¹⁸ Sekwo a'amu temtitofso kengo'mta'ango soku Anitu kako oso iyo ne somo sekumo masefohu'mentisofoho. Oso'no sekwo a'amu Juta somne'no sitofso ulikutoho. Sekwo sokumo a'amu Juta sofo hofiyakumta'ni afofo malokwofo. Sekwo soku hwapingo ku'maho. O'o, sekwo soku pamo kuyoho.

¹⁹ Oso'no sekwo ole wolantifitaho. Anitu kako a'amu Juta fehohnjo somo iyo pamo pa'nyo somo wae yaofonto oso homo somo Anitu kako nakumo asomo monafohoto'mentisofoho. Ou monafohoto'neso hofikimo wae yao'mentisofoho. Ose wolantifitaho.

²⁰ O'o, ose'maho. Hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono muyimmentohofso so'no wae yao'mentisofoho. I oso'no sekwo a'amu temtitofso kengo soku, Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo so'no kako sekumo hofikoe pijohino osopo mesehumati'mentisofoho. Oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkutoho. Olo so'no sekwo iyoho wasenono.

²¹ Anitu kako a'amu Juta ipamo ne pa'nyo somo wae yao'mentiso oso hopaso sekumo wae yasemofonoho. Sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkutoho.

²² Oseso nakwo Anitu a'amumne'no hitoho ulofso so'nji simeho tohino umnyo so'nji uhwon'ngkuhwono. Yo'mayo Anitu iwo'n'ngkisoso ito'nohinofoho. A'amu Anituye yahino wopingo somne'no uliko'ma'mentohofso somne'no Anitu kako hofikine'no simeho tohino engo umnalofoho. I oso'no sekwo sokune'no Anitu sekune'no hitoho ulofalofoho. I sekwo kakine'no hitoho selofihwaso'no Anitu kako sekune'no hitoho ne'no ulomontonoho. U, sekwo kakine'no simeho muyikujo'no u sekwo hokumo wae weesemo'montonoho.

²³ Oseso a'amu Juta somo Anitu wae yao'mentisoso hofiko Anitu kakine'no simeho hi'ntnnono apa'no uyikujo'no Anitu kakoe iyo syohoponjo somo apa'no womifohu'montonoho. Ou, Anitu kako hofikimo asomo mufisyososo kako hoponoho.

²⁴ Sekwo a'amu temtitofso kengo soku sekwo we'mjo iyo pamo pa'nyo kuyoho. Osokumo Anitu kako nosemento sekumo kakoe syoho ne sponjo iyo somo masefohoto'mentiso kuyoho. Oso iyo hiso sekwoe hwapingoponta'ango'maho. Oso'no A'amu Jutaso hofiko oso iyo ne somta'angoso hofikimo apa'no hofikoe hwapingo sopo apa'no ufohotofoso syoho engo'maho.

Anitu kako a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho ulofalofoho.

²⁵ Nje a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohofu soku, olo hungkuno hiyaso'mo wo'nnyo so'no sekwo huno nto'no mosyafisiyo'njo ifitnnoho. I sekwo sekwoe yofe moho'noma'n'ifitnnehojji hungkuno hiso utihwa'nyopo ujwo ehontojwasyi'mo waselimonne'no yohono. Hungkuno hiso olenoho. A'amu Juta fehohnjoso hofiko Anitune'no nakwolaho lontifi hohujo ikinj'humamentohofofoho. Hofiko ose ikinj'humahon'ingko Anitu kako a'amu temtitofo kengo kengo somta'ni anga'nohino uhwosopo'mentisoso hofiko Anitumo simeho uyimopalokwofo.

²⁶ Oso'no Anitu uhwonososo a'amu temtitofo kengo mta'ango uhwosopo'mentisoso kakine'no simeho nto uyikujo'no hopoenohini uhwon'ingkuhwosi kako oso a'amu Juta hopi'nonohino somo asomo uti'ma'montonoho. Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu Juta mta'ango anga'nohino fihwo kako nakwoe wonyo somta'ni isi'hutofonemayo'ne i'mofaponefoho.

Kako i'mofapihwosi a'amu Isilael Jekoupiye imu hofikoe yokumpohn'nyo yahino wonyoso wae yaofonefoho.

²⁷ Hohonta a'amu homo somo Anitu sekwoe wonyoso wae weesemo'monnoho selimentoheso olohonta nto i'mofapohoho.

Sekwoe wonyoso wae nto yasemofohono.

Ose mt'i'mokumentohofu.

²⁸ A'amu Jutaso hofiko Anituye hungkuno wopingo somne'no nakwolaho lontifi Anituye mangohwa imo'n'imentohofofoho. Ose imo'n'ingkahon'ingko fi sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku Anituye a'amu ne imo'n'alokwofo. I oso'no Anitu a'amu Juta somo hohonta kako'ntnne uhwosopo'mentiso oso'no kako hofikoe hofiyakwosamne'no syafisiyonto kako apa'no asomo uti'ma'monte'no yalofoho.

²⁹ U Anitu kako a'amu somo wopingo uloho'mo loso'manji u kako oso a'amu homo somo wopingo uloho'montonoho. Hwap'ingoso Anitu kakoe hunoso mikwesyafisiyonehoho.

³⁰ Hohonta a'amu Jutaso hofiko Anituye hungkunomo in'ingkwentan'ingko fi sekwo a'amu temtitofo kengo soku Anituye hungkunomo haloho maposo'njo imotofofoho. I olohonta a'amu Jutaso hofiko Anituye hungkuno haloho maposo'njo yahon'ingko fi Anitu kako sekune'no hitoho ulofahon'ingki kako sekumo wopingo selohofalokuso so'no sekwo kakoe hungkuno somo simeho wopingo uyalokwofo.

³¹ Oso pa'nyoso a'amu Juta haloho maposo'njo somne'no Anitu hitoho ulofihwoso'no hofikoe hon'ingkano wonyoso noho'naofikujo'no Anitu kako sekwo'nji hofikimo wopingo waseloho'montonoho.

³² Sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo oso haloho maposo yahino sohwo kako sekumo yokumpohn'nyo semokosyohumaho. Hwap'ingoso Anitu kako a'amu hopi'nonohino sokune'no haloho maposo'njo kuyoho ko selonte so'no kako kakoe hitoho ulofososo a'amu hopi'nonohino so'no ujo ehontojwasiyo'nefoho.

Nakwo Anituye yofe woho'nomano.

³³ Ihwoni. Nakwoe Anitu kako yano'nohino hweho. Kakoe hunoso ni'hu'no mikun'imposo'njo hweho. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi kakoe huno hwapingo somo pipi wotipemantanto. O'o, ni'hu'no awonoho. Anitu kako yo'mayo hopi'nonohino so'no hungkuno mtitofiwon'ingkiso so'no nakwo huno nayoso pipilo. Awonoho.

³⁴ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwoe huno oso pa'nyoso huno tihwo uyohoho. Anitumo huno tihwo umasoto.

³⁵ Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso hwapingo hweho.

I oso'no a'amu fihwo kako ole loso ngko Anitumo peho u'me'no wontapmmontolo.

Aku ngkimo ntapeso, o'o, awonoho.

³⁶ Anitu kako yo'mayoso hwapingo hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohinoso mokosyohumaho. Anitu kako yo'mayo hopi'nonohino somo kan'ingkwohweho. Oso'no nakwo Anitu kakoe yofeso engolopohamo ne'no woho'nomehwano. Oso hungkunoso nehopeho.

12

Nakwo nakwoe a'apahoso Anitumo uyano.

¹ Nje a'amu soku, Anitu kako nakune'no hitoho ulofiwon'ingkiso so'no kako nakumo wopingo nalohofiwon'ingkiso so'no ngko sekumo hungkuno yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. A'amu hofiko Anitumne'no yahu fonjokisahumotofu hopaso sekwo sekwoe fosyohumayo a'apaho simeho huno oso yo'mayo hopi'nonohinoso Anitumo uyimno. Uyi'kujo'no sekwo kakine'no yahino ito'nohino fiyimno. Yo'mayo

wonyo jije simeho umo lonteso monje yasyikuji sekwo Anituye simeho wopingo umokiyo'ne oso'nohini fiyimno. Yo'mayo iwo'n'ngkohofoso kakine'no kaki'no syafisyikuji fiyimno. Anitumne'no hwoomtame ulohofa yahino neso osohifoho.

² Sekwo soku, a'amu Anitumo simeho muyo sofe yahino pa'nyoso sekwo ikutoho. O'o, awonoho. Sekwoe huno wonyo hohontajoso iwolo'mokukuji sekwo nom'ne kengo hopa umo'nantifeho. Oso hiso Anitu kako sekumo huno wopingo sejap'hwoso'no a'amu kengo pa'nyo umo'nantifeho. Ose ikuji Anituye yahino wopingo so'no huno sey'hwosi in'ngkakuji yahino hiso'no Anitu kakoe simeho wopingo umo'nyo'ne so'no huno waseyono.

Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe huno wopingo so'nji yo'mayo yo'mayo so'nji nejap'wo'n'ngkiso so'no nakwo kakine'no syoho yokumpohn'nyo uyano.

³ Ngko sekwo anga'no anga'nohino sokumo Anitu kako ngkimo nifo'mawo'n'ngkiso so'no wasel'monne'no yohono. Sekwo huno sekune'nohini ole syafihu'n'ngkutoho. Ngko yo'mayo somo yakolo'nnyo hwo'nyoho. Oso'no sekwo huno ose syafihu'n'ngkutoho. O'o, sekwo huno ole fisyafihupmno. Nje yo'mayo yahino wopingo ngkinta'ango'maho. O'o, Anitu mta'angofoho. Oseso sekwo sekwoe yofe moho'noma'nyo'njo ikuji sekune'no huno ito'no fisyafihu'n'imno.

⁴ Nakwo huno wosoyofsyano. Nakwoe a'apahoso yo'mayo kengo iyo'neso kengo kengo wo'nnyofoho. Sife a'apaho timo simeho huno oso yo'mayo hiso syoho kengo kengo iwo'n'ngkisofoho.

⁵ Oso hopaso nakwo a'amu Jisas Kilaisimo simeho wopingo uyiwo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo Kilaisiye a'apahofehohnji'nyoho. Nakwo a'amu kengo kengo hn'nwiye a'apahoso anga'nohino pa'nyofoho. I oso'no nakwo nakwoe syohoso kengo kengo wo'nnyoso fo'ma'nyo'nefoho.

⁶ Anitu kako nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'n'imne'no huno syafisyonto syoho kengo kengo somne'no yokumpohn'nyo nejapmmentisofoho. Anitu kako a'amu fihumo kakoe hungkuno uyahon'ngkuhwosi hungkuno hiso ujo'ne syoho uyososo sohwo kako oso syoho hiso'no kakoe simeho hi'ntnno ae uyokisaweso oso hopa ulono.

⁷ U a'amu fihwo kako homn'ngkwa'wehwosamo yo'mayo so'no ufo'mayo'ne syoho hi'njohwo'manji u, oso syoho hiso'no umo'n'ngkuhwoso'no kako ufo'mano. U a'amu fihwo kako nom'ni hwamo lut'hwayo syoho hi'njo hwo'manji kako oso syoho so'no umo'n'ngkuhwoso'no hofiyono wolut'hwano.

⁸ U a'amu fihwo kako nom'nimo usofitofone syoho hi'njo hwo'manji kako oso syoho hiso'no umo'n'ngkuhwoso'no hofiyono usofitofono. U a'amu fihwo kako nom'ni a'amu somo umofonyo iyo'njo somo yo'mayo uyo syoho'njo hwo'manji oso syoho hiso'no umo'n'ngkuhwoso'no kako simeho wopingo'nji uyono. U a'amu fihwo kako a'amumo mokosyohumayo'ne syoho hi'njo hwo'manji oso syoho hiso'no kako umo'n'ngkuhwoso'no kako a'amu somo hofiyono womokosyohumano. A'amu fihwo kako kon'ngkwa'wehune'no hitoho ulof'hwoso'no ufo'mano. Oso hiso'no kako simonyo ihwosi kakimo ufo'mano.

A'amu somo simeho uyo yahino neso olenoho.

⁹ Sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyano likujoso mango'nohini likutoho. O'o, simeho nehopi uyikuji ufo'mapmno. Sekwo yahino wonyo somne'no hohujo ikin-jaofikuji yahino ne'njo wopingo somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumamno.

¹⁰ Sekwo nom'ne a'amu somne'no nela'wehwo Jisas simeho nejap'wo'n'ngkiso hopaso simeho afa nto'no finimno. Sekwo nom'ne a'amufe yofe ho'nomafikuji sekwo hofikine'no hwahopo pawomno.

¹¹ Sekwo nakwoe Hwe Engo Anitu sohwoe syoho so'no semo'n'ngkuhwoso'no oso syoho hiso yokumpohn'nyo fiyimno. Po'nifo imo'n'ngkutoho.

¹² Yo'mayo so'no Anitu wosejapmmo nal'mentiso so'no mane'eno lihwasi simeho wopingo'nji humehwasi wohontohument'hwano. Yo'mayo tango se'mahwoso so'no sekwo yokumpohn'nyo filohopmno. Engo lopahomo sekwo Mpohwo Anitumo jomo ulikuno. Oso yahino homo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹³ Anituye a'amu neso hofiko yo'mayo so'no umofonyo ikujo'no sekwo hofikimo komo'no ufo'mapmno. A'amu anga kengoponta'angoso hofiko sekumo se'mafikujo'no sekwo hofikimo wopingo ulohofikuji sekwoe angomo hofiyono ut'imapmno.

¹⁴ A'amu sekumo wonyo selohofiwon'ngkohofoso somne'no sekwo hofikine'no Anitu kako hofikimo wopingo ulohofone jomo ulimno. Sekwo Anitumo hofikimo wonyo ulohofone jomo nulikutoho. O'o, wopingo ulohofone jomo ulimno.

¹⁵ A'amu somo yo'mayo wopingo u'mante so'no Anitumne'no simonyo yalokwofa so'no sekwo hofikimo simonyo fijo'n'lohoppmno. U a'amu somo yo'mayo tango u'mante

so'no humotaho likujo'no sekwo hofikimo humotaho fijo'ninimno. Sekwo nom'ne a'amu somne'no huno syafisyikujji hupe hwaningo fongki'ningkuji hwahopo pawomno.

¹⁶ Sekwo nom'ne a'amu so'nji majopohi'ningkuji nom'ne a'amu fehohnjo somne'no wonyo kuyoho. Sekwo nakwo pa'nyo ku'maho. Huno ose seyihwoloho. O'o, sekwo a'amu hopi'nonohino somo simeho afa'nohini uyimno. Sekwo sekwoe yofe somo noho'noma'ningkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amufe yo'mayo momayo ulohofiyimno. Sekwo huno ole eso nosyafisyikutoho. Nakwo hn'nwi huno'nji'nwoho. Ose syafisyikutoho.

¹⁷ A'amuso hofiko sekumo wonyo selohofikujjo'no sekwo yahino wonyo hofikimo aku nulohofikutoho. O'o, sekwo yo'mayo yahino nom'ne a'amuso oso yahino somne'no wopingofoho l'wo'n'ngkohoho oso'nohini fiyimno.

¹⁸ Oso'no sekwo yoka so'nji ikujoho fongki'nyo oso'no nosyafisyikutoho. O'o, u sekwo simeho inyo'ne hon'ngkano mawentihwosi ou sekwo nom'ne a'amu somne'no simeho afa'ningkuji sekwo hofikojji simeho pompenjiyo'nji nto'no fosyohumamno.

¹⁹ U sekwo nje a'amu soku, nom'ne a'amuso hofiko sekumo wonyo selohofikujjo'no oso'no sekwo oso yahino wonyo homo somo aku kengko kengko'no nuyikutoho. O'o, Anitu kako oso wonyo homo somo uhwon'ngkuhwosi simeho tohino um'ngkuhwoso'no kako oso wonyo homo somo aku kengko kengko'no ulohofoho. Oso a'amu Anituye hungkuno mt'mokumentohoho sohwa ole mt'mokumentohofi.

Oso yahino wonyo somo aku kengko kengko'no ulohofososo nje syoho'nohinofoho.

Oso hofikoe yahino wonyo homo somne'no ngko aku umonnoho.

Anitu kako nakumo ose nalimentisofoho.

²⁰ Nom'ne hungkuno nalimentisoso olenoho. Jije mango sohwa hofiko mijoho'no ikujo'no kiko oso jije wosopayo hiso kakimo uyo. Kako mijo'no umo'ningkuhwoso'no kiko mijo uyo. Ose iso'manji kako kikimo wonyo kilohofoso so'no wonimango engo unimontonoho.

²¹ Oseso a'amu wonyo kilohofoso oso'no kiko simano hintotohino kumnyo'eno. O'o, kiko kakimo wopingo ulohofohojo'no kakoe simeho pompenjo ifisyimofohojo'no oso kakoe yahino wonyo somo n'hu'nahone moi'wo wesojwao'momntonoho.

13

A'amu nakumo nemokosyohumayo sohwo enjwa'mo wohumano.

¹ Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwoe a'amu nemokosyohumayo sohwo enjwa'mo wohumano. U nakwo huno ole wonayono. Olo nakwoe hwaho lopo'no hwe engo sohwa hofiko siki i'mofapinyo hwa'maho. O'o, Anitu kako hofikimo uhu-maj'wo'ningkiso hwafoho. Oso hofikoe syoho iwo'n'ngkohofoso Anitu mta'angofoho.

² A'amu fihwo kako nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwoe hungkunomo haloho maposo'njo hwotoho fewo'ningkiso sohwo kako oso yahino wopingo olo hwaho lopo nemokosyohumayo'ne Anitu ho'nahumentiso somo hwotoho fewo'ningkiso hweho. A'amu ose yoso sohwo kako oso kakoe wonyo hiso'no olo hwaho lopo tohino woma'montonoho.

³ A'amu nto'no humawo'n'ngkohofoso hofiko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwanne'no iyoho miyonehoho. O'o, a'amu yahino wonyo iwo'n'ngkohofoso hofiko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohune'no iyoho unalofoho. Ngko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohune'no iyoho miyo'njo wohumamo lohoji kiko hon'ngkano nto'nohino somo tifi fin'ngkayo. Ose isoso'no hwe engo sohwo kako jije yofe woho'nokuma'mntonoho.

⁴ Oso hwe engo hwaho mokosyohumayo hwhwo sohwo Anituye syoho'njo hweho. Oso hwe engo sohwo kako kikimo nokufo'mahwoso'no kiko wopingo wohumamonnoho. U kiko yahino wonyoso yohoji kakine'no iyoho wakinono. Hwap'ngoso kakoe ahomo itokuso mokosyohumasoso siki momokosyohumuyoho. O'o, Anitu a'amu hon'ngkano wonyo'njo somo tohino uyo'ne syoho uyimentisofoho.

⁵ Oso'no nakwo nakwoe hwe engo sohmo enjwa'mo wohumano. Hwap'ngoso peho'neto. Hwap'ngoso hufa'uyoho. Simo'mo nakwo tohino momaso'nefoho. I oso'nohini'maho. O'o, nom'ne ole, Anitu kako nakumo huno wopingo simeho mo'mo ho'nonahumentiso so'nefoho. Oso huno wopingoso, Wonyo kuyoho monalonehoho. Ose lihwaso a'amu nakwoe hwahopo mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwafe hon'ngkano hungkunomo hofiy'o'no un'ngkowano.

⁶ Oseso oso hwap'ngoso hufa'uyo so'no hwe engo sohwa hofiko hamniyoho ho'nasiyo'ne johi nalikujjo'no uyantanoho. Hwap'ngoso oso a'amu hwaho mokosyohumayo sohwa

hofiko Anituye syoho'njo hwafoho. Oso'no hofikoe syoho so'no umo'n'ingkahon'ingki syoho yokumpohn'nyo y'wo'n'ingkohofohoho.

⁷ Oso'no hwe engo sohwa hofiko yo'mayo so'no sekumo hamniyoho joho selikuj'o'no sekwo uyimno. U sekwo hofikoe hungkunomo haloho pekuj'i hofikimo enjwa'mo humafikuj'i hofikoe yofe foho'nomapmno. Hwap'ingoso hofiko sekwoe hwe engo hwafoho.

Pipi ihwasi in'ingkowanehwono hon'ingkano neso mno.

⁸ Sekwo nom'ne a'amufe yo'mayoso mpe hwangku uloho'mne'eno lohoji umajo so'no aku komo'no uyo. Aku muyoso wop'ingo'maho. Olo yahino lomo fin'ingkamno. Anitu kako sekumo simeho m'kun'imposo sejaw'wo'n'ingkiso so'no sekwo a'amu hopi'nonohino somo simeho ne'no ne'no uyano likuj'i ne'no uyimno. A'amu fihwo kako a'amu hopi'nonohino somo simeho uy'wo'n'ingkiso sohwo kako Anituye hon'ingkano hungkunomo nto'no in'ingkwalofoho.

⁹ Anituye hon'ingkano hungkuno Mouses nejapmmentisoso olenoho. Kiko ape mayo yahino osomo wonyo imokohotoho. Kiko a'amu fonjasiyo'eno. Kiko hufo iyo'eno. Kiko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi kumo'nyo'eno. Oso hon'ingkano hungkuno hiso'nji nom'ne hon'ingkano hungkuno Anitu nejapmmentiso so'nji hwap'ingoso anga'nohino. Oso hwap'ingo ne anga'nohino hino olenoho. Simeho kiko in'wo'n'ingkin'no pa'nyoso kiko nom'ne a'amu hopi'nonohino somo simeho uyo.

¹⁰ U a'amu kako simeho nom'ne a'amu somo uyoso sohwo kako hofikimo wonyo mulohofonehoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako hon'ingkano hungkuno hopi'nonohino somo tifi nto'no in'ingkunyo hweho.

Nakwo Anituye hon'ingkano somo tifi nto'no un'ingkwano.

¹¹ Oso'no sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyimno. Olo sikuno nakwo humalohwono somne'no sekwo huno fisyafihupmno. A'amu Anituye yahino wop'ingo somo min'ing kayo'njo yalokwofo soku sekwo saho foyawotofu. Filikapmno. Jisas kako nakumo asomo netimayo'ne sikunoso sawemo wo'mentiso so'maho. O'o, olohonta mofoneponoho. Simo'mo nakwo Anituye hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyomahon'ingkuhwoni sikuno pi'n'ingo neyakolo'mentisofoho. I olohonta sikuno moi'wo umo'n'imonto mofoneponoho. Oseso nom'ne a'amumo simeho yokumpohn'nyo uyimno.

¹² Sikwo'mjohoso moi'wo umo'n'imontonoho. Iyoho longkonyoso we'enepe walongkonimontonoho. Oso'no nakwo oso yahino wonyo somo hohujo ikinjaofihwasi nakwo Anituye yahino wop'ingo somo un'ingkwano.

¹³ Oso'no nakwoe hano emoyoso a'amu hofiko hano hinjopo em'wo'n'ingkohofu hopaso nakwo hon'ingkano nto'nohino uyano. A'amu hofiko sikwo'mjoho'mo humalofoso hofiko yokumpohn'nyo yoho'nontifi mijo yokumpohn'nyo nontifi nonilohontifi a'mohufu yontifi hofiko yo'mayo yahino wonyo so'nji syohi'nyo huto'n'ikwo'mantifi yoka hnnontifi hofiko a'amu nom'nefe yo'mayo ho'yango so'no hi umo'n'wo'n'ingkohoho. Oso'no nakwo oso yahino hiso n'hu'nahone noho'naofihwosi apa'no miyanehwono.

¹⁴ O'o, nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yokumpohn'nyo nomehwasi kakoe yahino wop'ingo'nohino somo un'ingkohwano. Nakwo nakwoe simeho yo'mayo wonyoso umo lososo miyanehwono.

14

Sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no sitofu ul'ikutoho.

¹ A'amu fihwo kako Anitumne'no huno we'e'nohino tipemaso sohomo sekwo kakimo ole ul'ikutoho, Kiko huno kengo kengo'nyo sohwo i'waho fiyo. Ose ul'ikutoho. O'o, sekwo kakimo nut'mafikuj'i ole ulimno, Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkuhwone hn'nnonji Anitu kakoe yofe woho'nomano. Ose ulimno. I oso'no sekwo kakoe huno kengo kengo so'no yoka ul'ikutoho.

² A'amu fihwo kako Anituye huno engo tipemaso sohwo kako yo'mayo nonyo wosopayo tongo fehohnjo so'no kako humaho humawo'n'ingkiso hwo'maho. O'o, kako yo'mayoso toho'nohino n'wo'n'ingkiso hweho. I hwe fihwo kako Anituye huno we'e'nohino tipemaso sohwo kako yo'mayo tongoso humaho humawo'n'ingkiso hweho.

³ I hwe kako tongo oso yo'mayoso n'wo'n'ingkiso osohwo kako nom'ne a'amu tongo oso yo'mayoso man'wo'n'ingkiyohoho somo sitofu mulonehoho. I oso'no oso a'amu tongo oso yo'mayoso man'wo'n'ingkiso sohwo kako oso a'amu tongo oso yo'mayo n'wo'n'ingkiso oso hune'no, Kiko wonyo hwasoho, ose ulohotoho. O'o, a'amu huhwo sohwa'u siko Anituye a'amu hwa'uyoho.

⁴ U kiko a'amu tihwosilo nom'ne a'amu sohwoe syoho ulohofiyoyoh sohwoe syoho iyoso'no kiko syoho wonyo yalokuno, ose ulimontaho. O'lo, awonoho. Oso hwe huwuhohu somumo mokosyohumayo sohwo kako ulimontono, Kiko syoho wonyo yalokuno, wopingo yalokuno, eso kakoe hwe engo sohwo ulimontonoho. Oso pa'nyoso Anituye a'amu huno kengo kengo'njo sofe hwap'ngoso Anituyoho. Oso huwuhohu sohwoe hwe engo Anitu huwuhohu sohwo kako kakine'no tifi in'ngkayo'ne syoho iyoso'no hofikimo yokumpohn'nyo umokumontonoho. Oso'no kako hofikimo yokumpohn'nyo sosofitohmmokosyohumentan'ngkuhwosi hofiko yokumpohn'nyo wolohofantifeho. Mopiwahupitnnehofo.

⁵ A'amu fihwo kako huno ole wosyafihu'montonoho. Olo sikuno loso sikuno engomnoho. Oso'no ngko olo sikuno losomo Anitumne'no syafisyi'mo iyoho wohumamo. Ose syafisyihwoso'no nom'ne a'amu sohwo kako ole walimontonoho. Sikuno hopi'nonohinoso afa'nohinofoho. Oso'no ngko sikuno hopi'nonohinomo Anitumne'no wosyafihu'monnoho. I oso'no sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku olo hungkuno hilo so'no huno nto'no syafisyikujo'no Anitu kakoe hunomo nosetihwahwoso'no sekwo osomnohini hmn'ngkamno.

⁶ A'amu anga'nohino fihwo kako olo sikuno nje hwe engo sohwoe yofe ho'nomayo'ne Sikuno Engofoho lonto iwo'n'ngkiso hweho. A'amu nom'nihwo kako yo'mayo tongo oso yo'mayoso niwo'n'ngkiso sohwo kako kakoe hwe engo sohune'no syafisyonto niwo'n'ngkiso hweho. Ou, kako kakoe Hwe Engo Anitune'no jomo ulonto niwo'n'ngkiso hweho. U a'amu kako yo'mayoso manyo'njo iwo'n'ngkiso osohwo kako kakoe Hwe Engo sohune'no huno syafisyonto kako yo'mayoso humaho humawo'n'ngkiso hweho. Oso'no kako huhwo Anitumo isamoyoka ul'wo'n'ngkiso hweho.

⁷ Nakwoe humayo so'nji nakwoe poyo pe'nyo so'nji oso hiso'no nakwo nakwoe hunoso momokosyohumunilohwono.

⁸ O'lo, awonoho. Anitu kako'nohino nakwoe sikunoso mokosyohumawo'n'ngkisofoho. Anitu kako nakumo songo fosyohumamno ose nelahon'ngki nakwo songo nohumehwasi kakoe hungkunomo un'ngkohwono. U Anitu kako ole naloso, Sekwo poyo pe'nimno nalososo u nakwo poyo wope'nantanoho. U nakwo poyo pe'nasoso u nakwo songo humasoso nakwo Anituye a'amu'nwoho.

⁹ Kilais kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso oso'no kako a'amu poyo pe'nimentohofa so'nji nakwo a'amu songo humalohwone hn'nnonjiye Hwe Engo hweho.

¹⁰ I oso'no sekwo soku nom'ne a'amu sofe yahino kengo somo uhwonontifi oso sekwoe yahinoso wonyofoho eso peho'no lalokwofo. I oso'no sekwo soku, nom'ne a'amu somne'no sitofo peho'no ulalokwofo. Sekwo huno seyohoho. Hwangku nakwo Anituye simanopo lohofihwasi nakwoe hungkuno so'no Anitu kako ikwolofonefoho.

¹¹ Oso hungkuno selalokwe so'no a'amu Anituye hungkuno mt'mokumentohofa huhwanji olo so'no mt'mokumentohofi,

Hwe Engo Anitu sohwo kako ole limento, Ngko songo humale sohwo'ni hungkuno nehopi'nohino selalokwono.

Oso sekwo huno waseyono. Hungkuno hiso ne umo'nimontonoho.

Hwangku sohonta a'amu hopi'nonohinoso hofiko nje yofe ho'nonimafikuji hofikongkine'no hwomtame wontohofantifeho.

Oseso a'amu hopi'nonohinoso hofikongkimo ngkimo wontantifeho. Kiko Anitu ne hwosoho. Ose wontantifeho.

Ose mt'mokumentohofofoho.

¹² Oso'no nakwo huno ole nayohoho. Hwangku sohonta nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi nakwoe yahino iwo'n'ngkuhwone so'no nakwoe Anitumo nakwoe yahino hwap'ngoso so'no yoloho wolijwaofantanoho.

Nakwo a'amu Anitumo simeho uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwiye yahinoso a'amu Anitu mne'no huno we'e unyo somo wonyo umokuhwaloho.

¹³ Nakwo a'amu Anitumo simeho uwo'n'ngkuhwone hn'nwi nom'ne a'amu hofikoe yahino kengo kengo'njo somne'no huno wonyo nosyofisyihwaloho. O'lo, nakwo huno ole wosyofisyano. Ngko olo yahino loso i'me'no nom'ne a'amusohofiko nonehon'ngkuji hofiko nje yahino homo somo wonyofoho ko likuji hofiko nn'ngkapikuji hofikoe huno wonyo imokin'fitnnoho li'mo oso hiso ngko mimnehono. U ngko yo'mayo iwo'n'ngkohe so'no a'amu nom'neso hofiko Anituye hon'ngkano mta'ni piwahupitnnoho li'mo oso hiso apa'no mimnehono.

¹⁴ Nje Hwe Engo Jisas kako ngkimo entihwamaso so'no ngko huno nto'no ole niyohoho. Yo'mayo Anitu nakune'no nonyo wosopayo ho'nahumentisoso fehohnjo wonyo'njo ho'nahumentiso'maho. O'lo, wopingo'nohinifoho. I oso'no hwe fihwo kako huno ole syofisyalofoho. Ngko olo hiloso nimeso nje hon'ngkanoso wonyo umo'nimontonoho.

Kako huno ose syafisyososo u kako noso'manji kakoe hon'ngkano hiso n'hu'no wonyo umo'nimtonoho.

¹⁵ U kiko yo'mayo wosopayo n'wo'n'ngkino somo nom'ne a'amu hofiko noko-hon'ngkuji hofikoe simeho tango uyoso'no u kiko oso wosopayo hiso ne'no nonji oso a'amu homo somo kiko simeho muyalokuyohino. Kilais kako oso a'amu homo somne'no asomo utimayo'ne poyo pe'n'mentiso oso'no kiko oso wosopayo hiso ne'no non'ngkiji kiko nom'ne a'amumo wonyo umokohotoho.

¹⁶ Kiko yo'mayo yahino iwo'n'ngkino so'no wop'ngofoho huno ose kihwoso'no a'amu nom'neso hofiko kikimo nokohon'ngkuji wonyofoho kil'kujo'no kiko oso yahino hiso apa'no yohotoho.

¹⁷ Nakwo An'itumo enjwa'mo humalohwone hn'nwi nakwo peho'no humalohwono. Yo'mayo nonyo wosopayo nyo'netaho. Yo'mayo mijo nyo'netaho. O'o, ose'ne'maho. Nakwo An'itumo enjwa'mo humalohwone hwap'ngoso olenoho. An'itu kakoe Towahuno Wop'ngo nakwo simeho mo'mo humaso so'no kako hon'ngkano nto'no in'ngkayo so'no nefe'mawo'n'ngkisofoho. Kako nakwoe simeho pompenjiyo ifisyonamofiw'o'n'ngkisofoho. Kako nakwoe simeho wop'ngo namokuwo'n'ngkisofoho. Oso'no nakwo nom'ne a'amumo wop'ngo'nohini ulohofano.

¹⁸ A'amu ose iwo'n'ngkiso sohwo kako Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyo ne hweho. Oso a'amu huhwo sohune'no An'itu kako kakoe simeho wop'ngo umo'nalofoho. A'amu nom'neso oso hwe huhwo sohomo uhwonont'fi hwe wop'ngo hweho lalokwofo.

¹⁹ Nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi nakwo huno olo so'no wosoy'nyano. Nakwo simeho afa unano. Yo'mayo yahino nakwoe simeho afa namokuwo'n'ngkiso yahinoso yokumpohn'nyo uyano. Oso'nji yo'mayo yahino nakwo a'amu An'itumne'no uhu'mokuwo'n'ngkuhwone hn'nwiye simeho hi'ntnono uyoso yokumpohn'nyo namokiyo'neso uyano.

²⁰ A'amu huno kengo kengo'njo sofe simeho mo'mo An'itu kakoe yahino wop'ngoso ut'hwayo'ne syoho engo yalofoho. I oso'no a'amu fehohnjoso hofiko huno ole syofisyalokwofo, Nakwo nonyo wosopayo fehohnjoso nasoso nakwoe yahinoso wonyo umo'nimtononoho. A'amu fehohnjoso ose syofisyalokwofo. Oseso nakwo huno nayohoho. Yo'mayo nonyo wosopayo yo'mayo tongoso An'itu nakwo nyo'ne'no ho'nahumentisofoho. I oso'no oso wosopayo so'no a'amu fehohnjo manyo'njo humaho humawo'n'ngkohoho somo nakwo nikwato lohofasoso a'amu hiso hofikoe hunoso wonyo imo'n'ngkuhwoso'no u hofikoe simeho mo'mo An'itu syoho yalokunjo somo nakwo wonyo umokantanoho. Ose ihwaso'no nakwo hi'nnonji hon'ngkano wonyomo un'ngkowantanoho.

²¹ Huno wop'ngoso olenoho. U yo'mayo yahu tongo n'wo'n'ngkoheso yo'mayo mijo n'wo'n'ngkoheso yo'mayo yahino iwo'n'ngkoheso oso'no nom'ne a'amu sohwo kako ngkimo nohonososo yahino hiso wonyofoho ko l'hwosi ngkimo nn'ngkape'manji kakoe yahino wonyo imo'nonoho l'mo ngko kako'nji nohumahm'mo oso yahino hiso apa'no mimnehono. Oso huno hiso wop'ngofoho.

²² Oso yo'mayo yahino hiso'no An'itu kakoe hunoso kijapososo oso hunoso sikoe'nohinofoho. Nom'ne a'amu somne'no yoloho lijwaofohotoho. Kiko yo'mayo yahino iwo'n'ngkinoso yo'mayo nonyo wosopayo n'wo'n'ngkino so'no jije simehososo wonyofoho mah'nyo'manji kiko s'monyo fiyo.

²³ A'amu fihwo kako wosopayo nyo'ne so'no u yo'mayo yahino iyoso'no wonyofoho ko l'hwosi yoso sohwo kako yahino wonyo'njo hweho. Hwap'ngoso yo'mayo iwo'n'ngkuhwone so'no nakwo simeho anga'nohino'nji ole syafisy'wo'n'ngkuhwono. Olo yahino loso nto'nohinoho. Ose syofisyontani iwo'n'ngkuhwoneso oso yahinoso wonyo anefoho. I nakwoe simehomo huno hufa'uyo'njo'manji u oso yahino hiso yasoso wonyofoho.

15

Nakwo Kilaisiye yahinomo un'ngkowano.

¹ Nakwo An'tuye huno engo t'pema'nyo hn'nwi nakwo nom'ne a'amu An'tuye huno we'e'njo somo yokumpohn'nyo utofano. Oso a'amu homo somo yo'mayo tango hofikimo u'masoso hofiko'nohini intofoso hopo'maho. Nakwo hofikimo ufo'mano. Nakwo nakwoe yo'mayo yahino osomnohino huno syafihu'n'ngkuhwaloho.

² Nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwi nakwoe humayo'nohino somne'no huno syofihu'n'ngkuhwaloho. O'o, nakwo a'amu hopi'nono An'tumo simeho unyo somo ufo'mano. Oseso nakwo hofikimo ufo'mehwaso'no hofiko An'tuye yahino wop'ngo ne somo in'ngkakuji hofiko yokumpohn'nyo wolohofant'feho.

³ Oso'no nakwo huno nayohoho. Kɩlais kako kakoe humayo so'no syafɩhu'nɩmentiso'maho. O'ɔ, kako nakune'no syonafɩsyonto hwahopo pmentisofoho. Kɩlaisiye yahino hiso'no hohonta a'amu Anɩtuye hungkuno mtɩ'mokumentohofɔ sohwa ole mtɩ'mokumentohofɩ,

A'amu kikine'no hungkuno wonyo kilɩfijoso oso hofɩkoe wonyo hungkuno huhwo sohwo ngkimo ifehu'mokanɩsyohoho.

Oso hungkuno hiso Kɩlaisimne'no mtɩ'mokumentohofɔfoho.

⁴ Oso a'amu Anɩtuye hungkuno mtɩ'mokumentohofɔ sohwa hofɩko oso hungkuno hopi'nono hiso nakwo Anɩtumne'no huno tɩpemayo'ne mtɩ'mokumentohofɔfoho. Oso hungkuno hiso nakumo yokumpohn'nyo nasosofitɔfo'nefoho. Oso'no nakwo Anɩtumne'no yokumpohn'nyo lohofontani nakumo Anɩtu asomo netɩmayo'ne hontohumalohwono.

⁵ Anɩtu kako nakumo yokumpohn'nyo nasosofitɔfo'ne sohwo kako nakwo yokumpohn'nyo lohoho'ne nefo'mawo'nɩngkiso hweho. Oso'no kako nakumo Kɩlais Jɩsasiye hunomnohini nehopi inɩngkohwasi oso huno homo somnohini aho yokumpohn'nyo kemokosyohumayo'ne wonefo'ma'montonoho.

⁶ Oseso sekwo simeho afa inɩngkuji sekwoe huno anga'nohino so'nji sekwo Anɩtuye yofe foho'nomapmno. Oso Anɩtu huhwo sohwo kako nakwoe Hwe Engo Jɩsas Kɩlaisiye kanɩngkwohweho.

Kɩlais kako Jutafe temtitofo osomnohini ufo'mawo'nɩngkiso'maho. O'ɔ, temtitofo hopi'nonohino somo ufo'mawo'nɩngkisofoho.

⁷ Jɩsas Kɩlais nakumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne netɩma'mentiso hopaso nakwo nom'ne a'amu huno engo'nji huno we'e'njo somo simeho afa inyo'ne utɩmano. Oso'no nom'ne a'amusoso hofɩko nakumo nahonɩngkuji Anɩtuye yofe woho'nomantɩfeho.

⁸ Hohonta Anɩtu a'amu Juta sofe aɩyohwosamo hungkuno uyɩmentiso so'no Kɩlais kako oso hungkuno hiso ne imo'nyo'ne a'amu Jutafe syoho ulohofiyi imo'nɩmentisofoho.

⁹ Oso'nohinɩ'maho. O'ɔ, Anɩtuye hitoho engoso a'amu temtitofo kengo kengo hi'njimo ifehu'mokasyihwosi hofɩko hi Anɩtumo simeho wopɩngo uyɩfitnne'ento Jɩsas pmentisofoho. A'amu Anɩtuye hungkuno mtɩ'mokumentohofɔ sohwa ole mtɩ'mokumentohofɩ, Oseso ngko jije hungkunoso a'amu temtitofo kengo somo ulɩmonnoho.

Ngko jije yofe ho'nomayo'ne ta walɩmonnoho.

¹⁰ Nom'nepo ole mtɩ'mokumentohofɩ,

Sekwo a'amu temtitofo kengo sɩkunonji sekwo a'amu Juta Anɩtu sehwasopo'mentiso osɩkunonji sekwo Anɩtumne'no sɩmonyɔ fɩyɩmno.

¹¹ Nom'nepo ole mtɩ'mokumentohofɩ,

Sekwo a'amu temtitofo kengo soku sekwo Anɩtuye yofe foho'nomapmno.

I a'amu hopi'nonohino soku sekwo Anɩtuye yofe engoso foho'nomapmno.

¹² Nom'nepo Aɩsaiya kako Kɩlaisimne'no ole mtɩ'mokumento,

A'amu fihwo Juta mta'ango sohwoe yofe Jesi oso hwoe imu sohwa mta'ni Hwe Engo imo'nefoho. Oso hwe engo huhwo sohwo kako oso temtitofo kengo sofe Hwe Engo hweho.

Hofɩko kakimo simeho uyɩkujo'no hofɩkimo asomo utɩmayo'ne wohontohumantɩfeho.

Aɩsaiya ose mtɩ'mokumentisofoho.

¹³ Oso'no Anɩtu kako nakwoe simeho hi'ntnnono uyo'neso hwapɩngo hweho. Nakwo Anɩtumo simeho hi'ntnnono uyɩwo'nɩngkuhwone sohumo kako nakumo asomo netɩmayo'ne hontohumalohwono. Oso'no sekwoe simeho wopɩngo so'nji sekwoe simeho pompenjiyo so'nji Anɩtu kako engo wosejapono. Oso'no sekwo Anɩtuye Towahunofe yokumpohn'nyo nomafɩkuji yo'mayo Anɩtu sekumo wopɩngo waseloho'mo selɩmentiso so'no sekwo sɩmonyɔ fɩyɩmno.

Poul kako Anɩtuye syoho iwo'nɩngkiso so'no kako sɩmonyɔ imentisofoho.

¹⁴ U nje a'amu soku, ngko olo so'no huno niyohoho. Sekwo Anɩtuye yahino wopɩngo so'nji kakoe huno engo notɩpemantɩfi sekwo Anɩtuye hungkuno wopɩngoso lutiɩhunalokwofo. Oso'no sekwo fo'mo fo'ma'nyo hofiyi loho'nalokwofo.

¹⁵ I oso'no ngko olo iyoswo fehohnjo semtɩ'mokiyalokwe loso sekwoe huno somo huno sefohotofo'neso ngko hungkuno yokumpohn'nyo selalokweso ngko olo hungkuno hiloso mtɩ'mokalokwe so'no ngko iyoho mannyofoho. Hwapɩngoso Anɩtu kako ngkimo olo syoho wonyoangkafo hiloso ntapmentisofoho.

¹⁶ Oseso ngko Kɩlais Jɩsasiye syoho ulohofiyi sohwo'ni ngko sekwo a'amu temtitofo kengo sokune'no Anɩtu'nji ufɔhi'nyo'ne syoho hopa yonji ngko kakoe hungkuno

wopɪngoso selalokweno. Ngko olo so'no nɪmo'nɪngkohoho. A'amu temtitofu kengo kengoso hofɪko Anɪtumo u'mayo'ne nɪmo'nɪngkohoho. Anɪtu kakoe Towahuno wopɪngo sohwo a'amu homo somo wopɪngo umokahonɪngkuhwosi Anɪtu kakoe sɪmehoso wopɪngo umo'nɪmontonoho.

¹⁷ Ngko olo syoho Kɪlais Jisasi'nji Anɪtumne'no yalokuhwoyo so'no ngko sɪmonyalo lokweno.

¹⁸ I oso'no ngko yo'mayo syoho nje yokumpohn'nyo'nji iwo'nɪngkohe so'no maselɪmnehono. O'o, yo'mayo syoho Kɪlais kako'nohini iwo'nɪngkiso so'no a'amu temtitofu kengo kengoso hofɪko Anɪtuye hungkunomo haloho pentɪfi tɪfi inɪngkawowo'nɪngkohoho so'no waselɪmonne'no yohono.

¹⁹ Kɪlais kakoe yokumpohn'nyo nom'ne a'amu somo itɪhwayo'ne ntopahonɪngki yo'mayo kengo kengo wonyoangkafo a'amu miyɪwo'nɪngkohofoso ngko imentohefoho. Oso hiso Anɪtuye Towahuno sohwo ngkimo nɪfo'mahonɪngki ngko Kɪlaisɪye hungkuno wopɪngoso ango Jerusalem mta'ni ema'mentoheso ango homo homo ne'no ulɪmɪwenji hwaho lɪlɪkom osopo esojwao'mentohefoho. Hungkuno fehohnjo hiyaso moho'nahumentohefoho. O'o, Kɪlaisɪye hungkuno hopi'nonohinoso umentohefoho.

²⁰ Ngko olo so'no nɪmo'nɪmentisofoho. A'amu ango kengo kengo'mjo somo Kɪlais kakoe yofe mupa'nyo'njo somo kakoe hungkuno wopɪngoso lɪku'mofone nɪmo'nɪmentisofoho. Nom'ne a'amuso hofɪko Anɪtuye hungkunoso nto lutɪhwafɪjo somo oso a'amu homo somo ngko apa'no molutɪhwamnehono.

²¹ O'o, a'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentiso Aisaiya osohwo kako hungkuno ole mtɪ'mokumento,

A'amu hofɪko kakine'no mupa'nyo'njosu hofɪko upo'nantɪfeho.

Oso'no hofɪko kakoe hungkunoso nupa'nɪngkuji hofɪkoe hunoso ito'no uyɪmontonoho.

Aisaiya ose mtɪ'mokumentisofoho.

Poul kako a'amu Loum somo uhwonɪmo osopo nta'ni hwaho Sɪpen osopono wamo lɪmentisofoho.

²² Oseso ngko sekwoe ango sopono wose'ma'monji ko yontneso olo syoho yalokwe hilo kako ngkimo nɪkilojɪpeehonɪngki ngko sekumo mose'maso'njo imentohefoho.

²³ Soswo pi'nɪngo engo somo ngko sekumo wose'ma'monji imote sohwo'ni i olohonta ngko olo hwaho lopo nje syohoso moi'wo esojwao'maleno. Oso'no olohonta ngko sekumo wose'ma'monnoho.

²⁴ Oseso ngko sekumo sɪmo'mo sehonɪmo tɪfi sohonta ngko hwaho nom'ne Sɪpen sopono wamonnoho. I oso'no ngko sekwo'nji we'enehwo nohumahm'mo nje sɪmehowopɪngo kaki'no wanɪmo'nono. I osohonta sekwo ngkimo hwaho Sɪpen honɪngkanoso ntɪhwafɪkujo'no ngko wamonnoho.

²⁵ I oso'no sɪmo'mo ngko Anɪtuye a'amu Jerusalem humayo yo'mayo umofonyo inyo somo hamniyoho yo'mayoso wosɪyohojamonnoho.

²⁶ A'amu Masetouniya so'nji Ngkɪlik so'nji hofɪko Anɪtumo sɪmehouyɪwo'nɪngkohofoso hofɪko hofɪkoe yo'mayo yo'mayoso nuhu'mokontɪfi Anɪtuye a'amu Jerusalemjo somo hofɪko yo'mayo so'no umofonyo iwo'nɪngkohoho somne'no ufo'mayo'ne hungkuno nano mtito'malofofoho.

²⁷ Oso a'amu somo fo'mayo'ne mtito'malofoso wopɪngofoho. Oseso sɪmo'mo a'amu Jerusalemjosu hofɪko Anɪtuye hungkuno upa'nontɪfi hofɪko a'amu temtitofu kengo somo hofɪkoe huyo'mangomo ufo'mayo'ne hofɪko a'amu Anɪtuye hungkuno ujo'ne uhwatɪmentohofofoho. Oso'no a'amu temtitofu kengoso hofɪko olohonta a'amu Jerusalemjo somo aku ufo'mayo'ne yahinoso nto'nohinofoho.

²⁸ Yo'mayo ho'yangosoo a'amu hiso hofɪko hu'mokahinnyoso ntopahonɪngkofi ngko Jerusalemjo a'amu sofe ahomo woho'nahumonne'no yohono. Oso syoho hiso moi'wo esojwaohm'mo ngko sekwoe ango sopo nose'mahm'mo osohonta ngko hwaho Sɪpen osopono wamonnoho.

²⁹ Olo so'no ngko huno niyohoho. U ngko sekumo se'ma'meso u Kɪlais kako nakumo wopɪngo nalohofɪhwoso'no nakwo wonyoangkafo wohumantanoho.

³⁰ U nje a'amu soku, ngko olo so'no nɪmo'nɪngkohoho. Nakwo Hwe Engo Jisasi Kɪlais osohwo kako nakumo wopɪngo naloho'mentiso so'no kakoe Towahuno Wopɪngo sohwo nakwoe sɪmeho mo'mjo somo ujo entohojwo nasɪwo'nɪngki sohweho. Sekwo ngkine'no Mpohwo Anɪtu kako ngkimo nɪfo'mayo'ne jomo yokumpohn'nyo ulɪmno.

³¹ A'amu hwaho Jutiya humalofoso hofɪko Anɪtuye hungkunomo hwotoho fewo'nɪngkohoho somne'no sekwo huno syafɪsyɪkuji, u oso a'amuso hofɪko Poulɪmo tohino uyɪfitnnoho lɪkuji oso'no sekwo ngkimo nɪfo'mayo'ne Anɪtumo jomo yokumpohn'nyo ulɪmno. Oso hamniyoho yo'mayo a'amu uhu'mokumalofoso ngko

Jelusalemne'no nomotasime'no hofiko nuhwonngkuji hofikoe simeho wopingo umonngkuhwoso'no womantifeho. Oso'ntnne'no sekwo Mpohumo jomo ulmno.

³² Oseso Anitu kako olo so'no umonosomanji ngko simeho wopingo'nji nose'mahm'mo sekwo'nji ngko usijo'no we'enehwo nohumahm'mo ngko nje huyo'mango yokumpohn'nyo woma'monnoho.

³³ Anitu kako nakwoe simeho pompengi ifisyonafiwonngkiso hwapingo sohwo kako sekwo a'amu hopi'nonohino sokunonji wohumano. Nehopeho.

16

Poul kako hwe moya'mi pi'ningo engo somo nje a'amu kuyoho ulimentisofoho.

¹ Nakwoe nampohwo Fipisi kako a'amu Senikiliya oso ponjoso hofiko Anitu ne'no uhu'mokuwo'nngkohoho somo ufo'mawo'nngkisosi kako sekumo se'mahwoso'no sekwo kakimo wopingo ulohopmno.

² Oso a'mu Fipi kako Anituye syoho ulohofiyosi kako sekwo'nji humahwoso'no kako Klaisimo simeho hi'ntnnono uyalokuso so'no sekwo sekwoe senampi ne pa'nyo umonono. Sekwo kakimo wopingo ulohofikuji umokosyohumamno. U kako yo'mayo oso'no umofonyo ihwoso'no sekwo kakimo ufo'mapmno. Hwapingosoko kako hwe moya'mi pi'ningo engo somo ufo'manto ngko huhwo'nimo nfo'mawo'nngkisiyoho.

³ Oso a'mu Pilsila'nji kakoe hwehwo Akwila'nji osiya'u'nji siko ngko'nji Klais Jisasiye syoho afa'nono iwo'nngkuhwone ya'uuyoho. Oso hisiya'umne'no nje a'amu ya'uuyoho ulalokweno. Oso'no sekwo sikimo njimno.

⁴ Siko ngkimo nfo'ma'mentisiyo so'no a'amu nom'neso hofiko sikimo wofonjonyano lahonngkofi siko poyo imo'nyo'neso siko iyoho miyo'njo imentisiyefoho. Oso'no ngko'nohini isamoyoka mulalokuyohono. O'o, a'amu temtitofokengo kengo hopi'nonohinoso hofiko Anitumo simeho uyalokwofoso hofiko osiya'umo isamoyoka m'kun'imposo ulalokwofoko.

⁵ Oso a'mu siya'uye angoko somo a'amu hofiko Anitumne'no uhu'mokuwo'nngkohoho osomne'no nje a'amufo ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

Oso hwe Epinitas sohwo kako nje a'amu ne hweho. Osohwo kako hwaho Esiya sopo humanto kako a'amu Anitumo simeho muyo'njo sohonta kako kaki'no uyimentisofoho. Oso a'amu sohune'no nje a'amu hwosoho ulalokweno. Oso'no sekwo kakimo njimno.

⁶ Oso nom'ne a'mu Maliya hune'no ngko nje a'amuyoho ose ulalokweno. Oso'no sekwo kakimo njimno. Kako syoho yokumpohn'nyo engo yonto sekumo sefo'ma'mentisofoho.

⁷ I nom'ne hwe hufa'u temtitofokengo Juta oso mta'ango Antilounikasi'nji Juniyas ntne'no ngko nje a'amu hwa'uyo ulalokweno. Oso'no sekwo sikimo njimno. Siko ngko'nji impo'angomo humamotowonefoho. Oso huhwo sohwa'uye yofeso a'amu apousel so'njo ajwo sopo weho. Osohonta ngko Jisas Klaisimo simeho hi'ntnnono muyo sohonta siko Klaisimne'no simeho kaki'no uyimentisiyefoho.

⁸ Hwe nom'ne Ampliyetas oso hune'no nje a'amuhwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Kako nje a'amu ne hweho. Kako ngko hopa nakwoe Hwe Engo sohune'no simonyo yalofoho.

⁹ Ngko Upanos ne'no nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Kako ngko'nji Klaisimne'no syoho afa'njo hwoya'yoho. Osohumo ul'kuji Sitekis oso huhumo ulmno. Ngko kakine'no nje a'amu hwe ulalokweno.

¹⁰ Ngko hwe nom'ne Apelisine'no nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo nje a'amu hwe kilalofoho njimno. Kako Klaisiye hungkunomo nto'no inngkwalofoho.

Hwe nom'ne Alisitoup'yulas montohwamne'no nje montohwafoko ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

¹¹ Hwe nom'ne nje temtitofokengo mta'ango Heloutiyan oso hune'no ngko nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.

Hwe nom'ne Nasisas montohwamne'no ngko nje montohwafoko ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno. Hofiko nakwoe Hwe Engo sohomo simeho uyalokwofoko.

¹² Oso a'mu hufa'u Tilaifina'nji Tilaifousa'nji siko Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokusiyoko. Oso fa'une'no nje a'amu faswo ulalokweno. Sekwo sikimo njimno.

I nom'ne a'mu Pesis osi kako nje nampohweho. Osi kako Hwe Engo sohwoe syohoso yokumpohn'nyo iwo'nngkisiyoho. Oso hisi ne'no ngko nje nampohwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.

¹³ Oso hwe Lufos oso hune'no ngko nje a'amuhwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Oso huhwo sohwo kako Hwe Engo Klaisimo tifi inngkawowo'nngkiso hweho. Kona'wohi hi osenohinoho. Oso hisi kako nekwoe na'uuyoho.

¹⁴ Ngko oso hwe Asinikilitos, Filekounyo, Hemesiyo, Patiloupasiyo, Hemasiyo, oso hwanji nom'ne a'amu huhwo sohwanji humalofosohwamne'no nje a'amuhwafosalalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

¹⁵ Ngko oso a'amu Filoulokos, Juliya, Neleyos, kakoe konampi, Oulimpas, nom'ne a'amu Anitumo simeho uy'wo'n'ngkohofoso hofiko'nji humalofosohwamne'no ngko nje a'amu hwafoosalalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

¹⁶ Sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku, sekwo nom'ne a'amu hofiko Anitumo simeho uy'wo'n'ngkohofoso so'nji noswo'n'ngkuji osopo nuhu'mokohumafikuji aho po'nimno. A'amu hopi'nono hofiko Jisas Kilaisimo simeho uyalokwofoso hofiko sekumo nakwoe a'amu kuyoho selalokwofoso.

Sekwo a'amumo wonyo imokiyo'nyo somne'no i'waho nto'no fyi'mno.

¹⁷ Nje a'amu soku, ngko sekwoe huno somo wasefohoto'monne'no yohono. Anituye hungkuno sekwo upa'n'wo'n'ngkohofoso somo a'amu fehohnjoso hofiko hwotoho fentifi a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofoso somo husilo husilofosohwofantifi lohofalokwofoso. Osomne'no sekwo i'waho nto'no fyi'mno. Hofiko Anituye a'amu ne somo hon'ngkano hwasyo osomo ipemotowalokwofoso.

¹⁸ Hofiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye syohoso miyalokuyohofoso. Yo'mayo wonyo hofikoe simeho umo lonte somo in'ngkwalokwofoso. A'amu hon'ngkano wonyo osomne'no nosyafisiyo'njo osomo hofiko hungkuno wop'ngoso afofo'nji ulontifeso hofiko hwasyo hon'ngkanomo ipemotawowo'n'ngkohofofoso.

¹⁹ Sekwo Anituye hungkunomo in'ngkawentifi yokumpohn'nyo lohokwofoso. Oso'no a'amu angomeenjoso nto upa'n'mentohofofoso. Oso'no ngko sekune'no simonyo yalokweno. Ngko olo somne'no nimo'n'ngkohoho. Sekwo yahino wop'ngoso somo tpemafikuji osomnohino fin'ngkamno. Sekwo oso yahino wonyo somne'no huno apa'no nosyafisyikutoho.

²⁰ Anitu kako nakwoe simeho somo pompengo imokiyo hwap'ngoso sohwo kako we'nenepi Setenimo ni'hu'nahone hwotoho fehwoi kakimo sekwoe sifilaku'nyo'mo uhumat' montonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako sekumo wop'ngoso waselohofono.

A'amu Poul'nji humamentohofoso hofiko a'amu Loummjo somo nakwoe a'amufoho ulimentohofofoso.

²¹ Timouti kako ngko'nji syoho afa'nono iwo'n'ngkuhwoyo sohwo kako sekumo nje a'amufo selalofoso. A'amu nom'ne hofiko nje temtitofosohwa Lusiyoasiyo Jesouniyo Sousipata oso hwanji hofiko nakwoe a'amu hwafoosalalokwofoso.

²² Ngko Tetiyos huhwo'nnonji Poul kakoe mango mta'ni olo hungkunolo nta'hon'ngki ngko sekune'no semti'mokiyalokwe sohwo'ni ngko Anitumo simeho uyonji olo hungkuno loso selalokweno, Sekwo nje a'amu kuyoho.

²³ Ngkaiyo kako sekumo nje a'amufo selalofoso. Ngko kakoe angomo humentan'ngko wop'ngoso ni'mokosyohumaho. A'amu kakoe angomo Anitune'no uhu'mokuwo'n'ngkohofoso somo kako hofikimo wop'ngoso ulohof'wo'n'ngkisofoso.

Elasitos sohwo kako olo angolo ponjo hwe engo hwahomokosyohumawo'n'ngkohofosohwa hofikoe iyoswo hamniyoho'njo yo'mayoso nto'no emokosyohumawo'n'ngkisohweho. Oso hwo'nji nen'ngkwa'wehwo Kwatos'nji siko sekumo nekwoe a'amufo selalokusiyo.

²⁴ [Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako kakoe yahino wop'ngoso sekwo hopi'nonohino sokumo ufehu'mokasesyono. Nehopeho.]

Nakwo Anituye yofe woho'nomano.

²⁵ Ngko Jisas Kilaisiye hungkuno wop'ngoso losetihwawo'n'ngkoheso Anitu kako oso hungkuno hiso'nji sekumo yokumpohn'nyo sesofitofosohponoho. Oso hungkuno hilosohohonta hiyasomo wo'mojoso olohonta Anitu kako utihwa'nyopo ujo mehontojwahumasofoso.

²⁶ Anitu kako songo ne'no humaso osohwo kako a'amumo hungkuno uyahon'ngki limotofosohwa hofiko olo hungkuno homo losomo ifalifaliyo mt'mokumentohofofoso. Oso'no olo hungkuno hilo so'no Anitu kako syoho hiso nejopahon'ngki nakwo sekumo selalokuhwono. Oso'no temtitofo hopi'nonohinosohofiko oso hungkuno hiyasomo wo'mojo so'no huno uyahon'ngki hofikoe hunoso ehohosihumentisofoso. Oso'no a'amu hopi'nono hofiko oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyikuji kakoe yahino wop'ngoso somo nuhwon'ngkuji tifi un'ngkapife.

²⁷ Oso Anitu huhwo sohwo kako'nohino huno hwap'ngoso'njo hweho. Yo'mayo kakoe hwomu Jisas Kilais nakune'no nalohomentiso oso'no nakwo Anituye yofe engolopohamo woho'nomehwanoo.

Oso hungkunoso nehopeho.

1 Koulin

Olo Iyoswo Sîmo'mjo loso A'amû Koulin somne'no Poul Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Sîmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sîmentiso sohonta soswo *tîwenti-faif* (25) nto uyakolo'mentisopolîkeno olo iyoswo sîmo'mjo loso a'amû Koulin somne'no Poul mti'mokumentisofoho. Tajo ango Koulin i'mofapeso kako apa'no Anîtuye hungkuno liku'meefo syoho'ne wento mti'mokumentisofoho. Oso hohosohonta Poul kako Akwila'nji Pîlisila'nji nohumantîfi hwapife ango syoho yontîfi Anîtuye hungkunoso liku'meefo'motofofoho. Oso hohosohonta a'amû Juta fehohonjo'nji a'amû Ngkîlik pi'nîngo ango so'nji sîmeho hi'nînnono uyîmentohofofoho. Poul Koulin hopo sopo humanto Anîtuye hungkuno ne'no lontanîngki soswo anga'no hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'no uyakolomentisofoho. Ango Koulin sopo antîme we'epo'maho. O'o, antîme engo mîkunîmposoponoho. Oso ango hopo sopone'no Poul kako sîmeho tango'nji mti'mokumentisofoho. Oso sîmeho tango iyo hwapîngoso olenoho. Iyoswo anga'no sîmo'mo mti'mokuyahotîmentisoso imo'nao'mentiso so'ne olo iyoswo tîfi'njo lofosofa'u 1 Koulin'nji 2 Koulin'nji imo'nîmentisoyefoho. Poul iyoswo Koulinne'no mti'mokuyahojiyoso hufa'u sîhunefoho. I oso'no olohnta iyoswo anga'nohinoso mauyoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako Efesosulohumanto mti'mokumentisofoho. Paul olo iyoswo mti'mokiyo hwapîngoso olenoho. A'amû Jisasîmo inîngkunyo Koulinjoso Poulîmo yo'mayo yo'mayo so'no ulohonîmentohoho so'no Poul kako aku hofîkine'no mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olohnta iyoswo homo lomo atofolîhwasi nakwo tîfi unîngkohwano.

¹ Anîtu kako ngko Poulî'nîmo nîhwosopo'mentisoso Jisas Kîlaisîye hungkuno a'amû somo liku'mofo (*apouse*) syoho ntapmmentiso sohwo'nnonji nenîngkwa'wehwo Sousîtenisî'nji

² nekwo nohumentai sekwo a'amû ango Koulinjo sokune'no olo iyoswo loso semti'mokiyalokuhwoyo. Sekwo Kîlaisîmo ufohi'nontîfi kakoe a'amû ne imo'nîmentohofofoho. Oso hiso'no Anîtu kakine'no sekumo sehwasopo'mentisofoho. Sekwo'nohinî'maho. O'o, hwe moya'mi ango'meemjo nakwoe Hwe Engo Jisas Kîlaisîmo jomo ulîwo'nîngkuhwone hn'nîmo nahwasopo'mentisofoho. Jisas huhwo sohwo kako nakwo hwe moya'mi hopi'nonohino hn'nwiye Hwe Engo nîhu'no anga'nohinohweho.

³ Nanîngkwohwo Anîtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kîlaisî'nji siko'monta'i siko sekumo wopîngoso selohofohosîsî sîmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

Poul kako Anîtumo oso a'amû homo somne'no isamoyoka ulîmentisofoho.

⁴ Kîlais Jisas kako sekumo wopîngoso seloho'mentiso so'no ngko engolopohamo sekune'no huno syasyefîsyonji Anîtumne'no isamoyoka ulîwo'nîngkohefoho.

⁵⁻⁶ Nakwo Kîlaisîye hungkuno selîmentîhwone so'no oso hungkuno hiso sekwo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantîfi sekwo Kîlaisîmo ufohi'nîngkahonîngkofi kako sekumo yo'mayo so'no umofonyo miyo'njo iyo'ne semokumentisofoho. U, sekwo kakoe hungkuno wopîngoso so'no huno tîpemantîfi sekwo nom'ne a'amû somo luthwayo'neso huno'njo kuyoho. Oso'no ngko Anîtumo isamoyoka ulalokweno.

⁷ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kîlais kako utîhwa'nyopo asomo peso'no sekwo nohontohumentanîngkofi Anîtu sohwo kako kakoe yo'mayo wopîngoso sejopalofoho. Kakoe wopîngoso somne'no sekwo umofonyo mifitnnehofo.

⁸ O'o, Anîtu kakoe yokumpohn'nyo so'nji sekumo sesosofitontanîngkuhwosi sekwo Anîtumne'no yokumpohn'nyo lohofontanîngkuji sekwoe sîkunoso moi'wo umo'nîmontonoho. Oseso nakwoe Hwe Engo Jisas Kîlaisîye Sîkuno Engo kako asomo poso sohonta sekwo wonyo ane lohofîkuji wonîmango masenonehofo.

⁹ Anîtu kako kakoe Hwomû Jisas Kîlais nakwoe Hwe Engo sohwo'nji nakwo'nji sîmeho afa inyo'ne nakumo nahwasopo'mentisofoho. Nakwo Kîlaisî'nji majopohi'nyo'ne nahwasopo'mentisofoho. Oso hiso'no ne imokiyo'neso Anîtu kako hoponoho. Kako kakoe hunoso mîkwesyafîsyonehofo. O'o, awonoho.

A'amû Koulin hofîko Anîtune'no uhu'mokumotofoso hofîko husilo husilofolohommentohofofoho.

¹⁰ U, nje a'amû soku nakwoe Hwe Engo Jisas Kîlais kako olo hungkuno ntapmmentiso so'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo waselîmonne'no yohono. Sekwo upa'nîmno.

Sekwo yoka hnnontifi husilo husilofolo loho'malofoso moi'wonoho. Sekwo apa'no oso yahinoso ikutoho. O'o, sekwo apa'no nuhu'mokukuji hungkuno afa'nohino filikuno huno anga'no'nohini fisyafihupmno.

¹¹ U nje a'amu soku oso ape Kílouwe siye angom'ta'ango a'amu nopontifi ngkimo ole ntímalofi, A'amu Kouliniso hofiko yoka hnnalokwofo. Ose ntímalofofoho.

¹² Ngko sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku selalokweno. Sekwo huno kengo kengo syafisyontifi a'amu fehohnjo soku ole lalokwofo, Nakwo Poulye yahinomo iníngkwalokuhwono. Nom'ne soku sekwo ole lalokwofo, Nakwo Apoulousiye a'amu'nwoho. Nom'ne a'amu soku sekwo ole lalokwofo, Nakwo Pitaye hungkunomo iníngkwalokuhwono. I, a'amu nom'ne soku sekwo ole lalokwofo, Nakwo Kílaisiye a'amu'nwoho. Ose lalokwofo.

¹³ Pipineto. A'amu pi'níngo engo hofiko sekwoe wonyomne'no pe'nímentohofotaho. Ngko Poulíni iyo hwojiyafíku'nnyopo sekwoe wonyomne'no lape'nímaleno. O'o, sekwo huno seyohoho. Kílais kako'nohini sekwoe wonyomne'no poyo pe'nímentisofoho. I hofiko ngkine'no mijo kiyosema'malofotaho. O'o, Kílaisimne'nohini sekumo mijo kiyosema'malofofoho.

¹⁴ Ngko sekwo'njo sopo mijo kiyomayoso a'amu pi'níngom'maho. O'o, Kílisisposí'nji Ngkaiyasí'njimnohini mijo kiyoma'maleno. Oso'no ngko a'amu hufa'u hwa'umnohini mijo kiyoma'mentohe so'no Anítumo isamoyoka ulalokweno.

¹⁵ Oso'no a'amu pi'níngo engoso hofiko ole malífitnnehofo, Poul kako nakumo mijo kiyonema'mentiso so'no nakwo Poulíye a'amu'nwoho. Ose malífitnnehofo.

¹⁶ U, ngko nom'ne a'amu sohune'no syafisyohono. Sítefanisiye a'amu oso hwanjimo ngko mijo kiyoma'maleno. U, ngko nom'ne a'amu somo mijo kokiyoma'mentohono. Awolíkeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I, ngko mijo kiyomayo hungkuno so'no peho'no selalokweno.

¹⁷ Kílais kako ngkimo oso mijo kiyomayo syohoso montapmmntisofoho. O'o, ngkimo kako a'amu somo kakoe hungkuno lutíhwayo'ne syoho ntapmmntisofoho. A'amu huno'njo sohwa hofiko hungkuno sawemo lutíhwawo'níngkohofoho hopaso ngko hungkuno molutíhwamnehono. O'o, Kílais kako iyo hwojiyafíku'nnyomo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nímentiso so'no a'amu huno nto'no mosyafíhupitnnoho lonji ngko a'amufe huno nto'no ehohosasiyo'ne hungkuno tífo tífo lutíhwawo'níngkohe hwo'nyoho.

Nakwo Kílaisimo uhwonontani uhwonímentíhwoneso nakwo Anítuye yokumpohn'nyo'nji kakoe huno wopíngo so'nji nto uhwonímentíhwonefoho.

¹⁸ A'amu Anítumo miníngkayo'njo iwo'níngkohofoso hofiko Kílais nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafíku'nnyomo poyo pe'nímentiso so'no upa'nontifi hofiko huno ole syofísyalokwofo, oso hungkuno líwo'níngkohofoso hwayohosi hungkunofoho. Ose syofísyalokwofo. I, oseso nakwo a'amu Anítu kako nakumo asomo netímayo'ne'no hontohumentani nakwo huno ole nayíwo'níngki, Kílais kako nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafíku'nnyomo poyo imo'nímentiso sohune'no Anítu kako kakoe yokumpohn'nyo netíhwamentisofoho.

¹⁹ A'amu Anítuye hungkuno mtí'mokumentohofoho sohwa hofiko a'amu Kílaisimne'no nakwolaho líwo'níngkohofoho somne'no ole mtí'mokumentohofi,

Anítu ole límento, A'amu hwahoponjoso hofíko hofíkoe yokumpohn'nyo so'nji Anítumo u'mayo'ne'entífi huno uyalokunjo oso a'amuso hofíkoe huno somo ngko wonyo umokumonnoho.

Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi huno'nji líwo'níngkohofoso hofíko Anítumo u'mane'entífi honíngkano pi'níngo pi'níngo hofíkoe huno mta'ni imofíwo'níngkohofoho somo ngko wae weeo'monnoho.

Anítu ose límentisofoho.

²⁰ A'amu Anítumo miníngkayoso hwahoponjo somne'nohini huno syafísyíwo'níngkohofoso hofíko ole líwo'níngkohofi, Nakwo huno'njo hn'nwi nakwoe huno nto'nohinoso a'amu nom'ne somo lutíhwane'entífi syafísyíwo'níngkohofofoho. Oso a'amumne'no Anítu kako kakoe a'amu ne hn'nyumo ole netíhwamento, Olo hwaho lophonjo hunoso wonyo hwayo hohnjofoho. Oso'no a'amu kako olo hwaho lophonjo huno somnohini syafísyíwo'níngkiso sohwo kakoe huno neso mauyoho.

²¹ I oso'no Anítu kako huno hwapíngo'njo sohwo kako olo honíngkanolo imo'mentisofoho. A'amu hofíko Anítumo u'mano líkujoso hofíko hofíkoe huno mta'ni Anítumo mu'mapitnnohofo. O'o, awonoho. I oso'no Kílaisiye hungkuno wopíngoso a'amu somo lutíhwawo'níngkuhwone somo símeho híntnnono uyíkuji hofíko Anítumo u'mantífeho. Nu'mafíkuji hofíko kakoe a'amu ne umo'nantífeho. Oso

hiso'no Anitu kako simeho wopingo umo'nivo'n'ngkisofoho. I oso hungkuno hiloso nakwo lutihwawo'n'ngkuhwone somne'no hofiko naliwo'n'ngkohofi hwayo hohnjo hungkuno liwo'n'ngkohofoho kuyoho. Ose naliwo'n'ngkohofoho.

²² I a'amu Jutaso ole liwo'n'ngkohofi, Anitu kako nakumo kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu mifijoso netihwaso'manji u oso hungkunoso Anitu mta'hungkuno uhwon'ngkuhwasi oso hungkuno homo somo nakwo huno naihwoso'no tifi un'ngkowano. A'amu Ngkilik oso hwa ole liwo'n'ngkohofi, u, nakwo yo'mayo hungkuno upo'nasoso huno wop'ngofoho syofisyaso'manji oso hungkuno homo somo huno naihwoso'no tifi un'ngkowano.

²³ I oso'no nakwo hungkuno lutihwawo'n'ngkuhwoneso olenoho. Kilais kako nakwoe wonyomne'no iyo hwojiyafiku'nnyomo poyo imo'n'mentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso hofiko oso hungkuno hiso'no nakwolaho lontifi wonipaho ikin'wo'n'ngkohofoho. A'amu Ngkilik sohwa hofiko oso hungkuno homo somo nupa'nontifi ole liwo'n'ngkohofi, Olo hungkuno loso kokato'nnyofoho. Ose liwo'n'ngkohofoho kuyoho.

²⁴ I nakwo a'amu Juta hn'nnonji temtitofo kengo kengo hn'nimo Anitu nahwosopo'mentiso hn'nwi nakwo Anituye mampahomo upo'nontani nakwo huno ole nayohi, Kilais kako nakumo asomo netimayo'ne poyo pe'n'mentiso sohumo nuhwonontani uhwon'ngkuhwone nakwo Anituye yokumpohn'nyo so'nji Anituye huno wop'ngofoho so'nji uhwon'ngkuhwone.

²⁵ Oso hon'ngkano Anitu kakimo u'mayo'ne imo'mentiso so'no a'amu hwahoponjoso hofiko huno syafisyontifi hofiko ole liwo'n'ngkohofi, Olo hon'ngkano loso ne anefoho. Hwayo hohnjofoho. Ose lontifeso hofikoe huno so'nji yokumpohn'nyo so'nji Anitu kakoe huno hwap'ngofoho so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji hofikimo yakolo'nnyofoho.

²⁶ Ou, nje a'amu soku, Anitu kako sekumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne joho selimentiso sohonta sekwo huno ane, yokumpohn'nyo ane, yofe engo ane imo'n'mentohofoho kuyoho.

²⁷ A'amu hwahoponjo yahino somne'no huno'njoso Anitu kako oso a'amu homo somo wonimango ufisyimo'mo lonto a'amu huno'masoso hofiko nje hon'ngkanomo tifi nn'ngkapikui nje a'amu ne imo'n'fitnne'ento uhwosopo'mentisofoho. A'amu hwahoponjo yokumpohn'nyo'njo somo Anitu kako oso a'amu homo somo wonimango ufisyimo'mo lonto a'amu yokumpohn'nyo aneso nje a'amu ne imo'n'fitnne'ento hofikimo uhwosopo'mentisofoho.

²⁸ A'amu hwahoponjoso hofiko yo'mayo so'no ole liwo'n'ngkohofi, Wonyofoho. Nakwolaho. Oso hiso ne anefoho. Ose liwo'n'ngkohofoho. Oso homo somne'no Anitu kako oloso ngkofehoho. Woma'mo limentisofoho. Anitu kako a'amu hwahoponjofe hunoso ne anefoho. Moi'wo umo'nono limentisofoho. Oso'no yo'mayo so'ne hofikoe yofe ho'nomawo'n'ngkohofoho somo Anitu kako wae ya'mentisofoho.

²⁹ Anitu kako oso yo'mayo hiso imentiso so'no nakwo Anituye timopo nakwoe yofeso moho'nomo'nanehwone.

³⁰ Anitu kako nakumo Jisas Kilais'njopo menehumaji'mentisofoho. Oso'no Anitu kako Kilaisye hungkunoso nakwoe hunomo moho'nonahumentiso so'no nakwo kakine'no huno nto'no syofisyalokuhwone. Kilais kako nakumo wop'ngofoho naloho'mentiso so'no Anitu kako nakumo wop'ngofoho kuyoho nelalofoho. Jisas kako hon'ngkano wonyo somta'ni nakumo mpe enema'mentiso so'no kako nakumo Anituye a'amu ne namokumentisofoho.

³¹ Oso'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoho sohwa hofiko ole mt'i'mokumentohofi, Hwe fihwo kako kakoe yofeso woho'noma'nimo lososo kakoe yofe moho'noma'nonehoho. O'o, kako Kilais nakwoe Hwe Engo sohwoe yofe'nohini woho'nomano.

2

Poul kako Kilaisye iyo hwojiyafijyo so'no hungkuno ul'mentisofoho.

¹ Oseso nje a'amu soku, hohonta ngko sekumo nose'manji ngko Anitu kakoe hungkuno hiyasomo wo'mojoso selimote sohonta sekwo huno ole syafihupitne'eni masel'mmentohono, Kiko yofe engo'njo hwasoho. Huno hwap'ngofoho hwasoho. Ose nt'fitnne'eni masel'mmentohono.

² O'o, ngko nje simeho somne'no ole nto hnn'mentoho, Ngko sekwo'nji nohumahm'mo yo'mayo kengo kengo so'no ngko hungkuno masel'mnehono. O'o, awonoho. Ngko Jisas Kilais kako iyo hwojiyafiku'nnyo sopo nakwoe wonyomne'no poyo pe'n'mentiso sohune'no ngko huno nihwoso'no oso'nohini wolosetihwamne'no yohono.

³ Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta ngko yokumpohn'nyo ane nohumanji iyoho nn'mentisofoho.

⁴⁻⁵ Sekwo nje huno somo tifi nn'ngkap'fitnne'eni hungkuno selimote'maho. O'o, sekwo Anituye yokumpohn'nyo somo tifi in'ngkafitnne'eni hungkuno selimentohefoho.

Oso'no ngko Anítuye hungkuno losetihwamentohe sohonta a'amu huno'njoso hofiko nom'ne a'amufe hunomo uwolo'mokantifi hungkuno nto'no esyohumawo'n'ngkohoho pa'nyoso selimentohe'maho. O'lo, ngko Anítuye hungkuno selahon'ngko Anítu kakoe Towahuno Wop'ingofe yokumpohn'nyoso sekwo utihwa'nyopo nuhwonontifi sekwo huno ole syafihu'mentohofi, Olo hungkuno loso ne'njofoho. Huno ose syafihu'mentohofofoho.

Anítuye Towahuno sohwo kako nakumo huno wop'ingo nejopalofoho.

⁶ Anítu kako huno engo nejapmmentisoso nakwo a'amu Anítuye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo somo lutihwawo'n'ngkuhwonefoho. Oso huno engo hiso olo hwaho loponta'ango'maho. U, a'amu olo hwaho lopo nakumo yokumpohn'nyo ne mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwa mta'ango'maho. O'lo, hofikoe yokumpohn'nyoso moi'wo umo'n'imontonoho.

⁷ Nakwoe Anítu mta'ango huno engoso lutihwawo'n'ngkuhwonefoho. Oso huno engo hiso hiyaso'mo wo'mojofoho. Anítu kako nakwoe hwaho mamti'mokiyo sohonta Anítu kako nakumo kakoe a'amu ne namokuhwosi nakwo kako'nji kakoe ango wonyoangkafo sopo humane'ento hungkuno mtito'mentisofoho.

⁸ A'amu olo hwaho lopo mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwa hofiko oso huno hwap'ingo somo huno nto'no mosyafisiyo'njo hwafoho. I oso'no hofiko nakwoe Hwe Engo Anítu pomponaho hwap'ingo sohwoe hwomu sohune'no huno nto'no syafisyont'ifijontentesi hofiko kakimo iyo hwojiyafiku'nnyo somo mofonjinto'ofasy'ikutnnesohilo.

⁹ Ngko olo hungkuno selalokwe loso'no a'amu Anítuye hungkuno nihu'no hohonta mt'i'mokumentohofi sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi yo'mayo wonyoangkafo somo muhwonyoso yo'mayo wonyoangkafo so'no haloho mupa'nyo so'nji yo'mayo wonyoangkafo a'amufe hunomo mufohotofo'njo oso yo'mayo hiso Anítu kako kakoe a'amu simeho uy'wo'n'ngkohoho somne'no nto'no esyohumaho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

¹⁰ Oso yo'mayo so'no hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso Anítu kakoe Towahuno wop'ingo sohwo netihwamentisofoho. Anítuye Towahuno Wop'ingo huhwo sohwo kako yo'mayoso nakwo hiyaso'mo yalokuhwone somo utihwa'nyopo nahononto yo'mayo wop'ingo Anítuye hunomjo oso'nji kakoe yahino so'no kako huno uyohoho.

¹¹ A'amu tihwolo, nom'ne a'amu sohwoe huno somo uhwonyosofo. O'lo, awonoho. Oso hwe sohwo kako'nohini kakoe hunoso huno uyohoho. Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako Anítuye huno somo kako huno muyo hweho. Anítu kakoe Towahuno sohwo'nohini kako Anítuye huno so'nji yahino so'nji huno uyohoho.

¹² I oso'no nakwo Anítuye a'amu ne hn'nwi nakwo olo hwaho lophonjo yahino wonyoso momaso'nwoho. O'lo, Anítu kako nakumo kakoe Towahuno nejapmmentiso oso hiso yo'mayo wop'ingo Anítu kako siki nejap'wo'n'ngkiso so'no nakwoe hunoso nto'no nto ehohosonasyohoho.

¹³ Yo'mayo wop'ingo Anítu kako nakumo siki nejap'wo'n'ngkiso so'no selalokuhwoneso nakwo nom'ne a'amufe huno mta'ni mentani moselalokuyihwono. O'lo, olo hungkuno loso Anítu kakoe Towahuno Wop'ingo nakumo lonetihwahon'ngki selalokuhwono. Oso hungkuno hiso nakwo a'amu Anítuye Towahuno Wop'ingo hi'njo somne'no lutihwalokuhwono.

¹⁴ U, a'amu Anítuye Towahuno Wop'ingo ane sohwo oso a'amu huhwo sohwo kako Anítuye Towahunofe hungkunoso huno nto'no muyo hweho. U, oso hiso peho'neto. Oso a'amu huhwo sohwo kako oso hungkuno hiso nupa'nonto huno ole syofisyalofoho. Olo hungkuno loso hwayo hohnjo hungkunofoho. Ose syofisyalofoho. Nakwo a'amu Anítuye Towahuno hi'njo hn'nwi nakwo Towahuno Wop'ingofe hungkuno hilo so'no huno nto'no nayohoho. I a'amu Anítuye Towahuno Wop'ingo aneso kako olo hungkuno hwap'ingo ne hilo so'no huno muyonehoho. Oso'no Anítuye Towahuno Wop'ingo sohwo kakoe wop'ingoso oso a'amu hisomo muyonehoho.

¹⁵⁻¹⁶ Oso hiso'no a'amu Anítuye hungkuno mt'i'mokumentohofi sohwa ole mt'i'mokumentohofi,

Nakwoe Hwe Engo Anítu sohwoe huno somne'no huno tihwo uyohoho.

Anítu sohomo tihwo wolutihwamontolo. O'lo, nihu'no awonoho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho. I oso'no nakwo Anítuye Towahuno Wop'ingo hi'njo hn'nmo Kílais kakoe huno fehohnjoso nejapmmentisofoho. Oseso a'amu Anítuye Towahuno Wop'ingo hi'njo sohwo kako yo'mayo yo'mayo somo uhwon'ngkuhwosi

kako yamofu ulohu'montonoho. Oloso wop'ingofoho. Oso wonyofoho. Huno ose uyohoho. U, a'amu kako Anituye Towahuno Wop'ingo aneso kako Anituye a'amu ne somo yamofu mulohofonehoho. O'o, Anituye Towahuno Wop'ingonjo sohumo yahino wop'ingo uti'hwamontonoho.

3

Anituye a'amu ne somo mokosyohumawo'n'ingkohofu sohwa hofiko Anituye syoho ulohofiyu hwafoho.

¹ Nje a'amu soku, hohonta ngko sekwo'nji nohumanji Anituye hungkuno sel'mentoheho ngko a'amu Anituye Towahuno Wop'ingo hi'njo somo uli'wo'n'ingkohe pa'nyoso sekumo hungkuno masel'mmentoheho. O'o, ngko a'amu hofiko simeho sohwo yo'mayo wonyoso umo lonte somo in'ingkawowo'n'ingkohofu pa'nyo sokumo Anituye hungkuno sel'mentoheho. Oso hohosohonta sekwo Kilaisiye yahino somne'no mehomi milongo pa'nyo humamentohofoho.

² Anituye hungkuno neso tongu u wopayo yokumpohn'nyo pa'nyofoho. I sekwo mehomi milongo pa'nyo soku nohumentan'ngkofi ngko amno mijo'nohini seajpmmentohofoho. Anituye hungkuno fehohnjoso tongo pa'nyoso sekwo man'mmentohofoho. I olohonta hohonta sekwo man'fitnnehofo.

³ Hwap'ingoso sekwo Anituye Towahuno ane pa'nyo soku ne'no humalofu. I nom'ne a'amu sekwo'nji humalofu somne'no simeho tohino'nji uyont'fi yoka hni'wo'n'ingkohofu kuyoho. Oso yahino sekwo iwo'n'ingkohofoso sekwoe simeho sohwo kako yo'mayo wonyo umo lonte somnohini in'ingkawowo'n'ingkohofu kuyoho. Oso yahino hiso hwhahoponta'angofoho.

⁴ Yahino anga'no yalokwofoso olenoho. A'amu anga'nohino sohwo kako ole lalofoho, Ngko Pouliye a'amu hwo'nyoho. I nom'nihwo kako ole lalofoho, Ngko Apoulousiye a'amu hwo'nyoho. Oso yahino hiso Anitu kakoe Towahunofe yahinotaho. O'o, awonoho. Hwahoponta'ango'nohinofoho.

⁵ Oso'no sekwo huno nto'no fisiyafihupmno. Apoulous sohwo kako peho hwolo. I ngko Poul sohwo'ni peho hwo'nto. Nekwo sohwoya'i Anituye syoho ulohofiyu hwoya'yoho. I oso'no nekwo Anituye hungkuno wop'ingoso selahon'ngkuhwoi sekwo nupa'nont'fi Anitumo simeho hi'tnnono uy'mentohofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo kako nekumo syoho anga'no anga'no ejopalofoho.

⁶ Ihwoni. Ngko sekwoe simeho mo'mo Anituye hungkuno ipisayo uyo hulohofu hopa hulasehumentohofoho. Apoulous kako oso ipisayo uyo homo somjo hoja wonyo yo'mayo sofokafonte somo wae yaofahon'ngki Anitu kako oso ipisayo homo somo hwap'ingo sohwo kako engo imokalofoho.

⁷ I a'amu kako ipisayo uyo hiso huli'wo'n'ingki sohwo kako kakoe yofeso engo'maho. Yofe we'e'njo hweho. U a'amu kako hoja wonyo yo'mayo sofokafonte somo wae yaof'wo'n'ingki sohwo kako kakoe yofe hi we'e'njo hweho. Anitu kako oso ipisayo uyo homo somo ne imokalokunjo sohwo kako oso hwo'nohini kako yofe engo hi'njo hweho.

⁸ Oso a'amu kako ipisayo uyo hulalokuso sohwo'nji hoja wonyo wae yaofalokuso sohwo'nji sikoe syoho neso afafoho. I oso'no siko sikoe syoho sikoepi sikoeipi yalokusiyo so'no sikoe syoho homo somne'no ho'yango womanjiyoho.

⁹ Ou, Apoulousi'nji nekwo Anituye syoho ulohofiyu hwoya'yoho. Sekwo soku Anituye syoho kuyoho. Oso'no sekwo husilo husilofu peho'no loho'mentohofoto.

A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako angu molihwo'n'ingki pa'nyo hweho.

Sekwo Anituye angu pa'nyo soku Anitu kako angu hiso molalofu.

¹⁰ Anitu kako ngkimo wop'ingo ntahofonto kako kakoe syoho wop'ingo ntapmmentiso yonji ngko angu ingkuso simo'mjo hwo'nyoho. Oso'no ngko Anituye hungkuno sel'mentohe sohonta oso hwasaho yokumpohn'nyoso nto iju'mo'mentoheho. U a'amu nom'ne sohwa hofiko Anituye hungkuno losetihwalokwofu sohwa hofiko oso hwasaho hopo sopo angu neso molalokwofu. A'amu huhwo sohwa hofiko oso angu hiso wonyo imo'nonoho liku'ho hofiko huno nto'no wasyofihup'ife.

¹¹ I oso'no sekwo huno seyohoho. Oso hwasaho ngko simo'mjo iju'mo'mentoheho Jisas Kilaisiyoho. Oso hwasaho homo somo a'amu nom'nehwo kako yofafihwosi kako nom'ne hwasahoso momawonjonehoho. O'o, awonoho.

¹² A'amu fihwo kako oso hwasaho hopo sopo angu wamol'mo lihwasi'manji kako oso hwasaho hopo sopo nano yokumpohn'nyoso nomahwosi syasyososo oso nano huhwo sohwo kako angu yokino homo somo yokumpohn'nyo wokemokosyohumamontonoho. I yo'mayo holayo yokino, s'ingkume yokino oso nano po'n'ifoso kako nomahwosi mti-fasyososo yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho.

¹³ I nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi olo syoho yalokuhwone hiloso hwanguku sohonta uti'hwanyopo u'mofapmmononoho. Oso sikuno Jisas Kilais kako nakwoe hungkuno ikwolofone somo asomo pososohonta yo'mayo syoho iwo'n'ngkuhwone somo toho hopa nonefoho. Oso toho hiso n'ngkahon'ngkuhwosi nakwo yo'mayo syoho iwo'n'ngkuhwone somo yamofa nahofihwoso'no nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwiye syoho ne so'no huno wonayono.

¹⁴ U hwe fihwo kako ango oso hwosaho hopo sopo hofiyono moloso'manji oso kakoe ango homo somo toho manonehoho. O'o, awonoho. Oso ango hiso toho manyo'njo nto'no molohinowentan'ngkuhwosi oso syoho iyo huhwo sohwo kako ho'yangoo woma'mtonoho.

¹⁵ U hwe fihwo kako oso hwosaho hopo sopo kako ango nto'no mamajo'njo yoso sohwoe angoso toho n'ngkuhwosi kakoe syoho hopi'nonohinoso wonyo umo'n'mtononoho. Syoho hiso ne ane umo'n'mtononoho. U oso syoho iyo huhwo sohwo kako ho'yangoso momanehoho. Oso hwe huhwo sohwo kako songo ko humaso sohwo kako toho mta'ni ifi'wo'n'ngkohoho pa'nyo hweho.

Anituye a'amu neso hofiko Anituye angofoho.

¹⁶ Olo so'no sekwo in'ngo seyihwoloho. Sekwo Anituye a'amu ne soku Anitu kakoe ango kuyoho. Anitu kakoe Towahunoso sekwoe simeho ajwomo'mo humaho.

¹⁷ U hwe fihwo kako sekwo Anituye ango sokumo kako wonyo semokoso sohumo u, osohumo Anitu kako kakimo oso wonyo hiso aku uyimontonoho. Wayo weeo'mtononoho. I hwapingoso sekwoe simehoso Anituye ango wopingo'nohiniponoho.

Sekwoe yo'mayo hwahoponjofe yofeso noho'nomafikutoho. O'o, Anituye yofe'nohini foho'nomapmno.

¹⁸⁻²⁰ A'amu yo'mayo hwahoponjo so'no huno'njo somo Anitu kako uhwononteso hofikoe huno neso ni'hu'no ane kuyoho uli'wo'n'ngkisofoho. Hohonta hwe fihwo Joup kako Anituye hungkuno mti'mokumentiso sohwo ole mti'mokumento,

A'amu olo hwaho lophonjo huno somnohini in'ngkawowo'n'ngkohoho somo oso huno ne ane huhwo sohwo hofikimo nano mokoji'ipemawo'n'ngkohoho.

Joup ose mti'mokumentisofoho. Hwe nom'ne Anituye hungkuno mti'mokumentiso sohwo ole mti'mokumento,

Anitu kako a'amu olo hwaho lophonjo yo'mayo yo'mayo so'no huno'njo sohwafe hunomo uhwononteso hofikoe hunoso ne anefoho. Ose li'wo'n'ngkisofoho.

Hungkuno ose mti'mokumentisofoho. U, hwe fihwo kako hwasyo hungkuno hn-nonoho. A'amu fihwo kako sekwo'njo sopo humaso sohwo kako olo hwaho lophonjo yo'mayo somo in'ngkawowo'n'ngkiso sohwo ngko yo'mayo so'no huno'njo hwo'nyoho. Ose li'wo'n'ngkiso sohwo kako yo'mayo hwahoponjo wonyo so'no hohujo ikinjaofihwosi kako Anituye hungkuno ne'njoso womano. Oso huno wopingo hiso nomahon'ngkuhwosi a'amu fehohnjoso hofiko nuhwon'ngkuji ole ulantifeho. Kako ilo'nnyohwo imo'n'ngkohoho. Ose ko ulifijoso oso hwe huhwo sohumo Anitu kako nuhwon'ngkuhwosi hwe sohwo walimontono oso huno'njo nto imo'n'ngkohoho walimontonoho.

²¹ Sekwo nakwo a'amu hwahoponjo hn'nyumo nen'ngkapikuji sekwo husilo husilofa ihwatimo'n'ngkutoho. U sekwo a'amufe yofe noho'nomafikutoho. Yo'mayo Anitu mti'mokumentisoso sekwo'nefoho.

²²⁻²³ I hwapingoso sekwo Kilaisiye kuyoho. I Kilais kako Anituye hweho. Nakwo a'amu hufa'u s'hune ngko Poul'nyo Apoulousiyo Pitayo oso hwona'ni nakwo sekumo sefo'mayo'ne hwona'ni humalohwono. Olo hwaho lopo yo'mayo Anitu ho'nahumentisoso sekwo'nefoho. Anitu kako songo humayo'ne seajpmentisoso sekwo wopingo humayo'ne seajpmentisofoho. Poyo pe'nyo seajpmentisoso sekwo ango songo ne'no humayo sopo t'p'ihwonyo'ne seajpmentisofoho. Yo'mayo hopi'nono olohonta wojo so'nji t'fi no'mo imo'none so'nji Anitu kako sekumo sefo'mayo'ne sejalpofoho.

4

Anitu kako Kilaisiye syoho ulohofiyi sohwafe syoho somne'no yamofa ulohofonefoho.

¹ Sekwo ngko Poul nontne'no Apoulousi'nji nom'ne sohwanne'no olo so'no huno fisayfihupmno. Nakwo Anituye hungkuno selmentihwone sohwanne'ni nakwo Kilaisiye syoho ulohofiyi hwona'nyoho. Kilais kako nakumo Anituye hungkuno hiyaso wo'mojoso sejalpohon'ngki nakwo sekumo sejalpohokuhwono.

² A'amu nom'nimo Anituye hungkuno lutihwawo'n'ngkiso sohwo kako kakoe Hwe Engo oso syoho uyimentiso sohumne'no syoho yokumpohn'nyo uyono.

³ Ngko Anituye syoho yalokwe loso'no sekwo yamofa ntohopijoso ngko sekwoe huno some'no ngko huno pi'n'ngo mosyafihu'mnehono. I ngko huhwo'ni olo syoho Anitumne'no yalokwe loso'no ngko yamofa maloho'n'imnehono.

⁴ Hwap'ngoso ngko olo syoho yalokwe loso'no wop'ngofoho huno ko syafihu'meso oso huno hwasyo'manji olo syoho homo losomme'no ngko yamofa nto'no pipi loho'n'imnehono. I oso'no ngko hwe wop'ngo hwo'nyoho eso mahnn'imnehono. O'lo, nje Hwe Engo sohwo kako nje syoho so'no olo wonyofoho, olo wop'ngofoho, oseso nje Hwe Engo sohwo kako'nohini want'montonoho.

⁵ Oseso sekwo nom'ne a'amufe yahino some'no wonyofoho nulikutoho. O'lo, fohontohumamno. Nakwoe Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nimo yamofa wonaloho'montonoho. Yo'mayo yahino wonyo huno wonyo hiyaso'mo wojoso kako utihwa'nyopo ujo wehontojawahumntonoho. Oso hohosohonta a'amu syoho wop'ngo yontifijo somo Anitu kako'nohini a'amu anga'no anga'nohino somo, Kiko syoho wop'ngo'njo hwasoho. Kiko wop'ngo'njo kiyoho, ose ulonefoho.

A'amu Koulin humamotofoso hofiko hofikoe yofe ho'noma'nimotofofoho.

⁶ U, nje a'amu soku, ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso ngko'nji Apoulousi'ntnne'no selalokweno. Hungkuno hiso sekumo yahino wop'ngo somo setihwayo'nefoho. Sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fekutoho. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkuji nom'ne a'amufe yofeso monje yasy'kuji nom'ne a'amufe yofe'nohino noho'nomafikutoho. U, nje a'amu soku, sekwo oleso nolikutoho. Pouli'nji Apoulousi'nji siko nakwoe hwe engo hwa'uyoho. Ose likuji sekwo nom'ne a'amu sohwafe yofeso monje yasy'kutoho.

⁷ I sekwo yo'mayo huno wop'ngo syafisyiwo'n'ngkohofoso nti'mta'angoto. Oso huno wop'ngo hiso sekumta'ango'maho. O'lo, Anitu kako sekumo sejjapmmntisofoho.

⁸ Sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Nakwo Anituye hungkuno hopi'nonohinosa huno nto'no nayohoho. Yo'mayo nakwo nto'no humayo so'no Anitu nto nejapmmasofoho. Nakwo nom'ne a'amu Anituye hungkuno lonetihwamentohofa sohwa mo uyokolofontani nakwo hwe engo nto imo'n'malohwono. Sekwo oso hwasyo hunoso losyofisyalokwofo. I sekwo hwe engo ne imo'n'fijontentesi nje simehoso wop'ngo nto nimo'n'ngkuhwonesohilo. Oso'no sekwo nakwo'nji hwe engo nto humehwanesohilo.

⁹ Ngko huno ole syofisyalokweno. Anitu kakoe hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone (apousel) sohwa'no'no nom'ne a'amu sohwafe sifiki'nyo'mo nehumaji'nyo pa'nyo hwona'nyoho. I a'amu nakumo ole nalinyo pa'nyo hwona'nyoho. Hofiko poyo wape'nife ose nalontifi hofiko oso'no nakumo a'amufe timopo wofonjonesyantife'no yalokwofo. Oso'no a'amu hopi'nono hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji hofiko yo'mayo ne'mawo'n'ngkiso somo nehonalokwofo.

¹⁰ Nakwo Kilaisiye yofe ho'nomayo'ne kakoe hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone so'no a'amu hofiko nakumo nonahonontifi hofiko ole nal'wo'n'ngkohofihwona'nyoho. Sekwo omomo huno'njo hwasoho. Ose nal'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no sekwo sokune'no huno ole syofihu'nalokwofo nakwo Kilaisiye a'amunwoho. Nakwo huno'nji'nwoho. Ose syofihu'nalokwofo. I nakwo Anituye hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone sohwa'no'no a'amu hofiko nakumne'no sitofa nal'wo'n'ngkohofi, Sekwo yokumpohn'nyo ane hwasoho. Ose nal'wo'n'ngkohofofoho. I sekwo soku sekwo huno ole syofihu'nalokwofo. Nakwo yokumpohn'nyo wop'ngo'nji'nwoho. Ose syofihu'nalokwofo. Hofiko nakune'no ole nelalokwofo. Sekwo yo'm'ngohwasim'aho. I sekwo soku sekwo huno ole syofihu'nalokwofo. A'amu hofiko nakwoe yofe ho'nonemalokwofo. Ose syofihu'nalokwofo.

¹¹ Nakwo a'amu Anituye hungkuno liku'mofa syoho'njo sohwa'ni mijoho'no hontaha humamentihwone somta'angoso olohonta hontaha mijo wosopayo oso'no mijoho'no humalohwono. Olohonta nakwo hwapife wonyo'nji nohumentan'ngkuhwoni nakwoe mango sohwa hofiko nakumo aho ku'mokontifi nefonjalokwofo. Nakwo angom'emo uku'mofahon'ngkuhwoni nakwoe anga sopo nakwo fosyawe'ne nakwoe angoso ane hwona'nyoho.

¹² Nakwo nakwoe yokumpohn'nyo'nji nakwo syoho tohohmtno'njo yontani yo'mayo wosopayo oso mayo'ne hamnyoho tipemalokuhwono. A'amu pi'n'ngo engoso nakune'no lalokwofo. Oso hwanne'no nakwo hofikimo wop'ngo ulohofa'ne Mphumo jomo uliwo'n'ngkuhwonefoho. Hofiko nakumo wonyo nelohofahon'ngkofi nakwo

hofikimo oso wonyo hiso hofikimo aku muyofoho. O'o, nakwo t'imo'nohini uhwonto-humalohwono.

¹³ Hofiko nakune'no sitofo wonyo nelahon'ngkofi nakwo hofikimo simeho pompengo ifisyumofone hungkuno wop'ingo'nohini uliwo'n'ngkuhwono. Nakwo olo hwaho lophonjo hintalinyo pa'nyo hwona'nyoho. Nakwo a'amu jopaho ho'naof'wo'n'ngkohofopa'nyo hwona'nyoho. Oso pa'nyoso nakwo ne'no humomopontani olohonta ose'no humalohwono.

A'amu Koulin'iso hofiko Pouliye yahinomo t'ifi un'ingkafe.

¹⁴ Ngko olo hungkuno mti'mokohe loso sekumo wonimango ifisyasemofone'maho. O'o, awonoho. U, nje mehomi soku, ngko sekumo hitoho ntotantokunjo soku, sekwo olo nje hungkuno lomo nupa'n'ngkuji huno nto'no fisyaf'hupmno. Yahino wop'ingosowolose'hwamne'no yohono.

¹⁵ A'amu pi'n'ingo engo hwalikeno anga'nohino hwalikeno, oso hwa hofiko sekumo nose'mant'ifi hofiko Kilaisiye yahino so'no loset'hwawo'n'ngkohofoso oso wop'ingofoho. Oso'no ngko hungkuno ane hwo'nyoho. I oso'no sen'ngkwowho sohwo pi'n'ngohwo'maho. O'o ngko sen'ngkwowho ne sohwo'ni ngko Poul'nyoho. Ngko n'ihu'no s'imo'mo Jisas Kilaisiye yahino so'no loset'hwahon'ngko sekwo kakoe hungkuno wop'ingo somo nupa'nont'ifi Kilais kakimo in'ngkawent'ifi sekwo nje mehomi ne imo'n'imentohofofoho.

¹⁶ Olo hungkuno loso yokumpohn'nyo wasel'monne'no yohono. Sekwo ngko sen'ngkwowho ne sohwo'niye hunoso maf'ikui sekwo nje yahino somo t'ifi fin'ngkamno.

¹⁷ Oso hiso'no ngko sekuye pone'no Timeoutimo uhwojalokweno. Kako nje hwomu ne pa'nyo hweho. Ngko kakine'no n'imo'n'wo'n'ngkiso hweho. Kako nakwoe Hwe Engo Kilaisiye syoho somo hofiy'o'no mokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Ngko Kilaisiye yahino wop'ingo osomo in'ngkwalokwe so'no Timeouti kako sekwoe hunomo wasefohoto'monte'nefoho. Oso Kilaisiye yahino hiso nakwo a'amu hwahophonjo hn'nwiye pa'nyo'maho. O'o, kakoe yahinoso songo wonyoangkafofoho. Timeouti kako sekumo a'amu angomeemjo somo An'ituye hungkuno lut'hwawo'n'ngkoheso sekumo wolose'hwamontono.

¹⁸ A'amu sekwo'nji humalofoso ole lalokwofwo Poul kako nakumo mone'manehoho. Ose lont'ifi hofiko hofikoe hunomnohini in'ngkawent'ifi yokumpohn'nyo imo'nalokwofwo.

¹⁹ Nakwoe Hwe Engo An'itu sohwo kako nje hon'ngkano mop'jasiyo'njo ihwoso'no ngko sekwoe angopo komo'no wose'ma'monnoho. Ou, osopo nose'mahm'mo ngko oso ango hopo sophonjo a'amu yokumpohn'nyo imo'n'imentohofoso oshwafe hungkunoso mupa'n'imnehono. O'o, hofikoe syoho hofiko An'itumne'no yalokwofwo osomo ngko yamofwo uloh'o'monnoho. Oso syoho hiso ne'njot'ikeno. Ne anet'ikeno, li'mo uhwon'imnonnoho.

²⁰ An'itu kakoe a'amu ne somo mokosyohumawo'n'ngkiso oso hwa hofiko mango'nohino hwa'maho. O'o, hofiko An'ituye Towahunofe yokumpohn'nyoso hi'njo hwafoho. Oso'no hofikoe syoho iwo'n'ngkohofoso ne'njofoho.

²¹ Oseso sekwo peho'no semo'nosoto. Ngko sekumo nose'mahm'mo peho hungkuno sel'imnehono. Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'manji ngko sekumo nto'no meshwajiyone simeho tohino'nji yoka yokumpohn'nyo wal'imnonnoho. I sekwo nje hungkuno homo somo hofiy'o'no in'ngkafijom'nanji ngko hungkuno wonyoangkafo wasel'imnonnoho. Oso'no ngko sekumo pipi seloh'o'mnehono. O'o, sekwoe syohofoho.

5

Ango Koulin sopo yahino pisakino'njo wo'hnyoponoho.

¹ A'amu fehohnjoso hofiko sekumne'no ole nt'malofi, Sekwoe ango sopo yahino pisakino'njoso i'mofapohoho. Oso yahino n'ihu'no wonyoso a'amu An'itumo in'ngkunyoso hofiko oso yahino hiso mifitnehofoho. Oso yahino hiso olenoho. Hwe filwo kako kan'ngkwowhoe ape ma'masofoho.

² I oseso sekwo sekwoe yofeso peho'no ho'nomo'nalokwofwo. Oso'no sekwo yokumpohn'nyo yahinoso noho'naof'ikui sekwo humotaho fisahnn'mno. Oso yahino hiso'no sekwo wonimango wasenono. Sekwo oso hwe yahino wonyo yalokunjo huhwo sohomo sekwo wae yaof'ikujono kako sekwo'nji apa'no An'ituye yofe ho'nomayo'ne nom'ihu'm'ikukutoho.

³ Ngko sekwo'nji mohumuleno. I oso'no ngko sekune'no huno ne'no syosef'yalokwe so'no ngko sekwo'nji hopa humaleno. Oso'no oso hwe yahino wonyo'njo sohumne'no sekwo ngko'nji ulohofane'ntne'no hungkuno nto mtito'maleno.

4⁵ Sekwo K̄laisiye yofe so'no uhu'mokuwo'n̄ngkohofe sopo uhu'mokahon̄ngkofi nje huno sohwo kako sekwo'n̄ji humasoso ngko sekwo'n̄ji hopa humaleno. Oseso nakwo Jisasiye yofe so'no uhu'mokuhwasi nakwo kakoe yokumpohn'nyo'n̄ji nakwo oso hwe huhwo sohwo kako oso yahino wonyo somne'no s̄imeho uwolo'mokono lihwasi nakwo kakimo wae yaofihwasi Seteniye ahomo hwe huhwo sohwo uhumojano. Seten kako oso hwe huhwo sohwo nomahwosi kako yo'mayo tango kakimo uyihwosi kakoe a'apaho wonyo umokumontonoho. Sekwo ose ulohofikujono oso hwe huhwo sohwo kakoe s̄imeho uwolo'mokoso sohwo nakwoe Hwe Engo Jisas K̄laisi asomo poso sohonta oso hwe huhwo sohwo asomo ut̄ima'montonoho.

Poul kako a'amu Koulin somo hwe wonyo imaso sohomo wae feeopmno ul̄imentisofoho.

6 Sekwo yokumpohn'nyo yahino iwo'n̄ngkohofoso oso yahinoso wop̄ingo'maho. Nakwo huno wonayono. Tongo s̄ihu kolofihwasi oso yohu we'e nonto s̄ihu kolofofis̄ngkitofomasoso oso huyo mijo nonto tongo m̄ikufo hopi'nonohino somo n̄ihu'nahone mijo uwolofososo oso tongo m̄ikufoso n̄ihu'nahone wonyo umo'n̄montonoho.

7 Oso hwe kako wonyo yalokunjo sohwo kako oso huyo wonyo oso pa'nyo hweho. Kako sekwo'n̄ji ne'no humasoso oso tongo wonyo imo'n̄iwo'n̄ngkiso hopaso sekwo hopi'nono wonyo wasemokumontonoho. Oseso sekwo kakimo wae yaopijoso sekwo wonyo ane wop̄ingo'nohini wohumantifeho. Tongo huyo ane'n̄jo pa'nyo nohumaf̄ikuj̄i sekwo oso yahu *sipsip* wonyo n̄ihu'no aneso hof̄ikoe wonyo somne'no fonjokisahumentohofa hopa umo'n̄antifeho. Oso yahu hiso ne nakwoe wonyo somne'no fonjokisahumentohofoso nakwoe Hwe Engo K̄laisiyoho.

8 Oso'no nakwo nohumehwasi K̄laisi kako wonyo n̄ihu'no ane sohwo nakwoe wonyo'ne poyo pe'n̄imentiso so'no huno wosyof̄isyantanoho. Nakwo huno ose syof̄isyihwasi nakwo yahino wonyo n̄ihu'no ane nohumehwasi hon̄ngkano wop̄ingo'nohini uyano. Hungkuno nehopi'nohini wolano.

9 Nom'ne iyoswo sekune'no nto m̄ti'mokumentoheso ole m̄ti'mokumentohono. A'amu hof̄iko ape mayo yahino somo wonyo imokuwo'n̄ngkohofe sohwanji sekwo nomajopohi'n̄ngkutoho. Ose semt̄i'mokimentohofoho.

10 Ngko oso hungkuno a'amu An̄ituye hungkuno mupa'nyo'n̄jo oso hwanne'no m̄ti'mokumentohemaho. I a'amu hof̄iko An̄ituye hungkunomo mupa'nyo'n̄jo sohwa hof̄iko ape mayo yahino osomo wonyo umokuwo'n̄ngkohofofoho. Hof̄iko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n̄iwo'n̄ngkisofoho. Hof̄iko nom'ne a'amu sohwafe yo'mayoso hufo iwo'n̄ngkohofofoho. Hof̄iko An̄itu songo ne'no humayo sohomo hwotoho fent̄fi hwasyo an̄itu oso hwamo u'mawo'n̄ngkohofofoho. I sekwo oso a'amu hopi'nonohino huhwo sohwanjo ul̄iko'mano likuj̄i'manji sekwo n̄ti'mne hwasilo. Olo hwaho lopo oso a'amu huhwo sohwanjo ul̄iko'mapitneso hon̄ngkano aneponoho.

11 I oso'no nje hungkuno semt̄i'mokimentohem hwap̄ingo neso olenoho. Hwe fihwo kako ngko An̄ituye a'amu ne hwo'nyoho, ose seloso sohwo kako yo'mayo wonyo ne'no ȳhwoso'no'manji sekwo kako'n̄ji nomajopohi'n̄ngkutoho. U, kako ape mayo yahino somo wonyo imokososo i, kako nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'nososo, kako hwasyo an̄itu sohwo hon̄ngkano hwasyo somo in̄ngkawesoso, kako nom'ne a'amu somo hungkuno wonyo ulososo, kako mijo yokumpohn'nyo n̄ngkuhwosi nilohofososo nom'nefe yo'mayoso hufo masoso oso a'amu huhwo sohwo'n̄ji sekwo nomajopohi'n̄ngkutoho. O'o, n̄ihu'no awonoho. A'amu ose sohwo'n̄ji sekwo kako'n̄ji wosopayo man̄fitnehofo.

12-13 A'amu An̄ituye a'amu ne mmo'nyoso hof̄ikoe yahino somne'no nakwo yamofolohofanehono. O'o, nakwoe syohomaho. An̄itu kako'nohini yano ulohmmontonoho. U, nakwoe syoho neso An̄ituye a'amu neso hof̄iko nakwo'n̄ji humalohwono, hof̄ikoe yahino somo yamofolohofasoso nto'no wom̄ihwojantanoho. A'amu An̄ituye hungkuno m̄ti'mokumentohofe sohwa ole m̄ti'mokumentohofi,

A'amu fihwo sekwo'n̄jo mta'ango sohwo kako yahino wonyo ne'no iwo'n̄ngkiso'manji sekwo kakimo ul̄imno.

K̄iko nakwo'n̄ji nejkohumahotoho.

Ose ul̄imno kako sekwo'n̄ji nosejkohumahwoloho. Wayo feeopmno.

Ose m̄ti'mokumentohofofoho. Oso'no sekwo oso hungkuno homo somo fin̄ngkamno.

6

Nakwo a'amu K̄laisimo in̄ngkawo'n̄ngkuhwone hn̄'wi nom'ne a'amu somo hungkuno ikwolofo'ne angosopono ipemotowaloho.

¹ A'amu hufa'u sohwa'u Anitumne'no simeho unyo sohwa'u siko yoka hnn'ngkohosisi siko oso yoka hiso ikwolofone sopo motusoso wop'ngotaho. O'o, a'amu Anitumo simeho muyo'njoso hofiko oso hungkuno somo mihwajiyoso wop'ngomaho. Oso'no sekwo won'mango masotaho. Anituye a'amu ne sohwa hofiko nto'no womihwajife.

² Sekwo olo so'no huno maseyotaho. Hwangku nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi hwe moyami olo hwaho lopo humalofo sofe hungkunomo ukwolofantoho. Oso'no huno maseyotaho. I, hwangku sekwo a'amu hopi'nonohinofe hungkuno ikwolopijo'manji u oso hungkuno we'e yoka hnalokusiyoso so'no sekwo ole lolalokwofo. Oso yoka hungkuno homo somo nto'no mihwajiyoso nakwo hopo'maho. Ose lolalokwofo.

³ I oso pa'nyoso nakwo a'amu ahwomomjofe yahino homo homo yano ilofanefoho. Oso'no sekwo huno maseyotaho. Ou, hwangku nakwo ose yaso'manji olohonta olo hwaho lophonjo hungkunoso nakwo ikwolofoso hoponoho.

⁴ I oseso sekwo yoka hi'njo hwasim'nanji u sekwoe'nohinofoho. Oso hungkuno hiso sekwo nto'no mihwajimno. Sekwoe hungkuno somo a'amu mempo hohnjo sohwa hofiko Anitumo min'ngkayo'njo sohwo sekwo sekwoe yoka hungkunoso nomotu'mafikutoho.

⁵ Ngko olo hungkuno sekumo selalokwe loso'no won'mango wasenono. Sekwo Anituye a'amu ne sohwanji'mta'ango hwe fihwo sekwoe yoka hungkuno nto'no muhwajiyoso'neso mohumuliyoho. Awolaho. O'o, a'amu pi'n'ngko humalofo. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'nontifi mempo hohnjo a'amu sohwafepono motawowo'n'ngkohoho kuyoho.

⁶ Anituye a'amu ne hufa'u sohwa'u siko yoka hungkuno hi'njo sohwa'u siko oso yoka hungkunoso mempo hohnta'ango sohomo motausoso oso wonyofoho. I oso'nji siko a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo sohwo siko hungkunoso motu'mayoso ni'hu'no wonyofoho.

⁷ I sekwo Anituye a'amu ne soku sekwo yoka hnalokwofo so'no sekwo Anituye hon'ngkano somta'ni nto piwahu'malofo. A'amu sekumo wonyo seloho'malofo so'no sekwo oso wonyo seloho'malofo homo somo simeho tohino ne'no peho'neto. Hofikoe syohofoho. U, hofiko sekwoe yo'mayoso hufo mapijo'manji sekwo timo'nohini uhwontohumamno. Sen'ngkwa'wehwosafoho.

⁸ I sekwo ose miyalokuyohoho. O'o, sekwo soku sekwo sen'ngkwa'wehwosa senampijamo wonyo ulohofalokwofo, ose yontifi sekwo hofikimo hwayo itihwantifi sekwo hofikoe yo'mayoso siki malokwofo. U, sekwo ose yontifi sekwoe a'amu somo wonyo ulohofalokwofo.

⁹ A'amu yahino wonyo'njoso hofiko Anitu mokosyohumaso ango sopo mu'mapitnefoho. Oso'no sekwo huno maseyoho liyohoho. Sekwo sekwoe simehomnohini hwasyo hungkuno hnn'ngkutoho. A'amu a'mohufo yoso sohwo, a'amu hwasyo anitu oso hwamo tifi in'ngkaweso sohwo, a'amu ape mayo yahino somo wonyo imokoso sohwo, u a'amu fihwo kako ape pa'nyo imo'nonto nom'ne hwe'nji kifosyoho loho'n'wo'n'ngkisiyo oso hwanji

¹⁰ hufo iwo'n'ngkohoho sohwanji nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n'wo'n'ngkiso sohwanji, a'amu mijo yokumpohn'nyo nontifi nilohofiwon'ngkohoho sohwanji nom'ne a'amumno sitofa l'wo'n'ngkohoho sohwanji, a'amu nom'ne a'amufe yo'mayoso siki mawon'ngkohoho sohwanji oso a'amu hopi'nonohino huho sohwa hofiko Anituye ango kako mokosyohumaso sopo mu'mapitne hwafoho.

¹¹ I sekwo a'amu fehohnjo soku sekwo oso a'amuso pa'nyo humamotofu kuyoho. Oso'no Anitu kako sekwoe wonyoso wae yasefomonto kako sekumo kako'ne nto sema'maso kuyoho. Oso'no Anitu kako sekumo wop'ngo kuyoho selalofoho. Hwap'ngoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wop'ngo selohofahon'ngki Anituye Towahuno sohwo kako sekwoe simeho mo'mo syoho yalofoho.

Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo Anituye ango'nwoho. Oso'no nakwo nakwoe a'apahomo nto'no womokosyohumunano.

¹² A'amu fehohnjoso ole lalokwofo. Yo'mayo yahino Anitu kako ngkine'no hano mopitofasiyoso ngko imeso oso hiso'no hon'ngkano wonyo anefoho. Oso hungkuno lalokwofoso nehopeho. I oso'no yahino fehohnjoso ngkimo mon'ifo'manehoho. Oso yahino homo somo ngko ne'no i'me'no oso yahino huhwo sohwo ngkimo mon'sikwajonehoho. O'o, ngkimo yokumpohn'nyo woken'mokosyohumamontoho. Oseso ngko oso yahino hiso mimnehono.

¹³ A'amu fehohnjoso ole lalokwofo. Wosopayo hopi'nonohinoso nakwoe simehomnefoho. Nakwoe simehoso wosopayo'nefoho. Oso hungkuno lalokwofoso nehopeho. I oso'no hwangku Anitu kako a'apaho songo nejap'hwoso'no a'amufe

simeho yo'mayo wopayo oso kako moi'wo umokumontonoho. I oso'no nom'ne yahino so'no huno fisyafihupmno. Anitu kako hwe'nji ape'nji mt'i'mokumentisoso a'apahoso akngkilike'ne mt'i'mokumentisoma'ho. O'o, nihu'no awonoho. Nakwoe a'apahoso Anitumo in'ngkayo'nefoho. Nakwoe Mpohwo Anitu kako nakumo nefe'mayo'nefoho.

¹⁴ Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji kako Jisas nakwoe Hwe Engo sohumo ulika'mentisofoho. Hwangku nakwo poyo pe'nasoso kako Jisas'mo pi'nimo mta'ni ulika'mentisohopaso nakumo hwangku nelikafonefoho.

¹⁵ Sekwo huno olo so'no fisyafihupmno. Sekwo Anituye a'amu ne soku sekwoe a'apahoso Kilaisiyefoho. Oseso ngko Kilaisiye a'apahoso fehohnjo sohwo'ni ngko oso Kilaisiye a'apahoso hiso oso a'mu hwa'ntesimo ufohi'nimontaho. O'o, nihu'no awonoho. Nehopeho.

¹⁶ Hwe fihwo kako oso ape mayo yahino osomo mt'ihupehwosi oso ape hwa'nte nonjimo ufohi'noso sohwo sikoe a'apahoso nihu'no anga'no umo'nimontonoho. Oso'no huno maseyotaho. Anitu kako ole nalohoho. Hwe fihwo'nji ape hihn'nji ufohi'nisoso sikoe a'apahoso nihu'no anga'nohinoho. Ose nalohoho.

¹⁷ Hwe fihwo kako nakwoe Hwe Engo Kilaisimo ufohi'noso sohwo siko afa umo'nanjiyoho. Sikoe neso anga'nohinoho.

¹⁸ Akngkilike yahino so'no i'waho nto'no fiy'mno. Anituye hwe moya'mi ne sokumo a'amu fefoyo yahino wonyo somo in'ngkawowo'n'ngkohofoso hofiko oso hon'ngkano wonyo homo somo upesemotowano likuji ikujo'no sekwo oso a'amu somta'ni nolahn'n'ngkui hiyaso fohumpopmno. Olo fefoyo yahino wonyo so'nji akngkilike yahino so'nji a'amufe a'apahoso wonyo imokuwo'n'ngkisofoho. I nom'ne yahino wonyoso a'amufe a'apahoso oso pa'nyoso wonyo mmokoneho.

¹⁹ Sekwo olo so'no huno waseyono. Anitu kakoe Towahuno Wop'ngoso sekumo sejopahon'ngki sekwo kako'nji humalofo. I kako sekumo humaho. Oso'no sekwoe a'apahoso kakoe ango kuyoho. I oso'no kiko jije a'apahoso kiko kakwo'yohwosi momokosyohumuhno. Oso'no jije hunomnohini in'ngkahutoho.

²⁰ O'o, awonoho. Anituye Towahuno kumokosyohumaho. Hwap'ngoso Anitu kakoe hwomu anga'nohinoho sohwo hon'yo'nji mpe esema'mentisofoho. Oseso yo'mayo yahino wop'ngoso Anituye simeho wop'ngo umokiyo'neso oso'nohinoho fiy'mno.

7

Hwe kakoe ape'nji nto'no humayo'ne hungkunofoho.

¹ Oso hungkuno sekwo ngkine'no mt'i'mokumentohoho so'no ngko sekumo aku wasemti'mokimne'no yohono. U, hwe fihwo kako ape momaso'njo hwasijo humayoso oso wonyo'maho.

² I oso'no a'amu pi'ningo engo hon'ngkano wonyo yalokwofo so'no hwe fihwo kako apemne'no simeho fefoyo umo'nososo kako yahino wonyo nu'manoho lihwasi'manji e, kako ape womano. U sekwo moya'mi anga'no anga'nohinoho sofasi sekwo hwehwamne'no syafisyikujim'nanji e, hwehwamo uma'nimno.

³⁻⁴ Apsi kako kakoe a'apahoso kako momokosyohumuniyoho. O'o, awonoho. Kakoe hwehwo mokosyohumaho. I oso hopaso hwe sohwo kakoe a'apahoso kako momokosyohumuniyofoho. O'o, awonoho. Kakoe ape kako mokosyohumaho. I oso'no hwe sohwo jije ape saho wofosyowaho kilihwoso'no kiko ngkilaho ulohotoho. I oso pa'nyoso ape siki jije hwehwo afa saho wofosyowaho kilihwoso'no kiko ngkilaho ulohotoho.

⁵ Siko ape noma'n'ngkohosisi siko saho wofosyowaho lohosisi i'waho loho'n'ngkohosiloho. I oso'no siko osohi so'no simeho afa in'ngkohosisi sikuno Mpohumo jomo ujo'ne somo i'waho we'enehi fehmunyo. Ehumahosisi Mpohumo jomo ulinyo. Oso wop'ngofoho. Oseso hwangku siko sikoe a'apahoso apa'no nem'no m'humokininyo. U, siko sikoe a'apahoso nem'no komo'no mom'hu'mokinyo'njo yohosisi humentan'ngkohosisi Seten kako sikoe simehomo wonyo wasemokumontonoho.

⁶⁻⁷ Oso hungkuno ngko selalokwe so'no sekwo ngkimo aku ntohon'mentohofofoho. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa olo so'no hofiko mamti'mokumentohofofoho. Oso'no sekwo ape womano likujim'nanji noho mapmno. I oso'no ngko huno ole niyohoho. Hwe moya'mi hopi'nono hofiko ape moma'nyo'njo hwasijo ngko hopa humafijoso oso wop'ngofoho. I, Anitu kako nom'ne a'amu sohumo ulimontono, Kiko ape maho. A'mu simo ulimontono, Kiko hwehwamo uma'nyo. Ose ulimontono. I nom'nehumo ulimontono, Kiko ape nomahotoho. Kiko hwasijo fosyohumantono. I nom'ne simo ulimontono. U, kiko hwehwamo muma'nyo'njo yawoso fwentono. Ose ulihwosi kako oso a'amu homo somo kakoe

yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi oso a'amu hiso Anituye hungkuno homo somo hofiyo u'ngkohwantifeho.

⁸ Hwe moya'mi ape moma'nyo'njo sikunonji moya'mi hofikoe hwehwa poyo nto pe'nimentohofosofahnonjimo ngko ole selalokweno. U sekwo ngko pa'nyo humayoso oso wop'ngofoho.

⁹ U, hwe fihwo kako apemne'no simeho fefoyo uyoso'manji oso simeho fefoyo huno somo monje meesiyo'manji u, kako ape womano. U, a'mu fisi kako kakoe huno simeho oso'nji huno ole syafisyoso u, ngko hwehwamo uma'nimo lososi oso wop'ngofoho. Kako uma'nono. U hwe fihwo kako ape woma'mo loso sohwo kako ape momaso'manji u kako simeho mo'mo fefoyoso weho. U, a'musi kako hwehwamo uma'nimo lososi kako hwehwamo muma'nyo'njo'manji a'musi kakoe simeho mo'mo fefoyoso weho. Oso'no oso hwe sohwo kako ape womano. A'musi kako hwehwamo uma'nono.

¹⁰ U, sekwo hwe moya'mi ape nto ma'nyosiyoswahanne'no olo hon'ngkano hungkunolo selalokweno. Olo hiloso ngko nje huno mta'ango maselohoyohono. O'o, Anitu ntapmma-sofoho. Oso hiso olenoho. A'mu siki kiko jije hwehumo nuliko'mahotoho.

¹¹ U a'mu hisi kako kakoe hwehumo uliko'ma'masosi kako kengo nampo siki humasosi kako nom'ne huhwamo muma'nonehoho. O'o, kako siki wohumamo loso'manji wop'ngofoho. Sijo wohumano. I ngko olopo siki humayoso ngkilaho, ose loso'manji kakoe hwehwo simeho mjo nongkumo apa'no uma'nono. Siko simeho afa umo'nanjiyoho. Oso pa'nyoso hwe sohwoi sekwo sekwoe apeso wae yaofikutoho.

¹² Olo hungkunolo ngko Pouli'ni nje huno mta'ni syofisyomanji waselimne'no yohono. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofosohwa olo so'no mantimokumentohofosohwa. Hwe fihwo kako Anituye hungkunomo in'ngkuno sohwo kakoe ape kako Kilaisimo min'ngkayo'njosi kako nje hwehwo'nji wohumamo loso simo oso hwe huhwo sohwo kako kakoe ape hisimo wae yaofihwoloho.

¹³ U, a'mu fisi kako Kilaisimo in'ngkuno siye hwehwo kako Kilaisimo min'ngkuno sohwo kako nje ape'nji wohumamo loso sohomo kakoe apesi kakoe hwehumo nuliko'manehoho.

¹⁴ Oso hiso'no sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako Kilaisimo min'ngkuno sohwo kako kakoe ape Kilaisimo in'ngkunyosi oso a'mu siye hunomo hwehumo epojisoyohumaho. U, hwe fihwo kako Kilaisimo in'ngkuno sohwo kakoe ape Anituye hungkunomo min'ngkuno siya'u oso hwe sohwoe hunoso kakoe apemo epojisoyohumaho. Anitu kako oso pa'nyo muhwonyo'njo yontentesi u oso hisiya'uye mehomi somo Anitu kako ole ulihwonesohilo. Sekwo nje mehomi ku'maho. Ose ulihwonesohilo. Oso hisiya'u hwehwohoho, u a'mutaho, anga'nohino kako Anituye hungkunomo tifi ne'no in'ngkaweso'manji oso hisiya'u sikoe mehomi titemahosisi oso anga'nohino Anitumne'no huno uyalokuso so'no Anitu huno syofisyihwosi mehomi sohomo wop'ngo uloho'montonoho.

¹⁵ Anitu kako kakoe mehomi simeho pompengo'nji humafitne'ento joho seliwo'n'ngkisofoho. Ikujoho mafongki'n'fitneheho. Oso hiso'no hwe Kilaisimo in'ngkamentiso sohwoe ape kako Anitumo in'ngkayo so'no ngkilaho lososi kako kakoe hwehumo wokilikoma'mo uloso'manji oso hwe huhwo sohwo kako kakoe apemo yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho. U, ape Kilaisimo in'ngkahosisi kakoe hwehwo sohwo Anitumne'no ngkilaho. Nje ape Kilaisimo in'ngkawesiso ngko wae weekumo'mo uloso'manji ape hisi kakoe hwehwoe hungkunomo mantihupenohoho.

¹⁶ U, Kilaisimo in'ngkuno a'mu ne siki kiko jije hwehwo kako Anitumo min'ngkayo'njo osohumo kiko kakonji humahoji ufo'majoso kako Kilaisimo in'ngkaweso sohwo umo'n'montolikeno. Oso'no kiko huno makiyohoyohoho. U, sekwo hwe Kilaisimo in'ngkayo sohwoi sekwoe ape sofa hofiko Anitumo min'ngkayo'njo sofamo sekwo hofiko'nji humafikuji ufo'mapijoso hofiko Kilaisimo in'ngkamentohofoso umo'nantifetikeno. Oso'no kiko huno makiyohoyohoho. Oso'no komo'no nuliko'mahotoho.

Yo'mayo ape mayo'ne yahino wop'ngo Anitu kako nakumo nejapinyoso ne'no uyano.

¹⁷ Oso hungkuno selohe so'no syafisyikuji olo so'ntnne'no huno fisyafihupmno. Olo hungkuno hiloso ngko Anituye a'amu angomeemjo humalofo somo uyiwon'ngkohefoho. Sekwo Anituye hungkunomo mupa'nyo'njo nohumentan'ngkofi Anitu kako sekumo kakine'no in'ngkayo'ne joho selimentiso osohonta sekwoe yahino kengo kengo se'ma'mentiso so'no huno wosyofisyano. Yo'mayo yahino wop'ngo hiso Anitu kako sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo yano selohmentisofoho.

¹⁸ Yahino kengo kengo so'no selalokweso yolohoso olenoho. U a'amu Juta fihumo a'amu hofiko kakoe a'apaho sihu ukolo'mentohofosohwo kako hwanguksohonta

Kɩlɩsɩmo inɩngkahwosi hwangku kako oso a'apaho sɩhu kolo'mentohofoso nomahwosi kako apa'no wamɩfohi'nɩmontolaho. O'o, awonoho. U nom'ne a'amu temtitofu kengo mta'ango fihwo kako kakoe a'apaho sɩhu makolo'nnyo sohwo kako Anɩtumo inɩngkahwosi kako a'amu Juta pa'nnyo a'apaho sɩhu wakolo'nɩmontolaho. O'o, awonoho.

¹⁹ Nom'nehwafe yahinoso peho'no mane'elo. A'apaho sɩhu kolo'nnyo so'nji a'apaho sɩhu makolo'nnyo so'nji oso yahino hiso neso anefoho. Yahino ne'njosso Anɩtuye hungkunomo tɩfi nto'no inɩngkayo so'nohinoho. Osomne'nohini fɩsyafɩhupmno.

²⁰⁻²² Nom'ne yahino kengo so'no yolohoso waselɩmne'no yohono. Hwe fihwo kako a'amufe syoho ulohofiyu sohwo hamniyoho motɩpemaso'njo siki ulohofiyu sohwo kako ose nohumentanngki Anɩtu oso hwe huhwo sohwo kakimo inɩngkayo so'ne johu ula-honngki oso hwe huhwo sohwo kako Anɩtumo inɩngkawento kako oso siki syohoso ne'no mɩmɩwalofoho. Nusɩkwajiy'o'eno. Oso hwe huhwo sohwo a'amu hofɩko hofɩkoe syoho somne'no aho yokumpohn'nnyo ko kemokosyohumafijosso kakoe honngkano wonyoso kakimo apa'no yokumpohn'nnyo mokumokosyohumanehoho. O'o, honngkano wonyo somta'ni Kɩlɩsɩ kako kakimo isɩhutofokuma'masofoho. Oso pa'nnyoso nom'ne hwe fihwo kako nom'ni hwafe syoho mulohofiyu'njo o'o kakoe syoho'nohini iwo'nngkiso sohwo kako Anɩtumo inɩngkohwasi kako Kɩlɩsɩye syoho ulohofiyuhwo umo'nɩmontonoho. Oseso kɩko a'amufe syoho siki syoho ulohofiyontanngkuji Anɩtu kako kakine'no johu kilɩmaso'manji oso syoho homo somne'no kɩko sɩmeho tohino kumɩngkuhwoloho. O'o, kɩko oso syoho hiso ne'no fiyo. I tɩfi no'mo kɩko oso syoho siki yontanngkiji oso syoho homo somo ulɩko'mayo'ne honngkano nto i'mofapɩhwoso'no kɩko oso honngkano homo somo finngkayo.

²³ Anɩtu kako nakumo honngkano wonyo somta'ni mpe enemayo'ne kakoe hwomu kakoe honɩyo usɩhuma'mentisofoho. Oso'no nakwo kakoe syoho ulohofɩ'nohwo. Nom'ne a'amufe hunoso jɩje hunomo nomokokilo'mokokisohumafɩkutoho.

²⁴ Nje a'amu soku yo'mayo yahino wopɩngo kengo kengo a'amu yontanngkofi Anɩtu kako a'amu homo somo kakimo inɩngkayo so'no johu ulahonngki oso a'amu hiso hofɩkoe yahino kengo kengo somo musɩkwowɩfitnnehoho. O'o, oso yahino wopɩngo kengo kengo hiso Anɩtu'nji ne'no fiyɩmno.

Hwe moya'mi ape moma'nnyo'njo sijo osofe hungkunofoho.

²⁵ Sekwo hwe moya'mi ape moma'nnyo'njo osomne'no hungkuno ntohonɩmalofofoho. Olo hungkuno hilo so'no a'amu Anɩtuye hungkuno mtɩ'mokumentohofu sohwa mamtɩ'mokumentohofofoho. I oso'no Anɩtu kako ngkimo wopɩngo ntohofonto kako huno wopɩngoso ntopantokunjo so'no nje huno mta'ni waselɩmne'no yohono. Oseso nje hungkuno hiloso hwasyo honngkano somo mipesemotawenohoho.

²⁶ Nje hunoso olenoho. Olohonta nakwo Anɩtuye a'amu ne hn'nɩmo yo'mayo tango ne'malofoho. Oso'no hwe moya'mi ape moma'nnyo'njo soku sekwo humawo'nngkohofu hopaso ne'no fosyohumantɩkuno. Oso yahinoso wopɩngofoho.

²⁷ Ihwoni. Kɩko ape hi'njo hwosi'manji oso ape homo somo kɩko nusɩkwajohotoho. I, kɩko ape ane sohwo ape mayoso'no huno nosyafɩsyohotoho.

²⁸ I oso'no hwe fihwo kako ape woma'mo loso hwo'manji u, kako womano. Oso yahino hiso wonyo'maho. I a'mu fɩsi kako hwehwamo uma'nɩmo lososi ou, kako uma'nono. Oso honngkano hiso wonyo'maho. O'o, wopɩngofoho. I oso'no hwe moya'misɩyoswa hofɩko olo hwaho lophonjo tango engo malokwofo. Oso'no sekwo hwe moya'mi ape moma'nnyo'njo soku oso tangoso sekumo se'mayoso wopɩngo'maho. O'o, oso humalofu hopa humayoso wopɩngofoho.

²⁹ U nje a'amu soku ngko ole selalokweno. Anɩtuye syoho iyo so'ne sɩkunoso pi'nngomaho. Oseso hwe ape ane sohwo kako Anɩtuye syohoso yokumpohn'nnyo iwo'nngkiso oso pa'nnyoso hwe ape'njo sohwo kako uyono.

³⁰ A'amu sɩmeho tango'njo humantɩfi humotaho lalokwofoso hofɩko oso tango hiso'no huno apa'no nosyafɩsyɩkutoho. O'o, Anɩtuye syoho'nohini uyɩfe. A'amu hofɩko sɩmeho wopɩngo'nji hofɩko sɩmonyalo kwofoso hofɩkimo yo'mayo sɩmeho wopɩngo umokoso'no huno apa'no syafɩsyɩkutoho. O'o, Anɩtuye syoho'nohini uyɩfe. A'amu kakoe ho'yango angomne'no ho'yango mpe iwo'nngkiso sohwo kako oso ho'yango hiso'no huno pi'nngom engo syafɩsyɩhwoloho. O'o, kako Anɩtuye syoho'nohini uyono.

³¹ A'amu olo hwaho lophonjo hamniyoho so'no syoho yokumpohn'nnyo yalokwofoso hofɩko yo'mayo mpe iyoso'no hofɩko huno pi'nngom engo syafɩsyɩkutoho. O'o, oso yahinoso sekwo ikutoho. Hwapɩngoso olenoho. Nakwo huno ole nayohoho. Nakwoe hwaho so'nji yo'mayo so'nji moi'wo umo'nɩmontonoho.

³² Ngko ole'no nɩmo'nngkohoho. Sekwo yo'mayo tango so'no huno pi'nngom engo syafɩsyɩkutoho. Hwe ape ane sohwo kako Anɩtuye syoho somne'nohini huno

syafisyiwo'n'ngkisofoho. Kako Anitu kakoe simeho wopingo umokiyo oso'ne'no huno syafisyiwo'n'ngkiso hweho.

³³ Hwe ape'njo sohwo kako yo'mayo hofiko'montohwafe a'apaho ufo'mayo'ne so'no huno pi'n'ngo engo syafisyiwo'n'ngkiso hweho. Yo'mayo kakoe apefe simeho wopingo umokiyo'ne oso'ne'nohini syafisyiwo'n'ngkiso hweho.

³⁴ Oseso oso hwe huhwo sohwo kakoe hunoso hufa'u'njo hweho. Anga'nohinoso Anitunefoho. Nom'neso kakoe ape mehomi oso mokosyohumayo'nefoho. U, moya'mi a'moyawoso ofofanji mu sijo ofanji hofiko huno ole wosyofisyantifeho. Ngko Anituye simeho wopingo umokumo li'mo nje huno so'nji nje a'apaho so'nji hon'ngkano wop'ngo'nohini uyimo. Ose wolantifeho. Oseso ape hwehwanjo sofa hofiko nakwoe hwehwafe simeho wopingo umokano likuji hofiko yo'mayo ango mehomi oso nto'no wemokosyohumantifeho.

³⁵ Ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso sefo'mayo'ne selalokweno. Olo hungkuno ape mayo'ne hiloso sekumo yokumpohn'nyo mokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'lo, sekwo Anituye syoho hofiyi iyoso'no selalokweno. Sekwo Anituye syohoso yokumpohn'nyo yontan'ngkiji yo'mayo jije syoho homo somo wop'iwakumo'mo lihwoi ihwoso'no kiko oso homo somo wae yaofohoji kiko Anituye syoho somne'no jije simano motekulofu.

³⁶ Hwe fihwo kako kako'ne ape nto ufohoto'nnyo sohwo kako Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokunjo so'no ape mayo'ne sikuno kengo no'mo ho'nahinyo so'no kako kakoe apemne'no simeho fefoyo uyihwoso'no kako oso ape masoso oso hon'ngkanoso wonyo'maho.

³⁷ I oso'no hwe fihwo kako kakoe yokumpohn'nyo'nji yokumpohn'nyo ito'nonto yo'mayo kako ape mayo'ne mosokosoke ulohofu'ne sohwo awonoho. I oso'no kako kakoe simehoso fefoyo u'maso osomo monje yasyihwosi i oso ape kakine'no ufohoto'malofosine'no kako ole loso kako ne'nohini yawoso wohumano loso sohwo Anitu kako kakimo uhwononteso hwe wopingo hweho ulimontonoho.

³⁸ Oseso hwe fihwo kako kakoe ape ufohoto'nnyo simo masoso oso wop'ingofoho. I oso'no oso hungkuno selohe so'no hwe fihwo kako Anituye syoho somne'no huno syafisyihwosi kako kako'ne ape ufohoto'nnyo simo momaso'njo yososo oso wop'ingososo yakolo'nnyofoho.

³⁹ U, a'mu fisi kako kakoe hwehwo songo humunyo siya'u siko ni'hu'nahone nto makoti'ku'nnyo ya'uyoho. I oso a'musi kakoe hwehwo poyo pe'nnyosi kako nohumahwosi huno ole syafisyoso, U, ngko hwehwanne'no ni'mo'n'ngkohoho. Oso syafisyoso wop'ingofoho. I oso'no huno ose syafisyihwosi kako hwe Anitumne'no huno syafisyonto in'ngkawo'n'ngkiso oso humnohina uma'nono.

⁴⁰ I, nje hunoso olenoho. Oso ape a'moyawososi kako nom'ne huhwamo muma'nyo'njo yososi kakoe simeho wop'ingososo yakolo'nnyo umo'nimontonoho. Oso hungkuno nje huno mta'ango selalokweno. A'amu kengoso hofiko huno nom'ne kengo kosyofisyalokwofo. I oso'no ngko huno moi'wonoho. Anitu kakoe Towahuno huhwo olo hilo so'no ngko'nji simeho afa inalokuhwayo. Ose syofisyalokweno.

8

Hwasyo anitune'no tongo fonjokiasyiwon'ngkohoho oso'ne hungkunofoho.

¹ A'amu fehohnjoso hofiko hwasyo anitune'no yahu fonjokiasyiwon'ngkohoho so'no sekwo ngkimo oso yahu hiso'no hungkuno ntohon'malofu kuyoho. Oso'no sekwo ngkimo ole nt'malofu. Olo yahu loso nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi wonantantaho. Manyo'njo uyantantaho. Ose nt'malofofoho. Olo hilo so'no a'amu huno kengo kengo mokosyohumalofu. A'amu fihwo kako huno ole syafisyihwoloho. Nje hunoso nto'nohinofoho. A'amu huno kengo'njoso hofikoe hunoso nto'nohin'maho. A'amu kako huno ose syafisyoso sohwo kako yokumpohn'nyo imo'nonto nom'ne a'amuso monje esyalofoho. O'lo, kiko huno olo'no fisyafisyoso. A'amu olo hilo so'no huno kengo kengo'njo so'nji nakwo simeho uyano. Oso yahino wopingo huhwo sohwo nakumo yokumpohn'nyo wonasosofito'mtonoho.

² A'amu fihwa hofiko huno ole syafihu'malofi, oloso nakwo yo'mayo hopi'nonohino so'no huno nayohoho. Oso a'amu huhwo sohwafe hunoso nto'no mosyafisyifoho. Fehohnjoso huno motipemaso'njo humalofu.

³ U, a'amu fihwo kako Anitumo simeho uyiwon'ngkiso oso hune'no Anitu kako huno nto'no uyohoho. Nje a'amu ne hwosoho ulalofoho.

⁴⁻⁶ Oseso oso yahu anitu hwasyo sohune'no fonjokiasyiwon'ngkohoho so'no ole selalokweno. A'amu nakwoe Anitu ne sohumo min'ngkayo'njo sohwa hofiko ole

liwo'n'ingkohoho, Yo'mayo ahwomomjo so'nji hwhahoponjo so'nji nakwoe hwe engo anituyoho. Ose lontiifi oso hwanne'no hofiko in'ingkawentifi hwoomtame ulohofiw'o'n'ingkohohofoho. I nakwo hn'nwiye Mpohwo Anitu kako anga'nohinohwo humaho. Kako yo'mayoso hwap'ingo hweho. Oseso nakwo kakoe'nwoho. Anitu kako'nji humane so'no nakumo namt'i'mokumentisofoho. Jisas K'lais kako'nohini nakwoe Hwe Engo hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohinoso mt'i'mokumentisofoho hweho. Nakwoe songo humayoso kakinta'angofoho. Oseso nakwo oso hwasyo anitu sohune'no nakwo huno ole nayohoho, neso anefoho. Anitu pi'n'ingo mohumuyoho. O'o, nakwoe Anitu songo ne'no humayo'ne sohwo kako'nohini humaho.

⁷ Oseso a'amu fehohnjo hofiko hohonta hwasyo anitumo in'ingkamotofoso hofiko olohonta nakwoe Anitu ne sohomo kahopi in'ingkowalokwofo. Oso'no hofiko hwasyo anitu ne anefoho eso'no huno nto'no muyofoho. Oseso hofiko ole syofi'syalokwofo, a'amu hofiko oso yahu hwasyo anitumne'no fonjokisasy'wo'n'ingkohohoso hofiko nifijoso u hofiko oso hwasyo anitu sohwoe yofeso ho'nomalokwofo. Ose syofi'syalokwofo. Oso'no hofiko ole lalokwofo. A'amu hofiko hwasyo anitu sohune'no yahu fonjokisasy'wo'n'ingkohohoso oso yahu hiso nakwo naso'manji u nakwo yahino wonyo yalokuhwono.

⁸ Oso'no huno waseyono. Nakwo oso yahuso naso'manji Anitu kako nakumo ole monalonefoho. Oso yahinoso wonyofoho. U, nakwo oso yahuso manyo'njo yaso'manji Anitu kako nakumo ole monalonefoho. Oso yahinoso wop'ingofoho. Ose monalonefoho.

⁹ I oso'no sekwo nom'ne a'amu somne'no huno fi'syafihupmno. Anituye a'amu ne fehohnjoso hofiko Anitumo simeho we'e'nohini uyalokwofoso hofiko huno ole syofi'syalokwofo. Hwasyo anitumne'no yahu fonjokisasyohofoso nakwo naso'manji oso wonyofoho. Ose syofi'syalokwofo. I sekwo soku sekwo huno ole syofi'syalokwofo. Oso yahu hiso nakwo naso'manji oso wop'ingofoho. Hon'ingkano wonyo anefoho. Ose syafisy'kuji oso yahu hiso sekwo nonontan'ingkuji oso a'amu simeho we'e'nyoso hofiko nosehon'ingkuji ole wolantifeho, U, hofiko yahu nalokwofo. Oso'no ngko huhwo'nnonji wonano. Ose ko likuji yahu nifijo'manji u hofiko hofikoe simeho mo'mo hungkuno hnnyoso hwotoho wofeentifeho. Ose ikujo'no Anitu kako wonyofoho ulimontonoho.

¹⁰ Sekwo a'amu yo'mayo so'no huno nto'nohinon'ni'nwoho liwo'n'ingkohoho soku sekwo oso hwasyo anituye ang'o somo nosyukuji yahu n'ingkahon'ingkuji a'amu nom'nehwo kako simeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nyoso huno kengo kengo syafihu'nyo sohwo kako nosehon'ingkuhwosi kako oso yahu hwasyo anitu oso hune'no fonjokisasyohofoso kako huhwo'nji yahu hiso wonantifeho.

¹¹ Ihwoni, sen'ingkwa'wehwo huhwo sohwo oso hwe sohummne'no K'lais kako asomo utimayo'ne poyo pe'n'imentiso oso hwe huhwo sohomo sekwoe huno wop'ingo so'nji sekwo kakimo wonyo umokantifeho.

¹² Oso a'amu simeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nyo sohomo sekwo wonyo umokufijo so'no sekwo K'lais huhumo wonyo ulohofantifeho.

¹³ Oseso ngko yahu fehohnjoso non'i'moho. Hwap'ingoso ngko oso yahu hiso nimeso nje n'ingkwahwoe hon'ingkanoso wonyo umokumeso'no ngko oso yahuso apa'no man'imnehono.

9

Poul kako Anituye hungkuno liku'mofo syoho so'ne hamniyoho momaso so'no simonyo imentisofoho.

¹ Ngko Anituye hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Olo hwhahoponjo syoho hiloso a'amu hwhahoponjoso montapmentohofoho. O'o, Anitu kako ntapmentisofoho. Oso'no yo'mayoso ngkimo mokilo'mokomokon'syohumanehoho. *Apousel* nom'ne sohwa hofiko nakwoe Hwe Engo Jisas K'lais'imo uhwon'imentofofoso ngko huhwo'ni uhwon'imentofofoho. Ngko kakine'no kakoe hungkuno loseku'mofahon'ngko sekwo oso hungkuno homo somo simeho umentohoho so'no olo nje syoho homo losomo ne imo'n'imentisofoho.

² I oso'no a'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Olo hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho loso Anitu kako Poul'imo muyimmentisofoho. Ose ko lontiifi sekwo soku sekwo Anituye hungkuno nje mango mta'ni upa'nontifi in'ingkamentohoho so'no sekwo huno wop'ingo neso ole tipema'mentohofi, Poul kako Anituye syoho nehopi yalofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho, Poul kako Anituye *apousel* ne hweho. Sekwo oso hiso'no huno seyohoho.

³ A'amu fehohnjoso hofiko nje syoho somne'no yoka n'itwo'n'ingkohoho so'no ngko olo hungkuno homo losomo aku uliwo'n'ingkohono.

⁴ Nekwo Mponopasi'nji Anituye hungkuno a'amu somo ulihwaso'no hofiko nekumo wosopayo ejapifijo manji e'wa, oso yahinoso wonyotaho.

⁵ Pita'nji nom'ne hwe Anituye hungkuno liku'mofo (*apouse*) syoho'njo sohwanji Jisasiye koningkwawehwo sohwanji hofiko moya'mi Anitumo iningkawowo'ningkohoho osofamo ape ma'mentohohofoho. Hofiko Anituye hungkuno a'amumo liku'mofoso a'musyaji emoyontifi liku'mofalokwofo somo nekwo wosopayo yo'mayoso uyalokwofo. I oseso nekwo Mponopasi'nji nekwo ose yasoso oso wonyotaho.

⁶ I nekwo Mponopasi'nji hamniyoho syoho yontai hamniyoho hiso notipementai nekwo wopayo yo'mayo oso mpe iwo'ningkuhwoyo. I nom'ne sohwa hofiko Anituye hungkuno selahoningkofi sekwo wopayo uy'wo'ningkohoho kuyoho. Nekwo wosopayo'ne yo'mayo so'no jomo selonontentasi Anitu kako yahino nto'nohin'maho elihwonesohilo.

⁷ Olo so'no huno waseyono. Hwe engo sohwafe a'amu itokuso'njo sohwa hofiko siki syoho liwo'ningkohoho. O'o, awonoho. Hofiko hamniyoho nomantifi wosopayo mpe iwo'ningkohoho. A'amu wopasyoho iwo'ningkiso osohwo kako siki syoho liwo'ningkohoho. O'o, kako wopayo nomahwosi wan'montonoho. A'amu yahu mokosyohumayo sohwo siki syoho liwo'ningkohoho. O'o, awonoho. Yahu fehohnjoso wan'montonoho.

⁸ Ngko olo hungkuno selalokwe loso'no nakwo a'amu olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi nakwo huno nayohoho. Oso hungkuno nehopeho lalokuhwono. I nakwo'nohino'maho. O'o, Anituye hungkuno hi hi'njofoho.

⁹ Mouses kako hohonta olo hilo so'no ole mt'i'mokumento, Sekwo yahu *mpulimokau* sohwo hofiko wosopayo *hwit* paho wae yaofone hwotoho feehoninguji sekwo hofikoe mango somo nopijumofikutoho. Ose mt'i'mokumentisofoho. Oso yahu *mpulimokau* huhwo sohwo kako kakoe syoho somne'no mijoho uyahoninguhwosi wosopayo *hwit* fehohnjoso wan'montonoho. Anitu kako oso yahu *mpulimokau* osomnohini syafisyonto nalmentisotaho.

¹⁰ O'o, nakwo a'amu hi'nnontne'no syafisyonto nalmentisofoho. Anitu kako olo yahino loso'no umo'ningkohoho. A'amu kako wopasyoho osomne'no hwaho ikutof'wo'ningkiso sohwo'nji a'amu wosopayo toyo yahonngki hu'memawo'ningkiso sohwo'nji siko wosopayo fehohnjoso nomahne'enji syafisyonji syoho iwo'ningkisiyofoho.

¹¹ Oso pa'nyoso nekwo Anituye Towahunoso sekwoe simeho mo'mo uyo hulmentihwoyofoho. Oso syoho imentihwoyo homo somne'no sekwo yo'mayo a'apahomne'no ejapifijo manji oso wonyotaho. O'o, oso yahino hiso nto'nohinofoho.

¹² Nekwo sekumo noseliko'mahoninguhwosi nom'ne a'amu sohwa hofiko sekumo Anituye hungkuno losetihwahoninkofi sekwo hofikimo wosopayo yo'mayoso uyimentohofoho. Ose uyimentohofoho so'no sekwo hofikimo yahino nto'nohinoso ulohomentohofoho. Sime'mo Anituye hungkunoso sekwoe angosopo m'mofape sohonta nekwo Anituye hungkuno losetihwamentihwayofoho. Oso'no nekwo sekumta'ni yo'mayoso mayoso oso wonyotaho. Oso yo'mayoso womantayo ko imentihwayoso oso hiso nekwo momasofoho. Hwapingoso nekwo ole syafihu'mentihwoi, a'amu nekumne'no huno ole syafihupitnehoho, Siko wosopayo'nji mijo'nji engo womaho nolonji Anituye hungkuno lonetihwalokusiyoho. Ose syafihupitnehoho. Nekwo Kilais kakoe hungkunoso mopijwosyahnnohontai nekwo nakwoe hamniyoho'nji hofikoe yo'mayo wosopayo mayo so'no yo'mayo tango kengo kengo nekumo e'ma'mentisofoho.

¹³ Sekwo olo hilo so'no huno maseyotaho. A'amu hofiko Anituye angosopo somne'no wopayo Anitumne'no ho'nasyiwo'ningkohofoso a'amu oso angosopo somjo syoho'njo sohwa hofiko nomantifi n'wo'ningkohofoho. Oso ijempoho Anitumne'no yahu fonjokisasyiwo'ningkohoho saponjo a'amu syoho'njo sohwa hofiko yahu fehohnjoso nomantifi noniwo'ningkohofoho.

¹⁴ Oso yahino hiso'no Anitu kako nakumo olo honingkano hungkuno loso neapmentonono. A'amu Anituye hungkuno lonetihwawo'ningkohoho sohwa hofiko oso hungkuno hiso lonetihwahoninguji nakwo a'amu hn'nwi nupa'ningkuhwasi nakwo oso a'amu huhwo sohwafe a'apahomne'no ufo'mayoso wosopayo uyantanoho. Anitu oso honingkano hungkunoso neapmentisofoho.

¹⁵ Ngko sekwo'nji humamentohe sohonta ngko sekumta'ni wosopayo'no jomo selonti'mtentesi oso yahinoso wopingo'nesohilo. I oso'no ngko sekwo'nji nohuanji yo'mayoso momaso'njo hwo'nyoho. I olohonta ngko yo'mayoso ma'mne'enji momti'mokalokuyohono. O'o, ngko moma'mnehono. Olo nje yahino loso'no nje simeho wopingo numo'nimaho. Oso nje simeho wopingoso a'amu filhwo kako wae ntohofonoho.

Ngko olo syoho loso ne'no i'mo mijoho'no pe'n+me'manji e'wano. Nje simeho wop+ngo wan+mo'n+montonoho.

¹⁶ Ngko An+ituye hungkuno loset+hwelokwe so'no ngko nje yokumpohn'nyo so'no ngko nje yofe woho'namo'n+montaho. O'o, oso nihu'no awonoho. An+tu kako ngkimo olo syoho loso ntapmmentiso loso ngko moloset+hwayo'njo'manji u ngko tango engo woma'monnoho.

¹⁷ Hungkuno selalokwe hwapingoso olenoho. Ngko olo syoho loso ngko nje huno mta'ni uy+mo lont+mtentesi u ngko sekumo ole seli'mnesohilo. Sekwo nje syoho somne'no yo'mayo ho'yangoso ntapmno. Ose seli'mnesohilo. O'o, olo syoho loso An+tu kako ngkimo nonihwosopento ntapmmentiso so'no ngko nom'ne hon+ngkano ngko umneso ane hwo'nyoho. O'o, ngko An+tu kakoe syoho'nohini ulohofiwu'n+ngkohe hwo'nyoho.

¹⁸ I oso'no ngko olo nje syoho losomne'no ngko peho hamniyoho ma'mnehono. Nje hamniyoho mayoso olenoho. Ngko An+ituye hungkuno a'amumo lut+hwawu'n+ngkohe so'no ngko hamniyoho manti'mtentesi oso yahinoso nto'nohini'maho. I oso'no ngko yo'mayo hamniyoho oso momaso hwo'nyoho. O'o, ngko siki syoho yalokweno. Oso yahino ngko eset+hwelokwe so'no nje simeho wop+ngo n+mo'n+ngkohoho. Oso simeho wop+ngoso nje hamniyoho pa'nyofoho.

Poul kako hwe moya'mi hopi'nonohinofe syoho ulohofiyu hweho.

¹⁹ Ngko hwe hwahoponjo sohwoe syoho ulohofiyu umo'n+monji'maho. Oseso ngko hamniyoho mayo'ne a'amufe hungkunomo enjwa'mo mohumuleno. I oso'no ngko a'amu hopi'nonohino sofe syoho ulohofiyu imo'n+mentoheso hwe moya'mi hopi'nonohini hof+ko An+itumo simeho uy+fitnne'enji imentohefoho.

²⁰ Ngko a'amu Juta some K+lais+mo in+ngkafitnne'enji hof+ko yahino somo enjwa'mo humanji K+lais+ye hungkuno lut+hwawu'n+ngkohoho. I ngko K+lais+mo simeho uyalokwe so'no K+lais kako Jutafe hon+ngkano hungkuno somta'ni ngkimo isi+hutofon+ma'mentisofoho. Oso'no ngko hon+ngkano hungkuno somo enjwa'mo mohumuleno. I oso'no a'amu hon+ngkano hungkunomo enjwa'mo humalofoso hof+ko K+lais+ye hungkunomo in+ngkafitnne'enji ngko hon+ngkano hungkunomo enjwa'mo humaleno. Osopo humanji ngko An+ituye hungkuno lut+hwawu'n+ngkohoho.

²¹ Oso pa'nyoso a'amu temtitofu kengoso hof+ko a'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno somo enjwa'mo mohumunyo so'nji ngko hof+ko'nji nohumanji ngko huhwo'ni oso hon+ngkano hungkuno homo somo enjwa'mo mohumawo'n+ngkiyohono. Ose yon-tan+ngko nohonont+fi hof+ko K+lais+mo in+ngkafitnne'enji iwo'n+ngkohoho. I oso'no ngko oso pa'nyo nohumanji ngko An+ituye hon+ngkano hungkuno so'no in+ngo maniyofoho. O'o, ngko K+lais+ye hon+ngkano hungkuno somo enjwa'mo ne'no humawo'n+ngkohoho.

²² A'amu fehohnjoso hof+ko simeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo mutonnyoso hof+ko huno ole syaf+sy+wo'n+ngkohofi, U, nakwo yo'mayo yahu oso nasoso nakwoe hon+ngkano wonyo umo'n+montonoho. Hof+ko oso yahino so'no ntahon+ngkofi ngko oso yahino hiso'no wonyo'maho kosyaf+syonji ngko hof+ko'nji nohumahm'mo oso yahino hiso ngko huhwo'ni mimnehono. Ngko oso hiso i'me'no nohon+ngkuji hof+ko K+lais+ye hungkuno wop+ngo somo nupa'n+ngkuji hof+ko simeho yokumpohn'nyo uyant+feho. Ngko a'amu ango'meemjo so'nji ngko hof+ko'nji nohumanji hof+ko yahino somo in+ngkamentohefoho. A'amu fehohnjoso hof+ko ngkimo nonehon+ngkuji hof+ko An+itumo in+ngkafitnne'enji oso yahinoso iwo'n+ngkohe hwo'nyoho.

²³ A'amu fehohnjoso hof+ko K+lais Jisas+ye hungkuno somo t+fi in+ngkakuji oso homo somo An+tu kako hof+ko wop+ngo ulohofu'ne'enji olo syoho loso yalokweno. Oso pa'nyoso ngko huhwo'nnonjimo wop+ngo ntohofone'nji yalokweno.

Nakwo An+ituye syoho yokumpohn'nyo yaso'manji nakwo wop+ngoso womantanoho.

²⁴ A'amu hopi'nono hof+ko mjake'we wohnnano l+kuji mjake'we ko hnnifijosu a'amu fehohnjoso hof+ko ho'yangu wop+ngoso womant+fe'maho. Oso'no sekwo huno maseyoho liyohoho. Oso pa'nyoso sekwo hokunonji An+tu mta'ni yo'mayo wop+ngo mayo'ne sekwo An+ituye syoho yokumpohn'nyo fiyoho'n+mno.

²⁵ A'amu hof+ko yo'mayo mjake'we hnnyo somjo ho'yangoso womano l+kuji hof+ko piso'mo'nyo ikutoho. O'o hof+ko hof+ko a'apaho yokumpohn'nyo ito'nyo'ne syoho ne'no mjim+wekuji mjake'we hnnyo somjo ho'yangoso mayo'ne syoho engo uyant+feho. I oso syoho engoso hwahoponjo ho'yangonefoho. Oso hiso moi'wo umo'n+monte'no yohoho. I oso'no nakwo An+ituye syoho yalokuhwone hn'nwi nakwo ho'yangoso engolopohamo ne'no went+hwone so'no syoho yalokuhwono. Oso'no syoho yokumpohn'nyo uyano.

²⁶ A'amu mjake'we hnnyo sohwa hof+ko hano ito'nohino yont+fi hohwafu sopo komo'no i'mofap+wo'n+ngkohofohoho. Hano ikitokitofu so'njo'maho. O'o, awonoho. Oso pa'nyoso

ngko Anituye syoho iwo'n'ngkohono. A'amu yihufu wopolofano likuji hofikoe meso siki wofantim'maho. O'o, hofiko yihufu ne somo nuhwon'ngkuji wofantifeho. Oso pa'nyoso ngko Anituye syoho yalokweso siki miyalokuyohono.

²⁷ O'o, awonoho. Ngko nje hunomnohini min'ngkwalokuyohono. O'o, yo'mayo wonyo nje simeho sohwo umo lonte somo ngko monje yasyonji Anitu kakoe syohoso yihufu nemo uhwonantifi polofoho oso hopa nto'no yalokweno. U ngko ose mimme'manji Anitu kako ngkimo olo hungkuno loso wantimontonoho. Kiko a'amu somo nje hungkunoso ko ulonji kiko yo'mayo yahino wonyo jije simeho sohwo umo lonte somo monje meesiyo'njo iso'manji kiko ho'yango momatnnohino. Anitu kako ngkimo ose ntonohonji ngko syoho yokumpohn'nyo yalokweno.

10

Hwahoponjo yahinoso nakumo yamofo nalohofihwoso'no nakwo osomo in'ngkuhwaloho.

¹ Nje a'amu soku, a'amu fehohnjoso hofiko Anituye hungkunomo hwotoho hmentohoho somne'no sekwo huno olo so'no fisyafihupmno. Hohonta Mouses kako a'amu Isilaelife ajuyohwosamo hwaho Ijip mta'ni nomanto hofiko Ijip nuliko'mantifi hwaho a'amu anepono motawento osopo humamentohofoho. Oso hopo sopo Mouses'nji a'amu Isilael so'nji hofiko osopo nohumentan'ngkofi himo a'amu hopi'nonohino somo ifehu'mokahumentisofoho. Siki ifehu'mokahumentisofoho. O'o, hon'ngkano utihwayo'ne ifehu'mokahumentisofoho. Osohonta hofiko mijo ayo engo mom'ngo sopo imofiwahon'ngkofi Anitu kako hofikimo mijo ayo engo huhwo sohomo mtihupihwojahon'ngki a'amu hopi'nonohino hofiko osopo wako'mentohofoho.

² A'amu hiso hofiko Mouses nakwo hwe engo umo'nono lontifi hofiko kako'nji ufohi'nontifi kakimo in'ngkawentifi hofiko himo homo somo enjwa so'mo humantifi mijo engo somo wako'mentohofoho.

³⁻⁴ Oseso hofiko mijoho uyahon'ngki Anitu kako ahwomo mta'ni wosopayo'nji mijo'nji hopi'nonohino somo umentisofoho. Nuyahon'ngki hofiko n'mentohofoho. Oso hopo sopo mijo sojo mta'ni n'mentohofoso oso mijo hwap'ngoso Kilais'yoho. A'amu hofiko hano loho'nowntan'ngkofi Kilais kako hofikimo hofiyo emokosyohumamojo hweho.

⁵ I oseso Anitu kako a'amu hopi'nonohino homo somo wop'ngo ko ulohofahon'ngki hwe moyami pi'n'ngo engoso hofiko yahino wonyoso yahon'ngkofi Anitu kako nuhwononto oso hwaho a'amu ane sopo Anitu kako hofikimo poyo umokumentisofoho. Umokahon'ngki hofikoe pijafoso oso hwaho hopo sopo hintalinyo pa'nyo osopo nonje hu'mehinawo'mentisofoho.

⁶ Oso yo'mayo hopi'nonohino imo'n'mentisoso nakumo hon'ngkano wop'ngo netihwayo'ne imo'n'mentisofoho. Hofiko yo'mayo so'no hi umo'n'ngkahon'ngki wonyo imentohofoho. Oso hopaso nakwo miyanehwono.

⁷ Oso'no neyakwosa fehohnjo sohwa hofiko hwasyo anitumo in'ngkawentifi hofiko hwomtame ulohomentohofoho. Oso hwamne'no Anituye hungkunoso ole nal'mento, Hofiko hwasyo anitu somne'no hwomtame ulohofontifi hofiko nohumantifi wosopayo'nji mijo'nji nontifi nolikafontifi hofiko syohi'nyo wonyo imentohofoho. Nakwo oso hopaso miyanehwono.

⁸ I oso'no nakwo nom'ne a'amufe apohufu ihwaloho. Oso a'amu Isilael pi'n'ngo engoso hofiko oso yahino wonyo hiso yahon'ngkofi Anitu kako oso sikuno anga'nohino somo hofikimo poyo imokumentisofoho. Oso a'amu hiso hofiko *t'iwenti-tili tausenifoho* (23,000).

⁹ I oso'no nakwo Anitumo yamofo nulohofihwaloho. A'amu Isilaeliso hofiko Anitumo yamofo ulohofontifi hofiko kiko nto'no monemokosyohumawo'n'ngkiyohino hwosoho ulahon'ngkofi Anitu kako oso a'amu homo somo homaso toho wolo'meehufe lonto homamo uhwojahon'ngki a'amu pi'n'ngo engo somo homaso toho lofopij'syu'mo'mentohofoho.

¹⁰ I yo'mayo Anitu iwo'n'ngkiso so'no yoka hnn'ngkuhwaloho. A'amu Isilaeliso hofiko Anitumne'no yoka hungkuno ulahon'ngkofi a'amu ahwomo mta'angoso kako a'amu pi'n'ngo engo somo fonjahumentisofoho.

¹¹ Oso yo'mayo yahino wonyo imentohofoso a'amu fihwa hofiko oso yahino wonyo imentohofoso so'no Anituye hungkuno mtimokumentohofoho sohwa hofiko nakumo hon'ngkano wop'ngo netihwayo'ne iyoswomo mtimokumentohofoho. Nakwo olohonta nohumentan'ngkuhwoni sikuno moi'wo umo'n'monto yahon'ngki nakwo oso hungkuno homo somo nuhwonontani nakwo oso hon'ngkano homo somne'no huno wop'ngo tipemalokuhwono.

¹² Oseso a'amu fihwo kako ole loso, Ngko yokumpohn'nyo lohokwe so'no ngko hon'ngkano wonyo mimnehono. Ose loso sohwo kako i'waho nto'no wehumano. Kako nopi'wasyonoho.

¹³ A'amu hopi'nonohino hn'nimo yo'mayo hon'ngkano wonyo nontimne'no ipen-
emotawesoso kengo kengo'maho. O'o, afa'nohinofoho. Oso'no Anitu wosefo'ma'mo
nalimentiso so'no nakwo huno nayohoho. Kako olohonta nefa'malofoho. Oseso
hon'ngkano wonyo nontimo nemotaweso sohwo kako nakwoe yokumpohn'nyo somo
moneyakolofonehoho. Yo'mayo wonyo ne'maso sohwo woneyakolo'mo lihwosi ko
yososo, Anitu nefa'mayo'ne hon'ngkanoso umo'montonoho. Kakoe yokumpohn'nyo
nejapihwoso'no nakwo yokumpohn'nyo wolohofantano.

Nakwo Anitumo in'ngkohwasi towahuno wonyo so'nji in'ngkohwaloho.

¹⁴ Anitu kako a'amu Isilael homo somo wopingo ko ulohofahon'ngki hofiko wonyo
imentohofoho. Oso'no nje a'amu soku sekwo anitu hwasyo somo hohujo ikinjaofi'kuji
i'waho fiyimno.

¹⁵ Sekwo huno'njo kuyoho. Ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso'no sekwo huno
fisyafihupmno.

¹⁶ Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso oso'no wosyofisyano lon-
tani nuhu'mokontani nakwo olo mijo Jisasiye honiyofoho lontani Mpohwo Anitumo
isamoyoka ulontani nonontani ole syafisyi'wo'n'ngkuhwono, Jisas nakumne'no kakoe
hon'nyo ushuma'mentiso sohomo ufohi'nalokuhwono. Nakwo wosopayo nomentani
kufikuji lohofontani nontani Kilaisiye a'apahofoho liwo'n'ngkuhwono. Kilais kakoe
a'apaha nakwoe wonyo engo so'no tohino umnimentiso sohomo ufohi'nalokuhwono.

¹⁷ Oso wosopayo anga'nohinoso nakwo hwe moya'mi pi'ningo hn'nwi nakwo kutikuji
lohofontani'nimalohwone hn'nwi nakwo afa aswomjo pa'nyi'nwoho.

¹⁸ Sekwo a'amu Isilaelife yahino so'no sekwo huno fisyafihupmno. Hofiko
Anitumne'no yahu fonjokisasoyntifi hofiko oso yahu fehohjoso nonontifi ole
syafisyi'wo'n'ngkohofi nakwo Anitu'nji mafohoto'n'ngkuhwono.

¹⁹ Ngko hungkuno hwap'ngoso pehofo selalokwono. A'amu hofiko hwasyo anitu
sohune'no yo'mayo ho'nasyi'wo'n'ngkohofoso ne hi'njotaho. Oso hwasyo anitu sohwo
kako nehopi lohuma. Ose loselalokwono.

²⁰ O'o, oso awonoho. Hofiko yo'mayo hwasyo anitu sohune'no ho'nasyi'wo'n'ngkohoho
sohwo oso towahuno wonyo somne'no ho'nasyi'wo'n'ngkohofoso Anitumne'maho.
Oso'no oso a'amu hofiko towahuno wonyo sohwafe yofe ho'nomayo'ne uhu'mokukuji
sekwo hofiko'nji nomihu'mokin'ngkutoho. Sekwo hofiko'nji mihu'mokin'fijo'manji
towahuno wonyo sohwanji ufohi'nantifeho.

²¹ Sekwo nuhu'mokontifi Kilaisiye hon'yo'nji a'apaho'nji nontifi towahuno wonyofe
wosopayo so'nji nomohu'mokukuji non'ngkutoho. O'o, sekwo oso hon'ngkano hufa'uyo
homo somo sin'ngkakutoho. Sekwo Anitu'nji wohumano likuji sekwo towahuno wonyo
so'nji nohumafikutoho.

²² Sekwo oso hon'ngkano hufa'uyo somo ifijo'manji Anitu kako ngkilaho selihwosi
nakumo simeho wonyo wonejapmmontonoho. Hwap'ngoso Ngko'nohini Hwe Engo
hwo'nyoho ose nalimentisofoho. Nakwoe yokumpohn'nyoso kakimo uyakolofantantaho.
Nihu'no awonoho. Ose selalokwono.

Sikuno huhwo huhwi nakwo Anituye yofeso engolopohamo woho'nomehwano.

²³ A'amu fehohjoso ole liwo'n'ngkohofoho. Yo'mayo hopi'nono Anitu kako
nakumne'no hano mopitofasyoso nakwo yasoso oso hiso'no hon'ngkano wonyo ane-
foho. Oso hungkuno liwo'n'ngkohofoso nehopeho. I oso'no yahino fehohjoso nakumo
monefo'manehoho. Nakwo Anituye hon'ngkanomo in'ngkowment'ngkuhwasi oso
yo'mayo yaso sohumjo yokumpohn'nyo sohwo kako nakumo yokumpohn'nyo mona-
sositofonehoho.

²⁴ Yo'mayo nakwo uyano lihwasoso huno nakune'no syofihu'n'ngkuhwasi ihwaloho.
O'o, nakwo huno nom'ne a'amu somne'no huno wosyofisyano. U, ngko ose i'mo nom'ne
somo ufo'ma'mantaho. Sekwo huno oso'no syafisyi'kuji yo'mayoso fiyimno.

²⁵⁻²⁶ Nakwo huno ole nayohoho. Olo yo'mayo hopi'nonohino olo hwaho lopo wojoso
Anituyefoho. Anituye hungkunoso ose nalimentisofoho. Oseso nakwo yo'mayoso nasoso
oso wopingofoho. Sekwo tongo wonano likujoso uhu'mokiyo sopo nta'ni mpekuji sekwo
oso tongo kakwo'yohwo sohomo olo tongo loso kiko hwasyo anitu hwoso sohune'no
fonjokisasoyohino mta'angotaho. Ose ulohon'ngkiji mpehotoho. O'o, kiko mpe'nohini
yohoji hmany.

²⁷ U hwe fihwo kako Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo sohwo kako wosopayo
iloho ihwosi wonano lihwosi johu selihwoso'no u sekwo wosihwano likuji'manji u

sekwoe hunofoho. Noho fiwanimno. Kako sekumo yo'mayo tongo sejapososo sekwo hmnimno. Oso tongo hiso'no sekwo huno pi'n'ngo syafisyikutoho. O'o, sekwo toho'nohini hmnimno.

²⁸ I oso'no hwe fiwwo kako sekumo ole seloso, Olo tongo loso hwasyo anitumne'no fonjokisahumalofo mta'angofoho. Ose selihwosi, Ngko manimnehono selihwoso'no sekwo oso hwe huhwo sohwo huno somne'no huno syafisyikui noningkutoho.

²⁹ Hwapingoso sekwo huno ole seyohoho, Ngko olo yahu loso nime'manji nje honingkanu wonyo mmo'nonehoho. Huno ose ko seisoso oso hwe sohwo kako sekumo hungkuno seliso so'no kako ole syofisyalofoho. Olo yahu hiloso nimeso ngko hwasyo anitumo hopa iningkowalokweno. Oso a'amu huhwo sohwo huno ose syofisyalofoho. Oso'no sekwo oso yahuso noningkutoho. I oso'no nom'ne a'amufe huno somta'ango somne'no nakwo honingkanu somo hano pitofonesyalokwofoso wopingo'maho. Oso'no nakwo yo'mayo yahu nasoso'no a'amu ole nalifitnnoho, Oso yahinosa wonyofoho. Ose nalifitnnohontani yo'mayo yahu so'no nom'ne a'amu somo mulohonanehwono.

³⁰ Ngko Anitumo wosopayo'ne isamoyoka ulimo nonime'no nom'ne a'amu sohwo kako ngkimo oso honingkanoso wonyofoho eso peho'no wantimontolo.

³¹ Oso sekwo nonyo wosopayo wonano yo'mayo yahino likuji'manji sekwo simo'mo huno ole fisya'fihupmno. Yo'mayo imeso ngko Anituye simeho wopingo umokumontaho. Sekwo oso hiso'no huno kaki'no syafisyikui sekwo yo'mayo Anituye yofe ho'nomayo'ne fiyikuno.

³² Sekwo soku sekwo a'amu Juta so'nji a'amu temtitofu kengo so'nji a'amu Anitumo iningkawowo'n'ngkohofu so'ntnne'no huno fisya'fihupmno. Sekwo yo'mayo iwo'n'ngkohofu somo seningka'fijom'nanji hofikoe honingkanu wonyo ifijo so'no sekwo oso homo somo ikutoho.

³³ Ngko huhwo'niye yahinosa oso pa'nyofoho. A'amu hofikoe simeho wopingo umo'none'enji ngko yo'mayo wopingoso iwo'n'ngkohofu. Yo'mayo ngkimo nifo'mayo syoho osomnohini miyalokuyohono. O'o, a'amu pi'n'ngo engo somo wopingo ulohofu'neso syoho yalokweno. Hwapingoso a'amu hofiko Anitumo iningka'fitnne'enji ngko yo'mayoso yalokweno.

11

¹ Sekwo ngkimo nohonimno. Kilaisiye yahinoma iningkowalokwe hopaso sekwo ngkimo tifi nn'ngkapmno.

Moya'mi sofa hofiko Anitumne'no uhu'mokukui hofiko hofikoe mnokinosa ufehu'mokohinantifeho.

² Sekwo ngkine'no huno syanifisyiwo'nontifi oso hungkuno nto sejapmmentohe somo sekwo hofiyo iningkowalokwofo. Oso'no ngko sekwoe yofe ho'nomalokweno.

³ I oso'no sekwo olo nje hungkuno loso'no huno waseyono. Kilaisiye mnokino engoso Anituyoho. U nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi hwe hopi'nonohino sohwo'niye mnokino engoso Kilaisiyoho. Oso pa'nyoso hwoya'mi sofafe mnokino engoso huhwafoho.

⁴ Oso'no a'amu fiwwo kako Anituye hungkuno a'amumo ulihwosi kako Mpohumo jomo uloso sohwo kako kakoe mnokino manji'mofu so'nji lohofoso'manji kako wonimango unimontonoho. Sekwo a'amu Koulin sopo humalofo soku sekwo ole l'wo'n'ngkohofi, A'amu mnokino manji'mofu'njo sohwo kako nom'nehumo enjwa'mo humunyo hweho.

⁵ A'mu fisi kako mnokino manji'mofu ane lohofoso'manji kako a'amumo Anituye hungkuno ulihwosi Mpohumo jomo uloso'manji kako wonimango unono. Hofiko kakimo mnokino manji'mofu ane simo uhwon'ngkui a'amu hofiko ole wolantifeho, Olo a'mu losi kako wonimango unono. Kako yokumpohn'nyiyoho. Hwe sohwa hofiko mnokino manji'mofu momanji'mo'nyo iwo'n'ngkohofu pa'nyiyoho. Oso'no kako hwoya'mi hwa'nte sofafe mijiyu hm'n'wo'n'ngkohofu pa'nyo hm'nniyoho.

⁶ U a'mu fisi kako kakoe mnokinoma hwapife mopa'nyosimo a'amu nuhwon'ngkui ole wolantifeho. Oso a'amu kako hwehumo enjwa'mo mohumuyoho. Kakoe yokumpohn'nyoso yakolo'nniyoho. Oso a'musi kako kakoe mijiyoso hwe sohwafe mijiyu hopa t'fo wahm'nono. U kako oso a'musi kako mijiyu t'fo so'no ngkilaho loso'manji e'wano kako nom'ne a'amu'nji Anitumne'no uhu'mokufijo so'no kakoe mijiyu somo hwapife wopa'nono.

⁷ Anitu sohwo kako Hwe Engo ne hweho. Kako nom'nehumo enjwa'mo mohumunyo hweho. Osohwo kako hwe hwahoponjo sohwo'ni'no kako pa'nyo mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo hwe sohwo'ni nakwoe mnokino somo

nopo'n'ingkuhwaloho. I oso'no moya'mi sofa hofiko hwehwamo enjwa'mo humalofo. Oso'no hwoya'mi sofa hofiko hofikoe hwehwafe yofe ho'nomayo'ne hofikoe mnokino somo wopa'nife.

⁸ Hwap'ngoso hohonta Anitu kako hwe mt'i'mokumentisoso ape mta'ni yafu manto mt'i'mokumentisomahoh. O'lo, kako hwehumta'ni yafu anga'no manto ape mt'i'mokumentisofoho.

⁹ Anitu kako apeso hwehwamo ufo'mayo'ne mt'i'mokumentisofoho.

¹⁰ Oseso moya'mi sofa hofiko hofikoe hwehwamo enjwa'mo humalofo sofa hofiko oso hiso'no a'amu ahwomomjo somo uti'hwayo'neso hofikoe mnokino somo wopa'nife.

¹¹ I oso'no nakwo Anitumo simeho uy'wo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo hwe soh'wona'nnohini yo'mayo iyoso'no hopo'maho. I hwoya'mi sofamnohini yo'mayo iyoso'no hopo'maho. O'lo, ose'maho. Hwe moya'mi nakwo nem'no majoku'nontani yokumpohn'nyo sosofito'nontani Anituye yahino afa'no afa'no iwo'n'ingkuhwono.

¹² Simo'mo Anitu kako hwe sohwoe yafu nopemanto ape mt'i'mokumentisofoho. I olohonta ape sofa hofiko hwomu aswo mawo'n'ingkohoho so'no Anitu kako hwomu apefe simehomo mt'i'mokuwo'n'ingkohoho. I oso hiso'no hwe hwoya'mi yo'mayo hopi'nonohinoso Anitu kako hwap'ngo hweho.

¹³⁻¹⁵ Nakwoe yahinoso olenoho. Hwe fihwo kako kakoe mijiyu sawemo engoso mahm'nyoso oso wop'ngofoho. I hwoya'mi sofa hofikoe mijiyu sawemo engoso oso wop'ngofoho. Hofikoe wokosofoho. Oso mijiyu sawemoso Anitu kako hofikoe mnokinomo ifehu'mokosyohumayo'ne uy'mentisofoho.

¹⁶ Oso'no sekwo huno olo so'no fisyafihupmno. A'amu fisi kako Mpohwo Anitumo jomo ujo'ne tajo angu somo syuhwosi kakoe mnokinomo hwapife mopa'nyo'njo iyoso oso wop'ngotaho. O'lo, wonyofoho l'w'o'n'ingkuhwonefoho.

A'amu Kouliniso hofiko Kilaisimne'no syafisiyo'ne hon'iyonji wosopayo'nji n'imentohofu sohonta hofiko yahino wop'ngo somo nto'no min'ingkammentohofufoho.

¹⁷ Jisas nakwoe wonyomne'no pe'n'imentiso so'no syafisiyo'ne uhu'm'ngo so'no hon'ingkanu hungkuno wasel'imonne'no yohono. Ngko ole masel'imnehono, Sekwo Anitumne'no nuhu'mokontifi sekwo Anitu kakine'no hwomtame ulohofu yahinoso wop'ngo yalokwofo. Ose masel'imnehono. O'lo, sekwo yahino wonyo yalokwofo. Sekwo yahino wonyo yalokwofo so'no sekwo m'hu'mokiyo'njo yont'fijontentesi oso wop'ngon'eso'hilo.

¹⁸ Ole upa'n'imalefoho. Sekwo nuhu'mokontifi sekwoe huno kengo kengo so'nji husilo husilofu lohofalokwofo. Simeho afa minyofoho. Ngko oso hungkunoso upa'n'imale so'no ngko huno ole syofisyalokweno. Olo hungkuno loso ne'njofoho syofisyalokweno.

¹⁹ Sekwo husilo husilofu lohofalokwofo so'no a'amu Anituye hungkuno ne somo tifi in'ingkwolokwofo so'no uti'hwafu'nyopo uhwanantano. Oso wop'ngofoho. I oso'no sekwo simeho afa minyo'njo ikuji Anitumne'no uhu'mokufijoso oso wonyofoho.

²⁰ Jisas kako sekwoe wonyomne'no poyo imo'n'imentiso so'no huno syafisiyo'ne nuhu'mokontifi wopayo nonontifi sekwo nto'no mohumulofo. O'lo, sekwo Kilaisimne'no mosyofisyalokuyohofu. Sekwo wopayo siki nalokwofo.

²¹ Ou, sekwo nuhu'mokontifi sekwo anga'no anga'nohino soku sekwo sekwoe wosopayo nomotoswapontifi sekwo nom'ne a'amu somne'no huno monosyafihu'nyo'njo yalokwofo. Fehohnjoso mijo nilohofalokwofo. I oso'no a'amu fehohnjoso hofiko wosopayo'no umofonyo iyoso'no mijoho engo uyalofoho.

²² Sekwo oso a'amu hisomo wopayo muyo'njo peho'no yalokwofo. Sekwo Anituye a'amu homo somo simeho muyaloku liyohofu. Sekwo hofikimo wonimango ifisyimofalokwofo. U, sekwo wosopayo engo wonano l'kuji sekwo sekwoe angomo humafikuji hmn'imno. Sekwo Anituye tajo angu somo peho'no motoswapohofu. I oso'no ngko peho hungkuno sel'imnehono. U, ngko sekwoe yofe woho'nosema'monntaho. O'lo, n'hu'no awonoho. Oso hiso'no ngko sekwoe yofeso moho'nosema'monnohono.

Nakwoe hwe engo Jisas kakoe inomokomoyo oso hwamo kakoe hon'iyonji a'apahonji uy'mentisofoho.

(Matiyu 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

²³ Ngko olo hungkuno Jisas ntapmmentiso loso nto sel'imentohefoho. Oso sikuno homo somo Jutas kako mango sohwafe ahomo Jisasimo ho'nahumentiso sikuno homo somo Jisas kako wopayo nomanto

²⁴ Anitumo isamoyoka ulonto oso wosopayo hiso kutikuji lohofonto kakoe inomokomoyo sohwo nuyonto ul'imento, Olo wosopayo loso nje a'apahofoho. Ngko sekumo sefo'mayo'ne sejalokweno. Olo ngko sekwo'nji humanji yo'mayo selohofalokwe loso

sekwo hwangku huno syan+fohupitnne'engi selohofalokweno. Hwangku sekwo olo hopa ne'no ikujo. Ose ulahon+ngki n+mentohofofoho.

²⁵ Oso wopayoso moi'wo nosojwaofahon+ngkofi Jisas kako oso noswanyo ipisayo mijo'njoso nomanto nuyonto ul+mento, Olo ipisayo mijolo nje hon+yofoho. Ngko sekwo An+tu'nji makot+ku'nyo'ne yahino songo so'no nje hon+yo us+huma'monnoho. Hwangku sekwo nje poyo pe'nyo so'no syan+fts+kuji sekwo olo pa'nyoso ne'no ikujo. Ose ul+mentisofoho.

²⁶ Ihwoni. Oso wopayo'nji mijo'nji nyo'ne yahino K+lais nejapmmentisoso sekwo ole lut+hwalofo. Jisas nakwoe wonyomne'no poyo pe'n+mentiso so'no nakumo huno nafohotofo'nefoho. Nakwo ose yontan+ngkuhwasi a'amu nom'neso nonahon+ngkuji hof+ko Jisas nakumne'no poyo pe'n+mentiso so'no huno wot+pemant+feho. Sekwo oso yahinoso ne'no m+jm+wentan+ngkuji Jisas kako asomo noponefoho.

A'amu fiso hof+ko K+lais+ye a'apaho'nji hon+yo'nji siki n+fijos hof+ko hon+ngkano wonyofoho.

²⁷ Kilais oso yahino nejapmmentiso so'no olo so'no huno wonayono. A'amu fihwo kako K+lais+ye s+meho wop+ngo mumokiyo'njo yoso sohwo kako K+lais+ye a'apaho'nji hon+yo'nji siki nososohwo kako Kilais+ye yahino losomo wonyo imokalofoho. Ose yososo'no kakimo tango engo u'malofoho.

²⁸ Oseso a'amu fihwo kako Kilais+ye a'apaho'nji hon+yo'nji wan+mo l+hwosi s+mo'mo kako kakoe s+meho huno osomo nto'no syaf+hu'n+ngkuhwosi into'nohino imo'n+ngkuhwoso'no wanono.

²⁹ Hwap+ngoso a'amu fihwo kako hwe engo Jisas nakumne'no poyo pe'n+mentiso so'no huno nto'no muyo'njo sohwo kako K+lais+ye a'apaho'nji hon+yo'nji siki nososohumo An+tu kako oso a'amu huhwo sohwo yahino wonyo somne'no tohino uy+montonoho.

³⁰ Sekwo oso yahino iwo'n+ngkohof so'no hwe moya'mi pi'n+ngo hof+ko sekwo'nji humalofo fehohnjoso yokumpohn'nyo anefoho. Fehohnjo mnokino'njofoho. Fehohnjoso hof+ko poyo nto pe'n+mentohofofoho.

³¹ U sekwo sekwoe hon+ngkano somne'no huno nto'no syaf+hu'n+ngkuji nont+fijontentesi u oso tohino hiso sekwo momaf+kutnnesohilo.

³² I oso'no An+tu kako nakwoe wonyo so'no huno syaf+sy+hwosi kako nakumo tohino nejape'manji kako nakwo kakoe mehomi hn'nwiye hon+ngkano somo nto'no imofone-hwojalofoho. An+tu ose yoso'manji hwangku sohonta a'amu pi'n+ngo engoso hof+kimo t+kanomo m+hwajoso sohonta nakwo tohino momanefoho.

³³ U sekwo nje a'amu soku, sekwo wopayo n+ngkuji K+lais+ye a'apaho'nji hon+yo'nji wonano likuji sekwo nom'ne a'amu anga'no anga'nohino osomne'no hontohumaf+kuji hof+ko hopi'nono nto uhu'mokukujo'no osohonta sekwo wopayo'nji mijo'nji hmno-maf+kuno.

³⁴ U a'amu fihwo kako mijoho uy+hwoso'no kako kakoe ango'mo s+mo'mo wan+montonoho. Tifi kako sekwo'nji humahwosi wan+montonoho. Sekwo K+lais+ye hon+yo'nji a'apaho'nji n+fijo so'no uhu'mokiyo yahino so'no tango mapitnnoho.

Hungkuno fehohnjoso mokosyohumaleno. Hwangku ngko sekwoe angopo se'mahm'mo woloset+hwamonnoho.

12

An+tuwe Towahuno Wop+ngo sohwo kako yo'mayo syoho nakumo nejap+wo'n+ngkiso so'ne hungkunofoho.

¹ Nje a'amu soku, sekwo yo'mayo syoho An+tuwe Towahuno Wop+ngo nejap+wo'n+ngkiso so'no sekwo huno nto'no mosyaf+siyoso wop+ngo'maho.

² Sekwo huno seyohoho. Hohonta sekwo An+tu ne sohomo s+meho mumentohofoho sohonta oso hohosohonta Seten kako hwasyo an+tu, ne ane, songo ne'no mohumanyo'njo sohwoepono ipesemotas+mentiso sohomo sekwo tifi in+ngkamentohofofoho. Kako sekumo aho yokumpohn'nyo kesemokosyohumamojofoho.

³ Oso hohosohonta yo'mayo An+tuwe Towahuno sohwo kakoe mehomi hn'n+mo nejap+wo'n+ngkiso so'no sekwo huno maseimojofoho. I oso'no olohonta sekwo huno nto'no waseyono. A'amu An+tuwe Towahuno Wop+ngo hi'njo sohwo kako An+tu kakoe Towahuno somta'ni hungkuno mawo'n+ngkiso sohwo kako Jisas+imne'no s+fajo malone-hoho. I a'amu kako Jisasiye Towahuno ane sohwo kako Jisas+imo ole mulonehoho. K+ko nje Hwe Engo ne hwosoho. Ose mulonehoho.

⁴ An+tuwe Towahuno Wop+ngo syoho kengo kengo nejap+wo'n+ngkiso sohwo kako Towahuno kenga'nohino hweho.

⁵ Oso syoho kengo kengo iwo'n'ingkuhwoneso Anitu kako anga'nohino humaso sohune'no iwo'n'ingkuhwonefoho.

⁶ Anituye syoho iyo so'ne yahinoso kengo kengo weho. I oso'no Anitu kako anga'nohino sohwo kako oso syoho homo somne'no yokumpohn'nyo nejap'wo'n'ingkiwo hweho.

⁷ Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo kengo kengoso a'amu anga'no anga'nohino hn'nimo nejap'wo'n'ingkiwofoho. Oso yokumpohn'nyo hiso'nji fo'mo fo'mo loho'nontan'ingkuhwasi a'amu hofiko nonahon'ingkuji hofiko Anituye yokumpohn'nyo somo wonehonantifeho.

⁸ Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako a'amu anga'no anga'nohinomo nto'no uyimontonoho. A'amu fihumo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ingkuhwosi oso a'amu huhwo sohwo kako nom'ne a'amu somo kako huno wopingo Anitu mta'angoso uti'hwamontonoho. Anituye Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako nom'ne a'amu sohomo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ingkuhwosi oso hwe huhwo sohwo kako hungkuno hiyaso wo'mojo Anitu mta'angoso a'amu somo ulimontonoho.

⁹ Oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako nom'nehumo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ingkuhwosi oso hwe huhwo sohomo Anitu kako yo'mayo yoneso'no huno uyososo hwe huhwo sohwo kako simeho hi'tnnono uyihwosi walimontonoho. Ne u'mofapmmontonoho. Nom'nehumo oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ingkuhwosi oso hwe huhwo sohwo kako nom'ne a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumontonoho.

¹⁰ Nom'nihwo kako oso Towahuno sohwo yokumpohn'nyoso nomahwosi yo'mayo wopingo kengo a'amu hofiko miwo'n'ingkiyohofoso Anituye yokumpohn'nyo iti'hwayo'ne uyimontonoho. Nom'nehwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako hungkuno wopingo Anituye huno mta'ni nomahwosi kako a'amu somo woluthwamontonoho. Nom'nihwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako yo'mayo hungkuno upa'n'wo'n'ingkiwo so'no yo'mayo imo'n'wo'n'ingkiwo so'no kako ale walimontonoho. Oloso Anituye Towahuno mta'angofoho. Oloso towahuno wonyo somta'angofoho. Ose walimontonoho. Nom'nihwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako a'amu kengo kengo sofe hungkuno kako huno muyososo walimontonoho. Nom'nihwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako hungkuno kengo kengoso nupa'n'ingkuhwosi oso hungkuno hiso kako huno ko muyahon'ingkuhwosi kako neso walimontonoho.

¹¹ Oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako oso yokumpohn'nyo kengo kengoso nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nimo nejap'wo'n'ingkiwofoho. Kako kakoe huno mta'nnohino nejap'wo'n'ingkiwofoho.

Nakwo Anituye a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo Kilaisiye a'apaho'nwoho.

¹² Oso yokumpohn'nyo kengo kengo Anituye Towahuno nejap'wo'n'ingkiwo so'no nakwo nakwoe a'apahomne'no pahnnimo hungkunoso huno waseyono. A'amufe a'apahoso ne anga'nohino wo'nnyofoho. A'apaho kenga'nohino ko hiso simano sife simeho yo'mayo hiso Anitu kako ho'nahinyofoho. Oso pa'nyoso nakwo Kilaisimo in'ingkawowo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo humalohwono.

¹³ Ihwoni. A'amu Juta hn'nnonji a'amu temtitofo kengo hn'nnonji a'amu syoho ulohofiyi so'nji a'amu sikinjo sikunonji nakwo hopi'nonohino hn'nwi Anitu kakoe Towahuno Wopingo sohwo nonemanto kako nakumo a'apaho anga'nohino nemokalofoho. Oso Anituye Towahuno Wopingo huhwo sohwo kako nakwo anga'nohino hn'nimo nehumanto kako mijolimo hopa imo'n'ingkahon'ingki nakwo mijo homo somo nontani nakwo a'apaho anga'nohino'nji'nwoho.

¹⁴ Nakwoe a'apaho somne'no nakwo huno nayohoho. Nakwo sife'nohinim'no. O'o, nakwo timo simano sife aho yo'mayo hn'nji'nwoho.

¹⁵ Nakwo sife sohwo ole walimontolaho. Yo'mayo syoho aho sohwo iwo'n'ingkiwo ngko mimnehono. Oso'no ngko olo a'apaho loso uliko'ma'mo. Ose ulihwosi a'apaho hiso uliko'ma'montolaho. O'o oso siki hungkunofoho. Sife sohwo a'apaho loso fehohnjo hweho.

¹⁶ Nakwoe haloho sohwo ole walimontolaho. Ngko timo hwoni'maho. Oso'no ngko olo a'apaho loso fehohnjo'maho. Oso siki hungkunofoho. Oso haloho huhwo sohwo kako a'apaho loso fehohnjo hweho.

¹⁷ I nakwoe a'apaho timo'nohinim'no manji nakwo yo'mayo hungkuno somo pipi upo'nanehwono. I nakwoe a'apaho haholo'nohino'manji nakwo yo'mayo akinoso pipi wonewa'mtolo.

¹⁸ Nakwoe a'apahoso ose'maho. O'o, Anitu kako nakwoe a'apaho so'no sife aho timo mnokino oso yo'mayo hopi'nonohino so'no huno anga'nohino nano mtitofonto kako ne anga'nohino mtimokumentisofoho.

¹⁹ Nakwoe a'apahoso timo'nohinim'nanji i a'apaho'maho. O'o, timofoho. Ose'manji a'apaho neso mtimto.

²⁰ O'o, ose'maho. A'apaho fehohnjoso pi'ningofoho. I oso'no a'apaho neso anga'nohinofoho. Oso pa'nyoso nakwo Kilaisimo iningkawowo'ningkuhwone hn'nwi nakwo Anitumne'no syoho kengo kengo iwo'ningkuhwoneso nakwo neso anga'nohino'njin'woho.

²¹ U timo sohwo kako aho sohomo ole mulonehoho. U, kiko mohumayo'manji ngko anga'nohino sohwo'ni ngko nto'nohini wohumamonnoho. U, mnokino huhwo kako sife sohomo ole mulonehoho, U, kiko mohumayo'manji i ngko anga'nohino sohwo'ni nto'nohini wohumamonnoho.

²² O'o, awonoho. A'apaho fehohnjo so'no nakwo huno ole syafisyiwo'ningkuhwono, Yokumpohn'nyo anefoho. I nakwo huno ose ko syofisyihwasi nakwo oso yo'mayoso ane'njontentesi nakwo humayoso nto'nohinsohi'maho.

²³ I nakwoe a'apaho fehohnjo so'no huno ole syafisyiwo'ningkuhwono, Wonyo we'efoho. Lontani nakwo noimo kame nikuyoho wokoso oso yo'mayoso ufotofwo'ningkuhwono. I nakwoe a'apaho fehohnjo a'amu hofiko timo nahonifjoso wonimango nanonehontani nakwo hiyaso ekojisosyohumalohwono.

²⁴ I nakwoe a'apaho fehohnjoso oso wopingofoho. Utihwa'nyopo weho. Anitu kako nakwoe a'apaho mtimokumentiso sohonta a'apaho fehohnjoso ole lososo, Ngko yom'ingohwonim'aho ose loso sohomo Anitu kako syoho engo uyimontonoho.

²⁵ Hwapingoso nakwoe a'apahoso mtihupo mtihupe loho'ningkuhwoloho. O'o, a'apaho fehohnjo somo fo'mo fo'ma'nyo afa'no afa'no woloho'ningkuhwano.

²⁶ I oeso a'apaho fehohnjo somo tohino umnososo so'no a'apaho hopi'nonohino homo somo tohino huhwo sohwo ufehu'mokahumontonoho. A'amu fiho kako jije a'apaho fehohnjo so'no wopingo hwosoho kilihwoso'no jije a'apaho hopi'nono simonyo uyimontonoho.

²⁷ Ngko oso hungkuno hopi'nonohino selalokwe hiso'no sekwo huno fisyafihupmno. Sekwo Kilaisiye a'apaho kuyoho. Sekwo anga'no anga'nohino soku Kilaisiye a'apaho fehohnjo kuyoho.

²⁸ Oso a'apahomjo hungkuno yolohoso olenoho. Anitu kako a'amu kakine'no simeho uyiwon'ningkohofoso somo syoho kengo kengo kengo uyiwon'ningkisofoho. Simo'mjo syohoso a'amu Anituye hungkuno liku'mofo (apousel) syohonjofoho. Osopo a'amu Anitu hungkuno uyahonngki nom'ne a'amu somo uliwon'ningkisofoho. Osopo a'amu Anituye hungkuno lutihwawon'ningkohofofoho. Osofeponjoso a'amu hofiko yo'mayo wopingo a'amu hofiko miwon'ningkiyohofoso itihwawon'ningkohofofoho. Osofeponjoso hofiko a'amu mnokino'njo somo wopingo umokuwon'ningkohofofoho. Nom'neso a'amu simeho tango'njo somo ufo'mawon'ningkohofofoho. Nom'neso a'amu syoho kengo kengonjofe hungkuno hofiko huno muyonjoso liwon'ningkohofofoho.

²⁹ Sekwo huno pipi seyohoho. Anitu kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nimo kakoe hungkunoso liku'mofo syoho nejapmmentisotaho. A'amu hopi'nonohino hn'nimo Anitu kakoe hungkuno kakoe huno mta'ni uyahonngki ujo'ne syoho nejapmmentisotaho. A'amu hopi'nonohino hn'nimo Anitu kakoe hungkuno a'amu somo lutihwayo syohoso nejapmmentisotaho. Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo yo'mayo wopingo a'amu miwon'ningkiyohofoso itihwayo'ne syoho nejapmmentisotaho.

³⁰ U Anitu a'amu hopi'nonohino hn'nimo a'amu mnokino'njo somo wopingo umokiyo'ne syohoso nejapmmentisotaho. U, Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo hungkuno nakwo huno monayo'njoso jo'ne syoho nejapmmentisotaho. I Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo hungkuno kengo kengoso iwolo'mokajo'ne syohoso nejapmmentisotaho. O'o, oso'ne'maho. Anitu kako a'amu anga'no anga'nohino hn'nimo kakoe syohoso anga'no anga'no nejapiwon'ningkisofoho.

³¹ I oso'no sekwo oso syoho Anituye Towahuno nejapiwon'ningkiso syoho hwofilonnyo so'no sekwo hohayo jafikuji fitipemapmno. Yo'mayo syoho hwofilonnyoso tipemafikujo'no ngko oso syoho iyo so'ne honingkanu wonyoangkafoso wosetihwamne'no yohono.

¹ Ngko a'amufe hungkuno kengo kengo so'nji a'amu ahwomomjo sohwafe hungkuno'njo ko huhwo'ni ngko oso a'amu homo somo simeho muyiwo'n'ingkiyohe'manji oso ngko hofi:kimo yo'mayo hungkuno uliwo'n'ingkoheso siki'njofoho. Ahwomo yokino fonjahon'ingkofo yoka ho'n'iwo'n'ingkiyohe'pa'nyo hwo'nyoho.

² Anituye Towahuno sohwo kako hungkuno Anituye huno mta'ni ujo'ne syoho ko ntopahon'ingi Anituye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso huno ko niyahon'ingi yo'mayo hwahoponjo huno hopi'nonohino hiyaso wo'mojo so'no huno ko niyahon'ingi ngko nom'ne a'amu somo simeho muyiwo'n'ingkiyohe'manji u ngko yo'm'ingohwoni'maho. Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwo'n'ingkohe sohwo'ni ngko oso hwo'fiki'nyo nongkumo ole ulime, Kiko kengo nompo filohofayo ulimeso oso hwo'fiki'nyo huhwo sohwo kako ko uhwoso'no ngko nom'ne a'amu somo simeho muyiwo'n'ingkiyohe hwo'ni'manji Anitu nonohon'ingkuhwosi jije syohoso ne ane hwo'soho wantimontonoho.

³ I ngko nje ho'yango hopi'nonohinoso a'amu umofonyo iwo'n'ingkohoho somo ko uyoni ngko nom'ne a'amu somo Anituye hungkuno luti'hwayo so'ne a'amu huhwo sohwa ngkimo poyo wokumokantane'no ihwono ntahon'ingkuji ngko wop'ingofoho ko ulimeso u ngko nom'ne a'amu somo simeho muyiwo'n'ingkiyohe'ne'manji Anitu kako ngkine'no huno wop'ingo syanifisyonehoho.

⁴ A'amu kako nom'ne a'amu somo simeho nehopi uyiwo'n'ingkiyohe sohwo kako olo yahino lomo un'ingkamontonoho. A'amu fihwo kakimo wonyo ulohofoso so'no kakoe simehoso tohino komo'no mumnonehoho. O'o, kako oso a'amu huhwo sohwo wop'ingo uloho'montonoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako nom'ne a'amufe yo'mayo ho'yango so'nji yofe wop'ingo so'nji hi ko umo'n'ingkahon'ingi kako oso a'amu huhwo sohwo'ne'no simeho tohino mumnonehoho. Kako yo'mayo wop'ingo iwo'n'ingkiyohe so'no kako kakoe yofe ho'noma'nyo'ne nom'ne a'amu somo mulonehoho.

⁵ A'amu kako nom'ne a'amu somo simeho nehopi uyiwo'n'ingkiyohe sohwo kako nom'ne a'amu somne'no yokumpohn'nyo yahino ane'njo hweho. Huno kakine'nohino mosyafi'hu'niyonto kakoe simeho wop'ingo imokinyo'ne huno mosyafi'sy'wo'n'ingkiyohoho. Kakoe yo'mayo somo aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho. O'o nom'ni hwamo umontonoho. Kako nom'ne somo simeho wonyo mmo'nonehoho. A'amu nom'neso hofi:kimo kakimo wonyo ulohofoso so'no kako oso wonyo homo somo aku ulohofoso so'no kako huno mosyafi'syonehoho.

⁶ Kako yahino wonyo somo uhwononte so'no kakoe simehoso wop'ingo mumo'n'iwo'n'ingkiyohoho. O'o, awonoho. Kako Anituye yahino wop'ingo osomnohini uhwononte kakoe simehoso wop'ingo umo'n'iwo'n'ingkiyohe'foho.

⁷ Kiko nom'ne a'amu sohwo simeho nehopi uyiwo'n'ingkiyohe'manji u hofi:kimo kakimo wonyo kilohof'ikujo'no kiko oso tango hiso nomahoji simeho pompengo'nji wohumomnonoho. Nom'ne a'amu somne'no yo'mayo yahino wonyo so'ne ko upa'n'ingkohoji kiko oso a'amu somo simeho hi'ntnnono ne'no uyohoji oso a'amu somne'no huno wop'ingo wosyafi'hu'monnoho. A'amu huhwo sohwa hofi:kimo piwahup'ijo'manji kiko nus'ikwajiy'o'eno. O'o, kiko hofi:kimo nuli'kafohoji hon'ingkanho wop'ingo tipemayo'ne kiko ufo'ma'monnoho. Hofi:kimo kakimo wonyo kilohof'ikujo'no kiko hiyaso mohumuh'nohino. O'o, kiko yokumpohn'nyo ito'n'ingkiyohe'ni'nyo waloho'monnoho.

⁸ Anitu kako a'amu somo hungkuno uyahon'ingi ujo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Hungkuno mampaho kengo kengo'nji nakwo mupa'nyo'njo oso hungkuno ujo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Yo'mayo huno hiyaso'mo tipemayo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Oso hohosohonta Anituye Towahuno sohwo kakoe yokumpohn'nyo oso syoho homo somne'no apa'no monejaponehoho. I oso'no anga'nohino ne'no nowent'hwoneso olenoho, simeho uyo yahinofoho.

⁹ I olohonta Anituye Towahuno kako kakoe yokumpohn'nyo nejopahon'ingi nakwo hungkuno Anituye huno mta'ni ko lasoso nakwo yo'mayo hopi'nonohinoso huno monayo'nji'nwoho. O'o huno fehohnjoso weho.

¹⁰ Hwangku sohonta Jisas Kilais yo'mayo huno hwap'ingo'njo sohwo kako asomo poso sohonta nakwoe huno tifoso nohumpenefoho. Oso hohosohonta yo'mayo hopi'nonohinoso ujo ehontojwasyososo olohonta nakwo yo'mayo so'no huno ito'no ehohosonasyonefoho.

¹¹ Hohonta ngko mehomi we'e sohwo'ni humamote sohonta mehomife hungkuno so'nji mehomife huno so'nji mehomife yahinoso imotefoho. Oseso hwangku ngko engo imo'nonji oso mehomi we'efe yahino oso imoteso ni'hu'nahono ho'nasyonji a'manefe yahino ma'mentohefoho.

¹² Oso pa'nyoso olohonta nakwo Anituye yahino somne'no huno wonaimto yonteso nakwo nehoholofalofoho. I hwangku sohonta ehohosonasyi'hwoso'no Anitu ne sohomo uhwon'ingkuhwosi kakoe yahino ne so'no huno nto'no wonayimtonoho. Olohonta ngko

Anitu kakine'no huno we'enehwo niyohoho. Olohonta Anitu kako ngkine'no huno uyalokunjo hopaso oso hohosohonta ngko kakine'no huno niyonefoho.

¹³ Yahino hufa'u sihune ne'no nowenti'hwoneso olenoho. Nakwo Anitu kako nehopi humahoeso huno nayoso'ne kakimo tifi in'ngkayo. Oso'nji yo'mayo Anitu kako yoneso'no hontohumayo. Oso'nji a'amu nom'ne somo simeho uyo. Oso hufa'u sihuneso engolopamo ne'no nowenti'hwonefoho. I oso homo somjo yakolo'nnyo anga'nohinoso olenoho. A'amu somo simeho uyo yahinoso yokintahopo weho.

14

A'amu somo Anituye Towahuno Wop'ingo hungkuno uyahon'ngki a'amumo ujo'ne syoho'ne hungkunofoho.

¹ Oseso sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyo yahino somo womano likuji yokumpohn'nyo fiyoho'nimno. Sekwo nom'ne a'amu somo simeho muy'kuji sekwo yo'mayo syoho hopi'nono Anituye Towahuno Wop'ingo mta'ni mayo'ne sekwo huno ne'no syafisy'kuji oso hiso'ne Mphumo jomo ul'imno. I oso syoho hiso nom'ne somo yakolo'nnyoso olenoho. Anitu kakoe huno wop'ingo kijapososo kiko nom'nihumo filut'hwaho. Oso syoho hiso'no sekwo womano likuji syoho yokumpohn'nyo fiy'imno.

²⁻³ Hwap'ingoso a'amu fihwo kako hungkuno Anituye huno mta'ango a'amumo ulahon'ngki a'amu huhwo sohwa hofikoe hungkuno neso upa'nont'ifi oso hungkunoso a'amu hofikoe simeho hi'ntnnonohino Anitumo uyalokwofo somo yokumpohn'nyo usofitofalofoho. Kako oso a'amu somo yahino wop'ingo somo in'ngkayo'ne hofikimo huno ufohotofalofoho. I oso'nji a'amu simeho tango'njo somo wop'ingo umokalofoho. I oso'no a'amu fihwo kako Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo kengo liwo'ningkiso sohwo kako oso hungkuno hiso a'amu somo mulalofiyoho. O'o, kako Anitum'nohini ulalofoho. Hwap'ingoso a'amu sohwa hofiko olo hungkuno Anituye Towahuno mta'ango so'no huno muyofoho. Hungkuno hiso hiyaso'mjoso Anituye Towahuno sohwo oso a'amu huhwo sohomo uyalofoho.

⁴ A'amu kako mampaho kengo kengo kako huno muyo'njo lalokunjo sohwo kako kakoe simehom'nohini yokumpohn'nyo ito'nalofoho. I oso'no a'amu kako hungkuno Anitu mta'ango a'amufe hungkuno ne'njoso ulalokunjo sohwo kako Anituye a'amu ne somo yokumpohn'nyo usofitofalofoho. Oso'no sekwo Anituye Towahuno mta'ni oso hungkuno kengo kengo a'amu huno muyoso'no hi semo'n'ngkwoloho. O'o sekwo oso hungkuno Anituye huno mta'ango nom'ne a'amumo ujo'ne syoho so'no sekwo hi wasemo'nono.

⁵ Sekwo hopi'nonohino soku sekwo mampaho kengo kengo Anituye Towahuno somta'ni mayoso oso wop'ingofoho. I oso'no ngko oso yahino homo somo nom'ne yakolo'nnyoso sekwo mayo so'no nimo'n'ngkohoho. Olenoho. Sekwo hopi'nono Anituye Towahuno mta'ni Anituye hungkuno sejapeso sekwo a'amu nom'ne somo ujo so'no nimo'n'ngkohoho. A'amu kako Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo kengo lihwosi nom'ne a'amu oso hungkuno hiso a'amu Anituye hungkuno uyiwo'n'ngkohoho somne'no m'wolo'moku loso'manji kako oso a'amu homo somo yokumpohn'nyo musofitofoneho. Oso'no oso a'amu sohwo kakoe yahinoso monjenoho. I a'amu kako Anituye hungkuno a'amu hopi'nonohino somo ulososo a'amu hopi'nonohinoso hofiko upa'n'fijo'manji oso a'amu huhwo sohwo yahinoso honjenoho.

⁶ Oseso, nje a'amu soku, ngko sekumo se'mahm'mo nom'ne a'amufe hungkuno kengo kengo Anituye Towahuno mta'angoso sel'me'no sekwo oso hungkuno homo somo mupa'nyo'njo'manji ngko sekumo pipi sefo'ma'mnehono. O'o, awonoho. I ngko sekwo hungkuno so'nji yo'mayo hungkuno Anitu n'hwaso u hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso u hungkuno Anituye huno mta'angoso u Anituye hungkuno loset'hwayoso ose sel'me'no sekwo hofiyu upo'nant'ifeho. Oso hungkuno hiso wosefo'ma'montonoho.

Nakwo Anituye hungkuno a'amumo ujoso nakwoe hungkuno neso wolano.

⁷ Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako tompuyo ne ane lontan'ngkuhwosi a'amu hofiko nupa'n'ngkuji ole wolant'ifeho. U oso tompuyo yolohe neso pehofo lalofoho wolant'ifeho.

⁸ Hohonta a'amu fihwa hofiko ikujoho fongki'nyo'ne y'hufu towotowonnyo sife mampaho pa'nyoso nto'no maho'nyo'manji ikujoho fongki'nyo'ne nto'no esyohumayo so'no huno pipi uyimontolo. Awonoho.

⁹ Oso pa'nyoso sekwo nom'ne a'amufe hungkuno a'amu mupa'nyo'njo iwo'n'ngkohofoso ul'ifijoso oso sekwoe hungkunoso sikin'jofoho. Oso hungkuno homo somjo ne hwap'ingoso hofiko pipi wot'pemant'ifito. O'o, awonoho. Hungkuno hiso ne anefoho. Siki yoka'nohinofoho.

¹⁰ U nehopi. Olo hwaho lopo hungkuno kengo kengo wo'nnyoponoho. Oso hungkuno hiso ne ane'njo'maho. O'o ne hi'njofoho.

¹¹ I oso'no nakwo Anitumne'no uhu'mokuhwasi hwe fihwo kako ngkimo hungkuno ntoso somne'no hwapingo so'no huno manyo'njo ihwoso'no kako wantimontono, Oso a'amuso kengofoho. Ose ntihwoso'no ngko huhwo'ni ulimonno, Oso a'amu sohwo kako kengo mta'ango hweho. Oso'no nekwo mofomo'nahnnehwoyo.

¹² Oseso, sekwo hoku sekwo Anituye Towahuno somta'ni yo'mayo yahinoso womano likuji sekwo syoho yokumpohn'nyo ikuji mapmno. I oso'no sekwo Anituye Towahuno somta'ni yo'mayo yahinoso Anituye a'amu ne somo yokumpohn'nyo usosofitofone mayoso'no sekwo syoho yokumpohn'nyo yoho'nngkuji Anituye hungkuno a'amu nto'no uyo'ne oso yahino hiso mampaho kengo kengo ujo'ne somo yakolo'nyyofoho.

¹³ Oseso a'amu fihwo kako mampaho kengo kengo Anituye Towahuno mta'ni l'wo'nngkiso'manji oso hwe huhwo sohwo kako nom'ne a'amu somne'no iwolo'mokujo yahino so'no Mpohumo jomo ulono.

¹⁴ Ihwoni. Ngko nom'ne hungkuno kengo Anituye Towahuno mta'ango so'nji Anitumo jomo uli'me'no nje huyo'mango sohwo kako hungkuno ulalofoho. I oso'no ngko nje hunoso monnyantonfihyo. Nje hunoso siki weho.

¹⁵ Oseso nakwo pipi yanehwono. Olenoho. Anituye Towahuno kako nom'ne mampaho kengo nejapososo nakwoe huyo'mango oso mampaho so'nji Anitumo jomo ulasoso nakwo nom'ne sikunomo hungkuno nakwoe huno mta'ango Mpohumo jomo ulano. Anituye Towahuno kako ta mampaho kengo'nji nejapososo oso ta hiso Anitumne'no ulasoso ta nom'ne nakwoe huno mta'angoso Mpohumo jomo ulantanoho.

¹⁶ U nakwo Anitumne'no uhu'mokuhwasi oso hungkuno iwolo'mokujo yahino hiso nakwo miyo'njo yaso'manji nakwo mampaho kengo Anituye Towahuno mta'ni Anitumo isamoyoka ulasoso u hwe fihwo oso yahino huno muyo sohwo kako nohumahosi nakwoe mampaho kengo upa'nngkuhwosi ole malonehoho. Hungkuno nehopeho. O'o, ose malonehoho. Kako nakwoe mampaho kengo upa'nngkuhwosi ole wosyafihu'montonoho. U oso mampahoso kengofoho. Ngko huno maniyohoyohoho. Ose wosyafihu'montonoho.

¹⁷ Ihwoni. Kiko mampaho kengo'nji Anitumo isamoyoka ulalokunoso nto'nohinofoho. I anga'nohinoso olenoho. Jije hungkuno kengoso oso hwe huhwo sohomo mufo'manehoho.

¹⁸ Ihwoni. Ngko Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo manji sikuno pi'nngongo engo somo lonji oso mampaho joso noseyakolofontne'no ngko Anitumo isamoyoka ulalokweno.

¹⁹ I oso'no nakwo Anituye tajo ango somo uhu'mokuhwasi ngko Anituye hungkuno tifo nakwoe hungkuno'nji a'amumo luti'hwameso hofiko hungkuno homo somo ito'no upa'nifijoso oso wopingofoho. I ngko nom'ne mampaho kengo'nji hungkuno sawemo engo a'amu homo somo ulimeso hofiko mupa'nifitnehofo. Oso'no ngko a'amu'nji nohumahm'mo hungkuno upa'nifitne'entne'no walimonne'no yohono.

²⁰ Nje a'amu soku, olo hungkuno mampaho kengo kengo jo'ne selalokwe loso'no sekwo mehomi we'eso ilofwo'nngkohoho pa'nyoso sekwo ilofikutoho. I mehomi milongoso hofiko honngkano wonyo so'nji huno wonyo so'nji miywo'nngkiyohoho. Sekwo oso mehomi honngkano wonyo miywo'nngkiyohoho hopa hmmo'n+mno. I oso'no olo hungkuno selalokwe so'no sekwo huno sokafo sey'hwoso'no aho yokumpohn'nyo fikesyohumanno.

²¹ A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa ole mti'mokumentohofi, A'amu Jutaso hofiko nje hungkunomo haloho mapewo'nngkiyohoho so'no ngko nom'ne a'amu kengo mta'ango mampaho kengo'njo sohawo a'amu Jutafepono yokumpohn'nyo mokosyohumayo'ne wolihwajimnonho.

Hofiko oso a'amu huhwo sohwafe hungkunomo enjwa'mo ko humafikui hofiko ngkimo moningkapifitnehofo.

Anitu ose ulimentisofoho.

²² Ose mti'mokumentohoho so'no nakwo huno ole nayohoho. Sikuno fehohnjoso Anitu kako mampaho kengo kengo uy'wo'nngkisoso a'amu kakine'nohini inngkawowo'nngkiso oso'nohin'maho. O'o, a'amu Anitu kakine'no minngkayo'njo iwo'nngkohoho oso huhwamo uy'wo'nngkisofoho. Oso'no kako kakoe yokumpohn'nyo hofikimo itihwawo'nngkisofoho. A'amu Anitumo inngkawowo'nngkohofoso hofiko Anituye hungkuno hofikoe hungkuno'nji luti'hwentanngkofi uhwonontifi ole l'wo'nngkohofi, Olo hungkuno loso wopingofoho. Anitu kako nelalofoho. Ou, Anitu kako hungkuno uyalokusoso hofikimo ufo'mayo'nefoho. I a'amu Anitu kakimo simeho muyo'njo somo oso hungkuno hiso hofikimo mufo'manehoho.

²³ Oseso a'amu kako Anituye hungkunomo nto'no min'ngkayo'njo sohwo kako sekwoe yahino Anitumo hungkuno kengo kengo'njo jomo ulontan'ngkuji nose'mahwosi nosehon'ngkuhwosi kako ole wasel'montonoho, Sekwo huno ane hwayo hohnjo kuyoho.

²⁴ I oso'no sekwo a'amumo sekwo hungkuno ne'njo Anitu mta'ango hungkuno luti'hwahon'ngkuji oso hwe sohwo kako nosehon'ngkuhwosi u nosepa'n'ngkuhwosi oso hungkuno hiso oso hwe nongkwoe simeho montimo me hopa wonahm'montonoho.

²⁵ Yo'mayo hungkuno wonyo oso hwe sohwo kakoe simeho mo'mo mnawo'nyo so'no huno syafisyihwosi kako ole wal'montonoho, Anitu kako nje simeho mo'mo nohonalofoho. Ose lihwosi kako Anitumne'no hwomtame ulohofihwosi kako ole wal'montonoho, Anitu kako sekwo'nji nehopi humaho. Kako ose selihwosi kako Anituye yofe woho'noma'montonoho.

Sekwo Anitune'no hwomtame ulohofo yahinoso nto'no fyi'mno.

²⁶ Oso'no nje a'amu soku ngko sekumo oso hungkuno selohe so'no neso pipilo. Sekwo Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'm'ngo sopo sekwo hopi'nonohino soku nto'no fesyohumafikuno. A'amu fihwo kako ta wal'montonoho. Nom'ne a'amu fihwo kako Anituye iyoswo mta'ango hungkuno yoloho wolosetihwamontonoho. Nom'nihwo kako sekwoe hungkuno ne so'nji hungkuno Anitu uyisoso wasel'montonoho. Nom'nehwo kako mampaho kengo Anituye Towahuno mta'angoso wasel'montonoho. Oso hungkuno homo somjo a'amu hofiko huno muyo'njo so'no Anituye Towahuno hwe nom'nehumo uyahon'ngki hungkuno homo somo hungkuno neso yoloho lijwafo'ne hweho. Osohwo kako oso hungkuno hiso neso wasel'montonoho. Oso yo'mayo hopi'nonohinoso ikuji sekwo Anituye a'amu ne sokune'no sefo'mayo'ne yokumpohn'nyo sesosofitofonefoho.

²⁷ U a'amu fihwa mampaho kengo kengo'nji Anituye Towahuno mta'ango wolano likujimanji u anga'nohinotaho, hufa'utaho, hufa'u s'ihunetaho, oso hwa lohofoso nta'noho. Oso hungkuno homo somo hwe simo'mjo sohwo nto losojwaofihwoso'no osopo nom'ne a'amuhwo kako kakoe hungkuno homo somo nto losojwaofihwoso'no osopo nom'nehwo wal'montonoho. Oso hungkuno a'amu mupa'nyo'njo somo nom'nihwo kako ne so'no uwolo'mokalimonte hweho.

²⁸ Oso hungkuno homo somo a'amu fihwo iwolo'mokujo'ne sohwo mohumentan'ngkuhwosi'manji ou, oso hopo sopo a'amu hungkuno kengo kengo'njo sohwa hofiko hungkuno mal'fitnnehofo. O'o, hofiko mampi'nyo wohumantifeho. Hofiko mampi'nyo humafikujiki Anitu'nji huno'nohini wosyofisyantifeho.

²⁹ I a'amu nom'ne somo Anitu kakoe huno mta'ni kako kakoe hungkuno a'amu ujo'ne uy'wo'n'ngkisoso a'amu hufa'utaho, hufa'u s'ihunetaho, oso hwa hofiko woselantifeho. A'amu nom'neso hofiko nohumafikujiki Anituye Towahuno sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi hungkuno homo somo yano ulofantifeho. Huno ole wosyofisyantife, Olo hungkuno loso Anitu mta'angotaho. Kengo mta'angotaho. Ose syafisyikujiki yano ulofantifeho.

³⁰ Hwe fihwo kako hungkuno Anitu mta'ango lontan'ngkuhwosi nom'ne a'amu osohwo kako oso hungkuno homo somo upo'nontohumentan'ngkuhwosi Anitu kako oso hwe sohmo kakoe hungkuno uyososo wal'mo lihwosi yahon'ngkuhwosi oso a'amu kiko hungkuno simo'mo lontijo oso hwosi kiko mampi'nyo fesyohumaho. Oso a'amu tifinjo huhwo sohwo kako Anituye hungkuno waselono.

³¹ Oso yahino anga'no anga'no hiso'no Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo sejap'ihwoso'no sekwo anga'no anga'nohinno soku oso syoho hofiyo ikuji a'amu hopi'nonohinoso Anituye huno nto'no nupa'n'ngkuji sekwo yokumpohn'nyo wosofitofonantifeho.

³² A'amu Anitu kako hungkuno uy'wo'n'ngkiso oso hwa hofiko oso hungkuno a'amu somo ujo'ne yokumpohn'nyo somo monje uyohohu'mo loso'manji hofiko oso hiso'no hoponoho. Oso yokumpohn'nyo homo somo monje yasyihwosi hungkuno hiso komo'no moi'wo wesejwao'montonoho. Hofiko oso syoho homo somo mokosyohumunyo hwafoho.

³³ Anitu kako simeho afa inyo yahinoso hwap'ngo hweho. A'amu hungkuno lomtnnawe iwo'n'ngkohofoso oso yahinoso Anitu mta'ango'maho. O'o awonoho.

³⁴ Nakwo Anituye hwe moya'mi angomeemjo nakwo Anitune'no uhu'mokuwo'n'ngkuhwone hn'nwiye uhu'm'ngo sopo moya'mi sofa mampi'nyo humawo'n'ngkohofoso pa'nyoso sekwo moya'mi sofasi mampi'nyo fesyohumamno. Sekwo hungkuno mal'fitnnehofo. Hwap'ngoso Anituye hungkuno ole nalohoho. Moya'mi sofa hofikoe hwehwamo enjwa'mo wohumafe. Oso'no hofiko oso uhu'm'ngo homo somo momokosyohumafitnnehofo.

³⁵ Hungkuno fehohnjo somo moya'mi sofa nupa'nontifi hungkuno neso huno muyo'manji hofiko oso uhu'm'ingo sopo oso hungkuno hiso'no nolohon'ngkutoho. O'o, hwangu hofikoe angomo nohumafikuji hofikoe hwehwamo oso hungkuno hiso'no ulohonantifeho. Oso uhu'm'ingo sopo moya'mi sofa hofiko hungkuno lifijoso won'mango unimontonoho.

³⁶ Sekwo oso yahino homo somo min'ngkayo'njo peho'no yalokwofo. Sekwo huno pipi seyohoho. Sekwo Anituye hungkuno hwapingo'njo kulaho. Sekwo'nohini Anituye hungkuno ma'mentohoho kulaho. Nom'ne a'amuso momaso'netaho. I sekwo hwahopo pawomno.

³⁷ A'amu fihwo kako ole loso, Ngko Anituye hungkuno kakoe huno mta'ni a'amumo uliwo'n'ngkohe hwo'nyoho. Ou, nje hunoso Anituye Towahuno mta'angofoho. Ose loso sohwo kako huno ole wosyafisyono. Ngko Pouli'ni olo hungkuno semti'mokiyalokwe loso Anituye hon'ngkano hungkunofoho. Ose wosyafisyono. Oso hunoso mosyafisiyo'manji kako mango'nohino hweho.

³⁸ A'amu fihwo kako ole nje hungkuno lomo hwotoho feso sohomo sekwo kakoe hungkunomo hwotoho hmhmno.

³⁹ Oseso, nje a'amu soku, Anitu kako sekumo kakoe hungkuno sejopalokunjo so'no, sekwo kakoe yawwomehomi hopa emponawotofo soku, hungkuno Anituye huno mta'ni ujo'neso hi wasemo'nono. Sekwo a'amu Anituye Towahuno mta'ango mampaho kengo kengo liwo'n'ngkohoho somo nop'jumofikutoho.

⁴⁰ I oso'no ngko olo hungkuno selalokwe loso'no sekwo Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho sopenjo yahino nto'nohini fiyimno. Sekwo sihufisahufi hungkuno likaofikutoho.

15

Kilais kako poyo nto pe'nimentiso sohwo apa'no lika'mentisofoho.

¹ Nje a'amu soku, ngko Kilais Jisasiye hungkuno wopingo selimentohe so'no sekwo huno somo apa'no huno wasefohoto'monne'no yohono. Oso hungkuno hiso sekwo nupa'nontifi in'ngkawentifi olohonta sekwo yokumpohn'nyo lohokwofo.

² Oso hungkuno upa'nimentohoho somo sekwo tifi ne'no in'ngkakuji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikujo'no Anitu kako sekumo asomo setimawoso'no sekwo ahwomomo wohumantifeho. I oso'no sekwo oso hungkuno homo somo sekwo simeho hi'ntnnono uyalokwofoso ne ane'manji Anitu kako asomo mosetimanehoho.

³ Ngko oso hungkuno hiso nom'ne hungkuno hopi'nonohino somo hwofilo'nyoso nupa'nonji sejapmentohefoho. Oso hungkuno hiso olenoho. Hohonta a'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa hofiko Kilais kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'none so'no mti'mokontifi nalimentohofofoho. Oso mti'mokumentohofoso ne imo'nimentisofoho.

⁴ Jisas kako poyo pe'n'ngkahon'ngki hofiko sokimomo ho'nahumentohofofoho. Hohonta a'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa ole mti'mokumentohofi, Kilais kako poyo pe'n'ngkuhwosi sikuno hufa'u sihune imo'n'ngkuhwoso'no apa'no songo likafonefoho limentohofofoho. Oso limentohofoso ne imo'n'ngkahon'ngki Kilais kako nolikafonto

⁵ hwangu kako Pitamo u'ma'mentisofoho. Tifi sohonta kako kakoe inomokomoyo hopi'nonohino sohwo u'ma'mentisofoho.

⁶ Nom'ne sohonta a'amu Kilais kakine'no in'ngkamontofoso hofiko nuhu'mokontifi humentan'ngkofi Kilais kako hofikimo u'ma'mentisofoho. Oso a'amu pi'n'ingo engo hiso hofikoe faif hantilet (500) somo yakolonoho. Ngko olo iyoswo semti'mokiyalokwe loso olohonta oso a'amu homo somjo pi'n'ingoso songo humalofa. Fehohnjoso hofiko poyo nto pe'nimentohofofoho.

⁷ Sikuno nom'nemo Kilais kako Jemisimo * u'ma'mentisofoho. Nom'nehonta kako kakoe inomokomoyo (apouse) hopi'nonohino sohwo apa'no u'ma'mentisofoho.

⁸ I tifi sohonta ngko Pouli'nimo ni'ma'mentisofoho. Kako ngkimo nihu'no hwotohonepo ni'mahon'ngki ngko kakoe inomokomoyo ae'uyo hwo'ni imo'nimentohefoho.

⁹ Simo'mo ngko Kilaisimo min'ngkayo'njo yonji kakoe a'amu ne somo ngko wonyo umokumentohofoho. I oso'no Anitu kako ngkimo kakoe hungkuno liku'mofo (apouse) syohoso yo'm'ingohwo'nimo hopa peho'no ntapmentisoto. O'o, ngko nom'ne inomokomoyo (apouse) sohwo enjwa'mo humaleno.

* 15:7: Jemis huwo sohwo kako Anituye a'amu ne Jerusalem humamentohoho somo mokosyohumamentiso hweho.

¹⁰ I oso'no olo yahino ngko wopíngo yalokwe loso hwapíngoso Anítu kako ngkine'no hitoho ulofahoníngki ntapmentisofoho. Anítu kako ngko yo'míngohwo'nímo hopa wopíngo ntohofahoníngki ngko kakoe syoho so'no yokumpohn'nyo yoho'nonji oso syoho hiso inomokomoyo nom'ne sohwo uyakolo'mentohefoho. I oso hiso ngko nje yokumpohn'nyo'nji miyalokuyohono. O'ó, Anítu kako ngkimo wopíngo ntohofonto kakoe yokumpohn'nyo ntopahoníngki ngko kakoe syoho yokumpohn'nyo yalokweno.

¹¹ I sekwo huno ole syafísyíkutoho. Poul kako syoho ntiso imaso hwolo. I inomokomoyo nom'nehwa hofíko syoho ntiso imalofíhwalo. Ose líkutoho. O'ó, oso'ne'maho. Nakwo Kílaisíye syoho ulohofíyo sohwo'ni oso hungkuno Kílais kako poyo pe'nonto apa'no songo líka'mentiso so'no a'amu pí'níngo engo somo ulahoníngkuhwoni sekwo oso hungkuno homo somo símeho hí'ntnnono uyontífi sekwo kakoe a'amu ne imo'nímentohofofoho.

A'amu hopi'nono hofíko poyo pe'nímentohofoso hwangku hofíko nolíkapitnnefoho. A'amu oso hungkuno homo somo miníngkayo'njoso hofíko Anítuye a'amu ne'maho.

¹² Ou, nakwo ole líwo'níngkuhwono, Kílais kako nakwo wonyo'ne poyo pe'nímentiso sohmo Anítu kako pí'nímo mta'ni apa'no songo ulíka'mentono. I oso'no nom'ne a'amu fehohnjoso hofíko sekwo'nji humalofoso hofíko ole peho'no lalokwofo. A'amu poyo pe'níngkujoso apa'no songo molíkapitnnefoho. Ose peho'no lalokwofo.

¹³ I oso'no a'amu poyo pe'nyoso hofíko molíkafontífiyontentesi Anítu kako kakoe hwomu Kílaisímo mulíka'fhwonesohilo.

¹⁴ Ou, nehopi. Anítu kako Kílaisímo mulíkafe'njo yontentesi u hungkuno nakwo selímentíhwoneso ne ane imo'níngkuhwonesohilo. I oso hungkuno nakwo selímentíhwone somo sekwo símeho hí'ntnnono siki uyíkutnnesohilo.

¹⁵ Oso hofíko hungkunoso nehopi lontífiyontentesi nakwo Anítune'no hungkuno losetíhwawo'níngkuhwone hn'nwi nakwo Anítumne'no hwasyo hungkuno losetíhwehwonesohilo. Hwapíngoso Anítu kako Kílaisímo ulíka'mentiso oso'no yoloho selíwo'níngkuhwonefoho. I oso'no Anítu kako a'amu poyo somo songo mulíka'fonofoheso hungkuno nehopi lontífiyontentesi i kako Kílais huhumo mulíka'fhwonesohilo. Nakwo hwasyo hungkuno selíhwonesohilo.

¹⁶ U, Anítu kako oso a'amu poyo somo mulíka'feso ne'njontontentesi Kílais huhumo ulíka'feso ne ane'nesohilo.

¹⁷ U Anítu kako Kílaisímo mulíkafe'njo yontentesi sekwo kakine'no símeho hí'ntnnono uyalokwofoso kako sekumo mosefo'mahwonesohilo. O'ó, sekwoe honíngkano wonyo somne'no tohino mentaníngkutnnesohilo.

¹⁸ Oso hungkuno hiso ne'njontentesi a'amu Kílaisímo símeho hí'ntnnono uyontífi pe'nímentohofoso hofíko hofíko honíngkano wonyo somne'no tohino mafíkují tikanomo wentaníngkutnnesohilo.

¹⁹ Nakwo olo hwaho lopo nohumentani Kílaisímo símeho hí'ntnnono uyalokuhwone hn'nwi nakwo Kílais asomo netímayo'ne hontohumalohwono. Nakwo poyo pe'níngkuhwono'no kako asomo monetímaso'manji a'amu hofíko nakwo a'amu Anítumo símeho hí'ntnnono uyíwo'níngkuhwone hn'níme'no hitoho míkunímposo ulofíhwonesohilo.

²⁰ I oso'ne'maho. O'ó, Kílais kako poyo pe'níngkahoníngki Anítu kako ulíka'mentisoso hungkuno nehopeho. Oso'no nakwo huno ole nayohi, Kako a'amu poyo pe'nímentohofoso líkapitnne'ento símo'mo Kílaisímo ulíka'mentisofoho.

²¹ Anítu kako hwe símo'mjo mtí'mokumentiso sohwo Atam, kako poyo pe'nyo'neso pe'níhwoníma'nímentisofoho. I hwe nom'nehwo Kílais kako songo líka'feso líkofíhwoníma'nímentisofoho.

²² Ihwoni. Oso pa'nyoso neyakwo Atam pe'nímentiso hopaso nakwo imuso'ni pe'nalokuhwono. I a'amu hofíko Kílaisíye hungkunomo símeho hí'ntnnono uyontífi Anítu kakoe mehomi imo'níngkahoníngkofi Anítu kako oso mehomi homo somo Kílaisímo ulíka'mentiso oso hopa ulíka'fonofoho.

²³ Nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwiye síkuno somo Anítu kako nelíka'fonofoho. Símo'mjo sohwo Kílaisíyoho. Tífi no'mo Kílais kako kakoe a'amune'no asomo poso sohonta nakwo hopi'nonohino hn'nwi nelíka'fonofoho.

²⁴ Kílais kako yo'mayoso moi'wo esojwaofonefoho. Oso hohosohonta kako yo'mayo hwahoponjo mokosyohumayo so'nji hwe engo sohwanji yo'mayo towahunu wonyo so'nji hofíko yokumpohn'nyoso moi'wo umokumontonoho. Oso hohosohonta Kílais kako yo'mayo hopi'nonohinoso kaníngkwohwoe ahopo ho'nísyíhwosi ulímontono, Kíkó yo'mayo hopi'nonohinoso mokosyohumaho. Ose ulonefoho.

²⁵ Oso'no Kɩlais kako yo'mayoso nomokosyohumahwosi kakoe mango sohwaro hwotho wahmmontonoho.

²⁶ Kakoe mango sohwaro wae yaofonefoho. Oso'no oso hohosohonta a'amu hn'nwi apa'no mape'nanehwono. Nɩhu'nahone songo nohumanefoho.

²⁷ Oso hiso'no a'amu Anɩtuye hungkuno mtɩ'mokumentohoho sohwa ole mtɩ'mokumentohofi, Anɩtu kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakoe sɩflaku'nyo'mo ho'nahumentisofoho. Ose mtɩ'mokumentisofoho. I oso'no nakwo huno nayohoho. Anɩtu kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakoe hwomufe sɩflaku'nyo'mo ho'nahumentisoso kako oso yo'mayo homo somo enjwa'mo mujokohumanehoho. O'o, awonoho.

²⁸ Tɩfi sohonta yo'mayo hopi'nonohinoso Anɩtu kako kakoe hwomufe sɩflaku'nyo'mo ho'nasyɩhwoso'no Kɩlais kako kanɩngkwohumo ulɩmontono. Ngko huhwo'ni kikimo enjwa'mo wohumamo. Ose ulahonɩngkuhwosi Anɩtu kako oso yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumane hweho.

A'amu hofɩko Anɩtu a'amu poyo pe'nyo somo ulɩkafonefoho esomo minɩngkayofoho.

²⁹ Oso hungkuno a'amu poyo pe'nɩngkujoso apa'no songo molɩkapitnnehofo eso nehopi'manji a'amu fehohnjoso olo yahino hiloso peho'no yɩwo'nɩngkohoho. A'amu fehohnjoso hofɩko Anɩtumo inɩngkawentɩfi mijo momaso'njo yontɩfi poyo pe'nɩmentohofoho. Nope'nɩngkahonɩngkofi a'amu nom'ne mijo mokiyomasoso hofɩko a'amu poyo pe'nɩmentohoho hiso songo lɩkafone so'no huno syafɩsyontɩfi ole lɩmentohofi, Nakwo a'amu songo humalohwone so'nwi nakwo a'amu poyo pe'nɩmentohoho somne'no nakumo mijo apa'no wokiyonemantɩfeho. Ose lɩmentohofoho. Ou, Anɩtu kako a'amu poyo pe'nyoso songo mulɩkafonefoho eso hungkuno nehopi lontɩfijontentesi hofɩkimo ufo'mayo so'no mijo peho'no kiyomafɩkutnnesohilo.

³⁰ Sɩkuno huhwo huhwi nakwo Anɩtuye hungkuno lɩku'mofontanɩngkuhwoni nakwoe mango sohwa hofɩko nakumo poyo wosemokano nalɩwo'nɩngkohofoho. I oso a'amu poyoso molɩkapitnnefoho eso nehopi lontɩfijontentesi nakwo olo syoho loso ihwasi tohino engo nomehwasi olo yahino loso hwayohohnesohilo.

³¹ U, nje a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Kɩlais Jɩsasɩmo sekwo sɩmeho uyalokwofo so'no kako nakumo asomo songo nelɩkafone so'no huno neyahonɩngki nakwo sɩmony yalokuhwono. Oso hungkuno yokintahopo ne'no nehopi selohono. I oso'no olo hungkuno hi ne'njofoho. Sɩkuno huhwo huhwi nje mango sohwa hofɩko ngkimo poyo wonɩmokantɩfetɩkeno ntnne'no hontohumaleno.

³² Ngko angɩ Efesos sopo nohumentanɩngko nje mango sohwa hofɩko ngkimo siki sɩwojo hopa wolofonɩsyantɩfi inomokomanyɩmalofoho. Oso'no a'amu poyo pe'nyo sohwa hofɩko molɩkapitnnefoho eso nehopi lontɩfijontentesi i ngko olo syoho loso imeso oso tango nɩ'mantontentesi olo yahino loso hwayohohnesohilo. A'amu fehohnjoso hofɩko Jɩsas kako nakumo asomo songo nelɩkafone so'no sumo minɩngkayonɩjoso ole lɩwo'nɩngkohofi, Nakwo poyo pe'nɩngkuhwasi songo lɩkafoso miyanehwono. O'o, nakwo nɩhu'nahone wope'nantanoho. Oso'no nakwoe honɩngkano wonyo somne'no huno pi'nɩngo engo peho'no wosyofɩsyantanto. O'o, nakwo mijo nonyo wosopayo engo mehwasi syohi'nyo niyontasɩhn'nwi mo'nɩngkanta nakwo poyo wope'nano.

³³ A'amu oso hwasyo hungkuno lɩwo'nɩngkohofoso hofɩkoe honɩngkano wonyo somo sekumo ipesemotawofitnnoho. Ose ifijosɩ hofɩko sekwoe honɩngkano yahino wopɩngo somo wonyo wosemokantɩfeho. Oso'no sekwo i'waho nto'no fɩyɩmno. Hofɩkimo ujokohumafɩkutoho.

³⁴ Sekwo sekwoe yahino hwayo hohnjo osomo hohujo ikinjaofɩkuji yahino wopɩngo osomne'no huno nto'no fɩsyafɩhupmno. Honɩngkano wonyoso apa'no ikutoho. Sekwo upa'nɩmno. A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofɩko Anɩtumne'no huno nto'no muyofoho. Oso hiso'no sekwo wonɩmango masenɩngkoho liyohoho.

Anɩtu kako a'amu poyo pe'noso sohomo nulɩkafɩhwosi kako a'apaho nom'ne songo uyɩmontonoho.

³⁵ A'amu fehohnjoso hofɩko ole lohonɩwo'nɩngkohoho. Anɩtu kako a'amu poyo pe'nyo somo pipi ulɩkafoneto. U a'amu poyo pe'nyo sohwo peho a'apaho'nji hopa mufohi'nɩngkuji lɩkapitnneto.

³⁶ A'amu hofɩko hungkuno ose lɩwo'nɩngkohofoso hofɩko huno nɩhu'no anefoho. Sekwo a'amu yangkume topoyo oso yo'mayo uyo mofɩwo'nɩngkohoho soku huno seyohoho. Oso yangkume topoyo oso kwefoho ihwoso'no iwofasyɩkuji apa'no uyo mopijosɩ hwaho mo'm swo mafe'njo ihwosi tɩmoso mafokafonehoho.

³⁷ Oso yangkume uyo mofontifeso swo yokino pmpongo oso uhwon+wo'n+ngkohofoso sekwo huno waseyono. Yokino swo pmpongo oso'nji mamofefoho. O'o, ne n+hu'no we'e sohwo hwahomo'mo ho'nahinyo somta'angofoho.

³⁸ An+tu kako hohonta pmpongo swo yokino ose ne kengo kengo imo'nyo'ne'ento huno syaf+hu'mentiso so'no oso yangkume swo pmpongo yokino oso yo'mayo hopi'nonohino wofoka'montonoho. Oso pa'nyoso nakwo poyo pe'n+ngkuhwasi a'apaho nom'ne songo'nji nakwo l+kofanefoho.

³⁹ Ihwoni yo'mayo An+tu mt+imokumentisoso paho kengo kengofoho. A'amufe a'apaho kengofoho. Tongofe kengofoho. Y+hufofe kengofoho. Inan+ku mijomo emoy+wo'n+ngkiso oso pahoso kengofoho.

⁴⁰ Yo'mayo ahwomomjoso hwahoponjo pa'nyo'maho. O'o, kengo kengo mt+imokumentisofoho. A'amu ahwomomjo sohwafe a'apaho wonyoangkafoso t+pomponaha pa'nyofoho. Nakwo hwahoponjo hn'nwiye a'apahoso toho pijijo pa'nyofoho.

⁴¹ Nakwo ahwomomjo yo'mayo somo uhwonontaneso mofehi'nyo joso kakoe kengofoho. Hamno joso kengofoho. Hntokwaliyo kengo kengo sohwa hof+ko kengo kengo wo'nnyofoho.

⁴² Oso pa'nyoso a'amu poyoso likafoso hof+ko hof+ko koe a'apahoso kengo umo'nant+ifeho. Oso pijafa nakwo pi'n+momo ho'nosyontaneso wonyo imo'n+wo'n+ngkohoho. A'apaho songo likafososo wonyo mmo'nonehoho. O'o, songo ne'no humayo'nefoho.

⁴³ Pijafa nakwo pi'n+momo ho'nosy+wo'n+ngkuhwoneso piso imo'n+wo'n+ngkohoho. Kakoe yokumpohn'nyoso anefoho. Oso a'apaho songo likafososo oso wonyo angkafofoho. Yokumpohn'nyo hi'njofoho.

⁴⁴ A'mopijafa nakwo pi'n+momo ho'nasy+wo'n+ngkuhwoneso oso hwahoponjofoho. A'apaho songo ne'no humayo'ne likafoso oso ahwomomjofoho.

Olo hwaho lopo humayo'ne a'apahoso hwahoponjofoho. Ahwomomo humayo'ne a'apahoso ahwomomjofoho.

⁴⁵ Oso hiso'no a'amu An+tuye hungkuno mt+imokumentohofoho sohwa hof+ko ole li+mentohofi, An+tu kako hwe si+mo'mjo mt+imokumentiso Atam osohwo kako nakwoe hwaho lophonjo a'apaho hwap+ngo hweho. Ose mt+imokumentohofofoho. I tifi no'mo K+lais nakwoe hwaho lopo imo'n+mentiso osohwo kako songo ne'no humayo'ne ahwomomjo a'apahoso hwap+ngo hweho.

⁴⁶ Ahwomomjo a'apahoso nakwo si+mo'mo ma'ment+hwone'maho. O'o, si+mo'mo hwahoponjo a'apaho ma'ment+hwonefoho. Hwangku tifi no'mo nakwo a'apaho ahwomomjoso nomanefoho.

⁴⁷ Hwe si+mo'mjo sohumne'no An+tu kako hwaho nomanto a'amu mt+imokumentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwahoponjo a'apaho hi'njo hweho. I t+finjo imo'n+mentiso K+lais osohwo kako ahwomo mta'ango hweho.

⁴⁸ Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi nakwo Atam+ye imu'nwoho. Oso'no An+tu kako hwe hwahopo nta'ni mt+imokumentiso oso mta'ango'nwoho. I a'amu hof+ko An+tummo in+ngkawowo'n+ngkohofoso hof+ko oso hwe ahwomo mta'ni pmmentiso K+lais osohwo hoha imo'n+fitnnefoho.

⁴⁹ Olohonta nakwo Atam+ye a'apaho hi'nj+nwoho. Hwangku sohonta nakwo K+lais ahwomo mta'ango sohwoe a'apaho hoha mane'nwoho.

⁵⁰ Nje a'amu soku, ngko olo hungkuno loso yoloho waseli+monne'no yohono. Nakwoe a'apaho olo hwaho lophonjoso mokosyohumalohwone'njo hn'nwi nakwo yo'mayo wop+ngo An+tu nakumne'no enesyohumasoso momanefoho. O'o, nakwoe a'apaho piso imo'nyo'neso An+tu ye anggo wop+ngo yo'mayo piso mmo'nyo sopo m'mofawenefoho.

⁵¹ Sekwo upa'nimmo. An+tu kako hiyaso hungkuno ngkine'no ujo li+jwan+mo'masoso ngko waseli+monne'no yohono. Nakwo An+tummo in+ngkawowo'n+ngkuhwone hn'nwi nakwo fehohnjo hn'nwi wope'nantanoho. Fehohnjo hn'nwi mope'nanehwono. I oso'no nakwo hopi'nono nakwo nom'ne a'apaho songo womantanoho.

⁵² Ou, si+kuno ae'uyo sohonta kounoho yoka ahwomo mta'ni ho'n+ngkuhwoso'no nakwo nakwoe a'apaho songo t+mo lo'ntnno komo'no imo'nanehoho. I oso kounoho yoka hiso ho'n+ngkuhwoso'no a'amu poyoso hof+ko nol+kaf+kuji a'apaho songo piso mmo'nyoso mapitnnefoho. Osohonta nakwo a'amu songo humalohwone hn'nwi nakwo nakwoe a'apaho songo'nji imo'nanehoho.

⁵³ Ihwoni. An+tu kako ole nal+imento, Sekwoe hwahoponjo a'apaho piso imo'n+wo'n+ngkisoso sekwo a'apaho nom'ne songo piso mmo'nyo'njo ne'no went+hwone somne'no uyohopopitnnefoho. Sekwo poyo pe'nyo yahinoso n+hu'nahone ho'naof+kuji a'apaho nom'ne songo ne'no humayo'neso nomapitnnefoho.

⁵⁴ Oso sɪkuno homo somo nakwoe hwahoponjo a'apaho piso imo'nyoso poyo pe'nɪwo'nɪngkisoso ho'nasyihwasi nom'ne a'apaho songo piso mmo'nyo'njo songo ne'no humayoso nomehwaso'no oso hohosohonta oso hungkuno a'amu mtɪ'mokumentohofoso ne umo'nɪmontonoho. Hungkuno hiso olenoho.

Anɪtu kako poyo pe'nyo somo nɪhu'nahone hwotoho hmmentisofoho.

Kakoe mango hopinonohino sohwo nɪhu'nahone uyakolo'mentisofoho.

⁵⁵ Poyo pe'nyo yahino sohwo si jije yokumpohn'nyoso ntɪ'mo weho. Awonoho. Nɪhu'nahone moi'wo'nnyo hwosoho.

⁵⁶ A'amu poyo pe'nɪwo'nɪngkohoho hwapingoso pehoto. Poyo namokiyoso olenoho. Nakwoe honɪngkano wonyo sohwo namokuwo'nɪngkohoho. Nakwo Anɪtuye honɪngkano hungkuno somo hwotoho fantaneso nakwo huno nayohoho. Honɪngkano wonyo yalokuhwono.

⁵⁷ I oso'no Anɪtu kako nakumo Hwe Engo Jisas Kɪlais nejapmmentiso sohwo kako nakwoe wonyo so'no pe'nonto kako oso wonyo huhwo sohwo yokumpohn'nyoso wae yao'mentisofoho. Oso hiso'no Anɪtu kako poyo pe'nyo yahino somo nɪhu'nahone hwotoho hmmentisofoho. Oso'no nakwo Anɪtune'no isamoyoka uli'wo'nɪngkuhwonefoho.

⁵⁸ Oso'no nje a'amu sokumo ngko Pouli'ni ngko simeho sejopalokweno. Sekwo Anɪtuye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafɪkuji osohonta piso'mo'nyo senɪngkuhwoso'no nusɪkwajɪkutoho. O'lo, sekwo yokumpohn'nyo lohofɪkuji Anɪtu kakoe hungkuno homo somo ne'no hmnɪngkamno. Anɪtu kako pi'nɪmo mta'ni nelɪkafone so'no nakwo huno ole nayohoho. Nakwo Anɪtu kakoe syoho homo somo yokumpohn'nyo ihwoso'no syoho hiso ne ane mmo'nonehoho. Oso hiso'no sekwo inɪngo mofɪkutoho.

16

A'amu Koulin iso hofɪko Anɪtuye a'amu yo'mayo so'no umofonyo iwo'nɪngkohoho somo ufo'mayo'ne hamniyoho hu'meesiyo'ne hungkunofoho.

¹ Sekwo Anɪtuye a'amu nom'ne Jelusalem humalofo so'ntnne'no hamniyoho hu'meesiyo'ne hungkuno ntohonmalalofo so'no ngko olo hungkuno loso waselɪmne'no yohono. Ngko a'amu Ngkolesiya somo utɪhwamentohe hopaso sekumo wosetɪhwamne'no yohono. Sekwo ole fiyɪmno.

² Sɪkuno iyoho humayo (Sante) huhwo huhwi sekwo yo'mayo syoho homo somne'no hamniyoho tɪpemawo'nɪngkohoho so'no sekwo anga'no anga'nohino soku sekwo oso hamniyoho hiso nom'ne a'amu somne'no huno syafɪsyɪkuji fehohnjoso nomafɪkuji sekwoe anga somo kengopo foho'nahumno. Ose hu'mesyontanɪngkuji ngko nose'mahm'me'no oso hamniyoho hiso'no sekwo syoho engo mifitnnehofo.

³ Oseso hwangu ngko i'mofapm'me'no sekwo nom'ne a'amu somo oso hamniyoho uyohojae'ne uhwosopomno. Oso a'amu huhwo sohwo ngko hofɪkimo iyoswo honɪngkano imofo'neso uyɪ'mo ngko hofɪkimo oso hamniyoho'njo iyoswoso pone Jelusalemno uyahotɪmonne'no yohono.

⁴ Hamniyoho hu'mesyalokwofo somo ngko ole syafɪsyɪ'mo, Ngko huhwo'ni wamolɪme'manji u hofɪko'nji wowantanoho.

Poul kako a'amu Koulin somo uhwonɪmo lonto kako hano uyoso'no sɪkuno ho'nahumentisofoho.

⁵ Nje hunoso ole syafɪhu'malefoho. Ngko hwaho Masetouniya oso ajwo sopoe u'mo u'ma'mo. Ose mtito'malefoho. Oso'no sɪmo'mo ngko hwaho Masetouniya osopoe wekapm'mo wose'ma'monnoho.

⁶ I oso'no ngko sekwo'nji we'enehwo wohumamontɪkeno. Oso'no ngko huno maniyohoyohoho. Ngko sekwo'nji humahm'mo oso ifoyo hamno so'no wohontohumamɪkeno. Ose'manji moi'wo imo'nɪngkuhwoso'no ngko hano nom'ne angopono ntɪ'mo wamo lɪ'mo yahonɪ'mo sekwo ngkimo nonɪfo'mafɪkuji honɪngkanopo wonɪhwojowantɪfeho.

⁷ Sekwo huno seyohoho. Ngko sekwo'nji we'enehwo humahm'mo komo'no selɪko'mayoso ngkilaho. O'lo, Anɪtu kako ngkimo sekwo'nji sɪkuno sawemo humayo so'no ntɪhwoso'no u ngko sekwo'nji ne'no wohumamonnoho.

⁸ Ngko olo anga Efesos lopo nohumentanɪ'mo oso Sɪkuno Engo (*Pentikous*) * Anɪtuye Towahuno nakwoe hwaho lopo pmmmentiso sɪkuno somne'no syafɪsiyo'ne sɪkuno osohwo nto i'mofapɪhwoso'no osohonta ngko olo a'amu lohwo nuli'ko'mahm'mo sekwoe angopono wapmmmonnoho.

* 16:8. Ap. 2:1 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaha.

⁹ Hwapingo neso olenoho. Anitu kako olo syoho lomne'no kako ngkine'no hoku'yo nohwosampomaso so'no ngko Anitu kakoe hungkunoso lutihwahaningko a'amu pi'ningo engoso hofiko iningkowalokwofo. I oso'nji a'amu pi'ningo engoso hofiko olo hungkuno lomne'no mangohwa imo'nalokwofo.

¹⁰ We'enepi Timouti kako sekumo se'maso'manji sekwo kakimo hofiyono umokosyohumafijo so'no kako sekwo'nji simeho wopingo wopingo'nji wohumamtonoho. Sekwo upa'nimno. Timouti sohwo kako ngko pa'nyo Anituye syoho engo yalofoho.

¹¹ I oso'no a'amu fihwo huno ole syafisiyo'eno, olo hwe songo lohwo sohwo kako yo'mingohwo'maho. Oso'no nakwo kakimo hohujo ukinj+mofano. Huno ose syofisyihwaloho. O'o, sekwo kakoe simeho wopingo umokumno. Oseso hwangku sekwo kakimo kakoe honingkano somo uhwojap+kujo'no kako ngkimo woni'mano. Ngko Timouti'nji a'amu nom'ne so'nji ni'mayo'ne hontohumaleno.

¹² Nen'ngkwa'wehwo Apoulousiye hungkunoso olenoho. Ngko nohumanji Apoulusimo ole uli'wo'ningkoho, Kiko ango Koulin sopo uhwonamo lohojoso olo a'amu lo'nji uhuji uhwona. Ose uli'wo'ningkohefoho. I kako olohonta sohonta uyoso ngkilaho lalofoho. I hwangku sohonta Anitu kakine'no honingkano umofihwoso'no wappmtonoho.

Poulye hungkuno fehohnjofoho.

¹³ Yo'mayo hopi'nonohino sekwo wonyo umo'nimo lihwosi yososo sekwo i'waho nto'no fiyimno. Sekwo Anitune'no simeho hi'ntnnono uyalokwofo osomo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Sekwo hwe ne imo'ningkuji yokumpohn'nyo lohofikuji aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹⁴ Yo'mayo hopi'nonohino sekwo iwo'ningkohofoso oso'nohini ikuji nom'ne a'amu somo simeho uyikuji sekwo hofikimo nto'no femokosyohumamno.

¹⁵ Nje a'amu soku sekwo Sitefanosiye a'amu osomne'no huno seyohoho. Hofiko oso hwaho Ngkilik osopo humantifi Anitumo simo'mo iningkamentohofofoho. Oso'no hofiko hofikoe huno mta'ni hofiko Anituye a'amu ne somo hofiyono ufo'mawo'ningkohofofoho.

¹⁶ A'amu oso pa'nyo humawo'ningkohofoso somo sekwo hofikimo enjwa'mo foyohumamno. Sekwo hofikoe hungkuno somo haloho popmno. I nom'ne a'amu hofikimo ufo'mawo'ningkohofoso somo sekwo hofikimo tifi finingkamno.

¹⁷ Sikuno pi'ningo engo somo ngko sekwoe simano masehonyo'njo nohumanji huno ne'no syosefisyahoningko oso hwe hufa'u sihune sekwoe angoponta'ango sohwa Sitefanosiyo Foutiyunetasiyo Akaikosiyo hofiko sekwoe simano mafohi'nontifi ngkimo ni'mahoningkofi ngko simonyo imalefoho. Hwapingoso sekwo hopi'nono moni'mapitnnohofo. I oso'no hofiko noni'mahoningkofi ngko sekwo'nji humentani hopa simonyo yalokweno.

¹⁸ Hofiko ngkimo ni'mantifi simeho wopingo nimokumalofofoho. Sekwoe simeho hi osenohinoho. Oso'no sekwo oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye syoho hofiyoyalokwofo sohwanji nom'ne a'amu oso pa'nyo sohwanji hofikoe yofeso foho'nomapmno.

¹⁹ Oso hwaho Esiya lophonjo Anituye a'amu neso hofiko Anitumne'no angomeemjo uhu'mokuwo'ningkohofoso hofiko sekumo nje a'amuhwafoso selalokwofo. Akwila'nji kakoe ape Pilisila'nji sikoe ango somo nom'ne a'amuso hofiko Anitune'no uhu'mokuwo'ningkohofoso a'amu so'nji hofiko sekwo Anitumo iningkowalokwofo so'no hofiko nakwoe a'amufoso selalokwofo.

²⁰ Anituye a'amu ne ngko'nji humalofoso hofiko nakwoe a'amufoso selalokwofo. Nakwo Anituye a'amu ne so'nji swo'nontani nakwo aho popotohumo'nwo'ningkuhwone hopaso sekwo aho popotohumo'nimno.

²¹ Ngko Pouli'ni ngko oso a'amu olo iyoswo ngkine'no mt'i'mokalokuso sohumta'ni iyoswo nomanji ngko aho'nji ifalifaliyo mt'i'mokonji † ole selalokweno, Nje a'amufoso.

²² U a'amu fihwo kako Anitumo iningkyososo ngkilaho loso sohwo kako tikanomo wene hweho. U, nje Hwe Engo Jisas Kilais kako komo'no noho waponi ni'mo'ningkohoho.

²³ Nakwoe Hwe Engo Jisas kako sekumo wopingo ne'no waselohofono.

²⁴ Sekwo nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasimo humalofoso sokumo ngko simeho sejalokweno. Olo hungkuno loso ngko Pouli'ni mt'i'mokohono. Hungkuno osohopeho.

† 16:21: Poul kakoe aho'nji mt'i'mokumojomaho. O'o, kako nolahoningki nom'nehwo mt'i'mokumojofoho. Olo hungkuno honingkanomo wo'nyo loso Poul kako mt'i'mokumentisofoho.

2 Koulin

Olo Iyoswo Tifi'njo loso Poul A'amu Koulin somne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *tiwenti-faifi'nji* (25) *tiwenti-sikisi'nji* (26) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso simo'mjo nto mti'mokumentisohwo olo iyoswo loso tifi'njo mti'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso a'amu Koulin afahomne'no mti'mokumentisofoho. Hwaho Masetouniya sopo Poul Taitasimo n'iswo'nonto hungkuno wonyoangkafoso Poul'mo ulimentisofoho. Olo hungkuno hiso Poul nupa'nonto simonyo yonto kako Masetouniya hopo sopenjo ango we'e sopo humanto mti'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso nakwo atofu l'hwasi tifi un'ingkohwano.

¹ Ngko Poul'nimo Anitu kako Jisas Kilaisiye hungkuno liku'mofu (*apousel*) syoho so'no n'hwosopo'mentiso hwo'nyoho. Nakwoe nen'ingkwa'wehwo Timouti'nji nekwo olo iyoswo loso a'amu hwaho Ngkilik ango Koulin sopo Jisas Kilaisimo in'ingkawowon'ingkohoho a'amu so'nji oso hwaho Ngkilik a'amu hopi'nonohino Jisas Kilaisimo in'ingkawon'ingkohoho so'ntnne'no mti'mokalokuhwayo.

² Nekwo ole'no emo'n'ingkohoho. Nan'ingkwowho Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wop'ingo selohofohosisi pompenjiyo wosejopanjiyo. Ose'no emo'n'ingkohoho.

Anitu Poul'mo ufo'mawo'n'ingkiso so'no Poul kako isamayoka ulimentisofoho.

³ Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kan'ingkwowho Anitu sohwo yofe engo noho'nomehwasi kakine'no isamayoka ulano. Nakwo hi'nwiye nan'ingkwowho sohwo kako nakumne'no hitoho ulofoso hwap'ingo hweho. Yo'mayo tango ne'mawo'n'ingkiso so'no kako nakumo nefo'mayo'ne hwap'ingo hweho.

⁴ Yo'mayo tango ne'mante so'no Anitu kako nakwoe simeho tangoso nohayo namokuwo'n'ingkiso hopaso nakwo nom'ne a'amu simeho tango'njo humentan'ingkuji Anitu kako nakumo nefo'mawo'n'ingkiso hopaso nakwo hofikimo ufo'mano.

⁵ Nakwo huno ole nayohoho, Nakwo yo'mayo tohino Jisas ma'mentiso hopaso mawo'n'ingkuhwone kalohi Jisas kako nakwoe simeho tangoso wop'ingo engo namokuwo'n'ingkisofoho.

⁶ Oseso nakwo sekumne'no Anituye hungkuno losetihwalokuhwone so'no yo'mayo tango ko ne'manteso oso tango hiso sekumo wosefo'ma'montonoho. Hwap'ingoso yo'mayo tango ne'mawo'n'ingkiso so'no Anitu kako nakumo hofiyu nefo'manto nohayo namokuwo'n'ingkiso somo sekwo nahon'ingkuji sekwo huno ole waseyono. Yo'mayo tango ne'maso'manji u Anitu kako Poul'mo ufo'mawo'n'ingkiso hopaso nakwo hi'nyumo wonefo'ma'montonoho. Ose syafi'hupijoso yo'mayo tango ko se'masoso sekwo nakwo hopa Anitumne'no yokumpohn'nyo wolo'hofantifeho.

⁷ Sekwo yokumpohn'nyo lohopyitnne'entani emo'n'ingkisoso ne umo'n'imonte'no huno eyohoho. Hwap'ingoso yo'mayo tango nakumo ne'mahon'ingki Anitu nakumo nefo'mawo'n'ingkiso hopaso sekumo yo'mayo tango se'mahwoso'no Anitu kako wosefo'ma'montonoho.

⁸ U, nje a'amu soku, nakwo hwaho Esiya nohumentan'ingkuhwone yo'mayo tango engo m'kun'imposo ne'ma'maso so'no sekwo huno seyone'enji selalokweno. Oso tango engo hiso ne'manto nakwoe yokumpohn'nyo somo noneyakolofahon'ingki nakwo huno ole syafi'hu'malohwonefoho. Nakwo poyo wape'nontane'no kiyi'hwono ose syafi'hu'malohwonefoho.

⁹ U Anitu kako poyo pe'n'fitnne'ento olo sikuno ho'nahumentiso lomo huno syafi'hu'malohwonefoho. I oso'no tango hiso peho'ne ne'ma'masoto. Hwap'ingoso olenoho. Nakwo nakwoe yokumpohn'nyo fo'mo'naneso huno hon'ingkonontane so'no nakwo nakwoe yokumpohn'nyo so'no huno nayi'hwoloho. O'o, Anitu kako a'amu poyo pe'n'nyo somo songo ulikafi'wo'n'ingkiso sohwoe yokumpohn'nyo so'ne'nohini wonayono.

¹⁰ Oso tango engo ni'hu'no wonyoso nakumo poyo wonamokumonto ko yahon'ingki Anitu kako nefo'ma'masofoho. Oso'no nakwo oso tango hiso pa'n'ingo nom'ne sohonta ne'mane so'no Anitu kako apa'no wonefo'ma'montonoho, huno ose nayohoho.

¹¹ Sekwo hoku nakumne'no Anitumo jomo ul'fijo'manji sekwo hoku nakumo wonefo'mantifeho. Oseso sekwo hwe moya'mi pi'n'ingo engo sokuye jomo ul'fijo somo

Anitu kako upa'n'ngkuhwosi nto nefe'mahwoso'no sekwo oso hiso'no s'imonyo ikuji Anitumo oso hiso'no isamayoka engo m'ikun'imposo ulant'ifeho.

Poul kako a'amu Koulin somo hwasyo hungkuno ul'imentiso'maho. O'o, ne'njo ul'imentisofoho.

¹² Nakwoe yahino ole so'no nakwo simeho wop'ingo namo'n'ngkohoho. Anitu kako nefe'mawo'n'ngkiso so'no nakwoe humayo nto'nohino so'nji nakwoe hungkuno nehopi'nohino so'nji nakwo simeho hufa'u'nji miyalokuy'hwono. O'o, huno anga'nohino so'nji simeho anga'nohino so'nji yalokuhwono. Oso wop'ingo yalokuhwoneso hwahoponjo huno somta'ango miyalokuy'hwono. O'o, Anitu kako huno wop'ingo ne'jopahon'ngki nakwo oso wop'ingos yalokuhwono. Nakwoe simeho so'mo ose hnn'wo'n'ngki'hwone so'no nakwo simeho wop'ingo namo'n'ngkohoho. Nakwo sekumo oso hiso pa'nyoso selohof'wo'nalokuhwono.

¹³⁻¹⁴ Yo'mayo hungkuno sekumne'no mt'i'mokuwo'n'ngkuhwoneso fahos'hwoyo hungkuno'njo'maho. O'o, hungkuno yoloho neso nto lijwaosema'male so'no sekwo atofu l'ikuji huno wop'ingo nto'nohino wot'ipemant'ifeho. S'imo'mo sekwo nakumne'no fahos'hwoyo hungkuno'nohino upa'nont'ifi yoloho neso huno maseyo'njo imojofoho. I olohonta sekwo nakumne'no huno ito'nohino sey'hwoso'no sekwo nakumne'no simeho wop'ingo ne'no wasemo'n'montonoho. Ose ifijo'manji oso S'ikuno Engo nakwoe Hwe Engo Jisas asomo poso sohanta nakwo sekumne'no s'imonyo engo yane hopaso sekwo nakumne'no s'imonyo engo ifitnefoho.

¹⁵⁻¹⁶ S'imo'mo ngko huno ole syafi'hu'malefoho. Sekwo nakumo nahon'ngkujo'no simeho wop'ingo semo'none'enji ngko oleso imne'entnne'no yohono. Ngko s'imo'mo sekumo se'mahm'mo osopo nta'ni ngko Masetouniya sopedone'no wasehwot'i'mo'mnoho. Oso Masetouniya hopo sopo nta'ni sekumo asomo wose'ma'monnoho. Oseso nje se'mayoso hufa'u imo'n'ngkuhwoso'no nakwo afapo nohumehwasi simeho wop'ingo engo wonamo'n'montonoho. I oseso sekwo'njo lopo nta'ni sekwo ngkimo non'ifo'mafikuji hwahe Jutiya sopedone'no won'hwajant'ifeho.

¹⁷ Ngko huno ose kosyafi'hu'maleso ne mmo'n'ngkahan'ngki sekwo huno ole kosyon'ifisyalokwofo, Poul kakoe hungkunoso ne anefoho. Kako nakumo iwolo'mo iwolo'mo hungkuno nal'wo'n'ngkiso hweho. Kako a'amu hwahoponjoso ole nal'wo'n'ngkohofu pa'nyo hweho. Hofiko eno ko nalont'ifi simeho mo'mo ngkilaho un'wo'n'ngkiso hopaso Poul kako nakumo nelalofoho. Huno ose losyon'ifisyalokwofo.

¹⁸ Oso'ne'maho. O'o, Anitu kako ne'njo sohwoe t'imo sopo yalokwe so'no hwasyo hwasyoso masel'mneho. O'o, hungkuno ne'jo'nohini sel'wo'n'ngkohofoho.

¹⁹ Sailasiyo Timoutiyo nakwo sekumo Jisas K'lais Anituye hwomu sohwoe hungkuno loset'hwament'hwonefoho. Jisas K'laisiye hungkunoso iwolo'mo iwolo'm'ingo hungkuno'njo hwo'maho. O'o, yo'mayo kako l'imentisoso ne imo'n'wo'n'ngkiso hweho.

²⁰ Anitu kakoe hungkuno pi'n'ingo engo nal'mentisoso Jisas kako hungkuno homo somo nehopi imokuwo'n'ngkisofoho. Oseso nakwo Anituye hungkuno somo upo'nontani ne'jofoho lontani kakoe yofe engo imo'nyo'ne ho'nomalokuhwono.

²¹ Anitu huhwo sohwo kako nakwo'nji sekwo'njimo yokumpohn'nyo sosofitofonesyohumawo'n'ngkiso so'no nakwo hinjoho'nwi Jisas K'lais'mne'no yokumpohn'nyo lohokuhwono. Ose yalokuhwone so'no kakoe syohomo nehomojalofoho.

²² A'amu yahu haloho lojwaof'wo'n'ngkohofu so'no a'amu hopi'nono yahu kakwo'yohwo sohune'no huno uy'mntonoho. Oso hopaso Anitu kako kakoe Towahuno Wop'ingo nakwoe simeho so'mo ho'nonasy'hwoso'no nakwoe neyakweho eso'no huno wonaimontonoho. Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo nakwoe simeho mo'mo humaso so'no nakwo huno ole nayohoho. Yo'mayo Anitu kako wosejapmmo nal'imentisoso wonejapmmontonoho.

Poul kako a'amu Koulin somo komo'no m'ma'mmentiso so'no hungkuno hwap'ingofoho.

²³ Ngko sekumo hwasyo hungkuno sel'i'mntentesi Anitu kako nje hwasyo hungkunoso ut'ihwa'nyopo sekumo ujo ehontojwases'ihwonesohilo. I oso'no awonoho. Hwasyo hungkuno maselalokuyohono. O'o ngko sekumo komo'no mose'ma'mmale hwap'ingos a'amu fehohjo sokuye yahino somne'no yoka'njo sohwo'ni pm'me'no sekwo tango engo mapitnonohoji humantohe hwo'nyoho.

²⁴ Nom'ne hungkuno somo sekwo simeho hi'ntnnono uyo'neso hungkuno mol'jwosemofanehwono. O'o, nakwo sekwoe simeho hi'ntnnono somo masemokosyohumulohwono. Sekwo Anitumne'no s'imonyo imalofoso nto'no yokumpohn'nyoso imalofu. I oso'no sekwo simeho wop'ingo'njo humayo'ne nakwo sekwo'nji syoho engo ihwaso'no sekwo s'imonyo uyant'ifeho.

2

¹ Nje simeho mo'mo hungkuno ole mtito'malefoho. Ngko sekuyepono pm'mo sekwoe yahino wonyo somne'no yoka sel'meso sekwoe simeho tango ifisyasemo'mnoho. Ose nto mtito'malefoho.

² Ngko sekwoe simeho tango ifisyasemo'meso'no nje simeho wop'ingo n'nmokiyoso t'hwolo. O'o, sekwonoho. I oso'no sekwo simeho tango'nji humafijo'manji sekwo nje simeho wop'ingo n'nmokiyoso pipi uyant'fito. Awonoho.

³ Oso iyoswo simo'mjoso ngko sekumne'no semt'i'mokimentohe somo uhwon'ngkui yo'mayo yahino wonyoso nto'no m'hwatn'ngkutnne'enji semt'i'mokimentohefoho. Ose m'hwatn'ngkujo'manji ngko nopm'me'no sekwo nje simeho wop'ingo n'nmokinyo soku nje simeho so'mo tangoso mifisyan'mopitnnehofo. Ngko huno ole niyohoho. Ngko yo'mayo anga'nohino somne'no simonyo ime'manji sekwo hokunonji simonyo engo uyantanoho. I sekwo ngko'nji simonyo miyo'manji ngko huhwo'ni mimnehono.

⁴ Ou nehapi. Oso iyoswo simo'mjo semt'i'mokimentohe sohonta ngko nje simeho tango'nji humanji humotaha engo mjal'm'wenji semt'i'mokimentohefoho. Oso iyoswo simo'mjo semt'i'mokimentoheho sekumo tango sejape-e'ne'maho. O'o, ngko sekumne'no n'imo'n'ngkahon'ngki yo'mayo yahino wonyo se'malokunjo somo upa'nonji sekumo sefo'mahwone'enji semt'i'mokimentohefoho.

Oso hwe hon'ngkano wonyo iyo sohwo wonyoso sekwo wae hmmopmno, ul'imentisofoho.

⁵ Oso hwe hon'ngkano wonyo imentiso sohwo kako ngkimo tango engo montapmentono. O'o, ngko tango we'e ko ma'mentoheho sekwo hopi'nonohino soku tango engoso ma'mentoheho kuyoho. I oso hwe huhwo sohwo kako won'mango engo m'ikun'imposo unonehonji ngko huno ikwesiyaf'isonji oso hungkuno homo somne'no apa'no wasel'monne'no yohono. A'amuhopi'nonohin'maho. O'o, fehohnjo soku oso hwe wonyo sohwo yahino somne'no tango engo ma'mentoheho kuyoho.

⁶ Sekwo oso hwe hon'ngkano wonyo imentiso sohune'no simano upent'ifi hohujo ikinj'mofohofoso olohonta nta'noho. Apa'no ikinj'mofikutoho.

⁷ O'o, olohonta sekwo nom'ne hon'ngkano wop'ingo ut'hwamno. Sekwo kakoe wonyoso wae imof'ikui kakoe simeho wop'ingo umokumno. Oso hwe huhwo sohwo kako tango engo ne'no malokunjo so'no kako An'tumo n'hu'nahone usikwajonoho likui sekwo kakimo ufo'mapmno.

⁸ Oseso ole'no n'imo'n'ngkohoho. Olohonta sekwo oso hwe huhwo sohune'no simeho nehapi semo'nalokunjoso kakimo ut'hwamno.

⁹ U oso iyoswo simo'mjo semt'i'mokimentoheho sokumo yamofa selohofa'nefoho. I oso'no sekwo nje hungkunomo wonn'ngkohwant'fit'ikeno monn'ngkayo'njo uyant'fit'ikenonji semt'i'mokimentohefoho.

¹⁰ Sekwo a'amuhuhwo sohwo yahino wonyoso wae imopijoso ngko huhwo'nnonji wae umofantanoho. Oso wonyo kako imentisoso ngkine'no wonyo mantoho'mentiso ko huhwo'ni ngko sekumo sefo'mayo'ne Kilaisiye t'imopo oso huhwo sohwo wonyoso wae y'mofalokweno.

¹¹ Seten kakoe yahinoso nakwo huno moi'wonoho. Kako nakumo neyakolofa'ne oso hwe huhwo sohomo n'hu'nahone hon'ngkano wonyo somo ipemotawenoho ntnne'no selalokweno.

Poul kako anga T'houas i'mofaponto simeho tango t'pema'mentisofoho.

¹² Ngko anga T'houas sopo Kilaisiye hungkuno wop'ingoso lut'hwawo'ne i'mofopahon'ngko An'tu kako oso syoho hiso'no hano hwsompemokosyohumamenti-sofoho.

¹³ I oso'no ngko nen'ngkwa'wehwo Taitas sohune'no wonyopi t'pmenttohefoho. I Taitas kako hungkuno sekumta'ni momoton'maso so'no ngko kakine'no huno pi'n'ngo syof'sikaofonji ngko oso a'amuhomo somo nul'ko'manji hwaho Masetouniya'ne simentohefoho.

A'amuhuhwo An'tuye hungkuno liku'mofa syoho'njo sohwa hof'iko Kilaisiye yokumpohn'nyo'nji mango sohwo uyakolof'wo'n'ngkohofoho.

¹⁴ An'tu kakoe syoho somne'no ipenemotawowo'n'ngkiso sohunne'no nakwo isamoyoka ulano. Kako Kilaisiye yokumpohn'nyo nejap'wo'n'ngkiso so'nji nakwo kakoe mango sohwo uyakolofalokuhwono. Oseso nakwo anga'meemo Kilaisiye hungkuno yokumpohn'nyo lijumofahon'ngkuhwoni a'amuso oso homo somo upa'nont'ifi Kilaisimne'no huno malokwofa. Oso huno wop'ingo hiso akino wop'ingoso wojaof'wo'n'ngkiso hopaso oso a'amuhomo somo wofumofalofoho.

¹⁵ Kílais kako nakumo nehumaso so'no Anítu kako nakumo nonahoníngkuhwosi akino wopíngo pa'nyoso uwa'montonoho. Oso akino hiso a'amu Anítuye honíngkano sopo humalofosomo uwahwosi a'amu tikanomo uyo'ne honíngkano sopo humalofosomo so'njimo uwa'montonoho. Akino anga'nohino hiso'no hwapíngoso Kílaisíye akinofoho.

¹⁶ A'amu tikanomo uyo'ne honíngkano sopo humalofososo Kílaisíye akino hiso uwahwoso'no a'amu poyo pe'nnyo sofe akinofoho lahoníngkuji akino huhwo sohwo hofíkimo poyo umokumontonoho. Hwapíngoso hofíko Kílaisímne'no huno muyofoho. A'amu Anítuye honíngkanopo humalofososo Kílaisíye akino hiso uwahwoso'no akino wonyoangkafofoho líkuji akino huhwo sohwo hofíkimo songo usímokumontonoho. Hwapíngoso hofíko Kílaisímne'no huno unyofoho. Olo syoho engo Anítu nejapmmentiso losomo ihne hopoenohinoso tíhwosilo.

¹⁷ Sekwo huno seyohoho. A'amu fehohnjoso hofíko hamniyoho engo mane'entífi Anítuye hungkuno líku'mofíwo'níngkohofofoho. Nakwo oso pa'nyo hwonanímaho. O'lo, Anítu kako olo syoho loso'no nehwatímentiso so'no nakwo kakoe syoho ulohofiyohón'wi nakwo símehe anga'nohino'njo h'n'wi Anítu nehontohumentaníngkuhwosi Kílaisíye hungkunoso wolíku'meeofantanoho.

3

A'amu Anítu'nji mokotíku'nnyo yahino songo somne'no líjwaofíwo'níngkohofosohwafe hungkunofoho.

¹ Hungkuno hiso semtímokiyoheso so'no sekwo huno ole losyofísyalokwofo. Poul kako nakwo kakoe yofeso apa'no ho'nonímayo'ne namtímokimasofoho. Ose losyofísyalokwofo. U a'amu fehohnjo sohwa syoho wopíngo mayo'ne hofíko iyoswonóm'ne a'amu sohwa hofíkoesyohomo ho'nomayo'ne mtímokuyahotímentohofosomosethwawo'níngkohofofoho. Nakwo oso a'amuso pa'nyofoho, losyonefísyalokwofo. U sekwo nakwoesyoho somo nahonímentohofosomo so'no sekwo nakwoesyohohomomoho'nonemayo'ne'ento hungkuno hiloso nemtímokiyalofoho. Ose losyofísyalokwofo. Níhu'no awonoho.

² Ose'maho. O'lo, nje yofe ho'nonímane iyoswo hopaso sekwo'nohino. Nakwo Anítuye hungkuno losetíhwamentíhwone so'no sekwo yahino songo wonyoangkafo ma'mentohofosomo a'amuso nonahonontífi nakwoesyohosomne'no ho'nonemalokwofo.

³ Ngko sekwo'nji nohumanji Anítuye hungkunoso losetíhwahoníngkosokwo oso hungkuno homomotífi iníngkamentohofosomo so'no sekwo Kílaisiyoswomtímokumentiso hopasoutíhwa'nyopolo hokwofo kuyoho. Kako titiso hwahomíjo'njo so'njifalífiyo mtímokumentiso'maho. O'lo, kako Anítu songo humasosohwoe Towahuno'njifalífiyo mtímokumentisofoho. Kako iyoswomsojomomtímokumentiso'maho. O'lo, kako a'amufe símehomosokwo hungkuno hisomtímokumentisofoho.

⁴ Oso hungkuno hwapíngosolenoho. Kílaiskako nakwoesyohonefotofahoníngkinakwo Anítumo símehe híntnnono uyíwo'níngkuhwono. Oso'no ngkohuno niyohi, Anítu kakoesyokumpohn'nyoso'ne'no osokungkuno ne imo'nyo'nesohoponoho.

⁵ U nehopi. Nakwoesyokumpohn'nyosolo syohosomne'no hoponohoesonohnníngkuhwoloho. Níhu'no awonoho. Nakwoesyohoyíwo'níngkuhwonesohoponohosyofísyíhwaloho. O'lo, Anítu kakonohini kakoesyokumpohn'nyo'njijyososomakwo ososyohohiso uyantanoho.

⁶ Anítu kako kakoesyokumpohn'nyosongsongontapíwo'níngkiso so'no ngkohamo Anítu'njimakotoku'nyo'ne yahinosongsosonolutíhwayosongkohopoenohinohomonyoho. Ole mulalokuyíhwono. Sekwo hohontajo Mouseshoníngkanohungkuno mtímokumentisomomno'no miníngkayo'manji sekwo poyowape'nantífeho. Ose mulalokuyíhwono. O'lo, osohohontajoyahinofoho. Yahinosongonítu'njimakotoku'nyo'neso Anítuye Towahuno Wopíngomta'angofoho. Hohontajoyahinosomomamuo'no iníngkayosohopomaho. Oso'no amuo'no osohoníngkanosomoiníngkafíjo'manji poyomomnantífeho. Yahinosongosomoiníngkafíjo'manjisongohumayo'nesowotípemantífeho.

⁷ Hohonta osohoníngkanohungkunoso Anítu sojopomtímokontokako Mousesímoyímentiso sohonta Anítu kakoespomponahomousesímofíhul'mokosyahoníngki Mousesíyesímomangosomofehí'nyopa'nyolosyahoníngki a'amu Isílaelíso hofíko osesuhwonontífi hofíko Mousesíyesímomangosomomapa'no muhwonímentohofofoho. Tífi sohonta Mousesíyesímomangoponjopomponahosopíjijomomnontoníhu'nahonesímpe'nímentisofoho. Oso hohontajoyahinosomomamuo'no hofíko iníngkawentífi poyoh

imo'nimentohofoso sɪmo'mo pomponaho engo'nji ko i'mofapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohoho.

⁸ Yahino songo Anɪtuye Towahuno Wopɪngo mta'angoso songo ne'no humayoso mawo'nɪngkuhwoneso hohontajo yahino pomponaho somo yakolo'nnyofoho. Olohontajoso pomponaho mɪkunɪmposofoho.

⁹ Hohontajo honɪngkano hungkuno yahinoso pomponaho engo'njo ko i'mofapmmentisoso a'amu oso honɪngkano hungkuno homo somo upa'nontɪfi unɪngkohwano ko lontɪfi pɪwahu'mentohofofoho. Oso'no wonyo'nwoho syafɪsyontɪfi tɪkanomo umentohofofoho. Oseso olo yahino songo losomme'no a'amu fihwo inɪngkaweso'manji Anɪtu kako wopɪngo kuyoho uloneso oso yahino hisofe pomponaho engoso sɪmo'mjo somo yakolo'nnyofoho.

¹⁰ Ou nehopi. Olo yahino songo lomjo pomponaho mɪkunɪmpososo hohontajo sɪmo'mjo pomponaho engo somo pijijo imo'nonto sɪkwo'mjoho imokumentisofoho. I olohontajo yahino songo pomponahoso mofehi'nyo pa'nyo lalohoho.

¹¹ Oso yahino hohontajo huhwo sohwo pomponaho'njo ko i'mofapmmentisoso we'enepi nowento moi'wo imo'nimentisofoho. Oseso nakwo huno nayohoho. Olohontajo yahino songo ne'no nowentɪhwone loso kakoe pomponahoso kakoe yokumpohn'nyoso sɪmo'mjo somo nɪhu'no yakolo'nnyofoho.

¹² Oso yahino songomjo pomponahoso ne'no nowentɪhwone so'no nakwo huno neyahonɪngki nakwo iyoho monenalofiyohoho. O'o, nakwo Kɪlaisɪye hungkunoso utɪhwa'nyopo yokumpohn'nyo lɪjwaofalokuhwono.

¹³ Nakwo Mouses imentiso hopaso miyalokuyɪhwono. O'o, Mouses kako kakoe sɪmo'mangopo hwapɪfe pmpinyo'nnyoso oso sɪmo'mango ponjo pomponahoso pijijo imo'nontanɪngki a'amu Isɪlaelɪso muhwonɪfitnne'ento ifehu'mokahinɪmentisofoho.

¹⁴ Mouses kakoe sɪmo'mangopo hwapɪfe'nji ifehu'mokahinɪmentiso hopaso a'amu Isɪlaelɪso hofɪkoe hunomo pɪjwahnɪmentohofofoho. Oseso hofɪko Anɪtu'nji mokotɪku'nnyo'ne hungkuno somo atofe ne'no ko lɪkuji hungkuno hwapɪngo ne hiso hofɪkoe hunoso mehohosasyonehoho. O'o, hohontajo hungkuno hwapɪngo neso olenoho. Kɪlais kako oso hohontajo yahino somo moi'wo esojwao'mentisofoho. Oso'no hofɪko Kɪlaisɪmo inɪngkakujo'no hofɪkoe hunoso wehohosoyantɪfeho.

¹⁵ I olohontajo hi'nji hofɪko Mousesɪye honɪngkano hungkuno homo somo atofe lɪkuji oso hwapɪfe Mouses kakoe sɪmo'mangopo ifehu'mokahinɪmentiso oso hopaso hofɪkoe hunomo pɪjwahinyofoho. Oseso oso hungkuno hiso hofɪkoe sɪmeho mo'mo monnawo'nnyofoho.

¹⁶ I oso'no oso a'amu huhwo sohwo hofɪko nakwo Hwe Engo sohomo sɪmeho uyɪfɪjo'manji Anɪtu kako oso hwapɪfe hofɪkoe hunomo pɪjwahinyoso wae yaofɪhwosi kako hofɪkoe hunomo huno wopɪngo yano uyɪmontonoho.

¹⁷ Oso Hwe Engo Anɪtu huhwo sohwo kako Towahuno hweho. Anɪtuye Towahuno sohwo kako a'amu fihumo humaso'manji yo'mayo wonyoso kako huhwo sohomo motokilo'mokomokosyohumanehoho. O'o, yo'mayo wonyo somta'ni Anɪtuye Towahuno sohwo oso hwe huhwo sohomo isɪhutofoma'mentisofoho. Oso'no olohonta ito'no humaho.

¹⁸ Nakwo Kɪlaisɪmo inɪngkwalokuhwone so'nwi nakwoe sɪmo'mangopo hwapɪfe mufehu'mokahinyo'nwoho. O'o, nakwo Anɪtu'nji humawo'nɪngkuhwone so'no kakoe pomponahoso nakumo ifehu'mokonesosyahonɪngki a'amu nonahonontɪfi nakwo tɪmo honɪngkonjo hopa nahonontɪfi hofɪko Anɪtuye pomponaho somo uhwonolokwofo. Anɪtuye Towahuno sohwo nakwoe sɪmeho mo'mo syoho ne'no mjonaloho'mɪhwoso'no nakwo Kɪlaisɪye yahinoso ne'no mewo'nɪngkuhwaso'no a'amu nahonɪngkukuji nakwo Kɪlais hopa imo'nalokuhwone hn'nɪmo wonehonantɪfeho.

4

A'amu Anɪtuye hungkuno lɪku'mofɔ syoho'njo sohwa hofɪko hwakwontoho pa'nyo hwafoho.

¹ Anɪtu kako nakumne'no hitoho ulofahonɪngki kako kakoe hungkuno wopɪngo nom'ne a'amu somo ujo'ne syoho wonyoangkafoso nejapmmentisofoho. Oso'no nakwo olo syoho hilo somne'no pɪso'mo'nyo miyalokuyɪhwono. O'o, yokumpohn'nyo yoho'nalokuhwono.

² Yo'mayo yahino wonyo a'amu hiyaso'mo yiwo'nɪngkohofoso wonɪmango nanyo so'no nakwo hohujo ikinjaofontane hn'nwi nɪhu'no nakwolaho lɪmentɪhwonefoho. A'amu Anɪtuye hungkunomo inɪngkafɪtnne'entani Anɪtuye hungkuno so'no yo'mayo yahinoso yo'mayo hwasyo hungkunoso iwolo'mokontani moselalokuyɪhwono. O'o, nakwo Anɪtuye tɪmo utɪhwa'nyo lopo lohofontani Anɪtuye hungkuno nehopi'nohini

liɣwasemofiwo'n'ingkuhwonefoho. Oso'no a'amu hungkuno homo somo upa'n'ingkuji huno ole wosyofisyantifeho. Hungkuno hiso nehopi'nohinofoho. Syoho hiloso ne'njofoho. Ose wosyofisyantifeho.

³ Olo hungkuno wop'ngo liɣwaofiwo'n'ingkuhwone hilo so'no a'amu fiso hofi'koe huno mehosasiyo'manji oso a'amu hiso hofi'ko t'kanamo walokwofo.

⁴ Seten kako olo hwahe lopo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ingkisoso kako oso a'amu K'ilaisiye hungkuno wop'ngo somo simeho hi'ntnnono munyo sofe t'momo pijiyomeehumentiso so'no hofi'ko huno mehosahinyofoho. K'ilaisiye hungkuno wop'ngo somjo pomponahoso oso a'amu homo somo ko lisyahon'ngki hofi'ko muh-wonyo'njo iwo'n'ngkohofoho. K'ilais kako hofi'kimo hitoho ulofahon'ngki wop'ngo uloho'mentiso so'no hofi'ko huno muyofoho. Oseso hofi'ko K'ilais sohune'no Anituyoho eso huno muyofoho.

⁵ Oso hungkuno liwo'n'ingkuhwoneso nakwo nakwoe huno mta'ni'maho. O'o, ole liwo'n'ingkuhwono. K'ilais Jisas kako nakwoe Hwe Engo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo t'fi in'ngkawowo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo sekwoe syoho selohofiyo'nnwoho.

⁶ Hwap'ngoso hohonta Anitu ole limento, S'ikwo'mjoho so'mo pomponaho wolasyono. Anitu ose limentiso sohwo kakoe pomponahoso nakwoe simeho mo'mo losyalofoho. Oso pomponaho lonesyalokuso so'no nakwo huno ole nayohoho. Anituye pomponaho engoso K'ilaisiye simo'mango weho.

⁷ Hwakwontoho'ne pahnnimo hungkuno so'no fisyafihupmno. Hwakwontoho sohwo kako we'enehwo nowehwosi moi'wo umo'n'montonoho. Nakwo oso pa'nyo ko ho'nwi Anituye pomponahoso nakwoe simeho mo'mo lonesyalofoho. Oseso a'amu hofi'ko huno ole uyono. Oso yokumpohn'nyoso Anituye yokumpohn'nyofoho. A'amufe'maho. O'o, nakwo hwakwontoho pa'nyi'nwoho. Yokumpohn'nyo ane'nwoho. Ose wosyofisyantifeho.

⁸ U yo'mayo tango wonyoso ko ne'manteso nakwo mop'wasiyofoho. Nakwoe syoho somne'no nakwoe hunoso iwolo'mo iwolo'm'ngo ko nalohofonteso nakwo Anituye syoho somo mus'kwajiyofoho.

⁹ Nakwoe mango sohwa nakumo wonyo wonelohofantife'no ko nafotofontifeso Anitu kako monesikwajiyofoho. A'amu nakumo ikujoho ko nafonjont'feso hofi'ko nakumo wonyo n'ihu'nahone monamokiyofoho. O'o, awonoho.

¹⁰ S'ikuno huhwo huhwi a'amu Jisasimo wofonjonyant'fi imentohoho hopaso s'ikuno huhwo huhwi a'amu sohwa wofonjonyant'fe'no yalokwofo. Oso'no nakwo songo humalohwone so'no a'amu hofi'ko huno ole uyono. Jisas kako nakumo songo nehumaho. Huno ose uyono.

¹¹ Ou, nehopi. Nakwo Jisasiye syoho yalokuhwone so'no nakwo songo nohumentan'ngkuhwoni a'amu nakumo poyo wonemokantife'no yalokwofo. Nakwoe a'apaho songo we'enehwo nohumahwosi moi'wo umo'nontani ko yontaneso Jisas kako nakumo songo nehumaho. A'amu nakumo poyo wonemokantife'no yontife so'no nakwo hano emoyontani Jisasiye yokumpohn'nyoso ut'hwelokuhwono.

¹² Nakwo Anituye hungkuno wop'ngoso a'amu somo lut'hwawo'n'ingkuhwone so'no a'amu fehohnjoso nakumo poyo wonemokantife'no yalokwofo. I oso'no nakwo Anituye hungkuno loset'hwament'hwone so'no sekwo songo ne'no humayo'ne nto t'ipema'mentohofoho.

¹³ Hwe fihwo kako Anituye hungkuno mt'i'mokumentiso sohwo ole mt'i'mokumentisofoho. Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwe so'no hungkuno liɣwaofalokweno. Ose mt'i'mokumentisofoho. Oso pa'nyoso nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no nakwo kakoe hungkunoso a'amu simeho hi'ntnnono muyo somo wol'jumofano.

¹⁴ Nakwo huno ole nayohoho. Anitu kako Jisasimo songo ul'ka'mentiso sohwo kako nakwo Jisasimo ufohi'n'ngkuhwaso'no songo nelikafihwoso'no kako nakwo hin-joho'n'imo sekwo'nji mehu'mokonasyihwoso'no nakwo kakoe simanopo lohofi'hwasi kako'nji ne'no nohument'hwanefoho.

¹⁵ Yo'mayo tango wonyo ko ne'manteso Anitu sekumo sefo'malofoho. Oso'no a'amu pi'n'ngo engo Jisasiye hungkuno upo'nalokwofo. A'amu pi'n'ngo engo Jisasiyo in'ngkafijo'manji a'amu pi'n'ngo engo Anitumo isamoyoka ul'kuji hofi'ko Anitu kakoe yofeso woho'nomantifeho.

Olohonta tango engo malokuhwone so'no t'fi no'mo Anituye yokumpohn'nyo'nji wonyoangkafo humayo'nefoho.

¹⁶Oseso nakwo Anituye syoho somne'no iyoho monan'ngkiyohoho. Nakwoe a'apahoso wonyo umo'nimontonoho ko yohonjoso nakwo iyoho monan'ngkiyohoho. Hwap'ngoso sikuno huhwo huhwi nakwoe huyo'mango Anitu mta'ango yokumpohn'nyo nomanto songo pa'nyo imo'n'wo'n'ngkisofoho.

¹⁷Ihwoni. Yo'mayo tango olohonta ne'maso somjoso tohino we'enepe wehwoso'no moi'wo umo'nimontonoho. I oso'no nakwo tohino malokuhwone so'no Anitu kako tifi no'mo kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji wonejapmmontonoho. Oso hiso engolopohamo ne'no nowent'hwonefoho. Oso wonyoangkafo tifi no'mo maneso'no nakwo huno ole syofisyalokuhwono, Olo tango malokuhwoneso engo'maho. We'efoho, syofisyalokuhwono.

¹⁸Oseso tango ne'mante somo nakwo timo ko uhwonalokuhwoneso nakwo oso hiso'no huno mosyafisiyo'njo yalokuhwono. O'o, yo'mayo wonyoangkafo tifi no'mo maneso'no timo muhwonyo'ne hontohumalohwono. Yo'mayo olopo timo uhwonalokuhwoneso we'enepe moi'wo umo'nimontonoho. I yo'mayo wonyoangkafo olopo timo muhwonyo'njo yalokuhwoneso engolopohamo ne'no nowent'hwonefoho.

5

A'amu Anituye hungkuno liku'mofo syoho'njo sohwa hofiko Anituye hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyontifi hofikoe syoho iyoso'no yokumpohn'nyo ma'mentohofofoho.

¹Olo so'no nakwo huno ole nayohoho. Nakwoe hwahoponjo a'apahoso hodayo ango hopa we'enepe molohinawehwosi wonyo umo'nimontonoho. I wonyo imo'n'ngkuhwoso'no Anitu kako nom'ne ango songo wonejapmmontonoho. Oso ango songo hiso a'amu molinyo'maho. O'o, Anitu kako molinyofoho. Ango hiso ahwomomo wojoso engolopohamo ne'nohini nowent'hwonefoho.

²Nakwo olo hwaho lopo nohumentani ahwomomjo ango songo somne'no humotaholopemo'nawotohwono. Oso ahwomomjo ango songoso nakumo hwapife hopa ifehu'mokonesyohumayo so'no nemo'nalofoho.

³Oso ango songo hiso ifehu'mokonasyihwosi nakwoe huyo'mangoso hwapife ane siki mohumanehoho.

⁴Nakwo olo hwaho lophonjo a'apaho mokosyohumalohwoneso tohino tipemawo'n'ngkuhwone so'no nakwo humotaholopemo'nawotohwono. I nakwoe hwaho lophonjo a'apahoso wape'nono malohiy'hwono. O'o, oso'ne'maho. Nakwo nakwoe ahwomomjo a'apaho hwapife songo pa'ningo so'no namo'n'ngkohoho. Oso hiso songo nomehwasi olo hwaho lophonjolo poyo pe'n'wo'n'ngkiso somo uli'ko'mehwasi songo ne'no nihu'nahone nohumanefoho.

⁵Nakwo oso songo ne'no humayo'ne yahino mayoso'no Anitu kako nakumo ito'no enesyohumaho. Simo'mo kako kakoe Towahuno Wop'ngoso sohwo nejapmmenisofoho. Oso hiso'no nakwo huno ole nayohoho. Yo'mayo Anitu wosejapmmo nalimentisoso wonejapmmontonoho.

⁶Nakwo huno ose neyahon'ngki nakwo olopo simeho wop'ngonji fosyohumentani Anitu ne'no syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono. Nakwo olo hwaho lophonjo a'apaho'nji nohumehwasi nakwo ahwomomjo a'apahoso momahn'nwoho. Nakwo Jisasi'nji ango wop'ngoso sopo mohumane'nwoho.

⁷Nakwo oso homo somo muhwonyo'njo ko yontaneso nakwo nehopeho hnnalokuhwono. Hwap'ngoso nakwo oso homo somo simeho hi'ntnnono uyalokuhwono.

⁸Oseso nakwo olopo simeho wop'ngonji fosyohumentani Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono eso nto selohono. I oso'no nakwo olo hwaho lophonjo a'apaho loso uli'ko'mehwasi nakwoe Hwe Engo Anitu'nji kakoe hwap'ngopo fosyohumayo'ne namo'n'ngkohoho.

⁹I oso'no nakwo olo hwaho lopo humaso'manji u nakwo Anitu'nji kakoe angoro humaso'manji yo'mayo nakwo iwo'n'ngkuhwone so'no huno anga'no ole syofisyalokuhwono. Yo'mayo yaneso Anituye simeho wop'ngoso umokiyone namo'nyo so'no yalokuhwono.

¹⁰Hwap'ngoso nakwo hopi'nonohino hn'nwi huno ole nayohoho. Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo Jisasi'nji nakwoe hungkunoso ikwolofo'ne sopo Jisasi'ye simano sopo wolohofantanoho. Nakwo oso hopo sopo nohumentan'ngkuhwasi yo'mayo yahino wop'ngonji wonyo'nji imotohwone so'no K'lais kako nakumo yano nalofonefoho. A'amu yahino wop'ngonjoso wop'ngoso nomapitnnefoho. A'amu yahino wonyo'njoso tohino nomapitnnefoho.

A'amu Anitu'nji simeho afa inyo'ne syoho yokumpohn'nyo iyo'ne hungkunofoho.

¹¹ Nakwoe Hwe Engo a'amufe yahino wonyo somne'no tohino engo uyone so'no nakwo huno syofisyontani iyoho nenalofoho. Oso hiso'no nakwo a'amu hopi'nonohinoso Anitumo simeho hi'ntnnono uyifitne'entani syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono. Oso hiso'no Anitu kako nakwoe yahino so'no huno uyohoho. I sekwo hokunonji nakwoe yahino wopingo so'no huno seyohoho.

¹² I ngko ose selohe so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Poul kakoe yofeso apa'no ho'nomo'nalofoho. Ose losyofisyalokwofo. O'o, awonoho. Ole'nefoho. A'amu fehohnjo sohwa hofiko Anituye hungkuno ko losetihwantifeso hofiko simeho anga'nohino'njohwo molosetihwawo'n'ngkiyohoho. O'o, hofiko hofikoe yofe'nohini ho'noma'n'wo'n'ngkohofoho. Hofiko hofikoe he wopingo so'no hofikoe a'apaho wopingo so'no syafisyontifi hofikoe yofe'nohini ho'noma'n'wo'n'ngkohofoho. Hofikoe yahino simeho pi'n'ng'o'nji Anituye hungkuno losetihwalokwofo so'no huno mosyafisyontifi yalokwofo. Oso a'amu homo somo sekwo nje yahino simeho anga'nohino'njo iwo'n'ngkoheso nohon'wo'n'ngkohoho so'no ul'fitne'entne'no selalokweno

¹³ A'amu fehohnjoso ngkine'no huno'maso hweho. Iloho'nnyo hweho, syofisyalokwofo'manji hofikoe huno ole uyono. Poul kako yo'mayo yalokusoso Anituye simeho wopingo imo'nyo'ne yalofoho. I yo'mayo ngko yalokweso huno ito'nohino'njo yalokwe'manji u sekumo ito'no sefo'mayo'ne yalokweno.

¹⁴ Kila'is kako nakumne'no hitoho mikun'mposo ulo'mentiso so'no nakwo kakoe syoho yalokuhwono. Hwapingo so'no nakwo huno ole so'no nayohoho. Hwe fihwo nakumo nayohope-e'ne poyo imo'n'mentisofoho. Kako nakwoe s'imo'mango mafohi'nonto poyo imo'n'mentiso so'no nakwo hopi'nonohi'nnonji poyo imo'n'mentihwone hopa imo'n'mentisofoho.

¹⁵ Kako nakumne'no poyo imo'n'mentiso so'no nakwo songo humalohwone hn'nwi nakwo nakwoe simeho wopingo imokinyo'ne huno syofihu'n'ngkuhwaloho. O'o, nakwo oso hwe nakumne'no nayohope-e'ne poyo imo'n'onto apa'no songo l'ka'mentiso sohune'no syofisyihwasi kakoe simeho wopingo umokiyone yo'mayo wonyoangkafoso uyan.

¹⁶ A'amu hwahoponjoso hofiko nom'ne a'amu somne'no yo'mayo iwo'n'ngkohoho somo uhwonontifi hwe wonyofoho, hwe wopingofoho syafisy'wo'n'ngkohofoho. Oso hopa nakwo miyanehwono. U ngko hohonta oso yahinoso imofonji Kila'is'mne'no syafisyonji, Hwe wonyofoho, l'mentohefoho. Hohonta ngko huno ose ko syafihu'moteso olohonta ngko Kila'is'mne'no huno ito'no syofisyalokweno.

¹⁷ Oseso a'amu fihwo kako Kila'is'nji ufohi'nnyo sohwo kako songo imo'n'maso hweho. Ihwoni. Kakoe yahino wonyo imojoso moi'wonoho. Olohonta yahino wopingoso nto ma'maso hweho.

¹⁸ Oso songo imo'nyo hwapingoso Anituyoho. S'imo'mo nakwo Anituye mango hwona'ni imo'nontani Kila'is kako nakumo nayohope-e'ne poyo imo'n'mentiso so'no nakwo Anitu'nji simeho afa ininn'nohoho. Oseso Anitu kakoe mangohwa hopi'nonohinoso Anituye a'amu ne imo'n'fitne'ento kakoe hungkuno lutihwayo syohoso nejap'wo'n'ngkisofoho.

¹⁹ Oso'no nakwo ole lutihwawo'n'ngkuhwono. Anitu Jisas Kila'is'mo humaso sohwo kako kakoe mango sohwa kakoe a'amu ne imo'n'fitne'no hon'ngkano imo'mentisofoho. A'amu Anituye a'amu ne imo'nyo sofe hon'ngkano wonyo somne'no Anitu kako apa'no huno mikwesyafisy'wo'n'ngki yohoho. Oseso Anitu kakoe mango sohwo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne hon'ngkano neso lijwamofone syohoso nejapmentisofoho.

²⁰ Oseso nakwo Kila'is'ye s'imo'mango mofohi'nontani kakoe hungkuno lijwosemofalokuhwono. Oseso nakwo Anituye hungkuno selontaneso Anitu kako a'amu hopi'nonohino somne'no joho ulalofoho. Oso'no olo hungkuno loso nakwo a'amu hopi'nonohino sokune'no yokumpohn'nyo selalokuhwono. Kila'is kako nakumne'no hitoho mikun'mposo ulofalokunjo so'no sekwo kakoe mango soku Anituye a'amu ne hmmo'n'imno.

²¹ Kila'is kako wonyo hon'ngkano ane sohomo Anitu kako nakwo hopi'nonohino hn'nwiye hon'ngkano wonyoso Kila'is'mo kisahumentisofoho. Nakwo Kila'is'nji ufohi'noso'manji Anitu Kila'is'ye hon'ngkano wopingo'nohini nejapososo wopingo kuyoho wonalimontonoho.

6

A'amu Anituye hungkuno lutihuku'mofo syoho'njo sohwa yo'mayo tango mawo'n'ngkohofoho.

¹ Nakwo Anitu'nji syoho iwo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo olo so'no jomo yokumpohn'nyo selalokuhwono. Anitu kako sekumne'no wop'ngo seloho'mentiso somo sekwo nto ma'mentofofoso ne ane siki imo'n'ngkuhwaloho.

² O'o, Anituye hungkuno oleso upa'n'imno.

Ngko sekumne'no hitoho ntfofoso sohonta sekwoe humotahoso upa'n'imentohefoho. Sekumo asomo setimayo'ne sikuno somo ngko sefo'ma'mentohefoho.

Upa'n'imno. Olohonta Anitu kako nakumne'no hitoho ulofalofoho. Olohonta Anitu kako sekumo wosefo'ma'mne'no yalokweno nelalofoho.

³ Ngko Anituye syoho ulohofiyu sohwo'n'imo a'amu nje yahino somo nohon'ngkujo'no hon'ngkano wonyo nohon'ngkiji'manji Anituye syohomme'no hwasyo hungkuno mjang'fitnnohonji hon'ngkano wop'ngo'nohino yalokweno. A'amu fihwo kako Anituye hon'ngkanomo tifi un'ngkamo loso sohwo nohon'ngkuhwosi ngko hon'ngkano wonyo imeso'no kako nohon'ngkuhwosi'no kako pi'wasoyoso'manji oso ni'hu'no wonyofoho.

⁴ Oso'no sikuno huhwo huhwi nakwo Anituye syoho ulohofiyu sohwo'ni nakwo a'amu somo yahino wop'ngo'nohino itihwalokuhwono. Yo'mayo tango ne'mante so'no nakwo Anitumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofiwon'ngkuhwono. Ou, hofiko nakumo wonyo nalohofoso hofiko nakumo wonyo namokiyoso nakwo ne'no lohofiwon'ngkuhwonefoho. Oso'no a'amu hofiko huno ole uyono. Yo'mayo tango ko u'manteso syoho mohoni'nyosyo Anituye syoho ulohofiyu ne hwafoho. Huno ose uyono.

⁵ Hofiko nakumo hwan'ngo nafonjontifi impe nantofontifi nakwo mango sohwa nonafotofontifi johu wonyo'nji nal'iwon'ngkohofofoho. I oso'no nakwo Anitumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofiwon'ngkuhwono. Nakwo syoho engo yontani saho ito'no mofosyawoso'njo mijoho'nji humawon'ngkuhwonefoho.

⁶ Nakwo yahino ito'nohino yontani huno wop'ngo'nohino mokosyohumalohwono. A'amu nakumo wonyo nalohofontifi somo yoka kunto'no mul'iwon'ngkiyihwonefoho. O'o, yahino wop'ngo'nohino ulohofiwon'ngkuhwonefoho. Nakwo Anituye Towahuno Wop'ngo'nji nohumentani a'amu hopi'nonohino somo simeho uyalokuhwono. Mango'nohino hwonani'maho. O'o, simeho nehopi uyalokuhwono.

⁷ Anituye yokumpohn'nyo mentane so'no nakwo Anituye hungkuno nehopi'nohino ulalokuhwono. Nakwoe hon'ngkano ito'nohinoso mekino hopa aho angahohnta'ni mokosyohumentani a'amufe yahino wonyo somo monje yasiyo'nefoho. A'amu nakumo wonyo wonelohofantifi yalokwofoso nakwoe hon'ngkano ito'nohinoso nakwoe sampe pa'nyo nefe'malofoho.

⁸ A'amu fehohnjoso nakwoe yofe ko ho'nomantifeso nom'nihwa nakwoe yofe monje yasy'iwon'ngkohoho. A'amu fehohnjoso sitofo ko nalontifeso a'amu fehohnjoso nakwo syoho some'no hungkuno wop'ngo'nohino li'won'ngkohohofoho. Oso hiso'no nakwo huno mosyafusiyo'njo yalokuhwono. O'o nakwo syoho'nohino yalokuhwono. Nakwo hungkuno nehopi'nohino ko ulahon'ngkuhwoni a'amu fehohnjoso hwasyo hungkuno'njo kuyoho nal'iwon'ngkohohofoho.

⁹ A'amu fehohnjoso nahonontifi a'amu kengo hwasoho nalontifi hohujo ikinjon'amofiwon'ngkohohofoho. A'amu fehohnjoso nahonontifi nakwoe a'amu hwafoho nal'iwon'ngkohohofoho. Sikuno fisomo nakwo poyo umo'nantani ko yontaneso nakwo songo ne'no humalohwono. Anitu kako nakwoe hon'ngkano ito'no monehwaiyo'ne so'no tango ko nejaponteso kako nakumo poyo monamokiyofoho.

¹⁰ Nakwo simeho tango'njo hopa ko humentaneso nakwo engolopohamo simonyo yalokuhwono. Nakwo yo'mayo so'no umofonyo inyo hopa sohwo'ni ko humentaneso nakwo nom'ne a'amu somo yo'mayo pi'n'ngo engoso uy'iwon'ngkuhwonefoho. Nakwo impo'namo'nnyo pa'nyo ko humentaneso nakwo Anituye yo'mayo wonyoangkafoso mokosyohumawon'ngkuhwone hwonan'nyoho.

¹¹ Ou, nje a'amu Koulin soku, nakwoe simehomjo hungkunoso yolohoso selalokuhwono. Nakwo sekumo simeho engo ne'njo sejopalokuhwono.

¹² Nakwoe simehoso hano mopiku'nauyoho. O'o, nakwo sekumne'no nakwoe simeho nemo'n'ngkahon'ngki sejopalokuhwono. I oso'no sekwo simeho mohwo-sompo'nawo'nnyo soku nakwo'nji simeho afa inyo ku'maho.

¹³ I sekwo nje mehomi soku sen'ngkwowhosa hungkuno sel'iwon'ngkohoho hopaso wasel'imonne'no yohono. Nakwo simeho ne'njo sejopalokuhwone hopaso sekwo nakumo simeho ne'njo fonejapmno. Sekwo sekwoe simehoso nakumne'no fohwosampo'n'imno.

Sekwo Anituye a'amu soku sekwo yahino wonyo so'nji nomajopohi'n'ngkutoho. O'o, sekwo Anituye angu wop'ngo kuyoho.

¹⁴ A'amu Anitumo mining kayoso hofikoe yahinoso nakwo pa'nyo'njo'maho. Oseso sekwo Anitumo ining kunyo soku sekwo hofiko'nji nomajopohi'ningkutoho. Hofikoe yo'mayo yahinoso hofiko'nji ikutoho. O'o, honing kano wonyo'nji wopingo'nji nem'no kemokosyohumayoso pipilo. Sikwo'mjoho'nji pomponaho'nji afapo lawotoho. Nihu'no awonoho.

¹⁵ Kilais'nji Seten'nji siko simeho afa linalokusiyo. Nihu'no awonoho. Oseso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono unyo sohwo'nji simeho hi'ntnnono muyo sohwo'nji siko huno afaso pipi wosyofisyanjito. Nihu'no awonoho.

¹⁶ Nakwo huno nayohoho. Anitu songo humaso sohwo kako nakumo nehumaso so'no nakwo kakoe anggo wopingo hn'nwoho. Oso'no nakwo Anituye anggo hn'nwi nakwo hwahoponjo hwoso peefo ki'nyo yo'mayo yahino so'nji peho'no elofisosyalokuhwono. Nihu'no wonyofoho. O'o, nakwo Anituye anggo'nwoho. Anitu hungkuno ole nalimento, Ngko nje a'amu'nji nohumahm'mo hofiko'nji nomohu'mokin'ngkuhwasi hofiko'nji wofosyohumamonoho.

Ngko hofikoe Anitu hwo'nyoho.

Hofiko nje hwe moya'mifoho.

¹⁷ Anitu ose nalonto nom'nepo kako ole nalimento, Sekwo oso a'amu ngkimo monningkape'njo somne'no sekwo hohujo ikinjaofikuji uliko'mafikuji nje yahino songo'nji fofosyohumantokuno.

Yahino nom'ne wonyoso nokemokosyohumafikutoho.

O'o sekwo ose ifijo'manji ngko nje mehomi semoku'mo wosetima'mo.

¹⁸ Ngko seningkwahwo'ni umo'nimo.

Sekwo nje hwomu hwahninji nje mu sopehnnonji fofosyohumamno.

Ngko sekwoe Hwe Engo yo'mayo yokumpohn'nyo hwapingo sohwo'ni selalokweno.

7

¹ U nje a'amu soku, oso hungkuno wopingo hiso mti'mokoheso Anitu nejapmmntiso so'no nakwo huno syofisyihwasi yo'mayo wonyo nakwoe simeho wonyo umo lonte so'nji yo'mayo nakwoe huyo'mango hwasyo honingkanomo ipemotonawe so'nji nihu'nahone ho'naofihwasi Anituye yahino wopingo somo uningkohwano. Nakwo nakwoe yahino somne'no Anitumo wonimango uyoso'no iyoho wonanono. Honing kano wopingo ito'nohino somo uningkohwano.

A'amu Koulin somo Poul iyoswo simo'mjo mti'mokumentiso somo hofiko tifi ining kamentohofa so'no Poul kako simonyo imentisofoho.

² Nakwo sekumo wonyo maselohofe hwona'nyoho. Nakwo hwe fihumo wonyo mulohofefoho. Nakwo afofo hungkuno hwasyo ulontani a'amu fihwamo mokompemaso hwona'nyoho. I oso'no sekwo simenti monejape'njo peho'neto.

³ Ngko yoka hungkunoso momjoselalokuyohono. O'o, hungkuno ole nto selohono. Nakwo sekune'no simeho engo sejopalokuhwono. Oseso sekwo songo humafijo'manji nakwo sekwo'nji songo wohumano. Sekwo poyo imo'nifijo'manji nakwo huhwona'ni poyo umo'nano.

⁴ Hungkuno yoloho'nohino selalokweno. Ngko sekumne'no simonyo engo yalokweno. Yo'mayo tango ni'manteso ngko sekumne'no apa'no huno syafisyontneso nje simeho wopingo ni'mo'nwo'n'ngkisofoho. Simonyo y'wo'n'ngkohefoho.

⁵ Nakwo anggo Thlouas uliko'mentani hwaho Masetouniya i'mofapmmntihwone sohonta nakwoe a'apaho usijo we'e mofosyohumayofoho. O'o, yo'mayo yo'mayo tango engoso ne'ma'mojofoho. Yo'mayo yoka ne'mahonjoso nakwo iyoho nanimojofoho.

⁶ I oso'no Anitu kako kakoe a'amu simeho tango'njo somo simeho wopingo umokiyoso hwapingo hweho. Anitu kako Taitas nihwatimentiso sohwo kako none'manto nakwoe simeho wopingo namokumentisofoho.

⁷ Taitas nakumo ne'mayoso oso'ne'nohino'maho. O'o, kako hungkuno sekumta'ango oso nemotapmmntiso so'ne nakwo simonyo m'kun'mposo yontani simeho wopingo namokumentisofoho. Kako sekwo'nji nohumentan'ngki sekwo hofiyi umokosyohumamentohofofoho. Kako sekwo'nji humamentiso so'no ole nalimento, Sekwo nohonyo'ne humotaho lalokwofo. Sekwo oso honing kano wonyo so'no simeho tango seyahon'ngki ito'no m'hwaj'malofo kuyoho. Sekwo ngko'nji simeho afa inyo'ne syafisyontifi nje hungkunomo ining kayo'ne semo'n'ngkohoho. Ose upa'n'mentiso so'no ngko simonyo imentohefoho.

⁸ Oso iyoswo simo'mjo ngko sekumne'no semti'mokimentohe so'no sekwoe simeho tango ko seimentisoso olohonta nje simeho tango maniyantofiyoho. I simo'mo ngko mti'mokumentohe sohonta sekumo simeho tango seyo'ne so'no huno syafisyonji ngko

simeho tango engo nimentisofoho. I oso'no oso simeho tango se'mayoso sɪkuno pi'nɪngo'maho. O'o, sɪkuno tɪfoponoho.

⁹ Oseso olohonta oso hungkuno tango'njo semtɪ'mokimentohe so'no ngko sɪmony yalokweno. Hwapɪngoso sekwo sekwoe simeho tango somjo oso'ne'maho. O'o, olenoho. Oso simeho tangoso sekwoe yahino wonyo somo iwolo'mokumentohofoho so'no yalokweno. Ngko huno ole niyohoho. Oso simeho tangoso Anɪtu huhwo seajpmmentisofoho. Oso'no nakwoe hungkunoso sekumo wonyo maselohofefoho. Awonoho.

¹⁰ Anɪtu kako kakoe a'amumo simeho tango uyoso'manji oso tango hiso a'amu honɪngkano wonyo somne'no i'waho ikuji yahino wonyo somo hohujo ikinjaofɪkuji Anɪtumo ufohi'nyo'ne wonefo'ma'montonoho. I oseso Anɪtu kako simeho tango nejaposo somo nakwo nakwolaha molanehwono. I oso'no a'amu Anɪtumo simeho munyoso simeho tango uyɪhwoso'no oso simeho tango hiso hofɪkoe yahino wonyo somo mɪwolo'mokufitnnehofo. Oso'no hofɪko tɪkanomo ufitnnehofo.

¹¹ Ou, sekwo huno ito'no fɪkwesyafɪhupmno. Oso simeho tango Anɪtu seajpmmentisoso sekumo yahino wopɪngo wopɪngo setɪhwamentisofoho. Sekwo yahino wopɪngo ito'nohino somo hi semo'nɪngkahonɪngki sekwo olo honɪngkano wonyo so'no semtɪ'mokimentohe so'no komo'no lɪkafontɪfi hungkuno homo somo ito'no mɪhwatɪmentohofefoho. Mɪhwajontɪfi oso hwe honɪngkano wonyo'njo sohumo yoka ulontɪfi honɪngkano wonyo somne'no iyoho senalohoho. Sekwo nakumo nahonyo'ne humotaho lontɪfi oso hwe huhwo sohwoe honɪngkano wonyo somta'ni hungkuno mikwolofɪhwatɪmentohofefoho. Ose imentohoho so'no olohonta sekwo wonyo ane kuyoho, huno nayohoho.

¹² Oso iyoswo sɪmo'mjo semtɪ'mokimentohe so'no ngko oso hwe honɪngkano wonyo'njo sohwo'nji oso hwe kako kakimo wonyo uloho'mentisoso hune'nohini semtɪ'mokimentohe'maho. O'o. Olenoho. Sekwo olo hilo so'no huno seyone'nji semtɪ'mokimentohefoho. Sekwo Anɪtuye tɪmopo nohumafɪkuji nje hungkuno so'no hi semo'nɪngkuhwoso'no nakwo'nji simeho afa inyo'ne'eno lonji semtɪ'mokimentohefoho.

¹³ Oso hiso ne imo'nɪmentiso so'no nakwo nakwoe simeho wopɪngo namo'nɪmentisofoho.

Oso'nohini'maho. O'o, Taitas kako sekwoe angopo nta'ni ne'manto sɪmony engo imentisofoho. Hwapɪngoso kako sekwo'nji nohumentanɪngki sekwo kakimo utɪmantɪfi yahino wopɪngo'nohino uloho'mentohoho so'no kakoe simeho hofɪyo umokumalohofoho. Oso'no nakwo sekumne'no sɪmony selohofalokuhwono.

¹⁴ Sɪmo'no ngko sekwoe yofe Taitasiye sɪmanopo ho'nosema'mentohe so'no ngko sekumne'no wonɪmango manɪmentisofoho. O'o, yo'mayo hungkuno hopi'nonohino ngko sekumne'no Taitasi'mo ulɪmentohe so'no nehopi imo'nɪmentisofoho. Ngko sekumo hungkuno nehopi'nohino selwo'nɪngkohe hopaso oso hungkuno Taitasi'mo ulɪmentohe so'ne imo'nɪmentisofoho.

¹⁵ Taitas kako sekumo se'ma'mentiso sohonta sekwo kakine'no yomo'nji iyoho'nji ko yontɪfi kakimo utɪmantɪfi wopɪngo uloho'mentohofefoho. Sekwo kakoe hungkunomo hofɪyo'no inɪngkamentohoho so'no huno syafɪsyonto kako sekune'no umo'nalohoho. Oso hiso'no ntɪmentisofoho.

¹⁶ Oseso sekwo yahino wonyoangkafo yontɪfe so'no ngko huno niyohoho. Sekwo yahino wonyoangkafo'nohinoso ne'no uyɪhwantɪfeho. Oso'no ngko sɪmony yalokweno.

8

A'amu Anɪtumo inɪngkawo'nɪngkohofoso hofɪko nom'ne a'amu somo ufo'mawo'nɪngkohofefoho.

¹ Nje a'amu soku, sekwo olo hungkuno loso huno ito'no waseyonontne'no waselɪmonne'no yohono. A'amu hwaho Masetouniya sopo humalohofoso hofɪko Anɪtumne'no simeho uyo so'ne uhu'mokuwo'nɪngkohoho somo Anɪtu kako wonyoangkafo selohofalohoho.

² Hofɪko nohumentanɪngkofi tango mɪkunɪmposo u'manto oso tango hiso hofɪkimo yamofu uloho'mentisofoho. Hofɪko umofonyo mɪkunɪmposo ko inyo hi hofɪko Anɪtumne'no simeho wopɪngo'nji humamentohofefoho. Oseso hofɪko nom'ne a'amu somne'no ufo'mayo'ne huno syafɪsyontɪfi hofɪkoe hamniyoho uhu'mokumentohofefoho.

³ Hungkuno yoloho selalokweno. Ngko oso hamniyoho hiso'no jomo ulɪmentohe'maho. O'o, hofɪko hofɪkoe hunomnohini inɪngkamentohofefoho. Hamniyoho ilɪfeeo'mentohofoso uhu'mokontɪfi osopo nom'ne hamniyohoso umofonyo ko yontɪfi uhu'mokumentohofefoho.

⁴ Hofiko nakumo jomo yokumpohn'nyo ole nalimentohofi, Anituye a'amu ango Jelusalem humamotofoso yo'mayo so'no umofonyo engo yalokwofo somo nakwo ufo'masoso wop'ngotaho.

⁵ Ose nelahon'ngkofi nakwo huno ole syafihu'mentihwoni, Hofiko hamniyoho we'eso a'amu somne'no uhu'mokantifeho. Ose ko syofisyahon'ngkuhwoni hofiko simo'mo hofikoe simeho Anitumo uyontifi hofikoe yahino yo'mayo so'nji Anitumo ni'hu'nahone uyimentohofofoho. Nakwo Anituye simeho wop'ngo umokane'entifi nakwo hi'nimne'no hitoho ulofalofoho.

⁶ Oseso Taitas kako hamniyoho hu'meesiyo syohoso sekwo'nji ema'mentiso sohumo sekwoe ango sopo oso a'amu fo'mayo syoho homo somo esojwafo'ne hungkuno ulimentihwonefoho.

⁷ Yo'mayo syoho iwo'n'ngkohofoso wonyoangkafo'nohini iwo'n'ngkohofu kuyoho. Sekwo yo'mayo so'no Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo. Sekwo Anituye hungkunoso hofiyo luti'hwalo'kwofu. Sekwo Anitu mta'ni yo'mayo huno wop'ngoso tipemalokwofo. Sekwo a'amu nom'nimo ufo'mayo'ne hi semo'n'ngkahon'ngki hofiyo yalokwofo. Oso'nji sekwo nakumo simeho nejopalokwofo. Sekwo oso yo'mayo hiso wonyoangkafo iwo'n'ngkohofu hopaso sekwo oso hamniyoho hu'meesiyo syohoso moi'wo wesejwaop'fentne'no yalokweno.

⁸ Ngko hamniyoho engo uyimno mase'lmnehono. O'o oso'ne'maho. I oso'no nom'ne a'amuso hofiko olo syoho somne'no hi umo'n'ngkahon'ngki hofiyo uyalokwofo. Oseso sekwo oso pa'nyo ifijo'manji nakwo huno ole wonayono. Hofiko mango'nohin'i'maho. O'o, nom'ne a'amu somne'no hitoho nehopi'nohini selofalofoho. Huno ose wonayimontonoho.

⁹ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumne'no wonyoangkafo naloho'mentiso so'no sekwo huno seyohoho. Kako yo'mayo hopi'nonohino mokosyohumunyo hwap'ngo sohwo kako nakumo nefe'mayo'ne umofonyo hwap'ngo imentisofoho. Sekwo yo'mayo wop'ngo a'hwomo mta'ni mayo'no kako oso wop'ngo homo somo uliko'motaponto nakwoe hwaho lopo umofonyo engo imentisofoho. Kilais kako sekumne'no ose imentiso so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no huno syafisy'kuji ufo'mapmno.

¹⁰ Ngko nje hunoso olo syoho lomne'no wolijwasemo'mne'no yohono. Sekwo nom'ne soswo somo oso syoho hiso ulika'mentohofu so'no sekwo syoho hiso olohonta moi'wo fesyojwaopmno. A'amu hopi'nonohiniso oso hamniyoho hu'meesiyo syoho yalokwofoso sekwo ni'hu'no simo'mo oso hiso'no hungkuno mtitofontifi hamniyoho hu'meesiyo ema'mentohofofoho.

¹¹ Oseso olohonta oso syoho hiso moi'wo fesyojwamopmno. Hohonta sekwo oso syoho hiso hi semo'n'ngkahon'ngki ema'mentohofofoho. Oso hopaso sekwo syoho homo somo moi'wo esejwafo'ne hi wasemo'nono. Oso hamniyoho sekwo anga'no anga'nohino soku mokosyohumawo'n'ngkohofu somo yo'mayo so'no yano ulofiy'kuji fehohnjo a'amu nom'ne somo ufo'mayo'ne foho'naopmno.

¹² Sekwo hamniyoho engo momokosyohumunyo soku nohumaf'kuji nom'ne a'amu somo ufo'ma'mo huno yokumpohn'nyo syafisy'kujo'no Anitu kako simeho wop'ngo wosejapmntonoho. Kako hamniyoho engo so'no mosyofisyalofiyoho. O'o, jije we'e mokosyohumunyo nom'ne a'amu somo ufo'mano l'kuji hamniyoho fehohnjoso uyifijoso sekwo Anituye simeho wop'ngo umokantifeho.

¹³ Ole moselalokuyohono. Sekwo nom'ne a'amu somo ufo'mayone syoho engo yokumpohn'nyo yontan'ngkuji oso a'amu hiso sekwoe hamniyoho nomaf'kujo'no syoho ane'njohwo wop'ngo'nohini wohumafe. Ose moselalokuyohono. O'o, ngko Anituye a'amu neso yo'mayo ito'no humayo'ne umofonyo miyoso'no selalokweno.

¹⁴ I olohonta sekwo yo'mayoso pi'n'ngo engo mokosyohumunyo kuyoho. Oso'no sekwo a'amu olohonta umofonyo inyo somo ufo'mapijo'manji tifi no'mo sekwo umofonyo ifijo'manji hofiko osohonta oso hiso'no pi'n'ngo mokosyohumunyo'manji wosefo'mantifeho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo hopi'nonohino yo'mayo so'no ito'no fosyohumayo'ne umofonyo mifitne kuyoho.

¹⁵ Oso hopaso a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa hofiko a'amu Isilael a'amu mohumunyo sopo nohumentan'ngkofi Anitu wosopayo a'hwomo mta'ni uyimentiso somne'no ole mt'i'mokumentohofi,

A'amu kako wosopayo pi'n'ngo engo hu'mema'mentiso sohwo kako wosopayo nil'feesiyoso ane hweho.

A'amu kako wosopayo we'e'nohini hu'mema'mentiso sohwo kako wopayo'ne umofonyo miyo hweho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

Poul kako Taitas+nji nom'ne a'amu sohwanji hofiko ango Koulin sopone'no ihwatimentisofoho.

¹⁶ Anitu kako Taitas+mo huno wopingo uyahon+ngki Taitas kako sefo'mayo'ne nakwo hopa imo'nalokunjo so'no ngko Anitumo isamoyoka ulalokweno.

¹⁷ Ngko oso syoho hiso'no ko ulimtoheso ngko huno ole syofisyalokweno. Ngko kakimo hungkuno mujo'njo yont+mtentesi kako kakoe huno mta'ni sekuye pono pihwonesohilo.

¹⁸ Oseso Taitas+nji nom'ne a'amu sohwo'nji sekuyepono uhwojalokuhwono. Ango'meemjo a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n+ngkohofoso oso hwe huhwo sohwo kako Anituye hungkuno hofiyo lut+hwawo'n+ngkiso so'no hofiko kakoe yofe ho'nomawo'n+ngkohofoho.

¹⁹ Oso'nohin+maho. O'o, oso a'amu hiso hofiko oso hwe sohomo ngko'nji a'amu Jutiya somne'no hamniyoho uyohojae'ne uhwasopo'mentohoho hweho. Olo syoho yalokuhwoneso nakwo Anituye yofe ho'nomentani nakwo nom'ne a'amu somo ufo'ma'nyo so'no hi nemo'n+ngkahon+ngki utihwalokuhwono.

²⁰ Nakwo olo hamniyoho engo a'amumo ufo'mayo'ne mokosyohumalohwone so'no a'amu fihwa hofiko nakwoe yahino somne'no hwasyo hungkuno mjonal+fitnnohontani oso hwe huhwo sohomo hofiko uhwasopo'mentohoho sohwo'nji uhwojalokuhwono.

²¹ Nakwo Anituye t+mpohonini yo'mayo yahino ito'nohino uyantane'no ihwone'maho. O'o, a'amu hopi'nonohino sofe t+mopo yahino wopingo ito'nohinoso uyantane'no yihwono.

²² Oso hwe hufa'u sohwa'u'nji nom'ne hwe anga'nohino sohwo'nji uhwojalokuhwono. Sikuno pi'n+ingo engo somo olo hwe lohwoe syohoso kakimo nakwo syoho hiso'no yamofu ulohofontaneso kako oso syoho hiso'no hi umo'n+ngkahon+ngki hofiyo yalofoho. Sekwoe yahino wopingo so'no ngko oso hwe huhwo sohomo ulimtohe so'no kako huno ole uyohoho. Sekwo nom'ne a'amu somne'no hamniyoho hofiyo wohu'mesyant+fe so'no huno uyohoho. Oso'no kako sekwoe ango pone'no simeho wopingo'njo wose'ma'monte'no yalofoho.

²³ Taitas sohume'no sekwo huno ole so'no waseyono. Ngko yo'mayo syoho sefo'mayo'ne iwo'n+ngkoheso Taitas kako ngko'nji majopohi'nontai syoho afa'no afa'no yalokuhwoyo. Oso hwe nom'ne sohwa'u siko oloponjo a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n+ngkohoho sofe s+mano mafohi'nonji siko K+lais+ye yofe ho'nomayo'ne olo syoho loso yalokusiyo.

²⁴ Oseso oso a'amu huhwo sohwo hofiyo uti+mafikuij sikine'no hitoho waselofono. Ose ifijo'manji oso a'amu oso hwe hufa'u hwa'umo sekuye pone'no uhwojalokwofoso hofiko huno ole wosyofisyant+feho. Yo'mayo hungkuno wopingo Poul kako a'amu Koulin somne'no nalwo'n+ngkisoso ne'njofoho wosyofisyant+feho.

9

Anituye a'amu ne somo ufo'ma'nyo'ne hungkunofoho.

¹ Sekwo oso hungkuno Anituye a'amu ne somo ufo'mayo'neso nto upa'n+mentohofoho. Oso'no oso hiso'no ngko nom'ne hungkuno sawemoso masel+mnehono.

² Ngko huno niyohoho. Sekwo olo syoho losomne'no hi semo'nyo'ne yalokwofo. Oso'no ngko olo hwaho Masetouniya a'amufe s+manopo sekwoe yofe ho'nomawo'n+ngkohefoho. Ole uliwo'n+ngkohono. Soswo anga'no mehon+hwat+ment+hwone sohonta a'amu hwaho Ngkilik ango Koulin osopo humalofoso olo syoho hiloso nto uli+ka'mentohofoho. Ose uliwo'n+ngkohe so'no olo hwaho Masetouniya a'amuso oso hungkuno homo somo upa'nont+fi hofiko hi'nji olo syoho hiloso ulikofalokwofo.

³ Ngko olo syoho hilo so'no sekwoe yofe ho'nomawo'n+ngkohe so'no ne ane imo'nonoho. O'o, ngko nto selohe hopaso sekwo hamniyoho hu'meesiyoso sokafo femokosyohumamno. Ose syafisyonji oso a'amu hiso sekwoe ango pone'no uhwojalokuhwono.

⁴ Ngko sekwoe yahino wopingo so'no a'amu lomo uliwo'n+ngkohe so'no ngko a'amu Masetouniya fehohnjo so'nji sekumo se'mehwaso'no sekwo hamniyoho hiso sokafo moho'nasiyo'manji ngko won+mango engo wann+montonoho. I sekwo hokunonji won+mango wonan+montonoho.

⁵ Ose mmo'nonehonji ngko ole syofihu'male, Ngko olo a'amu lomo ango Koulin sopo kakine'no uhwat+me oso hamniyoho sekwo uyohojano lont+fe so'no hofiko sekwo'nji sokafo ito'no fesyohumamno. Oseso ngko t+fi nose'mahm'me'no ngko hamniyoho

hiso sekumta'ni momakulisyosema'mnehono. O'lo, sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyalokwofo so'no sekwo simeho nahayo'nji sekwoe huno mta'ni foho'nahumno.

⁶ Sekwo olo so'no huno fisyafihupmno. Hwe fihwo kako wopayo we'e hulinyo sohwo kako wopayo we'e woma'montonoho. I a'amu nom'ne sohwo kako wopayo engo hulinyo sohwo kako wopayo engo woma'montonoho.

⁷ Sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku sekwo huno hamniyoho alale woho'nosyano lifijo'manji sekwoe hunomnohino in'ngkakuji foho'naopmno. A'amu fehohnjo hofiko hamniyoho engo so'no jomo yokumpohn'nyo selikujjo'no a'amu fihwa hofiko simeho tango'nji hamniyoho hiso ho'nasiyoso oso wop'ngo'maho. O'lo a'amu kakoe huno mta'ni hamniyoho simeho wop'ngo'njo uyo sohomo Anitu kako oso humne'no s'monyo yalofoho.

⁸ Anitu kako yo'mayo ito'no humayo'ne sejap'hwosi oso'nji nom'ne yo'mayoso ilifeesiyo'neso sejaponeso hopoenohino hweho. Oseso sekwo ito'nohino nohumafikujji nom'ne a'amu somo ufo'mayo'neso ilifeesiyo'neso weho. Oseso sekwo nom'ne a'amu somo wop'ngo ulohofono hopoenohino kuyoho.

⁹ Oso pa'nyoso a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa ole mt'i'mokumentohofi,

A'amu fihwo Anituye yahinomo in'ngkawowo'n'ngkiso sohwo kako a'amu yo'mayo so'no umofonyo inyo somo yano'nohino hweho.

Oso yahino wop'ngoso ne'no m'j'm'wentan'ngkuhwosi Anitu kakimo ne'nohino hofiyu womokosyohumamontonoho.

Wop'ngo uloho'montonoho.

Ose mt'i'mokumentohofufoho.

¹⁰ Anitu kako a'amu hn'nimo yo'mayo uyo hujo'ne nejaponteso tifi wopayo nyo'neso nejap'wo'n'ngkiso hweho. Oso hopaso sekwo a'amu nom'ne somo ufo'malokwofo so'no sekwo wopayo hulalokwofo. Oso hulalokwofoso engo imo'n'ngkuhwosi ne pi'n'ngo engo womantifeho. Oseso oso uyo hujoso Anitu kako pi'n'ngo wosejapmntonoho.

¹¹ Sekwoe yo'mayo so'no Anitu engo imokahon'ngkuhwosi sekwo yo'mayoso nom'ne a'amu somo yano uyantifeho. Oseso oso hamniyoho uhu'mokinyoso nakwo nomotashwaso'no a'amu pi'n'ngo engo sekwoe yahino wop'ngo so'no Anitumo isamoyoka m'kun'imposo ulantifeho.

¹² Sekwo oso yahino wop'ngo yalokwofo so'no yo'mayo wop'ngoso hufa'u umo'n'montonoho. Simo'mo Anituye a'amu umofonyo inyoso ito'nohino wohumantifeho. Nom'neso olenoho. A'amu pi'n'ngo engoso hofiko Anitumo isamoyoka ulikujji kakoe yofe engo woho'nomantifeho.

¹³ Sekwo nom'ne a'amu somo ufo'malokwofo huhwo sohwa hofiko huno ole wosesyofisyantifeho. A'amu Koulin'iso hofiko Kilaisiye hungkunomo upa'nontifi ito'no in'ngkwalokwofo. Mango'nohini'maho. O'lo, ne'njofoho. Ose syasyefisyikujji hofiko sekumta'ni hamniyoho mapijo so'nji sekwoe yahino wop'ngo so'ntnne'no Anitumo isamoyoka engo ulantifeho.

¹⁴ Oseso a'amu hiso hofiko huno ole uyono. Anitu kako sekumo wop'ngo engo selohofalofoho. Hofiko sekumne'no Anitu kako sekumo wop'ngo ne'no selohofu'ne so'no jomo ulantifeho.

¹⁵ Anitu kako kakoe hwomu wonyoangkafo nejapmmentiso so'no nakwo isamoyoka m'kun'imposo ulano. Hwomu huhwo sohwoe mpoyo wop'ngo hopi'nonohiniso nakwo hopoenohini molanehwono.

10

A'amu Anituye syoho'njo somne'no hwasyo hungkuno mijjo somo Poul kako monje yahumentisofoho.

¹ Ngko Pouli'ni ngkine'no hungkuno we'e waselimonne'no yohono. A'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Poul kako nakwo'nji nohumanto hungkuno wop'ngo pompenjiyo'nohino ko nal'wo'n'ngkiso sohwo kako kengopo nohumanto nakumne'no iyoswo mt'i'mokonto kako yoka hungkuno'nohino namt'i'mokiwo'n'ngkiso hweho. Ose lalokwofo. I ngko Kilaisiye yahino hopa mahm'mo nje yokumpohn'nyo monje yahini'mo yoka hungkuno'maso hungkuno pompenjiyo'nohino waselimonne'no yohono.

² Ngko sekwo'nji nohumahm'mo yoka sejo so'no ngkilaho ko lalokweso a'amu fehohnjo ngkine'no ole lalokwofo, Poul kako hwahoponjo a'amu pa'nyoso kako kakoe yofe ho'noma'nyo'ne Anituye syoho yalofoho. Ose lalokwofo so'no sekwo huno ole fisyafihupmno. Poul kako yoka nalonoho likujji nakwo huno ito'no wosyofisyano. Ose fisyafihupmno.

³ Ou nehopi. Nakwo olo hwaho lopo humawo'n'ingkuhwone'nwoho. I oso'no nakwo olo hwaho lophonjo yo'mayo mayoso'no hwahoponjo ikujoho yahino somo min'ingkowalokuyihwono.

⁴ O'o, yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo uyakolof'o'neso mokosyohumalohwono. Oso hiso olo hwaho lopo nta'n'i'maho. O'o, Anituye yokumpohn'nyo mta'angofoho. Oso yokumpohn'nyoso Seten'iye tojo somo kakoe yo'mayo somo mtihupesoso hoponoho.

⁵ Oso yokumpohn'nyoso a'amu hofiko Anitumo nakwolaho lont'ifi kakine'no hwasyo linyo sofe hunomo monje yasiyo'neso hoponoho. A'amu fehohnjoso hofiko huno ole syofisyalokwofo. Nakwo hwe moyami nom'neso hofiko Anitumne'no huno wop'ingo tipemapitnnohontani nakwoe yokumpohn'nyo'nji oso hon'ingkano Anitumo u'mayo somo wop'ijwosyano. Huno ose ko syofisyant'ifeso oso yokumpohn'nyo Anitu mta'ango yo'mayo yahino wonyo somo uyakolof'o'ne mokosyohumalohwoneso oso hon'ingkano pijwasiyo'ne homo somo nakwo mtihupesoso hoponoho. Oso yokumpohn'nyo mokosyohumalohwone so'no yo'mayo huno wonyo syofisyalokuhwone'manji nakwo olo huno Kilaisimo enjwa'mo ho'nasiyo'neso hoponoho.

⁶ Oseso sekwo nakwoe hungkunomo enjwa'mo nto'no wohumano nal'ifijo sohonta a'amu anga'no anga'nohinoso oso hungkuno homo somo hwotoho fent'ifi oso a'amu sofe asoho'yomo mewo'n'ingkohoho hungkuno mikwolof'ihwajiyi'ne humalohwono.

⁷ A'amu fehohnjoso ngkine'no ole ntant'ikwofo, Poul kako yokumpohn'nyo neso ane hweho. Kako siki mango'nohino nelalofoho. Ose ntant'ikwofo a'amuso hofiko nje a'apaho hohnjo somnohini nohonalokwofo. Ne somo manohonyofoho. Sekwo Kilaisiye a'amu ne'nwoho likuj'i'manji sekwoe ne somne'no apa'no huno fikwesiyaf'ihupmno. Ole wosyafisyont'ifeho, Sekwo Kilaisiye a'amu ku'manji nakwo hi'nnonji Kilaisiye a'amu'nwoho.

⁸ Anitu kakoe syoho somne'no kakoe yokumpohn'nyo nejopahon'ngki kakoe simano mofohi'nontani yalokuhwono. Oso yokumpohn'nyo hiso sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo somo wonyo semokiyo'ne'maho. O'o, sekumo yokumpohn'nyo sesofitof'o'nefoho. Ou, ngko oso yokumpohn'nyo so'ne nje yofe ho'noma'nyo'ne'manji ngko won'mango mannonehoho. O'o, Kilais kako oso yokumpohn'nyo ngkimo ntapmentiso so'no sekwo ngkimo enjwa'mo humalofo.

⁹ Oso'no sekwo huno ole syafisyikutoho. Ngko sekumo yoka hungkuno semti'mokiy'iwon'ingkohe so'no sekwo ngkine'no iyoho wasenono. Ose syafisyikutoho.

¹⁰ U nehopi. A'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Oso iyoswo Poul kako nakumne'no mt'i'mokuwo'n'ingkisoso hungkuno tango'njo'nji yoka'nji ko namti'mokiwo'n'ingkisoso kako none'mahon'ngki uhwonontani kakoe a'apaho yokumpohn'nyo'njo hwo'maho. Kakoe hungkunoso sikiinjofoho.

¹¹ Ose lalokwofo soku sekwo olo so'no huno waseyono. Ngko ikanopo nohumanji yoka hungkuno semti'mokiwo'n'ingkohe hopa ngko sekwo'njopo nohumahm'mo oso iyoswo semti'mokiwo'n'ingkohe hopaso waselimonnoho. Huno ose waseyono.

¹² A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofiko nom'ne a'amufe yahinomo uhwonont'ifi hofikoe yahino so'nji oso a'amu sofe yahino so'nji yano inont'ifi hofiko ole selalokwofo. Nakwoe yahino wonyoangkafo'nji'nwoho. Ose selalokwofo. Oso a'amu hiso hofiko hofikoe huno somnohini syafisyont'ifi hofikoe yahinomnohini yano inont'ifeso huno anefoho. Nakwo a'amu hwahoponjo huno tifo'njo hn'nwi yano minanehwono.

¹³ I nakwo nakwoe yofeso siki moho'nomo'nanehwono. O'o, oso syoho Anitu nejapmentiso somne'no nakwoe yahinoso ito'no inaso'manji yahino hiso hopo hon'ingkon'ingkuhwasi'manji oso syoho Anitu nejapmentiso so'no woho'nomantanoho. Oso syoho hiso sekuyepono lonehwat'imentisoso sekumo ifehu'mokasesyohumaho.

¹⁴ Oso syoho somjo sohe Anitu nejapmentiso somo muyokolofanehwono. O'o, sekwo oso sohe somo mempo hohnta'ni mohumulofo. O'o, nakwo'njo lohohnta'ni humalofo. Oso'no sekune'no simo'mjo sohwna'ni Kilaisiye hungkuno wop'ingo loset'ihwament'ihwonefoho. Osopo nom'ne a'amuso nakwoe syoho somjo ne tipema'mentohoho so'no hofiko hofikoe yofe ho'nomo'n'imentohofofoho.

¹⁵ A'amu nom'neso hofiko Anituye hungkuno loset'ihwamentohoho somne'no nakwo nakwoe yofe moho'nomo'nanehwono. O'o, nakwo ole'no namo'n'ingkohoho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofoso engo ne'no imo'n'ingkuhwosi oso syoho Anitu nejapmentisoso sekwo'njo ajwo sopo engo umo'n'montonoho.

¹⁶ Ose imo'n'ingkuhwoso'no nakwo nom'ne hwaho sekwoe hohujo hohnta'ni wojo sopone'no Kilaisiye hungkuno wop'ingoso womotowantanoho. Oso hopo sopo a'amu nom'neso Anituye hungkuno mulalokuyohoho. Osopo nakwo syoho ihwasi oso syoho

somta'ni ne ti'pemaso'manji nakwo huno ole wonayono. Oso neso nom'ne a'amufe syoho somta'ni'maho. O'o, nakwoe syoho mta'angofoho.

¹⁷ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofi sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu fihwo kako si'monyo uyimo loso sohwo kako kakoe yofe somne'no miyonehoho. O'o, Anitu kako'nohini yo'mayo wonyoangkafo iwo'n'ngkiso sohune'nohini kako si'monyo uyono.

Ose mt'i'mokumentohofoho.

¹⁸ Nakwo huno ole nayohoho. Hwe fihwo kako kakoe yofe ho'noma'n'ngkuhwoso sohwo Anituye timo sopo kakoe yofe engo ane hweho. I oso'no Anitu kako a'amu yofe engo ane pa'nyo sohomo yofe ho'nomaso'manji oso hwe huhwo sohwo yofe engo ne'njo hweho.

11

A'amu fehohnjoso ole limotofo, Anitu kakoe hungkuno liku'mofo syoho so'no nah-wosopo'mentiso hwona'nyoho. Oso hungkuno hwasyo limotofo sohwanne'no Poul kako hofikoe yahino somne'no ujo ehontojwahumentisofoho.

¹ Sekwo ngkimo nupo'ntohumamno. I ngko hungkuno fehohnjo a'amu omomo hungkuno l'wo'n'ngkohoho sohwafe hungkuno hopa ko sel'i'me'no sekwo nje hungkuno somo nupo'ntohumamno.

² Upa'nyo Anitu kako sekumo kakimnohini in'ngkayo'ne sehwasopo'mentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso sekumo hwasyo hon'ngkanomo ipesemotafijo so'no Anituye si'meho wonyo umo'n'montonoho. I oso'no ngko huhwo'ni si'meho wonyo wanimo'n'montonoho. Ihwoni. Ngko pahnnimo hungkuno we'enehwo waselimonne'no yohono. Sekwo a'mu sijo sofa nom'ni hwanne'no huno mosyafiso hwehwanne'nohini huno syafisyi'wo'n'ngkohoho hopaso ngko sekumo Kilaisiyepono sehwat'i'me'no sekwo kakimnohini huno fisyafi'hupmno. Sekwo nom'ni humo un'ngkowano l'fijoso Anitu kako si'meho wonyo wosejapmmontonoho. I ngko huhwo'ni si'meho wonyo wosejapmmonnoho.

³ I oso'no ngko olo hilo so'no iyoho n'ngkohoho. Hohonta Seten kako homa imo'nonto Atam kakoe ape Efamo hwasyo ul'mentiso so'no Efa kako hwasyo hon'ngkanomo in'ngkamentisofoho. Seten ose uloho'mentiso hopaso a'amu fehohnjo hofiko hwasyo hungkuno lohose'mafikuj'o'no sekwo Anituye hon'ngkanomo hofiyi in'ngkawowo'n'ngkohoho somo nusikwoj'kuji hwasyo hon'ngkanomo in'ngkayo so'no ngko iyoho n'ngkohoho. Sekwo Kilaisimnohini in'ngkayo yahinoso nusikwaj'fitnnohontne'no selalokweno.

⁴ Hwap'ngoso a'amu fehohnjo hofiko sekumo se'mant'fi Jisasimne'no ngko hungkuno selmentoheso molohose'ma'mmalofoho. O'o, Jisasimne'no hofiko sekumo wase'mano ko lonti'fi hofikoe hwasyo hungkunoso Jisasimne'no lohose'ma'malofofoho. Oso hwasyo hungkuno homo somne'nohini syafisyi'wo'n'ngkohofofoho. Hohonta nakwo Jisas Kilaisiye hungkuno wop'ngo selment'hwone sohonta sekwo Anituye Towahuno wop'ngo ma'mentohofofoho. I olohonta sekwo hofikoe hwasyo hungkuno somne'no ne'njofoho lonti'fi sekwo towahuno nom'ne kengo ma'malofo kuyoho. A'amu sekumo hwasyo selontan'ngkofi sekwo nakwolaha mujo kuyoho. O'o, sekwo oso syoho hiso ifijo hopaso nomapitnnefoho.

⁵ Sekwo upa'n'mno. Oso a'amu (*apousel*) huhwo sohwapo sekwo wonyoangkafo hwasoho ul'wo'n'ngkohofoso hofiko nje yofemo niyakolo'nnyo hwolaha. N'hu'no awonoho.

⁶ A'amu fehohnjo hungkuno luti'hwawo yahino wonyoangkafo iwo'n'ngkohoho hopaso ngko ko miyo'njo imneso ngko Anituye hungkuno somne'no nje hunoso umofonyo miyohoyohono. O'o, Anituye hungkuno neso ngko huno niyohoho. Oso hiso'no sekwo huno seyohoho. Sikuno pi'n'ngo engo somo nakwo sekumo Anituye yahino ne so'no nto eset'hwament'hwonefoho.

⁷ Sekwo huno seyohoho. Ngko sekwo'nji nohumanji Anituye hungkuno loset'hwament'hohe sohonta ngko oso syoho homo somne'no hamniyoho'no jomo selmentohetaho. O'o, ngko nje yofe monje yahin'mentohe so'no ngko nje nonyo wosopayo yo'mayo so'no syoho imentohefoho. Oso'no ngko sekwoe yofe honje ho'nosemanji sekumo nje syoho n'tohofiyi kuyoho'nji momasemoku'mmentohefoho. Oso yahino wop'ngo sekumo seloho'mentoheso wonyotaho.

⁸ Ngko sekwo'nji nohumentan'ngko Anituye a'amu ango kengo mta'angoso ngkine'no nje wosopayo yo'mayo somne'no hamniyoho uyohot'mentohofofoho. Oseso ngko sekumo sefo'mayo'ne a'amu kengo somta'ni hamniyoho hufo hopa ma'mentohofoho.

⁹ Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta ngko yo'mayo so'no umofonyo yonji oso hiso'no sekumo jomo maseli yonji sekumo tango mosejapefoho. O'o, Anıtuye a'amu Masetouniya humamotofoso ango Koulin sopo i'mofopahon'ngkofi ngko yo'mayo umofonyo imoteso hopoenohini ntapmmentohofofoho. Oseso ngko hohonta sekwo'nji humanji nje yo'mayo so'no tango mosejapmmotefoho. Oso'no olohntajo so'nji oso yahino hiso'nji ne'no samjim'momnefoho.

¹⁰ Kılaisiye hungkuno neso ngkimo nıweho. Oseso nje yahino hiso'ne'no ngko nje yofe ho'nomanı'me'no a'amu Ngkılık sofe ango'meemo ho'nıngkan'ngkuhwosi hofıko oso homo somne'no nje yofe monje meenıhufıtnnehofı.

¹¹ Oso hungkuno hiso ngko peho'no selohono. Ngko sekumo sımeho mosejapmmale'no laselohono. O'o, oso'ne'maho. Ngko sekumo sımeho sejapıwo'nıngkohe so'no Anıtu kako huno moi'wonoho.

¹² O'o, oso hiso olenoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofıko Anıtuye hungkuno hwasyo losetıhwawo'nıngkohofı sohwa hofıkoefı yofe ho'noma'nyo'ne nakwo Anıtuye syohoso Poul hopa iwo'nıngkuhwone hwona'nyoho. Ose ko lontıfı hofıko sekumta'ni yo'mayoso semalokwofo. Oso'no hofıkoefı honıngkano somo pıjwohumayo'ne ngko sekumta'ni nje syoho somne'no yo'mayo so'no jomo molosema'mmote yahino hiso olohnta ho'nomo'nalokweno.

¹³ Oso a'amu (*apousel*) homo somo Anıtu kakoe syoho somne'no muhwosopommentısofoho. O'o, hofıko hwasyo hungkuno ole selıwo'nıngkofi, Nakwo a'amu *apousel* sohwafe syoho'njo hwona'nyoho. Ose selahonıngkofi sekwo oso homo inıngkawo'nıngkohofıfoho.

¹⁴ Sekwo oso hiso'no hi semo'nıngkuhwoloho. Seten kako huhwo'nji honıngkano hwasyo somo sekumo ipesemotayo'ne a'amu ahwomo mta'angohwa pa'nıngo pomponaho engo'nji imokınıwo'nıngkısı hweho.

¹⁵ Oseso a'amu Setenıye syoho ulohofıyoso hofıko Anıtuye syoho ulohofıyo hopa imo'nyo so'no sekwo yomo ikutoho. Sekwo oso a'amu huhwo sohwa muhwonontıfı a'amu wopıngofıho senıwo'nıngkısı kuyoho. I oso'no hwangku no'mo hofıkoefı yahino yontıfıyo somne'no tohıno engo mapıtnnehofı.

Poul kako Anıtuye hungkuno lıku'mofı syoho somne'no tango engo ma'mentısofoho.

¹⁶ Sımo'mo ngko ole selohono, Ngko a'amu omomo hungkuno lıwo'nıngkohofı sohwafe hungkuno hopa ko selı'me'no sekwo nje hungkuno somo nupo'ntohumamno. Olo hungkuno selalokwe loso omomo hungkuno nelalofıho syafısyıkujı'manı e'wano omomo hungkuno we'enehwo selı'me'no upo'ntohumamno. Oso a'amu huhwo sohwa hofıko Anıtuye hungkuno hwasyo losetıhwantıfı hofıkoefı yofe ho'noma'ıwo'nıngkohofı hopaso ngko nje yofe woho'noma'nımonne'no yohono.

¹⁷ Hungkuno selalokwe loso Anıtuye'maho. O'o, a'amu omomo hungkuno selıwo'nıngkohofı sohwa hofıkoefı yofe ho'noma'nyo'ne omomo hungkuno selıwo'nıngkohofı hopa selalokweno.

¹⁸ I a'amu pı'nıngo hwahoponjo yahınomo inıngkawentıfı hofıkoefı yofe ho'noma'ıwo'nıngkohofı sohwafe yahınomo we'enehwo inıngka'mo nje yofe woho'noma'nımonne'no selalokweno.

¹⁹ Sekwo a'amu huno'njı'nwoho lolalokwofo. I sekwo a'amu hwasyo hungkuno selıwo'nıngkohofı sohwafe tıfı inıngkawo'nıngkohofı so'no huno ane kuyoho.

²⁰ A'amu fıhwo kako nje syoho wontohofıyano selıhwosı mımpo'nosemotahwosı sekwo inıngkayo'nohıno kuyoho. U kako sekwoe yo'mayoso moı'wo wolasemo'mo syafısyıhwosı hwasyo hungkuno wolosetıma'montonoho. Kako pojı esetımano imayo selohofıwo'nıngkısı hweho. Kako sekumo monje yasesyonto sekwoe sımo'mangopo ajonyo sefonjahanıngkısı sekwo kakımo tımo'nohıno uhwontohumawo'nıngkohofı kuyoho. Yoka mujo'njo kuyoho.

²¹ Ngko oso yahino hiso inneso yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Oso'no ngko oso hopa sekumo moseloho'meso'no ngko wonımango wannımontonoho.

I nom'ne omomo hungkuno apa'no waselımonne'no yohono. A'amu nom'ne sohwa hofıkoefı yofe yo'mayo so'no ho'noma'ıwo'nıngkohofı hopaso ngko huhwo'ni nje yofe woho'noma'nımonne'no yohono. Nje omomo hungkuno upa'nımnı.

²² Hofıkoefı yofe ho'noma'nyo'neso ole lahnıwo'nıngkohofı. Nakwo a'amu Hipılu hwona'nyoho. Ose lahnıwo'nıngkohofı. I ngko huhwo'ni Hipılu a'amu hwo'nyoho.

U ole lahnıwo'nıngkohofı, Nakwo a'amu Isılael hwona'nyoho. I ngko huhwo'nyı a'amu Isılael hwo'nyoho. U, Apılohamıye imuhwolaho. Ngko huhwo'ni Apılohamıye imu hwo'nyoho.

²³ U hofiko Anituye syoho ulohofiyi hwolaho. I nje yofe ho'noma'nyo somne'no omomo hungkuno apa'no wahnnimo. Hofiko Kilaisimne'no syoho iwo'n'ngkohoho somo ngko hofikimo uyakolofohono. Nje syoho engoso hofikimo uyakolokwoho. Ngko impo'angomo humayoso sikuno pi'n'ngo niyakolofoso ngko hofikimo uyakolofohono. Anituye syoho somne'no a'amu ngkimo ikujoho nifonjontifeso ngko hofikimo uyakolofohono. Sikuno pi'n'ngo ngko poyo wape'nimonji iyoso hofikimo uyakolofohono.

²⁴ A'amu Juta sohwa hofiko ngkimo impojonyo sikuno kengo kengo aho fehohnjo hopi'nonohino somo ne'no nifonjontanngkofi *teti-nain* (39) imo'n'mentisofoho.

²⁵ Sikuno hufa'u s'hune somo a'amu Loum sohwa hofiko sohwe sonyo ikujoho'nji nifongku'mentohofohoho. Sikuno fihwi hofiko ngkimo sojo'nji n'posi'mentohofohoho. Sikuno fihwi ngko yofayokinopo nohumentan'ngko yofayokino hiso wonyo imo'n'mentisofoho. Oso hiso sikuno anga'nohinomo emoimentohe'maho. O'o, sikuno hufa'u s'hune emoyonji wonyo imo'n'mentisofoho. I sikuno nom'nemo yofayokino mijo ajwopo wonyo imo'n'mentiso sohonta ngko sikuno anga'no mofehi'nyo anga'no mijo ajwopo m'tapmentohefoho.

²⁶ Sikuno pi'n'ngo engo ngko Anituye syoho somne'no a'amumo liku'mofontan'ngko mijo ifofayo yonto ngkimo wonyo wan'mokumonto imentisofoho. A'amu wonyo hon'ngkano'njo sohwa hofiko a'amufe ho'yango hufo imotofo sohwa hofiko ngkimo hon'ngkanopo wonyo won'mokant'ifi imentohofohoho. Nje a'amu Juta huhwanji a'amu temtifo kengo huhwanji ngkimo wonyo won'mokant'ifi imentohofohoho. Ngko ant'ime engo sopo we so'mo mijo ayo ajwopo nohumentan'ngko yo'mayo yahinoso ngkimo wonyo wan'mokumonto imentisofoho. A'amu fehohnjo hofiko nakwo Jisasiye syoho'njo hwona'nyoho hwasyo lont'ifi hofiko huhwanji ngkimo wonyo won'mokant'ifi imentohofohoho.

²⁷ Ngko sikuno pi'n'ngo engo somo yo'mayo yo'mayo syoho yokumpohn'nyo tohohmtno'njo iwo'n'ngkohe hwo'nyoho. Ngko ose yontne sohwo'ni sikuno pi'n'ngo somo ngko saho mofosyawosofoho. Oso syoho hiso ne'no yonji ngko wopayo'nji mijo'ntnne'no mijoho pe'n'motefoho. Sikuno pi'n'ngo ngko wosopayo manyo'njo yonji yo'mayo hwapife so'ntnne'no umofonyo yonji kwongkwongo nis'mojofoho.

²⁸ Oso tango hiso'nohini'maho. O'o, sikuno huhwo huhwi tango nom'ne olo so'nji n'mawo'n'ngkisofoho. A'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho sofe tango so'ntnne'no ngko huno syafisyonji ngko hofikimo wop'ngo'nohini ufo'mahm'mo hofiyu umokosyohumayo so'ne'nohini syafisy'wo'n'ngkohefoho.

²⁹ Oso a'amu hiso hon'ngkano wonyo ifijo'manji ngko huhwonnontnne'no simeho tango niyantofoho. U nom'ne a'amuso oso a'amu homo somo hon'ngkano wonyo somo ipemotawofijo'manji ngko oso a'amu ipemotafijo somne'no simeho tohino wann'montonoho.

³⁰ A'amu omomo hungkuno l'wo'n'ngkohoho sohwa hofikoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkohoho hopaso ngko uyimo hnn'me'manji ole wahnnimo. Ngko yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Ose hnn'me somne'no ngko nje yofe woho'noma'n'monne'no yohono.

³¹ Anitu sohwo kako nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kan'ngkwohwo ko imo'nonto kakoe Hwe Engo hweho. Oso huhwo sohwo yofeso ne'no woho'nomehwantanoho. Oso huhwo sohwo kako nje hungkuno nehopi'nohino lalokwe somne'no huno uyohoho.

³² Ngko ango Ntomasi'kos sopo nohumentan'ngko hwe engo hwaho mokosyohumayo Aletas sohwo hwe mnokino manji'mofonjo a'amumo mokosyohumayo sohwo kako Poul'mo aho wakeno lonto kako a'amu syuwo'n'ngkohoho kuso somo ngko Poul'n'mo aho n'ke'ne a'amu sohwo umumat'imentisofoho.

³³ Ose ko uhumojahon'ngki Jisasiye a'amu fehohnjo sohwa ngkimo sohwo ho'yo engo somo meen'syont'ifi nom'ne sofo we'e so'mo sohwo ho'yo somo impe intofont'ifi intofanyoho'mokahon'ngkofi ngko hwaho mompo sohwo ho'yo somta'ni n'hu'nahone hiyaso joku'n'ngkale'mo'mentohefoho.

12

Yo'mayo hungkuno somne'no Poul kako wojo hopa hon'ngkonyo so'ne'no Anitu Poul'mo hungkuno ul'imentisofoho.

¹ A'amu hofikoe yofe ho'noma'nyo'ne yahinoso hofikimo mufo'maso'njo ko yososo ngko a'amu omomo hungkuno'njo sohwafe yahino hopaso apa'no wahnnimonne'no yohono. Olo hungkuno loso a'amu hwasyo hungkuno sel'wo'n'ngkohoho somo monje yasiyo'ne won'mango unyo'ne selalokweno. Ngko wojo hon'ngkononji Anitu

kako hiyaso hungkuno ntimentiso so'nji yo'mayo ujo ehontojwan+humentiso so'nji wasel+monne'no yohono.

² Hohonta soswo aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahn'no m'mofape sohonta Anitu kako kakoe a'amu ne sohwo'nimo kakoe ahwomomjo angso sopone'no n+motas+mentisofoho. Nje huyo'mango'nohino motas+mentisotikeno. A'apaho hi'nji motas+mentisotikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. Anitu kako'nohino huno uyohoho.

³ Ose seloheso apa'no wasel+monne'no yohono. Oso hwe huhwo sohwo ngkonoho. Anitu kakoe ahwomomjo angso sopone'no nt+motas+mentisofoho. Nje huyo'mango'nohino ma'mentisotikeno. Nje a'apaho hi'nji ma'mentisotikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. Anitu kako'nohino huno uyohoho.

⁴ Oseso ngko Anituye ahwomomjo angso sopo nohumanji yo'mayo hungkuno wop+ngo wonyoangkafo ko upa'n+mentoheso nakwoe hwahoponjo hungkuno somo oso hungkuno hiso ujo ehontojwosyaneso hopo'maho. O'o, nakwo huno monayonehoho.

⁵ Oso yo'mayo ahwomomjo upa'n+mentohe so'no ngko nje yofe ho'noma'n+mententesi oso yahino hiso ito'nohinesohilo. I oso'no ngko olohonta oso hiso'no ngko nje yofe moho'noma'n+mnehono. O'o, ngko nje yofe woho'noma'n+imo l+me'manji ole'nohino wasel+monne'no yohono. Ngko nehopi'nohino yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho.

⁶ U, nehopi. Ngko nje yofe nehopi'nohino ho'noma'n+mententesi ngko a'amu omomo hungkuno'njo sohwafe hungkuno pa'nyo masel+mnesohilo. O'o, hungkuno nehopi'nohinoso nosel+mnesohilo. I oso'no ngko nje yofe moho'noma'n+mnehono. O'o, yo'mayo hungkuno ngko ngkine'no hnn+ngkohe somne'no ho'n+ngkisoso a'amu soku ngkimo yano ntokutoho. O'o, Anituye hungkuno loseti+hwawo'n+ngkohe so'nji yo'mayo yahino iwo'n+ngkohe so'ntnne'no sekwo nto nohon+motofo somne'no sekwo ngkine'no huno ito'no waseyono. Oso'no nje yofe peho'ne woho'noma'n+monnto.

Tango fihwo yongo hopaso Poulimo umn+imojofoho.

⁷ Oso hungkuno wonyoangkafo Anituye ahwomomjo angso sopo nta'ni ntapmmntiso somne'no ngko Poul'ni hwa'm+ngo hwa'm+ngo miyo'ne nje yofe moho'noma'nyo'njo yone'ento Anitu kako eno lahon+ngki Seten kako nom'ne tangoso ntapmmntisofoho. Oso tango hiso nje a'apahomo yongo kintofohoho pa'nyofoho. Oso tango hiso ngkimo monje yanisiyo so'no ngko nje yofe moho'noma'n+mnehono.

⁸ Oso tango hiso'no ngko Mpohumo jomo yokumpohn'nyo hufa'u sihune ole ul+mentoho, Kiko olo tango hiloso wae feen+mofa.

⁹ Ose ko ulahon+ngko Anitu ole nt+mento, O'o, ngko oso tango hiso wae meeku-mofe'njo ko i'mo ngko kiko'nji nohumahm'mo wop+ngo'nohino wakilo'nohono. Nje wop+ngo'nohino kiloho'meso hopenohinofoho. Hwap+ngoso a'amu kakoe humayo somne'no yokumpohn'nyo ane sohomo ngko nje yokumpohn'nyo ujo wehontojwahumonnoho. Anitu kako ose nt+mentisofoho. Oseso ngko yokumpohn'nyo ane sohwo'nne'no ngko s+meho tango maniyonehoho. O'o, s+meho wop+ngo'nji nje yokumpohn'nyo ane humayoso ho'nomo'nalokweno. Oso'no Kilaisiye yokumpohn'nyo engoso ngkimo n+weho.

¹⁰ Ngko Kilaisiye syoho somne'no ngko yokumpohn'nyo ane ko humame sohwo'ni a'amu hof+ko ngkimo wonyo ko ntahopijoso yo'mayo yo'mayo tangoso ko n+masoso a'amu ngkimo wonyo wontopano likuji ko ifijoso oso hiso'no ngko s+meho wop+ngo'nji wohumamonnoho. Ou, nje yokumpohn'nyo ane sohonta Kilaisiye yokumpohn'nyo ne'njoso ngkimo n+weho.

Poul kako a'amu Koulinife s+meho hi'ntnnono Anitumo uyo somo yokino uto'monto imentisofoho.

¹¹ Oso a'amu hiso Anituye syoho'njo hwona'nyoho hwasyo sel+wo'n+ngkohoho sohwafe yofe ho'noma'nyo yahino somo maheso'no ngko a'amu omomo hungkuno'njo l+wo'n+ngkohoho pa'nyo selalokweno. Sekwo nje yofe ho'non+mant+fijontentesi oso yahinoso ito'nohino'nesohilo. I oso'no sekwo nje yofe moho'non+mawo'n+ngkiyohoho. I, ngko yokumpohn'nyo ane ko huhwo'nimo oso a'amu hwasyo sel+wo'n+ngkohoho sohwa hof+ko ngkimo moniyakolopitnnehofo.

¹² Ngko sekwo'nji nohumentan+ngko yo'mayo tango ko n+mahon+ngki ngko syoho yokumpohn'nyo ne'no yoho'n+mentohe sohonta Anitu kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso yonto kako ngkine'no olo hwe lohwo nje syoho'njo hweho, syan+fisonto sekumo seti+hwamentisofoho. Oso'no sekwo huno seyohoho. Ngko Anituye hungkuno liku'mofo (apousel) syoho'njo ne hwo'nyoho. Sekwo Anituye yokumpohn'nyo homo somo uhwonont+fi yomo imentohofohoho.

¹³ Sekwo oleso peho'no hnnalokwofo. Poul kako a'amu angso kengoponjo somo wop+ngo uloho'mentisofoho. Kako nakumo wonyo naloho'mentisofoho. Oso peho'no

syonifisyantokwofo. Olo wonyo anga'nohino loso seloho'mentoheso ngko sekumta'ni sekwoe wosopayo yo'mayo so'ne'no jomo masel'mentohofoho. Sekwo oso wonyo seloho'mentohese hisomne'no wae feen'imopmno.

¹⁴ Ngko nom'ne honta se'ma'mentoheso hufa'u imo'n'imentisofoho. Olohonta ngko apa'no se'ma'meso hufa'u si'hune umo'n'imontonoho. Ngko nose'mahm'mo ngko sekwoe yo'mayoso nifo'mayo'ne jomo masel'mnehono. O'o, sekwoe yo'mayoso sekumta'ni semayoso ngkilaha. Sekune'nohino nimo'n'ingkohoho. Ihwoni. Mehomiso hofiko hofikoe ho'yango homningkwowho'ya'umo ufo'mayo'neso melofisyasyiwo'n'ingkiyohoho. I oso'no kan'ingkwowho'nji kona'wohi'njiye ho'yangoso hofikoe mehomi somo umasiyo'neso elofisyasyiwo'n'ingkohofoho.

¹⁵ U ngko seningkwowho sohwo'ni simeho mikun'imposo sejopalokweno. Oso'no sekwoe huyo'mango An'itu'nji ito'no fosyohumayo'ne imo'nyo so'no ngko yo'mayo yo'mayo hopi'nonohino sekumo sefo'mayo'ne uyimonne'no yohono. Ou, ngko ho'yango sekwoe huyo'mango somo ufo'mane'manji e'wano. Nje ho'yango hopi'nono wosejapmmo. U nje poyo pe'nimeso sekwoe huyo'mangomo ufo'mane'manji e'wano, ngko sekumne'no wape'nimo. Ngko sekumo simeho mikun'imposo sejopalokwe so'no sekwo ngkimo simeho ntap'iwo'n'ingkohofoso we'e limo'nalofoho. We'e'manji wop'ingo'maho.

¹⁶ Ngko sekwo'nji nohumanji ngko sekwoe wosopayo ho'yango yo'mayoso mosemaso so'no sekwo huno ko seyahon'ngki a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso olo hwasyo hungkunoso ngkine'no syonifisyalokwofo, Poul kako afofo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'njo hweho. Oso'no kako nakwo'nji humaniso sohonta kako nakwoe yo'mayoso momaso'njo ko yahon'ngki uhwonontani kako nakumo An'tuye hungkuno nal'imentiso so'no kako hamniyoho engo mawo'n'ingkiwo'holikeno. Oso hunoso hwasyo huno syonifisyantokwofo.

¹⁷ I a'amu huhwo sohwa pehofo kosyonifisyalokwofo. Ngko a'amu fehohnjo sekuyepono uhwat'mentohe sohonta hofiko sekumta'ni yo'mayo mokulisyosyema'mentohofoho ntap'mentohofotaho. Ose kosyonifisyalokwofo.

¹⁸ Ngko Taitas sohomo sekuyepono hano iyoso'no jomo yokumpohn'nyo ulohon'mentoheho An'tuye a'amu nom'ne hwo'nji ngko sikimo sekuyepono uhwat'mentohefoho. Oso hohosohonta Taitas kako sekwo'nji nohumanto kako poji hungkuno selonto kako ngkine'no sekwoe yo'mayo yo'mayoso mokulisyosema'mentisotaho. O'o, Taitas kako ngko'nji simeho afa in'wo'n'ingkuhwayo sohwo kako sekwo'nji nohumanto syoho ngko iwo'n'ingkohe hopaso sekwo'njopo imentisofoho.

¹⁹ Olo hungkuno mti'mokalokwe loso sekwo nuhwon'ngkuji olo so'no wosyofisyant'fitaho. Poul kako nakwoe timopo kakoe yofe wop'ingo imo'nyo'ne hungkuno loso mti'mokalofoho. Ose wosyofisyant'fitaho. I oso'ne'maho. Nakwo Kilaisiye a'amu hn'nne'no An'tuye timopo lohofontane so'ne yo'mayo mti'mokalokwe loso nje yofemo fo'ma'nyo'ne'maho. O'o, nje a'amu simeho sejopalokwe sokumo sekwoe huyo'mangoso An'itu'nji ito'no humayo'ne sesosofitofone semti'mokiyalokweno.

²⁰ Ngko olo so'no iyoho nn'ingkohoho. Ngko sekumo se'mahm'me'no sekwo ito'no mohumayo'njo sehon'mnehontne'no semti'mokiyalokweno. I sekwo ito'no mohumayo'manji ngko sekumo yoka hungkuno tohohmtno'njo selimeso manohon'fitnnoho. Olo yahino wonyoso mawenoho. Ikujoho hungkuno, a'amu nom'ni hwanne'no simeho tohino, yoka hungkuno, yokumpohn'nyo yahino, sitofo hungkuno, a'amu nom'ni hwanne'no siki hungkuno ujo, a'amu hofikoe yofe ho'noma'nyo, a'amu An'tumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohofoso simeho inyo somo wonyo imokinyo. Oso yahino homo somo ngko sekwo'njopo timo sehonyo so'no iyoho nn'ingkohoho.

²¹ Ngko sekumo se'mahm'me'no sekwoe yahino wonyo ne'no wojo'manji sekumne'no An'itu kako ngkimo won'mango engo wontapmmontolaho. A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoho hohonta hofiko yahino wonyo imo'motofo, akngkilike yahinoso, yo'mayo yahino wonyo somne'no simeho fefoyo umoyo oso hwa hofiko hofikoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjaofe'manji ngko sekumne'no humotaho engo wasasel'montaho. Oso homo somne'no iyoho nn'ingkohoho.

13

A'amu Kouliniso hofikoe simeho hi'ntnnonohino somo ito'no mokosyohumayo'ne Poul kako hungkuno yokumpohn'nyo ul'imentisofoho.

¹ Si'kuno hufa'uso nto se'ma'mentohofoho. Olohonta se'ma'meso hufa'u si'hune umo'n'imontonoho. An'tuye hungkuno ole naliso. A'amu hufa'utaho hufa'u sihunetaho,

hofiko nom'ni hwafe yahino wonyo somne'no simeho afa in'ngkuji ujo ehonto-jwasyikujo'no nakwo nehopeho wolantanoho. Ose'manji ngko sekuyepono se'manji hufa'u sihune imo'n'ngkuhwoso'no yahino wonyo ne'no nowentan'ngkuhwoso'manji ngko wonyo ne kuyoho waselimonnoho.

² Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta a'amu yahino wonyo imotofo sohwahne'no hungkuno yokumpohn'nyo nto selimentohefoho. I olohonta ngko ikanopo fosyohumawenji ngko yahino wonyo homo somne'no hungkuno yokumpohn'nyo apa'no selalokweno. I ngko se'ma'me sohonta yahino wonyo ne'no wojo'manji ngko hungkuno toho pa'nyo seli'mo yahino wonyo somne'no sekwo hopi'nonohino sokumo tohino wosejapmmnonnoho.

³ Sekwo ose nuhwon'ngkujo'manji sekwo huno ole waseyono. Kilaikakoe hungkuno ntopahon'ngki ngko hungkuno hiso seliwo'n'ngkohe hwo'nyoho. Huno ose waseyono Kilaikakoe sekwoe yahino somo yano selofiyoso sohonta kako hwe yokumpohn'nyo ane hwo'mahoh. O'o, kakoe yokumpohn'nyoso wosetihwamontonoho.

⁴ Hohonta Kilaikakoe a'apaho yokumpohn'nyo ane pa'nyohwo imo'n'ngkahon'ngki hofiko kakimo iyo hwojiyafiku'nnyopo fonjito'ofahumentohofofoho. I oso'no kako olohonta Anituye yokumpohn'nyo'nji songo humaho. Oso pa'nyoso nakwo hi'nwi nakwo a'apahoso yokumpohn'nyo ane'nwoho. I oso'no nakwo Kilaikakoe n'jijopohi'nontani kakoe yokumpohn'nyo'nji humalohwono. Oseso nakwo sekwo'nji nohumehwasi Anituye yokumpohn'nyoso sekwo'njopo u'mofapmmntonoho. Oso'no Anituye yokumpohn'nyoso sekwoe yahino somo ito'no m'hwajiyone weho.

⁵ Sekwo sekwoe humayo somne'no yano in'fijoso huno ito'no fisyafihupmno. Sekwo Kilaikakoe yahino somo nehopi lin'ngkowalokwofo. Simeho hi'ntnnono kakimo nehopi luyalokwofo. Kilaikakoe sekwoe simeho mo'mo nehopi lohuma. I sekwo Kilaikakoe yahino somne'no poji liyalokwofo. Sekwo sekwoe yahino somo yano fin'imno.

⁶ Sekwo oso pa'nyoso nje yahinomo nohon'ngkuji yano in'ngkuji sekwo huno ole waseyono. Poul kako Kilaikakoe a'amu ne hweho.

⁷ Sekwo hon'ngkano wonyo mifitne'entani nakwo Anitu sefo'mayo'ne jomo uliwo'n'ngkuhwone'nwoho. Hwap'ngoso peho'neto. A'amu hofiko sekwoe hon'ngkano wop'ngonohini somo sehon'ngkuji nakwo Anituye hungkuno nehopi losetihwamentihwone so'no nakwoe yofe ho'nonemayo'netaho. O'o, oso'ne'maho. A'amu nje syoho somne'no ngkimo sitofo ko ntikuji sekwo Kilaikakoe hon'ngkanomo ito'nohino fin'ngkamno.

⁸ Nakwo Kilaikakoe hungkuno ne somo monje mesyanehwono. O'o, nakwo Kilaikakoe hungkuno ne somo sosofitofone'entani y'hwono.

⁹ Nakwo yokumpohn'nyo ane ko huhwona'ni sekwo yokumpohn'nyo lohopi'ngkuji manji nakwo simonyo uyantanoho. Olo hilo so'no nimo'n'ngkohoho. Sekwo Kilaikakoe yahino ne somne'no sokafo mafikuno. Oso hiso'no sikuno huhwo huhwi Mpohumo jomo uliwo'nalokweno.

¹⁰ Olohonta ngko ikanopo nohumanji olo iyoswo loso semt'mokiyalokweno. Hwap'ngoso sekwo hungkuno homo somo haloho pekujo'no hwangu ngko se'mahm'mo yoka maselimnehono. Oso yokumpohn'nyo sekwoe yahino somo ito'no m'hwajiyone Kilaikakoe ntapmmentiso so'no sekwo tohino masemnonehoho. Oso yokumpohn'nyo ntapmmentiso hiso sekumo wonyo semokiyone'maho. O'o, sekumo sesofitofone ntapmmentisofoho.

Hungkuno ae'uyoponoho.

¹¹ Ou, nje a'amu soku, nje hungkunoso ngko moi'wo wolosejwao'monne'no yohono. Sekwo hopi'nonohino soku, sekwo yokumpohn'nyo yoho'n'ngkuji hon'ngkano ito'nohinomo fin'ngkamno. Nje hungkunomo haloho ito'no popmno. Sekwo simeho afa'nohini in'ngkuji simeho pompenjiyo'nji fosyohumant'kuno. Ose ifijo'manji Anitu kako hitoho hwap'ngoso sohwo, sekwo'nji nohumahwosi sekumo hofiyu wosemokosyohumantonoho.

¹² Sekwo Kilaikakoe in'ngkawo'n'ngkohoho soku, sekwo nuhu'mokukui sekwo a'amu anga'no anga'nohinomo ahopo'n'imno. Anituye a'amu oloponjo hn'nwi nakwoe a'amu kuyoho.

¹³⁻¹⁴ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaikakoe sekumo wop'ngoso waselohofono. Anitu kako sekumne'no hitoho wosejapono. Anituye Towahuno Wop'ngoso sohwo kako sekwoe simeho mo'mo engolopohamo wohumano.

Ngkolesiya
Olo Iyoswo loso Poul A'amū Ngkolesiya somne'no
Mt'i'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sīmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *tiwenti-tu'nji* (22) *tiwenti-faifi'nji* (25) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul kako Ngkolesiyane'no mt'i'mokumentisofoho. Hwapingo a'amū Juta fehohnjo Jisasimo iningkunyoso hofiko Poul kakoe syoho Ngkolesiyajo a'amū somo Anituye hungkuno ulonto syoho imentiso somo wonyo ulohofontaningkofi Poul oso a'amū Juta fehohnjo somo ulimento, Hofiko Jisas Klaisimo simeho hi'ntnnono uyahoningkofi Anitu hofikimo utimakwoho. A'amū fihwo honingkano hungkunomo iningkayo sohwo hwe wopingo mmononehoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno wo'nyoso olenoho. Sohe engo *wani'nji* (1) *tu* (2) so'nji Poul kako Klaisiye syoho ulohofi imo'nimentiso so'ne linyofoho. Sohe engo *tli'nji* (3) *foua* (4) so'nji simeho hi'ntnnonoso honingkano hungkunomo iningkayo yahino somo yakolo'nnyofoho. Ose mt'i'mokinyofoho. Sohe engo *faif* (5) so'nji *sikis* so'nji ole mt'i'mokinyofoho. Nakwo hofiyu humehwasi nakwo hano emoyo kiho'maso'nji uyantanoho. Ose mt'i'mokinyofoho. Olo iyoswo hiloso kako Efesos humanto mt'i'mokumentisotikeno Koulin humanto mt'i'mokumentisotikeno. Nakwo huno ito'no monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu hhwasi tifi uningkohwano.

¹⁻² Nje a'amū hwahō Ngkolesiya Jisas Klaisimo simeho uyontifi uhu'mokuwo'ningkohofu sokumo, ngko Poul'ni olo iyoswo semt'i'mokiyalokweno. A'amū Jisas Klaisimo simeho hi'ntnnono uyiwō'ningkohofoso ngko'nji humalohwoneso sekumne'no nakwoe a'amūfo loselalokwofo. Nje hungkuno sekwo upa'nimno. Ngko olo *apousel* syoho yalokwe loso a'amū hofiko ntapmmentohofomaho. O'lo, Jisas Klaisi poyo pe'nimentiso sohomo Mpohwo Anitu apa'no ulika'mentiso oso hwo'nji naningkwohwo Anitu'nji siko olo syoho hiloso ntaponji nhwassopomentisiyo hwo'nyoho.

³ Naningkwohwo Anitu sohwa'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Klaisi'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopingo selohofohosisi simeho pompenjiyo wosejapanjiyoho.

⁴ Nakwoe wonyomne'no Jisas Klaisi poyo pe'nimentisofoho. Oso'no Seteniye honingkano so'nji yo'mayo hwahoponjo so'nji nakwo a'amū hwahoponjo hopi'nonohino hn'nimo yokumpohn'nyo nemokosyohumentaningki nakwoe Mpohwo Anitu nje hwomū hwahopo uhwatimo syofisyahonngki Jisas kako eno ulonto kaningkwohwoe hunomo iningkawento Jisas asomo netimayo'ne pe'nimentisofoho.

⁵ Oso'no nakwo Anituye yofeso woho'nomano. Engolopohamo woho'nomewo'ningkuhwano.

Anituye honingkano anga'nohino weho.

⁶ Anitu sekumo simeho sejaponto Jisas Klaisi sekwoe wonyo so'ne poyo pe'nimentiso so'no kako'nji songo ne'no humayo'ne johō selalofoho. I osohumo hohuju ikinjaofontifi nusikwojaofontifi hungkuno kengo somo iningkowalokwofo. Oso hungkuno kengo somo sekwo iningkawo'ningkohofu so'no nje hi'ntikofahonngki ngko yomo yalokweno.

⁷ Oso hungkuno kengo somo Anituye angopono mipesematosonehoho. O'lo, ni'hu'no awonoho. Anituye honingkanoso ni'hu'no kenga'nohinofoho. Klaisiye hungkuno wopingo somo a'amū fiso hofiko iwolo'mokontifi hwasyo hungkuno losetihwalokwofo.

⁸ I nakwo nose'mehwasimanji a'amū ahwomomjoso se'mapijomanji hungkuno nom'ne kengo simo'mo selimentihwone hopo'maho. O'lo, nom'ne kengo selihwasimanji nakumo tikonomo menehwajonefoho.

⁹ Hohonta hungkuno ole nto selimentoheso i olohonta apa'no selalokweno. Anituye honingkanomne'no hungkuno simo'mo selimentohe so'no sekwo huno seyohoho. I a'amū fiso Anituye honingkanomne'no hungkuno kengo seloso'manji kako tikonomo wantonoho.

¹⁰ Ose selohe so'no fisyafihupmno. A'amū sohwa nje yofe ho'nomayo'ne hungkuno laselimentohono. O'lo, Anitu kako nje yofe ho'nomayo'ne selimentohono. A'amū nje yofe ho'nomayo'ne afofo hungkuno selontimntentesi ngko Klaisiye syoho ulohofiyoso miyo'mnesohilo.

Poul Anituye syoho tipema'mentiso so'ne hungkunofoho.

¹¹ Nje a'amu soku, hungkuno nehopi waselimo. Anituye hungkuno wopingo selwo'ningkoho a'amu hwahoponjofe huno mta'ango'maho.

¹² Olo hungkuno loso a'amu lontihwamentiso'maho. O'o, ni'hu'no awonoho. Jisas Kilais kako'nohini ntihwamentisofoho.

¹³ Hohonta ngko Jutafe honingkanomo ito'nohino iningkamote hwo'nyoho. Yo'mayo imote so'no sekwo nto upa'nimentohofofoho. Anituye a'amu Jisas Kilaisimo simoho uyo somo ngko nje yokumpohn'nyo'nji wonyo ulohofonji olo huno loso'nohini syafisyonji ngko wae weeo'mo limotefoho.

¹⁴ Neyakwosafe yahino somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumamoteso a'amu ngko'nji hungkuno afa'nono lonetihwamentohofoso osono uyakolo'mentohofoho. Hofiko Mousesiye honingkanomo we'enehwo iningkamotofofoho. I ngko engo iningkamotefoho.

¹⁵ Hohonta osono iningkamote sohwo'ni i olohonta Anituye honingkanomo songo ntopahonjo somo iningkawalokweno. Nje na'u ngkimo aswo monimaso sohonta Anitu ngkine'no hitoho ulofahoningki wopingo ntohofonto kakoe syoho ulohofiyone ni'hwosopo'mentisofoho.

¹⁶ Anitu kakoe hwomo ntihwamentiso sohune'no ngko hungkuno wopingo wolutihwamo. A'amu Juta'mnohini'maho, o'o a'amu temtifo kengo kengo somo kako wolutihwano lonto Jisas Kilaisimo ntihwamentisofoho. Oso hohosohonta ngko a'amu nom'ne sohomo Hwe Engo sohwoe hungkuno'no ulohonimetohe'maho.

¹⁷ U *apousel* nom'ne hofiko *apousel* simo'mo imo'nimentohofoho sohwa Jerusalem humalofohwamo mu'maso'njo yonji yo'mayo so'no ulohonimetohe'maho. O'o, ngko hwaho Alepiya, a'amu aye sopo womentohofoho. Tifi no'mo ngko ango Ntomasi'kos sopo asomo umentohofoho.

¹⁸ Oso'no Jisasimo uhwonimetohe sohonta soswo hufa'u si'hune ni'yokolofahoningki osohonta ngko ango Jerusalem nowenji osopo Pita'nji Sante hufa'u (sikuno aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife fehohnjo hopi'nono mta'ni) humamentohofoho. Osohonta Pita'nji nekwo Hwe Engo sohwoe hungkuno'no hnnimentihwayofoho.

¹⁹ *Apousel* nom'ne sohwo ngko muhwonimmentohofoho. O'o, Jisasiye koningka'wehwo Jemisi'nji Pita ntnohini uhwonimetohe hwo'nyoho.

²⁰ Olo hungkuno loso semti'mokiyalokwe loso nehopi'nohini. Anitu kako huno uyohoho. Ngko hwasyo hungkuno maselalokuyohono.

²¹ Ngko Jerusalem uliko'manji hwaho Siliya'nji Silisiya, osohono umentohofoho.

²² Oso hohosohonta a'amu Jutiyanta'angoso Kilaisiye hungkuno upa'nontifi uhu'mokumotofoso hofiko nje yofe'nohini upa'nontifeso nje simano somo manohonyofoho.

²³ A'amu ngkine'no upa'nimentohofi, Oso hwe hohonta nakwo Jisasimo iningkowentaningkuhwone so'nyumo kako fonjahumojo sohwo olohonta Jisas Kilaisimo simoho hi'ntnono uyonto nom'ne a'amu somo Jisasiye hungkuno lutihwalofoho.

²⁴ Ose upa'nontifi ngkine'no Mpohwoe yofe ho'noma'mentohofofoho.

2

Nom'ne 'Apousel' Jerusalem humamotofoho sohwanji Pouli'nji hofiko simoho afa inimentohofofoho.

¹ Soswo aho hopi'nono sife mta'ni osofosafahu'no niyakolofahoningki Mponopasi'nji Jerusalemno asomo wowaho lontai Taitasimo utimentai umentihwonefoho.

² Anitu kako ngkimo ntahoningki ngko umentohofoho. A'amu somo hwe engo mokosyohumayo sohwafe ango so'mo uhu'mokumentihwonefoho. Osopo ngko Anituye hungkuno a'amu Juta'no'maso, o'o, a'amu temtifo kengo kengo somo lutihwawo'n'ngkohe so'no oso hwe engo sohwoe lutihwamentohofoho. Hwapingoso oso syoho yiwo'n'ngkohe so'no nakwolaho ntifijoso ne nmo'nonoho.

³ Taitas ngko'nji humamentiso sohwo kako a'amu Juta hwo'maho. Kako hwaho Ngkiliknta'ango hweho. I oso'no hwe engo sohwa hofiko nakwo Juta sohwo'niye a'apaho sihu kolo'nyo yahino so'no hungkuno me-efofoho. Oso hwe engo huhwo sohwa Taitas hwaho Ngkiliknta'ango so'no huno ko uyahoningki hofiko Taitasiye a'apaho sihu wokolofano me-efofoho.

⁴ Oso ango homo somo nohumentahoningkuhwoni hwe nom'ne sohwa hiyaso'mo swopalokwofo. Nakwo a'amu Jutafe honingkanomo humentaningkuhwoni Jisas Kilaisiye hungkunoso ikwolofonema'mentisofoho. I oso'no oso a'amu hiyaso'mo swapmentohofoho sohwa Jutafe honingkanomo apa'no nano hopa womekilo'mokonehumojantifi imentohofofoho.

⁵ Hofiko Taitasiye a'apahomo sihu kolofu so'no nelahon'ngkofi nakwo eno mujo'njo imentihwonefoho. Nakwo hofikoe hungkunomo haloho muposofoho. O'o, a'amu Juta sohwafe hon'ngkano hungkuno nomokokilo'mokosehumajonoho lontani nakwo yokumpohn'nyo lohofontani Jisas Kilaisiye hungkuno so'nohini waho'n'ngkuhwono. Jutafe hon'ngkano hungkuno so'nji m'ihu'm'ngoso nakwolaho l'imentihwonefoho. Oso'no hofikoe hungkuno somo min'ngkayo'njo imentihwonefoho.

⁶ Hwe yofe engo'njo a'amu mokosyohumayo somne'no ngko iyoho mann'mentisofoho. Hwap'ngoso An'itu nakwo a'amu hopi'nonohino'nnwe yahino afa'nohino nahon'wo'n'ngkisofoho. Oso hungkuno ngko a'amu temtitofu kengo somo lutihwawo'n'ngkohe so'no hwe engo sohwa nom'ne hungkuno songo manjo'njo imentohofofoho.

⁷ O'o, hungkuno songo manjo'njo yontifi huno ole umentisofoho. Ngko a'amu temtitofu kengo somo An'itu kakoe hungkuno lutihwayo'ne n'hwosopo'mentiso hwo'nyoho. An'itu Pitamo a'amu Juta somo kakoe hungkuno lutihwayo'ne uhwsopo'mentiso hopaso ngkimo n'hwosopo'mentiso hwo'nyoho.

⁸ Ou, An'itu kakoe yokumpohn'nyo Pitamo uyahon'ngki Pita a'amu Juta somo An'ituye hungkuno lutihwayo'ne (*apouse*) syoho iwo'n'ngkiso hweho. Oso pa'nyoso An'itu kako ngkimo yokumpohn'nyo ntaponto a'amu Juta'ne'no'maso, o'o, a'amu temtitofu kengo kengo somo lutihwayo'ne (*apouse*) syoho ntapmentisofoho.

⁹ Hwe engo sohwa hofikoe yofe Jemisiyo, Pitayo, Jouniyo hofiko huno ole uyimeto, An'itu olo syoho loso ntapmentiso so'no huno uyahon'ngki oso'no hofiko Mponopasi'nji nekumo aho epentifi olo so'no siheho afa inontani olo hungkuno loso'no nano mtito'mentihwono. Mponopasi'nji nekwo a'amu temtitofu kengo kengo somo An'ituye hungkuno woluthwantayoho. Hofiko a'amu Juta somo An'ituye hungkuno woluthwantifeho. Oso'no syoho afa'no y'wo'n'ngkuhwone hwona'nyoho.

¹⁰ Hungkuno anga'nohinoso nekumo huno efohoto'mentohofoso ole, a'amu yo'mayo a'apahomne'no umofonyo iyo somne'no huno syafisiyikuji ufo'mapmno. Ose iyoso'no ni'mo'n'ngkahon'ngki syoho loso yokumpohn'nyo iwo'n'ngkohe hwo'nyoho.

Poul kako Pitamo yoka ul'imentisofoho.

¹¹ Tifi sohonta nakwo Antiyouk nohumentahon'ngkuhwoni Pita none'mahon'ngki ngko a'amufe timopo Pitamo kakoe simanopo yoka ul'imentohofoho. Hwap'ngoso kako huno wonyo tipema'mentisofoho.

¹² Simo'mo Jemisi a'amu Jerusalem mta'ango uhwatimentiso sohwa m'mofopotan'ngkofi Pita kako a'amu temtitofu kengo kengo somjo so'nji wopayo afapo nta'ni n'mentisofoho. I oso'no a'amu Jerusalem mta'ango huho sohwa nu'mofopahon'ngkofi Pita kako huno wonyo ole tipemanto kako a'amu temtitofu kengo kengo so'nji wosopayo man'mentisofoho. Hwap'ngoso a'amu kengoso hofiko a'apaho sihu makolo'nyo'njo y'wo'n'ngkohofofoho. A'amu Jerusalem mta'ango sohwa hofiko huno ole, a'amu a'apaho sihu makolo'nyo'njo sohwa hofiko An'itumo mu'maso'ne hwafoho. Oso'no Pita hofiko ngkine'no huno wonyo syon'ufipitnnoho lonto Pita a'amu kengo so'nji wopayo manyo'njo imentisofoho.

¹³ Pita ose imentiso so'no a'amu hofiko Pitamo tifi in'ngkawentifi yahino wonyoso hofiko ema'mentohofofoho. Oso hofikoe huno wonyoso Mponopas huho'nji nomanto a'amu temtitofu kengo kengo so'nji afapo nta'ni wopayo man'mentisofoho.

¹⁴ Oso huno wonyoso syofisyomantifi Jisasiye hungkunomo min'ngkayo'njo yontan'ngkofi uhwon'mentohe so'no ngko Pitamo a'amufe timopo hungkuno yokumpohn'nyo ole ul'mentoho, Kiko a'amu Juta hwsosoho. I oso'no kiko a'amu temtitofu kengo somne'no ole so'no kumo'n'ngkohoho. A'amu temtitofu kengo kengoso hofiko a'amu Jutafe yahinomo un'ngkafe. Oso'no kumo'n'ngkahon'ngki peho'no syofihu'mahnnoto. Kiko huhwosi Jutafe yahinomo nto ho'nahumahnno hwsosoho. Ngko Pitamo ose ul'imentohofoho.

A'amu Jisasi mo siheho hi'ntnnono uyo sohwo kako An'ituye a'amu ne hweho.

¹⁵ Nakwo a'amu temtitofu kengo kengo yahino wonyo mta'ango hwona'n'maho. O'o, nakwo Juta Mousesiye hon'ngkano hungkunomo in'ngkawowo'n'ngkohofu sohwa mta'ango hwona'nyoho.

¹⁶ I oso'no nakwo a'amu Juta Jisas Kilaisi mo siheho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone hn'ni nakwo huno ole nayohoho. A'amu fihwo kako hungkuno Mousesi'mentiso hopi'nonohinomo in'ngkayo sohwo osohumo An'itu kako ole mulonehoho. Jije yahino wonyoso wae weekumo'mo. Kiko wop'ngo hwsosoho. O'o, ose mulonehoho. Hwap'ngoso hon'ngkano ni'hu'no anga'nohino weho. Olenoho. A'amu fihwo Jisas Kilaisi mo siheho hi'ntnnono uyoso osohumo An'itu kako ulonefo, Jije yahino

wonyoso wae weeokumo'mo. Nje a'amu ne hwosoho. Oso hon'ngkano somnohini in'ngkawas'o'manji An'itu ole wonal'imtonoho. Sekwo wop'ingo kuyoho. Oso'no nakwo Jisas Kilais'imo simeho hi'ntnnono uyahon'ngkuhwoni i ose'manji olohonta An'itu wop'ingo kuyoho nelalofoho. Hwap'ingoso nakwo hon'ngkano hungkunomo in'ngkayo'netaho. O'o, awonoho. Hwap'ingoso ole, nakwo Jisas Kilais'imo simeho hi'ntnnono unyo'nwoho. A'amu hon'ngkano hungkunomo in'ngkayoso oso'nohinoso hopo'maho.

¹⁷ Oso'no huno naimentiso so'no An'itu sekwo wop'ingo kuyoho najoso'no nemo'n'ngkahon'ngki nakwo Jisas Kilais'imo simeho hi'ntnnono uy'imentihwonefoho. Ose imentihwone so'no a'amu fehohnjoso ole nal'ifjoso, Sekwo Mouses'ye hon'ngkano hungkunomo hohujo ikenjaofont'ifi Jisas Kilais'imo simeho uyont'ifi sekwo a'amu temtitofu kengo Mouses'ye hungkunomo min'ngkayo'njo hon'ngkano wonyomo humalofoso pa'nyo sekwo imo'nalokwofo. Oso hungkuno nehopi nal'ifji'o'manji u nakwo hon'ngkano wonyomo humalohwone nehopi'manji nakwo ole lanetaho. Jisas Kilais'imo kako nakwo wonyo iyo so'ne nefo'mayo hweho. Ose lanetaho. O'o, awonoho. Ose molanehwono. Kilais'imo nefo'mahon'ngki nakwo wop'ingo imo'nalokuhwono.

¹⁸ Ihwoni. Hon'ngkano hungkunoso nakwo An'ituye a'amu ne imo'nyo so'no mon'efo'mayo'manji hon'ngkano hungkuno somo hwotoho fentani Jisas Kilais'imo simeho uyontani An'ituye a'amu ne imo'n'imalohwonefoho. I osohonta nakwo apa'no hon'ngkano hungkuno somo in'ngkayo'manji nakwo hon'ngkano wonyomo apa'no humalohwono.

¹⁹ I ngko hon'ngkano hungkunomo atofu lonji huno ole t'ipema'mentoho, hon'ngkano hungkunomo in'ngkayo'no ngko syoho engo yonji ito'no in'ngkayoso nakwo hopo'maho. O'o, An'ituye a'amu ne imo'nyoso hopo'maho. I oso'no hon'ngkano anga'nohinoso wo'nyofoho. Oso'no olohonta hon'ngkano hungkuno hiso ngkimo momokilo'mokon'humajiyo'njo yalofoho.

²⁰ O'o, Jisas Kilais'imo ne wonyo'ne iyo hwojiyaf'iku'nnyopo poyo pe'n'imentiso sohonta ngko kako'nji poyo sape'n'imentohe hwo'nyoho. Oso'no ngko songo humayo loso nje yokumpohn'nyo'nji'maho. O'o, Jisas Kilais'imo nje simeho mo'mo songo humaho. I olohonta olo hwaho lopo nje humayoso nje huno mta'ango'maho. O'o, ngko An'ituye hwomu sohomo simeho hi'ntnnono uyonji humaleno. Hwap'ingoso olenoho. An'ituye hwomu huhwo sohwo kako ngkimo simeho ntaponto ngkine'no poyo pe'n'imentisofoho.

²¹ An'itu ngkimo wop'ingo ntohofoso so'no ngko hwotoho mahmnehono. Hon'ngkano hungkuno somo a'amu in'ngkakaji An'ituye a'amu ne imo'nontentesi Jisas Kilais'imo kako poyo siki pe'n'ngkuhwonesohilo. O'o, nakwoe wonyo'ne Jisas Kilais'imo kako poyo pe'n'imentiso so'no nakune'no hitoho ulofahon'ngki nakumo wop'ingo kuyoho nal'imentisofoho.

3

Hon'ngkano hungkuno somo in'ngkayo yahino so'nji Jisas Kilais'imo simeho hi'ntnnono uyo yahino so'ne hungkunofoho.

¹ Sekwo a'amu Ngkolesiya omomo yahino yi'wo'n'ngkohofu soku, s'imo'mo nakwo Jisas Kilais'imo sekwo wonyomne'no iyo hwojiyaf'iku'nnyopo poyo pe'n'imentiso so'no hofiyo loseti'hwahon'ngkuhwoni sekwo Kilais'imo ne sohomo hopa t'imo uhwon'imentohofofoho. I olohonta sekwo hwasypo hwasopisyao'malofofoho. Sekwoe huno somo hwasyo hon'ngkanomo t'ihwo ipesemotapmmasoto.

² Ngko sekumo nom'ne anga'nohino so'no waselohon'imne'no yohono. Sekwo hon'ngkano hungkuno somo in'ngkamentohofu so'no An'itu kako kakoe Towahunu Wop'ingo sejapmmentisotaho. O'o, sekwo Jisas'ye hungkuno songomo upa'nont'ifi Jisas Kilais'imo simeho hi'ntnnono umentohofu so'no An'itu kakoe Towahunu Wop'ingoso sejapmmentisofoho.

³ Sekwoe huno wop'ingoso pipi yont'ifi ho'nao'malofoto. S'imo'mo sekwo syoho emayoso An'ituye Towahunu Wop'ingofe yokumpohn'nyo'nji hofiyo emant'ifi osopo huno wop'ingoso ho'naofont'ifi sekwoe yokumpohn'nyo hwhopo nta'n'ingo so'nji wesejwafantife'no yalokwofo.

⁴ Sekwo An'ituye Towahunu'nji hofiyo humamotofu so'no in'ngko laseyohoho. Oso'no syaf'isy'ikujji ne anefoho wolant'ifetaho. Awonoho. Ne anefoho mal'ifitnnehofo.

⁵ Apa'no waselohon'imne'no yohono. Sekwo hon'ngkano hungkuno somo in'ngkayo'ne An'itu kakoe Towahunu Wop'ingo sejopalofoho. I oso'no sekwo Jisas'ye hungkunomo haloho upa'nont'ifi simeho hi'ntnnono uyahon'ngkofo so'no kakoe Towahunu sejopalofoho.

⁶ Oso pa'nyoso Ap'lohah imentisofoho. A'amu An'ituye hungkuno mti'mokumentohofu sohwa Ap'lohah'ne'no ole mti'mokumentohofi, Ap'lohah'ne'no

kako Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono umojo hweho. Anitu oso simeho hi'ntnnonohino so'no ulimento, Nje hungkunomo Apiloham simeho hi'ntnnono ntape so'ne kako honingkano wonyo ane hweho. Ose limentisofoho.

⁷ Oseso sekwo huno waseyono. A'amu Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyoso so'ho oso a'amu sohwo Apilohamiye mehomi ne hweho.

⁸ Nihu'no hohonta Anitu ole so'no huno uyimento, a'amu temtitofu kengo kengoso ngkimo simeho hi'ntnnono nontapifitne so'no ngko wopingo kuyoho ulimnefoho. Huno ose uyimentiso so'no kako Apilohammo olo hungkuno wopingo loso ulimento, Kiko ito'no ehumayo so'no ngko a'amu hwaho kengo kengoponjo temtitofu kengo kengo so'njimo wopingo ulohomnefoho. Anitu Apilohammo ose ulimentisofoho. Oso hungkuno hiso a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa mtimokumentohofofoho.

⁹ Apiloham oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyahoningki Anitu wopingo ulohomentisofoho. Oso'no a'amu Juta so'nji temtitofu kengo so'nji simeho hi'ntnnono uyahoningkofi Anitu kako hofikimo wopingo ufo'mawo'ningkiso hweho.

¹⁰ I oso'no a'amu honingkano hungkuno so'no ole l'wo'n'ngkohofi, Ngko honingkano hungkuno somo iningkayo so'ne Anitu nje wonyoso wae weenimofono. Oso hungkuno somo huno ose syafihupijomanji, Hofiko tikanomo ufitnefoho. Hwapingoso a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa ole mtimokumentohofi, A'amu honingkano hungkuno nihu'no kenga'nohino somo min'ngkayo'njo ifijoso tohino engo nomanefoho. Ose mtimokumentohofofoho.

¹¹ Nom'ne Anituye hungkunomo hwe kakoe yofe Hopekok ole mtimokumento, A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono unyo sohwo oso'nohino so'no oso hwoe wonyoso Anitu kako wae imofihwosi kiko wonyo honingkano ane hwosoho ulihwosi songo ne'no humayoso uyonefoho. Ose mtimokumentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. A'amu kako honingkano hungkuno'nohino iningkayo sohomo Anitu kako ole mulonehoho. Kiko wopingo hwosoho. O'o, ose mulonehoho.

¹² Honingkano hungkunomo iningkayo yahinoso nom'ne kengofoho. Honingkano hungkunomo iningkayo'neso Anituye hungkuno ole naliso, A'amu fihwo honingkano hungkuno nihu'no hopi'nohino somo ito'nohino iningkaweso sohwo kako wonyo honingkano nihu'no ane sohwo songo ne'no nohumane hweho. I oso hwe huho sohwo kako nihu'no anga'no wonyo yoso'manji nihu'nahone tikanomo nowene hweho. Tohino nomanefoho. Ose nalimentisofoho.

¹³ I oso'no a'amu wonyo honingkano ane sohwo olo hwaho lopo mohumunyoponoho. Oso'no a'amu hopi'nono hofiko tikanomo ufitnefoho. I oso'no nakwo honingkano hungkunomo ito'no min'ngkayo'ne so'no Kilais kako iyopo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nmentiso sohonta nakwoe tohino engo ma'mentisofoho. Kilais kako tohino engo ma'mentiso so'no a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa ole mtimokumentohofi, A'amu fihwo iyopo fonjinto'ofasiyo sohomo Anitu kako kakimo hohujo ikinjimofihwosi tohino engo uyonefoho. Ose mtimokumentohofofoho.

¹⁴ Oso'no oso hungkuno Anitu Apilohammo ulimentisoso ne imo'nimentisofoho. Apilohamiye imuhwo Jisas Kilais kako a'amu hopi'nonohino a'amu Juta so'nji a'amu kengo kengo so'nji hofikoe wonyo so'no tohino engo ma'mentisofoho. Oso'no a'amu oso hiso'no simeho hi'ntnnono ufijo'manji Anitu kakoe Towahuno wopingoso a'amu homo somo uyimontonoho.

Anituye honingkano hungkuno somo Anituye hungkuno sohwo wae meeofonehoho.

¹⁵ Nje a'amu soku, nakwoe hwahoponjo yahino so'no pahnimomo hungkuno waselimomo. Hwe fihwo kako kakoe poyo pe'nyo so'no huno syafisyonto kakoe mehomi somo yo'mayo ho'yango yano ulofwo'ningkiso hweho. Hwe nom'ne sohwo oso hungkuno yokumpohn'nyo somo hwotoho mafenohoho. O'o kakoe hungkunoso nowentihwonefoho.

¹⁶ Oso pa'nyoso Anituye hungkuno Apiloham'nji kakoe imu sohwo'njimo ulimentisoso ne'no weho. Oso imu pi'n'ngomahomo. O'o, imu kenga'nohino sohumm'no ulimentisofoho. Oso imu huhwo sohwo Jisas Kilais'yoho.

¹⁷ Ihwoni, Anitu kako kakoe hungkuno Apilohammo uyonto ne imo'none'ento imentisofoho. Ose uyimentisoso soswo *foua hantilet teti* (430) uyokolofahoningki osohonta Anitu Mousesimo honingkano hungkuno uyimentisofoho. I oso hungkuno tiffinjoso hungkuno simo'mjo somo wae meeofonehoho. O'o, hungkuno simo'mjo Anitu Apilohammo uyimentisoso ne'no weho.

¹⁸ Oso'no honingkano hungkunomo iningkayoso nakwo yo'mayo umentiso Anitu nakumne'no ho'nahumentisoso womantanoho. Hungkuno tiffinjoso olenoho. Hwe fihwo

kako honingkano hungkunomo iningkayo so'no Anitu kakoe wonyo wae yontentesi oso yahino kengo'nesohilo.

¹⁹ I oso'no Anitu kako Mousesimo oso honingkano hungkuno tiffinjoso peho'no umentisoto. Olenoho. Anitu kakoe honingkano wopingo netihwayo'ne nejopahoningki a'amu hn'nwi kakoe honingkano hiloso mtihupewo'ninkuhwone'nwoho. Mousesimo honingkano hungkunoso uyimentiso sohonta Anitu kako huno syafihu'mento, Olo honingkano hungkuno loso ne'no nowentaningkuhwosi Apilohamiye imuhwo Jisas oso humne'no ulimentiso sohwo hwahopo poso sohonta honingkano hungkuno hiloso wesojwao'montonoho. Olo hungkuno loso a'amu ahwomomjoso a'amu ajwo lo'mo humaso Mouses osohumo uyahoningki Mouses kako a'amu somo uyimentisofoho.

²⁰ I oso'no Anitu kakoe hungkuno Apilohammo uyimentiso sohonta nom'ne a'amu ajwopo mohumunyofoho. Anitu kako'nohini uyimentisofoho.

Honingkano hungkuno loso nakumo mesyolonetihwayo'nefoho.

²¹ Oso hungkuno tiffinjoso Anitu Mousesimo uyimentisoso hungkuno simo'mjoso Apilohammo uyimentiso somo wae weeo'mto liyalofoho. O'o, ose'maho. Nakwo Mousesiye honingkano hungkunomo tifi iningkohwaso hn'nwi Anitu nakumo songo humayo'neso nejaponefoho. U, Anitu a'amu Mousesiye honingkano hungkunomo iningkaofijo somo ole ulihwonesohilo. Sekwo wopingo kuyoho. Ose ulihwonesohilo.

²² O'o, Anituye hungkuno mtimokumentohofoso ole nalohi, A'amu hopi'nono olo hwaho lopo humalofo somo honingkano wonyoso yokumpohn'nyo mokosyohumawo'ninkisofoho. Ose nalisofoho. I oso'no a'amu Jisas Kilaisimo simemo hi'ntnnono uyo somo Anitu oso hungkuno Apilohammo uyimentisoso oso a'amu homo somo uyimtonoho. Hungkuno hiloso ole, Anitu Apiloham kakoe imu so'njimo wopingo ulohofonefoho.

²³ Jisas kako nakwo hwahopo mape sohonta nakwo Jisasimo simemo hi'ntnnono muyo'njo nohumentahoningkuhwone osohonta honingkano hungkunoso nakumo nano mekilo'mokonehumajim'mentisofoho. Osopo nohumentaningkuhwoni simemo hi'ntnnono uyo honingkano Anitu netihwamentisofoho.

²⁴⁻²⁵ Oso'no honingkano hungkuno loso Anituye yahino wopingoso netihwayo'ne mesyolonetihwamentisofoho. I oso'no Jisas Kilaisi kakoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohonta honingkano hungkuno mesyolonetihwayo imojoso moi'wo imo'nimentisofoho. I olohonta nakwo Jisas Kilaisimo simemo hi'ntnnono uyalokuhwone hn'ne'no Anitu kako sekwo wopingo kuyoho nalisoso'no honingkano hungkunoso momekilo'mokonehumajonehoho.

²⁶ Oseso nakwo Jisas Kilaisimo simemo hi'ntnnono uyalokuhwoneso nakwo Anituye mehomi'nwoho.

²⁷ A'amu Jisas Kilaisimo iningkayo'ne mijo kiyomayo neso hofiko Jisas Kilaisiye huno nomantifi Kilaisi mentiso pa'nyo yalokuhwono.

²⁸ Oso'no olohonta nakwo Jisas Kilaisimo iningkowalokuhwone so'nwi nakwo hopi'nono afa'nohin'nwoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtitifo kengo so'nji kengo'maho. O'o a'amu syoho ulohofiyi so'nji a'amu nom'ne somo mokosyohumayo so'nji kengo'maho. O'o, hwe sohwanji moya'mi sofanji kengo'maho. Awonoho. Jisas Kilaisi nakwoe simemo mo'mo ne humaso hn'nwi nakwo afa'nohino humalohwono.

²⁹ Oso'no jije simemomo Jisas kuhumaso'manji kiko Apilohamiye imu hwosoho. Oseso oso hungkuno Anitu Apiloham'nji kakoe imu so'njimo uyimentisoso kiko nomatnefoho. Hungkuno hiloso olenoho. Anitu Apiloham kakoe imu so'njimo wopingo umokumentisofoho.

4

¹ Oso pahnnimo hungkuno simo'mo seloheso apa'no waselimonne'no yohono. Hwe fiho poyo pe'ninkahoningki kakoe ho'yango hamniyoho yo'mayoso kakoe hwomu we'e sohumne'no a'amu nom'ne sohwa hwomu we'e sohwo'nji ho'yango so'nji umokosyohumahoningkofi hwomu we'e sohwo kako syoho ulohofiyi pa'nyo hweho.

² Hwapingoso we'e sohwo kako a'amu kakimo umokosyohumayo somo enjwa'mnho. Kakoe ho'yango yo'mayo somo uhwontohumayo hwafoho. I tifi no'mo hwomu huhwo sohwo oso sikuno kaningkuwohwo ho'nahumentiso somo kakoe ho'yango yo'mayoso mokosyohumantihwone hweho.

³ Oso pa'nyo nakwo humamentihwonefoho. Jisas mape sohonta nakwo mehomi pa'nyo humentani nakwo honingkano hungkuno somo enjwa'mo humentani honingkano hungkuno hiso mekilo'mokonehumajim'mentisofoho.

⁴ Oso sɪkuno Anɪtu kako ho'nahumentiso somo kakoe Hwomu nakwoe hwahopo uhwatɪmentisofoho. Kona'wohi Jisasɪmo aswo mahonɪngki kako honɪngkano hungkuno somo enjwa'mo humamentisofoho.

⁵ Anɪtu kakoe hwomu uhwojahonɪngki kakoe hwomuso nakwo honɪngkano hungkuno somo enjwa'mo humalohwone hn'nyumo isihuto nalohofonto Anɪtuye mehomi ne namokumentisofoho.

⁶ Nakwo kakoe mehomi ne imo'nyo so'no netɪhwayo'neso Anɪtu kakoe hwomufe Towahuno nejopahonɪngki Towahuno sohwo ehuhnaofonto Anɪtumo uliwo'nɪngki, Mpohwo, Mpohwo.

⁷ Oso'no nakwo nom'ne somo enjwa'mo mohumulohwono. O'o, kakoe mehomi'nwoho. Oeso nakwo kakoe mehomi hn'nyumo yo'mayo Anɪtu kakoe mehomimne'no ito'no esyohumamentisoso wonejapmmntonoho.

Poul kako a'amu Ngkolesiya somne'no huno pi'nɪngo syafɪhu'mentisofoho.

⁸ Sekwo temtitofo kengo soku, hohonta sekwo Anɪtu ne sohumo huno maseimentiso sohonta sekwo hwahoponjo anɪtu hwasyo sofe syoho ulohofimentohofofoho.

⁹ I olohonta sekwo Anɪtu ne sohumo tɪpemalokwofo. I nom'ne hungkuno ole, Olohonta Anɪtu kako sekumo tɪpemasalokwofo. Oso'no sekwo honɪngkano hungkuno somo enjwa'mo wohumantɪfe'no liyalokwofo. Oso honɪngkano hungkunoso yokumpohn'nyo ane hweho.

¹⁰ Sekwo ole lalokwofo, Nakwo yo'mayo sɪkuno fisomo u yo'mayo hamno fisomo soswo fisomo tɪmo uhwonɪwo'nɪngkuhwone so'no Anɪtu kako wopɪngo kuyoho wonalono. Ose lalokwofo. Oso hunoso omomo hunofoho.

¹¹ Oso'no ngko sekumne'no huno pi'nɪngo engo syofɪsyalokweno. Anɪtuye hungkuno losetɪhwamentohes so'no ngko syoho siki syoho kiyalokweno. Ne'maso imo'nonetɪkeno.

¹² Nje a'amu soku, nje hungkuno somo haloho popmno. Ngko honɪngkano hungkunomo enjwa'mo mohumunyo hwo'nyoho. Oso pa'nyoso sekwo hmno'nɪmno. Sekwo hohonta a'amu Jutafe honɪngkano hungkuno somo enjwa'mo mohumammotofo kuyoho. Oso pa'nyoso ngko humaleno. Ngko sekwo'nji nohumentanɪngko sekwo ngkimo wonyohofɪyo ntoho'mentohofofoho.

¹³ Honɪngkanopo hano loho'nawenji nom'ne angopono wamonji ko imentoheso mnokino engo tɪpemanji sekuyepono asomo ponji Anɪtuye hungkuno losetɪhwamentohesofoho. Sekwo inɪngo laseyohoho.

¹⁴ Oso mnokinoso sekumo tango engo ko se'mahonɪngki sekwo ngkine'no hohujo mikinjanɪmofe'njo imentohofofoho. O'o, sekwo hofɪyo ntoho'mentohofofoho. A'amu ahwomomjo sohwanji Jisas Kɪlais sekumo se'mahonɪngkofi sekwo wopɪngo umokosyohumamentohofoho pa'nyoso ngkimo nɪmokosyohumamentohofofoho.

¹⁵ Osohonta sekwo ngkine'no sɪmony imentohofofoho. I olohonta sekwo honɪngkano nom'ne kengo so'no syafɪsyontɪfi sɪmeho wopɪngo lasemo'nɪngkohoho. Hohonta oso mnokino nimentiso sohonta sekwo sɪmeho engo ntapmentohofoho so'no nɪfo'mayo'ne sekwoe ho'yango yo'mayo hopi'nono nontapɪkutnnesohilo. Ngko huno ole nɪyohoho, Sekwo ngkimo nɪfo'mayo'manji ole wontantɪfeho. Nakwoe tɪmo wokitɪhwofɪyano. Wonyoangkafo nɪmokosyohumamentohofofoho.

¹⁶ I olohonta sekwoe yahino kengo so'no hungkuno nehopi selahonɪngko ngkine'no nakwoe mango hweho lohnnalokwofo.

¹⁷ A'amu hwasyo hungkuno'njo sohwa hofɪko sekumo afofo semokalokwofo. I hwapɪngoso sekwo hofɪkoe yofe ho'nomayo'nefoho. Hofɪko sekumo ajwo'mo mase'mofontɪfi ngkimo mempo hohnta'ni womenɪhumojantɪfe'no yalokwofo.

¹⁸ A'amu nom'ne somo afofo hungkuno ne'njo umokiyoso wonyo'maho. O'o, honɪngkano wopɪngomo mɪmɪweneso afofo umokiyoso wonyoangkafofoho. Ngko anepo, ou sekwo'nji nohumentanɪ'mo hofɪko sekumo afofo semokiyoso wopɪngofoho.

¹⁹ U nje mehomi, sɪmeho sejopalokwe soku, sekwo tohino engo ntopalokwofo. A'musi kakoe mehomi aswo mayo'ne tohino engo umnɪwo'nɪngkiso pa'nyoso ngko sekumne'no apa'no nɪmnalofoho. Oso tohino mjanɪmnɪmɪhwosi sekwo sekwoe sɪmeho sekwoe huno sekwoe a'apaho hopi'nonohinono Jisas Kɪlaisɪmo nɪhu'nahone uyɪkuji kako sekumo sehula'afonefoho.

²⁰ Ngko sekwo'nji wohumamonne'no yalokweno. I ngko sekwo'nji humayo'manji hungkuno olo pa'nyo maselɪmnehono. I ngko ikanopo humale so'no pipi imnehono. Sekwoe omomo yahino so'no huno pi'nɪngo engo syofɪsyalokweno.

Apɪlohamɪye ape Hekalɪ'nji Sola'nɪɪye pahnnɪmo hungkuno Poul mtɪ'mokumentisofoho.

²¹ Sekwo njimno. Sekwo Mousesiye hon'ngkano hungkunomo enjwa'mo wohu-mantife'no yalokwofo soku, oso hon'ngkano hungkuno neso sekwo huno laseyohoho.

²² Hungkuno hiloso ole naliso, Ap'lohama hwomu hufa'u ti'pema'mentisofoho. Tis'maso sohwo Solafe syoho ulohofiyosi aswo ma'mentisofoho. Ap'lohama'ye ape nesi aswo nom'nehwo ma'mentisofoho. Kakoe yofe Aisaki'yoho.

²³ Syoho ulohofiyosi Hekal kako mehomi aswo mayoso a'amu mawo'n'ngkohoho pa'nyofoho. I Ap'lohama'ye ape ne Sola hwonjo ape n'ihu'no a'manesi An'itu hungkuno Ap'lohama ya'umo ul'mentiso so'no Sola mehomi ma'mentisofoho.

²⁴ Olo a'mu sofa'umne'no pahnn'mo hungkuno wasel'monne'no yohono. Ape sofahusi siko An'tuye hungkuno hufa'u pa'nyo fa'uyoho. Simo'mjosi Hekal kako hwof'iki'nyo Sainai pa'nyiyoho. Osopo An'itu kako Mousesi'mo hon'ngkano hungkuno uy'mentisofoho. Hekali'ye mehomiso syoho ulohofiyosi a'amufoho.

²⁵ Hwof'iki'nyo Sainai sopo hwaho Alepiya wo'nnyoponoho. Pone engo Jerusalem hwof'iki'nyo Sainai pa'nyofoho. Oso ango pone Jerusalem olo hwahoponjo a'amu osopo humalofoso hof'iko hon'ngkano hungkuno samo in'ngkawowo'n'ngkohoho so'no hon'ngkano hungkuno hiso hof'ikimo mekilo'mokohumati'nyofoho. Oso'no hof'iko oso hungkuno samo syoho ulohofiyosi hwafoho. Hekali'ye mehomi pa'nyofoho.

²⁶ I An'tuye hungkuno nom'neso Ap'lohama'ye ape nesi pa'nyofoho. Sola kako syoho ulohofi'maho. O'o, ape nefoho. Kako An'tuye ahwomomjo ango nemokosy-ohumayo pa'nyiyoho. Ango Jerusalem songoponoho. A'amu hn'n'mo momekilo'mokonehumajiyo'neponoho. Sola kako nakwoe nena'wohiyoho.

²⁷ Aisaiya oso ango pone Jerusalem hufa'uyo so'no An'tuye hungkunomo ole mt'i'mokumentisofoho. Ole nal'imento,

Kiko ape hwonjo siki, simonyo fiyo.

Kiko mehomi aswo momaso'njo ko yonji kiko mango engo'nji isamoyoka njo.

Hwap'ngoso mehomi pi'n'ngo engo wosejapmmonnoho.

Jije mehomiso ape syoho ulohofiyosi siye mehomimo uyakolopitnnefoho.

Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

²⁸ Nje a'amu soku, sekwo Solafe hwomu Aisak pa'nyo kuyoho. An'itu simo'mo Ap'lohama hungkuno uyonto tifi no'mo kakoe hungkuno ne imo'nyo'ne Solamo humo uy'mentisofoho.

²⁹ Hohosohonta syoho ulohofiyosi siye hwomu sohwo ape ne siye hwomumo tango uy'mentisofoho. Oso pa'nyo olohonta An'tuye Towahuno nakumo An'tuye a'amu ne nemokahon'ngki nakwo tango malokuhwono. A'amu hon'ngkano hungkunomo enjwa'mo humalofoso oso tango hiso ne'jopalokwofo.

³⁰ I oso'no a'amu An'tuye hungkuno mt'i'mokumentohofoso ole mt'i'mokumentohofi An'itu Ap'lohama ul'mento,

Syoho kilohofiyosi si'nji kakoe hwomu'nji wae fiyo.

Syoho kilohofiyosi siye hwomu sohwo kako jije hwaho yo'mayo ho'yangoso momanehoho. O'o, jije ape ne siye hwomu ne sohwo kako'nohini nomane hweho.

³¹ Oso'no nje a'amu soku, nakwo syoho ulohofiyosi siye mehomi'maho. Nakwo hon'ngkano hungkunomo enjwa'mo mohumayo'nwoho. Hon'ngkano hungkunoso nakumo momekilo'mokonehumajonehoho. O'o, nakwo ape ne siye mehomi'nwoho.

5

Kilais kako nakumo is'hutofonema'mentiso lopo wohumano.

¹ Seteniye impo'ango mta'ni Kilais nakumo nas'ituto'mentiso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo wolofofano. Hon'ngkano hungkunoso sekumo nomokokilo'mokosehumajoloho.

² Sekwo upa'n'mno. Ngko Pouli'ni hungkuno wasel'monne'no yohono. Huno ole losyof'isyalokwofo. Nakwoe a'apaho sihu kolo'nyo'manji Jutafe hon'ngkano hungkunomo in'ngkayo'manji An'itu nakwoe wonyo wae wena'mtonoho. Huno ose syof'isyalokwofo'manji Jisas kako sekwo wonyo'ne poyo siki pe'n'mentono.

³ Ngko apa'no wasel'mo. A'amu fihwo kako An'tuye a'amu ne imo'nyo so'ne kako hon'ngkano hungkunomo in'ngkawesoso kakoe a'apaho sihu kololo'manji oso hwe huhwo sohwo hon'ngkano hungkuno n'ihu'no hopi'nonohinomo un'ngkaweno. N'ihu'no kenga'nohinomo min'ngkayo'manji u hon'ngkano wonyo kenga'no iso'manji n'ihu'nahone tikanomo wene hweho.

⁴ Sekwo wonyo wayo'ne hon'ngkano hungkuno in'ngkawowo'n'ngkohoho'manji sekwo Jisas Kilais'mo nto us'kwojao'malofa kuyoho. Yo'mayo wonyoangakafo An'itu sekumne'no selohof'iwon'ngkiso so'no sekwo hohujo nto ikinjao'malofofoho.

⁵ Sekwo hohujo ikinjaofahon'ngkofi nakwo fehohnjo hn'nwi Jisas nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso somne'no simeho hi'ntnnono uyahon'ngkuhwono Anituye Towahuno Wop'ingo kako nakwoe wonyo hon'ngkanomo wae yaofalofoho. Oso'no tifi no'mo Anitu uti'hwanyopo, Nje mehomi wop'ingo ne kuyoho nalonefoho. Oso hiso'no nakwo hontohumalohwono.

⁶ Nakwo Jisas K'ilaisiye mehomi ne imo'n'ngkuhwone so'no u a'apahomo sihu kolo'nyoso a'apaho makolo'nyoso oso sikiyoho. O'o, Jisas K'ilaisiye mehomi ne imo'nyoso ole, Jisasiye hungkunomo tifi in'ngkayo so'nji a'amu nom'ne somo simeho hi'ntnnono uyo so'ntnne oso Jisasiye mehomi nefe yahinofoho.

⁷ Si'mo'mo sekwo Jisasi'mo tifi hofiyo in'ngkamotofofoho. I sekwoe yahino wop'ingo somo ti'hwopo pijwasehumasoto. Jisasiye hungkuno somo in'ngko mopmno eso ti'hwopo sel'imasoto.

⁸ Anitu'maho. O'o, kako oso hon'ngkano wonyo somta'ni Jisasi'mo uhwojahon'ngki sekumo sesihutomentiso hweho.

⁹ Toho we'e sijontan'ngkuhwosi ifofo yososo toho engo sijihwosi yo'mayo hopi'nonohinomo wonahumontonoho. Oso pa'nyo a'amu anga'nohino hwasyo hungkuno selososo sekwo hopi'nonohino soku sekwo hwasyo hon'ngkanomo in'ngkoyalokwofo.

¹⁰ I oso'no ole syosefiyalokweno. Hwe Engo sohwo sefo'mahon'ngkuhwosi oso hwasyo hungkunomo in'ngkoyalokwofo somo sekwo hohujo ikinjaof'ikui Jisasiye hungkunomnohini ngko in'ngkoyalokwe hopaso fin'ngkamno. Oso a'amu sohwo sekumo ole seloso, Sekwo a'apaho sihu fikolo'nimno, ose seloso sohwo hwasyo hon'ngkanomo ipesemotasesewo sohwo kakoe yahino wonyo somne'no Anitu kako tohino uyonefoho.

¹¹ A'amu fehohnjo ngkine'no ole lalokwofo, Poul huhwo'nji ole lut'hwawo'n'ngkiso, A'amu hon'ngkano hungkunomo in'ngkayo a'apaho sihu kolo'nyo somo ose in'ngkaof'ijomanji Anitu hofikoe wonyoso wae weeo'mtonoho. Ngkine'no ose lalokwofo. I oso hungkunoso ngko lut'hwant'ntentesi a'amu hon'ngkano hungkunomo in'ngkoyalokwofo sohwa ngkimo tango montape'njo ikutnnesohilo. O'o, ngko Jisas a'amufe wonyo so'no iyopo poyo pe'nimentiso so'no ulalokwe so'no hofiko ngkimo tohino ntap'wo'n'ngkohofofoho.

¹² A'amu sekwoe a'apaho fikolo'nimno selalokwofoso hofiko hofikoe a'apahomo n'hu'nahone sihu kolo'n'fijoso sekumo sel'iko'maf'ikui n'hu'nahone mose'maf'ikutnehoho. Oso'no nimo'n'ngkohoho.

¹³ U nje a'amu soku, hon'ngkano hungkuno somta'ni Anitu kako sekumo sesihuto'mentisofoho. Sekumo peho'ne sesihuto'mentisoto. Apa'no hon'ngkano wonyomo in'ngkayo'netaho. Nihu'no awonoho. Olenoho. Nom'ne a'amu somo simeho uyo'ne nom'ne a'amu somo ufo'mayo'ne oso'ne Anitu nakumo isihutofonema'mentisofoho.

¹⁴ Yo'mayo hon'ngkano hungkuno neso hungkuno anga'nohino somo wo'nnyofoho. Hungkuno olenoho. Kiko kikine'no kumo'nyo hopaso kiko a'amu hopi'nonohino somne'no wakumo'nono.

¹⁵ I sekwo nom'ne a'amu so'nji yoka hnn'ngkuji simeho tohino sem'ngkuhwoso'no tango in'ngkuji ikujoho fongki'n'fijomanji i sekwo i'waho fiy'mno. I sekwo oso yahino ifijo'manji sekwo hopi'nono wonyo umo'nantifeho.

Anituye Towahuno Wop'ingofe yahino'nji a'amu hwaho loponjo hn'niwee yahino so'ntnne hungkunofoho.

¹⁶ Hungkuno ole wasel'monne'no yohono. Sekwo haloho popmno. Anituye Towahuno Wop'ingofe mampaho jije hunomo huno kiyihwoso'no simeho kumo'noso somo tifi fin'ngkayo. Ose iyo'manji yo'mayo wonyoso jije simeho umo lihwosi ko yososo miyonehoho.

¹⁷ Ihwoni, jije simeho ole kilalofi, Olo hon'ngkano losomo hano fiyo. I Anituye Towahuno Wop'ingo ole kilalofi, Yo'mayo wonyo jije simeho umo lihwosi yososo miyonehoho. O'o, nje hon'ngkanomo tifi nn'ngkape. Ose kilalofoho. Oso'no oso hwa'u jije simeho mo'mo ikujoho hopa fongki'nalokusiyo. Kiko yo'mayo uyimonji yalokunoso kiko hopo'maho.

¹⁸ Kiko Anituye Towahuno Wop'ingomo tifi in'ngkusoso kiko hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo mohumhnohino.

¹⁹ Yo'mayo wonyoso nakwoe simeho yoneso'no huno nayohoho, nom'ne a'amufe a'apahomne'no simeho fefoyoso, yo'mayo huno wonyo syafisiyoso, hon'ngkano wonyomo hano iyoso,

²⁰ iyo huyo'mango'nji sojo huyo'mango'nji yofe ho'nomayoso, hwahoponjo hwasyo anitu hwe hwoso sohumo tifi in'ngkayo, peefo, ki'nyo imokiyoso, a'amu mangohwa imo'nontifi ikujoho fongki'nyoso yoka hnnyoso, simano hintotohino kumnyoso, yofe ho'noma'nyoso, nom'ne somne'no hitoho mulofe'njoso, o'o a'amu kakoe yo'mayo somne'no syafisiyoso, a'amu ito'no mohumayofoho. O'o hofiko husilo husilofo lohofontifi nom'ne a'amu somne'no sitofo ujofoho.

²¹ Nakwoe simaho a'amu nom'nefe yo'mayo so'no hi umo'nyo, mijo yokumpohn'nyo nonontifi nilohofoso, yo'mayo syohi'nyo wonyo iyoso, yo'mayo fonifonyo iyo, yo'mayo wonyo iyoso, umo l'wo'n'ngkisofoho. Simo'mo selimentohe hopaso apa'no yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. A'amu yo'mayo wonyoso iwo'n'ngkohofoso hofiko Anitu nemokosyohumayo sopo mahufitnnefoho.

²² I oso'no nakwo Anituye Towahuno Wop'ngofe mampahomo in'ngkawasoso nakwo nom'ne a'amu somne'no hitoho wonalomontonoho. Nakwo Anitu'nji hungkuno hn'ngkuhwasi simaho wonyohofiyonji wohumantanoho. Oso'no Anitu'nji a'amu so'njimo simaho pompenjiyo uyantanoho. Nakwo Anituye Towahuno Wop'ngofe mampahomo in'ngkawasoso, u a'amu nom'ne nakumne'no wonyo hungkuno loso'manji nakwo simaho wonyo muyanehwono. O'o, simaho wop'ngo'nji wohumantanoho. Nakwo a'amu nom'ne somne'no hitoho nalofihwoso'no ufo'mantanoho. Yo'mayo wop'ngo ulohofantanoho. Yo'mayo nakwo nom'ne somo ulasoso ne umo'nimontonoho.

²³ Nakwo nom'ne somne'no hwahopo wopowantanoho. Nakwoe yofe moho'noma'nyo'njo uyantanoho. Yo'mayo nakwoe simaho uyimonto ko yososo nakwo hon'ngkano wop'ngo'nohinomo uyantanoho. Oso yo'mayo yahino wonyoangkafo loso yasoso hon'ngkano hungkunoso yo'mayo hwahoponjo hungkunoso nakumo mop'jwonamofe'njo umontonoho.

²⁴ Jisasiye a'amu ne hn'nwi olo so'no nano mtito'mentihwone, Yo'mayo nakwoe huno wonyo naisoso yo'mayo simaho fefoyo ne'maso sohonta ole syafisiyo'no'n'ngkuhwono. Mpano. Jisasiye iyo hwojyafiku'nyyopo oso hiso'no nto pe'nimentisofoho. Ose syofisyontani hon'ngkano wop'ngomo humalohwono.

²⁵ Anituye Towahuno Wop'ngo kako songo humayo'ne kakoe yokumpohn'nyo ntnne'no nejap'wo'n'ngkiso so'no nakwo kakimo enjwa'mo wohumano. Kakoe hungkuno somo sikuno huhwo huhwi un'ngkowano.

²⁶ Yo'mayo nakwoe yofe engo imo'nyo'neso mosyafisiyo'njo uyano. Nakwo nom'ne a'amu somne'no simano hintotohino monahmnyo'njo uyano. Nakwo nom'ne a'amu sofe yo'mayo so'no hi monamo'nyo'njo uyano.

6

Nakwo nom'ne a'amufe tangoso ufo'mano.

¹ Nje a'amu soku, a'amu fiho kako yahino wonyomo apa'no yoso'manji sekwo Anituye Towahuno Wop'ngofe mampahomo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso sekwo oso hwe huhwo sohumo hon'ngkano wop'ngo somo apa'no tipemayo'ne ufo'mapmno. Yoka nul'kutoho. O'o, hungkuno wop'ngo'nohini hofiyoy ulifijoso Anituye hon'ngkanomo apa'no fipemotamen. Sekwo anga'no anga'nohinomo soku sekwoe humayo somo ito'no uhwonmno. Seten kako yamofe selohofahon'ngkuhwosi sekwo wonyo ifitnnoho. Oso'no ito'no uhwontohumamno.

² Sekwoe a'amu somo yo'mayo tango u'masoso sekwo hofikimo ufo'mapmno. Ufo'mapijomanji sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno ne somo un'ngkowantifeho.

³ Hwe fiho ole hn'alofi, Ngkimo peho'no nifo'mapitnnehofo. Ngko ito'nohinomo hwo'nyoho. Ngko hoponoho. Ose hn'nosohwo kako hwasyo hn'alofoho.

⁴ A'amu anga'no anga'nohinomo soku yo'mayo iwo'n'ngkino somo kiko ito'no uhwonyo. Wop'ngo'nohinomo uhwon'ngkohoji jje simaho wop'ngo wakumo'nimontonoho. Nom'ne a'amufe yo'mayo syoho iwo'n'ngkiso somo uhwon'ngkohoji ole nosyafisyohotoho. Nom'ne sofe yo'mayoso wonyofoho. Nje yo'mayoso wop'ngofoho. Ngko uyakolofohono. Ose nosyafisyohotoho.

⁵ O'o, Anitu kako sekwo anga'no anga'nohinomo sokuye syohomo sehon'ngkuhwosi yano noselofiyonefoho. Oso'no a'amu anga'no anga'nohinomo soku sekwoe syoho so'no tango nomapitnnefoho.

⁶ A'amu sekumo Anituye hungkuno losetihwalokuso sohumo sekwoe wosopayo hwapife hamniyoho yo'mayo fehohnjoso uyimno.

⁷ Hwe fiho kako Anitumne'no hwasyoso mulonehoho. U hwe fiho kako wopayo hulihwosi wopayo wofoka'montonoho. U yo'mayo hulolososo wofoka'montonoho.

Oso pa'nyo hwe fihwo Anitumne'no hwasyo iningkawo'n'ngkiso sohwo ne ane umo'nimontonoho. Oseso sekwo anga'no anga'nohino soku hwasyo hnn'ngkutoho.

⁸ A'amuso yo'mayo wonyo kakoe simeho umo'nyoso ose iwo'n'ngkiso'manji u kako nihu'nahone tikanomo wene hweho. A'amu nom'ne sohwo yo'mayo Anituye Towahuno Wopingo uloso somo iningkaweso'manji u kako Anituye Towahuno mta'ni songo humayoso nomane hweho.

⁹ Honingkano wopingo somo nohumentani Anituye syoho wopingo so'no piso'mo'nyo namo'n'ngkuhwoloho. O'o, yo'mayo wopingo yaso'manji yokumpohn'nyo ne'no mjim'hwasi sikuno Anitu ho'nahumentiso somo yo'mayo wopingo nomane'nwoho.

¹⁰ Oso'no sikuno huhwo huhwi nakwo a'amu hopi'nonohino somo ufo'mayo'ne honingkano tipemayo'manji ufo'mano. I a'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho somo ne'nohino ufo'mafikuno.

Jisas nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafiku'nnyo sopo pe'nimentiso so'no Poul kako simonyo imentisofoho.

¹¹ Olo hungkuno loso simo'mo nom'nehumo ulahon'ngko kako mti'mokohoho. I olopo nje aho'nji mti'mokalokweno. Sekwo uhwon'mno. Ifalifaliyo loso m'kun'imposo mti'mokalokweno.

¹² A'amu fehohnjo hungkuno loset'hwelokwofoso hofiko sekwoe a'apaho sihu sekolofo'ne umo'nalofoho. Hwap'ngoso ole. Hofiko a'amu a'apaho sihu kolofoso yahino somo iningkawo'n'ngkohoho sofe simeho wopingo umo'nyo'nefoho. I oso a'amu hungkuno loset'hwelokwofoso hofiko Jisas nakwoe wonyo'ne pe'nimentiso so'no simeho hi'ntnnono ufijo'manji Anituye a'amu ne imo'n'fitnnefoho. A'amu huhwo sohwa oso'nohino loset'hwant'fijontentesi a'amu honingkano hungkunomo enjwa'mo humalofoso hofiko a'amu noloset'hwelokwofo somo tango uy'kutnnesohilo. Oso'no a'apaho sihu sekolofo'ne umo'nalofoho.

¹³ A'amu a'apaho sihu kolonyo'ne hungkuno loset'hwelokwofo sohwa hofiko honingkano hungkuno hopi'nonohinomo min'ngkayo'njo yalokwofo. O'o, sekwoe a'apaho sihu kolofone loset'hwayo hwap'ngoso ole. Hofiko a'amu Jutaso somo nakwoe inomokomoyo pi'n'nggo engo somo uhwon'mno ulahon'ngkofi a'amu Jutaso hofikoe yofe ho'nomalokwofo.

¹⁴ Nje yofe'nji yo'mayo ntnneso moho'nomanyo'njo yalokweno. O'o, olo'nohino woho'noma'mo. Jisas Kilais kako nje wonyomne'no iyo hwojiyafiku'nnyo sopo poyo pe'nimentisofoho. Oso hiso'no woho'noma'mo. Hwap'ngoso Jisas ngkine'no poyo pe'nimentiso so'no yo'mayo hwahoponjoso ngkimo yokumpohn'nyo mon'mokosyohumanehoho. O'o, Jisas hwahoponjo yokumpohn'nyo somo hwotoho hmmentisofoho. Oso'no hwahoponjo yo'mayoso nihu'nahone ngkilaho lalokweno. Oso hiso'no a'amu yo'mayo hwahoponjo somo iningkwelokwofoso hofiko ngkine'no nakwolaho ntant'kwofo.

¹⁵ A'apaho sihu kolonyo yahinoso ne anefoho. A'apaho sihu makolofo'njo yahinoso ne anefoho. O'o, neso ole, Anitu nakumo a'amu songo pa'nyo namokiyo yahinoso hoponoho.

¹⁶ A'amu hopi'nono huno ose uyahon'ngki iningkawo'n'ngkohofoso hofiko Anituye a'amu nefoho. Osomne'no Anitu kako hitoho ulof'hwoso'no simeho pompenjiyo uyono.

¹⁷ Yo'mayo semt'mokiyoho so'no sekwo nom'ne tango ntap'ikutoho. O'o, ngko Jisas'ye syoho ulohofiyoho sohwo'n'mo a'amu tohino engo ntapont'feso nje a'apaho ime'nohinofoho.

¹⁸ Nje a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wosemokosyohumano. Yo'mayo wopingo waselohofono. Hungkuno nehopeho. Ngko Poul'ni semt'mokiyohofoho. Osohopeho.

Efesos

Olo Iyoswo loso Poul A'amu Efesos somne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *t'iwenti-nain'*nji (29) *teti wan'*nji (31) nto uyakolo'mentisopolikeno Poul olo iyoswo a'amu ango Efesosinjo somne'nohini mti'mokumentisoma'ho. O'o, a'amu hopi'nono hwaho Esiya sopenji a'amu Efesos so'nji uhwonifitne'ento mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwap'ngoso olenoho. Nakwo Kilais'nji humalohwone so'nimo Anitu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wop'ngo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefo'mayo'ne nejopalofoho. Jisas Kilais'nta'ni Anitu kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohino ahwomomjoso nejahopohoho. (Hungkuno hiloso Efesos sohe engo 1 hon'ngkano we'e 3. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Poul kako impo'angomo humanto mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako iyoswo Koulousi sopone'no mti'mokuyahotimentiso sohonta olo iyoswo Efesos loso oso afaho sohonta mti'mokumentisofoho.

Olo iyoswo lomjo hungkuno simo'mjoso olenoho. Kilais'nta'ni a'amu Jisasimo in'ngkunyoso simeho afa'njo wohumantifeho. Nakwo olo iyoswo homo lomo atofolihwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Poul'ni Kilais Jisasiye hungkuno a'amumo uyohojiku'mofo (*apouse*) syoho so'ne Anitu ni'hwosopomentiso hwo'nyoho. Sekwo Anituye a'amu soku ango Efesos nohumantifi Kilais Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohoho sokune'no olo iyoswo loso mti'mokalokweno.

² Nan'ngkwoho Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wop'ngo selohofohosisi simeho pompenjiyo wosejapanjiyoho.

Kilais yo'mayo wop'ngo naloho'mentisoso olenoho.

³ Nakwo Kilais'nji humalohwone hn'nyumo Anitu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wop'ngo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefo'mayo'ne nejopalofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kan'ngkwohwo Anitu osohumo isamayoka ulano.

⁴ Hohonta Anitu kako nakwoe hwaho yo'mayo mamti'mokiyo sohonta nakwo Kilais'nji humayo'ne Anitu kako nakumo nto nahwosopomentisofoho. Oso'no nakwoe simeho kiho'maso'nji humehwasi nakwo kakoe simano sopo wolohofantantonoho nje simano sopo wolohofantifeho. Ose syafihu'mentisofoho.

⁵ Simo'mo Anitu kako nakune'no hitoho mikun'imposo ulo'mentisofoho. Oso'no nakwo kakoe mehomi ne namokiyo'ne Jisas Kilais nakumne'no poyo pe'nyo so'ne uhwatimne'ento syafihu'mentisofoho. Anitu kakoe huno homo somo mikwesyafisiyofoho. O'o, kako oso hiso'no uyimonnoho lonto simeho wop'ngo umo'n'ngkahon'ngki nejapmentisofoho.

⁶ Nakwo hon'ngkano wonyomo nohumentan'ngkuhwoni Anitu kako wop'ngo'nohini nalohofonto kakoe Hwomumo nakumo siki nejapmentisofoho. Oso'no nakwo kakimo aku peho uyanehwono. Awonoho. Siki nejapmentisofoho. Oso'no nakwo Anitumo isamayoka ulihwasi kakoe yofe woho'nomano. Hwap'ngoso nakwo Jisasi'nji humalohwone so'no Anitu kako nje mehomi kuyoho nalimentisofoho.

⁷ Kilais nakumne'no kakoe honiyo usihumanto poyo pe'nimentiso so'no nakumo hon'ngkano wonyo mta'ni isihutofonema'mentisofoho. Oso'no nakwoe wonyoso kakoe honiyo'nji wae enao'mentisofoho. Oso wop'ngo hiso Anitu nalohofososo ifehu'mokonasiyoso wonyoangkafofoho.

⁸ Anitu huno wop'ngo hwap'ngo'njo sohwo kako nakumne'no huno ito'no uya-hon'ngki kakoe yo'mayo wop'ngoso ifehu'mokonesyalofoho. Oso hiso'no Anitu kako huno uyohoho. Hofikimo ufo'mayo'nefoho.

⁹ Anitu kakoe mehomi hn'nwiye wonyo wayo'ne Jisas uhwatimne'ento limentisoso kako ose yonto hohonta kakoe hunoso hiyaso'mo wo'mojoso olohonta ujo ehontojwahumentisofoho.

¹⁰ Oso Anituye hunoso hiyaso'mo wo'mojoso olenoho. Oso sikuno Anitu kako hwsoppeehumentiso sohwi i'mofap'hwoso'no yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji mti'mokumentisoso mihu'mokoso sohonta Kilais kako yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne mnokino engo'njohwo imo'nonefoho.

¹¹ Yo'mayo Anitu imne'ento imentisoso ne imo'nyo'nefoho. Oso'no Anitu kako nakwo a'amu Juta hn'nimo nje mehomi ne imo'nifitne'ento kako Kilaisiye temtitofomo nehumati'menti'hn'nwoho. Anitu kako nakumne'no yo'mayo so'no ae'mta'ni huno syonafihu'mentisoso ne imo'nimentisofoho.

¹² Nakwo simeho Kilaisimo uyimentihwone simo'mjo hn'nwi nakwo yo'mayo wopingo nalohofone so'no hontohumehwasi Anituye yofe engoso woho'nomano.

¹³⁻¹⁴ Sekwo temtitofu kengo mta'ango soku, Anitu sehwsopo'mentiso so'no sekwo Anituye hungkuno wopingo ne'njoso upa'nontifi Kilais sekumne'no asomo setimayo'ne sohomo sekwo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. Oso'no sekwo Anituye a'amu ne imo'nimentohofu so'no kakoe Towahuno Wopingo yofe sehwoe'ne sejpammentisofoho. Oso Towahuno huhwo sohumne'no hohonta Anitu nalimento, Nje a'amu ne somo nje Towahuno sohwo uyimonne'no yohono. Ose nalimentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Nakwo Anituye Towahuno Wopingo'nji humalohwone so'no kakoe a'amu ne nto imo'nimalohwone so'no huno nayohoho. Oso'nji yo'mayo Anituye a'amu neso mapitne'ento limentisoso oso hiso nakwo nomane so'no huno nayohoho. Hwapingo Anituye Towahuno Wopingo nakwoe simeho mo'mo humaho. Oso'no olo so'ntnne'no huno nayohi, Anitu nakwoe wonyomne'no mpe nto imentisofoho. Oso'no nakwo kako'nji humayo so'no asomo netimayo'neso nakwo hontohumalohwono. Oseso yo'mayo nalohomentiso so'no nakwo nakwoe Anitu wopingo sohwoe yofe woho'nomano.

Anitu kako a'amu Efesos somne'no huno wopingo uyo'ne so'no Poul kako jomo ulimentisofoho.

¹⁵ Ngko ole upa'nimale, sekwo Hwe Engo Jisas sohomo simeho hi'ntnnono uyontifi Anituye a'amu nom'ne somo simeho uyalokwofo.

¹⁶ Ose upa'nonji sikuno huhwo huhwi ngko sekumne'no Anitumo isamoyoka uliwo'n'ngkohono. Sikuno anga'nohino fihwo moniyakolofefoho. O'o, sekumne'no huno syafisyonji Anitu kako sekumo sefo'mayo'ne jomo uliwo'n'ngkohono.

¹⁷ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kan'ngkwohwo Anitu yo'mayo wopingo hwapingo sohwo osohumo ole uliwo'n'ngkohono, Anitu kiko jije Towahuno wopingo sohwo a'amu anga Efesos humayo somo uyahon'ngkohoji Towahuno sohwo kako huno wopingo uyihwosi Anitumne'no a'amu somo utihwahon'ngkuhwosi hofiko kikine'no huno nehopi uyono. Ose uliwo'n'ngkohono.

¹⁸ Oso'nji ngko ole so'no sekumne'no uliwo'n'ngkohono. Anitu kakoe pomponaho sekwoe hunomo ho'nasesyihwosi yo'mayo so'no sehwsopo'mentisoso sekwo hunoso nto'no ehohosasesyihwoso'no yo'mayo wonyongakafoso mapitne'ento limentiso so'no sekwo simeho wopingo'nji wohontohumantifeho.

¹⁹⁻²⁰ Jisas Kilais kako poyo pe'nimentiso sohonta Anitu kakoe yokumpohn'nyo m'kun'imposo so'nji Kilaisimo ulikafonto ahwomo somo kakoe aho angahohnta'ni m'humaji'mentisofoho. Osopo Kilais kako nohumanto nemokosyohumaho. Nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkihwone hn'nimo oso yokumpohn'nyo m'kun'imposo Kilaisimo ulika'mentiso hiso nefo'mayo'ne syoho yalofoho. Oso'no sekwo huno waseyono.

²¹ Kilais kako Anituye aho angahohnta'ni humamentiso so'no kako ahwomomjo a'amumo mokosyohumayo so'nji hwahoponjo hwe engo sohanji a'amu hwaho mokosyohumayo sohwa hnonnji a'amu yofe engo'njo so'nji a'amu hopi'nonohino humalohwone hn'nimo Kilais kako hwofilo'nnyo hweho. Olohonta'nohin'maho. O'o tifi no'mjo hi'nji Hwe Engo oso hwo'nohino kako ne'no wohumantimtonoho.

²² Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso Kilaisimo enjwa'mo ho'nasyonto Anitu kakimo nakwoe hwe mnokino engo'njo uhumantimentisofoho.

²³ A'amu Kilaisimne'no huno nayiwon'ngkiso so'nwi Kilaisiye a'apaho'nwoho. Kilais kako nakwoe mnokino engo'njo hweho. Oseso nakwo Kilaisiye a'apaho fehohnjo'nwoho. Oso'no Kilais kako hopi'nonohinomo mokosyohumaho.

2

Nakwo poyo pa'nyo nohumentan'ngkuhwoni Kilais yo'mayo wopingo nalohomentiso so'no Anitu nakumo songo nelikafalofoho.

¹ Hohonta sekwo temtitofu kengo kengo soku hon'ngkano wonyomo nohumantifi a'amu poyo pe'nyoso yo'mayo hungkunoso mupa'n'wo'n'ngkiyohoho hopa sekwo Anituye hungkunomo haloho maposo'njo imotofofoho. Oso'no Anitu tohino engo womapife limentisofoho.

² Oso hohosohonta sekwo hwahoponjo yahino wonyo somo in'ngkawentifi yo'mayo towahuno wonyo sofe hwe engo Seten oso hweo hungkunomo haloho po'motofofoho.

Seten huhwo sohwo kako a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingkohoho somo kako yokumpohn'nyo umokosyohumaho.

³ Hohonta nakwo a'amu Juta hn'nwi a'amu temtitofu kengo kengo pa'nyoso nakwo hopi'nonohino Seteniye temtitofu'nwoho. Nohumentani yo'mayo yahino wonyo nakwoe simeho umo nelahon'ngki imotohwonefoho. Nakwoe hunomnohini in'ingkamotohwonefoho. Nakwo ose humentan'ingkuhwoni Anitu nakwoe hon'ngkano wonyo somne'no simeho tohino umn'ingkahon'ngki Anitu kako a'amu hn'nimo tango engo uyimne'ento limentisofoho.

⁴⁻⁵ Nakwo hon'ngkano wonyomo poyo pa'nyo nohumentan'ingkuhwoni Anitu hitoho mikun'imposo ulofahon'ngki Kilais yo'mayo wop'ngoso naloho'mentisoso Anitu kako nakumo Kilais'nji songo nelika'mentisofoho. Anitu kakoe mehomi so'nne'no umo'n'ingkahon'ngki kako asomo net'ma'mentisofoho.

⁶ Nakwo Kilais Jisasmo humalohwone so'no Anitu kako Kilais'nji nakwo'njimo songo nelikafonto kakoe yofe engo nejopahon'ngki ahwomomo Kilais'nji humalohwono.

⁷ Ose naloho'mentisoso kako hitoho mikun'imposo nejapeso kako engolopohamo a'amu tifi imo'none so'nji ne'no netihwawo'n'ngkisofoho. Anitu kakoe huno mta'ni wop'ngo uloho'mo lonto wop'ngo nalohof'wo'n'ngkisofoho. Kilais nakwoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso so'no a'amu hopi'nonohino kakoe hitoho engo nejopahonjo somo uhwon-alokwofo.

⁸ Anitu kako wop'ngo uloho'mo limentiso so'no nakwo kakimo simeho hi'ntnnono uyimentihwone sohonta Anitu kakoe mehomi ne namokumentisofoho. Oso hitoho ulofu yahino uyalokuhwone hwap'ngoso nakwo'maho. O'o, Anitu huhwo kako hwap'ngo hweho. Kako siki nejapmentisofoho.

⁹ Olo hilo so'no nakwo nakwoe yofe moho'nomo'nanehwono. Awonoho. I nakwo hilo so'no hwap'ngo'maho.

¹⁰ Anitu kako nakumo namti'mokumentiso sohwo nakwoe hwap'ngo hweho. Nakwo yahino wop'ngomo in'ing kayo'ne Anitu kako Kilais nejapmentiso so'no Kilais Jisas nakumne'no yo'mayo wop'ngo nalohofoso nakwo a'amu songo namokumentisofoho. Anitu oso yahino wop'ngo somo hofiko in'ing kafitne'ento nakumne'no nto'no esyuhmamentisofoho.

A'amu Juta so'nji temtitofu kengo kengo so'nji Anitu'nji ufohi'nyo'ne Jisas kako temtitofu anga'nohino umokumentisofoho.

¹¹ Ngko sekwoe hunomo huno wasefohoto'monne'no yohono. Hohonta sekwo Anitumne'no huno maseyofoho. I a'amu Jutaso a'apaho sihu kolo'nnyo sohwa hofiko sekumne'no ole liwo'n'ingkohofi, Sekwo temtitofu kengo mta'ango soku a'apaho sihu makolo'nyo so'no sekwo Anitumne'no huno maseyokuyoho, seliwo'n'ingkohofoho.

¹² Oso hohosohonta sekwo Kilaisimne'no i'waho yontifi Anituye mehomi mmo'nyo kuyoho. Simo'mo Anitu a'amu Juta somo uhwosopo'mentisoso kakoe hungkuno wop'ngo kako'nji makotiku'nyo'neso sekumo mosejapmentisofoho. O'o, sekwo a'amu temtitofu kengo'mta'ango soku yoloho'mo humamotofokuyoho. Sekwo olo hwayo lopo nohumantifi tifi no'mo yo'mayo wonyoangka imo'none so'no mohontohumayo'njo kuyoho. Sekwo Anitu sohumne'no huno mosyafisiyo'njo imotofokuyoho.

¹³ Sekwo Anitune'no kengopo nohumentan'ingkoifi Kilais Jisas kako poyo pe'nonto sekumne'no kakoe honiyo usihuma'mentiso so'no kako impo'nosetima'mentisofoho. Oso'no sekwo kako'nji ufohi'nimentohofu kuyoho.

¹⁴ Simo'mo nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofu kengo sikunonji mango hwona'ni imo'nontani humamotohwonefoho. Mangohwa imo'nimentihwoneso nakwoe hon'ngkanomo tojo hopa pijwahinimentihwonefoho. I Kilais nakumne'no poyo pe'nimentiso so'no tojo homo somo wae yao'mentisofoho. Oso hiso wae yaofonto nakwo simeho pompenjiyo'nji nohumentan'ingkuhwoni temtitofu anga'nohino namokumentisofoho. Oso simeho pompenjiyo hwap'ngoso Kilaisiyoho.

¹⁵ Jisas nakwoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso so'no a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno hopi'nonohiniso a'apaho sihu kolo'nyo yahinoso a'amufe yahino wonyomne'no yahu fonjokisasiyoso yo'mayoso ne ane imo'nimentisofoho. Oso'no Jisas kako a'amu Jutafe hon'ngkano hungkunomo wae yaofonto nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofu kengo kengo sokunonji nakwo hn'nimo Jisas kako'nji nakumo monakojijwonto temtitofu anga'nohino songo namokumentisofoho. Oso'no nakwo simeho afa inimentihwone'nwoho.

¹⁶ Kilais kako iyo hwojiyafiku'nnyo somo poyo pe'nimentiso sohonta nakwoe simeho tohino yahino so'nji mangohwa imo'nyo yahino so'nji Kilais kako poyo imokumentisofoho. Poyo imokumentiso sohonta nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofu

kengo kengo hn'nimo temtitofa anga'nohino namokonto nakwo An+tu'nji simeho afa inimentihwonefoho.

¹⁷ Kila is kako noponto a'amu Juta An+tu'nji mofonepo humamotofo so'nji sekwo temtitofa kengo kengo'mo An+tu'ne'no humamotofo soku nonjimo olo hungkuno wop+ngo loso nalimento, Sekwo simeho afa'njo hmimo'nimno.

¹⁸ Ose nalimento so'no Kila is kako nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo a'amu temtitofa kengo sikunontne'no yo'mayo wop+ngo naloho'mentiso so'no An+tu'ye Towahuno Wop+ngo anga'nohino sohwo kako hon+ngkano namohmentiso so'no nakwo hinjoho'nwi An+tu'mo u'malokuhwono.

Nakwo a'amu An+tu'mo in+ngkawo'n+ngkuhwone so'nwi nakwo anga'ne'nwoho.

¹⁹ Oeso sekwo a'amu temtitofa kengo mta'anga soku olohonta sekwo yoloho'mo mohumu ilofa. O'lo, sekwo An+tu'ye a'amu ne so'nji ufohi'nontifi An+tu'nji sekwo'montohwasi humalofa.

²⁰ Sekwo soku An+tu' anga' molalokunjo pa'nyo kuyoho. Nakwo An+tu'ye hungkuno uyohojiku'mofa (*apouse*) syoho'njo sohwo'nanonji a'amu An+tu'ye hungkuno uyahon+ngki limotofa sohwo'nanonji kako nakwo hwasoku hwasaha pa'nyo nawonjimentiso hwo'nyoho. Kila is Jisas sohwo kako engkwosaha ne pa'nyo hweho. Sekwo soku anga yokino kuyoho.

²¹ Anga yokino hopi'nonohino soku Kila is engkwosaha ne sohwo'nji ufohi'nimentohofofa. Olo anga hiloso An+tu' kako hwap+ngo hweho. Anga hiloso An+tu' nomolihwosi engo imokuhwosi kako oso anga wonyo ane wop+ngo'nohino sopo wohumamontonoho.

²² Sekwo sokunonji nom'ne a'amu An+tu'mo in+ngkawo'n+ngkuhwone hn'nnonji nakwo Kila isimo ufohi'nontani An+tu'ye Towahuno Wop+ngo sohwo nakwoe simeho mo'mo humawo'n+ngkiso so'no nakwo An+tu'ye anga ne nto imo'nimalohwono.

3

Poul' kako An+tu'ye hungkuno wop+ngoso a'amu temtitofa kengo somo lutihwawo'n+ngkiso hweho.

¹ Ngko Poul'ni Kila is'ye syoho ulohofiyi sohwo'ni ngko sekumne'no impo'angomo humaleno. Hwap+ngoso ngko a'amu temtitofa kengo sokumo An+tu'ye hungkuno wop+ngo losetihwawo'n+ngkohe so'no a'amu Jutaso ngkimo impo'angomo intofan+humentohofofa.

² Sekwo olo so'no nto upa'nimentohofa so'no ngko huno syafisyohono. An+tu' sekumne'no hitoho ulofahon+ngki kako yo'mayo wop+ngo waselohomto yonto sekumo losetihwayo'ne syoho loso ntapmentisofa.

³ An+tu'ye hungkuno wop+ngoso hiyaso'mo wo'mojoso ntihwahon+ngki ngko hungkuno losomo huno nimentisofa. Hungkuno fehohnjoso nto semti'mokiyohofa.

⁴ Olo iyoswo losomo atofa lifijoso sekwo huno ole waseyono. Kila is'ye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso kako ujo nto ehontojwan+humentisofa.

⁵ Hohonta olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso loso An+tu' kako a'amu somo mutihwamnojofa. I olohonta An+tu'ye Towahuno Wop+ngo kako nakwo a'amu An+tu'ye hungkuno uyohojiku'mofa (*apouse*) syoho'njo sohwa hnonji a'amu An+tu' kako hungkuno uyahon+ngki limotofa sohwanjimo ujo ehontojwahumentisofa.

⁶ Hungkuno wop+ngo hiyaso'mo wo'mojoso hiloso olenoho. Sekwo Jisas Kila is'ye hungkuno wop+ngo somo upa'nimentohofa so'no sekwo a'amu temtitofa kengo soku sekwo'nji nakwo a'amu Juta so'nnonji nakwo temtitofa afa imo'nontani a'apaha afa pa'nyo humalohwono. Yo'mayo wop+ngo Kila is nakumne'no naloho'mentiso so'no An+tu' yo'mayo nakumne'no hwasopehumentisoso womantanoho.

⁷ An+tu' kako ngkimo kakoe hungkuno wop+ngoso uyohojiku'mofa'ne nihwosopo'mentiso so'no ngko oso hungkuno wop+ngo sohwoe syoho ulohofiyi hwo'nyoho. An+tu' kako olo syoho lomne'no kako ngkine'no hitoho ulofahon+ngki kako kakoe yokumpohn'nyo ngkimo nisosofito'mentisofa.

⁸ An+tu'ye hwe moya'mi ne somo ngko enjwa'mo humaleno. Ngko An+tu'ye hungkunomo hwotoho hm'mote hwo'nimo An+tu' kako wop+ngo nthofonto nje wonyoso wae yanimo'mentisofa. I An+tu' olo syoho a'amu temtitofa kengo somo kakoe hungkuno wop+ngo lutihwayo so'no nihwosopo'mentisofa. An+tu'ye hungkuno wop+ngo loso olenoho. Yo'mayo yahino wop+ngoso Kila isimo weho. U a'amu sikinjo sohwo kako yo'mayoso matipihwononeho. O'lo, a'amu Kila isimo in+ngkawo'n+ngkiso sohwo kako yo'mayo wonyoangkafoso Kila isimo wotipema'mtonoho.

⁹ S⁹imo'mo An⁹tu yo'mayo mt⁹!mokumentiso sohwo kako yo'mayo so'no imne'ento huno syaf⁹syonto Jutafe temtitof⁹o so'nji temtitof⁹o kengo kengo so'nji afa imo'n⁹ifitnne'ento hiyaso'mo ho'nahumentisof⁹oho. Oso hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso ne imo'nyo'ne'ento a'amu hopi'nonohino somo huno ehohos⁹siyo'ne An⁹tu olo syoho loso ntapmmmentisof⁹oho.

¹⁰ Hwap¹⁰ngoso An¹⁰tu kako a'amu ahwomomjo somo mokosyohumayo sohwanji ahwomomjo a'amu hopi'nonohino so'njimo kakoe huno wop¹⁰ng¹⁰o hiyaso'mo wo'mojoso ujo ehontojwahinyo'nef¹⁰oho. Neso olenoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtitof¹⁰o kengo so'nji An¹⁰tu kako mekilo'mokuhumajonto kakoe a'amu ne imokahon¹⁰ngki hofi¹⁰ko kakine'no uhu'mokuwo'n¹⁰ngkohof¹⁰oho. Oso homo somo a'amu ahwomomjo sohwa uhwonont¹⁰fi hofi¹⁰ko An¹⁰tuye huno wop¹⁰ng¹⁰o so'no huno uyohoho.

¹¹ Hohonta a'amu ahwomo'nji hwaho'nji mamt¹¹!mokiyo sohonta An¹¹tu ose imne'ento huno syaf¹¹syonto nakwoe Hwe Engo K¹¹lais Jisas¹¹mo nejapmmmentiso so'no ne imo'n¹¹mentisof¹¹oho.

¹² Nakwo K¹²lais¹²mo s¹²meho hi'ntnnono uy¹²wo'n¹²ngkuhwone so'no nakwo K¹²lais¹²nji uf¹²ohi'nontani nakwo An¹²tumo u'mayo so'no iyoho monenalofiyoho. Hwap¹²ngoso K¹²lais sohwo kako An¹²tumo u'mayo'ne hon¹²ngkano hweho.

¹³ Oso'no ngko hungkuno we'e waselimo. Ngko An¹³tuye hungkuno a'amu temtitof¹³o kengo sokumo sel¹³wo'n¹³ngkohe so'no tohino malokwe loso'no sekwo s¹³meho wonyo semo'n¹³ngkuhwoloho. O'o, sekumo sefo'mayo'nef¹³oho. Oso'no sekwo s¹³meho wop¹³ng¹³o'nji fohumantokuno.

K¹³lais kako hitoho m¹³kun¹³imposo sejopalof¹³oho.

¹⁴ Nto selohe so'no ngko yo'mayo An¹⁴tu kako yoneso'no huno syaf¹⁴syonji ngko Mpohumne'no hwahopo hwomtame ulohofalokweno.

¹⁵ A'amu nope'nont¹⁵fi ahwomomo nto s¹⁵mentohof¹⁵o so'nji nakwo hwahoponjo temtitof¹⁵o hopi'nonohino hn'nnonji nakwo An¹⁵tu kako kakoe yofe neso nan¹⁵ngkwohweho. Oso'no kako menal¹⁵mentisof¹⁵oho.

¹⁶ Olo so'no ngko Mpohwo yo'mayo hwap¹⁶ng¹⁶o sohune'no jomo ulalokweno. Kako kakoe Towahuno Wop¹⁶ng¹⁶o sohwo sekwoe s¹⁶mehomo sehulo'of¹⁶ihwaso'no sekwo kakoe yokumpoh¹⁶n¹⁶yo wonyoangkafo so'nji yokumpoh¹⁶n¹⁶yo wolohofant¹⁶feho. Oso'no ngko Mpohumo jomo ulalokweno.

¹⁷ Sekwo s¹⁷meho An¹⁷tumo uy¹⁷wo'n¹⁷ngkohof¹⁷o so'no K¹⁷lais kako sekwoe s¹⁷meho mo'mo humaho. Oso'no kakine'no fis¹⁷yaf¹⁷siyo'wo'n¹⁷ngkuno. Iyo pmpongo hwahomo'mo unjilof¹⁷onto yokumpoh¹⁷n¹⁷yo kemokosyohumawo'n¹⁷ngkiso pa'nyoso An¹⁷tu kako sekumo hitoho engo sejopalokunjo so'no sekwo huno syaf¹⁷siyo'kuji sekwo yokumpoh¹⁷n¹⁷yo filohopmno.

¹⁸ Sekwo ose if¹⁸jo'manji sekwo An¹⁸tuye mehomi hopi'nonohino soku K¹⁸lais kako s¹⁸meho nejape so'no huno waseyono. K¹⁸lais¹⁸ye hitoho nejapeso yo'mayo hwahoponjo so'njimo ahwomomjo so'nji yakolo'nnyof¹⁸oho. N¹⁸hu'no yokintahoponoho.

¹⁹ K¹⁹lais¹⁹ye m¹⁹kun¹⁹imposo nejapo so'no nakwo huno nto'no monayohoyohoho. O'o nakwoe hunoso t¹⁹fof¹⁹oho. I oso'no sekwo K¹⁹lais yokumpoh¹⁹n¹⁹yo sejape so'no huno nto'no sey¹⁹o'ne Mpohumo jomo ulalokweno. Oseso An¹⁹tu kako sekwoe huyo'mango somo sefo'mahwosi kako pa'nyo wop¹⁹ng¹⁹o'nohini wasemokumontonoho. Ngko oso hiso'no Mpohumo jomo ulalokweno.

²⁰ An²⁰tuye yokumpoh²⁰n²⁰yo engo nakwoe s²⁰meho mo'mo syoho nelohofalof²⁰oho. Oso'no nakwo nakwoe huno t²⁰fo so'nji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ujo so'ne kakoe yokumpoh²⁰n²⁰yo hiso engo namokiyo hweho.

²¹ Oso'no nakwo An²¹tuye mehomi hn'nwi yo'mayo wop²¹ng²¹o K²¹lais Jisas nakumne'no naloho'mentiso so'no nakwo kakine'no uhu'mokuwo'n²¹ngkuhwone hn'nwi An²¹tuye yofe'nji K²¹lais Jisas²¹ye yofe'nji nakwo engolopohamo ne'no woho'nomewo'n²¹ngkuhwano.

4

Nakwo An²¹tumo in²¹ngkawo'n²¹ngkuhwone hn'nwi nakwo K²¹lais²¹ye a'apaho'nwoho.

¹ Ngko An²¹tuye syoho iwo'n²¹ngkohe so'no impo'angomo humale sohwo'ni sekumo jomo yokumpoh²¹n²¹yo selalokweno. An²¹tu kakoe mehomi hn'n²¹mne'no wonyoangkafo humayo so'no joh²¹o nal²¹mentiso so'no kakoe yahino wonyoangkafo somo nto'no un²¹ngkohwano.

² A'amu hopi'nonohino somo sekwo enjwa'mo pahumno. A'amu somo fo'ma fo'ma ulohof²¹kuji hungkuno hofiyo hofohofahn'no ul²¹mno. A'amuso hofi²¹ko wonyo sekumo selohof²¹kujo'no sekwo oso wonyo hiso aku ulohof²¹kutoho. O'o, wop²¹ng²¹o'nohini ulohopmno. S²¹meho fin²¹mno.

³ Anıtuye Towahuno Wopıngo sohwo kako sımeho afa inyo yahino nejapmmmentiso so'no nakwo mtitofu anga'nohino pa'nyo impe hopa nto monakilo'mokumaho. Oseso oso sımeho afa inyo yahino ne'no mjimıkuno.

⁴ Nakwo Anıtumo sımeho uyıwo'nıngkuhwone hn'nwi nakwo hinjoho'nwi a'apaho anga'nohino'nwoho. Anıtuye Towahunoso anga'nohino hweho. Nakwo hopi'nonohino hn'nwi nakwo Anıtunji wonyoangkafofu humayo so'no Anıtuno nakumo joho lonetıma'mentiso so'no nakwo oso hiso'no afa'nohino hontohumalohwono.

⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kılais sohwo anga'nohino hweho. Nakwoe sımeho hi'ntnnohino uyo yahinoso Anıtuno uhwononteso anga'nohino weho. Mijo kiyomayoso Anıtuno uhwononteso hwapıngo neso kenga'nohinofoho.

⁶ Nakwoe Mpohwo anga'nohino sohwo Anıtuyoho. Nakwo hopi'nonohino hn'nwi kakimo enjwa'mo humentanıngkuhwoni kako yokintahopo humaho. Kako nakwo'njo ajwopo nohumanto yo'mayo ne'manteso kako wopıngo namokuwo'nıngkiso hweho. Kako nakwoe sımehomo humaho.

⁷ Nakwo anga'no anga'nohino hn'nımo Kılais kako kakoe syoho kengo kengo nejaponte so'no kako yokumpohn'nyo hwapıngo sohwo oso syoho hiso iyo'neso yokumpohn'nyo nejapmmmentisofoho.

⁸ Olo hilo so'no Anıtuye hungkuno ole nalımento,

Kılais kako songo lıkafonto ahwomomo apa'no sımentiso sohonta kako kakoe a'amu pi'nıngoso Seten kako impe intofahumentiso somo isıhufotomotasımentisofoho.

Osohonta kako a'amu somo yo'mayo syoho kengo kengo iyoso'no yokumpohn'nyo uyımentisofoho.

Ose nalımentisofoho.

⁹ Oso hungkuno so'no huno wosyo'ısyano. Kako ahwomomo apa'no sımentiso so'no neso pehoto. Olenoho. Sımımo kako ahwomo mta'ni noponto hwoho ne lopo pmmmentisoso kako hwahomo'mo a'amu poyo pe'nyofe angomo umentisofoho.

¹⁰ Olo hwe lohwo kako sımımo hwahomo'mo umentiso sohwo kako aku ahwomo ne nohotımo sımentisofoho. Sımentiso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji hwaho ae'mjo yo'mayo hopi'nono Kılaisımo weho.

¹¹ Anıtuye syoho kengo kengo iyo so'ne Kılais kako a'amu anga'no anga'nohinomo yokumpohn'nyo uyalofoho. Oso yokumpohn'nyoso olenoho. A'amu fısmo kakoe hungkuno uyohojıku'mofu'ne (*apouse*) syoho uyalofoho. Nom'ni somo Anıtuno hungkuno jo'ne syoho uyalofoho. Nom'ni somo a'amu Anıtuye honıngkanomo tıpemayo'ne a'amu somo ufo'mayo'ne syoho uyalofoho. Nom'ni somo Anıtuye a'amu ne somo mokosyohumayo so'ne kakoe hungkuno lutıhwayo'ne syoho uyalofoho.

¹² Oso yokumpohn'nyo nejopalokunjosı Anıtuye a'amu neso hofıko kakoe syoho hofıyo ulohofıyo'ne nto'no esyohumaho. Oso'no nakwo Kılaisıye a'apaho ne hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo anga'no anga'no sosofıto'nıngkuhwasi ufo'mo'nano.

¹³ Kılais kakoe yokumpohn'nyoso ne'no nejapıwo'nıngkiso so'no nakwo Anıtumo sımeho hi'ntnnono uyıwo'nıngkuhwone hn'nwi nakwo sımeho afa unantanoho. U nakwo Anıtuye hwomumne'no huno afa'nohino wonayımtonoho. Oso hohosohonta nakwoe sımeho mo'mo Anıtuye hungkuno'nji Anıtuye huno'nji nakwoe hunomo engo enaofıhwoso'no nakwo Kılais pa'nyo sokafo umo'nantanoho.

¹⁴ Osohonta nakwo mehomi pa'nyo mohumanehwono. A'amu mehomi pa'nyoso hintalinyo ifofo mokomıso hopa mokomoyalofoho. Hofıko huno somo ehılo'mekomoyalofoho. A'amu afofo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji selalokwosı hofıko oso ifofo hopa sekumo umpo'nosetımantıfe'no yalokwofu. Oso meho sekwo fıfi inıngkakutoho.

¹⁵ O'lo, nakwo Anıtuye hungkuno ne somo ne'no inıngkuhwasi a'amu hopi'nonohino so'nji sımeho inıngkuhwasi Kılais nakwoe mnokino engo'njo sohwoe yahino wopıngoso nakwoe sımeho mo'mo engo wenao'montonoho.

¹⁶ Kılais kako nakwoe mnokino pa'nyo hweho. Nakwo kakoe sıfe aho yo'mayoso pa'nyo'nwoho. Mnokino sohwo kako a'apaho sohomo huno uyahonıngki a'apahoso syoho ito'no iwo'nıngkisofoho. I aho sohwo kako syoho nto'no miyo'manıjo ajo'mıyo sohwa hofıko syoho nto'no mıfıtnnehofu. Oso'no Kılais kako syoho kengo kengo nejapmmmentisoso nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi syoho nto'no ihwasi nakwo ufo'mo'nantanoho. Ose ihwasi sımeho afa inıngkuhwasi Kılaisıye a'apaho hn'nwi engo imo'nıngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofantanoho.

Anıtuye a'amu neso hofıko yahino songo malokwofu.

¹⁷ Olo hungkuno loso ngko Anitumne'no yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. A'amu hwahoponjoso Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho oso pa'nyoso sekwo imo'n'ngkutoho. Hofikoe hunoso siki wo'nyofoho.

¹⁸ Hofikoe huno piku'nnyo so'no sikwo'mjoho pa'nyofoho. Hofiko yokumpohn'nyo imo'nontifi hunomasoso hofiko Anitu kakoe songo humayoso momalokuyohoho.

¹⁹ Hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no hofiko wonimango munyofoho. O'o, hofiko hon'ngkano wonyo somo ikuhufoku'mo'nyofoho. Yo'mayo yahino wonyo somne'no simeho fefoyo uyalofoho.

²⁰ Oso yahino hiso Kilaisi losetihwamentisotaho. Nihu'no awonoho.

²¹ Kilaisiye yahino wop'ingo so'no sekwo nupa'nontifi oso yahino homo somo tifi in'ngkowahon'ngkofi a'amu Jisasiye hungkuno neso nto losetihwamentohofoho.

²² Oso'no sekwo sekwoe hohontajo yahino wonyoso nihu'nahone foho'naopmno. Yo'mayo wonyo sekwoe simeho umo limojoso olenoho. Sekwoe hunomnohini in'ngkawentifi yo'mayo hi semo'nyoso hon'ngkano hwasयोomo ipesemotamojofoho. Oso hiso sekwoe hunomo wonyo semokumojofoho. Oso yahino wonyoso nihu'nahone foho'naopmno.

²³ Sekwoe hunoso sekwoe simehoso nihu'no songo umo'nono.

²⁴ Sekwo a'amu soku songo hmmo'n'mno. Oso a'amu songo soku Anitu kako pa'nyo wasemokumontonoho. Oso a'amu songo hiso wonyo hon'ngkano nihu'no anefoho. Yahino ito'nohinofoho.

²⁵ Oseso sekwo hwasयोo hungkunoso foho'naopmno. Apa'no nolikutoho. Sekwo hungkuno nehopi'nohino fihn'mno. Sekwo huno ole seyohi, Nakwo Kilaisiye a'apaho'nwoho. Oso'no hungkuno nehopi'nohino fihn'mno.

²⁶ Sekwo sekwoe simeho wonyo semo'n'ngkuhwoso'no huno nto'no fisafihupmno. Sekwo hon'ngkano wonyo ifitnnoho. Sekwo sekwoe simeho tohino nowentan'ngkuhwosi mofehi'nyo ikwo'mokoloho.

²⁷ A'amu simeho wonyo umo'n'wo'n'ngkiso osohumo Seten ehuhn-naofiwo'n'ngkisofoho. Oso'no sekwo Seten'imne'no hoku'yo nohwosomputimafikutoho.

²⁸ A'amu yo'mayoso hufo iwo'n'ngkiso sohwo kako apa'no hufo ihwoloho. O'o, kako syoho wop'ingo'nohino wotipemano. Oso syohoso kako kakoe aho'nji yokumpohn'nyo ihwosi hamniyoho nomahwosi kako a'amu umofonyo iyo somo ufo'mano.

²⁹ Sekwoe mango mta'ni wonyo hungkuno nolikutoho. O'o, hungkuno wop'ingo'nohino nom'ne a'amu somo usofitofone fil'mno. A'amu nom'ne somo ufo'mayo'ne hungkuno wop'ingo'nohino fil'mno.

³⁰ Sekwoe humayo yahino so'no Anituye Towahuno Wop'ingo simeho tango ifisyimofikutoho. Anitu kakoe Towahuno Wop'ingo yofe nahwofo'ne nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Oso sikuno ae'uyo somo yo'mayo yahino wonyo somta'ni nihu'nahone isihutofonemaso sohonta nakwo Anitu'nji wop'ingo humanefoho. Huno ose nayohoho. Oso'no Anituye Towahuno sohomo simeho tango ukutoho.

³¹ Sekwo olo yahino loso foho'naopmno. Simeho wonyo, yoka, simeho tohino, mango engo, sitofo, oso yahino wonyoso ikutoho.

³² Sekwo a'amu somo simeho uyikuiji yahino wop'ingo'nohino ulohopmno. Kilaisi sekumne'no poyo pe'nimentiso so'no Anitu sekwoe wonyo wae yasema'mentiso hopaso a'amu fiso hofiko wonyo selohopijo somo hohujo'mo moho'naofikuiji wonyo hiso wae hmmo'pno.

5

Nakwo pomponahopo wohumano.

¹ Anituye mehomi soku Anitu hitoho engo sejap'owo'n'ngkiso so'no sekwo kakoe yahino somo tifi fin'ngkamno. Kako pa'nyo hmmo'n'mno.

² Kilaisi kako nakumo hitoho engo nejapmmentiso so'no kako nakwoe wonyomne'no kakoe a'apaho wop'ingos ihn'nao'mentisofoho. Anitu oso homo somo uhwononto akino wop'ingo wa'mentiso hopaso kakoe simeho wop'ingo umo'n'mentisofoho. Oso yahino wop'ingo somo fin'ngkamno.

³ Yo'mayo yahino wonyo, a'mohufo, kifosyoho, nom'ne hwafe yo'mayo so'no hi semo'nyo, oso yahino wonyoso sekumo se'mahwoloho. O'o, sekwo Anituye a'amu ne kuyoho. Oso'no a'amu fiso hofiko sekwo'njopo humafikuiji oso yahino wonyoso motipemapitnnehofo.

⁴ Sekwo wonyo hungkuno nolikutoho. Hwasयोo hungkuno syohi'nyo hungkuno wonyoso nolikutoho. O'o, oso yahinoso Anituye mehomimne'maho. Sekwo soku, sekwoe hungkunoso Anituye yofe ho'nomayo'nefoho. Kakimo isamoyoka ujo'nefoho.

⁵ Sekwo huno moi'wonoho. A'amu kifosyoho'njo sohwa, a'mohufo iwo'n'ngkohofoso, hungkuno wonyo liwo'n'ngkohofoso, a'amu kako ho'yangomnohini syafisyonto woma'mo liwo'n'ngkisoso, oso a'amu hiso hofiko Anitu'nji Kilais'nji siko a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumasiyo sopo m'mopitnnefoho. O'o, nihu'no awonoho. A'amu yo'mayo ho'yangoso so'no hi umonosohwo kako ho'yangoso hiso kakoe Anitu pa'nyo imokinonto ho'yangoso somne hwo'tame ulohofiwon'ngkisofoho.

⁶ Sekwo huno nto'no fisya'fihupmno. A'amu oso yahino wonyo somo upesemotowantife'no yalokwofoso hofikoe siki hungkuno somo tifi in'ngkakutoho. A'amu oso yahino wonyo yontifi Anituye hungkuno somo hwotoho fewo'n'ngkohofoso somne'no Anitu kako simeho tohino umnonefoho.

⁷ Oso'no sekwo hofiko'nji ejoku'nohumafikutoho.

⁸ Sekwo soku, hohonta sikwo'mjoho'mo humamotofokuyoho. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe pomponahopo sehumaji'masofoho. Oso'no sekwo pomponahopo ne'no humafikuji hano ito'no femoyimno.

⁹ Anituye pomponahopo loso yahino wop'ingo'nji hon'ngkano nto'nohino so'nji hungkuno nehopi'nohino so'nji uti'hwanyopo ujo ejokwojasyiwo'n'ngkisofoho. Oseso sekwo oso yahino wop'ingososo ne'no fikuno.

¹⁰ Sekwo Anituye simeho wop'ingo umokiyone hon'ngkano t'pemafikuji osomo syoho yokumpohn'nyo fikuno.

¹¹ A'amu sikwo'mjoho'mo nohumantifi hohontajo yahino wonyoso iwo'n'ngkohofoso so'nji sekwo ejoku'nohumafikutoho. O'o, sekwo i'waho nto'no fiyimno. Oso yahino wonyoso ne anefoho. Sekwo a'amufe hon'ngkano wonyo somne'no hungkuno ulikuji hon'ngkano wop'ingo uti'hwamno.

¹² Yo'mayo yahino wonyoso hofiko hiyaso'mo iwo'n'ngkohofoso so'no ngko sejo so'no won'mango n'ngkahon'ngki ifalifaliyo mamti'mokoho yohono.

¹³ Anituye pomponahopo a'amu yo'mayo hiyaso'mo yiwo'n'ngkohofoso somo uti'hwanyopo ujo ehontojwasyiwo'n'ngkisofoho. A'amu fiso hofikoe yahino wonyo hwap'ingo neso uhwon'ngkuji yahino wonyo somo woho'nofano likuji Anitumo nihu'nahone uyantifitikenno. Oso'no uhwonantano.

¹⁴ Oso a'amu homo somne'no ta limotofoso ole nalohi,

Kiko saho wotno sohwo, kiko hon'ngkano wonyomo nohumanji, a'amu poyo pe'n'ngkohofoso pa'nyo humawo'n'ngkino, filikaho.

Kilais kakoe pomponahopo j'je simehomo wolakisyo.

¹⁵ Sekwo sekwoe humayo yahino somne'no huno ito'no fisya'fihupmno. A'amu Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo humawo'n'ngkohofoso hopenohumafikutoho. O'o, sekwo a'amu huno'njo humawo'n'ngkohofoso hopaso foyohumamno.

¹⁶ Olohonta yahino wonyo pi'n'nggo engo wo'nyoponoho. I sekwo soku olopo siki humayo'ne mohumulofoso. O'o, yo'mayo iwo'n'ngkohofoso Anitumne'no fiyimno.

¹⁷ Sekwo Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo ikuji yo'mayo syohoso ikutoho. O'o, ilofikutoho. Sekwo soku simo'mo Anituye hunoso t'pemafikuji tifi yo'mayoso ito'no fiyimno.

¹⁸ Sekwo mijo yokumpohn'nyo engo n'ngkuji nonilohofikutoho. O'o, oso yahinoso sekumo wonyo wasemokumonte'no yohoho. I oso'no sekwo Anituye Towahunoso nomafikuji'no kako sekumo wosehula'ofono.

¹⁹ Oso'no sekwo nuhu'mokukuji sekwo Anituye hungkuno hnn'ngkuji kakoe yofe ho'nomayo'ne Ta'njo Iyoswo ta'nji filimno. Sekwoe towahunomo yokumpohn'nyo imokiyone haohonta sekwo Hwe Engo Anitune'no syafisyikuji kakoe yofe foho'nomapmno. Oso'no tajo angomjo taso mango mta'ni likuji simeho ajwo mo'mta'ni filulika'n'ngkuno.

²⁰ Yo'mayo se'maso so'no nan'ngkwohwo Anitumo isamoyoka ulimno. Wop'ingo'nohino se'mahwoso'no isamoyoka nolikutoho. O'o, tango so'nji se'mahwoso'no Anitumo isamoyoka ulimno. Hwap'ingososo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wop'ingo'nohino nalohofiwon'ngkiso so'no isamoyoka ulimno.

A'mu siyoswafe hungkunofoho.

²¹ Sekwo Kilaisiye hungkunomo tifi in'ngkwalokwofoso so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no hwahopo pawomno.

²² Moya'mi sofasi, sekwo sekwoe Hwe Engo Jisas Kilais kakoe hungkunomo enjwa'mo humalofoso hopaso sekwo sekwoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo foyohumamno.

²³ Hwap'ingososo peho'neto. Hwe sohwa hofikoe ape sofamo hwe engo imo'nontifi a'musyamo mokosyohumawo'n'ngkohofihwafoho. Oso hopaso Kilais kako kakoe a'amu

ne sofe hwe mnokino engo'njo hweho. A'amū hiso Kɩlaisiye a'apahofoho. Kɩlais oso a'amū somo asomo utimayo'ne poyo pe'nimentiso hweho.

²⁴ A'amū Kɩlaisimo simeho uy'wo'n'ngkohofoso hofiko kakimo enjwa'mo humalofohopaso moya'mi sofa hofiko hofikoe hwehwamo enjwa'mo wohumafe.

²⁵ Hwe sohwasi, sekwo sekwoe a'musyamme'no simeho epufohi filohopmno. Kɩlais kakoe a'amū ne somne'no simeho engo uy'mentiso so'no kako hofikine'no poyo pe'nimentisofoho. Oso pa'nyoso sekwo sekwoe a'musyamo simeho uy'mno.

²⁶ Kɩlais kakoe a'amū ne somne'no poyo pe'nimentiso so'no kakoe hungkuno so'nji mijo kiyomayo yahino so'nji hofikoe huno hofikoe simeho hon'ngkano wonyo ane kiho'maso imkalofoho.

²⁷ Oseso Kɩlais kakoe a'amū neso hofiko kakoe simanopo lohopijo sohonta hofiko hon'ngkano wonyo nihu'no ane kiho'maso nihu'no wonyoangkafonohini lohopitnnefoho.

²⁸ Oseso sekwo hwe sohwasi sekwo upa'nimno. Sekwoe a'apahomme'no hitoho selofiwon'ngkiso hopaso sekwoe a'musyamme'no hitoho waselofono. Hwe kakoe ape'nji sikoe a'apaho afa in'mentisiyo so'no hwe sohwo kakoe apemo wop'ngo ulohofihwoso'no kako kakoe a'apahomo wop'ngo ulohofalofoho.

²⁹ Nakwo huno ole nayohi, a'amū kako kakoe a'apahomme'no mangohwa imo'nyoso awonoho. Kako kakoe a'apahomo wosopayo uy'wo'n'ngkohoho. Kakoe a'apaho nto'no emokosyohumawon'ngkohoho. Oso pa'nyoso Kɩlais kako kakoe a'amū ne somo wop'ngo emokosyohumawon'ngkiso hweho.

³⁰ Hwap'ngoso nakwo Kɩlaisiye sife aho a'apahonwoho.

³¹ Anituye hungkuno ole nalohi, U hwe fihwo kako kakoe kan'ngkwowho'ya'umo uliko'mahwosi kakoe ape'nji womokotiku'nanjiyoho. Oseso siko nem'no makotiku'nisiso siko a'apaho afa umon'nanjiyoho. Ose nalimentisofoho.

³² Oso hungkuno hiso'no nje hunoso olenoho. Hwap'ngo neso hufa'uyoho. Hwap'ngo hiyasoso ole, Kɩlais kakoe a'amū ne so'nji a'apaho afa imo'nalokwofoso'no nelalofoho.

³³ Oso'nohinimaho. O'o, sekwo hwe anga'no anga'nohinso sohwa hnnontne'no selalofoho. Sekwo hwe sohwasi sekwoe a'apahomme'no hitoho selofiwon'ngkiso hopaso sekwoe a'musyamme'no hitoho waselofono. Oso'no sekwo moya'mi sofasi sekwo sekwoe hwehwafe yofe fohon'nomapmno.

6

Mehomi so'nji kan'ngkwowho'ya'u'njiye hungkunofoho.

¹ Sekwo mehomi soku, sen'ngkwowho'ya'uye hungkunomo haloho popmno. Anitu hofiyi ose ifitne'ento limentisofoho.

² Anituye hungkuno ole nalohi, Kiko jije mpohwo na'uye hungkunomo tifi fin'ngkayo. Ose nalisofoho. Olo hon'ngkano hungkuno lomo in'ngkuso'manji Anitu kako wop'ngo wakilohomontonoho. Olo hon'ngkano hungkuno simo'mjo loso hungkuno ne ulinyo hi'njofoho.

³ Ne hiso olenoho. Kiko hnn'ngkwowho'ya'uye hungkunomo haloho pojo'manji kiko hwaholo wop'ngo nohumentan'ngkiji soswo pi'n'ngo engo wokiyakolomontonoho.

⁴ Sekwo hamn'ngkwowho'yoswasi, sekwoe mehomiye hunomo wonyo umokukutoho. Hwasyo hungkuno nulikutoho. Sikoe mehomi somo Anituye hungkuno lutihwahosisi hofiyi mokosyohumahosisi hofiko hahn'nyo ifijo'manji hofikoe hon'ngkanomo siko nto'no m'hwajinyo.

A'amū syoho ulohofiyi so'nji a'amū nom'ne somo mokosyohumawon'ngkohofoso hwe hungkunofoho.

⁵ Sekwo syoho ulohofiyi soku, sekwoe hwe engo nosemokosyohumawon'ngkohofoso sohwafe hungkunomo enjwa'mo ito'no fosyohumamno. Sekwo simeho hufa'uyo'njo imon'ngkutoho. O'o, sekwo hofikoe syoho somo yokumpohn'nyo fiy'mno. Sekwo Kɩlaisiye hungkunomo tifi in'ngkawon'ngkohofoso hopaso sekwoe hwe engo sohwoe hungkunomo tifi nto'no fin'ngkamno.

⁶ U sekwo a'amū wonahon'ife likuji a'amufe hunomo afofo umokano likuji hofikoe timopo syoho yokumpohn'nyo ikutoho. O'o, sekwo Kɩlaisiye syoho ulohofiyi kuyoho. Oso sekwo sekwoe hwe engo sohwoe syoho yokumpohn'nyo ifijososo sekwo yahino Anitu umon'w'on'ngkiso somo in'ngkwalokwofoso.

⁷ Sekwo simeho wop'ngonji sekwoe syoho fiy'mno. Sekwo a'amū hwahoponjo somnolini syoho miyalokuyohofoso. O'o, sekwoe Hwe Engo Anituye syoho yalokwofoso.

⁸ Sekwo huno seyohoho. A'amū syoho ulohofiyō so'nji a'amū syoho somo mokosyohumalofo so'njimo Anitu hofiko syoho somo uhwon'wo'n'ngkiso sohwo hofikoe syoho wopingo somne'no kako yano ulofiyonefoho.

⁹ Sekwo a'amū syoho selohofiy'wo'n'ngkohoho soku sekwo a'amū homo somo hofiyō mokosyohumamno. Sekwo iyoho l'imofo yahinoso foho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo Anitu kako ahwomomo humaso sohwo kako a'amū hopi'nonohinomo mokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Kako a'amū yofe engo'njo so'nji a'amū siki'no so'njimo uhwononteso afa'nohino uhwon'wo'n'ngkohoho.

Anituye a'amū neso hofiko hwe ikujoho'ne kako mekino sampe yo'mayoso nto'no esyohumayo'ne hungkunofoho.

¹⁰ Ngko olo hungkuno ae'uyo loso wasel'monne'no yohono. Sekwo Anitu'nji makotoku'nnyo soku, Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji ufohi'n'mno.

¹¹ Seten kako sekumo yamofo selohofiy'wo'n'ngkiso so'no sekwo Anituye mekino, sampe, yo'mayoso nomaf'ikui yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Seten'ye huno wonyo so'nji kakoe yahino wonyo so'nji fongki'nane'no yokumpohn'nyo wolohofano.

¹² Nakwo a'amū hwahoponjo so'nji ikujoho mofongki'nalokuy'hwono. O'o, nakwo Seten'nji towahunō wonyo so'nji fongki'nalokuhwono. Towahunō wonyo hiso hofiko a'amū sikwo'mjoho'mo humalofo somo yokumpohn'nyo mokosyohumalofo. Hofiko hwahopo emoyont'fi ahwomomo emoy'wo'n'ngkohofofoho.

¹³ Oso'no sekwo Anituye mekino, sampe, yo'mayoso olohonta mapmno. Ose maf'ikui yo'mayo wonyo i'mofap'hwoso'no sekwo yokumpohn'nyo lohof'ikui Seten'nji towahunō wonyo so'nji ikujoho fongki'n'fijoso sekwo hofikimo nuyakolopitnefoho. Nuyakolof'ikui yokumpohn'nyo ne'no lohopotnefoho.

¹⁴⁻¹⁷ Oso'no nto'no esyohumayo yahino so'no nakwo huno wosoy'fisyano. A'amū kako mango hwamo wafongku'mo lih'wosi kako kakoe mekinohwa, sampehwa, omoyohwa, nomahwosi yokumpohn'nyo waloho'montonoho. Mango sohwa hofiko oso hwe huhwo sohmo wofonjasyano likui me f'ijoso mupolopitnehofo. Hwap'ngoso kako nto'no esyohumunyo hweho. Oso pa'nyoso Seten nakumo ikujoho monafongkiso'ne ito'no wesyo humano. Nakwoe sampe, mekino, omoyō, yo'mayoso olenoho.

Hungkuno nehopi'nohino wolano. Hwasyo hungkuno molanehwono. Oso hungkuno neso sekwoe ahuloho pa'nyofoho.

Hon'ngkano wopingo'nohino uyano. Wonyo hon'ngkano ihwaloho. Oso hon'ngkano wopingo'nohinoso sekwoe swokinoponjo ikujoho mel'kosafa pa'nyofoho.

Anituye hungkuno wopingo a'amufe simeho pompengo if'isy'mofo'neso wolut'hwano. Oso hiso sekwoe sife manji'mofo pa'nyofoho.

Seten'ye yo'mayo tango ne'maso so'no Anitu kako nefa'mayo'ne so'no simeho hi'ntnnono uyano. Oso simeho hi'ntnnono hiso nakwoe sampe pa'nyofoho.

Nakwo Anitu asomo net'mayo'ne so'no huno wosoy'fisyano. Oso nakwoe sohwo ho'yo pa'nyofoho.

Anituye hungkuno so'no huno nto'no wonayono. Oso Anituye hungkuno hiso nakwoe hwakuhwajo hosimno pa'nyofoho.

Kakoe Towahunō Wopingo sohwo hungkuno lomne'no wonet'hwamtonoho.

Yo'mayo mel'kosafa hiso sampe mekino yo'mayo pa'nyoso nto'no wesyo humano.

¹⁸ Mpohumo jomo ne'no ul'mno. Kakoe Towahunō Wopingofe yokumpohn'nyo sejap'hwoso'no Anitumo jomo ul'mno. Nto'no fohontohumamno. Piso'mo'nyo ikutoho. Sekwo Anituye a'amū ne somne'no engolopohamo Mpohumo jomo ul'mno.

¹⁹ Sekwo Mpohwo Anitumo ngkimo n'fo'mayo'ne jomo ole ul'mno. Anitu kako kakoe hungkuno nje mangomo ho'nani'sy'hwoso'no ngko iyoho iyo yahinoso monje yasy'i'mo Anituye hungkuno wop'ngoso a'amufe hunomo ehohosasiyo'ne ul'mo. Oso hiso'no sekwo Mpohumo ngkine'no jomo ul'mno.

²⁰ Ngko a'amū Anituye hungkuno lut'hwawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Oso'no ngko impo'angomo humaleno. Olopo nohumahm'mo iyoho miyo'njo i'mo Anituye hungkuno a'amū somo lut'hwawo'ne sekwo Mpohumo jomo ul'mno.

Hungkuno ae'uyofoho.

²¹ Tikikos nen'ngkwa'wewho Anituye syoho ulohofiyō wopingo sohwo kako nose'mahwosi yo'mayo ngkimo n'i'ma'maso so'no yoloho wasel'monte hweho.

²² Oso'no ngko kakimo sekuyepono lihwojalokweno. Kako nakwoe humayo so'no sel'hwosi sekumo yokumpohn'nyo wasesofito'montonoho.

²³ Nan'ngkwohwo Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'i'nji siko'monta'i sekwoe simeho pompenjiyo semokohosi sekwo nom'ne a'amū somne'no hitoho selofo so'nji simeho hi'ntnnono engo uyo so'nji wosejapanjiyoho.

²⁴ A'amu nakwoe Hwe Engo Jisas K+laisimo hitoho ulofoso musi+kwajiyo'njo iwo'n+ngkohoho osomo An+tu kako wop+ngo uloho'montonoho. Ngko Pouli'ni hungkuno hiloso mt+'mokokono. Osohopeho.

Filipai
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Filipai somne'no
Mt'i'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomme'no nto s'imentiso sohonta soswo *t'iwenti-nain'*nji (29) *teti-wan'*nji (31) nto uyakolo'mentisopol'i'keno olo iyoswo loso Poul a'amu Filipai somne'no mt'i'mokumentisofoho. Hwaho Yulop hohnta'ni tajo ango i'mofapeso ango Filipai sopo kaki'no ifawo'mentisofoho. Oso tajo ango hiso Poul ul'i'ka'mentisofoho. Poul olo iyoswo mt'i'mokiyo hwap'ngoso olenoho. Poul kako impo'angomo humentan'ngki a'amu Filipainjoso kakimo ufo'mayo'ne hamniyoho uyahot'i'mentohoho so'no Poul kako isamayoka ul'i'monto mt'i'mokumentisofoho. Oso hamniyoho hiso hwe anga'nohinohumo uyahot'i'mentohohofoho. Kakoe yofeso olenoho. Oso Epeef'loutaitas'yoho. Oso hwe Epeef'loutaitas huhwo sohwo Poul'i'nji Loum nohumanji oso hwe huhwo sohwo kako mnokino t'i'pemahon'ngki Poul oso hwe huhwo sohomo kakoe ango Filipaine'no asomo uhwajimonto oso iyoswo so'nji mt'i'mokuyahot'i'mentisofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. S'imonyofoho. (Hungkuno hiso Filipai sohe engo 4 hon'ngkano we'e 4. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Poul kako Loum impojoho yonto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofu l'hwasi t'ifi un'ngkohwano.

¹ Sekwo Anituye a'amu soku ango Filipai humawo'n'ngkohoho somne'no ngko Poul'i'nnonji Timouti'nji nekwo Hwe Engo Jisas K'ilaisiye syoho ulohofiyu sohwoya'i olo iyoswo loso semti'mokiyalokuhwayo. Sekwo Hwe Engo Jisas K'ilais oso hune'no simeho uy'wo'n'ngkohoho so'nnonji a'amu sekumo semokosyohumayo'ne uhwosopo'mentohoho sohanjali a'amu Anituye syoho somne'no sefo'mawo'n'ngkohoho sohwatne'no semti'mokiyalokuhwayo.

² Mpohumo olo'no jomo ul'wo'n'ngkuhwoyo. Nan'ngkwowho Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilais'i'nji siko'monta'i siko sekumo wop'ngo selohofohosi sekwoe simeho pompenjiyo wosejopanjiyoho. Oso'no jomo ul'wo'n'ngkuhwoyo.

Poul kako Anitumo isamayoka ul'i'mentisofoho.

³ Ngko sekumne'no huno syasyef'isyontne s'ikuno somo ngko nje Anitumo isamayoka ul'wo'n'ngkohono.

⁴⁻⁵ Hwap'ngoso sekwo Anituye hungkuno s'ikuno s'imo'mjo upo'noma'mentohoho somta'ni sekwo Jisas K'ilaisiye hungkuno wop'ngo a'amumo ujo'ne syoho somne'no nifo'ma'mop'wo'n'ngkohoho kuyoho. Oso'no ngko Anitumo sekumne'no jomo ul'wo'n'ngkohe sohonta ngko s'imonyo iwo'n'ngkohefoho.

⁶ Ngko huno ole nto niyohi, Anitu kako sekwoe simeho mo'mo syoho wop'ngo ema'mentiso sohwo oso syohoso ne'no mji'mop'hwosi sekwoe hon'ngkano wop'ngo imokuhwosi nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilais kako asomo pon sohonta Anitu oso syoho wop'ngoso moi'wo wesojwamo'montonoho. Sekwo hon'ngkano wonyo ane'njo humant'fitne kuyoho.

⁷ Ngko simeho sejopalokweno. Ngko sekumo hitoho sejopalokweso ito'nohinofoho. Hwap'ngoso ngko impo'angomo mohumayo sohonta ngko Jisas K'ilaisiye hungkuno wop'ngoso a'amu somo ulonji hungkuno hiso'no a'amu ngkimo ntohon'ngkahon'ngkofi ngko aku hungkuno ulahon'ngko hungkuno hiso yokumpohn'nyo imo'n'i'mentisofoho. Oseso hungkuno nehopeho nt'i'mentisofoho. Oso hohosohontajo so'nji olohonta ngko impo'angomo humale lohontajo'nji sekwo ngkimo nifo'ma'mop'wo'n'ngkohohofoho. Sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofont'ifi ngkine'no syon'ifi syont'ifi Mpohumo ngkine'no jomo ul'wo'n'ngkohohofoho. Oso'no sekwo ngko'nji majopohi'nontani nakwo Jisas K'ilaisiye hungkuno wop'ngoso a'amumo lut'hwawo'n'ngkuhwoni'nwoho. Ose humentan'ngkuhwoni Anitu kako kakoe wop'ngoso nalohof'wo'n'ngkiso hweho. Oso'no ngko sekumne'no simeho wop'ngo n'imo'n'ngkohoho.

⁸ Anitu kako nje simehomo t'imo uhwon'wo'n'ngkisofoho. Oso'no kako olo hungkuno selalokwe loso nehopeho huno uyohoho. Oso ngko sekumne'no n'imo'nantokunjoso nehopi sejopalokweso nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilais mta'angofoho. Oso'no Jisas kako sekumne'no sejopalokuso hopa ngko sejopalokweno. Oseso ngko ole n'imo'n'imojoso wasohon'monne'no yohono.

⁹ Mpohumo sekumne'no jomo ulalokwe loso olenoho. Sekwo Anitu'nji a'amu nom'ne'ntnne'no hitoho selafalokunjoso engo imo'n'ngkuhwasi ne'no mji'mop'hwosi

mɪkɪnɪmposo engo umo'nono. Oso'nji sekwo Anɪtumne'no huno engo tɪpemafɪkuji yo'mayo yahino so'no huno ito'no fɪsyafɪhupmno.

¹⁰ Ose syafɪsyɪkuji yahino wonyoangkafo'nohino somo huno syafɪsyɪkuji osomnohini uyɪmno. Oso'no Mpohumo sekumne'no ulalokweno. Ose ifijo'manji sekwo honɪngkano wonyo ane'njo imo'nɪngkuji Jisas Kɪlais kako a'amufe hungkuno ikwolofo'ne sɪkuno somo kako ole selonefoho. Sekwo wopɪngo'nohino kuyoho. Wonyo honɪngkano ane'njo kuyoho. Ose selonefoho.

¹¹ Ou, sekwo olopo nohumafɪkuji Jisas Kɪlais kako'nohino kakoe yokumpohn'nyo se-japɪhwosi sekwo honɪngkano wopɪngo'nohino uyantɪfeho. Oso hohosohonta sekwoe humayo wopɪngo'nohino somo a'amu nosehonɪngkuji Anɪtuye yofe engo noho'nomafɪkuji Anɪtumo isamoyoka ulantɪfeho.

Poul kako impo'angomo humayo so'no a'amu pi'nɪngo engoso Jisasiye hungkuno upa'nɪmentohofofoho.

¹² Nje a'amu soku, ngko impo'angomo humale so'no sekwo huno ole seyɪhwoloho. Jisasiye hungkuno wopɪngoso impo'angomo into'nawehe. Ose syafɪsyɪkutoho. O'o, yo'mayo ngkimo tango nɪ'mahonjoso a'amu pi'nɪngo engoso hofɪko Jisasiye hungkunomo upo'nalokwofo.

¹³ Ngko impo'angomo humale kalohi nakwoe hwaho mokosyohumayo Sisa oso hwoe a'amu nehontohumayo hopi'nonohino sohwanji nom'ne a'amu olopo humalofo sohwantne'no Jisasiye hungkunomo upo'nalokwofo. Hofɪko huno ole uyohoho. Ngko Jisas Kɪlaisiye syoho ulohofiyɪwo'nɪngkohe so'no impo'angomo humaleno.

¹⁴ I ngko impo'angomo humale so'no a'amu Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono we'e uyɪwo'nɪngkohofoso hofɪko impo'ango somne'no iyoho ko unɪngkahonɪngki hofɪko ngkimo nohonɪmentohofoso so'no hofɪko iyoho munyofoho. Oso'no hofɪko Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono engo uyontɪfi kakine'no yokumpohn'nyo humalofo. Oso'no hofɪko a'amu somne'no iyoho miyo'njo yontɪfi Anɪtuye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

¹⁵⁻¹⁶ A'amu fehohnjo huno wopɪngo'njoso hofɪko Anɪtuye yofe ho'nomayo'ne Jisasiye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo. Oso a'amuso hofɪko olo so'no huno uyohoho. Ngko Poul'ni olo impo'angomo humaleso Jisas Kɪlaisiye hungkuno ito'nohino lɪwo'nɪngkohe so'no Anɪtuye hungkuno yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'ne impo'angomo humaleno. Oso'no hofɪko ngkine'no hitoho ulofahonɪngki hofɪko Anɪtuye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

I a'amu nom'ne fehohnjoso hofɪko nje syohomme'no sɪmeho wonyo umo'nɪngkahonɪngki nje yofe monje yanisyontɪfi hofɪko hofɪkoe yofe ho'noma'nyo'ne Kɪlaisiye hungkuno nom'ne a'amumo nto'no mulalokuyohoho.

¹⁷ Oso'no hofɪkoe hunoso nto'nohini'maho. O'o, hofɪko ngkimo woniyokolofantɪfi hofɪko ngkimo tango wontopantɪfi yontɪfi hofɪko Anɪtuye hungkuno nto'no mulalokuyohoho.

¹⁸ Huno ose ko syofɪsyahonɪngkofi ngko sɪmonyo yalokweno. Hwapɪngoso a'amu hofɪkoe yofe ho'noma'nyo oso hwanji a'amu Anɪtuye yofe ho'nomawo'nɪngkohofoso sohwanji hofɪko Jisasiye hungkuno ho'nɪmɪwahonjo so'no ngko sɪmonyo yalokweno. Oso hiso olohonta'nohini'maho. O'o, ne'no wamjɪmo'nɪ'montefoho.

Ngko olo hwaho lopo songo humaleso Jisasi'nji humalohwoyo.

¹⁹ Olo hiso'no ngko huno niyohoho. Sɪkuno huwuo huwui sekwo Anɪtu ngkimo nɪfo'mayo'ne jomo ulahonɪngkofi Jisas Kɪlaisiye Towahuno nɪsosofitofahonjo so'no yo'mayo tango nɪ'manteso ngkimo wopɪngo ntohofantofoho. Oso'no ngko huno niyohoho.

²⁰ I ngko olo so'no nɪmo'nɪngkohoho. Ngko yo'mayo i'meso ngko wonɪmango manonehoho. O'o, ngko Jisas Kɪlaisiye hungkuno so'no yokumpohn'nyo loho'mne hopaso yokumpohn'nyo ne'no waloho'monnoho. Yo'mayo syoho Anɪtu ntapɪwo'nɪngkisoso ito'nohino uyɪmonne'no yohono. Olohonta'nji yo'mayo i'me'no Jisas Kɪlaisiye yofe engo imo'none'enji yalokweno. Ihwoni, ngko poyo pe'nɪ'mo, u songo humahm'me'no ngko ole'no nɪmo'nɪngkohoho. Ngko Jisasiye yofe woho'noma'monnoho.

²¹ Nje hunoso olenoho. Ngko songo humaleso ngko Jisasi'nji songo humaleno. Oso wopɪngofoho. I oso'no ngko poyo pe'nɪ'mo Jisasi'nji Anɪtunjo humayoso oso yakolo'nnyofoho.

²² Oso'no ngko huno hufa'u'njo hwo'nyoho. Sɪmo'mjoso olenoho. Ngko olo hwaho lopo humahm'mo Anɪtuye syoho imeso ne engo mjɪmo'nɪmɪwesoso oso wopɪngofoho. Oso'no ngko pipi imnehono.

²³ Olo hilo so'no ngko sɪmeho hufa'u'njo hwo'nyoho. Ngko nope'nɪ'me'no Jisasiye ahwomomjo angoso humayoso olo hwaho lophonjo humayo somo yakolo'nnyofoho.

²⁴ I oso'no ngko poyo pe'ni'me'no ngko sekumo pipi sefo'ma'mnehono. Oso'no ngko sekwo'nji humahm'mo sefo'mayo oso wop'ingofoho.

²⁵ I ngko oso hiso'no simeho hi'ntnnono uyonji huno ole niyohi, Ngko sekwo'nji humahm'mo Anituye syoho ne'no mjimihwasi sekwoe simeho hi'ntnnohino uyoso engo imo'n'ingkuhwoso'no simeho wop'ingo m'ikun'imposo wasemo'ni'montonoho.

²⁶ Oeso ngko sekumo apa'no se'mahoni'mo sekwo ngkine'no s'monyo ikuji sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yofe woho'nomantifeho.

A'amu Filipai so'nji Pouli'nji nomajoku'n'ingkuji Jisasimne'no tohino womantifeho.

²⁷ U, ngko sekumo mose'maso'njo ime sohonta sikuno huhwi sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno tifi in'ingkakuji wop'ingo'nohino fisyohumamno. Ose ifijo'manji ngko sekumne'no hungkuno upa'n'i'maleso olenoho. Sekwo simeho anga'nohino so'nji nomajoku'n'ingkuji sekwo Anituye hungkuno a'amu somo lut'hwaf'ikuj'o'no hof'iko Jisas Kilaisi'mo simeho hi'ntnnono uyantifeho. A'amu fehohnjo Anituye hungkuno nakwolaho sel'ikuj'o'no sekwo yokumpohn'nyo ne'no lohof'ikuj'i kakoe hungkuno ne'no woluthwantifeho. Oso'no upa'n'i'mo.

²⁸ Sekwo oso pa'nyo nomajoku'n'ingkuji sekwoe mango sohwanne'no iyoho masenonehoho. O'o, sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. Ose ikujo'no mango sohwa hof'iko nosehon'ingkuji huno ole uyono. Nakwo t'ikanomne'nwoho. Hwap'ingoso Anitu kako hof'ikimo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumentan'ingki uhwonolokuhwono. Oso hunoso Anitu kako sekwoe mango sohwamo uy'montonoho. I sekwo huno ole waseyono. Anitu kako sekumo sefo'mawo'n'ingki'no sohwonji sekwo kako'nji songo ne'no humantokutne kuyoho.

²⁹ Sekwo a'amu Anitu'nji makotiku'nyo sokumo Anitu yahino hufa'u sekwoe simeho wop'ingo semokiyo'ne sejapmentisofoho. Nom'ne anga'no sejapeso olenoho. Sekwo Kilaisiye yokumpohn'nyo sefo'mayo'ne somo simeho hi'ntnnono uyalokwofo. Nom'ne sejapalokunjoso olenoho. Sekwo Jisas Kilaisimne'no tohino womantifeho.

³⁰ Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta sekwo ngkimo nto nohon'imentohofofoho. Ngko Anituye hungkuno a'amumo ujoso'no ikujoho pa'n'ngo syoho yokumpohn'nyo imotefoho. I olohonta sekwo upo'nalokwofo. Ngko oso pa'nyo ne'no yonji olohonta tango ne'no malokweno. Sekwo olo so'no huno waseyono. Sekwo ngko'nji majopohi'n'iment'hwone so'no Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontani yo'mayo tangoso hinjoho'n'i'mo ne'malofoho.

2

Nakwoe yofe monje esyihwasi nom'ne a'amu somne'no hitoho wonalofono.

¹ Sekwo Kilaisi'nji makotiku'nyo so'ne yokumpohn'nyo lalohokwofo. Jisas Kilaisi sekumne'no hitoho ulo'mentiso so'no sekwoe simeho wop'ingo lasemo'n'ingkohoho. Anituye Towahuno Wop'ingo sekwoe simehomo humentan'ingki kako'nji simeho afa inont'ifi kakoe hungkunomo tifi lin'ingkowalokwofo. Sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofahon'ingki sekwo hof'ikine'no hitoho laselokwofo.

² Sekwo eno nt'ifijo'manji sekwo huno anga'no in'ingkuji simeho afa in'ingkuji sekwo nje simeho wop'ingo won'imekantifeho. Oso'no sekwoe simehoso anga'nohino'nji fisyohumantokuno.

³ Sekwo huno sekumne'nohino syaf'ihu'n'ingkutoho. Yo'mayo yahino wonyo so'njo sekwoe yofe ho'noma'nyo'neso foho'naopmno. Sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ingkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawomno. Sekwo nom'ne a'amufe hon'ingkan'o wop'ingo somne'no huno ole syaf'isy'ikutoho. Nakwoe yahinoso hof'ikimo yakolo'nnyofoho. Ose syaf'isy'ikutoho.

⁴ Sekwo anga'no anga'nohino soku sekwoe yo'mayo yo'mayo osomnohino syaf'isy'ikutoho. O'o, nom'ne a'amu somne'no syaf'isy'ikuj'i ufo'mapmno.

K'ilaisi kakoe yofe monje ehin'ingkahon'ingki Anitu kakoe yofe hiso ho'n'ima'mentisofoho.

⁵ Oso yahino wonyoangkafo Jisas Kilaisi imentiso pa'nyoso sekwoe huno afa'nohino in'ingkuji tifi fin'ingkamno.

⁶ Jisas Kilaisiye yahinoso olenoho.

Jisas kako nakwoe hwaho lopo mape sohonta kako Anitu nehwo humamentisofoho.

I oso'no Jisas kako oso yofe engo hwofilo'nnyo somne'no mosyafisiyo'njo yonto yofe osomo yokumpohn'nyo mokemokosyohumamentisofoho.

⁷ O'o, nihu'no awonoho. Jisas kako Anituye humayo so'nji yofe engoso yokumpohn'nyo engo so'nji nuliko'manto a'mu hwahoponjosi aswo ma'mentiso sohwo Jisas kako yofe engo ane pa'nyo'njohwo imo'n+mentisofoho.

Kako syoho ulohofiyoy pa'nyo imo'n+mentisofoho.

A'amu hwahoponjoso uhwon+mentohofoso a'amu hwahoponta'angohwo pa'nyo uhwon+mentohofoho.

⁸ Jisas huhwo sohwo kako kakoe yofe engo monje yasyonto kan+ngkwohwoe hungkunomo haloho po'm+wentoy kakoe pe'nyo so'no eno ulontoy pe'n+mentisofoho.

Kakoe pe'nyoso a'amu hon+ngkano wonyo'njoso pa'nyoso iyo hwojiyafiku'nnyo somo pe'n+mentisofoho.

⁹ Anitu uhwon+mentisoso Jisas kakoe yofe monje nto ehin+ngkahon+ngki uhwonontoy oso'no Anitu Jisas kakoe yofe yokintahopo ho'noma'mentisofoho.

Oseso Anitu kako yofe nom'ne a'amu somo hwofilo'nnyo uy+mentisofoho.

¹⁰ Jisas+mo Anitu kako oso yofeso uy+mentisoso a'amu ahwomomjony so'nji hwahoponjony so'nji a'amu poyony nto pe'n+mentohofoy so'nji Jisas+mnene'no hwoomtame ehumafikuji kakoe yofe ho'nomapitnne'entoy Anitu yofe engoso uy+mentisofoho.

¹¹ A'amu hopi'nonohinofe mampahoso ole ho'nonefoho.

Jisas Kilais sohwo kako nakwoe Hwe Engo hweho. Ose ulikuji nan+ngkwohwo Anitu huhwo'njiye yofe yokintahopo ne'no waweno.

Nakwo a'amufe pomponahoy lopy wohumano.

¹² Oseso nje a'amu soku hohontoy ngkoy sekwo'nji humamentohe sohontoy sekwo nje mampahomoy nupa'nontifoy tifi nn+ngkapmmentohofoho. I olohontoy ngkoy sekwo'nji mohumayony njoy kengopoy humentanimo sekwo nje mampahomoy tifi ne'no nn+ngkapmno. Anitu sekumoy asomoy setimayony so'no hunoy syafisyikuji kakine'no syohoy yokumpohn'nyo fiyimno. Sekwo hunoy ole fisyaftihupmno. Nakwo Anituyey simheho tango ifisyumofanohoy likuji sekwo iyohoy sen+ngkuhwosony no Anitumoy aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹³ Nakwo hunoy nayohohoy. Anitu nakwoey simheho moy moy syohoy yalokunjony so'no Anituyey simheho wop+ngoy umony'ne yomayoy syohoy ifitnne'entoy limentisoy so'no Anituyey kako kakoe yokumpohn'nyo nejap+hwosony no kakoe syohosoy uyantanohoy. Anituyey hungkunomoy tifi in+ngkayony ne hunosoy Anituyey kako nejap+wo'n+ngkisofohoy.

¹⁴ Yomayoy syohoy kiko fiyoy kil+wo'n+ngkohofoy so'no kiko wonyoy hungkunoy ulohotohoy. Yokay ulohotohoy. O'o, oso yahinoy hisoy fohoy namofoy. Sekwo yomayoy hopi'nonohinoy iwo'n+ngkohofosoy simheho wop+ngony nji fikunoy.

¹⁵ E'way, sekwo oso hisoy ifijoy manjiny sekwo Anituyey mehomy soku olo hwahoy lopyonjony a'amu hon+ngkano wonyoy pi'n+ngony njoy lopy nohumentan+ngkuji sekwo hon+ngkano wonyoy aney wop+ngony nohinoy uyantifehoy. Oseso a'amu nom'ne nosehon+ngkuji sekwoey yahinosoy wonyofohoy masel+fitnnehofoy. Sekwo a'amu Anituyey nji humalofoy soku a'amu olo hwahoy lopy sikwo'mjony ho'moy humalofoy somoy sekwo hntokwaliyoy pomponahoy hopa liswahon+ngkuji

¹⁶ oso sekwo Anituyey hungkunoy songoy ne'no humayony neso hungkunoy wolutihwantifehoy. Ose'manjiny Jisas Kilaisiye Sikunoy Engoy somoy ngkoy sekumne'no simonyoy uyimonnohoy. Hwap+ngosoy yomayoy syohoy sekumne'no siki imentohemahoy. O'o, syohoy homoy somoy ne into'nowentan+ngkuhwososoy uhwon+monnohoy. Oso'no ngkoy sekwoey yofey wohoy noma'monnohoy.

¹⁷ A'amu Anituyey'no yahoy sojopoy fonjokiasy+wo'n+ngkohofoy hopasoy sekwo Anitumne'no simheho hi'tntnnonoy uyontifoy sekwoey simheho, hunoy, afa inontifoy yomayosoy Anitumoy uy+mentohofohoy. Oso hopasoy sekwo ngkine'no simonyoy ifijoy so'no nje hon+yosoy hofikoy wofonjon+sihumant+fitikeny. Ngkoy hunoy maniyohoyohohoy. I oso hisoy imo'n+ngkuhwosony no'manjiny nje simheho wop+ngoy wan+mo'n+montonohoy. Oso'no olo simheho wop+ngoy hisoy ngkoy sekumoy womotasefohi'n+imonne'no yohony.

¹⁸ Oso pa'nyosoy sekwo ngkine'no simheho wop+ngoy wasemoy nonoy. Nakwo nufohi'n+ngkuhwosoy simheho wop+ngoy wonamoy n+montonohoy.

Poul kako Timouti sohwoe hungkunoy mtimokumentisofoho.

¹⁹ Ngkoy sekwoey angopony Timoutimoy lihwat+mnene'eny Hwe Engoy Jisas Kilaisimoy jomoy ulalokweno. Kako oso hisoy'no hon+ngkano somoy hwsampesosoy ngkoy we'enyepi wolihwat+monne'no yohony. Timouti kayakoy nose'mahwosoy ngkimoy asomoy non+mahwosoy sekwoey hungkunoy yomayoy se'masoy so'no want+montonohoy. Ngkoy nupa'nimoy sekwoey hungkunoy hisoy ngkimoy yokumpohn'nyoy wan+isofitoy montonohoy.

²⁰ Timouti huhwo sohwo kako sekwo'nji simeho afa inalokwofo sohwo nom'ne a'amu kako pa'nyo sohwo olopo mohumu-yoho. O'o, Timouti'nji nekwoe simeho sekumne'no afa in'wo'n'ngkuhwoyo.

²¹ A'amu nom'ne sohwa hofiko Anitumne'no simeho nto iwolo'mokumentohofoho sohwa hofiko hofikoe huno syohomnohini syafisy'wo'n'ngkohohofoho. Hofiko Jisas Kilaisiye syoho some'no huno mosyafisiyo'njo y'wo'n'ngkohohofoho.

²² Oso'no sekwo huno seyohoho. Timouti sohwo kako hwe wop'ngo hweho. Mehomi sohwa hofiko homn'ngkwohwasamo ufo'mawo'n'ngkohoho hopaso Timouti sohwo Jisas Kilaisiye syohomne'no nifo'mawo'n'ngkiso hweho.

²³ Ngkimo yo'mayo n'mane so'no huno nihwoso'no Timoutimo wolihwat'imo.

²⁴ Ngko sekwoe ango sopo se'mayo'ne Anitu hon'ngkano n'nofiyo'ne jomo ulalokweno. Ngko hon'ngkano non'nofihwoso'no ngko sekumo we'ene-pi wose'ma'monnoho.

Poul kako Epeefiloutaitas sohwoe hungkuno mt'umokumentisofoho.

²⁵ Ngko huno ole niyohi, ngko nen'ngkwa'wehwo Epeefiloutaitas sekwoe ango pone'no wolihwat'imo eso huno niyohoho. Kako ngko'nji Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo iwo'n'ngkuhwoyo hweho. Hohonta sekwo kakimo ngkiyepo uhwat'imentohofihweho. Oseso kako sekune'no ngkimo nifo'mawo'n'ngkiso hweho.

²⁶ Sekwo Epeefiloutaitas mnokino engo tipema'mentiso so'no upa'n'mentohofoho so'no kako huno pi'ningo syasyefisyonto wasehon'monte'no yalofoho.

²⁷ U nehopi. Kako mnokino engo tipemanto wape'n'monto imentisofoho. I oso'no Anitu kakine'no hitoho ulo'mentisoso kako mape'n'mmentisofoho. Oso hitoho hiso kakine'nohini ulo'mentiso'maho. O'o, ngko huhwo'nnonntne'no ulo'mentisofoho. Anitu kako ole l'mento, Poulimo tango nom'ne nom'ne u'manohonto Epeefiloutaitas wop'ngo umokumentisofoho.

²⁸ U nje simeho wop'ngo nimo'n'ngkahon'ngki sekuyepono wolihwat'imne'no yohono. Kako sekumo apa'no se'mahwoso'no uhwon'ngkuji sekwoe simeho wop'ngo wasemo'n'montonoho. Oso'no nje simehoso nohayo wanimon-tonoho.

²⁹ Sekwo kakimo nuhwon'ngkuji sekwo Anitumne'no simonyo yalokwofo so'no sekwo simeho wop'ngo uy'kuji ut'imapmno. Sekwoe a'amu Epeefiloutaitas oso hwoe yahino'njo pa'nyo sohwo uhwon'ngkuji osowafe yofeso foho'nomapmno. Oso'no sekwo hofikoe hungkunomo hofiyo'no foho'nomapmno.

³⁰ Sekwo ikanopo humantifi Poulimo pipi ufo'mane'entifi Epeefiloutaitas uhwat'imentohofohoho. Kako ngkimo non'i'manto kako Jisas Kilaisiye syohomnohini huno syafisyonto kako we'ene-pi wape'n'monto imentisofoho. A'amu oso pa'nyo sohwo hofikoe yofe foho'nomapmno.

3

A'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyo oso a'amu sohwo kako a'amu ne hweho.

¹ Nje a'amu soku, ngko hungkuno sekune'no mt'umokalokwe loso wesojwao'mneso olenoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisimne'no simonyo fiy'imno. Ngko olo hungkuno apa'no selalokwe so'no piso'mo'nyo man'ngkiyohoho. O'o, sekumo sefo'mayo'nefoho.

² Sekwo a'amu hwasyo li'wo'n'ngkohoho sohwanne'no i'waho nto'no fiy'imno. Hofiko sekumo hofikoe hon'ngkano hohontajo somo upesemotowantife'no yalokwofo. Oso'no sekwo hwe sohwasiimo sekwoe sihu wosekolofantife'no yalokwofo.

³ A'amu huhwo sohwa hofiko sihu kolo'n'wo'n'ngkohoho sohwa hofiko hofikoe hwasyo hungkuno ole losetihwalokwofo. Sekwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'kuji hwe sohwa a'apaho sihu kolo'n'fijo'manji Anituye a'amu ne umo'nantifeho. Oso hwasyo hungkuno losetihwalokwofo. Nakwo Anituye a'amu ne hn'ngki kakoe Towahuno'nji nohumentani Anitu ne sohune'no hwomtame y'humawo'n'ngkuhwone'nowoho. Oso yahino hiso a'apaho sihu kolo'nyo yahino somo yakolo'nnyofoho. Jisas kako nakumo naloho'mentiso so'no syafisyontani oso hiso'no isamoyoka ul'wo'n'ngkuhwone'nowoho. Yo'mayo yahino nakwoe a'apahopo yososo Anituye a'amu ne imo'nyoso mmo'nanehwono.

⁴ Yo'mayo yahino nakwoe a'apahopo yososo u yo'mayo yofe mokosyohumasoso u yo'mayo syoho yososo oso hiso Anituye a'amu ne imo'nyo'neso nifo'mantontentesi ngko nom'ne a'amu sohwo nuyakolohm'nesohilo. I oso'no ngko nje yofe noho'noma'n'mnesohilo.

⁵ Hwap'ngoso olenoho. Nje na'u ngkimo aswo n'mahon'ngki sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihune i'mofopahon'ngki nje a'apahomo hofiko sihu n'koloh'mentohohofoho. Ngko a'amu Is'lael hwo'nyoho. Ngko Mpenyamin'iye

temtitofu mta'ango hwo'nyoho. Ngko Hipilu hungkuno'njo hwo'nyoho. A'amu Juta sohwafe yahino hopi'nonohino somo in'ngkamote hwo'nyoho. Ngko a'amu Falisi imo'nonji hofikoe hon'ngkano hungkunoso hopi'nono aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'mentohefoho.

⁶ Ngko a'amu Juta sohwafe yahino so'no n'imo'n'ngkahon'ngki a'amu Jisas Kilais'imo in'ngkawo'n'ngkohofu somo fonjahumotefofo. A'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno somo in'ngkayo so'no nohon'ngkuji wontantife k'iko hon'ngkano wonyo ni'hu'no ane hwasoho.

⁷⁻⁸ Yo'mayo hohontajo ngko yahino wop'ngo imote so'no yofe engo nomanji, Wop'ngo hwo'nyoho, ko hnnonji Jisas Kilais'imne'no huno ito'no niyahon'ngki hohontajo yahino sakinjofoho. Kilais Jisas kako nje Hwe Engo sohune'no huno t'pemanji oso hune'nohini ngko huno niyohoho. Kako ne'njo hweho. Kako yo'mayo hwhapponjo somo hwofilo'nnyo hweho. Oso'no ngko yo'mayo yahino wop'ngo so'no syafihu'moteso yahwoyoho pa'nyofoho lonji Anituye a'amu ne imo'nyo'neso monfo'manehoho. O'o, Jisas Kilais kako ntoho'mentiso so'no aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanji

⁹ ngko Jisas Kilais'imo ufohi'n'mentohefofo. Yo'mayo hon'ngkano hungkuno somo hofiyo'no in'ngkamote so'no Anitu kako k'iko wop'ngo hwasoho. Ose manjofoho. O'o, ngko Jisas Kilais'imo simeho hi'ntnnono umentofe so'no wop'ngo hwasoho ose ntimentisofoho.

¹⁰ Ngko olo anga'nohino loso'no n'imo'n'ngkohoho. Jisas Kilais'imne'no huno nto'no syafisy'imo oso Jisas l'ika'mentiso sohontajo yokumpohn'nyo ma'mentisoso s'ikuno huhwo huhwi won'fo'ma'montonoho. Oso'nji Jisas kako tohino ma'mentiso so'nji ngko kako'nji majopohi'n'ngkono. Jisas kako poyo pe'nyo so'no iyoho munyo'njo yonto pe'nimentiso hopaso ngko ne'no nohumahm'mo poyo pe'nyo so'no iyoho mann'ngkohoyohoho. Oso'no n'imo'n'ngkohoho.

¹¹ Ngko ose i'mo Jisas apa'no nt'ikafo so'no wohontohumamonnoho.

Poul kako mjake'we hnyo somjo hohwafo somo i'mofayo'ne syoho yokumpohn'nyo imentisofoho.

¹² Ngko ole masel'imnehono. Ngko hon'ngkano wonyo ane'njo Jisas Kilais pa'nyo nto imo'n'ngkohono. O'o, ose masel'imnehono. I oso'no ngko Jisas pa'nyo umo'n'imonne'no syoho engo yalokweno. Jisas kako ngkimo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne nto n'ima'mentiso so'no ngko Jisas pa'nyo umo'n'imonne'no syoho yalokweno.

¹³ Nje a'amu soku, ngko Jisas hon'ngkano wonyo ane'njo pa'nyo nto imo'n'ngkohono, ose mosyofisyalokuyohono. Yo'mayo imote so'nji yo'mayo n'ima'mentiso so'ntnno in'ngko mofonji huno mosyofisyalokuyohono. O'o, oso noho'nasyonji olo'nohini syofisyalokweno. Yo'mayo t'ifi no'mo ma'mne so'no syafisyonji oso'no syoho wokino'njo yalokweno.

¹⁴ A'amu mjake'we hnnont'ifi hohwafo somo ho'yango mayo'ne i'mofawowo'n'ngkohofu sopo ngko i'mofayo'ne syoho yokumpohn'nyo yalokweno. Oso hopo sopo i'mofaho'me'no Anitu kako oloso wontapmmontonoho. Jisas Kilais kako ngkimo yo'mayo ntoho'mentiso so'no ngko kako'nji songo ne'no nohumant'imne hwo'nyoho. Oso nje ho'yangofoho.

¹⁵ A'amu Jisas Kilais kakoe hungkunoso toyo yamo'nyo soku sekwo olo nje huno sejapoheso maf'ikui oso pa'nyo hmmo'n'mno. A'amu fehohnjo soku, sekwoe hunoso nom'ne kengo'manji Anitu kako oso hiso'no noset'ihwahwosi sekwoe huno somo wehohosasehumntonoho.

¹⁶ Oseso Anitu kako yo'mayo nto set'ihwamentiso somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaf'ikui t'ifi fin'ngkamno.

¹⁷ Nje a'amu soku, sekwo nje yahino iwo'n'ngkohe somo nn'ngkopalokwofo somo nuhwon'ngkuji fin'ngkamno.

¹⁸ Olo so'no ngko s'ikuno pi'n'ngko engo somo sel'imentohe sohwo'ni olohonta ngko apa'no selonji nje t'imo mta'ni t'imijo n'iswahopohoho. Hwap'ngoso a'amu pi'n'ngko engo hofiko Jisas'ye hon'ngkanomo in'ngkayo so'ne poji yontan'ngkofi uhwononji t'imijo n'iswopalofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Jisas Kilais iyo hwojiyaf'iku'nnyo somo pe'nimentiso sohwoe mango hwafofo.

¹⁹ Yo'mayo wonyoso hofikoe simeho sohwo umo lonte sohwo hofikoe anituyoho. Osomo in'ngkawowo'n'ngkohofofoho. Hofiko yo'mayo yo'mayo yahino wonyo yontife somne'no hofiko won'mango mun'wo'n'ngkisofoho. Oso'no hofiko hwa'mo hwa'm'ngko iwo'n'ngkohofoho. Hofiko yo'mayo hwhapponjo somne'nohini syafisy'wo'n'ngkohofofoho. Oso a'amu hiso hofiko t'ikanomnefofo.

²⁰ I oseso nakwo hn'nwi ahwomomjo Anituye angomne'nwoho. Nakwoe hwe engo Jisas Kilais kako ahwomo mta'ni kako asomo pihwosi asomo netimayo'ne hontohumalohwono.

²¹ Jisas Kilais huhwo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakimo enjwa'mo ho'nasyihwosi womokosyohumamontonoho. Oso yokumpohn'nyo engo hiso'nji kako nakwoe a'apaho wnyonso wae yafihwosi kakoe a'apaho songo pa'nyo nom'ne wonyoangkafoso wonejapmmontonoho.

4

Poul kako a'amu Filipai somne'no honingkano hungkuno ulimentisofoho.

¹ Oseso nje a'amu soku, sekwo nje syoho somne'no ho'yangyo mayo pa'nyo kuyoho. Sekwo nje simeho wopingo nimumokuwo'ninkkohoho kuyoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo sohune selontne so'no huno syafisyikuij sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

² Siko Youtiya kinonji Sintike kinonji siko nje mu sofahusi siko nje hungkunomo upa'ninyo. Siko Jisasimo ufohi'nimentisiyo so'no yoka hungkuno hnniwo'ninkkisiyo so'no naofohosisi siko simeho afa hmninyo.

³ Oso hungkuno we'eso a'mu sofa'umo ulonji i kiko ngko'nji syoho afa'nono nehopi iwo'ninkguhwoyo sohwsimo hungkuno wakilmne'no yohono. Kiko oso a'mu sofa'u siko yoka majo'njo sofa'umo ufo'maho. Siko oso a'mu sofa'u siko ngko'nji Jisas Kilaisiye hungkuno syoho somne'no nifo'ma'mentisiyo fa'uyoho. Oso fa'u'nji nom'ne hwe Kilemen'nji nom'ne sohwanji hofiko ngko'nji syoho afa'nono imentihwonefoho. A'amu hih'nwiye yofeso Anituye iyoswo songo ne'no humayo somo weho.

⁴ Sekwo sikuno huhwo huhwi sekwo nakwoe Hwe Engo sohune'no simonyo fiyimno. Ngko apa'no waselime'no yohono. Kakine'no simonyo fiyimno.

⁵ A'amu nom'neso sekune'no ole wosesyofisyantifeho. A'amuso hofiko sekumo wonyo selohopijo so'no sekwo aku muyo'njo so'no nosehonngkuji wopingofoho huno uyimontonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako we'eneji wapmmontonoho. Oseso sekwoe humayo so'no nto'no fisya'fihupmno.

⁶ Sekwo yo'mayo so'no huno pi'ningo engo syafisyikutoho. O'o, sekwo yo'mayo so'no umofonyo ikuji sekwo Anitumo jomo ulikuij isamoyoka ulimno.

⁷ Anitu simeho pompenjiyo nejap'wo'ninkkisoso a'amu hwhoponjo hn'nwiye huno nay'wo'ninkkiso somo yakolo'nyofoho. Nakwo Jisas Kilais'nji ufohi'nontani kako nakumo simeho pompenjiyo nejap'wo'ninkkisoso nakwoe huno somo wopingo nemokosyohumaho.

⁸ U nje a'amu soku, ngko hungkuno nom'ne anga'no waselimonne'no yohono. Sekwoe hunoso ole'nohini fisya'fihupmno. Yo'mayo ne'njo so'no yo'mayo wopingo so'no yo'mayo ito'nohino so'no huno fisya'fihupmno. Yahino wopingo somnohini fisya'fihupmno. A'amu yo'mayo wopingo'nohini iwo'ninkkohoho oso'no huno fisya'fihupmno. Wonyo so'no nosyafisyikutoho. Sekwo yo'mayo Anitumne'no isamoyoka ujo osomnohini fisya'fihupmno.

⁹ Yo'mayo yahino ngko losetihwamentohe ma'mentohoho so'nji yo'mayo ngkine'no upa'nimentohoho so'nji yo'mayo yahino imentohe somo uhwonmentohoho so'ntnno huno syafisyikuij tifi nnigkapmno. Ose ikuji Anitu kako simeho wopingo nejapmmen-tiso sohwo sekwo'nji wohumamontonoho.

Poul kako a'amu Filipaiso hamniyoho umentohoho'no isamoyoka ulimentisofoho.

¹⁰ Hohonta sekwo ngkine'no huno ne'no ko syanifisyontifi simeho afa ntopalokwofo so'no nthwayo'ne honingkano motipema'mmentohofohoho. I olhonta sekwo notipemantifi ngkimo hofioyo nifo'mantokwofo so'no nje simonyo iyoso mikunimposofoho. Ngko simonyo yonji Anitumo isamoyoka ulalokweno.

¹¹ Ngko yo'mayo so'no jomo maselimehono. U ngko umofonyo, u ngko yo'mayo hi'njo hwon'manji ngko hunoso olo'no syafisyiwo'ninkkohono. U nje yo'mayoso hoponoho. Ngko simeho wopingo'nji wohumamontonoho. Ose liwo'ninkkohe hwapngoso olenoho. Ngko nje ngko hiyaso wo'mojoso so'no tipemanji wopingo'nohini humaleno.

¹² U ngko sikuno nom'nemo ho'yangyo wosopayo'ne umofonyo miyi'mo u ngko hoponoho. U, ngko sikuno nom'nemo motipemahm'mo ngko hoponoho. Oso'no ngko ho'yangyo wosopayo momaso'njo iyoso'no huno mosyofisyalokuyohono.

¹³ Oso huno hiyaso wo'mojoso olenoho. Jisas Kilais kako kakoe yokumpohn'nyo'nji nisosofitofone so'no yo'mayo ni'mante so'no ngko simeho wopingo'nji humawo'ninkkohe hwo'nyoho.

¹⁴ Yo'mayo tangoso ngkimo ni'mahonngki sekwo ngkimo nifo'malokwofoso wopingofoho.

¹⁵ Sekwo hwe moya'mi Filipainjo soku sekwo ngkine'no huno moi'wonoho. Hohonta ngko sekwo'nji humanji Kɩlais Jisasiye hungkuno losetihwoma'mentohe sohonta ngko hwaho Masetouniya ulɩko'mahonɩngko oso hohosohonta sekwo ngkimo nɩfo'ma'mentohofofoho. Anɩtuye a'amū nom'ne angoponta'angoso monɩfo'masofoho. O'o, sekwo'nohini nɩfo'ma'mentohofofoho.

¹⁶ Ou ngko ango Tesolounika humentanɩngko sekwo ngkimo sɩkuno anga'no anga'nohino somo nɩfo'ma'mentohofofoho.

¹⁷ Sekwo ngkimo nɩfo'malokwofoso wonyoangkafofoho. Oso hiso'no ngko sɩmonyo yalokweno. I oso'no sekwo yo'mayo nom'neso ntapmno maselɩmnehono. O'o, sekwo ngkimo yo'mayoso ntapɩwo'nɩngkohofoso uhwononji huno ole niyohi, sekwo Anɩtumne'no huno engo syafɩsyontɩfi kakoe syoho somne'no huno ne'no syafɩsyontɩfi sekwo ngkimo yo'mayoso nɩfo'mawo'nɩngkohofoho. Oseso Anɩtu kako yo'mayo wonyoangkafofoho sekumo aku wosejapmmontonoho. Oso hiso'no sɩmonyo mɩkunɩmposo yalokweno. Oso sɩmonyo iyoso yo'mayo ntapɩwo'nɩngkohofoho somo yakolonoho.

¹⁸ Olohonta sekwo ngkimo yo'mayo ntapmmalofoso hoponoho. Ngko umofonyo miyɩmnehono. Yo'mayo Epeefɩloutaitas sekumta'ni manto nɩmotapmmasoso ngko nto ma'malefoho. A'amū Anɩtumne'no yahu fonjokisasiɩwo'nɩngkahonɩngkofi Anɩtu sɩmeho wopɩngo umo'nɩwo'nɩngkiso hopaso sekwo ngkimo yo'mayo ntopahonɩngkofi Anɩtu kako sɩmeho wopɩngo umo'nɩngkohoho.

¹⁹ Jisas Kɩlais yo'mayo hwapɩngo sohwo'nji ufohi'nɩmentohofoho so'no nje Anɩtu kako sekwo yo'mayo so'no umofonyo ifijo so'no wosejapmmontonoho.

²⁰ Nakwoe Anɩtu sohwo kako nanɩngkwohweho. Oseso nakwo kakoe yofe so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji sɩkuno engolopohamo woho'nomehwano. Hungkuno nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

²¹ Sekwo Anɩtuye a'amū Jisas Kɩlaisɩmo ufohi'nɩmentohofoho sokumo ngko nje a'amūfo selalokweno. A'amū ngko'nji humalofoho sohwa hofɩko sekune'no, nakwoe a'amūfo selalokwofo.

²² Anɩtuye a'amū olopo humalofoho hopi'nonohinoso hofɩko nakwoe a'amūfo selalokwofo. Oso hwe engo hwaho mokosyohumawo'nɩngkiso Sisa sohwoe angomo humalofoho a'amū fehohnjoso hofɩko sekune'no nakwoe a'amūfo eso nɩhu'no yokumpohn'nyo selalokwofo.

²³ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɩlais sohwo kako sekumo wopɩngo waselohofono. Nje hungkunoso osohopeho.

Koulousi
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Koulousi somne'no
Mt'i'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *t'iwenti-nain'*nji (29) *teti-wan'*nji (31) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul kako a'amu Koulousi somne'no mt'i'mokumentisofoho. I oso'no ango Koulousi hopo sopo ne'no a'amu 'Aposel' Sohwife Syoho iyoswo somo Poul oso ango Koulousi sopo i'mofayo so'no mamt'i'mokinyofoho. Oso iyoswo mt'i'mokiyo hwapingoso olenoho. Ango Koulousi sopo a'amu *Nous'itik* osohwa humunyoponoho. Oso a'amu hiso hofiko Jisas'imo in'ngkuno Koulousinjo sofe simeho hi'ntnnonohino somo wonyo umokontan'ngkofi Poul kako olo iyoswo loso hofikimo ito'no mihwajiyo'ne mt'i'mokumentisofoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. Jisas sohwo yo'mayo hopi'nonohino somo yakolo'nyo hweho. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impjoho yonto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofu lihwasu t'ifi un'ngkohwano.

¹⁻² Ngko Pouli'ni Kilais Jisasiye hungkuno a'amumo uyohojiku'mofu (*apouse*) syoho'njo hwo'nyoho. Anitu olo syoho loso'no kakoe huno mta'ni nihwosopo'mentisofoho. Ngko'nji nen'ngkwa'wewho Timouti'nji nekwo nohumentai olo iyoswo loso sekwo a'amu Koulousi sokune'no mt'i'mokalokuhwayo. Sekwo Anituye a'amu soku Kilais'imo simeho hi'ntnnono uyont'ifi kakine'no yokumpohn'nyo lohokwofo. Oso'no emo'n'ngkohoho. Nan'ngkwohwo Anitu kako sekumo yo'mayo wopingo selohofihwosi sekwoe simeho pompenjiyo wosejapmmontonoho. Oso'no emo'n'ngkohoho.

A'amu Koulousiso hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

³ Nekwo jomo ujoso engolopohamo nekwo sekune'no isamoyoka nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'ye Mpohune'no isamoyoka ulalokuhwayo.

⁴⁻⁶ Hwap'ngoso sekumne'no hungkuno ole upo'nalokuhwayo. Hohonta s'imo'mo ne'mo Anituye hungkuno wopingo se'ma'mentiso sohonta sekwo haloho po'mentohofofoho. Yo'mayo wopingo Anitu sekumne'no selohofone so'no ahwomomo womant'ifeho. Oso'no sekwo Kilais Jisas'imo simeho hi'ntnnono nehopi uyont'ifi Anituye hwe moya'mi hopi'nonohino soku sekwo simeho afa inalokwofo. Anituye hungkuno wopingo se'ma'mentiso hopaso ango yawojo'meemo u'malofoho. Hungkuno wopingo loso upa'nont'ifi yahino wopingo yalokwofo. Sekwo oso hungkuno s'imo'mo upa'n'mentohofu sohonta Anitu sekumo sefo'mayo'ne so'no huno seyahon'ngki oso yahino wopingo somo ema'mentohofofoho.

⁷ Epeefilos sohwo kako Anituye hungkuno wopingo hiso losetihwamentiso so'no sekwo kakine'no huno seyohoho. Osohomo nekwo kakine'no simeho afa uyalokuhwayo. Kako Kilais'ye syoho ulohofiyu wopingo hweho. Kako nekwo'nji syoho afa'nonohino hweho. Kako hofiyu efo'mawo'n'ngkiso sohwo Kilais'ye syoho somo wopingo mokosyohumawo'n'ngkohoho.

⁸ Anituye Towahuno Wopingo kako sekumo simeho afa inyo yahino wonyoangkafo sejapmmentiso so'no Epeefilos kako elimentisofoho.

Poul kako a'amu Koulousi somne'no Anitu yokumpohn'nyo utofu'ne Anitumo jomo ulimentisofoho.

⁹ Oso hungkuno homo somo s'imo'mo upo'nontai nekwo oso homo somo Anitumo sekumne'no jomo ulomawo'n'ngkuhwayo. Olo so'no jomo ulalokuhwayo, Anitu sekwo yo'mayo ifitne'ento limentisoso sekwoe hunomo womehu'meesesyono. Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako nosefo'mahon'ngkuhwaso sekwo Anituye yahino wopingo so'no huno wopingo t'pemafikuji Anituye hunomne'no huno wasey'montonoho.

Oso'no jomo ulalokuhwayo.

¹⁰ Oseso yo'mayo yahino wopingo nakwoe Hwe Engo hi umo'none somo sekwo in'ngkafijoso sekwoe yahino humayoso kakoe simeho wopingo umokant'ifeho. Yo'mayo syoho sekwo ifijoso ne umo'n'montonoho. U sekwo Anitumne'no huno seyososo oso hunoso engo umo'n'montonoho.

¹¹ Olo so'nji sekumne'no jomo ulalokuhwayo. Nakwoe Hwe Engo sohwo yokumpohn'nyo wonyoangkafosu kako yokumpohn'nyo setofihwoso'no sekwo

yokumpohn'nyo lohofi'kuji yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo simeho wop'ingo'nji wohumantifeho.

¹² Oseso simeho wop'ingo'nji nohumafi'kuji nan'ingkwowho Anitumo isamoyoka ulantifeho. Hwap'ingoso kako kakoe mehomi somne'no yo'mayo wonyoangkafo ulohofoneso mapitnne'ento imentisoso sekwo mayoso hoponoho. Oso hiso Anituye a'amu hopi'nonohino hn'nwi pomponahopo humalohwone hn'nwi nakwo womantanoho.

¹³ Hohonta mewoso sohwafe kan'ingkwowho Seten kako sikwo'mjoho'mo yokumpohn'nyo nemokosyohumentisofoho. I olohonta Anitu kako kakoe Hwomu anga'nohino sohumne'no umo'nalokunjo sohwoe temtitofomo menehumaji'mentisoso hn'nwi pomponahopo humalohwone.

¹⁴ Hon'ingkanano wonyoso nakumo nokilo'mokomokonesyohumentaningki Anituye Hwomu Jisas kako nakwoe hon'ingkanano wonyoso wae enaofonto nakumo isi'hutofonema'mentisofoho.

Kilais kakoe yahino'nji syoho ntnne hungkunofoho.

¹⁵ Nakwo Anitu sohumo muhwonyo'njo iwo'n'ingkuhwone sohwo kakoe Hwomu Kilais a'amu uhwon'mentohofoho sohwo kako Anitu'nji ni'hu'no afafoho. Anitu kako nakwoe hwaho yo'mayoso mant'i'mokumentisoso sohonta Jisas Kilais kako humamentisofoho.

¹⁶ I Anitu kakoe Hwomumo ulahon'ingki Kilais huhwo sohwo yo'mayo ahwomomjo hwahoponjo kako mt'i'mokumentisofoho. Yo'mayo uhwon'wo'n'ingkuhwone so'nji yo'mayo muhwonyo'njo iwo'n'ingkuhwone so'nji kako mt'i'mokumentisofoho. Kako Seten'nji kakoe towahuno wonyo sohwanji mt'i'mokumentisofoho. Kako a'amu ahwomomjo sohwo mokosyohumayo sohwanji a'amu hwahoponjo sohwanji mt'i'mokumentisofoho. Yo'mayo hopi'nonohino mt'i'mokumentisoso Anitu kako Kilais kakimo enjwa'mo ho'nahumentisofoho.

¹⁷ Yo'mayo mt'i'mokumentisoso kako hwap'ingo hweho. Kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayoso huli'mokomokosyohumawo'n'ingkiso hweho.

¹⁸ Nakwo kakine'no in'ingkawo'n'ingkuhwone so'nwi kakoe a'apaho'nwoho oso'no Jisas nakwoe hwe mnokino engo'njo hweho. Nakwoe songo humayoso kako hwap'ingo hweho. Kako poyo pe'n'ingkahon'ingki Anitu kakimo ni'hu'no si'momo ne'mo uli'ka'mentisoso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino somo uyakolofonto mokosyohumayo hweho.

¹⁹ Anitu kako kakoe Hwomu Jisasimo uhwosopo'mentisoso nje huno nje humayoso kako hopi'nonohinoso womano lonto uyimentisofoho. Ose uyimentisoso Jisasi'nji kan'ingkwowho Anitu'nji sikoe humayo ni'hu'no afafoho.

²⁰ Yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji Anituye mangohwa imo'n'imentihwoni'nwoho. I oso'no nakwo Anituye mango sohwana'nimne'no Anitu kako simeho afa unano lahon'ingki Jisas kan'ingkwowhoe hunomo in'ingkwahon'ingki iyo hwojiyafiku'nnyo somo a'amu sohwa Jisasimo fonjinto'ofosyahon'ingkofo Jisas kakoe honiyo usihuma'mentisoso so'no Anituye simeho pompengo ifisyimo'mentisofoho. Oso'no Anitumo u'mayo'ne hon'ingkanoso nakumne'no hwasampo'mentisofoho.

²¹ U sekwo soku hohonta sekwo huno wonyo'nji nohumantifi hon'ingkanano wonyo imotofo so'no Anituye mango sohwaso Anitu'nji mohumammotofo kuyoho. O'o sekwo ikanopo humamotofo kuyoho.

²² I olohonta Anituye hwomu sekumne'no poyo pe'n'imentisoso so'no Anitu kakoe a'amu ne kako'nji mokoti'ku'nyo'ne mesehumati'mentisoso kuyoho. Oso'no Anitu sehwasopo'mentisoso soku kakiyepono ipesemotasi'hwosi osopo sekwo hon'ingkanano wonyo ane'njo wohumantifeho. Sekwo Anituye s'amanopo lohofi'kuji won'mango masenonehoho.

²³ I sekwo syoho ole fiy'imno, Anituye hungkuno ne somo sekwo simeho hi'ntnnono uyikuji kakoe hon'ingkanomomo yokumpohn'nyo fikemokosalohopmno. Yo'mayo hwahoponjoso hon'ingkanano hwasomomo ipesomotaweloho. O'o, yo'mayo hungkuno wop'ingo upa'n'mentohofoho somo nusikwajikutoho. Hungkuno hiloso a'amu hopi'nonohino olo hwaho lopo humalopo sohwaomo u'mayo'nefoho. Ngko Pouli'ni olo hungkuno wop'ingo homo losomne'no syoho ulohofiyi hwo'nyoho.

Poul kako a'amu Koulousi somo ufo'ma'mentisofoho.

²⁴ Ngko sekumo sefo'mayo'ne tohino malokwe so'no si'monyo yalokweno. Hwap'ingoso sekwo Anitumo in'ingkawo'n'ingkohofoho soku sekwo Kilaisiye a'apaho fehohnjo kuyoho. Kilais kakoe a'apaho hn'nimo humaso so'no nakwo a'amumo ufo'mayone tohino malokuhwone so'no Kilais huhwo tohino malofoho. Oso tohino Kilais malokunjoso ngko moi'wo esojwafo'neso ufo'malokweno.

²⁵ Anitu kakoe a'amu ne sokune'no syoho esotihwayo'ne n'hwosopo'mentiso hwo'nyoho. Oso'no sefo'mayo hiso'no kakoe hungkuno hopi'nonohinoso wolosetihwamne'no yohono.

²⁶ Hohonta olo hungkuno hiloso nihu'no hiyaso'mo wo'mojo so'no a'amu simo'mo ne'mta'ango hopi'nonohinoso mupa'nimmentohofofoho. I olohonta Anituye a'amu ne sohwanne'no olo hungkuno hiloso utihwa'nyopo nto i'mofapohoho.

²⁷ Olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojo loso olenoho. Kilais kako sekwoe simehomo humaho. Oso'no hwangu sekwo Anitu'nji wonyoangkafopo humayo'ne sekwo hontohumalofo. Olo hungkuno wonyoangkafo loso a'amu Juta somne'nohinim'aho. O'o, a'amu temtitofa hopi'nonohinoso soku upa'nifitne'ento lonetihwamentisofoho.

²⁸ Oso'no nakwo Jisas Kilaisimne'no a'amu hopi'nonohinoso sokumo hungkuno yoloho'nohini losetihwalokuhwono. I nakwo a'amu anga'no anga'nohino olo hungkuno loso huno hofiyohohosasiyo'ne so'no huno pi'n'ngko engo syafisy'wo'n'ngkuhwono. Hwap'ngoso nakwo ole namo'n'ngkohoho. A'amu nihu'no hopi'nonohinoso hofiko hon'ngkano wonyomne'no i'waho ikuji Kilaisimo in'ngkayo yahinoso engo imo'n'ngkuhwoso'no hofiko a'amu ne imo'n'ngkuji Anitumo u'mapitne'entani syoho engo yalokuhwono.

²⁹ Olo syoho tohohmtano'njo yalokwe loso nje yokumpohn'nyo'nji'maho. O'o, Kilais Jisas kako kakoe yokumpohn'nyo ntapmentiso so'nji yalokweno.

2

A'amu Koulousiso hofiko simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyikujono yo'mayo hungkuno hwasyo somo wae weemopife.

¹ Sekwo upa'nimno. Ngko sekumne'no a'amu Laoutisiyanta'ango sohwa hnonniji a'amu nom'ne nje simano manohonyo'njo imotofa sohwa hnonntne'no syoho engo yalokweno. Syoho engo hiso olenoho. Mpohumo sekumne'no jomo engo ulalokweno.

² Ole so'no nimo'n'ngkohoho. Sekwo yokumpohn'nyo ito'n'ngkuji simeho finimno. Sekwo Jisas Kilaisimne'no huno ehohosahin'ngkuji Kilais ne sohune'no huno waseyono. Anituye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso olohifoho. Kilaisiyoho.

³ Yo'mayo huno wop'ngko hiyaso'mo wojoso wotipema'mo liso'manji u Kilaisimo weho. Osohumta'ni wotipema'monnoho. Anituye huno mikun'mposo hopi'nonohinoso Kilaisimo ehunnawo'nnyo hweho.

⁴ A'amu fiho kako sekumo hwasyo hungkuno afofo'njo selihwoso'no sekwo mop'wasiyo'ne olo hungkuno loso ngko yolohoso selalokweno.

⁵ Ngko sekwo'nji mohumayo hwo'nyoho. I oso'no u nje huno somo ngko sekwo'nji hopa humaleno. Sekwo Jisas hne'no simeho hi'ntnnono engo uyontifi kakoe syoho hofiyohoho so'no simonyo yalokweno.

Nakwo Jisasimo ufohi'nontani songo ne'no humayo'neso nto ma'malohwono.

⁶ Kilais Jisas sekwoe Hwe Engo imo'n'mentiso so'no sekwo kako'nji hano femoyimno. Sikuno huhwo huhwi yo'mayo se'maso so'no Jisas sefo'mayo'ne so'no fisafihupmno.

⁷ Iyo kako hwahopo nta'ni afofo, mijo, yo'mayoso mawo'n'ngkiso pa'nyoso nakwo Jisas mta'ni yokumpohn'nyo nomehwasi nakwo iyo hopa engo imo'n'ngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofano. Oso pa'nyo nakwo hungkuno wop'ngko losetihwamentihwone somo simeho hi'ntnnono engo uyimno. Yo'mayo Anitu sekumne'no imentiso so'no sekwo isamoyoka ulikujiki sekwoe simehomo engo weesemofhwono.

⁸ A'amu hwasyo hungkunonji ifofo hungkuno'nji nomokokilo'mokokosesyohumanoho. Oso a'amu ose sohwa hofiko a'mane hungkuno'nji hwahoponjo hungkuno ntne'no wolosetihwantife'no yohoho. Hofiko Kilaisiye hungkuno masejofoho. Oso'no sekwo huno ito'no syafisyikujiki sekwo i'waho nto'no fiyimno.

⁹ Hwap'ngoso Anitu kakoe yokumpohn'nyo kakoe huno hopi'nonohinoso Kilaisiye a'apahomo ehunnamo'nnyofoho. Kilais kako a'amu hwahoponjo sofe a'apaho manto olopo humamentiso sohwo Anituyoho.

¹⁰ Oso'no sekwo Kilaisi'nji humalofo soku Anitu kakoe yokumpohn'nyo nto seloho'maho. Kilais huhwo sohwo kako yo'mayo towahuno yokumpohn'nyo somo kokosyohumawo'n'ngkiso hweho.

¹¹ A'amu Juta sohwa nakwo Anituye a'amu hwona'nyoho lontifi a'apaho sihu kolo'n'ntofa hwafoho. I oso'no sekwo Kilaisi'nji humalofo soku sekwo Kilaisiye yahino wop'ngoso a'apaho sihu kolo'nyo yahino somo uyohopo'mentohofofoho. Oso'no sekwoe a'apahomo makolo'nyo kuyoho. O'o, sekwo huno wonyo so'nji hon'ngkano wonyo

so'njimo hotijwamo'nnyo hwasoho. Oso'no hwahoponjo yahino wonyo yokumpohn'nyo oso mta'ni Jisas kako sekumo isi'hutofosema'mentisofoho.

¹² Mijo kiyomayo huyo'mango so'no wosyofisyano. Mijomo kesojisyasyoso olenoho. Nakwoe hon'ngkano wonyo somne'no Jisas pe'n'imentiso hopa pe'nalokuhwono. I mijo mta'ni l'kafoso Jisasimo An'itu ulika'mentiso hopaso nakwo l'kofalokuhwono. Nakwo An'ituye yokumpohn'nyo hisomo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no An'itu kako Jisasinji songo humayo'neso nel'kofalofoho.

¹³ Hohonta sekwo sekwoe hon'ngkano wonyo somo mohotijwaofe sohonta sekwo temtitofe kengo soku An'ituye hungkunomo t'fi min'ngkayo so'no sekwo An'itumo u'mayo'ne hon'ngkanoso ni'hu'no awonoho. Osohonta An'itu sehon'imentisoso sekwo hon'ngkano wonyo somo humant'fi poyo pe'n'ngkohoho hopa humentan'ngkofi sehon'imentisofoho. I olohonta Jisas kakoe songo humayoso sejpahon'ngki An'itu songo semokonto sekwoe wonyo wae yasemo'mentisofoho.

¹⁴ Oso hon'ngkano hungkuno An'itu Mousesimo uy'imentisoso mok'ilo'mokosyohumanyo somo nakwo hwotoho hmment'hwone so'no hungkuno hiloso sekwo wonyo kuyoho nal'mojofoho. Yo'mayo hon'ngkano wonyo nakwo imotowoneso An'itu nomanto Jisasiye iyo hwojiyaf'ku'nnyo somo meho'nasyonto moi'wo imokumentisofoho.

¹⁵ K'lais kako iyo hwojiyaf'ku'nnyomo poyo pe'n'imentiso sohonta kako Seten'nji mewoso sofe yokumpohn'nyoso moi'wo imokumentisofoho. An'itu nje mango hwamo ut'hwanyopo uyakolofohofoho ulahon'ngki Seten kako won'mango un'imentisofoho.

Nakwo Jisasinji poyo nto sape'niment'hwonefoho.

¹⁶ An'itu kako yo'mayo naloho'mentiso so'no a'amu sekumo wosopayo'ne u mijo'ne hon'ngkano hungkuno sel'fijo'manji osomo sekwo t'fi in'ngkakutoho. U sekwo yo'mayo wosopayo nyo'neso u S'kuno Engo somo muhwonyo'ne u hamno songo somne'no mosyaf'isyo'njo s'kuno iyoho humayo somo muhwonyo'ne oso'no yoka sel'fijo'manji sekwo osomo haloho upekutoho.

¹⁷ Hohonta oso yahino imotofoso swo'nohinoho. T'fi imo'none so'no net'hwanyo'nefoho. I olohonta K'lais kako poso sohwo yahino ne somo hwap'nggo hweho.

¹⁸ A'amu filhwo kako kakoe yofe monje poji yasyonto kako ahwomomjo a'amu sofe yofe ho'nomawo'n'ngkiso so'no sel'hwoso'no u ngko wojo uhwon'ngkohe so'no ngko sekumo sehwofilo'nnyo hwo'nyoho. Ose seloso'manji sekwo oso hwoe hungkunomo haloho pekutoho. Oso hwe huhwo sohwo sekwo kakoe hon'ngkanomo min'ngkayo so'no kako sitofe nosel'hwoloho. O'lo kakoe a'apahomne'nohino syaf'isyiwo'n'ngkiso hweho. Yokumpohn'nyo imo'n'wo'n'ngkiso hweho.

¹⁹ Oso hwe huhwo sohwo kako K'lais nakwoe Hwe Engo sohomo mufohi'nyo hweho. I nakwo Jisasimo ufohi'nyo hn'nwi nakwo kakoe a'apaho'nwoho. Kako nakwoe mnokino engo'njo hweho. Nakwoe mnokino engo'njo huhwo sohwo kako kakoe a'apaho hn'n'imo yokumpohn'nyo yano ne'jap'wo'n'ngkisoso nakumo mehul'i'mokonasyiwo'n'ngkohoho. Oso'no kako kakoe a'apaho hn'n'imo An'ituye yokumpohn'nyo'nji huno wop'nggo'nji ne'japonto sokafo nemokalofoho.

²⁰ Sekwo K'laisinji sape'n'imentohofe so'no Seten sohwo mewoso sohwanji hof'iko sekumo yokumpohn'nyo mosemokosyohumafit'nefoho. I oso'no sekwo hohontajo hon'ngkano hungkunomo in'ngkafijo so'no sekwo hof'ikimo enjwa'mo humalofe.

²¹ Olo hon'ngkano hungkuno lomo sekwo peho'ne in'ngkwalokwofo. Sekwo yo'mayoso ahomo nomokosyohumaf'ikutoho. Yo'mayo wosopayo non'ngkutoho. Yo'mayo somo nomp'mokukutoho.

²² Hungkuno hiso a'amu hof'ikoe huno mta'ni syaf'isyont'fi lonet'hwalo'kwofe. Yo'mayo hwahoponjoso moi'wo umo'n'imonto yalofoho.

²³ A'amu oso hon'ngkanomo in'ngkwalokwofo somo uhwonontani nakwo huno hwasyoso ole syaf'isyiwo'n'ngkuhwoni, U a'amu hon'ngkano wop'nggo'njofoho. Hwap'ngoso hof'iko hwo'mtame ehumant'fi hof'ikoe yofe monje yasyont'fi yo'mayo a'apaho umo lonteso monje yasyiwo'n'ngkohofofoho. I oso'no nakwo huno wonyo so'nji hon'ngkano wonyo so'nji wae yafo'neso hungkuno hiso monefo'manehoho. O'lo, ni'hu'no awonoho.

3

An'itu kako K'laisinji nakwo'njimo songo humayo'ne nel'ika'mentisofoho.

¹ An'itu kako K'laisinji nakwo'njimo songo humayo'ne nel'ika'mentiso so'no nakwo K'laisinji yo'mayo ahwomomjo so'ntnne'no yomohu'nyopo womeho'nosyano. K'lais

nakwoe Hwe Engo sohwo yofe engi manto Anıtuye aho anga sohohtanta'ni nemokosyohumayo'ne humaho. Nakwo kako'nji wohumantane'no yıhwono.

² Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no huno syafısyıkutoho. O'ı, yo'mayo ahwomomjo somne'no fısyafıhupmno.

³ Hwapıngoso nakwo yo'mayo hwahoponjo somne'no poyo hopa pe'nontani songo humayo neso Jisasımo ufohi'nıngkahonıngkuhwoni Jisas kako Anıtumo ufohi'nıngkahonıngki Anıtıu kako wopıngı nemokosyohumaho.

⁴ Kılais nakwoe songo humayo'neso ne hweho. Kako utıhwa'nyopo i'mofapıhwoso'no sekwo kako'nji nohumafıkuji kakoe yokumpohn'nyo so'nji yofe engo so'nji womantıfeho.

Olo hungkuno loso yahino yofoho so'nji songo ntıne'ne hungkunofoho.

⁵ Hwahoponjo yahino wonyo sımeho mo'mo mnonawojoso poyo wape'nono. Yahino wonyoso olenoho. A'mohufo, hungkuno wonyo, sımeho feyoyo, huno wonyo, nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi namo'nyo, osenoho. A'amu nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'noso sohwo kako yo'mayo ho'yangoso kako anıtı pa'nyo umokonto kako oso humnohini inıngkwalofoho.

⁶ A'amu oso yo'mayo hwahoponjo yahino wonyoso iwo'nıngkohoyo somo Anıtıu kako sımeho wonyo uyonefoho.

⁷ Hohonta honıngkano wonyo hiso sekumo yokumpohn'nyo semokosyohumentanıngki sekwo soku yo'mayo wonyoso imotofo kuyoho.

⁸ I oso'no olohonta sekwo yahino hopi'nonohino loso foho'naopmno. Sımeho wonyo, yoka, sitofı, oso foho'naopmno. I sıfajı'nji wonyo hungkuno so'nji sekwoe mango mta'ni noswapıhwoloho.

⁹ Sekwo hwasyo hungkuno a'amu so'nji nohnıngkutoho. O'ı, yo'mayo yahino wonyo imotofo somo nto ho'nao'mentohofofoho.

¹⁰ Oso'no sekwo a'amu songo imo'nımentohofofoho. Oso a'amu songo imo'nalokunjoso Anıtıu kako hwapıngı hweho. Sıkuno huhwo huhwi Anıtıu kako a'amu songo sokumo kakine'no huno wopıngı sejaponto yahino songo'nji Anıtıu kako pa'nyo semokalofoho.

¹¹ Nakwo Anıtıuye yahino songo ma'mentıhwone hn'nwi nakwo hinjohi'nwi afa'nwoho. I ole lıwo'nıngkuhwoni, A'amu temtıtofo kengo kengo mta'ango hwafoho. U hungkuno kengo'njo hwafoho. U Jutafe honıngkano hungkunomo inıngkuwo'nıngkohofofoho. Honıngkano hungkunomo minıngkayo'njıfoho. U a'amu we'mta'angofoho. U hameponjo a'amufoho. U a'amu yofe engo'njo hwafoho. U a'amu sikinıfoho. Ose lıwo'nıngkuhwoneso siki hungkunofoho. Hungkuno neso olenoho. Kılais nakwoe songo humayoso hwapıngı sohwo kako nakwo a'amu kengo kengo hn'nımo nonafohi'nonto kako nakwo hinjoho'nımo humaho.

Nakwo hitoho inyo yahino somo unıngkohwano.

¹² Sekwo Anıtıuye a'amu ne kuyoho. Kako sekumne'no hitoho ulofoso so'no kakine'no sehwasopo'mentısofoho. Oso'no sekwo kakoe yahino lomo tıfi fıınıngkamno. Sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho selofıhwoso'no hofıkimo wopıngı ulohopmno. Sekwoe yofe monje yasyıkuji sekwo a'amu somne'no hwahopo pawomno. A'amu fıhwa sekumo wonyo selohopıjıso sekwo sımeho wonyo uyıkutoho. O'ı, sekwo sımeho wopıngı uyımno.

¹³ Sekwo a'amu so'nji fo'ma'nımno. U a'amu fıhwa nom'ni hwamne'no sımeho wonyo umo'noso so'no sekwo wonyo homo somo hohujwo'mo meho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo sohwo nakwoe wonyo wae enao'mentıso oso pa'nyoso nakwo nom'ne hwafe wonyo so'no hohujwo ukinjaofano.

¹⁴ Yahino wonyoangkafo selohe so'nji nom'ne yahino anga'nohino nom'ne somo hwofılo'nyo so'nji ufohi'nımno. Oso sımeho inyo yahino so'nji ufohi'nımno. Sımeho inıfıjo'manı sımeho afa'njo wonyoangkafo'njo wohumantıfeho.

¹⁵ Kılais kako sımeho pompenjıyo nejapıwo'nıngkısıso sohwo nakumo yokumpohn'nyo wonemokosyohumano. Kılais kako nakwoe a'apaho anga'nohino pa'nyo sımeho pompenjıyo'nji humayo'ne so'no nakumne'no joho nalımentısofoho. Oso'no sekwo soku sıkuno huhwo huhwi kakımo isamoyoka ulıwo'nımno.

¹⁶ Kılaisıye hungkuno wonyoangkafosıo sekwoe sımeho mo'mo nomafıkuji huno wopıngı sejapıhwosı yo'mayo iwo'nıngkohoyo somo ufehu'mokasesıyono. Ose fıfıjo'manı sekwo Kılais mta'ni huno wopıngı tıpema fıkuji sekwo fılutıhunımno. Honıngkano wopıngı somo mıhwatnımno. Ose fıfıjıso sekwo Anıtımne'no sımeho wopıngı semo'nıngkuhwoso'no sekwo Anıtıuye hungkuno'njo Ta'njo İyoswo ta fılmno. Oso'nji tajo angomjo ta so'nji ta nom'neso Anıtıuye Towahuno sejapeso Anıtıuye yofe ho'nomayo'ne fılutıhunımno.

¹⁷ Sekwo yo'mayo hungkuno wolano likuji ou syoho uyano likuji sekwo Jisas'i'nji ejoku'nohumafikuji sekwo Mpo'ho Anitumo isamoyoka ulikuji yo'mayoso nakwoe Hwe Engo Jisas'iye yokumpohn'nyo'nji fiyimno.

A'mu somontohwa Anituye simeho wopingo umokiyo'ne yahinofoho.

¹⁸ Sekwo moya'mi sofasi sekwoe hwehwamne'no hwahopo pawomno. Hofikimo enjwa'mo fosyohumamno. Hofikoe hungkunomo haloho ito'no popmno. Oso yahino nakwoe Hwe Engo moya'mi sofa hofiko ifitne'ento imentisofoho.

¹⁹ Sekwo hwe sohwasi sekwoe moya'misafamne'no wasemo'nono. Sekwo simeho wonyo semo'n'ngkuhwoso'no ape sofamo yoka hungkuno nulikutoho. O'o, hungkuno hofiyonohino ulimno.

²⁰ Sekwo mehomu soku, sen'ngkwohwo sena'wohijafe hungkunomo sikuno huhwo huhwi haloho popmno. Ose ikujo'no Anitu kakoe simeho wopingo umo'n'montonoho.

²¹ Sekwo homn'ngkwohwosasi homna'wohijasi sekwoe mehomife simeho wonyo umokukutoho. Oso hwapingo hiso ole, yoka, sitofo, sifajo hungkuno uliwo'n'ngkutoho. Yo'mayo ulohofikujono hofiko simeho tohino umn'ngkuhwoso'no hon'ngkano wonyomo wowantifeho.

Syoho ulohofiyi so'nji mokosyohumayo sohwanjiye hungkunofoho.

²² Sekwo syoho ulohofiyi soku, sekwoe hwe engo sohwafe hungkunomo tifi fin'ngkamno. Sekwoe syoho somne'no wasemo'nono. Syoho homo somo semokosyohumayo sohwo kako nosehon'ngkahon'ngki syoho yokumpohn'nyo iwo'n'ngkohofoho oso pa'nyoso ne'no fiyikuno. Hwap'ngoso sekwo Anituye yofe ho'nomayo'ne syoho yalokwofo.

²³ Yo'mayo hopi'nonohino uyano likuji simo'mo ole fisyafihupmno. Olo syoho we'loso a'amumne'no miyalokuyihwono. O'o, nakwoe Hwe Engo Anitumne'no yalokuhwono. Ose syafisyikuji syoho yokumpohn'nyo fiyikuno.

²⁴ Sekwo in'ngo sey'hwoloho. Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo sekwoe syoho yo'mayo so'no ho'yango ne jajaponefoho. Oso ho'yango neso Anitu nto hwasopeehumentisofoho. Sekwo Kilaisiye syoho ulohofiyi soku kako sekwoe Hwe Engo hweho.

²⁵ A'amu fihwo kako wonyo yoso'manji kako tohino nomanefoho. Nakwoe hon'ngkano wonyomne'no Anitu kako tango monejape'njo iyoso'no afofo hungkuno mulanehwono.

4

¹ Sekwo hwe engo syoho selohofiyi sohwaso mokosyohumawo'n'ngkohofoho sohwasi, sekwo huno ole seyohi, Sekwoe Hwe Engo ne sohwo ahwomomo nohumanto sehonalofoho. Oso'no sekwo a'amu nomokosyohumawo'n'ngkohofoho sohwaso yahino wopingo'nohino ulohopmno.

Olo yahino lomo fin'ngkamno.

² Sekwo Mpo'humo jomo ujo so'ne yahino somo yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Sekwo Mpo'humo jomo ulano likuji simo'mo huno nto'no syafisyikuji Mpo'humo jomo ulikuji isamoyoka ne'nohino ulikuno.

³ Sekwo Anitumo nakune'no nefe'mayo'ne jomo ulimno. Olo so'no ulimno. Anitu kako kakoe hungkuno luti'hwayo'ne hon'ngkano wonamofiyono. Olo hungkuno hiloso hwap'ngoso Kilaisiyoho. Hohonta hungkuno hiloso hiyaso'mo wentan'ngki Kilais ehontojwahumentisoso olohonta ngko hungkuno hiloso a'amu somo luti'hwahon'ngko a'amu fiso nakwolaho lontifi impo'angomo intofan'humentofofofoho.

⁴ Oso'no olo hungkuno Kilais ehontojwahumentisoso loso ngko a'amumo nto'no luti'hwayo'ne sekwo ngkine'no Mpo'humo jomo ulimno. Olo syoho Anitu ntapmentisoso loso ngko a'amufe huno somo ito'no ehohosasiyo'ne Mpo'humo jomo ulimno.

⁵ Nakwo olo hwa'ho lopo siki humayo'ne'maho. O'o, nakwo Anituye syoho ulohofiyi'nohoho. Oso'no sekwo nom'ne a'amu Anitumo in'ngkawo'n'ngkohofoho so'nji nohumafikuji sekwoe yahino somne'no huno ito'no syafisyikuji Anituye hon'ngkano wopingo uti'hwamno.

⁶ Hungkuno ulikujono siki hungkuno so'nji wonyo hungkuno so'nji nolikutoho. O'o, Anituye hungkuno nto'nohino esyohumafikuji huno wopingo t'pema'fikuji hungkuno hofiyonohini filimno. Ose ifijoso a'amu sekumo yo'mayo hungkuno selohon'ngkujono sekwo aku hungkuno ito'nohino ulimno.

Poul kako Tikikosi'nji Ounesimos'i'njimo l'hwat'mentisofoho.

⁷ Tikikosi sohwo kako nose'mahwosi nje hungkuno yo'mayo so'no sejo'ne hweho. Kako Anituye syoho so'no hi umo'n'ngkahon'ngki nakwo'nji syoho yalofoho.

⁸ Oso'no ngko Tikikos sekuyepono uhwojalokweno. Kako yo'mayo ne'ma'maso so'nji selihwosi sekumo yokumpohn'nyo wasesofito'montonoho.

⁹ Nekwo Ounesimos huhwo'njimo sekuyepono lihwojalokuhwoyo. Tikikos'nji siko nose'mahosi yo'mayo olopo ne'ma'maso so'no wolosetihwanjyoho.

Poul kako a'amu Koulousi somo nje a'amu kuyoho ulimentisofoho.

¹⁰ Alis'takos sohwo impo'angomo ngko'nji humantihwoyo sohwo kako nje a'amufu selalofoho. Mak, Mponopasiye kon'ngkwa'wehwo kako huhwo'nji nje a'amufu selalofoho. Mak huhwo sohwo sekuyepono se'maso'manji nto sel'male hopaso sekwo kakimo utimafikuji hofiyo mokosyohumamno.

¹¹ A'amu nom'ne Jisas Jasitos kako huhwo'nji nje a'amufu selalofoho. Oso a'amu Jutafe temtifo mta'ango hufa'u sihune sohwa hofiko Anituye yo'mayo hopi'nonohinoso a'amumo yokumpohn'nyo enemokosyohumayo'ne syoho engo yalokuhwono. Hofiko wonyoangkafo nifo'malokwofo.

¹² Nom'nehwo Epeefilos sekwoe angoponta'ango huhwo'nji nje a'amufu selalofoho. Kako huhwo Kilais Jisasiye syoho ulohofiyo hweho. Sikuno huhwo huhwi kako sekumne'no Mpohumo jomo ul'wo'n'ngkiso hweho. Ole ul'wo'n'ngkoho, Anitu sohwo, kiko a'amu Koulousi somo hofiko kikine'no yokumpohn'nyo lohofo'neso kiko ufo'maho. Hofikimo yokumpohn'nyo engo umokohojo'no hofiko sokafo umo'n'fe. Jije huno hopi'nonohinomo hofiko huno uyihwoso'no osomo tifi wokin'ngkap'fe. Epeefilos Anitumo jomo ose ul'wo'n'ngkisofoho.

¹³ Ngko sohwo'ni Epeefilos sohumne'no huno ole niyohi, Kako a'amu Laoutisiyanta'ango sokunonji Hiyelapoulisnta'ango sokunonji sekwo sokunontnne'no sefo'mayo'ne syoho engo yalofoho.

¹⁴ Luk sohwo hwe uyohofaho syoho wonyoangkafo iwo'n'ngkiso sohwo'nji Nemas'nji siko nekwoe a'amufu selalokusiyo.

¹⁵ A'amu Laoutisiya mta'ango Anitumne'no in'ngkawo'n'ngkohofu somo nje a'amufu ulalokwe so'no sekwo ulimno. Nom'ne a'mu Nimifa'nji a'amu kakoe angomo Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofu so'njimo nje a'amufu ulalokwe so'no ulimno.

¹⁶ Olo iyoswo losomo sekwo atofu losojwaofikuji a'amu Laoutisiya hofiko Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofu somne'no uyimno. Hofiko atofu wal'fe. Nom'ne iyoswo a'amu Laoutisiya somne'no uyahot'maleso hofiko nosejap'kujo'no sekwo hoku atofu filimno.

¹⁷ Sekwo Akiposimo ole ulimno. Oso syoho Anitu kijapmmasoso kiko ito'no esyohuma-hoji ne'njo fiyohoho.

¹⁸ Olo iyoswo simo'mjo semti'mokiyoheso nom'ne a'amumo ulahon'ngko mtimokohoho. I olo hungkuno ae'uyo loso ngko Poul'ni nje aho'nji mtimokalokweno. Nje a'amufu selalokweno. Sekwo ngko impo'angomo humale so'no in'ngko n'nofikutoho. Anitu kako yo'mayoso wopin'go waseloho'montonoho. Ngko Poul'ni mtimokalokweno. Osohopeho.

1 Tesolounika

Olo Iyoswo Simo'mjjo loso Poul A'amu Tesolounika somne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo sife'nji aho'nji hopi'nono nto uyakolo'mentisopolikeno Poul olo iyoswo simo'mjjo loso a'amu Tesolounika somne'no mti'mokumentisofoho. Poul hohonta Anituye syoho yiku'mo'mojo sohonta kako Filipai uliko'manto Tesolounika i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta a'amu Juta sofe tajo ango somo noswonto Anituye hungkuno yano uyimentisofoho. Nuyahonngki a'amu Juta fehohnjo so'nji a'amu Ngkilik pi'nngo engo so'nji Jisasimne'no simheo hi'ntnnono uyimentohofoho. Oso hiso'no a'amu Juta fehohnjoso Poulmo impe untofantifi yahonngkofi sikwo'miyomo hiyaso li'mofonto Atenis osopo ifawo'mentisofoho. Oso ango hopo sopo humanto a'amu Tesolounikajo Jisasimne'no simheo hi'ntnnono songo uyimentohofoho somne'no huno pi'nngo uyahonngki oso hopo sopo nta'ni Timoutimo ango Tesolounikane'no lihwajimentisofoho. (Hungkuno hiso 1 Tesolounika sohe engo 3 honngkano we'e 2. Osopo weho.) Poul Timoutimo lihwojonto Sailasi'nji siko ango Koulin i'mofamentisiyefoho. Oso hopo sopo Poul a'amumo Anituye hungkuno ulontanngki Timouti uma'mentisofoho. Numanto Poulmo a'amu Tesolounika sofe humayo so'no ulahonngki Poul nupa'nonto olo iyoswo loso mti'mokumentisofoho. Hwapingo olo iyoswo mti'mokiyoso olenoho. Poul a'amu Tesolounikajo Jisasimo inngkuno sofe simheo hi'ntnnonohino somo yokumpohn'nyo umokumonto mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul ango Koulin humanto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofa lihwasu tifi unngkohwano.

¹ Ngko Poul'ni olo iyoswo loso sekwo a'amu ango Tesolounika sopo Anitu'nji Hwe Engo Jisas Klais'njimne'no simheo uyiwonngkohofoho sokune'no mti'mokalokuhwono. Sailasi'nji Timouti'nji oso hwa'u'nji ngko'nji humentani mti'mokalokuhwono. Sekwo Anitu'nji Hwe Engo Jisas Klais'ye mehomi soku, siko sekumo yo'mayo wopingo selohofohosi simheo pampenjiyo wosejopanjiyoho.

A'amu Tesolounikaso Anitumo simheo hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyontifi wopingo humamotofoho.

² Nakwo Mpohumo jomo ulontane sohonta sekumne'no isamayoka uliwo'nngkuhwonefoho. Nakwo sekumne'no Anitumo jomo ujoso'no piso'mo'nyo miyalokuyihwono.

³ Sekwo Anituye hungkunomo upa'nontifi hungkunoso aho yokumpohn'nyo kesyohumawo'nngkohofoho. Oso'no sekwo siki mohumulofa. O'o, sekwo Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yontifi a'amu nom'ne somne'no simheo hi'ntnnono uyontifi wopingo ulohofiwonngkohofoho kuyoho. Yo'mayo tango ko se'mayoso sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Klais asomo peso'no hofiyu uhwontohumalofa. Oso'no sosyefisyontani Mpohumo isamayoka ulalokuhwono.

⁴ Nakwoe a'amu soku, olo so'no huno nayohoho. Anitu sekune'no hitoho engo sejapiwonngkiso sokumo kakoe mehomi imo'nyo'ne nto sehwasopo'mentiso kuyoho.

⁵ Nakwo Anituye hungkuno selimentihwone sohonta sekwo ole majofoho. Olo siki hungkunofoho. Ose majofoho. O'o, hungkuno hiloso upa'nngkahonngkofi Anituye Towahuno Wopingo sohwo sekwoe simheo mo'mo syoho yokumpohn'nyo yahonngki sekwo huno ole syafihu'mentohofi, Hungkuno ne'njofoho. Oso'nji sekwo nakwoe yahino humayo somo nahonontifi huno seimentisofoho. Honngkanoso wopingofoho. Nonefo'mawo'nngkohofihwafoho. Ou, hungkuno ne'njo hwafoho li'mentohofoho.

⁶ Nakwoe humayo somo sekwo nahonontifi nakwo pa'nyo sekwo imentohofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisasiye honngkanomo inngkamentohofoho. Inngkowntanngkofi a'amu nom'neso nosehonontifi nakwoloha lontifi tango sejapmentohofoho. I oso'no Anituye Towahuno sohwo simheo wopingo sejapahonngki nakwoe hungkunoso sekwo ma'mentohofoho.

⁷ Oso'no a'amu Anitumo simheo hi'ntnnono uyoso hwahe Masetouniyanta'ango so'nji hwahe Ngkiliknta'ango so'nji hofiko sekwoe yahino wopingomo sehonontifi yahino homo somo senngkamentohofoho.

⁸ A'amu Masetouniya so'nji Ngkilik so'nji hofiko'nohino'maho. O'o, sekwo Anituye hungkuno a'amu somo luthwahonngkofi ango'meemo honngkahonngki a'amu hopi'nonohinoso sekwoe simheo hi'ntnnono Anitumo uyoso'no upa'nimentohofoho.

Nakwo hano angomeemo emoyontani sekune'no nelahon'ngkofi nakwo oso hiso'no hungkuno nom'ne mujo'njo y'wo'n'ngkuhwonefoho.

⁹ Ose nelalokwofo. Nakwo sekumo se'mahon'ngkuhwoni nakwoe hungkuno upa'nontifi sekwoe hwahoponjo hwasyo anitu somo ho'naofontifi sekwo Anitu songo ne'no humayo ne sohwoe syoho ulohofiyi imo'n'imentohofosoh'no nelalokwofo.

¹⁰ Nom'ne hungkuno ole nelalokwofo. Olohonta sekwo Anituye Hwomu ahwomo mta'ango sohwo asomo peso'no hontohumalofo. Ose nelalokwofo. Oso hwomu sohwo Jisas'yoho. Kako poyo pe'n'ngkahon'ngki Anitu ulika'mentisofoho. Oso'no hwangu Anitu kako a'amufe wonyo hon'ngkano so'no tohino engo uyoso sohonta nakwo Jisas'mo simeho uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwiye tohinoso Jisas nto ma'mentisofoho.

2

Poul Tesolounika sopo nohumanto yo'mayo syoho imentisofoho.

¹ Nje a'amu kuyoho. Sekwo huno seyoho. Nakwo sekwo'njopo nohumentani nakwoe syoho imentihwoneso fiyo po'mentiso'maho. O'o, ne imo'n'imentisofoho.

² Nakwo angoo Filipainta'ango sekuyepono pmentihwonefoho. Filipai humentan'ngkuhwone sitofo nalimentohofoso tohino engo ma'mentihwone so'no sekwo huno moi'wonoho. I oso'no nakwoe Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo nakumo nejapahon'ngki yo'mayo hwahoponjo somne'no iyoho monanyofoho. O'o, nakwo sekuyepono Filipainta'ango sohwo'ni nopahon'ngkuhwoni a'amu pi'n'ngoo nakwolaho ko nelahon'ngkofi nakwo Anituye hungkuno selimentihwonefoho.

³ Oso hungkuno selihwoneso hwasyo hungkuno'nji selimentihwone'maho. O'o, nehopi'nohini selimentihwonefoho. Hungkuno hiloso selontani wonyo hon'ngkano imo'mentihwone'maho. O'o, wop'ngoo'nohini selohofontani Anituye hungkuno selimentihwonefoho.

⁴ Anitu nakumo yamofoo nto naloho'mentisofoho. Yamofoo nalohofonto nalimento, Nje hungkuno ujo'ne sohwasii hoponoho, nalimentiso oso'no lijwaofalokuhwono. Hungkuno hiloso a'amufe simeho wop'ngoo umo'nyo'ne mulalokuyihwono. O'o, Anituye simeho wop'ngoo umo'nyo'ne yalokuhwono. Anitu nakwoe simehomo fe'nonehonalofoho.

⁵ Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo sekumo afofo masemokummentihwono. Awonoho. Nakwo sekwoe hamniyoho mayo'ne selimentihwone'maho. Olo hilo so'no Anitu huno uyohoho.

⁶ Sekwo'nji nom'ne a'amu so'nji nakwoe yofe ho'nomayo'ne miyalokuyihwono. I oso'no nakwo Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyi (*apouse*) hwona'nyoho.

⁷ Oso hiso'no nakwo syoho engo sejopontantasi hponesohilo. I sekwo'nji nohumentan'ngkuhwoni sohonta nakwo moya'mi kakoe mehomimo wonyohofiyi esyohumawo'n'ngkiso hopaso esesyohumamentihwonefoho.

⁸ Nakwo sekune'no simeho nehopi'nohini sejapmentihwone so'no nakwo Anituye hungkuno wosejopantani imentihwonefoho. Oso'nohini'maho. Oso syoho yontan'ngkuhwasi a'amu hofiko nakumo nonahon'ngkuji nakumo fonjonasyontifijontentesi wop'ngoo'nesohilo. Hwap'ngosoo nakwo sekune'no simeho nehopi'nohini sejape so'nefoho.

⁹ Nakwoe a'amu soku, nakwoe syoho tohohmtno'njo iyoso'no sekwo huno moi'wonoho. Anituye hungkuno ko selontani nakwoe wosopayo yo'mayo so'no mpe iyo'ne nakwo sikwo'miyomo mofehi'nyo'nji hamniyoho'no syoho yokumpohn'nyo imotihwonefoho. Sekwoe wosopayo yo'mayoso siki mayoso'no nakwolaho limentihwonefoho.

¹⁰ Sekwo nakwoe yahinoso nto nahon'mentohofofoho. Anitu huhwo nto nahon'maho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo sikunonji sekwo'nji nohumentani nakwo Anituye hon'ngkanomo in'ngkowntani wop'ngoo'nohini humamentihwonefoho. Wonyo hon'ngkano mimmentihwonefoho.

¹¹ Hwe fihwo kakoo mehomimo wop'ngoo ulohof'wo'n'ngkiso hopaso nakwo sekumo wop'ngoo seloho'mentihwonefoho.

¹² Anga'no anga'nohino sokumo Anituye hungkuno losetihwentani huno sefohotofontani sekwoe humayo somo yokumpohn'nyo semokumentihwonefoho. Anga'no anga'nohino sokumo Anituye simeho wop'ngoo umo'nyo so'ne nakwo hon'ngkano wop'ngoo'nohini in'ngkayo so'ne lutihwamentihwonefoho. Anitu huhwo sohwo ole selalofoho. Nje angopo n'mapmno. Nje yo'mayo wonyoangkafoso sekwo'nefoho. Sekwo ngkimo enjwa'mo fosyohumafikujo'no ngko wosemokosyohumamonnoho. Ose selalofoho.

A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono nehopi uyontifi yokumpohn'nyo lohofontifi tango engo t'ipema'mentohofofoho.

¹³ Nakwo Anituye hungkuno selontan'ingkuhwoni sekwo ole monajofoho. Olo hungkuno loso hwahoponta'angofoho. O'o, ose monajofoho. Nakwoe hungkuno nupa'nontifi Anitu mta'angofoho limentohofofoho. Ou nehopi. Oso hungkuno Anitu nejapmentisofoho. Oso'no hungkuno hilo somo sekwo nupa'n'ingkahon'ingki sekwoe simeho mo'mo hungkuno hiso'no Anitu kako huno fohotofohotofo selohofahon'ingki sekwo hon'ingkanano songomo in'ingka mentohofofoho. Oso hiso'no nakwo Anitumo isamayoka uliwo'n'ingkuhwonefoho.

¹⁴ Nakwoe a'amu soku, a'amu hwaho Jutiya humamotofoso hofiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais osohumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo somo yo'mayo u'ma'mentiso pa'nyoso olohonta sekumo se'malofoho. A'amu Jutiya humamotofoso Jisasimo in'ingkawo'n'ingkohofoho so'no hofikoe a'amu mta'ni tango engo ma'mentohofofoho. Oso hopaso sekwoe sekwoe a'amu mta'ni tango engo t'ipemalokwofo.

¹⁵ A'amu Jutaso Jisasimo mohumayo'njoso hofiko a'amu Anitu hungkuno uyahon'ingki limotofo sohwaomo fonjasyontifi t'ifinipo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohumo fonjahumentohofofoho. I hofiko nakumo wae enamo'mentohofofoho. Hofikoe yahino wonyo so'no Anitu ngkilaho lalofoho. A'amu huhwo sohwa hofiko hwe moya'mi hopi'nonohino sofe mango hwafofo.

¹⁶ Oso'no a'amu Jutamnohino'maso, o'o, a'amu temtitofoho kengo kengo somo nakwo Anituye hungkuno walut'ihwantane yahon'ingkuhwoni hofiko nakwoe hon'ingkanano pijwonemofalokwofo. Oso'no a'amufe mangohwa pa'nyo imo'n'imentohofofoho. A'amu Jutaso ole lalokwofo, A'amu kengoso Jisasiye hungkuno upa'nyo so'no nakwolaho lalokwofo. Oso'no hofikoe wonyoso engo hopa nto yao'maho. Oso hiso'no Anitu kako hofikine'no simeho tohino umnalofoho. Tohino engo wot'ipemantifeho.

Poul kako Tesolounika a'amu somo apa'no uhwonimo syafihu'mentisofoho.

¹⁷ U nakwoe a'amu soku, a'amu Juta sekuyepono nakumo wae ena'mentohofoho sohonta nakwo hwaho nom'nepo nohumentani sekune'no huno sosyefisyontani nakwo sikumehomi pa'nyo humament'ihwonefoho. Sekwoe simano masehonyo'njo yontani i oso'no nakwoe hunoso sekune'no sosefisyalokuhwono. Nakwo sekumo se'mane'entani syoho engo yalokuhwono. Nakwo nakwoe simeho so'mo hofikimo uhwonano syofisyalokuhwono.

¹⁸ Nakwo sekumo wose'mantane'no y'hwono. Ngko Pouli'ni sikuno engolopohamo wose'ma'mo lonji ko imoteso i Seten kako nakumo p'kup'ijo naloho'mojofoho.

¹⁹ Hwangku nakwoe Hwe Engo Jisas asomo poso sohonta nakwo kakoe simanopo lohofanefoho. Oso hohosohonta nakwo yo'mayo wonyoangkafo tipemane so'no huno mosyofisyalokuy'hwono. O'o, sekwo nakwo'nji oso hopo lohofane so'no syofisyontani simonyo yalokuhwono. Jisas kako sekumo sehon'ingkuhwosi nakwoe syoho ne imo'nyo so'no huno uyonefoho.

²⁰ Sekwoe yahino wop'ingo so'ne syofisyontani Jisasiye yofe ho'nomalokuhwono. Oso'no sekumne'no nakwoe simeho wop'ingo namo'n'ingkohoho.

3

Poul Timoutimo a'amu Tesolounika somne'no yokumpohn'nyo umokiyo'ne lihwatimentisofoho.

¹ Nakwo sekune'no ne'no syosyefisyiwo'nalokuhwone so'no sekwoe hungkuno najo so'ne nohontohumehwaloho. Oso'no Sailasi'nji nekwo ole mtitofontai nekwo ango Atenis sopo nohumentai

² Timouti sekuyepono wolihwojantayo'yihwoyo. Timouti huhwo sohwo kako nekwo'nji Anituye syoho yontani Jisas Kilaisiye hungkuno lut'ihwawo'n'ingki hweho. Nekwo Timoutimo sekwoe simeho hi'ntnnonohino somne'no yokumpohn'nyo semokiyo'ne'no uhwaj'ihwoyo. Kako Anituye yokumpohn'nyo so'no wasefohoto'mtonoho.

³ Yo'mayo tangoso se'malokunjo so'no iyoho masenonehoho. Sekwo huno moi'wonoho. Yo'mayo tohino mayoso'no Anitu limento, Tohino wot'ipemantifeho. Ose limentisofoho.

⁴ Nakwo sekwo'nji nohumentani oso hiso'no nto selament'ihwoni, Nakwo hopi'nonohino tohino engo not'ipemanefoho. Ose selahon'ingkuhwoni hungkuno hiloso ne imo'n'imentiso so'no huno seyohoho.

⁵ Oso'no sekwo wop'ingo ko humalofa syafisyoni sekwoe hungkuno najo so'ne mo'hontohumamnehono. Oso'no olo hilo so'no Timoutimo sekuyepono wolihwatimne'no yohono. Sekwo simeho hi'ntnnonohinono yokumpohn'nyo hi'nji kohumalofa. Seten

kako sekumo afofo'njo sejapihwoso'no nakwoe syoho ne ane imo'nonoholontae lihwahjhwoyo.

Timouti hungkuno wop'ingo Poulimo moti'mahon'ingki Poul simeho wop'ingo umo'nimentisofoho.

⁶ Timouti sekumo seliko'manto olohonta nakumo ne'makwoho. Hungkuno wop'ingo sekumta'angoso lonetihwahoho. Ole lonetihwahi, Hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyalokwofo. Hofiko a'amu nom'ne somo simeho wop'ingo uyontifi ufo'malokwofo. Engolopohamo hofiko nakumne'no syafisyiwo'n'ingkohoho. Nakwo sekumo wosehonantane'no yalokuhwone hopaso sekwo nakumo wonehonantife'no yalokwofo. Ose nalimasofoho.

⁷ Nakwoe a'amu soku, nakwo olopo tohino engo mentani nohumentan'ingkuhwone sekwo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy'wo'n'ingkohoho so'no upa'nontani oso hiso'no nakumo yokumpohn'nyo natofonefoho.

⁸ Sekwo Hwe Engo Jisas sohumne'no yokumpohn'nyo humalofa so'no huno naiso so'no yo'mayo tango nakumo ne'masoso nakwo simeho wop'ingo'nji wohumantanoho.

⁹ Nakwo sekumne'no Mpohumo jomo ulontani simeho wop'ingo wonyoangkafo namo'n'ingkohoho. Simeho wop'ingo wonyoangkafo so'no Mpohumo isamayoka pipi ulanehwono. Nakwo sekumne'no simonyo yalokuhwono.

¹⁰ Mofehi'nyo'nji sikuno'nji nakwo sekumo sefomayo'ne Anitumo jomo uliwo'n'ingkuhwonefoho. Sekwo Anitumo simeho we'e uyifijo'manji nosehon'ingkuhwasi sekwoe simeho hi'ntnnono engo uyoso'no wosefoma'mtonoho.

Poul kako kakimo Tesolounika'no uhwojajo'ne Anitumo jomo ulimentisofoho.

¹¹ Nakwoe Mpohwo Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas ntnne'no sekumo Tesolounika se'mayo'ne hon'ingkano namofiyone jomo ulalokuhwono.

¹² Hwe Engo sohumo ole ulalokuhwono, Sekwo simeho afa in'wo'n'ingkohoho so'nji sekwo nufoma'n'wo'n'ingkohoho so'nji a'amu nom'ne somo simeho uyo so'ntnne'no engo umoyo. Ose ulalokuhwono. Nakwo sekumne'no hitoho sefow'wo'n'ingkisio hopaso Hwe Engo sohwo kako sekumo sefo'mayo'ne jomo ulalokuhwono.

¹³ Hwe Engo ose yososo sekwoe simeho somo yokumpohn'nyo semokososo nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe a'amu'nji asomo pifijo sohonta sekwo Anituye simanopo lohofikui hon'ingkano wonyo ane wop'ingo'nohino lohopitne kuyoho.

4

Hon'ingkano wop'ingo somo fin'ingkamno.

¹ Ou, nakwoe a'amu soku, hungkuno nom'ne woselantane'no yihwono. Nakwo Anituye simeho wop'ingo umo'nyo so'no yo'mayo hon'ingkano yahino nto setihwamentihwonefoho. Oso yahino wop'ingo somo sekwo we'e in'ingkowalokwofo. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisasiye simano mofohi'nontani hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no yihwono. Oso hon'ingkano yahino wop'ingo somo sekwo aho yokumpohn'nyo ne'no fikesyohumantokuno.

² Yo'mayo hungkuno hopi'nono Jisas mta'ango selimentihwoneso sekwo huno moi'wonoho.

³ Sekwo yahino wop'ingo somo in'ing kayo so'no Anitu ole umo'nalofoho. Hon'ingkano wonyo ane'njo wop'ingo'nohinimo fin'ingkamno. Yo'mayo yahino wonyo a'mohufo iyoso n'hu'nahone fohu'meeopmno.

⁴ Ape mayo yahino so'no hon'ingkano ito'nohino fisyafihupmno. Ou, sekwo anga'no anga'nohino sohwaso, sekwo ape womano likui ape mayo yahino somne'no huno syafisyikui sekwo ape ito'no mapmno. Sekwo simeho noselikafihwolo.

⁵ Sekwo a'amu Anitu ne'no huno mosyafisiyo'njo sofe yahino nomafikutoho. Hofiko hofikoe a'apahomnohino syafisyontifi apemne'no simeho fefoyo u'mahon'ingki ape hufo hopa iwo'n'ingkohofihwafoho.

⁶ Olo yahino loso'no sekwo nom'ne somo wonyo ulohofikutoho. Nom'ne sohwafe ape hufo nomafikutoho. Olo yahino wonyo loso'no Anitu tohino m'kun'imposo uyonefoho. Olo hilo so'no nakwo hungkuno yoloho nto selimentihwonefoho.

⁷ Anitu kako nakumo hon'ingkano wonyomo in'ing kayo'ne nahwosopo'mentiso'maho. O'o hon'ingkano wonyo ane wop'ingo'nohino somo in'ing kayo'ne nahwosopo'mentisofoho.

⁸ Olo ape ito'no mayo'ne hungkuno somo hwe fihwo hwotoho feso sohwo kako a'amufe hungkunomnohino mafewo'n'ingkiyohoho. O'o Anituye hungkuno homo hwotoho

fewo'n'ngkiso hweho. An'itu huhwo sohwo kakoe Towahuno wonyo ane wop'ingo'nohini nejap'wo'n'ngkiso sohumo hwotoho fewo'n'ngkisofoho.

⁹ I'a'amu nom'ne somo simeho inyoso'no pehofo semt'i'mokiy'mnehono. O'o An'itu oso hiso'no nto setihwamasofoho.

¹⁰ Sekwo a'amu Masetouniyanta'ango An'itumo simeho umotofo somo sekwo simeho uy'wo'n'ngkohofoho kuyoho. I oso'no nakwoe a'amu soku nakwo hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no yihwono. Olo yahino loso sekwo yokumpohn'nyo ne'no fisyafisyikuno

¹¹ Sekwo hungkuno tifi'njo so'no huno yokumpohn'nyo fisyafisyikuno. Sekwoe humayoso hofiyi nto'no fosyohumafikuji sekwo syoho yo'mayo so'no ito'no mokosyohumamno. Sekwoe wopayo syoho yo'mayo syohoso sekwoe aho'nji nto'no fiyikuno. Hohonta ose nto selimentohefoho.

¹² Ose ifijo'manji a'amu An'tune'no mosyafisiyo'njoso sekwoe hon'ngkanomo sehon'ngkuji hofiko yofe wop'ingo womeselant'feho. Sekwo yokumpohn'nyo ifijo'manji sekwo umofonyo mifitnnehofo. Nom'ne somo yo'mayo so'no jomo mul'fitnnehofo. O'o sekwo hoponoho.

Hwe Engo Jisas sohwo asomo pe-e'ne hungkunofoho.

¹³ U nakwoe a'amu soku a'amu poyo nto pe'nyoso'no sekwoe hunomo ito'no womesehwajantane'no yihwono. Huno ito'no syafihupijoso poyo pe'nyoso'no sekwoe simeho tango maseyonehofo. A'amu An'itumo simeho hi'ntnnono muyoso a'amu poyo pe'n'ngkahon'ngki nt'i'mo kohumaho syafisyont'fi humotaha latipewo'n'ngkohofoho. An'itu nelikafone so'no mohontohumayo'njoso hofiko poyo pe'nyoso'no hofikoe simeho tango uyalofoho.

¹⁴ Jisas kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no syafisyiwo'n'ngkuhwono. Oso hiso'no nakwo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwonefoho. Oso'no olo so'no huno nayohoho. A'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyont'fi pe'n'mentohofoso hofiko Jisas'nji ufohi'n'ngkahon'ngkofi An'itu songo humayoso uyimentiso so'no Jisas asomo poso sohonta kako a'amu homo somo asomo ipemotaponefoho.

¹⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisasiye hungkuno woselantane'no yihwono. Hwangku Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta nakwo hwe moya'mi songo humalohwone hn'nwi nakwo a'amu pe'n'mentohofoho somo simo'mo mupeenehwono.

¹⁶ O'o Hwe Engo sohwo kako mampaho engo'nji joho lahon'ngkuhwosi a'amu ahwomomjo simo'mta'ango sohwo joho lihwosi An'tuye kounoho yoka ho'n'ngkuhwoso'no osohonta Hwe Engo sohwo ahwomomo uliko'mahwosi noponefoho. Oso hohosohonta a'amu Jisas Kilais'mne'no simeho hi'ntnnono uyont'fi pe'n'mentohofoho somo An'itu songo ulikafonefoho.

¹⁷ Oso hohosohonta nakwo hwe moya'mi Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontani songo humalohwone hn'nwi Hwe Engo sohwo nakumo netimahwosi nakwo hi'nnonji poyo pe'n'mentohofoho so'nji himopo noswo'n'ngkuhwosi osopo Hwe Engo sohomo s'i'mowanefoho. Osohonta nakwo Hwe Engo sohwo'nji engolopohamo ne'no humentihwanefoho.

¹⁸ Oso hiso'no sekwo sen'ngkwa'wehwosamo ulikuji hofikimo yokumpohn'nyo usosofitopmno. A'amu poyo pe'nyoso'no simeho tango uyalokunjo somo olo hungkuno hiloso ulikujo'no hofikoe simeho wop'ingo umo'n'montonoho.

5

Jisas asomo peso'no nakwo ito'no wesyo humano.

¹ Nakwoe a'amu soku, yo'mayo nakwo selihwoneso imo'nyo'neso sikuno so'no mamti'mokohiyihwono.

² O'o oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho. Oso sikuno hiso nakwo huno moneyontan'ngkuhwosi imo'nonefoho. A'amu hufo uyant'fi sikwo'miyomo pohofoho hopa imo'nonefoho.

³ Oso sikuno homo somo a'amu ole wohnnant'fe, Yoka ane sikuno wop'ingohontanoho. Nakwo wop'ingo humalohwono. Ose hnn'ngkuji nohumentan'ngkuji yo'mayo huno mosyafisiyo'neso u'mofapmmononoho. Nom'ne pahnn'mo hungkunoso ole, oso tohino moya'mifa mehomi aswo womant'fi umn'ngkiso hopa komo'no imo'nonefoho. Oso tohino homo somo hofiko muyakolopitnnehofo. Sikuno oso pa'nyoso imofaponefoho.

⁴ Nakwoe a'amu soku, sekwo Hwe Engo Jisasiye hungkuno hilo somo sekwo simeho hi'ntnnono uyont'fe so'no pomponahopo humalofo. Sikwo'mjoho'mo mohumulofoho. O'o sikuno homo somo sekwo yomo mifitnnefoho. Oso sikuno hiso a'amu hufo uyant'fi p'wo'n'ngkoko hopaso imo'nonefoho.

⁵ Sekwo mofehi'nyo pomponahopo humalofo. Nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone so'nwi sikwo'mjoho'mo mohumulohwono. O'o pomponahopo humalohwono.

⁶ Oseso nakwo a'amu nom'ne sofe hofikoe huyo'mango foyawehofu hopa foyowehwaloho. O'o nakwo Jisasimne'no timo hontohumehwasi huno nto'no wehohosonosasyono.

⁷ A'amu Jisasimne'no huno mosyafisiyo'njo iwo'n'ngkohofoso hofiko saho'nohini foyawowo'n'ngkohofu hopa sikwo'miyomo huno nto'no mehoosasiyo'njo foyawowo'n'ngkohofofoho. A'amu mijo yokumpohn'nyo nontifi nilohof'wo'n'ngkohofoso sikwo'miyomo nonilohof'wo'n'ngkohofofoho.

⁸ I oso'no nakwo mofehi'nyopo humawo'n'ngkuhwone sohwo'niye hunoso ehohosahinyi'nwoho. Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyo so'nji a'amu nom'ne somo simeho uyoso'nji nakwoe sampe pa'nyofoho. A'amu jije swokinopo wakufongku'mo lihwo'niy'woso'no jije sampe swokinopo womokisahinimnoho. U jije mnokinopo wafongku'mo lihwo'niy'woso'no kiko jije sampe wahoholo'n'imnono. Oso pa'nyoso nakwoe wonyomne'no poyo imo'n'mentiso sohwo nakumo asomo wonema'mo lihwo'niy'woso'no syofisy'hwasi nakwoe sampe pa'nyoso nto'no wehoholo'nohumano.

⁹ Anitu nakwoe wonyomne'no tohino nejape-e'ne nahwosopomentiso'maho. O'o nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumo asomo netimayo'ne nahwosopomentisofoho.

¹⁰ Jisas nakwo kako'nji songo foyohumayo'ne nakumne'no pe'n'mentisofoho. Oso'no nakwo poyo pe'naso'manji songo humaso'manji u Jisas kako asomo poso sohonta nakwo kako'nji songo nohumanefoho.

¹¹ Oseso sekwo a'amu anga'no anga'nohin h'nwi sen'ngkwa'wehwosamo hungkuno wop'ngonohini ulikui hofikoe simehomo yokumpohn'nyo fisosofitofsyohumamno. Olo honta yalokwofo somta'angoso ne'no fikuno.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Nakwoe a'amu soku, hungkuno nom'ne woselantane'no y'hwono. A'amu nakwoe Hwe Engo sohwoe hon'ngkanomne'no losetihwalokwofo somo sekwo enjwa'mo nto'no foyohumamno. Nakwoe Hwe Engo sekumo sefo'mayo'ne a'amu homo somo uhwosopomentisofoho.

¹³ Sekwo hofikoe syoho so'no huno nto'no fisyafihupmno. A'amu homo somo simeho uy'kui hofikoe yofe ho'nomaf'kui wop'ngonohini ulohopmno. Sekwo yoka hungkuno nohn'ngkutoho. O'o simeho afa in'ngkui wop'ngoyohumamno.

¹⁴ Nakwoe a'amu soku, sekwo a'amu piso'mo'nyo'njo somo hungkuno ole ulimno, Sekwo syoho yokumpohn'nyo fiy'mno. Piso'mo'nyo ikutoho. Hungkuno yokumpohn'nyo ose ulimno. A'amu Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofo'ne iyoho un'wo'n'ngkiso somo yokumpohn'nyo umokumno. Anituye hon'ngkanomo uliko'mano lifijo somo ufo'mapmno. A'amu hopi'nonohino somo sekwo hungkuno hwaho lopo hohohofahn'no ulimno.

¹⁵ A'amu sekumo wonyo selohopijo somo sekwo aku ulohof'kutoho. O'o, sikuno engolopohamo sekwo a'amu hopi'nonohino somo wop'ngonohini ulohof'kuno.

¹⁶ Engolopohamo sekwo simeho wop'ngonji fohumantokuno.

¹⁷ Engolopohamo sekwo Mpohumo jomo ulikuno.

¹⁸ Sekwo yo'mayo tango'nji nohayo'nji se'maso so'no Anitumo engolopohamo isamoyoka ulikuno. Jisas Kilais kakoe a'amu somne'no Anitu olo yahino loso'no umo'n'ngkohoho. Oso'no sekwo tifi fin'ngkamno.

¹⁹ Yo'mayo Anituye Towahuno selisoso sekwo hwotoho fekutoho.

²⁰ A'amu Anituye hungkuno selifijo somo sekwo hohujo ikinim'fikutoho.

²¹ Yo'mayo hungkuno upa'n'ngkohofoso Anitunta'ango so'ne yamofu fiy'mno. Hungkuno ne'njo somo aho fikesyohumamno.

²² Yo'mayo wonyo somne'no i'waho fiy'mno. Olo hilo so'no sekumne'no Mpohumo jomo ulalokuhwono.

²³ Anitu kako simeho pompenjiyoso hwap'ngohweho. Oso'no kako'nohini sekumo wop'ngowasemokono. Kako sekwoe huyo'mango'nji a'apaho'nji wop'ngoesemokosyohumawosi nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais asomo poso sohonta Anitu sekumo wop'ngosemokonefoho.

²⁴ Anitu nahwosopomentiso sohwo kako oso hiso'no wop'ngonamokonefoho. Anitu ose nal'mentiso so'no ne imo'nonefoho.

²⁵ Nakwoe a'amu soku, sekwo Anitu nefo'mayo so'no Mpohumo jomo ulimno.

²⁶ Anituye a'amu hopi'nonohino somo nakwoe a'amu kuyoho ulimno.

²⁷ Ngko Hwe Engo sohwoe yokumpohn'nyo'nji hungkuno loso waselimonne'no yohono. Sekwo olo iyoswo mt'i'mokalokuhwoneso n'ngkwahwosamo atofu filut'hwamno.

²⁸ Nakwoe Hwe Engo Jisas K'lais kako wop'ingo wosemokosyohumano. Ngko Pouli'ni olo iyoswo loso mt'i'mokohono. Hungkuno osohopeho.

2 Tesolounika Olo Iyoswo Tifinjo loso Poul A'amu Tesolounika somne'no Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo sife'nji aho'nji hopi'nono nto uyako'mentisopo Poul olo iyoswo tifinjo loso a'amu Tesolounika afahomne'no mti'mokumentisofoho. A'amu Tesolounikajoso Poul iyoswo simo'mo mti'mokuyahotimentisoso nomantifi hofiko Jisas Kilais asomo pe-e'ne hungkuno Poul mti'mokumentisoso hofiko a'amu Tesolounika fehohnjoso atofu hwasyohohnta'ni lontifi hofikoe hunoso ole syafiku'mentohofofoho. Poul kako olo iyoswo mti'mokisyo loso Hwe Engo sohwoe Sikuno nto i'mofapohoho lontifi hofiko pisomo'nyo yontifi yo'mayo syoho so'no nakwolaho lontifi siki humantifi nom'ne a'amufe syohomne'no hofikoe humayo somne'no yo'mayo so'no siki hungkuno lutihun'wo'ningkohofofoho. Olo hungkuno loso Poul nupa'nonto iyoswo tifinjo loso mti'mokumentisofoho. (Oso hungkuno 2 Tesolounika sohe engo 2 hon'ngkano we'e 2-'nji sohe engo 3 hon'ngkano 11-'njo sopo weho.) Iyoswo simo'mjo mti'mokuyahotimentiso sohonta hamno hufa'ul'keno hufa'u s'hunet'keno nto pamentisopo olo iyoswo tifinjo loso mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako a'amu Tesolounikaso Jisas nto i'mofapohoho. Hofiko huno ose syofisyontan'ngkofi Poul kako oso huno homo somo ito'no mihwajiyo'ne olo iyoswo loso mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lhwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Poul'ni Sailas'nji Timouti'nji nakwo nohumentani olo iyoswo loso semti'mokiyalokuhwono. Sekwo Tesolounika sopenjo soku An'itumo in'ngkwalokwofo soku sekwo nakwoe Mpohwo An'itu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'njiye a'amu kuyoho.

² Mpohumo sekumne'no ole ulalokuhwono. Nan'ngkwohwo An'itu sohwo'nji Hwe Engo Jisas Kilais'nji siko'monta'i siko yo'mayo wop'ngo selohohosi siko simoho pompenjiyo wosejopanjiyo.

Poul An'itumo isamayoka ulalofoho.

³ Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'mo simoho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho soku, nakwoe a'amu kuyoho. Sikuno engolopohamo sekune'no Mpohumo isamayoka ul'wo'n'ngkuhwantano. Oso yahino hiso wop'ngofoho. Hwap'ngoso olenoho. Sekwoe simoho hi'ntnnono An'itumo uyoso engo imo'nalofoho. Sekwo nom'ne a'amu so'nji simeho inyoso engo imo'nalofoho. Oso'no sekune'no Mpohumo isamayoka ulalokuhwono.

⁴ Oso hiso'no nakwo nom'ne a'amu Jisas'mo simoho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho somo sekune'no ole ulalokuhwono. A'amu nom'neso wonyo selohofont'fi tohino engo sejopahon'ngkofi sekwo An'itumne'no musikwajiyo'njo yokumpohn'nyo lohofont'fi An'itumo simoho hi'ntnnono engo uyalokwofo. Ose yalokwofo so'no a'amu nom'ne somo ulontani simoho wop'ngo namo'n'wo'n'ngkohoho.

An'itu kako a'amu hwahoponjofe hon'ngkanomne'no hungkuno ikwolofonefoho.

⁵ An'itu hungkuno ikwolofone'ne hwap'ngo sohwo ito'nohini y'wo'n'ngkiso hweho. Sekwo An'ituye yahino wop'ngoso malokwofo so'no a'amu nom'neso tango sejopalokwofo. Yo'mayo tango se'mahwoso'no hwangu sekwo An'ituye angopo humayoso hoponoho.

⁶ An'itu oso a'amu sekumo wonyo selohoho somo kako aku tohino uyonefoho. Oso yahinoso ito'nohinoho.

⁷⁻⁸ Sekwo tohino mawo'n'ngkohoho soku nakwo'nji An'itu usijo'no nehumajonefoho. Osohonta nakwoe Hwe Engo Jisas kako kakoe a'amu ahwomomo mta'ango yokumpohn'nyo so'nji nopahon'ngkuhwosi a'amu nuhwon'fitnnefoho. Oso hohosohonta kako toho engo'nji nop'hwosi a'amu An'itumne'no huno muyo so'nji nakwoe Hwe Engo Jisas'ye hungkunomo tifi min'ngkayo'njo somo An'itu kako aku tohino uyonefoho.

⁹ Oso a'amu homo somo uhwon'ngkuhwosi sekwo n'hu'nahone umo'nantife kuyoho ulonefoho. Hwe Engo sohwoe simano'nji kakoe yokumpohn'nyo pomponaho so'nji muhwonyo'njo ifitnnefoho. N'hu'nahone tohino ne'no nomapitnnefoho.

¹⁰ Kako asomo poso sohonta kakoe a'amuso kakoe yofe noho'nomapitnnefoho. A'amu An'itumo simoho hi'ntnnono umotofoso simoho wop'ngo'nji humafitnnefoho. Osohonta

sekwo hofiko'nji nohumafitnnefoho. Hwapingoso oso hungkuno selimentihwone somo sekwo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofofoho.

Poul kako a'amu Tesolounika somne'no Mpohwo ufo'mayo'ne jomo ulalofoho.

¹¹ Oso hiso'no syofisyontani sikuno engolopohamo sekumo sefo'mayo'ne Anitumo jomo ul'wo'n'ngkuhwonefoho. Ole ulalokuhwono. Anitu kako humayo wonyoangkafo so'no sehwasopo'mentiso oso hoponoho. Sekwo Hwe engo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyalokwofo so'no yo'mayo syoho wopingo uyano lifijoso Anitu kakoe yokumpohn'nyo wosejapono. Yo'mayo syoho wopingo Hwe Engo Jisasimne'no yalokwofoso moi'wo esojwaofikujono wosefo'mano.

¹² Ose ifijo'manji sekwo Hwe Engo Jisasie yofe woho'nomantifeho. Oso'no Jisas kako sekwoe yofe aku woho'nosema'mtonoho. Hwapingoso ole, Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Klais'nji siko nakumo wopingo nalohof'wo'n'ngkisiyo monta'iyoho.

2

Anituye hungkunomo hwotoho fe-e'ne sohwo i'mofaponefoho.

¹ Nakwoe a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Jisas asomo nopihwosi nakumo menahu'mokone so'no woselimonne'no yohono.

² A'amu fehohnjo ole maselikuji, Nakwoe Hwe Engo sohwoe sikuno nto i'mofapohoho. Ose selifijo'manji oso hungkunoso hofikoe huno mta'ango selohoho. U nom'neso ole maselikuji, Anituye Towahuno ole ntohoho, Nakwoe Hwe Engo sohwoe sikuno nto i'mofapohoho. Ose woselantifeho. U a'amu nom'ne ole maselikuji Poul ole mti'mokuma, Hwe Engo sohwoe sikuno nto i'mofapohoho. Ose woselantifeho. Oso'no selohoho'manji sekwo yomo ikuji simeho wonyo semo'n'ngkuhwoloho.

³ Oso hwasyo hungkuno selifijo somo sekwo simeho hi'ntnnono niyikutoho. Olo sikuno loso siki sohonta m'mofaponehoho. Awonoho. Simo'mo a'amu pi'n'ngo engo Anitumne'no hahn'nyo ifijoso hwe fihwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nyo sohwo utihwa'nyopo i'mofaponefoho. Oso hwe huhwo sohwo tifi no'mo kako tikkanomo wene hweho.

⁴ Kako ole ulonefo, Sekwo yo'mayo somne'no hwomtame ehumawo'n'ngkohofoso foho'naopmno. Hunoso ngkine'nohini fisyant'fohupmno. Ose ulihwosi Anituye tajo ango engo somo nosyuhwosi osopo nohumahwosi ole ulonefo, Ngko Anitu ne hwo'nyoho. Ose ulonefoho.

⁵ Hohonta sekwo'nji nohumanji olo hilo so'no nto selimentohefoho. Sekwo in'ngo laseimaho.

⁶ Olohonta oso hwe sohwo m'mofapiyoho. Yahino anga'nohinoso oso hwe sohwoe hon'ngkanomo pijwaofoho. Yahino hiso'no sekwo huno seyohoho. Anitu kako oso hwe sohwoe sikuno ho'nahumentisoso m'mofapiyoho.

⁷ Sekwo huno moi'wonoho. Olohonta a'amu fiso Anituye hungkunomo hwotoho feelokwofo. I oso'no a'amu fihwo oso hwe huhwo sohwo kakoe hon'ngkanomo nopijumofonefoho. Oso hon'ngkano pikun'nyoso moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no oso hwe Anituye hungkunomo hwotoho fe-e'ne sohwo noponefoho.

⁸ Oso hohosohonta oso hwe Anituye hungkunomo hwotoho fe'ne sohwo utihwa'nyopo noponefoho. Osohonta Hwe Engo Jisas kakoe mammtnno'nji hwe huhwo sohomo fonjasyonefoho. Hwe Engo sohwo kakoe pomponah engo'nji utihwa'nyopo nopihwosi oso hwe wonyo sohomo nihu'nahone wonyo umokonefoho.

⁹ Oso hwe Anituye hungkunomo hwotoho fe'ne sohummne'no nom'ne hungkuno waselimonne'no yohono. Kako Seten'ye yokumpohn'nyo'nji nopihwosi hungkuno hwasyo'nji yo'mayo kengo wonyoangkafo hwasyo itihwanefoho. A'amu fehohnjoso nuhwon'ngkuji kakimo in'ngkafitnnefoho.

¹⁰ Oso a'amu hiso Anituye hungkuno ne'njo somo simeho ufijo'manji Anitu kako asomo utimanefoho. I oso'no Anituye hungkuno ne'njo nakwolaho lifijoso nihu'nahone imo'naopitnnefoho.

¹¹ Anitu kako hungkuno lahon'ngkuhwosi a'amu hwasyo hungkuno ul'fitnnefoho. Oso hwasyo hungkuno somo a'amu pi'n'ngoso nupa'n'ngkuji simeho hi'ntnnono uy'fitnnefoho.

¹² Oseso a'amu hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono muyoso hon'ngkano wonyo somo in'ngkayo so'no umo'nalokusoso hofiko Anituye tohino engo nomapitnnefoho.

Anitu sekumo asomo setimayo'ne nto sehwasopo'mentisokuyoho.

¹³ Nakwoe a'amu soku, Hwe Engo sohwo sekumo simeho sejap'wo'n'ngkiso soku sikuno engolopohamo nakwo sekumne'no Mpohumo isamoyoka

ul'wo'n'ingkuhwantano. Oso yahinoso hoponoho. Hohonta An'itu asomo setimayo'ne sehwasopo'mentisofoho. Oso'no An'ituye Towahuno sohwo sekwoe hon'ingkanu wop'ingo'njo semokahon'ingki sekwo temtitofo kengo s'imo'm'ngo soku hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkohofu kuyoho. Oso'no An'itu asomo noset'imanefoho.

¹⁴ An'itu sekumo olo so'no sehwasopo'mentisofoho. S'imo'mo nakwo An'ituye hungkuno wop'ingo sel'ment'ihwonefoho. Oso hiso'no sekwo mae'ne sehwasopo'mentisofoho. Oso'no hwangu yo'mayo nakwoe Hwe Engo Jisas K'lais sekwoe simeho mo'mo ema'mentisoso asomo setimaso sohonta moi'wo esoj'waofonefoho. Oso'no sehwasopo'mentisofoho.

¹⁵ Oseso nakwoe a'am'u soku, sekwo An'itumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. Oso hungkuno loset'ihwament'ihwone so'nji ifalifaliyo semt'mokiment'ihwone so'nji aho yokumpohn'nyo kesyohumaf'ikui t'ifi fin'ingkamno.

¹⁶ Nakwoe Mpohwo An'itu kako simeho wop'ingo nejapmmentisofoho. Kako wop'ingo'nohina nalohofoto yo'mayoso siki nejap'wo'n'ingkisofoho. Kako nakwoe simehomo nasosofitof'wo'n'ingkisofoho. Oso'no nakwo kako'nji nohument'ihwane'no hontohumalohwono.

¹⁷ Oso'no An'itu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas K'lais'nji siko sekumo sosofitofosesyohumahosisi yokumpohn'nyo semokahon'ingkohosisi sekwo yo'mayo hungkuno so'nji yo'mayo syoho so'nji wop'ingo'nohina uyant'ifeho. Oso'no jomo ulalokuhwono.

3

Sekwo nakumne'no Mpohumo jomo ul'imno. Kako wonefo'mano.

¹ Nakwoe a'am'u soku, hungkuno ae'uyo woselantane'no y'ihwono. Sekwo Mpohumo nakumo nefomayo'ne olo so'no jomo ul'imno. A'am'u hopi'nono upa'nyo'ne nakwoe Hwe Engo sohwo hungkuno ango'meemo woho'n'imuweno. Noho'n'im'wahon'ingkuhwosi sekwo nupa'n'ingkuji simeho uyant'ifeho.

² Sekwo jomoso ole'nji ul'imno. A'am'u wonyo nakumo wonyo nalohof'wo'n'ingkohofu sofe aho mta'ni welojonemano. Sekwo huno moi'wonoho. A'am'u pi'n'ingo engo An'ituye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyoso humalofo.

³ Yo'mayo hopi'nono nakwoe Hwe Engo sohwo lonteso ne imo'n'wo'n'ingkisofoho. Oso'no kako yokumpohn'nyo semokuhwosi Seten kako sekumo apa'no moset'imanehoho.

⁴ Olo so'no nakwo huno nayohoho. Yo'mayo hungkuno sel'ment'ihwone somo sekwo ito'no in'ingkowalokwofoso ne'no un'ingkowant'ifeho.

⁵ Hwe Engo sekwoe hunomo olo so'no wasefohoto'mtonoho, An'itu sekumo simeho sejap'wo'n'ingkisofoho. Oso'no sekumo yo'mayo tango'njo se'masoso sekwo Jisas K'lais pa'nyo yokumpohn'nyo wolohofant'ifeho.

A'am'u hopi'nono syoho yokumpohn'nyo uyant'ifeho.

⁶ Nakwoe Hwe Engo Jisas K'lais kako kakoe yokumpohn'nyo ntopahon'ingki olo hungkuno loso wasel'imne'no yohono. Sen'ingkwaw'wehwo fihwo kako piso'mo'nyo ihwosi siki humasoso oso hungkuno nakumta'ni ma'malofo somo min'ingkayo'njo osohumo uhwot'im'apmno.

⁷ Nakwo sekwo'nji humamotowhwo pa'nyoso fosyohumamno. Sekwo huno seyohoho. Nakwo siki mohumament'ihwonefoho.

⁸ Nakwo sekwoe aho mta'ni yo'mayoso siki moma'mment'ihwonefoho. O'o nakwo mpe selohomotowhwofoho. Mofehi'nyo so'nji sikwo'miyomo nakwo syoho engo tohohmtno'nji imotowhwofoho. Hwap'ingoso nakwo sekumo tango mosejape'njo hwona'nyoho.

⁹ Nakwo wosopayo'ne yo'mayo so'ne sekumta'ni jomo selontontasi oso yahino ito'nohinosohilo. I oso'no nakwo hon'ingkanu wonyoangkafo so'no woset'ihwantane'no iment'ihwonefoho. Ose iment'ihwone homo somo sekwo t'ifi in'ingkayo'nefoho.

¹⁰ Olo hungkuno loso songo maselalokuy'ihwono. O'o nakwo sekwo'nji nohumentani ole sel'ment'ihwoni, Hwe fihwo ole lososo, Syoho miyo'njo uy'mo. Siki wohumamo. Ose loso sohomo sekwo wopayo nuy'ikutoho. Ose sel'ment'ihwonefoho.

¹¹ I oso'no ole upa'n'ingkuhwone, A'am'u fihwa piso'mo'nyo yont'ifi yo'mayo syoho so'no nakwolaho lont'ifi siki humalofo. Nohumant'ifi nom'ne a'am'ufe syohomme'no hof'ikoe humayo somne'no yo'mayo so'no siki hungkuno lut'hun'wo'n'ingkohof'ihwafoho.

¹² Nakwoe Hwe Engo Jisas K'lais sohwoe hungkuno yokumpohn'nyoso oso a'am'u homo somne'no wasel'imonne'no yohono. Ole uso. Sekwo sekwoe a'am'u'nji simeho

pompenjiyo'nji humafikujji sekwo'ne wosopaesyoho fiyimno. Yokumpohn'nyo ose ulimno.

¹³ I nakwoe a'amu soku, sekwo yo'mayo syoho wopingo so'no piso'mo'nyo ikutoho.

¹⁴ Hwe fihwo olo hungkuno semti'mokiyalokuhwone lomo hwotoho feso sohumo sekwo yofe uhwofikujji kakine'no i'waho fiyimno. Sekwo i'waho ifijo so'no kako kakoe honingano wonyo somne'no wonimango unimtonoho.

¹⁵ I sekwo oso hwe sohumne'no ole syafisyikutoho, kako nakwoe mango hweho. Ose syafisyikutoho. O'o, seningkwa'wehweho. Oso'no kakoe hunomo hungkuno wopingo ufohotofamno.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹⁶ Nakwoe Hwe Engo sohwo simaho pompenjiyoso hwapingo hweho. Yo'mayo yo'mayoso se'mahwoso'no kako simaho pompenjiyo wosejapono. Sekwo'nji wohumano.

¹⁷ Ngko Poul'ni olo hungkuno ae'uyo loso nje aho'nji semti'mokiyalokweno. Nje a'amufu. Iyoswo hopi'nonohino mtimokuwo'n'ngkoheso nje aho'nji ole mtimokuwo'n'ngkoho, nje a'amufu. Nje ifalifaliyo somo uhwonimno.

¹⁸ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo kako sekwo'nji nohumahwosi wopingo wosemokosyohumano. Hungkuno hiloso osohopeho.

1 Timouti Olo Iyoswo Sɪmo'mjo loso Poul Timoutimne'no Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Sɪmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɪmentiso sohonta soswo *teti-wan'*nji (31) *teti-eti'*nji (38) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul Timoutimne'no mt'i'mokumentisofoho. Timouti sohwo kako hwomu songo hweho. Poul Anɪtuye syoho mji'mwento Timoutimo ango Lisɪtɪla sopo nta'ni tɪpema'mentiso hweho. Timoutiye na'uye yofeso Yunisiyoho. Kakoe atohwosi Louisiyoho. (Hungkuno hiso 2 Timouti sohe engo 1 honɪngkano we'e 5. Osopo weho.) Timoutiye mpohwo sohwo Ngkɪlik hweho. Poul'i'nji Timouti'nji ango Loum sopo Anɪtuye syoho imojiye hwa'uyoho. Hwangku Timouti kako Efesosɪnjo tajo ango somo Anɪtuye syoho ma'mentisofoho. Poul kako Loum soswo hufa'u impe into'nawo'mentisofoho. Tɪfi oso impo'ango somta'ni nusɪhufahonɪngkofi kako hwaho we'e Kɪlit, ango Efesos, hwaho Masetouniya osopo emoyɪmentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohe engo 1 honɪngkano we'e 5 so'nji 1 Timouti sohe engo 1 honɪngkano we'e 3. Osopo weho.) Poul Timoutimo tajo ango Efesosɪnjo somo mokosyohumayo'ne uhwoti'mo'mentisofoho. Poul ango Efesos sopo komo'no mamnehono hune ose uya-honɪngki olo iyoswo loso mt'i'mokumentisofoho.

Poul iyoswo hiloso Masetouniya humanto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lɪhwasi tɪfi unɪngkohwano.

¹⁻² Nje hwomu Timouti sohwohne'no ngko Poul'i'ni olo iyoswo loso kumtɪ'mokiyalokweno. Anɪtu kako nakwoe wonyomjo tohino somta'ni isɪhufonemayo'ne sohwo'nji Kɪlais Jisas oso humne'no nakwo hontohumalohwone sohwonji siko ngkimo hungkuno yokumpohn'nyo ntonji siko ngkimo sikoe hungkuno lɪku'mofo (*apousel*) syoho ntapmentisiyo hwo'nyoho. Kɪko Timouti sohwo'i kɪko Anɪtumo sɪmeho wopɪngo umahno so'no kɪko nje hwomu ne imo'nɪmentohino hwosoho. Ngko kikine'no olo'no nɪmo'nɪngkohoho. Nanɪkgkwowho Anɪtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Kɪlais Jisasɪ'nji siko'monta'i siko kikine'no hitoho ulofɪhwoso'no siko kikimo wopɪngo kilohofohosi sɪmeho pompenjiyo wokijopanjiyoho. Oso'no nɪmo'nɪngkohoho.

A'amu Anɪtumne'no hwasyo hungkuno lɪwo'nɪngkohoho sofe hungkuno somne'no kɪko yoka ulohoho.

³ Hohonta ngko hwaho Masetouniya'no wawomonji oso hungkuno kilɪmentohe somta'ngoso olohonta apa'no wakilɪmne'no yohono. Hungkunoso olenoho. Kɪko ango Efesos osopo ne'no nohumahoji a'amu oso hopo sopenjo a'amu somo Anɪtuye hungkuno hwasyo lutɪhwalokwofo sohwo'no kɪko ole uso, Sekwo olo a'amu lomo Anɪtumne'no hwasyo hungkunoso apa'no nolutɪhwafɪkutoho. Ose uso.

⁴ Hofɪko mpohwosa ajuyohwosafe yofe so'no hungkuno ne'no hnnontifi hofɪkoe yofe ho'noma'nɪwo'nɪngkohofohoho. Hofɪko a'mane hungkuno kengo kengo sokinjo so'nji ne'no lutɪhunwo'nɪngkohofohoho. Oso hungkuno hiso hofɪkoe hunomo wonyo imokinwo'nɪngkohofohoho. Oso siki hungkuno huhwo sohwo Anɪtumne'no sɪmeho hɪ'ntnnono uyo somo mufo'manehoho. O'o, yoka ulɪkafɪwo'nɪngkisofoho.

⁵ Kɪko ole uso, Sekwo olo hungkuno homo losomne'no nɪhu'nahone foho'naopmno. Ose ulohoho'no hofɪko jije hungkunomo tɪfi kinɪngkapɪfɪjo'manji hofɪko hofɪkoe yahino wonyo somo hohujo ikinjaofɪkuij huno wopɪngo'nohini syafɪsyɪkuij Anɪtumo sɪmeho hɪ'ntnnono nehopi uyantɪfeho. Ose ikuji hofɪko nom'ne a'amu somo nufo'mafɪkuij sɪmeho wopɪngo umo'nantɪfeho.

⁶ A'amu fehohnjoso hofɪko Anɪtumo sɪmeho uyo yahinoso noho'nasyontifi hofɪkoe huno wopɪngo sohwo ehilofaofahonɪngki hofɪko siki hungkuno lomoyontifi hungkuno ne ane'njo hnnɪwo'nɪngkohofohoho.

⁷ Hofɪko Anɪtuye honɪngkano hungkunoso wolutɪhwantɪfi ko yontɪfeso oso hungkuno hwapɪngo ne homo somo huno muyahonɪngki hofɪko hwasyo hungkuno lontɪfi ole lɪwo'nɪngkohoho, Nakwoe hungkunoso ne'njofoho lɪwo'nɪngkohofohoho.

⁸ Nakwo huno ole nayohoho. Anɪtu kako nakumo kakoe honɪngkano hungkuno nejapmentisoso oso honɪngkano hungkuno homo somo nakwo nto'no inɪngkowsa'manji nakwo huno ole wotɪpemantanoho. Oso honɪngkano hungkunoso wopɪngofoho.

⁹ I olo so'nji nakwo huno nayohoho. Anɪtuye honɪngkano hungkunoso a'amu honɪngkano wopɪngo'njo osomne'nohino'maho. O'o, a'amu honɪngkano wonyo yontɪfi

hwe engo sohwaro enjwa'mo mohumayonjo somnefoho. A'amu hofiko An+tumne'no hohujo ikinjaofontifi yahino wonyo iwo'n+ngkohoho so'ntnnefoho. A'amu hofiko An+tuwe hungkunomo hwotoho fentifi hwhahoponjo hon+ngkano osomo in+ngkawowo'n+ngkohoho so'ntnne'nefoho. I a'amu kan+ngkwohwo'ya'umo fonjasyonto nom'ne a'amu somo fonjasy+wo'n+ngkohoho oso hwantne'nefoho.

¹⁰ An+tuwe hon+ngkano hungkunoso a'amu apohufonji akngkilike'nji kifosyoho loho'n+wo'n+ngkohoho so'ntnne'nefoho. A'amu nom'ne a'amufe mehomi hufo mawo'n+ngkohoho so'ntnne'nefoho. A'amu yo'mayoso hufo iwo'n+ngkohoho so'nji hwasyo hungkuno l+wo'n+ngkohoho so'nji a'amu hofiko hwasyo hungkuno nehopi yokintahopono lihono kako l+wo'n+ngkohoho so'ntnne'nefoho. Oso yo'mayo yahino wonyo homo somo hano pitofasiyo'ne An+tu kakoe hon+ngkano hungkunoso nejapmmntisofoho. Yo'mayo yahino wonyo hiso An+tuwe hungkuno ne'njo somne'no mangohwa imo'n+wo'n+ngkohohofoho. I oso'no nakwo An+tuwe hungkuno ne'njo so'no huno nto'no nay+hwoso'no nakwo yo'mayo yahino wonyo somne'no i'waho nto'no wehumantanoho.

¹¹ An+tu kako oso hungkuno neso nom'ne a'amumo lut+ihwayo'ne syohoso ngkimo ntapmmntisofoho. Oso'no ngko kakoe hungkuno wop+ngo hiso loset+hwelokweno. An+tu huhwo sohwo kako wop+ngo'nohino iwo'n+ngkiso sohwo kako s+meho nto'no namokiyo'neso hwapingo hweho.

An+tu kako Poulimne'no hitoho ulo'mentiso so'no Poul kako An+tumne'no isamoyoka uli'mentisofoho.

¹² Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisas kako huno ole syan+ihu'mento, Poul kako nje syoho ntohofiyo imo'nyoso kako hoponoho. Ose syan+isyonto kako ngkimo kakoe syoho somne'no n+hwosopento oso syoho homo somne'no kakoe yokumpohn'nyo ntapmmntisofoho. Oso'no ngko kakimo isamoyoka ulalokweno.

¹³ Hohonta ngko Jisas+imne'no hwe wonyo hweho lonji ngko kakine'no yokumpohn'nyo imo'n+ihwanji kakoe a'amu ne somo ngko hofikimo fon+fonyo uloho'mentohefoho. Ngko oso yahino wonyo hiso ko imote sohwo'ni An+tu kako ngkine'no hitoho ulo'mentisofoho. Hwap+ngoso ngko Jisas kakoe hwapingo ne so'no huno nto'no man+immojofoho. I osohonta ngko kakimo s+meho hi'ntnnono mummotefoho. Oso hiso'no An+tu kako ngkine'no hitoho ulofahon+ngki nt+ma'mentisofoho.

¹⁴ Oseso Jisas kako ngkimo wop+ngo ntohofonto nont+manto kako'njopo ngkimo men+humat+i'mentisofoho. Osopo kako ngkimo s+meho uyo so'no lonti+hwamentisofoho. Kako ngkimo s+meho m+kun+mposo ntapmmntiso so'no ngko kakimo s+meho engo uyalokweno.

¹⁵ Olo hungkuno loso n+hu'no nehopeho. A'amu hopi'nono hofiko upa'n+ifijosso hofiko s+meho hi'ntnnono uy+fe. Oso hungkuno hiso olenoho. Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisas kako nakwo a'amu hon+ngkano wonyo'njo hn'n+mo asomo net+mayo'ne kako nakwoe hwhalo lopo pmmntisofoho. Oso hungkuno hiso n+hu'no nehopeho. I a'amu hopi'nonohino sofe hon+ngkano wonyo somo ngko nje wonyoso uyakolo'mentohefoho.

¹⁶ Kilais Jisas kako kakoe yahino wop+ngoso a'amu hopi'nonohino somo ujo wehontojwahumo lonto kako ngko Poul+n+mo hon+ngkano wonyo'njo sohwo'n+mo kako simo'mo wop+ngo ntoh+mentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso hofiko ngkimo nono-hon+ngkui huno ole wosyof+syant+feho. Poul kako An+tumno wonyo ne'no ulohofahon+ngki An+tu kako oso wonyo hiso'no Poul+mo tohino komo'no mummntisofoho. O'o, An+tu kako Poul+imne'no hontohumayo uloho'mojo sohwo Poul+mo wop+ngo umokumentisofoho. Oso'no hofiko huno ole wosyaf+hinant+feho. Kilais kako oso hwe n+hu'no wonyo sohumne'no wop+ngo umokumaso hopaso An+tu kako ngkimo oso hopa wan+mokumontonoho. An+tu kako nakwoe wonyomne'no tohino komo'no monejape'njo hontohumayo inyo hweho. Hofiko huno ose syaf+sy+kui hofiko Kilais Jisas+imo s+meho hi'ntnnono uy+kui hofiko songo ne'no humantokutnefoho.

¹⁷ Oseso An+tu kako yo'mayo wop+ngo'nohino iwo'n+ngkiso so'no nakwo kakoe yofe engo so'ntnne'no kakoe yokumpohn'nyo yakolo'nnyo so'ntnne'no engolopohamo nakwo woho'nomehwanho. Hwap+ngoso An+tu huhwo sohwo kako nakwoe Hwe Engo engolopohamo ne'no nohumant+hwone hweho. Kako poyo pe'nyoso mape'nonehoho. A'amu hofiko kakimo muhwon+fitnnehofo oso huhwo sohwo kako kako'nohino An+tu ne hweho. Oso hungkuno hiso nehopeho.

Poul kako Timoutimo An+tuwe syoho yokumpohn'nyo fiyoho'nyo uli'mentisofoho.

¹⁸ Nje hwomu Timouti sohwo, nakwo kikimo olo syoho yalokuno loso yano ki-japmmnt+hwone sohonta An+tu kako nakumo kikine'no hungkuno nal+mentiso so'no ngko oso hungkuno homo somo huno syaf+syonji hungkuno hiso apa'no kijopalokweno.

Oso hungkuno homo somo kiko aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoji Anituye syohoso yokumpohn'nyo fiyoho'nyo. U a'amu nom'neso hofiko Anitumo nakwolaho lifijoso hofiko kikimo wonyo kilohofikujo'no Anituye hungkuno hiso jije sampe mekino pa'nyofoho.

¹⁹ Kiko Kilaisimne'no simeho hi'ntnnono uyalokuno somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumaho. Oso hungkuno wopingo Anitu kako jije simeho mo'mo ho'nakisyo'wo'n'ngkiso somo kiko hofiyo fin'ngkayo. A'amu fehohjoso hofiko oso simeho mo'mo hungkuno wopingo homo somo hwotoho fewo'n'ngkohofoso hofikoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyimotofoso wonyo imokinimotofofoho.

²⁰ Oso hwe hufa'u Himeneyosi'nji Aleksianta'nji siko oso pa'nyo imo'nim'mentisiyo hwa'uyoho. Siko Anituye hungkuno wopingo somne'no sitofolo lonji hwasyo li'wo'n'ngkisiyo so'no ngko sikimo Seten'ye ahomo uhumati'malefoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwa'umo Seten kako sikimo tango uyihwoso'no siko sikoe simeho iwolo'mokohosi Anitumne'no huno wopingo wopimanjyoho. Siko huno wopingo tipemahosisi'manji Anituye hungkuno ne'njo somne'no sitofolo hungkuno apa'no malisihnnisiyo.

2

Kiko a'amu somo Anitumo jomo ujo'ne olo yahino loso fitihwaho.

¹⁻² Ngko kikimo hungkuno kijopalokwe simo'mjoso olenoho. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyimotofoso ole uyife. Hofiko yo'mayo so'no umofonyo ikuji hofiko Mpohumo jomo ulife. Hofiko a'amu hopi'nonohino somne'no Anitumo jomo ulikui yo'mayo Anitu hofikimo wopingo ulohomonto imentiso oso'no sekwo Anitumo isamoyoka ulimno. Oso a'amu hwahe mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanji hwe engo sohwantne'no Anitumo jomo ulife. Hofiko Anitumo jomo ulikui'no oso a'amu huhwo sohwa hofiko nakumo hofiyo nemokosyohumafikujo'no nakwo simeho wopingo'nji nohumehwasi Anituye yahino wopingo somo tifi ntono un'ngkowanoho.

³ Nakwo a'amu hopi'nonohino somne'no Anitu hon'ngkano wonyo somta'ni isihutofonemayo'ne sohomo jomo ulihwaso'no kako nakumo timo wopingo nahon'ngkuhwosi kakoe simeho wopingo umo'nimontono.

⁴ Anitu kako a'amu hopi'nonohino somo kako'njo pone asomo utimayo so'no umo'n'ngkohoho. A'amu hopi'nonohinoso hofiko kakoe hungkuno ne'njo somo nupa'n'ngkuji kakimo tifi in'ngkayo so'no umo'n'ngkohoho.

⁵ Nakwo huno nayohoho. Anitu kako anga'nohinohwo humaho. I a'amu anga'nohino sohwo nakwo a'amu hwhaponjo lohn'nimne'no Anitumne'no hwaho lophonjo humaso sohwo Kilais Jisasiyoho. Oso huhwo sohwo kako nakwo'nji Anitu'nji hungkuno monehwayiyo'ne hweho. Simeho pompengo nalipe-e'ne hweho.

⁶ Oso syoho homo somne'no Anitu kako sikuno ho'nahumentisoso i'mofopahon'ngki Kilais kako kakoe fosyohumayo wonyolangkafoso noho'nosyahoponto kako a'amu hopi'nonohino hon'ngkano wonyo somta'ni isihutofonemayo'ne mpe enemayo'ne kakoe hon'nyo wopingoso usihuma'mentisofoho. Ose imentiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Anitu kako a'amu hopi'nonohino somo asomo utimayo'ne so'no umo'n'ngkohoho. Oso hon'ngkano hiso utihwa'nyopo ujo ehontojwahumentisofoho.

⁷ Oseso Anitu kako ngkimo olo kakoe hungkuno loso a'amu somo lutihwayo'ne nihwosopo'mentisofoho. Olo hungkuno loso ngko hwasyo molokitihwalokuyohono. O'o, nehopi lokitihwalokweno. Anitu kako a'amu temtitofolo kengo somo asomo utima'mo lonto hofiko nje hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono ntap'fitne'ento hofikimo lutihwayo'ne nihwosopo'mentiso hwo'nyoho.

⁸ Oseso ngko olo'no nim'o'n'ngkohoho. Hwe moyami'ango'meemjo hopi'nonohinoso hofiko Mpohumo jomo ulife. Oso a'amu hiso hofiko yahino wonyoso noho'nasyikui hofiko wopingo'nohino humafikuji Mpohumo jomo ulife. Hofiko nom'ne a'amu somne'no simeho tohino muhmyo'njo uyono. Hofiko yoka mahnyo'njo ufe. O'o Anitumne'no huno nto'no syafisyikui kakimo yo'mayo so'no jomo ulife. Ose nimo'n'ngkohoho.

Moya'mi sofamne hungkunofoho.

⁹ Ngko moyami' sofamne'no ole so'no nim'o'n'ngkohoho. Moya'mi sofa hofiko huno ito'no syafisyikui he manji'mofolo ito'no fiyimno. Sekwo huno ole so'no nosyafihu'n'ngkutoho. U ngko angkafi'nyoho. A'amu wanohonife. Ose likui yo'mayo he manji'mofolo hamnyoho engo ihn'naofikuji mijiyonji a'apahomne wokusoso wopingo wopingo ihn'ngkutoho. O'o, yo'mayo he manji'mofolo honje monje yimo'n'ngkutoho.

¹⁰ Sekwo moya'mi sofasi a'amu ole wonalife, Hofiko Anituye mehomi nefafoho. A'amu ose wonalife sekwo ose lifijo'manji sekwo Anituye syoho wopingo'nohini fiyimno. Oso syoho wopingo hiso sekwoe a'apahomjo wokoso pa'nyofoho.

¹¹ Sekwo moya'mi sofasi sekwo nom'ne a'amumne'no hwahopo pawekuji nom'ne a'amufe huyo so'mo mampi'nyo humafikuji Anituye hungkuno upa'nimno.

¹² Ngko olo yahino loso'no manimo'n'ngkiyohoho. Hwe sohwa hofiko moya'mi sofamo enjwa'mo humayoso wopingo'maho. Ngko moya'mi sofa hofiko hwe sohwa Anituye hungkuno luti'wayo so'no manimo'n'ngkiyohoho. O'o, moya'mi sofa hofiko mampi'nyo humafikuji Anituye hungkunoso haloho'no upa'nife.

¹³ Simo'mjo hwapingoso Anitu kako Atam simo'mo mti'mokonto tifi Efa mta'mokumentisofoho.

¹⁴ Nom'neso olenoho. Atam kako Iten nohumanto Seten'ye hwasyo hungkunomo simeho hi'ntnnono muyimmentisofoho. O'o, Efa kako oso hwasyo hungkuno homo somo nupa'nonto simeho hi'ntnnono uyonto tifi in'ngkawento hon'ngkano imentisofoho. Oso imo'n'mentiso so'no huno syafisyihwasi moya'mi sofa hofiko hwe sohwa hungkunomo enjwa'mo wohumafe.

¹⁵ Oseso olohonta moya'mi sofa hofiko mehomi aswo mantifeso tohino engo malokwofo. I oso'no hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono ne'no uyikuji nom'ne a'amu so'nji hofiko simeho in'ngkuji hofiyono ufo'mafikuji hon'ngkano wopingo'nohini tipemafikuji huno wopingo'nohini syafisyikuji humentan'ngkuji Anitu kako oso moya'mi hofa sofafe wonyomjo tohino somta'ni isihutofumanefoho.

3

A'amu Anituye syoho somo nto'no mokosyohumayo sohwanne hungkunofoho.

¹ Olo hungkuno loso nehopeho. A'amu kako Anituye syoho somo mokosyohumayo so'no kako syoho wonyoangkafo so'no umo'n'imontonoho.

² Oseso oso a'amu Anituye syoho mokosyohumayo huhwo sohwo kako kakoe yahino wopingo'nohino so'nji wohumano. Ose humentan'ngkuhwosi nom'ne a'amuso hofiko hwe huhwo sohomo nuhwon'ngkuji hofiko yahino wonyoso ni'hu'no motipemafitnnehofo. Olo syoho hiloso hwe kako ape anga'nohino'njohwo humahwasi uyono. Oso a'amu huhwo sohwo yo'mayo yahino kako iwo'n'ngkisoso kakimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanefoho. Yo'mayo yahino wonyo kakimo u'masoso kako oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho. Kako yo'mayo so'no huno nto'no syafisyihwosi syoho nto'no uyono. Oso hwe huhwo sohomo a'amu anga kengo'mta'angoso kako nom'ne a'amu somo Anituye hungkuno luti'wayo syohoso wopingo uyono.

³ Kako mijo yokumpohn'nyoso n'ngkuhwosi monilohofonehoho. Kako nom'ne a'amu somne'no simeho tohino komo'no muhmnonehoho. O'o, kako a'amu hopi'nonohino somo simeho wopingo'nohini uyimontonoho. Kako nom'ne a'amu somo ikujoho mafonjonehoho. Kako yo'mayo hamniyoho mayo so'ne huno engo syafisyiwo'n'ngkuhwoloho.

⁴ Kako kakoe ape'nji mehomi'njimo kako nto'no wemokosyohumamontonoho. Kakoe mehomi sohwa kan'ngkwohwoe hungkunomo haloho'no upeentifeho.

⁵ Hwe fihwo kako kakoe mehomi'nji kona'wohi'njimo nto'no memokosyohumayo sohwo kako oso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyo somo nto'no mokosyohumayoso pipi wemokosyohumamontolo. O'o, awonoho.

⁶ A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono kahopi uyalokoso sohwo kako a'amumo mokosyohumayo syoho loso momanefoho. Oso a'amu simeho hi'ntnnono Anitumo kahopi uyalokunjo sohwo kako olo syoholo nomahwoso'no, ngko hwe engo hwo'nyoho, kako huno ose syafisyonehoho. I kako oso hunoso nosyofisyihwosi'manji Anitu kako oso huno wonyo hiso'no kako Seten'imo wae yao'mentiso hopaso oso hwe sohomo wae yaofonefo.

⁷ A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo yontifi yoloho'mo humalofo huhwanji oso hwe a'amumo mokosyohumayo syoho'njo sohomo uhwon'ngkuji kakoe yahino wopingo somne'no hofiko huno ole wosyofisyantifeho, Kako hwe wopingo hweho. Kako yahino wonyo yoso'manji hofiko kakoe yahino wonyo somne'no hungkuno mjul'kujo'no Seten kako monje ulohofihwoso'no kakoe syohoso wopiwahu'montonoho. Kako Anituye a'amu somo hon'ngkano wopingomo nto'no mom'hwajonehoho.

I ngko olo iyoso a'amu yahino wopingo wopingo'njo somne'no mti'mokalokwe loso i a'amu oso yo'mayo yahino hi'njo somo kiko Anituye a'amu ne somo mokosyohumayo'ne syoho so'no uhwosopfo.

A'amu Anituye syoho'njo sofe hungkunofoho.

⁸ Oso pa'nyoso a'amu Anituye syoho'njoso hofiko hofikoe yahino somne'no huno nto'no wosyafihu'nife. Hofiko huno hufa'u'nji nomokosyohufikutoho. O'o, huno Anitumne'nohini wosyafihupife. Hofiko mijo yokumpohn'nyo n'ngkukuji nonilohofikutoho. Hofiko huno nom'ne a'amu mta'ni hamniyoho yo'mayoso engo mayoso'no huno nosyafisyikutoho.

⁹ A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko hofikoe simeho mo'mo ole mahnnifitnehoho, Ngko wonyo hwo'nyoho. Ose mahnnifitnehoho. O'o, hofiko Anitu kakoe hungkuno ne'njoso ujo ehontojwahumentiso homo somo simeho hi'ntnnono uyikui aho yokumpohn'nyo wokemokosyohumantifeho. Ose ikujo'no ole wosyafihu'nife, Anituye hungkuno ne'njoso nje yahino wonyo somo wae yanimo'mentisofoho. Kakoe hungkunomnohini un'ngkamo. Ose syafihu'n'ngkuji Anituye yahino wop'ingo'nohini uyife.

¹⁰ A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofikoe yo'mayo yahino so'nji hofikoe syoho so'nji sekwo simo'mo uhwonimno. Oso homo somo sekwo yahino wop'ingo'nohini uhwonifijo'manji e'wano hofiko Anituye syohoso uyife.

¹¹ I hofikoe a'musa hofanji yahino wop'ingo'nohini uyife. Hofiko nom'ne a'amu somne'no sitofa nolikutoho. Oso moya'mi hofa hofiko yo'mayo yahino iwo'n'ngkohoho huhwo sohwo hofikimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho. Oso yo'mayo yahinoso hofikimo u'masoso hofiko oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho. Hofiko yo'mayo yahino iwo'n'ngkohofoso nto'nohini uyife.

¹² A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako ape anga'nohini womano. Oso hwe huhwo sohwo kako kakoe mehomi'nji kakoe ape'nji nto'no womokosyohumano.

¹³ A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko hofikoe syoho wop'ingo'nohini ikuji hofikoe humayo yahinoso wop'ingo'nohini'manji a'amuso hofikimo nuhwon'ngkuji hofikoe yofe noho'nomafikuji yo'mayo hungkuno Kilais Jisas mta'angoso lutihwawo'n'ngkohoho somo hofiyi wop'nantifeho.

Anituye hungkuno hwapingoso olenoho.

¹⁴ Ngko sekwoe angopo sekumo komo'no wose'ma'monji yalokweno.

¹⁵ I oso'no ngko komo'no mose'maso yalokwe so'no ngko olo iyoswo mt'mokalokwe losomo sekwo atofa likui Anituye mehomi'ne yahino wop'ingo so'no huno wop'ingo wot'pementifeho. Sekwo Anituye mehomi soku, Anitu kakoe ango kuyoho. Anitu kako sekwoe simeho mo'mo songo humaho. Oseso sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofa soku sekwo Anituye hungkuno ne somo aho yokumpohn'nyo kesyohumafikuji oso hungkuno huhwo sohwo sekwo itihwa'nyopo meho'nahumno.

¹⁶ Anituye hungkuno hwapingo ujo ehontojwahumentisoso nihu'no wopingofoho. Anituye hungkuno hwapingoso Jisas Kilaisiyoho. Oso huhwo sohwo kako kakoe yahino wop'ingo somo a'amu hwahoponjo hn'nwi monje mesyanehwono. Kakoe yahino somo simeho hi'ntnnono uyalokuhwoneso olenoho.

Jisas Kilais kako nakwo a'amu hwaho lophonjo lohn'nwiye a'apaho nehopi manto kako utihwa'nyopo i'mofapmentisofoho.

Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako Kilaisiye yahino hwapingo neso netihwahon'ngki oso yahino hiso nto'nohini uhwon'wo'n'ngkuhwonefoho.

A'amu ahwomomjo huhwo wopingo osenohini uhwon'wo'n'ngkohofoho.

Kilaisiye hungkunoso a'amu temtifo hopi'nonohino sofe ango'meemo ho'n'mentisofoho.

A'amu hwahoponjoso hofiko kakine'no huno syafisyontifi simeho hi'ntnnono umentohofoho.

Anitu kakoe hwomu Kilaisimo ahwomomo uti'ma'mentisofoho.

4

A'amu hwasyo hungkuno lutihwawo'n'ngkohoho sohwafe hungkunofoho.

¹ Anituye Towahuno sohwo kako hungkuno yoloho ole nalimento, Olo hwaho lopo sikuno moi'wo imo'nyo'ne mofone sohonta a'amu fehohnjoso hofiko Anituye hungkunomo hohujo ikinjaopitnefoho. Oso hohosohonta hofiko hwasyo hungkuno upa'n'ngkuji hofiko Setenimo tifi in'ngkafitnefoho.

² Oso a'amu wonyo hwasyo hungkuno likujo sohwa hofiko oso hwasyo hungkuno homo somne'no hofiko simeho mo'mo wonimango munyo'njo ihwoso'no olo'mo i'ngngki wohumentihwantifeho.

³ Hofiko hwasyo hungkuno ole wolutihwantifeho. Sekwo ape nomafikutoho. Sekwo wosopayo fehohnjoso non'ngkutoho. Hofiko hwasyo hungkuno ose wolantifeho. I oso'no yo'mayo wosopayo nyo'ne, ape mayo yahinoso Anitu kako kakoe mehomi ne

somo uyimentisofoho. A'amu Kɩlaisimo simeho hi'ntnnono uy'iwo'n'ingkohofoso hofiko Anituye hungkuno ne'njo somne'no huno yahon'ingki oso yo'mayo hiso hofiko Anitu kakoe aho mta'ni mantife so'no hofiko Anitumo isamoyoka ul'iwo'n'ingkohofofoho.

⁴ Nakwo olo so'no huno nayohoho. Yo'mayo Anitu mti'mokumentisoso wop'ingofoho. I oso'no nakwo humayoso peho'neto. O'o, nakwo Anituye ahomta'ni yo'mayoso nomehwasi kakimo isamoyoka ulano.

⁵ Ou, yo'mayo Anitu mti'mokonto wop'ingofoho nalimentiso so'no nakwo oso hiso'no isamoyoka ul'iwo'n'ingkuhwone'manji yo'mayo wop'ingo'nohini imo'nalofoho.

Poul Timoutimo ulimento, Kiko nto'no humahoji Anituye hungkuno nto'no filutihwaho.

⁶ U ngko Pouli'ni olo hungkuno kikine'no mti'mokalokwe loso kiko olo hungkuno loso Anituye a'amu ne somo lut'husoso u kiko Kɩlais Jisasiye syoho ulohofiyone umo'n'monnoho. Kiko Anituye hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyohoji sikuno huhwo huhwi tifi in'ingkusomanji kiko Kɩlaisiye yokumpohn'nyo mahoji yokumpohn'nyo waloho'monnoho.

⁷ Kiko sen'ingkwowhosa mta'ango a'mane hungkuno so'no huno pi'n'ingo engo nosyafisyohotoho. O'o, oso hungkuno huhwo sohwo kako nakumo Anituye yofeso molonet'ihwanehoho. Kiko Anituye yahino so'no huno nto'no syofisyomahoji osomnohini nto'no in'ingkyo'ne syoho engo fiyo.

⁸ Nakwo olo hwaho lopo yo'mayo syoho iwo'n'ingkuhwoneso nakwoe a'apahoso yokumpohn'nyo imokin'iwo'n'ingkuhwonefoho. Oso wop'ingofoho. Oso pa'nyoso nakwo Anituye yahino so'no huno ne'no syafisyihwasi osomnohini tifi nto'no in'ingkawasoso oso yahino hiso olo hwaho lopo humentan'ingkuhwasi wonefo'mamontonoho. I olopo'nohino'maho. O'o, nakwo Anitu'nji ne'no humentan'ingkuhwasi tifi hohonta ne'no nefe'manefoho.

⁹ Olo hungkuno lalokwe loso nehopeho. Hungkuno hilo somo a'amuhopi'nono nupa'n'ingkuji simeho hi'ntnnono uyife.

¹⁰ Anitu kako a'amuhopi'nonohinoso kakimo u'mayo'ne hon'ingkanimo'mentisofoho. Nakwo Anitu kako songo ne'no humaso sohomo simeho hi'ntnnono nehopi uyalokuhwone hn'n'imo Anitu kako asomo net'mayo'ne nakwo hontohumalohwono. Oso'no nakwo syoho tohohmtno'njo yalokuhwoneso a'amuhopi'nono hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyifitne'entani yalokuhwono.

¹¹ Kiko a'amuhopi'nonohino somo Anituye hungkuno somo ito'no in'ingkafitne'no hungkuno yokumpohn'nyo filutihwaho.

¹² Timouti sohwosi, kiko hwe songo hwasoho. Oseso kiko nto'no mohumayo'manji a'amuhofiko kikimo kohon'ingkuji ole wokilant'ifeho. Timouti kiko yo'm'ingohwos'maho. Ose wokilant'ifeho. Oso'no kiko nto'no fosyohumahoji a'amujije yahino wop'ingo yahon'ingki kohon'ingkuji tifi wokin'ingkap'ife. Yo'mayo hungkuno ujosoto'no uso. Kiko hopi'nonohino somo simeho uyo. Anitumo simeho hi'ntnnono uyo. Hon'ingkanowonyo ane wop'ingo'nohini fiyo.

¹³ Ngko kikimo kul'mayo so'no hontohumahoji Anituye hungkunoso kiko a'amuhopi'nonohino somne'no atofifiso. Kiko Anituye yahino wop'ingo so'no syoho tohmtno'njo fit'hwaho.

¹⁴ Hohonta kiko Anituye syoho ma'mentohino sohonta hwe engo sohwa hofiko kikimo aho kilonj'mokumentohofosohonta Anitu kako kikimo kakoe syoho iyo so'ne kakoe yokumpohn'nyo kijapmentisofoho. Kiko oso hiso'no ikwesiyafisyohoji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoji Anituye syoho yokumpohn'nyo fiyo.

¹⁵ Engolopohamo kiko Anituye syoho so'no simeho kumo'n'ingkuhwosoto'no oso syohohomo somo nto'no mokosyohumentan'ingki a'amuhofiko nokohon'ingkuji hofiko oso jije syoho wop'ingo imo'nalokunjo so'no a'amuwokohonant'ifeho.

¹⁶ Kiko nto'no humanji Anituye syoho iwo'n'ingkinosoto'no huno nto'no syafisyohoji kiko a'amusomo Anituye hungkuno nto'no filutihwaho. Kiko oso syoho hiso nus'ikwajohotoho. O'o, kiko oso syoho hiso'no yokumpohn'nyo fiyoho'nyo. U kiko ose yohojo'no a'amuhofiko jije hungkunomo haloho kupewo'n'ingkohofosojimimo Anitu kako kiko'nji woset'ma'montonoho.

5

Poul Timoutimo ulimento, Kiko a'amumo yahino wop'ingo'nohini ulohofo.

¹ Timouti, kiko hwe engo sohewamo yoka nulohotoho. O'o, kiko hungkuno hofiyono ulohoji hofikimo hon'ingkanonto'no hmf'ihwajo. Hofiko jije mpohwosa pa'nyo hwafoho. Kiko hwomu songo sohewamo hon'ingkanojije n'ingkwahwosamomof'ihwaj'wo'n'ingkinohopahmf'ihwajo.

² Jije na'ujamo hon'ingvano nto'no m'hwaj'wo'n'ingvano hopaso nom'ne moya'mi sofamo oso hopa hnmofihwajo. Moya'mi songo sofa hofiko hnnampijamo imofihwaj'wo'n'ingvano hopa hnmofihwajo. Kiko moya'mi songo sofani nohumahoji kiko hnnampijanji humawo'n'ingvano hopaso hon'ingvano nto'no fiyo. Wonyo hon'ingvanoso yohotoho.

Ap'wojo sofamo nto'no mokosyohumayo'ne hungkunofoho.

³ U a'mu fisi kakoe hwehwo poyo nto pe'nososi kako'nohino humentan'ingkuhwososo a'amu An'itumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohoho somo ap'wojo sekwo'njo ajwo'mo humalofo sofamo kiko nto'no ufo'mayo'ne nto'no filutihwaho.

⁴ U oso a'musi kakoe mehomitaho, hofiyakwosalaho, oso hwa hofiko nto'no humafijo hwa'manji u hofiko oso ape ap'wojo somo nto'no ufo'mapife. Hohonta a'musi kako oso mehomi somo kako nonyo wosopayo hofiyo umojofoho. Kako fo'mofomo hofiyo uloho'mojofoho. Oso'no olohonta oso mehomi sohwa hofiko homn'ingkwohwo'ya'umo hofiko sikimo aku hofikimo mokosyohumamentisiyo hopaso hofiko sikimo nto'no womokosyohumantifeho. Oso mehomife syoho s'imo'mjofoho. Oso yahino hiso An'itu kakoe simehoso wop'ingo umo'nimontonoho.

⁵ I a'mu fisi kakoe hwehwo poyo nto pe'nimentisosi oso a'mu hisi nom'nihwo nufomanes nohumanto An'itu kakimo ufo'mayo'ne hontohumaho. Oseso oso a'mu hisi kako sikuno huhwo huhwi s'ikuno'nji im'ingo'nji An'itu kakimo ufo'mayo'ne jomo ulalofoho. Oso yahino wonyoangkafofoho.

⁶ I oso'no a'mu nom'nesi kakoe hwehwo poyo nto pe'nimentisosi kako kakoe hunoso a'apahomne'nohino syafisiyoso yo'mayo kakoe simeho umo lonto yontesi kakoe fosyohumayo wop'ingososo poyo nto pe'niyoho.

⁷ Oso kiko Timoutiki a'amu hopi'nonohino kiko'nji An'itumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohoho somo homn'ingkwohwo homnosyamo nto'no mokosyohumayo so'no hungkuno yokumpohn'nyo uso. Hofiko'nji ap'wojo sofani oso hungkuno homo somo tifi nto'no in'ingka'fijo'manji nom'ne a'amuso hofiko hofikine'no oso yahino homo somne'no sitofa mul'fitnehoho.

⁸ A'amu fihwo kako kakoe a'amu somo nto'no mufo'mayo'manji kako An'ituye hungkuno somne'no hohujo nto ikinjao'maso hweho. Olo kakoe hon'ingvano loso a'amu An'itumo simeho hi'ntnnono muyo'njo iwo'n'ingkohoho sofe hon'ingvano wonyo somo yakolo'nyofoho.

⁹ Ap'wojo kako hwe anga'nohinohumo uma'nimentisosi kakoe soswo *sikisiti* (60) uyakolo'nyosimo kakoe yofeso iyoswomo mt'i'mojo. Ap'wojo yofe wo'nnyo sofamo ufo'mapitne'eno.

¹⁰ I ap'wojo hofa sofa hofikoe hon'ingvano wop'ingo'njo sofa hofiko hofikoe mehomi somo nto'no mokosyohumamotofo sofa, a'amu ango kengo mta'angoso u'mahon'ingkofo wosopayo'nji ango'nji uy'motofa sofa, An'ituye a'amu somo ufo'ma'motofa sofa, a'amu nom'ne somo yo'mayo tango u'mahon'ingki hofikimo ufo'ma'motofa sofa, hofiko yo'mayo yo'mayo syoho wop'ingo'nohino imotofa, osofafa yofe so'nohino iyoswomo mt'i'mokukuji sekwo ufo'mapmno.

¹¹ I sekwo moya'mi songo sofa hofikoe hwehwa poyo nto pe'nimentohoho sofafa yofeso nomti'mokukutoho. O'o, hofiko nom'ne huhwamo umo'nantane'no yalokuhwono likuji hofiko hofikoe simeho yo'mayo umo lonte somo in'ingkakuji Kilaisiye syoho wop'ingo somo uliko'mantifeho.

¹² Oso moya'mi sofa s'imo'mo hofiko nakwo Kilaisimne'nohino syoho uyano ko limentohoho osomo ne'no un'ingkwano majo'njo yontifi hofiko hwe nom'ne hwamo uma'nontifi oso hungkuno hohonta nakwo Kilaisimnohino syoho uyano limentohoho somo mt'ihupeelokwofa. Oso'no a'amu An'itumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohofoso hofiko ap'wojo hofa sofamo ole ulantifeho. Yo'mayo hungkuno An'itumo yoloho nto ulantifi aku mt'ihupesoso hopo'maho. Wonyofoho. Ose ulantifeho.

¹³ Nom'ne yahino ap'wojo songo sofa iwo'n'ingkohofoso olenoho. Hofiko An'ituye syohoso miyo'njo ikuji hofiko piso'mo'nyo yahinoso mafikuji ango ho'mo ho'mo uku'mofantifeho. Oso'nohino'maho. Hofiko siki hungkuno li'wo'nontifi nom'ne a'amufe yahino syoho yo'mayo so'no ukinj'ihwojano lontifi iwo'n'ingkohofofoho. Hofiko nom'ne a'amu somne'no hwasyo hungkuno lontifi wonyo hungkuno kengo kengo nakwo majo'njo iwo'n'ingkuhwoneso li'wo'n'ingkohofofoho. Oso'no kiko hofikoe yofeso iyoswomo nomti'mokohotoho.

¹⁴ O'o, ngko moya'mi songo sofafa hwehwo poyo nto pe'nimentohoho sofamo ole ul'wo'n'ingkohono. Sekwo nom'ne huhwamo uma'n'ingkuji sekwo mehomi t'ipemafikuji yo'mayo ango syoho osomo nto'no mokosyohumantokuno. Ose ul'wo'n'ingkohono. U

hofiko ose ikujo'no Anituye mango sohwa hofiko nakumo nonahon'ngkuji Anituye a'amu ne sofe yahino somo nuhwon'ngkuji hofiko nakumo sitofa monal'fitnnehofa.

¹⁵ Nakwo huno nayohoho. Moya'mi ap'wojo fehohnjo sofa hofiko Anituye hon'ngkano wop'ngo somo nuliko'mant'fi hofiko Seten'ye hon'ngkano somo t'fi in'ngkwalokwofo.

¹⁶ Oseso a'amu Anitumne'no simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofa sofe temtitofa somta'ngo hwe fiwwo kako poyo pe'noso sohwoe ap'wojo humaso simo hofiko kakimo womokosyohumafe. Ose ikujo'ne'manji a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofosa hofiko oso ap'wojo hisimo mokosyohumayo'ne tangoso mot'pemap'fitnnehofa. O'o, hofikoe syohoso ap'wojo hopifahwosa ane sofamo mokosyohumayoso hofikoe syohofa.

Hwe engo Anituye syohomo mokosyohumayo sohwafe hungkunofa.

¹⁷ Hwe engo Anituye syohomo mokosyohumayo sohwa hofiko Anituye hungkuno loset'hwawo'n'ngkohofa sohwa hofikoe syoho wop'ngo ifijo'manji sekwo hofikoe yofa ho'nomaf'kuji hofikimo mpe engo ulohopmno.

¹⁸ Hwap'ngoso Anituye hungkunoso ole nelalofi, Yahu (*mpul'mokau*) sohwo kako kikine'no syoho engo yontan'ngkuhwosi kiko kakoe s'imuyo somo hnanosy'iswohotoho. O'o, kako wosopayo wanono. Anituye hungkuno nom'nepo ole nelalofi, A'amu syoho'njo sohwa hofiko hamniyoho womap'fe. Ose nelalofa.

¹⁹ Hwe anga'nohinohwo kako a'amu Anituye syoho'njo sohumne'no hungkuno ole somjul'masofa. Olo hwe lohwo kako wonyo imasofa. Kiko kakoe hungkuno ose njulisomo haloho upehotoho. I oso'no kiko a'amu hufa'utaha u hufa'au s'ihnehwalaha oso hwa hofiko hungkuno somjakil'fijo osomo kiko nupa'n'ngkohoji'manji haloho pofa.

²⁰ A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako hon'ngkano wonyo yoso'manji kiko a'amu hopi'nonohino sofe t'mo sopo m'ihmajohoji osopo kiko kakoe hon'ngkanoso nto'no m'hwajo. Oseso a'amu Anituye syoho'njo hopi'nonohino sohwa hofiko hon'ngkano wonyo somne'no i'waho nto'no uy'fe.

²¹ Ngko olo hungkuno kijopalokwe loso'no Anitu'nji Kilais Jisasi'nji a'amu ahwomomjo hopi'nonohinofe t'mopo kilalokweno. Oso'no kiko nto'no fin'ngkayo. A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko kikimo enjwa'mo humalofa somo kiko nto'no mokosyohumaha. Kiko oso a'amu hofosofe hungkuno nto'no m'hwajiyo sohonta kiko olo hungkuno hiloso swo'nohini upa'n'ngkohoji kiko jije simeho mo'mo huno komo'no ole syaf'syohotoho. U oloso kako imasofa. U oso kako mimmasofa. Jije simeho mo'mo huno komo'no ose syaf'syohotoho. U kiko jije a'amu fehohnjo somo yoka mulohoyohoji nom'ne a'amu somo yoka hungkuno ulohotoho. O'o, kiko hofikimo yahino afa'nohino ulohofa.

²² Kiko a'amu fihumo kako Anituye syoho iyoso'no kiko kakimo aho komo'no ulon'jimokohotoho. U sime'mo kiko kakoe humayo yahino so'nji kakoe syoho so'ntnne'no huno nto'no syaf'syohoji kiko uhwonjoso nto'nohini uhwon'ngkij'manji ou kiko os'ohumo Anituye syohoso noho uyo. A'amu fihumo kiko Anituye syohoso komo'no usoso kako hon'ngkano wonyo yoso'manji oso kakoe wonyo homo somne'no tango woki'ma'montonoho. Kiko oso yahino homo somne'no kiko i'waho nto'no ehumahoji u kiko wonyo'maso wohumamonno.

²³ U Timouti sohwo si ngko jije yahino somne'no hungkuno we'e wakil'mo. Jije simeho kumnalof'wo'n'ngkiso so'no kiko ahu'mo mijo'nohino non'ngkohotoho. O'o, kiko ipisayo mijo we'e yokumpohn'nyo so'nji mahoji hmnyo. Oso mahoji njoso jije mnokinoso moi'wo wakumo'n'intonoho.

²⁴ Ngko a'amu Anituye syoho'njo somne'no hungkuno nom'ne wakil'mo. Anituye syoho iyo so'ne a'amumo komo'no n'hwosopehotoho. A'amu fehohnjoso hofikoe hon'ngkano wonyoso ut'hwanyopo yahan'ngkofi a'amu hofiko nuhwonont'fi wonyofa huno umontonoho. Oso hon'ngkano homo somo nto'no m'hwajo. I oso'no a'amu fehohnjoso hofiko hofikoe hon'ngkano wonyoso hiyasomo mokosyohumawo'n'ngkohofa so'no kiko huno makiyofa. I oso'no hwangku hofikoe yahino wonyo somo ujo ehontojwasyonefaho. Oso a'amu hofiko oso a'amu homo somo hofikoe ne so'no huno umontonoho.

²⁵ Oso pa'nyoso nakwo a'amu nom'ne fehohnjo sofe yahino wop'ngoso ut'hwanyopo wentan'ngki uhwon'wo'n'ngkuhwono. I oso'no nakwo a'amu fehohnjo sofe yahino wop'ngoso muhwonyofa. Oso'nji nom'ne sikuno somo ut'hwanyopo i'mofaponefaho.

6

A'amu hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohof'wo'n'ngkohofa sohwafe hungkunofa.

¹ Timouti kiko a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkohoho hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiyo somo ole uso. Sekwo huno ole fisyafihupmno. Sekwoe hwe engo sohwo enjwa'mo fohumamno. Hofikoe yofeso monje ulohofikutoho. O'o, hofikoe hungkunomo haloho pekui hofikoe syohoso yokumpohn'nyo ulohofiy+imno. Ose ikujo'no a'amu nom'neso hofiko Anituye a'amu ne somne'no syoho ulohofiyo wonyo hwafoho masefitnnehofo. Hofiko sekwoe syoho somne'no Anituye yofe so'nji kakoe hungkuno lut+hwawo'n+ngkuhwone so'ntnne'no sitofo mul+fitnnehofo.

² I sekwoe hwe engo huhwanji hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono unyohwa'manji sekwo huno ole nosyafisy+kutoho. Nje hwe engo sohwo kako nje tatohweho. Oso'no ngko kakoe mangomo hwotoho wahmmonnoho. Sekwo huno ose syafisy+kutoho. O'o sekwo huno ole fisyafihupmno. Nje hwe engo sohwo kako Anituye a'amu ne hweho. Oso'no ngko kakine'no simeho uy+mo. Ngko kakine'no syoho ulohofi'mo ngko Anituye a'amu ne sohomo ufo'malokweno. Huno ose syafisy+kui syoho wop+ngo'nohini ulohofiy+imno. Oso hungkuno hiso kiko oso a'amu homo somo uso.

A'amu hwasyo hungkuno lut+hwawo sohwa hofiko huno ane hwafoho.

Engolopohamo kiko hwe moyami hopi'nonohino somo olo hungkunolo lut+hwahoji hofiko tifi in+ngkayo'ne huno ufohotofo.

³ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye hungkunoso Anituye yahino wop+ngo so'no lonet+hwawo'n+ngkisofoho. Hwe fiho kako oso hungkuno homo somo nul+ko'manto nom'ne hungkuno kengo lut+hwaso'manji

⁴ kako huno ne so'no huno'maso hweho. Kako oso huno hwasyo somo ho'nomo'nalofoho. Kako yo'mayo siki'no so'no ole li'wo'n+ngkohoho, Nakwo hungkuno hnyoso kengko kengko'nohini wohnnano li'wo'n+ngkohoho. Hofiko ose hnn+ngkahon+ngkofi olo yahino loso imo'n+wo'n+ngkisofoho. Nom'ne a'amu somne'no simano hntotohino, simeho wonyo, ikujoho, sitofo, nom'ne a'amu somne'no huno wonyo syafisiyo,

⁵ hofiko yoka hungkuno hnn+wo'n+ngkohofoho. Oso a'amu hiso hofiko hofikoe hunoso hwayo hohnjofoho. Oso a'amu ose sohwa hofiko Anituye hungkuno ne somo hofiko aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumunyofoho. Hofiko olo hwasyo hungkuno lomo syafisy+wo'n+ngkohofoho. Nakwo Anituye hon+ngkanomo in+ngkowsa'manji ho'yango womantanoho.

Ho'yango engo mayo'ne hungkunofoho.

⁶ U nehopi a'amu fiho kako Anituye yahinomo in+ngkawe sohwo'manji oso a'amu sohwo kako Anitu mta'ni yo'mayo wop+ngoso woma'montonoho. I oso'no kako yo'mayo mayoso'no huno mosyafisiyo'njo yoso'manji ole wasyofisyono, Ngko yo'mayo mokosyohumameso hoponoho. Kako huno ose syafisy+hwosi kako simeho wop+ngo'nji wohumamontonoho.

⁷ Nakwo huno nayohoho. Nena'wohija olo hwaho lopo aswo nema'mentohofohonta yo'mayo aho mokaho'nnyo monema'mmentohofoho. O'o, awonoho. I oso pa'nyoso hwangu nakwo olo hwaho lopo poyo pe'n+ngkuhwasi Anitumo u'mano lihwasi oso apa'no u'manefoho.

⁸ U nakwo wosopayo'nji hwap+fe'nji'n+manji u nakwo ole wolano, Oloso ngko'ne hoponoho. Ose wolano.

⁹ A'amu fehohnjoso hofiko ho'yango engo mayo'ne syofisyalokwofoso hofiko oso ho'yango'no hunoso hofoyo hopa lisyoswofohinalokwofoho. Oseso hofikoe simehoso yo'mayo hopi'nonohino somne'no nul+kaf+hwosi yo'mayo ho'yango engo mane'eno likui yo'mayo yahino wonyoso uyant+feho. Oso hohosohonta hofiko n+hu'nahone tikano ufitnnehofo.

¹⁰ Yo'mayo yahino wonyo hwap+ngoso olenoho. Hamniyoho engo mayo'ne yahino somo kako aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaho. A'amu fehohnjoso hofiko hamniyoho engo mayo so'no simeho umo'n+ngkahon+ngki hofiko Anituye yahino wop+ngo somne'no hohujo n+hu'nahone ikinjaofont+fi hofikimo yo'mayo tango engoso u'malofoho.

Poul kako Timouti kiko songo ne'no humayo yahino somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumaho ul+mentisofoho.

¹¹ Timouti sohwo, kiko Anituye syoho ulohofiyo ne sohwo oso yo'mayo yahino wonyoso iyo'eno. O'o, kiko hon+ngkano wop+ngo umo lohoji nano yokumpohn'nyo mtitofoho. Kiko Anituye yahino wop+ngo somo tifi fin+ngkayo. Kiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyohoji kiko nom'ne a'amu somo ufo'mahoji yo'mayo tango ku'mayo so'no

kiko yokumpohn'nyo filohoho. Kiko a'amu hopi'nonohino somo simeho pompengo umofohoji wop'ingo'nohini ulohoho.

¹² A'amu kako K'ilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ing'kiso sohwo mjake'we hnnyo yahino iwo'n'ing'kiso hweho. Kako yo'mayo yahino wonyo somo nuyakolof'hwosi kako usijo'no humayo hohwaho somo i'mofap'hwosi ho'yango songo ne'no humayo'neso aho yokumpohn'nyo womakomntonoho. Oso pa'nyoso kiko syoho yokumpohn'nyo yohoji engolopohamo songo ne'no humayo'ne somo kiko aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumaho. Anitu kako kikimo hohonta oso hiso'no kuhwosop'mentisofoho. Kiko K'ilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ing'kiso so'no a'amu pi'n'ingo engo somo yoloho nto lijwaof'wo'n'ing'kiso hwasoho.

¹³ Anitu kako yo'mayo songo humayo'ne ho'nahumentiso sohwo'nji K'ilais Jisas kako hwe engo Pountiyas Pailot sohomo kakoe hwap'ingo so'no yoloho lijimo'mentiso sohwo'nji siko'monta'i siko nekumo ehonontan'ngki ngko olo hungkuno yokumpohn'nyo loso kijopalokweno.

¹⁴ Kiko nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilais kako uti'hwah'nyopo asomo peso'no hontohumahoji kiko Anituye hungkuno somo nto'no mokosyohumahoji kiko tifi nto'no fin'ngkayo. Osomo in'ngkahuji kiko nom'ne hungkuno'nji nomujo'mokohotoho. O'o, jije wop'ingo humayo so'no a'amu hofiko nokohon'ngkuji hofiko Anituye hungkuno somne'no sitofomal'fitnnehoho.

¹⁵ Oso sikuno Anitu ho'nahumentiso nto'nohino somo Anitu kako nakwoe hwaho uti'hwah'nyo lopo nakwoe Hwe Engo K'ilais Jisas'imo uhwatimontonoho. Anitu kako'nohini yokumpohn'nyo huhwo sohwo kako yo'mayo so'no simonyo iyoso hwap'ingo hweho. Kako a'amu hwaho mokosyohumawo'n'ing'kohoho sohwanji hwe engo hopi'nonohino sohwanjiye Hwe Engo hweho.

¹⁶ Oso Anitu anga'nohino huhwo sohwo kako kako'nohini poyo mape'n'wo'n'ing'kiso hweho. Anitu kako kakoe pomponaho engo sopo humaho. Oso kakoe pomponaho engo hopo sopo humaso so'no nakwo kako'njo t'fonepo mu'manehwono. Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi humentani nakwo'njo mta'n'ingo a'amu anga'nohinohwo kako nolikafonto Anitumo muhwonyofoho. Oso pa'nyoso olohonta hwangku hohonta nakwo Anitumo muhwonanehwono. Nakwo kakoe engo so'no kakoe yofe engo so'nji yokumpohn'nyo so'ntnne'no engolopohamo ne'nohini woho'nomehwano. Nehopeho.

A'amu ho'yango engo'njo sohwafe hungkunofoho.

¹⁷ A'amu ho'yango engo olo hwaho lopo mokosyohumawo'n'ing'kohoho somo ole uso, Sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ing'kutoho. Sekwo olo hwaho loponjo yo'mayo mokosyohumalofo moi'wo imo'n'wo'n'ing'kiso osomo simeho uyikutoho. O'o, sekwo Anitumo simeho nehopi uyimno. Kako nakumo yo'mayo nakwo simonyo iyo'ne yo'mayoso nejap'wo'n'ing'kisoso kako hwap'ingo hweho.

¹⁸ Oso hungkunoso ulohoji hungkuno nom'ne olo'nji yokumpohn'nyo uso. Sekwo yo'mayo syoho wop'ingo'nohini fiyimno. Oso syoho engo hiso ikuji hofikoe simeho wop'ingo umo'n'montonoho. Sekumo yo'mayo Anitu sejaponteso sekwo nom'ne a'amu umofonyo yalokwofo somo ufo'mapmno.

¹⁹ Hofiko ose ifijo'manji tifi no'mo yo'mayo wop'ingo hofikimo ufo'mayo'ne hu'mesyalokwofo. Osohonta hofiko songo ne'no humayo'neso womant'feho. Ose uso.

Timouti sohwoi kiko jije syohoso nto'no mokosyohumaho.

²⁰ U kiko Timouti sohwoi, olo syoho Anitu kijapmentiso lomo nto'no mokosyohumaho. A'amu olo hwaho loponjo sohwa hofiko olo hwaho loponjo huno loso nefoho l'wo'n'ing'kohoho so'nji yo'mayo hungkuno sokinjo so'nji mokosyohumant'fifi Anituye yofe moho'nomayo iyo so'ntnne'no kiko hohujo fikinjafo. Oso hungkuno hiso Anituye hungkuno somo mangohwo imo'n'mentisofoho.

²¹ A'amu fehohnjoso ole l'wo'n'ing'kohofi, Nakwo huno hi'nji'nwoho, hwasyo ose lont'fifi hofiko Anituye hungkuno ne somo uhwosopeelokwofo.

Anituye hitoho engoso sekumo ufehu'mokasesyono.

Nje hungkuno osohopeho.

2 Timouti Olo Iyoswo Tifinjo loso Poul Timoutimne'no Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-foua*'nji (34) *teti-eti*'nji (38) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul mt'i'mokumentisofoho. Timouti iyoswo simo'mjoso Poul kako ango Efesos sopo mamnehono huno ose uyahon'ngki mt'i'mokumentisofoho. Oso huno uyimentisoso nehopeho. Kako Efesos sopo ne'no mammentono. Hofiko kakimo impe intofontifi ango Loumne'no motasimentionohofoho. Oso ango hopo sopo humanto hofiko ngkimo wofonjon'syantifeho. Kako huno ose uyahon'ngki oso hohosohonta Poul kako Timoutimo hungkuno ae'uyo uyimonto olo iyoswo tifinjo loso mt'i'mokumentisofoho. Poul kako Timouti sohwo ango Loum sopo wosonohonapono lonto olo iyoswo loso mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso Poul kako Timouti sohwo Anituye hungkuno joso'no won'mango'no yonohonto mt'i'mokumentisofoho. Kako simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo'nji lohofihwosi Anituye syoho uyononto olo iyoswo loso Poul Timoutimo yokumpohn'nyo umokumonto mt'i'mokumentisofoho.

Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lhwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Nje hwomu Timouti sohwo, ngko Poul Kilais Jisasiye hungkuno a'amumo lutihuku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwo'ni olo iyoswo loso kikimne'no mt'i'mokalokweno. Anitu kakoe huno mta'ni nonihwosopento ntimento, A'amu Kilais Jisasi'mo songo humayo'ne sejopalofoho. Kakoe temtitofu imo'n'ngkahon'ngkuji ango songo ne'no humayo'ne uyimnono. Oso'no olo hungkuno hiso kiko a'amu ango'meemjo somo flutihuku'mofo. Ose ntonto nihwatimentiso hwo'nyoho.

² Timouti, kiko nje mehomi sohwo'no ngko simeho kijapalokweno. Nan'ngkwowho Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasi'nji siko'monta'i siko yo'mayo wop'ngo kilohofohosi kikine'no hitoho ulofihwoso'no jije simeho pompenjiyo wokijopanjiyoho.

Nakwo Anituye hungkuno wop'ngo somne'no won'imango nanyo'eno.

³ Nje ajuyohwosa hofiko Anituye yahinomo tifi in'ngkamotofu pa'nyoso ngko huhwo'ni Anitumo tifi in'ngkwalokweno. Nje simeho ole manjofoho. Kiko wonyo hwasoho. Ose manjofoho. O'o, Anitumne'no hi nimo'n'ngkahon'ngki kakoe simeho wop'ngo umokumonne'no yohono. Im'ngo'nji hinjopo sikwo'miyomo ngko Mpohumo jomo ul'wo'nonji kikine'no huno syakuf'syonji isamoyoka ul'wo'n'ngkohono.

⁴ Ngko nokilikomahon'ngko kiko humotaho sontimahnno so'no huno syakuf'syonji nje simeho wop'ngo wanimo'nono lonji wakohon'imonne'no yohono.

⁵ Kiko Anitumo simeho hi'ntnnono ne uyalokuno so'no huno nihofotokwoho. Simo'mo jije atohwo Louis kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyahon'ngki hnna'wohi Yunis kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyahon'ngki olohonta ngko huno ole niyohi, Kiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuno. Mango'nohini molalokuyohino. O'o, simeho hi'ntnnono ne uyalokuno.

⁶ Oso'no jije hunoso olo so'no kufotofalokweno. Hohonta nakwo kikimo aho kilonj'mokumentihwone sohonta nje aho kisokisyahon'ngko Anituye Towahuno kakoe yokumpohn'nyo kijapmentisofoho. Oso kijapeso engo umo'nono. Hwe fihwo kako toho fuyo intofososo toho engo wosijao'montonoho. Oso hopaso Anitu kikimo kijapeso engo umo'nono.

⁷ Kiko huno kiyohoho. Anitu kakoe Towahuno nejapeso nakwo a'amumne'no iyoho nanyo'ne nejapmentiso'maho. O'o, olo'ne nejapmentono. Nakwo Anituye yokumpohn'nyo'nji yo'mayo iyo'ne a'amu somne'no hitoho nalofone nakwoe a'apahomnohini syafisiyo'ne'maho. O'o, hwahoponjo yahino wonyo somo monje esyihwasi Anituye hon'ngkanomo nto'no in'ngkayo'ne, oso'no nejapmentono.

⁸ Oso'no oso hiso Anitu kijapeso engo i'mokohoji kiko nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno a'amu somo lutihwahoji won'mango kin'ngkuhwoloho. Ngko nakwoe Hwe Engofe hungkuno lutihwanji impo'angomo humale so'no kiko won'mango kin'ngkuhwoloho. O'o, Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe hungkuno lutihwahoji yo'mayo tango ngkimo ni'maso pa'nyoso kikimo woku'mano. Anitu wokufu'ma'montonoho.

⁹ Anitu kako nakumo asomo netimayo'ne hon'ngkano nto hwasopento kakoe mehomi ne wop'ngo'nohini imo'nyo'ne joho nelalofoho. Nakwo hon'ngkano wop'ngo

imotohwone so'no Anitu kako joho monelalofiyohoho. Awonoho. Anitu kako'nohini huno syafisyonto simeho nejaponto joho nelalofoho. Hohonta Anitu nakwoe hwaho mamti'mokummentiso sohonta kako nakumne'no huno syonafisyonto simeho nejaponto hwangu Kilais Jisas nejapmne'ento lmentisofoho.

¹⁰ I olohonta Kilais Jisas kako nakumo nto none'manto kako nakumo asomo netimayo'ne honingkanoso utihwa'nyopo weho. Kilais Jisas kako songo lika'mentiso sohonta kako poyo pe'nyo somjo yokumpohn'nyo somo hwotoho fento kako songo ne'no humayo'ne honingkanoso hwasampo'mentisofoho. Oso'no a'amu kakoe hungkuno wopingo somo simeho uyososo'no songo ne'no humayoso woma'montonoho.

¹¹ Kako kakoe hungkuno wopingo ujo'ne nihwosopo'mentisofoho. Oso'no ngko hungkuno lutihuku'mofo (*apouse*) syoho'njo hwo'nyoho.

¹² Oso hiso'no olo tango hiloso ni'mahoningki ngko wonimango manyofoho. O'o, ngko Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyalokwe lohumne'no huno niyohoho. Olo syoho ntapmentiso somo kako hofiyoni mokosyohumentaningkuhwosi olo syoho loso ne'no nowentaningkuhwosi oso Sikuno Engo ae'uyoso i'mofaponefoho.

¹³ Oso hungkuno lokitihwamoteso'no kiko yokumpohn'nyo kesyohumahoji yahino hisomo hofiyoni finingkayo. Kilais Jisasinji nohumahoji kakoe hungkunomo iningkahuji a'amu somo simeho hi'ntnnono engo uyo.

¹⁴ Olo syoho wopingo loso Anitu jije ahomo ho'nakohumentisoso kiko nto'no mokosyohumaho. Anituye Towahuno Wopingo kikimo humaso sohwo kakoe yokumpohn'nyo kijapihwosi wokufomano.

¹⁵ Kiko huno moi'wonoho. Hwe hufa'u Fijelosi'nji Hemoujenesi'nji oso hwa'u'nji a'amu hopi'nono hwahe Esiyanta'angoso olopo ngko nohumanji ngkine'no hohujo nto ikinjanimo'malofofoho.

¹⁶⁻¹⁷ I hwe anga'nohino Ounesifoulos, ngko impo'angomo nohumentahoningko kako anga Loum i'mofaponto ngkine'no hafihafe tipento tipenohonima'nimasofoho. Kako ngkine'no wonimango munyofoho. O'o, sikuno pi'ningo engo kako noni'mahoningki nje simeho wopingo ni'mokonto yokumpohn'nyo nisosofito'masofoho. Oseso nakwoe Hwe Engo sohwo Ounesifoulosimontohwamo wopingo umokosyohumamontonoho.

¹⁸ Hohonta ngko Efesos osopo nohumentahoningko Ounesifoulos kako nifo'mawo'nimentisofoho. Oso'no kiko huno kiyohoho. Oso Sikuno Engo hungkuno ikwolofo'ne somo Anitu kako Ounesifoulosimne'no hitoho ulofihwosi wopingo ulohofonefoho.

2

Kiko Kilais Jisasiye hungkunomnohini finingkayo.

¹ Oseso nje hwomu sohwo, nakwo Kilais Jisasimo ufohi'ningkahoningkuhwoni Anitu kakoe yokumpohn'nyo nejapowo'ningkisofoho.

² Oso'no kiko Anituye hungkuno ngko a'amu pi'ningo engo somo uliwo'ningkahoningko kiko upa'nimentohinofoho. Oso hungkuno hiso kiko nomokosyohumahotoho. O'o, nom'ne a'amumo lutihwawo'ningkijo'no kako hungkuno homo somo nomahwosi nom'ne somo wolutihwahwono.

³ Kiko Kilais Jisasiye syoho'njo sohwo olo syoho losomme'no tohino majo'manji tohino mayoso'no iyoho kinyo'eno.

⁴ Pahnnimo hungkuno hufa'u sihune wakili'mo. Hungkuno simo'mjoso olenoho. A'amu nomihwoe syoho ulohofiyoni sohwo kako nom'ne hwafe syoho kengo kengo so'nji miyonehoho. O'o, syoho kakwo'yohwoe simeho wopingo umone'ento kako simeho anga'nohino'nji kakoe syoho wopingo iwo'ningkiso hweho. Nomihwoe syoho miyowo'ningkiso hweho.

⁵ Hungkuno nom'ne ole, a'amu kako hano mjake'we hnnyo sohwo kako yo'mayo so'no hi umo'nwo'ningkiso so'no huno mosyafisyoni monje yasyonto sikuno huhwo huhwi kako mjake'we hnnyo yahinoso yamofa'ne'no iwo'ningkiso hweho. Ose miyo'manji kako a'amu nom'ne somo muyakolofonehoho. O'o, kako mjake'we hnnyo somjo hamniyohoso momanehoho.

⁶ Hungkuno nom'ne ole, hwe fihwo kako syoho yokumpohn'nyo yonto wosopayo hulonto oso syoho homo somo ne'no mokosyohumawo'ningkiso hweho. Wosopayo simo'mjoso toyo yihwoso'no hwe huhwo sohwo kako wosopayo hiloso kaki'no woma'montonoho.

⁷ Oso hungkuno hufa'u sihune somne'no huno fisyafisyoni. Nakwoe Hwe Engo sohwo jije hunomo ehohosakisyihwoso'no hungkuno hwapingo ne so'no huno ito'no wakiyimontonoho.

⁸ Olo hungkuno loso'no sikuno huhwi huno fisyafisyo. Jisas Kilais, Ntefitiye imu sohwo kako tohino engo nomanto poyo imo'nonto apa'no nolikafonto nihu'nahone songo ne'no humaho. Oso hungkuno wop'ngoso ngko lutihwawo'n'ngkohe hwo'nyoho.

⁹ I oso hungkuno hiso lutihwawo'n'ngkohe so'no a'amu wonyo hwasoho ntontifi impo'angomo n'humojahon'ngkofi ngko tohino engo malokweno. I oso'no Anituye hungkunoso impo'angomo mohumanehoho. O'o, ifofo hopa angomeemo wamanjao'mtonoho.

¹⁰ I Anitu nje a'amu ne imo'n'fittne'ento nto uhwosopo'mentiso somne'no oso hungkuno lutihwawo'n'ngkoheso upa'nifijoso Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono ufijo'manji kako songo ne'no humayo wonyoangkafoso uyimontonoho. Oso'no oso a'amu homo somo ufo'mayo'ne'manji yo'mayo tango n'imasoso wop'ngofoho. Ngko yokumpohn'nyo ito'nimeso simeho wop'ngo'nji tohino woma'mo.

¹¹ Olo hungkuno a'amu Kilais Jisasimne'no l'wo'n'ngkohoho loso nehopeho. Nakwo kako'nji poyo sape'n'mentihwone hn'nwi nakwo kako'nji songo nohumentihwanefoho.

¹² Yo'mayo tango kakoe syohomme'no nakumo ne'mahon'ngkuhwosi yokumpohn'nyo lohofaso'manji nakwo kako'nji yofe engo masoso a'amu somo nomokosyohumentihwanefoho.

Nakwo kakimo hohujo ikinj'omofasoso u kako nakumo hohujo ukinjonao'montonoho.

¹³ Nakwo hungkuno ne'nji hwasyo'nji l'wo'n'ngkuhwonefoho.

I Anitu ose'njo hwo'maho.

Kako hwasyo hungkunoso ane hweho.

Kako hungkuno ne'njo l'wo'n'ngkiso hweho.

Kakoe hungkuno ne'no nowentihwonefoho.

Yo'mayo so'no nakumo nalonteso ne imo'n'wo'n'ngkohoho.

A'amu Anituye syoho hofiyo yalokunjo sohumo Anitu kako yofe engo uyalofoho.

¹⁴ Jije a'amufe hunomo olo hungkuno loso'no yokumpohn'nyo ufohotof'wo'nyo. Ole uso. Anituye yokumpohn'nyo'nji hungkuno wasel'monne'no yohono. Hungkuno anga'no anga'no ajwo'mta'ango so'no yoka hnn'ngkutoho. Ose uso. A'amu fehohnjoso yoka hungkuno nupa'n'ngkuij hofikoe huno somo wonyo umokumontonoho. Oso yokaso ne anefoho. A'amu homo somo mufo'manehoho.

¹⁵ Kiko Anituye syoho yokumpohn'nyo ne'no fiyo. Ose iso'manji jije syoho somne'no kiko won'mango makinonehoho. Syoho hofiyo isoso Anitu wakil'montonoho. Nje syoho ntohofiyo wop'ngo hwasoho. Ose wakil'montonoho. Kiko Anituye hungkuno nehopi hwap'ngo neso ito'no filut'hwaho.

¹⁶ A'amu yo'mayo hwahoponjo hwasyo hungkuno hnn'wo'n'ngkohoho somne'no i'waho fiyimno. A'amu hofiko hwasyo hungkuno ose hnn'wo'n'ngkohofoso a'amu nom'nemo hwasyo hon'ngkanomo ikinjafo'ne wol'pemetowantifeho. Anitumne'no hohujo ikinjimo'malofoho.

¹⁷ Hofikoe hwasyo hungkunoso malofoyo pa'nyofoho. Simo'mo meyo kiy'hwoso'no osopo a'apaho hopi'nonohinomo ifehu'mokasyonto uyo engo imo'n'wo'n'ngkohoho. Hwe hufa'u Himeneyosi'nji Filetos oso hwa'u siko oso yahino y'wo'n'ngkisiyo hwa'uyoho.

¹⁸ A'amu ose sohwa hungkuno ne'njo somo hwasopisyafi'wo'n'ngkohofofoho. Ole lutihwalokwofo, Jisasiye songo ne'no humayoso nto ma'malohwonefoho. Tifi no'mo apa'no molikafe'njo yanefoho. Oso'no a'amu jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho fehohnjoso hofikoe hunomo wonyo imokalokwofo.

¹⁹ Anituye a'amu neso hofiko mnangkwosaho yokumpohn'nyo wonj'wo'n'ngkuhwone pa'nyofoho. Nangkumehoso masyuyofoho. Fompokumo mmo'nyofoho. Oso a'amu homo somne'no Anituye hungkuno ole nalohi, Anitu Hwe Engo sohwo kakoe a'amu ne somne'no huno uyohoho. A'amu mango'nohino so'ntnne'no huno uyohoho. I nom'ne hungkuno ole nalohi, A'amu fihwo ngko Anitu Hwe Engo sohwoe a'amu ne hwo'nyoho loso sohwo kako hon'ngkano wonyo nihu'nahone miyonehoho. Nihu'nahone hon'ngkano wonyo somo hohujo ukinjamofono.

²⁰ A'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somne'no pahnn'imo hungkuno upa'nyo. Ango engo somo noswano, hwontoho, iku'yo yo'mayoso pi'n'ngo weho. Fehohnjoso hamniyoho engo'nji mpe imentohofofoho. Fehohnjoso hwaho'nji mt'umokumentohofofoho. Fehohnjoso iyoswo'nohinofoho. Noswanyo wop'ngo sopo wosopayo popolofasy'kuji a'amu yofe engo'njo somo uyantifeho. Iku'yo wonyoso jopaho hi'nji woho'naofantifeho.

²¹ A'amu fihwo yo'mayo hon'ngkano wonyo, huno wonyo, oso n'ihu'nahone ho'naof'hwosi kiho ane nohumentan'ngkuhwosi kako noswanyo hamniyoho engo'nji mpe imentohoho pa'nyo hweho. Kakoe Hwe Engo sohumne'no simeho anga'nohino'nji Anituye syoho'no hi umo'nyo sohwo Anitu osohumo yo'mayo syoho wop'nggo uy'imtonoho.

²² Mu songo hwomu songo hofikoe hunomo huno wonyo simeho fefoyo yo'mayoso u'mawo'n'ngkohoho. Oso hiso'no kiko i'waho ne'no yohoji hohujo fikinjamofu. A'amu nom'ne sohwo Hwe Engo Anitu sohumne'no jomo uli'wo'n'ngkohoho so'nji sekwo simeho anga'nohino'nji hon'ngkano wop'nggomo hano fiy'mno. K'lais Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'imno. A'amu hopi'nonohino somo simeho hi'ntnnono uy'imno. Simeho pompenjiyo'nji fosyohumamno.

²³ K'kiko olo so'no huno kiyohoho. A'amu Anitumne'no huno muyo'njoso hofikoe siki hungkunomne'no yoka hnn'wo'n'ngkohofohoho. Hofikoe hungkunomne'no kilohon'ngkujo'no manji k'kiko hohujo fikinjafo. Hofiko'nji yoka hungkuno nohnn'ngkutoho.

²⁴ Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasiye syoho ulohofiyi sohwo kako nom'ne a'amu'nji ikujoho mofongki'nanehoho. O'o, kako a'amu hopi'nonohino somo hitoho ulof'hwoso'no wop'nggo ulohofono. Kako Anituye yahino wop'nggoso hofiyi woluthwano. Nom'nehwa kakimo wonyo ulohopijo so'no kako simeho wop'nggo'nji wohumano.

²⁵ Oso a'amu Anitumne'no hohujo nto ikinjimo'malofo sohwo Hwe Engo sohwo syoho ulohofiyi sohwo kako hungkuno pompenjiyo uli'hwosi Anituye hon'ngkanomo apa'no u'mayo'ne ufo'mano. Anitu a'amu homo somo huno songo uyo so'manji hofikoe huno kokato'nnyo somo n'ihu'nahone noho'namof'kuji Anituye hungkuno ne'njo somo un'ngkwant'fit'keno.

²⁶ Seten hofiko'ne hofoyo lisyoswofahumentiso somta'ni po'mentisofoho. Hofiko Seten'ye hunomo in'ngkwalokwofu. I Anituye hungkuno ne'njo upa'n'fijoso huno ehohosasy'hwoso'no Seten'ye hofoyo mta'ni wohumpeent'feho. Anituye hunomo un'ngkwant'feho.

3

S'ikuno ae'uyo mofone sopo a'amufe yahino wonyo m'ikun'imposo i'mofaponefoho.

¹ Olo so'no kiko huno wakiyono. S'ikuno moi'wo umo'n'mo l'hwosi yoso sohonta yo'mayo yahino wonyo iyoso yo'mayo tango u'mayoso i'mofaponefoho.

² Oso hohosohonta a'amu hofiko huno hofikine'nohino syaf'hupitnnefoho. Ho'yango'nji hamniyoho ntn'nohino syaf'hupitnnefoho. Hofikoe yofe'nohino ho'noma'n'fitnnefoho. Ole l'fitnnefoho. Nakwo'nohino huno'nji'nwoho. Ose l'fitnnefoho. Nom'ne a'amu somo wonyo hungkuno'nji sitofo'nji ul'fitnnefoho. Kan'ngkwowho'ya'umne'no hahn'nyo ifitnnefoho. A'amu hofikimo wop'nggo ulohofahon'ngkujoso hofiko isamoyoka ulant'hm'maho. Anituye yo'mayo so'no s'fajo hungkuno ul'fijoso hon'ngkano wop'nggo somo hwotoho f'fitnnefoho.

³ Hofiko'montohwamne'no hofiko simeho afa minyofoho. A'amu nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo ifitnnefoho. O'o, yoka nohnn'ngkuji yoka hiso moi'wo mmo'nonehoho. A'amu Anitumo min'ngkayo'njoso hofiko nom'ne a'amumo tango mayoso'no hwasyo hungkuno l'fitnnefoho. A'amu yo'mayo wonyoso hofikoe simeho umo l'onteso ifitnnefoho. Sikiyahu iwo'n'ngkiso hopaso hofiko a'amu nom'nemo fon'fonyo ulohopitnnefoho. A'amu hofiko hon'ngkano wop'nggo'njo somne'no nakwolaho ul'fitnnefoho.

⁴ Hofiko hofikoe a'amu somne'no tokoyo'ofu ulohopitnnefoho. Hofiko yofe engo mayo'ne nom'ne a'amu somo hwotoho feehufitnnefoho. Hofiko hnn'fitnnefoho, Nakwo yo'mayo so'no huno hwap'nggo'njo'nwoho. Yo'mayo hofikoe simeho wop'nggo umo'nyo'neso oso hofikoe anituyoho.

⁵ Hofiko Santemo uhwon'ngkuji Anituye hungkuno ko l'kuji mango'nohino hwafoho. Anituye yokumpohn'nyo kakoe hon'ngkanomo ito'no in'ngkayo'neso ane hwafoho.

Oso a'amu homo somne'no i'waho ito'no fiyo. Hofikine'no hohujo fikinjamofu.

⁶ Oso a'amu fehohnjo hiso hofiko poji poji yont'fi a'amu somo hwasyo hungkuno ole ul'fitnnefoho, Anituye hungkuno wolosethwano. Ose ul'kuji hofikoe angomo nosyukuji hofiko'nji humafitnnefoho. Nohumaf'kuji hofikoe hwasyo hungkuno lut'hwaf'kuji moyami fehohnjo hon'ngkano wonyo'njo so'no hofikoe hunoso nohayo muyo'njo yonefoho. Moya'mi sofa hofikoe hwasyo hungkuno somo in'ngkawekuji yo'mayo wonyo simeho umo l'fijo so'no syaf'hupitnnefoho.

⁷ Oso moyami hofu sofa hofiko hungkuno songo upo'nano ko l'fijo sofa Anituye hungkuno neso hofiko huno muyofafoho.

⁸ Hohonta hwe hwoso hufa'u hwa'u Janes'i'nji Jampiles'i'nji * siko Mousesiye man-gohwa'u imo'nonji kakoe hungkunomo monje yahumentisiyefoho. Oso pa'nyo a'amu hwasyo hungkuno luti'hwafijo sohwa hofiko Anituye hungkuno ne somo hwotoho feehufitnnefoho. Hofikoe hunoso kokato'nyo'njofoho. Hofiko Anitu ne sohumne'no simeho hi'ntnnono muyo'njofoho.

⁹ I oso'no hofikoe syohoso ne mmo'nonehoho. Hohonta a'amu sohwa Janes'i'nji Jampiles'i'njiye yahinomo uhwonontifi ne anefoho lontifi min'ngkayo'njo imentohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu hwasyo hungkuno luti'hwafijo sohwafe yahinomo a'amu nuhwon'ngkuji min'ngkofitnnehofo.

Anituye hungkuno aho yokumpohn'nyo fikesyohumaho.

¹⁰ I kiko sohwo, ngko'nji hano emoyontai yo'mayo hungkuno luti'hwawo'ningkohe so'no kiko huno kiyohoho. Nje yahino hwap'ingo neso kiko huno kiyohoho. Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo ne'no uyonji ngko yokumpohn'nyo ito'nonji Anituye syoho iwo'n'ngkohe hwo'nyoho. A'amu sohwa nje hungkunomo haloho maposo'njo ko yontifi wonyo ko ntohofahon'ngkofi ngko hwe moyami'ni somo simeho uy'wo'ningkohefoho.

¹¹ A'amu Antiyok, Aikouniyam, Lisitila oso a'amufe angopo nohumentan'ngko hofiko tango engo ntapmentohoho so'no kiko huno kiyohoho. I oso tango ni'ma'mentiso somta'ni Anitu kako wae eni'ma'mentono.

¹² Ou, hwe moyami'ni hopi'nono Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi Anituye hungkunomo hofiyo un'ngkowano lontifeso oso a'amumne'no a'amu nom'ne sohwa mangohwa imo'n'ngkuji yo'mayo tohino uyantifeho.

¹³ Hwe wonyo sohwanji a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwanji hofikoe hon'ngkano wonyoso nomji'm'wentifi hon'ngkano wonyo m'kun'imposo imo'n'ngkahon'ngki a'amu nom'ne somo hon'ngkano hwasयो ipemotawowo'ningkohofihwafoho. Seten oso a'amu wonyo huhwo sohwa hwasyo hungkuno uli'hwoso'no hofiko hwasyo hungkuno somo simeho uyantifeho.

¹⁴ I Timouti sohwo, Anituye hungkuno lokit'hwament'hwone somo kiko simeho hi'ntnnono ne'no uyohoji aho yokumpohn'nyo ne'no fikesyohumaho. Nakwo a'amu lokit'hwament'hwone hn'nwiye ne so'no kiko huno kiyohoho.

¹⁵ Kiko mehomi we'e sohwo nohumanji Anituye Hungkuno Iyoswomo mt'i'mokumentohoho somo kiko nupa'nonji huno wop'ingo syofisyoma'mentohino sohonta oso iyoswoso huno wop'ingo ne'no kijopahon'ngki olohonta kiko Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyahon'ngkini kako kikimo asomo kit'mayo'ne hweho.

¹⁶ Hohonta Anituye Towahuno sohwo kako a'amu anga'no anga'nohino sohwa huno wop'ingo uyahon'ngki a'amu sohwa iyoswomo mt'i'mokumentohofohoho. Olo hungkuno loso Anituye huno ne'njoso nakumo loneti'hwawo'nefoho. Nakwo hon'ngkano wonyomne'no uti'hwawo'nyopo ujo ehontojwasiyo'nefoho. Ujo ehontojwasi'hwoso'no nakwo Anituye hon'ngkano nto'no in'ngkayo'ne nefo'mayo'nefoho. Hon'ngkano wop'ingomne'no loneti'hwawo'nefoho.

¹⁷ Olo iyoswo loso nakwo Anituye syoho ulohofiyo hn'nimo yo'mayo syoho wop'ingo so'no yokumpohn'nyo nejaponto Anituye syoho so'no ito'no enesyohumayo'nefoho.

4

Anituye hungkuno ne'njoso a'amu somo ne'no filut'hwaho.

¹ Nakwo Hwe Engo Kilais Jisas kako a'amu songo humalofo so'nji poyo pe'ni'mentohoho so'njiye hungkuno ikawlofi'hwosi hofikoe yahino somne'no yano ilofone sohwo kako nopi'hwosi a'amu hopi'nonohino somo yofe engo'nji umokosyohumanefoho. Oso Kilais Jisas huhwo sohwo'nji kan'ngkwowho Anitu'ntnne'no sikoe t'mopo hungkuno yokumpohn'nyo wakil'monne'no yohono.

² Sikuno huhwo huhwi kiko a'amu somo Anituye hungkuno filut'hwaho. A'amu Anituye hungkuno upo'nano likuji nto'no esyohumentan'ngkujo sohonta filut'hwaho. I a'amu Anituye hungkunomne'no mosyafisiyo'njo humentan'ngkujo so'ntnne'no kiko Anituye hungkuno yokumpohn'nyo uso. A'amuso hofiko Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyifitnne'no lohoji kakoe hungkuno yokumpohn'nyo uso. A'amu hon'ngkano wonyo'njoso hofikoe wonyoso noho'naofikuji Anituye yahino wop'ingo somo in'ngkayo'ne hungkuno yokumpohn'nyo filut'hwaho. A'amu hon'ngkano wop'ingo

* 3:8: A'amu jutaso hofikoe mpoeso ole, Janes'i'nji Jampiles'i'nji siko Mousesiye sikuno i'mofapmentiso sohonta siko hwe hwoso'nji imo'n'nojihwayohoho.

somo uyo'ne usofitofohoji ufo'maho. A'amu jije hungkunomo haloho maposo'njo somo yoka hungkuno nulohotoho. O'o, hungkuno pompenjiyo'nohini filut'hwaho.

³ Hwangku sohonta a'amu hofikoe hunomnohini in'ingkafitnnefoho. Osohonta ole wolantifeho. Anituye yahinomo nakwolaho. O'o, yo'mayo nakwoe simeho wop'ingo namokiyo'ne oso'nohino upo'nano. Ose l'ifijos a'amu hwasyo hungkuno lut'hwawo pi'n'ingoso yo'mayo hungkuno simeho wop'ingo umokiyo'ne'nohini lut'hwawafitnnefoho.

⁴ Hofiko Anituye hungkuno ne'njo somne'no haloho pijwomokosyohumun'ingkuji a'mane hungkuno somo upa'n'ifitnnefoho.

⁵ I oso'no kiko sohwoi, yo'mayo tango ku'masoso jije huno nto'no ehohosakisy'hwoso'no Anituye yahino somnohini simeho anga'nohino'nji nto'no fin'ingkayo. Jije syohoso a'amu somo Anituye hungkuno yokumpohn'nyo filut'hwaho. Kiko Anituye syoho ulohofiyi sohwoi kiko a'amu somo ufo'mayoso syoho ne'njo fiyo.

Nje syohoso moi'wo umo'n'imonte'no yohoho.

⁶ Oso hungkuno kikine'no mt'i'mokohe somo kiko hofiyi fin'ingkayo. Nje sikuno we'eneponoho. A'amu sohwa ngkimo wofonjonisyantife'no yalokwofo. Ngko ahwomomno wasimne hwo'nyoho.

⁷ Ngko mjake'we hnnyoso yokumpohn'nyo yoho'nonji ne sopo nto i'mofohono. Anitumo simeho hi'ntnnono uyim'wenji oso syoho Anitu ntapmentisoso moi'wo esojwaofohono.

⁸ Mjake'we hnnyo somjo ho'yangoso nje Hwe Engo ngkine'no ntomo'nohino esyohumaho. Ho'yangoso olenoho. Nje Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta kako a'amu hopi'nonohino sofe yahino somne'no yano nto'nohino ilof'hwosi kako ngkimo ntonefo, Kiko hwe wop'ingo hwosoho. Ose ntonefoho. Ngkimnohini'maho. O'o, a'amu hopi'nono Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi kakoe sikuno asomo peso'no hontohumalofa somo ose ulonefoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

⁹ Timouti sohwoi, kiko ngkiyepono komo'no fiye.

¹⁰ Upa'nyo Ntemas kako ngkimo nto ni'hwoti'mo'maho. Kako hwahoponjo yahino somne'no umo'n'ingkahon'ingki ango Tesolounika'no nto umaho. Kilesen's kako ango Ngkolesiya'no nto umaho. Taitas kako ango Ntalimesiya'no nto umaho.

¹¹ Luk kako'nohini ngko'nji humalohwoyo. Kiko Mak nut'mahoji ngkiyepono fipinyo. Kako nje syohoso wani'fo'ma'montonoho.

¹² Ngko Tikikos'mo Efesos ne'no nto l'hwaj'maleno.

¹³ Kiko wapmmo lohoji ango T'louas nje manji'mofo sawemoso Kaposiye angomo uliko'ma'mentohe so'nji nje iyoswo so'nji ni'motape. Nom'neso yahwopaho somo hungkuno mt'i'mokinyo so'no ni'mo'n'ingkohoho. Oso'nji ni'motape.

¹⁴ Alek'santa kako ahwomo yokino syoho'njo sohwo kako ngkimo wonyo engo ntoho'maso so'no Anitu kako tango engo uyonefoho.

¹⁵ Kiko huhwosi oso hwe huhwo sohumne'no i'waho nto'no fiyo. Kako nakwoe hungkunomo hwotoho nafewo'n'ingkiso hweho.

¹⁶ A'amu Loummjo sofe ango hungkuno nto'no m'hwajiyone sopo ngko nolohofonji nje hungkuno s'mo'mjo ulahon'ngko nom'ne a'amuso ngkimo mon'fo'mayo'njo imentohofofoho. O'o, a'amu hopi'nono ngkimo ni'hwoti'mo'mentohofofoho. Oso ntohofa so'no Anitu kako tango muyo'njo iyo so'ne jomo ulalokweno.

¹⁷ I nje Hwe Engo kako ngko'nji nohumanto kakoe yokumpohn'nyo ntopahon'ngki Anituye hungkuno wop'ingoso hofikimo lut'hwawamentohofofoho. A'amu Jutaso aneponoho. A'amu Loummjoso hofiko Anituye hungkunomo upa'n'imentohofofoho. Anitu ni'fo'ma'mentiso so'no hofiko mofonjan'siyonjo imentohofofoho. Oseso olohonta ngko wop'ingo humaleno.

¹⁸ A'amu sohwa ngkimo yo'mayo wonyo wontohofantife yalokwofo somta'ni Anitu ngkimo nont'mahwosi ahwomomjo ango kako mokosyohumaso sopo women'humaji'montonoho. Osopo nohumah'mo kakoe yofe ne'no woho'nomah'm'monnoho. Nehopeho.

¹⁹ Hungkuno nom'ne wakli'monne'no yohono. Kiko nje a'amufo eso a'amu Akwila'nji kakoe ape Pilisila'nji Ounesifoulosi'montohwantne'no uso.

²⁰ Elasi'tos kako ango Koulin sopo ne'no humaho. T'loufimos kako mnokino tipemahon'ngki ngko kakimo ango Miletos sopo uliko'ma'mentohefoho.

²¹ Kiko komo'no fiye. Kiko ifoyo hamnososo m'mofape sohonta kiko jefo somo komo'no fiye.

Olo a'amulo kikine'no nakwoe a'amuhwe kilalokwofo. Hofikoe yofeso Yupulos, Piyuten+s, Linos, Kíloutiya oso hwanji a'amu Kílais Jisasimo símeho hi'ntnnono uyíwo'níngkohoho olopo humalofo sonji kilalokwofo.

²² Nakwoe Hwe Engo Anítu kíkó'nji wohumano. Kakoe hitoho so'nji sekumo wosemokosyohumano. Olo hungkuno loso ngko Poulí'ni mtí'mokohono. Osohopeho.

Taitas **Olo Iyoswo loso Poul Taitasimne'no Mt'i'mokumentisofoho.** **Olo Hungkuno Simo'mjofoho.**

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-wan'*nji (31) *teti-et'*nji (38) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul Taitasimne'no mt'i'mokumentisofoho. Taitas sohwo a'amu Ngklik hweho. (Hungkuno hiso Ngkolesiya sohe engo 2 hon'ngkano we'e 3. Osopo weho.) Taitas huhwo sohwo kako Poul'nji Anituye syoho imojiye hwa'uyoho. Tifi Pouli'nji Taitas'nji hwaho we'e Kilil sopone'no umentisiyefoho. Nowenji Poul kako Taitasimo oso Kilil hopo sponjo a'amu somo yokumpohn'nyo umokiyo'ne uhumati'mentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohwe engo 1, hon'ngkano we'e 5. Osopo weho.) Poul kako olo iyoswo hiloso Nikopoulis humanto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Nje hwomu Taitas, ngko Poul Anituye syoho ulohofiyohwo'ni Jisas Kilaisiye hungkuno a'amumo liku'mofo (*apouse*) syoho'njo sohwo'ni olo iyoswo loso kikumne'no mt'i'mokalokweno. Anitu nonihwosopento ntimento, Kiko a'amu uhwosopo'mentohe sohwa hofikoe simeho hi'ntnnono ntapeso yokumpohn'nyo usofitofohoji nje hungkuno nehopi'nohino somo huno ito'no uyoso'no ufo'mahoji nje hon'ngkanomo nto'no in'ngkayo'ne filutihwahoho. Ose ntonto n'hwatimentisofoho.

² Olo syoho hwap'ngoso olenoho. Hohonta Anitu nakwo'nji hwaho'nji mamt'i'mokiyo sohonta ole limento, A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijo somo songo ne'no humayo'neso uy'monnoho. Anitu kako hwasyo hungkuno n'hu'no ane'njo sohwo ose nalimentiso so'no a'amu oso hungkuno hiso ne imo'nyo'ne hontohumalofo somo ufo'malokweno.

³ Tifi no'mo oso sikuno Anitu ho'nahumentiso sohonta olo hungkuno wop'ngo songo ne'no humayo'ne loso ho'n'ngkahon'ngki Anitu nakumo asomo net'mayo'ne sohwo olo syoho loso ntapmentisoso ngko a'amu somo lutihwalokweno.

⁴ Taitas sohwo si ngko Anituye hungkuno kilahon'ngko kiko simeho hi'ntnnono uyonji nje hwomu nehopi imo'nimantohino hwosoho. Nakwoe simeho hi'ntnnono uyoso afafoho. Ole'no nimo'n'ngkohoho. Nan'ngkwohwo Anitu sohwo'nji Jisas Kilais asomo net'mayo'ne sohwo'nji siko'monta'i siko kikimo yo'mayo wop'ngo kilohofohosisi sikoe simeho pompenjiyoso kijape so'no nimo'n'ngkohoho.

A'amu Anituye syoho'njo sohwa olo yahino loso uy'fe.

⁵ Oso hwaho Kilil osopo yo'mayo syoho mesojwommentihwoyoso kiko ito'no esojwafohoji ango'meemjo a'amu Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho somo hwe engo mokosyohumayo'ne osohwamo kiko uhwosopoho. Ose kilonji kil'ko'ma'mentohefoho.

⁶ Ole kilimentoho, Hwe engo uhwosope sohwa olo yahino loso'nji wohumant'feho. Hwe huhwo sohomo a'amu nuhwonont'fi hon'ngkano wonyo somo n'hu'no muhwon'wo'n'ngkohoyohoho. Kako ape anga'nohino'njo humawo'n'ngkiso hweho. Sikoe mehomi Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyont'fi kan'ngkwohwo'ya'uye hungkunomo haloho pewo'n'ngkohofohoho. Mehomi hisomo a'amu nuhwonont'fi yahino wop'ngo'nohino somo uhwon'wo'n'ngkohofohoho.

⁷ Hwap'ngoso ole hwe engo lohwo kako Anituye syoho mokosyohumayo hweho. Oso'no kako hon'ngkano wonyo ane'njo wohumano. Kako yokumpohn'nyo yahino iyo'eno. Kako simano hintotohino umnyo'eno. Mijo yokumpohn'nyo kako non'ngkuhwosi nonilohofe'eno. Kako ikujoho fongkiyo'eno. Kako hamniyoho engo so'no hi umo'nyo'eno.

⁸ O'o, kako olo yahino loso uyono. A'amu ango kengopo nta'ni jomo u'mayo somo wop'ngo umokosyohumawosi ango'nji wosopayo'nji uyono. Kako yo'mayo syoho wop'ngoso kako simeho wop'ngo'njo uyihwono. Kako Anituye hungkunomo ito'no in'ngkayo'ne umo'nono. Kako hon'ngkano nto'nohinomo un'ngkaweno. Yo'mayo hon'ngkano wonyoso n'hu'no miyonehoho. Yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasihwosi Anituye yahino somo un'ngkaweno.

⁹ Yo'mayo hungkuno nehopi kakimo lutihunyo somo kako simeho hi'ntnnono engo uyihwosi yokumpohn'nyo wokesyohumano. Ose ihwosi olo Anituye hungkuno nto'nohino loso a'amu nom'ne somo lutihwahwosi hofikoe simeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo umokono. I a'amu Anituye hungkunomo haloho maposo'njo somo

hungkuno yokumpohn'nyo uli'hwoso'no hofi'koe hon'ngkano wonyomne'no huno wosyofisyantifeho.

A'amu Kilit pi'n'ingo engoso hwasyo hungkuno l'wo'n'ingkohofoho.

¹⁰ Hwap'ngoso a'amu Kilit pi'n'ingo engoso hofi'koe hahn'nyo yi'wo'n'ingkohofoho. Hahn'nyo yahino anga'no engoso olenoho. A'amu Juta fehohnjoso hofi'koe Jisas K'ilaisi'mo simeho uyont'fi hwasyo hungkuno ole lut'hwawo'n'ingkohofi, A'amu Jisas K'ilaisi'ye hungkunomo in'ngkawowo'n'ingkohofi sohwa hofi'koe a'apaho sihu wakolo'nife. Hofi'koe hwasyo hungkuno ole lut'hwahon'ngkofi a'amu fehohnjo sohwa oso hungkuno somo in'ngkwalokwofo.

¹¹ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwa filomjasyo. Hofi'koe hamniyoho poji womano lont'fi hon'ngkano wonyo nakwo miyoso lut'hwawowo'n'ingkohofoho. A'amu fehohnjo hofi'koe'montohwa oso hungkuno homo somo nupa'nont'fi Anituye hon'ngkano wop'ngo so'no huno nto'no mosyafisiyo'njo yalokwofo. Oso'no hofi'koe hungkuno somo filomjasyo.

¹² Hwe fihwo Kilitnnta'ango sohwa kakoe a'amu somne'no olo hungkuno limentisofoho.

A'amu Kilit so'nwi nakwo hwasyo hungkuno l'wo'n'ingkuhwono.

Nakwo sikiyahu sohwafe yahino'njo'nwoho.

Toho'nohini n'wo'nontaneso yo'mayo syohoso nakwolaho l'wo'n'ingkuhwone'nwoho.

Kilit sohwafe hwe huno'njo sohwa ose limentisofoho.

¹³ Oso hwe huhwo sohwa hungkuno nehopi limentono. Oso'no kiko yoka yokumpohn'nyo ulohoho'no hofi'koe hwasyo hungkunomne'no huno syafisiyukuji simeho uwolo'mokufe. Iwolo'mokukuji Jisasi'mo simeho hi'ntnnono nto'no uyantifeho.

¹⁴ Ose ifijo'manji hofi'koe Juta sofe a'mane hungkunomo haloho maposo'njo ikuji a'amu Anituye hungkuno ne'njo somo hwotoho fewo'n'ingkohofi sofe hon'ngkano somo hofi'koe t'fi min'ngkafitnnehofo.

¹⁵ A'amu hon'ngkano wonyo aneso yo'mayo somo uhwon'fijoso hofi'koe hunomo simehomo wonyo mumokonehoho. O'o, huno wop'ngo'nohini syafisi'wo'n'ingkohofoho. I a'amu hon'ngkano wonyo'njo Anituye hungkunomo min'ngkayo'njoso yo'mayo somo uhwonont'fi huno wonyo pisakino'njo syafisi'wo'n'ingkohofoho. Yo'mayo hon'ngkano wonyo iwo'nont'fi wop'ngo yalokuhwono lont'fi yi'wo'n'ingkohofoho.

¹⁶ Mango'nohini ole l'wo'n'ingkohofi, Nakwo Anitu ne sohune'no huno nayohoho. Ose ko lahon'ngkofi yo'mayo yi'wo'n'ingkohofi somo nakwo nuhwonontani nakwo huno nayohoho. Anitu ne sohumo min'ngkayo'njofoho. O'o, hofi'koe yahino pisakino'njo yont'fi hahn'nyo yi'wo'n'ingkohofoho. Syoho wop'ngoso m'kwifitnnehofo.

2

Hwe moya'mi sokafo sofe hungkunofoho.

¹ I oso'no kiko Anituye yahino so'no a'amu somo lut'hwawo sohonta kiko hungkuno nehopi'nohini lut'hwahoho'no hofi'koe Anituye hon'ngkano somo t'pema'fikuji osomo nto'no un'ngkwantifeho.

² Hwe engo sohwafo ole ulohoho. Sekwo mijo yokumpohn'nyo engo nonilohofi'kutoho. Sekwo hon'ngkano ne somno nto'no womokosyohumano. Yo'mayo hwa-hoponjo yahino wonyo somo monje feesyo. Sekwo Jisasi'ye hungkunomo t'fi in'ngkakuji a'amumo simeho uyimno. Yo'mayo tango se'masoso sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

³ Oso pa'nyoso ape sokafo sofamo ole ulohoho. Sekwo hon'ngkano wonyo n'ihu'no mifitnnehofo. O'o, hon'ngkano wop'ngo'nohini uyife. Nom'ne a'amu somne'no siki hungkuno sifajo nol'kutoho. Hofi'koe mijo yokumpohn'nyo non'ngkaji oso mijo hiso hofi'koe hwe engo imo'nyo'eno. Hofi'koe moya'mi songo sofamo hon'ngkano wop'ngo so'no wolut'hwafe.

⁴ Ole wolut'hwafe, Sekwo hwehwamo simeho uyimno. Sekwo mehomi somo simeho uy'kuji hofiyo umokosyohumamno.

⁵ Ose lut'hwaf'kuji olo'nji filut'hwamno. Yo'mayo yahino hwa-hoponjo wonyo somo monje yasy'kuji hon'ngkano wop'ngo'nohinimo fin'ngkamno. Nom'ne hwafe pono nukutoho. Sekwo anga yo'mayo hopi'nonohino somo nto'no esyohumaf'kuji sekwo hwehwanji sekwo mehomi'njimo nto'no ufo'mapmno. Sekwo hwehwafe hungkunomo haloho pekui enjwa'mo fohumamno. Ose lut'hwaf'kuji nto'no in'ngkafijo'manji a'amu nom'neso oso yahino wop'ngo somo uhwon'ngkaji Anituye hungkuno somne'no sitofa hungkuno mul'fitnnehofo.

Hwe songo sohwafe hungkunofoho.

⁶ Oso pa'nyoso kiko hwe songo sohwafo yo'mayo yahino hwahoponjo wonyo somo monje yasiyo so'ne filutihwahoho.

⁷ Taitas sohwozi yo'mayo wop'ingo'nohini iso somo a'amuso tifi wokiningkapife. Oso'no jije hon'ngkanomne'no nto'no fisyafitsyo. A'amu somo wolutihwamo lohoji hungkuno nehopi'nohini filutihwaho. Hwasyo hungkuno nolutihwahotoho. Kiko jije syoho ne so'no kumo'n'ngkwoso'no syoho loso ito'no fiyo.

⁸ Kiko hungkuno nehopi'nohini lutihwahoho'no a'amuso jije yahino somo kohon'ngkukui hofiko hon'ngkano wonyoso motipemapitnehofo. Ose yohojo'no a'amu hwahoponjo yahino somo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso nakumne'no wonyo hungkuno wonelano lkuji nakwoe hon'ngkano wonyo ane so'no wonyopi tipekui wonimango unimontonoho.

Syoho ulohofiyo sohwafe hungkunofoho.

⁹ Taitas kiko a'amu hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiyo sohwafo ole filutihwahoho. Sekwoe hwe engo semokosyohumayo sohwafe hungkunomo haloho pekui yo'mayo syohoso hofikoe simeho wop'ingo umokiyo'ne sekwo nto'no fiyimno. Sekwoe hwe engo sohwa syoho sejaposo so'no sekwo yoka nulikutoho. O'o, syohoso hofiyo fiyimno.

¹⁰ Hofikoe yo'mayoso hufo nomafikutoho. O'o, sekwo Anitu asomo wosetima'mo selalokunjo sohume'no huno syafisyikui syoho wop'ingo'nohini yontan'ngkukui hwe engo sohwa simeho wop'ingo wosejopantifeho. Sekwoe hon'ngkano wop'ingo somo sehon'ngkukui Anituye hungkunomo sekwo in'ngkwalokwofo so'no huno ole wosyofisyantifeho, Anituye hungkuno wop'ingofoho. Oso hungkunoso a'amu hamniyoho momaso syoho'njo sohwafo filutihwahoho.

Nakwo hon'ngkano wop'ingomo nohumehwasi Jisas Kilaisiye Sikuno somne'no wohon-tohumano.

¹¹ Anitu a'amu hopi'nonohino hn'nimo simeho nejaponto wop'ingo wonaloho'mo lonto kako nakwoe wonyo'ne poyo wope'nono lonto Jisasimo uhwatimentisofoho. Oso yahino wop'ingo nalohofoso utihwa'nyopo yahon'ngki olohonta a'amu hopi'nonohino hn'nimne asomo netimayo hon'ngkano somo hwosampo'mentiso hweho.

¹² Hohonta nakwoe hon'ngkano wonyoso yokumpohn'nyo enemokosyohumentan'ngki yo'mayo hwahoponjo somo simeho uyimotohwonefoho. I olohonta Anitu wop'ingo nalohomentiso so'no ole nelalofi, Sekwoe hon'ngkano wonyomo hohujo ikinjamofikui hwahoponjo yahino wonyo so'no iwaho fiyimno. O'o, hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasyikui Anituye yahino wop'ingo somo nto'no fin'ngkamno. Anituye syohomne'no simeho semo'n'ngkuhwoso'no huno wop'ingo'nohini fisyafihupmno. Ose nelalofoho.

¹³ Ose ihwasi nakwoe Hwe Engo Anitu'nji Jisas Kilaisi Asomo Netimayo sohwa'u ne'no hontohumalohwono. Oso sikuno wonyoangkafo somo Jisas Kilaisi sohwo mofehi'nyo pa'nyo lhwosi nakumne'no nopahon'ngkuhwosi uhwonane'nwoho.

¹⁴ Jisas Kilaisi nakwoe hon'ngkano wonyo somta'ni isihutofo'ne pe'nimentisofoho. Nje a'amu ne imo'nyo'ne hofikoe hon'ngkano wonyo somo wae weeo'mo lonto a'amu hiso syoho yokumpohn'nyo wop'ingo'nohini ukufe lonto pe'nimentisofoho.

¹⁵ Olo hungkuno kumti'mokiyalokwe loso a'amu somo hungkuno yokumpohn'nyo filutihwawo'nyo. Olo hungkuno loso Anitu mta'angofoho. Oso'no olo hungkuno loso'no a'amu huno ole syafisyikutoho, siki hungkunofoho. Ose nosyafisyikutoho. O'o, a'amu somo yokumpohn'nyo usofitofoho'ni a'amu hungkuno losomo haloho maposo'njo somo yoka ulohoho. Kiko Anituye syoho ulohofiyo hwosoho. A'amu fiho kiko a'amu sikinjofoho lhwosi kiyoloho.

3

Anituye a'amu ne hn'nwi yahino wop'ingo'nohini uyihwano.

¹ Taitas sohwozi, jije a'amu somo olo hungkuno so'no huno ufohotofo. Yo'mayo hwe engo sekwo enjwa'mo humalofa sohwa hwaoh mokosyohumayo sohwa osohwafe hungkunomo haloho pekui yo'mayo syoho sejap'ijoso sekwo komo'no fiyimno.

² Ose ulohoji nom'ne hungkuno ole ulohoho. A'amu nom'ne somne'no wonyo hungkuno nolikutoho. Ikujoho nofongki'n'ngkutoho. O'o, simeho pompenjiyo'nji nohumafikui a'amu hopi'nonohino somne'no hwahopo pawomno. Wop'ingo'nohini ulohopmno. Ose ulohoho.

³ Kiko huno moi'wonoho. Hohonta nakwo ho'nwi huno ane'nwoho. Oseso nakwo hungkunomo hwotoho hmmotohwonefoho. Hwe wonyo Seten kako hwasyo hungkuno nalonto hon'ngkano wonyomo ipenemotapmmentisofoho. Yo'mayo yahino wonyoso simeho fefoyo'nji nakwoe hwe engo hopa imo'n'ngkahon'ngki nakwo tifi in'ngkowitzanti nakwoe a'apahomnohini ho'noma'nimotowono. Nakwo nom'ne a'amu somne'no simeho wonyo namo'nim'weho. Hofikoe yo'mayo so'no hi namo'nim'weho. A'amu nakune'no mangohwa imo'nalokwofo sohwanji nakwo hopi'nonohino mango hwona'nyoho.

⁴ Ose nohumentan'ngkuhwoni Anitu asomo net'mayo'ne sohwo simeho nejapeso uti'hwana'nyopo i'mofaponto hon'ngkano wonyo somta'ni isi'hutofonema'mentisofoho.

⁵ Nakwoe yo'mayo hon'ngkano wop'ngone poyo pe'n'imentiso'maho. O'o, Anitu nakumne'no hitoho ulofahon'ngki asomo net'mayo'ne kako poyo pe'n'imentiso hweho. Nakwoe wonyoso wae enaofahon'ngki kakoe Towahuno Wop'ngo sohwo mijo hopa kiyonemanto a'amu songo pa'nyo namokumentisofoho. Songo namokonto huno wop'ngo songoso nejapmmentisofoho.

⁶ Jisas Kilais nakumne'no poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no Anitu kakoe Towahuno nehula'o'mentisofoho.

⁷ Ose yonto yo'mayo Jisas Kilais nakumne'no naloho'mentiso so'no Anitu nelalofi, Nje mehomi wop'ngo kuyoho. Ose nelalofoho. Oso'no nakwo'ne ango songo ne'no humayo'ne so'nji yo'mayo wop'ngo so'nji wonejapmmento yahon'ngki hontohumalohwono.

⁸ Oso hungkuno nehopeho. Olo hungkuno pi'n'ngo kumti'mokiyalokwe loso kiko a'amu somo yokumpohn'nyo filut'hwahoho. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofoso olo hungkuno losomo in'ngkakuji hofiko syoho wop'ngo so'no simeho umo'nono. Olo syoho wop'ngo loso a'amumo ufo'mayoneso ne'njofoho.

⁹ Taitas sohwoi a'amu siki yoka hnn'wo'n'ngkohofoso somne'no i'waho fiyo. A'amu hofiyakwosafe a'mane hungkuno somne'no huno syaf'isy'wo'n'ngkohofoso somne'no i'waho fuyakolofo. Hon'ngkano hungkuno somne'no ikujoho hungkuno hopa hn'nantan'ngkujoso i'waho fuyakolofo. Nakwo huno moi'wonoho. Oso hungkuno hiso monefo'manehoho. O'o, ne'njo'maho. Ne anefoho.

¹⁰ A'amu fihwo sekwo'nji nohumahwosi a'amu somo wahusilo'mo l'hwosi hungkuno kengo ulososo oso a'amu sohomo hungkuno yokumpohn'nyo uso. Jije hungkuno simo'mjo somo haloho makuposo'manji apa'no uso. Apa'no haloho makuposo'manji oso hwe sohomo hohujo fikinjimofoho.

¹¹ Oso a'amu oeso kiko huno kiyohoho. Kako hon'ngkano wop'ngo mta'ni nto sompee'maho. Kakoe yahino wonyo so'no huno ko uyahon'ngki kako kakoe yahino wonyo somo mus'kwajiyohoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Olo hungkuno loso nto mtito'maleno. Ifoyo hamno engo somo ngko ango Nikopoulis osomo wohumamonne'no yohono. Hwe hufa'u Atemasi'nji Tikikos'nji ngko'nji humalohwono. Oso'no hwangku hwe anga'nohino huhwo sohwo kikiyepono uhwat'monne'no yohono. Ku'maso sohonta kiko ango Nikopoulis sopo komo'no ni'maho.

¹³ Oso hwe Senas hungkuno m'hwajiyoyo syoho'njo sohwo oso hwo'nji Apoulousi'nji siko hano iyo sohonta kiko hofiyoyo ufo'maho. Wosopayo'nji yo'mayo hon'ngkanomne'no umofonyo iyoso'no yano uyo.

¹⁴ Kiko'nohinim'weho. O'o, hwe moya'mi hopi'nonohinoso ufo'map'fijoso hofiko syoho wop'ngo so'no simeho umo'nimontono. A'amu umofonyo iyo sohwo ufo'map'fije. Siki humayoso wop'ngom'weho. O'o, hofiko humafijoso syoho ne'njo uy'fefe.

¹⁵ Olopo a'amu hopi'nonohini ngko'nji humalofoso nakwoe a'amuhwe kilalokwofo. A'amu Anituye hungkunomo in'ngkwalokwofoso kiko'nji humalofoso hofiko nakumo simeho nejopalokwofo oso hwamo ole fonajiyoyo, Nakwoe a'amufu ulalokuhwono. Ose fonajiyoyo ntohoho.

Anitu kako hofiyoyo wosefo'mano. Olo hungkuno loso ngko Poul'ni mtim'okohono. Hungkuno osohopeho.

Filemoun Olo Iyoswo loso Poul Kako Hwe Filemounne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Sime'o'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *tiventi-nain'*nji (29) *teti-wan'*nji (31) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul kako hwe Filemounne'no mti'mokumentisofoho. Filemoun sohwo Poul^{iy}e a'am^u hweho. Oso hwe huhwo sohwo ango Koulousi humunyo hweho. Filemoun huhwo sohwo kakoe syoho ulohofiyoso hi'njo hweho. Oso syoho ulohofiyoso sohune yofeso olenoho. Ounesimosiyoho. Oso hwe Ounesimos huhwo sohwo hiyasolo'ntnfonto ango Loum sopo Poul^{imo} u'ma'mentisofoho. Nu'mahon'ngki Poul kako An^tuye hungkuno ul^{mentisofoho}. Nulahon'ngki Ounesimos kako simeho iwolo'mokumentisofoho. Simeho iwolo'mokahon'ngki Poul Filemoun^{iy}epono asomo uhwa^jmonto olo iyoswo loso mti'mokuyahot^{mentisofoho}. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofolo'lhwasilo'tifi un'ngkohwano.

¹ U nje n'ngkwahwo Filemoun, nje hungkuno tifo upa'nyo. Ngko Poulⁱni nekwoe n'ngkwahwo Timouti'nji nohumentayo kikine'no olo iyoswo loso mti'mokalokuhwoyo. Ngko a'amumo Jisas Kilais^{iy}e hungkuno ul^{male} so'no hofiko ngkimo impo'angomo intofan'humalofofoho. U Filemoun kiko nekwo'nji An^tumne'no syoho afa hwosoho. Nekwo simeho kijopalokuhwoyo.

² Nekwoe hungkuno loso olo a'am^u lomo uhwojalokuhwoyo. Nekwoe nampohwo Apiya'nji Akiposⁱnjoho. Akipos ngko pa'nyo An^tumne'no yokumpohn'nyo lohofonto An^tuye hungkuno luti'hwalofoho. Nom'ne a'am^u Jisas Kilais^{imo} in'ngkawent^{ifi} jije angomo uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo hungkuno loso mti'mokalokuhwoyo.

³ Nani'ngkwohwo An^tu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisⁱnji siko'monta'i siko yo'mayo wop^{ing}o selohofosilo simeho pompeno wosejopanjiyoho.

Filemoun kako Hwe Engo Jisas sohomo simeho uyimojo hweho.

⁴ Nje n'ngkwahwo Filemoun, ngko An^tumo jomo ulontne sohonta ngko kikine'no isamoyoka m^{kun}imposo ul^{wo}n'ngkohefoho.

⁵ Hwap^{ing}oso ole, Olo hungkuno loso upa'n^{male}foho. Kiko nakwoe Hwe Engo Jisas osohomo simeho hi'ntnnono engo uyonji a'am^u Jisas sohomo in'ngkuwo'n'ngkohoho oso'ntnne'no simeho uyalokuno. Oso'no Mpohumo isamoyoka ulalokweno.

⁶ Olo so'no n^{mo}n'ngkohoho. Nakwo Jisas Kilais^{imo} in'ngkawo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo sosofito'n'ngkuhwasi fo'ma'nososo yo'mayo wonyoangkafo Jisas Kilais ne^{jap}wo'n'ngkiso so'no nakwo huno ito'no naisoso ito'nohini wokemokosyohumantano. Oso'no Mpohumo jomo ulalokweno.

⁷ Filemoun kiko a'am^u Jisas Kilais^{imo} in'ngkawo'n'ngkohoho somo simeho engo uyalokuno so'no ngkimo yokumpohn'nyo n^{sosofitofonji} nje simeho wop^{ing}o kiko n^{mokuwo}n'ngkino hwosoho. An^tuye a'am^u hopi'nonohinoso kikine'no syakuf^{syont}ifi simeho wop^{ing}o umo'n'ngkohoho.

Poul Filemoun^{imo} ulimento, Kiko Ounesimos^{imo} maho. Jije n'ngkwahwo hopa umonono.

⁸⁻⁹ Hungkuno anga'nohino Ounesimos^{imne}'no wakilohon^{imonne}'no yohono. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais a'amumo simeho uyo yahino loso ne^{jap}mentiso so'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo kiko in'ngkayo'neso nokilⁱmnesohilo. I oso'no ngko simeho kijap^{ment}tohe so'no olo so'no jomo wakilohon^{imonne}'no yohono. Kiko ngkine'no huno kiyohoho. Ngko a'mane imo'nonji Jisas Kilais^{iy}e syohomne'no impo'angomo humaleno.

¹⁰ Oso'no Ounesimos^{imne}'no wakilohon^{imonne}'no yohono. Kako nje hwomu pa'nyo imo'n'ngkiso hweho. Impo'angomo nohumanji An^tuye hungkunoso Ounesimos^{imo} ulahon'ngko hungkuno hiloso kako simeho hi'ntnnono uyonto An^tuye a'am^u imo'n^{masofoho}. Oso'no ngko kan'ngkwohwo pa'nyo humaleno.

¹¹ Oso hwe huhwo sohwo Ounesimos^{yo} kakoe yofe hwap^{ing}oso olenoho. Fo'mayo'nefoho. I hohonta Ounesimos kako jije syoho kilohofimentiso sohonta kako wonyo kiloho'mentisofoho. I olohonta kako kiko'nji ngko'nji syoho wonyoangkafo elohofiyoho hweho. Kako wefo'ma'montonoho.

¹²⁻¹⁴ An^tuye syohomne'no impo'angomo nohumentan^{imo} kiko ango kengopo nohumahoji ngkimo man^{ifo}matnnehino. Kiko ngko'nji humentantasi ngkimo wop^{ing}o

nonimokosyohumantnnesohilo. I oso'no jije syoho kilohofiyi ngko'nji humayo so'no ngkimo wopingo nimokosyohumahwoso'no nje simeho wopingo wanimo'nimonte'no yohoho. Jije uyohope hweho. Ounesimos ngko'nji wohumano lonji ko yoheso kiko olo hilo so'no manjoso'no ngko jije honngkano jije syoho kilohofiyi osohumo asomo utimayo'ne mopijwakumo'mnehono. O'o, kiko ngkimo nifo'mayo so'no asomo uhwasiso oso wonyoangkafofoho. I oso'no jije hunofoho. Oso'no kikiyepono Ounesimos sohumo uhwojalokweno. Hwe huhwo sohumo simeho engo uyonji uhwojalokweno.

¹⁵⁻¹⁶ Hohonta kako kuhwoti'mofonto we'enehwo hiyaso umentisofoho. Osohonta kako hamniyoho momaso'njo siki syoho kilohofiyi hweho. I olohonta syoho kilohofiyi'nohino hwo'maho. O'o, kako hnnngkwa'wehweho. Hwapingoso kako Hwe Engo Jisasimo simeho uyiwon'ningkiso hweho. Simo'mo Ounesimos we'enehwo kuhwoti'mo'mentisoso olelkeno, kiko'nji ne'no nohumuhne so'no kakuhwoti'mo'mentono. Nenngkwowho Ounesimosimo simeho uyimentohe hwo'nyoho. I olohonta kiko kakimo simeho engo uyimnonoho. Kako jije syoho kilohofiyi'nji hnnngkwa'wehwo'njoho.

¹⁷ Kiko ngkimo Anituye syohomne'no nje tathwo hwasoho syonifisyiwo'nngkino'manji kiko ngkimo ntohofiwo'nngkino hopaso kiko Ounesimosimo ulohoho.

¹⁸ Hohonta kako kikimo wonyo pipi kiloho'mentiso'manji kiko ngkine'no oso hiso'no hungkuno filihwajo. Ngko jije yo'mayo so'no kikimo aku wokijapmmo.

¹⁹ Ngko Poul'ni yo'mayoso aku wokijapmne'no nehopi kilalokweno. U kiko uhwonyo. Olo hungkuno loso nje aho'nji ifalifaliyo mtimokalokweno. Ngko jije hunomo huno makufohoto'mnehono. Hohonta ngko Anituye hungkuno lokitihwahonngko kiko olo hungkuno hilo somo simeho hi'ntnnono umentohino so'no kiko songo ne'no humayo'neso ma'mentohinofoho. I oso hungkuno kilimentohe so'no kiko ngkimo aku peho ntapmentohinoto. Awonoho. Oso hiso'no ngko huno makufohoto'mnehono.

²⁰ U nje ningkwahwo, kiko ngko'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye syoho ntnne'no syafisyohoji kiko Ounesimosimo ito'no mokosyohumaho. Kiko ose isoso nje simeho wopingo wanimo'nimontonoho.

²¹ Olo hungkuno ngko kikimne'no mtimokuyohojalokwe loso kiko uhwonngkohoji haloho peso'no ngko huno niyohoho. Ounesimosimne'no yahino wopingo kiko ulohoho so'no kilohe somo tifi inngkahuji oso mta'ni kiko yo'mayo yahino wopingo ne'no mjimisoso jije yahino wopingoso nje hungkuno kilohe loso jije hunoso nje hunomo woniyakolo'monnoho.

²² Nom'ne hungkuno tifo upa'nyo. Ounesimos kikimo ku'maso sohonta kiko ngkine'no ango anga'no ito'no fesyohumaho. Hwapingoso sekwo ngkine'no Mpo-humo jomo uliwo'nngkohoho so'no hontohumaleno. Anitu sekuyepono ngkimo asomo wonihwajono ntnne'no yalokweno.

Nom'ne a'amuso Filemoun ne'no nakwoe a'amu hweho limentohofofoho.

²³ Epeefilos kako'nji ngko ntnne'no Kilais Jisasiye syohomne'no impo'angomo humalohwoyo. Kako kikimne'no nje a'amu hweho lonto huno syokufisyalofoho.

²⁴ A'amu nom'ne sohwa ngko'nji Anituye syoho yalokuhwone sohwa kikimne'no nakwoe a'amu hweho kilalokwofo. A'amu huhwo sohwa ole, Mak, Alisitakos, Ntemas, Luk. Osohwa kikimne'no syokufisyalokwofo.

²⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako yo'mayo wopingo waselohofono. Nje hungkuno tifo osohopeho.

Hipɪlu

Olo Iyoswo loso A'amu Hipɪlu somne'no Mti'mokumentohofoho. Olo Hungkuno Sɪmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɪmentiso sohonta soswo mofonepo *teti-sefen* (37) nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo Hipɪlu loso tɪhwo mti'mokumentisotɪkeno. Iyoswo mti'mokomayo sopo a'amu mti'mokumentohofoho sohwanne'no yofeso mamti'mokiyofoho. A'amu fiso hofɪkoe hunoso olenoho. Poul mti'mokumentisofoho. A'amu fiso hofɪkoe huno olenoho. Mponopas, Apoulous, Luk, Makɪja sohwa mti'mokumentohofohofoho. I oso'no olo iyoswo loso'no huno ito'no'maho. O'o, tɪhwo mti'mokumentisotɪkeno. A'amu olo iyoswo hilo mti'mokumentiso sohwo olo iyoswo hiloso a'amu Juta Jisasɪmo inɪngkuno somne'no mti'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso ntɪpo humentanɪngkofɪkeno. Oso hiso'no nakwo huno monayofoho. Angopone yofeso majofoho. Olo iyoswo hwapɪngo mti'mokiyofoho olenoho. Oso a'amu Juta Jisasɪmo inɪngkuno sofe sɪmeho hi'ntnnonohino somo tango ifawe sohonta yokumpohn'nyo lohoho'ne yokumpohn'nyo umokomonto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo nakwo atofu lɪhwasi tɪfi unɪngkohwano.

Anɪtuye Hwomu sohwo hungkuno nejapmentisofoho.

¹ Hohonta sɪkuno pi'nɪngo somo Anɪtu kako kakoe hungkuno neyakwosamo uyɪmentisofoho. Sɪkuno fehohnjoso kako a'amu sohwo uyahonɪngki hofɪko nalɪmotofohofoho. Sɪkuno nom'nemo Anɪtu kakoe hungkuno ahwomomjo a'amu somo uyahonɪngki nalɪmentisofoho.

² I nakwo a'amu olohontajo hn'nɪmo Anɪtu kakoe hwomumo kako hungkuno uya-honɪngki Jisas nalɪmentisofoho. Oso hwomu huhwo sohomo Anɪtu ulɪmento, Kɪko hwaho'nji ahwomo'nji mti'mojo. Ose ulahonɪngki Jisas kako hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayoso mti'mokumentisofoho. Oso mti'mokumentiso so'no Anɪtu kako Jisasɪmo ulɪmento, Kɪko'nefoho ulɪmentisofoho.

³ Nakwo Anɪtuye Hwomu huhwo sohomo uhwonontani nakwo Anɪtu ne sohwo yokumpohn'nyo'nji Anɪtuye yofe engo'nji uhwon'wo'nɪngkuhwonefoho. Kako Anɪtuye yahino ne somo nakumo netɪhwayo'ne hweho. Jisas kako hungkuno yokumpohn'nyo lonteso kako hwaho'nji a'amu'nji yo'mayo so'nji huli'mokumemokosyohumaho. Kako a'amufe wonyoso wae yaofu'ne honɪngkanoso imo'mentisofoho. Imofɪkwato lohofonto kako ahwomomo sontu kanɪngkwohwo Anɪtuye aho angahohnta'ni nohumanto yo'mayo somo mokosyohumaho.

Anɪtuye hwomu Jisas sohwo kako a'amu ahwomomjo somo hwofilo'nyo hweho.

⁴ Oso yofe engo Anɪtu kakoe hwomumo mulɪmentisoso a'amu ahwomomjo hopi'nonohino sofe yofemo yakolo'nyo hweho. Yofe engo loso ole, Anɪtuye Hwomufoho.

⁵ Hwapɪngoso ole, Olo hungkuno loso Anɪtu hohonta a'amu ahwomomjo somo ulɪmentisotaho. O'o, kakoe hwomumnohini ole ulɪmento, Kɪko nje Hwomu hwosoho.

Olohonta ngko jɪje Mpohwo'nyoho.

Nom'ne honta ole lɪmento,
Ngko kanɪngkwohwo'ni humaleno.
Kako nje hwomu hweho.

Oso hungkunoso Jisasɪmnohini ulɪmentisofoho.

⁶ Anɪtu kakoe Hwomu anga'nohino Jisas osohumo hwahopo uhwatɪmonto yonto Anɪtu kako a'amu ahwomomjo somo ulɪmento,

A'amu ahwomomjo soku sekwo nje hwomufe yofe foho'nomapmno.

Ose ulɪmentisofoho.

⁷ Anɪtu kakoe a'amu ahwomomjo somne'no ole nalohi,
Ngko nje a'amu ahwomomjo somo mti'mokahonɪngko nje syohomne'no hofɪko emta'mɪngo ifofo'nji oso hopa iwo'nɪngkohofohofoho.

Ose nalɪmentisofoho.

⁸ I Anɪtu kakoe Hwomumo ole ulɪmento,
Kɪko Anɪtu sohwo, a'amu hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo ne'no mokosyohuman-titne hwosoho.

Jɪje a'amufe honɪngkano nto'nohino mɪhwajontihne hwosoho.

Oso yahino nto'nohino mihwajiyoyo somo a'amu hiso nuhwon'ngkuji nto'nohinoho kil'fitnnefoho.

⁹ Kiko yahino ito'nohino so'no kumo'n'wo'n'ngkohoho. Yahino wonyoso ngkilaho liwo'n'ngkino hwosoho.

Oso'no ngko jije Anitu sohwo'ni ngko yofe engo mayo'ne kuhwosopo'mentohefoho.

Oso'no jije simeho wop'ngo kumokuwo'n'ngkoheso jije a'amufe simeho wop'ngo somo yakolo'nnyofoho.

Ose ulimentisofoho.

¹⁰ Nom'ne honta kakoe hwomumo ole ulimento,

Hwe Engo sohwo, s'imo'mo ne'mo kiko hwaho'nji ahwomo'nji jije aho'nji mt'i'mokumentohino.

¹¹ Olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'nonefoho.

I kiko ose'ne'maho. O'o, kiko ne'no nohumantohotne hwosoho.

Hwaho'nji ahwomo'nji hwapife yofoho imo'n'ngkiso oso hopa imo'nonefoho.

¹² A'amu sohwa hwapife ku'mokasyont'fi nom'ne songo iwo'n'ngkohoho hopaso kiko hwaho'nji ahwomo'nji noku'mokasyohoji kiko nom'ne songo wo'ho'nahumonnoho.

I oso'no kiko huno mikwesya'fi hutne'ne'ho. O'o, ne'no nohumantohotne hwosoho.

Anitu ose ulimentisofoho.

¹³ Hohonta Anitu kakoe hwomumo ole ulimento,

Kiko nje aho anga soho'nta'ni fosyohumaho.

Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwa jije s'ifi'ki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumot'i'monnoho.

Oso hungkuno ulimentisoso Anitu kakoe a'amu ahwomomjo somo ulimentisotaho. O'o, kakoe hwomumne'nohino ulimentisofoho.

¹⁴ A'amu ahwomomjoso hofiko Anitu kakoe syoho ulohofiyofoho. Oso a'amu homo somo Anitu kako asomo uti'ma'mne somo ufo'map'fento uhwaj'wo'n'ngkisofoho.

2

Anitu asomo netimayoso mikun'imposo wonyohofiyofoho.

¹ Oseso oso hungkuno neso Anituye hwomu ne'jampmentiso somne'no nakwo piso'mo'nyo ihwasi nusikwo'j'hwalo. O'o, nakwo yokumpohn'nyo kesyohumehwasi t'fi un'ngkohwano.

² Hohonta Anituye hungkuno a'amu ahwomomjoso hofiko hwahoponjo a'amu somo uyahon'ngkofi a'amu hwahoponjo hiso hofiko hungkuno homo somo haloho maposonjo yahan'ngkofi oso yahino wonyo somne'no Anitu hof'kimo tohino engo uyimentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohi, oso hungkuno hiso a'amu ahwomomjoso hofiko a'amu hwahoponjo somo uyimentisoso hungkuno nehopeho.

³ Anitu nakumo asomo netimayo'ne hon'ngkano hwosampo'mentisoso wonyohofiyofoho.

Oso homo somne'no nakwo hohujo ikinjaof'hwasi'manji oso yahino wonyo somne'no nakwo tohino mayoso'no hiyaso nt'i'mte wanehwono. Hon'ngkano n'ihu'no awonoho. Nakwo Hwe Engo sohwo s'imo'mo olo hilo so'no a'amu somo ulimentisofoho. A'amu hiso nupa'nont'fi ne'njofoho lont'fi hungkuno homo somo in'ngkawent'fi hungkuno homo somne'no nalimentohofofoho.

⁴ Hofiko hungkuno hiso noluthwentan'ngkofi Anitu kako hungkuno homo somo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'neso kakoe yokumpohn'nyo a'amu homo somo uyahon'ngki hofiko yo'mayo wonyoangkafo iyo so'ne a'amu somo yamofito'hwamentohofofoho. Anitu kako a'amu anga'no anga'nohino homo somo kakoe Towahuno uhwojahon'ngki Towahuno sohwo a'amu somo Anituye huno mta'angoso yo'mayo yahino wonyoangkafosyo uyimentisofoho.

Nakumo asomo netimayo'ne hwap'ngoso Jisas'yoho.

⁵ Hwangku hwaho nom'ne songo i'mofapone'no lalokuhwono. Oso hwaho songo mokosyohumayo so'no Anitu kako a'amu ahwomomjo somo uhwosopo'mentiso'maho.

⁶ O'o, Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoho somo hwe fi'ho ole mt'i'mokumento, U Anitu, nakwo a'amu hwahoponjo hn'n'mne'no kiko huno peho'ne syonef'isyalokuno. Nonemokosyohumanji nakwo a'amu wonyo hn'n'mne'no kiko huno pehofo syonef'isyalokuno.

⁷ Kiko a'amu ahwomomjo so'njo sopo kakimo hof'iko'njo enjwa'mo we'enehwo wohumanonji uhumat'i'mentohinofoho.

Kiko jije yokumpohn'nyo uyonji yofe engo mulonji kakoe yofe engo ho'noma'mentohino.

⁸ Kiko yo'mayo hopi'nonohinoso kako mokosyohumayo'ne kakimo enjwa'mo ho'nohumentohinofoho.

Ose mti'mokumentisofoho. Ou, Anitu yo'mayo hopi'nonohinoso nakwo mokosyohumayo'ne ho'nahumentisofoho. I anga'no olopo siki we'ne moho'nahummentono. O'o, ni'hu'no hopi'nono nakumo enjwa'mo we'ne ho'nahumentisofoho. I oso'no yo'mayo somo uhwonantaneso nakwo momokosyohumawo'n'ngkoho y'hwono. O'o, ni'hu'no awonoho.

⁹ I oso'no hohonta Jisas kako a'amu ahwomomjo so'njo enjwa'mo we'enehwo humamentisofoho. Hwap'ngoso Anitu nakumne'no hitoho ulofahon'ngki Jisas kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwiye hon'ngkano wonyomne'no tohino nomanto poyo pe'n'mentisofoho. I kako ose imentiso so'no Anitu kako Jisas'mo apa'no yokintahopo uhumajonto kakoe yokumpohn'nyo'nji yofe engo uy'mentisofoho. Osohumo uhwon-
alokuhwono.

¹⁰ Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso mti'mokumentiso hweho. Kako hwap'ngofoho. Anitu kako kakoe mehomi pi'n'ngo engo ne'njosso ngkiyepono pikuji ngko'njo lopo humaf'kuji nje yokumpohn'nyo'nji nje yofe engo'nji mapitne'ento limentisofoho. Anitu ose likwato lohofonto kako huno ole syaf'hu'mento, A'amuso hof'ko ngkiyepono sap'fitne'no nje hwomu kako hof'koe wonyo hon'ngkanomne'no tohino mayoso wop'ngofoho. Anitu ose syof'isyahon'ngki Jisas kako hwahoponjo a'amu hn'n'pa'nyo imo'n'mentisofoho. Jisas nohumanto yo'mayo tango kakimo u'mahonjoso kako wonyo ni'hu'no miyo hweho. Kako nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho. Oso tohino ma'mentiso so'no nakumo ahwomomne'no net'mayoso Jisas huhwo sohwo hophonho.

¹¹ Oso'no Jisas wonyo ane sohwo kako nakumo nonemanto nakumo wonyo ane pa'nyo namokonto kakimo mone'mo'nalofoho. Oseso Jisas'janji nakwo'nji nan'ngkwowho anga'nohinoso Anituyoho. Oso'no Jisas kako nje n'ngkwahwosafu nalonteso won'mango munalofiyohoho.

¹² Jisas Anitumo ole ul'mento,

U Anitu ngko nje n'ngkwahwo nampohwosamo kikine'no ul'imonne'no yohono.

Hof'ko kikine'no uhu'mokukujjo'no osopo humahm'mo ngko jije yofe ho'nomayo'ne ta wal'imnonho.

¹³ Jisas kako apa'no ole l'mento,

Ngko Anitune'no s'meho hi'ntnnono uy'imnonho.

Ose lonto nom'ne hungkuno l'mento,

Ou kiko ngkimo nohonyo. Nje mehomi Anitu ntapmmentiso so'nji ngko'nji olopo humalohwono.

Ose limentisofoho.

Jisas nakumo nefe'mayo'ne a'amu hwahoponjo hn'nwi pa'nyo imo'n'mentisofoho.

¹⁴ Oso mehomi Anitu Jisas'mo uy'mentisoso hof'ko hwahoponjo a'amufoho. Oso'no Jisas kako hwahoponjo a'amu imo'n'mentisofoho. Olo nakwoe hwaho hopo lopo hwe wonyo Seten kakoe yokumpohn'nyo'nji nakumo poyo namokuwo'n'ngkoho. Oso'no nakwo poyo pe'n'wo'n'ngkuhwone pa'nyoso Jisas poyo pe'n'mentisofoho. I oso'no Jisas kako apa'no songo l'ka'mentiso sohonta kako Seten'ye yokumpohn'nyo somo hwotoho hmentisofoho.

¹⁵ Nakwo mehomi we'e so'nwi poyo pe'nyoso'no iyoho nan'mentiso mta'angoso olohonta engo hn'nwi nenalofoho. Oso iyoho nenalokunjoso nakumo impe intofonesyohumaho. I Jisas poyo pe'n'mentiso so'no kako oso impe homo somta'ni nas'ihuto'mentisofoho.

¹⁶ Jisas oso syoho imentisoso a'amu ahwomomjo somo ufo'mayo'ne'maho. O'o, Ap'loham'ye imu hn'nyumo nefe'mayo'ne imentisofoho.

¹⁷ Oseso Jisas kako a'amu hwahoponjo ne pa'nyo imo'n'mentisoso homn'ngkwa'wehwosafe yahinoso ma'mentisofoho. I oso'no yo'mayo yamofu u'manteso kako yokumpohn'nyo lohofonto wonyo hon'ngkanoso miyo'njo imentisofoho. I homn'ngkwa'wehwosamne'no hitoho ulofahon'ngki hof'koe wonyomne'no tohino manto wonyo hiso wae yaofu'ne hon'ngkano imo'n'mentisofoho. Oso'no kako ajwopo nohumanto nakumo Anitu'nji ufohi'nyo'ne hul'i'mokomokonesyohumawo'n'ngkiso hweho.

¹⁸ Olohonta yo'mayo hwahoponjo ne'mahwosi hon'ngkano wonyomo upenemotamo l'hwosi yososo Jisas wonefe'ma'montonoho. Hwap'ngoso Jisas nakwoe hwaho lopo humamentiso sohonta yo'mayo hwaho lophonjo tangoso Jisas'mo hon'ngkano wonyomo

upemotamo limentisofoho. Oso tango u'ma'mentiso so'no yo'mayo nakumo yamofu nalahofu so'no Jisas kako huno uyihwoso'no nefo'mayo'neso Jisas kako hoponoho.

3

Jisas iye yofe engoso Mouses iye yofemo yakolo'nnyofoho.

¹ Nje a'amufu, sekwo Anituye mehomi ne imo'nimentohofu soku, Anitu ahwomomo humaso sohwo sekumo sehwasopo'mentisofoho. Jisas kako Anituye hungkuno uyohojiku'mofu sohwo kako nakwo Anitu'nji humayo'ne hulimokonesyohumaso so'no nakwoe wonyo wae enafo'ne syoho ma'mentisofoho. Oso huhwo sohomo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkuhwone oso'no kakoe a'amu ne'nwoho l'wo'ngkuhwonefoho. I oso'no nakwo Jisas'mne'no huno ne'no syofisyihwasi nakwo Jisas kakine'no huno engo wotipemehwano.

² Anitu oso syoho hiso'no Jisasimo uhwasopeehon'ngki Jisas syoho hiso hofiyo esojwao'mentisofoho. Simo'mo Mouses kako a'amu Isilael somo Anitumo ufohi'nyone hulimokosyohumamentisofoho. Tifi sohonta Jisas huhwo oso syoho Mouses hopaso kako ma'mentisofoho.

³ Nakwo ango wop'ngo uhwonantaneso ango wop'ngo homo somo yofe engo muliwo'ngkuhwonetaho. Awonoho. Nakwo ango kakwo'yohwo sohune'no yofe engo muliwo'ngkuhwono. Oso'no Jisas kako nakumo Anituye ango pa'nyo namokumentiso hn'niwe ango kakwo'yohwo sohwo Jisasiyoho. Mouses kako ango homo somo mokosyohumayo'nohino hweho. Jisas kako ango homo somo kakwo'yohweho. Oso'no Jisas kakoe yofe engoso Mouses iye yofe somo yakolo'nnyofoho.

⁴ Ango hopi'nonohinoso a'amu mol'wo'ngkohofohofoho. I oso'no Anitu kako'nohino yo'mayo hopi'nono mtimokumentiso hweho.

⁵ Mouses Anituye syoho ulohofiyo sohwo kako Anituye hungkunomo tifi in'ngkawento Anituye angomo wop'ngo mokosyohumamojo hweho. Anitu Mousesimo yo'mayo Anitu kako hwangu yoneso'no luti'hwamentiso so'no Mouses a'amu somo luti'hwamojo hweho.

⁶ I oso'no Jisas Kilais sohwo kako Anituye syoho ulohofiyo hwo'maho. O'o, kako Anituye Hwomu hweho. Jisas kako huhwo Anituye hungkunomo in'ngkawento Anituye ango hn'ni'mo wop'ngo nemokosyohumawo'ngkiso hweho. Oso'no nakwo kakoe ango hn'niwe Kilaisimo simeho hi'ntnnono ne'no uyihwasi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumehwasi nakwo kakine'no hontohumayo'manji oso'no nakwo kakoe ango hn'niwe ne'no nomolohinowentan'ngkuhwosi nakwo ne'no nohumentihwanefoho.

A'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'ngkohofoso hofiko usijo'no mohu-mafitnnefoho.

⁷ Anituye Towahunofe mampahomo upo'nano. Ole nalohi, Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'n'fijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho.

⁸ Hohonta a'amu Isilaeliso hofiko Anituye hungkunomo haloho upa'nontifi hahn'nyo yontifi hungkuno homo somo hwotoho humentohofohofoho.

Hofiko hwaho a'amu ane sopo nohumantifi Anitu nto'no monefo'mayo'njo iwo'ngkino hwasoho ntimotofohofoho.

⁹ Seyakwosa osopo nohumentan'ngkofi soswo *fouti* (40) uyakolofontan'ngki yo'mayo wop'ngo ngko utihwamentohe somo uhwonimotofohofoho.

Hofiko ko uhwonimotofoso hofiko ngkimo sitofo ntimotofohofoho.

¹⁰ Oso'no oso a'amu homo somne'no simeho tohino n'nn'ngkahon'ngki limentoho, A'amuso hofiko nje yahinomo min'ngkayo'njo yontifi nom'ne hon'ngkanomo usampewo'ngkohofohofoho.

¹¹ Oseso nje simeho tohino n'nn'ngkahon'ngki hungkuno yokumpohn'nyo ole limentoho,

Nje usijo'no humayo yahinoso hofiko motipemapitnnefoho. Nihu'no awonoho.

Anitu ose limentisofoho.

A'amu Isilaeliso hofiko Anituye hungkuno hwotoho hmmotofo pa'nyoso nakwo hwotoho fehwaloho.

¹² Nje a'amufu, sekwo huno fisyafihupmno. Hwe fihwo kako sekwo'njopo humaso sohwo kako Anitu songo humaso sohomo simeho hi'ntnnono muyo'njo ihwosi Anitumo ni'hu'nahone hohujo ikinjaofihwosi kako hon'ngkano wonyomo sompefonoho. Oso'no sekwo nto'no uhwontohumano.

¹³ Sekwoe sikuno moi'wo mmo'nosojwaofe sohonta sekwo sikuno huhwo huhwi sekwoe sen'ngkwa'wehwosafe hunomo Anituye hungkuno so'no huno

filan#fohotopmno. Ose lifohotof#kuji sekwo ufo'ma'n#mno. Hwe fihwo sekwo'nji humaso osohumo hon#ngkano wonyoso kakimo kompemotahwosi kako olo hon#ngkano loso'no wop#ngofoho l#hwosi An#tuye hungkunomo n#hu'nahone hahn'nyo yonoho.

¹⁴ S#mo'mo nakwo An#tumo s#meho hi'ntnnono uyoma'ment#hwoneso yokumpohn'nyo kemokosyohumetaso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo ne'no kemokosyohumayo'manji u Kilaisiye yokumpohn'nyo so'nji kako yo'mayo mokosyohumaso so'nji ma'malohwono.

¹⁵ Nakwo huno nayohi, An#tuye hungkuno ole nalohi, Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'n#fijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho. Hohonta a'amu Is#lael#so hof#ko An#tuye hungkuno haloho upa'nont#fi hahn'nyo yont#fi hungkuno homo somo hwotoho hmmentohofofoho.

An#tu ose nal#mentisofoho.

¹⁶ Hohonta An#tuye hungkunomne'no hahn'nyo t#hwa imentohofoto. Hwe moya'mi Is#lael#so Ijip mta'ni Mouses ipemotawomentisoso hahn'nyo imentohofofoho.

¹⁷ An#tu kakoe s#meho tohino umnyoso nowentan#ngki soswo *fouti* (40) uyakolo'mentisofoho. Oso s#meho tohinoso t#humo uy#mentono. A'amu hon#ngkano wonyo yont#fi oso hwaho a'amu anepo poyo pe'n#mentohofoho hof#koe pijafoso osopo wentanjo somne'no An#tuye s#meho tohino umn#mentohofoho.

¹⁸ An#tu kako hungkuno yokumpohn'nyo ole-eso t#humne'no l#mentono. Nje usijo'no humayo yahinoso hof#ko mot#pemapitnnehoho. Oseso t#humne'no l#mentono. A'amu kakoe hungkunomo hwotoho fewo'n#ngkohoho somne'no l#mentisofoho.

¹⁹ Oso'no nakwo huno ole nayohi, A'amu An#tumo s#meho hi'ntnnono muyo'njo y#wo'n#ngkohoho so'no hof#ko An#tuye usijo'no humayo yahinoso mot#pemapitnnehoho.

4

An#tuye a'amu neso hof#ko usijo'no humayo'ne hungkunofoho.

¹ An#tu kako nakumo hungkuno ole nal#mentisoso weho. Ole nalohi, Sekwo nje usijo'no humayo yahino somo fosyohumamno. Ose nelalofoho. Oso'no hwe fihwo kako nakwo'nji humaso sohwo kako An#tuye hon#ngkanomne'no usijo'no humayo yahinoso kako mot#p#hwonyo'njo umo l#hwasi nakwo iyoho wonanono.

² Nakwo An#tuye hungkuno wop#ngo upo'nantaneso a'amu Is#lael#so upa'n#motofoho oso pa'nyo'nwoho. I oso'no hof#ko hungkuno wop#ngo ko upa'n#ngkahon#ngkofi hungkuno hiso mufo'ma'mmentisofoho. Hwap#ngoso hof#ko ko upa'nont#fi hungkuno homo somo hof#ko s#meho hi'ntnnono muy#mmentohofofoho.

³ Hohonta An#tu kako hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayo so'nji moi'wo mt#m'okonto kako usijo'no humamentisofoho. Nohumanto a'amu kakoe hungkunomo hwotoho f#fijo somne'no ole l#mentono, Oseso ngko nje s#meho tohino n#mn#ngkahon#ngki hungkuno yokumpohn'nyo ole l#mentoho,

Nje usijo'no humayo yahinoso hof#ko mot#pemapitnnehoho.

N#hu'no awonoho.

Ose l#mentisofoho. I oso'no nakwo An#tumo s#meho hi'ntnnono uy#wo'n#ngkuhwone hn'nwi nakwo An#tuye usijo'no humayo yahino somo humalohwono.

⁴ An#tuye hungkuno mt#m'okumentohoho somo hwe fihwo s#kuno iyoho humayo somne'no ole mt#m'okumento,

An#tu kako yo'mayo mt#m'okumentiso syoho moi'wo esojwaofonto s#kuno aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo somo usijo'no humamentisofoho.

⁵ Olo hungkuno loso'no apa'no ole mt#m'okumento, Hof#ko nje usijo'no humayo yahinoso n#hu'no mot#pemapitnnehoho.

Ose mt#m'okumentisofoho.

⁶ A'amu s#mo'mo An#tuye hungkuno upa'n#mentohofoso hungkuno homo somo s#meho hi'ntnnono muy#mmentohofoho so'no An#tuye usijo'no humayo yahino somo mot#pema'mentohofofoho. I oso'no a'amu nom'neso An#tumo s#meho hi'ntnnono uy#mentohofoho so'no hof#ko An#tuye usijo'no humayo yahinoso wot#pemant#feho. Oso hungkunoso ne'no weho.

⁷ Oseso An#tu kako nom'ne s#kuno ho'nahumentisofoho. Oso s#kuno ho'nahumentiso hiso'no ole l#mento, Olohontanoho. Oso s#kuno ho'nahumentisoso soswo pi'n#ngo uyokolofahon#ngki oso hungkuno nto seloheso An#tu Ntefit#mo uyahon#ngki ole mt#m'okumento,

Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'n#fijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho.

Ntefit ose mt#m'okumentisofoho.

⁸ Jousy+iwa kako Mousesi+ye pijohinomo ma'mentiso sohwo kako a'amu Isi+lael somo hwha Kenan sopo ipemotawomentisofoho. Oso hwha hopo sopo An+tu a'amu Isi+lael somo olopo ni+hu'nahone usijo'no fosyohumamno ulontentesi An+tu kako hwangku no'mo nom'ne si+kuno usijo'no humayo'neso moho'nasyi+hwonosohilo.

⁹ I oso'no An+tu kako nom'ne si+kuno usijo'no humayo'ne ho'nahumentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Usijo'no humayo yahinoso An+tu ye a'amumne'no weho. An+tu kako si+kuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uuyo somo usijo'no humamentiso pa'nyoso weho.

¹⁰ Hwe fihwo kako An+tu ye usijo'no humayo yahino somo wohumamo loso sohwo kako yo'mayo syoho yonteso kakoe yokumpohn'nyo'nji miyonehoho. O'o, yo'mayo syoho yonteso An+tu ye yokumpohn'nyo'nji iwo'n+ngkiso hweho. Oso'no kako An+tu ye usijo'no humayo yahino somo humaho

¹¹ Nakwo nakwoe si+mano sopo yo'mayoso nopujonaofi+hwo'so'no yokumpohn'nyo eli+fo+mesihwasi An+tu kakoe usijo'no humayo yahino somo wohumano. I hohonta a'amu Isi+lael+so hofi+ko An+tu ye hungkunomne'no hahn'nyo imentohoho pa'nyoso nakwo oso hopa yasoso nakwo An+tu ye usijo'no humayo yahinoso nakwo moti+pemanehwono.

¹² An+tu kakoe hungkunoso ne'no nowentan+ngki hungkuno hiso ipisayo ne into'nalofoho. Nakwo huno moi'wonoho. Sihu si+humampo'nyo yohosi yohohnjoso yahwopaho mi+kufo yokino osomo kujomotasyi+wo'n+ngkiso oso hopa An+tu ye hungkunoso nakwoe si+meho somo oso hopa nelohofalofoho. Hungkuno hiso nakwoe si+me homo yo'mayo mnaweso nakwoe hunomo yo'mayo mnaweso neti+hawo'n+ngkisofoho. Hiyaso momokosyohumanehwono. Oso'no An+tu ye hungkunoso oso si+hu si+humampo'nyo yohosi yoho'njo somo yakolo'nnyofoho.

¹³ Yo'mayo An+tu mti'mokumentisoso An+tu ne'no hiyaso mawenehoho. Yo'mayo hopi'nonohino somo uti+hwa'nyopo wentan+ngki An+tu kako uhwonalofoho. Yo'mayo yahino iwo'n+ngkuhwone so'no tifi no'mo An+tu nonalohononefoho.

Jisas kako nakwo'nji An+tu ufohi'nyo'ne Hwe Engo hweho.

¹⁴ Nakwo'nji An+tu ufohi'nyo'ne sohwo An+tu ye Hwomu Jisasi+yoho. Kako ahwomo ne somo An+tu'nji humaho. Osohumo si+meho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no a'amu nomane somo uli+wo'n+ngkuhwono. Oso'no nakwo oso si+meho hi'ntnnono uyo somo aho yokumpohn'nyo wokemokosyohumano.

¹⁵ Jisas nakwoe hwha lopo nohumentan+ngki yo'mayo hon+ngkano wonyomne'no nakumo impo'nonet+i+mawo'n+ngkiso hopaso Jisasi+mo impo'ni+i+maneso kako hon+ngkano wonyo ni+hu'no miyo'njo hweho. Oso'no yo'mayo wonyoso nakumo umpo'nonet+i+ma'mto ihwoso'no Jisas kako nakumne'no hitoho ulofi+hwo'so'no kako wonefo'ma'montonoho.

¹⁶ Oso'no nakwo iyoho miyo'njo ihwasi kan+ngkwowho An+tu osohumo yo'mayo so'no jomo ulano. Kako nakumne'no hitoho ulofoso hwapi+ngo hweho. Oseso yo'mayo tango ne'maso sohonta nakwo An+tu jomo uli+hwaso kako nakumo nefo'mahwosi wopi+ngo wonaloho'montonoho.

5

Jisas kako nakwo'nji An+tu ufohi'nyo'ne sohwo asomo net+i+mayo'ne hwapi+ngo hweho.

¹ A'amu Jutaso hofi+ko'njo mta'ango hwe fihumo uhwosopo'mentohoho sohwo syoho ole imentisofoho. Kako a'amu hisofe wonyo hon+ngkanomne'no An+tu syoho ulohofiyonto yahu fonjokisasyonto yahu'nji yo'mayo so'nji An+tu uhwonyo'ne kisi'meehumentisofoho.

² Oso hwe huhwo sohwo kako hwahoponjo a'amu hweho. Kako si+hune fehohnjo somo hon+ngkano wonyo imentisofoho. Oso'no a'amu huno nto'no mosyafi+siyo'njo somo u a'amu An+tu ye hon+ngkanomne'no in+ngo mo'nyo somo kako hohofahfah'njo ulohofi+hwaso ufo'ma'montonoho.

³ Kako hofi+ko pa'nyo hwo'manji kakoe wonyo hon+ngkanomne'nji a'amufe wonyo hon+ngkanomne'nji An+tu ne'no yahu fonjokisasyi+wo'n+ngkiso hweho.

⁴ Hwe fihwo ole monalohonehoho. Ngko An+tu ne'no a'amu somo ufo'mayo'ne yofe engo woma'mo. Ose malonehoho. O'o, An+tu kako Eloun Mousesi+ye kola'wehwo sohumo uhwosopo'mentiso hopaso uhwosopo'montonoho.

⁵ Ki+lais huhwo kako ose'nohinoho. Kako ole mal+i+mmentisofoho. Ngko a'amu ufo'mayo'ne yofe engo woma'mo. O'o, ose mal+i+mmentisofoho. An+tu kako ole uli+mento, Ki+ko nje Hwomu hwasoho. Olohonta ngko jije Mpohwo'nyoho.

⁶ Ose ul#mentisoso nom'nepo An#tu ole ul#mento,
K#ko a'amu ngkimo motan#fohi'nyo'ne syohoso Mel#kisetek imentiso hopaso ne'no
yohotne hwasoho.

Ose ul#mentisofoho.

⁷ Hohonta Jisas kako nakwo a'amu lohn'nwi pa'nyo imo'nonto nakwoe hwahopo
humamentiso sohonta kako An#tumo humotaho'nji yokumpohn'nyo jomo ul#mojo
hweho. An#tu kako'nohini Jisas#mo poyo pe'nyoso'no ufo'mayo'ne hweho. Jisas
kakoe hunomne'no hi inyoso monje yasyonto kako An#tumo in#ngkayo so'no
hi umo'n#ngkahon#ngki An#tumo enjwa'mo humamentiso so'no An#tu Jisas#mo
ufo'ma'mentisofoho.

⁸ Jisas kako An#tuye Hwomu hweho. I oso'no kako nohumanto An#tuye hungkunomo
haloho peso'no tohino engo ma'mentisofoho. Tohino engo nomanto kako An#tuye
hungkunomo haloho po'mentiso so'no huno engo t#pema'mentisofoho.

⁹ Yo'mayo tohino u'mahon#ngki kako wonyo hon#ngkano n#hu'no mimmentisofoho.
Oso'no kako wop#ngo'nohini nohumanto kako engolopohamo nakumo nefo'mayo'ne
hwap#ngo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo haloho'no pewo'n#ngkuhwone hn'n#mo
kako nakumo asomo net#maso sohonta songo ne'no nohument#hwanefoho.

¹⁰ Oseso An#tu Jisas#mo ul#mento,

K#ko a'amu ngkimo motan#fohi'nyo'ne syohoso Mel#kisetek imentiso hopaso ne'no
yohotne hwasoho.

Jisas#mo ose ul#mentisofoho.

Nakwo mehomi we'eso humawo'n#ngkohofa hopa humehwaloho.

¹¹ Nakwoe Hwe Engo Jisas nakwoe wonyo wae enafo'ne sohune'no hungkuno
pi'n#ngo engo woselontane'no ihwono. I oso'no sekwoe hunoso pito'nnyo'njo kuyoho.
Huno nto'no mehohasahinyo kuyoho. Oso'no nakwo olo hungkuno hwap#ngoso pipi
loset#hwanehwono.

¹² Sekwo An#tuye hungkuno hohonta upa'n#mentohofa soku olohonta sekwo nom'ne
somo molut#hwayoso peho'neto. Sekwoe hunoso t#fo'njo kuyoho. Oso'no hwe fihwo kako
An#tuye hungkuno hwap#ngo neso apa'no woloset#hwano. Sekwo An#tuye hungkuno
neso wosopayo yokumpohn'nyo hopaso man#fitnnehofa. O'o, amno'nohino nalokwofa.

¹³ Nakwo huno nayohoho. A'amu fihwo amno'nohini n#wo'n#ngkiso sohwo kako
mehomi pa'nyo hweho. Mango ane pa'nyo hweho. Hon#ngkano wop#ngomo
in#ngkayo'ne huno nto'no muyo hweho.

¹⁴ U wosopayo yokumpohn'nyoso a'amu engo huno'njo sohwafeho. Oso a'amu
huhwo sohwo kako An#tuye hungkunomne'no huno ne'no syafisy#wo'n#ngkiso sohwo
kako hon#ngkano wop#ngo so'nji wonyo so'ntnno huno nto'no ehohasahinyo hweho.

6

*Nakwoe s#meho hi'ntnnono uyo somo nto'no kesyohumayo'ne syoho yokumpohn'nyo
uyano.*

¹ Oso'no nakwo An#tuye hungkuno wosopayo yokumpohn'nyo pa'nyo so'no
upo'nantano. Hungkuno amno pa'nyoso s#mo'mo upa'n#mentohofa oso'nohino
upa'n#ngkuhwaloho. O'o, hungkuno amno pa'nyoso olenoho.

Nakwo hwahoponjo yahino wonyo somo hohujo ikinjaof#hwasi An#tumo s#meho
hi'ntnnono uyano.

Hwahoponjo yahino wonyoso ne anefoho. Monefo'manehoho.

² Nakwo hon#ngkano songo t#pema'malohwone so'no nom'ne a'amu somo ut#hwayo'ne
mijo f#kiyomapmno.

An#tuye Towahunofa yokumpohn'nyo mayo'ne aho ulonjimokumno.

A'amu poyo pe'nyoso apa'no nol#kapitnnefoho.

A'amu wonyo An#tuye hungkunomo haloho maposo'njoso hungkuno ikwolof#kuji
n#hu'nahone t#kanomo ne'no nohumantokutnnefoho.

Oso hungkuno amno pa'nyo'nohino upo'n#wo'n#ngkuhwaloho. O'o, oso hungkuno
homo somo s#meho hi'ntnnono uy#hwaso'no

³ An#tu nefo'maso'manji nakwo hungkuno nom'ne wosopayo yokumpohn'nyo
pa'nyoso upo'nano.

⁴ A'amu An#tuye hungkunomo upa'nont#fi huno wop#ngo t#pemahon#ngkofi An#tu
a'amu homo somo wop#ngo ulohofahon#ngki hof#ko An#tuye Towahuno Wop#ngo
ma'mentohofofoho. Oso a'amuso hof#ko An#tumne'no hohujo ikinjaof#kuji hof#ko
An#tuye hon#ngkanomo in#ngkayo'neso apa'no pipi t#pemapitnnefoho. Awonoho.

⁵ Hofiko Anituye hungkuno wopingo somo huno uyahonngki inngkawentifi hofiko Anituye yokumpohn'nyo somo uhwonontifi yo'mayo tifi no'mo imo'none so'no huno uyimentisofoho.

⁶ Oso hohosohonta a'amu hiso Anitumne'no hohujo ikinjao'mentohofoso hofiko huno apa'no ikwesyafisiyoso honngkano anefoho. Awonoho. A'amu Anitumne'no hohujo ikinjao'mentohofoso pa'nyofoho. Hofiko Jisasimo apa'no uti'hwah'nyopo into'ofasyontifi a'amu hiso kakimo sitofu ulalokwofo.

⁷ Hwaho fipo ifoyo syonteso Anitu afofo uyoso sopo a'amu fihwa nonyo wosopayo hulifijoso wosopayo ne umo'nimontonoho.

⁸ I oso'no wosopayo mofokafe'njo ihwosi hoja wonyo yongo'njo so'nohini ne ane fokafu so'manji hwaho wonyoponoho. Oso hwaho sopone'no Anitu kako hwaho wonyo ni'hu'nahoneponoho walimontonoho. Toho wae weeo'montonoho. Hwaho'ne'maho. O'o, a'amumne'no mti'mokalokweno.

⁹ Nje a'amu soku, olo hungkuno tango'njo selalokweno. I hungkuno tango loso a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nngkiso somne'nefoho. Sekwo Anituye hungkunomo tifi inngkowahonngkuji Anitu sefo'mahwoso'no sekwo ne umo'nantifeho.

¹⁰ Sekwo Anitumo simeho wopingo engo uyalokwofo so'no yo'mayo syoho wopingos ulikofalokwofo. Sekwo kakoe a'amu somo ufo'mawo'nngkohofu somta'angoso olohonta ne'no ufo'malokwofo. Oso syoho homo somne'no Anitu kako inngko momofalofiyoho.

¹¹ Nakwo ole'no namo'nngkohoho. Yo'mayo hontohumalofoso ne imo'nyo'ne so'no sekwo syoho engo ikuji simeho Anitumo uyalokwofo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹² Sekwo piso'mo'nyo ikutoho. O'o, sekwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyiwu'nngkohofu sofe yahinomo finngkamno. Hofiko piso'mo'nyo miyo'njo yontifi yokumpohn'nyo lohofontifi yo'mayo Anitu wosejapmmnonoho ulimentiso so'no hofiko nomane'entifi ne'no hontohumawo'nngkohofoho.

Yo'mayo Anitu nalimentisoso mane'no simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyano.

¹³ Hohonta Anitu kakoe hungkuno yokumpohn'nyo Apilohammo uyimentisofoho. Ngko Anitu'ni olo hungkuno kijopalokwe loso ne umokumonnoho. Nje yofe kilohe so'no kiko huno wakiyono. Hungkuno hiloso ne umo'nimontonoho.

¹⁴ Anitu ose ulonto ulimento, Hungkuno ne umokumoneso olenoho. Ngko wopingo kilohohm'mo jije imuso pi'nnggo engo wokijapmmnonoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁵ Oseso Apiloham kako ne'no nohontohumanto Anitu ulimentiso so'no inngko mamommentisofoho. O'o, ne'no hontohumanto kako kakoe hwomo ma'mentisofoho.

¹⁶ Hwe fihwo kakoe hungkuno ne imo'nyo'ne a'amufe yofe hwofilo'nnyo so'ne a'amu nom'ne somo ulimontonoho. Oso yofe engo ulososo kakoe hungkuno yokumpohn'nyo imo'nngkuhwosi nom'neso oso hungkuno homo somne'no yoka majo'njo ikuji hungkuno somo monje meehufitnehofo.

¹⁷ Oso a'amu somo Anitu wopingo waseloho'monnoho ulimentisoso hofiko yo'mayoso nomapitne'ento huno uyo'ne'ento Anitu kako hungkuno yokumpohn'nyo ulimentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. Kakoe hungkunoso m'kwalonehoho.

¹⁸ Oso'no olo hufa'uyo loso'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako nakumo wopingo waseloho'monnoho nalimentisofoho. Anitu kakoe hungkunoso ne imo'nonefoho. Oso hufa'uyo sofa'une'no Anitu kako hwasyo malonehoho. Oso'no nakwo Jisas nemokosyohumane'entani nakwo Anituye hungkuno ne imo'nmentiso so'no upo'nontani oso hungkuno hiso yokumpohn'nyo nesosofitafalofoho. Oso'no yo'mayo Anitu nalimentiso so'no aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalohwono.

¹⁹⁻²⁰ Nakwo huno ole nayohoho. Anituye hungkunoso ne imo'nonefoho. Oso'no nakwo iyoho monanngkiyohoho. Anitumo u'mayo'ne honngkano pikun'nyo somo Jisas kako hwasampo'mentisofoho. Kako nakumne'no simo'mo napo'mentisofoho. Osopo nohumanto Jisas kako Anitumo motonefohi'nalofoho. Oso syoho Melikisetek imentisoso Jisas kako ne'no ihwonefoho.

7

Melikisetek kako a'amu'nji Anitumo ufohi'nyo'ne syoho'njo hwe engo hweho.

¹⁻² Melikisetek oso hwe engo sohwo kakoe yofe hwapingoso olenoho. Honngkano wopingo somo mokosyohumayo hwe engo hweho. Melikisetek huhwo sohwo kako angu Salem mokosyohumayo hweho. Oso angu yofe hwapingoso olenoho. Simeho pompengo ifafo'ne hweho. Melikisetek kako Anitu ahwomomo humaso sohomo a'amu'nji motufohi'nyo'ne syoho'njo hweho.

Ap#lohamiye kami Lout osohomo hwe engo motawomentohoho sohwo Ap#loham nofonjasyonto kakoe angopono nowentan#ngki hwe engo Mel#kisetek sohwo hon#ngkanopo niswo'nonto Ap#lohammo aho ulonjimokumentisofoho. Ap#loham yo'mayo ho'yango mangohwa mta'ni ma'mentisoso aho hopi'nono yano ilofahumentisoso Mel#kisetekiye yofe ho'nomayo'ne anga'no uy#mentisofoho.

³ Mel#kisetek kan#ngkwohwo'ya'u'nji hofiyakwosafe yofe so'nji nakwo huno monayohoyohoho. Oso skuno kona'wohi ma'mentiso somo u poyo pe'n#mentiso skuno somo u poyo kape'n#mentono. Nakwo huno monayohoyohoho. O'o, iyoswomo mamti'mokummentohofohoho. Mel#kisetek sohwo kako An#tuye hwomu Jisas pa'nyo An#tumo a'amu'nji ne'no ufohi'n#wo'n#ngkiso hweho.

⁴ Mel#kisetekiye yofe engo so'no sekwo huno fisyaf#hupmno. Neyakwo Ap#loham sohwo hwe engofoho liwo'n#ngkuhwone'nwoho. Nakwoe hwap#ngo hweho. Ap#loham sohwo kako mangohwa mta'ni yo'mayo ma'mentisoso Mel#kisetekiye yofe ho'nomayo'ne fehohnjoso kakimo uy#mentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. Mel#kisetekiye yofe Ap#lohammo uyakolo'mentisofoho.

⁵ Jekoupiye hwomu Lifai osohwo kakoe imu sohwa hof#ko a'amufe wonyo wayo'ne syoho'njo hwafoho. An#tu olo hon#ngkano hungkuno ho'nahumentiso loso olenoho. A'amu Is#lael hof#koe yo'mayo ho'yangoso aho hopi'nono yano ilofahufijoso Lifaiye temtitofoso anga'no womant#fefeoho. Lifaiye temtitofe sohwa a'amu Is#lael sofe hofila'wehwosafoho. Hopi'nonohinoso Ap#lohamiye mehomifoho. I oso'no Lifaiye imuso hof#koe hofila'wehwosafe ho'yango yo'mayoso yano ilofahinyoso anga'no mawo'n#ngkohofohoho.

⁶ I oso'no Mel#kisetek kako Lifaiye temtitofe mta'ango'maho. Ap#loham kako yano ilofahinyoso Mel#kisetek#mo uy#mentisofoho. Uyahan#ngki Mel#kisetek kako Ap#lohammo An#tu hungkuno uy#mentiso sohomo aho ulonjimokumentisofoho.

⁷ Nakwo huno nayohoho. Hwe fihwo kako nom'nehumo aho ulonjimokuwo'n#ngkiso sohwo kakoe yofeso honjenoho. I a'amu aho kisusyont#fe sohwoe yofeso yofeso honjenoho.

⁸ Lifaiye temtitofoso ho'yango yano ilofahinyo anga'no mawo'n#ngkohofohoho. Oso a'amuso poyo pe'nnyofoho. I Ap#loham kakoe ho'yango yano ilofahinyo anga'no Mel#kisetek#mo uy#mentisofoho. Osohumne'no An#tuye hungkuno ole nalohi, Songo ne'no humayo hweho. Oso'no Mel#kisetekiye yofeso Lifaiye temtitofe sofe yofe somo yakolo'nnyofoho.

⁹ I oso'no olo hungkuno loso wol#hwano. Lifaiye temtitofoso hof#ko ho'yango yo'mayoso yano ilofahinyo anga'no mawo'n#ngkohofohoho. I oso'no Ap#loham kakoe ho'yango yano ilofahinyo anga'no hohinoso Mel#kisetek ma'mentisofoho. Oseso Mel#kisetek kako Lifai huhwoe mta'ni ma'mentisofoho.

¹⁰ Hwap#ngoso ole, Lifai kako mmo'nyo sohonta Ap#loham kako Mel#kisetek#mo hon#ngkanopo uswo'nonto ho'yango fehohnjo uy#mentiso sohonta kako kakoe imu Lifai uyone hopaso uy#mentisofoho.

A'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwo hohontajo yahino somo uyohope-e'nefoho.

¹¹ Hohonta hwe moyami hof#ko hon#ngkano hungkuno Mouses mta'ni ma'mentohofoso ole ul#mento, A'amu Lifaiso hof#ko a'amufe wonyo wae yafo syoho'neso hof#ko yahu wofonjokisyosyant#feho. Ose ulonto An#tu kako Eloun#mo oso syoho so'no s#mo'mo uhwosopo'mentisofoho. I oso'no yahino s#mo'njo yahu hon#yo us#humayoso a'amumo wop#ngo umokiyone hopo'manji nom'ne hwe a'amu An#tu'nji ufohi'nyo'ne yahino songo'nji Mel#kisetek kako syoho imentiso hopaso t#fi peho'ne i'mofapmmentisoto.

¹² U a'amufe wonyo wae syoho'njo sohwa hof#koe yahino uyohopo'n#fijoso hon#ngkano hungkuno hi uyohopo'n#mtonoho.

¹³ Oso yahino songo uyohopeso An#tu kako nakwoe Hwe Engo Jisas#mne'no nelalofoho. I oso'no kako Lifaiye temtitofe mta'ango'maho. O'o, Jisasiye temtitofe sohwa hof#ko oso syoho a'amufe wonyo wae yafo so'no n#hu'no mimmotofohoho.

¹⁴ Nakwo huno ole nayohi, Jisas kako Jutafe temtitofe mta'ango hweho. Oso temtitofe somne'no Mouses kako a'amufe wonyo wae yafo syoho so'no mul#mmentisofoho.

Jisas kako a'amu An#tu'nji ufohi'nyo syoho Mel#kisetek kako imentiso hopaso Jisas ne'no ihwonefoho.

¹⁵ Jisasiye temtitofe kengo mta'ango sohwo kako a'amufe wonyo wae n#hu'nahone yaofonto kako syoho songo a'amu An#tu'nji ufohi'nyo imentisofoho. Oso syoho songoso Mel#kisetek imentiso pa'nyoso uhwonontani oso'no nakwoe hunoso ehohosonesyalofoho.

¹⁶ Hwe fihwa a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofiko Lifaiye temtitofo mta'ango'nohino hwafoho. I oso'no Jisas oso syoho hiso Lifaiye temtitofo mta'ni moma'mmentisofoho. O'o, Jisas kako a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofonto kako a'amu Anitu'nji motufohi'nimentisofoho. Jisas kako songo ne'no humawo'nngkiso hweho. Oso'no Jisas kako Anituye yokumpohn'nyo'nji olo syoho loso ne'no ihwonefoho.

¹⁷ Oso'no Anitu Jisasimo ulimento, Kiko a'amu ngkimo motan'fohi'nyo'ne syohoso Melikisetek imentiso hopaso ne'no yohotne hwasoho.

Ose ulimentisofoho.

¹⁸ Oso'no hohontajo yahino a'amufe wonyo wae yaofoso Anitu kako wae yao'mentisofoho. Hwapingoso hohontajo yahino a'amufe wonyo wae yaofoso hopo'maho. O'o, hohontajo yahinoso nakwo Anitumo simeho hi'tntnono uyoso monefo'manefoho.

¹⁹ Oso hon'ngkano hungkuno Mouses nejapmmentisoso nakumo wopingo Anitu pa'nyo monamokonehoho. Oso'no Anitu kako hon'ngkano nom'ne songo hwasampo'mentisofoho. Oso hon'ngkano songoso nakwo Anitu'nji ufohi'nyoso hoponoho.

²⁰ Anitu kako Jisas a'amufe wonyo wae nihu'nahone yososo kako'nji ufohi'nyo'ne syoho so'no uhwasopo'mentisofoho. Anitu Jisasiye temtitofo somne'no uhwasopo'mentisomaho. O'o, a'amu Anituye hungkuno so'no huno nehopi uyoso'no kakoe yofe yokintahopone'e so'no lonto kako Jisasimo uhwasopo'mentisofoho. A'amu Lifai sohwa oso'nji uhwasopo'mentohofomaho. O'o, hofiko homn'ngkwa'wehwoe pijohinopo ma'mentohofofoho.

²¹ Anitu kako hungkuno yokumpohn'nyo lonto Jisasimo ole so'no uhwasopo'mentisofoho. Jisas kako a'amufe wonyo wae nihu'nahone ihwosi Anitu'nji ufohi'nyo'ne syoho so'no uhwasopo'mentisofoho. Ole ulimento, Ngko Anitu hwo'nyoho.

Olo hungkuno yokumpohn'nyo kilalokwe loso uyohope-e'ne'maho.

Kiko a'amufe wonyo wae nihu'nahone yohoji ngko'nji motan'fohi'nyo'ne syohoso ne'no yohotne hwasoho.

Ose ulimentisofoho.

²² Anitu kako oso hungkuno yokumpohn'nyo ulimentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Jisas kako nakwo'nji Anitumo motonafohi'nyo'ne pmentisofoho. Olo yahino songo motonafohi'nyo'ne loso hon'ngkano hungkuno hohontajo somo yakolo'nyofoho.

²³ Hohonta a'amu pi'n'nggo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa humamotofoho. Hwapingoso hofiko songo ne'no humamotofomaho. O'o, hofikoe syohoso noho'nasyontifi pe'nimentohofofoho.

²⁴ I oso'no Jisas kako poyo pe'nonto apa'no likafonto songo ne'no humayo hweho. Kako a'amu Anitumo ufohi'nyo'ne syohoso ne'no yonteso nom'nehwo muyohopenohoho. Awonoho.

²⁵ I Jisas huhwo sohwo kako Anitu'nji ne'no nohumanto kako nakumo nefe'mayo'ne jomo ulalofoho. Oso'no hwe moya'mi Anitumo u'mane'entani nakwo Jisasimo simeho hi'tntnono uy'hwaso'no Jisas kako asomo net'manefoho.

Jisas nakumo yo'mayo so'no nefe'mayo'neso hoponoho.

²⁶ Jisas kako yofe nefe' a'amu'nji Anitumo ufohi'nyo'ne syoho'njo sohwo kako nakumo yo'mayo so'no nefe'mayo'neso hoponoho. Jisas kako nakwo a'amu wonyo'njo lohn'nonji nohumanto kako wonyo hon'ngkano nihu'no mimentisofoho. O'o, wopingo'nohino humamentisofoho. Oso'no Anitu kako a'amu hopi'nonohino hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji enjwa'mo nohumantifi Jisas kako'nohino yokintahopo uhumat'mentisofoho.

²⁷ A'amufe wonyo wae yao'motofu sohwa hofiko sikuno huhwo huhwi yahu fonjokisahumotofoho. Sime'mo hofikoe wonyomne'no fonjokisasyontifi tifi a'amufe wonyomne'no fonjokisahumotofoho. Oso'no Jisas kako syoho ose'njo hwo'maho. O'o, awonoho. Kako a'amu hopi'nonohinofe wonyo wayo'ne wape'nimo lonto kako sikuno anga'nohino somo kako a'amu hopi'nonohinofe wonyoso nihu'nahone wae yao'mentisofoho.

²⁸ Hohontajo hon'ngkano hungkunomo a'amu hwahoponjo yokumpohn'nyo ane wonyo hon'ngkano'njo sohwo oso syoho so'no uhwasopo'mojofoho. I Anitu kako hungkuno nehopi lonto kako oso syoho so'no kakoe Hwomu Jisasimo uhwasopo'mentisofoho. Anitu kako oso syoho somne'no Jisasimo uhwasopeso nto'nohinoho. Kako hoponoho. Oso syoho hiso ne'no ihwonefoho.

8

Jisas kako ahwomomo nohumanto kako nakumo Anitu'nji ufohi'nyo'ne syoho yalofoho.

¹ Hungkuno lalokuhwone hwapingoso ole, Jisas kako nakwo'nji Anitumo motonafohi'nyo'ne nakwoe wonyo wae enamofone nakwoe Hwe Engo hweho. Anitu kako ahwomomo humaso sohwoe aho angahohnta'ni Jisas humanto yo'mayoso mokosyohumaho.

² Osopo nohumanto Anituye anga wopingo ne somo a'amu Anitumo motonafohi'nyo'ne syoho yalofoho. Oso anga neso a'amu molimentohofoma'ho. O'o, Anitu kako'nohino molimentisofoho.

³ A'amu hwahoponjo sohwa a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofikoe syoho olenoho. Hofiko Anitumne'no yo'mayo yano uyontifi yahu fonjokiasyontifi yahu'nji yo'mayo so'nji Anitu uhwonyo'ne kisahumotohofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako huhwo'nji Anitumo yo'mayo anga'nohino yano uyimontonoho.

⁴ Jisas kako olohonta nakwoe hwaho lopo ne'no humantontentesi kako olo syoho lo'nji miyihwonesohilo. Hwapingoso ole, a'amu hwahoponjoso olo syoho loso'nji hofiko hohontajo honingkana hungkunomo iningkawentifi yo'mayoso Anitu uhwonyo'ne kisosalokwofo.

⁵ I a'amu hwahoponjo olo syoho loso'njoso hofiko a'amu Anitumo ufohi'nyo'ne syoho neso yamofa itihwalokwofo. Syoho neso Kilais kako Anituye anga ahwomomjo ne somo yalofoho. Osopo kako Anitumo motonefohi'nalofoho. Oso anga ahwomomjo so'no Anitu Mousesimo ulimentisofoho. Mouses kako Anitumne'no hwapife anga wamolimoto yahoningki Anitu ole ulimento, Ngko ahwomomjo anga huyo'mango hwofiki'nyopo utihwamentohe oso pa'nyoso hofiyoso.

⁶ I oso'no oso syoho Jisas ma'mentisoso a'amu hwahoponjoso a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo somo yakolo'nyofoho. Hwapingoso Jisas kako ahwomomo nohumanto nakwo'nji Anitumo motonafohi'nyo'ne mokotijwonemokosyohumaho. Oso yahino songo Jisas yalokunjoso hohontajo yahino Anitumo ufohi'nyo'ne imotofa somo hwofili'nyofoho. Jisasiye yahino songoso ne'no nowentihwonefoho. Hohontajo yahino yamofa itihwayo imotofoso moi'wo imononefoho.

Anitu'nji mokotijwonasiyo'ne honingkana songoso hohontajo somo yakolo'nyofoho.

⁷ A'amufe wonyo wae yahino simo'mjoso olenoho. Hofikoe wonyomne'no yahu fonjokiasahumotofofoho. Oso yahino simo'mjo hopantentesi Anitu kako nom'ne yahino songoso monejape'njo ihwonesohilo.

⁸ I oso'no Anitu kako a'amufe wonyo somo nuhwononto ole ulimento, A'amu Isilael sikunonji, Juta sikunonji sekwo upa'nimno. Ngko Anitu hwo'nyoho.

Sekwo ngko'nji mokotijwahinyo hungkuno songoso we'enepe waselimo.

⁹ Hungkuno songo loso hohontajo hungkuno seyakwosamo uyimentohe pa'nyo'maho.

O'o, hohonta seyakwosa sohwoe Ijip mta'ni ipemotawenji hungkuno ngko'nji mokotijwahinyoso uyimentohefoho.

I oso'no oso hungkuno homo somo hofiko tifi miningkammentofofoho.

Oso'no ngko hofikimo hohujo ikinjimo'mentohefoho.

¹⁰ Olo hungkuno songo ngko'nji mokotijwahinyoso a'amu Isilael somo tifi no'mo uyimonne'no yohono.

Hungkuno songo loso hofikoe hunomo, hofikoe simehomo woho'nahumonne'no yohono. Hofiko ngkimo wantife, Kiko nakwoe Anitu hwosoho. Ose wontantifeho.

Ngko hofikimo ulimonnoho. Sekwo nje mehomi kuyoho. Ose ulimonnoho.

¹¹ Oso hohosohonta a'amu anga'no anga'no ngko hungkuno songo hofikoe simehomo ho'nahumeso hofiko homningkwa'wehwosamo oso hungkuno hiso molutihwafitnehofo.

Sekwo Anitumne'no huno fisyafihupmno.

Kakimo simoho uyimno.

Oso hungkunoso lutihwamentofofo oso hohosohonta molutihwafitnehofo.

Hwapingoso a'amu hopi'nono engo'nji we'e'nji hofikoe hunoso ngkine'no huno nto'no syafihupitnehofo.

¹² Osohonta ngko hofikine'no hitoho ntofahoningkuhwosi hofikoe wonyo wae umomnoho.

Ngko hofikoe wonyo homo somne'no apa'no huno mosyafihu'mnehono.

Anitu ose limentisofoho.

¹³ Anitu kako nakumo mokotijwonasiyo'ne hungkuno songo nalimentiso so'no hohontajo honingkano hungkunoso yokumpohn'nyo ane'njo imokumentisofoho. Oso hohontajo hungkunoso nihu'nahone moi'wo umo'nimonte'no yohoho.

9

A'amu hwahoponjo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofiko yahu honiyo Anitune'no sisyahumentohofofoho.

¹ Honingkano hohontajo mokotijwahinyo hungkuno simo'mjoso Anitu kako ngkine'no syanifisiyo'ne yahino so'nji hwapife angoso so'nji a'amu Isilael somo uyimentisofoho.

² Oso hwapife angoso molimentohofoso angoso hufu'u'njoponoho. Oso angoso simo'mjoso hoku'yo'njo sopo Anituye Angofoho lomotofoso somo sikilohon'ji epohumayo'nji Anitumne'no wopayo honahinyoponoho.

³ Oso hwapife angoso homo somo ajwopo hwapife pmpilpeesyontifi oso angoso nom'neso Anitu kako humawo'nngkisoponoho lomotofofoho.

⁴ A'amu Jutaso hofikoe hamniyoho ho'yango yo'mayoso nohu'meesyontifi yo'mayo Anituye angomne'no yo'mayo na'nohino wonyoangkafoso mtimokontifi honahumentohofofoho. Oso angoso homo somo epohumayo na'nohino mtimokontifi osopo hwone mijo sisyasyontifi toho into'mentohofoso Anitumne'no tikayo akino wopingon'jo usimokuwo'nngkohofoponoho. Nom'neso hofiko ipofoso na'nohinoso mtimokumentohofofoho. Oso ipofoso homo somo ahwonte na'nohino wo'nnyoso ososo wosopayo mona ahwomo mta'ango Anitu uyimentisofoho wo'nnyomnoho. Nom'neso ole, Anituye yokumpohn'nyo a'amu somo utihwayo so'no Elouniye mno somtani fesiyo samentisofoho. Oso mno so'nji sojo hufu'uyoposo Anitu kakoe hungkuno mtimokonto a'amu somo uyimentisofoho. Oso'nji oso ipofoso homo somo weho.

⁵ Oso angoso homo somo Anitu kako humayo'neponoho lomotofoso so'no utihwayo'neso hofiko oso ipofoso sopo a'amu ahwomomjo hufu'u hwa'uye huyo'mango wonyoangkafo fefeelohon'ji mtimokumentohofofoho. Oso hwa'uye huyo'mango sife ki'nyoposo a'amufe wonyo wae yafo'ne yahu honiyo sisyasiyo'neponoho. I oso angoso homo somo yo'mayo yoloho joso ehohosasiyo'neso nom'ne sikunomnefoho. Olo iyoswo lomo mamtimokumnehono.

⁶ Oso yo'mayoso hofiko yontifi Anituye angoso somo honahumentohofofoho. Oso hohosohonta a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa sikuno huhwo huhwi hofiko hwapife angoso hoku'yo simo'mjoso somo noswontifi osopo hofiko a'amufe wonyo wae yafo syoho imotofofoho.

⁷ I oso'no soswo anga'no uyokolofahonngki sikuno anga'nohino somo hwe yofe engon'jo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwo kako oso angoso ajwoso so'mo humentisofoho. Oso angoso homo somo kako yahu honiyo nomotawonto Anitumo ulimonto, Ngkon'ji olo a'amu lo'nji nakwo honingkano wonyo so'no huno monayo'njo yalokunjo so'no olo yahu honiyo oso wonyo wae iyo'ne kijopalokweno. Ose ulonto Anitumne'no honahumentisofoho.

⁸ Oso yahino hiso'no Anituye Towahuno Wopingo nakumo ole lonetihunyofoho. A'amu sikiyososo oso angoso ajwoso so'mo Anitu humawo'nngkisoponoho mulimotofoso sopo mohufitnehofoso. O'lo, olo honingkano loso pikunawo'nnyoponoho.

⁹ Oso hwapife angoso hiso nakwoe hunomo ehohosonasiyo'ne huyo'mangofoho. Hwapingoso ole, yo'mayo yahu so'nji Anitumne'no honasiyoso a'amufe honingkano wonyomne'no hofikoe hunomo wonyo hwo'nyoho hnniwo'nngkohofoso wae mmofonehoho.

¹⁰ Oso honingkano hungkuno Mousesimo Anitu simo'mo uyimentisoso wosopayo nyo'ne, mijo nyo'ne, mijo yoma'nyo'ne, yo'mayo iyo'ne yahino'nohino uyimentisofoho. Oso yahinoso yamofoso hungkuno'nohinofoho. Oso yahinoso ne'no nowentanngki honingkano nom'ne songo ito'nohinoso u'mofapmmonte'no yohoho.

Jisas Kilais kakoe honiyososo nakwoe woryomne'no usihumamentisofoho.

¹¹ Oso honingkano songo Anitu kakoe a'amu'nji ufohi'nyo'neso nto imofapmmaho. Honingkano songoso Kilaisiyoho. Kilais nakwoe Hwe Engo a'amufe wonyo wae nihu'nahone yafo syoho'njo hweho. Jisas huhwo sohwo Anituye angoso ne somo nto humaho. Oso angoso hiso hwahoponjo hwapife angoso homo yakolo'nnyofoho. Hwapingoso oso angoso hiso a'amu hwahoponjoso molimentohofomaho. Hwahoponta'angomaho.

¹² O'lo, Kilais kako yahu memen'ji mpulimokau'njiye honiyo'nji oso angoso Anitu humaso somo motahumentisomaho. O'lo, kakoe honiyo nakwoe wonyo nihu'nahone wae enafo'ne Anitumo uyonto humentisofoho. Oso honiyososo sikuno pi'nngomoso

usi#huma'mentiso'maho. O'lo, si#kuno anga'nohino somo usi#huma'mentisofoho. Oso'no kakoe temitifo nemokahon#ngki nakwo kako'nji ne'no nohument#hwanefoho.

¹³ Hwe fihwo kako hon#ngkano hungkuno fehohnjomo ito'no min#ngkayo'manji osohumo An#tu uhwononto kiho pa'nyo imo'n#mentiso somo uhwon#mentisofoho. Oso humne'no a'amu fihwo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwo kako *mpul#mokau* tohomo fonji'mofonto oso hwakufo so'nji nom'ne yahu hon#yo'nji a'amu kiho'njo sohomo kisuhumentisoso kiho'maso imokumentisofoho.

¹⁴ I oso'no Kilais#ye hon#yo oso yahu hon#yo somo yakolo'nnyofoho. Jisas kako kakoe a'apaho a'amufe wonyo wae n#hu'nahone yafo'ne An#tumo uy#monto yahon#ngki An#tuye Towahuno songo ne'no humawo'n#ngkiso sohwo kako Kilais hon#ngkano hon'nwi yo'mayo Jisas songo ne'no humayo'ne nal#mentisoso womantanoho. Hwap#ngoso nakwo hohontajo hon#ngkano hungkunomo ito'no min#ngkayo'njo yontani hon#ngkano wonyo imotohwone somta'ni Jisas kako nakumne'no poyo pe'n#mentiso so'no nakwoe hunomo wo'nyo'nwoho hnn#wo'n#ngkuhwoneso Jisas kako wae enaof#wo'n#ngkisofoho. Oso'no nakwo siki syoho miyanehwono. O'lo, nakwo An#tu songo ne'no humayo sohummne'no syoho ulohofiy'o'nwoho.

Jisas Kilais#ye hon#yo songoso nakwo An#tu'nji mokot#jwahinyo'ne imo'n#mentisofoho.

¹⁵ Oseso Jisas kako nakwo An#tu'nji mokot#jwahinyo'ne yahino songo somo ajwopo humaho. Osopo nohumentan#ngkuhwosi nakwo An#tu nahwosopo'mentiso hn'nwi yo'mayo Jisas songo ne'no humayo'ne nal#mentisoso womantanoho. Hwap#ngoso nakwo hohontajo hon#ngkano hungkunomo ito'no min#ngkayo'njo yontani hon#ngkano wonyo imotohwone somta'ni Jisas kako nakumne'no poyo pe'n#mentiso so'no kako nakumo hon#ngkano wonyo mta'ni isi#hutofonema'mentisofoho.

¹⁶ A'amu olo hwaho lophonjo sohwo ole li#wo'n#ngkoho, Ngko poyo pe'n#me sohonta nje yo'mayoso nje mehomiso mapitnne'ento li#wo'n#ngkohoho. Oso a'amu huhwo sohwo nope'n#ngkahon#ngki a'amuso nuhwonont#fi oso hwoe yo'mayo ho'yangoso kakoe mehomimne'no lont#fi uy#wo'n#ngkohohofoho.

¹⁷ Oso hwe nje yo'mayoso nje mehomiso mapitnne'ento li#mentiso sohwo nohumentan#ngkuhwosi momapitnnehofoho. Peho'neto. Kako poyo mape'nyofoho. O'lo, poyo pe'n#ngkuhwoso'no yo'mayoso womant#feho.

¹⁸ I oso pa'nyo nakwo An#tuye hungkuno Mousesimo si#mo'mo uy#mentiso so'no huno wosyof#syano. Oso hungkuno hohontajo a'amu'nji An#tu'nji mokot#ku'nyo'ne so'no a'amufe wonyo wae yaofoso hof#ko yahu hon#yo mus#humaso'njo yont#fijontentesi An#tuye hungkuno yokumpohn'nyo ane'njo'nesohilo. O'lo, hof#ko yahu hon#yo usi#huma'mentohofoho so'no An#tu'nji mokot#ku'nyo'ne hungkunoso yokumpohn'nyo imokumentisofoho.

¹⁹ Si#mo'mo Mouses hwe moya'mi somo yo'mayo hon#ngkano hungkuno hopi'nonohino An#tu'nji mokot#ku'nyo so'ne ul#mentisofoho. Nulonto kako yahu *meme'nji mpul#mokau* mu'nji nofonjasyonto hon#yoso mijo'nji ahwontemo sisyi'mo'mentisofoho. Ose yonto kako yahu *sipsip* lohwo ho'yo fayoo hon#yo'nohino so'nji nomanto hwol#mpofoho somo popojonto yahu hon#yo'nji mijo'nji yomanto iyoswo An#tuye hungkuno'njo hwe moya'mi so'njimo ifol#posi'mee'mentisofoho.

²⁰ Mouses ose yonto ul#mento, Olo hon#yo ifol#posi'meesemofoho loso An#tu'nji mokot#ku'nyo hungkunoso yokumpohn'nyo imokiy'o'nefoho. Sekwo olo hungkuno losomo ito'no fin#ngkamno.

²¹ Ose ulunto kako yahu hon#yoso hwap#fe ang'o'nji iku'yo yo'mayo oso ang'o homo somjo An#tuye yofe ho'nomayo'ne yo'mayo somo ifol#posi'mee'mentisofoho.

²² Ihwoni, a'amu hon#ngkano hohontajo somo in#ngkamotofoso yo'mayo somo hof#ko hon#yo'nji ifol#posi'mee'motofoso An#tu nuhwononto wop#ngo uhwon#mentisofoho. Hon#yo mus#humaso'manji An#tu hof#koe hon#ngkano wonyo somo wae meeofonehoho.

Jisas Kilais nakwoe wonyo wae yafo'ne kan#ngkwohumo kako yano in#mentisofoho.

²³ Yo'mayo hwap#fe angomo ho'nahumentohofoso ahwomomjo yo'mayo ne somo yamofoo neti#hwayo'nefoho. Hwap#fe ang'o homo somjoso hon#yo'nji ifol#posi'mee'mentohofoho so'no An#tu uhwon#mentisoso yo'mayoso wop#ngo uhwon#mentisofoho. I oso'no ahwomomjo ang'o neso ose'njo'maho. O'lo, hwahoponjo yahu hon#yoso hopo'maho. O'lo, yahu hon#yoso wop#ngo monamokiy'o'njo yontan#ngki An#tu nahon#mentisofoho.

²⁴ Jisas kako nakwoe hwaho lopo humamentiso sohonta kako hwap#fe ang'o a'amu mol#mentohofoho ang'o ajwo ne mo'mjo ang'o An#tu humawo'n#ngkisoponoho mul#mentohofoho somo mahummentisofoho. Oso ang'o homo somo ahwomomjo ang'o ne somo yamofoo neti#hwayo'nefoho. Jisas kako ahwomomjo ang'o ne somo noswonto An#tuye si#manopo nohumanto nakumne'no syoho iwo'n#ngkiso hweho.

²⁵ Hwe a'amufe wonyo wae syoho'njo yofe engo'njo sohwo kako soswo anga'no anga'no uyokolofahon'ngki yahu honiyo'nji motasyiwo'n'ngkisofoho. I oso'no Jisas kako kan'ngkwowho An'itumo a'amufe wonyomne'no sikuno pi'n'ngomo in'imentiso'maho.

²⁶ U Jisas sikuno pi'n'nggo engo yontentesi kako An'itu nakwoe hwaho simo'mo mt'i'mokumentiso somta'ni poyo pe'n'ipe'nyo mji'mihwonesohilo. O'o, awonoho. Jisas kako nakwoe hwahopo sikuno moi'wo umo'nimonto yahonjo somo noponto nakwo hopi'nonohino hn'nwiye wonyo wae n'ihu'nahone yaofone sikuno anga'nohino somo kakoe a'apaho An'itumo in'imentisofoho.

²⁷ A'amu hopi'nonohini olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi sikuno anga'nohino somo poyo pe'n'iwon'ngkuhwonefoho. Poyo pe'n'ngkuhwasi nakwo An'itu'nji hungkuno ikwolofone so'no wanefoho.

²⁸ Oseso Jisas Kilais kako sikuno anga'nohino somo kako An'itumo nakwo hopi'nonohino hn'nwi wonyo wae n'ihu'nahone yaofone kakoe a'apaho inonto pe'n'imentisofoho. Ose pe'n'imentiso so'no kako asomo pose sohonta kako nakwoe wonyomne'no apa'no pe'nyo'ne'maho. O'o, kako nop'hwosi a'amu kakine'no hontohumalohwone hn'nimo netimayo'nefoho.

10

Yahu hon'yo hohontajoso a'amufe wonyo wae n'ihu'nahone yaofoso hopo'maho.

¹ Oso hohontajo hon'ngkano hungkuno An'itu Mousesimo uy'imentisoso yo'mayo wop'nggo tifi imo'none so'no yamofone netihwayo'nefoho. Oso hungkuno simo'mo uy'imentisoso hungkuno wop'nggo tiffinjoso afa'maho. O'o, hohontajo hon'ngkano hungkunoso ole nalohi, Sekwo soswo anga'no anga'nohino somo sekwoe wonyomne'no yahu fonjokisahumno. Ose nal'imentisofoho. I oso'no a'amu oso hungkuno somo in'ngkamotofoso hofikoe huno simeho wop'nggo neso imokiyone'maho.

² O'o, hohontajo hon'ngkano hungkunoso a'amufe hon'ngkano ne wop'nggo imokontentesi a'amu hiso An'itumne'no yo'mayo yahu ne'no mofonjokisyasyi'kutnnesohilo. O'o, oso a'amu hiso hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no won'mango ne'no un'ngkahon'ngki hofikoe wonyomne'no yahu ne'no fonjokisyasyiwo'n'ngkohofofoho.

³ I oso'no soswo huhwo huhwi hofiko yahu fonjokisyasyont'ifi hofikoe hon'ngkano wonyomne'no huno ufohotofonefoho.

⁴ Hwap'ngoso yahu hon'iyoso a'amufe wonyo wae meeofonehoho. O'o, n'ihu'no awonoho.

⁵ Oso'no Kilais nakwoe hwahopo wapmmonto yonto An'itumo ole ul'imento, A'amufe wonyo hon'ngkanomne'no yo'mayo yahu kijap'wo'n'ngkohofoso ngkilaho lalokuno.

I oso'no kiko ngkine'no hwahoponjo a'apaho somne'no enisyohumahon'ngkini hofikoe hon'ngkano wonyomne'no nje a'apaho loso wokijapmmonne'no yohono.

⁶ A'amu hofikoe wonyo hon'ngkanomne'no yahu hopi'nonohino tohomo fonji'mofont'ifi yo'mayoso kiko uhwonyo'no kisosyant'ngkofifi jije simeho wop'nggo makumo'n'ngkiyohoho.

⁷ Oso'no ngko ole kiloho, U An'itu kiko ngkimo nohonyo.

Yo'mayo ngko poyo pe'nyo so'ne iyoswomo mt'i'mokumentohofoso ngko jije hunomo kin'ngkape-e'ne wawomne'no yohono.

Ose ul'imentisofoho.

⁸ Simo'mo Kilais kako An'itumo olo so'no ul'imento, A'amu hofikoe wonyomne'no yahu fonjasyiwo'n'ngkohofoso so'no kiko ngkilaho l'wo'n'ngkohino. Yo'mayo yahino wonyo somne'no kijap'wo'n'ngkohofoso jije simeho wop'nggo makumo'n'wo'n'ngkiyohoho.

Oso hon'ngkano hungkuno An'itu kako Mousesimo simo'mo uy'imentisoso somo hofiko ko in'ngkamotofoso so'no oso hungkuno hiso Kilais An'itumo ul'imentisofoho.

⁹ Ose ulonto An'itumo ul'imento, U An'itu ngko nto pohono. Jije simeho wop'nggo kumo'nyo'neso yo'mayo uy'imonne'no yohono. Ose ulahon'ngki An'itu kako hohontajo hofikoe wonyomne'no yahu fonjokisahumentohofoso yahino somo wae yaofonto kako Jisasye a'amufe wonyo wae yaofone kakoe a'apaho inyoso An'itu nomanto hohontajo yahino somo uyohopo'mentisofoho.

¹⁰ Jisas Kilais kako yo'mayo syoho An'ituye simeho wop'nggo umo'nyo'neso yonto kako a'amufe wonyomne'no kakoe a'apaho in'imentisofoho. Sikuno anga'nohino somo in'imentiso so'no a'amu hopi'nonohino hn'nimo An'itu nahon'imentisoso wop'ngofoho l'imentisofoho.

Jisas kakoe hon'iyoso nakwoe wonyo wae yaofone hoponoho.

¹¹ A'amu a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofiko sikuno huhwo huhwi oso syohoso imotofofoho. Yahu ne'nji fonjahumotofofoho. I oso hiso imotofoso a'amufe wonyoso wae mee'mmotofofoho.

¹² I oso'no K'lais kako a'amufe wonyo wae yafo'ne sikuno anga'nohino somo kakoe a'apaho in'mentisofoho. Ose in'mentiso so'no nakwoe wonyo hon'ngkano hopi'nonohino imentihwone so'nji olohontajo yalokuhwone so'nji hwangku yaso so'nji ni'hu'nahone wae yao'mentisofoho. Wayo yao'mentiso sohonta kako Anituye aho angahohnta'ni usijo'no humaho.

¹³ Osopo nohumanto Anitu kako Jisasiye mangohwa nje s'fiki'nyo'mo won'humajononto hontohumaho.

¹⁴ Jisas kako a'amufe wonyo wae ni'hu'nahone yafo'ne sikuno anga'nohino somo kakoe a'apaho in'mentiso so'no oso a'amu kako nahwosopomentiso hn'n'mne'no ni'hu'nahone wop'ngofoho l'mentisofoho. Ose l'mentiso so'no nakwo wop'ngo imo'nalokuhwono.

¹⁵ Anituye Towahuno huhwo kako nakumo olo hilo so'no nehopeho nal'mentisofoho. S'mo'mo ole nalohi,

¹⁶ Hwangku yahino songo a'amu ngko'nji mokotiku'nyo hungkunoso uy'monnoho. Osohonta nje hon'ngkano hungkunoso a'amufe simehomo hofikoe hunomo woho'nahumonnoho.

Anitu ose l'mentisofoho.

¹⁷ Anituye Towahuno sohwo nom'ne hungkuno nal'mento, Oseso ngko hofikoe yahino wonyo so'nji hon'ngkano wonyo so'ntnne'no apa'no huno mosyafisiyo'njo uy'monnoho.

Ose nal'mentisofoho.

¹⁸ U Anitu kako nakwoe wonyo wae ni'hu'nahone yao'mentiso so'no nakwo oso wonyo hiso'no Anitumo apa'no peho'no uyanehwono. Awonoho. Ni'hu'nahone enao'mentisofoho.

Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyihwasi kako'njo t'fonepo wohumano.

¹⁹ Nje a'amu soku, Jisas nakumne'no kakoe hon'yo us'ihuma'mentiso so'no nakwo Anitu humaso anga sopo nosyuhwasi osopo iyoho monanonehoho.

²⁰ Jisas kako nakumne'no poyo pe'n'mentiso so'no hon'ngkano songo oso anga Anitu humaso sopone'no swane'no hwosampo'mentisofoho. Hohonta hwap'ife pmpil'peehinyoso oso hon'ngkano somo p'ku'nawo'nnyofoho. I kakoe a'apaho in'mentiso so'no oso hon'ngkanoso ni'hu'nahone hwosampo'mentisofoho.

²¹ Jisas nakwoe hwe yofe engo'njo a'amufe wonyo wae ni'hu'nahone yafo syoho'njo sohwo kako nakwoe Hwe Engo Anituye temtitofu hn'n'mo nemokosyohumawo'n'ngkiso hweho.

²² Hohonta yo'mayo somo yahu hon'yo ifoliposi'mo'mentohofu somo Anitu uhwon'mentisoso wop'ngo uhwon'mentisofoho. Oso hopaso Jisas kako nakwoe hon'ngkano wonyomne'no poyo pe'n'mentiso so'no Anitu nahon'mentisoso wop'ngo nahon'mentisofoho. Oso'no nakwoe hon'ngkano wonyo somne'no nakwo simeho tango moneyalofiyoho. I hohonta hofiko hofikoe a'apaho Anitu uhwonyo'ne mijo yoma'n'mentohofu hopaso Jisas kako mijo kiyonema'mentisofoho. Oso'no nakwo iyoho monanyo'njo nohumehwasi Anitumo u'mano. Hwap'ngoso kako nakwoe hungkunomo nepa'none so'no huno nayohoho.

²³ Nakwo nom'ne a'amu somo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no yoloho lijwaof'wo'n'ngkuhwone so'no simeho uyoso yokumpohn'nyo nokesyohumehwasi yo'mayo Anitu nal'mentiso so'no wohontohumano. Nakwo nohontohumehwasi po'n'fo humehwaloho. O'o, yo'mayo Anitu kako yoneso'no nakumo nal'mentisoso nehopeho. Oso Anitu kako uy'montonoho.

²⁴ Olo so'no huno wosyof'isyano. Nakwo fo'ma'nyo engoso simeho inyoso'no pipi yanehwono. Oso'no huno syof'isyihwasi huno wop'ngo t'pemehwasi hofiyu uyano.

²⁵ Nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo Jisasiye yofe so'no uhu'mokohumayo yahino somo nus'kwaj'ihwaloho. A'amu fehohnjoso oso yahino somo nto ul'ko'ma'malofofoho. O'o, nakwo nuhu'mokuhwasi Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofu'ne wofu'mo'nano. Ose yalokuhwoneso yokumpohn'nyo ne'no wofu'mo'nano. Hwap'ngoso Jisasi'nji hungkuno ikwolofu'ne sikunososo mofoneponoho.

Nakwo Anituye Hwomu Jisasimne'no hohujo ikinj'mof'ihwaloho.

²⁶ Nakwo Anituye hungkuno ne somo huno nayihwoso'no osopo nakwolaho lihwasi honingkano wonyomo ne'no nohumehwasi oso honingkano wonyo wae enafo'neso Anitumo peho uyanehwono. Nihu'no awonoho.

²⁷ Ose yaso'manji nakwo nakwoe honingkano wonyo somne'no hungkuno ikwolofo'ne ne'no nohontohumehwasi iyoho wonanono. Hungkuno moi'wo ikwolofihwasi Anituye mango sohwo'na'mo toho mikunimposo somo nonanone'nwoho.

²⁸ Nakwo olo so'no huno nayohi, a'amu fihwo kako Mousesiye honingkano hungkunomo haloho maposo'njo imentiso sohwo kako honingkano wonyo imentiso'manji nom'ne a'amu hufa'u, hufa'u sihune osohwa wonyo somo uhwonontifi oso a'amu huhwo sohwoe wonyomne'no hungkuno yoloho lijwafo so'manji oso hwe Mousesiye honingkano hungkunomo miningkeyo'njo sohumne'no hitoho mulofe'njo yontifi fonjahumentohofoho.

²⁹ A'amu Anituye honingkano hungkuno Mousesimo uyimentiso somne'no ngkilaho limentiso so'no ose imentohofomanji a'amu nom'nehwo kako Anituye Hwomumne'no ngkilaho loso'manji oso hwe huhwo sohumne'no Anitu kako peho ulohofoneto. Oso a'amu huhwo sohwo kako tango mikunimposo engo mane hweho. Hwapingoso oso hwe huhwo sohumne'no Anitu'nji mokotiku'nyo'ne oso hwe sohwoe wonyo wae yafo'ne Jisas kakoe hon'yo usihuma'mentisofoho. I oso'no usihuma'mentiso so'no hwe huhwo sohwo Jisasimne'no sitofo uli'wo'n'ngkohoho. Anituye Towahuno Wopingo sohwo nalohof'wo'n'ngkiso sohumne'no ngkilaho li'wo'n'ngkohoho.

³⁰ Anitu kako ole limentiso so'no huno nayohoho. A'amu honingkano wonyo iwo'ningkohoho somo ngko Anitu'ni kakoe wonyo somne'no wonyo aku uyimnono. Nje syohofoho. Hungkuno nom'neso ole nalimento, Hwe Engo Anitu sohwo kako kakoe hwe moya'mife yahino wopingo'njo so'nji yahino wonyo'njo so'njimo yano ilofonefoho.

³¹ A'amu yahino wonyo'njo somo tango mikunimposo uyonefoho. Oso'no kako tango engo monejape so'no honingkano wopingo'nohinimo uningkwano.

Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyihwasi wolohofano.

³² Hohonta sekwo Anitumne'no simo'mo nupa'nontifi simeho hi'ntnnono uya-honingkofi a'amu wonyo selohofahoningkofi yo'mayo tango se'ma'mentiso sohonta sekwo yokumpohn'nyo loho'mentohofoho. Oso hohontajo somne'no sekwo huno fisyafihupmno.

³³ Sikuno fehohnjo somo hofiko sekumo hwe moya'mife timopo sehumajontifi hungkuno wonyo sitofo'nji selontifi tango sejapmentohofoho. Sikuno nom'nemo sekwoe a'amuso oso pa'nyo tohino mentan'ngkofi sekwo hofikimo nuhwonontifi ufo'mano lontifi imentohofoso sekwo hofiko'nji tohino soma'mentohofoho.

³⁴ Sekwoe a'amu fehohnjo hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono umentohofoso so'no impo'angomo uhumojahoningkofi sekwo hofiko'nji tohino soma'mentohofoho. Sikuno nom'ne somo sekwoe yo'mayo ho'yangoso a'amu nom'neso wae esemofahoningkofi sekwo ho'yangoso so'no huno engo mosyafisiyo'njo yontifi hwahoponjofoho. Womapife lontifi simeho wopingo'nji simonyo imentohofoho. Hwapingoso sekwo huno moi'wonoho. Sekwoe ho'yangoso neso ahwomomo weho. Ne'no nowentihwonefoho.

³⁵ Oseso yo'mayo so'no sekwoe simeho yokumpohn'nyo uyoso noho'nasyikutoho. O'o, Anitu kako wopingo selohofonefoho.

³⁶ Sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji Anituye hungkunomo tifi finingkamno. Ose ifijo'manji Anitu yo'mayo wopingo wosejapmmo selimentisoso wotipemantifeho.

³⁷ Anituye hungkuno iyoswomo mt'i'mokumentohofoso ole nalohi, Sikuno we'enenohoho.

Oso hwe nakwoe hwahopo wapmmo nalimentiso sohwo we'eneipi wapmmontonoho. Kako miyonehoho.

³⁸ Nje a'amu honingkano nto'nohinon'njoso hofiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntopalokwofoso hofiko songo nohumafitnnefoho.

I a'amu hiso ngkine'no hohujo ikinjanimopijo oso a'amu somne'no nje simeho wopingo manimo'nonehoho.

Ose nalimentisofoho.

³⁹ I oso'no nakwo Anitumne'no hohujo mikinjumofe'nwoho. Oso'no nakwo tikano somo tohino ne'no mayo spono mowanehwono. O'o, nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo simeho wopingo'nji songo ne'no humentihwanefoho.

¹ An#tumo s#meho hi'ntnnono uyo yahinoso olenoho. Yo'mayo wop#ngo An#tu sekumo waseloho'monnoho nal#mentiso so'no hontohumalohwono. Neso ko yontani nakwo huno nayohoho. Wop#ngo wonaloho'montonoho. Huno ose neyahon#ngki An#tumo s#meho hi'ntnnono uyalokuhwono.

² A'amu hohontajo sohwa hof#ko An#tuye hungkunomo s#meho hi'ntnnono uy#motofo so'no An#tu ul#mento, sekwo s#meho hi'ntnnono ntap#mentohoho so'no nje a'amu ne kuyoho selalokweno.

³ Nakwo An#tumo s#meho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no huno ole nayohoho. An#tu hungkuno lahon#ngki nakwoe hwaho ahwomo nonyo wosopayo yo'mayoso siki imo'n#mentisofoho.

⁴ Ae'mta'ni nakwo a'amu An#tumo s#meho hi'ntnnono umotofo somne'no huno wosoyofisyano.

Apel

Apel kako An#tuye hungkunomo s#meho hi'ntnnono uy#mentiso so'no kako yahu *sipsip* fonjokisahumentisoso An#tune'no iloho yahon#ngki An#tu nuhwononto, Nje a'amu nehwosoho ul#mentisofoho. Apeliye kola'wehwo Kein kako An#tu hungkuno uy#mentiso somo hwotoho hmmentiso so'no kako wosopayo'nohini uyahon#ngki An#tu, Nje a'amu nehwosoho mujo'njo imentisofoho. Apel kako An#tuye hungkunomo in#ngkawento pe'n#mentisofoho. Oso'no kakoe hungkunoso hon#ngkano wop#ngo somo nakumo net#hwawo'n#ngkisofoho.

Inouk

⁵ Inouk kako nohumanto An#tuye yahinomo t#fi in#ngkawento An#tuye s#meho wop#ngo umokumentisofoho. Kako An#tumo s#meho hi'ntnnono uy#mentiso so'no kako poyo mape'n#mmentono. O'o, An#tu a'apaho hi'nji ut#ma'mentisofoho. Oso'no a'amuso hof#ko kakoe pijafo so'no haf#hafe wonyopi t#p#mentohofoho.

⁶ A'amu An#tumo s#meho hi'ntnnono muyo'njo sohwo kako An#tuye s#meho wop#ngo mumokonehoho. Hwap#ngoso hwe fihwo kako An#tumo u'ma'mo loso sohwo kako An#tu humaso so'no s#meho hi'ntnnono uy#wonono. Oso'nji a'amu An#tune'no t#pewo'n#ngkiso osohomo An#tu wop#ngo uloho'montonoho. Oso'ntnne'no s#meho hi'ntnnono uy#wonono.

Niwa

⁷ Niwa kako yo'mayo t#fi imo'none so'no muhwoniyonto kako An#tuye hungkunomo nupa'nonto s#meho hi'ntnnono uy#mentisofoho. Oso'no kako yofayokino angonjo m#kun#mposo mt#mukumentisoso hof#ko'montohwa yofayokinomo humentohofoso songo humentan#ngkofi a'amu hopi'nono yofayokinomo mahumentohofoso poyo pe'n#mentohofofoho. A'amu homo somo Niwa kako An#tumo s#meho hi'ntnnono uyo yahinoso hofiyi luti#hwamentisoso hof#ko haloho maposo'njo imentohofoso hungkuno tango'njo ikwolofo'neso wo'nnyofoho. Niwa kako An#tumo s#meho hi'ntnnono uy#mentiso so'no An#tu ul#mento, K#ko nje a'amu ne hwosoho. Ose ul#mentisoso An#tu a'amu hopi'nono kakimo s#meho hi'ntnnono uy#won#ngkohoho somo oso hiso ul#won#ngkisofoho.

Ap#loham

⁸ An#tu Ap#lohammo hungkuno ulahon#ngki Ap#loham kako hungkuno homo somo s#meho hi'ntnnono uyonto t#fi in#ngkawomentisofoho. Ap#loham kako kakoe ango sopo nul#ko'manto An#tu hwaho nom'ne wokijap#mmo ul#mentiso sopo umentisofoho. Ap#loham kako huno ole syaf#hu'mento, Ngko ntonte palokweno. Huno ose ko syaf#syonto kako An#tumo s#meho hi'ntnnono uyonto umentisofoho.

⁹ Oso hwaho hiso'no An#tu kako ul#mento, Ap#loham kinonji j#je imu so'njine'no hwaho sejap#mnefoho. Ose ul#mentiso sopo nowento nom'ne hwafe hwahopo hwap#fe ango mol#mentisofoho. Osopo Ap#loham kakoe hwomu Aisak#janji hofiyakwo Jekoup#janji humamentohofofoho. Hof#ko kihn'nawo'nnyo hwafoho.

¹⁰ Osopo nohumant#fi An#tuye huno mta'ni pone engo wamt#mukumo l#mentiso so'no hof#ko hontohumamentohofofoho. Oso pone engo hiso yokumpohn'nyo ponoho. Moi'wo mmo'nonehoho.

¹¹ Ap#loham#ye ape Sola kako a'manesi mehomi mmo'nyo hwonjo imo'n#mentiso sohonta An#tu ul#mento, Ngko hwomu wokijap#mmo. Ose ulahon#ngki Sola An#tuye hungkuno ne'njo somo s#meho hi'ntnnono uy#mentiso so'no An#tu kako Solamo yokumpohn'nyo uyahon#ngki Sola hwomu ma'mentisofoho.

¹² Oso'no Ap#loham n#hu'no a'mane imo'nonto poyo wape'n#monto mofone sopo kako a'amu pi'n#ngo engo sofe homn#ngkwohwo imo'n#mentisofoho. Oseso Ap#loham#ye

imuso hofiko olo pa'nyofoho. Nakwo ahwomomo hntokwaliyo pi'n'ngo engo uhwon'wo'n'ngkuhwone so'nji tafepojo wosoho uhwon'wo'n'ngkuhwone oso pa'nyo imo'n'imentihwone'nwoho. Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso hopaso nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nwi Apiloham'ye imu'nwoho. Oso wosoho so'nji hntokwaliyo so'nji a'amu atofa mal'fitnnehofo. Oso pa'nyo imo'nalokuhwono.

¹³ Oso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono umotofoso nohumantifi pe'n'imentohofofoho. I oso'no olo hwaho lopo nohumantifi yo'mayo Anitu ulimentiso so'no simeho hi'ntnnono uyontifi nto ma'mentohofa hopa syafisyontifi simeho wopingo umo'n'imentisofoho. Ole limentohofi, Olo hwaho lopo sopo nakwoe hwap'ngopo'maho. O'o, olopo we'enehwo wohumantanoho. Ose limentohofofoho.

¹⁴ Ose limentohofa somne'no nakwo huno nayohoho. Hofiko hofikoe hwaho ne sopone'no wotipemantife'no hontohumalofo.

¹⁵ Hofiko oso ango uliko'ma'mentohofa so'no asomo we'e'ne huno mosyafihu'mmentohofofoho. U hofiko huno asomo we'e'ne syafisyontifijontentesi hofiko hon'ngkano notipemafikutnnesohilo.

¹⁶ O'o, ose mal'mentohofofoho. Hofiko nom'ne hwaho wonyoangkafo olo hwaho lopotjomo yakolo'nnyo sopone'no hontohumamentohofofoho. Ahwomomne'no hontohumamentohofofoho. Oso'no hofiko Anitumo ole ulimentohofi, Kiko nakwoe Anituhwosoho. Ose ulontifeso Anitu kako won'mango mumn'mmentisofoho. O'o, kako hofiko'ne ango engoso nto esyohumamentisofoho.

¹⁷⁻¹⁸ Anitu Apilohammo ulimento, Jije hwomu Aisak mta'ni imu pi'n'ngo engo wokijapmmonoho. Ose ko ulonto Anitu kako Apilohammo yamofa ulohom'mentisofoho. Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe hwomu Anitumne'no sojopo wofonjokisahumo lonto imentisofoho.

¹⁹ Ose yonto kako huno ole syafihu'mento, Nje hwomu poyo pe'ningkuhwoso'no Anitu kako apa'no songo ulikafoso kako hoponoho. Ose syafihu'mentiso so'no ole liwo'n'ngkuhwoni, Apiloham kakoe hwomu poyo pe'n'imentiso sohwo apa'no songo iwa'mentisofoho.

Aisak

²⁰ Aisak kako Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe hwomu Jekoup'nji Isou oso hwa'umo yo'mayo tifi u'mayo'ne so'no aho ulonjimokumentisofoho.

Jekoup

²¹ Jekoup kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe sikuno poyo pe'nyoso moi'wo umo'n'imonto yahon'ngki Jekoup kako kakoe mnopo ijofasito ehumanto Anituye yofe noma'mentisoso kako Jousep'ye hwomu sohwa'umo ulonjimokumentisofoho.

Jousep

²² Jousep kako Anitu ne'no simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako tifo nepo poyo wape'nimonto yonto kako a'amu Isilael somo ulimento, Sekwo hwaho Ijip nuliko'mafikuji nje yokinoso non'motawekuji hwaho Kenan sopo foho'nan'humno. Ose ulimentisofoho.

Mouses

²³ Mouses'ye kan'ngkwowho'ya'u siko hwomu milongo ma'mentisiyo sohonta uhwon'mentisiyoso hwomu wopingo uhwononji hiyaso'mo hamno hufa'u sihune mokosyohumamentisiyefoho. Hwap'ngoso ole, Hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo kako a'amu Isilael somo ole ulimento, Sekwo hwomu t'pemafikuji fonjahumno. Ose ko ulimentiso so'no siko Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentisiyo so'no siko hwe engo Ijip mokosyohumayo sohwoe hungkuno somne'no hwotoho feso'no iyoho mun'mmentisofoho.

²⁴⁻²⁵ Mouses kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako engo imo'nonto kako hwe engofe yofe mayoso ngkilaho lonto kako Anituye a'amu Isilael so'nji tango ma'mentisofoho. Hwap'ngoso ole, kako syafihu'mento, Nakwo olo hwaho lopo we'enehwo nohumehwasi poyo wope'nantanoho. Oso'no ngko hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwoe angomo we'enehwo nohumahm'mo yo'mayo yahino wonyo nje simeho wopingo n'mokiyo'ne iyoso ngkilaho. O'o, ngko nje a'amu Isilael so'nji nohumahm'mo Anituye hungkunomo un'ngkamo. Ose syafisyonto

²⁶ ole so'no syafihu'mento, Anitu uhwosopo'mentiso sohwo Kilais oso humne'no ngko tohino mayoso wopingofoho. Yo'mayo ho'yango wokoso Ijip mta'angoso ngkilaho.

Ose syafihu'mentisofoho. Hwapingoso kako yo'mayo Anitu wopingo ulohofone so'no syafihu'mentisofoho.

²⁷ Mouses Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwoe simeho tohino so'no iyoho munyo'njo yahonngki hwaho Ijip uliko'manto Mouses kako Anitu'nji humayo so'no huno uyahonngki yokumpohn'nyo ito'nonto uliko'ma'mentisofoho. Kako asomo mapmmentisofoho.

²⁸ Mouses kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe a'amu Isilael somo ulimento, Sekwo yahu *sipsip* nofonjikuji hon+yoso hoku'yo ponjo hwosaho somo fifulohopmno. Ose imentohofone so'no a'amu ahwomomjo sohwo kako Isilael sofe mehomi tis+maso somo mofonjasiyo'njo yonto a'amu Ijip sofe mehomi tis+maso somo fonjohumentisofoho.

A'amu Isilael pi'ningo engoso Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyimentohofofoho.

²⁹ A'amu Isilaeliso Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentohofone so'no hofiko mijo ayo Mijo Hon+yo'nohinofoho * liwo'nngkohofone sopo noso'nngkahonngki nongkihnta'ni wako'mentohofofoho. I osohonta a'amu Ijip sohwa inngkawomentohofone sohwo hofiko mijo ajwo sopo nto wekahonngkofi mijo asomo fokumo lohofonto oso a'amu sohwo mijo m+hulo'mentisofoho.

³⁰⁻³¹ Ape hwa'nte Leah angoo Jelikou humamojosi kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako hwe hufa'u Isilaelnta'ango tomi'no pmentisiye sohwa'umo ufo'ma'mentisofoho. A'amu Isilaeliso Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentohofone so'no hofiko pone engo Jelikou sokilojo'njo sopo i'mofawentifi ku'moku'mofone'no yontanngkofi sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u uyokolofahonngki sokilojoso ni'hu'nahone pi'wahu'mentisofoho. Nop+wesyahonngki a'amu Isilaeliso hofiko a'amu Jelikou hopi'nono Anituye hungkunomo wotoho hmntofone somo fonjahumentohofofoho. Osohonta Leah kako hwe tomi'no pmentisiye sohwa'umo ufo'ma'mentisofone so'no kako songo humamentone.

³² Nom'ne sohwanne'no want+mokumonntaho. U, Ngkiteyoun, Mpalak, Samisoun, Jefita, Ntefit, Samuel, a'amu Anitu hungkuno uyahonngki lmotofone oso hwanne'no hungkuno sejo'neso sikuno hopo'maho.

³³ Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono umotofone so'no hofiko nom'ne hwafe hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe itokuso'njo sohwo uyakolo'mentohofofoho. Hofiko hofikoe a'amu somo hofiyoo mokosyohumantifi honngkano nto'no m+hwat+mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwo yo'mayo Anitu wosejapmmo ulimentisofone ma'mentohofofoho. A'amu huhwo sohwa hofikoe mangohwa hofikimo aho nokentifi sikis+wojo (*laiyoun*) toho lofone'entifi siki s+wojo'njo somo uhumat+mentohofofone a'amumo toho malofone'ne Anitu kako siki s+wojofone mangomo pijwomokosyohumamentisofoho.

³⁴ A'amu Anitumo inngkamotofone somo hofikoe mangohwa hwaho kengo mta'ango sohwa utimantifi toho engo sijimentiso sopo uhumojahonngkofi a'amu somo toho manimmentisofoho. A'amu sohwa hofikimo hasimno'nji wofantifi imentohofofone muhmn+mentisofoho. Hofiko po'nifo nohumentanngkofi Anitu kakoe yokumpohn'nyo uyimentisofoho. Uyimentiso so'no hofiko hofikoe mango sohwo uyakolo'mentohofofone fonjofepmnaofomentohofofoho.

³⁵ A'amu pe'nimentohofofone apa'no songo likofahonngkofi homna'wohija apa'no utima'mentohofofoho. A'amu fiso impe ito'nowahonngkofi hofikoe mango sohwa hofikoe a'apahomo wonyo umokumentohofofone hofiko poyo pe'nyo'ne imentohofofoho. Hofiko Anitumo hohujo ikinjapojosi hofikoe mango sohwa ulika'mantifeho. Hofiko hofikoe mango sohwo hungkuno minngkayo'njo uyantifitaho. O'o, hofiko pi'nimo mta'ni apa'no likafikuji songo humayoso womantifeho.

³⁶ A'amu fehohnjo hofikoe yahino wopingo so'ne hofikoe mango sohwa hofikimo sitofone ulimentohofofoho. Nom'ne sohwa hofikoe hohujo sopo sohwo sonyo fongku'mentohofofoho. Nom'ne sohwo impo'angomo ahwomo nano'nji intofahumentohofofoho.

³⁷ Hofikoe mango sohwa a'amu fehohnjo somo sojo'nji fongku'mentohofofoho. Nom'ne somo yamofone ni'hu'no wonyo uloho'mentohofofoho. Nom'ne somo hofiko iyo hntofone nomantifi hofikoe a'apahopo hnto'mentohofofone hufa'u imo'nimentiso so'no poyo pe'nimentohofofoho. Nom'ne somo hofiko hosimno fahumentohofofoho. A'amu fehohnjo hofiko yo'mayoso umofonyo imentohofone so'no hofiko yahu *sipsip*'nji *meme*

* 11:29: Ap. 7:36 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

paho so'nji hofikoe hwapife imo'nonto yo'mayo a'apahomne'no umofonyo inyo so'nji emoyahonngkofi mango sohwa tango uyontifi wonyo uloho'mentohofofoho.

³⁸ Oso'no hofiko ango ane pa'nyohwa honingkanontifi hofiko hwofiki'nyo, hwahe a'amu ane sopo, hwa'imomo, sokimomo humamotofofoho. Oso hwe moya'mi Anitumo simeho hi'ntnnono umentohofoho hiso hofiko a'amu honingkanano wonyo'njo somo olo hwahe lopo humayoso nto'nohin'mahe. O'o, hofikoe honingkanano wopingoso nom'ne somo hwofilo'nyofoho.

³⁹ Oso hwe hwoya'mi hiso hofikoe simeho hi'ntnnono uyoso'no Anitu kako wopingo kuyoho ko ulimentisoso yo'mayo Anitu wosejapmmo ulimentisoso moma'mmentohofofoho.

⁴⁰ Hwapingoso Anitu kakoe a'amu ne'njo hopi'nonohinoso yo'mayo wonyoangkafo afa'no afa'no nomapitnne'ento hungkuno mtito'mentisofoho. Jisas mape sohonta oso a'amu humamotofo Anitune'no simeho hi'ntnnono uyimotofoso hofiko nakumo simo'mo monapopitnnehofoho. O'o, hofiko nakumne'no hontohumalofo.

12

Nakwoe Hwe Engo Jisas honingkanano netihwayo'ne sohune'no huno wosyofisyano.

¹ Oso a'amu sisihwayo pa'nyoso Anitumo simeho hi'ntnnono umotofoso hofiko simeho hi'ntnnono uyo'ne yahinoso nto netihwamentohofofoho. Hofikoe hungkunoso upa'nwo'ningkuhwono. Oso'no nakwo Anituye honingkanano walokuhwone hn'nwi nakwo yo'mayo wonyoso Anituye honingkanano wopingomo pijwonesyohumaso so'nji yo'mayo yahino nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumawo'ningkiiso so'nji nihu'nahone noho'nosyihwasi simeho anga'nohinonji oso syoho yokumpohn'nyo Anitu nejopalokuso oso nto'no uyano.

² Ose ihwasi nakwo Jisasimo timo anga'no honingkuhwasi kakimne'nohini huno wosyofisyano. Nakwo kakimo simeho hi'ntnnono uyo kako hwapingo hweho. Simeho hi'ntnnono uyo yahinoso kako nihu'no yokumpohn'nyo imokone hweho. A'amu iyo hwojiyafiku'nnyo sopo poyo pe'nimentohofoso yofe nihu'no wonyo ma'mentohofofoho. I oso'no Jisas kako oso wonimango engo unyoso'no mosyafisiyo'njo yonto kako po'nifo mmo'nimmentisofoho. O'o, hwapingoso Jisas kako huno syafihu'mento, Anitu nje simeho wopingo nimokonefoho. Oso'no syafisyonto Jisas kako simeho hi'ntnnono Anitumo uyonto nakumne'no tohino engo manto poyo pe'nimentisofoho. Oseso olohonta kako kaningkwohwo Anituye aho angahohnta'ni nohumanto yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumaho.

Anitu nakumo tango nejapososo nakumo wopingo namokiyo'nefoho.

³ Jisas nakumne'no a'amu wonyo somo enjwa'mo we'enehwo humamentisofoho. Oso'no hofiko kakine'no mangohwa imo'nontifi nihu'no wonyo uloho'mentohofofoho. Oso'no sekwo Anituye syohomne'no yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo oso tango Jisas ma'mentisoso'no fisyafihupmmo. Oso'no syafisyikujisi sekwo syoho wopingo somo nusikwajikutoho. O'o, sekwo yokumpohn'nyo iningkakujisi syoho ito'no fiyimno.

⁴ Sekwo yo'mayo honingkanano wonyo somo monje yasiyo'neso syoho yokumpohn'nyo fiyimno. A'amu fehohnjoso hofiko honingkanano wonyo so'ne nakwolaho liwo'ningkohoho somo nomi a'amuso hofikimo fonjahumentohofofoho.

⁵ Oso hungkuno Anitu kakoe mehomi hn'nimo yokumpohn'nyo nasosofitofone nalmentisoso'no iningo laseyohoho. Olo hungkuno loso nalohoho.

Nje hwomtu sohwo, nakwoe Hwe Engo kako jije honingkanano nto'no efisopekuhwayiyo'ne,

Wonyo yahino kilohofihwoso'no oso hungkuno homo somo kiko haloho poho.

Oso hiso kilohofihwoso'no huno ole syafisyikutoho.

Anituye honingkananos tango mikunimposo niyantofoho.

Ose syafisyohotoho.

⁶ O'o, a'amu hopi'nono Anitu nje mehomi kuyoho uliwo'ningkiiso somo, Honingkanano wonyo nihu'no yohotoho uliwo'ningkiisofoho.

A'amu hiso honingkanano wonyo ifijo'manji Anitu kako yoka ulimontonoho.

Ose nalmentisofoho.

⁷ Kiko Anituye hungkunomo tifi iningkahuji tango ku'mahwoso'no kiko yokumpohn'nyo ne'no filohoho. Hwapingoso Anitu kako jije honingkanano efisopekuhwojalofoho. Ose kilohofihwoso'no kiko huno wakiyono. Kiko kakoe mehomi hwasoho. Naningkwohwosa hofiko hofikoe mehomi hn'nimo nakwoe honingkanano efisopenehwayiwo'ningkohofofoho.

⁸ Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi hon'ngkano wonyo'njo'nwoho. Oso'no An'itu kako kakoe hon'ngkanomne'no nto'no wefisopenehwajono. An'itu kako jije hon'ngkanomo nto'no momekuhwajiyo'manji k'iko kakoe mehomi hwos'i'maho. O'o, k'iko sikumehomi pa'nyo hwosoho.

⁹ Nakwo nan'ngkwowhosa hof'iko nakwoe hon'ngkano wonyomo menehwojahon'ngkofi nakwo hof'ikoe yofe ho'nomawo'n'ngkuhwono. Oso'no An'itu kako nakumo kakoe hon'ngkanomne'no nto'no efisopenehwaj'hwoso'no nakwo haloho pehwasi hon'ngkano wop'ingo'nohini uyano. Kako nakwoe huyo'mangomo mokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Oso'no nakwo enjwa'mo nohumehwasi nto'no wohumano.

¹⁰ Hwahoponjo nan'ngkwowhosa hof'iko hof'ikoe huno mta'ni olo hwaho lopo we'enehwo humayo'ne nakwoe hon'ngkano nto'no menehwaj'wo'n'ngkohofofoho. I nan'ngkwowho An'itu kako kakoe hon'ngkanomne'no efisopenehwaj'hwajon'ngki nakwo wop'ingo imo'nalokuhwono. Ose nalohof'hwoso'no nakwo kako pa'nyo umo'nantanoho.

¹¹ A'amu nakwoe hon'ngkanomo nto'no menehwaj'kujo'no nakwo tango engo wot'ipemantanoho. I oso'no nakwo wop'ingo humayo'ne An'itu kako nakwoe hon'ngkano wonyomo somne'no menehwaj'hwoso'no ne unto'n'montonoho. Oso ipisayo neso a'amu'nji simeho pompengo ifisyamo'nyo'nefoho.

Nakwo yokino ito'n'ngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofano.

¹² Ose selohe so'no sekwo An'itumne'no yokumpohn'nyo filohopmno.

¹³ Sekwoe hon'ngkano nto'no m'hwaj'kuji a'amu sife po'n'ifo'njo sen'ngkape sohwo kako map'wasyonehoho. O'o, hano ito'no ihwosi sife po'n'ifoso yokumpohn'nyo umo'n'montonoho.

¹⁴ Sekwo sekwoe a'amu'nji pompenjiyo humayo'ne syoho yokumpohn'nyo fiy'mno. I sekwo hon'ngkano wonyo hopi'nonohino foho'naopmno. Sekwo hon'ngkano wonyo n'ihu'no ane humayo so'no syoho yokumpohn'nyo fiy'mno. A'amu hon'ngkano wonyo'njoso hof'iko nakwoe Hwe Engo sohumo muhwon'fittnefoho.

¹⁵ An'itu kako wop'ingo waseloho'mo. Wosefo'ma'mo. Ose nal'hwoso'no a'amu fihwo kako nupa'n'ngkuhwosi An'itumo ole ulonoho. Nifo'mayoso peho'neto. Ngkilaho. Ose ulonoho. Oso'no sekwo An'itumne'no yokumpohn'nyo lohof'ikuji fo'ma'n'mno. An'itu kako nefe'mayoso nakwolaho ul'hwasi hofohofahn'no nakwoe simeho wonyo wonamo'n'montonoho. Simeho wonyo namo'n'ngkuhwoso'no a'amu pi'n'ingo engo somo tohino uyantanoho. A'amu simeho wonyo'njo sohwo kako nom'ne a'amu somo hon'ngkano wonyomo ipemotahwoso'no oso hwe huhwo sohumo An'itu kako wonyo hwosoho ul'montonoho.

¹⁶ A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako Isou An'itumo hwotoho hmentiso pa'nyo ihwoloho. Isou kako mijoho engo uyahon'ngki kan'ngkwowho Aisak kakoe tis'maso sohumo aho ulonjimokone so'no Isou kako huno ole syaf'ih'mento, U kakoe syohofoho. Nje n'ngkwawho Jekoup kako womano. Ngko mijoho pe'nalokweno. Ose syaf'syonto Isou kakimo hwosopisyaf'hwosi Jekoup'mo aho ulonjimokone somjo wosopayo so'no ulahon'ngki Jekoup kola'wehumo oso wopayoso mpe uloho'mentisofoho.

¹⁷ Sekwo huno seyohoho. T'ifi no'mo Isou oso aho wontonjimokononto somjo hungkunoso aku woma'mo lonto yahon'ngki kan'ngkwowho Aisak muy'mmentisofoho. O'o, Isou kako humotaho engo lonto oso wonyo imentiso somo wae yamo'nyoso hopo'maho.

Nakwo hwof'iki'nyo wonyoangkafu Saiyon sopo nto s'i'momalohwono.

¹⁸⁻²¹ An'itu kako a'amu Is'ihael somo kakoe hungkuno hwof'iki'nyo Sainai sopo uy'imentiso sohonta himo s'ikwo'mnoso hwof'iki'nyo hopo sopo ifeehu'mo yahumentiso toho ahwomo mta'ango uhwonont'ifi ifoho engo yahon'ngki hi ul'ngkahon'ngki iyoho m'kun'imposo un'imentisofoho. Kounoho yoka ho'nonto mampaho ahwomo mta'ni ole ho'n'mento, A'amu fihwo olo hwof'iki'nyo loso kako aho pm'mokoso sohumo sekwo sojo'nji fonjahumno. A'amu'nohin'maho. O'o, yahu'nji hwof'iki'nyo lopo hano wesohomo somo fonjahumno. Ose ho'n'ngkahon'ngki a'amusio iyoho un'ngkahon'ngki hof'iko Mouses'mo ul'mentohofi, Mouses k'iko An'itumo ole uso, Oso hungkuno tango m'kun'imposo so'no nakwo iyoho nenalofoho. Nakwo olo mampaho loso nupa'n'ngkuhwaloho. Ose uso. Ose ulahon'ngkofi Mouses ul'mento, Ngko huhwo'ni yomo yonji iyoho nn'ngkohoho. Ose ul'mentisofoho.

²² I sekwo soku hof'iko ose uhwon'mentohofoho pa'nyoso sekwo muhwon'mentohofofoho. O'o, sekwo hwof'iki'nyo Saiyon An'itu songo humaso sohwoe ahwomomjo angohwo Jelusalem osopo i'mofapmmalofo. Osopo a'amu ahwomomjo n'ihu'no pi'n'ingo engoso simonyo yontan'ngkofi i'mofapohoho.

²³ Osopo sekwo Anituye mehomi hopi'nono tisimaso pa'nyo kuyoho. Sekwoe yofe Anitu nto mti'mokumentisoso ahwomomo weho. Anitu a'amu hopi'nonohinofe hungkunomo ikwolofone yano ulofiyi sohomo sekwo i'mofapohofe. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyontifi poyo pe'n+mentohofe somo Anitu kako Wopingo kuyoho, ulmentiso osomo wopingo ne nto imokumentisofoho. Oso a'amu hiso osopo humalofo.

²⁴ Jisas kako Anituye angopo ne'no siyo'ne honingkanu songo kakoe honiyo'nji hwasampo'mentiso sohwo osohomo sekwo i'mofapohofe. Kakoe honiyo so'nji nakumu kako'nji mokojijwonahinyofoho. Oso'no Apel kakoe honiyo usihuma'mentiso somo Jisas kakoe honiyoso hwofilo'nyofoho.

Nakwo Anituye mampaho somo haloho nto'no pehwasi i'waho nto'no uyano.

²⁵ Sekwo nto'no fisiyafihupmno. Hohonta Anitu Mousesimo hungkuno yokumpohn'nyo uyahonngki a'amu Isihaeliso haloho maposo'njo imentohofofoho. Oso'no hofikoe honingkanu wonyo so'no tohino engo ma'mentohofofoho. Tohino homo somo hofiko muyakolo'mmentohofofoho.

Oseso Kilais ahwomomo humaso sohwo hungkuno yokumpohn'nyo nto nejapmentisofoho. Oso hungkuno homo somo haloho maposo'njo ihwasi hohujo ikinjaofososo nakwo tohino engo mayo sohonta hiyaso nti'mte waneto. Nihu'no awonoho.

²⁶ Hohonta Anituye mampaho hwofikinyo Sainai sopo nta'ni ho'n+ngkahonngki hwaho hwomihwo imentisofoho. I oso'no olohonta Anitu ole nelalofi, Sikuno nom'nemo hwomihwo ihwosi hwaho nihu'nahone wae yao'mnefoho. Hwaho'nohino'maho. O'o, ahwomo hi'nji wae imnefoho. Ose nelalofoho.

²⁷ Oso hungkuno hwomihwo ihwosi hwaho wae yao'mnefoho nelalofonjo hwapingoso ole, yo'mayo yo'mayo Anitu olo hwaho lopo mti'mokumentisoso hwomihwo ihwosi wae yonefoho. I yo'mayo Anitu ngko nje angomo womokosyohumamo loso so'nohini ne'no nowentihwonefoho.

²⁸ Ose nalisoso'no nakwo simonyo uyano. Anitu nemokosyohumayo sopo moi'wo mmo'nonehoho. O'o, ne'no nowentihwoneponoho. Oso'no nakwo Anitumo isamoyoka ulihwasi kakoe simeho wopingo umo'nyo'ne so'no kakoe syoho hofiyi ulohofiyano. Anituye yofe ho'nomehwasi kakoe yokumpohn'nyo so'no iyoho wonanono.

²⁹ Hwapingoso nakwoe Anitu kako yo'mayo wonyo iyoso'no nihu'no yokumpohn'nyo nelalofi, Yo'mayo wonyoso nihu'no ngkilaho. Ose nelalofoho.

13

Nakwo Anituye temtitofe hn'nwi simeho unano.

¹ Nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo simeho ne'no uningkuhwano.

² Olo hilo so'no iningo mofe'eno. A'amu kengoso angu kengo'mta'angu se'mafikujo'no sekwo yo'mayo so'no hofikimo umokosyohumamno. A'amu fehohnjo ose iwo'n+ngkohofoso hofiko a'amu ahwomomjo somo yofe mihwofe'njo yontifi hofiyi umokosyohumamentohofofoho.

³ A'amu Anituye syohomne'no impo'angomo uhumati'mentohofe somne'no sekwo hitoho selofihwoso'no tango malokwofoso sekwo fisomapmno. A'amu fehohnjo Anituye yofe'ne osomo a'amu nom'neso wonyo ulohofikujo'no hofikoe a'apaho tohino umn+ngkuhwoso'no sekwo tohino fisomapmno. Sekwo tohino loso afa'no wasemnono.

⁴ Ape ma'nyo yahinoso wopingofoho. I oso'no hwe sohwo kako kakoe ape'nji yahino wopingo'honini uyanjiyoho. U a'amu fihwo oso yahino wopingo somo mti'hupehwasi a'mohufo ihwosi u yo'mayo wonyo ihwosi kifosyoho ihwosi osohomo Anitu kako tango uyonefoho.

⁵ Sekwo hamniyoho engo so'no hi semo'nyo'eno. O'o, yo'mayo mokosyohumalofo so'no sekwoe simeho wopingo semo'n+ngkuhwosi hoponoho fihnn+mno. Hwapingoso Anitu ole nelalofi, Ngko sekumo mozesikwajimnehono. Ngko sekumo ne'no sefo'malokweno. Ose nelalofoho.

⁶ Oso'no nakwo yokumpohn'nyo ito'n+ngkuhwasi nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi ole wolano.

Nje Hwe Engo Anitu nifo'mantofoho.

Ngko iyoho mimnehono.

A'amu hofiko yo'mayo ngkimo ntohopijo so'no ngko iyoho mannonehoho.

Ose wolano.

Anituye hungkuno lonetihwamotofe sohwafe yahinomo tifi uningkuhwano.

⁷ Hwe engo sohwa An#tuye hungkuno loset#hwamotofo sohwanne'no in#ngo mofe'eno. Hof#koe humayoso ne into'n#mojo so'no huno syaf#sy#kuji hof#koe yahino so'nji s#meho hi'ntnnono uyo so'ntnne t#fi finomokoho'nawopmno.

⁸ Jisas K#laisiye yahinoso hohontajo mta'angoso olohontajo'nji t#fi no'mjo'ntnneso ito'nohino iwo'n#ngkiso hweho. Kako kakoe huno m#kweyaf#siyo'njo iwo'n#ngkiso hweho.

⁹ Oseso a'amu yahino kengo kengo'njoso sekwoe s#meho somo wonyo semakufitoho. Hof#koe hungkunoso loset#hwaf#kujoso sekumo yokino wesemano l#kuji ifijoso sekwo An#tuye hon#ngkanomo nus#kaw#p#pitnnoho. An#tuye hitohoso nakumo yokumpohn'nyo wosofitofonesyohumamtonoho. A'amu wosopayo so'no anga'no anga'nohino somo ulo'nyo nto'no feen#mno. Ose l#fijoso sekwo haloho upekutoho. O'o, oso yahinoso a'amumo mufo'manehoho.

An#tuye s#meho wop#ngo umokiyo'ne yo'mayo uyofoho.

¹⁰ Nakwo Jisas#mo s#meho hi'ntnnono uy#wo'n#ngkuhwone hn'nwi nakwoe wonyo wayo'ne kako poyo pe'n#mentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso hohontajo yahino somo in#ngkawent#fi hof#koe wonyo wayo'ne yahu fonjokisasi#wo'n#ngkohoho osomo Jisas kako mufo'manehoho. Hwap#ngoso Jisas hof#koe wonyo n#hu'nahone wae yafo'ne pe'n#mentiso so'no hof#koe s#meho hi'ntnnono muy#wo'n#ngkiyohofoho.

¹¹ A'amufe wonyo wae syoho'njo hwe engo sohwa hof#koe yahu fonjokisasiyont#fi yahu hon#yo'nohino oso ango An#tu humayoponoho mul#mentohoho somo motahumentohohofofoho. Hon#yo loso a'amufe wonyo mpe-e'nefoho. Yahu yokino so'nji m#kufo so'nji yo'mayoso ango mempo mongkihnta'ni toho n#wo'n#ngkisofoho.

¹² Oso pa'nyo Jisas kakoe a'amu ne imo'nyo'ne tohino engo ma'mentisofoho. Ango Jerusalem mempo hohnta'ni nope'nonto a'amufe wonyo wae n#hu'nahone yao'mentisofoho.

¹³ Jisas ose imentiso so'ne nakwo hohontajo hon#ngkano hungkuno somo uliko'mehwasi Jisas#mo t#fi un#ngkuhwano. A'amu kakimo wonyo uloho'mentohoho pa'nyoso wonelohofant#feho.

¹⁴ Nakwo huno ole nayohoho. Olo hwaho lopo nakwoe hwap#ngo'maho. O'o, nakwo ahwomomjo ant#me nom'ne songo ne'no humayo'ne so'no hontohumalohwono.

¹⁵ Nakwo K#laisiye a'amu'nwoho l#wo'n#ngkuhwon#ni nakwoe yahino ole, s#kuno huhwo huhwi engolopohamo nakwo An#tuye yofe ho'nomawo'n#ngkuhwono. Yo'mayo ne'maso so'no nakwo An#tumo isamoyoka'nohino ul#wo'n#ngkuhwone'nwoho.

¹⁶ A'amu nom'ne somo wop#ngo ulohofontani fo'ma'n#wo'n#ngkuhwono. An#tuye yofe ho'nomayo'ne'nji a'amumo ufo'mayo'ne oso'ntnne'no yo'mayo yahino nakwoe s#meho umo l#wo'n#ngkiso somo monje wesyano. Oso yahino hufa'u sofa'u An#tumne'no yaso'manji An#tu s#meho wop#ngo umok#montonoho.

¹⁷ A'amu yofe engo'njo An#tuye hungkuno loset#hwalokwofo sohwa hof#koe sekwoe huyo'mango fo'mayo'ne syoho yalokwofo. Oso'no sekwo hof#koe hungkunomo haloho popmno. Hof#kimo enjwa'mo hofiyo fosityohumamno. Hwangku yo'mayo syoho yalokwofo so'no An#tu hof#kimo ulohon#ngkahon#ngkuhwosi hof#koe syoho loso'no ulant#feho. Sekwo hof#koe hungkunomo hofiyo in#ngkayo so'no u ito'no min#ngkayo so'no ulant#feho. Oso'no syoho loso hi semo'n#ngkahon#ngki yalokwofo. Sekwo haloho pekujo'no hof#koe s#meho tango muyonehoho. O'o, s#meho wop#ngo'njo hof#koe syohoso uyant#feho. U, hof#koe s#meho tango uyo so'manji pipi sefo'mapitnnehofo.

An#tu nakumo nefe'mayo'ne jomo ulano.

¹⁸ Nakwo ole syof#syalokuhwono. An#tu nakwoe s#mehomo nahononteso wop#ngo nehonalofoho. Nakwo kakoe hon#ngkano wop#ngo somo engolopohamo nto'no un#ngkohwantane'no y#hwono. Oso'no sekwo nakumne'no Mpohumo jomo ul#mno.

¹⁹ I olo so'nji Mpohumo jomo ul#mno. Ngko sekuyepono asomo komo'no se'ma'mne'no jomo ul#mno.

²⁰ Nakwoe Hwe Engo Jisas kako nope'n#ngkahon#ngki An#tu apa'no songo ul#ka'mentisofoho. Jisas kako nakwo An#tu'nji n#hu'nahone mekoj#wonasiyo'ne kakoe hon#yo us#humanto pe'n#mentiso so'no olohonta kako nakwo kakoe yahu *sipsip* hn'n#mo nemokosyohumayo'ne Hwe Engo hweho.

²¹ Oso'no ngko sekumne'no An#tumo ole ulalokwono. An#tu kako s#meho pompenjiyo umokiyo'ne hwap#ngo sohwo kako yo'mayo wop#ngo wosejapmmo l#hwosi wosejapmmontonoho. Sekwo oso hiso nomaf#kuji An#tu sekwo yo'mayo ifitne'eno lososo hofiyo uyant#feho. Oso'nji nom'neso ole jomo ulalokwono. An#tuye s#meho wop#ngo umokiyo'ne kako Jisas K#laisiye yokumpohn'nyo'nji sekwoe s#mehomo syoho

yokumpohn'nyo waseloho'montonoho. Oseso kakoe yofe noho'noma'n'ngkuhwasi kakoe yofe engoso engolopohamo ne'no nowent'hwonefoho. Nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

²² U nje a'amufu, olo hungkuno mt'i'mokalokwe loso t'ifofoho. Oso'no sekwo haloho nto'no popmno. A'amu sekumo atofu loset'hwentan'ngkuji sekwo t'imo saho ikutoho. O'o, sekumo yokumpohn'nyo sesosofitofonefoho.

²³ Nom'ne hungkuno sekwo upa'n'mno. Nen'ngkwa'wehwo Timouti osohomo hofiko impo'ango mta'ni nto is'hwtofoma'malofofoho. Kako ngkiyepono we'enepi poso'manji ngko'nji wose'mantayoho.

²⁴ Sekwoe hwe engo sohwanji a'amu hopi'nono An'tumo simeho hi'ntnnono uyalokwofu so'njimo ole ul'mno. Nakwoe a'amu kuyoho selalokuhwono. A'amu oso hwaho Itali lopo An'tumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofoso sekumne'no selalokwofu. Nakwoe a'amu kuyoho selalokuhwono.

²⁵ An'tuye hitohoso sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo wasewo'mtonoho. Hungkuno osohopeho.

Jemís

Olo Iyoswo loso Jemís Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Símó'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo aho hufa'u hopinohino sife fehohngo hopi'nonohintikeno tetitikeno (30) —oso'no nakwo huno monayofoho—oso soswo nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo loso Jemís Jisasiye kon'ngkwa'wehwo mti'mokumentisofoho. Oso Jemís huhwo sohwo tajo ango Jelusalemjo somo mokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Olo iyoswo hiloso a'amu Isílael temtitofó aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somne'no mti'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso hofíko ango kengo'mo humantífi tango engo t'pementan'ngkofi olo iyoswo loso Jemís oso a'amu homo somo ufo'mayo'ne mti'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo hiloso nt'po humanto mti'mokumentisotikeno nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofó l'hwasi tífi un'ngkohwano.

¹ Ngko Jemís'ni Anítu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kílaisi'nji sikoe syoho ulohofiyó hwo'nyoho. Nje a'amu Isílael temtitofó aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoso Jisas Kílaisímo símeho hi'ntnnono uyíwo'n'ngkohófo soku sekwoe angopo nulíko'mantífi angó'meemjo humalófo so'ntnne'no olo iyoswo loso semti'mokiyalokweno. Ngko nje a'amufó selalokweno.

Yamofó nalohofosó yokumpohn'nyo namokiyo'nefóho.

² Nje a'amu soku, yo'mayo tango se'masoso sekwo símeho wop'ngo wasemo'nono.

³ Hwap'ngoso ole, yo'mayo tango se'masoso sekwo yokumpohn'nyo lohófo'nefóho. Tango se'masoso sekwoe símeho hi'ntnnono engo uyó'manji yokumpohn'nyo wolohofantífeho. Oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho.

⁴ Oso'no sekwo engolopohamo tango se'masoso i'waho ikutoho. O'ó, sekwo símeho wop'ngo'nji yokumpohn'nyo lohópijoso sekwo mop'wahupitnehófo. Ose íkujo'no Anítu nosehon'ngkuhwosi kakoe yahino so'no sekwo umofonyo miyontan'ngkuji wasehon'montonoho. Wop'ngo humentan'ngkuji wasehon'montonoho.

A'amu kako huno wop'ngo so'no umofonyo íhwosi kako Mphumo jomo ulono.

⁵ Sekwo yo'mayo so'no huno maseyo'manji Mphumo jomo ul'mno. A'amu fíhwo huno wop'ngo so'no Anítumo jomo ulososo huno wop'ngo uyí'montonoho. Anítu kako a'amu hopi'nonohino somo we'e'nohino muyíwo'n'ngkiso hweho. O'ó, engo'nohino uyíwo'n'ngkiso hweho. Sekwo jomo ujoso'no Anítu kako yoka maselonehóho.

⁶ U oso a'amu sohwo kako símeho hi'ntnnono nehópi uyí'hwosi Mphumo jomo ulososo kako huno ole syafísyíhwoloho. Anítu kako wontapmmontolíkeno. Montape'njo umontolíkeno. O'ó, a'amu símeho hufa'u'njo sohwo kako iyoswo somo ifófo hwalohwalófo iwo'n'ngkiso pa'nyo hweho.

⁷ Kako Hwe Engo wontapmmontonoho l'hwosi, syafísyíhwoloho. Oso hwe huhwo sohwo kako Hwe Engo sohumta'ni yo'mayoso momanehóho. O'ó, a'amu símeho anga'nohino'njoso Hwe Engo sohumo jomo ulososo Anítu uyí'montonoho.

⁸ Íhwoni, a'amu símeho hufa'u'njo sohwo kakoe huno pí'n'ngo engo'njo hweho. Oso yo'mayo yahino kako yonteso'no kako hon'ngkano anga'nohino somo min'ngkayo'njo hweho. O'ó, huno pí'n'ngo engo syafísyonto hon'ngkano ito'no motí'pemaso hweho.

A'amu ho'yango ane so'nji ho'yango engo'njo sohwanjiye hungkunofóho.

⁹ Hwe fíhwo Anítumo símeho hi'ntnnono uyíwo'n'ngkiso sohwo kako hamniyóho ane, osohwo kako símeho wop'ngo umo'nono. Anítu osohumo uhwononto yofé engo mulalófoho.

¹⁰ Anítu kako a'amufe ho'yango hamniyóho so'no síkinjo ne anefóho líwo'n'ngkisofóho. Oso hiso'no hwe nom'nehwo Anítumo símeho hi'ntnnono uyíwo'n'ngkiso sohwo kako ho'yango hamniyóho engo'njo sohwo kakoe yo'mayoso íhn'naofíhwoso'no kako símeho wop'ngo umo'nono. Hwap'ngoso ho'yango hamniyóho yo'mayoso wokoso fíyo pa'nyoso umo'nao'mntonoho.

¹¹ Wokoso fíyoso mofehi'nyo sí'mofap'hwosi yokumpohn'nyo l'hwosi yofóho umontonoho. Oso pa'nyoso a'amu hamniyóho'nji ho'yango engo'nji kakoe syoho yo'mayoso mjí'míhwosi hamniyóho engo so'no notí'pewosi oso hwe huhwo sohwo kako ajwo sopo wape'n'mntonoho.

Yo'mayoso a'amumo yamofó ulohófo'ne hungkunofóho.

¹² Hwe fihwo yo'mayo tango'njo u'mahon'ngkuhwosi yokumpohn'nyo ne'no lohofoso sohwo simeho wop'ingo umo'nono. Yamofu hiso moi'wo nto ulohofosejwaofahon'ngki kako yokumpohn'nyo ne'no lohofo'manji osohumo An'itu nto nalimentiso loso'no uyimontonoho. A'amu ngkine'no simeho ntaposo sohwo songo humayo'ne uyimontonoho. Ose nalimentiso hopaso oso a'amu huhwo sohwo woma'mtonoho.

¹³ U simeho fefoyo a'amu nom'nehumo u'masoso oso simeho fefoyo sohwo hon'ngkano wonyo nontimo ipemotawe som'anji hwe huhwo sohwo ole lihwoloho. Olo simeho fefoyo loso An'itu ntopahon'ngki wonyo hon'ngkano loso yohono. Ose lihwoloho. O'o, yo'mayo wonyoso An'itumo m'putihwanehoho. An'itu a'amu somo wonyo yahino iyo'ne m'putihwanehoho.

¹⁴ O'o, hwe sohwo huno wonyo syofisyahon'ngki oso huno wonyoso hon'ngkano wonyo iyo'ne kakimo ipemotosahon'ngki wonyo hilo so'no n'imo'n'ngkohoho lihwo'n'ngkiso hweho.

¹⁵ I kakoe huno wonyo somo in'ngkawesoso wonyo hon'ngkano uyimontonoho. Wonyo hiso wonyo engo toyo yihwosi wonyo hon'ngkano ne'no iwo'n'ngkuhwosi poyo pe'n'kwato lohofihwosi n'ihu'nahone umo'n'montonoho.

¹⁶ Nje a'amufu, simeho sejopalokwe soku, huno wonyo sohwo hon'ngkano wonyo engomo ipesemotaweloho.

¹⁷ Yo'mayo wop'ingo nefe'mayo'neso ahwomo mta'angofoho. An'itu nejap'wo'n'ngkisofoho. An'itu ahwomomjo pomponaho mofehi'nyo, hamno, hntokwaliyo oso hwamo mt'i'mokumentisofoho. Pomponaho loso fehonta lasyonto nom'nehonta molasyohoyohoho. I An'itu oso pa'nyo hwo'maho. O'o, kako ne'nohino yahino wop'ingo'nohino nalohof'wo'n'ngkiso hweho.

¹⁸ An'itu nakwo kakoe mehomi imo'nyo'ne'no lonto kakoe hunomnohino in'ngkawento kako nan'ngkwohwo imo'n'mentisofoho. Kakoe hungkuno nehopi'nohino somta'ni mehu'menasiyoso nakwo temtifo An'itu namt'i'mokumentiso somne'no umo'n'nantanoho.

An'ituye hungkuno upo'n'ngkuhwasi tifi un'ngkohwano.

¹⁹ Nje a'amu soku, sekwo olo hilo so'no huno ito'no fisyafihupmno. Olo yahino loso ikutoho. A'amu fehohnjoso hungkuno upa'n'fijoso aku hungkuno komo'no ul'kujo'no yoka wohnnantifeho. O'o, sekwo yo'mayo upa'n'fijo so'no huno ito'no syafisy'kuji huno wop'ingo t'ipemaf'kuji hungkuno ito'no aku ul'mno. Oso yahino in'ngkafijo so'no yokaso ikujohoso komo'no mol'kafonoho.

²⁰ A'amu fihwo simeho tohino'njo sohwo kako An'ituye hon'ngkano wop'ingomo min'ngkayo hweho.

²¹ Oso'no yo'mayo yahino wonyo so'nji hon'ngkano wonyo so'nji foho'naopmno. Yo'mayo homo somo hi semo'n'ngkisoso hwotoho f'fijoso oso hungkuno An'itu sekwoe simeho mo'mo ho'nasehumentiso somo hofiyo tifi fin'ngkamno. Kakoe hungkunomo haloho popijoso kako'nji ne'no nohumant'kutnnefoho.

²² An'ituye hungkuno losomo tifi'nohino fin'ngkamno. Hwe fihwo haloho upa'nonteso min'ngkayo'manji kako simeho mo'mo hwasyo hungkuno hnn'wo'n'ngkiso hweho.

²³ Hwe fihwo kako An'ituye hungkunomo haloho ko upa'nonto haloho maposo'njo emoy'wo'n'ngkiso sohwo kako kakoe simanomo t'imo hon'ngkonyomo ko hon'ngkononto u kako mohon'ngkon'wo'n'ngkiso pa'nyo hweho.

²⁴ Kako kakoe simano kiho somo hon'ngkononto mijo miyoma'nyo'njo yonto komo'no nowento kakoe simano kiho so'no in'ngko mofonto nje simano kiho ane hwo'nyoho lonto emoy'wo'n'ngkisofoho. A'amu An'ituye hungkunomo haloho maposo'njo y'wo'n'ngkiso pa'nyo hweho.

²⁵ An'ituye hungkuno hon'ngkano wonyo mta'ni isihutofonemawo'n'ngkiso hweho. Hungkuno hiloso ito'nohinofoho. Hwe fihwo olo hungkuno hiloso hwap'ingo ne so'mo ne'no uhwon'wo'n'ngkiso sohwo kako simeho wop'ingo umo'n'ngkahon'ngkuhwosi An'itu wop'ingo uloho'montonoho.

²⁶ A'amu fihwo ole syafisyososo, Ngko An'ituye a'amu ne hwo'nyoho. Ngko a'amu Jisasimo in'ngkayoso simeho mo'mo hwasyo hungkuno hnn'wo'n'ngkiso hweho. Ose kakoe simeho hi'ntnnohinoso kako Sante uhwonyoso ne ane siki'no hweho. Mango'nohino hweho.

²⁷ An'itu huno ole syafisy'wo'n'ngkiso, a'amu simeho hi'ntnnono nehopi ntap'wo'n'ngkiso sohwo ole y'wo'n'ngkiso, sikumehomi somo wop'ingo mokosyohumayo hweho. Oso'nji ap'wojo sofamo tango u'manteso oso moya'mi sofamo kako wonyohofiyo ufo'mawo'n'ngkiso hweho. Nom'neso ole, yo'mayo hwahoponjo

honíngkano wonyo somo miníngkayo'njo'manji nakwo honíngkano wopíngo'nohini somo ose yaso'manji nakwoe Mpooho Anítu kako wopíngo wonahonímontonoho.

2

Nakwo a'amu hopi'nonohino somo hitoho afa'nohino wonalofono.

¹ Nje a'amufu, sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kílais yo'mayo hwofilo'nnyo sohomo símeho hi'ntnnono uyíwo'níngkohoho kuyoho. Sekwo olo yahino loso'no físyafíhupmno. A'amu fihwo yofe engo'njo sohomo wopíngo ulohofíkujó'no nom'ne sohwo ho'yango ane sohomo hohujo íkinjímofíkutoho.

² Hwe fihwo wokoso wopíngo'nji manji'mofu yo'mayoso wonyoangkafo'njo oso hwo sekwoe tajo angomo noswahoníngki hwe nom'ne hwapífe wonyo imo'njo sohwo tífi swohoho.

³ Hwe símo'mjo wokoso wopíngo'njo sohomo wopíngo ulohofíkují ulantífe, Tatohwo, ayomo. Olo ephumayo wopíngo lopo foyohumaho. I hwe tífinjo hwapífe wonyo'njo sohomo wonyo ulohofíkují ulantífeho, Kíkó osopo walohó'monntaho. Hwahopo wohumamonntaho. Jije hunofoho.

⁴ Oso hwe sohwa'umo oso pa'njo ulohopífíjo so'no ole syofísyalokwofo. Hwe hamniyoho'njo sohwo yofe wopíngo'njo hweho. Hwe hwapífe wonyo'njo sohwo kako wonyo hweho. Oso huno wonyo peho'no uyíwo'níngkohoho. Oso honíngkano wopíngo'maho.

⁵ Nje a'amu soku, sekwo upa'nímno. A'amu yo'mayo ho'yango so'no umofonyo iyoso hofíkó yo'mayo so'no Anítumo jomo ulífíjo'manji hofíkoe símeho hi'ntnnono Anítumo uyoso Anítu kako engo umokumontonoho. Anítu ole nto nalímentisofoho. A'amu ngkimo símeho hi'ntnnono ntopalokunjoso nje ahwomomjo angoso hofíkó'nefoho. Ose nalímentisofoho.

⁶ I oso'no sekwo soku, a'amu hamniyoho ane somo wonímango uyíwo'níngkohoho kuyoho. A'amu hamniyoho engo'njoso yo'mayo tango sejapíwo'níngkohofohoho. Hungkuno ito'no míhwajíyo angó spono a'amu hamniyoho engo'njoso ípesemotawowo'níngkohofohoho.

⁷ Oso a'amu hiso hofíkó Jisas Kílaisíye yofe so'no sífajo líwo'níngkohofohoho. Oso yofe wopíngo Anítu kako Kílaisíye mehomi sokumo uyímentiso so'no sífajo líwo'níngkohofohoho.

⁸ Nakwoe Hwe Engo Anítu oso hwoe hungkuno a'amu mtí'mokumentohofoso hungkuno ole, Sekwo símeho iníwo'níngkohoho hopaso nom'ne a'amu somo uyímno. Sekwo oso hungkuno somo iníngkafíjo'manji sekwo honíngkano wopíngo uyantífeho.

⁹ I oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohomo wopíngo ulohofíkují nom'ne sohwo ho'yango ane osohomo hohujo íkinjaofíkují sekwo honíngkano wonyomo ufítne kuyoho. Anítu selonefo, Sekwo nje hungkunomo hwotoho fewo'níngkohoho kuyoho.

¹⁰ Hwe fihwo Anítuye honíngkano hungkuno hopi'nonohinomo ko iníngkawowo'níngkiso sohwo kako hungkuno kenga'nohino somo miníngkayo'njo'manji osohomo Anítu ulonefo, Kíkó honíngkano wonyomo nohumanji nje hungkuno hopi'nonohinomo hwotoho fewo'níngkino hwosoho.

¹¹ Hwapíngoso ole, osohwo a'mohufo iyó'eno nalímentiso sohwo nom'ne hungkuno nalímento, A'amumo nofonjasiyo'eno. Ose nalímentisofoho. I oso'no kíkó a'mohufo ko miyo'njo sohwo i nom'ne sohomo fonjahiso'manji kíkó honíngkano wonyomo nohumanji Anítuye hungkuno hopi'nonohino hwotoho nto hmmahno hwosoho.

¹² Nakwo Anítuye hungkunomo miníngkayo'njo'manji Anítu kako tohino wonejapm-montonoho. Anítuye hungkuno hiloso iníngkuhwasí'manji nakwo honíngkano wonyomo usíkwojantanoho. Oso'no Anítuye hungkuno so'no símo'mo syafísyohojí osopo yo'mayo hungkuno joso yo'mayo syoho iyoso ito'no fíyo.

¹³ Hwe fihwo nom'ne a'amu somo hitoho mulohofe'njo'manji Anítu oso hwe sohomo yo'mayo hungkuno ikwolofó'ne sohonta kako hitoho mulofe'njo yonefoho. I oso'no hwe fihwo nom'ne somne'no hitoho ulofíwo'níngkiso sohwo hungkuno ikwolofó'ne sohonta Anítu kakine'no hitoho ulofíhwosi kako tohino muyo'njo yonefoho.

Hwe fihwo símeho hi'ntnnonohino uyo yahino wopíngo ane sohwo kako poyo moi'wo imo'nyo weho.

¹⁴ Nje a'amu soku, hwe fihwo ole naloso, Ngko Anítumo símeho hi'ntnnono uyíwo'níngkohofohoho. Ose naloso sohwo i kako nom'ne a'amu somne'no wopíngo mulohofe'njo yoso sohwo kakoe símeho hi'ntnnono uyoso hopo'maho. Kako Anítuye a'amu ne hwo'maho.

¹⁵ A'amu fehohnjo Anítumo símeho hi'ntnnono uyoso i hofíkó hwapífe wosopayo'no umofonyo iyó'manji

¹⁶ sekwo yo'mayoso a'amú homo somo muyo'njo yontífi ul'wo'n'ngkohofi, An'itu kako wosemokosyohumano. Sekwo hokunonji símeho wop'ngo wasemo'nimontonoho. An'itu kako wosopayo'nji hwap'ife tohohmtno semokiyo'ne wosejapono. Noho f'wan'mno. Ose ulontífi hof'koe a'apahomo mufo'mayo'njo yontífi oso yahinoso ne'njo'maho.

¹⁷ Símeho hi'ntnnono inyo hi olenoho. A'amú fihwo siki humahwosi yahino wop'ngoso miyo'manji kakoeffo.

¹⁸ Sekwo huno ole losyof'isyalokwofó. A'amufe hon'ngkanomne'no mosyaf'isiyo'njo yontífi ole hnalokwofó, Nakwo An'tumo símeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no oso yahinoso hoponoho. Hon'ngkano wop'ngo somne'no huno mosyaf'isiyo'njo uyano. O'o, símeho hi'ntnnonohino uyoso hoponoho. Ose losyof'isyalokwofó. I a'amú fihwo kako An'tumo símeho hi'ntnnono uyonto kako nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo yonto hon'ngkano wop'ngomo min'ngkayo'njo yonto oso hwe sohwo ne'njotaho. O'o, kakoe hon'ngkanomo uhwonontani huno ole nayohoho. Símeho hi'ntnnonohino neso ane hweho. I símeho hi'ntnnonohino uyo yahino ne so'no ngko woloset'hwamne'no yohono. Nom'ne ngko hitoho ntofahon'ngki hon'ngkano wop'ngonohini iwo'n'ngkohe sohwo'n'mo nohonontífi huno ole seyohoho. Kakoe símeho hi'ntnnonohino uyoso ne'njo hweho.

¹⁹ Ole lolalokwofó. An'itu kenga'nohino sohwo humaho. Oso hungkuno somo símeho hi'ntnnono luyalokwofó. Ose'manji wop'ngofó. I towahunó wonyoso oso hungkuno somo símeho hi'ntnnono uyontífi yomo yomo yontífi iyoho unalofó.

²⁰ Sekwo huno ane kuyoho. Sekwo An'tumo símeho hi'ntnnono uyo'nohino'manji i nom'ne somo wop'ngo mulohofe'njo ifijoso sekwoe símeho hi'ntnnonohino uyoso ne ane kuyoho.

²¹ Hohonta neyakwo Ap'lohám sohwo An'tuye hungkunomo haloho upento kakoe hwomu Aisak An'tumne'no sojopo wofonjokisahumonto imentisofó. Ap'lohám ose yahon'ngki An'itu nuhwononto ul'mento, Ap'lohám wop'ngo hwosoho. Nje hungkunomo haloho n'pewo'n'ngkino hwosoho.

²² Sekwo huno ito'no f'isyaf'ihupmno. Ap'lohám kako An'tumo símeho hi'ntnnono uyo'nohino'maho. O'o, kako An'tumo símeho hi'ntnnono uyonto An'tuye hungkunomo haloho po'mojo hweho. U Ap'lohám kako símeho hi'ntnnono uyo'nohino'manji haloho maposo'njo yonto símeho hi'ntnnono uyo so'nji hopo'maho. O'o, haloho pe so'nji nem'nohinoso hoponoho.

²³ Oso'no An'tuye hungkuno a'amú mt'ímokumentohofoso ne imo'n'imentisofó. Hungkuno ole,

Ap'lohám An'tumo símeho hi'ntnnono uyoso'no An'itu nuhwononto Ap'lohám hon'ngkano wonyo anehwo uhwononto ul'mento, Nje a'amú hwosoho.

Ose mt'ímokumentohofofó. Hwap'ngoso Ap'lohám kakoe hwomu Aisak An'tumne'no sojopo wofonjokisahumonto imentisofó. Oso'no Ap'lohámne'no nje a'amú hweho l'imentisofó.

²⁴ Sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako nom'ne somo wop'ngo ulohofó so'manji An'itu nuhwononto ul'wo'n'ngki, Hwe wop'ngo hweho. I hwe nom'nehwo An'tumo símeho hi'ntnnono uyo'manji nom'ne somo hitoho mulofe'njo sohumne'no hwe wop'ngo hweho majofó.

²⁵ U a'mú nom'ne Leahap kako ape hwa'ntefó. Kako a'amú sohwamo hitoho ulofahon'ngki kako a'amú huhwo sohwamo ufo'ma'mentisofó. Jousy'wa a'amú tomi'no hwa'ho Kenan sopo uhwojahon'ngki Leahap kako a'amú huhwo sohwamo ito'no umokosyohumanto kako nom'ne hon'ngkanomo asomo uhwojahon'ngki mango sohwa mot'p'ihwon'mmentohofofó. Oso yahino Leahap imentiso so'no An'itu uhwononto ul'mento, Leahap kako ape wonyo hon'ngkano ane pa'nyiyoho.

²⁶ Sekwo huno waseyono. A'amú kakoe huyo'mango hi'njo sohwo songo humaho. I a'amú nom'nehwo kakoe huyo'mango nto ul'ko'mahwoso'no kako poyo wape'n'montonoho. Oso pa'nyoso a'amú An'tumo símeho hi'ntnnono uyoso a'amú nom'ne somo hitoho mulofe'njo'manji kakoe símeho hi'ntnnonohinoso ne ane hweho. Poyo pe'nyyo hweho.

3

K'iko jije hungkunomo nto'no mokosyohumunyo'ne hungkunofó.

¹ Nje a'amú, hungkuno a'amú somo lut'ihwayo'ne syohoso sekwo a'amú pi'n'ngoso monal'ikutó. Hwap'ngoso a'amú An'tuye hungkuno lut'ihwayo syoho'njo hn'nwi nakwo olo hungkuno homo somo ito'no min'ngkayo'njo n'manji tohino engo nomane'fó. I oso tohino hiloso nom'nefe tohino somo uyakolofó'nefó.

² Nakwo hopi'nonohino hn'nwi omomo yahino yíwo'níngkuhwonefoho. I hwe fihwo kako hungkuno wonyo níhu'no majo'njo sohwo kako hwe wopíngo ne hweho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe melanyo ito'no mokosyohumayo sohwo yo'mayo wonyo kakoe a'apaho uyímo líhwosi ko yososo kako miyonehoho.

³ Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo yahufe ahomo nano intofíwo'níngkuhwonefoho. Hwapíngoso nakwoe honíngkanomo ito'no neníngkayo'nefoho. Oso'no oso nano we'e so'nji nakwo honíngkano yo'mayo yo'mayo somo ípemetawowo'níngkuhwonefoho.

⁴ U nom'ne, sekwo kale engo so'no huno seyohoho. Kako honíngkanomo kunto'no wento a'amu nokilonjipente sohwo kako aho míhwajiyo we'e somo honíngkano nom'nemo wamo lonto aho míhwojahoníngki kale engo sohwo oso honíngkano somo tífi iníngkawowo'níngkisofoho.

⁵ Oso pa'nyoso a'amufe melanyoso we'e ne sohwo hungkuno wonyo loso'manji yo'mayo wonyo umokumontonoho.

Sekwo huno seyohoho. Tí'melanyo we'e sohwo kako iyoswo we'e so'mo sijonto engo íhmnonto iyo hopi'nonohino somo toho naofíwo'níngkisofoho.

⁶ Nakwoe melanyo oso tí'melanyo pa'nyofoho. Nakwo huno wonyo syofísyontani yo'mayo símehomo mta'ni melanyo sohwo lonteso a'apaho wonyo imokuwo'níngkohoho. Melanyo sohwo hungkuno wonyo lonteso símeho toho hopeno honíngkano wonyo imokuwo'níngkiso hweho. Olo hungkuno wonyoso tíkano mta'angofoho.

⁷ A'amu hn'nwi nakwo yo'mayo tongo, yíhufo, homa, mijomjo so'nji nakwo hofíkoee huno somo hwotoho fehoníngkuhwoni hofíko enjwa'mo humawo'níngkohofofoho. Oso pa'nyoso olohonta a'amu íftnnefoho.

⁸ I oso'no hwe fihwo kako kakoe melanyomo hwotoho mafenehoho. O'lo, yo'mayo huno wonyoso símeho mta'angoso melanyo sohwo wonyo hungkuno líwo'níngkisofoho. Melanyo sohwo íku'nantíngo wonyo a'amumo fonjasiyo'ne pa'nyo hweho.

⁹ Nakwoe melanyo so'nji nakwo Hwe Engo Anítu sohumo ísamoyoka ulíwo'níngkuhwonefoho. I oso melanyo hiso'nji nakwo a'amu nom'neso Anítu pa'nyo mtí'mokumentiso somo sitofu ulíwo'níngkuhwone'nwoho.

¹⁰ Nakwoe mango mta'ni Mpohumo ísamoyoka ujo so'nji a'amu nom'ne somo sitofu ujo so'nji swapíwo'níngkisofoho. Nje a'amufu oso yahinoso wopíngo'maho.

¹¹ Mijo me'wampe'njo so'nji mijo iyoho'njo so'nji afamo lolífweweho. O'lo, awonoho.

¹² Nje a'amufu, iyo ísayo somo íkwonjayo unto'nawo'montolaho. Iyo solongkoyo somo ísayo unto'nawo'montolaho. Oso pa'nyoso mijo iyoho'njo lífweweso sopo nta'ni nakwo mijo me'wampe'njo mífonanehwono. I ose'manji nakwoe mango mta'ni nakwo Mpohumo ísamoyoka ujo so'nji a'amu somo sitofu ujo so'nji molanehwono.

Huno wopíngoso Anítu mta'angofoho.

¹³ Hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako huno wopíngo notípemanto yo'mayoso huno uyíwo'níngkisohwolaho. Kako humaso'manji kako honíngkano wopíngo'nohíni yíhwosi a'amu nom'ne somne'no wopíngo'nohíni uloho'montonoho. Oseso yo'mayo wopíngo yososo'no kako kakoe yofe moho'no ma'nyo'njo yoso'manji kako huno'njo ne hweho.

¹⁴ I jíje símeho mo'mo a'amu nom'ne sohumne'no wonyo mnawe'manji u nom'ne a'amumo hwotoho fenji jíje yofe ho'nomo'nalokuno, ose'manji ole syafísyohotoho. Ngko huno'njo hwo'nyoho. Anítuye hungkunomo iníngkwalokweno. Ose syafísyonji kiko hwasyo hungkuno hnنالokuno.

¹⁵ Oso hunoso Anítu mta'ango'maho. O'lo, hwahoponta'angofoho. Seten oso hunoso kíjapmmasofoho.

¹⁶ A'amu fihwo oso huno syafísyíwo'níngkisoso símeho mo'mo nom'ne sohumne'no wonyo mnawojoso kako kakoe yofe ho'noma'níwo'níngkiso sohwo kako yoka lonteso yo'mayo wonyo yíwo'níngkiso hweho.

¹⁷ I Anítu kakoe huno wopíngoso nejaposo'manji nakwo huno wonyo ane wopíngo'nohíni wosoyísyantanoho. I nakwo nom'ne a'amu sohwani íkujoho mafongki'nyo'manji símeho pompenjiyo'njo wohumantanoho. Nom'ne a'amufe hungkunomo haloho wopentano. Nom'ne a'amu somne'no hitoho nalofíhwoso'no hofíkimu ufo'mantanoho. U nakwo Anítuye huno wopíngo hí'njoní'manji nakwo a'amu hopi'nonohino somo wopíngo'nohíni ulohofíwo'níngkuhwone'nwoho. Mango'nohíno líwo'níngkuhwone'ní'maho. O'lo, ne'njo'nohíni líwo'níngkuhwone'nwoho.

¹⁸ A'amu símeho pompenjiyo'njo hn'nwi nom'ne so'nji símeho afa inontani nakwoe yahinoso wopuyo pa'nyofoho. Wopuyo hiso hulassoso wopuyo engo me'wampe'njo umo'nímontonoho. Oso pa'nyoso nakwoe honíngkano wopíngo'nohíni imo'nonefoho.

4

A'amu hwahoponjo yahinomo in'ingkawowo n'ingkiso sohwo An'ituye mango hweho.

¹ Yo'mayo yoka so'nji ikujoho so'nji peho emawo'n'ingkisoto. Yo'mayo so'no simeho fefoyo semo'nonto huno wop'ingoso ehilofahon'ingki simeho fefoyoso ifeehu'mokasi lohofonto yoka'nji ikujoho'nji emawo'n'ingkisofoho.

² Yo'mayo so'no hi semo'n'ingkahon'ingki oso hiso'no mayoso hopo'maho. Oso'no yo'mayoso mayo'ne a'amu somo wofonjasyantife'no y'wo'n'ingkohofoho. Nom'ne a'amufe yo'mayoso uhwonontifi womano lontifi i oso'no mayo hon'ingkanoso p'iku'nnyo so'no sekwo yoka hnnontifi ikujoho fongki'n'wo'n'ingkohofoho kuyoho. Sekwo An'tumo yo'mayo so'no jomo mujo'njo yontifeso momaso'njo y'wo'n'ingkohofoho kuyoho.

³ I oso hi semo'n'ingkiso so'no An'tumo jomo ul'fijo'manji kako mosejaponehoho. Hwap'ingoso sekwoe huno ito'no mosyafisiyo'njo yontifi a'apahomnohini syafisiyo'nontifi jomo ulahon'ingko fi mosejap'wo'n'ingkisofoho.

⁴ Sekwo olo pa'nyo kuyoho. Ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango sohwanji humawo'n'ingkiyoho. Sekwo huno maseyoho liyohoho. Hwe fihwo yo'mayo hwahoponjo yahino so'no umo'n'ingkiso'manji kako An'ituye mangohwo nto i'mofapohoho. Sekwo An'tuye mehomi soku sekwo hwahoponjo yahino so'no hi semo'nososo sekwo ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango sohwanji humawo'n'ingkiyoho pa'nyo kuyoho.

⁵ An'ituye hungkuno ole naliso, An'itu kako nakumo namti'mokumentiso sohonta kako nakwoe huyo'mango nejapmentisofoho. Nakwoe huyo'mango hiloso yo'mayo wonyo hwahoponjo somne'no umo'n'wo'n'ingkiso hweho. Oso hungkunoso siki mti'mokumentohoho so'no losyofisyalokwofo.

⁶ I oso'no oso simeho fefoyo yo'mayoso nelohofahon'ingki An'itu kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo somo uyakolofonto wonyohofiyono nefe'mawo'n'ingkiso hweho. An'ituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa nom'nepo ole naliso, A'amu yokumpohn'nyo imo'nontifi hahn'nyo iwo'n'ingkohofoho somne'no An'itu kako ngkilaho l'wo'n'ingkisofoho. I a'amu hwahopo pawowo'n'ingkohofoho somo An'itu wonyohofiyono ufo'ma'mtonoho.

⁷ Oso'no sekwo An'ituye hungkuno haloho popmno. Kakoe hungkunomme'no enjwa'mo fosyohumamno. Sekwo Seten'mo hwotoho fi'fijoso kako hiyaso wale'mo'mtonoho.

⁸ Sekwo An'itu kakine'nohini wosyofisyano li'fijo'manji kako sekumne'nohini wosyafisyano. Sekwo hon'ingkanano wonyo'njo sohwaso oso wonyo hiso n'ihu'nahone foho'naopmno. A'amu hofikoe aho kiho'njo hon'ingkonontifi mijo yatiku'nontifeso kiho'maso imo'n'wo'n'ingkiso hopaso sekwoe simehoso wasemo'nono. Sekwo simeho hufa'u'njo soku sekwo An'tumo jomo ul'mno. Sekwoe wonyo wae weesemo'mtonoho.

⁹ Sekwoe hon'ingkanano wonyomme'no hi tango sey'hwoso'no humotaha fil'mno. Sekwo hon'ingkanano wonyo'njo t'ikayo jalokwofo soku sekwo humotaha fil'mno. Sekwoe hon'ingkanano wonyo so'no simeho wop'ingo'njo soku hi tango waseyono.

¹⁰ Sekwo Mpohumo ole ul'mno. Ngko wop'ingo ane hwo'nyoho. Kiko mon'ifo'mayo'manji ngko n'ihu'nahone hwo'nyoho. Ose ul'fijo so'no An'itu sekwoe simeho anga'nohino sehon'ingkuhwosi kako sekwoe yofe woho'noma'mtonoho.

Nom'ne a'amu somne'no sitofu nulohotoho.

¹¹ Nje a'amufu, An'ituye hungkuno ole nalohi, sekwo nom'ne somne'no sitofu wonyo hungkuno'nji nohnyo'eno. I oso'no a'amu fihwo sitofu uloso sohwo kako An'ituye hon'ingkananme'no sitofu lalofoho. Sekwo An'ituye hon'ingkananme'no hungkuno wonyo li'fijo'manji sekwo An'ituye hungkunomo hwotoho fi'fijoso An'ituye hungkunomo ito'no wom'ihwojantife'no yalokwofo.

¹² Hon'ingkanano hungkuno hwap'ingoso An'itu kenga'nohino hweho. Kako'nohino a'amufe hungkunomo ito'no ihumajiyo hweho. Kako'nohino kakoe hungkunomo a'amu haloho peso somo asomo ut'mayo'ne hweho. U kako'nohino kakoe hungkunomo a'amu haloho maposo'njo somo t'ikanomo m'ihwajone hweho. Oso'no sekwo nom'ne somne'no sitofu ujo soku hofikoe hon'ingkananomo ito'no m'ihwajiyo ku'maho. Nehopi, sekwo hopo'maho.

Nakwo yokumpohn'nyo imo'n'ingkuhwaloho.

¹³ Sekwo ole hnn'wo'n'ingkohofoho, olohontal'ikeno mo'n'ingkal'ikeno nakwo ango nom'nepo nuhwasi soswo anga'no neyakolof'hwoso'no syoho y'hwasi hamniyoho engo wot'ipemantanoho. Ose hnn'wo'n'ingkohofoho soku haloho upa'n'mno.

¹⁴ Sekwo mo'n'ingka i'mofapone so'no huno maseyohoyohoho. Nakwo olo hwaho lopo humalohwoneso t'ikayo pa'nyo'nwoho. T'ikayo hiloso nosyonteso moi'wo komo'no

imo'níngkiso pa'nyo'nwoho. Nakwo olo hwaho lopo síkuno pi'níngo mohumulohwono. Oso'no nakwo yo'mayo so'no uyano molanehwono.

¹⁵ O'o, ole wolano. Nakwoe Hwe Engo sohumo ole umo'noso'manji nakwo nohumehwasi yo'mayo syohoso uyantanoho. Ose wolano.

¹⁶ I olohonta sekwoe yokumpohn'nyo so'no ho'noma'nontífi yo'mayo syoho iyo so'no nakwo hoponoho lalokwofo. Ose syafísyíkutoho. Oso yokumpohn'nyo yahino imo'nyoso wonyofoho. O'o, ole físyafíhupmno. Yo'mayo nakwoe Hwe Engo sohumo umo'nososo oso'nohino uyano.

¹⁷ Oso'no hwe fihwo kako honíngkano wopíngo so'no huno uyo'manji oso honíngkano hiso miyo'manji kako wonyo iwo'níngkiso hweho.

5

A'amu hamniyoho engo'njo sohwafe hungkunofoho.

¹⁻⁶ Sekwo a'amu hamniyoho engo'njo soku nje hungkunomo haloho upa'nímno. Síkuno mofonepo moi'wo umo'nímonte'no yalofoho. Oso'no sekwo hamniyoho engo peho'no hu'mesyalokwofo. Sekwo olo hwaho lopo nohumantífi yo'mayo ho'yango wokoso hwapífe nomantífi sekwoe a'apahomne so'no syafísyontífi símeho wopíngo'njo humawo'níngkohoho kuyoho. Yahino olo so'no físyafíhupmno. Nakwo yahu fihumo wosopayo engo uyontaneso engo imo'níngkahoníngki nakwo fonjasyontane noníwo'níngkuhwone'nwoho. Oso pa'nyo sekwo wopayo engo nontífeso yahu pa'nyo afofo'njo imo'níngkahoníngkofi we'enepe sekwoe síkuno sekumo fonjasesiyo'neso mofonepo nto imo'nímaho. Sekwo a'amu wonyo honíngkano ane somo hungkuno ito'no míhwajiyo ango somo ipemotapontífi hofíkine'no fonjasiyo'ne hungkuno ho'nasyíwo'níngkohohofoho. Hofíkoe hungkuno ane'njo nohumentaníngkofi fonjahumentohohofoho.

Upa'nímno. Sekwoe syoho selohofiyoso syoho tohohmtno'njo yahaníngkofi hofíkoe hamniyoho fehohnjoso sekwo muyo'njo mokosyohumentaníngkofi syoho selohofiyoso sohwafe humotahoso ho'níngkahoníngki nakwoe Hwe Engo Anítu yo'mayo ahwomomjo somo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sohwo kako nto upa'níngkohoho. Oso hiso'no yo'mayo tango se'maso so'no sekwo huno syafísyíkui joho líkuji humotaho filímno. Sekwoe ho'yango hopi'nonohinoso wonyo umo'nímonte'no yohoho. Hwapífe somo wo'nafiyonji mote'nji wonao'montonoho. Sekwo a'amu nom'ne somo mufo'mayo so'no hamniyoho yo'mayo hu'meesyíwo'níngkohofoso wonyo umo'nímontonoho. Sekwo hamniyoho engo so'no símeho semo'nyoso oso huno sohwo sekwoe a'apahomo toho hopa níhu'nahone wonyo wonasemo'mtonoho.

Hwe Engo asomo pone so'no nakwo yokumpohn'nyo wolohofano.

⁷ Oseso nje a'amufo, sekwo hofiyi fohontohumamno. Sekwo huno seyohoho. Syoho kakwo'yohwo sohwo wopayo wopíngo imo'nyo so'no hontohumaho. Ifoyo syonto mofehi'nyo lonteso kako wopayo'no hofiyi uhwontohumawo'níngkisofoho.

⁸ Oso pa'nyo sekwo Hwe Engo asomo peso'no hofiyi fohontohumamno. Kakoe síkuno mofoneponoho. Oso'no sekwoe símeho físofítofísyohumunímno.

⁹ Nje a'amufo, Sekwo yoka'nji sitofonji hnnyo'eno. Anítu sekumo hungkuno ito'no mesehwajonohoho. Nakwoe Hwe Engo nopíhwosi kakoe síkuno hungkuno ikwolofoneso we'enepe umo'nímonte'no yohoho.

¹⁰ Nje a'amufo, Hwe Engo sohwoe hungkuno kakoe yokumpohn'nyo'nji a'amu límotofo sohwaame'no físyafíhupmno. Yo'mayo tango hofíkimo u'mahoníngki Hwe Engo hofíkimo utímayo'ne hofiyi hontohumamotofofoho. Oso pa'nyo sekwo hofiyi fohontohumamno.

¹¹ Ole líwo'níngkuhwoni, Anítuye a'amu tohino mantífesoyokumpohn'nyo lohofontífi símeho wopíngo'njofoho. Ose líwo'níngkuhwonefoho. Sekwo Joup oso humne'no nto upa'nímentohohofoho. Kako tango míkunímposo notípemanto Anítumne'no yokumpohn'nyo loho'mentiso hweho. Tífi Anítu kako Joupímo wonyoangkafo uloho'mentiso so'no sekwo huno moi'wonoho. Oseso Anítu kako a'amu so'nyumo hitoho engo ulofahoníngki símeho wopíngo míkunímposo nejapíwo'níngkiso hweho.

Nakwo hufa'u síhunehwamne'no lohono eso nolíhwaloho.

¹² Nje a'amufo, olo hungkuno tango'njo upa'nímno. Sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no nehopi Anítumne'no lohono eso nolíkutoho. O'o, sekwo hungkuno nehopi'nohino lífijo so'no nom'ne hungkuno peho'neto. Oso'no sekwo eno ulíkui eno'nohino eso hoponoho. Sekwo awonoho ulíkui awonoho eso nehopi'nohino ulímno. Sekwo Nehopi Anítumne'no lohono eso hwasyo ose lífijoso Anítu kako tohino sejapoloho.

Anîtuye a'amu ne sohwo a'amu mnokino'njo somne'no Mpohumo jomo ulososo wopîngo umokumontonoho.

¹³ A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo tango u'maso'manji kako Mpohumo jomo ulono. Nom'nehwo sîmeho wopîngo'njo humaso'manji kako Anîtumo isamoyoka ulîhwosi Anîtuye yofe ho'nomayo'ne ta walono.

¹⁴ A'amu mnokino'njohwo humaso'manji kako hwe engo a'amu Anîtuye sîmeho a'amu somo mokosyohumayo somne'no johu ulono. Hofîko nopîkuji hwone mijo ahopo ehasîkuji a'apahopo aho ulonjimokukuji Hwe Engo Jîsas sohomo wopîngo umokinyo'ne jomo ulife.

¹⁵ A'amu hiso Hwe Engo sohomo sîmeho hi'ntnnono nehopi uyîwo'nîngkohofomanji Hwe Engo sohomo jomo ulîhwoso'no oso Hwe Engo kako mnokino'njo sohomo wopîngo umokumontonoho. A'amu mnokino'njo sohwo honîngkano wonyo'njo'manji Anîtu wonyo homo somo wae weeo'montonoho.

¹⁶ Sekwo honîngkano wonyo imalofomanji senîngkwa'wehwosamo yoloho ulîmno. Sekwo senîngkwa'wehwosanjimne'no Hwe Engo sohomo jomo ulîfijo so'no kako nosefo'mahwosi wopîngo wosemokumontonoho. A'amu honîngkano wonyo ane sîmeho anga'nohino'njo sohwo kako Hwe Engo sohomo jomo uloso'manji Hwe Engo sohwo yokumpohn'nyo ufo'ma'mntonoho.

¹⁷ Ilaija Anîtuye hungkuno lîmojo sohwo kako nakwo pa'nyo humamojo hweho. Kako sîmeho anga'nohino'njo nohumanto Mpohumo ifoyo masiyo'ne jomo ulahonîngki soswo hufa'u sîhune nom'ne hwasyopo uyakolofontanîngki ifoyo mahu'mmojofoho.

¹⁸ Oso hohosohonta Mpohumo ifoyo siyo'ne apa'no jomo ulahonîngki ifoyo syahonîngki yo'mayo nonyo wosopayo apa'no foka'mentisofoho.

A'amu Anîtuye honîngkanomo hwosopeefososo nakwo asomo utîmano.

¹⁹ Nje a'amufu, hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako Anîtuye hungkuno ne somo ulîko'manto honîngkano wonyomo apa'no inîngkaweso'manji nom'ne sohwo oso a'amu huhwo sohomo honîngkano wopîngomo asomo ipemotasoso so'no ole so'no huno fîsyafîsyu.

²⁰ A'amu fihwo kako nom'nehwo honîngkano wopîngomo asomo ipemotaso so'manji kako oso hwe wonyo sohwoe huyo'mangoso tîkano mta'ni iwosîpema'masofoho. Anîtu kako hwe wonyo sohwoe wonyo honîngkano somo wae weeo'montonoho. Hungkuno osohopeho.

1 Pita Olo Iyoswo S^{imo}'mjo loso Saimoun Pita Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno S^{imo}'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s^{imentiso} sohonta soswo *teti-tli* (33) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo s^{imo}'mjo loso Saimoun Pita mti'mokumentisofoho. Pita kakoe angoo Mpetisaita humanto inan^{ku} syoho imojo hweho. T^{fi} kako Jisasiye inomokomoyo imo'n^{imentisofoho}. Pita olo iyoswo hiloso a'amu Jisas^{imo} in^{ing}kunyoso hof^{ikoe} angopo ul^{iko}'mant^{fi} hwaho engo Pountos, Ngkolesiya, Kapotousiya, Esiya, Mpitiniya, oso'mmeemne'no mti'mokumentisofoho. Hwap^{ingo} olo iyoswo mti'mokiyoso olenoho. Yo'mayo tango n^{ihu}'no toho pa'nyo oso a'amu homo somo uma'monto yahon^{ing}ki Pita nakwo s^{imeho} hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy^{ihwasi} An^{ituye} songo ne'no humayo so'no wohontohumano. Hof^{ikimo} Pita ose ul^{imonto} mti'mokumentisofoho. Olo Pitafe iyoswo ko hiloso Sailas umti'mokiy^{mentisot}ikeno. Sailas Pitafe Ngkilik hungkunoso ito'no m^{ihwajonto} mti'mokumentisot^{ikeno}. Olo iyoswo loso Pita angoo Loum humanto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofol^{hwasi} t^{fi} un^{ing}kohwano.

¹ Ngko Pita'ni Jisas Kilaisiye hungkuno l^{iku}'mofoo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Sekwo a'amu An^{itu} sehwasopo'mentiso soku sekwo sekwoe pone hwap^{ingo} sopo nul^{iko}'mant^{fi} hwaho Pountos^{nji} Ngkolesiya'nji Kapotousiya'nji Esiya'nji Mpitiniya osopmeemne'no humpo'mentohofoo sokune'no olo iyoswo loso semt^{imokiyalokweno}.

² An^{itu} kako sekune'no huno syasyef^{isyonto} kako sekumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentiso kuyoho. Oso'no sekwoe s^{imeho} mo'mo An^{ituye} Towahuno Wop^{ingo} sohwo kako syoho yalofoho. Osopo nohumanto kako Jisas Kilaisiye hungkunomo sekwo t^{fi} nto'no in^{ing}kafitne so'no kako sekwoe hon^{ing}kano wonyo somo wae yasemof^o'ne syoho iwo'n^{ing}kisofoho. Jisas Kilais kakoe hon^{iyoo} sekumne'no us^{ihuma}'mentiso so'no sekwoe wonyoso wae yaofahon^{ing}ki sekwo a'amu songo pa'nyo kiho'maso kuyoho. An^{itu} sekune'no s^{imeho} wop^{ingo} umo'nyo so'nji kakoe hitoho engo so'nji sekumo engo weesemofono.

Nakwo songo ne'no humayo'neso ahwomomo nehontohumaho.

³ An^{itu} kako nakune'no hitoho engo ulofahon^{ing}ki kakoe hwomu Jisas Kilais nakwoe wonyo'ne poyo pe'nyo'ne uhwat^{imentisofoho}. Jisas nope'n^{ing}kahon^{ing}ki An^{itu} kako apa'no songo ul^{ika}'mentiso so'no nakwo kakoe a'amu ne imo'nontani olohonta nakwoe yahino songo'nji humalohwone hn^{nwi} kako asomo net^{imayo}'ne hontohumalohwono. Oso'no nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kan^{ing}kwohwo An^{itu} osohumo isamoyoka ul^{ihwasi} kakoe yofe woho'nomano.

⁴ Yo'mayo wop^{ingo} nakwo An^{ituye} a'amu ne hn^{nwi} maneso An^{itu} kako ahwomomo ho'nahumentisoso weho. Oso yo'mayo wop^{ingo} ahwomomjo wojo hiso wonyo mmo'nonehoho. O'o, ne'no nowent^{ihwonefoho}. An^{itu} kako oso hiso nto'no esyohumanto nakune'no ahwomomo motohontonemokosyohumaho.

⁵ Sekwo An^{itumne}'no huno ne'no syaf^{isyont}fi s^{imeho} hi'ntnnono uy^{iwon}'ingkohofoo so'no An^{itu} kakoe yokumpohn'nyo'nji hof^{iyoo} semokiyohumentan^{ingkuhwosi} sekwo yo'mayo wop^{ingoso} womant^{ifeho}. S^{ikuno} moi'wo imo'noso sohonta Jisas nakumo asomo net^{imayo}'ne poso sohonta yo'mayo wop^{ingo} nakumne'no nto'no esyohumasoso ut^{ihwaniyopo} i'mofap^{ihwoso}'no uhwonantano.

⁶ Sekwo An^{itu} yo'mayo wop^{ingo} sejapone so'no huno syaf^{isyikuji} s^{imonyo} f^{yimno}. I oso'no olohonta yo'mayo tango se'mayo so'no sekwo iyoho sen^{ingkuhwoloho}. O'o, yo'mayo wop^{ingo} sekwo t^{fi} no'mo mapitne so'no sekwo huno syaf^{isyikuji} s^{imeho} wop^{ingo}'nji foyohumamno.

⁷ An^{itu} kako ole syof^{isyalofoho}. Yo'mayo tango u'masoso hof^{ikoo} ngkine'no s^{imeho} hi'ntnnono ntopalokwofoso yokumpohn'nyo uto'monnoho. An^{itu} kako ose syof^{isyalofoho}. Oso pa'nyoso a'amu ahwomo yokino mti'mokuwo'n^{ing}kohofoo sohwa hof^{ikoo} ahwomo yokinoso toho engo sopo iloho yont^{ifi} yo'mayo hintalinyoso moi'wo imo'n^{ing}kahon^{ing}ki ahwomo yokino ne'nohinoso l^{ifawowo}'n^{ing}kisofoho. Oso ahwomo yokinoso sekwoe s^{imeho} hi'ntnnono An^{itumo} uyalokwofoo somo muyakolofonehoho. O'o, oso ahwomo yokinoso wonyo imo'n^{ingkuhwoso}'no sekwoe s^{imeho} hi'ntnnonohino uyoso ne'no nowent^{ihwonefoho}. Yo'mayo tango se'masoso sekwoe s^{imeho} hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo imo'n^{ingkuhwoso}'no ne'no nowent^{ihwonefoho}. Oseso Jisas

Kilais uti'hwa'nyopo pihwoso'no sekwo simeho hi'ntnnono uyalokwofo so'no sekwoe yofe engo nomafikui Kilaisiye yokumpohn'nyo so'nji nomafikui ne'no nohuman-tokutnnefoho.

⁸ Sekwo Kilaisimo muhwonyo'njo ko yontifi kakine'no sekwo simeho umentohofofoho. I olohonta sekwo kakimo muhwonyo'njo yontifi kakine'no huno ne'no syafisyontifi s'monyoyalokwofo. Oso s'monyoyiyo hiso yo'mayo hwahoponjo somne'no s'monyoyiwo'n'ngkohofosomo hwofilo'nnyofoho. U a'amu hofiko oso s'monyoyiyo homo somne'no huno muyoso hofikoe huno nto'no ehohosasiyo'neso nakwo pipi ufo'manehwono. O'lo, awonoho.

⁹ I hwap'ngoso nakwo Anitu simeho hi'ntnnono uyalokuwone so'no Anitu kako nakwoe huyo'mangoso songo imokalofoho. Huyo'mango songo hiso Anitu'nji ne'no humayo'nefoho.

¹⁰ Oso wop'ngo Anitu nelohofalokunjo so'no hohonta a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa hofiko hungkuno hiso ifalifaliyo mt'i'mokontifi hwap'ngo ne so'no wejokwojonyano lontifi syoho engo ko imentohofoso hofiko hwap'ngo ne so'no huno mosyafihu'mmentohofofoho.

¹¹ Kilaisiye Towahuno osohwo kako hofikoe simeho mom'mo nohumanto hofikimo ulimento, Tifi no'mo Kilais kako tohino kengo kengo mahwosi kako yofe engo manefoho. Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Sikuno ntisomo imo'noneto. Oso sikuno homo somo peho peho imo'noneto.

¹² Oseso Anitu hofikimo utihwamento, Ngko olo hungkuno selalokwe loso sekwoe sikuno lomne'no moselalokuyohono. O'lo, a'amu tifi imo'n'fijjo osomne'no lalokweno. Ose lutihwamentisofoho. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoho sohwa hofiko olo hungkuno loso sekune'no mt'i'mokumentohofofoho. Oseso olohonta a'amu Anituye hungkuno wop'ngo selmentohofoso oso hungkuno hiso selmentohofofoho. Anitu kakoe Towahuno Wop'ngo ahwomo mta'ni uhwojahon'ngki oso Towahuno huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso oso a'amu somo uyahon'ngki hofiko oso hungkuno hiso selmentohofofoho. I a'amu ahwomomjoso hofiko Anituye hungkuno hwap'ngo ne so'no wotipemantifi'no yalokwofo. Neso hofiko huno muyofoho.

Nakwo kiho'maso'nji humayo'ne Anitu nakumo joho nelalofoho.

¹³ Oseso sekwo sekwoe hunoso nto'no ikwesyafisyikui nto'no fohontohumamno. Yo'mayo yahino wonyoso ikutoho. O'lo, sekwo Jisas Kilais kako uti'hwa'nyopo asomo pihwosi kako sekumo yo'mayo wop'ngoso sejapone so'no huno syafisyikui nto'no fesyohumamno.

¹⁴ Hohonta sekwo Anitumne'no huno ito'no maseyo sohonta sekwoe simehoso kako wonyo umo lonte osomo sekwo in'ngkamotofofoho. I oso hiso apa'no ikutoho. O'lo, sekwo Anituye mehomi soku, sekwo kakoe hungkunomnohino fin'ngkamno.

¹⁵ Anitu kako kakoe mehomi imo'nyo'ne sehwasopo'mentiso sohwo kako wonyo ane humaso so'no sekwo hoku Anitu pa'nyo hon'ngkano wonyo'maso hmmo'n'mno. Oso'no nakwo yo'mayo iwo'n'ngkuhwoneso hon'ngkano wonyo'maso uyano.

¹⁶ Hwap'ngoso a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoho sohwa hofiko olo mt'i'mokumentohofi,

Anitu nalimento, Ngko hon'ngkano wonyo ane hwo'nyoho.

Oso'no sekwo hoku hon'ngkano wonyo ane fesyohumamno.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

Anitu kakoe Hwomu Jisas Kilais olo hwaho lopo uhwatimentiso sohwo kako nakumo mpe enemayo'ne kakoe hon'yo usihumanto pe'nimentisofoho.

¹⁷ Sekwo Anitumo jomo ulantifi, sekwo ole uliwo'n'ngkohofi, Mpohwo. I ose ko ulontifeso ole so'no fisyafihupmno. Nan'ngkwohwo huhwo sohwo kako a'amufe yofe engo somne'no mosyafisiyo'njo iwo'n'ngkisofoho. O'lo, kako a'amu anga'no anga'nohino sofe yahino somne'no kako yano ilof'wo'n'ngkiso hweho. Oso'no sekwo Anituye mehomi olo hwaho lopo humalofoho soku olo hwaho loso sekwoe hwap'ngopo'maho. O'lo, kih'nawo'nnyo kuyoho. Sekwoe hwap'ngo neso ahwomomno. Oso'no sekwo olo hwaho lopo nohumafikui sekwoe yahino so'nji hano emoyo so'ntnno huno nto'no fisyafihupmno. Anituye simehoso tango ifisyimofanoho likui huno nto'no fisyafihupmno.

¹⁸ Sekwo huno moi'wonoho. Hohonta sekwo sekwoe ajuyohwasafe yahino somo t'ipemantifi ne ane siki humamotofofoho. I oso hon'ngkano sikiyo homo somo humentan'ngkofi Anitu kako mpe esemanto isihutofosema'mentisofoho. Anitu kako sekumo mpe esemayoso yo'mayo hwahoponjo hamniyoho wonyo imo'n'wo'n'ngkiso oso'nji mpe esema'mentiso'maho.

¹⁹ O'o, kako sekumo Kílaisiye honiyo oso'nji mpe esemanto isihutofosema'mentono. Oso honiyoso olo hwaho lophonjo hamniyoho hopi'nono mihu'mokin'ngkuhwosi oso honiyo homo somo mpe iyoso hopo'maho. Oso hohosohonta a'amu hofikoe wonyomne'no yahu *sipsip* wonyolangkafo'nohini wonyo ane'njoso fonjokisahumotofofoho. Oso pa'nyoso Kílais kako honi'ngkano wonyo ni'hu'no ane sohwo kako nakwoe wonyomne'no poyo pe'nimentisofoho.

²⁰ Nakwoe hwaho mamti'mokiyo sohonta oso syoho homo somne'no Anitu kako Kílaisimo uhwosopomentsifofoho. Kílais huhwo sohwo kako olohonta sikuno moi'wo umo'nimonte somo sekumo wop'ingo selohofon'neso utihwa'nyopo nto i'mofapohoho.

²¹ Kílais kako sekumo nosefo'mahon'ngki sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofwo. Anitu kako Kílaisimo apa'no songo ulikafonto yofe engo uyimentiso so'no sekwo huno olo so'no seyohoho. Anitu kako sekumo apa'no songo woselika'montonoho. Oso'no sekwo oso hiso'no simeho hi'ntnnono uyikuji simeho wop'ingo'nji fohontohumamno.

Nakwo nom'ne a'amu somne'no simeho ne'njo uyan.

²² Sekwo Anituye hungkuno ne somo in'ngkwalokwofwo so'no sekwoe simeho wonyo ane pa'nyo imo'n'ngkohoho. Sekwo sekwoe yo'mayo so'no huno mosyafisiyo'njo yontifi sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyalokwofwo. Oso sekwo simeho ne'njo uyo hiso mango mta'nnohini likutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amu somo simeho ne'njo uyo so'no syoho yokumpohn'nyo fiy'mno.

²³ Sekwoe songo humayo yahinoso songofoho. Oso songo humalofwo hiso sen'ngkwowho'ya'u mta'ango'maho. O'o, Anitu engolopohamo songo humaso sohumta'angofoho. Nan'ngkwowho ya'u siko nakumo songo humayo nejapiwo'n'ngkisiyoso moi'wo umo'nimontonoho. Olo nom'ne songo humayo songo loso Anituye hungkuno ne mta'angofoho. Kílais Anituye hungkuno sohwo songo ne'no humayo'neso hwap'ingo hweho.

²⁴ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofwo sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Nakwo hwe moyami olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi hoja pa'nyo'nwoho. Yo'mayo yofe engo, ou, ho'lyango engo mentaneso hoja pa'nyoso sil'fiyo lonto yofoho iwo'n'ngkisofoho.

²⁵ I oso'no nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno engolopohamo ne'no nowentihwonefoho.

Ose limentohofofoho. Oso hungkuno wop'ingo hiso hofiko sekune'no selimentohofofoho.

2

Nakwoe Hwe Engo Jisas sohwo kako engkwosaho fompokumo miyo'njo ne'no wontnnawo'n'ngkiso pa'nyo hweho.

¹ Sekwo yo'mayo yahino wonyoso foho'naopmno. Hwasyo hungkuno so'nji hungkuno mango'nohinojo so'nji foho'naopmno. A'amu ho'lyango engo'njo somne'no simeho tohino semnyoso foho'naopmno. U nom'ne a'amu somne'no sitofwo ujosofoho'naopmno.

² Nakwo huno nayohoho. Mehomi we'eso hofiko amno wonantifi humotahonohini liwo'n'ngkohofofoho. Oso pa'nyoso sekwo Anituye hungkuno ne somne'no humotahofil'mno. Oso hungkuno hiso sekwoe huyomangomnefoho. Oso hungkuno amno pa'nyoso sikuno huhwo huhwi non'ngkuji yokumpohn'nyo nito'n'ngkuji Anitu'nji wop'ingo wohumantifeho.

³ Anitu kakoe yahino wop'ingo setihwamaso so'no sekwo in'ngkawentifi oso homo somne'no huno syafisyontifi oso yahino me'wampe'njofoho lalokwofwo.

⁴ Sekwo Jisas Kílais songo ne'no humawo'n'ngkiso sohomo u'jomapmno. Kako engkwosaho fompokumo miyo'njo engolopohamo ne'no wontnnawowo'n'ngkiso pa'nyo hweho. A'amu hwahoponjoso hofiko oso engkwosahoso nakwolaho lontifi wae yao'mentohofofoho. I oso engkwosaho homo somo Anitu kako nohwosopento yofe engo mulmentisofoho.

⁵ Sekwo hoku ango yokino fompokumo miyo'njo ne'no wontnnawowo'n'ngkiso pa'nyo soku Jisas Kílaisimo nu'mafikujo'no Jisas kakoe ango ne wasemokumontono. Oso ango homo somo kakoe Towahuno wohumamontonoho. Osopo sekwo kakoe syoho ulohofiyi imo'n'ngkuji Anitumne'no yo'mayo syohoso ikujo'no Anituye simeho wop'ingo umokumno. Oso'no nakwo Jisas Kílaisimne'no yo'mayo syoho yasoso'no Anitu kakoe simeho wop'ingo umo'nimontonoho.

⁶ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofwo sohwa Jisasimne'no ole mt'i'mokumentohofi,

Upa'nimno. Ngko ango yokino hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo itofomokosy-ohumayo'ne engkwosaho wop'ingo wonyoangkafo anga'nohino sohumo uh-wosopo'mentohefoho.

I oso engkwosaho hiso ngko pone songo Saiyon sopo wonjahumentohefoho.

I a'amu hofiko oso engkwosaho wonjahumentohe sohumo hofiko simeho hi'ntnnono uyikui hofiko kakine'no wonimango munonehoho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

⁷ A'amu K'laisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho somo oso engkwosaho K'lais sohwo kako hofikimo hofiyo ufo'ma'montonoho. I a'amu kakimo simeho hi'ntnnono muyo'njo somo kako mufo'manehoho. Ole mt'i'mokumentohofi,

Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n'ngkohoho sohwa nakwolaho lontifi syoho iyo sohwa hofiko wae yao'mentohefoho loso

olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwap'ingo imo'n'ngkohoho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

⁸ I nom'nepo a'amu simeho hi'ntnnono muyo'njo somne'no hofiko ole mt'i'mokumentohofi,

Oso engkwosaho ho'nao'mentohefoho sohumo a'amu hofiko entofomafikui wop'wesyantifeho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho. A'amu hofiko Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoso hofiko oso hungkuno homo somo entofomafikui hofiko wop'wesyantifeho. Anitu kako oso yahino hiso i'mofapone so'no huno uy'mentisoso ne imo'nementisofoho.

Nakwo hwe moya'mi Anituye temtitofonwoho.

⁹ Sekwo sokumo Anitu kakine'no sehwsopo'mentiso so'no sekwo kakoe a'amu ne imo'n'mentohefofoho. Sekwoe Hwe Engo nemokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyo kuyoho. Oso'no Anitu kako sekumo hon'ngkano wonyo ane imo'nyo'ne sehwsopo'mentiso kuyoho. Sekwo Anituye a'amu ne sokumo kako sekumo wop'ingo selohofiwo'n'ngkiso so'no nom'ne a'amu somo fluti'hwamno. Ole nakumo naloho'mento, S'imo'mo sekwo sikwo'mjoho'mo nohumentan'ngkofi kako kakoe pompanaho wop'ingopo mesehumaji'mentisofoho.

¹⁰ S'imo'mo sekwo a'amu sokinjo pa'nyo humamotofofoho. I olohonta sekwo Anituye temtitofone humalofo. Hohonta Anitu kako sekune'no hitoho ulo'mentiso so'no sekwo huno maseyo kuyoho. I olohonta kako sekumo wop'ingo seloho'mentiso so'no huno seyahan'ngki sekwo simeho ne'njo uyalokwofo.

Nakwo Anituye syoho ulohofiyo umonano.

¹¹ Nje a'amu soku sekwo olo hwaho lopo kihn'nawo'nnyo kuyoho. Sekwoe hwaho neso olopo mauyoho. Ahomomo weho. Oso'no ngko olo hungkunolo waselimonne'no yohono. Sekwo yo'mayo hwahoponjo yahino so'nji sekwoe yo'mayo wonyoso simeho umo lonte so'ntnne'no hohujo fikinjaopmno. Oso yahino wonyo sohwo kako nakwoe huyo'mango nonto wonyo namokonoho likui hohujo fikinjaopmno.

¹² Sekwo a'amu Anituye hungkunomo in'ngkawowo'n'ngkohoho soku sekwo a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho so'nji ajwopo nohumafikui sekwo hon'ngkano wonyo ane hano nto'no fiwan'imno. Sekwo a'amu Anituye hon'ngkanomo in'ngkawowo'n'ngkohoho so'no hofiko sekumo sitofa sel'wo'n'ngkohoho oso a'amuso hofiko ikinjaofontifi sekwoe syoho wop'ingo somo sehonontifi oso sikuno Anitu kako hungkuno ikwolofone poso sohonta hofiko Anitu kakoe yofe noho'nomapitnnefoho.

¹³ Sekwo Anitumne'no huno nto'no syafisyikui'manji olo hwaho lophonjo hwe engo yofe hwofilo'nnyo sohwo hwaho lopo sekumo semokosyohumawo'n'ngkiso sohwoe hungkunomo tifi fin'ngkamno. Anitu kako sekumo hofikoe sifilaku'nyo'mo sehumaji'mentiso so'no sekwo kakoe hungkuno somo haloho popmno.

¹⁴ Oso hwe yofe engo hwofilo'nnyo huhwo sohwo nom'ne a'amu yofe engo'njo sohwo enjwa'mo humalofo. Oso huhwafe hungkunomo tifi fin'ngkamno. Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko hofikoe syoho ulohofiyo sohwa hofiko a'amufe yahino wonyo somne'no tohino uyo'ne uhwajikui nom'ne a'amuso hofiko hwe engo sohwoe hungkunomo haloho pewo'n'ngkohoho osohwafe yofeso woho'nomantifeho.

¹⁵ Anitu kako olo so'no umo'n'ngkohoho. Sekwoe yahino wop'ingo'nohino yahon'ngkui a'amu hofiko Anituye syoho wop'ingo somne'no sitofa l'wo'n'ngkohoho sofe huno wonyo syafisyi'wo'n'ngkohoho somo sekwoe yahino wop'ingoso hofikoe mangomo mampi'nyo umokumontonoho.

¹⁶ Sekwo oso hon'ngkano hungkuno Mouses seapmmentiso somta'ni Anitu isihutofosema'mentisofoho. I oso'no sekwo hon'ngkano wonyoso ni'hu'no mifitnefoho.

Sekwo ole likutoho. Ngko Anıtuye a'amu ne nto imo'nımaleño. Oso'no ngko honıngkano wonyo i'meso tohino moma'mnehono. Ose likutoho. O'o, sekwo oso yo'mayo hungkuno homo somo hohujo ikinjaofıkuji sekwo Anıtuye syoho oso'nohıni ulohofıyımno.

¹⁷ Sekwo nom'ne a'amufe yofeso monje isyıkutoho. O'o, sekwo hofıko yofeso foho'nomapmno. I Anıtuye a'amu ne somne'no sımeho uyıkuji hofıkimo wopıngo'nohıni ulohopmno. Sekwo Anıtuye hungkunomo haloho pekuji kakoe yofe foho'nomapmno. Hwe yofe engo hwaho mokosyohumayo huhwoe yofeso foho'nomapmno.

Jıas Kılaisıye hwotohomo inımokoho'nawehwasi tohino womano.

¹⁸ Sekwo syoho ulohofıyo soku, sekwo sekwoe hwe engo nosemokosyohumawo'nıngkohoho sofe hungkunomo haloho popmno. Hofıko hungkuno homo somo haloho pekuji hungkuno homo somo sekwo enjwa'mo fosyohumamno. Hwe engo wopıngo selohofıwo'nıngkohoho somnohınımaho. O'o, hwe engo wonyo selohofıwo'nıngkiso sohwoe hungkunomo enjwa'mo fosyohumamno.

¹⁹ Sekwo Anıtune'no honıngkano wopıngo'nohıni ikujo'no sekwoe hwe engo nosemokosyohumawo'nıngkohofoso hofıko tohino siki sejapıkujo'no sekwo Anıtumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofıkujo'no Anıtı kakoe sımeho wopıngo umo'nımontonoho.

²⁰ Sekwo honıngkano wonyo imofıkujo'no hofıko tohino sejapıkujo'no sekwo tımo'nohıni uhwontohumentanıngkuji Anıtı kako sekune'no hitoho mulofe'njo umontonoho. I oso'no sekwo honıngkano wonyo ane wopıngo'nohıni yontanıngkuji hofıko sekumo tohino siki sejapıkujo'no sekwo tımo'nohıni uhwontohumentanıngkuji Anıtı kako sekumo wopıngo waseloho'montonoho.

²¹ Hwapıngoso oso tohino siki mayo yahino homo somo inıngkayo'ne Anıtı kako sehwsopo'mentısofoho. Kılais kako sekwoe wonyomne'no tohino ma'mentıso sohonta kako tohino siki mayo'ne yahinoso hofıyo'no setıhwamentısofoho. Kakoe hwotohomo fıningkamno.

²² Jıas kako honıngkano wonyoso nıhu'no mımentısofoho. Kakoe mango mta'ni hwasyo hungkunoso maho'nımentısofoho.

²³ Hofıko kakimo sıfajo ko ulahonıngkofi kako hofıkimo sıfajo aku mulımentısofoho. Hofıko tohino ko uyahonıngkofi kako ole mujofoho. Hwangku ngko tohino mıkunımposo wosejapmmonnoho. Ose mujofoho. O'o, jıas kako Anıtı a'amufe yahino somne'no yano nto'no ulofıwo'nıngkiso sohwoe ahomo yo'mayo hiso ho'nahınonto kako Anıtı ufo'mayo'ne hontohumentısofoho.

²⁴ Jıas kako kakoe a'apaho wopıngo somo nakwoe wonyo hungkunoso kotosahonıngki kako iyo hwojıyafıku'nnyo somo pe'nımentısofoho. Oso hopo sopo nope'nonto oso yahino wonyo nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo somta'ni wopıngomnohıni unıngkowananoho. Jıas nakwoe wonyomne'no tohino mıkunımposo ma'mentıso so'no kako sekumo wopıngo semokumentısofoho.

²⁵ Hohonta sekwo yahu *sıpsıp* pa'nyo honıngkano hwasıyomo uhwosopentıfi we'mo imo'naofamentohofofoho. I olohonta Kılais sekwoe huyo'mango semokosyohumawo'nıngkiso sohwo kako asomo nosetımahonıngki sekwo kakimo yahu *sıpsıp* pa'nyo soku inıngkowlalokwofo.

3

Hwe moya'mısiyoswafe hungkunofoho.

¹ A'amu nom'ni hwamne'no syoho ulohofıyıwo'nıngkohoho sohwa kakwo'yohumo enjwa'mo humawo'nıngkohoho oso pa'nyoso sekwo moya'mı hwehwanjo sofasi sekwoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo fosyohumamno. I hwehwo huwwo sohwa hofıko Anıtuye hungkunomo tıfi mıningkayo'njo ikujo'no sekwo hofıkimo hungkuno pı'nıngo lutıhwafıkutoho. O'o, hofıko sekwoe yahino wopıngo somo sehonıngkuji wopıngofoho hınıngkuji hofıko huhwa sekwoe Anıtumo tıfi wosenıngkapıfe.

² Sekwoe hwehwo sohwa ole wolantıfeho, Nje ape kako Anıtuye hungkunomo tıfi inıngkawowo'nıngkısosi kako yahino wopıngo'nohıni yontesi nje hungkunomo haloho nıpewo'nıngkısıyoho. Oso'no ngko huhwo'ni Anıtuye hungkunomo tıfi unıngkamno. Hofıko sekwoe honıngkano wopıngo somo sehonıngkuji ose wohnnantıfeho.

³ Moya'mı sofasi sekwo sekwoe a'apaho somne'no a'amuso wonahonıfe lıkuji wokoso yo'mayo yo'mayo manjı'mofo songo oso ikuji mıjıyomjo oso yo'mayo so'no huno pı'nıngo syafıhu'nıngkutoho.

⁴ O'o, sekwoe sımeho ajwomo'mo oso wokoso wonyoangkafoso fotofahınımno. Oso sımehomjo wokoso hiso olenoho. Sekwo nom'ne a'amu somne'no yoka hungkuno

simeho tohino masemnyo'njo sekwoe simeho wop'ingo'nji fesyohumamno. Oso wokoso hiso muyonimofe'njo ne'no foto'naweho. Oso wokoso homo somo Anitu kako nokohoningkuhwosi kakoe simeho wop'ingo umo'nimontonoho.

⁵ Hohonta moya'mi sofa hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono umotofo sofa hofiko oso simeho'njo wokoso hiso foto'nimentohofofoho. Oso wokoso hiso nofoto'nontifi hofikoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo humamentohofofoho.

⁶ Apilohamiye ape Sola, kako ose imojiyoho. Sola kako Apilohamiye hungkunomo tifi iningkawento nje hwe engo hwosoho ulimentisofoho. U sekwo oso Solafe yahino somo tifi iningkafijo'manji sekwo yo'mayo hungkuno sekwoe hwehwo sohwa selfijo so'no iyoho masenonehoho. Oso'no sekwo Solafe mehomi umo'nantifeho.

⁷ Sekwo hwe ape'njo sohwasi sekwo huno wop'ingo tipemafikuji sekwoe ape sofani hofiyono fesyohumamno. Sekwoe yokumpohn'nyo sekwoe moya'mi sofafe yokumpohn'nyo somo yakolo'nnyo hwasoho. Oso'no sekwo hofikine'no syafisyakuji ufo'mapmno. Oso hwoya'mi hofo sofamo Anitu kako hofikimo wop'ingo ulohomentiso so'no hofiko sekwo'nji songo ne'no humantokutnnefoho. U sekwo oso hwoya'mi sofamo wop'ingo ulohofikujo'no sekwo Anitumo yo'mayo so'no jomo ujosyo yo'mayo wonyoso sekwoe mampaho Anitumo jomo ujo somo maseholofonehoho. O'o, kako wosepa'nimontonoho.

Nakwo simeho afa iningkohwasi wohumano.

⁸ Olo hungkuno losojwaofoneso ngko sekwo a'amu hopi'nonohinokune'no waselimonne'no yohono. Sekwo simeho afa iningkuji nom'ne a'amu somo simeho uyimno. Sekwo seningkwawehwosamne'no hitoho selofiwon'ingkiyo pa'nyoso sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho selofihwoso'no wop'ingo ulohopmno. Yokumpohn'nyo yahinoso foho'naopmno.

⁹ U, a'amu sekumo wonyo selohofikujo'no u sekwo hofikimo aku uyo'eno. Hofiko sitofoselikujo'no sekwo sitofa aku nulikutoho. O'o, sekwo Mpohumo oso a'amu homo somo simeho pompengo umofone isamoyoka ulimno. Sekwo ose ikujo'no Anitu kako wop'ingo waselohomontonoho.

¹⁰ A'amu fihwo kako Anituye hungkuno fehohnjo mti'mokumentiso sohwo ole mti'mokumento,

U a'amu kako ngko simeho wop'ingo'nji wohumamo lihwasim'nanji kako hungkuno wonyo'nji hwasyo hungkuno'nji malonehoho.

¹¹ Kako yahino wonyo somo hohujo ikinjaofihwosi kako yahino wop'ingo'nohinu uyono. Kako simeho pompenjiyo so'no syoho ihwosi oso yahino wop'ingo hiso notipemahwosi oso yahino homo somo tifi uningkaweno.

¹² Anitu kako kakoe a'amu yahino wop'ingo'njo somo uhwon'iwon'ingkiyofoho.

Oseso Anitu kako sikuno engolopohamo hofiko jomo uliwon'ingkohofa somo haloho pewon'ingkiyo hweho.

Oseso Anitu kako a'amu hofiko wonyo iwon'ingkohofa somo uhwononto kako hofikine'no simeho tohino umningkuhwoso'no kako tohino uyo'ne hweho.

Ose mti'mokumentisofoho.

Nakwoe yahino wop'ingo iwon'ingkuhwone somne'no tohino mayoso wop'ingofoho.

¹³ U sekwo honingkano wop'ingomo wowano likuji yokumpohn'nyo yohonifijosyo wonyo tihwo wasemokumontolo. O'o, awonoho.

¹⁴ I oso'no sekwoe yahino wop'ingo somne'no tohino mafikuji u sekwo simonyo engo fyiimno. I oso'no sekwo sekwoe yahino wop'ingo somo iningkowentan'ingkuji hofiko nosehon'ingkuji hofikoe yahino wonyo so'nji sekumo iyoho wesemefano likuji selohofikujo'no sekwo iyoho seningkuhwoloho. Huno pi'ningo seyihwoloho.

¹⁵ O'o, awonoho. I Kilais kako jije Hwe Engo imokohoyo'no kako'nohinu wokumokosyohumano. I oso'no a'amu hofiko sekumo ole woselohonantifeho. Sekwo yo'mayo wop'ingoso womano lontifi hontohumalofoso peho'neto. Ose selohon'ingkujo'no sekwo hofikimo hungkuno asomo komo'no ujo'neso sekwo nto'no fesyohumamno. Hungkuno hiso hofikimo hofiyono flutihwamno. Sekwo hofikoe hunomo monje isyikutoho.

¹⁶ U sekwo yo'mayo iwon'ingkohofa so'no sekwoe simeho sohwo wonyo hwosoho makijo'njo yoso'manji a'amuso hofiko sekwo Kilaisimo iningkowalokwofo so'no sitofoselikujo'no hwangu sohonta hofiko hwasyo hungkuno sejo so'no wonimango engo unimontonoho.

¹⁷ U nakwoe yahino wop'ingo iwon'ingkuhwone somne'no Anitu ole lososo tohino womapife lososo tohino mayoso wop'ingofoho. U yo'mayo yahino wonyo somne'no nakwo tohino manoho lihwasimiyanehwono. Oso hiso nihu'no wonyofoho.

Kilais kako nakwoe wonyo wae yafo'ne pe'nimentisofoho.

¹⁸ I nakwoe Hwe Engo Kilais kako wonyo nihu'no ane sohwo kako Anituye pone'no upenemotasimo lonto nakwoe wonyo'mne'no sikuno anga'nohino somo tohino manto poyo pe'nimentisofoho. Hwe wop'ngo'nohino sohwo nakwo wonyo hn'nimo nayohope sohwo pe'n'ngkahon'ngki kakoe huyo'mango sohwo apa'no songo likafonto kako songo humaho.

¹⁹ Kako nope'nonto kakoe huyo'mangoso tikanomo nowento kako a'amu poyo nto pe'nimentohofoho osomo kakoe hungkuno wop'ngo lutihwamentisofoho.

²⁰ Oso a'amu hiso hofiko N'wa nohumentan'ngki hofiko Anituye hungkunomo hwotoho hmotofofoho. Oso'no Anitu kako hofikoe yahino wonyo somne'no tohino komo'no umentiso'maho. O'o, Anitu kako hofiko hofikoe hon'ngkano wonyoso noho'naofikuji ngkimo simeho wontopant'fitikenonto hontohumamentisofoho. Oso hohosohonta N'wa kako yofayokino nom'timokonto oso yofayokino homo somo a'amu aho fehohno hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'ni s'hune'nohino humamentohofofoho. Anitu mijopo mta'ni songo nohumentan'ngkofi asomo utima'mentisofoho. Mijomo mape'n'mmentohofofoho.

²¹ Oso mijo hiso mijo kiyomayo huyo'mango pa'nyofoho. N'wa'montohwamo Anitu mijo mta'ni songo nohumentan'ngkofi asomo utima'mentisofoho. Oso mijo kiyomayo yahinoso a'apahomjo kiho wonyoso wae yafo'ne'maho. O'o, Anitu kako nakwoe simeho mo'mo wonyo wae ya'omentiso so'no utihwayo'nefoho. Mijo kiyomayo yahino neso olenoho. K'ko ngkimo mijo wokiyon'mapife lohoji u k'ko Mpohwo Anitumo ole uso, Jisas kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no ngko a'amu songo pa'nyo j'je hon'ngkano wop'ngomo nto'no un'ngkamo. Ose uso. Mijo kiyomayo yahino neso osohifoho.

²² Jisas kako ahwomomno simentisoso osopo nosonto kan'ngkwohwo Anituye aho anga sohohta'ni humaho. A'amu ahwomomjo hopi'nonohino so'nji yofe engo'njo so'nji yo'mayo yo'mayo yokumpohn'nyo so'nji Jisas kakimo enjwa'mo weho.

4

Nakwo hwahoponjo yahinoso noho'naofihwasi Kilaisimne'no tohino womano.

¹ Kilais kako nakwo'nji olo hwaho lopo nohumentani kako nakwoe wonyomne'no tohino ma'mentisofoho. I oso'no nakwo yokumpohn'nyo ito'n'ngkuhwasi Kilais kako ma'mentiso hopa nakwo tohino womano. U a'amu fihwo kako Anituye hon'ngkanomo ito'nohino in'ngkawento yahino wonyo somne'no nihu'no ngkilaho ne'no lonteso'no nom'ne a'amu hofiko kakimo tohino uy'wo'n'ngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako hon'ngkano wonyo somo nihu'nahone hohujo nto ikinjao'maho. Hon'ngkano wonyo hiso oso hwe sohumo apa'no momokosyohumanehoho.

² Oseso sekwo olo hwaho lopo nohumafikuji yo'mayo wonyo sekwoe simeho umo lonto a'amu yonte hopa somo in'ngkakutoho. O'o, sekwo yo'mayo yahino Anitu kakoe simeho wop'ngo umokiyo'ne somnohino fiy'mno.

³ A'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoho sofe yahino pa'nyoso sekwo hohonta imotofofoho. Hofikoe yahino hiso olenoho. Apohufo, yo'mayo wonyo somne'no simeho fefoyo, mijo yokumpohn'nyo nont'fi nilohofoho, wosopayo engo ne'no n'wo'nont'fi siki humawo'nyo, mijo yokumpohn'nyo ne'no n'wo'nont'fi fonifonyo yahino yont'fi Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nyo, hwahoponjo anitu hwasyo hwoso sohumo hwomtame ulohofont'fi kakoe yofe ho'nomayo oso yo'mayo yahino wonyo hiso'no sekwo hi semo'n'ngkahon'ngki imotofofoho.

⁴ Olohonta sekwo oso yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaofont'fi oso yahino wonyo homo somo sekwo hofiko'nji apa'no miyalokuyohofoho. Oso'no hofiko nosehonont'fi yomo yont'fi sitofo selalokwofo.

⁵ Hwangku sohonta Anitu oso a'amu hisomo hofikoe yahino wonyo homo somne'no hungkuno ikwolofone hohwafoso sopo humafikuji osopo Anitu'nji hofikoe hungkunoso ikwolopitnefoho. Anitu kako oso a'amu songo humalohwone hn'nonji poyo pe'nimentohofoho sofe yahino wonyo somne'no yano ilofonehwajiyone'neso nto'no esyohumaho.

⁶ Hohonta Kilais kako a'amu poyo nto pe'nimentohofoho sofepono nowento kakoe hungkuno wop'ngoso uy'mentisofoho. Oso a'amu hiso hofiko nakwoe hwaho lopo nohumant'fi hon'ngkano wonyo somo in'ngkawent'fi a'amu hopi'nonohinoso pe'n'wo'n'ngkohofoho hopaso pe'nimentohofofoho. Kilais a'amu homo somo u'manto hofikoe huyo'mango Anitu'nji humafitne'ento kakoe hungkuno wop'ngoso ulimentisofoho.

Syoho ulohofiyu wop'ingo sohwo An'ituye pompenjiyoso yano ulofiyonefoho.

⁷ Olo hwaho lophonjo yo'mayo hopi'nonohinoso moi'wo umo'n'monto yalofoho. Oso'no sekwo yo'mayo wonyo somo monje yasy'kuji huno nto'no syaf'sy'kuji ehohosasy'hwoso'no sekwo yo'mayo so'no Mpohumo jomo ul'wo'n'ngkuno.

⁸ Oso'no nakwo olohonta nohumentan'ngkuhwoni yahino anga'nohino nom'ne somo yakolo'nnyoso olenoho. A'amu nom'ne somne'no huno syaf'sy'kuji simeho uy'mno. Sekwo simeho uy'kujo'no hofikoe yahino wonyoso sekumo selohofikujo'no'manji oso wonyo homo somo sekwo sekwoe hohujopo meho'naopmno.

⁹ A'amu nom'neso hofiko sekumo se'mafikujo'no sekwo hofikimo hofiyu ulohopmno. Oso syoho nom'ne a'amu somo wop'ingo ulohofu so'no iyoho sen'ngkuhwaloho. o'o, simeho wop'ingo'njo fiy'mno.

¹⁰ Sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo An'itu kako syoho wop'ingoso sejapmentisofoho. Oso'no sekwo An'ituye yokumpohn'nyoso nomafikuji nom'ne a'amu somo ufo'mapmno. Sekwo ose ikujo'no An'ituye syoho ulohofiyu wop'ingo soku sekwo An'ituye yahino wop'ingoso yano ulofiyalokwofo.

¹¹ Hwe fihumo An'itu kakoe hungkuno luti'hwayo'ne syoho uyo so'manji kako woluti'hwano. An'itu kako a'amu nom'nehumo a'amumo fo'mayo'ne syoho uyoso'manji An'itu kakoe yokumpohn'nyo'nji oso hwe huhwo sohwo kako hofiyu ufo'mano. Sekwo ose ikujo'no a'amu hofiko nosehon'ngkuji ole wolantifeho, Jisas Kilaisiye a'amuso wop'ingo'nohino iwo'n'ngkohofofoho. Ose likuji hofiko An'ituye yofe engo woho'nomantifeho. Kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji ne'no nowent'hwonefoho.

Hofiko Kilaisimo wonyo uloho'mtohofo hopaso nakumo wonyo ose'nohini wonelohofantifeho.

¹² Nje a'amu soku yo'mayo tango toho pa'nyoso sekumo wosema'monte'no yalofoho. Sekwo nom'ne tango ne'makwoho likuji yomo ikutoho. O'o, yokumpohn'nyo foyohumamno.

¹³ Yo'mayo tango se'malokunjo so'no sekwo simonyo fiy'mno. Hwap'ingoso oso wonyo sekumo selohofalokwofoso Kilais huhumo uloho'mentohofofoho. Oso'no Kilais kako asomo poso sohonta kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji uti'hwanyopo i'mofapi'hwoso'no sekwo simonyo engo ikuji simeho wop'ingo'nji wohumantifeho.

¹⁴ Sekwo Jisas Kilaisiye yofe aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofu so'no a'amu nom'neso hofiko sekumo sitofo sel'kujo'no'manji sekwo simonyo engo fiy'mno. Hwap'ingoso An'ituye Towahuno yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwo sekwo'nji humaho.

¹⁵ A'amu fihwo kako sekwo'njo ajwo somo humaso sohwo kako a'amu fonjasiyo, yo'mayo yo'mayo hufo, yo'mayo yahino wonyo iyo, a'amufe foyohumayo somo wonyo imokiyo, oso a'amu huhwo sohwo kako sekwo'nji mohumanehoho. O'o, oso yahino wonyo hopi'nono sekwo'njopo wojo so'no tohino malokwofo so'no nakwo mupo'nanehwono. O'o, sekwo oso yahino wonyo somne'no n'hu'no ikutoho.

¹⁶ U hwe fihwo kako Jisas Kilaisiye yofe so'no kako tohino t'pemaso'manji won'mango munonehoho. O'o, awonoho. U sekwo a'amu Kilais we'e imo'n'mentohofu so'no sekwo kagine'no isamoyoka ul'kuji An'itu kakoe yofe foho'nomapmno.

¹⁷ Oso s'ikuno a'amufe yahino somne'no tohino mayoso nto i'mofapohoho. Nakwo An'ituye mehomi ne hn'nimo tohinoso kaki'no wone'ma'montonoho. I nakumo oso tohino hiso s'imo'mo ne'maso'manji a'amu An'ituye hungkunomo haloho mapewo'n'ngkiyohofoso An'itu kako t'fi no'mo tohino m'kun'imposu uyonefoho.

¹⁸ A'amu An'ituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu An'ituye hungkunome'no wop'ingo'nohino y'wo'n'ngkiso sohwo kako An'itu'nji engolopohamo wonyongka'fopo humayo'ne oso hwe sohwo ito'no foyohumayo'ne olohonta yo'mayo tohinoso malofoho.

I ose'manji a'amu An'ituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoso t'fi no'mo peho tohino mapitnneto.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

¹⁹ An'itu kako a'amu fihumo tango u'mano loso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako hon'ngkano wop'ingo'nohino ihwosi kako An'itu kakimo umt'i'mokumentisoso oso hwoe ahomo wohumano. An'itu kako sekumo asomo woset'ma'monnoho sel'mentiso so'no syaf'sy'kuji hunoso ole waseyono. An'itu kako hungkuno sel'mentisoso ne umo'n'montonoho. Huno ose waseyono.

5

Sekwo hwe engo sohwasi Anıtuye yahu sipsip somo nto'no mokosyohumamno.

¹ Sekwo hwe engo sohwasimo, ngko hungkuno ole waselımne'no yohono. Ngko huhwo'ni hwe engo hwo'nyoho. Oseso ngko nje tımo so'nji Kılais kako tohino engo nomanto pe'nıngkahonıngki uhwonmentohefoho. Jisas Kılais asomo poso sohonta yo'mayo wonyoangkafo ne'masoso ngko huhwo'nnonji womantanoho. Oseso ngko olo syoho loso sekwo hwe engo sohwasıye ahopo wohu'meesehumonne'no yohono.

² Sekwo Anıtuye a'amu ne yahu *sipsip* pa'nyoso hofıko sekwoe ahomo humalofı somo nto'no mokosyohumamno. Olo syoho Anıtu kako seıapmması loso'no sekwo sımeho semo'nıngkuhwoso'no hofıyo'no fıyımno. Olo syoho hılosı sekwo hamniyoho mayo'ne'nohını ikutoho. O'ı, sekwo Anıtumne'no syafısyıkuji syoho yokumpohn'nyo fıyımno.

³ Oso a'amu Anıtu kako sekwoe ahopo sehımaıı'mentıso somo sekwo hofıko hwe engo sohwası hofıkımo aho yokumpohn'nyo kemokosyohımafıkuji yoka ulıkutoho. O'ı, hofıko sekwoe humayı somo sekwoe syoho wopıngo somo sehonıngkuji hofıko oso sekwoe yahıno wopıngo homo somo hofıko fıfi wosenıngkopantıfeho.

⁴ Sekwo ose ikıju'ne'manı Anıtuye yahu *sipsip* somo mokosyohımayo kakwo'yohwo ne sohwo oso yahu *sipsip* somo woma'mo lıhwosı utıhwa'nyopo asomo poso sohonta Anıtu kako sekumo yo'mayo wonyoangkafoso seıapososo engolopohamo ne'no nowentıhwonefoho.

Nakwoe hunoso nto'no syofısyıhwası nakwoe yofeso monje ehınıngkuhwası nom'ne a'amu somne'no hwahopo wopıwano.

⁵ Oso'no sekwo hwe songo sohwanınonji sekwoe hwe engo sohıwe hungkunomo enıwa'mo pahumno. Oso'nji sekwo a'amu hopı'nonohıno soku Anıtuye a'amu ne somne'no hwahopo pawomno. Ufo'ma'nımno. Anıtuye hungkunoso ole nelalofı, Anıtu kako a'amu kakoe hungkunomo hwotoho fıfıjo somo kako hofıkımo iloıaofıhwosı ngkılaho ulımontonoho. I oso'no a'amu hofıko nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawowo'nıngkohofo somo Anıtu kako hofıkımo wopıngo ulohofıwo'nıngkısı hweho.

⁶ Oso'no sekwo sekwoe sımeho sohwo yo'mayo wonyo umı lonto iwo'nıngkısıno monje feehumno. Monje yasyıkuji sekwo Anıtuye aho yokumpohn'nyo somo enıwa'mo fosyohımamno. Anıtu kakoe sıkuno jıje yofe woho'nokuma'mo lıhwosı ou, kako jıje yofe ho'nokumayoso hoponoho.

⁷ Yo'mayo tango sekumo se'masoso sekwo Anıtu sekumo hofıyo'no semokosyohımaso sohıwe ahopo fıho'nahumno.

⁸ Sekwo nto'no hımafıkuji Seten sekwoe mango sohıne'no i'waho nto'no fıyımno. Seten kako sıkısıwojo pa'nyo sohwo hano utıhwa'nyopo emoyonto houhouyo engo lonto a'amumo wonyo umokumonto iwo'nıngkısı hweho.

⁹ Sekwo Anıtumo sımeho hı'ntnnono yokumpohn'nyo uyıkuji yokumpohn'nyo lohofıkuji Setenımo mıyıyohotofapmno. Sekwo huno seyohoho. Anıtuye a'amu angı'meemjo humalofıso hofıko oso tango sekwo malokwofo hopaso malokwofo.

¹⁰ Anıtu kako wopıngo nalohofıwo'nıngkısı sohwo kako sekumo Kılaisı'nıı fıohı'nyo'ne sehıwosıpo'mentısofoho. Oso'no sekwo kakoe yofe hwofılo'nyo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji ho'nomapıjoso sekwo songo ne'no nohumantokutnefoho. Oseso we'eneııı sekumo tango se'maso so'no Anıtu kako sekumo apa'no wopıngo wasemokumontonoho. Anıtu kako sekumo yokumpohn'nyo lohıfo'ne sesofıtofwosı'no sekwo kako'nıı yokumpohn'nyo wolohofantıfeho. İkınıı ikınııyo mıyıfoho.

¹¹ Oseso Anıtu kakoe yokumpohn'nyoso moı'wo mmo'nonehoho. O'ı, engolopohamo songo ne'no nowentıhwonefoho. Oso hungkunoso nehıpeho.

Hungkuno ae'ıyıfofo.

¹² Olo hungkuno fıfo selalokwe upı'nalokwofo loso ngko Sıllasımo ulahonıngko kako mtı'mokalofıho. Ngko huno ole syofısyıalokweno. Sıllası sohwo kako nenıngkwa'wehwo ne hweho. Olo iyoswo loso ngko sekwoe huno Anıtu kako nakumo wopıngo nalohofıwo'nıngkısı so'no huno nto'no wosıfıhıpıfenıı semtı'mokıyalokweno. Ngko Anıtu kakoe yahıno so'no huno nıyahonıngkısı sekumo yoloho selohono. Oso'no sekwo olo hungkuno hılosı nupa'nıngkuji aho yokumpohn'nyo fıkemokosyohımamno.

¹³ A'amu Mpapilounjo * somo Anitu kako hofikimo sekwo'nji kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwsopo'mentisofoho. Oso a'amu hiso hofiko sekumo nakwoe a'amufo selalokwofo. Nje hwomu Mak huhwo nje a'amufo selalofoho.

¹⁴ Sekwo hopi'nonohino soku sekwo nom'ne a'amu somo uhwon'ngkuji oso a'amu hiso'nji sekwo aho po'nimno.

Sekwo Kilais'nji humalofo. Oso'no sekwoe simehoso pompenjiyo'nji fesyohumamno. Nje hungkuno osohohweho. Ngko Pita'ni selohono.

---

* **5:13:** Osohonta Pita Mpamilounne'no pahnnimo hungkuno Loumne'no limentisofoho. Hwapingoso a'amu Mpapilounjoso hofikoe yahino hohontajoso imotofoho.

2 Pita

Olo Iyoswo Tifinjo loso Saimoun Pita Mtimokumentisofoho. Olo Hungkuno Simumjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-foua*'nji (34) *teti-et*'nji (38) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo tifinjo loso Saimoun Pita mtimokumentisofoho. Olo iyoswo loso a'amu simeho hi'ntnnono uyimentionofo somnefoho. Olo iyoswo tifinjo mtimokinyo hwapingoso olenoho. Oso a'amu Jisasimo iningkunyo soku sekwo a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwanne'no i'waho fiyimno. Pita kako ose ulimonto olo iyoswo loso mtimokumentisofoho. Olo iyoswo loso ntipo humanto mtimokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofolihwasi tifi uningkohwano.

¹ Ngko Saimoun Pita'nyoho. Ngko Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyi sohwo'ni kako'ne hungkuno liku'mofo (*apouse*) syoho'njo hwo'nyoho. Jisas Kilaisiye kako yahino wopingo'njo sohwo nakwoe Anituyoho. Kako nakwoe wonyo somjo tohino somta'ni isihutofonemayo'ne hweho. Sekwo soku oso hiso'no upa'nontifi hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono nakwo uyalokuhwone hopa uyontifi Anituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Olo hungkuno loso sekumne'no mtimokalokweno.

² Sekwo Anitunji nakwoe Hwe Engo Jisasi'ntnne'no sekwo sikuno huhwo huhwi huno engo fitipemapno. Huno engo tipemapijoso siko sekumo wopingo selohofohosi sekwoe simeho wopingo engo wasemo'nimontonoho.

Anitu kako nakwo kakimo ofohi'nyo'ne nahwosopo'mentisofoho.

³ Anituye yokumpohn'nyoso yo'mayo hopi'nono Anituye yahino wopingo somo iningkayo'ne nejapmentisofoho. Nakwo Jisasi'mne'no huno engo tipemehwasi yo'mayo nejapmentiso so'no huno wonayimontonoho. Jisas huhwo sohwo kakoe yofe engo so'nji kakoe yahino itonohino so'nji mayo'ne joho nalmentisofoho.

⁴ Kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji Anitu kako yo'mayo wopingo wonyoangkafo engo nakwo kakoe honingkano ito'no iningkayo'ne wosejapmmo nalmentisoso olononta kako nakumo nto nejapmentono. Oso'no olo hwaho lopo yo'mayo wonyo nakwoe simeho nelikafoso nakumo wonyo wonamokumonto yonte somo nakwo Anituye yokumpohn'nyo'nji hwotoho fehwasi nakwo Anituye yahino wopingoso womantanoho.

⁵ Oseso nakwo Anituye honingkano itonohino iningkayo'ne nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso nto'nohinimaho. O'o, nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyihwasi nakwo honingkano wopingo imo'nyo'ne syoho yokumpohn'nyo uyano. Oso'nohinoso nto'nohinimaho. O'o, osopo nakwo sikuno huhwo huhwi Anitune'no huno engo tipemayo'ne huno nto'no syofisyihwasi Anitu kako yo'mayo hofiko ifitne'ento imentiso so'no nakwo huno wonayono.

⁶ Nakwo oso'no huno nto'no naihwoso'no osopo nakwoe a'apaho wonyo'ne syofisyasoso hwotoho wofeeno. Nakwo yo'mayo wonyoso hwotoho monje fesyihwasi yo'mayo tango ne'mahwoso'no nakwo yokumpohn'nyo wolohofano. Nakwo yokumpohn'nyo lohofihwaso'no nakwo Anituye yahino hopa uyano.

⁷ Ose ihwaso'no ou osopo nakwo nom'ne a'amu somo nakwoe a'amu kuyoho ulano. Ose ulihwasi hofiyi ufo'mano. Hofiyi ufo'mehwasi nakwo simeho nehopi unano.

⁸ Oso yahino ngko seloheso ne'no mjimihwasi nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yahinoso nakumo toyo enaofihwoso'no yo'mayo syoho nakwo kakine'no yasoso ne umonimontonoho.

⁹ Anituye a'amu ne fihwo kako oso yo'mayo yahino homo somo momaso'njo yoso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako timpi'nyo pa'nyo hweho. Oso a'amu timpi'nyo huhwo sohwo kako Anitu kakoe wonyo wae yimomentiso so'no kako huno muyofoho. Kako iningo mofalofoho.

¹⁰ Oseso nje a'amu soku sekwo oso hopa ikutoho. Anitu kako sekune'no joho selonto kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentisofoho. Oso yahino ngko selohe somo mayo'ne syoho yokumpohn'nyo yohon'ngkuji a'amu hofiko nosehon'ngkuji ole woselantifeho. Sekwo Anituye a'amu ne kuyoho. Sekwo ose ifijoso mopiwahupitnehoho.

¹¹ O'o, sekwo Anituye yahino wopingoso nomafikujo'no oso honingkano Anitumo umayo'neso sekune'no hwasomp'naweho. Osopo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kako nakwoe wonyomne'no poyo imonimentiso sohwo'nji sekwo engolopohamo ne'no nohumafikuji kako sekumo hofiyi semokosyohumanefoho.

¹² Oseso olo hungkuno loso ngko ne'no seliwo'n'ingkohefoho. Sekwo olo hilo so'no huno ko seyahon'ngki sekwo aho yokumpohn'nyo ko kemokosyohumalofoso ngko apa'no selalokweno.

¹³ I ngko olo so'no nimo'n'ingkohoho. Sikuno hopi'n'onohino somo ngko olo hwaho lopo songo humahm'no sekwo huno aku syafisy'yo'ne olo hungkuno hiloso ngko sekumo ne'no waselimonne'no yohono.

¹⁴ Ngko olo so'no huno niyohoho. We'enepe ngko olo hwaho lopo uli'ko'ma'monnoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako olo hilo so'no ngkimo huno nto lan'ifohoto'masofoho.

¹⁵ Oseso ngko apa'no syoho engo yonji sekune'no olo hungkuno hiloso oso'njo mta'ango'maho. O'o, nakwo Kilais'nji nohumentani yo'mayo wonyoangkafu imentiso somo t'imo uhwon'iment'ihwonefoho.

Nakwo Anituye pomponahoso Kilais'imo wentan'ngki uhwon'iment'ihwonefoho.

¹⁶ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji kako asomo pe'ne so'ntnne'no noselahon'ngkuhwoni sekwo nto upa'n'imentohofohoho. Oso hungkuno nakwo Kilais'mne'no seliment'ihwone hwap'ngoso a'mane hungkuno'nji siki hungkuno oso'njo mta'ango'maho. O'o, nakwo Kilais'nji nohumentani yo'mayo wonyoangkafu imentiso somo t'imo uhwon'iment'ihwonefoho.

¹⁷⁻¹⁸ Ou, oso hwofiki'nyo sopo nakwo nohumentan'ngkuhwoni kan'ngkwowho Anitu kakoe hwofufe yofeso ho'n'mahon'ngki Jisas kakoe a'apahoso pomponaho lahumen-tisofoho. Nakwo ahwomo mta'ni Anitu kakoe mampahoso kakoe hwofumo ula-hon'ngki nakwo ole upa'n'iment'ihwoni, Oloso nje hwofufoho. Ngko kakine'no wop'nggo nimo'nantohofoho. Nje simehoso kakine'no wop'nggo nimo'nantohofoho. Nakwo ose ho'n'ngkahon'ngki upa'n'iment'ihwonefoho.

¹⁹ Oseso a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa oso hungkuno hiso hofiko mti'mokumentohoho somo nakwo nupo'nontani nehopi limotofo lontani simeho yokumpohn'nyo uyalokuhwono. I oso'no sekwo hoku hofikoe hungkuno homo somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Hofikoe hungkuno hiso s'ikwo'mjoho so'mo tipomponaho hopa losyalofoho. Oso pomponaho hiso ne'no nolosyon-tan'ngkuhwosi iyoho walongkon'imo lihwosi iyohohwe'nji i'mu s'i'mofap'wo'n'ngkiso uhwon'wo'n'ngkuhwone hopaso Jisas kako oso i'mu hopa imo'n'ngkuhwosi kako kakoe pomponahoso sekwoe simeho mo'mo lasesyonefoho.

²⁰ Sekwo olo hilo so'no huno waseyono. Anitu kakoe a'amumo hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa iyoswo mti'mokumentohoho somo nakwo atoho lontani a'amu fihwo nakwo'njo mta'ango sohwo kako oso hungkuno homo somjo neso kakoe huno mta'ni syafisy'hwosi yoloho molijwafonehoho. Awonoho.

²¹ Hohonta hwe fihwo kako ole majofoho. Anitu kakoe hungkuno nomahm'no a'amumo ulimne'no yohono. Kakoe huno mta'ni ose majofoho. O'o, Anituye Towahuno kako'nohini hofikoe hunomo kakoe huno mta'nnohini tipemanto uyahon'ngki a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye hungkuno limotofofoho. Huno ose waseyono.

2

A'amu Anituye hungkuno hwasyo liwo'n'ingkohoho sohwafe hwasyo yahino wonyo so'ne hungkunofoho.

¹ Hohonta a'amu fehohnjoso hofiko a'amu Juta somo Anitumne'no hwasyo hungkuno limotofofoho. Oso hopaso a'amu fehohnjo hwasyo hungkuno'njoso sekwo'njo ajwo so'mta'ni wol'kofant'ifeho. Hofiko sekumo hungkuno ole masel'fitnnehofo, Nakwo olo hungkuno selalokuhwone loso kengo mta'angofoho. Ose masel'fitnnehofo. O'o, hofiko sekumo ole woselant'ifeho. Nakwo olo hungkuno selalokuhwone loso Anituye hungkuno selalokuhwono. Hofiko sekumo ose hwasyo sel'kuji hofiko Anituye hungkuno so'nji hofikoe huno kengo mta'ango hwasyo so'nji woselant'ifeho. Sekwo hofikoe hwasyo hungkuno homo some'no simeho hi'ntnnono uy'ifijoso oso a'amu hiso sekumo wonyo wosemokant'ifeho. Jisas Kilais kako hofikoe wonyo somta'ni mpe ko nto ema'mentisoso hofiko kakimo hohujo apa'no ikinjimo'mentohofohoho. Hofiko hohujo ikinjimo'mentohoho so'no hofiko wonyo komo'no imo'n'fitnnefoho.

² A'amu pi'n'nggo engoso nakwo Anituye a'amu ne'nwoho likuji hofiko hofikoe yahino kengo kengo wonyo somo un'ngkowant'ifeho. Oso a'amu hofiko yo'mayo wonyo yont'ife so'no a'amu nom'neso hofiko nuhwon'ngkuji Anituye a'amu nefoho syafisy'kuji hofiko Anitu kakoe hungkuno ne'njo some'no sitofo woselant'ifeho.

³ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo hiso hofiko sekwoe hamniyoho so'no hi umo'n'ngkuhwoso'no hofiko sekwoe yo'mayo hamniyoho wosemano likuji sekumo hungkuno kengo kengo hwasyo woselant'ifeho. Oso'no hohonta Anitu kako oso

a'amu hiso hofiko Anitu'nji hungkuno ikwolofikuji wonyo imo'nyo'ne sikuno ho'nahumentisoso weho. Oso'no Anitu kako timo mopeku'nohumuyoho. O'o, kako timo hontohumaho.

⁴ A'amu ahwomomjo fehohnjo wonyo imentohoho sohwaamo Anitu kako hofikimo timo'nohini uhwonimentisomaho. O'o, kako hofikimo tikano uhumati'mentiso sohwa hofiko osopo sikwo'mjoho ni'hu'no wonyo so'mo humantifi oso sikuno Anitu'nji hofiko hungkuno ikwolofine so'no hontohumalofo

⁵ Hohonta hwe moya'mi hofiko Niwa'nji humamentohoho somo Niwa kako yahino wopingo so'no hungkuno yoloho ko luti'hwahonngki hofiko Anitumne'no hohujo ikinjimo'mentohoho so'no Anitu kako mijo ayo engo somo hungkuno ulahonngki oso mijo ayo engo huhwo sohwo hofikimo ifehu'mokosyahonngki oso a'amu hiso hofiko mijo meepolo'mentisofoho. Oso hohosohonta Niwa kako hwe wopingo'nohino sohwo'nji kakoe a'amu aho fehohnjo hopi'nonohini nom'ne mta'ni hufa'u oso a'amu hofiko yofayokinomo songo humamentohofoho.

⁶ Oso a'amu anggo pone hufa'u Soutom'nji Ngkoumoulajo humamotofoso hofikoe honingkanono wonyo somne'no ahwomo mta'ni Anitu kako oso anggo hopo sopo tiposyo ho'nao'mentisoso hwakufo nimo'nimentisofoho. Oseso olohonta a'amu hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofwo'nngkohofoso hofiko oso anggo hufa'u somne'no tohino mayoso'no huno uyihwoso'no hofiko Anitu'nji hungkuno ikwolofine so'ne sikuno somne'no iyoho unono.

⁷ Oso anggo hufa'u soponta'ango fihumo Anitu kako songo humayo'ne utima'mentisoso anga'nohino hweho. Kakoe yofeso Loutiyoho.

⁸ Oso hwe wopingo Lout huhwo sohwo kako a'amu wonyofe yahino wonyo somne'no kakoe simoho tango engo uyimentisofoho.

⁹ Oseso nakwo huno wonayono. Anitu kako a'amu kakoe yahinomo tifi inngkawowo'nngkohoho somo yo'mayo tango u'mayo so'no ufo'mawo'nngkiso hweho. Oso'nji Anitu kako a'amu honingkanono wonyo'njo somo hungkuno ikwolofoso sohonta tohino nuyonefoho. Huno ose wonayono.

¹⁰ A'amu fehohnjo hofiko Anituye hungkuno so'no ne anefoho syafisyikuji Anitumne'no hohujo ikinjaofikuji nakwo Anitumo enjwa'mo humayoso nakwolaho likuji yo'mayo wonyo hofikoe simoho um'nyo somo inngkafijosomo a'amu homo somo Anitu kako tohino engo uyonefoho. Hofikoe tohinoso nom'ne somo yakolo'nyofoho. Oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo iwo'nngkohofoso hofiko yokumpohn'nyo imo'nontifi hofikoe hunomnohini inngkawowo'nngkohofoho. Oso'no hofiko a'amu ahwomomjo somne'no sitifo ujoso'no iyoho munyofoho.

¹¹ I oseso oso a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no a'amu ahwomomjoso hofikoe yokumpohn'nyo'nji yofe engo'nji yakolo'nyo ko huhwa hofiko oso a'amu hwasyo hungkuno'njo huhwo sohwaamne'no Anitumo sitifo mujo'ne hwafoho.

¹² Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo wonyoso hofiko yo'mayo wonyo hofikoe simoho um'nyo somo iwo'nngkohofoho. Hofiko yahwohuno'njo hwafoho. Yo'mayo so'no hofiko huno nto'no mosyafisiyo'njo ifijos hofiko oso hiso'no sitifo wolantifeho. Yahu kona'wohi mu meesyososo a'amu fonjasyontife pa'nyoso oso a'amu homo somo Anitu kako ose imokonefoho.

¹³ Hofiko nom'ne a'amu somo tango engo uyiwonngkohoho so'no hofiko tango engo womantifeho. Hofiko wonmango munyo'njo yo'mayo wonyo hofikoe simoho um'nyoso utihwa'nyopo iwo'nngkohofoho. Ose yontifi hofiko simonyo iwo'nngkohofoho. Ole seliwo'nngkohofi, Nakwo ho'nwi Anituye a'amu ne'nwoho selontifi sekwo Anitumne'no uhu'mokuwo'nngkohoho sohonta a'amu hiso'nji sekwo ifohunt'nyo sopo swo'nontifi oso a'amusoo hofikoe yahino wonyoso hwapife halojo sopo kiho lopisyaofisyo pa'nyo'njo hwafoho.

¹⁴ Hofikoe yahinoso olenoho. Hofiko ape hwa'ntesimo uhwonano iwo'nngkohofoho. Hofikoe honingkanono wonyo somne'no inngkayo'ne mijoho uyiwonngkisofoho. Oso hiso hofikoe simoho somo simoho muhnniwo'nngkisofoho. Oso a'amu hiso hofiko a'amu nom'ne Anituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo nto'no mokemokosyohumawo'nngkohoho yohoho somo afofo hungkuno ulontifi hwasyo honingkanomo inngkayo'ne ipemotawowo'nngkohofoho. Hofiko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'nivo'nngkisofoho. Oso a'amu homo somo Anitu kako wae yaofonefoho.

¹⁵ Hofiko honingkanono nto'nohino somo hohujo ikinjaofontifi hofiko olopole nonje nonje ilohofom'wo'nngkohofoho. Hofiko oso hwe hohontajo Mpeyouye hwomu Mpelam sohwo kako hamniyoho engo mayo'ne yahino wonyo imentiso oso pa'nyofoho.

¹⁶ Yahu *toungkiso* a'mohungkunoso malwo'n'ngkoho yohoho. I oso'no Mpelamiye yahu *toungki* fihwo kako Mpelamiye hon'ngkano wonyo somne'no wopijwahumonto oso yahu huhwo sohomo Anitu a'mohungkuno kakoe hunomo ho'nisyahon'ngki oso yahu sohwo kako Mpelammo yoka ulimentisofoho. Oso'no yahu huhwo sohwo kako a'mohungkuno'nji Mpelamiye yahino wonyo somo pijwahumentisofoho.

¹⁷ Oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo luti'hwawo'n'ngkohofoso hofiko mijilimno somo jefo yonto sa'n'wo'n'ngkiso pa'nyofoho. Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hofiko oso humeengo engo saponte somo ifofo yokumpohn'nyo engoso ponto mtihupo'meefi'wo'n'ngkiso pa'nyofoho. Oso a'amu hisomne'no Anitu kako hofiko ango ni'hu'no sikwo'mjoho so'mo humafitne'ento sokafo esyohumaho.

¹⁸ Oso a'amu hiso hofiko hofikoe yo'mayo wonyo iwo'n'ngkohofoso somne'no hofiko hofikoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkohofofoho. Hofiko ni'hu'no huno anefoho. Hofiko nom'ne a'amu wonyo hon'ngkanomo kahopi ho'nosalokwofo oso a'amu somo hofiko afofo hungkuno ulontifi hofiko oso a'amu homo somo hon'ngkano wonyo somo ne'no apa'no asomo ipemotowalokwofo. Ole luti'hwawo'n'ngkohofi, Yo'mayo wonyoso jije simeho kumo'n'ngkiso somo noho fiyo. Ose ulahon'ngkofi a'amu hiso hofikimo tifi in'ngkwalokwofo.

¹⁹ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hofiko ole luti'hwawo'n'ngkohofi, Yo'mayo wonyoso sekwo sekwoe simeho semo'noso'manji u sekwoe syohofoho. Sekwo hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo humayoso peho'neto. Sekwo yahinoso nom'ne a'amu semokosyohumunyo ku'maho. O'o, sekwo kongkaku mokosyohumunyo kuyoho. Ose ko ulahon'ngkofi hofikoe yahino wonyo so'nji hwasyo hungkuno so'nji hofikimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyofofo. Hofiko yahino wonyofe syoho ulohofiyofoho.

²⁰ A'amu fiso hofiko Jisas Kilais kako hofikoe wonyomne'no poyo imo'n'imentiso so'no hofiko oso hungkunoso mupa'n'immentohofoso hofiko wonyo we'e humalafoho. I oso'no a'amu fiso hofiko hofikoe wonyo hon'ngkano somo hohujo ikinjaofukuji osopo hofiko hon'ngkano wonyoso nto ho'naopijoso apa'no nomafikuji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafijo'manji oso hohosohonta hofikoe fesyohumayo somo Anitu kako hofikimo ni'hu'no wonyo fesyohumentan'ngkuji uhwon'imontonoho.

²¹ Oso a'amu hiso hofiko hon'ngkano wonyo ni'hu'nahone nto ho'nao'mentohofoso apa'no ma'mentohofoso hofikimo Anitu kakoe hungkunoso hofikimo mu'maso'njo yontentesi hofiko wop'ngo humafikutnesohilo. I oso'no hofiko Anituye hon'ngkano wop'ngo somne'no huno wop'ngo t'pema'mentohofoso homo somo hofiko aku hohujo ikinjao'mentohofoso'no hofiko tohino mikun'mposo engo womantifeho.

²² A'amu Anituye hungkunomo upa'nontifi hungkuno homo somo hwotoho hmentohofoso hofikimne'no oso hungkuno oso si'wojo yahu yahino'njofoho. Oseso nehopi li'wo'n'ngkohofoho. Si'wojo kakoe yahinoso hwolaho mjasy'hwosi apa'no woman'imontonoho. Yahu sohwa mno nto ijont'fe somo apa'no wentifi ij'wo'n'ngkafo pa'nyofoho. Oso a'amuso hofiko Anituye hon'ngkanomo tifi we'enehwo in'ngkawentifi osopo hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaof'wo'n'ngkohofoso hofiko si'wojo yahu oso-hwafe yahino'njofoho.

3

Nehopi'nohini nakwoe Hwe Engo sohwo kako asomo noponefoho.

¹ Nje a'amu soku olo iyoswo hufa'uyo mt'i'mokalokwe loso iyoswo si'mo'mjo so'nji olo t'finjo lo'nji hungkuno wop'ngo nto upa'n'imentohofoso so'no sekwo huno aku syafisiyo'ne semti'mokiyalokweno.

² Hungkuno hiso olenoho. Hohonta Anitu kakoe a'amumo hungkuno uya-hon'ngki hofiko mt'i'mokumentohofoso sohwa hofiko yo'mayo tifi no'mo imo'none so'no mt'i'mokumentohofofoho. Sekwo oso hungkuno so'nji nom'ne hungkuno nakwoe Hwe Engo Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'n'imentiso sohwo kakoe hungkuno li'ku'mofa (*apouse*) syohoe'njo sohwo'nta'ni upa'n'imentohofoso so'ntnne'no sekwo huno nto'no fisyafihupmno.

³ Si'mo'mo sekwo huno olo so'no huno waseyono. We'enepe si'kuno ae'uyoso moi'wo umo'n'imo lihwo'ni yoso sohonta a'amu fehohnjoso hofiko yo'mayo hofikoe hunoso umo lonto yahonjo somo hofiko tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso hofiko sekumne'no sitofa woselantifeho.

⁴ Hofiko sekumo ole woselantifeho. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako sekumo ole sel'imentisotaho. Hwangku ngko asomo wapmmonnoho. Ose sel'imentisotaho. I kako nt'i'mo humaho. Nakwo kakimo muhwonyofoho. Kako sekuyepono asomo maponehoho. Anitu hohonta yo'mayo mt'i'mokumentiso sohonta yo'mayo

imo'nimentisoso ne'no wo'mopontanngki nakwoe ajuyohwosa hofiko nohumamopontifi pe'nimentohoho somta'angoso olohonta oso yo'mayoso ne'no weho. Oso pa'nyoso ne'no nowenti'hwonefoho. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako maponehoho. Hofiko sitofose woselanitifeho.

⁵ Hofiko olo hungkuno anga'nohino losomo simeho hi'ntnnono uyoso nakwolaho lalokwofo. Hohonta Anitu kako hungkuno'nohino lahonngki hwaho'nji ahwomo'nji imo'nimentisofoho. Oso hwaho hiso mijo ajwopo wo'mentisofoho. Mijo fehohnjoso yokintahopo ho'nahumentisoso fehohnjoso hwaho lopo wo'mentisofoho.

⁶ Oseso sikuno nom'ne somo Anitu kako lahonngki mijo oso hwaho somo ifehu'mokosyahonngki a'amu hopi'nono wonyo humamotofoso mijo mapolo'mentonon.

⁷ Oso pa'nyoso tifi no'mo Anitu lahonngkuhwosi olo hwaho lo'nji ahwomo'nji uhwonwo'nngkuhwone somo Anitu lihwoso'no toho nonasyonefoho. Oso hohosohonta a'amu hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofi'wo'nngkohoho somne'no oso Sikuno Engo Anitu'nji hofikoe wonyo so'ne hungkuno ikwolopitnnefoho. Oso hiso'no Anitu kako hontohumaho. Oso hungkuno homo somo a'amu sitofonjo huhwo sohwa hofiko simeho hi'ntnnono muyo'njo hwafoho.

⁸ Nje a'amu soku sekwo olo hilo so'no huno nosyafisyikutoho. Anitu kako hontohumayo ne'nohinoso peho'neto. O'o, sekwo huno olo so'no fisyafihupmno. Anitu kako huno syafisyonteso sikuno anga'nohinoso soswo *wan tausen* (1,000) pa'nyofoho. U soswo *wan tausen*so (1,000) sikuno anga'nohino pa'nyofoho. Nakwo sikuno so'ne atofolwo'nngkuhwone hopaso Anitu kako oso sikuno so'ne atofo majofoho.

⁹ Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo kako ole limentiso. U ngko yo'mayoso umonnoho limentisoso uyimontonoho. A'amu fehohnjoso hofiko huno ole syofisyalokwofo. Anitu kako oso hungkuno limentisoso in'ngo mofalofoho. O'o, kako in'ngo mamofonehoho. I oso'no Anitu kako huno ole syofisyalofoho. A'amu anga'nohino fi'ho kako tikanomo uyoso'no ni'hu'no wonyofoho. Ose lonto ole lalofi, a'amu hopi'nonohinoso hofikoe honngkano wonyo somo hohujo ikinjaofi'kuji ngkine'no simeho hi'ntnnono y'wolo'mokukuji wontapife. Anitu kako huno ose syafisyonto kako a'amu honngkano wonyo'njo somne'no hontohumaho.

Olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'nonefoho.

¹⁰ Oseso a'amu hufu uyantife piwo'nngkohoho hopaso nakwoe Hwe Engo sohwo kakoe sikuno asomo pe-ene'neso oso pa'nyofoho. Oso sikuno homo somo ahwomo engo nolihwoso'no ahwomo hiso moi'wo umo'nimontonoho. Oso hohosohonta hntokwaliyo so'nji hamno mofehi'nyo nakwoe hwaho yo'mayo so'nji toho moi'wo nonefoho.

¹¹ Hwangku oso yo'mayo i'mofapone so'no sekwo huno syafisyikui olohonta sekwoe humayoso pipi wehumantifito. Sekwo honngkano wopingo'nohino ikuji Anituye yahino wopingomnohino nto'no finngkakuno.

¹² Ose ikuji sekwo Anituye Sikuno Engo so'no fohontohumamno. Sekwo Anitu kakoe syohoso yokumpohn'nyo ifijo'manji kako komo'no wappmntonoho. Oso sikuno homo somo yo'mayo ahwomomjo somo toho nngkuhwoso'no sojo hwaho yo'mayoso afofo mijo pa'nyo imo'nonefoho.

¹³ Hohonta Anitu kako ole nalimento, Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta ngko ahwomo songo'nji hwaho songo'nji mti'mokumnefoho. Oso hopo sopo a'amu hofiko yahino wopingo'njoso mapitnnefoho. Anitu ose nalimentiso so'no nakwo oso hiso'no hontohumalohwono.

Nakwo nakwoe humayoso nto'no ehumehwasi nakwoe Hwe Engo sohumne'no wohontohumano.

¹⁴ Oseso nje a'amu soku sekwo yo'mayo yahino wonyo somo ni'hu'nahone ho'naofi'kuji yahino wopingo'nohino iyoso'no syoho engo ikuji oso sikuno engo somne'no fohontohumamno. Ose ifijo so'no Anitu kako sekumo timo wonyo masehononehoho. O'o, sekwo kako'nji simeho afa unantifeho.

¹⁵ Jisas kako asomo komo'no mape'njo peho'no yalofoho. Hwapingoso kako nom'ne a'amu hofikoe honngkano wonyo somo hohujo ikinjaofi'kuji ngkimo tifi wonngkapifento hontohumaho. Olo hungkuno ngko senti'mokiyalokwe hiloso Anitu kako nenngkwa'wehwo Poul huhumo uyahonngki kako huhwonji sekune'no iyoswo mti'mokumentisofoho.

¹⁶ U yo'mayo iyoswo Poul mti'mokuwo'nngkisoso kako sikuno ae'uyo yo'mayo somne'no mti'mokuwo'nngkisofoho. Hungkuno fehohnjo mti'mokonteso yoloho ne tipemayo'ne'entani syoho engo iwo'nngkuhwonefoho. I oso'no a'amu huno aneso Anituye hungkunomo hofiko aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo hofikoe hwasyo hunoso iwo'nngkohofoso hofiko Pouliye hungkuno yoloho neso huno

muyahon'ingki hwasyo lutihwawo'n'ingkohofofoho. Pouliye hungkuno'nohin'i'maho. O'o, nom'ne hungkuno Anituye iyoswo mta'ango hi yoloho neso hwasyo lutihwawo'n'ingkohofofoho. Oso'no hofiko tohino engo notipemapitnnefoho.

¹⁷ Nje a'amu soku, sekwo oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo lutihwawojo so'no huno nto seyohoho. Oseso sekwo oso a'amu somne'no i'waho nto'no fiyimno. Oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo losetihwawo'n'ingkohofoso hofiko sekumo hon'ingkano hwasयो ipesemotafitnnoho. Sekwo nopiwahupitnnoho.

¹⁸ Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'nimentiso sohune'no sekwo kakine'no simeho hi'ntnnono uyalokwofo soku sekwoe simeho pompenjiyo uyoso engo umo'nono. Sekwo kakoe yahino wopingo somne'no sekwo huno engo fitipemapmno. Nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe yofeso engolopohamo ne'no noho'nomehwanefoho. Nje hungkuno osohopeho. Ngko Pita'ni selohono. Nehopeho.

1 Joun

Olo Iyoswo Sîmo'mjo loso Joun Mtî'mokumentisofoho. Olo Hungkuno sîmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sîmentiso sohonta soswo *fouti'*nji (40) *sikisîti'*nji (60) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolîkeno olo iyoswo sîmo'mjo loso Jisasîye inomokomoyo Joun mtî'mokumentisofoho. Joun sohwo iyoswo sîmo'mjoso nto mtî'mokumentisohwo olo nom'ne loso mtî'mokumentisofoho. Hungkuno hwapîngoso afafoho. Oso'no hofîko huno olenoho. Olo iyoswo loso Joun mtî'mokumentisofoho. Hofîko huno ole, olo iyoswo loso Joun kako a'amu hwaho engo Esiya angom'meemjo Jisasîmo inîngkunyonyo somne'no mtî'mokuyahotîmentisofoho. Joun oso a'amu hwasyo hunguno'njo a'amu Nosîtikîso hofîko a'amu Jisasîmo inîngkunyoye sîmeho hi'ntnnonohino somo wonyo umokontanîngkofi yokumpohn'nyo umokumonto mtî'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwapîngoso olenoho. Sîmeho uyoso'no huno syafîhunoho. (Hungkuno hiso 1 Joun sohe engo 2, honîngkano we'e 5. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun angoo nîpîo humanto mtî'mokumentisotîkeno. Oso'no nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofî lîhwasi tîfi unîngkohwano.

Jisas songo ne'no humayo'ne hungkunoso hwapîngo hweho.

¹ Jisas Kîlaisîmne'no ngko ifalîfaliyo wantî'mokumone'no yohono. Kako songo humayo'ne hungkuno hwapîngo hweho. Nakwo hwaho mamtî'mokiyo sohonta Jisas kako ne'no humamojo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo nupo'nontani kakoe sîmo'mangomo tîmo nuhwonontani kakoe a'apahomo aho upm'mokumentî'hwonefoho. Oso'no nakwo kakine'no hungkuno selalokuhwono.

² Olo songo humayo hwapîngo lohwo kako utîhwa'nyopo i'mofopahonîngki nakwo uhwonîmentî'hwonefoho. Uhwonîmentî'hwone so'nji kakine'no hungkuno songo ne'no humayo'ne selalokuhwono. Kako Anîtuye hungkuno huhwo lohwo kako a'amu imo'nonto utîhwa'nyopo i'mofopahonîngki uhwonîmentî'hwonefoho.

³ Yo'mayo hopi'nono upa'nîmentî'hwone so'nji uhwonîmentî'hwone so'ntnne'no selalokuhwono. Oso'no sekwo'nji nakwo'nji sîmeho afa ufohi'nyo'ne uyantane'yîhwono. Nakwo'nji Mpohwo Anîtu'nji kakoe Hwomu Jisas Kîlais sohwo'nji sîmeho afa ufohi'nîngkuhwone hopaso sekwo'nji sîmeho afa ufohi'nyo.

⁴ Olo hungkuno semtî'mokiyalokwe loso tîfi inîngkafîjo'manji nakwoe sîmeho'nji sekwoe sîmeho'nji wopîngo'nohîni umo'nîmontonoho.

Nakwo honîngkano wopîngomnohîni wemoyîhwano.

⁵ Olo hungkuno Anîtuye hwomu nalîmentisoso selalokuhwono. Hungkuno ole, Anîtu kako wopîngo'nohînosî hwapîngo hweho. Kako wonyo honîngkano nîhu'no ane hweho.

⁶ Oso'no nakwo Mpohwo'nji sîmeho afa ufohi'nano kolîhwasi nakwo honîngkano wonyomo oseno mohumantanîngkuhwasi'manji nakwoe hungkuno hiso hwasyofoho. Nakwo mango'nohîno'nwoho.

⁷ Nakwo Mpohwoe hungkunomo inîngkawasoso Jisas kako inîngkawowo'nîngkîso pa'nyoso nakwo a'amu hwapîngonjo so'nyuye sîmeho afa'njo wohumantanoho. Ose îhwasi'manji Jisas Anîtuye Hwomu sohwoe honîyo nakwoe wonyo wae enaofîhwoso'no nakwoe sîmeho kîho'maso'nji wohumantanoho.

⁸ Nakwo wonyo ane'nwoho hnnaso'manji nakwoe sîmehomne'no hwasyo hnnalokuhwono. Hungkuno neso nakwoe sîmehomo monauyoho.

⁹ Nakwoe wonyo yoloho lîjwaofaso'manji Anîtu wopîngo'nohîni iwo'nîngkîso sohwo kako monesîkwajonehoho. O'lo, kako nakwoe wonyo wae enaofîhwoso'no nakwo sîmeho kîho'maso'nji wohumantanoho.

¹⁰ Nakwo ole hnnaso, Ngko wonyo ane hwo'nyoho. Ose hnnaso'manji nakwo Mpohwo Anîtu sohumne'no hwasyo hweho lalokuhwono. Kakoe hungkuno nakwoe sîmehomo monauyoho. Hwapîngoso Anîtu nalohoho, A'amu hopi'nono wonyo hi'njo kuyoho.

2

Jisas Kîlais nakwoe Nefo'mayo hweho.

¹ Nje mehomi soku, olo hungkuno mtî'mokalokwesî sekwo honîngkano wonyo miyo'nefoho. I oso hiso'no a'amu fîhwo wonyo yososo nakwo'ne nefo'mayo'ne oso hi'njî'nwoho. Huhwo sohwo Mpohwo Anîtu'nji humaho. Nakwoe wonyomne'no kako

Mpohumo jomo ulimontonoho. Oso hwe wopingo sohwo Jisas Kilaisiyoho. Yo'mayo iwo'n'ngkiso so'no Mpohwo simeho wopingo umo'n'wo'n'ngkisofoho.

² Oso hwe huhwo sohwo nakwoe wonyomne'no tohino m'kun'imposo ma'mentisofoho. Kakoe honiyo nakwoe wonyo wae yafo'ne imo'mentisofoho. Olo hiloso nakwoe wonyomne'nohinim'aho. O'o, a'amu hopi'nonohino olo hwaho lopo humolawotofoho sofe wonyomne'no imo'mentisofoho.

³ Nakwo huno le nayooho, Nakwo Anituye hungkuno hofiyo in'ngkayo'manji Mpohwo'nji nakwo'nji simeho afa nto in'ngkuhwono. Nakwo kakoe a'amu ne nto imo'n'ngk'hwono.

⁴ A'amu ole lososo, Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Ose lososo Anituye hungkunomo ito'no min'ngkayo'njo sohwo hwasyo'nohino hweho. Hungkuno neso kakoe simeho mo'mo mawo'nnyo hweho.

⁵ A'amu Anituye hungkunomo ito'no in'ngkaweso sohwo kako Anitumo simeho uyoso engo umo'nimontonoho. Oso hiso kiko isoso kiko huno wakiyono. Kiko Anitumo humahnno.

⁶ A'amu fihwo ole lososo, Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Ose l'hwosi kakoe hon'ngkano Jisasiye hon'ngkano pa'nyo umo'nono.

Hwe fihwo nom'ne a'amumo simeho ne uyalokunjo sohwo kako pomponahopo humaho.

⁷ Nje a'amu soku, olo hungkuno sekwo in'ngkayo'ne mt'mokalokweso songo'maho. O'o, yofohofoho. Hohonta simo'mo ne'mo nto upa'nimotofofoho.

⁸ I oso hungkuno hohontajoso huno naimentisoso olohonta Jisasi'mo uhwon'ngkahon'ngkuhwoni hon'ngkano hungkuno hohontajoso songo pa'nyo imo'nalofoho. Oso'no sikwo'mjohoso moi'wo imo'nalofoho. Pomponaho wop'ngoso weho.

⁹ Hwe fihwo ole lososo, Ngko pomponahopo humaleno. Ose lososo kako a'amu nom'ne sohomo simeho wonyo uyososo sikwo'mjoho'mo humaho.

¹⁰ A'amu fihwo a'amu nom'ne sohomo simeho uyososo kako pomponahopo humaho. Oso hopo sopo nohumahwosi kako a'amu nom'ne somo hon'ngkano wonyomo mipemotawenehoho. O'o, hofiko kakine'no mop'wasiyofoho.

¹¹ A'amu nom'ne sohune'no simeho wonyo uyososo kako sikwo'mjoho'mo wohumamontonoho. Kako sikwo'mjoho'mo emoyonto hon'ngkano'no pijipijo iwo'n'ngkisofoho. Kakoe wonyomne'no t'imp'i'nyo imo'nonto hon'ngkano ito'no muhwonyofoho.

¹² Nje mehomi soku, Anitu kako Jisasi'mne'no sekwoe wonyo wae yao'mentiso so'no ifalifaliyo semti'mokiyalokweno.

¹³ Sekwo hwe engo sohwaso olo hwe lohwo simo'mo ne so'mo humamojo sohwo olohonta oseno humaso sohomo sekwo huno moi'wonoho. Oso'no semti'mokiyalokweno. Sekwo hwe songo sohwaso sekwoe yokumpohn'nyo hwe wonyo Seten sohomo uyakolo'malofo so'no semti'mokiyalokweno.

¹⁴ Sekwo mehomi soku, sekwo Mpohumo huno ito'no seimentiso so'no semti'mokimentohefoho. Sekwo hwe engo sohwaso olo hwe lohwo simo'mo ne so'mo humamojo sohwo olohonta humaso sohomo sekwo huno seimentiso so'no semti'mokimentohefoho.

Nakwo hwahoponjo yahino somne'no namo'n'ngkuhwoloho.

¹⁵ Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no simeho uyikutoho. A'amu fihwo hwahoponjo yahinomo in'ngkaweso sohwo kako Anituye hungkuno ne'njo somo min'ngkayofoho.

¹⁶ O'o hofiko yo'mayo wonyo so'no simeho fefoyo, yo'mayo hwaponjo somo t'mo uhwononto hi umo'n'ngkahon'ngki yokumpohn'nyo mokosyohumayoso nakwo huno ole nayohoho. Oso hiso Anitu mta'ango'maho. O'o, hwahoponjo hon'ngkanofoho.

¹⁷ Yo'mayo hwahoponjo so'nji hon'ngkano wonyo so'nji moi'wo imo'nonefoho. I a'amu Anituye hungkunomo in'ngkayo sohwo songo ne'no nohumant'hwonefoho.

Jisasi'mne'no hungkuno hwasyo ulimotofoho sohwa nto i'mofapohofoho.

¹⁸ Nje mehomi soku, sikuno moi'wo imo'nyoso mofoneponoho. Hohonta sekwo nto upa'nimentohofofoho. Jisas Kilaisiye mango sohwo wapmmontonoho. Olohonta kakoe mango sohwa nto i'mofapmmalofo. Oso'no nakwo huno ole. Sikuno moi'wo umo'nimonte'no yohoho.

¹⁹ A'amu fehohnjo nto neliko'ma'malofofoho. Osohwa nakwoe a'amu'njo'maho. Hofiko nakwoe a'amu'ntentesi hofiko nakwo'nji ne'no nohumafikutnesohilo. I oso'no nto neliko'ma'malofofoho. Oso'no nakwo huno ole moi'wonoho, nakwoe a'amu ne'maho.

²⁰ I oso'no sekwo Anituye Towahuno Wopingo moi'wo nto ma'malofofoho. Oso'no sekwo honingkano neso huno moi'wo nto seimaho.

²¹ Sekwo honingkano ne so'no huno maseyoho isoso'no mamti'mokalokuyohono. O'o, sekwo honingkano ne so'nji honingkano hwasyo so'nji yofe uhwofwo'n'ngkohofofoho. Hwasyo hungkunoso hungkuno nehopi mta'ango mmo'nonefoho huno seyohoho. Oso'no semti'mokiyalokweno.

²² Hwe hwasyo hungkuno'njo sohwo tihwolo. Hwe ole liwo'n'ngkiso hweho. Jisas sohomo Anitu nakumne'no uhwosopo'mentiso'maho. Ose liwo'n'ngkiso sohwo kako Jisas Kilaisiye mango hweho. Kako Mpohwo Anitu'nji kakoe Hwomu Jisas'njimo ngkilaho uliwo'n'imojo hweho.

²³ A'amu fihwo Anituye Hwomu sohomo ngkilaho liwo'n'ngkiso sohwo Mpohwo huhune'no ngkilaho liwo'n'ngkiso hweho. A'amu fihwo Hwomu sohomo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkiso sohwo Mpohwo huhune'no simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkiso hweho.

Anituye Towahuno hungkuno ne'njo lonetihwawo'n'ngkiso hweho.

²⁴ Oso hungkuno hohonta upa'nimotofoso aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Oso hungkuno hiso simeho'mo wosewo'mto'manji Mpohwo Anitu'nji hwomu sohwo'nji sekumo aho yokumpohn'nyo wosemokosyohumanjiyoho.

²⁵ Olo hilo so'no nalimentisofoho. Nakwo kako'nji songo ne'nohini nohumentihwanefoho.

²⁶ A'amuso sekumo honingkano hwasyomo ipemotasewofitnnohontnne'no semti'mokiyalokweno. Oso'no sekwo huno waseyono.

²⁷ Sekwo Anituye Towahuno nto mahoningkofi kako sekwo'nji humaho. Oso'no Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako sekwo'nji ne'no humahwosi yo'mayo hopi'nonohino so'no wolosetihwahwono. Kako hungkuno nehopi'nohini losetihwayo hweho. Hwasyo hungkuno ane hweho. Anituye Towahuno Wopingo losetihwaso hopaso sekwo Jisas Kilaisimo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

²⁸ Ou, nje mehomi soku, sekwo Jisasimo fosyohumamno. Oseso kako poso sohonta nakwo yokumpohn'nyo lohofihwasi wonimango monanyo'njo kako'nji woswo'nantanoho.

²⁹ Sekwo huno moi'wonoho. Jisas Kilais sohwo hwe wopingo hweho. Olo hilo so'no sekwo huno ole waseyono. A'amu honingkano wopingo'nohini iwo'n'ngkiso sohwo Anituye mehomi ne hweho.

3

Olohonta nakwo Anituye mehomi'nwi humalohwono.

¹ U Mpohwo Anitu kako nakumne'no hitoho mikunimposo nejapmmentisofoho. Kako nakumo nal'wo'n'ngki, Nje mehomi kuyoho. Ose nal'wo'n'ngkiso hweho. Oso'no pisopisaho likuji huno fusyafihupmno. Ou, nehopeho. Nakwo Anituye mehomi ne'nwoho. A'amu hwahoponjoso Anitune'no huno muyoso'no nakwo'ntnne'no hofiko huno muyofoho.

² Ou nje a'amu soku, nakwo Anituye mehomi nto imo'n'ngkuhwono. Nakwo hwangku pipi imo'nanehwono. Oso hiso huno monayo'njofoho. I oso'no nakwo huno ole nayohoho. Jisas kako asomo poso sohonta nakwo kako pa'nyo imo'nanefoho. Hwapingoso nakwo Jisas ne sohomo uhwonanefoho.

³ A'amu fihwo olo hilo so'no hontohumaso sohwo kako honingkano wonyo apa'no miyo'njo hweho. O'o, kako simeho kiho ane'njo Jisas pa'nyo wohumamtonoho.

⁴ A'amu yahino wonyo'njo sohwo kako Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkiso hweho. Yo'mayo yahino wonyo Anituye hungkunomo mthupewo'n'ngkisofoho.

⁵ Sekwo huno ole seyohoho, Nakwoe wonyo wae so'no Jisas kako a'amu imo'nmentisofoho. Kako wonyo ane hweho. Kako Anituye honingkano hungkunomo mamthuposo'njo hweho.

⁶ A'amu Jisasimo humaso sohwo wonyo miyo'njo hweho. A'amu fihwo honingkano wonyo iwo'n'ngkiso sohune'no nakwo huno ole wonayono, Oso hwe huhwo sohwo Jisasimne'no huno muyo hweho.

⁷ Nje mehomi soku a'amu hwasyo hungkuno sejo'njo somne'no i'waho fiyimno. A'amu honingkano wopingo'njo Jisas Kilais pa'nyo sohwo hwe wopingo'nohini hweho.

⁸ Hwe wonyo Seten sohwo hohonta nakwoe hwaho mmo'nyo sohonta kako wonyo'nohini imojo hweho. A'amu olopo humaso sohwo wonyo ne'no yalokuso sohwo Seteniye mehomi hweho. Anituye hwomu sohwo yo'mayo Seten iwo'n'ngkiso so'no wae yafo'ne pmentisofoho.

⁹ A'amu Anıtuye mehomi imo'nyo sohwo kako honıngkano wonyomo minıngkayo'njo hweho. Hwapıngoso Anıtuye Towahuno kakimo humaho. Oso'no kako wonyo miyo'njo hweho. O'o, Anıtuye hwomu hweho.

¹⁰ Anıtuye a'amu neso tıhwolo. Setenıye a'amu neso tıhwolo. Oso'no huno nayıhwoso'no'manji oloso'no huno wosyofısyano. A'amu honıngkano wonyo'njo a'amu nom'ne somo sımeho muyo'njo osohwo Anıtuye a'amu'maho. O'o, Setenıye a'amufoho.

A'amu nom'ne nji sımeho inyo yahinoso olenoho.

¹¹ Sımo'mo ne'mo sekwo hungkuno ole upa'nımentohofi, Sekwo a'amu nom'ne somne'no sımeho uyımno.

¹² Nakwo a'amu Kein osohwo pa'nyo miyanehwono. Oso hwe huhwo sohwo Setenıye a'amu hweho. Konıngkwa'wehomo fonjahumentisofoho. Peho'no fonjahumentisoto. Hwapıngoso ole. Kein kako honıngkano wonyomo inıngkamojo hweho. Apel kako honıngkano wopıngomo inıngkamojo hweho.

¹³ Oso'no a'amu olo hwaho lophonjoso sekumne'no nakwolaho selıfıjo'manji sekwo yomo iyo'eno.

¹⁴ Nakwo a'amu nom'ne Jısasımo sımeho uyıwo'nımotofo somo sımeho uyıwo'nıngkuhwone'manji nakwo huno ole, Mpohwoe tojo somo humalohwono huno nto nayohoho. Hwapıngo ole, Nakwo Setenıye hantojo tıkanı honıngkano somo ulıko'mentani Anıtuye hantojo songo ne'no humayo'ne somo humalohwono. Olo hilo so'no huno pipi nayohoho. A'amu fıhwo kako a'amu nom'ne somo sımeho muyo'njo yoso sohwo kakoe songo ne'no humayoso tohino mıkunımposo ne'no umnonefoho.

¹⁵ A'amu konıngkwa'wehummne'no sımeho tohino umnosohwo wofonjahumonne'no yohono losohwo pa'nyo hweho. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu nom'ne sohumo wofonjahumonne'no yohono losohwo Anıtı'njopo songo ne'no mohumanefoho.

¹⁶ Jısas olo hwaho lopo nakumne'no imentiso so'no nakwo huno nayohoho. Jısas nakumne'no poyo pe'nımentisofoho. Oso'no nakwo nakwoe a'amumo ufo'mayo'ne'no nakwoe songo humayoso hofıkimo uyano. Nakwoe a'amu somo ufo'mehwaso hn'nwi poyo pe'nasoso wopıngofoho. Jısas hne'efoho.

¹⁷ A'amu olo hwaho lophonjo hamniyoho hi'njo sohwo konıngkwa'wehwo umofonyo yalofonjo sohumo hitoho mulofe'njo'manji kako ole lososo peho'neto, Ngko Anıtumo sımeho uyıwo'nıngkohe hwo'nyoho. Ose peho'no lalofoho. Mango'nohino hweho.

¹⁸ Nje mehomı soku, nakwo nom'ne a'amu somno namo'nyoso mango'nohını ulıhwaloho. O'o, nakwo hofıkine'no hitoho nalofıhwoso'no hofıkimo wopıngo ulohofano.

A'amu Jısasımo tıfi inıngkawowo'nıngkohofoso Anıtumne'no iyoho munonehoho.

¹⁹ Sımeho uyo yahıno ne'nji utıhwehwasi nakwo Anıtuye honıngkanomo nehopi humalohwoneso huno wonayono. Oso'no nakwo Anıtı'njopo lohofıhwasi nakwo wonı mango monanonefoho.

²⁰ I oso'no jıje sımeho mo'mo wonyo hwo'nyoho hnnıwo'nıngkino'manji Anıtı jıje sımehomı yakolo'nnyo hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohıno so'no huno hwapıngo'njo hweho. Oso wonyo fıso kako wae nto fıloho'maho Anıtı huno uyohoho.

²¹ Ou, nje a'amu soku, nakwoe sımeho mo'mo oso hungkuno monajo'manji nakwo Anıtuye sımanopo wonı mango ane yokumpohn'nyo wolohofano.

²² Nakwo kakoe hungkunomo tıfi inıngkawowo'nıngkuhwone'manji yo'mayo iwo'nıngkuhwone so'no Mpohwoe sımeho wopıngo umo'nıngkiso'manji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ulasoso wonejapmmntonoho.

²³ Anıtuye hungkunoso olenoho. Nakwo kakoe Hwomu Jısas Kılaisıye yofe somo sımeho hi'ntnnono uyıhwasi nom'ne a'amumo sımeho uyıhwano. Oso fıso kako nalinyofoho.

²⁴ A'amu Jısasıye hungkunomo tıfi inıngkawowo'nıngkiso somo Anıtı kakimo ufo'malofoho. Anıtı kako hwe huhwo sohumo humaho. Anıtı kakoe Towahuno Wopıngoso nejopahonıngki Towahuno sohwo ole netıhwalofoho. Anıtı nakumo humaho.

4

Anıtuye Towahuno ne'nji towahuno hwasyo so'ntnne hungkunofoho.

¹ Nje a'amu soku, a'amu pi'nıngo hwasyo hungkuno'njosı nakwoe hwahopo emoyalokwofo. Oso'no hungkuno hopi'nonohıno upa'nıfıjo oso hungkuno somo sımeho hi'ntnnono ukutoho. O'o, a'amu ole selososo, Ngko Anıtuye Towahuno hi'njo hwo'nyoho. Ose selahonıngkuhwosi sekwo yamofı fıyımno. Oso hwe huhwo sohwo Anıtuye hwolıkeno. Hwahoponta'ango hwolıkeno.

² Huno ito'no ti'pemapitnne'no yamofu fiy'imno. A'amu fihwo hungkuno ole loso'manji, Jisas Anituye Hwomu Ne sohwo a'amu imo'n'imentisofoho. Ose loso sohwo kako Anituye Towahuno ne hi'njo hweho.

³ Oso hungkuno hiso a'amu majo'manji kako Anituye Towahuno ane hweho. O'o, kako towahuno Jisas'nye mango sohwa mta'ango hi'njo hweho. Sekwo ole nto upa'n'imentohofi, Jisas'nye mango sohwo noponefoho. Ou, kakoe towahuno sohwo nto pmmaho.

⁴ Nje mehomi soku, sekwo Anituye kuyoho. Sekwo a'amu hwasyo hungkuno'njo somo hwotoho nto hmallofo. Hwap'ngoso oso Towahuno jje simeho mo'mo humaso sohwo kako towahuno hwahoponjo somo nihu'nahone uyakolo'mentisofoho.

⁵ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hwe wonyo sohwoe a'amufoho. Hofikoe hungkunoso hwahoponta'angofoho. Seten'ye a'amuso hofiko hwasyo hungkuno hwahoponta'ango somo upa'n'iwon'ngkohofoho.

⁶ I oso'no nakwo Anituye'nwoho. A'amu fihwo kako Anitu ne sohune'no huno unyohwo'manji osohwo kako nakwoe hungkuno upa'n'imtonoho. Ou, nom'ne a'amuhwo kako Anitune'no huno muyohwo'manji i nakwoe hungkunomo mupa'nonehoho. Olo hilo so'no hungkuno Anitu mta'ango so'no nakwo huno wonayono. Nakwoe hungkunomo nen'ngkap'fijohwa'manji Anituye Towahuno ne'njofoho. Ou, nakwoe hungkunomo monen'ngkap'fijoso hwe wonyo sohwoe towahuno hi'njo hwafoho.

Anitu kako nakune'no hitoho ulofalofoho.

⁷ Nje a'amu soku, nakwo nom'ne a'amumne'no simeho umo'nyo yahinoso uyano. Nom'ne a'amumne'no simeho umo'nyo yahinoso Anitu mta'angofoho. A'amu nom'ne somne'no umo'n'iwon'ngkiso sohwo kako Anituye mehomifoho. Kako Anitune'no huno uyalofoho.

⁸ A'amu nom'ne somo simeho muyoso Anitune'no huno muyihwafoho. O'o, Anitu simeho uyoso kako hwap'ngo hweho.

⁹ Anitu nakune'no hitoho m'kun'imposo nejapmmentisofoho. Oso'no kako nakwo'nji songo ne'no humayo'ne imo'mentisofoho. Oso hiso'no kakoe hwomu anga'nohino sohomo oso songo humayoso uyo'ne'ento nakune'no hwahopo uhwat'mentisofoho. Oso'no Anitu nakune'no simeho nejaponto net'hwamentisofoho.

¹⁰ Simeho inyo neso ole, nakwo Anitumo simeho uyo pa'nyo'maho. Oso, neso ole, Anitu nakumo simeho nejaponto kakoe Hwomu nakwoe wonyomne'no tohino m'kun'imposo mayo'ne nejapmmentisofoho.

¹¹ Nje a'amu soku, nom'ne a'amumne'no namo'nyo so'no Anitu umo'nalofoho. Oso'no nakwo nom'ne a'amune'no wonamo'nono.

¹² Nakwo hopi'nonohino so'nwi Anitumo muhwonyo'nwoho. I nakwo a'amu nom'ne uhwon'iwon'ngkuhwone somo simeho ne'njo uy'iwon'ngkuhwaso'manji Mpohwo nakwo'nji nohumahwosi kako nakumo simeho nejape so'no huno wonay'imontonoho.

¹³ Kakoe Towahuno nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohoho, Anitu nakwo'nji humaho. Nakwo kako'nji humalohwono.

¹⁴ Mpohwo Anitu a'amu hwahoponjo so'nyumne'no asomo nemayo'ne kakoe Hwomu uhwat'mentisofoho. Oso hiso uhwon'ment'hwone so'no selalokuhwono.

¹⁵ A'amu fihwo Jisas'imo simeho hi'ntnnono nehopi uy'hwosi a'amu somo ole uloso, Jisas Anituye Hwomu hweho. Ose loso sohwo Anitu kakimo humaho. Kako Anitumo humaho.

¹⁶ Nakwo huno wonayono Anitu nakune'no hitoho nejapmmentiso so'no nakwo simeho uyalokuhwono. A'amumne'no umo'nyo yahinoso Anitu mta'angofoho. A'amu fihwo nom'ne a'amumne'no umo'n'iwon'ngkiso sohwo kako Anitu'nji humaho. Oso'no Anitu huhwo kako'nji humaho.

¹⁷ Jisas nakumo nonehumentan'ngki nakwo nom'ne a'amumne'no namo'nyo yahino wop'ngo yalokuhwoneso olehoho. Sikuno Engo hungkuno tango'njo ikwalofone somo nakwo yokumpohn'nyo nolohof'hwasi won'mango monanonefoho. Hwap'ngoso nakwoe songo humayoso lo hwaho lopo Jisas sohwo nakwoe simeho mo'mo humaho.

¹⁸ A'amu fihwo nom'ne a'amumne'no umo'n'iwon'ngkiso sohwo iyoho miy'iwon'ngki yohoho. O'o, iyoho iyoso nihu'no awonoho. Iyoho iyo hwap'ngoso olenoho. A'amu fihwo iyoho yososo nakwo huno wonayono nom'ne a'amumne'no umo'nyo yahinoso ito'nohino'maho.

¹⁹ Nakwo nom'ne a'amumne'no namo'n'iwon'ngkohoho. Hwap'ngoso Anitu kako nakune'no simo'mo umo'n'imentisofoho.

²⁰ A'amu nom'nehwo ole lososo, Ngko Mpohune'no simeho uyalokwono. Ose loso sohwo a'amu nom'ne sohomo simeho wonyo uyoso osohwo kako hwasyo hungkuno

lalofoho. A'amū fihwo kako olo hwaho loponjo a'amū uhwon'wo'n'ngkiso somo simeho muyo'manji kako Mpohwo Anitumo muhwoyo sohomo simeho pipi uyimontolo.

²¹ Jisas Kilais ole nalimeto, Kiko Anitumne'no simeho uyo'manji jije a'amū homne'no simeho uyo. Ose nalimentisofoho.

5

A'amū Jisasimo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso yo'mayo hwahoponjo yahino somo hwotoho fewo'n'ngkohofoho.

¹ Hwe nakwoe wonyo wayo'ne Anitu uhwosopo'mentiso sohwo Jisasiyoho. Oso hungkuno hiso a'amū fihwo huno nehopi uyoso sohwo Anituye mehomi hweho. A'amū Mpohumo simeho uy'wo'n'ngkiso sohwo kakoe mehomi'ntnne'no simeho uy'wo'n'ngkiso hweho.

² Nakwo Anitumo simeho uyihwasi kakoe hungkunomo tifi in'ngkwaso'manji nakwo huno ole wonayono. Nakwo Anituye mehomi somo simeho nehopi uy'wo'n'ngkuhwone'nwoho.

³ Nakwo Anituye hon'ngkanomo tifi in'ngkwaso'manji nakwo Mpohumo simeho nehopi uy'wo'n'ngkuhwonefoho. Anituye hon'ngkano somo tifi in'ngkayoso tango'njo'maho. O'o, kakoe yokumpohn'nyo nejap'wo'n'ngkiso hweho.

⁴ Anituye a'amū neso yo'mayo hwahoponjofe yokumpohn'nyo somo hwotoho fe-e'ne yokumpohn'nyoso hi'njofoho. Oso yokumpohn'nyo hwotoho fe-e'neso hwap'ngo ole, Nakwo Jisasimne'no huno nayohoho. Kakoe yokumpohn'nyo nefe'mayo'ne sohune'no huno nayohoho.

⁵ Yo'mayo hwahoponjo somo yakolo'nnyo tihwolo. A'amū fihwo kako huno ole uyososo, Jisas Anituye Hwomu hweho. Huno ose uyahon'ngki kako yo'mayo hwahoponjo somo yakolonoho.

Anitu kakoe hwomumne'no hungkuno yoloho limentisofoho.

⁶ Olo Jisas huhwo sohwo mijo wokiyon'mano lonto, nje hon'yo usihuma'mo lonto nakwoe hwahopo pmentisofoho. Mijo'nohini so'no pmentisomaho. O'o, mijo'nji hon'yo'ntnno pmentisofoho. Anituye Towahuno Wop'ngo hungkuno nehopi hwap'ngo sohwo kako Jisasimne'no olo hilo so'no yoloho limentisofoho.

⁷ Oso hufa'u sihune sohwa Jisasimne'no yoloho lalokwofu.

⁸ Anituye Towahuno Wop'ngo'nji mijo'nji hon'yo'nji oso hifoho lalokwofu. Oso hufa'u sihune sohwa hofikoe hungkuno afa'nohinoho. Jisas sohwo Anituye Hwomu ne hweho. Ose lalokwofu.

⁹ A'amū hwahoponjoso hungkuno lontifeso nupo'nontani nehopeho li'wo'n'ngkuhwonefoho. Anitu lonte hungkunoso nehopeho. A'amū lontife somo yakolonoho. Oso hungkuno hiso Anitu nto limentisofoho. Kakoe Hwomumne'no linyofoho.

¹⁰ A'amū Jisasimo simeho hi'ntnnono uyo sohwo kako huno ole uyohoho, Jisas Anituye Hwomu ne hweho. A'amū nom'neso kako hungkuno hiloso simeho hi'ntnnono muyo'njo yonto kako Anitu hwasyo hungkuno'njo hweho li'wo'n'ngkiso pa'nyo hweho. Hwap'ngoso Anitu nalohoho, Jisas nje Hwomu hweho.

¹¹ Olo hungkuno loso Anitu nehopi ole nalimeto, Ngko songo ne'no humayo'neso nto sejapmentohefoho. Ose nalimentisofoho. Oso songo ne'no humayo'ne hwap'ngo kakoe Hwomumo weho.

¹² A'amū fihwo Anituye Hwomumo humunyo sohwo Anitu'nji songo ne'no humayo'ne hweho. A'amū Anituye Hwomumo mohumunyo sohwo kako Anitu'nji songo ne'no humayo'neso motip'hwononefoho.

Nakwo huno ole wonayono, Nakwo songo ne'no fosyohumayo'ne hi'nji'nwoho.

¹³ Sekwo a'amū Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofu soku, sekwo songo ne'no humayo'ne hi'njo kuyoho. Oso'no sekwo huno waseyonontnne'no semti'mokiyalokweno.

¹⁴ Nakwo yo'mayo Anitu syonef'nyalokunjo so'no namo'n'ngkohoho lontani oso'no jomo ulihwaso'no kako wonepa'nimontonoho.

¹⁵ Nakwoe hungkuno Anitu nepo'nalokunjo so'no huno ole nayohoho. Yo'mayo nakwo jomo ul'wo'n'ngkuhwone so'no nejopalokunjoso olohifoho.

¹⁶ Hon'ngkano anga'no wonyoso a'amū yososo Anitu kako wae mmofe'njo umtonoho. O'o, hi'nji pe'n'ngkuhwosi tikanomo wene hweho. Oso'no a'amū oso wonyo hiso yoso sohomo uhwon'ngkohoji oso a'amū huhwo sohume'no Mpohumo jomo mujo'njo fiyo. Yo'mayo hon'ngkano wonyo nom'neso a'amū yoso sohomo uhwon'ngkohoji oso

humne'no Mpohumo jomo ulisoso Mpohwo kako wae yimofihwosi songo humayo'ne uyimtonoho.

¹⁷ Anituye hungkuno mtohpeso hopi'nono wonyofoho. I oso'no fehohnjo so'no Mpohwo kako wae weeo'mtonoho. Anga'nohinoso tikanomo nihu'nahone wenefoho.

¹⁸ Anituye mehomi ne sohwo kako honingkanono wonyo miyo'njo yiwon'ningkiso hweho. O'o, Anituye hwomu osohumo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ningkiso hweho. Oso a'amu huhwo sohomo Seten mupm'mokonohoho.

¹⁹ Nakwo huno moi'wonoho. Nakwo Anituye mehomi'nwoho. A'amu nom'ne sofe hwe engo mokosyohumayo sohwo Seteniyoho.

²⁰ Nakwo huno moi'wonoho. Anituye hwomu nto pmmmentono. Kakine'no huno ito'no uyo'ne huno nto nejapmmmentono. Nakwo Anitumo ufohi'nyo'ne hwapingoso Jisasiyoho. Jisas Kilais Anituye hwomu sohwo kako Anitu ne hweho. Kako songo ne'no humayoso hwapingo hweho.

²¹ Nje mehomi soku, yo'mayo hwahoponjo jije simeho mo'mo Anitumo uyohopo'mto yalokunjo so'no sekwo iwaho ito'no fiyimno. Osohopeho. Ngko Joun'ni mtim'kokohono.

2 Joun

Olo Iyoswo Tifinjo loso Joun Afahwo Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *sik'isiti'*nji (60) *sik'isiti-sik'isiti'*nji (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo tifinjo loso Joun afaohwo mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso a'mu anga'nohino syine'no mt'i'mokumentisofoho. Oso hisi nehopi a'amu anga'nohinyinetikeno. A'amu fiso hofikoe hunoso ole, A'amu Jisasimo in'ngkunya temtitofo hopa imo'nohumunyo somne'no mt'i'mokumentisofoho. Joun oso a'amu homo somo a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no i'waho ito'no fiyimno ulimonto mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso nt'po humanto mt'i'mokumentisotikeno. Ango kako nohumanto olo iyoswo loso mt'i'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofo lihwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Anituye mehomi somo mokosyohumawo'n'ngkohe sohwo'ni olo iyoswo loso mt'i'mokalokweno. K'iko a'mu siki, Anitu kakoe syohomne'no kuhwosopo'mentiso sikinonji jije mehomi sohwantnne'no olo iyoswo loso semt'i'mokiyalokweno. Yahino nehopi'nohino somo ngko kakine'no simeho kijopalokweno. Oso hiso ngko'nohini'maho. O'o, a'amu hopi'nohino Anituye hungkuno ne'njo somo huno'njo so'nji hofiko sekune'no simeho umo'nalofoho.

² Jisas Kilaisiye hungkuno ne'njoso nakwoe simehomo wojo so'no nakwo sekune'no simeho namo'nwo'n'ngkohoho.

³ Mpohwo Anitu'nji kakoe Hwomu Jisas Kilaisi'nji siko nakumne'no wop'ingo nalo-hofohosi hitoho ulofihwoso'no humayo wop'ingo nejapohosi'so'no nakwo hungkuno nehopi'nohino hnn'ngkuhwasi simeho afa unantanoho.

Nakwo hitoho nalofo yahino somo un'ngkowano.

⁴ Jije mehomi fehohnjoso hofiko Anitu kako yahino ne so'no nal'imentiso hopaso hofiko kakoe hon'ngkano ne somo in'ngkwalokwofo. Oso hiso'no nupa'nonji ngko s'monyo yalokweno.

⁵ Oso hiso'no ngko, nje nampohwo siki, olo so'no wakilimonne'no yohono. Nakwo nom'ne a'amu somne'no simeho uyo yahino hiso songo'maho. O'o, nakwo Anituye hungkunoso simo'mo upo'noma'mentihwone oso mta'angofoho.

⁶ Hitoho ulofo yahinoso olenoho. Nakwo Anituye hon'ngkanomo tifi un'ngkowano. Hohonta olo hon'ngkano loso upa'n'mentihwoni, Sekwo nom'ne a'amumne'no simeho umo'nyo yahino somo fin'ngkamno.

Nakwo Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo wokemokosyohumano.

⁷ A'amu pi'n'ngo engoso hofiko nakumo hwasyo hungkuno nelane'entifi ango'meemo l'iku'mofalokwofo. Oso'no hofiko nakumo ole nelalokwofo. Jisas Kilais Anitu sohwo kako nakwoe hwaho lopo a'amu imo'n'imentiso'maho. Hofiko nakumo ose nelalokwofo. Oso a'amu hiso hofiko hwasyo hungkuno l'wo'n'ngkohofoso Kilaisiye mango hwafoho.

⁸ Sekwo soku, oso a'amu ose sohwanne'no i'waho nto'no fiyimno. Hwap'ingoso sekwo Anituye syoho yokumpohn'nyo iwo'n'ngkohofoso so'no Anitu kako ngko sekumo yo'mayoso wosejapmm sel'imentisoso sekwo hwasyo hungkuno homo somo in'ngkafijo'manji sekwo momapitnnehofoho. O'o, sekwo Anituye hungkunomo nto'no in'ngkafijoso u sekwo yo'mayoso womantifeho.

⁹ A'amu fihwo kako Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokesyohumayo'njo yoso sohwo kako hungkuno nom'ne kengomo in'ngkaweso'manji oshwo Anitu kako'nji mohumuyoho. Hwe fihwo kako Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumasoso oshumo Anitu'nji kakoe hwomu Kilaisi'nji siko'monta'i siko kako'nji humasiyo.

¹⁰ U hwe fihwo kako sekumo se'maso sohwo kako sekumo Kilaisiye hungkuno masejo'njo ihwosi kako nom'ne hungkuno kengo sel'hwoso'no osohumo sekwo kakimo sekwoe angomno ipemotakutoho. Sekwo nakwoe a'amuhwe ese nul'kutoho.

¹¹ A'amu fihwo kako oso a'amu hwasyo hungkuno'njo osohumo nje a'amuhwe uloso sohwo kako oso hwe hwasyo hungkuno'njo sohwoe syoho somo ufo'malofoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Ngko hungkuno sawemo waseli+monji ko yoheso u olo hungkuno hiloso ngko iyoswomo mamti+mokumnehono. O'lo, ngko sekumo se'mahm'mo ngko sekwo'nji hungkuno hnn+ingkuhwasi nakwoe si+mehoso wop+ingo wonamo'n+montonoho.

¹³ An+tu kakoe syoho somne uhwosopo'mentisoso jije nanohwo es+'nji kakoe mehomi so'ntnne'no nakwoe a'amufu selalokwofo. Nje hungkuno osohopeho. Ngko Joun'ni mt+'mokokhono.

3 Joun

Olo Iyoswo Nom'ne Tifinjo loso Joun Afahwo Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno simo'mjofoho.

Jisas ahwomomme'no nto simentiso sohonta soswo *sikisiti'nji* (60) *sikisiti-sikis'nji* (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo ne'no tifinjo loso Joun afahwo mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Ngkaiyasimne'no mt'i'mokumentisofoho. Ngkaiyos sohwo Jouniye a'amu hweho. Kako oso hwaho engo Esiya sopo humunyo hweho. Joun oso ango hopo sopo ne'no a'amu syoho'njo sohwa uhwajimonto imentisoso Ntiyoutilefes kako oso a'amu yofe hwe engo'njo umo'nimonto oso a'amu syoho'njo sohwo monje esyahonngki Joun kako hwe anga'no kakoe yofe Ntemitiliyos osohumo yofe ho'nomanto uhwajimentisofoho. Olo iyoswo loso Jouniye a'amu Ngkaiyos sohwo Ntemitiliyos syoho yahonngkuhwosi hofiyo umokosyohumane'ento olo iyoswo loso'nji mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofe lihwasi tifi unngkohwano.

¹ Ngko Anituye mehomi somo mokosyohumawo'nngkohe sohwo'ni ngko nje nngkwahwo Ngkaiyos sohwo hne'no olo iyoswo loso kumti'mokiyalokweno. Ngko kikimo nehopi simeho kijopalokweno.

² Nje a'amu sohwo, kiko yo'mayo syoho wopingo yontanngkini Anitu kufomalokunjo so'nji kiko wopingo humahnno so'no ngko Mpohumo jomo ulalokweno. Jije huyo'mango so'no ngko huno niyohoho wopingo humaho. I jije huyo'mango wopingo humaso hopaso jije a'apaho hi'nji wopingo osenohini humahnno so'no Mpohumo jomo ulalokweno.

³ A'amu fehohnjo Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwonngkohofoso jije angopo nta'ni n'imantifi ntimalofi, Ngkaiyos sohwo kako Anituye hungkuno ne somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto hofiyo'no inngkwalofoho. Ose ntahonngkofi ngko simonyo imalefoho.

⁴ Nje mehomi hofiko Anituye hungkuno ne somo inngkwalokwofo so'no upa'nonji oso'no ngko simonyo iwo'nngkohe hwo'nyoho. Oso simonyo iyo hiso nom'ne yo'mayo so'no simonyo iwo'nngkohofo somo yakolo'nyyofoho.

Ngkaiyos syoho wopingo imentisofoho.

⁵ U nje a'amu sohwo, kiko a'amu Anituye hungkuno liku'mofiwonngkohofoso hwaso ufo'mawonngkinoso oso wonyoangkafofo. Jije a'amu'nohinimaho. O'o, a'amu kengo mta'ango sohwanjoho.

⁶ Oso a'amu huhwo sohwa hofiko olopo n'imantifi kiko hofikimo wopingo uloho'mahnno so'no nakwo Anitune'no uhu'mokontanngkuhwoni nalimalofoho. Kiko a'amu Anituye hungkuno liku'mofoso sohwo jije angopo nta'ni hano hofiyo'no hnmofihwajo. Ose yahonngkiji Anituye simeho wopingo umo'nimontonoho.

⁷ Hofiko oso syoho yalokwofoso Kilaisiye yofe ho'nomayo'ne yalokwofo. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo sohwa mta'ni hofiko hamniyoho yo'mayoso momaso'njo yalokwofo.

⁸ Nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo oso a'amu huhwo sohwo ufo'mano. Ose ihwasi oso hungkuno syoho ne'njo so'no nakwo syoho afa'no womojoku'nantanoho.

Ntiyoutilefes kako yahino wonyo imentisofoho.

⁹ Ngko oso a'amu Ntiyoutilefes'nji Anitumne'no uhu'mokuwo'nngkohofoso somne'no ngko iyoswo nom'neso nto mt'i'mokumalefoho. Ntiyoutilefes sohwo kako a'amu hiso hofiko nakwoe hwe engo hwaso ulantife'no yalokunjo so'no kako nje hungkunomo haloho manipewonngkiso hweho. O'o, kako nje hungkunomo hwotoho nifewonngkiso hweho.

¹⁰ Oseso ngko sekumo se'ma'me'manji ngko yo'mayo kako iwo'nngkiso so'no waselimonnoho. Kako nakune'no yo'mayo hungkuno wonyo lalofoho. Kako hwaso hungkuno lalofoho. Oso'nohinimaho. O'o, kako a'amu Anituye hungkuno liku'mofoso sohwo kakoe angomo mipemotasyiwonngkiso hweho. I a'amu nom'neso hofiko oso a'amu Anituye hungkuno liku'mofoso somo nje angomo upemokosyawo'mo loso sohomo Ntayoutilefis sohwo kako hofikoe honngkano pijumofiwonngkiso hweho. Oseso kako oso a'amu homo somo hofiko Anitumne'no uhu'mokiyo somta'ni wae weeo'mto yalofoho.

Ntemitiliyos sohwo kako yahino wopingo iwo'n'ingkiso hweho.

¹¹ U nje a'amu sohwosi, kiko yahino wonyo somo tifi in'ingkahutoho. O'o, hon'ingkanu wopingo somnohini tifi fin'ingkayo. A'amu kako yahino wopingo'njo sohwo kako Anituye a'amu hweho. A'amu kako yahino wonyo iwo'n'ingkiso oso hwo kako Anitune'no huno mosyafisiyo hweho.

¹² A'amu hopi'nonohino sohwa hofiko Ntemitiliyosiye yofe ho'nomalokwofo. Nakwo Ntemitiliyos osohumo uhwonontani nakwo Kilaisiye yahino ne somo uhwonalokuhwono. Oso'no ngko huhwo'ni kakoe yofeso ho'nomalokweno. Oso'no kiko huno kiyohoho, Nje hungkunoso ne'njofoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹³ Oseso ngko hungkuno sawemo waselimonji ko yoheso oso'no ngko iyoswomo mamti'mokumnehono.

¹⁴ We'enepi ngko noku'mahm'me'no nekwo hungkuno wohnnantaeho.

¹⁵ Jije simehoso pompengo ufisyakumofono. Jije a'amu olopo humalofo sohwa hofiko nje hwomuhwe kilalokwofo. Nje a'amu kiko'nji humalofo sohwanne'no nje a'amuyo ulalokweno. Kiko hofikimo njiyo. Osohopeho. Ngko Joun'ni hungkuno loso mtimokohono.

Jut Olo Iyoswo loso Jut Mt'i'mokumentisofoho. Olo hungkuno somo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti'nji* (30) *teti-faifi'nji* (35) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Jut mt'i'mokumentisofoho. I oso'no oso yofe Jutiye so'nji Jutasie so'nji afafoho. (Oso'no Matiye sohe engo 13, han'ngkano we'e 55 so'nji Mak sohe engo 6, hon'ngkano we'e 3, osopo Jisasiye hohm'ngkwa'wehwosamne'no yofe hi'njoponoho.) I oso'no hofikoe hunoso olenoho. Olo iyoswo loso Jisasiye n'ngkwahwo mt'i'mokumentisofoho. Jut a'amu Jisasi'mo in'ngkuno somne'no mt'i'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso a'amu ango nt'ponjomne'no mt'i'mokumentisot'keno. O'o, nakwo huno monayofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. Sekwo nakwo s'meho hi'ntnnonohinoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikuj i a'amu hwayo hungkuno'njo sohwafe hungkuno somo nupa'n'ngkutoho. Jut ose ul'monto mt'i'mokumentisofoho. (Hungkuno hiso Jut hon'ngkano we'e 3 osopo weho.) Oso'no olo iyoswo hiloso n'ipo humanto mt'i'mokumentisot'keno. Ango kako nohumanto olo iyoswo loso mt'i'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no olo hungkuno homo lomo atofa lihwas i tifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Jut sohwo'ni Jisas Kilaisie syoho ulohofiyi Jemisiye kon'ngkwa'we hwo'nyoho. An'ituye a'amu soku ngko olo iyoswo loso sekwo a'amu An'itu sehwasopeehon'ngki in'ngkamentohofu sokune'no mt'i'mokalokweno. Mpohwo An'itu s'meho engo sejapanon'ngki Jisas Kilais kako sekumo wop'ngo semokosyohumaho.

² An'itu kako sekune'no hitoho ulof'hwoso'no s'meho pompenjiyo so'nji s'meho hitoho so'nji wosejapono. Oso hiso sejaposo so'no engo imo'nyo'ne'enji An'itumo jomo ulalokweno.

Kilais Jisasiye hungkuno somne'no hwasyo hungkuno lut'hwawo'n'ngkohofu sofe hungkunofoho.

³ Nje a'amu soku, s'imo'mo ngko huno pi'n'ngo syaf'nyonji An'itu kako asomo net'mayo'neso sekune'no iyoswo mt'i'mokumne'enji i olohonta nom'ne hungkuno mt'i'mokalokweno. Nakwo Jisas Kilais'imo s'meho hi'ntnnono uyaso hn'n'imo An'itu kako asomo wonet'ma'mtonoho. Oso hungkuno An'itu nejapmentisoso sekwo syoho yokumpohn'nyo ikuji s'meho hi'ntnnono uyalokwofo soku, sekwo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Oso'no sekwo nom'ne hungkuno hwasyo somo nupa'n'ngkutoho. O'o, hungkuno hwasyo homo somo filomnjahumno.

⁴ A'amu fehohnjo An'itumne'no sekwo'nji uhu'mokontifi humentan'ngkofi a'amu fehohnjoso hofiko nom'ne huno so'nji hiyaso motohusosyohumant'ifi hofiko poji ehumentohofofoho. A'amu hiso hofiko ole lalokwofo, An'itu kako nakumo wop'ngo nalohomentiso so'no nakwo kakine'no iyoho monan'ngkiyohoho. Yo'mayo wonyo nakwoe s'meho uy'imo lososo u uy'hwono. An'itu kako s'meho nejapalokoso sohwo kako tohino monejaponehoho. Ose lalokwofo sohwa nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisimne'no hofiko hohujo ikinjao'mentohofofoho. Hohonta a'amu An'ituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa olo a'amu lohwanne'no ole mt'i'mokumentohofu. Oso a'amusu wonyofoho. Hofiko tikanomo ufitnnefoho. Ose mt'i'mokumentohofofoho.

⁵ A'amu oso yahino'njo somne'no sekwo nto upa'n'mentohofofoho. I oso'no ngko sekwoe huno somo huno apa'no wasefohoto'mne'no yohono. A'amu Is'lael somo nakwoe Hwe Engo hofikimo Ijip mta'ni uti'manto olopono uti'motapmentisofoho. Oseso hwe moya'mi Is'lael fehohnjoso hofiko An'itumne'no nakwalaho lont'ifi hohujo ikinji'mofahon'ngkofi An'itu kako hofikimo poyo umokumentisofoho.

⁶ Nom'ne so'no huno fisyaf'ihupmno. A'amu ahwomomjo fehohnjoso oso syoho An'itu uy'mentiso somne'no hahn'nyo yont'ifi hofikoe ahwomomjo pone ul'iko'ma'mentohofofoho. Oseso An'itu kako hofikimo ahwomo nana'nji intofonto s'ikwo'mjoho engo so'mo intofohumat'imentisofoho. Hofiko oso ahwomo nana homo somta'ni mis'ihuto'n'fitnnefoho. Oso hopo sopo nohumafikuj hofiko An'ituye S'ikuno Engo somo hungkuno ikwolofo'ne so'no hontohumalofo.

⁷ Ou, sekwo nom'ne so'no fisyaf'ihupmno. A'amu Soutom Ngkumoula so'nji nom'ne pone mofone sopenjo so'nji hofiko a'amu ahwomomjo sohwa a'mohufo imentohofu hopa imentohofofoho. Oso'nji hofiko kifosyoho'nji loho'n'ntofofoho. Oseso An'itu kako hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no tohino engo uy'mentisofoho. Oso tohino hiso hofiko tohomo ne'no humentan'ngkofi tohino umnalofoho. A'amu osomne'no

syofisyontani iyoho nen+ngkahon+ngki nakwo huno ole nayohi, A'amu hon+ngkano wonyo y+wo'n+ngkohofoso tohino engo womant+feho.

⁸ I olohonta oso a'amu sekwo'nji uhu'mokuwo'n+ngkohofoso hof+ko oso yahino hiso pa'nyo yalokwofo. Yo'mayo wojo uhwonont+fi oso mta'ni yokumpohn'nyo t+pemant+fi hof+ikoe a'apahomo wonyo loho'n+wo'n+ngkohofofoho. Oseso hof+iko nakwoe Hwe Engo sohomo yokumpohn'nyo ulohofont+fi a'amu ahwomomjo wonyoangkafo somo sitofu uliwo'n+ngkohofofoho.

⁹ An+tuye a'amu ahwomo mta'ango s+mo'mjo sohwo Maikel oso hwo'nji kako Seten'nji siko Mouses+ye pijafoso mayo'ne yoka hnn+mentisiefoho. Siko oso yoka hungkunoso nohnonji Seten kako Maikel+mo sitofu ulahon+ngki oso'no Maikel kako Seten+mo sitofu aku mulmentisofoho. O'o, olo'nohini ul+mento, Hwe Engo An+tu sohwo kako kikimo yoka hungkuno wakilono. Oso'nohini ul+mentisofoho.

¹⁰ I oso a'amu huhwo sohwa hof+iko sekwo'nji humalofo sohwa hof+iko yo'mayo hwap+ngo ne so'no huno nto'no muyahon+ngki hof+iko sitofu hungkuno liwo'n+ngkohofofoho. Oso a'amu yahu pa'nyo sohwa hof+iko hof+ikoe a'apahomnohini syafisyont+fi hof+iko yo'mayo wonyoso iwo'n+ngkohofofoho. Oso'no hof+iko n+hu'nahone wonyo imo'nnyoso tikanomnefoho.

¹¹ Hof+iko tohino engo mapitnnefoho. A'amuso hof+iko Atami+ye hwomu Kein kako kon+ngkwa'wehumo fonjahumentiso oso hwoe yahinoso mant+fi yalokwofo. U nom'nihwo Mpelam sohwo kako hamnyoho engo ma'mne'ento kako a'amu Is+rael somo hwasyo hon+ngkanomo ipemotamentisofoho. Oso pa'nyoso olo a'amu lohwa yalokwofo. U nom'nihwo Koula kako An+tumne'no yokumpohn'nyo imo'nmentiso pa'nyoso olo a'amu lohwa yalokwofo. Oso'no An+tu kako hof+ikimo fonjasonefoho.

¹² Sekwo An+tuye a'amu ne soku sekwo s+meho afa in+ngkuji nom'ne a'amumne'no wasemo'nono. Oso'no sekwo nuhu'mokont+fi wopayo nont+fi Jisas+mne'no syafisiyo'ne wopayo'nji mijo'nji nyo sohonta hof+iko wonyo so'nji sekwo'nji nuhu'mokont+fi oso uhu'm+ngo homo somo wonyo imokuwo'n+ngkohofofoho. Hwap+ngoso hof+ikoe hon+ngkano wonyo somne'no won+mango mun+ngkahon+ngki hunoso hof+ikine'nohini syafihu'nont+fi wopayo n+wo'n+ngkohofofoho. I oso'no hof+iko nom'ne a'amu somne'no huno monosyafihu'n+wo'n+ngkiyohofo. A'amu hiso olo pa'nyofoho. Hwaho hoho'm hoho'minnyo sohwo kako ifoyo'no hontohumanteso himo kako ifoyo ane'njo sohwo nopahon+ngki ifoyo masiyo'njo yahon+ngki ifofo n+hu'nahone motole'ofalofoho. Oso a'amu hiso hof+iko oso himo ifoyo ane'njo sohwo pa'nyo hwafoho. Ne anefoho. U nom'ne hungkuno upa'n+mmo. Oso a'amu sohwa hof+iko oso iyo kakoe s+ikuno somo ipisayo into'nyo sohonta ne ane imo'nyo oso pa'nyo hwafoho. Oseso iyo hiso kakwo'yohwo kako pmpongo hi'nji yof+hwosi tohomo ho'nayofonefoho. Oso a'amu hiso oso pa'nyofoho.

¹³ Oso a'amu oseso hof+iko hof+ikoe hon+ngkano wonyo somne'no won+mango munyo'njoso uti+hw+nypoo yont+fi hof+iko olo pa'nyofoho. Mijo ifofayo yonto yo'mayo hintalinyo ifohulijisyaf+ihwo'n+ngkiso pa'nyo hwafoho. Hof+iko hntokwaliyo ifufosonto s+ikwo'mjoho'mo imo'naof+wo'n+ngkiso pa'nyofoho. An+tu kako oso a'amu homo somne'no hof+iko'ne nohumafitnne'ento angu n+hu'no s+ikwo'mjohoso nto'no esyohumamentisofoho. Oso hopo sopo hof+iko ne'no nohumantokutnnefoho.

Hof+iko hon+ngkano wonyomne'no tohino engo mapitnnefoho.

¹⁴ Atami+ye imu sohwa mji+mo'n+imopont+fi aho fehohnjo hopi'nono imo'nonto nom'ne mta'ni hufa'u imo'n+mentiso sohonta Inouk humamojofoho. Oso a'amu huhwo sohwanne'no kako An+tuye hungkuno ole l+mento, Hwe Engo sohwo kako kakoe a'amu ahwomomjo pi'n+ngo engo so'nji motapiso uhwon+ngkohefoho.

¹⁵ A'amu Jisas+ye hungkunomo tifi min+ngkayo'njo somo hungkuno ikwolofone sopo no uhwaonefoho. Oso a'amu huhwo sohwa hof+iko An+tumne'no hohujo ikinjao-font+fi hon+ngkano n+hu'no wonyo yont+fi An+tumo sitofu hungkuno n+hu'no wonyo uliwo'n+ngkohofofoho. Oso'no hof+iko hof+ikoe yahino wonyomne'no tohino engo womant+feho.

¹⁶ A'amu huhwo sohwo yo'mayo u+mante so'no nakwolaho lont+fi wonyo hungkuno liwo'n+ngkohofofoho. Nom'ne a'amu sohwanne'no hof+iko hwasyo hungkuno somji+liwo'n+ngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hof+iko oso hon+ngkano wonyo homo somne'no hof+ikoe s+meho fefoyo uyahon+ngki oso homo somo in+ngkawowo'n+ngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hof+iko hof+ikoe yofe woho'nomo'nano lont+fi hof+iko mango engo liwo'n+ngkohofofoho. Oso a'amu hiso hof+iko nom'ne a'amu somta'ni hof+ikoe yo'mayoso siki mayo'ne afofo hungkuno uliwo'n+ngkohofofoho.

Sekwo Anıtuye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyıkuji aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹⁷ I oceso Anıtuye a'amu kakoe hungkuno liku'mofiwo'n'ingkohoho (*apouse*) sohwa hungkuno selimentohofi so'no huno fisyafihupmno.

¹⁸ Hofıko sekumo ole selimentohofi, Sikuno moi'wo imo'noso sohonta a'amu hofiıko i'kofapıkuji Anıtuye hungkuno somne'no tıkafo jıfitnnefoho. Hofıko Anıtuye hungkuno somne'no hohujo ikinjaofıkuji honıngkano wonyo somne'no hofiıko simeho feyoyo uyonefoho. Ose selimentohofofoho.

¹⁹ A'amu hiso hofiıko Anıtuye Towahuno ane nohumantıfi hofiıko yo'mayo hwahoponjo so'nohını syafısyontıfi hwasyo hungkuno losetıhwawo'n'ingkohofofoho. Sekwo oso hwasyo hungkuno hiso nupa'nontıfi husilo husilofı lohofalokwofo.

²⁰ U sekwo nje a'amu soku, sekwo oso yahinoso ikutoho. O'ı, sekwo sekwo simeho hi'ntnnono kiho'maso wopıngo'nohını Anıtumo uyalokwofoso yokumpohn'nyo fısofıtı'ımno. Anıtuye Towahuno Wopıngo kako sekumo kakoe yokumpohn'nyo sejapeso so'no sekwo simeho mo'mo yo'mayo Mpohwo wonejapono lıkuji oso homo somne'no Mpohumo jomo ulı'mno.

²¹ Sekwo nohumafıkuji Anıtı sekumne'no hitoho ulofıwo'n'ingkiso so'no huno ne'no syafısyıkuji oso huno homo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Sekwo osopo nohumafıkuji nakwoe Hwe Engo Jısas Kılaisıye hitoho engoso ujo ehontıjwasiyo'ne sikuno so'no fohontohumamno. Nohontohumafıkujo'no kako songo ne'no humayoso wosejapmmontonoho.

²² A'amu hofiıko Anıtuye hungkunomne'no huno ito'no mosyafısiyo'njo somne'no hitoho selofıhwoso'no Anıtuye honıngkano tıpemayo'neso ufo'mapmno.

²³ A'amu tıkanomo walokwofo somo sekwo hofiıkimo komo'no utımapmno. Nutımafıkuji sekwo hofiıkimo ufo'mapmno. A'amu honıngkano wonyo'njo somne'no hitoho selofıhwoso'no sekwo Anıtuye honıngkanomo tıpemayo'ne hofiıkimo ufo'mapmno. Nufo'mafıkuji hofiıkimo wopıngo ulohopmno. I oso'no sekwo hofiıko honıngkano wonyo somne'no i'waho nto'no fıyımno. Oso honıngkano wonyo kiho'njo homo somo ipenemotafıtınnoho lıkuji i'waho fıyımno.

Jut kako Anıtuye yofe ho'noma'mentısofoho.

²⁴ Anıtı kako sekwo mopıwasiyo'ne nto'no semokosyohumayoso hoponoho. Yo'mayo Jısas Kılais sekumo seloho'mentıso so'no sekwo honıngkano wonyo ane'njo kakoe angı wonyoangkafo sopo kako humaso hopo sopo motasesıyoso hoponoho. Oso'no sekwo osopo kako'nji nohumafıkuji sımonyo engo uyantıfeho.

²⁵ Nakwoe Anıtı nıhu'no anga'nohını sohwo kako yo'mayo nakwoe Hwe Engo Jısas Kılais naloho'mentıso so'no asomo netımane hweho. Oso'no nakwo kakoe yofe woho'nomano. Kako nakumo nemokosyohumayoso nakwoe Hwe Engo ne hweho. Kako yo'mayo hopı'nonohıno somo hulı'mokomokosyohumawo'n'ingkiso sohwo kako oso yo'mayo homo somo kakoe yokumpohn'nyoso hwofılo'nnyo'njo hweho. Kako sımo'mta'ango sohwo ne'no mjohumamopıhwosi olhonta ne'no humahwosi hwangku kako ne'no mjohumamıwene hweho. Oso'no engolopohamo kakoe yofe woho'nomehwanı.

Olo hungkuno loso nehıpeho. Ngko Jıtı'ni mtı'mokohono. Hungkuno osohopeho.

Toho Wojo Honajo Hungkuno Olo Toho Wojo Honajo Hungkuno loso Kɪlais kakoe Inomokomoyo Jounɪmo Umentisofoho. Olo Hungkuno Sɪmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɪmentiso sohonta soswo *teti*'nji (30) *sikisiti-sikisɪ*'nji (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo loso Jisasɪye inomokomoyo Joun mti'mokumentisofoho. Joun huhwo sohwo iyoswo aho fehohnjo hopi'nono mti'mokumentisofoho. Sɪmo'mo mti'mokumentiso so'nji tifi iyoswo hufa'u sɪhune mti'mokumentiso so'nji ae'uyoso olo Toho Wojo Honajo Hungkuno mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso soswo *tetit*keno (30) a'amu Loumjo hwaho mokosyohumayo sohwa hofɪko a'amu Jisasɪmo inɪngkuno somo tango engo uyɪmentohofohoho. (Hungkuno hiso Toho Wojo Honajo Hungkuno sohe engo 1 honɪngkano we'e 9 osopo weho.) Osohonta Joun kako hwaho we'e Patɪmous humamentisofoho. Kako oso hopo sopo humentanɪngki Anɪtu yo'mayo yo'mayo hwangku ifawene so'no utɪhwamentisofoho. Olo iyoswo hiloso yo'mayo hwangku ifawene so'ne hungkuno'njofoho. Joun kako olo iyoswo loso hwaho we'e hopo sopo humanto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofɪ lɪhwasi tifi unɪngkohwano.

¹ Yo'mayo we'enepi imo'none so'no Jisas Kɪlais kako ntɪhwahonɪngki olo iyoswo lomo ngko Joun'ni mti'mokalokweno. Sɪmo'mo Anɪtu kako Jisasɪmo hungkuno loso ulahonɪngki Jisas kakoe ahwomomjo a'amu fihumo ngkiyepono lɪhwojahonɪngki Jisasɪye syoho ulohofɪyo sohwonanɪmne'no hungkuno homo somo kako lontɪhwamentisofoho.

² Yo'mayo hungkuno Anɪtu mta'ni upa'ɪmentoheso yo'mayo Jisas Kɪlais lontɪhwamentisoso yo'mayo uhwonɪmentoheso yoloho lɪjwaofalokweno.

³ A'amu soku olo hungkuno loso yo'mayo imo'none so'no atofɪ lɪjwamo'nɪngkuji u nupa'nɪngkuji hungkuno homo somo haloho pekujɪ tifi inɪngkafɪjo'manji wopɪngofoho. Hwapɪngoso sɪkuno moi'wo imo'nyoso u'mofapmmonto tɪfoneponoho. Oso hohosohonta yo'mayo hiso ne imo'nonefoho.

A'amu antɪme aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somne hungkunofoho.

⁴ Hwaho Esiya ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amu Jisasɪye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'nɪngkohoho sokune'no olo hungkuno loso ngko Joun'ni mti'mokalokweno. Nakwoe Anɪtu hohonta humamojo osohwo olohonta ne'no humaho. Kako hwangku asomo nopone hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino so'nji sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo semokosyohumawo'nɪngkiso sohwo kakoe Towahuno Wopɪngo so'nji siko sekumo sefo'mahosɪ sɪmeho pompenjɪyo wosejapiyo.

⁵ Jisas Kɪlais sohwo kako Anɪtuye hungkuno hopi'nonohinoso nto'nohɪni lɪtɪhwawo'nɪngkiso hweho. Kako poyo pe'nonto apa'no songo lɪka'mentono. Songo nolɪkafonto nɪhu'nahone poyo mape'nyo'njo'ne sɪmo'mta'ango hweho. Kako hwe engo olo hwaho loso mokosyohumawo'nɪngkohoho sohwafe Hwe Engo hweho. Kako huhwo'nji sekumo nosefo'mahwosi sɪmeho wopɪngo wosejapono.

Jisas huhwo sohwo kako nakune'no hitoho ulofɪwo'nɪngkiso sohwo kako nakwoe honɪngkano wonyo mta'ni isɪhutofonemayo'ne kakoe honɪyo usɪhuma'mentisofoho.

⁶ Ose yonto kakoe a'amu ne namokonto nto'no enemokosyohumawo'nɪngkisofoho. Oso'no nakwo a'amu nom'ni hwamne'no Mpohumo jomo ujo'ne syohoso nejapmmen-tisofoho. Nakwo Jisasɪye yofe engolopohamo woho'nomehwano. Kako engolopohamo ne'nohɪni yokumpohn'nyo nemokosyohumantɪhwone hweho. Ou, hungkuno loso ne-hopeho.

⁷ Ihwoni, Jisas kako himopo nopahonɪngkuhwosi a'amu hopi'nonohino hn'nwi nuhwo-nanefoho. A'amu hopi'nonohinoso hofɪko Jisas poyo wape'nono lɪmentohofoso Jisasɪmo uhwonɪngkuji hofɪko yafɪ'yafe ikujɪ humotaho engo lɪfitnnefoho. Ou, olo hungkuno hiso ne i'mofaponefoho.

⁸ Anɪtu kako nakumo ole nalɪmento, Ngko yo'mayo syoho emayo so'nji esojwaofɪ so'nji ngko hwapɪngo hwo'nyoho. Ose nalɪmentiso sohwo olo Anɪtu oloho hweho. Kako ae'mta'ni humamojo sohwo olohonta ne'no humaso sohwo hwangku nopone hweho. Kako yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo somo hwofilo'nnyo hweho.

Joun kako Kɪlais Jisasɪmo uhwonɪmentisofoho.

⁹ Ngko Joun'ni sen'ngkwa'we hwo'nyoho. Nakwo Jisasiye a'amu hn'nwi sekwo ngko'nji ejoku'nohumentani An'tuye syoho somne'no yo'mayo tango so'nji tohino so'nji t'ipernalokuhwono. I Jisas nakumo nto'no enemokosyohumawo'n'ngkiso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo ito'nontani lohokuhwono. Ngko An'tuye hungkuno a'amumo ulonji ngko Jisasi'mo s'meho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohe so'no ulahon'ngko hof'ko ngkimo wae yan'imo'mentohofoho. Yan'imofont'fi hof'ko olo hwaho we'e Pat'mous ayo ajwo lopo impo'angomo hopa n'humat'i'mentohofoho.

¹⁰ Olopo nohumanji sikuno iyoho humayo Sante somo An'tumo jomo ulontan'ngko kakoe Towahuno Wop'ngo ngkimo ifehu'mokon'syahon'ngki wojo hopa uhwon'mentohefoho. Nje hohujo mta'ni mampaho engo kaunoho yoka hopa ho'n'ngkahon'ngki ole upa'n'mentohefoho,

¹¹ Yo'mayo hopi'nonohinoso kit'hwahm'me'no k'iko nuhwon'ngkohojo oso hiso iyoswomo mti'mojo. Nomti'mokohojo ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amu Jisasiye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n'ngkohofo osomne'no olo hungkuno loso uyahojo. Ango Efesos'i'nji S'mena'nji Pekamom'i'nji Taiyotaila'nji Satis'i'nji Filatel'fiya'nji Laoutisiya'ntnne'no uyahojo.

¹² Ose ho'n'ngkahon'ngki oso hwe hungkuno nt'imentiso sohumo uhwon'monji ikinjaofonji uhwon'mentohefoho sikiloho ahojo wonyoangkafo aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo somo uhwon'mentohefoho.

¹³ Oso sikiloho'njo ajwo sopo Hwe Anga'nohinohwo lohofontan'ngki uhwon'mentohefoho. Oso hwe huhwo sohwo kako nakwoe hwahoponta'ango hwo'maho. I oso'no kako a'amu pa'nyo hweho. Osohwo nohumanto manji'mofosawemo'njo ahuloho ahojo wonyoangkafo so'nji inyo sohumo uhwon'mentohefoho.

¹⁴ Kakoe mnokino'nji mijiyonji n'hu'no halojofoho. Humeengo pa'nyofoho. Kakoe t'imoso t'ipomponaho pa'nyofoho.

¹⁵ Kakoe sifeso sojo hwoyango hnn'ngkiso pa'nyofoho. Kakoe mampahoso mijiyoka hopa ho'n'ngkahon'ngki upa'n'mentohefoho.

¹⁶ Kakoe aho anga sohohnta'ni hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo ose mokosyohumentisofoho. Kakoe hungkunoso s'ihu yohosi yohohnta'ni s'ihu mamp'nyo hopaso kakoe mango mta'ni swopahon'ngki uhwon'mentohefoho. Kakoe simanoso mofehi'nyo yokumpohn'nyo liso pa'nyofoho.

¹⁷ Oso huhwo sohumo uhwononji ngko kakoe s'ifiki'nyo'mo poyo pa'nyo p'wahu'mentohefoho. Oseso kakoe aho anga sohohnta'ni nokisan'syonto nt'imento, K'iko iyoho yohotoho. Ngko syoho ae emayo so'nji esojwafo so'nji yo'mayo hopi'nonohinoso hwap'ngo hwo'nyoho.

¹⁸ Yo'mayo songo humayo neso ngko hwap'ngo hwo'nyoho. Hohonta ngko pe'n'mentohe sohwo'n'imo nohonyo. Ihwoni, ngko songo ne'no humawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Apa'nwo mape'n'mnehono. Ngko poyo pe'nyo so'nji t'ikanomo uyoso'nji mokosyohumayo hwo'nyoho.

¹⁹ I oso'no kako ose ntonto nt'imento, Yo'mayo uhwon'ngkino so'nji yo'mayo wojo so'nji yo'mayo t'fi no'mo i'mofapone somo uhwon'ngkohojo iyoswomo ifalifaliyo mti'mojo.

²⁰ K'iko nje ahomo hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u mokosyohumentan'ngko nohon'ngkino so'nji sikiloho na'nohino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo so'nji uhwon'ngkinoso hwap'ngo neso olenoho. Hntokwaliyoso a'amu ahwomomjo hwafoho. Hof'ko oso a'amu An'tuye yofe ho'nomayo'ne anga aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo saponjo a'amu uhu'mokuwo'n'ngkohofo somo mokosyohumawo'n'ngkohof'hwafoho. Sikiloho aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso olenoho. K'ilais'ye a'amu anga aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amusofoho. Jisas ose nt'imentisofoho.

2

A'amu Efesos somne hungkunofoho.

¹ Jisas kako ole nt'imento, Joun, k'iko hwe engo a'amu An'tuye yofe ho'nomayo'ne anga Efesos somo mokosyohumawo'n'ngkohofo somne'no hungkuno ole mti'mojo. Ngko sohwo'ni hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyoso nje ahomo mokosyohumunyo ngko sikiloho ahojo wonyoangkafo, aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo sopo hwo emoyalokwe sohwo'ni ngko hungkuno ole selalokweno.

² Sekwoe yo'mayo yahino so'no ngko huno niyohoho. Sekwo syoho yokumpohn'nyo yont'fi ngkimo mon'is'kwajiyofoho. Yo'mayo tango se'mahonjoso sekwo yokumpohn'nyo lohof'wo'n'ngkohofo so'no ngko huno niyohoho. Sekwo a'amu hon'ngkano wonyo'njo

somne'no nakwolaho liwo'n'ngkohoho kuyoho. Hofiko nose'mantifi Anitu mta'ango (*apouse*) hwona'nyoho selahon'ngkofi hofikoe hwasyo hungkuno so'ntnne'no hwasyo yahino so'ntnne'no sekwo huno seyahon'ngki sekwo hofikoe hungkuno so'nji yahino so'nji yano ilofihwaj'wo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho.

³ Sekwo nje yofe so'no nn'ngkopantokwofo so'no a'amu nom'ne sohwa nosehonont'ifi wonyo selohofalokwofo. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofont'ifi tango engo t'ipemalokwofo. Oso tango t'ipemayo so'no sekwo iyoho masenyofoho. Oso hiso'ntnne'no ngko huno niyohoho.

⁴ I oso'no anga'no wonyo yalokwofo so'no ngko sekumne'no hungkuno'njo hwo'nyoho. Hohonta sekwo simeho hi'ntnnono kahopi ntapmentohoho sohonta nehopi ntapmentohofohoho. I, olohonta awonoho.

⁵ Hohonta sekwo yahino wonyoangkafo imotofohoho. Oseso sekwo oso yahino wop'ingo homo somo nusikwajont'ifi nto p'iwahu'malofa. Oso'no sekwo yahino wop'ingo imotofa so'no huno ikwesiyafisyikui sekwoe simeho fiwolo'mokumno. Iwolo'mokukui yahino simo'mo imotofa hopaso apa'no fiy'imno. U sekwo simeho m'iwolo'mokiyo'manji ngko nose'mahm'mo sekwoe sikilohoso wae weese'monnoho.

⁶ I yahino wop'ingo anga'no yalokwofo so'no ngko simeho wop'ingo n'imo'n'ngkohoho. Oso yahino hiso olenoho. Sekwo a'amu hwahoponjo yahinomne'no sekumo aku ipesemotayo somne'no nakwolaho ulalokwofo. Ngko huhwo'ni ngkilaho ulalokweno. Sekwo ose yalokwofo so'no nje simeho wop'ingo n'imo'n'ngkohoho.

⁷ Sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo Kilaisiye a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo sohwo ngko osohumo songo humayo'neso uy'monnoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako Anituye angopo wosopayo syoho hul'mentisoso mta'ni iyo songo ne'no humayo'ne ipisayoso wosomjan'montonoho. Mjanoso sohwo songo ne'no nolohofant'hwonefoho.

A'amu Simena somne hungkunofoho.

⁸ Hwe engo a'amu Simena somo mokosyohumawo'n'ngkohoho somne'no hungkuno ole mt'i'mojo. Ngko s'imo'mta'ango sohwo'ni yo'mayo emayo so'nji esojwaofa so'nji ngko hwap'ingo hwo'nyoho. Hohonta ngko poyo pe'n'mentohe sohwo'ni i olohonta ngko songo humaleno. Ngko olo hungkuno hiloso selalokweno.

⁹ Sekwoe yo'mayo tohino so'nji tango so'nji se'malokusoso yo'mayo so'no umofonyo y'wo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. I oso'no ngko sekwo'nji humantohe so'no sekwo a'amu ho'yango engo'njo pa'nyo kuyoho. A'amu fehohnjo sekumne'no sitofa hungkuno selalokwofo so'no huno niyohoho. Oso a'amu hiso nakwo Juta a'amu hwona'nyoho hwasyo hungkuno lalokwofo. Hofiko Seten'iye a'amufoho.

¹⁰ Yo'mayo tango se'maso so'no sekwo iyoho sen'ngkuhwoloho. Seten kako yamofa waselohom'ntonoho. Fehohnjo sokumo Seten kako sekumo impo'angomo sehumajihwosi sekwo yokumpohn'nyo wolohofant'ifet'ikeno lihwosi waselon'montonoho. Oso s'ikuno tango'njo s'ikuno pi'n'ingo engo moseyakolofonehoho. O'o, s'ikuno aho hufa'u hopi'nonohino pa'nyofoho. Oso'no yo'mayo tango se'maso sohwo poyo wasemokumo lihwosi y'hwoso'no sekwo po'n'ifo wekutoho. O'o, sekwo simeho hi'ntnnono ne'no ntap'wo'n'ngkuno. Ose ifijo so'no ngko sekumo ho'yango songo ne'no humayo'neso wosejapmmonnoho.

¹¹ U sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo Kilaisiye a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo hwahoponjo yahinoso kakimo upemotamo lihwosi yoso somo monje yasyoso sohwo hungkuno ikwolofa'ne s'ikuno somo tohino momanehoho. Kako toho ne'no nalokunjo somo maswonehoho.

A'amu Pekamom somne hungkunofoho.

¹² Jisas ole nt'imento, Joun, kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Pekamom sopo uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo mokosyohumawo'n'ngkohoho so-hwamne'no hungkuno ole mt'i'mojo. Ngko hwakuhwajyo s'ihumampo'nyo yohosi yohohnjo mokosyohumanji olo hungkuno hiloso selalokweno.

¹³ Oso ango engo sekwo humawo'n'ngkohoho sopo Seten yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkisofoho. A'amu pi'n'ngoso hofiko Seten'iye yofe ho'nomawo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. I oso'no sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ne'no ntopalokwofo. I Antipas sohwo nje hungkuno hofiyo lijwao'mojo sohwo sekwo'nji nohumanto kako nje hon'ngkanomo t'ifi nn'ngkamentiso so'no a'amu Seten mokosyohumawo'n'ngkisoso kakimo ko fonjasyahon'ngkofi sekwo ngkine'no hungkuno yoloho lijwaofo'neso iyoho masenyofoho. O'o, Antipas poyo pe'n'mentiso sohonta

tango m̄kun̄imposo ko se'manteso sekwo An̄tumne'no ajwopo yokumpohn'nyo loho'mentohofofoho.

¹⁴ Sekwo oso wonyoangkafo ko yalokwofoso nom'ne yahino wonyo so'no hungkuno hi'njo hwo'nyoho. Sekwo a'amu Pekamom soku, a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso Mpelamiye yahinomo yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Yahino hiso olenoho. Mpelam sohwo kako hwe engo Mpelak osohumo Isilael somne'no yahino wonyo komepmayo so'ne lut̄ihwahon̄ngki Mpelak sohwo kako a'amu Isilael somo kompemahon̄ngki Isilael̄so p̄wahu'mentohofofoho. Nop̄wasyant̄ifi hofiko hwahoponjo an̄tu hwasyo sohomo yofe ho'nomant̄ifi yahu hwahoponjo hwasyo an̄tu sohumne'no ho'nahinyoso n̄mentohofofoho. Nonont̄ifi a'mohufo imentohofofoho.

¹⁵ Oso pa'nyoso a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofiko a'amu Nikoulas̄ife hungkuno wonyomo yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Oso'no hofiko hwahoponjo yahinomo in̄ngkwalokwofo. I sekwo oso a'amu wonyo homo somo kengopo mol̄ihwajijo'njoso peho'neto.

¹⁶ I oso'no oso yahino wonyoso noho'naof̄ikuiji s̄imeho f̄iwolo'mokumno. U m̄wolo'mokiyo'manji we'enepi ngko nose'mahm'mo nje hungkuno s̄humampo'nyo pa'nyo so'nji a'amu wonyo hisokumo wae weese'monnoho.

¹⁷ Sekwo haloho hi'n̄jiku'manji olo hungkuno hiso An̄tuye Towahuno Wop̄nggo sohwo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo sohomo ngko hofiyo umokosyohumamonnoho. Hohonta nje a'amu Isilael mokosyohumamote hopaso oso a'amu sohomo hofiyo mokosyohumahm'mo wosopayo ahwomo mta'ango uȳmonnoho. Oso'nji sojo halojo yofe songo mt̄imokinyo so'nji uȳmonnoho. Oso yofeso a'amu sojo homo somo maso sohwo kako'noh̄ini huno uyonefoho.

A'amu Taiyotaila somne hungkunofoho.

¹⁸ Jisas ose ntonto ole nt̄imento, Joun, k̄iko hwe engo a'amu An̄tuye yofe ho'nomayo'ne ango Taiyotaila sopo uhu'mokuwo'n̄ngkohoho somo mokosyohumawo'n̄ngkohoho sohwanne'no hungkuno ole mt̄imojo. Ngko An̄tuye Hwom̄u sohwo'ni t̄imo t̄ipomponaho pa'nyo'njo sife sojo hwoyango hnnyo pa'nyo sohwo'ni olo hungkuno loso selalokweno.

¹⁹ Yo'mayo syoho engo ȳwo'n̄ngkohoho so'no huno niyohoho. Sekwo a'amu nom'ne so'nji s̄imeho inont̄ifi ngkimo s̄imeho hi'ntnnono ntapont̄ifi a'amu nom'ne somo wop̄nggo ulohof̄iwon̄ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. Yo'mayo tango se'manteso sekwo ajwopo yokumpohn'nyo lohof̄iwon̄ngkohoho kuyoho. Olo yahino hohonta ema'mentohofoso wop̄nggo imo'nonto engo imo'nalofoho.

²⁰ Oso yahino wonyoangkafo ko yalokwofoso nom'ne yahino wonyo so'no hungkuno hi'njo hwo'nyoho. Ape wonyosi Jesepel kako sekwo'nji nohumentan̄ngki sekwo kengopo mol̄ihwajijo'njo yohoho. Kako An̄tuye hungkuno'nji'nyoho hwasyo hungkuno selalofoho. Kako nje syoho ntohofiyo sohwo hon̄ngkano wonyomo ip̄t̄ihwanto ipemotowalokunjo so'no hofiko a'mohufo yont̄ifi hwahoponjo an̄tu hwasyo sohumne'no wosopayo ho'nahinyoso nalokwofo.

²¹ Oso a'musi kako s̄imeho uwolo'mokononji ko hontohumaheso awonoho. Kako nje hungkunomo hwotoho fento kako oso hwa'nyo iyo yahino somo woho'nao'mo huno ose muyalofiyo. Oso yahino wonyo hiso kakimo nto ifehu'mokahumaho.

²² Sekwo upa'n̄mno. Oso a'mu simo mnokino engo uȳimo a'amu sohwa kako'nji hwa'nyo loho'nyo sohwa hofiko hofikoe hon̄ngkano somne'no s̄imeho m̄wolo'mokiyo'manji tohino engo uȳmonnoho.

²³ A'amu oso a'mu siye yahinomo in̄ngkawowo'n̄ngkohoho somo poyo umokumonnoho. Ose i'me'no a'amu hopi'nonohino n̄ngkap̄iwon̄ngkohofoso olo so'no huno uȳimontonoho. Ngko Jisas sohwo'ni a'amu hopi'nonohinofe huno s̄imeho somo huno niyohoho. A'amu anga'no anga'nohino sokumo yo'mayo ȳwo'n̄ngkohoho so'no yamofe waselohom̄onnoho. Ngko a'amu wonyo homo somo poyo imoku'me'no hofiko huno ole uȳimontonoho.

²⁴ A'amu Taiyotaila humawo'n̄ngkohofoso a'mu wonyo siye yahinomo t̄ifi min̄ngkayo'njoso sekwo Seten̄iye yahino wonyo ne somne'no huno mosyaf̄isiyo'njo yalokwofo sokumo ngko ole selalokweno, Ngko nom'ne syoho mosejapmnehono. O'lo syoho anga'no sejopalokwe loso olenoho.

²⁵ Sekwo syoho wop̄nggo yalokwofoso ne'no ikuji nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo f̄ikesyohumamno. Mokosyohumentan̄ngkuji ngko nose'ma'mnefoho.

²⁶ Nje a'amu soku sekwo hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo soku sekwo nje yahino somo ne'no n̄ngkopontan̄ngkuji s̄ikuno moi'wo imo'noso sohonta ngko sekumo mnokino engo'njo imo'n̄ngkuji womokosyohumant̄ifeho.

²⁷ Nje Mpoḥwo Anitu kako a'amumo mokosyohumayo so'no yokumpohn'nyo ntapmentiso hopaso ngko nje yokumpohn'nyo sekumo wosejapmmnonho. Hwakwontoho fompilofiso hopaso a'amu wonyo somo sekwo nomokosyohumafikuji hofikoe yokumpohn'nyo so'nji hofikoe yofe engo so'nji wofongkulofantifeho.

²⁸ Oso hohosohonta ngko imingo ne so'nji i'muso wasejapmmnonho.

²⁹ Sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiloso Anituye towahuno sohwo nje a'amu sokumo selalokwe somo haloho popmno.

3

A'amu Satis somne hungkunofoho.

¹ Jisas ose ntonto ntimento, Joun kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne angō Satis sopo uhu'mokuwo'n'ngkohofō somo mokosyohumawo'n'ngkohofō sohwanne'no hungkuno ole mt'i'mojo. Ngko Anituye Towahuno mokosyohumaleno. Ngko hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somo mokosyohumale sohwo'ni sekumo ole selalokweno. Sekwoe yo'mayo yahino so'no huno niyohoho. A'amu sekumne'no ole lalokwofo. A'amu Satis soku Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n'ngkohofōso sekwo wonyoangkafo humalofo. Ose ko lalokwofo so'no ngko huno ole niyohoho. Sekwo poyo pa'nyo humalofo. Hwap'ngoso sekwo nje hungkunomo nto'no man'ngkwalokuyohofō. Oso'no sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Sekwo Anituye pono masifitnnohofo.

² Sekwo yomo yaofikuji ngkine'no huno nto'no fisyani'fihupmno. Sekwo yahino wopingo we'e wojo sohwo poyo wape'nimonto yalokunjoso sekwo yokumpohn'nyo usofitopmno. Yo'mayo hopi'nonohino y'wo'n'ngkohofō somo nje Anitu nuhwononto ole lalofoho. Hofiko nto'no miyo'njo y'wo'n'ngkohofōfo. Ose lalofoho.

³ Sekwo Anituye hungkuno kahopi upa'notifi yokumpohn'nyo kemokosyohumamotofo pa'nyo so'no huno syafisy'kuji oso pa'nyoso apa'no nokemokosyohumafikuji sekwoe yahino wonyoso n'hu'nahone foho'naopmno. Moho'naofe'njo ikuji nto'no molikofohumayo'manji ngko a'amu hufo uyimo lihwosi poso hopaso wose'ma'monnoho. Oshonta sekwo yomo m'kunimposo uyantifeho.

⁴ Sekwo a'amu Satis pi'n'ngō soku sekwo hon'ngkano wonyo'njo ko humentan'ngkofi a'amu anga'no anga'nohino soku sekwo hon'ngkano wonyo miyo'njo humalofo sokumo ngko sekumo songo humayo'ne hwapife halojo pa'nyo sejap'me'no sekwo hoponoho. Ngko'nji songo ne'no nohumentihwanefoho.

⁵ Sekwo hwahoponjo yahino somo monje yasy'wo'n'ngkohofō soku sekumo songo humayo so'no hwapife halojo pa'nyo sejap'me'no womiyantifeho. Oseso oso iyoswo a'amu songo ne'no humayo'ne yofe'njo somta'ni sekwoe yofeso wae meesemo'mnoho. O'lo sekwo nje Mpoḥwo'nji kakoe a'amu ahwomomjo sohwanjo sopo nolohof'kujo'no ole ul'monnoho. Olo nje a'amufoho. Ose ul'monnoho.

⁶ Sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wop'ngō sohwo nje a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno.

A'amu Filatelifiya somne hungkunofoho.

⁷ Jisas ntimento, Joun kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne angō Filatelifiya somo mokosyohumawo'n'ngkohofō sohwa'ne'no hungkuno ole mt'i'mojo. Ngko hon'ngkano wopingo'nohini'njo sohwo'ni ngko yahino ne'njo sohwo'ni olo hungkuno loso selalokweno. Oso hwe yofe engo'njo Ntefit sohomo Anitu kako oso pone engo Jelusalem mokosyohumamojo so'no yokumpohn'nyo uyimentiso hopaso Anitu ahwomomjo pone engo Jelusalem songo sopo ne'no mokosyohumayo'ne kako ngkimo yokumpohn'nyo ntapmentisofoho. Oseso ngko ahwomomjo hoku'yo somo a'amumne'no hwsompee'meso nom'ne a'amuhwo mop'jwasyonehoho. Ngko oso hoku'yo homo somo a'amumne'no pijwahumeso nom'ne a'amuhwo mohwosampenehoho.

⁸ Yo'mayo yahino iwo'n'ngkohofō so'no ngko huno niyohoho. Sekwoe simanopo ngko hoku'yo hwsompeesyoheso uhwon'mno. Oso hoku'yo hwsompeesyoheso nom'ne a'amuhwo mopujasyonehoho. Sekwoe yokumpohn'nyo we'e so'no ngko huno niyohoho. Oso yokumpohn'nyo we'e so'nji nje hungkunomo nn'ngkapontifi nje yofe nom'ne sohwanō yoloho lijwaofone'neso iyoho masenyofoho.

⁹ Upa'nimno. Oso a'amu Seten'ye yahinomo in'ngkawowo'n'ngkohofōso hwasyo hungkuno ole selalokwofo, Nakwo a'amu Jutafe hon'ngkanomo in'ngkwalokuhwone hn'nwi nakwo'nohini Anituye a'amu ne'nwoho. Oso a'amu ose selalokwofo homo somo ngko sekwoe sifiki'nyo'mo wop'ihumojamnonho. Nopi'humojao'me'no hofiko huno ole

uyimontonoho. Sekwo a'amu Filatelifiya sokune'no nimo'nantofoho. Hofiko huno ose uyimontonoho.

¹⁰ I sekwo nje hungkunomo tifi nn'ngkapontife so'no yo'mayo tango se'mahonjoso sekwo yokumpohn'nyo lohofwo'n'ngkohoho kuyoho. Oso'no ngko sekumo hofiyo wosemokosyohumamonnoho. Tifi no'mo hwe moya'mi olo hwaho lopo humolawotofoso hungkuno ikwolofo'ne sohonta yo'mayo tango u'maso pa'n'ngoso sekumo mose'manehoho. O'lo, ngko oso hiso'no ngko yokumpohn'nyo wosemokosyohumamonnoho.

¹¹ We'enepi wose'ma'monnoho. Ou, ngko nje syoho seapmmntoheso sekwo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumanno. Ose miyo'manji a'amu nom'neso sekwoe ahwomomjo ho'yango fehohnjoso nosemapitnoho.

¹² Sekwo yo'mayo hwahoponjo yahino somo nuyakolofikuji'manji sekwo nje Anituye angomo nohumafikuji engkwosaho pa'nyo umo'nantifeho. Sekwo Anitumo musikwajifitnehofo. O'lo, sekwo ne'no humantokutnefoho. Ngko nje Anituye yofe'nji nje yofe songo'nji sekumo wasemt'mokimono. Hwap'ngoso sekwo nje a'amu n'hu'nahone kuyoho. Oso'nji ngko Anituye pone songo osomme'no yofe Jelusalem'ye eso sekumo wasemt'mokimono. Hwap'ngoso sekwoe pone n'hu'nahonefoho. Oso pone hiso ahwommta'ni wapmmntonoho.

¹³ Sekwo haloho'njo ku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno sohwo nje a'amu sekumo selalokunjoso haloho popmno.

A'amu Laoutisiya somne hungkunofoho.

¹⁴ Jisas ose ntonto ole nt'mento, Joun k'iko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Laoutisiya sopo uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwamne'no hungkuno ole mt'imojo. Ngko hungkuno ne'njo hwap'ngo sohwo'ni yo'mayo Anitu nt'wo'n'ngkiso somo in'ngkawowo'n'ngkohe hwo'nyoho. Yo'mayo hungkuno Anitu nt'mentisoso yoloho lijwao'mentohe hwo'nyoho. Oso syoho hiso ito'no imentohefoho. Yo'mayo Anitu mt'imo'nt'isoso hwo'nji ahwomo'nji yo'mayo so'nji ngko hwap'ngo sohwo'ni olo hungkuno loso sekumo selalokweno.

¹⁵ Yo'mayo yahino iwo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. Sekwo ngkine'no syanifisyontife sohonta sekwo nakwolaha manjo'njo ko yontifi sekwo nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo yontifi sekwo hwasyopo humalofo. Sekwo ngkine'no nakwolaha lont'ifijontentesi wop'ngosohilo. I nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokosyohumant'ifijontentesi wop'ngosohilo. I oso'no sekwo hwasyopo humayo so'no ngkilaho. Hwap'ngoso sekwo hwasyopo nohumantifi ole hnalokwofo. Nje yahinoso peho'no iwolo'mokumnehono. O'lo, olo yahino homo lomo wohumamonnoho. Ose hnalokwofo.

¹⁶ Sekwo ngkine'no we'enepi nn'ngkapontifi hwahoponjo somo we'enepi in'ngkawentifi hwasyopo humalofo so'no ngko simoy'hu'nalokweno.

¹⁷ Hwap'ngoso sekwo ole hnn'wo'n'ngkohofi, Nakwoe yokumpohn'nyo so'nji yokumpohn'nyo ito'nontani ho'yango engo malokuhwono. Nakwo huno'nji'nwoho. Yo'mayo so'no umofonyo miyo'nji'nwoho. Wop'ngo humalohwono. Ose hnn'wo'n'ngkohofoho. I oso'no sekwo ose ko hnnontifi sekwo t'mpi'nyo kuyoho. Sekwo ho'yango neso ane'njo soku a'apaho'nohino kuyoho. Sekwo n'hu'no wonyo nohumant'ngkofi ngko nosehononji sekumne'no hitoho ntokwoho.

¹⁸ Oseso nje hungkunomo haloho popmno. Ho'yango engo womano likuji ngkinta'ni ahwomomjo ho'yango mpe nt'ohopmno. Oso ho'yango mpe iyo'ne sekwo tohino engo mayo'manji u yo'mayo umofonyo iyo'manji wop'ngofoho. Mpe noho nt'ohopmno. Sekwo ngkinta'ni hon'ngkano wop'ngosohilo hwap'ife haloho mapijo'manji sekwo mpe nt'ohofikuji sekwoe a'apahomo ekoj'syahon'ngkuji nom'ne a'amu somne'no sekwo won'mango masenoneho. Sekwo ngkinta'ni molasin mpekuji sekwoe t'imo t'mpi'nyoso nesesihu'mokuhwoso'no sekwo t'imo wohonantifeho.

¹⁹ A'amu hosi'nonohino somne'no nimo'n'wo'n'ngkiso so'no hofiko wonyo ifijo'manji ngko yoka hungkuno ul'imo hofikoe hon'ngkano nto'no wom'hwat'imo. Oso'no sekwoe yahino wonyo so'no huno syafisy'kuji yomo yaofikuji simeho f'wolo'mokumno. Hon'ngkano wop'ngo so'no hi semo'n'ngkuhwosi nto'no fin'ngkamno.

²⁰ Sekwo upa'n'mno. Ngko sekwoe simehomjo hoku'yopo lohofonji woswapmmonji hungkuno selalokweno. U, sekwo nje mampaho nupa'n'ngkuji nohwosompent'mafikujo'no ngko noswapm'mo. Ngko sekwo'nji wohumamonnoho. Oso hopo sopo nekwo wosopayo non'ngkuhwasi nekwo a'amu afa umo'nantaeho. U kako nje a'amu ne umo'n'intonoho.

²¹ A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo yakolo'nnyo sohumo ngko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo mokosyohumame sohonta oso hwe huhwo sohumo ngko kakimo ngko'njo lopo wom'humat'i'monnoho. Nohumehwasi yo'mayoso nakumo enjwa'mo nowentihwonefoho. Oso pa'nyoso ngko sekwoe hwahopo nohumanji yo'mayo hwahoponjo somo uyakolofonji ngko hon'ngkano wonyo miyo'njo imentohefoho. Oso'no olohonta ngko nje Mpohwo'nji kakoe epohumayo engo sopo humanji yo'mayo somo mokosyohumaleno.

²² U, sekwo haloho hi'njo ku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo nje a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. Ose nt'imentisofoho.

4

A'amu ahwomomjoso Anitumne'no hwomtame ehumalofu.

¹ Moi'wo ntahon'ngki uhwon'mentoheho, U ahwomomjo hoku'yo nohwosompo'nowentan'ngki uhwon'mentohefoho. Ose uhwononji mampaho kounoho yoka hopa s'imo'mo upa'n'ingkoheso ole nt'imento, Oyomo. Olopo fisape. Ngko yo'mayo tifi i'mofaponeso wokiti'hwamo.

² Ose ntahon'ngki ngko t'imo komo'no uhwon'mentoheho Anituye Towahuno Wop'ingo ifehu'mokon'syahon'ngki ngko ahwomomo nohumanji uhwon'mentoheho, U ngko hwe engo a'amumo mokosyohumawo'n'ngkiso sohwo epohumayo somo uhwononji ole syaf'ihu'mentoho, U nakwoe Hwe Engo Anitu kako a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumayo sohwo humaho.

³ Ose syaf'syonji uhwon'mentoheho sojo hon'kot'ikojo'njo pomponaho'njo pa'nyo sohwo nohumentan'ngki uhwon'mentohefoho. Kakoe epohumayo sopo sakungkwolan'ingo kopmmo'nowentan'ngki uhwononji l'imento, Anituye pomponaho wonyoangkafo'njo uhwon'mentohefoho.

⁴ Anituye epohumayo a'amu mokosyohumayo sohwoeso ajwo'mo wentan'ngki nom'ne epohumayo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no nomotoku'mo'nowentan'ngki uhwon'ngkeso osopo hwe engo sohwa hof'ikoe hwap'ife halojo'nohinon'jo mnokino manji'mofo na'nohinon'jo sohwa nohumentan'ngkofi uhwon'mentohefoho. Oso epohumayo so'nji mnokino manji'mofo na'nohinon'jo somo uhwononji ngko huno ole syaf'ihu'mentoho, U a'amumo mokosyohumayo'ne hwafoho.

⁵ Ose syaf'syonji Anituye epohumayo'njo sopo nta'ni emta'm'ingo yonto mampaho pi'n'ingo ahwomo yoka pa'nyo ho'n'ngkahon'ngki upa'nonji uhwon'mentoheho kwefoho aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo Anituye epohumayo'njo sopo nosijontan'ngki uhwononji l'imento, U, Anituye Towahunofoho. Ose l'imentohefoho.

⁶ Anituye epohumayo somo mit'ifongo t'imo hon'ngkonyo pa'nyoso l'ifawo'nnyoponoho.

Anituye epohumayo mom'ingo sopo yo'mayo kengo songo humayo osofosofahu'nohinon sohwa nohumentan'ngkofi uhwon'mentohefoho. Oso songo sohwa hof'ikoe t'imo pi'n'ingo engo'njo hof'ikoe s'mano hohnta'ni hohujo hohnta'ni ifeehu'mokahinyo hwafoho.

⁷ Oso songo huhwo sohwa s'imo'mjo sohwo kako ahwomomjo a'amu sikis'wojo (*laiyoun*) paho pa'nyo'njo hweho. Ose feponjo sohwo kako ahwomomjo a'amu a'apahoso yahu *mpulimokau* pa'nyo'njo hweho. Ose feponjo sohwo kako ahwomomjo a'amu kakoe s'manoso a'mos'mano'njo hweho. Ae'uyo sohwo kako ahwomomjo a'amu kakoe a'apahoso y'ihufo s'we sohwafe a'apaho'njo hweho.

⁸ Oso songo humayo osofosofahu'nohinon sohwa hof'iko anga'no anga'nohinon sohwa hof'ikoe fefeelohoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohinon'jo hwafoho. Oso fefeelohoso t'imo pi'n'ingo engo'njos a'apaho hohnta'ni angihnta'ni wo'nnyo'njo hwafoho. Hof'iko im'ingo'nji hinjopo s'kuno'nji s'kuno huhwo huhwi olo ta loso ne'no l'iwon'ngkohofi,

Nakwoe Hwe Engo Anitu yo'mayo yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwoosi k'iko wop'ingo'nohinon hwasoho.

K'iko wop'ingo'nohinon hwasoho.

K'iko wop'ingo'nohinon hwasoho.

K'iko pa'nyo a'amu fihwo mohumuyoho.

O'lo nakwo hopi'nonohinon kengo'nwoho.

K'iko ae'mta'ni humamopmmentohinon sohwoosi olohonta ne'no humahnno.

K'iko engolophamo ne'no nohumantitne hwasoho.

⁹ Oso songo humalofo a'amu osofosofahu'nohino sohwa hofi'ko Anitu songo ne'no humantihwone sohwo kakoe epohumayo sopo humaso sohwoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo ntnne'no ta lontifi noho'nomantifi isamoyoka uliwo'n'ngkohofofoho.

¹⁰ Ose liwo'n'ngkohofoho sohonta oso hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwa hofi'ko Anitu kakoe epohumayo sopo humaso sohume'no hwomtame ehumentifi ipitofawentifi oso Anitu songo ne'no humantihwone sohwoe yofe engo ho'nomantifi hofi'koe mnokino manji'mofo na'nohinoso kakoe sifeki'nyo'mo ho'nahumentohofofoho. Ose uhwononji ole syafi'hu'mentofo, U, hwe engo sohwa hofi'koe yokumpohn'nyoso Anitu mta'ango nti'hwamentohofofoho. Ose nti'hwantifi ta ole limentohofi,

¹¹ U, nakwoe Hwe Engo Anitu kiko yo'mayo hopi'nonohino mt'i'mokumentohino so'no a'amu hopi'nonohinoso jije yofe engo'nji jije yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo so'nji ho'nomayo'ne kiko hopoenohino hwosoho.

Kiko yo'mayo so'no huno syafisyonji wanti'mokumo lonji imentohinoso yo'mayo imo'n'mentisofoho.

Oso ta hiso nol'iwo'n'ngkohofofoho.

5

Joun kako iyoswo impe mijaho'njo so'nji lojwopopojahinyo uhwonimentisofoho.

¹ Ngko Anitu kakoe epohumayo sopo nohumanji uhwonimentoheso, kakoe aho anga sohonta'ni iyoswo sawemo popoki'nnyoso mokosyohumentisofoho. Oso iyoswo homo somo hungkuno paho hohnjo'nji ajwo'mjo'nji mt'i'mokinyo somo impe mijaho'njoso lojwohofojahinyoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Lojwohofojahinyoso hwapingo olenoho. A'amu sikinjo iyoswo homo somo m'kwalofe'nefoho.

² A'amu yokumpohn'nyo ahwomomjo sohwo mampaho mohm'no ole limento, A'amu wop'ngo ne sohwo kako oso iyoswo somjo impe mijaho'njoso lokoefao'fhwosi fisakuyo'ne hopoenohinoso ti'hwolo.

³ Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomo humalofo sohwa hwahoponjo humalofo sohwa a'amu poyo pe'nimentohofoho sohwa oso iyoswo homo somo fisakuyo'ne hopoenohinoso n'hu'no awonoho.

⁴ Ngko oso iyoswo homo somo nofisaj'hwosi uhwonyo'ne sohomo huno uhwononji humotaho engo limentohefoho.

⁵ Humotaho lontan'ngko hwe engo fihwo Anituye epohumayo mom'ngopo lohofonto kako ntimento, Kiko humotaho lohotoho. Ihwoni, osopo hwe fihwo humaho. Kako a'amu Jutafe hwe engo ne hweho. Ntefit yofe engo'njo sohwoe imu hweho. Kako Setenimo uyakolofonto hon'ngkano wonyo miyo hweho. Oso'no kako iyoswo popoki'nnyo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uy'o'njo homo somo wofisojwao'montonoho. Ose nti'mentisofoho.

Jisas kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohwo kako Yahu Mu Sipsip Pa'nyo imo'n'mentiso sohomo Joun uhwonimentisofoho.

⁶ Nuhwon'ngkahon'ngko Anituye epohumayo'njo sopo oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji nohumentan'ngkofi Jisas Anituye Yahu Mu Sipsip Pa'nyo sohwo Anituye epohumayo mofone sopo likofohumentisofoho. Hohonta oso yahu huhwo sohomo a'amu fonjahumentohofoso ime hi'njohwo uhwonimentohefoho. Kakoe sihwano'nji timo'nji aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Kakoe timoso Anituye Towahuno pa'nyo'njo hwaho yawojo'meemo uyohoj'ku'mo'nyofoho. Ose uhwononji ole syafi'hu'mentofo, U, sihwanoso kakoe yokumpohn'nyo m'kun'imposo yakolonoho. Kakoe timoso Anituye Towahuno hweho. Yo'mayo hopi'nono huno unyo hweho. Ose syafi'hu'mentohefoho.

⁷ Oso Yahu Mu huhwo sohwo kako nowento Anitu kakoe epohumayo sopo humaso sohwo kakoe aho angahohnta'ni iyoswo popoki'nnyoso ma'mentisofoho.

⁸ Nomahon'ngki oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sife aho hopi'nonohino nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji oso Yahu Mu sohwoe sifeki'nyo'mo ipitofawo'mentofofofoho. Nohumanji oso hwe engo anga'no anga'nohino sohwa hofi'ko tampuyo pa'n'ngo impe pi'n'ngo'njo so'nji noswano na'nohino sopo tikayo akino wop'ngo Anitumne'no wo'nnyo so'nji ma'mentofofofoho. Oso tikayoso a'amu Anitumne'no jomo uliwo'n'ngkohofoho sohwafe hungkunofoho.

⁹ Osopo nohumantifi ta songo ole ulimentohofi,

Kiko iyoswo popoki'nnyo impe mijaho'njo lojwohofojahinyoso nomahoji fisaku joso hoponoho.

Hwapingoso a'amu kikimo fonjakohumentohofoso jije honiyo usihuma'mentohinoso a'amu hopi'nonohinoso wonyo somta'ni mpe ema'mentohinoso hofiko jije a'amu ne imo'nimentohofofoho.

Kiko oso a'amu hiso temtitofu hopi'nonohino mta'angoso hungkuno kengo kengo'njo a'apaho kengo kengo somta'ni hwaho kengo kengo somta'ni ma'mentohinofoho.

¹⁰ Kiko oso a'amu huhwo sohwo nomanji Anitu'njopo mokosyohumanji hofiko Anituye syoho ulohofiyone mmokumentohinofoho.

Oseso hofiko hwahoponjo a'amu hopi'nonohino somo womokosyohumantifeho.

Oso ta hiso Jisasimo ulimentohofofoho.

A'amu ahwomomjo sohwa Jisas A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'nimentiso sohwo yofe ho'noma'mentohofofoho.

¹¹ Ngko Joun'ni apa'no uhwononji upa'nimentoheso a'amu ahwomomjo pi'ningo engo sohwo mampahoso ho'nimentisofoho. Oso hopo sopo hofiko Anituye epohumayo so'nji yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji nohumentanngkofi hofiko ku'moku'mofo ihumaji'mentohofofoho.

¹² Hofiko mampaho engo'nji ole limentohofi,

Anituye Hwomu A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'nimentiso sohwo

kako yo'mayo mokosyohumayo'ne yofe engoso, yo'mayo ho'yangoso, yo'mayo huno wopingoso mayo'ne kako hopenohino hweho.

Nakwo kakoe yofe engo noho'nomehwasi kakoe yokumpohn'nyo so'no yoloho lijwaofihwasi isamoyoka ulano.

Kakoe simeho wopingo umo'nono.

Mango mohm'no ose limentohofofoho.

¹³ Ose upa'nonji ole upa'nimentoho, Yo'mayo Anitu mti'mokumentiso ahwomomjo sohwanji hwahoponjo hn'nnonji a'amu poyo pe'nimentohofoho sohwanji mijo ayomjo sohwanji nakwo hopi'nono ole limentohwoni,

Anitu kakoe epohumayo sopo humaso sohwo'nji kakoe Hwomu A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'nimentiso sohwo'njimo isamoyoka mikunimposo selalokuhwono.

Nakwo sikoe yofe ho'nosemalokuhwono.

Sikoe yofe engo'nji sikoe yokumpohn'nyo'nji ne'no nowentihwonefoho.

¹⁴ Ose ulahonngkofi oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwa ole limentohofi, Ou, nehopeho. Ose lahonngkofi hwe engo sohwa hofiko sikoe yofe ho'nomayo'ne hwomtame imentohofofoho.

6

Joun oso iyoswo impe mijahonjoso lojwohofajahinyoso lokoefamo'nyo uhwonimentisofoho.

¹ Ngko nohumanji uhwonimentoheso Nakwo Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijahonjo lojwohofajahinyo aho fehohjo hopi'nono nom'ne mta'ni simo'mjo nto lokoefoma'mentisofoho. Ose yahonngki songo humalofo osofosofahu'nohino somjo anga'nohino sohwo kako mampaho ahwomo yoka hopa a'amu fihumo ole ulimento, Oyomo.

² Ose ulahonngki uhwonimentoheso yahu (hous) halojo a'amu hn'nomokomwo'nngkiso sopo a'amu mekino'njo sohwo nokehumento hwe engo sohwo mnokino manji'mofoso nomanto nowento kakoe mango sohwo hwotoho hmentisofoho.

³ Ose impe mijahonjo hufa'u lojwohofajahinyoso nolokoefomahonngki oso songo humalofo osofosofahu'nohino somjo osofeponjo sohwo nom'ne a'amu fihumo ole ulimento, Oyomo.

⁴ Ose upo'nngkahonngko yahu (hous) honiyo'nohino a'amu hn'nomokomwo'nngkiso sohwo i'mofapmmentisofoho. Oso a'amu yahu sponjo kehumaso sohwo a'amu hwahopo humalofo sofe simeho pompenjiyoso wae yafo'ne yokumpohn'nyo uyimentisofoho. Oso simeho pompenjiyoso wae ihwoso'no a'amu hwahoponjoso hofiko nolikafikui nofonjahinifitnnefoho. Oso'nji hwakuhwajo engoso yahonngkofi umentisofoho.

⁵ Ose impe mijahonjo hufa'u sihune lojwohofajahinoso nolokoefomahonngki upa'nimentoho oso songo humalofo osofosofahu'nohino somjo hufa'u sihune sohwo ulimento, Oyomo. Ose ulahonngki uhwonimentoheso yahu a'amu hn'nomokomwo'nngkiso sikwo'mno sohwo i'mofapmmentisofoho. A'amu oso yahu hopo sopo kehumayo sohwo kako wosopayo yano ulofiyone mti'mokinyoso mokaho'nimentisofoho.

⁶ Oso hohosohonta songo humalofo osofosofahu'nohino ajwo so'mta'ni mampaho ole ho'nimento, Mijoho engo nto i'mofapohoho. Oseso hwe fihwo hamniyoho syoho'njo sohwo kako sikuno anga'nohino syoho somjo hamniyohoso hofiko'montohwamne'no sikuno anga'nohino somne'no ahu'mo wosopayo aho fehohnjo'nohino mpe uyimontonoho. Wosopayo engo'maho. U hwamo'manji aho hopi'nono sife fehohnjo hopi'nono. I ijayo'nji humo'nji hamniyoho honje moho'naopitnehofo. Ose ho'nngkahonngki upa'nonji wosopayo'ne hamniyoho yokintahopo imo'nngkohoho syafihu'mentohefoho.

⁷ Nakwoe Wonyo'ne Tohino Engo Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo osofosofahu'nohino somo lokeofomahonngki oso songo humalofo osofosofahu'nohino ae'uyo sohwoe mampaho nom'ne a'amu fihumo ole ho'nimento, Oyomo.

⁸ Ose ulahonngki ngko apa'no uhwonmentoheho yahu a'amu kehumawo'nngkiso hous sohwo i'mofapmentisofoho. Nolohofahonngki a'amu kehumunyo sohwo kakoe yofeso a'amumo tikanomo mihwajiy'o'ne hweho. Oso a'amu huho sohwa'u nowenji a'amu hwahopo humalofo hopi'nonohino somo osofosofahu'nohino hotito'mentisiyefoho. Osofosofahu'nohino hotito'mentisiyo anga'no nomehwasi poyo imokahne'enji yokumpohn'nyo ma'mentisiyefoho. A'amu fehohnjo hwakuhwajo'nji poyo umokanjyoho. Fehohnjo mijoho pe'nngkuji poyo wope'nantifeho. Fehohnjo mnokino uyihwosi wope'nantifeho. Ae'uyo somo sikiswojo wolo'menao'mtonoho.

⁹ Hwe nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho anga'no hopi'nonohino somo lokeofomahonngki uhwonmentoheho a'amu Anituye yofe'no poyo pe'nimentohefo sofe huyo'mango oso ijempoho yo'mayo Anitumne'no ho'nasyiwo'nngkohoho enjwa so'mo nohumentanngkofi uhwonmentohefoho. Oso a'amu hiso hwahopo songo humamotofo sohonta hofiko Anituye hungkuno luthwamotofo so'no nom'ne a'amuso hofikimo fonjahumentohofoho.

¹⁰ Oso huyo'mango sofe mampaho engo'njo ole limentohofi, Ou, nakwoe Hwe Engo, kiko yo'mayo hopi'nonohino yokumpohn'nyo mokosyohumahnno sohwoi kiko wopingo'nohino hwoho. Jje yahino nto'nohino'njo hwoho. Yo'mayo hungkuno liwo'nngkino so'no nakwo huno nayohoho. Ne umo'nimontonoho. Nakwoe honyo somne'no kiko a'amu hwahoponjo somo aku tohino ntohonta umonneto. I, oso'no hofiko hofikoe hungkuno somne'no ntohonta ikwolopitneto.

¹¹ Ose ulahonngkofi a'amu ahwomomjo sohwa hofiko a'amu anga'no anga'nohino hisomo hwapife halogo sawemoso uyontifi ulimentohofi, Hofahiyo. Sekwo we'enepi fohontohumamno. Hwangku Anituye syoho ulohofiyi senngkwa'wehwosa hofiko sekwo sapmentohofoho hopa sapitnefoho. Anituye syoho ulohofiyi nom'ne somo a'amu hwahoponjoso hofiko sekumo fonjasehumentohofoho hopaso hofikimo fonjahufijoso sekwoe ae'uyo (*nampa*) sopo hopoen imo'nngkuhwoso'no sekwo tohino so'no aku tohino uyonefoho.

¹² Hwe nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho anga'no hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino somo lokeofomahonngki uhwonmentoheho hwomihwo mikunimposo imentisofoho. Oso hohosohonta mofehi'nyoso sikwo'mno titiso pa'nyo imo'nngkahonngki hamno honyo'nohino imo'nimentisofoho.

¹³ Osohonta hntokwaliyo ahwomo mta'ni hwahopo piwahu'mentisofoho. Oso hiso'no nakwo huno moi'wonoho. Ifofo engo yonto solongkoe ufo'nji mojo'nji wasy'wo'nngkiso hopa hntokwaliyo piwahu'mentisofoho.

¹⁴ A'amu ife popojasy'wo'nngkohoho hopaso ahwomo oso hopa popojonto moi'wo imo'nimentisofoho. Hwofiki'nyo hwanji mijo'njo saponjo hwaho we'e sohwanji hofikoe angoso nuliko'mantifi we'enehwo nonje ehumamentohofoho.

¹⁵ A'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwanji hwe engo hopi'nonohino sohwanji a'amu itokuso'njo sohawmo mokosyohumawo'nngkohoho sohwanji a'amu hamniyoho'njo sohwanji a'amu yokumpohn'nyo sohwanji a'amu syoho ulohofiyi sohwanji a'amu sakinjo so'nji a'amu hopi'nono hofiko iyoho engo unngkahonngki limentohofi, Nakwo sokimo'mo hwa'imo'mo woswantane'no ihwono.

¹⁶ Ose ulontifi ulimentohofi, Hwofiki'nyo sohwoi, oso hwe kakoe epohumayo sopo humaso sohwo'nji hwe nom'ne nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo'nji siko nakumo yoka nalihnnoho kiko nofosomahoji nakumo fifehu'mokonasyo.

¹⁷ U, siko nakumo yoka nalihhne sikunoso olohonta nto i'mofapohoho. I oso'no nakwoe wonyo somne'no siko nakumo aku nejapiso sohonta yokumpohn'nyoso tihwo waloho'mtolo. O'o, awonoho. Ose limentohofoho.

7

A'amu Isɪlael 'wan hantɪlet fouti-foua tausen' (144,000) sofe hungkunofoho.

¹ Ose uhwononji nom'ne wojo hopa uhwonɪmentoheso, a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwa hwaho tokwajo ae sopo lohofontɪfi ifofo oso'mo so'mta'ango osofosofahu'nohino somo aho kesyohumentanɪngkofi uhwonɪmentohesofoho. Oso ifofo hiso mijo ayomo hwahomo iyo oso'njo sopo muloho'mentisofoho. O'o, ifofo homo somo piɟwahumentohofofoho.

²⁻³ Ose uhwononji uhwonɪmentoheso, a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo mofehi'nyo si'mofapiso so'mta'ni nosaponto Anɪtu songo ne'no humayo sohwoe ifalifaliyo mtɪ'mokiyo'neso ahomo nomokosyohumanto mango engo ulɪmento, Sekwo a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwasɪ sekwo hwaho'nji mijo ayo'nji wonyo imokiyo'ne yokumpohn'nyo mokosyohumalofo sohwasɪ we'e nehwo fohontohumamno. Si'mo'mo nakwo Anɪtuye syoho ulohofiyi sohwasɪ yomohu'nyopo Anɪtu kakwo'yohwo sohwoe ifalifaliyo mtɪ'mokosyɪhwasi i osohonta sekwo hwaho'nji mijo'nji iyo'nji wonyo hmmokumno.

⁴⁻⁸ Ose upa'nonji a'amufe yomohu'nyopo ifalifali mtɪ'mokinyo neso atofu linyoso ole upa'nɪmentoho. A'amu Isɪlael temtitofu aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somta'ango a'amu *wan hantɪlet fouti-foua tausen* (144,000) somo Anɪtu kakwo sohwoe ifalifaliyo mtɪ'mokinyo hwasofoho. Temtitofu homo homta'ango a'amu *tɪwelɪf tausen*iso (12,000) ma'mentohofofoho.

Jutafe temtitofoso *tɪwelɪf tausen*foho (12,000).

Lupenɪye temtitofoso *tɪwelɪf tausen*foho (12,000).

Ngkatɪye temtitofoso *tɪwelɪf tausen*foho (12,000).

Asyafe temtitofoso *tɪwelɪf tausen*foho (12,000).

Napɪtalaiye temtitofoso *tɪwelɪf tausen*foho (12,000).

Monaseye temtitofoso *tɪwelɪf tausen*foho (12,000).

Simeyouɪye temtitofoso *tɪwelɪf tausen*foho (12,000).

Lifaiye temtitofoso *tɪwelɪf tausen*foho (12,000).

Isokafe temtitofoso *tɪwelɪf tausen*foho (12,000).

Sepɪyulanɪye temtitofoso *tɪwelɪf tausen*foho (12,000).

Jousepɪye temtitofoso *tɪwelɪf tausen*foho (12,000).

Mpenyaminɪye temtitofoso *tɪwelɪf tausen*foho (12,000).

Oso a'amu hofosofe yomohu'nyopo Anɪtuye ifalifaliyo hi'njofoho.

Anɪtuye a'amu ne pi'nɪngo engoso hofɪko Anɪtuye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokumentohofofoho.

⁹ Ose uhwononji nom'ne wojo hopa uhwonɪmentoheso hwe moya'mi pi'nɪngo engoso oso a'amu hiso a'amu hofɪko atofu joso hopo'maho. Oso a'amu hiso temtitofu homo homta'angoso hwaho kengo kengo a'apaho kengo kengo hungkuno kengo kengoso hofɪko hwapɪfe sawemo halojo inyoso Hwe Engo sohwoe epohumayo si'mano sopo loho'mentohofofoho. Osopo lohofontɪfi Anɪtuye mango hwamo uyakolo'mentohofu so'no tohe hweho nomantɪfi si'monyo yontɪfi

¹⁰ mampaho engo'nji ole li'mentohofi, Nakwoe Anɪtu epohumayopo humaso sohwo'nji Jisas nakwoe Wonyo'ne Tohino Engo Ma'mentiso sohwo'nji siko nakumo asomo netɪmahonɪngki nakwo wopɪngo humalohwono.

¹¹ Ose ulahonɪngkofi a'amu ahwomomjo sohwa Anɪtuye epohumayo somo ehofɪ'mokosyohumalofo sohwa hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino oso hwanji hofɪko Anɪtumne'no hwomtame ehumentɪfi Anɪtuye yofe ho'noma'mentohofofoho.

¹² Ole li'mentohofi, Nehopeho. Nakwo nakwoe Anɪtumne'no si'monyo engo uyano. Kakoe yofe engo, kakoe yokumpohn'nyo so'ntnne'no woho'nomano. Kakoe huno wopɪngo yakolo'nnyoso, kakoe yokumpohn'nyoso ne'no nowentɪhwonefoho. Oso'no nakwo kakimo isamoyoka engolopohamo ulɪhwano. Oso hungkunoso nehopeho. Ose ulɪmentohofofoho.

Oso a'amu pi'nɪngo engo sofe tohino so'no Jounɪmo lutɪhwamentisofoho.

¹³ Ose uhwonɪngkahonɪngko hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no somta'ango fihwo ntɪmento, Olo a'amu hwapɪfe halojo sawemo'njo lohwa tɪhwalo. Ntɪ'mta'ango hwalo.

¹⁴ Ose ntahonɪngki ulɪmentoho, Hwe engofo, ngko huno maniyohoyohoho. Kɪko huno kiyohoho. Ose ulahonɪngko oso hwe engo huhwo sohwo kako tango mɪkunɪmposo i'mofapone so'no ole ntɪmento, Anɪtu kako oso tango mɪkunɪmpososo hwasohopo

uyimentiso sohonta a'amu hiso nohumantifi Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontifi poyo pe'ningkahonngkofi Anitu kako hofikimo olo pone'no motosahopohoho. Simo'mo hofikoe honngkano wonyo somne'no hwapife mijo yajjwohoho hopaso hofikoe honngkano wonyo somo Jisasi'ye hon'yo'nji wae yao'mentisoso hwapife kiho ane pa'nyo halojo imo'nimentisofoho.

¹⁵ Oso hiso'no hofiko Anituye epohumayo sopo lohokwofo. Sikuno huhwo huhwi imingo'nji sikuno'nji hinjopo hofiko Anituye anga ahwomomjo somo kakoe syoho ulohofiwonngkohofoho. Anitu kako kakoe epohumayo sopo humanto hofiyu umokosyohumawo'nngkisofoho.

¹⁶ Oso hofiko mijoho apa'no mape'nyofoho. Hofiko mijo'no mumo'nyofoho. Mofehi'nyo hofikimo toho mufojiyofoho. Tohino muhmnnyofoho.

¹⁷ Hwapingoso hwe hofikoe wonyo'ne tohino ma'mentiso sohwo kako Anituye epohumayo sopo nohumanto hofiyu mokosyohumaho. Kako a'amu homo somo mijo timo so'mo ipemotasyihwosi mijo songo ne'no humayo'ne niftnefoho. Oso Anitu kako hofikoe timijo wae imofihwosi hofiko humotaha apa'no maliftnefoho.

8

Impe mijaho'njo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo lojwohofojahinyoso lokeofoma'mentisofoho.

¹ Ose uhwononji oso wojo hopa simo'mo uhwonimentoheho apa'no uhwonimentohefoho. Oso hohosohonta nakwoe Wonyo'ne Poyo Imo'nimentiso sohwo kako impe mijaho'njo iyoswomo lojwohofojahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso lokeofomahonngki osohonta a'amu hopi'nono oso hopo sopo humamentohofoso hofiko songo miyo'njo yontifi mampi'nyo humantifi tifi no'mo hwahopo tango imo'none so'no humafisohunyo imentohofoho. Oso nohumantanngkofi mofehi'nyo we'enehwo umentisofoho.

² Mofehi'nyo we'enehwo nopoulosonngki uhwonngkoheso a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ngo hufa'uyo sohwa Anituye epohumayo'njo simanopo humawo'nngkohoho sohwo Anitu kako kounoho anga'no anga'no hu'muymentisofoho.

³⁻⁴ Nohu'muyahonngki ahwomomjo nom'ne sohwo ijempoho Anitumne'no yo'mayo ho'nasyiwo'ningkohoho sopo lohofonto kako noswanyo na'nohino'njo tkayo akino wopingo'njo usimokiyone mokosyohumamentisofoho. Hofiko kakimo hwanmo pa'nyo engo akino wopingo'njo umentohofoho. Kako Anituye hwe moyami somne'no jomo ujo hungkuno so'nji hwanmo pa'nyo akino wopingo'njo so'nji manto nomihu'mokonto ijempoho na'nohino Anitumne'no yo'mayo ho'nasyiwo'ningkohoho sopo Anituye simano sopo wojo somo tkayo akino wopingo'njo so'nji Mpohumo jomo ujo hungkuno so'nji wa'mentisofoho.

⁵ Akino wanto kako oso ijempoho somta'ni toho nomanto oso noswanyo homo somo toho ihm'fonto hwaho ayo yawojo'mne'no umokwajimentisofoho. Oso toho hiso nmokwojahonngki ahwomo yoka emta'mingo engo yonto hwaho hwomihwo engo imentisofoho. Ose uhwononji ole syafihu'mentoho, oso hungkuno Anitumo jomo ujoso tkayo'nji Anituye simo sopo simentiso hungkunoso ne umo'nimonto yalofoho.

A'amu ahwomomjo osofosofahn'nohino sohwa kounoho yoka limentohofoho.

⁶ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ngo hufa'uyo sohwa hofikoe kounoho yoka wolano lontifi ito'no esyohumamentohofoho.

⁷ A'amu ahwomomjo simo'njo huhwo sohwo kounoho yoka lahonngki ifoyo wosoho pa'nyo'nji toho'nji hon'yo'nji nem'no uhwoso'mokonto hwaho ayo yawojo'mo mo'mentisofoho. Oso hiso nomofahonngki iyo hwaho hoja hopi'nono hufa'u shune imo'nimentisoso anga'no toho ningkahonngki hufa'u lohofoho.

⁸ A'amu ahwomomjo osofeponjo sohwo kako kounoho yoka lahonngki hofiko toho hwofiki'nyo pa'nyo mikunimposo engoso mijo ayo hopi'nonohinomo ho'nao'mentohofoho.

⁹ Oso toho hiso mijo hufa'u shune mtahupo'mentisofoho. Oso mijo anga'nohino sohomo hon'yo'nohino imo'nonto yo'mayo inan'ku songo humamentohofoso poyo pe'nimentohofoho. Yofayokino oso ho'mo so'mo a'amu hi'nji nowentanngki a'amu hi'nji wae yao'mentisofoho.

¹⁰ A'amu ahwomomjo hufa'u shune sohwo kounoho yoka lahonngki hntokwaliyo engo sohwo toho kwefoho pa'nyo sohwo mijilimno nom'ne sopo ho'nao'mentisoso oso mijo huhwo sohwo hufa'u shune mtahupo'mentisofoho. Anga'nohino sohomo mo'mentisofoho.

¹¹ Oso hntokwaliyo engo huhwo sohwo kakoe yofeso Noufo Iyoho'njo Pa'nyo hweho. Oso mo'mentiso hopo sopenjo mijoso iyoho'njo imo'n'ngkahon'ngki a'amu hofiko ifan'imentohofoho oso iyoho huhwo sohwo polo'meehumentisoso fehohnjoso pe'n'imentohofofoho.

¹² A'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwo kounoho yoka lahon'ngki mofehi'nyo hamno hntokwaliyo oso hufa'u si'hune mt'hupo'mentisofoho. Oso anga'no anga'nohino homo somjo hufa'u si'hune hufa'u si'hune mt'hupo'mentiso homo somjo anga'no anga'nohinoso sikwo'mno imo'n'mentisofoho. Oso hiso'no mofehi'nyo hamno hntokwaliyo l'wo'n'ngkiso sohonta pijijo imo'n'mentisofoho. Fehohnjo majofoho.

¹³ Ose imo'n'mentiso sohonta uhwon'mentoheso si'we m'kun'imposo sohwo ahwomomo fekwoswahon'ngki uhwononji ole syaf'hu'mentoho, U tango m'kun'imposo u'mofapmmonte'no yalofoho. Si'we sohwo mampaho mohm'no ole l'mento, Nje a'amu, nje a'amu, sekwo hwahopo humalofo soku, sekumne'no hitoho ntokwoho. A'amu ahwomomjo hufa'u si'hune ae'uyo sohwa kounoho yoka wolant'fi yalokwofo. Nol'kujo'no tango engo m'kun'imposo wose'ma'montonoho. Ose l'mentisofoho.

9

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako kounoho yoka l'mentisofoho.

¹ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako kounoho yoka lahon'ngki uhwon'mentoheso hntokwaliyo anga'nohino sohwo kako hwahopo p'wahu'mentisofoho. Nop'wesyahon'ngki hofiko oso hntokwaliyo homo somo pi'n'mo hwap'ngo ane'njo sopo hano hwsampesoso uy'imentohofofoho.

² Pi'n'momjo hoku'yo hwsompeehon'ngki oso pi'n'mo homo somjo toho engo somta'ni tikayo sikwo'mno engoso sapmmentisofoho. Oso tikayo hiso mofehi'nyo'nji ifofo si'mano esyaofo'neso sikwo'mno imo'n'mentisofoho.

³ Oso tikayo homo somta'ni mpompali'me pa'nyo pi'n'ngo engo folofomanto hwaho ae yawojo'mo ifehu'mokahumentisofoho. Oso mpompali'me pa'nyo huhwo sohwa hofikoe yokumpohn'nyoso a'nant'hwyo sohwafe yokumpohn'nyo pa'nyo hwafoho. Oso yokumpohn'nyo hiso'nji a'amumo mokintofonefo.

⁴ Hofiko mpompali'me pa'nyo sohwafo ole ul'mentohofi, Sekwo hoja hwanji iyo hwanji yo'mayo hwaho lophonjo foka'nyo somo fon'fonyo imokukutoho. O'o, hwe moya'mi An'ituye ifalifaliyo yomohu'nyopo mamti'mokinyo'njo somo tohino engo uy'mno.

⁵ Sekwo hwe moya'mi hopi'nonohino homo somo tohino engo uyontan'ngkuji hamno aho fehohnjo hopi'nono woseyakolo'montonoho. I oso'no sekwo poyo umokukutoho. Ose ulahon'ngkofi mpompali'me pa'nyo sohwa tohino engo a'nant'hwyo sohwa uy'wo'n'ngkohofoho hopaso uy'imentohofofoho.

⁶ I oso hohosohonta a'amu tohino engo maf'kujo'no poyo wape'n'ife ko l'kuji tohino uy'ifijoso a'amuso hofiko poyo pe'nyo'ne hon'ngkanoso mot'ipemap'fitnnefo. Oso hiso'no poyo umo'nano ko l'ifijoso poyo mmo'n'ifitnnefo.

⁷ Ngko uhwon'mentoheso oso mpompali'me pa'nyo huhwo sohwa hofiko oso yahu a'amu hn'nomokom'wo'n'ngkohofoho sohwafe engo pa'nyo hwafoho. Hofiko ikujoho wofongki'nano lont'fi ito'no esyohumentan'ngkofi uhwon'mentohofoho. Hofikoe mnokino sopo wokoso wonyoangkafo foto'n'imentohofofoho. Hofikoe si'manoso a'mosi'mano'njo hwafoho.

⁸ Hofikoe mijiyoso sawemofoho. Hofikoe mangoso si'wat'i'mangofoho. Mango hiso yokumpohn'nyo yahu si'hwano pa'n'ngofoho.

⁹ Oso mpompali'me pa'nyo sohwa hofikoe swokinoso mijo yi'humo sohwafe a'apaho ni'hu'no sojo pa'nyo uhwon'wo'n'ngkuhwoneso pa'nyo'njo hwafoho. Hofikoe fefeeloho peengku peenjo mpuyo pi'n'ngo engo'njo pa'nyofoho. Yahu pi'n'ngo engo sohwafe kunto'yoka pa'nyofoho.

¹⁰ Hofikoe somiso a'amu somo montitofontan'ngkofi hamno aho fehohnjo hopi'nono uyakolo'mentisofoho. Tohino engo m'kun'imposo uy'imentohofofoho.

¹¹ Mpompali'me pa'nyo sohwafe hwe engo sohwo kako towahuno wonyo sohwo pi'n'mo hwap'ngo ane so'mo mokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Kakoe yofeso a'amu Hip'iluso ole l'wo'n'ngkohofoso Opeeton. A'amu Ngkilikiso ole l'wo'n'ngkohofi Opaliyon. Oso hungkuno hwap'ngoso olenoho. A'amumo Wonyo Umokuwo'n'ngkiso hweho.

¹² Osohonta uhwon'mentoheso tango engo m'kun'imposo si'mo'mjoso moi'wonoho. Nom'ne hufa'u weho. Tango hufa'u umo'n'montonoho.

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kako kounoho yoka limentisofoho.

¹³ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kounoho yoka limentisofoho. Oso Anituye simano sopenjo ijempoho na'nohino'njo Anitumne'no yo'mayo ho'nasyiwo'n'ngkohoho sopo hwolafeso osofosofahu'nohino'njo sopo yahu mpulimokau sihwano hupa uhwonimentionhefoho. Oso ijempoho hopo sopo nta'ni mampaho ho'nimentisofoho.

¹⁴ Oso a'amu ahwomomjo kounoho yoka limentiso sohomo mampaho hiso ole ulimonto, Kiko towahuno wonyo osofosofahu'nohino sohwa Mijo Yufiletis tafe sopo impe into'nawotofohohwamo nu'mahoji fisihuto'mihwajo.

¹⁵ Ose ulahonngki kako nowento isihuto'mihwajimentisofoho. Oso towahuno osofosofahu'nohino wonyo sohwo Anitu kako olo soswo lomo olo hamno lomo olo sikuno lomne'no impe into'nawo'mentisofoho. Hofiko nowekuji a'amu hwahoponjo hopi'nonohino somo hufa'u sihune hotitofikui anga'nohino somo fonjasyikui mtitofohufa'u umo'nimontonoho.

¹⁶ Oso towahuno wonyo sohwo isihuto'mihwojahonngkofi ole upa'nimentoho, Towahuno wonyo huhwo sohwafe a'amu ikujoho'ne yahupo kehumalofo sohwa hofiko nihu'no pi'nango hwafoho. *Tu hantilet miliyon (200,000,000) hwafoho.*

¹⁷ Ngko wojo hupa uhwonngkoheso olenoho. A'amu yahupo kehumalofo sohwafe manji'mofo sojo pa'nyoso honjwo, sonjijo hwosimijo'njo hwafoho. Yahu sohwafe mnokinoso sikisiwojo sohwafe mnokino'njo pa'nyo hwafoho. Yahufe mango mta'ni tikayo akino wonyo'njo sikwo'mno hwosimijo'nji toho'nji sjomokoho'naweho.

¹⁸ Oso toho hiso'nji tikayo akino wonyo sikwo'mno'nji hwosimijo'nji hofikoe mango mta'ni a'amu hwahoponjo somo hufa'u sihune hotitofonto mtitofoho anga'nohino somo poyo imokumentohofohoho.

¹⁹ Oso yahu sohwafe yokumpohn'nyoso hofikoe somimo hofikoe mangomo wo'nnyoponoho. Hofikoe somiso homa a'amumo toho lofiwo'nngkiso sohwafe mnokino'njo pa'nyo hwafoho.

²⁰ A'amu poyo mape'nyoso hofiko nohumantifi hofikoe yahino wonyomne'no simeho miwolo'mokiyo'njo imentohofohoho. O'lo, hofiko towahuno wonyo homo somne'no hwomtame ulohofwo'nngkohohofohoho. Oso towahuno wonyo huhwo sohwafe yofe ho'nomayo'ne so'no hofiko hwasyo anituye huyo'mango sojo mta'ni iyo mta'ni hwahe mta'ni mtimokontifi osomo hwomtame imentohofohoho. Oso mtimokumentohofohohalo hupo mupa'nyofohoho. Timo muhwoyofohoho. Hano memoyo'njofohoho.

²¹ A'amu hiso hofiko nom'ne a'amu somo nofonjasyontifi ki'nyo imokontifi a'mohufo yontifi yo'mayo ho'yangoso hufo ma'mentohofohoho. Oso yahino wonyo homo somne'no hofikoe simeho miwolo'mokiyo'njo imentohofohoho.

10

A'amu ahwomomjo sohwo Jounimo iyoswo uyahonngki Joun nimentisofoho.

¹ Ngko oso hohosohonta uhwonimentioneso, a'amu ahwomomjo nom'ne yokumpohn'nyo sohwo ahwomo mta'ni pmentisofoho. Kakoe manji'mofoso himofoho. Kakoe mnokinopo sakungkwolaningo kotofahinyo hweho. Kakoe simanoso mofehi'nyo pa'nyofohoho. Kakoe sifeso toho sitnyo pa'nyofohoho.

² Kakoe ahomo iyoswo we'e popojahinyofohoho. Oso iyoswo hiso fisojwahinyofohoho. Kakoe sife angahohnjoso mijo ayo sopo fesyohumaho. Sife hwonamonyoso hwahopo fesyohumaho.

³ Oso hopo sopo kako nohumanto mampaho mohm'no sikisiwojo hauwayo yoka hupa lahonngki ahwomo yoka aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u ho'nngkahonngki oso homo somta'ni hungkuno upa'nimentionhefoho.

⁴ Oso hungkuno ahwomo yoka somta'ni upa'nimentioneso wantimokumonji yahonngko mampaho ahwomo mta'ni ntimento, Oso hungkuno ahwomo yoka aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo ho'nngkisoso kiko ifalifaliyo nomtimokohotoho. Hiyaso mokosyohumaho.

⁵ Oso a'amu ahwomomjo sife anga'no mijo ayo sopo fesyohumanto sife nom'ne hwahopo fesyohumaho huhwo sohwo kako hungkuno nehopi ujo'neso kakoe aho anga hohnjoso ho'noma'mentisofoho.

⁶ Noho'nomanto ulimonto, Anitu songo ne'no humaso sohwo yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji mijo ayo somjo so'ntnne mtimokumentiso sohwo yokintahopone'no hungkuno nehopi walimonne'no yohono. Hungkuno olenoho. Sikuno

moi'wonoho. Oso'no An+tu kako mohontohumanehoho. O'o, a'amufe hungkuno ikwolofone s+kunoso nto i'mofapohoho.

⁷ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kounoho yoka ho'n+ngkuhwoso'no yo'mayo hungkuno An+tu kakoe syoho ulohofiyi sohwo uyahon+ngki nal+motofoso olohonta ne umo'n+montonoho. Hohonta olo hungkuno hiloso huno mehohosasiyo'njo imojoso olohonta ne imo'n+ngkuhwoso'no a'amufe hunoso wehohosahumontonoho.

⁸ Ose lahon+ngki oso mampaho ahwomo mta'ni s+mo'mo nt+mentiso hopaso olohonta apa'no ntohi, Olohonta k+ko nuhuji oso iyoswo a'amu ahwomomjo sohwo s+fe anga'no mijo ayomo fesyohumanto nom'ne hwahopo fesyohumaso sohwo kako iyoswo fisojwosy-ohumasoso k+ko maho.

⁹ Ose ntahon+ngki ngko nowenji ul+mentoho, K+ko oso iyoswo we'eso ntape. Ose ulahon+ngko nt+mento, Ou, k+ko olo iyoswo loso nomahoji hmnyo. K+ko njoso humo meyo kihwosi u j+je s+meho mo'mo iyoho wakimntonoho.

¹⁰ Ose ntahon+ngki iyoswo we'e loso a'amu ahwomo mta'ango sohwoe aho mta'ni nomanji man+mentoheso nje mangomo humo meyo niyahon+ngki n+ngku'n+mentoheso iyoho nn+mentisofoho. Hwap+ngoso yo'mayo imo'noneso tango'njofoho.

¹¹ Ose yahon+ngko nt+mentohofi, K+ko hwe moya'mi anga hopi'nonohino hungkuno kengo'ngo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumawo'n+ngkohoho oso hwamne'no oso iyoswo n+ngkinoso yo'mayo imo'none so'no flut+hwaho. Ose nt+mentohofofoho.

11

A'amu hufa'u hwa'u An+tu ye hungkuno ujo'ne hungkunofoho.

¹ Ngko nohumentan+ngko anga imayo iyo'ne iyo ntapont+fi nt+mentohofi, Nol+kafohoji An+tu ye tojo anga engo Jerusalem lohojwo so'nji oso ijempoho yo'mayo An+tumne'no ho'nasy+wo'n+ngkohoho so'ntne'no sawemo so'no yamofa fiyo. Ose yohoji k+ko a'amu An+tu ye angomo An+tu kakoe yofe ho'nomayo'ne humalofo somo atofa fiso.

² Oseso k+ko oso angkuhwafo we'e mempo hohnjo somo yamofa yohotoho. O'o, oso a'amu An+tu yomo s+meho hi'ntnnono muyo'njo iwo'n+ngkohoho sofeponoho. Oso'no k+ko yamofa yohotoho. A'amu hiso hof+ko anga Jerusalem so'nji oso angkuhwafo we'e mempo hohnjo so'nji fon+fonyo yontan+ngkuji soswo hufa'u s+hune uyakolof+hwosi nom'ne hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'no uyakolof+hwoso'no fon+fonyo wesojwaofant+feho.

³ Fon+fonyo hiso yontan+ngkuji a'amu hufa'u hwa'u nje hungkuno ujo'ne yokumpohn'nyo uy+me sohwa'u s+ko ifa nano ho'yoso meki'nisoso hof+koe s+meho tango unyoso a'amumo ut+hwayo sohwa'u t+fi yo'mayo imo'none so'no ulanjyoho.

⁴ Ulontan+ngkohosisi soswo hufa'u s+hune nom'ne hwasyopo uyakolofonefoho. Ose ntahon+ngki uhwon+mentoheso, oso hwe hufa'u sohwa'umne'no hohonta hwe fihwo Sekolaiya kako hungkuno ifalifaliyo mt+mokumentisofoho. Siko iyo hufa'u ipisayo'njo sikiloho hufa'u An+tu yo'mayo hwaho mokosyohumayo sohwo s+manopo loho'mentisiye hwa'uyoho. Ose uhwononji Sekolaiyafe hungkuno hiso ne imo'n+mentisoso uhwon+mentohofoho.

⁵ Ose uhwon+mentoho, a'amu wonyoso hof+koe hwe sohwa'umo wonyo umokant+fi sikoe mango mta'ni toho sos+jaofaponto sikoe mango sohwo toho ulasy+wo'n+ngkisofoho. Ou, a'amu hwe hufa'u hwa'umo wonyo umokumo l+hwosi yoso sohwo kako oso pa'nyoso wape'n+montonoho.

⁶ Oso hwe sohwa'umo An+tu kako yokumpohn'nyo m+kun+mposo uy+mentiso so'no siko ifoyo hon+ngkano ifoyo masiyo'ne pijwasiyoso siko hoponoho. U siko ole liso'manji, A'amu somo yo'mayo tango u'mano. Ose liso'manji ne umo'nono lisoso siko hoponoho. Oso hohosohonta siko An+tu ye hungkuno ulonji yo'mayos mentisiyefoho.

⁷ Siko An+tu ye hungkuno moi'wo losojwaofahon+ngki pi'n+mo hwap+ngo ane somta'ni sikis+wojo engo s+mfapmmentisofoho. Nosi'mofaponto hwe sohwa'umo toho wolofahumo lonto ikujoho fongki'nont+fi s+wojo sohwo hwe sohwa'umo hwotoho fento toho lofahumentisofoho.

⁸ Sikoe pijafoso hon+ngkano engo sopo wo'mentisofoho. Oso pone engo homo somo hohonta sikoe hwe engo sohomo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso pone engo so'no pahnn+mo hungkuno l+wo'n+ngkuhwoneso ole, Soutom'nji Ijip+njoho. Hwap+ngoso oso a'amu huhwo sohwa hof+koe hon+ngkano wonyoso a'amu Soutom'nji Ijip+njo pa'nyo hwafoho.

⁹ Sikoe pijafoso ne'no nowentaningki a'amu temtitofu kengo kengo'mta'angoso hungkuno kengo kengo hwaho kengo kengo'mjoso nohumantifi oso pijafo somo uhwonontaningkofi sikuno hufa'u sihune nom'ne ajwopo mtihupemjao'mentisofoho. A'amu honingkano wonyo'njoso hofiko ole limentohofi, Nom'ne a'amu sohwa oso hwe sohwa'uye pijafoso ijopijisyasyakutoho. Ose limentohofofoho. Hwapingoso hwe sohwa'uye yofeso monje yasiyonefoho.

¹⁰ Hwe sohwa'u poyo pe'nyoso'no a'amuso simeho wopingo umo'n'ingkahon'ingki simonyo engo yontifi wosopayo engo iloho yontifi hofikoe simeho wopingo umo'nyo so'no hofikoe a'amu somo ho'yangyo engo uyimentohofofoho. Hwapingoso ole, oso hwe sohwa'u siko songo nohumentaningkiye sohonta siko a'amufe honingkano wonyo somne'no Anituye hungkuno ulonji tohino uyimentisiyefoho.

¹¹ Oseso sikuno hufa'u sihune nom'ne ajwopo mtihupo lohofonto memjaofahon'ingki Anitu sikimo songo ul'ika'mentisofoho. Siko nol'ikofahon'ingki a'amuso hofiko sikimo uhwonontifi iyoho engo imentohofofoho.

¹² Hofiko mampaho ahwomo mta'ni ole upa'n'imentohofu, Siko olopono fisapinyo. Ose upa'nontifi mango huhwo sohwa nuhwonontan'ingkofi siko ahwomomno himopo simentisiyefoho.

¹³ Nosahon'ingki hwom'hwo engo imentisofoho. Imentisoso pone engo Jelusalemjo poneso homo homta'ni kenga'no kenga'no ya'mi ya'me yao'mentisofoho. Olo hopa pwahu'mentiso, pone aho hufa'u mta'ni hotito'nohini anga'no pwahu'mentisofoho. Aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no loho'mentisofoho. Nopiwesyahon'ingkofi a'amu *seven tausen* (7,000) pe'n'imentohofofoho. A'amu poyo mape'n'imentohofoso iyoho engo un'ingkahon'ingki ole limentohofi, U Anitu ahwomomo songo humaso sohwo Hwe Engo nehopeho. Ose limentohofofoho.

¹⁴ Tango hufa'u moi'wo nto imo'n'imentisofoho. Tango ae'uyoso i'mofaponeso uhwon'imentohofoho.

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kako kounoho yoka limentisofoho.

¹⁵ Oso hohosohonta a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kako kounoho yoka lahon'ingki mampaho pi'n'ingo ahwomo mta'ni ole ho'n'imento, Seten olo hwaho lomo mokosyohumamajofoho. I olohonta nakwoe Hwe Engo Anitu'nji Kilais uhwat'imentiso sohwo'nji siko hwaho loso ni'hu'nahone womokosyohumanjiyoho. Kakoe yofe engo hwaho mokosyohumayo'neso ne'no nowentihwonefoho.

¹⁶ Ose ho'n'ingkahon'ingki oso hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwa Anitu'njopo hofikoe epohumayo sopo humawo'n'ingkohofu sohwa hofiko Anitumne'no hwomtame ehumantifi Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho.

¹⁷ Ole limentohofi, U nakwoe Hwe Engo sohwo si'ki jije yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hwasoho. Oseso kiko hohonta humamopmentohino sohwo si'ki olohonta ne'no humahnno. Kiko jije yokumpohn'nyo'nji hwaho homo somo mokosyohumomopalokuno. Oso'no nakwo isamoyoka engo kilalokuhwono.

¹⁸ A'amu kikimo simeho hi'ntnnono mokijape'njoso hofiko simeho tango engo uyalofoho. Hwapingoso jije sikuno hofikimo tango uyo'neso nto i'mofapohoho.

Olohonta kiko a'amu poyo pe'nyo sofe yahino somne'no yano ulofimnonho. Hohonta a'amu jije hungkuno ulimotofu sohwanji jije a'amu yofe engo'njo sohwanji yofe engo ane'njo so'nji kikimo enjwa'mo humamotofu somo ho'yangyo wopingo uyimonnoho.

A'amu hwahopo wonyo imentohofu somo wae weeo'monnoho.

¹⁹ Ose ulahon'ingkofi ahwomomjo Anituye ango engo somjo hwasompo'nowentaningki uhwon'imentoheso oso ipofu a'amu Juta hohonta mt'i'mokumentohofu pa'nyoso Anituye hungkuno'njo nakwo'nji makot'ku'nyo'neso nowentaningki uhwon'imentohofoho. Oso hiso ngko nuhwon'ingkahon'ingko emta'm'ingo yahon'ingki yo'mayo mampaho ho'n'ingkahon'ingki ahwomo yoka lahon'ingki hwom'hwo yonto ifoyo sisayo'njo hu'mentisofoho.

12

Joun kako a'mu si'nji homa'nji uhwon'imentisofoho.

¹ Ahwomomo uhwononji poji entihwayo hopaso uhwon'imentohofofoho. A'mu fisi kakoe manji'mofoso mofehi'nyo pa'nyo imentiso uhwon'imentohofoho. Kako hamnopo

nohumanto kakoe yofe engo so'no imayo manji'ma'niyoho. Mnokino manji'mofoso hntokwaliyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u'njiyoho.

² Kako simeho'njosi mehomi mayo'ne tohino engo umn+ngkahon+ngki youwo youwo lonto aswo woma'mto imentisofoho.

³ Ose uhwononji nom'ne poji entihwayo ole uhwon+mentoho. Homa honiyo'nohino m+kun+mposo engo sohwo kakoe mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Mnokino somo anga'no anga'nohino sopo a'amu hwaho mokosyohu-mawo'n+ngkohoho sohwafe mnokino manji'mofo montito'meehin+mentisofoho. Kakoe sihwanoso aho hopi'nonohino'njo hweho.

⁴ Hntokwaliyo hopi'nonohino somo hufa'u sihune hotito'mentisoso mtitofa anga'no homa sohwo kakoe somi'nji hul+jusy+mokwojahon+ngki hntokwaliyo hwahopo p+wahu'mentisofoho. Homa huhwo sohwo a'musi kako mehomi aswo woma'mto yontan+ngki homa sohwo humuhwontohumantisofoho. Hwap+ngoso kako mehomi sohmo wofonjahumoto hum+hwontohumantisofoho.

⁵ A'musi kako hwomu aswo ma'mentisofoho. Oso hwomu huhwo sohwo kako tifi no'mo a'amu hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo mokosyohumane hweho. Oseso oso a'musi kako hwomu aswo nomahon+ngki a'amu ahwomomjo sohwa hofi'ko oso hwomo sohmo nut+mantifi An+ituye ephumayo kako'nji wojo sopo uhumat+mentohofoho.

⁶ Oso hohosohonta oso a'musi kako hwaho a'amu ane sopo An+tu kako a'mu simne'no ango molahumentiso sopo hiyaso le'ofonto nohumentan+ngki a'amu ahwomomjo sohwa hofi'ko wopayo uyont+fi nto'no mokosyohumentan+ngkofi soswo hufa'u sihune nom'ne ajwopo mt+hupo hamno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni anga'no uyakolo'mentisofoho.

⁷ Oso hohosohonta oso hiso uhwononji nom'ne uhwon+mentoho, ahwomomo ikujoho engo lika'mentisofoho. Ahwomomjo hwe yofe engo'njo Maikel oso hwo'nji kakoe ahwomomjo a'amu sohwanji hofi'ko homa sohwo'nji nom'ne sohwa homa sohmo in+ngkamotofa sohwanji ikujoho engo fongki'n+mentohofoho.

⁸ Oso ikujoho fongki'n+mentohofa hiso Maikel kakoe a'amu ahwomomjo sohwanji hofi'ko homa sohwo kakoe a'amu sohwanjimo hwotoho fenti'fi ahwomo mta'ni wae yao'mentohofoho.

⁹ Oso'no homa sohwo kakoe hon+ngkano ahwomomo siyo'neso nihu'nahone hano pitofasyont+fi hwahopo nihu'nahone ho'nao'mentohofoho. Oso homa hohonta humamentiso huhwo sohwo Seten'yoho. Oso Seten huhwo sohwo kako hwe moya'mi hwahoponjo somo hwasyo hungkuno uliwo'n+ngkiso hweho. Oso huhwo sohmo kakoe a'amu'njo hwahopo weho'naofapmmentohofoho.

¹⁰ Ose yahon+ngkofi ahwomo mta'ni mampaho engo ole ho'n+mento, Olohonta nakwoe An+tu kako nakumo moi'wo nto menesojwao'maho. Olohonta An+tu kako Seten+ye tojo somta'ni moi'wo nto mesejwonamokwoho. Oso'no An+itunji kakoe hwomu uh-wosopo'mentiso K+lais oso hwo'nji sikoe yakumpohn'nyoso olohonta uti'hwah'nyopo nto i'mofapohoho. Olohonta siko nihu'nahone yokumpohn'nyo wonemokosyohumanjiyoho. K+lais kako yofe hwofilo'nnyoso nto makwoho. Hwap+ngoso Seten kako si+kuno huhwo huhwi An+ituye si+manopo lohofonto An+ituye a'amu somne'no hwasyo hungkuno mji+l+mojo sohwo nihu'nahone ahwomo mta'ni wae yamokwoho.

¹¹ Nakwoe a'amu Jisas hofi'koe hon+ngkano wonyomne'no kakoe honiyo usihuma'mentiso so'nji An+ituye hungkuno a'amu nom'ne somo luti'hwawo'n+ngkohofoso oso An+ituye hungkuno hiso'nji hofi'kimo yokumpohn'nyo utofahon+ngki Seten+mo hwotoho hmmentohofoho. Hofi'ko olo hwaho lopo wop+ngo humayo so'no huno mosyafisiyo'njo imentohofoho. O'lo hofi'ko An+ituye syoho so'no mango sohwa hofi'kimo fonjasiyo so'no iyoho munyo'njo imentisofoho.

¹² Oseso sekwo a'amu ahwomomjo soku Seten kako ahwomomo uli'ko'ma'mentiso so'no sekwo si+monyo fiy+mno. I oso'no sekwo hwahoponjo soku mijo ayomjo sokune'no ngko hitoho ntokwoho. Seten kako simeho tohino'nji sekuyepono nto pmmaho. Seten kako kakoe si+kuno tifo so'no huno uyohoho. Ose ho'n+mentisofoho.

¹³ A'amu ahwomomjo sohwa oso homa Seten sohmo hwahopo noweho'nofopahon+ngkofi Seten kako hon+ngkan+mentisoso hwahopo humanto kako a'mu hwomu aswo ma'mentiso simo tifi in+foto'mentisofoho.

¹⁴ I in+fotofontan+ngki oso a'mu simo An+tu kako yi+hufu siwe fefeeloho usopiyofahon+ngki oso a'musi kako hwaho a'amu ane sopono fekwamentisofoho. Osopo An+tu oso a'mu hne'no ango nto'no esyohumamentiso so'no homa sohwo kakimo toho molofasiyo'njo imentisofoho. Oso hopo sopo a'amu ahwomomjoso hofiyo umokosyohumentan+ngkofi soswo hufa'u sihune hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino uyakolo'mentisofoho.

¹⁵ Homa sohwo kako ape simo mijo womihulofononto kakoe mango mta'ni mijo ifofayo pa'nyo swaponto oso a'mu simo tifi umjihwosi womihulofononto imentisoso awonoho.

¹⁶ Oso mijo hiso oso a'mu simo womihulo'mo lonto tifi in'ngkowahon'ngki hwaho sohwo nuhwononto mango yo'mokosyohumentan'ngki mijo ukwato lohofonto oso mijoso wen'ngku'naofamentisofoho.

¹⁷ Oso homa sohwo oso hiso nuhwononto oso a'mu hnne'no simeho tohino m'kun'imposo umn'ngkahon'ngki oso a'mu siye imu sohwo wofonjahumonto imentisofoho. Oso imu huhwo sohwa hofiko An'tuye hungkunomo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofofoho. Hofiko Jisasiye hungkuno lont'ifi in'ngkawalokwofo.

¹⁸ Oso homa huhwo sohwo kako mijo ayo mom'ngo sopo loho'mentisofoho.

13

Sikis'wojo n'hu'no wonyo hufa'u hwa'u i'mofapmmentisiyefoho.

¹ Ngko nohumanji uhwon'mentohefoho. Ngko a'amu sikis'wojo pa'nyo n'hu'no wonyo sohwo i'mofopahon'ngki uhwon'mentohefoho. Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo huhwo sohwo kakoe mnokinoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Oso mnokino hopo sopo An'tune'no sifajo hungkuno mti'mokinyo wo'nyoponoho. Kakoe s'hwano aho hopi'nonohino'njo hweho. Oso hwe sikis'wojo pa'nyo sohwo kakoe yofe engo ut'hwayo'ne kakoe s'hwano anga'no anga'nohino hopo sopo a'amu hwaho mokosyohumayo sohwo mnokino manji'mofo wo'nyoponoho.

² Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo kakoe sife yokumpohn'nyoso nomonyo sife yokumpohn'nyoso pa'nyofoho. Kakoe mangoso sikis'wojofe mango'njo hweho. Oso s'wojo huhwo sohwo i'mofopahon'ngki oso homa Seten sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyonto yofe engo kakoe pa'nyo uy'imentisofoho. Oso'no kako Seten'ye yo'mayoso mokosyohumamentisofoho.

³ Oso sikis'wojo pa'nyo mnokino pi'n'ngo'njo sohwo kakoe mnokino anga'nohino somo uyo'njo uhwon'mentohefoho. Oso mnokino homo somo a'amu nofonjonyahon'ngkofi mape'n'mmentisofoho. O'o ime nto l'imentisofoho. Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo huhwo sohwo a'amu nuhwonont'ifi p'isopisaho lont'ifi tifi in'ngkamentohofofoho.

⁴ Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo huhwo sohwo homa engo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo uy'imentisofoho. Ose uyahon'ngki a'amu pi'n'ngo engo nohuman'tifi uhwonont'ifi hofiko oso homa sohwo'nji oso a'amu s'wojo pa'nyo sohwo'njimo sikimne'no hwomtame ehumentohofofoho. Ose yont'ifi l'imentohofi, Olo a'amu sikis'wojo pa'nyo lohomo yakolo'nyoso t'hwolo. O'o, awonoho. Nakwoe hwe engoso oloho hweho. Ose l'mentohofofoho.

⁵ Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo kako An'tumne'no hungkuno n'hu'no wonyo lontan'ngki An'tu kako timo'nohino uhwon'mentisofoho. Oso'no oso a'amu kako kakoe yokumpohn'nyo mta'ni kakoe huno mta'ni yo'mayoso yontan'ngkuhwosi soswo hufa'u s'hone hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino uyakolofonefoho.

⁶ Kako An'tu sohwo'nji An'tuye a'amu ne so'nji yo'mayo ahwomomjo so'ntnne'no sifajo l'wo'n'ngkiso hweho.

⁷ Kako An'tuye a'amu ne somo ikujoho wafongku'monto yahon'ngki An'tu kako timo'nohino uhwon'ngkahon'ngki kako An'tuye a'amu ne hwahopo humalofo somo ikujoho fonjonto uyakolo'mentisofoho. Oso'no kako hwaho hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne yofe engo ma'mentisofoho. Kako a'amu temtitofe kengo kengo so'nji hungkuno kengo kengo'njo somo aho yokumpohn'nyo mokosyohumamentisofoho.

⁸ An'tu olo hwaholo mti'mokumentiso sohonta a'amu hopi'nono olo hwaho l'oponjoso hofikoe yofe iyoswo songo ne'no humayo'ne somo mawo'nyoso hofiko oso a'amu s'wojo pa'nyo sohwo hwomtame uloho'mentohofofoho.

⁹ A'amu haloho'njo ku'manji olo hungkuno loso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo kako An'tuye a'amu somo ulohofone so'no haloho upa'n'mno.

¹⁰ A'amu somo impo'angomo uhwat'mo l'hwosi impo'angomo uhwat'montonoho. I a'amu somo hos'mno'nji wofonjahumo l'hwosi a'amu nom'neso oso a'amu hiso hos'mno'nji wofonj'syant'ifeho. I oso'no An'tuye a'amu hiso hofiko yokumpohn'nyo lohof'ikui An'tumo simeho hi'ntnnono ne'no uy'ikufe.

¹¹ Osopo nohumanji ole uhwon'mentohefoho, a'amu sikis'wojo pa'nyo nom'nehwo hwaho mta'ni n'poswolohofahon'ngki uhwon'mentohefoho. Kakoe s'hwano hufa'uyoso yahu s'ipsip s'hwano pa'nyo'njo hweho. Kakoe mampahoso homa Seten sohwoe mampaho pa'nyo'njo hweho.

¹² Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo simo'mjo sohwo yokumpohn'nyo engoso a'amu t'finjo sikis'wojo pa'nyo sohwo oso yokumpohn'nyo engo homo somo nomanto

a'amu sikis+wojo pa'nyo s+mo'mjo sohwo'nji nohumanto a'amu hopi'nonohino some hungkuno yokumpohn'nyo ulmento, Olo sikis+wojo s+mo'mjo lohwo a'amu kakoe mnokino anga'nohino some fonjahumentohoho some ime limentiso sohumo sekwo hwomtame fehumamno. Ose ulahon+ngki a'amu hopi'nonohinoso hungkuno hisomo t+fi in+ngkamentohohofoho.

¹³ A'amu sikis+wojo pa'nyo t+finta'ango sohwo kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso imentisofoho. A'amuso hofi+ko nuhwontohumentan+ngkofi toho ahwomo mta'ni hwahopo p+wasio'ne imokumentisofoho.

¹⁴ An+tu kako oso a'amu sikis+wojo pa'nyo t+finjo some t+mo'nohini uhwonontan+ngki sikis+wojo sohwo kako kakoe huno mta'nohini imojo hweho. Oseso oso a'amu sikis+wojo pa'nyo t+finjo huhwo sohwo kako a'amu siki s+wojo pa'nyo s+mo'mjo sohwo'nji nohumanto yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso yonto a'amu hwahopo humalofo some hon+ngkano hwasयो some ipemotamentisofoho. Hwe moya'mi homo some a'amu sikis+wojo pa'nyo s+mo'mjo sohwo ole ulmento, Sekwo soku, oso a'amu mnokino anga'nohino some hos+mno'nji fonjosyahon+ngkofi songo ne'no humaso sohwoe yofe ho'nomayo'ne sekwo kako'ne sojo huyo'mango mt+ mokumno.

¹⁵ Ose ulahon+ngki a'amuso hofi+ko sojo huyo'mango mt+ mokahon+ngkofi a'amu t+finjo sikis+wojo pa'nyo sohwo peefo ulohofonto huyo'mango hiso songo umokonto mamtnno'nji mampaho'nji uy+mentisofoho. Oso huyo'mango huhwo sohumo a'amu hwomtame m+humayo'njo some huyo'mango huhwo sohwo poyo umokumontonoho.

¹⁶ A'amu sikis+wojo pa'nyo t+finjo sohwo kako a'amu hopi'nonohino some ole ulmento, Sekwo oso a'amu sikis+wojo s+mo'mjo pa'nyo sohwoe ifalifaliyoso sekwoe ahopo yomohu'nyopo mt+mokin+mno. U a'amu hopi'nonohino soku, sekwo yofe engo'njo yofe engo ane'njo, syoho'njo syoho ane'njo, hamniyoho engo'njo ho'lyango ane'njo, sekwo hopi'nonohino hoku sekwoe yomohu'nyopo ahopo oso a'amu sikis+wojo pa'nyo s+mo'mjo sohwoe ifalifaliyoso mt+mokin+mno. Ose ulmentisofoho.

¹⁷ A'amu oso ifalifaliyoso ane'njo sohwo kako wosopayo yo'mayoso mpe miyonehoho. U nom'ne a'amu kakinta'ni yo'mayoso mpe mulohopitnnehofo. Oso ifalifaliyoso a'amu sikis+wojo panyo s+mo'mjo sohwoe yofe u kakoe yofe uyohope-e'ne mt+mokinyofoho. A'apahopo mt+mokinyoso a'amu sohwoe kakwo'yohwo huno syaf+siyo'nefoho.

¹⁸ Oso ifalifaliyoso huno wosyof+syano. A'amu huno'njo sohwo kako ifalifaliyoso hiso atofu l+hwosi huno ole uyonefoho. Ifalifaliyoso a'amumo upiyofu'nefoho. Mt+mokinyo hiso olenoho, *sikis hant+let sikis+ti-sikis+foho* (666).

14

A'amu 'wan hant+let fouti-foua tausen' iso (144,000) hofikoe ta songo limentohohofoho.

¹ Ngko nohumanji ole uhwon+mentoho, oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n+mentiso sohwo kako hwof+ki'nyo Saiyon sopo nohumentan+ngki a'amu *wan hant+let fouti-foua tausen*+iso (144,000) kako'nji humentan+ngkofi uhwon+mentohefoho. Oso a'amu hoho sofe yomohu'nyopo a'amu nakwoe wonyo'ne poyo pe'n+mentiso sohwoe yofe'nji kan+ngkwohwoe yofe'nji wentan+ngki uhwon+mentohefoho.

² Ose uhwononji mampaho ahwomo mta'ni upa'n+mentohefoho. Mampaho hiso mijifat+куси'yoka ahwomo yoka mpompusofe tompuyo fonj+wo'n+ngkohofu'yoka pa'nyo upa'n+mentohefoho.

³ Ahwomomo uhwononji uhwon+mentoheso An+tu ye ephumayo sopo yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji oso hwa humohumantohoho hopo sopo a'amu *wan hant+let fouti-foua tausen*+iso (144,000) nolohofont+fi ta songo limentohohofoho. Oso a'amu hwahoponta'angoso hofi+koe wonyoso Jisas kako wae yao'mentisofoho. Oso'no a'amu hiso hofi+ko'nohino oso ta songo some huno'njofoho. Nom'ne a'amuso huno muyofoho.

⁴ Oso a'amu hiso hofi+ko An+tumne'no s+meho anga'no uyont+fi hwasyo an+tu sohumo t+fi min+ngkayo'njofoho. Nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n+mentiso sohwo kako hano ntonte wamo loso u oso a'amu hiso hofi+ko t+fi un+ngkowan+feho. Olo a'amu loso a'amu nom'ne somta'ni An+tu kako'ne'nji kakoe hwomumne'nji s+mo'mo ma'mentisofoho.

⁵ Hofi+ko hwasyo hungkuno majofoho. Hon+ngkano wonyoso n+hu'no anefoho.

A'amu ahwomomjo hufa'u s+hune sohwa hungkuno limentohohofoho.

⁶ Ngko nohumanji ole uhwon+mentoho, A'amu ahwomomjo sohwo kako An+tu ye hungkuno songo ne'no humayo'ne a'amu hwahopo humalofo some lut+hwayo'ne yohohisyomoyonto. A'amu hwaho kengo kengoso a'apaho kengo kengoso hungkuno kengo kengoso temtitofu kengo kengo osomne'no yohohisyomoyonto ulmentisofoho.

⁷ Kako mampaho engo'nji ole ulimento, Anitu kako a'amufe hungkuno ikwolofone sikuno nto i'mofapohoho. Oso'no sekwo iyoho ikuji kakoe yofe foho'nomapmno. Oso hwe hwaho'nji ahwomo'nji mijo ayo'nji yo'mayo so'nji mt'i'mokumentiso sohumo simeho uyikujiji hwomtame fehuma'mno.

⁸ Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo simo'mjo sohumo in'ngkaponto ulimento, Pone engo Mpa'iloun wonyo nto imo'nimaho. Pone engo hiso nto piwahu'maho. Oso hopo sponjo a'amuso hofiko hon'ngkano wonyo m'kun'imposo iwo'n'ngkohofoso hofiko a'amu kengo kengoponta'ango somo hon'ngkano wonyo homo somo kompemotapmmentohofofoho. Oso'no olohonta Anituye simeho tohinoso hofikimo n'hu'nahone wonyo umokumasofoho.

⁹ Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo ahwomomjo simo'njo sohwa'umo in'ngkaponto mampaho engo'nji ole ulimento, A'amuso hofiko oso a'amu siki siwojo pa'nyo sohumo u kakoe huyo'mango sohumne'no hwomtame ehumafijoso hofikoe yomohu'nyopo ahopo siwojo sohwoe mt'i'mokinyo hi'njo'manji

¹⁰ oso a'amumne'no Anitu kako simeho tango m'kun'imposo uyihwosi tohino engo uyimontonoho. Toho engo akino wonyo'njo somo uhumajoso sopo nohumafikujiji tohino engo ne'no umnonefoho. Osopo nohumentan'ngkujiji a'amu ahwomomjo sohwanji a'amu hofikoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso sohwo'nji a'amu hofikimo uhwon'fitnnefoho.

¹¹ Oso toho somta'ni tikayo ne'no nosyontan'ngkuhwosi hofiko tohino mafikujoso hofiko usijo'no mohumafitnnefoho. O'lo a'amu oso sikisiwojo pa'nyo sohumo u kakoe huyo'mango somne'no hwomtame ulohofontifi hofikoe a'apahopo kakoe ifalifaliyo mt'i'mokumentohofoso hofikoe sikuno'nji im'ng'o'nji hinjopo tohino ne'no umnonefoho. Ose ulimentisofoho.

¹² I a'amu Anituye hungkunomo tifi in'ngkawo'n'ngkohofoso soku Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofoso soku sekwo olo hungkuno hiloso upa'n'fijojimanji yo'mayo tango ko se'masoso sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohoptnnefoho.

¹³ Ngko nohumanji ahwomo mta'ni mampaho ole upa'nimentoho, Kiko nje hungkunomo ifalifaliyo ole mt'i'mojo, Yo'mayo uhwon'alokuso somo moi'wo imo'n'ngkuhwosi oso hohosohonta a'amu Anituye syoho ikuji pe'n'fijoso simeho wop'ng'o umo'n'ngmontonoho. Ose ntahon'ngki Anituye Towahuno Wop'ng'o ulimento, Ou, nehopeho. A'amu hiso hofikoe syoho engo noho'naofikujiji usijo'no wohumantifeho. Hwap'ngoso a'amu Anituye syoho'njo sohwo kako Anituye hungkuno ne'no luti'hwahon'ngki a'amuso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyontifi in'ngkamentohofoso sohwa hofiko kako'nji ahwomomo sifetnnefoho. Oso'no kakoe syohomjo neso kako'nji ne'no went'hwonefoho.

Hwahoponjo wosopayo mojo mayo'ne sikunofoho.

¹⁴ Ngko nohumanji uhwon'mentoheso, U himo halojo nowentan'ngki i hwe fihwo kako A'amufe Hwomu Pa'nyo sohwo nohumanto kako hwakuhwajo sihumampo'nyoso kakoe ahomo nomokosyohumentan'ngki uhwononji uhwon'mentoheso kakoe mnokinopo mnokino manji'mofo na'nohinoso kakoe mnokinopo monjimo'nosyohumentan'ngki uhwon'mentohesofoho.

¹⁵ A'amu ahwomo mta'ango nom'ne sohwo kako Anituye ahwomomjo tajo ango engo somta'ni noswaponto a'amu himopo humentanji sohumo kako mampaho engo ulimento, Sikuno moi'wo nto imo'nimaho. Hwaho ponjo wosopayoso toyo nto imaho. Jije hwakuhwajo sihumampo'nyo so'nji filohm'memaho.

¹⁶ Ose ulahon'ngki hwe himopo humamentiso sohwo kako kakoe hwakuhwajo hwahopo yoho'mo ulohofonto oso wosopayo ne somo loh'm'mema'mentisofoho. Oso hiso nahwononji ngko limentoho, U oloso wosopayo'no molalofiyoho. O'lo, a'amumne'no lalofoho. Ose syafihu'mentohesofoho.

¹⁷ Ose uhwononji uhwon'mentoheso a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo kako Anituye ango somta'ni kakoe hwakuhwajo'nji swomotol'kofapmmentisofoho.

¹⁸ Osopo a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo a'amu hofiko yo'mayo Anitumne'no ho'nasyi'wo'n'ngkohofoso ijempoho sopo nta'ni swapmmentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako a'amu yo'mayoso Anitumne'no toho uyofi'wo'n'ngkohofoso somo mokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Kako a'amu ahwomomjo hwakuhwajo swomotol'kofapmmentiso sohumo mampaho mohm'no ole ulimento, Jije hwakuhwajo sihumampo'nyoso nomahoji nantipe wain somjo mojo ehumasoso filoku'memaho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki oso a'amu ahwomomjo sohwo kakoe hwakuhwajo'nji nantipe wain somjo ipisayo mojo ehumunoyoso loku'memayo hopaso kako a'amu Anitumne'no simeho muyo'njo somo ahwonte mijo il'i'moku'mofo'ne somo hu'm'i'mo'mentisofoho. Oso hopo sopo Anituye mango sohwa hofiko Anitu mta'ango tohino engo ma'mentohofofoho.

²⁰ Oso ahwonte ipisayo mji'mo'nyoso pone engo somo mempo sohohtanta'ni ili'mokumentohofoso oso ahwonte somta'ni honiyo swofijwaoponto mijo hopa wamentisoso kakoe sawemoso *tili hanti:let* (300) *kiloumitafoho*. Oso honiyo huhwo sohwo kako a'amufe swokinopo siyapmmentisofoho.

15

A'amu ahwomomjo sohwa hofiko a'amumo wonyo imokiyo'ne wonyoso mokosyohu-malofo.

¹ Osopo nohumanji ahwomomo poji entihwayo nom'ne somo uhwonimetohe so'no pisopisaho limentohofoho. A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hofiko a'amumo wonyo imokiyo'ne wonyo engoso mokosyohumentanngkofi uhwonimetohefoho. Hofiko oso wonyo engoso a'amumo uyikujo'no Anituye simeho tohinoso moi'wo umo'nimontonoho.

² Ose uhwononji uhwonimetoheho mijo ayo engo timo honingkonyo pa'nyo somo ti'melanyo'njo uhwonimetohefoho. Oso mitimomngo hopo sopo a'amuso hofiko oso a'amu sikiswojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango so'njimo hwomtame mehumayo'njo yontifi kakoe ifalifaliyoso hofikoe a'apaho sopo mamti'mokinyoso hofiko oso mitimomngo hopo sopo lohofontifi hofiko Anituye tempuyo aho mokosyohumamentohofoho.

³ Oso hopo sopo nohumantifi hofiko oso ta Mouses Anituye syoho ulohofiyi sohwo hohonta limentiso pa'nyo Anituye hwomu kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohwoe yofe ho'nomayo'ne ta hiso limentohofoho. Ole limentohofi, Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo si kiko jije yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo'njo hwo soho. Oso'no nakwo kiko yo'mayo iwo'nngkino so'no wonyoangkafo uhwonontani nakwo pisopisaho lwo'nngkuhwono.

Kiko nakwo a'amu hopi'nonohino hwaho'meemjo hn'nimo nemokosyohumahnno sohwo si jije yahino ito'nohino ne'njofoho.

⁴ Hwe Engofo, kiko'nohino honingkano wonyo ane'njo hwo soho.

Oso yo kikine'no iyoho miyo'njosu tihwolo.

Jije yokumpohn'nyo engoso yofe moho'nomayo'njosu tihwolo. O'o, awonoho.

A'amu nihu'no hopi'nono kikine'no hwomtame wekuhumantifeho.

Hwapngoso jije yahino wopngonohinoso utihwa'nyopo i'mofopahonngki uhwonimetohefoho.

Oso ta hiso limentohofoho.

⁵ Oso hohosohonta ta lahonngkofi ngko nohumanji uhwonimetoheho Anituye ahwomomjo tajo ango engo somjo ango ajwomo'mjo kako humawo'nngkiso somjo hoku'yoso nohwosomponowentanngki uhwonimetohefoho.

⁶ Oso ango engo homo somta'ni a'amu wonyo imokiyo'neso aho mokosyohumantifi swomotolokofapmmentohofoho. Hofikoe hwapifeso halojo nihu'no pomponaho'njosu yontifi ahuloho na'nohinoso hofikoe swokinopo imentohefoho.

⁷ Oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwafe anga'nohino sohwo a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwa solijwanyo na'nohinoso anga'no anga'no hu'mu'mentisofoho. Oso noswanyo homo somo Anitu songo ne'no humaso sohwo kako a'amufe honingkano wonyo somne'no simeho tohino umnngkahonngki oso solijwanyo homo somo a'amu wonyo imokiyo'neso honahumentisofoho.

⁸ Hu'mu'ma'mentisoso Anituye pomponaho yokumpohn'nyo oso mta'ni tikayo swapihwosi ango engo montimo wehuhnao'montonoho. Oso'no a'amu fihwo oso ango homo somo maswoneho. O'o nihu'no awonoho. Hofiko oso a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hofiko a'amumo wonyo imokiyo'ne aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso moi'wo esojwaofikujo'no osohonta a'amu hofiko wohotoswantifeho.

16

Solijwanyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso Anituye simeho tohino wo'nnyo so'ne hungkunofoho.

¹ Osopo nohumanji Anituye ahwomomjo tajo ango engo somta'ni mampaho engo ole upanimentoho, Sekwo a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa si sekwo solijwanyo Anituye simeho tohino wo'nnyoso nomafikuji hwahopo ayo yawojo'meemo fiwontofaopmno.

² Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo s'imo'mjo sohwo kako solijwanyo hiso hwahwo ayo yawojo'meemo iwontofao'mentisofoho. Iwontofaofahon'ngki a'amu hopi'nono sikis'wojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango'njimo hwoomtame y+humant'fi kakoe ifalifaliyo hofikoe a'apahopo mt'mokin'mentohoho sofe a'apahopo uyo pisakino wonyo'njoso iwongkojao'mentisofoho.

³ A'amu ahwomomjo hufa'uyo sohwo kako solijwanyo hiso mijo ayo yawojo'meemo hopi'nono iwontofaofahon'ngki mijo ayoso hon'yo hoikufe'nohini imo'n'ngkahon'ngki yo'mayo mijo ayomjoso poyo pe'n'mentisofoho.

⁴ A'amu ahwomomjo hufa'u s'hune sohwo kako solijwanyo hiso mijimomo iwontofaofahon'ngki mijoso hon'yo imo'n'mentisofoho.

⁵ Hon'mijoso nol'fiwahon'ngki a'amu ahwomomjo mijimo mokosyohumayo sohwo An'itumo ul'mento, K'iko ae'mta'ni humamopmentohino sohwo si olohonta k'iko ne'no humahnno sohwo si jije yahino wop'ng'nohino iwo'n'ngkino hwoosoho. K'iko olo tango loso olo a'amu lomo uyohinoso ito'nohinofoho.

⁶ Hwap'ngo so'nji a'amu jije hungkuno ul'motofoto sohwanjimo olo a'amulo hofiko osohwafe hon'yo us'humant'fi fonjahumentohofofoho. Oso'no k'iko hofikimo hon'mijo nape'nyoso uyohino ito'nohinofoho.

⁷ Ose ulahon'ngki An'tuye ijempoho yo'mayo kakine'no ho'nasy'wo'n'ngkohoho sopo nta'ni nom'ne mampaho ole upa'n'mentoho, Ou, nehopeho. Hwe Engo An'itu Yokumpoh'n'nyo Hwofilo'n'nyo sohwo si, k'iko a'amufe yahino somne'no ikwolofone so hopenohino hwoosoho.

⁸ Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwo kako solijwanyo hiso mofehi'nyopo iwontofaofahon'ngki An'itu kako mofehi'nyomo toho pa'nyo imokahon'ngki mofehi'nyo hiso a'amumo toho ulahumentisofoho.

⁹ Oso mofehi'nyo hiso a'amumo toho ulosyahon'ngki a'amu hiso hofiko An'itu oso tango uyo hwap'ngo sohune'no s'ifajo hungkuno ul'mentohofofoho. Hofikoe hon'ngkano wonyoso moho'naofe'njo yont'fi hofiko An'tuye yofeso moho'noma'mmentohofofoho.

¹⁰ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako solijwanyo hiso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwoe a'amu kakimo enjwa'mo humamotofo samo iwontofaofahon'ngki a'amu oso s'wojo pa'nyo sohune'no hwoomtame ihumawo'n'ngkohoho samo s'ikuno m'j'fahon'ngki tohino engo t'p'emant'fi mango kilampohu'mentohofofoho.

¹¹ Oso tohino m'kun'imposo engoso ma'mopont'fi An'itu ahwomomjo humaso sohune'no s'ifajo hungkuno l'mopmentohofofoho. Hofiko hofikoe wonyo somne'no tohino ko t'p'emant'fi simeho m'wolo'mokiyofoho.

¹² A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kakoe solijwanyo kako mijo engo yofe Yufiletis sopo iwontofaofahon'ngki mijo hiso so'na'mentisofoho. Oso mijo hiso sa'n'mentisoso a'amu mofehi'nyo s'mofapiso sohohnjo hwe engo hwahwo mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwa ikujoho'ne sap'fitnne'ento mijo tafepo sosayoso hon'ngkano imofahumentisofoho.

¹³ Ose uhwononji ole uhwon'mentoho, towahuno wonyo molongo s'mano'njo hufa'u s'hune sohwa anga'nohinohwo kako homa mango mta'ni swapmentisofoho. Nom'nihwo oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwoe mango mta'ni swapmentisofoho. Nom'nihwo a'amu An'tuye hungkuno hwasyo l'mojo sohwoe mango mta'ni swapmentisofoho.

¹⁴ Oso towahuno wonyo Seten mta'ango hufa'u s'hune sohwa hofiko a'amu t'fi nen'ngkape-e'ne'ent'fi yo'mayo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso it'hwamentohofofoho. Oso towahuno wonyo sohwa hofiko oso hwe hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwafepono went'fi An'tumo uyokolofano lont'fi a'amu An'itu'nji ikujoho fongki'nyo'ne nto'no esyohumayo'ne m'hu'mokumentohofofoho. Oso'no hofiko An'itu Yo'mayo Hwahoponjo Yokumpoh'n'nyo Somo Hwofilo'n'nyo sohwoe S'ikuno Engo so'no nto'no esyohumamentohofofoho.

¹⁵ Oso s'ikuno somne'no Jisas hohonta ole nal'mento, Upa'n'mno. Ngko a'amu hufu uyant'fi pohoho hopaso wapmmonno. A'amu ngkine'no nohontohumalofoso hofikoe hwap'fe wop'ngo yont'fi nohontohumalofa. Osohonta ngko nop'me'no hofiko hofikoe hwap'fe esyohumunyoso nje pe sohonta won'mango munonefoho. O'lo, hofiko s'monyo engo uyant'feho. Ose nal'mentisofoho. Oso hwap'fe'ne fahos'hwoyo hungkuno neso olenoho. Hon'ngkano wop'ngu moho'nasiyo'nefoho.

¹⁶ Oso towahuno wonyo huluhwo sohwa a'amu hopi'nonohinoso Amaketoun sopo uhu'mokumentohofofoho. Oso hwaho yofe Amaketoun'yo eso a'amu Hip'ilu sofe hungkunofoho.

¹⁷ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kakoe noswanyoso ifofopo iwontofao'mentisofoho. Ose uhwononji towahuno wonyo somne'no

syafi'hu'mentohefoho. Ose iwontofaafahon'ngki An'ituye ahwomomjo tajo ango engo kako humawo'n'ngkiso ephomayo somta'ni mampahu engo ole ho'n'mento, Tango ae'uyoso nto i'mofapohoho. Oso tangoso moi'wo esojwaofo'nefoho.

¹⁸ Ose ho'n'ngkahon'ngki emta'm'ingo'nji ahwomo yoka'nji mjoho'n'm'wahon'ngki hwom'ihwo m'kun'mposo imentisofoho. Hwom'ihwo oso pa'nyo nakwoe hwaho ayo yawojo'meemo m'fapefoho. O'o, oso hwom'ihwo huhwo sohwo kona'wohiyoho.

¹⁹ Oso hwom'ihwo huhwo sohwo yahon'ngki pone engo Mpapiloun sopo mt'ihupento hufa'u si'hune imo'n'mentisofoho. Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo oso ango somta'ni a'amu hopi'nonohino hwaho ayo yawojo'meemjo angoso mokosyohumamojo hopo p'wahu'mentisofoho. Oso ango engo Mpapiloun sofe hon'ngkano wonyo somne'no An'itu huno syafisyonto si'meho tohino m'kun'mposo um'ngkahon'ngki oso ango hopo sopo tohino m'kun'mposo engo uy'mentisofoho.

²⁰ Oso hwaho we'e mijo ayo'njo sohe sopenjo hopi'nonohinoso moi'wo imo'n'mentisofoho. Hwaho engo sopo hwofiki'nyo hopi'nono n'hu'no hopi'nono isonjahumentisofoho. Hintafa'nohino imo'n'mentisofoho.

²¹ Ahwomo mta'ni sisayo m'kun'mposo mo'mentisofoho. Oso sisayo hiso kwope ho'yo engo pa'nyoso ahwomo mta'ni nop'wasyonto a'amumo fonjahumentisofoho. Oso tango m'kun'mposo a'amu huhwo sohwo u'ma'mentiso so'no hofiko iyoho un'ngkahon'ngki An'itumne'no sifajo hungkuno ul'mentofofoho.

17

Ape hwa'ntesi kakoe hon'ngkano wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho.

¹ A'amu ahwomo mta'ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sol'jwanyo iwontofahumentohoho sohwa anga'nohino sohwo nt'mento, K'iko oyomo. Olo hwe moy'a'mi ango Mpapiloun humawo'n'ngkohoho loso ape hwa'nyo iwo'n'ngkohoho pa'nyofoho. Oso a'amu fisofo angoso mit'mom'ngopo molinyofoho. Hof'koe yahino wonyo somne'no tohino mayoso wokit'hwamnoho.

² Hwe engo hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwa oso ape hwa'ntesi'nji hwa'nyo loho'n'mentohofohoho. I a'amu hwahoponjo hopi'nonohinoso oso yahino homo somne'no a'amu mijo yokumpohn'nyo nont'fi nilohofohoho hopa imo'n'mentohofohoho.

³ Ose uhwon'ngkahon'ngko An'ituye Towahuno Wop'ngoso hwaho a'amu anepono ipen'motamentisofoho. Osopo humanji uhwon'mentoheho ape fisi kako siki si'wojo hon'yo'nohino sopo kehumentisofoho. Oso sikis'wojo huhwo sohwo kakoe mnokinoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Kakoe si'hwano aho hopi'nonohinofoho. Kakoe a'apahopo An'itune'no sifajo hungkuno mt'mokinyofoho.

⁴ Apesi kakoe manji'mofoso hon'yo'nohino'njo miyo'nohino so'nji wonyoangkafofoho. Kakoe timno hosaso na'nohinoso wokoso wonyoangkafo'njofoho. Oso a'musi kako kakoe aho somo noswanyo mijo nyo'ne na'nohinoso mokosyohumunniyoho. Oso noswanyo homo somo kakoe hwa'nyo yahino so'nji kakoe yahino nom'ne a'amumo pisakino hon'ngkanomo ipemotawe'ne so'nji wo'nnyomnoho.

⁵ Kakoe yomohu'nyopo yofe pahnn'imo hungkuno ole wo'nnyoponoho. Pone engo Mpapiloun sopo hwa'nyo yahino so'nji hwahoponjo yahino wonyo so'njiye kona'wohiyoho.

⁶ A'amu fihwo kako mijo yokumpohn'nyo nilohof'wo'n'ngkiso nom'ne mijo woma'mo loso hopaso oso ape hwa'ntesi kako a'amu An'tumo si'meho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho somo wofonjasy'wo'n'mo ehuno wo'n'nyoho. Ngko oso homo somo nuhwononji nje hi nt'kofahon'ngki ngko yomo yonji pisopisaho l'mentohefoho.

⁷ Ose yahon'ngko a'amu ahwomo mta'ango sohwo nt'mento, K'iko yomo yomo peho'no yohino. Ngko olo ape losi'nji sikis'wojo mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njo si'hwano aho hopi'nonohino'njo sohwo hn'ngkopalokunjo hwap'nggo ne so'no wakil'monne'no yohono.

⁸ Oso sikis'wojo ngko nto kit'ihwaheso k'iko nto uhwon'ngkino sohwo hohonta humamojo sohwo olohonta mohumuyoho. Hwangku sohonta kako pi'n'imo hwap'nggo ane sopo nta'ni noswap'hwoso'no An'itu kako kakimo t'kanamo tohino engo uy'm'wenefoho. An'itu hwaho mamti'mokummentiso sohonta a'amu hof'koe yofe kakoe iyoswo songo ne'no humayo'ne somo mamti'mokummentiso sohwa hwahopo nohumaf'ikuji oso sikis'wojo sohomo uhwon'fijoso hof'ko huno pi'n'nggo engo syafisy'kuji pisopisaho l'fitnefoho. Hwap'ngoso oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo kako songo humanto pe'n'mentiso sohwo kako apa'no u'mofapm'ntonoho.

⁹ A'amu huno wop'nggo'njo sohwo kako olo so'no huno syafisy'hwosi kako huno wop'nggo wot'pema'montonoho. Mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa oso hwofiki'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho.

Oso a'mu hisi kako pone engo oso hwofiki'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njopo humawo'nngkisiyoho.

¹⁰ Oso mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hwapingo nom'neso olenoho, a'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo hwafoho. A'amu huhwo sohwa aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa nope'n'ngkahon'ngkofi anga'nohino sohwo humaho. Nom'ni sohwo kako tifi i'mofaponefoho. I'mofap'hwosi kako olopo we'e nehwo wohumantonono.

¹¹ Oso a'amu sikisiwojo pa'nyo sohwo hohonta humamentiso sohwo olohonta mohumunyo sohwo kako hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo hweho. Oso hwe engo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa pe'n'imentohofa mta'angoso olo siwojo lohweho. Tifi kako apa'no i'mofap'hwosi kako hwe engo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihunehwo umo'n'intonono. Nohumahwosi tikanamo wene hweho.

¹² Oso sikisiwojo sihwano aho hopi'nonohinoso hwe yofe engo'njo sohwa hwaho hopi'nonohinomo mokosyohumayo'ne hwafoho. Hofikoe yofe engoso tifi no'mo mapitnefoho. Hofikoe yofe engo nomafikuji oso a'amu sikisiwojo pa'nyo sohwo'nji hofiko'nji hofikoe a'amu hopi'nonohino somo we'e nehwo womokosyohumantifeho.

¹³ Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko si'meho afa in'ngkuji hofikoe yokumpohn'nyo yo'mayoso oso a'amu sikisiwojo pa'nyo sohwo uyikuji oso siki siwojo sohwo enjwa'mo wohumantifeho.

¹⁴ Tifi hofiko'nji hwe nakwoe wonyo'ne poyo pe'n'imentiso sohwo'nji hofiko ikujoho fongki'n'ngkuji Jisas kako hofikimo nuyakolofonefoho. Hwap'ngoso Jisas kako hwe yofe engo'njo hopi'nonohino sohwa Hwe Engo hweho. Kakoe a'amu ne kako'nji humalofo somo kako nuhwosopento n'ngkapmno ulahon'ngki hofiko si'meho hi'ntnnono uyontifi kakimo hofiyi in'ngkwalokwofo. Hwangku kako'nji hofikoe mango sohwo uyakolopitnefoho.

¹⁵ Ose ntonto ole nt'imento, Oso mit'mom'ngo sopo apesi kako nohumentan'ngki uhwon'ngkinoso oso mijo hiso olenoho, a'amu hwaho kengo mta'ango so'nji hungkuno kengo kengo'njo hopi'nonohinofoho.

¹⁶ Oso sikisiwojo sihwano aho hopi'nonohino pa'nyoso hwe engo aho hopi'nonohino sohwanji a'amu sikisiwojo pa'nyo sohwo'nji hofiko oso a'mu pone Mpapiloun siye mangohwa umo'nantifeho. Oseso hofiko oso pone engo somjo yo'mayoso hufo mahon'ngkuji pone hiso i'mmo'nohino pa'nyo nohumahon'ngkuhwosi hofiko oso pone somo toho ifuntofikuji n'hu'nahone wae yaopitnefoho.

¹⁷ Oso hiso'no An'itu kako hofiko ifitne'ento kako hofikimo huno uyososo'no hofiko si'meho afa in'ngkuji yo'mayoso ifitnefoho. Oseso hofikoe yokumpohn'nyo so'nji hofikoe a'amu mokosyohumawo'n'ngkohofa so'nji a'amu siwojo pa'nyo sohwo uyantifeho. Oso hoga in'ngkuji An'ituye hungkunoso ne umo'n'intonono.

¹⁸ Oso ape wonyo uhwon'ngkinosi kako oso ango pone engiyoho. Kako hwe engo hwaho kengo kengo mta'ango sohwo mokosyohumawo'n'ngkisiyoho. Ose nt'imentisofoho.

18

Pone engo Mpapiloun wonyo imo'n'imentisofoho.

¹ Oso hohosohonta uhwon'mentoheso a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo kako ahwomomo uliko'manto pmentisofoho. Kakoe yokumpohn'nyo engo'nji noponto kako olo hwaho lopo pomponaho engo hoga lahumentisofoho.

² Kako mango engo'nji ole l'imento, Pone engo Mpapiloun'iso we'nenepi n'hu'nahone wop'wahu'montonoho. Olohonta Seten'ye angoso n'hu'nahone wonyo umo'n'intonono. Olohonta kakoe towahuno wonyo sohwanji hofiko osopo humalofo. Yo'mayo wonyo pisakino'njo kiho'njo nakwo nakwolaho l'wo'n'ngkuhwone osomo humalofo.

³ Hwap'ngoso a'amu oso hopo sopo humamotofoso hofiko hon'ngkano wonyomo a'amu pi'n'ngo engo hwaho ayo yawojo'mta'ango somo kompemotawowo'n'ngkohofofoho.

Hwe engo hwaho mokosyohumayo huhwo sohwanji oso hon'ngkano wonyo homo somo in'ngkamentohofofoho.

A'amu hwaho engo mta'ango hamniyoho syoho iwo'n'ngkohofoso hofiko oso ango ponjo a'amu somta'ni hamniyoho mikun'mposo t'pema'mentohofofoho.

Hwap'ngoso oso angoponjo a'amu hofiko hamniyoho engo'njo nohumantifi yo'mayo ho'yango so'no hi'no n'imentisofoho.

⁴ Ose lahon'ngki mampaho nom'ne ahwomo mta'ni ole ho'n'imento, Nje hwe moya'mi soku sekwo osopo nul'iko'maf'ikuijio olo mempo lohohnta'ni fusyol'ikofaopmno.

U sekwo hof'ikoj'ni hon'ngkano wonyo jwo'n'lohohopitnnoho. Oso hiso'no sekwo tohino mapitnnoho.

⁵ Hof'ikoe wonyo engoso a'amuhumehumomomosi'fihwonesohilo. Oseso hof'ikoe wonyo so'no An'itu kako in'ngomamofonehoho.

⁶ Hof'iko An'ituye a'amusomowonyo ulohom'entohoho hopaso An'itu hof'ikoe wonyo somne'no tohino engo uy'montonoho.

I An'itu oso wonyo ulohom'entohoho so'no kako aku ikwesaloku ulohofonefoho.

⁷ Oso a'musi kako kakoe yofe ho'noma'nonto kakoe huno yo'mayo umo lonte somo in'ngkamojofoho.

Kako oso wonyo imojos'no An'itu kako aku tohino uy'montonoho. Aku tohino afapo uyonefoho. Oso tohino uhwoso'no kako humotaha engo walono.

Kakoe simeho mo'mo ole nto hnn'imento, Ngko ape yofe engo'nj'nyoho. Ngko a'amusomo yokumpohn'nyo mokosyohumaleno. Ngko a'moyawoso pa'nyo'n'maho. Oso'no yo'mayotangoso mon+'manehoho.

O'o, ngko simeho wop'ngoj'ni ne'no humant'mnefoho. Oso'no ngko humotaha mal'mnehono. Ose hnn'imentisofoho.

⁸ S'ikuno anga'nohino somo kako oso hopa kakoe yofe ho'noma'nyo so'no yo'mayo tohino aku uyoso komo'no u'manefoho.

Nakwoe Hwe Engo An'itu kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo'njo sohwo Mpapiloun'nye wonyomne'no kako yano ilof'hwoso'no mijoho engo i'mofap'hwosi mnokino engo i'mofap'hwoso'no hwe moya'mi humotaha l'fitnnefoho.

Osohonta Mpapiloun toho nonefoho.

⁹ Oso hwe yofe engo'nj'hwahomokosyohumayosohwanji oso ape wonyosi'nji hon'ngkano wonyo imofont'fio yo'mayoyahino wonyo imentohoho sohwa hof'iko oso ango pone engo Mpapiloun sponjo toho engoso nontan'ngkuhwosi uhwon'fijososo hwe engo sohwa t'ikayomohwon'ngkuji humotaha hwaholal'fih'i'n'fitnnefoho.

¹⁰ Ape wonyosi kako tohino engo mentan'ngkuhwosi oso hwe engo huhwo sohwa hof'iko iyoho un'ngkuhwoso'no ikanopo lohof'ikuijio pisopisaho l'ikuijio ole l'fitnnefoho. U, nakwoe ango Mpapilounne'no hitoho nalokwoho. K'iko ango engo yokumpohn'nyo sohwo mofehi'nyo we'enepi (*wan aua*) posahon'ngki j'je tohino aku komo'no mahino. Ose l'fitnnefoho.

¹¹ Nom'ne a'amuhanniyohosyohoj'nososo t'ikayosomohwon'ngkuji simeho tango uyonefoho. Oso simeho tango uyo hwap'ngosolenoho. Ole wosyof'isyant'feho, Nakwoe ho'yangosot'ihwosonema'montol'ikeno. Simeho tango engo uy'hwoso'no humotaha engo sul'fitnnefoho.

¹² Oso ho'yango engosolenoho. Yo'mayowokosona'nohino, n'ikuyohowonyoangkafo'nji, hwap'fep'ngoj'ni hon'ngkano, halojo, miyo'nohino oso'nji, iyo akino wop'ngoj'nyo yo'mayo mt'i'mokumentohofosoj'ni yahu s'hwano mta'ni yo'mayomt'i'mokumentohofosoj'ni ahwomoyokino, sojo oso mta'ni wokosowonyoangkafo mt'i'mokumentohofofoho.

¹³ Ho'yango nom'nesolenoho. Yo'mayo ka'nyo, nalofe, tofoyo, yo'mayo akino wop'ngoj'nyo wop'ngoj'nyo, hwone mijo a'apahomohalohoj'nyo'ne, ipisayomijo, yahwof'af'oj'ni wosopayoj'ni yahu'nji yahu a'amuh'nomokom'wo'n'ngkiso oso'nji hano emoyoj'ni oso yo'mayoso hof'ikinta'ni a'amumpe imentohofofoho. Oso'nji a'amuyahu mpe y'wo'n'ngkohoho hopaso a'amufehohnjosohof'iko nom'ne a'amusiki syoholohof'iy'ne mpe imentohofofoho.

¹⁴ A'amuhanniyohosyohoj'nososo ole ul'fitnnefoho, Yo'mayo ho'yango sekwo hi semo'n'wo'n'ngkisosonosel'ikom'ant'no mtn'nao'maho. Yo'mayowosopayome'wampe'njo yo'mayowokosowonyoangkafo so'nji sekwoe yofe engo so'nji nto mtn'nao'maho. Ose ul'fitnnefoho.

¹⁵ Oso a'amuhanniyohosyohoj'nyosohwa oso ango somta'ni hanniyoho engo ma'mentohoho sohwa hof'iko oso ango hopo sopo tango engo i'mofop'hwoso'no iyoho un'ngkuhwoso'no hof'iko ikano nomponta'ni uhwon'hwop'ngoj'ni humotaha engo j'ngkuso mapitnnefoho.

¹⁶ Ole ul'fitnnefoho, Sekwoe ango engo somne'no hitoho nalokwoho. Hohonta sekwo manji'mofe, hwap'fep'ngoj'nohino yont'fio wokosona'nohino wop'ngoj'ni n'ikuyoho, hanniyoho engoj'nyo so'nji inont'fio wop'ngohumamentohofofoho.

¹⁷ I mofehi'nyo we'enepi (*wan aua*) posahon'ngki sekwoe hanniyohowokosowop'ngosoyomayoso'n'uh'nahone imo'namokwoho. Ose ul'fitnnefoho.

A'amu yofayokino syoho'njo ho'yango'nji yofayokinomo nohnnawe moj+motofoto sohwa hofiko kengopo lohofikui

¹⁸ tɬkayo ango Mpapiloun nta'ni uhwon+hwojakui ole ul+fitnnefoho. Youwo youwo. Pone engo olo pa'nyoso nom'ne ntɬpolo. O'o, awonoho.

¹⁹ Ose lɬkui humotaho hwaho ole laɬfɛhi'n+fitnnefoho. Youwo youwo. Pone engo hopo sopo nakwo mijo ayopo emoiwo'n+ngkuhwone hn'nwi osopo nta'ni hamniyoho engo ma'motohwonefoho. Mofehi'nyo we'ɛnɛpi posolohofahon+ngki yo'mayoso nɬhu'nahone moi'wo imo'n+maho. Oso a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ose ul+fitnnefoho.

²⁰ Sekwo a'amu ahwomomjo sohwaso oso pone engo moi'wo imo'nyo so'no sekwo simeho wop+ngo wasemo'nono. Sekwo a'amu Anɬtuye sɬkunonji sekwo Anɬtuye hungkuno uyohojiku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwa hnnonji sekwo a'amu Anɬtu hungkuno sejopahon+ngki lɬmotofoto sɬkunonji sekwo simehoso wop+ngo wasemo'nono. Oso pone engo sekumo wonyo seloho'mentiso so'no Anɬtu kako oso pone engo sohmo aku tohino uyohoho.

²¹ Oso hungkuno moi'wo losojwafahon+ngki a'amu ahwomomjo yokumpohn'nyo sohwo kako sojo mɬkun+mposo nomanto mijo ayomo meho'naofonto ul+mento, Oso sojo ho'naofohɛ hopaso oso pone engo Mpapiloun sopo nomafɬkui sojo hopa mohm'no nɬhu'nahone meho'naopitnnefoho. Oseso a'amu hofiko apa'no muhwon+fitnnefoho. Oseso Mpapiloun nɬhu'nahone moi'wo imo'nonefoho.

²² Oseso yo'mayo tompuyo hwomeyoka mpompulompuyo'nji kounoho yoka'nji oso ango sopo nta'ni apa'no mupa'nyo'nefoho. A'amu syoho iwo'n+ngkohoho sohwaso oso ango sopo a'amu muhwonyo'nefoho. Oseso a'amu hofiko hofikoe syoho ikui mtopotopi'yoka peeloku loku'yoka pom+yoka apa'no mupa'nyo'nefoho. Wosopayo fiji fiji'yoka sojo ekawojiyo singki singki'yoka apa'no mupa'nyo'nefoho.

²³ Oso ango hopo sopo sikiloho apa'no momongkujahufitnnefoho. Hwe moyam'i ape songo ma'n+ngkui simeho wop+ngo in+ngkui tɬkafɛ jahon+ngkujoso mupa'n+fitnnefoho. Hohonta sekwo a'amu hamniyoho syoho'njo sohwa hamniyoho engo'nji imo'n+motofoso hofikoe yofɛ engo hwaho ayo yawojo'mo ihulo'mentisofoho. I olohonta moi'wonoho. Sekwo peefo so'nji ki'nyo so'nji a'amu pi'n+ngo engo hwaho ayo yawojo'mo hwasyo hon+ngkanomo ipemotapmentohofoho.

²⁴ Anɬtu oso pone engo somo uhwon+mentisoso kakoe a'amu ne somo fonjasyontɬfi a'amu kakoe hungkuno lɬmotofoto sohwaso fonjasyontɬfi hofikoe hon+yoso oso'mo wentan+ngki uhwon+mentisofoho. I Anɬtuye a'amu hopi'nonohino somo hwaho ayo yawojo'mo a'amu nom'ne hofikimo poyo umokumentohofoto oshwafɛ hon+yoso oso'mo wentan+ngki Anɬtu uhwon+mentisofoho. Oso wonyo hwapingoso osoho hwafoho.

19

A'amu ahwomomjo sohwa pone engo Mpapiloun pɬwahu'mentiso so'no hofiko sɬmonyɛ engo imentohofoho.

¹ Oso hohosohonta ahwomo mta'ni mango engo ho'n+ngkahon+ngki ngko huno ole syafɬhu'mentoho, a'amu ahwomomo hopi'nonohino humalofoso hungkuno lalokwofo. Ole upa'n+mentoho, Nakwo Anɬtuye yofɛ engo woho'nomano. Nakwoe Anɬtu sohwo kako nakumo kako'nohino nɛfo'mawo'n+ngkiso hweho. Kakoe yofɛ engo kako yokumpohn'nyo engo'njo hweho.

² Anɬtu kako a'amufe wonyomne'no yano ilofɬhwajiyoso hopenohinoho. Oso ape wonyosi hwe moyam'i pi'n+ngo engomo hon+ngkano wonyomo ipemotamentisofoho. Oso a'musi kako Anɬtuye syoho ulohofiyɛ sohwaso fonjahumentisoso oso'no Anɬtu kako oso a'mu simo aku tohino uy+mentisofoho.

³ Ose lontɬfi apa'no lɬmentohofi, Nakwo nakwoe Anɬtuye yofɛ woho'nomano. Oso pone Mpapiloun soponta'ango tɬkayoso engolopohamo ne'no syonefoho.

⁴ Hwe engo sife aho hopi'nonohino nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji oso songo humalofoto osofosofahu'nohino sohwanji hofiko Anɬtu kako a'amumo mokosyohumayo'ne kakoe epohumayopo humaso sohune'no hwomtame ehumentɬfi ul+mentohofi, Ou nehopeho. Nakwo nakwoe Anɬtuye yofɛ engoso woho'nomano.

⁵ Ose ulahon+ngkofi Anɬtuye epohumayo sopo nta'ni johɛ ole ho'n+mento, Sekwo nakwoe Anɬtuye syoho ulohofiyɛ soku, sekwo Anɬtuye hungkunomo tɬfi in+ngkawo'n+ngkohoho soku sekwo a'amu yofɛ engo'njo soku yofɛ we'e'njo hopi'nono kakoe yofɛ woho'nomano. Ose ho'n+mentisofoho.

A'amufe Wonyo'ne Poyo Pe'n+mentiso sohwo ape mahon+ngki wosopayo iloho engo i'mofapmentisofoho.

⁶ Osohonta mampaho engo apa'no ho'n'ingkahon'ngki ngko apa'no syaf'hu'mentoho, a'amu pi'n'nggo engoso ahwomomo humant'ifi lalokwofo. Mampaho hiso mijo sapmpoyo mta'ni mtito'yoka hopa ahwomo yoka hopa'nji ho'n'ingkahon'ngki upa'n'imentohefoho. Ole ho'n'imento, Nakwoe Hwe Engo An'itu sohwoe yofe woho'nomano. Nakwoe Hwe Engo An'itu nemokosyohumayo sohwoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hweho. Kako nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumaho.

⁷ Oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n'imentiso sohwoe s'ikuno kakoe ape woma'mte sikunososo mofoneponoho. Oso kakoe apesi kako wokoso hwapife oso yo'mayoso nto'no esyohumaho. Oso'no nakwo s'monyo uyano. Nakwo nakwoe An'itu yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohune'no yofe engo woho'nomano.

⁸ An'itu kako oso ape simo manji'mofo sawemo halojo wonyoangkafo kiho aneso uyahon'ngki kako nto yohoho. Ose ho'n'imentisofoho. Oso manji'mofo sawemo halojoso An'ituye hwe moya'mife hon'ngkano wop'nggo somo uhwon'imentohefoho.

⁹ Oso hiso nuhwon'ingkahon'ngko hwe ahwomo mta'ango sohwo nt'imento, K'iko ole hungkuno hiloso nomahoji ifalifaliyo mt'i'mojo. Oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n'imentiso sohwoe ape mayo'ne wosopayo iloho engo wenant'ifeho. An'itu oso a'amu wosopayo elijwanyo sopo ne'no fi'pmno nto uloso sofe s'mehoso wop'nggo umo'nalofoho. Ose n'nto nt'imento, Olo An'ituye hungkuno loso nehopeho.

¹⁰ Ose ntahon'ngki ngko oso hwe ahwomomjo sohwoe s'ifiki'nyo'mo hwomtame y'ihumentan'ngko nt'imento, O'o, fil'kaho. K'iko ngkimo ose en'ihumahotoho. Ngko kiko pa'nyo An'ituye syoho ulohofiyi hwo'nyoho. Oso'no k'iko An'itumnohini hwomtame fehummamno. Ngko'nji sekwo a'amu hwahoponjo Jisas'mo s'meho hi'ntnnono uyont'ifi kakoe hungkuno luti'hwawo'n'ngkohoho sohwa hnnonji nakwo a'amu ahwomomjo sohwo'nnonji nakwoe syohoso afa'nohino'njo hwo'nyoho. A'amu An'itu kakoe hungkuno uyahon'ngki limotofu sohwo An'ituye Towahuno Wop'nggo ufo'ma'mojo hopaso olohonta sekwo Jisas'ye hungkuno li'jwaof'wo'n'ngkohoho sohwasiwo sefo'malofoho. Ose nt'imentisofoho.

A'amu fi'wo kako yahu halojo sopo kehumamentisofoho.

¹¹ Ngko ahwomo nomtompeehon'ngki uhwon'imentoheho yahu a'amu hn'n'wo'n'ngkiso halojo sohwo nohumentan'ngki uhwon'imentohefoho. Oso a'amu yahu sopo kehumunyo sohwoe yofe hufa'uyoso olenoho. An'ituye hungkunomo nto'no in'ngkawowo'n'ngkiso hweho. Hungkuno nehopi'nohino li'wo'n'ngkiso hweho. Kako hwe moya'mife yahinomne'no yano ilofu so'nji a'amumo tango uyo so'nji kako yahino hopeno iwo'n'ngkiso hweho.

¹² Kakoe timoso toho s'ijiso pa'nyo'njo hweho. Kakoe mnokino sopo hwe hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwoe mnokino manji'mofoso kakoe mnokinopo pi'n'nggo engo'njo hweho. Kakoe yofe kakoe mnokino manji'mofo sopo mt'i'mokinyoso kako'nohino hwap'nggo neso huno uyohoho. A'amu nom'neso hof'iko hwap'nggo neso huno muyofoho.

¹³ Kakoe manji'mofo sawemoso hon'mijo somo yomanto nto imentisofoho. Oso hiso'no a'amu kakoe yofeso ole m'imentohofi, An'ituye hungkuno hweho.

¹⁴ A'amu ahwomomjo itokuso'njo hwapife halojo wop'nggo'njo sohwa hof'iko yahu halojo sopo kehumant'ifi t'ifi in'ngkamentohofoho.

¹⁵ Hof'ikoe Hwe Engo Jisas sohwo kakoe mango somta'ni hwakuhwajo s'ihumampo'nyo yohosiyohosi lojinyo swap'wo'n'ngkisofoho. Oso hwakuhwajo s'ihumampo'nyo neso olenoho. Kakoe hungkunofoho. Oso s'ihumampo'nyo so'nji kakoe mango sohwo iwofito'meefo'nefoho. A'amu huhwo sohwoe yokumpohn'nyo mokosyohumentan'ngkuhwosi hof'iko kakoe hungkunomo halojo maposo'njo ikuji min'ngkayo'njo ikujo'no tango engo uy'montonoho. An'itu oso a'amu somne'no s'meho tohino umn'imentiso so'no Jisas kako hof'ikimo hwotoho wahmmontonoho. Kakoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo hweho.

¹⁶ Oso Hwe Engo sohwoe manji'mofo sawemo somo popasoponjo somo kakoe yofe mt'i'mokinyoso olenoho. Kako hwaho hopi'nonohinoso mokosyohumayo hweho. Hwe engo hopi'nonohino sohwoe Hwe Engo hweho.

¹⁷ Ose uhwononji uhwon'imentoheho, a'amu ahwomomjo sohwo kako mofehi'nyo'njo mofone sopo lohofonto y'ihufu yokintahopo fekwowentan'ngkoko sohwoe mango engo ul'imento, Sekwo olopono fi'pmno. An'itu kako sekumo wosopayo wosejapmmontonoho.

¹⁸ Oseso sekwo hwe engo sohwoe a'apaho'nji hof'ikoe a'amu itokuso mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwoe a'apaho so'nji a'amu yokumpohn'nyo yahupo kehumawo'n'ngkohoho sohwoe a'apaho'nji hof'ikoe yahufe a'apaho so'nji hmnaopmno.

Sekwo hwe yofe engo ane'njo yofe engo'njo, a'amu syoho ulohofiyi so'nji a'amu siki humawo'n'ngkohoho oso a'amu hopi'nonohino somo wonantifeho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki uhwononji ole uhwon'mentoho, Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo'nji hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanji hofikoe a'amu itokuso'njo sohwanji hofiko oso a'amu hwe yahu halojo sopo kehumentisohwoe a'amu'nji hofiko ikujoho fongki'nyo'ne uhu'mokumentohofohoho.

²⁰ Oso a'amu An'ituye hungkuno hwasyo l'mojo sohwo kako a'amu sikis'wojo pa'nyo t'finjo hweho. Kako oso hwe s'wojo pa'nyo s'mo'mjo sohwo'nji kako nolohof'wo'nonto yo'mayo engo a'amu miy'wo'n'ngkiyohoho it'hwahon'ngki a'amu hofiko a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwoe yofe hofikoe a'apahopo mt'i'mokinont'fi kakoe huyo'mangomne'no hwomtame ehumamotofo somo hwasyo hon'ngkanomo ipemotapmentisohoho. Jisas kakoe a'amu so'nji hofikoe oso a'amu s'wojo pa'nyo sohwo'nji oso a'amu An'ituye hungkuno hwasyo l'mojo sohwo'njimo impe intofont'fi hofiko intofahumentisohoho. A'amu ahwomomjoso hofiko oso a'amu s'wojo pa'nyo sohwo'nji An'ituye hungkuno hwasyo l'mojo sohwo'nji songo nohumentan'ngki hofiko toho engo mit'fongo pa'nyo sijontanjo somo meho'nao'mentohofohoho. Oso toho homo somo t'kayo hwasim'ijo akino wonyo'njo s'wo'n'ngkisohoho.

²¹ Oso a'amu yahupo kehumawo'n'ngkiso Jisas oso hwoe mango mta'ni hwakuhwajo s'humampo'nyo swahop'wo'n'ngkiso so'nji a'amu nom'ne somo fonjahumentisohoho. Nofonjonyahon'ngki y'ihufu sohwa oso a'amu sohwafe a'apaho nont'fi s'meho nahnn'mentohofohoho.

20

Seten kako impo'angomo nohumentan'ngkuhwosi soswo wan tausen (1,000) uyakolofonefoho.

¹ Oseso ngko nohumanji ole uhwon'mentoho, a'amu ahwomomjo sohwo kako pi'n'mo hwap'ngo ane saponjo hoku'yo hwasayo'ne so'nji ahwomo nano so'nji motapmentisohoho.

² Nomotaponto Seten'mo nut'manto ahwomo nano'nji intofasyonto soswo wan tausen (1,000) uyakolof'ne intofahumentisohoho. Oso Seten huhwo sohwo kako homa hohontajo hweho.

³ Intofasyonto oso pi'n'mo hwap'ngo ane sopo intohm'mofonto hoku'yo n'ihu'no yokumpohn'nyo pi'jwahumentisohoho. N'ihu'no impofakiyofu yahumentisohoho. Osopo nohumentan'ngkuhwosi soswo wan tausen (1000) uyakolof'hwoso'no kako hwasyo hungkuno a'amu somo mujo'njo uy'montonoho. I oso'no soswo wan tausen (1000) nto uyakolof'hwoso'no impo'ango mta'ni is'hutof'humaji'hwoso'no osopo we'enehwo wemomontonoho.

⁴ Oseso ngko nohumanji uhwon'mentoheso, Hwe hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwafe epohumayo sopo a'amu pi'n'ngo engoso nohumentan'ngkofi uhwon'mentohefoho. Oso a'amu hiso hofiko nom'ne a'amu sofe hungkuno ikwolofo'ne yano ilof'hwajiyone hwafoho. A'umamo uhwon'mentoheho olenoho. A'amu Jisasi'mo s'meho hi'ntnnono uyont'fi kakoe hungkuno nom'ne a'amu somo ulont'fi oso hungkuno homo somo yokumpohn'nyo kemokosyohumentohofohoho. Hofiko oso a'amu s'wojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango so'njimo hwomtame mehmayo'njo yont'fi hofikoe a'apahopo a'amu s'wojo pa'nyo sohwoe mt'i'mokinyoso mamti'mokumentohofohoho. Hofikoe hon'ngkano wop'ngo somne'no mango sohwa hofiko hofikoe t'i'wango iwofito'meeo'mentohofohoho. A'amu hiso hofiko apa'no songo imo'nont'fi Jisasi'nji hofiko'nji hofiko a'amu somo mokosyohumentan'ngkofi soswo wan tausen (1,000) uyakolof'mentisohoho.

⁵ Oso a'amu s'mo'mo pe'n'mentohofoso lika'mentohofohoho. A'amu nom'ne pe'n'mentohofoso hofiko oso hohosohonta mol'kafe'njo imentohofohoho. O'o, hofiko oso soswo wan tausen (1,000) so'no hontohumant'fi mol'kafe'njo imentohofohoho.

⁶ Oso a'amu pe'nont'fi pi'n'mo mta'ni s'mo'mo lika'mentohofoso hofiko s'meho wop'ngo'njo humamentohofohoho. An'itu oso a'amu homo somo wop'ngo'nohini uloh'mentisohoho. Hofiko poyo apa'no mape'nyo'njo ikuji t'ikanomo mafitnnefoho. O'o, hofiko An'itu'nji K'lais'njiye syoho ulohofiyi imo'n'ngkuji K'lais'nji hofiko'nji nom'ne a'amu somo soswo wan tausen (1,000) somne'no umokosyohumafitnnefoho.

Seten n'ihu'nahone wonyo umo'n'imtonoho.

⁷ Soswo wan tausen (1000) uyakolof'hwoso'no oso pi'n'mo hwap'ngo ane somta'ni hofiko Seten'mo is'hutofomapitnnefoho.

⁸ Isihutofomahon+ngkuji Seten noswap+hwosi kako a'amu ango'meemjo somo hwasyo hungkuno ulonefoho. Seten kako ngkimo nn+ngkap+fitnne'eno lihwosi hwasyo hungkuno ulihwoso'no a'amu Ngkouk+'nji Mekouk+'nji hofiko An+tu'nji ikujoho'ne uhu'mokufitnnefoho. Oso a'amu hiso iyoswo pa'nyofoho. A'amu we'yo'maho.

⁹ Hofiko hwaho Isihael hopo sopo ifehu'mokosyahon+ngkuji oso ango sopo An+tu'e a'amu Jerusalem sopo An+tu'e a'amu neso nohumentan+ngkuji oso Seten kakoe a'amu wonyoso hofoyo hufitnnefoho. Oseso a'amu wonyo somo toho ahwomo mta'ni nopihwosi nonefoho.

¹⁰ An+tu kako Seten a'amu hwasyo hon+ngkanomo ipemotawomentiso sohumo nutimawosi oso toho mijo ayo pa'nyo sijontan+ngkuhwoso somo nihu'nahoni wakeho'n+'mo'montonoho. Oso toho tikayo hwos+mijo akino wonyo'njo somo An+tu kako sikis+wojo pa'nyo sohwo'nji oso hwe An+tu'e hungkuno hwasyo limojo sohwo'nji nto ho'n+'mo'mentisofoho. Osopo hofiko nohumaf+kuji im+ngo'nji hinjopo s+kuno'nji sikwo'miyomo engolopohamo hofiko tohino umnonefoho.

Hungkuno ikwololo'ne hungkunofoho.

¹¹ Oso hohosohonta ngko nohumanji uhwon+mentoheho hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo'e epohumayo halojo sopo hwe fihwo nohumentan+ngki uhwon+mentohefoho. Oso hohosohonta nakwoe hwaho lo'nji ahwomo'nji moi'wo imo'nao'mentisofoho. Apa'no muhwonyo'njo imentohefoho.

¹² A'amu pe'n+mentohofopi'nonohinoso yofe engo'njo sohwanji yofe engo ane'njo so'nji hofiko oso epohumayo sopo lohofahon+ngkofi fisaku'mentisofoho. Nom'ne iyoswo fisojwahinyoso songo humayo'nefoho. Yo'mayo yahino wop+ngo'nji wonyo'nji a'amu poyo pe'n+mentohofoso imotofo so'no iyoswomo mt+'mokumentiso somta'ni kako yano ilofihwaj+mentisofoho.

¹³ A'amu mijo ayomo pe'n+mentohofopi'no pijafo mijo mta'ni An+tu nomanto a'amu hwahopo pe'n+mentohofopi'no pijafo An+tu ma'mentisofoho. A'amu hopi'nonohino sofe huyo'mango somo An+tu ut+ma'mentisoso a'amu nihu'no hopi'nonohino somo kako anga'no anga'nohino sofe yahino somne'no yano ilofihwaj+mentisofoho.

¹⁴ A'amu yahino wonyo'njo somo yano ilofihwajonto oso toho engo mijo ayo pa'nyo sijontanjo somo meho'n+'mo'mentisofoho. Oso poyo pe'nyo yahino so'nji oso ango poyo pe'nyo sohwo'e huyo'mango hontohumalofo sopo'njo so'nji toho hisomo meho'n+'mo'mentisofoho. Oso toho hisomo a'amu pe'n+mentohofoso An+tuomo simeho hi'ntnnono muyoso nihu'nahone humantokutnnefoho. Osopo humayoso poyo pe'n+wo'n+ngkofoso hufa'uyoso osohifoho.

¹⁵ Oso iyoswo songo ne'no humayo'ne somo a'amu fihwo yofe muhwonyo'njo ihwosi oso a'amu somo oso toho pi'n+momjo somo womeeho'n+'mo'montonoho.

21

Ahwomo'nji hwaho'nji songofoho.

¹ Ngko nohumanji uhwon+mentoheho, ahwomo'nji hwaho'nji songo imo'n+ngkahon+ngki uhwon+mentohefoho. Ahwomo simo'njo so'nji hwaho simo'mjo so'nji moi'wo imo'n+mentisofoho. Oso hwaho songo sopo mijo ayo aneponoho.

² Oso hohosohonta ngko uhwon+mentoheho ango songo Jerusalem uhwon+mentohefoho. Ango songoso An+tu mta'ango hwaho songo sopo pmentisofoho. Oso ango songo hopo sopo wokoso wonyoangkafo'njoponoho. A'amu ape womant+fi hot+fo fofolofasy+wo'n+ngkohofopi'nyo'njoponoho.

³ An+tu'e epohumayo sopo nta'ni mampaho engo ole upa'n+mentoheho, Uhwon+mno. An+tu'e ango neso a'amu'nji wo'nnyoponoho. Oseso An+tu kako hofiko'nji humentan+jo hofiko kakoe a'amu imo'nohumalofo. An+tu huhwo kako hofiko'nji nihu'nahone wohumamontonoho.

⁴ An+tu kako kakoe a'amufe timijosso nihu'nahone wae umo'montonoho. Hwap+ngoso oso hohosohonta a'amu poyo mape'n+fitnnehofo. Tohino mumnonehofo. Oso'no humotahoso apa'no mal+fitnnefoho. Oso yo'mayo hiso hwaho simo'mta'ango somjoso moi'wonoho.

⁵ Oso hwe An+tu'e epohumayo sopo humaso sohwo ulimento, Sekwo uhwon+mno. Ngko yo'mayo songo mt+'mukumalefoho. Ose ulonto ngkimo nt+mento, K+ko olo hungkuno loso mti'mojo. Olo hungkuno loso nehopeho. Oseso hwe moyami hofiko nje hungkuno somo simeho hi'ntnnono ufijo'manji hofikoe simeho wop+ngo umo'n+montonoho. Hwap+ngoso hungkuno loso ne umo'n+montonoho.

⁶ Ose ntonto nt+mento, Ngko yo'mayo yo'mayoso moi'wo nto esojwao'maleno. Ngko yo'mayo somo hwap+ngo sohwo'ni oso nje yo'mayo homo somo moi'wo nto esojwao'male

hwo'nyoho. A'amu fihwo kako mijo'no mijoho pe'n'ngkuhwosi ngkimo ni'masoso ngko kakimo mijo songo ne'no humayo'neso ufimonnoho. Oso mijo hiso ngkinta'ni kako mpe miyoneho. O'o, ngko kakimo siki ufimonnoho.

⁷ A'amu yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasyoso sohumne'no ngko kakine'no yo'mayo wop'ngi uloho'monnoho. Ose ulohohm'mo ngko kakoe An'itu'ni humahon'mo kako nje mehomi umo'n'montonoho.

⁸ I oso'no a'amu ngkine'no yokumpohn'nyo malohofe'njo so'nji a'amu simeho hi'ntnnono montape'njo so'nji a'amu hon'ngkano wonyo'njo so'nji a'amu a'amumo fon-jahumentohofa so'nji a'amu a'mohufo imotofo so'nji a'amu ki'nyo'njo so'nji a'amu an'itu hwasyo sohumo hwomtame y'humawo'n'ngkohofa so'nji a'amu hwasyo hungkuno liwo'n'ngkohofa sontne'no hofiko oso toho mijo ayo pa'nyo sij'wo'n'ngkiso sopone'no ufitnnefoho. Oso hopo sopo toho tikayo hwos'mijo akino wonyo'njo syalokunjo sopo poyo pe'nyo ti'finjoponoho. Osopo ne'no nohumantokutnnefoho.

Ango songo Jelusalemne hungkunofoho.

⁹ A'amu ahwomo mta'ango sohwo ngkimo ni'ma'mentisofoho. Oso a'amu ahwomomjo huhwo sohwo a'amu aho fehoh'ho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa sol'jwanyo na'nohino a'amu wonyo umokiyo'ne mokosyohumunyo somta'ango hweho. Ososho non'i'manto nt'imento, kiko oyomo. Oso Hwe sekwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n'mentiso sohwoe ape wokiti'hwamo. Olohonta kako oso ape hisi woma'mte'no yohoho.

¹⁰ An'ituye Towahuno Wop'ngi ngkimo ifehu'mokan'humentisofoho. Oso Towahuno hiso ngkimo ifehu'mokon'syahon'ngki a'amu ahwomo mta'ango sohwo ngkimo hwo'fiki'nyo sawemo sopo ipen'motas'mentisofoho. Oso hopo sopo ipen'motasonto Jelusalem pone songo An'ituye a'amu ne humunyo sopo An'itu mta'ango pontan'ngki nti'hwamentisofoho.

¹¹ Ango Jerusalem sopo An'itu mta'ango yokumpohn'nyo so'nji pomponaho so'nji lahumentisofoho. Oso ang'o wonyoangkafo hopo sopo nta'ni ti'pomponaho t'mo hon'ngkonyo hopo hwalo'mokumentisofoho.

¹² Oso ang'o hopo sopo tojo sawemo inyoponoho. Hoku'yoso aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo'njoponoho. Oso hoku'yo hopo sopo a'amu ahwomo mta'ango aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa humunyo'ponoho. A'amu Is'lael'ife temtitofa aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwafe yofe mti'mokinyoponoho.

¹³ Oso mofehi'nyo si'mofapiso sohoht'a'ni hoku'yoso hufa'u si'hune'njoponoho. Mofehi'nyo ikwo'mokiso sohoht'a'ni hoku'yo hufa'u si'hune'njoponoho. Angahohnt'a'ni hoku'yo hufa'u si'hune'njo hohnt'a'nyoho. Hwonamonyo hohnt'a'ni hoku'yo hufa'u si'hune'njo hohnt'a'nyoho.

¹⁴ Oso ang'o pone homo somjo tojo somjo sojo aho hufa'u sife mta'ni hufa'uyoso yokumpohn'nyo sosofitofomokosyohumayo wo'nnyo sopo a'amu (*apouse*) aho hufa'u sife mta'ni hufa'uyo Jisas'ye hungkuno uyohoji'ku'mof'wo'n'ngkohofa sohwafe yofe wo'nnyoponoho.

¹⁵ Oso a'amu ahwomomjo hungkuno nt'imentiso sohwo kako toke na'nohino yamofa iyo'neso nomanto oso pone so'nji hoku'yo so'nji toke so'nji yamofa imentisofoho.

¹⁶ Oso pone homo somjo sawemo so'nji ti'fo so'nji afa'nohinofoho. Kakoe honje so'nji afapoenohino. Nom'ne isalo'nnyo'njo'maho. O'o, afapoenohino. Kakoe sawemo engoso *tu* *tausen fua hant'ilet* (2,400) *kiloumitafoho*.

¹⁷ Oso pone homo somjo tojo somo yamofa imentisofoho. Kakoe sawemoso *wan hant'ilet futi-fua* (144) *mitafoho*. Oso toke yamofa iyoso a'amu yamofa iwo'n'ngkohofa pa'nyofoho.

¹⁸ Oso tojoso An'itu mti'mokumentisoso sojo wonyoangkafo ti'pomponaho t'mo hon'ngkonyo hopo hwalo'mokumentisofoho. Oso ang'o ne hiso na'nohino t'mo hon'ngkonyo pa'nyofoho.

¹⁹⁻²⁰ Sokilojo yokumpohn'nyo sosofitofomokosyohumayo sojoso wokoso wonyoangkafo mti'mokumentisofoho. Oso sojo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoso kengo kengo wo'nnyofoho. Sojo wonyoangkafo fehoh'joso halojo, fehoh'ho yamo'nohino, fehoh'ho sontijo, fehoh'ho hon'jwo, fehoh'ho hwos'mijo, nom'ni'hwos sontijo'nji hwos'mijo'nji ulohoh'ni'nyofoho. A'amu nakwoe hwaho lopo oso sojo wokoso we'e'nohino ihn'nyo'neso mpe y'wo'n'ngkohofoso hamniyoho m'kun'imposo'njofoho. Oso tojomjo sojoso sojo ewafo pa'nyofoho.

²¹ Oso hoku'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoso kame eng'o wonyoangkafo sohwo hoku'yomo kijahinyofoho. Oso ang'o hopo sopo hon'ngkanoso t'mo hon'ngkonyo na'nohino pa'nyofoho.

²² Anítuye ahwomomjo tajo angosoneponoho. O'lo, nakwoe Hwe Engo Anítu Yokumpohn'nyo Engo Hwofilo'nnyo'njo sohwo'nji nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nimentiso sohwo'nji siko nohomanji angosomo uyohope-e'ne montai'yoho.

²³ Oso angosopo mofehi'nyo'nji hamno so'nji malinyoponoho. O'lo, Anítuye yokumpohn'nyo pomponaho hopa lasy+wo'nngkisoponoho. Jisas sohwo kako sikiloho pa'nyo hweho.

²⁴ Oso pomponaho wonyoangkafo hoposopo a'amu hano emoiwo'nngkohofoponoho. A'amu hwahomokosyohumamotofo sohwafo wokoso wop'ngoso ososopo sopone'no motapmentohofofoho.

²⁵ Hoku'yo engosomop'jasiyo'njo ne'no nohwosompo'nawowo'nngkisoponoho. Oso hoposopo sikuno mamiyoponoho.

²⁶ Yo'mayo hwahoponjo wokosowonyoangkafo ososojamniyoho so'nji ososojasomo Anítuye yofe ho'nomayo'ne womotowantifeho.

²⁷ I ososojasomo yo'mayo wonyo a'amu hon'ngkano wonyo'njo hungkuno hwasyo l'wo'nngkohofosohofiko ni'hu'no mahufitnehofo. O'lo, a'amu hofikoe yofe Jisasiye iyoswosongohumayo'ne somowonnyosohofiko osopone engosomowoswantifeho.

22

Mijo songo ne'no humayo so'nji iyo songo ne'no humayo so'ntne hungkunofoho.

¹ Oso hohosohonta ngkosohomentan'ngko a'amu ahwomomjosohwo kako mijosongosohomentisohofoho. Oso mijosongone'no humayo'ne hisotimo hon'ngkonyomjosomponahopa'nyofoho. Oso mijosomoso a'amu nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nimentisohohwo'nji Anítuye epohumayosomtaniswofijwaoponoho

² angopone engosomnehon'ngkano somomti'pupento walohofoho. Hon'ngkano yohosiyohohnta'ni momt'ifamonyofoho. Oso hon'ngkano homosoyohosiyohohnta'ni iyo songone'no humayo'ne lohonyoponoho. Oso iyo homosomjopisayointo'nimontesohamno huhwo huhwi into'n'wo'nngkisohofoho. Oso iyoswoinohoyohomomjohwe moyamimowop'ngomokuwon'ngkisohofoho.

³ Yo'mayo Anítu ngkilahol'wo'nngkisosomawonnyoponoho.

A'amu nakwoe wonyo'ne poyope'nimentisohohwo'nji Anítuye epohumayosohonyoponoho. Oso hopasosohonyohohofiyosohakine'no hwomtame yuhumafitnehofo.

⁴ Hofiko Anítuye simanomohwon'ngkujij Anítuye yofehofikoe yomohonyopomti'mokinyohofoho.

⁵ Sikunosopapa'no m'mofaponehoho. Hofikoe Hwe Engo Anítu sohwo hofikoesomponahohweho. Oso'no hofiko kwefohomofehi'nyosoni'hu'no anefoho. Hofikohwe engosoin'ngkujij engolopahomone'no nohumant'fitnehofo.

Jisas kako ni'hu'no komo'no ponefoho.

⁶ Ose ntonto ntimento, Olo hungkuno kilalokwe losonehohoho. A'amu hopi'nonohinolo hungkuno losomopupa'nngkujij simehohi'ntnnono ufijomanjisimehewop'ngomom'ntmontonoho. Hwap'ngosohungkuno hilosone umom'ntmontonoho. Hwe Engo Anítu kako kakoesohungkunoso a'amumoyi'wo'nngkiso so'no hofiko a'amumoluthawowon'ngkohohofoho. Anítu kako a'amu ahwomomjosohwamokiko Joun'imo yo'mayo imonone so'no kitihwayone uhwatimasofoho. Osesokiko Anítuye syohohohofiyosomotihwaho. Ose ntimentisohofoho.

⁷ Sekwopupa'nimno. Jisas olenalimento, Ngkosokumokomo'no wose'ma'monnoho. Yo'mayo imonone so'no hungkuno olo iyoswolomowojosomoa'amu tifi in'ngkawesomanjiswop'ngohofoho. Ose nalimentisohofoho.

⁸ Ngkosojoun'ni olo hungkuno losomopupa'ninjisyo'mayotifi imonone somohwonmentohohofoho. Ngkosoyomayosonuhwonosojwafonjisosoa'amu ahwomomjosoyomayont'hwamentisohohwe sifiki'nyomohwomtame wehumamonjisohon'ngko

⁹ ntimento, Kiko ngkine'no hwomtame en'humahotoho. Kiko jije a'amu'nji a'amu Anítuye hungkuno Toho Wojo limotofosohwanjisosohungkuno lomotifi in'ngkawowon'ngkohohofosohonyi nakwosohinjosohon'wo Anítuye syohohohofiyohwonanyoho. Oso'no kiko Anítu kakine'nohinisohwomtame fihumaho.

¹⁰ Ose ntonto ntimento, Kiko olo hungkuno yo'mayo imonone lo'no mtimokohinosokiko hiyasomokosyohumahotoho. O'lo, yo'mayolososoj Anítu kako we'enejisohohungkuno lososomoi'wo umom'ntmontonoho.

¹¹ A'amu hon'ngkano wonyoiwon'ngkiso sohwo kako hon'ngkano wonyosomone'no wamjimmontonoho. Hwap'ngosohon'ngkano iwolomokinyone mofehn'nyososawonoho. A'amu hon'ngkano pisakino'njo iwon'ngkiso sohwo kako osohon'ngkano

pisakino'njoso ne'no wamjimi'montonoho. A'amu kako honingkano wopingomo nto'no iningkawowo'ningkiso sohwo kako honingkano nto'nohino somo ne'no wamjimi'montonoho. A'amu honingkano wonyo ane'njo sohwo kako honingkano wonyo ane'njo ne'no wamjimi'montonoho. Ose ntimentisofoho. Hwapingoso Jisas kako asomo pone so'no honingkano iwolo'mokiyo'ne mofehn'nyoso awonoho.

¹² Jisas apa'no ntimento, Kiko lo hungkuno loso a'amumo uso. Upa'nimno. Ngko we'nenepi wapmonnoho. Oseso ngko nopm'mo a'amu hopi'nonohino sofe yo'mayo yahino wonyo so'nji wopingo so'nji yano ulofiyone wapmonnoho.

¹³ Ngko yo'mayoso emayo sohwo'ni moi'wo nto esojwao'maleno. Ngko yo'mayo somo hwapingo sohwo'ni oso nje yo'mayo homo somo moi'wo nto esojwao'male hwo'nyoho.

¹⁴ A'amu hofikoe honingkano wonyo ho'nao'mentohoho somo ngko hofikimo hwapife songo ulohohm'me'no hofiko simonyo engo uyantifeho. Osopo hofiko nohumafikui iyo ipisayo songo ne'no humayo'neso woningkuwantifeho. Oso pone songo Jerusalem sponjo hoku'yo somo suyoso hofiko hoponoho.

¹⁵ A'amu siwojo pa'nyoso a'amu peefo'nji ki'nyo'nji yiwo'ningkohofoso a'amu a'mohufo yahino'njoso a'amu nom'ni hwamo fonjasiyo yahino'njoso a'amu hwasyo anitu sohwo yofe ho'nomawo'ningkohofoso a'amu hwasyo hungkuno liwo'ningkohoho so'nji a'amu hwasyo hungkuno so'no hi umo'nyo so'nji hofiko Anituye angosomo nihu'no mahufitnefoho.

¹⁶ Ose ntonto ntimento, Ngko Jisasi'ni nje a'amu nje yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'ningkohoho soku nje hungkuno lomo upa'nifitne so'no nje a'amu ahwomomjo sohomo sekuye pone'no lihwajimalefoho. Ngko hwe engo Ntefitiye hwapingo sohwo'ni kakoe Imu hwo'nyoho. Yo'mayo hungkuno Anitu Ntefitimo uyimentisoso ngko ne imokumontohefoho. Ngko Imingo'nji Hntokwaliyo I'mu sohwo imingo'nji liwo'ningkiso sohwo pa'nyo hwo'nyoho. Ose ntimentisofoho.

¹⁷ Anituye Towahuno Wopingo sohwo'nji a'amu Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkohoho kakoe ape pa'nyo so'nji Jisasi'mo ole ulalokwofo, Oyomo. A'amu kakoe hungkuno lomo upa'noso sohwo kako oyomo ulono. A'amu kako mijo'no umo'n'ngkuhwoso'no kako waponho. A'amu kako mijo wanimo lihwosi kako nop'hwosi mijo songo ne'no humayo'neso wanono. Mijo hiso mpe miyoneho. O'o, Anitu uyimontonoho.

¹⁸ Olo hungkuno loso ngko yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Olo hungkuno yo'mayo imo'none lo'no iyoswo lomjoso upo'nalokwofo soku, a'amu fihwo olo hungkuno loso'nji nom'ne hungkuno kengo mta'angoso ufisyipo'masoso yo'mayo tango olo iyoswo lomo wojoso Anitu kako nom'hu'mokuhwosi oso a'amu sohomo uyonefoho.

¹⁹ U a'amu fihwo kako olo iyoswo lomjo hungkuno fehohnjo wae yaofoso sohomo Anitu kako kakimo wae yaofonefoho. Oso hwe huhwo sohwo kako iyo songo ne'no humayo'ne somjo ipisayoso manoneho. Oso Anituye pone songo Jerusalem iyoswo lohwo naliso hopo sopo mohumanehwono.

²⁰ Jisas kako olo hungkunolo nalimentiso sohwo ole nelalofi, Ou nehopeho. We'nenepi ngko komo'no wapmonnoho. Jisas ose nelalofoho.

Ou Hwe Engo Jisas, ngko Joun sohwo'ni ole kilalokweno. Kiko komo'no fi'pe. Ose kilalokweno.

²¹ Nakwoe Hwe Engo Jisasi'ye hitohoso sekwo hopi'nonohino kunonji waweno. Joun kako ose limentisofoho. Olo hungkuno loso osohopeho.